Bundel - dijkgraaf en hoogheemraden van 15 oktober 2026

1 VASTSTELLING AGENDA D&H van 15 oktober 2026
AGENDA D&H van 15 oktober 2026

2 BESLUITENLIJST D&H van 29 september 2026

3 BESLISPUNTEN

3.a BESLUITVORMING VV

3.a.1 Dav - Governance waterketen Delfland
Dossier 3320 voorblad
Voorstel: Governance Waterketen Delfland
Bijlage 1: Governance vraagstuk - uitwerking modellen Hybride en Alles eigen beheer (DMS 2532799)

3.a.2 Ouw - Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031
Dossier 3819 voorblad
Voorstel: Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031
Bijlage 1: Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 (DMS 2552141)
Bijlage 2: Projectenoverzicht Waterkeringen begroting 2027 (DMS 2552142)
Bijlage 3: Projectenoverzicht watersysteem begroting 2027 (DMS 2552143)

3.a.3 Ouw - Toezegging evaluatie van verbonden partijen
Dossier 3922 voorblad
Voorstel: toezegging commissie evaluatie verbonden partijen
Bijlage 1: Format Evaluatie verbonden partijen (DMS 2552557)

3.a.4 Ouw - Verordening watersysteemheffing 2027
Dossier 3822 voorblad
Voorstel: verordening watersysteemheffing Delfland 2027
Bijlage 1: Verordening watersysteemheffing 2027 (DMS-2553973)

3.a.5 Ouw - Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing 2027
Dossier 3823 voorblad
Voorstel: verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2027
Bijlage 1: Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2027 (DMS-2553974)
Bijlage 2: Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2027 - wijzigingen tov 2026

3.a.6 Ouw - Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie
Dossier 3875 voorblad
Voorstel verordening beleids- en verantwoordingsfunctie 2026
Bijlage1: Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie 2026 (DMS 2551797)

3.a.7 Ouw - Bestuurlijke P&C kalender 2027
Dossier 3876 voorblad
Voorstel bestuurlijke PC-kalender 2027
Bijlage 1: Bestuurlijke P&C-kalender 2027 (DMS 2551792)
Bijlage 2: Toelichting bestuurlijke P&C-kalender 2027 (DMS 2551793)

3.a.8 Ouw - 2e Begrotingswijziging 2026
Dossier 3855 voorblad
Voorstel: Tweede begrotingswijziging 2026 D&H
Bijlage 1: Tweede begrotingswijziging 2026 (DMS 2552543)

3.a.9 Ouw - Normenkader rechtmatigheid 2026
Dossier 3873 voorblad
Voorstel: normenkader financiële rechtmatigheid 2026

Bijlage 1: Normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2026 (DMS 2541811)

3.a.10 Ouw - Uitgangspunten Zeewering

Dossier 3901 voorblad
Voorstel: Uitgangspunten Waterschapsverordening Delfland, beleidsregel en Legger Delfland - Zeewering
Bijlage 1: Legger Zeewering, technische uitgangspunten (DMS 2545718)

3.a.11 Dav - Participatieverordening Delfland 2026

Dossier 3942 voorblad
Voorstel: Participatieverordening Delfland 2026
Bijlage 1: Participatieverordening Delfland 2026 (DMS 2555397)
Bijlage 2: Toelichting Participatieverordening Delfland 2026 (DMS 2555402)
Bijlage 3: Vergelijking Inspraakverordening Delfland 2011 en Participatieverordening Delfland 2026 (DMS 2555404)

3.a.12 Koop - Beleidsnota Peilbeheer 2026

Dossier 3845 voorblad
Voorstel: Beleidsnota Peilbeheer 2026
Bijlage 1: Nota van beantwoording zienswijzen-Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS-nummer 2549508))
Bij bijlage 1: zienswijze1: Coöperatie Agrarisch Collectief Midden-Delfland Zienswijze op Ontwerp Beleidsnota Peilbeheer Hoogheemraadschap van Delfland 2026 (zonder NAW-gegevens)
Bij bijlage 1: zienswijze 2: LTO Noord Zienswijze Ontwerp Beleidsnota Peilbeheer 2026 (zonder NAW-gegevens)
Bijlage 2: Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS-nummer 2549507)
Bijlage 3: Motie actualisatie Beleidsnota Peilbeheer, 27 november 2025 (DMS-nummer 2525072).

3.a.13 Koop - Cluster peilbesluiten 2026

Dossier 3763 voorblad
Voorstel: Cluster peilbesluiten 2026
Bijlage 01 Peilenkaart peilbesluit Delflands Boezem peilgebied 27, Zuidweg in Naaldwijk
Bijlage 02 Peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16, Klein Huis te Velde achter nummer 3 en langs toegangsweg, code peilenkaart PBS2026DPM 16, DMS-nummer 2516101;

Bijlage 03 Peilenkaart peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17, Klein Huis te Velde, sloot voor huisnummers 1 en 2_PBS2026DPM 17
Bijlage 04 Peilenkaart peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18, Klein Huis te Velde, sloot achter huisnummers 1 en 2_PBS2026DPM 18
Bijlage 05 Peilenkaart peilbesluit Oud- en Nieuw- Wateringveldsche polder peilgebied 8 t.h.v. Van der Dussenlaan 11_PBS2026ONW 8
Bijlage 06 Peilenkaart peilbesluit Oude Lierpolder peilgebied 1, nieuwbouwwijk Aan de singel in De Lier
Bijlage 07 Peilenkaart peilbesluit Oude polder van Pijnacker peilgebied 3 Tuindershof
Bijlage 08 Peilenkaart peilbesluit Oude polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38 Groenzoom ten noorden van de Meerweg
Bijlage 09 Peilenkaart peilbesluit Oude polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38 Groenzoom ten noorden van de Meerweg
Bijlage 10 Peilenkaart peilbesluit polder van Biesland peilgebied 1 graslandgebied
Bijlage 11 Peilenkaart peilbesluit polder van Nootdorp peilgebieden 19, 34 en 35, Laakweg in Nootdorp
Bijlage 12 Peilenkaart peilbesluit polder van Nootdorp peilgebied 20, Hogeveenseweg in Nootdorp
Bijlage 13 Peilenkaart peilbesluit polder van Nootdorp peilgebied 22, Kruisweg in Nootdorp
Bijlage 14 Peilenkaart peilbesluit polder van Nootdorp, peilgebieden 23 en 42, 's Gravenweg Nootdorp

Bijlage 15 Peilenkaart peilbesluit polder van Nootdorp peilgebied 25 Nieuwkoopseweg Nootdorp
Bijlage 16 Peilenkaart peilbesluit polder van Nootdorp, peilgebieden 28 en 36, 's Gravenpad en A12_PBS2026PVN 28 en 36
Bijlage 17 Peilenkaart peilbesluit polder van Nootdorp peilgebieden 29 en 33, Oosteinde en Roeleveenseweg Nootdorp
Bijlage 18 Peilenkaart peilbesluit polder van Nootdorp peilgebieden 30, 38-41, 43 en 44 Nieuwkoopseweg, Balijpad en Laakweg Nootdorp
Bijlage 19 Peilenkaart peilbesluit Vlaardingen-West peilgebied 8 bij zwembad De Kulk Vlaardingen
Bijlage 20 Peilenkaart peilbesluit Poldervaartpolder peilgebied 6 Harreweg Schiedam
Bijlage 21 Peilenkaart peilbesluit polder Berkel peilgebied 11, Wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs
Bijlage 22 Peilenkaart peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw peilgebied 44 bij Zuideindseweg 26 in Delfgauw
Bijlage 23 Toelichting op peilbesluit peilgebied 27 Zuidweg in Naaldwijk, DMS-nummer 2515570;
Bijlage 24 Toelichting peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16, Klein Huis te Velde sloot achter huisnummers 3 en 3a en langs toegangswegweg
Bijlage 25 Toelichting peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17, Klein Huis te Velde sloot voor huisnummers 1 en 2
Bijlage 26 Toelichting peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18, Klein Huis te Velde sloot achter huisnummers 1 en 2
Bijlage 27 Toelichting peilbesluit Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder peilgebied 8 t.h.v. Van der Dussenlaan 11 in Kwintsheul
Bijlage 28 Toelichting peilbesluit Oude Lierpolder peilgebied 1, woonwijk Aan de Singel in De Lier
Bijlage 29 Toelichting peilbesluit Oude polder van Pijnacker peilgebied 3 Tuindershof
Bijlage 30 Toelichting peilbesluit Oude polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38 Groenzoom ten noorden van de Meerweg
Bijlage 31 Toelichting peilbesluit polder van Biesland peilgebied 1 graslandgebied
Bijlage 32 Toelichting peilbesluit polder van Nootdorp peilgebieden 19, 34 en 35, Laakweg in Nootdorp
Bijlage 33 Toelichting peilbesluit polder van Nootdorp peilgebied 20, Hogeveenseweg in Nootdorp
Bijlage 34 Toelichting peilbesluit polder van Nootdorp peilgebied 22, Kruisweg in Nootdorp
Bijlage 35 Toelichting peilbesluit polder van Nootdorp peilgebieden 23 en 42, 's Gravenweg Nootdorp
Bijlage 36 Toelichting peilbesluit polder van Nootdorp peilgebied 25, Nieuwkoopseweg Nootdorp
Bijlage 37 Toelichting peilbesluit polder van Nootdorp peilgebieden 28 en 36, 's Gravenpad en A12
Bijlage 38 Toelichting peilbesluit polder van Nootdorp peilgebieden 29 en 33, Oosteinde en Roeleveenseweg Nootdorp
Bijlage 39 Toelichting peilbesluit polder van Nootdorp peilgebieden 30, 38-41, 43 en 44, Nieuwkoopseweg, Balijpad en Laakweg Nootdorp
Bijlage 40 Toelichting peilbesluit Vlaardingen-West peilgebied 8 bij zwembad De Kulk Vlaardingen
Bijlage 41 Toelichting peilbesluit Poldervaartpolder peilgebied 6 Harreweg Schiedam
Bijlage 42 Toelichting peilbesluit polder Berkel peilgebied 11, Wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs
Bijlage 43 Toelichting peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw peilgebied 44 Zuideindseweg bij huisnummer 26 in Delfgauw
Bijlage 44 Nota van beantwoording cluster peilbesluiten 2026

3.a.14 Koop - Strategie Zoetwater: besluitvorming herziene versie strategie

Dossier 3703 voorblad
Voorstel: Strategie Zoetwater: besluitvorming herziene versie strategie
Bijlage 1: Strategie Zoetwater Delfland (DMS 2458507)
Bijlage 2: Uitvoeringsagenda bij de Strategie Zoetwater (DMS 2514716)

3.b INFORMATIE VV

3.b.1 Box - KRW-programma Delfland 2028-2033
Dossier 3808 voorblad
Voorstel: KRW-programma Delfland 2028-2033
Bijlage 1: Ontwerp KRW-programma 2028-2033 (DMS 2553961)

3.b.2 Dav - Evaluatie Project 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit'
Dossier 3894 voorblad
Voorstel: Evaluatie Project 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit'
Bijlage 2: VV-brief over Evaluatie Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit (DMS 2544700)
Bijlage 1: Evaluatierapport Evaluatie Project Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit (DMS 2544698))

3.b.3 Dav - Tweede tussentijdse rapportage THH 2026
Dossier 3838 voorblad
Voorstel: Tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving
Bijlage 1: Tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving (DMSnr: 2548843)

Bijlage 2: Brief aan de verenigde vergadering over de tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving (DMSnr: 2552504)

3.b.4 Dav - Toezicht en handhavingsstrategie
Dossier 3892 voorblad
Voorstel: Toezicht- en Handhavingsstrategie
Bijlage 1: Toezicht- en Handhavingsstrategie (DMSnr: 2552750)
Bijlage 2: Brief aan de verenigde vergadering, inzake Toezicht- en Handhavingsstrategie (DMSnr: 2552751)

3.b.5 Dav - Langetermijnplanning VV 4e kwartaal 2026
Dossier 3934 voorblad
Voorstel: Actualisatie Lange Termijn Planning VV oktober 2026
Bijlage 1: Informatieve brief Lange Termijn Planning VV oktober 2026 (DMS 2551277)
Bijlage 2: Actualisatie Lange Termijn Planning VV oktober 2026 (DMS 2551620)

3.b.6 Dijk - Evaluatie strategie transitie waterketen 2050
Dossier 3883 voorblad
Voorstel: Evaluatie Strategie Transitie Waterketen 2050
Bijlage 1: Evaluatiedocument Strategie Transitie Waterketen, september 2026, DMS nummer (DMS 2553147)
Bijlage 2: informatieve brief Evaluatie strategie transitie waterketen (DMS 2553148).
Bijlage 3; Strategie Transitie Waterketen 2050 - definitief

3.c BESLUITVORMING D&H

3.c.1 Dijk - T2 rapportage WVH
Dossier 3948 voorblad
Voorstel: T2 rapportage WVH
Bijlage 1: Voortgangsrapportage T2 2026 Project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2548855)

3.c.2 Dijk - Benoeming Delfland’s vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (Employer’s Representative)
Dossier 3950 voorblad
Voorstel: Benoeming Delfland’s vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (Employer’s Representative)
Bijlage 1: Brief aan Delfluent - Kennisgeving Employers Representative

3.d INFORMATIE D&H

3.e SCHRIFTELIJKE VRAGEN

3.e.1 Koop -Beantwoording Schriftelijke vragen door BBB en Ongebouwd waterpeil Oostveenseweg Harreweg

Dossier 3932 voorblad

Beantwoording schriftelijke vragen door BBB en Ongebouwd waterpeil Oostveenseweg Harreweg

Bijlage 1: Beantwoording Schriftelijke vragen door BBB en Ongebouwd waterpeil Oostveenseweg Harreweg

3.e.2 Koop - Beantwoording schriftelijke vragen PvdD over amfibieën bij gemalen binnen het beheergebied van Delfland

Dossier 3935 voorblad

Beantwoording schriftelijke vragen PvdD over amfibieën bij gemalen binnen het beheergebied van Delfland

3.e.3 Koop - Beantwoording schriftelijke vragen BBB over droogte

Dossier 3938 voorblad

De beantwoording van de schriftelijke vragen van BBB over droogte vast te stellen.

3.f OVERIG

4 SCHRIFTELIJKE INFORMATIE

4.1 Openstaande uitnodigingen

4.2 Lijst ingekomen post D&H

5 NIEUWSBRIEF COLLEGE

6 RONDVRAAG

Agenda vergadering dijkgraaf en hoogheemraden

Subtitel	Ipv 13 /10 verplaatst naar 15/10
Datum	15-10-2026
Tijd	9:00 - 12:30
Locatie	GLH: 0.17 / Collegekamer
Voorzitter	Daverveldt, P.H.W.M. (DB)

1	VASTSTELLING AGENDA D&H van 15 oktober 2026
2	BESLUITENLIJST D&H van 29 september 2026
3	**BESLISPUNTEN**
3.a	**BESLUITVORMING VV**
3.a.1	Dav - Governance waterketen Delfland
3.a.2	Ouw - Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031
3.a.3	Ouw - Toezegging evaluatie van verbonden partijen
3.a.4	Ouw - Verordening watersysteemheffing 2027
3.a.5	Ouw - Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing 2027
3.a.6	Ouw - Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie
3.a.7	Ouw - Bestuurlijke P&C kalender 2027
3.a.8	Ouw - 2e Begrotingswijziging 2026
3.a.9	Ouw - Normenkader rechtmatigheid 2026
3.a.10	Ouw - Uitgangspunten Zeewering
3.a.11	Dav - Participatieverordening Delfland 2026
3.a.12	Koop - Beleidsnota Peilbeheer 2026
3.a.13	Koop - Cluster peilbesluiten 2026

3.a.14	Koop - Strategie Zoetwater: besluitvorming herziene versie strategie
3.b	**INFORMATIE VV**
3.b.1	Box - KRW-programma Delfland 2028-2033
3.b.2	Dav - Evaluatie Project 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit'
3.b.3	Dav - Tweede tussentijdse rapportage THH 2026
3.b.4	Dav - Toezicht en handhavingsstrategie
3.b.5	Dav - Langetermijnplanning VV 3e kwartaal 2026
3.b.6	Dijk - Evaluatie strategie transitie waterketen 2050
3.c	**BESLUITVORMING D&H**
3.c.1	Dijk - T2 rapportage WVH
3.c.2	Dijk - Benoeming Delfland’s vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (Employer’s Representative)
3.d	**INFORMATIE D&H**
3.e	**SCHRIFTELIJKE VRAGEN**
3.e.1	Koop - Beantwoording Schriftelijke vragen door BBB en Ongebouwd waterpeil Oostveenseweg Harreweg
3.e.2	Koop - Beantwoording schriftelijke vragen PvdD over amfibieën bij gemalen binnen het beheergebied van Delfland
3.e.3	Koop - Beantwoording schriftelijke vragen BBB over droogte
3.f	**OVERIG**
4	**SCHRIFTELIJKE INFORMATIE**
4.1	Openstaande uitnodigingen
4.2	Lijst ingekomen post D&H
5	**NIEUWSBRIEF COLLEGE**
6	**RONDVRAAG**

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3320
Vertrouwelijk Ja
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.1
Titel Dav - Governance waterketen Delfland

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Piet-Hein Daverveldt	11 november 2024
Pfo Piet-Hein Daverveldt	25 november 2024
dijkgraaf en hoogheemraden	3 december 2024
dijkgraaf en hoogheemraden	20 mei 2025
Pfo Piet-Hein Daverveldt	10 juni 2025
dijkgraaf en hoogheemraden	17 juni 2025
Commissie Waterveiligheid en Waterketen	2 juli 2025
Verenigde Vergadering	17 juli 2025
dijkgraaf en hoogheemraden	6 januari 2026
Pfo Piet-Hein Daverveldt	14 april 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	21 april 2026
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	21 mei 2026
Pfo Piet-Hein Daverveldt	7 juli 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	14 juli 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	1 september 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterveiligheid en Waterketen	11 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering voor te stellen om:
De inrichting en uitvoering van de afvalwaterzuiveringstaak vorm te gaan geven overeenkomstig het governance model "Alles eigen beheer".

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Governance Waterketen Delfland
Versienummer	1.0
Dossiernummer	3320
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:

De Verenigde Vergadering voor te stellen om:
De inrichting en uitvoering van de afvalwaterzuiveringstaak vorm te gaan geven overeenkomstig het governance model *Alles eigen beheer*.

2) Aanleiding

In het Coalitieakkoord 2023-2027 van Delfland staat dat in de huidige bestuursperiode het proces wordt gestart voor de bestuurlijke keuze over de governance van de waterketen van Delfland. In lijn met het Coalitieakkoord heeft de verenigde vergadering op 17 juni 2025 twee besluiten genomen:

1. instemming met het afwegingskader (DMS 2443071) en
2. instemming met een afbakening van de verdere uitwerking tot de modellen *Alles eigen beheer* en *Hybride*.

3) Beoogd effect

Duidelijkheid over het governance model van de waterketen van Delfland.

4) Kernboodschap

Delfland heeft een bestuurlijk besluitvormingsproces doorlopen voor de keuze over het governance model van de waterketen. Dit heeft geleid tot de keuze voor het governance model *Alles eigen beheer*. In een volgende fase zal de implementatie van dit model worden uitgewerkt.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- Eind 2022 is de Verenigde Vergadering per brief geïnformeerd over de Publiek-Private Samenwerking tussen Delfland en Delfluent BV en verschillende andere governance modellen (DMS 2144999). Destijds is geconcludeerd dat het niet verstandig en nodig is om al een keuze te maken over het best passende governance model voor de waterketen van Delfland.
- In 2023 is het Coalitieakkoord 2023 - 2027 gesloten. Daarin staat dat in deze bestuursperiode het proces wordt gestart voor de bestuurlijke keuze over de governance van de waterketen van Delfland.
- Op 27 mei 2025 zijn in een informatieve VV de volgende zaken toegelicht: het bestuurlijk besluitvormingsproces; het afwegingskader; en een afbakening voor de verdere uitwerking.
- Op 17 juli 2025 heeft de Verenigde Vergadering twee besluiten genomen: instemming met het afwegingskader (DMS 2443071) en instemming met de afbakening van de verdere uitwerking tot de modellen *Alles eigen beheer* en *Hybride.*
- Op 21 april 2026 is de Verenigde Vergadering per brief (DMS 2514127) geïnformeerd over de onderbouwing waarom de governance modellen *Alliantie*, *Alles uitbesteden*, en *Privatisering* zijn afgevallen.

6) Regelgeving en Beleid

- In de Omgevingswet en de Waterschapswet zijn de zuiveringstaken van de waterschappen vastgelegd.
- In het Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland zijn de zorgplichten vastgelegd.
- Het Coalitieakkoord 2023 - 2027 en het Waterbeheerprogramma (WBP6) zijn richtinggevend voor de koers van de organisatie en de inhoudelijke opgaven en doelen in de afvalwaterzuiveringstaak.

7) Financiën

Kosten is onderdeel van de afweging van de voor- en nadelen van de governance modellen *Alles eigen beheer* en *Hybride* (bijlage Governance vraagstuk - Uitwerking modellen *Hybride* en *Alles eigen beheer* en *Hybride* (DMS 2532799)).

8) Duurzaamheid

Duurzaamheid is onderdeel van de afweging van de voor- en nadelen van de governance modellen *Alles eigen beheer* en *Hybride* (bijlage Governance vraagstuk - Uitwerking modellen *Hybride* en *Alles eigen beheer* en *Hybride* (DMS 2532799)).

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t. in deze besluitvormingsfase.

10) OR

De Ondernemingsraad is meegenomen in de voorgenomen richting en heeft een zogenaamd 'ongevraagd advies' opgesteld waarin zij adviseert de waterketentaak in eigen beheer uit te voeren. De belangrijkste redenen zijn:

- duurzame borging van de waterketentaak zonder dat commerciële doelstellingen een rol spelen;
- minder kwetsbaar zijn voor marktontwikkelingen;
- wendbaarder zijn in het maken van keuzes, omdat niet getoetst hoeft worden aan contractuele verplichtingen;
- minder kwetsbaar zijn bij verstoringen, omdat de beschikbare kennis en kunde binnen de organisatie blijft.

11) Risico's en beheersmaatregelen

- Mogelijke onrust bij het (operationeel) personeel door langdurige vertraging in het besluitvormingsproces

Als er door langdurige vertraging in het besluitvormingsproces onduidelijkheid blijft bestaan over de inrichting van de afvalwaterzuiveringstaak, kan dit voor onrust zorgen bij het (operationeel) personeel van Delfland en Delfluent Services BV. Dit is onderkend en daarom wordt met een gefaseerd en trechterend besluitvormingsproces gewerkt. Vorig jaar is het afwegingskader vastgesteld door de verenigde vergadering en in april jl. is de verenigde vergadering per brief geïnformeerd over de onderbouwing waarom de governance modellen *Alliantie*, *Alles uitbesteden*, en *Privatisering* zijn afgevallen. Daarmee bevindt het besluitvormingsproces zich nu in de laatste fase. In deze fase zijn, op basis van het vastgestelde afwegingskader, de voor- en nadelen van de resterende modellen *Hybride* en *Alles eigen beheer* uitgewerkt, zodat de verenigde vergadering een besluit kan nemen.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Interne communicatie

- Intranet bericht over het besluit van de verenigde vergadering.
- De medewerkers van de operationele afdelingen in het zuiveringsproces van Delfland worden in hun afdelingsoverleg verder geïnformeerd over het besluit van de verenigde vergadering en de concrete betekenis daarvan voor hun werk. Zo wordt er ook ruimte gecreëerd voor vragen.

Dossiernummer: 3320

- In de lopende communicatie richting Delfluent (Services) BV over de tussentijdse opzegging van het DBFO-contract en het vervolgproces, zal ook het besluit van de verenigde vergadering worden verwerkt.

Externe communicatie
- Delfland zal proactief over de besluit van de Verenigde Vergadering communiceren om de boodschap zo veel mogelijk zelf in de hand te houden.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Het besluit van de verenigde vergadering betreft openbare besluitvorming. In een volgende fase zal de implementatie van het model *Alles eigen beheer* verder worden uitgewerkt.

14) Bevoegd orgaan

Op grond van artikel 84 van de Waterschapswet is het college bevoegd orgaan om de besluiten aan de Verenigde Vergadering voor te bereiden. De Verenigde Vergadering is op basis van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het governance model voor de waterzuiveringstaak.

15) Toelichting

Op basis van het bestuurlijk vastgestelde afwegingskader zijn de voor- en nadelen van de governance modellen *Hybride en Alles eigen beheer* uitgewerkt. Bij deze uitwerking gaat het over de bestuurlijke sturing op de operatie en het onderhoud in de waterketen en over de regie op uitbesteden. Ook in eigen beheer wordt namelijk onderhoud uitbesteed.

In de uitwerking zijn de voor- en nadelen opgenomen die onlosmakelijk verbonden zijn aan een model. Huidige praktijkervaringen, of maatregelen waarmee nadelen van een model beperkt zouden kunnen worden, zijn dus buiten beschouwing gelaten. Het model *Hybride* zou bijvoorbeeld kunnen worden uitgewerkt op basis van de huidige ervaringen met de Publiek-Private-Samenwerking (PPS) met Delfluent, maar deze ervaringen zijn niet automatisch representatief voor elke andere PPS.

Als vervolgens op basis van het vastgestelde afwegingskader de voor- en nadelen van het model *Hybride* worden uitgewerkt ten opzichte van het model *Alles eigen beheer*, dan scoort het model *Alles eigen beheer* sterker. Dit geldt met name voor de criteria: bestuurlijke eindverantwoordelijkheid, tussentijdse beïnvloeding van kosten, risicobeheersing, en robuustheid.

16) Bijlagen

1. Governance vraagstuk - uitwerking modellen *Hybride* en *Alles eigen beheer* (DMS 2532799)
2. Brief OR 'Inbreng OR tbv Governance Waterketen' (DMS 2534217)

Dossiernummer: 3320

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Governance Waterketen Delfland
Dossiernummer	3320

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Thursday 15 October 2026, dossiernummer 3320;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur Financiën en Organisatie.

Overwegende dat:
- in het Coalitieakkoord 2023 - 2027 van Delfland is opgenomen dat in deze bestuursperiode het proces wordt gestart voor de bestuurlijke keuze over de governance van de waterketen van Delfland;
- op 17 juli 2025 de verenigde vergadering heeft ingestemd met het afwegingskader (DMS 2443071) en met de afbakening van de verdere uitwerking tot de modellen *Alles eigen beheer* en *Hybride*;
- de informatieve brief van 21 april jl. (DMS 2514127) met de onderbouwing waarom de modellen *Alles uitbesteden*, *Alliantie*, en *Privatisering* zijn afvallen niet tot vragen vanuit de verenigde vergadering heeft geleid;
- uit de uitwerking van de resterende twee modellen is gebleken dat het model *Alles eigen beheer* sterker scoort.

Gelet op:
Artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

De inrichting en uitvoering van de afvalwaterzuiveringstaak vorm te gaan geven overeenkomstig het governance model *Alles eigen beheer*.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,	de voorzitter,
ir. P.C. Janssen	dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3320

Governance vraagstuk

Uitwerking modellen *Hybride* en *Alles eigen beheer*

Datum : 15 oktober 2026
Versie : 1.0
DMS : 2532799

1. Aanleiding en doel

In het Coalitieakkoord van Delfland staat dat in de huidige bestuursperiode het proces voor de keuze over de governance van de waterketen van Delfland wordt gestart. Op 17 juli 2025 heeft de Verenigde Vergadering ingestemd met het afwegingskader dat voor deze keuze gebruikt zal worden. Ook heeft de Verenigde Vergadering ingestemd dat de verdere uitwerking zal worden afgebakend tot de modellen *Alles eigen beheer* en *Hybride*. In lijn met de toezegging van het college, is de Verenigde Vergadering op 21 april jl. per brief (DMS 2514127) geïnformeerd over de onderbouwing waarom de governance modellen *Alliantie, Alles uitbesteden*, en *Privatisering* zijn afgevallen.

In deze nota zijn de voor- en nadelen van de modellen *Hybride* en *Alles eigen beheer* uitgewerkt op basis van het afwegingskader dat door de Verenigde Vergadering is vastgesteld. Daarmee ondersteunt deze nota de besluitvorming door Verenigde Vergadering over de toekomstige inrichting van de governance.

2. Governance modellen *Hybride* en *Alles eigen beheer*

Zoals ook in de informatieve brief (DMS 2514127) aan de Verenigde Vergadering is aangegeven, ziet het voorliggende governance vraagstuk alleen op de bestuurlijke sturing op de operatie en het onderhoud van het zuiveringsproces. Delfland ontwerpt en bouwt zijn assets immers nooit helemaal zelf, waardoor dat buiten de scope van dit vraagstuk valt.

Hybride

Het model *Hybride* is een combinatie van de modellen *Alles eigen beheer* en *Alles uitbesteden*, zoals dat nu bij Delfland in de praktijk ook het geval is. De operatie en het onderhoud van de assets gebeurt nu deels in eigen beheer (regio Zuid) en deels is dit integraal uitbesteed aan Delfluent BV (regio Noord). Doordat in het *Hybride*-model operatie en onderhoud deels in eigen beheer worden uitgevoerd, behoudt Delfland in dit model kennis om (bij) te sturen op inhoud en operationele uitvoering van de contractafspraken.

Alles eigen beheer

In het model *Alles Eigen beheer* voert Delfland zelf regie op de operatie en het onderhoud. Daar zit niet één contractuele wederpartij tussen, zoals dat wél het geval is bij het model *Alles uitbesteden*. De reguliere operatie wordt in dit model door de afdeling Beheer Zuiveringsproces (BZP) uitgevoerd. Het reguliere onderhoud wordt door de afdeling Onderhoud Technische Installaties (OTI) uitgevoerd. Voor het uitvoeren van onderhoud wordt in dit model overigens wel nauw samengewerkt met de markt. Zo wordt specialistisch onderhoud volledig uitbesteed. Gelet op de lage frequentie en de benodigde specialistische kennis en apparatuur is het niet doelmatig om dit zelf uit te voeren. Ook laagwaardig onderhoud wordt volledig uitbesteed, omdat dit werk zonder noemenswaardig risico op de markt gezet kan worden. Voor het hoogwaardig onderhoud geldt dat Delfland dit zelf kán uitvoeren, maar niet persé zelf uitvoert. Ook bij hoogwaardig onderhoud wordt veel samengewerkt met de markt. Per type onderhoud en werkzaamheden wordt beoordeeld of en, zo ja, met welke marktpartij(en) wordt samengewerkt, waarbij Delfland altijd de regie houdt (bijlage 1, figuur 1).

3. Weging governance modellen

Vanuit het begrip van de werking van deze twee modellen zijn, op basis van het afwegingskader (figuur 1), de voor- en nadelen uitgewerkt. Bij deze uitwerking zijn de voor- en nadelen opgenomen die onlosmakelijk verbonden zijn aan een model. Huidige praktijkervaringen, of maatregelen waarmee nadelen van een model gemitigeerd zouden kunnen worden, zijn dus buiten beschouwing gelaten. Het model *Hybride* zou bijvoorbeeld (impliciet) kunnen worden uitgewerkt op basis van de huidige ervaringen met de Publiek-Private-Samenwerking (PPS) met Delfluent, maar deze ervaringen zijn niet automatisch representatief voor elke andere PPS.

1. Flexibiliteit/adaptiviteit
Zonder complexiteit (makkelijk) kunnen inspelen op veranderende omstandigheden, zoals nieuwe wetgeving, kansen en bedreigingen
2. Bestuurlijke eindverantwoordelijkheid
Mate van (behoefte aan) rechtstreekse invloed om bestuurlijke eindverantwoording te kunnen afleggen over een publieke taak
3. Kosten
Sturing op zowel geraamde kosten v/e governance model, als de mogelijkheid van tussentijdse sturing op kosten
4. Risicobeheersing
Sturing ('afkopen') van operationele risico's en sturing op risico's die gepaard gaan met (contractuele) samenwerking
5. Bovenwettelijke ambities
Sturing op niet of moeilijk kwantificeerbare doelen en ambities
6. Robuustheid/toekomstvastheid
Borging van voldoende kennis van het operationele proces en sturing in lijn met de langjarige levenscycli van assets in de waterketen

Figuur 1: afwegingskader governance waterketen Delfland

Als referentiepunt voor de uitwerking van de voor- en nadelen van beide modellen is het model *Alles eigen beheer* gekozen. De reden hiervoor is dat het transporteren en zuiveren van afvalwater een wettelijke taak van Delfland is. In de basis moet Delfland deze taak dus zelf uitvoeren, tenzij Delfland besluit om dit op een andere manier vorm te geven, omdat een ander model voordelen biedt ten opzichte van eigen beheer.

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven, is het model *Hybride* een combinatie van de modellen *Alles eigen beheer* en *Alles uitbesteden*. De uitwerking van de voor- en nadelen draait daarom in essentie om de vraag wat de voordelen zijn om een deel van de operatie en het onderhoud integraal uit te besteden aan één marktpartij. Daarbij is het belangrijk te beseffen dat in het model *Hybride* niet alle operationele en onderhoudswerkzaamheden aan één marktpartij worden uitbesteed, waardoor er altijd operationele kennis binnen Delfland beschikbaar blijft.

Hieronder worden per afwegingscriterium de voor- en nadelen uitgewerkt. Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven, gaat het bij deze uitwerking dus om de voor- en nadelen die onlosmakelijk gekoppeld zijn aan een model. Eventuele praktijkervaringen, of maatregelen waarmee bepaalde nadelen van een model zouden kunnen worden gemitigeerd, zijn buiten beschouwing gelaten.

1. Flexibiliteit
Bij het criterium flexibiliteit gaat het om het gemak waarmee kan worden ingespeeld op veranderende omstandigheden. Voor het deel van het zuiveringsproces dat wordt uitbesteed, zullen nieuwe of aangepaste wensen altijd aan het contract moeten worden getoetst. Dit is op zichzelf geen voordeel ten opzichte van eigen beheer. Maar, het is ook niet per definitie een nadeel. Als de marktpartij in de nieuwe of aangepaste wensen een financieel voordeel ziet, hoeft de contractuele toetsing geen belemmering te zijn.

2. Bestuurlijke eindverantwoordelijkheid
Bij het criterium bestuurlijke eindverantwoordelijkheid gaat het over de mate van rechtstreekse invloed. Voor het deel van het zuiveringsproces dat wordt uitbesteed geldt dat er in de basis eenmalig rechtstreekse invloed bestaat op het moment van contractonderhandelingen. Daarna is de rechtstreekse invloed beperkt en vindt sturing via het contract plaats. Omdat het zuiveren van afvalwater een wettelijke taak is, blijft het bestuur van Delfland wel te allen tijde eindverantwoordelijk, waarmee het inperken van rechtstreekse invloed een nadeel is ten opzichte van eigen beheer.

3. Kosten

Bij het criterium kosten gaat het om de totale kosten van een governance model en om de mogelijkheid om tussentijds te sturen op kosten. In studies die binnen en buiten Delfland zijn uitgevoerd over de kosten van governance modellen, is steeds geconstateerd dat kostenvergelijkingen tussen governance modellen zacht en subjectief zijn.[1] Ex-ante berekeningen vragen noodzakelijkerwijs veel aannames die onzeker zijn, gelet op de lange looptijd van een PPS. Ook ex-post berekeningen zijn moeilijk, omdat tijdens de lange looptijd veel veranderingen kunnen optreden. Verder hebben de assets hun eigen karakteristieken door verschil in bouwjaar, locatie (met bijvoorbeeld bijbehorende voor-/nadelen van een transportstelsel), en verschil in omvang waardoor meer/minder schaalvoordeel bestaat. Hierdoor zijn de verschillende governance modellen financieel niet goed met elkaar te vergelijken.

Desondanks is een veelgehoorde aanname dat de markt efficiënter werkt dan de overheid en dus goedkoper is. Als deze aanname nader wordt bestudeerd voor het zuiveringsproces, dan geldt dat een marktpartij (in tegenstelling tot Delfland) ook BTW moet afdragen over het personeel. Dit betekent dat een marktpartij zeer efficiënt moet werken om zowel winst te maken als deze kostenverhogende factor (BTW) te compenseren, en onder de streep alsnog goedkoper te zijn. Als vervolgens naar de grootste kostencomponenten van het zuiveringsproces wordt gekeken, dan geldt dat ook een marktpartij chemicaliën, energie, en een deel van het onderhoud inkoopt, waardoor op deze componenten geen noemenswaardige efficiëntie behaald kan worden (bijlage 1, figuur 2). Dit betekent dat een marktpartij met name via de kostencomponent personeel efficiëntievoordeel zal moeten behalen. Maar, gelet op de andere kostencomponenten waar geen significante efficiëntievoordelen kunnen worden behaald, doet dit afbreuk aan de aanname dat een marktpartij onder de streep goedkoper is. Daarmee is dit geen onomstotelijk voordeel van het integraal uitbesteden van operatie en onderhoud aan één marktpartij. Daarnaast zijn de contractafspraken over kosten leidend, waardoor de mogelijkheid om tussentijds bij te sturen op kosten afneemt. Dit is een nadeel ten opzichte van eigen beheer.

4. Risicobeheersing

Bij het criterium risicobeheersing gaat het om de sturing op operationele risico's en om sturing op risico's die gepaard gaan met (contractuele) samenwerking. Wanneer de operatie en het onderhoud integraal aan één marktpartij worden uitbesteed, moeten afspraken worden gemaakt over de verdeling van risico's. De marktpartij zal de risico's die bij hem worden neergelegd inprijzen. Dit leidt tot voorspelbare kosten. Maar, voorspelbare kosten staan niet persé gelijk aan lagere kosten. Een marktpartij zal de risico's immers zodanig inprijzen dat hij de kosten kan dragen wanneer een risico zich voordoet. Maar Delfland betaalt ook voor ingeprijsde risico's die zich niet voordoen. Verder is een marktpartij niet per definitie beter gepositioneerd om risico's te dragen, aangezien Delfland als overheidsorganisatie lagere financieringskosten heeft. Ten slotte geldt dat wanneer een marktpartij een risico onverhoopt niet kan dragen, omdat hij het risico niet goed heeft ingeprijsd, Delfland er toch voor zal moeten zorgen dat het zuiveringsproces door blijft gaan. Het deels integraal uitbesteden van operatie en onderhoud aan één marktpartij levert daarmee geen onomstotelijk voordeel op. Daarentegen ontstaat wel het contractrisico dat Delfland het zuiveringsproces moet overnemen als de marktpartij zijn verplichtingen niet meer kan nakomen. Dit is een nadeel ten opzichte van eigen beheer.

5. Bovenwettelijke ambities

Bij dit criterium ambities gaat het om de sturing op bovenwettelijke ambities met niet altijd makkelijk kwantificeerbare doelen. Net als bij de uitwerking van het criterium flexibiliteit geldt dat, wanneer een deel van de operatie en het onderhoud integraal is uitbesteed aan één marktpartij, nieuwe of aangepaste doelen aan het contract moeten worden getoetst en daarmee goed onderbouwd en gekwantificeerd moeten worden.

[1] Bijv. artikel in Beleid & Maatschappij Verweij, Koppenjan, Hombergen (2023) "*Uitdagingen bij het evalueren van de kosteneffectiviteit en meerwaarde van PPS bij publieke infrastructuurprojecten*."

Dit is op zichzelf positief, maar het leveren van publieke waarde als overheid laat zich niet altijd goed kwantificeren. De toetsing aan een contract kan daarmee in bepaalde gevallen nadelig uitpakken ten opzichte van eigen beheer.

6. Robuustheid
Bij het criterium robuustheid gaat het om de borging van voldoende kennis van het operationele proces en om sturing in lijn met de langjarige levenscycli van de assets in de waterketen. Wanneer afspraken over de operatie en het onderhoud van assets in een contract worden vastgelegd, kan contractueel worden geborgd dat dit in lijn is met de levenscycli van de assets. Maar, anders dan bij eigen beheer, kunnen in de laatste jaren van het contract vanuit winstmaximalisatie prikkels ontstaan om minimaal (of geen) onderhoud uit te voeren. In eigen beheer spelen winstmaximalisatie en contractduur geen rol. Door middel van bestuurlijke beleidskaders kunnen operatie en onderhoud van assets in lijn worden gebracht met de levenscycli van deze assets.

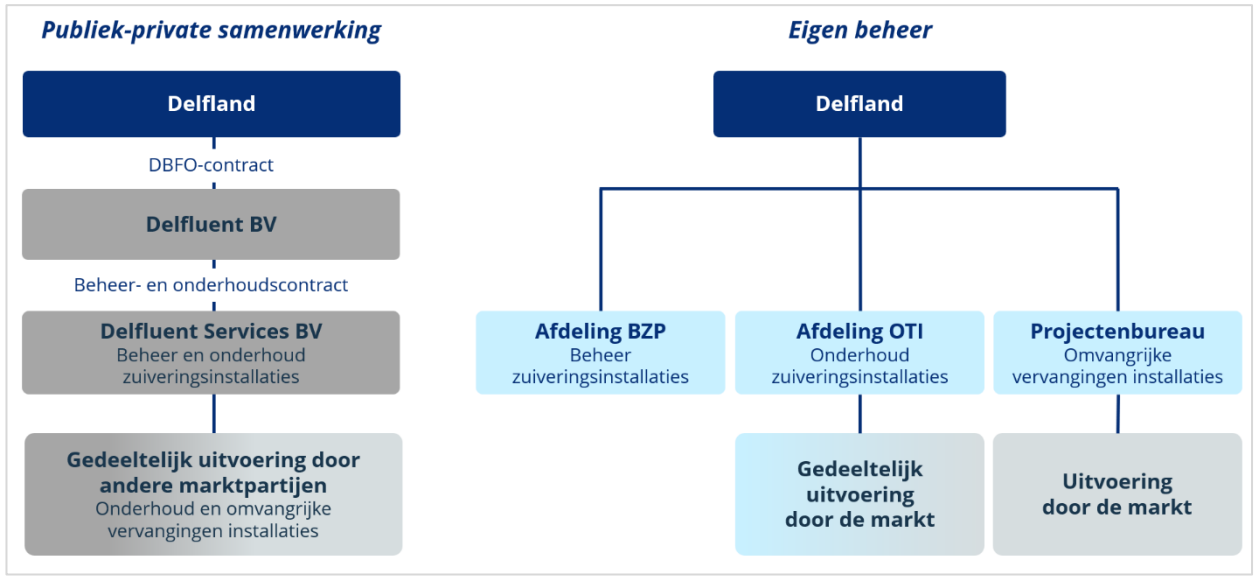
Samenvattend
In bovenstaande uitwerking van de voor- en nadelen van het model *Hybride* ten opzichte van het model *Alles eigen beheer*, scoort het model *Alles eigen beheer* sterker. Dit geldt met name voor de criteria: bestuurlijke eindverantwoordelijkheid, tussentijdse beïnvloeding van kosten, risicobeheersing en robuustheid. En zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven, werkt Delfland in het model *Alles eigen beheer* ook nauw samen met de markt op het gebied van onderhoud. Hierdoor wordt niet alleen de noodzakelijke operationele kennis van het zuiveringsproces behouden en doorontwikkeld, maar wordt ook gebruik gemaakt van de (innovatieve) kracht van de markt. Bovendien is dan sprake van frequentere marktwerking, omdat Delfland zich niet decennialang aan één marktpartij verbindt.

4. Marktverkenning governance model *Hybride*
In aanvulling op de uitwerking van de governance modellen *Hybride* en *Alles eigen beheer* is nog een beknopte verkenning gedaan of er markt is voor het governance model *Hybride*, oftewel het integraal uitbesteden van een deel van de operatie en het onderhoud. Het korte antwoord is dat deze vraag niet met volledige zekerheid beantwoord kan worden. De kans dat hier te zijner tijd in Nederland voldoende concurrerende markt voor aanwezig zal zijn, wordt echter niet groot ingeschat.

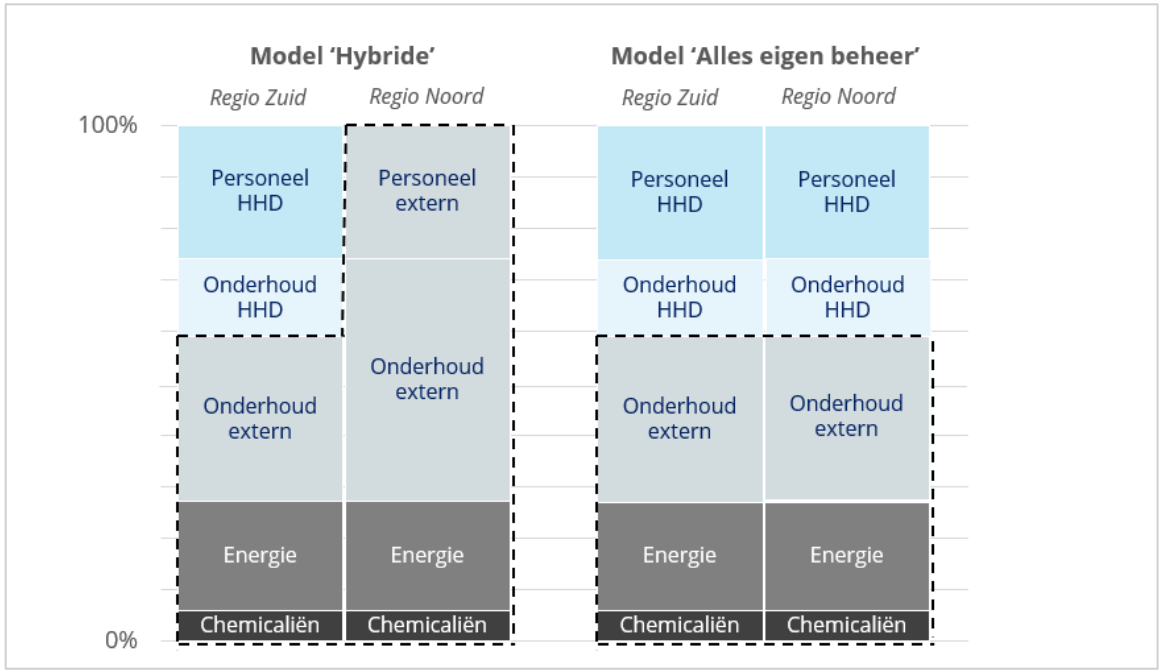
Tot dusver heeft Evides (in een tussenevaluatie van de huidige PPS) kenbaar gemaakt mogelijk interesse te hebben. Verder heeft HVC enige interesse getoond, maar HVC lijkt, door het ontbreken van ervaring met de operatie van afvalwaterzuiveringsinstallaties, een niet voor de hand liggende partij. Daarnaast zien we vooralsnog geen aanbieders op de Nederlandse markt. Dat beeld komt ook naar voren uit de marktconsultatie die vanuit het project Waterzuivering Vergulde Hand is uitgevoerd. In deze consultatie hebben Nederlandse marktpartijen weliswaar aangegeven dat meerjarige onderhoud zo nodig georganiseerd kan worden, maar dat dit niet hun primaire focus heeft. Zij geven aan dat zij niet verantwoordelijk willen worden voor de (risico's die gerelateerd zijn aan de te leveren) zuiveringsprestaties van een te bouwen zuiveringsinstallatie. Dit beeld wordt bevestigd door het feit dat marktpartijen, die eerder bij andere waterschappen een rol kregen in het dagelijks onderhoud en de operatie (zoals bij Stichtse Rijnlanden), zich daar weer uit beginnen terug te trekken.

Op Europees en mondiaal niveau zijn er enkele private partijen, zoals Veolia en American Water, die publieke afvalwaterzuiveringsinstallaties opereren en onderhouden. De verwachting is echter dat die slechts interesse zullen hebben om de Nederlandse markt te betreden als een Publiek-Private Samenwerking commercieel lucratief is. Op dit moment zijn er geen indicaties dat andere waterschappen grootschalig zullen overstappen op het uitbesteden van dit soort werkzaamheden, waardoor het betreden van de Nederlandse markt weinig structurele kansen biedt aan buitenlandse ondernemers. Daarbij wordt opgemerkt dat in het verleden Veolia zich juist uit de PPS met Delfland heeft teruggetrokken en bijvoorbeeld meer heeft geïnvesteerd in de Noord-Amerikaanse markt.

Bijlage 1

Figuur 1: Samenwerking met markt: huidige PPS en Eigen beheer

Figuur 2: Samenwerking met markt per kostencomponent zuiveringsproces bij modellen 'Hybride' en 'Alles eigen beheer'. Betreft indicatieve verhoudingen o.b.v. huidige situatie Eigen Beheer (Regio Zuid).

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3819
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.a.2
Titel	Ouw - Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Pfo Piet-Hein Daverveldt	7 september 2026
Pfo Manita Koop	7 september 2026
Pfo Peter Ouwendijk	8 september 2026
Pfo Peter Ouwendijk	22 september 2026
Pfo Manita Koop	5 oktober 2026
Pfo Piet-Hein Daverveldt	6 oktober 2026
Pfo Peter Ouwendijk	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De VV te verzoeken:
1. De begroting 2027 (DMS 2552141), zoals opgenomen in bijlage 1, vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2028-2031, als onderdeel van het begrotingsdocument programmabegroting 2027 zoals opgenomen in bijlage 1 (DMS 2552141);
3. Het investeringsplan en het verzamelkrediet Waterkwantiteit (702077) met € 5,3 miljoen op te hogen;
4. Het investeringsplan en het verzamelkrediet Waterkeringen (702084) op te hogen met een bedrag van € 12,5 miljoen;
5. De verzamelkredieten Mitigerende maatregelen (702107) en Waternatuur (702108) samen te voegen tot één verzamelkrediet Mitigerende maatregelen en Waternatuur(702108) met ingang van 1 januari 2027; 6. Kennis te nemen van de projectenoverzichten waterkeringen (DMS 2552142) , bijlage 2 en watersystemen (DMS 2552143), bijlage 3.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031
Versienummer	1
Dossiernummer	3819
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
1. De begroting 2027 (DMS 2552141), zoals opgenomen in bijlage 1, vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2028-2031, als onderdeel van het begrotingsdocument programmabegroting 2027 zoals opgenomen in bijlage 1 (DMS 2552141);
3. Het investeringsplan en het verzamelkrediet Waterkwantiteit (702077) met € 5,3 miljoen op te hogen;
4. Het investeringsplan en het verzamelkrediet Waterkeringen (702084) op te hogen met een bedrag van € 12,5 miljoen;
5. De verzamelkredieten Mitigerende maatregelen (702107) en Waternatuur (702108) samen te voegen tot één verzamelkrediet Mitigerende maatregelen en Waternatuur (702108) met ingang van 1 januari 2027;
6. Kennis te nemen van de projectenoverzichten waterkeringen (DMS 2552142), bijlage 2 en watersystemen (DMS 2552143), bijlage 3.

2) Aanleiding

De begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 worden conform de Bestuurlijke P&C-kalender 2026 ter vaststelling respectievelijk ter kennisname aan de VV aangeboden.

3) Beoogd effect

Met de begroting 2027 vertalen we de ambities uit het coalitieakkoord 2023-2027 in concrete doelen, resultaten en middelen voor het jaar 2027. De meerjarenraming 2028-2031 is ter kennisname.

4) Kernboodschap

Inwoners en bedrijven moeten kunnen rekenen op schoon en voldoende water, veilige dijken en een leefomgeving die bestand is tegen weersextremen en andere veranderingen. Met de begroting 2027 vertaalt Delfland deze opgaven in concrete maatregelen en investeringen voor het komende jaar. Tegelijkertijd kijken we verder vooruit, omdat ook na 2027 grote investeringen nodig zijn om het waterbeheer toekomstbestendig te houden. Door stijgende prijzen en lonen nemen de kosten toe. We beperken de gevolgen daarvan voor inwoners en bedrijven zoveel mogelijk en reserveren nu al middelen voor uitgaven die later plaatsvinden. Zo voorkomen we grote schommelingen en kunnen de waterschapslasten zich over meerdere jaren zo beheerst en voorspelbaar mogelijk ontwikkelen.

5) Historie – eerdere besluitvorming

De begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2031 zijn tot stand gekomen op basis van het coalitieakkoord 2023-2027 ‘Water voor Mens en Natuur; een trendbreuk in waterbeheer’, het WBP 6, de kadernota 2027 en de structurele mutaties uit de bestuursrapportage 2026.

6) Regelgeving en Beleid

Waterschapswet, artikelen 99 tot en met 102. Waterwet, artikelen 4.6 en 4.7.

Dossiernummer: 3819

Het Waterschapsbesluit schrijft voor wat ten minste in de begroting en meerjarenraming opgenomen moet worden.

7) Financiën

Met het vaststellen van de begroting 2027 worden de financiële consequenties voor de uitvoering van de ambities uit het coalitieakkoord voor het begrotingsjaar 2027 bekrachtigd. De meerjarenraming 2028-2031 wordt niet vastgesteld en is ter kennisname.

In het begrotingsdocument wordt ingegaan op het resultaat, het meerjarenperspectief, de financiële positie en de ontwikkeling van de balans en de reserves.

De financiële gevolgen van de beëindiging van het contract met Delfluent zijn niet in de begroting 2027 opgenomen. In de 2e begrotingswijzing 2026 zijn de kosten van transitie en afwikkeling opgenomen. Aanvullend daarop wordt in de jaarstukken 2026 de beëindigingsvergoeding verwerkt en wordt voorgesteld deze in 2026 te dekken uit de reserves.
De mate waarin de operationele kosten in 2027 zullen dalen, door het in eigen beheer nemen van de zuiveringen Houtrust en Harnaschpolder, zal blijken uit het onderhandelingsresultaat met Delfluent en de staat van de assets bij de overdracht van Delfluent aan Delfland.
Door deze onzekerheden wordt voorgesteld om het voordeel van de lagere kosten in 2027 volledig ten gunste te laten komen van de reserves en daarmee de ontwikkeling van het zuiveringstarief in lijn te laten zijn met eerdere besluitvorming.
Op het moment dat er meer zicht is op de werkelijke hoogte van de besparingen, kan de reserve vrijvallen. De lagere exploitatielasten en de opbouw van de reserves in 2027 zijn niet meegenomen in deze begroting.

8) Duurzaamheid

In de begroting 2027 is rekening gehouden met het beleid van Delfland inzake duurzaamheid. Specifiek wordt hier aandacht aan besteed via de programmalijnen energie en klimaatneutraal en circulaire economie binnen het programma waterketen en circulariteit.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

De OR wordt geïnformeerd over de aan de VV voorgelegde begroting 2027.

11) Risico's en beheersmaatregelen

In de begroting 2027 is als bijlage de paragraaf Risico's opgenomen. Met ons risicobeleid voldoen we aan de wettelijke verplichting voor waterschappen om de risico’s in kaart te brengen en beleid te ontwikkelen om deze risico’s af te dekken.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Communicatie over de begroting 2027, inclusief de meerjarenraming 2028-2031 vindt plaats na het D&H-besluit. De communicatie over de tarieven opgenomen in de begroting 2027 vindt plaats rond de besluitvorming in de Verenigde Vergadering op 26 november 2026.

Medewerkers worden over het besluit van D&H onder meer geïnformeerd via het samenwerkingsportaal (intranet) en het publiek via de website (nieuwsbericht), social media, de pers en een advertentie in huis-aan-huisbladen. We verspreiden een persbericht aan regionale media en in de D&H-nieuwsbrief plaatsen we een bericht over het besluit en het vervolgproces van de begroting.

Nadat de Verenigde Vergadering op 26 november 2026 de begroting en de daarin opgenomen tarieven heeft vastgesteld verspreiden we een persbericht over de tarieven. Van het besluit met betrekking tot de tarieven voor 2027 wordt de Regionale Belasting Groep zo spoedig

mogelijk na vaststelling in kennis gesteld. Eveneens verschijnt dan conform eerdere jaren de begroting 2027 in een digitale versie op onze website (LIAS).

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Het ontwerp van de begroting 2076 wordt, zodra het college dit aan de VV heeft voorgelegd, voor iedereen ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. De terinzagelegging en de verkrijgbaar stelling worden openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de begroting 2027 niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving (artikel 100 lid 3 van de Waterschapswet). De artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet zijn van toepassing.

14) Bevoegd orgaan

Op grond van artikel 101, lid 1, van de Waterschapswet is de VV het bevoegd orgaan tot het vaststellen van de programmabegroting 2026.

15) Toelichting

Ten aanzien van gevraagd besluit 5:
Bij de Burap 2026 is een deel van het budget van verzamelkrediet Waternatuur naar verzamelkrediet Mitigerende maatregelen verschoven beiden een onderdeel van de programmalijn Waterkwaliteit. Aangezien de projecten integraal worden aangestuurd is het efficiënter deze twee verzamelkredieten samen te voegen. Dat betekent ook één projectenoverzicht bij de bestuursrapportages en de jaarverslagen waarin alle projecten worden uitgelicht, voor zowel de nieuwe aanleg van waternatuur als de mitigerende maatregelen. Voorgesteld wordt de samenvoeging met ingang van 2027 door te voeren.

Ten aanzien van gevraagd besluit 6:
Bij de begroting 2027 zijn alleen projectenoverzichten opgenomen voor de verzamelkredieten waarvoor ophoging of verlaging van de investeringsplannen en kredieten van toepassing is.

In het begrotingsdocument zijn voor enkele programma's wijzigingen ten aanzien van de prestatie-indicatoren (PI) opgenomen:

- Binnen het programma Waterkwaliteit is een nieuwe PI toegevoegd.
- Binnen het programma Organisatie en bedrijfsvoering zijn twee PI 's komen te vervallen en zijn twee nieuwe PI 's opgenomen. Zie hiervoor paragraaf 1.3 Ontwikkelingen van 2026 naar 2027.

Ontwikkeling heffingen:
Gelijkmatige ontwikkeling heffingen (belastingtarieven) en NSQ
Wij maken berekeningen die verder reiken dan de jaren van de meerjarenraming. Zo brengen we de impact van bovenstaande onderwerpen op de lange termijn in beeld. Dit geeft ons een beeld van mogelijke gevolgen voor onder andere de liquiditeitsbehoefte en de ontwikkelingen van de heffingen.

Extra opslagen voor duurzaam evenwichtige financiën
Onder andere door de investeringsopgaven neemt de financieringsbehoefte toe. Met ombuigingen en efficiënter werken proberen we de stijging van de lasten en daarmee van de heffingen te beperken. Daarnaast zetten we onze reserves in om de lasten te drukken. De nota Reserves en voorzieningen schrijft voor dat we de algemene reserve vrij besteedbaar en de twee tariefdempingsreserves binnen vijf jaar moeten inzetten. Deze reserves zijn namelijk gevoed met jaarresultaten (lees: niet uitgegeven belastinggeld). Door ze binnen vijf jaar in te zetten, zorgen we ervoor dat de middelen terugvloeien naar de belastingbetalers.

In 2024 en 2026 is besloten om bovenop de reguliere heffingen een extra opslag te leggen. Deze zijn bedoeld om:
- extra belastinggeld op te halen zodat we investeringen deels zelf kunnen financieren, zodat we minder hoeven te lenen en daardoor minder rentelasten hebben;
- de reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer te voeden om de toekomstige kapitaallasten te dekken;
- de heffingen gelijkmatig te laten ontwikkelen;

- de NSQ niet of beperkt boven de norm van 250% te laten uitkomen.
In onderstaande tabel zijn de opslagen onder elkaar gezet.

2.2.1 Tabel: extra opslagen heffingen inclusief financieel effect

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Opslagen per jaar									
Watersysteemheffingen (0,5%)			0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%		
Zuiveringsheffing (0,5%)			0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%		
Zuiveringsheffing (2,0%)			2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%		
Zuiveringsheffing (besluit 2024)	3,0%	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	1,0%	1,0%	1,0%	
Opslagen per jaar cumulatief									
Watersysteemheffingen (0,5%)			0,5%	1,0%	1,5%	2,0%	2,5%	2,5%	2,5%
Zuiveringsheffing (0,5%)			0,5%	1,0%	1,5%	2,0%	2,5%	2,5%	2,5%
Zuiveringsheffing (2,0%)			2,0%	4,0%	6,1%	8,2%	10,4%	10,4%	10,4%
Zuiveringsheffing (besluit 2024)	3,0%	6,1%	9,3%	11,5%	13,7%	14,8%	16,0%	17,1%	17,1%

De middelen die we ophalen met de opslag van 0,5% worden deels gebruikt om de begroting sluitend te krijgen.
Het restant binnen het watersysteem wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve watersysteem. De extra middelen door de opslagen binnen de zuiveringsheffing worden toegevoegd aan de reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer.
De onttrekkingen aan beide reserves gaan plaatsvinden vanaf het moment dat de betreffende kosten in de exploitatie terechtkomen (bijvoorbeeld bij het in gebruik nemen van de WVH in 2034).

Reserves
Naast de mutaties in de algemene reserve vrij besteedbaar en de twee tariefdempingsreserves vinden nog andere mutaties op de reserves plaats.

De algemene reserves dienen vooral om eventueel toekomstige tegenvallers van algemene aard te kunnen opvangen. Delfland onderscheidt de algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem en de algemene reserve weerstandsvermogen zuivering.

Aan de egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder voegen we jaarlijks € 8,5 miljoen toe. Deze is bedoeld om de hogere lasten die wij in 2031 tot en met 2033 gaan krijgen voor onderhoud aan de zuiveringsinstallaties Harnaschpolder en Houtrust te kunnen compenseren. In 2030 vindt de laatste toevoeging aan de reserve plaats. In 2031-2033 wordt aan de reserve onttrokken.

In 2025 hebben wij de reserve baggerwerkzaamheden ingesteld. Deze is bedoeld om de schommelingen in de baggerwerkzaamheden, onder andere veroorzaakt doordat de baggerseizoenen jaar overstijgend zijn, te dempen. In 2027 onttrekken we € 1,8 miljoen aan de reserve. Hiermee zorgen we voor een gelijkmatige spreiding van de kosten in de tijd. Hiermee resteert een saldo van € 2,0 miljoen in de reserve.

Met de reserves ter dekking van de toekomstige investeringen watersysteem en zuiveringsbeheer dekken wij de kapitaallasten van de toekomstige investeringen voor de twee taken. De toevoegingen aan de reserve kapitaallasten investeringen watersysteem zijn standaard € 1 miljoen per jaar. Deze reserve is bedoeld om eventuele extra afschrijvingen te dekken of voor speciale bijdragen aan investeringen in activa die niet in ons bezit zijn.
Dossiernummer: 3819

De toevoegingen aan de reserve kapitaallasten investeringen zuivering fluctueren jaarlijks. In de begroting 2027 is de mutatie voor het zuiveringsbeheer € 25,2 miljoen.

De overige reserves muteren niet of worden nu niet gebruikt. De mutaties leiden tot het volgende totaal overzicht.

Reserve	Saldo 31-12-2026	Mutaties	Saldo 31-12-2031
Algemene reserves			
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	27.600.000	-	27.600.000
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	7.400.000	-	7.400.000
Algemene reserve vrij inzetbaar	11.696.288	-11.690.000	6.288
Totaal algemene reserves	46.696.288	-11.690.000	35.006.288
Egalisatiereserves		-	
Kostenegalisatiereserve Watersysteem	-	-	-
Kostenegalisatiereserve Zuiveringssysteem	-	-	-
Tariefdempingreserve Watersysteem	5.265.631	-5.260.000	5.631
Tariefdempingreserve Zuiveringssysteem	4.863.425	-4.860.000	3.425
Tariefegalisatiereserve Watersysteem	450.000	27.000.000	27.450.000
Tariefegalisatiereserve Zuiveringssysteem	450.000	-450.000	-
Totaal egalisatiereserves	11.029.056	16.430.000	27.459.056
Bestemmingsreserves		-	
Reserve zoetwaterfabriek	1.197.000	-	1.197.000
Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder	59.970.008	130.000	60.100.008
Reserve baggerwerkzaamheden	3.750.000	-1.800.000	1.950.000
Reserve kapitaallasten investeringen watersysteem	24.748.437	5.000.000	29.748.437
Reserve kapitaallasten investeringen zuiveringssysteem	78.113.636	199.900.000	278.013.636
Totaal bestemmingsreserves	167.779.080	203.230.000	371.009.080
Totaal reserves	225.504.424	207.970.000	433.474.424

16) Bijlagen

1. Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 (DMS 2552141)
2. Projectenoverzicht Waterkeringen begroting 2027 (DMS 2552142)
3. Projectenoverzicht watersysteem begroting 2027 (DMS 2552143)

Dossiernummer: 3819

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031
Dossiernummer	3819

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Thursday 15 October 2026, dossiernummer 3819;

gelezen het positieve advies van de commissie BFO van donderdag 12 november 2026.

Overwegende dat:
1. Het ontwerp van de begroting 2027 ingevolge artikel 100, tweede en derde lid, van de Waterschapswet gedurende twee weken voor eenieder ter inzage wordt aangeboden;
2. hiertegen geen bedenkingen ingediend worden.

Gelet op:
De artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet.

Besluit:
1. De begroting 2027 (DMS 2552141), zoals opgenomen in bijlage 1, vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2028-2031, als onderdeel van het begrotingsdocument programmabegroting 2027 zoals opgenomen in bijlage 1 (DMS 2552141);
3. Het investeringsplan en het verzamelkrediet Waterkwantiteit (702077) met € 5,3 miljoen op te hogen;
4. Het investeringsplan en het verzamelkrediet Waterkeringen (702084) op te hogen met een bedrag van € 12,5 miljoen;
5. De verzamelkredieten Mitigerende maatregelen (702107) en Waternatuur (702108) samen te voegen tot één verzamelkrediet Mitigerende maatregelen en Waternatuur (702108) met ingang van 1 januari 2027;
6. Kennis te nemen van de projectenoverzichten waterkeringen (DMS 2552142), bijlage 2 en watersystemen (DMS 2552143), bijlage 3.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3819

BEGROTING 2027 &
MEERJARENRAMING 2028 – 2031

Foto: Nieuwlandse molen met poldergemaal in Hoek van Holland

Leeswijzer

Voor u liggen de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2031 van het Hoogheemraadschap van Delfland. Hierin laten wij zien hoe ons waterschap omgaat met de inkomsten en uitgaven.

In het eerste hoofdstuk bespreken wij enkele ontwikkelingen en onze ambities. We benoemen de uitgangspunten en normen, en geven een algemeen beeld van onze financiën. In hoofdstuk 2 geven we het meerjarenperspectief. Ook staan wij uitgebreid stil bij duurzaam evenwichtige financiën.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de programma's, inclusief de overkoepelende thema's, die als afzonderlijke programmalijnen zijn opgenomen.
In hoofdstuk 4 behandelen wij de verplichte paragrafen en in de hoofdstukken 5 brengen wij achtereenvolgens de exploitatierekening en de balans en investeringen in beeld.

In de bijlagen vindt u een lijst van begrippen en afkortingen, Delfland in kengetallen, een toelichting op verbonden partijen, een overzicht van risico's en beheersmaatregelen, een volledig overzicht van de prestatie-indicatoren en de portefeuilleverdeling.

Inhoud

Algemeen ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Leeswijzer 2
Inhoud 3
1 Inleiding 5
1.1 Inhoudelijke samenvatting 5
1.2 Uitgangspunten, normen en kostentoedeling 8
1.3 Ontwikkelingen van 2026 naar 2027 10
2 Meerjarenperspectief 13
2.1 Exploitatie 13
2.2 Duurzaam evenwichtige financiën 14
3 Programmaplan 19
3.1 Waterkeringen 19
3.1.1 Programmalijn Waterkeringen 19
3.1.2 Programmalijn Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) 21
3.1.3 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen 22
3.1.4 Geraamde baten en lasten programma Waterkeringen 22
3.1.5 Investeringen programma Waterkeringen 22
3.2 Waterkwaliteit 23
3.2.1 Programmalijn Waterkwaliteit 23
3.2.2 Programmalijn Biodiversiteit 27
3.2.3 Programmalijn Recreatief medegebruik 28
3.2.4 Programmalijn Verbinding met partners 29
3.2.5 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen 30
3.2.6 Geraamde baten en lasten programma Waterkwaliteit 30
3.2.7 Investeringen programma Waterkwaliteit 30
3.3 Waterkwantiteit 31
3.3.1 Programmalijn Waterkwantiteit 31
3.3.2 Programmalijn Klimaatadaptatie 33
3.3.3 Programmalijn Bodem en grondwater 34
3.3.4 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen 35
3.3.5 Geraamde baten en lasten programma Waterkwantiteit 35
3.3.6 Investeringen programma Waterkwantiteit 35
3.4 Waterketen 36
3.4.1 Programmalijn Waterketen 36
3.4.2 Programmalijn Transitie waterketen 39
3.4.3 Programmalijn Energie- en klimaatneutraal 40
3.4.4 Programmalijn Circulaire economie 42
3.4.5 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen 43
3.4.6 Geraamde baten en lasten programma Waterketen 44
3.4.7 Investeringen programma Waterketen 44
3.5 Financiën; algemene dekkingsmiddelen 45
3.5.1 Programmalijn Financiën 45
3.5.2 Programmalijn Algemene dekkingsmiddelen 47
3.5.3 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen 48
3.5.4 Dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien 48
3.5.5 Geraamde baten en lasten programma Financiën, algemene dekkingsmiddelen 49
3.6 Organisatie en bedrijfsvoering 50
3.6.1 Programmalijn Organisatie 50
3.6.2 Programmalijn Informatievoorziening 51
3.6.3 Programmalijn Regulering en Handhaving 54

3.6.4 Programmalijn Interne dienstverlening en bestuursondersteuning 56
3.6.5 Programmalijn Communicatie 57
3.6.6 Programmalijn Personeel 58
3.6.7 Programmalijn Digitale transformatie 59
3.6.8 Programmalijn Innovatie 61
3.6.9 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen 62
3.6.10 Geraamde baten en lasten programma Organisatie en bestuur 62
3.6.11 Investeringen programma Organisatie en bestuur 63
4 Paragrafen 64
4.1 Uiteenzetting van de financiële positie 64
4.1.1 Financiering 64
4.1.2 Risicobeheersing en weerstandsvermogen 68
4.1.3 Reserves en voorzieningen 73
4.2 Waterschapsbelastingen 77
4.3 Assetmanagement 83
4.4 Bedrijfsvoering 85
4.5 Openbaarheid 86
4.6 Verbonden Partijen 88
5 Financiën 89
5.1 Exploitatierekening 89
5.1.1 Exploitatierekening naar kosten-en opbrengstensoorten 89
5.1.2 Baten en lasten per programma meerjarenraming 2026-2029 94
5.1.3 Incidentele baten en lasten 95
5.1.4 Netto kosten naar beleidsproducten 97
5.2 Balans en reserves 98
5.2.1 Geprognosticeerde balans 2027 en meerjarige ontwikkeling 98
5.2.2 Reserves meerjarig 100
5.3 Investeringen 102
6 Bijlagen 103
6.1 Lijst van begrippen en afkortingen 103
6.2 Delfland in kengetallen 107
6.3 Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 109
6.4 Risico's Delfland 114
6.5 Overzicht prestatie-indicatoren 2025-2031 118
6.6 Portefeuilles dijkgraaf en hoogheemraden Delfland 120

1 Inleiding

1.1 Inhoudelijke samenvatting

Hoofdstuk 3 geeft per programma een overzicht van de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen. In deze paragraaf vatten we deze ontwikkelingen samen op hoofdlijnen.

Waterkeringen

Naast het reguliere onderhoud voeren we in 2027 projecten uit om waterkeringen te versterken. De belangrijkste op een rij: N468 (Midden-Delfland), Katwijkerlaan en Dijken van Morgen (Pijnacker-Nootdorp), Vaartweg Zuid (Vlaardingen) en Dijken op Orde (meerdere gemeenten). Verder ontwikkelen we een nieuwe rekenmethode om de sterkte van de Delflandsedijk te kunnen berekenen. Dit wordt gefinancierd vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In 2027 gaan we door met het onderhoud aan bomen op onze waterkeringen en zetten we de verdere professionalisering van de Delflandse dijkwacht voort. Ook geven we verder invulling aan de bestuurlijke samenwerking met de provincie en de waterschappen in Zuid-Holland, op de beleidsthema's van het Zuid-Hollands Programma Landelijke Gebied (ZH-PLG).

Waterkwaliteit

Bij het terugdringen van vervuilingen van het water in sloten en vaarten (emissies) leggen we in 2027 de verantwoordelijkheid nadrukkelijker bij de veroorzakers van die vervuilingen. Daarbij hoort een gerichte bronaanpak voor emissies. Verder gaan we bestaande waternatuur behouden en samen met gemeenten nieuwe waternatuur aanbrengen. Ook werken we aan het KRW-proof maken van onze regels en vergunningen, om zo de doelen en maatregelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) nog beter te borgen. In 2027 maken we bestuurlijke afspraken met gemeenten, provincie en omgevingsdiensten over het verbeteren van de waterkwaliteit in dit gebied; concrete afspraken over wie wat doet, met een meerjarige programmering per gemeente (Staat van ons Water). Verder voeren we in 2027 nog maatregelen door uit het SGBP3 (stroomgebiedsbeheerplan) en wordt het definitieve SGBP4-pakket vastgesteld. In de meerjarenraming 2028 -2031 zijn de verwachte meerkosten voor de uitvoering van het maatregelenpakket SGBP4 opgenomen. Verder zetten we stappen om het in 2026 geactualiseerde vaarbeleid te implementeren en monitoren we de kwaliteit van onze 12 zwemwaterlocaties. De extra kosten voor het wegvangen van rivierkreeften zijn in de meerjarenraming in 2028 en 2029 opgenomen. Hierbij zijn we vooralsnog uitgegaan van de financiering van deze kosten door het Rijk.

Waterkwantiteit

Met onderhoud, vervanging en nieuwbouw van gemalen en stuwen houden we ons watersysteem in goede staat. Naast het dagelijks beheren van de waterpeilen, voeren we in 2027 projecten uit die de kans dat hevige regenbuien zorgen voor een overstroming verder verkleinen. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat we voldoende zoetwater kunnen inlaten in perioden van droogte.

We gaan in 2027 door met de uitwerking en implementatie van de langetermijnstrategie wateroverlast 'Wapenen tegen extreme neerslag'. Voor het functionerend houden van de boezem (stelsel van vaarten en kanalen) bij extreme neerslag ligt de focus op het uitwerken van de bergingslocaties Klaas Engelbrecht- en Woudsepolder en op andere maatregelen om water vast te kunnen houden. Voor een goede doorstroming van water in sloten en vaarten baggeren we onze watergangen; dat doen we niet alleen voor de waterkwantiteit maar ook voor de waterkwaliteit. In 2027 gaan we in gesprek met gemeenten over het tegen betaling overnemen van hun baggertaken. Dat is efficiënt en daarmee besparen we kosten voor de

inwoners en bedrijven.

Waterketen en circulariteit
Op de zuiveringsinstallaties zuivert Delfland al het afvalwater van huishoudens en bedrijven in dit gebied. In 2027 houden we de zuiveringsprestaties en lozingseisen op niveau. We brengen en houden de bestaande assets (zuiveringsinstallaties en rioolgemalen) op orde en zetten concrete stappen in de realisatie van Waterzuivering Vergulde Hand in Vlaardingen. In 2027 starten we met voorbereidend werk en de groene omlijsting van deze nieuwe AWZI. Na selectie van de aannemer starten we met de uitwerking van het definitief ontwerp van de nieuwe zuiveringsinstallatie en maken we de definitieve planning. Door strengere Europese regels voor stedelijk afvalwater (ERSA) en de groei van de regio moeten we rioolwaterzuiveringsinstallaties aanpassen en uitbreiden. Hiervoor brengen we de waterketenopgave, inclusief ERSA, scherper in beeld. We voldoen aan onze afnameafspraken met de gemeenten en actualiseren deze. We blijven in 2027 energieneutraliteit monitoren en verkennen verdere handhaving van energieneutraliteit in de toekomst.
Op 10 september 2026 heeft de VV besloten het contract met Delfluent B.V. voor de afvalwaterzuiveringen Harnaschpolder en Houtrust te beëindigen. Onderzoek laat zien dat Delfland hiermee kosten kan besparen en meer ruimte krijgt om de zuiveringen aan te passen aan toekomstige ontwikkelingen. In 2027 werkt Delfland aan een zorgvuldige overgang.

Financiën en algemene dekkingsmiddelen
Met het vaststellen van de begroting 2027 worden de financiële consequenties voor de uitvoering van de ambities uit het coalitieakkoord voor het begrotingsjaar 2027 bekrachtigd. In lijn met de kadernota 2027 ligt, in het laatste jaar van deze collegeperiode, de focus op de doelstellingen uit het coalitieakkoord 2023-2027, zoals een toekomstbestendig financieel beleid.

In de begroting 2027 hebben we te maken met stijgende prijzen en stijgende lonen, met name als gevolg van de inflatie. We dekken de extra kosten en reserveringen voor toekomstige investeringen via onze heffingen. De belastingheffingen stijgen in 2027 ten opzichte van 2026 met ongeveer 4,5%.
Naast de stijgende prijzen en lonen en de grote uitgaven in de nabije toekomst, kijken we ook verder vooruit dan de periode 2028-2031. Door te kijken naar lange termijn ontwikkelingen na 2031 met impact op onze financiële huishouding brengen we onze meerjarige financieringsbehoefte goed in kaart.

De belangrijkste ontwikkelingen waarmee we nu al rekening houden in onze meerjarenramingen zorgen voor een toename in onze heffingen. De extra middelen die we uit de verhoging van de heffingen ontvangen, worden gereserveerd en in de toekomst ingezet wanneer de investeringen plaatsvinden. Hiermee kunnen we de heffingen en de lastenprofielen meerjarig stabiel laten ontwikkelen.

De financiële gevolgen van de beëindiging van het contract met Delfluent zijn niet in de begroting 2027 opgenomen. In de 2^{e} begrotingswijzing 2026 zijn de kosten van transitie en afwikkeling opgenomen. Aanvullend daarop wordt in de jaarstukken 2026 de beëindigingsvergoeding verwerkt en wordt voorgesteld deze in 2026 te dekken uit de reserves.

De mate waarin de operationele kosten in 2027 zullen dalen, door het in eigen beheer nemen van de zuiveringen Houtrust en Harnaschpolder, zal blijken uit het onderhandelingsresultaat met Delfluent en de staat van de assets bij de overdracht van Delfluent aan Delfland. Door deze onzekerheden wordt voorgesteld om het voordeel van de lagere kosten in 2027 volledig

ten gunste te laten komen van de reserves en daarmee de ontwikkeling van het zuiveringstarief in lijn te laten zijn met eerdere besluitvorming. Op het moment dat er meer zicht is op de werkelijke hoogte van de besparingen, kan de reserve vrijvallen. De lagere exploitatielasten en de opbouw van de reserves in 2027 zijn niet meegenomen in deze begroting.

Organisatie en bedrijfsvoering
In 2027 versterken we de weerbaarheid van onze organisatie door de kans op verstoringen (zoals stroomstoring, hack) en dreigingen te verkleinen. Zo voeren we maatregelen en verbeteringen door om tijdig te voldoen aan de vereisten vanuit de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten. We versterken onze bedrijfscontinuïteitsplannen. Daarnaast houden we onze crisisorganisatie op orde zodat we voorbereid zijn op verstoringen en kunnen blijven functioneren als het erop aankomt. Verder versterkt Delfland de sturing binnen de organisatie, door heldere opdrachten met meetbare doelen te formuleren, eigenaarschap te stimuleren en prioriteiten te stellen.
In 2027 gebruiken we de in 2026 vastgestelde Risicobereidheidsverklaring als afwegingskader bij besluitvorming en prioritering. Zo kunnen we expliciet keuzes maken in samenhang met doelen, middelen en risico's. Ook zet Delfland verdere stappen in de ontwikkeling van een betrouwbare, veilige en toekomstgerichte informatievoorziening die bijdraagt aan de effectieve uitvoering van zowel primaire als ondersteunende processen. Samen met andere waterschappen en het Waterschapshuis wordt gekeken hoe meer kan worden samengewerkt om de juiste dienst voor de juiste prijs te kunnen selecteren en welke sectorale standaardisering daarvoor nodig is. Dit versterkt het kostenbewustzijn en verbetert de positie van Delfland bij de inkoop van producten en diensten.

1.2 Uitgangspunten, normen en kostentoedeling

In deze begroting 2027 laat Delfland zien wat we het komend jaar gaan doen en hoe dit de totale kosten beïnvloedt. We streven daarbij naar een goede balans tussen inkomsten en uitgaven. Hierbij maken we zorgvuldige afwegingen over investeren, besparen en optimaliseren.

De begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 zijn gebaseerd op:

- coalitieakkoord 2023-2027 *'Water voor Mens en Natuur'*;
- waterbeheerprogramma 2022-2027;
- kadernota 2027;
- begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030; en
- structurele mutaties uit de bestuursrapportage (Burap) 2026.

Voor het opstellen van deze begroting en meerjarenraming hanteren wij de volgende onderstaande (financiële) uitgangspunten en normen en kostentoedeling.

Kostenverdeling	De in 2022 vastgestelde nota Systematiek Kostenverdeling vormt de basis voor de begroting 2027 voor wat betreft de toerekening van kosten aan de twee wettelijke taken.
Kostentoedeling	Voor de toerekening van de kosten voor de watersysteem taak aan de verschillende categorieën belastingplichtigen hanteren wij de verdeling conform de door de VV vastgestelde kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2026.
Inflatie*	Wij gaan uit van een indexering van de kosten van 2,3% in 2027, en 2,0% voor 2028 en de jaren daarna. Deze percentages zijn gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Planbureau. In de begroting 2026 en MJR 27-30 hebben we 2,6% voor 2026 2,5% voor 2027 en 2% voor de jaren daarna gebruikt.
Loonkosten	In de begroting 2027 en 2028 en verder gaan wij uit van 3,0% cao-verhoging. Hierin is 1% automatische prijscorrectie opgenomen (APC). In de begroting 2026 en MJR 27-30 waren de percentages 3,6% voor 2026 en 3% voor de jaren daarna.
Onvoorzien	In de begroting 2027 en meerjarenraming hebben wij € 0,1 miljoen voor onvoorziene kosten (wettelijk onvoorzien) opgenomen.
Groei heffingseenheden	Voor de groei van het areaal aan ingezetenen gaan wij voor 2027 en meerjarig uit van ca. 0,7%. Het groeipercentage waarmee we rekenen voor woningen en bedrijven is in 2027 binnen de zuiveringsheffing 0,5%. Meerjarig gaan wij voor groei woningen uit van 0,5% en voor bedrijven dat er na 2028 geen groei plaatsvindt. Voor de WOZ-waarde woningen hebben wij gerekend met een groeipercentage van 4,8% en voor niet-woningen van 6,4%. Meerjarig is dat respectievelijk 5% en 1%. Het aandeel kwijtschelding huishoudens blijft net als in 2026 in 2027 en de jaren erna 8,0%. Het percentage oninbaar huishoudens is 1,6% voor 2027 en verder. Het percentage oninbaar bedrijven is 1,0% voor 2027 en verder.

Heffingen	De totale belastingenopbrengsten stijgen met 6,5% in 2027 ten opzichte van 2026. Binnen de watersysteem taak is de toename 4,8%, voor de zuivering taak 7,9%. Van de stijging is ongeveer 2 procentpunt toe te rekenen aan de uitbreiding van het areaal. De jaarlijkse toename van de heffingen, exclusief de uitbreiding van het areaal, van 2028 tot en met 2031 is respectievelijk per jaar 5,0%, 4,8%, 4,3% en 2,7%.
Afschrijvingen	De afschrijvingen in de begroting baseren wij op de projecten die tot en met 31 december 2026 zijn geactiveerd en de actualisatie van de nog te activeren projecten tot en met 2031.
Vergelijkende begrotingscijfers	In de tabellen staan ter vergelijking de realisatie jaarrekening 2025 en de bijgestelde begroting 2026 (primaire begroting inclusief de begrotingswijzigingen uit de bestuursrapportage 2026). Waar in de kop van de tabellen begroting 2026 staat, is dit de bijgestelde begroting. De toelichting gaat in op verschillen tussen de begroting 2027 en de bijgestelde begroting 2026 Bedragen in tabellen zijn * € 1.000, tenzij anders aangegeven.
Leningenportefeuille	Op nieuwe af te sluiten leningen gaan wij jaarlijks aflossen. De huidige leningenportefeuille lossen wij af conform het aflossingsschema. Voor de toe te rekenen rente aan de diverse programmalijnen hanteren wij een omslag van 3,62%. Dit percentage is gebaseerd op de verwachte rente na de geplande aflossingen van onze langlopende leningenportefeuille.
Reserves	Voor grote investeringen vinden extra reserveringen plaats om de toekomstige kapitaallasten te kunnen dekken. In paragraaf 2.2 Duurzaam evenwichtige financiën worden de meerjarige extra reserveringen toegelicht.
Uurtarieven 2027	Voor externe subsidieaanvragen en levering van diensten aan derden gelden in 2027 de uurtarieven in de volgende tabel:

*De inflatie is door de geopolitieke omstandigheden toegenomen. Die stijging hebben wij niet verwerkt in de begroting. We houden de ontwikkelingen in de gaten. Waar nodig worden wijzigingen in de bestuursrapportage 2027 en/of de tweede begrotingswijziging doorgevoerd.

1.2.1 Tabel: loonkosten inclusief overhead

Component/schaal (in €)	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Loonkosten inclusief overhead	83	86	90	96	104	114	123	134	146	157

1.3 Ontwikkelingen van 2026 naar 2027

In deze paragraaf gaan we in op de ontwikkelingen in 2027 ten opzichte van 2026.

Aanpassingen in begrotingsdocument

In de begroting 2027 zijn wijzigingen in de prestatie-indicatoren (PI) doorgevoerd. Deze lichten wij hieronder toe.

Nieuwe en vervallen prestatie-indicatoren

Programma Waterkwaliteit

Binnen het programma Waterkwaliteit is een nieuwe PI opgenomen. De PI Waternatuur betreft het percentage voltooide NEZ-netwerken in kerngebieden en stapstenen ten opzichte van het totaal aantal kerngebieden en stapstenen. Deze PI geeft een beter inzicht in ontwikkelingen in de waternatuur.

Programma Organisatie en bedrijfsvoering

Binnen de programmalijnen Digitale transformatie en Informatievoorziening zijn respectievelijk de volgende twee PI 's komen te vervallen:

1. de PI die aangeeft welk percentage van de medewerkers een AI-geletterdheid training hebben gevolgd;
2. de PI die het percentage Arda gevolgd door bestuurders en medewerkers weergeeft.

Voor beide PI 's geldt dat in 2026 dit is ingebed in de processen. Hiermee zijn voldoende maatregelen genomen om deze PI 's te laten vervallen en te vervangen door extra PI 's binnen de programmalijn Informatievoorziening voor data gedreven werken.

De twee nieuwe PI 's binnen de programmalijn Informatievoorziening zijn:

1. gebruik van het dataplatform (aantal actieve afdelingen);
2. cyber weerbaarheid.

Binnen de programmalijn Regulering en handhaving zijn twee nieuwe PI 's toegevoegd:

1. het percentage gecontroleerde vergunningen dat bij de eerste controle voldoet aan wet- en regelgeving (effect toezicht);
2. het percentage overtredingen dat na handhavend optreden bij hercontrole is opgeheven (effect handhaving).

Financiële ontwikkelingen

De begroting 2027 is de uitwerking van het WBP 6 en de kadernota 2027 in concrete doelen, prestatie-indicatoren, activiteiten en financiën per programmalijn.

In lijn met de kadernota 2027 ligt, in het laatste jaar van deze collegeperiode, de focus op de doelstellingen uit het coalitieakkoord 2023-2027, zoals een toekomstbestendig financieel beleid. Om verhoging van de lasten voor de burgers zoveel mogelijk te beperken, stijgen de heffingen beheerst. In onze heffingen zitten opslagen om te reserveren voor toekomstige grote investeringen zoals voor klimaatadaptatie, Waterzuivering Vergulde Hand en voor aanpassingen aan de zuiveringen als gevolg van de Europese richtlijn Stedelijk Afvalwater.

1.3.1 Tabel: Exploitatie

Programma	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
- Lasten	318.710	336.697	347.709
- Baten	-342.861	-352.499	-371.861
Exploitatieresultaat voor bestemming	-24.150	-15.802	-24.153
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves			
Watersysteemheffing	-4.434	-1.382	-3.470
Zuiveringsheffing	13.688	17.184	27.623
Exploitatieresultaat na bestemming	-14.896	0	0

Exploitatieresultaat
Het voordelig exploitatieresultaat voor bestemming in 2027 is € 24,2 miljoen. Dit is € 8,4 miljoen hoger ten opzichte van het exploitatieresultaat uit de begroting 2026. Het exploitatieresultaat 2027 bestaat uit € 11,0 miljoen hogere lasten en € 19,4 miljoen hogere baten.

In tabel 1.3.2 staat een samenvatting van de grootste stijgingen en dalingen in de lasten. De overige posten zijn gesaldeerd opgenomen.

1.3.2 Tabel: Samenvatting grootste afwijkingen lasten

Omschrijving	Bedragen (€ 1 miljoen)
Hogere personeelslasten met name door cao toename	3,8
Hogere PPS-fee	1,3
Incidenteel extra kosten voor wegvangen rivierkreeften	1,7
Hogere kosten voor de slibverwerking	1,7
Hogere kosten voor baggerwerkzaamheden	1,6
Toename solidariteitsbijdrage HWBP en Muskusratttenbeheer	1,0
Hogere kapitaallasten	1,3
Hogere kosten voor procesautomatisering, wagenpark en overige facilitaire zaken	0,7
Hogere lasten door prijsstijgingen voor onder andere maaionderhoud watergangen en kunstwerken.	0,4
Diverse besparingen op advies- en inhuurkosten bij algemene- en Infra ICT projecten	-0,9
Vrijmaken budget voor voorbereidingen van de ontbinding van het PPS contract	-1,0
Lagere kosten voor bijdragen aan onderhoud en renovatie van assets van derden	-1,7
Diverse overige kostenstijgingen en dalingen	1,1
Totaal toename lasten	11,0

1.3.3 Tabel: Samenvatting grootste afwijkingen baten

Omschrijving	Bedragen (€ 1 miljoen)
Toename belastingopbrengsten	20,7
Afname legesopbrengsten	-0,1
Subtotaal toename baten	20,6
Hogere opbrengst uit duurzaamheidscertificaten per GVO van groen gas	0,2
Hogere opbrengsten uit de overeenkomsten voor Grensoverschrijdend afvalwater voor de Regio Noord	0,2
Lagere bijdragen vanuit HWBP	-0,4
Lagere dividenduitkering van de NWB	-0,1
Lagere opbrengsten voor de Collectieve zuivering	-0,2
Diverse overige stijgingen en dalingen in opbrengsten	-0,9
Totale toename baten	19,4

De stijging van de baten komt grotendeels door de belastingopbrengsten. De verschillen tussen 2026 en 2027 voor zowel de kosten als de opbrengsten lichten we in dit document toe.

In hoofdstuk 3 Programmaplan lichten we de mutaties per programmalijn toe. De financiële toelichtingen in hoofdstuk 3 worden ten opzichte van de begroting 2026 beschreven.

In paragraaf 5.1 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten geven we op het niveau van kosten en opbrengsten een toelichting.

2 Meerjarenperspectief

2.1 Exploitatie

De meerjarenraming 2028-2031 is informatief. Allereerst geldt elk jaar bij de meerjarenraming het voorbehoud dat we in het proces van kadernota en begroting definitieve voorstellen voor dat jaar doen. Voor de raming 2028-2031 gelden bovendien de volgende bijzonderheden:

a. In 2030 vindt een eerste extra bijdrage van € 12 miljoen aan het HWBP plaats. In de jaarlijkse programmering van dit programma is er in de jaren 2030-2036 met de huidige bijdragen van waterschappen en Rijk te weinig budget beschikbaar om alle geplande projectfasen te financieren. Een belangrijke achterliggende oorzaak is dat de kosten van HWBP-projecten de laatste jaren sterker stegen dan de stijging van de bijdragen van de waterschappen en het Rijk aan het HWBP. Daarom is besloten de bijdragen van zowel de waterschappen als het Rijk voor de periode 2030-2036 te verhogen.
b. Voor 2026 en 2027 is incidenteel extra budget voor voorbereiding en wegvangen van rivierkreeften beschikbaar gesteld. Ook voor 2028 en 2029 is rekening gehouden met kosten. Daarbij is de inzet dat de kosten volledig door het Rijk worden vergoed.
c. Voor de uitvoering van het maatregelenpakket SGBP4 is de verwachting dat daarvoor € 7,5 miljoen per jaar extra nodig is met ingang van 2028. Voor de uitvoering van het maatregelenpakket SGBP4 is de verwachting dat daarvoor € 7,5 miljoen per jaar extra nodig is met ingang van 2028. In de meerjarenraming vanaf 2028 is vooralsnog een bestuurlijke taakstelling opgenomen binnen programma Financiën. In 2027 wordt voor het maatregelenpakket SGBP4 structurele dekking gevonden. Zie ook de paragrafen 3.2.1 en 3.5.1.
d. Voor de baggerwerkzaamheden is in de kadernota 2026 besloten om budget-gestuurd te werken. Dat betekent dat we vanaf 2028 het budget met € 3,5 miljoen naar beneden hebben bijgesteld.
e. De toevoegingen aan de egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder à € 8,5 miljoen per jaar lopen tot en met 2030. Vanaf 2031 onttrekken we aan de reserve om de hogere lasten te dekken. Vanaf 2031 gaat namelijk de handback van de PPS spelen. De korting die we krijgen op de service-fee aan Delfluent komt dan te vervallen. Daarnaast gaat de service-fee voor drie jaar omhoog om de staat van onderhoud van de twee zuiveringen (Harnaschpolder en Houtrust) in een zodanige conditie te krijgen dat wij na overdracht van de twee installaties de eerste vijf jaar nauwelijks onderhoudskosten gaan hebben. Voor 2031 betekent dat een stijging van de service-fee met ruim € 40 miljoen ten opzichte van 2030.
f. De rentelasten nemen toe door het aantrekken van nieuwe leningen. In paragraaf 2.2 gaan we hierop verder in.
g. Er wordt gereserveerd voor toekomstige investeringen (De Vergulde Hand en de ERSA). Ook na 2031 wordt gereserveerd om de kapitaallasten te kunnen dekken en aflossingen van (nieuwe) leningen te kunnen doen. In 2.2 gaan we hierop in.

We lichten de meerjarenraming niet per programma toe. Wel geldt voor alle programma's dat de kosten toenemen als gevolg van stijgende prijzen, cao-ontwikkelingen en de raming van de kapitaallasten op basis van de investeringsagenda. Voor de hogere kosten als gevolg van inflatie geldt dat vanaf 2028 hiervoor een extra begrotingspost is opgenomen in het programma Financiën.

2.2 Duurzaam evenwichtige financiën

Foto: Waterberging Wollebrand (Thiery Schut)

Wij streven naar duurzaam evenwichtige financiën. Daarvoor vindt een grondige analyse plaats welke ontwikkelingen er op ons afkomen en hoe op lange termijn de bedrijfsvoering van Delfland betaalbaar blijft. Het gaat onder andere om de schuldpositie en bijbehorende rentelast, de stijgende prijzen, de groter wordende opgave door klimaatverandering en grote investeringsopgaven. Zowel in het coalitieakkoord als in een motie van de VV is de oproep om ook op langere termijn, na deze bestuursperiode, een duurzame balans tussen opgaven, kosten, opbrengsten en schuldpositie te realiseren. Daarbij gaat het onder meer om een jaarlijks sluitende begroting, een houdbare schuldpositie met een netto schuldquote (NSQ) onder de 250% en een gelijkmatige ontwikkeling van de heffingen en lastenprofielen.

Ontwikkelingen

Overeenkomst met Delfluent

Delfland heeft op 10 september 2026 de overeenkomst met Delfluent voortijdig opgezegd. Onderzoek laat zien dat Delfland hiermee kosten kan besparen en meer ruimte krijgt om de zuiveringen aan te passen aan toekomstige ontwikkelingen.

De financiële gevolgen van de beëindiging van het contract met Delfluent zijn niet in de begroting 2027 opgenomen en ook nog niet in de lange termijn berekening. De mate waarin de operationele kosten in 2027 zullen dalen, door het in eigen beheer nemen van de zuiveringen Houtrust en Harnaschpolder, zal blijken uit het onderhandelingsresultaat met Delfluent en de staat van onderhoud van de assets bij de overdracht van Delfluent aan Delfland. Door deze onzekerheden wordt voorgesteld om het voordeel van de lagere kosten in 2027 volledig ten gunste te laten komen van de reserves en daarmee de ontwikkeling van het zuiveringstarief in lijn te laten zijn met eerdere besluitvorming. Ook de gevolgen van de beëindiging van de overeenkomst voor bijvoorbeeld de handback PPS (zie hieronder) zijn nog niet verwerkt in de cijfers.

Handback PPS
Delfluent beheert de assets van de AWZI's Houtrust en Harnaschpolder en zuivert hier het afvalwater volgens het dienstverleningscontract. Vanaf 2033 komt het beheer van deze assets (contractueel gezien), inclusief personeel en de bijbehorende kwaliteitssystemen terug naar Delfland. De afspraak die daarbij hoort, is dat wij de eerste vijf jaar (vrijwel) geen onderhoud hebben aan de twee zuiveringsinstallaties. De drie jaar voorafgaand aan de handback voert Delfluent nog het nodige onderhoud uit om die afspraak na te komen. Het gevolg is dat de vergoeding die wij jaarlijks betalen de laatste drie jaar fors omhooggaat. Om deze kostenstijging te dekken voegen wij tot en met 2030 jaarlijks € 8,5 miljoen toe aan de egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder en Houtrust. Vervolgens wordt in de periode 2031-2033 de reserve onttrokken om de extra lasten grotendeels te dekken.

Hoogwaterbeschermingsprogramma
De verwachte noodzakelijke investeringen ten behoeve van dit programma nemen verder toe. Als gevolg daarvan is landelijk besloten dat de bijdragen van zowel de waterschappen als het Rijk voor de periode 2030-2036 hoger worden. Voor Delfland betekent dat circa € 12 miljoen extra per jaar, geïndexeerd.

Investeringsopgaven
Naast de reguliere investeringen in onze assets staat Delfland de komende 15 tot 20 jaar voor een aantal grote opgaven. Voor de zuivering zijn dat in ieder geval de bouw van de nieuwe afvalwaterzuiveringsinstallatie De Vergulde Hand in Vlaardingen en de implementatie van de nieuwe strengere Europese richtlijn voor de zuivering van het stedelijk afvalwater (ERSA). Deze richtlijn raakt de vier AWZI's in ons gebied. Met het ontwerp en de bouw van de nieuwe AWZI houden wij hier direct rekening mee.
Binnen het watersysteem onderzoekt Delfland twee gebieden voor het ontwikkelen van grootschalige waterbergingsgebieden. Het gaat om de Klaas Engelbrechtspolder en de Woudsepolder.

Leningenportefeuille en liquiditeitsbehoefte
Per 1 januari 2027 bedraagt de bestaande langlopende geldleningenportefeuille € 476 miljoen. Deze bestaat uit leningen voor de herfinanciering van de PPS uit 2016 en leningen voor de overige eigen activa. De PPS-lening loopt tot en met 2031; hierop lossen wij elk jaar circa € 20 miljoen af. De overige leningen zijn op één na fixe-leningen (worden aan het eind van de looptijd in een keer afgelost). Eén lening lossen wij in acht termijnen af.
Onder andere door de hogere fee in 2031-2033 die wij aan Delfluent moeten betalen voordat de zuiveringsinstallaties Harnaschpolder en Houtrust overgaan in ons beheer, de aflossingen op de huidige leningen en de grote investeringsopgaven neemt de financieringsbehoefte toe. Hiervoor gaan we nieuwe leningen aan. De eerste € 50 miljoen verwachten we in 2027.
Zie paragraaf 4.2 voor een verdere toelichting.

Renteontwikkeling
De inflatie is door de geopolitieke onrust weer toegenomen. Nationale en ook de Europese banken hebben om de inflatie in te perken een renteverhoging doorgevoerd. Men verwacht dat de banken in 2026 nogmaals een renteverhoging doorvoeren.
Dat zien we ook terug in de rentestanden voor langlopende leningen. Deze lopen de laatste maanden weer op. Als gevolg daarvan hebben wij het rentepercentage waarmee wij rekenen voor nieuw af te sluiten leningen verhoogd van 3,75% naar 3,9%.
Positief is dat de rente die wij ontvangen op ons saldo in de schatkist ook (licht) is gestegen.

Gelijkmatige ontwikkeling heffingen (belastingtarieven) en NSQ
Wij maken berekeningen die verder reiken dan de jaren van de meerjarenraming. Zo brengen we de impact van bovenstaande onderwerpen op de lange termijn in beeld. Dit geeft ons een beeld van mogelijke gevolgen voor onder andere de liquiditeitsbehoefte en de ontwikkelingen van de heffingen.

Extra opslagen voor duurzaam evenwichtige financiën
Bovenstaande ontwikkelingen zorgen ervoor dat de financieringsbehoefte toeneemt. Waar mogelijk proberen we met ombuigingen en efficiënter werken de stijging van de lasten en daarmee van de heffingen te beperken. Daarnaast zetten we onze reserves in om de lasten te drukken. De nota Reserves en voorzieningen schrijft voor dat we de algemene reserve vrij besteedbaar en de twee tariefdempingsreserves binnen vijf jaar moeten inzetten. Deze reserves zijn namelijk gevoed met jaarresultaten (lees: niet uitgegeven belastinggeld). Door ze binnen vijf jaar in te zetten, zorgen we ervoor dat de middelen terugvloeien naar de belastingbetalers.

In 2024 en 2026 is besloten om bovenop de reguliere heffingen een extra opslag te leggen. Deze zijn bedoeld om:

- extra belastinggeld op te halen zodat we investeringen deels zelf kunnen financieren, minder hoeven te lenen en daardoor minder rentelasten hebben;
- de reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer te voeden om de toekomstige kapitaallasten te dekken;
- de heffingen gelijkmatig te laten ontwikkelen;
- de NSQ niet of beperkt boven de norm van 250% te laten uitkomen.

In onderstaande tabel zijn de opslagen onder elkaar gezet.

2.2.1 Tabel: extra opslagen heffingen inclusief financieel effect

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Opslagen per jaar									
Watersysteemheffingen (0,5%)			0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%		
Zuiveringsheffing (0,5%)			0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%		
Zuiveringsheffing (2,0%)			2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%		
Zuiveringsheffing (besluit 2024)	3,0%	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	1,0%	1,0%	1,0%	
Opslagen per jaar cumulatief									
Watersysteemheffingen (0,5%)			0,5%	1,0%	1,5%	2,0%	2,5%	2,5%	2,5%
Zuiveringsheffing (0,5%)			0,5%	1,0%	1,5%	2,0%	2,5%	2,5%	2,5%
Zuiveringsheffing (2,0%)			2,0%	4,0%	6,1%	8,2%	10,4%	10,4%	10,4%
Zuiveringsheffing (besluit 2024)	3,0%	6,1%	9,3%	11,5%	13,7%	14,8%	16,0%	17,1%	17,1%

De middelen die we ophalen met de opslag van 0,5% worden deels gebruikt om de begroting sluitend te krijgen. Het restant binnen het watersysteem wordt toegevoegd aan de tariefegalisatiereserve watersysteem. De extra middelen door de opslagen binnen de zuiveringsheffing worden toegevoegd aan de reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer. De onttrekkingen aan beide reserves gaan plaatsvinden vanaf het moment

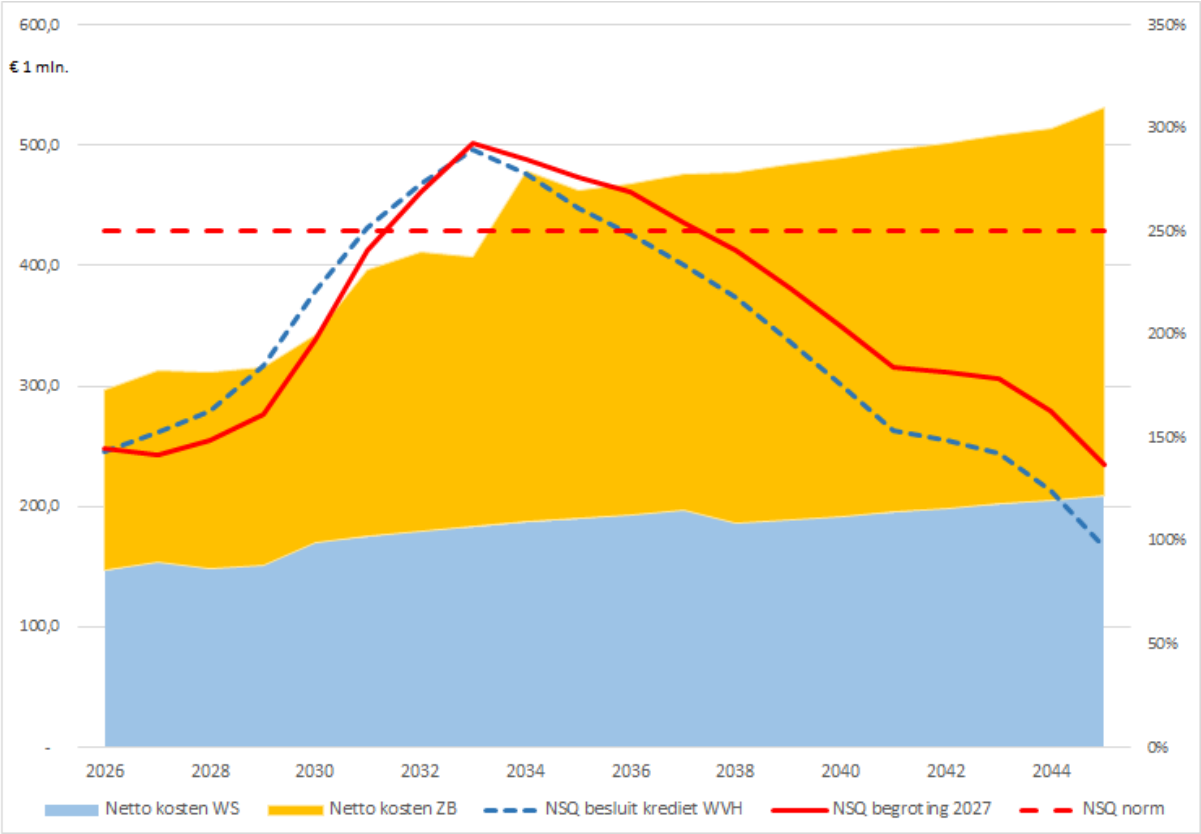
dat de betreffende kosten in de exploitatie terechtkomen (bijvoorbeeld bij het in gebruik nemen van de WVH in 2034). Zie ook paragraaf 4.2.3 en 5.2.2.

Onderstaande grafiek geeft de ontwikkelingen van de lasten per taak en van de NSQ weer, waarbij geldt:

- de lasten worden afgezet tegen de linker as van de grafiek (* € 1 miljoen);
- de NSQ wordt afgezet tegen de rechter as van de grafiek (in procenten).

De extra opslagen voor heffingen hebben wij hierin verwerkt.

2.2.2 Grafiek: Lasten per taak en NSQ

De lasten van het watersysteem (het blauwe vlak) laten een gelijkmatige groei zien. In de periode 2030-2036 liggen de lasten tijdelijk hoger door de extra bijdrage aan het HWBP om daarna de trend weer op te pakken.
De lasten van het zuiveringsbeheer (oranje vlak) laten een grilliger beeld zien. In 2031 nemen de lasten zichtbaar toe. In 2032 zijn de lasten nog iets hoger en in 2033 weer iets lager. Dit patroon komt met name door de handback van de PPS.
In 2034 schieten de lasten weer omhoog, maar dan veroorzaakt door:

- ingebruikname van de Vergulde Hand (afschrijvingen, beheer en onderhoudskosten). Dit zijn structurele lasten;
- restafschrijvingen De Groote Lucht (DGL). Deze lasten zijn eenmalig.

De extra PPS-fee en de restafschrijvingen DGL worden gedekt door de onttrekking van de daarvoor bestemde reserves. Hierdoor hebben deze kosten geen resultaatseffect. Wel leidt de extra PPS-fee tot hogere uitgaven, waardoor de financieringslasten toenemen.

De blauwe stippellijn laat de NSQ zien zoals gepresenteerd in de kredietaanvraag voor de Vergulde Hand (VV van 16 juli 2026). De NSQ kwam daarbij vijf jaar boven de norm van 250% uit met een piek van 289%. Hiervoor is het wel nodig om de 2% opslag op de zuiveringsheffing van 2026 tot en met 2030 nog drie jaar te verlengen.

De rode doorgetrokken lijn is de NSQ gebaseerd op de begroting 2027. Een paar zaken vallen op vergeleken met de blauwe lijn:

1. de NSQ daalt eerst nog en begint later op te lopen;
2. de NSQ komt in 2032 boven de norm uit. Dat is een jaar later dan afgelopen juli werd verwacht;
3. de NSQ blijft zes jaar boven de norm;
4. de piek komt met 293% hoger uit dan afgelopen juli werd verwacht.

Het verschil wordt met name veroorzaakt doordat de investeringsuitgaven van de Vergulde Hand zijn aangepast ten opzichte van juli 2026. Een deel van de investeringsuitgaven is naar achteren geschoven, waardoor de grote kas uitstroom later in de tijd plaatsvindt.

3 Programmaplan

3.1 Waterkeringen

3.1.1 Programmalijn Waterkeringen

Doel

3.1.1.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
De primaire, regionale en overige waterkeringen zijn veilig en toekomstbestendig, zodat mensen in het beheergebied van Delfland veilig kunnen wonen, werken en recreëren.
Nadere toelichting
Een groot deel van Delfland ligt onder de zeespiegel. Dijken, duinen en kades beschermen de inwoners van het gebied tegen het water. Landelijk is het streven dat alle primaire waterkeringen in 2050 aan de norm voldoen. Onze inzet voor regionale keringen en overige keringen is dat in 2035 respectievelijk 95% en 70% aan de norm voldoen.

Verwacht resultaat in 2027
De belangrijkste waterkeringen die ons beschermen tegen het hoge water zijn de primaire waterkeringen. Bij Delfland zijn dat de zeewering en de Delflandsedijk. De waterschappen en het Rijk versterken de primaire waterkeringen met het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Op dit moment voldoet 4,5 kilometer van de Delflandsedijk niet aan de norm. We willen meer inzicht in de sterkte van deze dijk. Daarmee verwachten we dat de benodigde verbetermaatregelen beperkt kunnen blijven of zelfs niet meer nodig zijn. Binnen ons gebied beheren we 602 kilometer regionale waterkeringen en polderkaden. Ons streven is dat eind 2027 82% van de regionale waterkeringen en 56% van de polderkaden aan de norm voldoen. Met inspecties en onderhoud van onze dijken, duinen en sluizen houden we onze waterkeringen in goede staat. Daarmee zorgen we ervoor dat deze zowel tijdens natte periodes als langdurige droge periodes het gebied beschermen tegen overstromingen. Daarbij maken we dankbaar gebruik van de vrijwilligers van de Delflandse dijkwacht.

Wat gaan we daarvoor doen?
Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)
We ontwikkelen een nieuwe rekenmethode voor de sterkte van de Delflandsedijk. Dit wordt gefinancierd vanuit het HWBP. In 2026 is hiervoor grondonderzoek uitgevoerd en is gestart met grootschalige laboratoriumproeven. Deze worden in 2027 afgerond en de uitkomsten worden vertaald in een rekenmethode. Met deze methode bepalen we of en zo ja welke delen van de dijk we moeten versterken en aanmelden bij het HWBP.
Groot onderhoud en dijkversterkingen
We brengen 6 kilometer regionale keringen op orde met groot onderhoud en dijkversterkingen. Op een groot deel van de nog op te knappen waterkeringen liggen wegen. Groot onderhoud aan de waterkering is dan alleen mogelijk in samenwerking met de wegbeheerder, veelal de gemeente. In 2027 starten we samen met de gemeenten met het voorbereiden van het groot onderhoud aan deze waterkeringen.
Inspecties en onderhoud
Naast de reguliere inspecties en onderhoudswerkzaamheden gaan we in 2027 door met het in 2026 getarte onderhoud aan de bomen op onze waterkeringen. De focus ligt daarbij op het onderhoud van onze knotbomen. In 2027 gaan we voort op de ingeslagen weg om de Delflandse dijkwacht verder te professionaliseren. We investeren in trainingen en oefeningen om de kennis en de vaardigheden van de dijkwacht verder te ontwikkelen.

Prestatie-indicatoren

Mate waarin primaire en regionale waterkeringen en polderkaden voldoen aan de normen die het Rijk, de provincie Zuid-Holland en Delfland hebben vastgesteld.

3.1.1.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Waterkeringen	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	92%	92%	92%	92%	92%	92%	92%
Regionale waterkeringen (432 kilometer)	80%	81%	82%	83%	85%	87%	88%
Polderkaden (170 kilometer)	56%	56%	56%	56%	57%	59%	60%

Exploitatie

3.1.1.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Waterkeringen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	32.066	34.590	36.221	36.243	38.417	54.822	57.062
Baten	-723	-1.224	-852	-269	-150	-150	-150
Nettolasten	31.343	33.366	35.369	35.974	38.267	54.672	56.912

De netto lasten nemen met € 2,0 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. De lasten stijgen met € 1,6 miljoen, terwijl de baten met € 0,4 miljoen afnemen.

Lasten

De solidariteitsbijdrage aan het HWBP neemt toe als gevolg van te verwachten indexatie en het meest actuele HWBP-programma. Voor de periode 2030 t/m 2036 hebben de waterschappen en het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor de opgave van het HWBP.	0,5
De waterschappen werken gezamenlijk aan het terugdringen van de muskusrat tot de landsgrenzen. Door de stapsgewijze verhoging van de landelijke solidariteit aan de grenswaterschappen neemt onze bijdrage toe.	0,5
De nieuwe rekenmethode die we ontwikkelen voor de sterkte van de Delflandsedijk (vervolgonderzoek zettingsvloeiing Delflandsedijk) is in 2026 gestart en wordt in 2027 afgerond. De verwachte kosten 2027 vallen lager uit dan die in 2026.	-0,4
Door het activeren van investeringsprojecten en het uitvoeren van nieuwe projecten nemen de kapitaallasten toe.	0,5
De (personeels)kosten nemen toe door de verhoging van de cao en door een administratieve correctie in de formatie.	0,4
Diverse kleine mutaties.	0,1
Totaal	1,6

Baten

Ten opzichte van 2026 vallen de baten € 0,4 miljoen lager uit. In 2026 is vanuit het HWBP € 1,1 miljoen bijdrage ontvangen voor het vervolgonderzoek zettingsvloeiing Delflandsedijk. Voor 2027 wordt een bijdrage van € 0,7 miljoen verwacht.

Investeringen

3.1.1.4 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterkeringen	15.250	15.000	13.600	15.353	14.428	14.371	14.400

De belangrijkste investeringsprojecten in 2027 zijn:

- Dijkversterking N468 - Midden-Delfland
- Weg op Kering (WOK) Katwijkerlaan - Pijnacker-Nootdorp
- Dijkversterkingen Dijken van Morgen - Pijnacker-Nootdorp
- Vaartweg-Zuid - Vlaardingen
- Buitengewoon Onderhoud (BGO) Dijken op Orde - meerdere gemeenten

Voor een verdere toelichting verwijzen we naar het Projectenoverzicht waterkeringen en de daarin opgenomen aanvraag voor het aanvullen van het verzamelkrediet.

3.1.2 Programmalijn Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Doel

3.1.2.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Delfland draagt integraal bij aan een vitaal landelijk gebied.
Nadere toelichting
Het oppervlakte- en grondwater voldoet op veel plaatsen nog niet aan de kwaliteit die is afgesproken met Brussel (KRW) en die nodig is voor een vitaal landelijk gebied. Bovendien leidt klimaatverandering in toenemende mate tot overlast van zowel te veel als te weinig water. Waterschappen, agrarische ondernemers, en terreinbeherende organisaties spelen een belangrijke rol in het vinden van de juiste oplossing voor natuur, water, bodem en klimaat. Vanuit onze belangen op waterkwaliteit, wateroverlast, groenblauwe dooradering, waterbeschikbaarheid en biodiversiteit zijn we als waterbeheerder betrokken bij het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) en de daarbij horende gebiedsprocessen. Wij trekken hierin gezamenlijk op met de Zuid-Hollandse waterschappen, andere gebiedspartners en de provincie.

Verwacht resultaat in 2027
Delfland blijft werken aan een veerkrachtig en robuust watersysteem in het landelijk gebied. Dat doen we op basis van locatie-specifieke kennis van het water- en bodemsysteem. Wat willen we bereiken? • Veerkrachtige, toekomstbestendige inrichting van het watersysteem in het landelijk gebied • Bijdrage aan versterken van het agrarisch natuurbeheer, zodat de waterkwaliteit verbetert

Wat gaan we daarvoor doen?
Samenwerking ZH-PLG
De provincie Zuid-Holland geeft met de Ruimtelijke Koers en de Samenhangende Aanpak Natuur & Economie (SANE) invulling aan het ZH-PLG. De Zuid-Hollandse waterschappen stellen samen met de provincie teksten op over de thema's betreffende het landelijk gebied voor het provinciale omgevingsbeleid. Dit wordt jaarlijks herzien. Actief betrokken blijven bij de gebiedsprocessen ZH-PLG. Dit cyclische proces loopt komende jaren door en heeft een directe relatie met de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof en het fonds van € 20 miljard van het Rijk.
Strategische samenwerkingsagenda

De Zuid-Hollandse waterschappen en Provincie Zuid-Holland hebben bestuurlijk ingestemd met samenwerkingsafspraken in de ZH-PLG-gebieden en met de samenwerking op inhoudelijke beleidsthema's van het ZH-PLG. Aan de bestuurlijke samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland en de waterschappen is verder invulling gegeven.

Exploitatie

3.1.2.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn NPLG	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	0	189	56	50	45	45	46
Netto lasten	0	189	56	50	45	45	46

De begrote inzet lag de afgelopen jaren op circa 1,5 fte, terwijl de inspanningen ongeveer 0,5 fte bedroegen om onze resultaten te bereiken. De begroting voor 2027 en verder is hierop aangepast.

3.1.3 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen

Muskusrattenbeheer

Vanuit het samenwerkingsverband Muskusrattenbeheer voorkomen we dat deze dieren schade toebrengen aan onze dijken. Dit draagt bij aan het beheer en onderhoud van de dijken zoals verwoord in de programmalijn waterkeringen. Van risico’s met een mogelijk materieel effect voor Delfland is bij deze verbonden partij geen sprake.

3.1.4 Geraamde baten en lasten programma Waterkeringen

3.1.4.1 Tabel: Exploitatie

Programma Waterkeringen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	32.198	34.779	36.277	36.293	38.461	54.867	57.108
Baten	-723	-1.224	-852	-269	-150	-150	-150
Netto lasten	31.476	33.555	35.425	36.024	38.311	54.717	56.958

3.1.5 Investeringen programma Waterkeringen

3.1.5.1 Tabel: Investeringen

Programma lijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterkeringen	15.250	15.000	13.600	15.353	14.428	14.371	14.400

3.2 Waterkwaliteit

3.2.1 Programmalijn Waterkwaliteit

Doel

3.2.1.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Schoon, gezond en levend water in het gebied van Delfland, dat bijdraagt aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.
Nadere toelichting
Doelen en richtingen voor maatregelen zijn vastgelegd in het Stroomgebiedbeheerplan (SGBP3) Rijn-West, de Uitvoeringsstrategie waterkwaliteit overig water en de Strategie microverontreinigingen. De waterkwaliteit in het gebied van Delfland voldoet niet aan alle gestelde doelen. In de Voortgangsrapportage Waterkwaliteit 2025/2026 is een breed palet aan maatregelen en interventies opgenomen voor het jaar 2027. Dit zijn maatregelen om de trendbreuk in waterkwaliteit een impuls te geven en het verbeteren van de waterkwaliteit kracht bij te zetten. Wij blijven werken aan het verminderen van emissies (uitstoot van vervuilende stoffen) naar oppervlaktewater, het realiseren van meer en betere waternatuur en beïnvloeden van medeoverheden en ketenpartners. Wat doen we in 2027 anders? - Van meten naar handelen: we leggen de verantwoordelijkheid nadrukkelijker bij de veroorzakers van emissies en benutten waar nodig instrumenten uit zorgplicht en toezicht en handhaving, inclusief wettelijke kaders. Daarbij hoort een gerichte bronaanpak voor emissies. - Van bouwen naar houden: herstel en bescherming van bestaande waternatuur én samen met gemeenten versnellen in overig water. - Bestuurlijke afspraken met gemeenten/provincie/omgevingsdiensten: expliciete afspraken over wie wat doet, met een meerjarige programmering per gemeente in De staat van ons Water. - Regels en vergunningen KRW-proof: we borgen doelen en maatregelen van de Kaderrichtlijn Water via vergunningen en/of regels.

Verwacht resultaat in 2027
De belangrijkste zijn: - Realiseren van de maatregelen uit de Voortgangsrapportage waterkwaliteit 2025/2026. - Uitgewerkte bronaanpak voor vermindering emissies vanuit Stedelijk gebied en industrie. - Het instrument De Staat van ons Water met gemeenten is doorontwikkeld. - Het NEZ-netwerk in de prioritaire gebieden (Den Haag, Delft, Rotterdam) wordt afgerond. - Transitie is gemaakt naar gezamenlijk investeren met gemeenten voor aanleg van ecologische voorzieningen in het overige watersysteem. - Beschermen van circa 52 km net aangelegde NEZ-gebieden door het afvangen van Amerikaanse rivierkreeft. - Vastgesteld KRW-maatregelpakket SGBP4 (2028-2033). - Implementatieplan voor het KRW-maatregelpakket dat in SGBP4 is opgenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?
Verminderen van emissies

Om de chemische waterkwaliteit te verbeteren, werken we aan de reductie van emissies naar het oppervlaktewater. Met gerichte monitoring weet Delfland wat de toestand is van het water en onderzoekt (samen met partners) wat de bronnen van die verontreiniging zijn. Delfland stelt de norm en waar mogelijk nemen we zelf maatregelen. Verder spreekt Delfland partijen aan op hun verantwoordelijkheid en bewaken we de ondergrens. Waar afgelopen jaren veel aandacht uitging naar de glastuinbouwsector maken we komende jaren meer werk van emissies die ontstaan vanuit het stedelijk gebied en de industrie. Dit is Delflands tweede emissiereductie-prioriteit.

Stad en industrie; we implementeren een bronaanpak voor stedelijke en industriële emissies. Vanuit risicovolle activiteiten maken we afspraken met gemeenten, omgevingsdiensten en bedrijven over maatregelen die emissies voorkomen. Zo versterken we het eigenaarschap van (keten)partijen die invloed hebben op de waterkwaliteit en stimuleren we hen om actief maatregelen te nemen. Waar nodig zetten we toezicht en handhaving in. Delfland maakt, in samenwerking met gemeenten, een start met het verwijderen van IBA's door middel van een financiële bijdrage.

Glastuinbouw; we zetten onze aanpak voor een emissieloze glastuinbouw voort. Met Meten op Slootniveau maken we knelpunten en mogelijke lekkages zichtbaar en vergroten we het eigenaarschap van ondernemers voor de waterkwaliteit rond hun bedrijf. De opstartfase Meten op Slootniveau is voorbij. Dit betekent dat emissies vanuit de kas naar oppervlaktewater stevig aangepakt worden. Waar nodig zetten we toezicht en handhaving in. Tegelijkertijd blijven we samen met overheden en ketenpartners stimuleren om emissieloos produceren als norm te hanteren.

Verbeteren van waternatuur

We versterken de waternatuur in het gebied, door deze aan te leggen, te beschermen en te onderhouden:
- Aanleggen: we realiseren meer waternatuur in de vorm van bijvoorbeeld Natte Ecologische Zones (NEZ), vispassages en mitigerende maatregelen. Het NEZ-netwerk in de lijn Den Haag, Delft en Rotterdam wordt afgerond. Daarnaast wordt de transitie gemaakt om meer waternatuur te gaan realiseren, samen met gemeenten en andere stakeholders, in het overige water.
- Beschermen: waar nodig treffen we beschermende maatregelen voor onze waternatuur tegen ganzen met wildbeheer en rivierkreeften met grootschalige afvang. In navolging op de 10 locaties die in 2026 zijn afgevangen wordt in de jaren 2027 t/m 2029 grootschalig afgevangen waardoor we instaat zijn circa 52 kilometer NEZ te beschermd tegen Amerikaanse rivierkreeft.
- Onderhoud: in 2027 werken we verder gewerkt aan de implementatie van de ecokleurenkoers voor het overige watersysteem. We intensiveren het onderhoud van waternatuur om ecologische waarden zoveel mogelijk te behouden en te verbeteren waar dit kan. Cyclisch wordt groot onderhoud uitgevoerd aan de aangelegde NEZ'en en zetten we ecologisch baggeren en het saneren van ernstige waterbodem-verontreinigingen voort.

Waterkwaliteit in transitie

Het programma waterkwaliteit zit midden in de transitie. Inhoudelijk verbreedt de focus van KRW opgave naar het gehele watersysteem en Delfland betrekt nadrukkelijker gebiedspartners die ook een verantwoordelijkheid hebben in verbetering van de waterkwaliteit. Een brede blik en brede scope op het verbeteren waterkwaliteit is ingezet. Ook in overig en lokaal water is het belangrijk de waterkwaliteit op orde te krijgen. Deze inhoudelijke beweging wordt ondersteund door het nieuwe SGBP4 maatregelpakket.

Ten aanzien van gebiedspartners en stakeholders stellen we gezamenlijke plannen op en spreken aan als voortgang uitblijft. Hiervoor moeten we op het lagere schaalniveau data verzamelen en rapportages uitwerken. Achterblijvers op het gebied van voldoen aan regelgeving worden aangesproken. Daarbij verbreden we de reikwijdte van regelgeving. Naast specifieke regelgeving verwacht Delfland dat een ieder de algemene zorgplicht voor de waterkwaliteit in acht neemt. Delfland werkt de algemene zorgplicht voor waterkwaliteit verder uit. Dit betekent dat we daarvoor regels opstellen en opvolging vragen. Daarop wordt getoetst en gehandhaafd.

Het instrument De Staat van ons Water is doorontwikkeld waarbij met alle gemeenten een top 5 aan maatregelen is afgesproken voor de korte termijn en borging heeft plaatsgevonden van de KRW-maatregelen die gemeenten, Delfland en provincie Zuid-Holland nemen.

Uitvoering Stroomgebiedbeheersplan 3 & 4

De doelen en maatregelen uit SGBP3 worden in 2027 afgerond en Delfland legt verantwoording af in een verantwoordingsdocument over de uitvoering van het SGBP3. Eind 2027 is er per waterlichaam een KRW-dossier gereed voor de verantwoording. Voor doelen en maatregelen voor het SGBP4 (2028-2033) doorlopen we in 2027 een inspraakperiode en wordt het definitieve SGBP4-pakket vastgesteld. Dit is een pakket met doelen, maatregelen en een aanpak voor de uitvoering. Parallel aan de definitieve vormgeving van het SGBP4 wordt een implementatieplan opgesteld en werkt Delfland aan de borging van de maatregelen bij andere stakeholders zoals gemeenten en provincie. Daarmee staat Delfland in 2028 gesteld om direct aan de slag te gaan met de uitvoering van het SGBP4 in 2028.

Prestatie-indicatoren

3.2.1.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Waterkwaliteit	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
1) Zomergemiddelde stikstofgehalte Boezem Westland/Midden Delfland & Boezem Haaglanden/Schie	1,93 & 1,43 mg/l	n.n.b.	2,0 & 1,8 mg/l	2,0 & 1,8 mg/l	2,0 & 1,8 mg/l	2,0 & 1,8 mg/l	2,0 & 1,8 mg/l
2) Toxiciteit: percentage metingen gewasbeschermingsmiddelen dat geen belemmeringen geeft voor ecologie	34,6%	50%	100%	100%	100%	100%	100%
3) Waternatuur: percentage voltooide NEZ-netwerken in kerngebieden en stapstenen t.o.v. totaal aantal kerngebieden (7) en stapstenen (12).*	73,0%	74%	91%	100%	-	-	-

* De prestatie-indicatoren voor SGBP4 worden met ingang van 2028 vastgesteld. Hieruit volgen de ramingen vanaf 2029.

Exploitatie

3.2.1.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Waterkwaliteit	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	13.864	15.788	18.857	26.195	26.051	23.309	23.575
Baten	-435	-100	-110	-2.910	-2.910	-110	-110
Netto lasten	13.429	15.688	18.747	23.285	23.141	23.199	23.465

De netto lasten nemen met € 3,1 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. Dit wordt hierna verder toegelicht.

Lasten

Extra budget voor wegvangen rivierkreeften (2026: € 1,2 miljoen, 2027: € 2,9 miljoen)	1,7
Hogere personeelskosten/doorbelasting uren	0,9
Hogere kapitaallasten	0,5
Totaal	3,1

Baten

De baten blijven nagenoeg gelijk.

Vooruitblik 2028 en verder
In de raming voor 2028 nemen zowel de lasten als de baten toe ten opzichte van 2027. De stijging van de lasten met circa € 7,5 miljoen heeft betrekking op de kosten voor de uitvoering van het KRW-maatregelenpakket voor het SGBP4. In het maatregelpakket voor het SGBP4 wordt de investeringslast voor de waterkwaliteit beperkt gehouden, maar ligt de focus op het behouden en verbeteren van het watersysteem door:

- inzet op onderhoud van bestaande assets aangelegd in de afgelopen 18 jaar;
- met baggeren, saneren, blad- en maaionderhoud de chemische en ecologische waterkwaliteit te verbeteren;
- inzetten op samenwerking met gemeenten in het overige watersysteem, met daarbij inhoudelijke en financiële bijdrage aan het verbeteren van de ecologische en chemische waterkwaliteit (sanering emissies, aanleg van natuurvriendelijke oevers (NVO's), sanering individuele behandeling afvalwater (IBA's));
- belangen waterkwaliteit borgen en aanzetten tot actie bij derden (gemeenten, andere medeoverheden, bedrijven, recreatie en specifieke doelgroepen).

Voor de uitvoering van het maatregelenpakket SGBP4 wordt in 2027 structurele dekking gevonden. In de meerjarenraming vanaf 2028 is vooralsnog een bestuurlijke taakstelling opgenomen binnen programma Financiën. In 2027 wordt voor het maatregelenpakket SGBP4 structurele dekking gevonden. Een nadere toelichting hierop is opgenomen in paragraaf 3.5.1.

Binnen het maatregelpakket SGBP4 is de inzet van een deel van het budget afhankelijk van de voortgang van samenwerking en besluitvorming met gemeenten. Hierdoor kunnen uitgaven tussen jaren schommelen. In verband met deze verwachte schommelingen is het wenselijk voldoende flexibiliteit te creëren om verschuivingen in de uitvoering van maatregelen tussen begrotingsjaren budgettair op te kunnen vangen. Dit zal komende jaren uitgewerkt worden in het uitvoeringsplan voor de waterkwaliteitsopgave van het SGBP4.

Voor het wegvangen van de rivierkreeften is voor zowel 2028 als 2029 € 2,8 miljoen aan kosten begroot, waarmee grootschalig conform besluit drie jaar kan worden afgevangen. De inzet is dat de kosten volledig door het Rijk worden vergoed; daarom is aan de batenkant voor beide jaren een bijdrage van € 2,8 miljoen van het Rijk opgenomen. Het ministerie van LVVN en I&W hebben de Tweede Kamer middels een Kamerbrief laten weten dat zij geen financiële middelen aan derden beschikbaar stellen voor het bestrijden van de Amerikaanse rivierkreeft, anders dan in de Natura 2000-gebieden. Parallel hieraan loopt de rechtszaak vanuit Delfland over de bekostiging van de financiering van het afvangen van de kreeften gewoon door.

Investeringen

3.2.1.4 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterkwaliteit	2.378	5.611	4.583	3.960	3.000	3.000	3.000

Het investeringsprogramma voor waterkwaliteit bestaat in belangrijke mate uit de aanleg van Natte Ecologische Zones in het watersysteem. Voor de planperiode van het SGBP4 (2028-2033) is de transitie gemaakt naar het goed in stand houden van alle KRW-investeringen van de afgelopen 18 jaar. De opgenomen investeringen in de meerjarenraming vanaf 2029 zijn voldoende om de investeringsmaatregelen van het SGBP4 te dekken.

3.2.2 Programmalijn Biodiversiteit

Doel

3.2.2.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Het herstellen en versterken van natuur in ons gebied.
Nadere toelichting
Landelijk en provinciaal beleid bevat drie strategische doelen: 1) versterken groenblauwe dooradering, 2) natuurinclusief inrichten en werken en 3) natuur(waarden) behouden en versterken. Inmiddels heeft de EU de Natuurherstelwet aangenomen. Alle lidstaten moeten in 2030 herstelmaatregelen hebben genomen in 30% van de gebieden waarin het niet goed gaat met de natuur. In 2050 is dat 90%. Het nationale Natuurherstelplan is in concept gereed en wordt in 2027 definitief vastgesteld. Voor Delfland betekent de wet geen inhoudelijke koerswijziging voor biodiversiteit, maar een versteviging van de inspanningsverplichting.

Verwacht resultaat in 2027
In 2025 hebben we een ambitiekader voor herstel van biodiversiteit vastgesteld en uitgewerkt naar een handelingsperspectief voor uitvoering. Met onze invulling van het Blauwgroene Netwerk leggen we focus bij de natuurgebieden binnen het Nationaal Park Hollandse Duinen, het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland en de verbinding daartussen. Met onze projecten binnen deze gebieden geven wij een extra impuls aan natuurontwikkeling. We vergroten het areaal ecologisch maaibeheer. In het Blauwgroene Netwerk worden begrippen Basis Kwaliteit Natuur en Rijke Natuur gebruikt. We geven invulling aan deze begrippen op basis van het concept nationale Natuurherstelplan. We geven verder invulling aan het monitoring-raamwerk biodiversiteit bij Delfland, met accent op databeheer van maatregelen en implementatie van effectmonitoring.

Wat gaan we daarvoor doen?
Implementatie van het ambitiekader Biodiversiteit
We onderzoeken de mogelijkheden om onze aanpak biodiversiteit toe te passen bij gronduitgifte (bruikleen, huur en pacht). We maken hiervan een vertaling naar de praktijk. We werken de toepassing van landschapselementen en het bijbehorende beheer en onderhoud verder uit. We zetten de ontwikkeling van onze monitoring Biodiversiteit door en verrijken daarmee de voortgangsrapportage. Voor de realisatie van het Blauwgroene Netwerk werken we proactief samen met onze partners aan de verbindingen tussen de natuurgebieden. Onder andere door vroegtijdig de planning van onze projecten te delen. We verkennen of (extra bescherming) van biodiversiteit nodig is in relatie tot recreatief medegebruik.
Landelijk Natuurherstelplan
We ronden de impactanalyse van het landelijke Natuurherstelplan naar de Delflandse context af, die verduidelijkt welke bijsturing voor Delfland nodig is om te kunnen voldoen aan wet- en regelgeving.

Exploitatie

3.2.2.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Biodiversiteit	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	391	328	636	601	583	587	597
Netto lasten	391	328	636	601	583	587	597

De lasten nemen met € 0,3 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. Dit wordt hierna verder toelicht.

Lasten

Toename door uitbreiding tijdelijke formatie (herstellen administratieve correctie in begroting 2026)	0,1
Hogere personeelslasten/doorbelasting van uren	0,1

Hogere lasten voor onder meer advieskosten als gevolg van een incidentele verlaging van het budget bij de Burap 2026 (in 2027 daarmee weer op het oorspronkelijke niveau)	0,1
Totaal	0,3

3.2.3 Programmalijn Recreatief medegebruik

Doel

3.2.3.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Delfland faciliteert recreatief medegebruik waar mogelijk.
Nadere toelichting
Recreatiemogelijkheden dragen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving en aan de gezondheid en het welzijn van inwoners. Delfland biedt ruimte aan recreatie in, op en langs het water waar dit kan, in duurzame samenhang met de andere functies van het watersysteem. Het onderwerp waterrecreatie valt uiteen in diverse aandachtsgebieden, waaronder varen, zwemmen, vissen en schaatsen.

Verwacht resultaat in 2027
In 2027 zetten we stappen om het in 2026 geactualiseerde vaarbeleid te implementeren. Daarnaast monitoren we de kwaliteit van onze twaalf zwemwaterlocaties. Waar nodig nemen we maatregelen, met inachtneming van het afwegingskader zwemwater.

Wat gaan we daarvoor doen?
Zwemwaterkwaliteit
We nemen maatregelen om de kwaliteit van het zwemwater te verbeteren. Als ingrijpen gewenst is, maken we maatregelplannen op grond van verantwoordelijkheden en gezamenlijke financiering met gemeenten. Samen met de gemeente Rijswijk treffen we in Plas Wilhelminapark maatregelen tegen blauwalg. Samen met de samenwerkingspartners in het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland treffen we maatregelen tegen blauwalg in de Krabbeplas in Vlaardingen.
Vaarbeleid
In 2027 werken we de Beleidsnota gemotoriseerd varen uit in een algemeen verkeersbesluit. Op grond van de in 2026 vast te stellen beleidsnota gemotoriseerd varen, nemen we maatregelen om de waterkwaliteit te beschermen en te verbeteren. We gaan actief communiceren over de doorwerking van varen op de waterkwaliteit.
Alternatieve zwemwaterlocaties
Samen met de provincie verkennen we de mogelijkheden voor alternatieve zwemwaterlocaties, waar het realiseren van een goede zwemwaterkwaliteit kansrijker is dan op de bestaande locaties.

Prestatie-indicatoren

3.2.3.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Recreatief medegebruik	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Maximaal aantal locaties met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken	4	≤3	3	3	3	3	3

Exploitatie

3.2.3.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Recreatief medegebruik	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	536	637	551	536	530	528	523
Netto lasten	536	637	551	536	530	528	523

De lasten dalen in 2027 per saldo met € 0,1 miljoen ten opzichte van de begroting 2026. Deze afname wordt veroorzaakt door de overheveling van het budget voor informatieborden naar de programmalijn Communicatie, lagere personeelslasten als gevolg van een lagere doorbelasting van uren en lagere kapitaallasten.

3.2.4 Programmalijn Verbinding met partners

Doel

3.2.4.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
De belangen en opgaven van Delfland pro-actief, tijdig en effectief inbrengen in zowel de bestaande fysieke leefomgeving als in de ruimtelijke ontwikkelingen, beleid, programma's, plannen en samenwerkingsverbanden die daarin worden geïnitieerd, zodat Delfland zijn kerntaken duurzaam kan blijven uitvoeren. Daarnaast een beperkte ondersteuning van het Blue Deal-programma dat ernaar streeft om mensen wereldwijd te voorzien van schoon, voldoende en veilig water.
Nadere toelichting
De ruimte in ons gebied is schaars en moet in veel – soms tegenstrijdige – behoeften voorzien. Het bevoegd gezag voor de ruimtelijke ordening ligt bij gemeenten, provincie en Rijk. Het belang van die overheden voor hun leefomgeving en de kerntaken van Delfland verbinden ons. Daarom werkt Delfland nauw met deze partijen samen aan een waterveilige, klimaatadaptieve, schone en gezonde leefomgeving. Daarbij is het van belang dat water en bodem vanaf het begin worden meegenomen in plannen en ontwikkelingen en onderdeel zijn van de bestaande fysieke leefomgeving. Dit versterkt de positie van water en bodem in ruimtelijke en bestuurlijke afwegingen.

Verwacht resultaat in 2027
Focus voor 2027 zijn de nog te ontwikkelen omgevingsplannen en programma's van gemeenten. Naast de gebiedsgerichte programma's zijn voor Delfland de thematische programma's voor water, klimaat, groen en riolering relevant. Wij bespreken met gemeenten de meerwaarde van een omgevingsplan voor onze rolinvulling. Daarnaast ligt de focus op het bespreken met gemeenten van de risico's voor een toekomstbestendig watersysteem en nemen we hen vroegtijdig mee in de ontwikkeling van handelingsperspectieven in hun bestaande stedelijk gebied. Het onvoldoende handelen van onze mede-overheden kan leiden tot risico's voor een toekomstbestendig watersysteem en daarmee een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving; waterbelangen zijn niet of minder geborgd, toekomstige handelingsruimte is beperkt en het leidt tot hoge kosten of het missen van kansen. Deze risico's worden actief gesignaleerd, geprioriteerd en waar nodig vertaald naar een passende strategie. Afhankelijk van het dossier zetten wij daarbij in op samenwerking, beïnvloeding, ambtelijke en bestuurlijke agendering en/of inzet van juridische procedures. Via onze buitenlandactiviteiten behouden we de verbinding; met onze internationale partners wisselen we kennis uit en we ondersteunen hen in de zorg voor goed waterbeheer.

Wat gaan we daarvoor doen?
Gebiedsgerichte inbreng van waterbelangen
Wij voeren onze wettelijke taak rondom de Weging van het Waterbelang uit bij beleid, programma's en (complexe) ruimtelijke plannen van derden in de fysieke leefomgeving. We leveren onder andere inbreng in de omgevingsplannen voor de glastuinbouwgebieden in de gemeente Westland.
Werken in netwerken

We participeren actief in gemeentelijke, regionale en landelijke netwerken om ontwikkelingen vroegtijdig te signaleren en gezamenlijke opgaven vorm te geven. Wij maken onder andere een strategische samenwerkingsagenda met Westland en een nieuw bestuursakkoord Water en Klimaat met de Rotterdamse Alliantie Waterkracht.
Buitenlandactiviteiten
We nemen deel aan de Blue Deal-programma's in Colombia, Indonesië, Vietnam en Zuid-Afrika en we ontvangen buitenlandse delegaties.

Exploitatie

3.2.4.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Verbinding met partners	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	1.170	1.161	1.245	1.127	1.078	1.072	1.058
Netto lasten	1.170	1.161	1.245	1.127	1.078	1.072	1.058

De lasten nemen met € 0,1 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. Dit heeft in zijn geheel betrekking op een lagere doorbelasting van personele lasten/uren op de begrote activiteiten.

3.2.5 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen

AQUON

Deelname aan deze verbonden partij draagt bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit door gezamenlijk onderzoek en analyse uit te voeren. AQUON is het gemeenschappelijk laboratorium van negen waterschappen.

3.2.6 Geraamde baten en lasten programma Waterkwaliteit

3.2.6.1 Tabel: Exploitatie

Programma Waterkwaliteit	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	15.961	17.913	21.290	28.459	28.242	25.496	25.753
Baten	-435	-100	-110	-2.910	-2.910	-110	-110
Netto lasten	15.526	17.813	21.180	25.549	25.332	25.386	25.643

3.2.7 Investeringen programma Waterkwaliteit

3.2.7.1 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterkwaliteit	2.378	5.611	4.583	3.960	3.000	3.000	3.000

3.3 Waterkwantiteit

3.3.1 Programmalijn Waterkwantiteit

Doel

3.3.1.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Een robuust en toekomstgericht watersysteem.
Nadere toelichting
Het watersysteem blijft zodanig ingericht dat in het beheergebied mensen kunnen wonen, werken en recreëren. We verkleinen de kans op wateroverlast (water stroomt over de slootkant het land op) door hevige regenval zodanig dat deze aan de omgevingswaarden (overstroming vanuit het watersysteem) voldoet. En we zorgen voor een goede zoetwateraanvoer in perioden van droogte.

Verwacht resultaat in 2027
We gaan in 2027 door met de uitwerking en implementatie van de langetermijnstrategie wateroverlast 'Wapenen tegen extreme neerslag'. Hiermee maken we het watersysteem van Delfland robuuster tegen wateroverlast. Voor het functionerend houden van de boezem (stelsel van grotere vaarten) bij extreme neerslag ligt de focus bij het uitwerken van de bergingslocaties Klaas Engelbrechts- en Woudsepolder, alsmede bij het voorbereiden van andere maatregelen met hetzelfde doel. We werken verder aan maatregelen om het gebied robuuster te maken, waaronder stad en glas. Voor het baggeren van onze watergangen heeft Delfland in 2024 nieuwe beleidsvoornemens vastgesteld. In 2027 werken we verder aan de implementatie van deze beleidsvoornemens. We baggeren ook voor de waterkwaliteit en gaan in gesprek met gemeenten over het tegen betaling overnemen van hun baggertaken. Dat is efficiënt en daarmee besparen we kosten voor de inwoners en bedrijven. Met onderhoud, vervanging en nieuwbouw van gemalen en stuwen houden we ons watersysteem in goede staat. Hiermee beperken we de kans op wateroverlast en zorgen we voor een robuuste zoetwatervoorziening, nu en in de toekomst. We werken met andere overheden lessen van droogte in 2026 uit in verbeterde handelingsperspectieven (o.a. verdringingsreeks). Ook bereiden we ons voor op perioden van droogte, door verder aan de slag te gaan met de bestuurlijke kaders voor onze zoetwatervoorziening en de implementatie.

Wat gaan we daarvoor doen?
Extreme neerslag
We voeren in 2027 maatregelen uit voor locaties die niet voldoen aan de omgevingswaarden voor wateroverlast. Ook werken we de schetsontwerpen uit van de grootschalige bergingslocaties Klaas Engelbrecht- en Woudsepolder en bereiden we ook andere maatregelen voor om de boezem functionerend te houden bij extreme neerslag.
Baggerwerkzaamheden
We baggeren in 2027 circa 20 km ecologisch en pakken minimaal 6 verontreinigde waterbodemlocaties aan met het oog op de waterkwaliteit. Met gemeenten maken we afspraken over het tegen betaling overnemen van de baggertaken.
Monitoring, onderhoud en vervanging
In 2027 voeren we circa 25 projecten uit waaronder de nieuwbouw van gemaal Bergsluis, het renoveren van gemaal Dorppolder en het plaatsen van een krooshekreiniger en vispassage bij gemaal Duifpolder.
Zoetwater
In 2027 werken we verder aan de uitvoeringsagenda van de strategie zoetwater.

Prestatie-indicatoren
De prestatie-indicator is het oppervlak van het beheergebied van Delfland (totaal: 40.600 hectare), dat voldoet aan de omgevingswaarde, oftewel de normen voor inundatie zoals genoemd in de provinciale waterverordening. Hiervoor geldt een inspanningsverplichting.

3.3.1.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Waterkwantiteit	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Voldoet aan normering voor inundatie (in hectare)	40.100	40.400	40.400	40.600	40.600	40.600	40.600
	98,9%	99,5%	99,5%	100%	100%	100%	100%

Exploitatie
3.3.1.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Waterkwantiteit	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	53.922	52.212	55.809	52.201	52.616	53.185	53.391
Baten	-4.139	-1.854	-1.999	-2.157	-2.329	-2.329	-2.329
Netto lasten	49.783	50.358	53.810	50.044	50.286	50.856	51.061

De netto lasten nemen met € 3,5 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. De lasten stijgen met € 3,6 miljoen en de baten nemen met € 0,1 miljoen toe. Hierna wordt het verschil tussen begroting 2026 en begroting 2027 verder toegelicht:

Lasten

Hogere kosten voor baggerwerkzaamheden a.g.v. toegenomen afzet- en transportkosten, elektrificeren van de uitvoering en een grote baggeropgave in moeilijk bereikbare gebieden.	1,6
Hogere personeelslasten/ doorbelasting van uren; deels door de gestegen loonkosten en deels als gevolg van meer personele inzet voor o.a. nieuwbouw/ renovatie watersysteem en procesautomatisering watersysteem.	1,4
Hogere lasten als gevolg van prijsstijgingen voor onder andere maaionderhoud watergangen en kunstwerken.	0,4
Hogere kapitaallasten.	0,5
Lagere lasten 2027 t.o.v. 2026 als gevolg van incidentele ophoging budget in 2026 voor onverwacht benodigde vervangingen van vaste objecten zoals duikers en sturen in de polderbergingen.	-0,3
Totaal	3,6

Baten
Ten opzichte van 2026 liggen de baten € 0,1 miljoen hoger. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere inkomsten uit de doorbelasting van de kosten voor het verwijderen en verwerken van baggerspecie.

Raming 2028 en verder
De daling van de lasten vanaf 2028 ten opzichte van 2027 heeft betrekking op de verlaging van het budget voor baggerwerkzaamheden; in de Kadernota 2026 is besloten om budget-gestuurd te werken en daarmee is het budget met € 3,5 miljoen naar beneden bijgesteld om de tariefstijging te kunnen dempen.

Investeringen

3.3.1.4 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterkwantiteit	8.501	6.500	6.500	10.000	11.000	18.500	16.500

Met onderhoud, vervanging en nieuwbouw van gemalen en stuwen houden we ons watersysteem in goede staat, voor nu en in de toekomst. De belangrijkste projecten in 2027 zijn:

- Nieuwbouw van Gemaal Bergsluis
- Renoveren van gemaal Dorppolder
- Plaatsen van een krooshekreiniger en vispassage bij gemaal Duifpolder.

Raming 2028 en verder

De stijging van de verwachte investeringen vanaf 2028 ten opzichte van 2027 heeft betrekking op de projecten om de boezem functionerend te houden bij extreme neerslag zoals de bergingsgebieden Klaas Engelbrecht- en Woudsepolder.

3.3.2 Programmalijn Klimaatadaptatie

Doel

3.3.2.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
De regio Delfland is klimaatbestendig en waterrobuust in 2050 en verder.
Nadere toelichting
De regio Delfland is dichtbevolkt. Diverse ontwikkelingen, zoals woningbouwopgave, energietransitie en transitie van de landbouw, zorgen voor grote druk op de beperkt beschikbare ruimte en voor een complexe opgave. De gevolgen van klimaatverandering vergroten deze complexiteit. Aanpassingen zijn noodzakelijk om ook in de toekomst voldoende weerbaar te zijn voor extreem weer. Delfland werkt aan een klimaatbestendige en waterrobuuste regio door te focussen op drie sporen: klimaatadaptieve (locatie)keuzes, klimaatadaptief bouwen en het aanpassen van de bestaande omgeving. Intensieve samenwerking met provincie, gemeenten en andere gebiedspartners is daarbij essentieel.
Verwacht resultaat in 2027
We vergroten de sponswerking van ons gebied door samen met gemeenten concrete projecten uit te voeren, zoals de ontwikkeling van klimaatadaptieve parkeerplaatsen of wadi's (groen deel van de openbare ruimte voor wateropvang). Zo leveren we een bijdrage aan het verkleinen van de kans op wateroverlast. Belangrijk element is dat we deze projecten evalueren en de lessen vertalen naar een bredere aanpak: zo verbeteren we het opvangen en vasthouden van hemelwater en versnellen we de beperking van wateroverlast. Evenals in 2026 nemen we een regierol, waarbij we met gemeenten in gesprek gaan om opgaven van gemeenten en Delfland bij elkaar te brengen. We delen onze informatie en brengen dit tot een gezamenlijk beeld. We stippelen vervolgens samen een route richting 2050 uit, waarbij we afspraken maken over rolverdeling, activiteiten en financiering. In die gezamenlijke afspraken maken we 'werk met werk' om zo wateroverlast te beperken en ook om zoetwater vast te houden.
Wat gaan we daarvoor doen?
Toekomstgerichte wateroverlastplannen
We gaan door met het opstellen van toekomstgerichte wateroverlastplannen, op basis van systematiek die we in 2025 hebben ontwikkeld en in 2026 hebben toegepast. We vertalen deze plannen, met name in de bebouwde omgeving, naar concrete oplossingen, zoals bufferen van water, vergroenen en sponswerking.

Samenwerking gebiedspartners
In samenwerking met gemeenten en provincie stellen we binnen de werkregio van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie regionale doelen op voor het vasthouden van hemelwater in bestaand stedelijk gebied.

Exploitatie

3.3.2.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Klimaatadaptatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	1.314	1.521	1.295	1.214	1.072	1.026	1.024
Baten	-82	0	0	0	0	0	0
Netto lasten	1.231	1.521	1.295	1.214	1.072	1.026	1.024

De (netto) lasten nemen met € 0,2 miljoen af ten opzichte van de begroting 2026. Dit heeft in zijn geheel betrekking op een lagere doorbelasting van personele lasten op de begrote activiteiten.

3.3.3 Programmalijn Bodem en grondwater

Doel

3.3.3.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Delfland wil een vitale bodem met een robuust en schoon grondwatersysteem.
Nadere toelichting
De bodem en het grondwatersysteem zijn kwetsbaar. Door de vele (waaronder economische) activiteiten en autonome ontwikkelingen is bescherming noodzakelijk. De structurerende keuzes voor water en bodem geven richting voor het beleid van Delfland. Delfland stemt af met medeoverheden en maakt gezamenlijk een vertaling voor toekomstig beleid voor ons gebied.

Verwacht resultaat in 2027
Delfland wil voorkomen dat bestaande en nieuwe grondwateronttrekkingen leiden tot onbedoelde negatieve neveneffecten elders. De grondwatervoorraden willen we in balans brengen en de grondwaterkwaliteit borgen. We willen, in lijn met het provinciale beleid, de grondwateronttrekkingen en infiltraties beter reguleren. Daarom scherpen we het grondwaterbeleid aan. Vitale bodems zijn in staat voldoende water op te nemen (sponswerking), hebben een beperkte uitstoot van broeikasgassen en bevorderen de biodiversiteit. Oorzaken van bodemdaling trachten we, waar doelmatig en effectief, af te remmen. We beschouwen maatregelen om bodemdaling tegen te gaan integraal. En we willen onbedoelde neveneffecten (vervuiling oppervlaktewater, zoetwatervoorziening, functie etcetera) zoveel mogelijk voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?
Aanscherping grondwaterbeleid
Herziening van de beleidsnota grondwaterbeheer en de beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties. Voorbereiden aanpassing van hoofdstuk 5 van de Waterschapsverordening (wateronttrekkingsactiviteiten grondwater).
Beïnvloeding landelijk beleid
We beïnvloeden gemeentelijk, provinciaal en landelijk beleid voor bodem en grondwater, onder andere door deelname aan de werkgroep Grondwater en werkgroep Bodemdaling van de Unie van Waterschappen.

Exploitatie

3.3.3.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Bodem en grondwater	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	213	179	71	62	56	56	58
Netto lasten	213	179	71	62	56	56	58

De (netto) lasten nemen met € 0,1 miljoen af ten opzichte van de begroting 2026. Dit heeft in zijn geheel betrekking op een lagere doorbelasting van personele lasten op de begrote activiteiten.

3.3.4 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen

Alliantie Waterkracht Rotterdam

Deelname aan deze samenwerkingsvorm heeft als doel: het delen en ophalen van kennis, gezamenlijk onderzoek over onder andere watersysteem en klimaatadaptatie en het uitvoeren van maatregelen bevorderen. Het huidige bestuursakkoord loopt in 2026 af. De herziening wordt in 2027 voorbereid en in 2028 ter besluitvorming gebracht.

Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland cv (ONW)

De doelstelling voor deelname aan het ONW was het in de planvormingsfase vanuit samenwerking zeker stellen van het waterbelang in nieuwe (woningbouw)-projecten. Ten tijde van de oprichting in 2002 was een streefrendement van 14% en een minimumrendement van 11% voorzien op het ingelegde eigen vermogen (Delfland circa € 0,9 miljoen).

Door wereldwijde ontwikkelingen en ontwikkelingen op de woningmarkt is het eigen vermogen afgenomen en daarmee het beoogde financiële resultaat de afgelopen jaren naar beneden bijgesteld. Opzet is om deze PPS-constructie in 2027 te ontbinden. Gelet op de externe factoren die spelen is het niet mogelijk een realistische inschatting te maken van het risico en de hoogte van het eigen vermogen dat dan als participant terug ontvangen. Het financieel belang is al eerder afgewaardeerd naar € 0,4 miljoen en staat op de balans onder financiële vaste activa (zie paragraaf 5.2.1). Wij sluiten verdere afwaardering niet uit.

3.3.5 Geraamde baten en lasten programma Waterkwantiteit

3.3.5.1 Tabel: Exploitatie

Programma Waterkwantiteit	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	55.449	53.912	57.175	53.478	53.744	54.267	54.472
Baten	-4.222	-1.854	-1.999	-2.157	-2.329	-2.329	-2.329
Netto lasten	51.227	52.057	55.176	51.320	51.415	51.938	52.143

3.3.6 Investeringen programma Waterkwantiteit

3.3.6.1 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterkwantiteit	8.501	6.500	6.500	10.000	11.000	18.500	16.500

3.4 Waterketen

3.4.1 Programmalijn Waterketen

Doel

3.4.1.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Doelmatig en toekomstbestendig transport van afvalwater, het zuiveringsproces en slibverwerking.
Nadere toelichting
Delfland transporteert en zuivert afvalwater en verwerkt adequaat het vrijkomende zuiveringsslib. Hiermee dragen we bij aan een goede volksgezondheid, een goede waterkwaliteit en een gezonde leefomgeving. We doen dit zo efficiënt en duurzaam mogelijk.

Verwacht resultaat in 2027
In 2027 houden we de zuiveringsprestaties op niveau. We sturen op 82% stikstof- en 87% fosfaatverwijdering en voldoen ten minste 99% van de tijd aan de lozingseisen. We brengen en houden de bestaande assets op orde en we zetten concrete stappen in de realisatie van Waterzuivering Vergulde Hand. Door strengere Europese regels voor afvalwater en de groei van de regio moeten rioolwaterzuiveringsinstallaties worden aangepast en uitgebreid. Hiervoor brengen we de waterketenopgave, inclusief ERSA (Europese richtlijn stedelijk afvalwater), scherper in beeld. We voldoen aan onze afnameafspraken met de gemeenten en actualiseren deze.

Wat gaan we daarvoor doen?
Assets op orde
We brengen en houden de bestaande assets op orde. De focus ligt daarbij voor 2027 op maatregelen om AWZI De Groote Lucht in stand te houden. Met de nieuw op te richten BV werken we toe naar volledig inzicht in de staat van de assets in regio Noord.
Realisatie Waterzuivering Vergulde Hand
In 2027 starten we met voorbereidend werk voor en groene omlijsting van de nieuwe AWZI. Na selectie van de aannemer starten we met de uitwerking van het definitief ontwerp van de nieuwe zuiveringsinstallatie en maken we de definitieve planning.
Beheren, bedienen en onderhouden
We beheren, bedienen en onderhouden de zuiveringstechnische werken. Voor de AWZI's in regio Noord beheren we de dienstverleningsovereenkomst met de nieuw op te richten BV. Voor de eindverwerking van slib werken we samen met HVC.
Waterketenopgave
Om de waterketenopgave in beeld te brengen, werken we voor onze AWZI's de systeem- en levensduuranalyse verder uit. Voor de Rotterdamse regio werken we samen met de buurwaterschappen en betrokken gemeenten in het project Toekomst Waterketen Rotterdam.

Prestatie-indicatoren

3.4.1.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Waterketen	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Verwijderingsrendement stikstof %	86%	82%	82%	82%	82%	82%	82%
Verwijderingsrendement fosfaat %	87%	87%	87%	87%	87%	87%	87%
Percentage naleving lozingseisen %*	-	99%	99%	98%	98%	97%	97%

*Vanuit het Besluit Activiteiten Leefomgeving en Maatwerkbesluit Lozingen AWZI's moeten we voldoen aan de lozingseisen uit de omgevingsvergunning. We streven ernaar om voor tenminste 99% aan de lozingseisen te voldoen. Gelet op de volle belasting van AWZI De Groote Lucht, richting einde levensduur, verwachten we de komende jaren een lager nalevingspercentage, dat ontwikkelt naar 97%. Deze trend zet zich voort totdat de Waterzuivering Vergulde Hand in 2033 operationeel is.

Exploitatie

3.4.1.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Waterketen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	135.370	147.825	151.035	153.203	155.881	164.375	214.185
Baten	-22.246	-23.108	-22.950	-23.016	-23.050	-23.109	-23.164
Netto lasten	113.125	124.716	128.084	130.186	132.830	141.266	191.021

De netto kosten nemen met € 3,4 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. De lasten stijgen met € 3,2 miljoen, terwijl de baten met € 0,2 miljoen afnemen.

Binnen de waterketen spelen zowel indexcijfers als weersomstandigheden een grote rol in de uiteindelijke kosten. Voor de begroting 2027 hebben we hier zo goed mogelijk rekening mee gehouden.

Lasten

In de Burap is de prognose voor de PPS-*service fee* naar boven bijgesteld door hogere geprognosticeerde volumes en de hogere gepubliceerde CBS-indices (producentenprijzen (PPI), consumentenprijzen (CPI), inputprijsindex en Cao-lonen), zoals contractueel afgesproken. Deze verhoging is in de begroting 2027 en meerjarenraming doorgevoerd. In de begroting 2027 is de oorspronkelijke fee aangehouden inclusief indexatie. In de Burap 2027 wordt dit bijgesteld op basis van het nieuwe (nog op te stellen) financiële model voor de nieuwe BV.	1,3
Hogere kosten voor de slibverwerking door bijgestelde tarieven van HVC, de financiële gevolgen van de eerder opgetreden vertraging van de slibdroger in Alkmaar en de meest actuele prognoses voor slibhoeveelheden.	1,7
Delfland draagt bij aan het groot onderhoud van rioolgemaal Heemraadsplein, vernieuwing van persleiding naar Dokhaven uitgevoerd door gemeente Rotterdam en het groot onderhoud aan rioolgemaal Zuidplantsoen uitgevoerd door de gemeente Delft. Doordat de bijdragen gebaseerd zijn op werkelijk uitgevoerd werk, verschillen de lasten per jaarschijf. Dit leidt in 2027 tot lagere kosten.	-0,8
Vanwege nieuwe contracten voor procesautomatisering voor de rioolgemalen en rioolwaterzuiveringen wordt de begroting naar boven bijgesteld.	0,3
Hogere kosten van personeel door de cao-afspraken.	0,2

In de Burap 2026 is de prognose GOAW voor de regio Zuid verlaagd. Door de afkoppeling van bedrijven zijn er minder ve.'s te verrekenen en daardoor lagere perceptiekosten. Verder zijn ook de tarieven geactualiseerd. Dit zorgt voor een verschil tussen de begroting 2027 en 2026.	0,5
Diverse geringe budgetbijstellingen	0,3
Lagere kosten voor met name chemicaliën voor de collectieve zuivering door geactualiseerde prognoses en prijzen. Omdat alle gemaakte kosten volledig aan de deelnemers worden doorbelast, dalen ook de opbrengsten en is het saldo van de kosten en opbrengsten budgetneutraal.	-0,2
Totaal	3,2

Baten

Hogere opbrengst uit duurzaamheidscertificaten per GVO van groen gas door een hogere marktprijs.	0,2
Hogere opbrengsten uit de overeenkomsten voor Grensoverschrijdend afvalwater voor de Regio Noord door een stijging van de CBS-indexcijfers.	0,2
Door geactualiseerde prognoses en prijzen dalen de opbrengsten voor de Collectieve zuivering. Hierbij wordt met name een lagere inzet van chemicaliën verwacht, waardoor de geraamde opbrengsten voor chemicaliën afnemen.	-0,2
Totaal	0,2

Investeringen

3.4.1.4 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterketen	11.475	6.127	11.500	15.500	8.500	8.000	16.110
De Vergulde hand	4.109	7.800	61.109	101.885	152.823	230.369	237.019
Totaal	15.584	13.927	72.609	117.385	161.323	238.369	253.129

Waterketen

Voor 2027 is bewust een lager investeringsvolume geraamd. Investeringsbesluiten die samenhangen met de benodigde zuiveringscapaciteit in regio Noord worden aangehouden totdat richtinggevende keuzes over de waterketenopgave zijn gemaakt. Daarmee wordt voorkomen dat investeringen vooruitlopen op de toekomstige capaciteitsbehoefte en systeeminrichting. Tegelijkertijd nadert De Groote Lucht het einde van haar gebruiksduur. Voor De Groote Lucht geldt daarom een behoudende instandhoudingsstrategie: repareren wat kan, vervangen wat moet en vernieuwen waar nodig. Wanneer vernieuwing of vervanging onvermijdelijk is, wordt vanwege de beperkte resterende levensduur ook huur nadrukkelijk als alternatief voor investeren beschouwd. Voor de komende begrotingsjaren zal in 2027 meer zicht komen op het benodigde investeringsvolume dan wel de exploitatielast.

Voor het verzamelkrediet zuiveringstechnische werken (waterketen) vragen we voor de periode 2026- 2029 geen extra krediet. Reden is dat het optimaliseren van de sliblijn in Harnaschpolder is gepauzeerd, omdat eerst de benodigde lange termijn capaciteit moet worden bepaald. In de Noordelijke regio staan we de komende jaren voor richtinggevende (systeem)keuzes om de groei in de regio met de bestaande AWZI's op te kunnen vangen. Met het vervolg van de systeem- en levensduuranalyse wordt in beeld gebracht welke capaciteit AWZI Harnaschpolder moet krijgen en daarmee ook de sliblijn. Met het pauzeren van dit project is er binnen het verzamelkrediet voldoende ruimte om de uitgaven die voor 2029 gepland staan te bekostigen. Er is dan ook geen projectenoverzicht meegeleverd.

Project Waterzuivering Vergulde Hand
Voor het Project Waterzuivering Vergulde Hand is medio 2026 de projectplanning geactualiseerd. De actualisatie heeft geleid tot een verschuiving van de start van de realisatiewerkzaamheden. In 2027 ligt de nadruk eerst op de aanbesteding van de ontwerp en realisatiefase, waarna in april 2027 wordt overgegaan naar de daadwerkelijke start met de dan gecontracteerde opdrachtnemer van deze ontwerp- en realisatiefase. Hierdoor verschuift een deel van de oorspronkelijk voor 2027 voorziene uitgaven naar latere jaren. Voor 2027 wordt als gevolg van deze actualisatie een lager investeringsvolume verwacht dan eerder was aangenomen.

De contractvorm COST+ brengt met zich mee dat na gunning van het contract met de dan gecontracteerde opdrachtnemer nadere afspraken over de uitvoeringsplanning en wijze van financiële verrekening moeten worden gemaakt. Dan ontstaat meer zekerheid over de fasering van de uitgaven.

In 2027 wordt de grond waarop de nieuwe waterzuivering wordt gebouwd van de gemeente Vlaardingen overgenomen. Dit vormt een groot deel van de verwachte uitgaven in 2027. Voor 2027 is verder uitgegaan van een beperkte omvang van de realisatie-uitgaven. Deze hebben met name betrekking op voorbereidende werkzaamheden, waaronder het bouwrijp maken van de locatie en overige activiteiten die noodzakelijk om de uitvoering beheerst te starten. De geactualiseerde prognose sluit aan bij de huidige stand van het project en de laatste inzichten in de uitvoeringsplanning.

3.4.2 Programmalijn Transitie waterketen

Doel

3.4.2.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Voor lange termijn (2050) een circulaire waterketen. Voor kortere termijn ligt de focus op het vergroten van inzicht en maken van strategische keuzes.
Nadere toelichting
Delfland is onderdeel van de waterketen. Een kerntaak is het transporteren en zuiveren van het afvalwater. Dit doen we duurzaam en in samenwerking met andere waterketenpartners, gemeenten en drinkwaterbedrijven. De ambitie naar circulariteit hebben wij vertaald in drie strategische doelen: 1) hergebruik van effluent voor zoetwater (Waterharmonica), 2) energie-efficiëntere waterketen op weg naar klimaatneutraliteit in 2050 en 3) terugwinning van grondstoffen.

Verwacht resultaat in 2027
Voor energie- en klimaatneutraliteit wordt deelname aan het landelijke Versnellingsprogramma lachgas voortgezet en starten we met deelname aan het landelijke Versnellingsprogramma methaan, met als doel de broeikasgas-emissies van Delfland te verminderen. De Europese richtlijn stedelijk afvalwater (ERSA) vraagt in 2028 om energieaudits voor zuiveringen groter dan 10.000 inwoner-equivalent. We verkennen welke inspanning extra nodig is ten opzichte van onze reguliere audits in het kader van de energiebesparingsplicht. Uit de systeem- en levensduuranalyse waterketen Delfland is gebleken dat inpassing van grondstofterugwinning volgt op aanpassingen die nodig zijn om te voldoen aan ERSA. Daarnaast zetten we de samenwerking met Den Haag en Vlaardingen voort voor terugwinning van warmte uit effluent (gezuiverd afvalwater).

Wat gaan we daarvoor doen?
Verminderen broeikasgas emissies

De metingen voor lachgas op AWZI Nieuwe Waterweg en Harnaschpolder worden geanalyseerd en vertaald naar een (onderzoeks)plan voor mogelijke maatregelen. Op AWZI Houtrust wordt meetapparatuur geplaatst om uitstoot van lachgas te kunnen monitoren. We werken in de regio Haaglanden aan grootschalige winning van duurzame warmte uit het effluent.
Impact waterketen op omgeving
Besluitvorming over levering van zoetwater vanuit waterzuivering Vergulde Hand aan de Waterharmonica wordt afgerond. De samenwerking met provincie Zuid-Holland en omgevingsdiensten in het convenant 'Samen grip op indirecte lozingen' om emissies te verminderen zetten we voort.

Exploitatie

3.4.2.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Transitie waterketen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	498	607	613	581	531	534	542
Baten	-10	0	0	0	0	0	0
Netto lasten	488	607	613	581	531	534	542

De netto kosten blijven nagenoeg gelijk ten opzichte van de begroting 2026.

3.4.3 Programmalijn Energie- en klimaatneutraal

Doel

3.4.3.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Delfland is energieneutraal in 2025 en klimaatneutraal in 2050 (streven naar 2035).
Nadere toelichting
We zijn klimaatneutraal wanneer we niet meer bijdragen aan klimaatverandering (netto geen uitstoot van broeikasgassen). De Klimaatmonitor is het monitoringsinstrument om onze klimaatvoetafdruk te meten. De methaan- en lachgasemissies zijn deze bestuursperiode nog beperkt beïnvloedbaar, gezien de ontwikkelfase van mogelijke maatregelen. De komende jaren ligt de focus op verder beperken van de CO2-uitstoot en op onderzoek naar reductiemaatregelen voor methaan en lachgas.

Verwacht resultaat in 2027
We blijven in 2027 energieneutraliteit monitoren en we verkennen verdere handhaving van energieneutraliteit in de toekomst.

Wat gaan we daarvoor doen?
Uitvoeringsplan energieneutraal
We zetten in op de verdere realisatie van duurzame energiebronnen, zoals zonne- en windenergie, door het uitvoeren van de nog lopende projecten uit het Uitvoeringsplan Energieneutraal. En we blijven energiebesparende kansen zoeken en benutten.
Routekaart Klimaatneutraal Delfland 2035
Organisatiebreed voeren we komende jaren maatregelen uit (zoals weergegeven in de routekaart Klimaatneutraal Delfland 2035) die bijdragen aan CO2-reductie; daarmee verwachten we in 2035 klimaatneutraal te zijn. We volgen de ontwikkelingen vanuit de Unie van Waterschappen met betrekking tot de evaluatie van de Visie op weg naar Klimaatneutraliteit en brengen mogelijke effecten daarvan voor Delfland in beeld, indien nodig herijken we de routekaart.
Netwerken Energie
We nemen actief deel aan het Ambtelijk Netwerk Energie, ambtelijk opdrachtgeversteam, het Bestuurlijk Netwerk Energie en de bestuurlijke stuurgroep van de Regionale Energie Strategie (RES).

Prestatie-indicatoren
Energieneutraal in percentage en klimaatvoetafdruk (in tonnen CO2-equivalent) inclusief methaan- en lachgasemissies (waarden conform rekenmethodiek Klimaatmonitor).

3.4.3.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Energie- en klimaatneutraal	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Energieneutraal	90,1%	91,7%	94,7%	100%	100%	100%	100%
Hoeveelheid CO2-uitstoot (in tonnen, inclusief methaan en lachgas)	44.250	44.050	40.000	36.500	31.500	29.000	27.500

De CO2-uitstoot wordt (binnen alle waterschappen) bepaald middels de rekenmethodiek vanuit het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Het IPCC heeft de rekenmethodiek aangepast aan nieuwe inzichten, daarop zijn de eerdere berekeningen van de CO2-uitstoot aangepast. Dit heeft een positief effect op de prognoses (naar schatting 13.500 minder CO2-uitstoot per jaar). De prognoses zijn daarom naar beneden bijgesteld.

Definitieve cijfers over het begrotingsjaar 2025 komen in het najaar van 2026 en de definitieve cijfers over het begrotingsjaar 2026 volgen in het najaar van 2027.

Exploitatie
3.4.3.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Energie- en klimaatneutraal	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	491	266	388	678	807	700	315
Netto lasten	491	266	388	678	807	700	315

De toename in de lasten betreft hogere kapitaallasten. Deze lasten zijn een gevolg van investeringen in zonneparken bij Harnaschpolder en Kapittelland. De daling vanaf 2030 is het gevolg van activa die volledig zijn afgeschreven.

Investeringen
3.4.3.4 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Energie- en klimaatneutraal	-59	620	30	0	0	0	0

In 2027 vindt nazorg plaats (onderhoudstermijn) van de in 2026 gerealiseerde zonneweide Kapittelland.

3.4.4 Programmalijn Circulaire economie

Doel

3.4.4.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Delfland draagt actief bij aan de ontwikkeling van een circulaire economie door producten, materialen en grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk te hergebruiken.
Nadere toelichting
Delfland gebruikt in 2030 50% minder primaire grondstoffen en is in 2050 100% circulair.

Verwacht resultaat in 2027
In 2027 willen we dat minimaal 15% van ons materiaalgebruik in GWW-projecten (Grond, Weg- en Waterbouw) secundair en biobased is (gezamenlijk). Dat is een tussenstap op weg naar het doel 50% minder primair grondstoffengebruik in 2030.
Wat gaan we daarvoor doen?
Kennisontwikkeling
We blijven inzetten op kennisontwikkeling ten aanzien van de circulaire economie door het benutten, verstevigen en uitbreiden van ons externe netwerk. Dit doen we bijvoorbeeld door nauwe samenwerking met Aquaminerals voor hoogwaardig hergebruik van reststoffen.
Overige circulaire toepassingen
Ons schone maaisel zetten wij nu al regionaal bij boeren af. We gaan nu ook kansen verkennen voor de afzet van nat maaisel, we onderzoeken onder andere met LTO of kleinschalige compostering bij boeren mogelijk te maken is. Verder gaan we het hout dat vrijkomt bij het snoeien van onze wilgen, inzetten als materiaal voor zogenoemde vissenbossen en als oeverbescherming.
Secundaire en biobased materialen in Grond, Weg- en Waterbouw
Ook in 2027 verkennen we de toepassing van meer secundaire en biobased materialen in onze GWW-projecten. In 2027 verwachten we op basis van eerdere impactanalyses stapsgewijs circulair uitvoeringsbeleid te ontwikkelen, toe te passen en te borgen in de werkprocessen. Dit werkt door in de projecten die we uitvoeren.

Prestatie-indicatoren

Het aandeel toegepaste secundaire en biobased materialen in GWW-projecten, uitgedrukt in een percentage van de totale hoeveelheid toegepast materiaal in GWW-projecten in het te rapporteren jaar.

3.4.4.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Circulaire economie	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Aandeel toegepaste secundaire en biobased materialen in GWW-projecten	19,4%	12%	15%	20%	25%	30%	35%

Het definitieve cijfer over het jaar 2025 betrof een eenmalige positieve uitschieter, daarom zijn de prognoses hier niet op bijgesteld. Zie voor een nadere uitleg de jaarrekening 2025, paragraaf 1.2.4.4 Programmalijn Circulaire Economie.

Exploitatie

3.4.4.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Circulaire economie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	768	739	98	-440	-276	-149	-311
Netto lasten	768	739	98	-440	-276	-149	-311

Binnen het Programma Duurzaam Circulair zijn dermate stappen gezet, dat minder capaciteit (1fte) en financiële middelen nodig zijn. Daarnaast is sprake van lagere kapitaallasten.

Investeringen

3.4.4.4 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Circulaire Economie	1.616	1.700	600	2.000	50	1000	0

In 2027 geven we vervolg aan de fasegewijze realisatie van de Waterharmonica. Hiertoe wordt vergunning aangevraagd voor de volgende fase en de aanbesteding gestart voor de twee komende fasen met grondwerk, aanleg kunstwerken en aanplanten.

3.4.5 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen

Waterzuivering Delfland BV (voorheen Delfluent)

De Waterzuivering Delfland BV beheert en onderhoudt voor ons de AWZI's Harnaschpolder en Houtrust en draagt daarmee bij aan het doelmatig en toekomstbestendig transport van afvalwater, het zuiveringsproces en slibverwerking. De risico's van deze samenwerkingsvorm hebben wij in bijlage 5 *Risico's Delfland* opgenomen. Delfland is 100% aandeelhouder van deze BV.

HVC/GR Slibverwerking

Door deelname in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Slibverwerking werken de deelnemende waterschappen samen aan een doelmatige duurzame en toekomstbestendige verwerking van zuiveringsslib. De GR Slibverwerking is aandeelhouder van HVC (Huisvuilcentrale Noord-Holland) en behartigt namens de deelnemende waterschappen de belangen rondom transport en verwerking van zuiveringsslib. HVC verzorgt de inzameling, het transport en de verwerking van het slib.

Netwerk Waterketen Delfland (NAD)

Het NAD ondersteunt Delfland bij het doelmatig en toekomstbestendig uitvoeren van de waterketentaak. De samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijven versterkt de aanpak van gezamenlijke opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, waterkwaliteit, circulariteit en duurzaamheid en draagt bij aan een efficiënte inzet van middelen en kennis.

In aanloop naar de nieuwe bestuursovereenkomst vanaf 2028 komt er een evaluatie van de samenwerking.

Aquaminerals

Aquaminerals onderzoekt en faciliteert bij het streven van Delfland om grondstoffen terug te winnen en duurzaam hergebruik toe te passen. Hiermee draagt dit bij aan beleidsdoelstellingen van de programmalijn Circulaire Economie.

Alliantie Waterkracht
Deelname aan deze samenwerkingsvorm heeft ten doel het delen en ophalen van kennis, gezamenlijk onderzoek inzake onder andere de waterketen.

3.4.6 Geraamde baten en lasten programma Waterketen

3.4.6.1 Tabel: Exploitatie

Programma Waterketen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	137.127	149.437	152.134	154.022	156.942	165.460	214.732
Baten	-22.256	-23.108	-22.950	-23.016	-23.050	-23.109	-23.164
Netto lasten	114.872	126.328	129.184	131.005	133.892	142.352	191.568

3.4.7 Investeringen programma Waterketen

3.4.7.1 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterketen	15.584	13.927	72.609	117.385	161.323	238.369	253.129
Energie- en klimaatneutraal	-59	620	30	0	0	0	0
Circulaire Economie	1.616	1.700	600	2.000	50	1.000	0
Totaal	17.141	16.247	73.239	119.385	161.373	239.369	253.129

3.5 Financiën; algemene dekkingsmiddelen

3.5.1 Programmalijn Financiën

De hoofdlijn van het financieel beleid van Delfland, zoals neergelegd in het coalitieakkoord, is dat we een deugdelijke financiële huishouding voeren die ook ruimte biedt aan nieuwe ontwikkelingen. Het te voeren financieel beleid moet betaalbaar en volhoudbaar zijn en tegelijkertijd uitvoerbaar en uitlegbaar. We lossen in de komende jaren bestaande schulden af, reserveren middelen voor toekomstige investeringen en lenen om de forse investeringen in nieuwbouw van AWZI De Vergulde Hand in de komende jaren mogelijk te maken. We sturen op het bereiken van een structurele en toekomstbestendige verhouding tussen schulden en opbrengsten, ook voor een gelijkmatige ontwikkeling van de belastingtarieven.

Daarnaast houden we rekening met de verwachte stijging van lonen en prijzen, waardoor onze uitgaven toe zullen nemen.

We willen de heffingen mee laten stijgen met de inflatie en de hiervoor genoemde (investering)kosten, voor zover we deze niet anders kunnen dekken.
Bij de dekking van de kosten kijken we langs drie lijnen.

1. Ombuigen: 'Nieuw voor oud' , temporiseren, externe inkomsten, leges etcetera
2. Anders werken: innovatie, efficiency, samenwerking etcetera
3. Heffingen bijstellen

Wij beheren de financiën en financiële processen van Delfland. We doen dit onder andere door het voorbereiden en opstellen van de P&C-cyclus (planning & control) en de bestuurlijke behandeling van de P&C-producten, het beheren en monitoren van budgetbenutting overeenkomstig de vastgestelde begroting en het beleid, het uitvoeren van *treasury*-beleid, het beheren van ons vastgoed en het voldoen aan het (wettelijke) inkoopbeleid.

Doel

3.5.1.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Een duurzaam financieel evenwicht.
Nadere toelichting
Een duurzaam financieel evenwicht betekent een gezonde balans tussen (1) huidige en toekomstige opgaven, (2) de ontwikkeling van de lasten voor de belastingplichtigen en (3) de ontwikkeling van de schuldpositie. Het uitgangspunt voor het programma Financiën is het Coalitieakkoord 2023-2027, waarbij we verder kijken dan deze bestuursperiode.

Prestatie-indicatoren

3.5.1.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Financiën	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	157%	145%	144%	151%	163%	196%	239%
Kapitaallasten als % van de totale lasten	21%	20%	20%	21%	22%	22%	21%
Vrije kasstroom (in € 1 miljoen)	-55,7	-14,2	-25,3	-7,3	8,4	9,3	-27,8

Van 2027 tot en met 2031 lossen wij bijna € 240 miljoen aan bestaande leningen af. Daarnaast staan voor diezelfde periode investeringen gepland met een omvang van € 1,0 miljard. Met name deze twee acties zorgen voor een forse kasuitstroom waarvoor wij

financiering moeten aantrekken. Naar schatting ongeveer € 800 miljoen tot en met 2031. Van de andere kant leggen we een extra opslag op de watersysteemheffing en op de zuiveringsheffing. Als gevolg hiervan verwachten we dat de netto schuldquote (NSQ) eerst nog daalt, maar daarna gaat stijgen naar 239% in 2031.
De prestatie-indicator kapitaallasten als % van de totale lasten dient de flexibiliteit van onze begroting aan te geven. Dit deel van onze begroting staat min of meer vast en is dus nauwelijks beïnvloedbaar. Dit percentage blijft de komende periode rond de 21% schommelen.

3.5.1.3 Tabel: Vrije kasstroom

Bedragen * € 1 miljoen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
1 - Kasstroom uit exploitatie							
Totale opbrengsten	342,9	352,5	371,9	395,4	416,8	435,0	451,0
Totale lasten	-318,7	-336,7	-347,7	-348,8	-354,3	-379,6	-431,7
Afschrijvingen	41,5	44,1	45,4	47,8	47,7	48,5	47,7
Invloed vorderingen en schulden	-37,2	9,9	2,3	-	-	-	-
Invloed voorzieningen	0,9	-	-	-	-	-	-
Totaal kasstroom exploitatie	29,4	69,8	71,8	94,4	110,2	103,9	67,0
2 - Kasstroom uit investeringen							
Investeringen	-35,3	-44,5	-97,9	-148,7	-191,1	-275,2	-287,0
Subtotaal kasstroom voor verplichte aflossingen	-5,9	25,3	-26,1	-54,3	-80,9	-171,3	-220,0
3 - Kasstroom uit financiering							
Aflossingen PPS-leningen en overige leningen	-49,8	-39,4	-49,2	-53,0	-60,8	-69,4	-57,8
Aantrekken nieuwe leningen	-	-	50,0	100,0	150,0	250,0	250,0
Totaal kasstroom uit financiering	-49,8	-39,4	0,8	47,0	89,2	180,6	192,2
Totale vrije kasstroom	-55,7	-14,2	-25,3	-7,3	8,4	9,3	-27,8

Vrije kasstroom
De vrije kasstroom wordt uitgesplitst in drie stromen: die uit exploitatie, uit investeringen en uit financiering. De kasstroom uit exploitatie (bovenste deel van het overzicht) is positief en neemt de komende jaren toe door de extra opslagen op met name de zuiveringsheffing. Hiermee reserveren wij voor de toekomstige investeringsopgaven. De lasten daarentegen stijgen ook en met name vanaf 2030 zien we dat terug in de cijfers. Vanaf 2030 neemt de bijdrage aan het HWBP toe met ruim € 12 miljoen per jaar (geïndexeerd). Vanaf 2031 gaat de *handback* van de PPS spelen. De korting die we kregen op de *service-fee* aan Delfluent komt dan te vervallen. Daarnaast gaat de service-fee voor drie jaar omhoog om de staat van onderhoud van de twee zuiveringen (Harnaschpolder en Houtrust) op een zodanig niveau te krijgen dat wij na overdracht van de twee installaties de eerste vijf jaar nauwelijks onderhoudskosten gaan hebben.

De investeringen zorgen voor een uitgaande kasstroom. De Vergulde Hand heeft daar een groot aandeel in.

De kasstroom uit financiering bestaat enerzijds uit het aflossen van onze leningen en anderzijds het aantrekken van nieuwe leningen. Met name door de Vergulde Hand neemt de liquiditeitsbehoefte toe.
Hierbij zoeken we steeds naar een goede balans tussen de inzet van eigen middelen (inclusief het gebruik van de kredietruimte bij de NWB) en het aantrekken van leningen. Hierdoor is de totale vrije kasstroom in de periode afwisselend positief en negatief.

Exploitatie

3.5.1.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Financiën	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	14.157	14.723	13.818	9.550	10.253	12.117	11.773
Baten	-4.533	-3.490	-3.394	-3.403	-3.402	-3.453	-3.520
Netto lasten	9.624	11.232	10.424	6.147	6.851	8.664	8.253

De netto lasten nemen met € 0,8 miljoen af ten opzichte van de begroting 2026. Zowel de lasten als de baten nemen af met € 0,9 miljoen respectievelijk € 0,1 miljoen.

Lasten

In de bestuursrapportage 2026 is € 1 miljoen budget toegekend voor onder andere juridische kosten. Dit budget was voor de voorbereiding van de ontbinding van de overeenkomst met Delfluent. In 2027 is geen budget opgenomen.	-1,0
Diverse kleine mutaties.	0,1
Totaal	-0,9

De lagere baten zit in een lagere doorbelasting van personeelsbaten ten opzichte van 2026.

Vanaf 2028 hebben met name twee posten invloed op het verloop van de lasten. Enerzijds de stelpost indexatie (kostenverhogend) en anderzijds een bestuurlijke taakstelling voor de dekking van SGBP4 (zie ook paragraaf 3.2.1 Waterkwaliteit).
De stelpost indexatie betreft de verwachte kostenstijging door inflatie voor zover deze nog niet in de programmabudgetten is verwerkt. In 2028 gaat het om ongeveer € 4 miljoen oplopend naar € 6 miljoen in 2031.
De bestuurlijke taakstelling voor de dekking van SGBP4 bedraagt € 7,5 miljoen per jaar (2028-2031). In 2027 wordt voor de uitvoering van het maatregelenpakket van SGBP4 structurele dekking gevonden.

3.5.2 Programmalijn Algemene dekkingsmiddelen

Doel

3.5.2.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Financiering van de waterschapstaken door het tijdig, juist en volledig opleggen van belastingaanslagen.
Nadere toelichting
De Regionale Belasting Groep (RBG) is verantwoordelijk voor het volledig, tijdig en efficiënt heffen en invorderen van de belastingen.

Exploitatie

3.5.2.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Dekkingsmiddelen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	436	255	492	539	528	548	249
Baten	-308.630	-321.545	-342.059	-363.127	-384.666	-405.623	-421.489
Netto lasten	-308.195	-321.289	-341.567	-362.588	-384.138	-405.075	-421.240

Ten opzichte van 2026 nemen de lasten met € 0,2 miljoen toe en de baten met € 20,5 miljoen.

Lasten

In 2026 is het renteresultaat ruim € 0,2 miljoen. Dit is het verschil tussen de rente die wij moeten betalen over onze leningen en de rente die wij intern toerekenen aan onze activa. Het verschil tussen die twee is in deze programmalijn opgenomen. In de bestuursrapportage 2027 wordt dit verschil alsnog toegerekend aan de activa binnen de diverse programma's.

Baten

De belastingopbrengsten nemen toe door: • areaalgroei; • correctie voor inflatie en loonkosten; • reserveren voor toekomstige lasten als gevolg van investeringsopgave. In de paragraaf Waterschapsbelastingen wordt deze post verder toegelicht.	20,7
De leges 2027 zijn € 0,1 miljoen hoger dan de oorspronkelijke begroting van 2026. In de bestuursrapportage 2026 is incidenteel de opbrengst met € 0,2 miljoen verhoogd. Daardoor laat de begroting 2027 ten opzichte van de bijgestelde begroting 2026 een daling zien.	-0,1
Het dividend van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) dat wij jaarlijks ontvangen is voor het tweede jaar op rij lager dan begroot. De begroting 2027 hebben we hierop aangepast.	-0,1
Totaal	20,5

3.5.3 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen

Nederlandse Waterschapsbank en Financiële Eenheid

Binnen dit programma dragen de verbonden partijen, de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) en de Financiële eenheid (FE) bij aan de beleidsdoelstelling ‘Een duurzaam financieel evenwicht’. De FE is een gemeenschappelijke administratie, die voor Delfland, Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard de financiële administratie uitvoert.

Regionale Belastinggroep

Via de Regionale Belastinggroep (RBG) dragen we met de uitvoering van het volledig, tijdig en efficiënt heffen en invorderen van de belastingen bij aan de financiering van de waterschapstaken door het tijdig, juist en volledig opleggen van belastingaanslagen.
Van risico’s met materiële financiële effecten bij Delfland is geen sprake.

3.5.4 Dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Volgens de verslaggevingsregels moeten wij de dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en de post onvoorzien apart inzichtelijk maken. Dat doen wij in deze paragraaf.

De dekkingsmiddelen bestaan uit alle baten plus het saldo van de financieringsfunctie (renteresultaat).

3.5.4.1 Tabel: Dekkingsmiddelen

Dekkingsmiddelen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Watersysteemheffing	142.679	145.898	152.836
Zuiveringsheffing	163.059	173.664	187.449
Verontreinigingsheffing	83	46	49
Totaal belastingopbrengsten	305.821	319.608	340.334
Dividenden	689	827	689
Saldo van de financieringsfunctie			
Overige algemene opbrengsten	36.351	32.064	30.838
Totaal dekkingsmiddelen	342.861	352.499	371.861

De baten zijn opgebouwd uit:

- de algemene dekkingsmiddelen (paragraaf 3.5.2); plus
- de baten uit de andere programma's.

Vennootschapsbelasting (vpb)
De waterschappen zijn sinds 2016 vpb-plichtig geworden. Dit houdt in dat we winstbelasting moeten afdragen over ondernemersactiviteiten. Denk hierbij aan het uitlenen en detacheren van personeel, het overnemen van het beheer en onderhoud van gemeentelijke kunstwerken en het vermarkten van reststromen (de levering van biogas aan bedrijven en de levering van elektriciteit aan het net).

Voor 2027 verwachten wij geen fiscale winst te maken met deze activiteiten en betalen wij geen vpb.

Post onvoorzien
In de begroting nemen wij een post onvoorzien op ter grootte van € 100.000. Dit is gelijk aan 2026. Deze post verdelen we 50-50 over de twee waterschapstaken.
De realisatie 2025 was € 0 (nul).

3.5.5 Geraamde baten en lasten programma Financiën, algemene dekkingsmiddelen

3.5.5.1 Tabel: Exploitatie

Programma Financiën, algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	14.593	14.978	14.310	10.089	10.781	12.665	12.022
Baten	-313.163	-325.035	-345.452	-366.530	-388.068	-409.076	-425.009
Netto lasten	-298.571	-310.057	-331.142	-356.441	-377.288	-396.411	-412.987

3.6 Organisatie en bedrijfsvoering

3.6.1 Programmalijn Organisatie

Doel

3.6.1.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Een professionele, toekomstbestendige, rechtmatig handelende en resultaatgerichte organisatie.
Nadere toelichting
We zijn een professionele organisatie die in verbinding staat met de maatschappij, strategieën ontwikkelt om veranderingen tegemoet te treden en deze vertaalt naar ons handelen. We opereren resultaatgericht door duidelijke sturing op doelen en goed ingerichte processen.

Verwacht resultaat in 2027
1. We versterken de weerbaarheid van onze organisatie tegen verstoringen (zoals stroomstoring, hack) en dreigingen. We voeren maatregelen en verbeteringen door om tijdig te voldoen aan de vereisten vanuit de Wwke. We versterken onze bedrijfscontinuïteitsplannen. Daarnaast houden we onze crisisorganisatie op orde, zodat we voorbereid zijn op verstoringen en kunnen blijven functioneren als het erop aankomt. 2. We hebben onze sturing versterkt door heldere opdrachten met meetbare doelen te formuleren, eigenaarschap te stimuleren, prioriteiten te stellen en bewust keuzes te maken die bijdragen aan het resultaat. 3. In 2026 heeft Delfland een door de VV vastgestelde risicobereidheidsverklaring vastgesteld. In 2027 gebruiken we deze actief als afwegingskader bij besluitvorming en prioritering, zodat keuzes expliciet worden gemaakt in samenhang tussen doelen, middelen en risico's.

Wat gaan we daarvoor doen?
Calamiteiten en bedrijfscontinuïteit
Het Handboek Calamiteiten wordt conform de PDCA cyclus actueel gehouden en op basis van een normenkader worden de calamiteitenbestrijdingsplannen gemonitord en geaudit. We oefenen 2 scenario's waarvan 1 keer multidisciplinair met een gemeente en/of veiligheidsregio, Voor alle kritieke processen is vastgesteld welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de continuïteit te waarborgen en bijbehorende implementatieplannen zijn opgesteld. De uitvoering is gestart en de voortgang van de maatregelen wordt gemonitord.
Resultaatgerichte werkwijze
Leidinggevenden sturen scherp op doelen en prioriteiten en bespreken actief de voortgang, terwijl medewerkers doelgericht werken, het 'waarom' en het gewenste resultaat kennen en weten wat zij zelf mogen beslissen, ondersteund door de competentie 'resultaatgericht werken'
Risicobereidheid
We borgen de toepassing van de risicobereidheidsverklaring in besluitvormingsprocessen, onder meer door deze expliciet te betrekken bij beleidsvoorstellen en investeringsbeslissingen.

Exploitatie

3.6.1.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Organisatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	13.608	12.961	12.331	12.215	12.003	12.106	12.274
Baten	-1.250	-680	0	0	0	0	0
Netto lasten	12.358	12.282	12.331	12.215	12.003	12.106	12.274

De netto kosten nemen met € 0,1 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. De lasten dalen met € 0,6 miljoen en de baten nemen met € 0,7 miljoen af. Hierna wordt het verschil tussen begroting 2026 en begroting 2027 verder toegelicht.

Lasten

De afgelopen twee jaar is intensief gewerkt aan het opwerken van de legger naar het kwaliteitsniveau dat noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de Omgevingswet. Om de behaalde resultaten duurzaam te verankeren binnen de organisatie wordt voorgesteld de inzet van de huidige externe consultant eenmalig te verlengen.	0,1
In 2026 is extra capaciteit ingehuurd ten behoeve van de ontvlechting en outsourcing van de centrale salarisadministratie en functioneel beheer (CSF). Deze kosten vallen weg in 2027.	-0,3
Het outsourcen van de Centrale Salarisadministratie en Functioneel Beheer leidt tot lagere personele lasten van € 0,7 miljoen. Daartegenover staan extra kosten als gevolg van een wijziging in de doorbelaste uren op andere projecten.	-0,1
Diverse kleine wijzigingen.	-0,3
Totaal	-0,6

Baten

Als gevolg van het *outsourcen* van CSF valt de bijdrage van Rijnland en Schieland weg en dalen de baten met € 0,7 miljoen.

Investeringen

3.6.1.4 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Organisatie	101	0	0	0	0	0	0

3.6.2 Programmalijn Informatievoorziening

Doel

3.6.2.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Informatievoorziening (IV) vormt een strategische randvoorwaarde voor het realiseren van de doelstellingen van Delfland. Als interne dienstverlener levert IV betrouwbare, veilige en toegankelijke (digitale) informatie en voorzieningen die de uitvoering van processen, besluitvorming en verantwoording ondersteunen. Daarmee creëert IV de digitale basis die nodig is om de organisatie effectief, beheerst en toekomstgericht uit te voeren.
Nadere toelichting
Informatievoorziening (IV) levert en beheert de informatie en digitale voorzieningen die nodig zijn voor het functioneren van Delfland. Dit omvat de digitale infrastructuur, applicaties, informatiebeheer, data, procesautomatisering, kantoorautomatisering en cybersecurity. Daarmee ondersteunt IV zowel de primaire als ondersteunende processen van de organisatie. Hiervoor werkt Delfland samen met strategische partners binnen de watersector, waaronder Het Waterschapshuis en de Unie van Waterschappen. IV stelt kaders en creëert de randvoorwaarden voor datagedreven werken, digitale dienstverlening en een beheerste inzet van nieuwe technologieën. De toepassing en benutting hiervan vindt plaats binnen de organisatieonderdelen zelf. Door middel van architectuur, portfoliomanagement, business consultancy en verandermanagement zorgt IV ervoor dat digitale ontwikkelingen integraal, beheerst en doelgericht worden gerealiseerd in lijn met de strategische prioriteiten van Delfland.

Verwacht resultaat in 2027

In 2027 zet Delfland verdere stappen in de ontwikkeling van een betrouwbare, veilige en toekomstgerichte informatievoorziening die bijdraagt aan de effectieve uitvoering van zowel primaire als ondersteunende processen. Digitale voorzieningen sluiten steeds beter aan op de behoeften van de organisatie, waardoor medewerkers, management en bestuur beschikken over passende digitale hulpmiddelen en actuele, kwalitatief hoogwaardige informatie voor uitvoering, sturing, besluitvorming en verantwoording.

Het eigenaarschap en de sturing op kritieke data zijn verder versterkt. Hierdoor wordt informatie beter vindbaar, uitwisselbaar en herbruikbaar, en kan deze aantoonbaar effectiever worden ingezet voor het nemen van onderbouwde besluiten. Daarmee groeit het vermogen van Delfland om datagedreven werken en maatschappelijke opgaven doelgericht te ondersteunen.

Ook de digitale weerbaarheid van Delfland groeit verder. De organisatie versterkt haar vermogen om risico's op het gebied van informatiebeveiliging, privacy en informatiebeheer te beheersen en speelt proactief in op nieuwe wettelijke, technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Door verdere professionalisering van governance, risicomanagement en beveiligingsmaatregelen versterken we de continuïteit van de dienstverlening, groeit het vertrouwen in de informatievoorziening en vergroot Delfland zijn wendbaarheid in een steeds meer digitaliserende omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Datagovernance en datakwaliteit

Het eigenaarschap van kritieke data versterken we door verantwoordelijkheden helder te beleggen en databeheer structureel in te richten. Kaders, standaarden en uniforme werkwijzen zorgen voor een beheerste en consistente omgang met data binnen de organisatie. We werken aan uniforme definities en datamodellen, stellen architectuurstandaarden op en leggen rollen, verantwoordelijkheden en eigenaarschap van data vast in het datagovernance framework. Hierdoor ontstaat een betrouwbare basis voor processen, besluitvorming en verantwoording, terwijl de kwaliteit, beschikbaarheid en bruikbaarheid van data verder toenemen.

Digitale weerbaarheid

We vergroten de digitale weerbaarheid van de organisatie zodat informatie, systemen en dienstverlening veilig, betrouwbaar en beschikbaar blijven. Daarbij voldoen we aan wet- en regelgeving op het gebied van informatiebeveiliging, privacy en informatiebeheer, waaronder Cyberbeveiligingswet (CBW) en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (WWKE). Delfland is hierdoor beter in staat om cyberdreigingen te voorkomen, te detecteren en adequaat te herstellen van incidenten. Tegelijkertijd blijven het continu verbeteren van onze beveiligingsmaatregelen en blijvende alertheid noodzakelijk. Het dreigingslandschap ontwikkelt zich voortdurend, waardoor we onze weerbaarheid steeds moeten aanpassen aan nieuwe dreigingen en aanvalstechnieken.

Daarnaast vergroten we het bewustzijn van cyberrisico’s en veilig digitaal werken, onder andere door ARDA-modules aan medewerkers en leden van het bestuur aan te bieden. Daarmee versterken we de continuïteit van de dienstverlening en bevorderen we een zorgvuldige, veilige en verantwoordelijke omgang met informatie.

Prestatie-indicatoren

3.6.2.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn: Informatievoorziening							
Prestatie-indicator	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Gebruik van het dataplatform (aantal actieve afdelingen)	-	-	6	8	10	12	14
Cyber weerbaarheid	-	-	Weerbaar	Weerbaar	Weerbaar	Weerbaar	Weerbaar

Met ingang van 2027 vervalt de PI Percentage Arda gevolgd door bestuurders en medewerkers. In 2026 is gestart met het actief monitoren van de deelname. Deze monitoring is inmiddels onderdeel van de reguliere processen, waarbij het management periodiek wordt geïnformeerd over de voortgang.

De nieuwe prestatie-indicatoren geven inzicht in de voortgang van het datagedreven waterschap en de weerbaarheid van Delfland tegen cyberdreigingen. Het succes van het datagedreven werken meten we op basis van het aantal afdelingen (21 in totaal) dat actief gebruik maakt van het dataplatform voor analyses en rapportages. De cyberweerbaarheid wordt gemeten op basis van een *self-assessment* op verschillende criteria die inzicht geven in het voorkomen, detecteren, reageren én herstellen van cyberincidenten. De mogelijke uitkomst varieert van kritiek tot weerbaar.

Exploitatie

3.6.2.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Informatievoorziening	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	18.988	20.144	21.168	21.578	21.652	21.607	21.602
Baten	-36	0	0	0	0	0	0
Netto lasten	18.952	20.144	21.168	21.578	21.652	21.607	21.602

De netto kosten nemen met € 1,0 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. Hierna wordt het verschil tussen begroting 2026 en begroting 2027 verder toegelicht.

Het IV-budget voorziet in de instandhouding, beveiliging en doorontwikkeling van de informatievoorziening van Delfland. Ook de bijdragen aan centrale digitale voorzieningen van het Rijk en aan Het Waterschapshuis, voor gezamenlijke sectorale voorzieningen, zijn hier onderdeel van.

Lasten

De implementatie van het VTH-systeem Relieve (vergunningverlening, toezicht en handhaving) vindt plaats in samenwerking met de leverancier. De kosten worden structureel en centraal belegd bij de IV-afdelingen.	0,5
Herberekening van de kapitaallasten.	0,4
Door tegenvallende kwaliteit van het fysieke archief zijn er in 2026 eenmalig extra kosten gemaakt. Deze kosten hadden incidenteel karakter en komen in 2027 niet terug.	-0,2
Delfland draagt bij aan het Waterschapshuis voor het uitvoeren van sectorbrede diensten en afstemming op collectieve thema's. De bijdrage aan het Waterschapshuis is verhoogd door uitbreiding van de taken en hogere loonkosten.	0,1
Diverse besparingen op advies- en inhuurkosten bij algemene- en Infra ICT projecten.	-0,9
Hogere personeelslasten/doorbelasting van uren; deels door de gestegen loonkosten en deels als gevolg van meer personele inzet voor diverse projecten.	1,0
De aanbesteding voor de nieuwe fysieke verbindingen met Delfland-objecten is afgerond. De jaarlijkse exploitatiekosten vallen hoger uit door scherpere eisen aan cyberveiligheid.	0,1
Totaal	1,0

Investeringen

3.6.2.4 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Informatievoorziening	365	1.035	0	0	1.250	0	0

In 2025 is de nieuwe ICT-werkplek uitgerold met een afschrijving in 5 jaren. Voor 2029 is de vervanging van de hardware voorzien.

3.6.3 Programmalijn Regulering en Handhaving

Doel

3.6.3.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Een effectieve en efficiënte regulerings- en handhavingsketen als schakel tussen buiten en binnen.
Nadere toelichting
Regulering vormt een transparante schakel tussen Delfland en initiatiefnemers zoals burgers, bedrijven en medeoverheden; oftewel tussen 'binnen' en 'buiten'. We zetten toezicht en handhaving effectief en risicogestuurd in om het gewenste naleefgedrag te bevorderen en structureel te verbeteren. Binnen wet- en regelgeving houden we daarbij rekening met externe factoren als klimaatverandering en druk op ruimte.

Verwacht resultaat in 2027
We passen regelgeving en beleid aan, scherpen regulering aan en passen de toezicht- en handhavingsstrategie strikt toe. Zo leveren we een bijdrage aan de bescherming van Delflandse assets. Op het gebied van waterkwaliteit voorkomen we zo achteruitgang en dragen we waar mogelijk bij aan verbetering, door de Waterschapsverordening aan te passen.

Wat gaan we daarvoor doen?
Toezicht en handhaving
We geven uitvoering aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma Toezicht & Handhaving en richten onze inzet risicogestuurd op de naleving van wet- en regelgeving. Naast het reguliere toezicht gaan we door met de risicogestuurde aanpak glastuinbouw. Ook de prioritaire risico's op het gebied van waterkwantiteit en waterveiligheid zijn in het uitvoeringsprogramma opgenomen en bepalen mede de inzet van toezicht en handhaving.
Regulering
Door aangescherpte regelgeving voor water- en grondwaterkwaliteit is extra inzet, kennisontwikkeling en ondersteuning van processen nodig. Daarnaast wordt de samenwerking in de vergunningverleningsketen versterkt.
Uitvoeringsbeleid
In 2027 bereidt Delfland zich voor op nieuwe regelgeving vanuit de Kaderrichtlijn Water en actualiseren we bestaande regels rond grondwater en oppervlaktewaterkwaliteit. De Waterschapsverordening wordt actueel gehouden en deze wordt doorontwikkeld. Vanuit toezicht en handhaving wordt hierop aangesloten door aanvullende interventies te verkennen om overtredingen sneller en effectiever te stoppen. In samenwerking met het Openbaar Ministerie doen we in 2027 gericht ervaring op met handhaving op de zorgplicht en maatwerkvoorschriften. Daarnaast zetten we de toepassing van hogere dwangsommen, opleggen van Lasten onder Dwangsom aan natuurlijke personen en het benutten van de zorgplicht voort.

Prestatie-indicatoren

3.6.3.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Regulering en Handhaving	Rekening 2025	Prognose 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
% vergunningen binnen de termijn	93%	94%	95%	95%	95%	95%	
% gecontroleerde vergunningen dat bij de eerste controle voldoet aan wet- en regelgeving (effect toezicht)	-	-	80%	80%	80%	80%	80%
% overtredingen dat na handhavend optreden bij hercontrole is opgeheven (effect handhaving)	-	-	85%	85%	85%	85%	85%

Exploitatie

3.6.3.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Regulering en handhaving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	10.639	11.634	11.424	11.406	11.611	11.883	12.147
Baten	-33	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Netto lasten	10.606	11.629	11.419	11.401	11.606	11.878	12.142

De netto kosten nemen met € 0,2 miljoen af ten opzichte van de begroting 2026. Hierna wordt het verschil tussen begroting 2026 en begroting 2027 verder toegelicht.

Lasten

Hogere personeelslasten/doorbelasting van uren; deels door de gestegen loonkosten en deels als gevolg van meer personele inzet voor onder andere niet-nautisch toezicht en regulering en planadvisering.	0,3
De implementatie van het VTH systeem Relieve (vergunningverlening, toezicht en handhaving) vindt plaats in samenwerking met de leverancier. De kosten worden structureel en centraal belegd bij de IV-afdelingen.	-0,3
In 2026 is er tijdelijk aanvullende expertise ingezet onder andere op het gebied van AI-coördinatie.	-0,2
Totaal	-0,2

3.6.4 Programmalijn Interne dienstverlening en bestuursondersteuning

Doel

3.6.4.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Een effectieve, betrouwbare en wendbare interne product- en dienstverlening en een juiste, tijdige en transparante besluitvorming.
Nadere toelichting
Binnen de bedrijfsvoering van Delfland zorgen we er vanuit meerdere disciplines voor dat alle werknemers hun werk goed kunnen uitvoeren. Nieuwe ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld Kunstmatige Intelligentie (AI) maar ook duurzaamheid nemen we mee bij het continu verbeteren van de dienstverlening. Besluitvorming vindt plaats via een gestructureerd zorgvuldig besluitvormingsproces dat bekend is binnen de ambtelijke organisatie en bij het bestuur.

Verwacht resultaat in 2027
- rechtmatig verlopen waterschapsverkiezingen en een rechtsgeldige verkiezingsuitslag voor Delfland. - Het nieuwe algemeen en dagelijks bestuur is goed voorbereid op de komende bestuursperiode.

Wat gaan we daarvoor doen?
Verkiezingen 2027
Uitvoeren van het plan van aanpak voor het project waterschapsverkiezingen 2027 op 17 maart 2027. Onderdeel van het plan van aanpak is onder andere de installatie van het nieuwe algemeen bestuur. Daarnaast wordt er een inwerkprogramma opgesteld en uitgevoerd voor zowel de leden van het algemeen bestuur als het nieuwe college.

Exploitatie

3.6.4.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn interne dienstverlening en bestuursondersteuning	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	11.394	11.874	12.279	12.133	12.339	12.691	12.971
Baten	-44	0	0	0	0	0	0
Netto lasten	11.349	11.874	12.279	12.133	12.339	12.691	12.971

De netto kosten nemen met € 0,4 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. Hierna wordt het verschil tussen begroting 2026 en begroting 2027 verder toegelicht.

Lasten

Extra bijdrage Min. van Binnenlandse zaken en meerkosten voor de waterschapsverkiezingen in 2027.	0,2
Besparingen op niet kritische monumenten van Delfland door hoge eenmalige kosten in 2026, die in 2027 wegvallen.	0,4
Nieuwe aanbestedingen en indexatie van FZO contracten.	0,3
Door contractuele verplichtingen (verzekeringen, wegenbelasting en autonome stijgingen) van het wagenpark is er een toename van de lasten.	0,2
Hogere personeelslasten deels door de gestegen loonkosten en deels als gevolg van meer personele inzet.	0,1
Totaal	0,4

3.6.5 Programmalijn Communicatie

Doel

3.6.5.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Met communicatie en het servicepunt (loket) bouwen we aan de reputatie van een deskundige, betrouwbare, toegankelijke en mensgerichte organisatie. We maken Delfland zichtbaar op belangrijke thema's zoals de verbetering van waterkwaliteit en omgaan met klimaatverandering.
Nadere toelichting
Door communicatie en het servicepunt effectief in te zetten dragen we bij aan onze organisatiedoelen, maken we Delfland zichtbaar en verstevigen we de gewenste reputatie. Zo profileren we Delfland allereerst op thema's, die voor de omgeving en organisatie belangrijk zijn: verbetering van waterkwaliteit en omgaan met klimaatverandering. En daarnaast op de organisatiedoelstellingen: droge voeten, voldoende en schoon water, en gezuiverd afvalwater.

Verwacht resultaat in 2027
Met focus in onze communicatie weten we Delfland strategisch te positioneren op de belangrijke thema's waterkwaliteit en klimaatadaptatie. Het verwachte effect is dat inwoners en belanghebbenden Delfland steeds meer zien als een deskundige organisatie die zich inzet om de kwaliteit van oppervlaktewater te verbeteren en de omgeving voorbereidt op de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast blijven inwoners en bedrijven hoog tevreden over hun contact met Delfland.

Wat gaan we daarvoor doen?
Communicatiecampagnes
We zorgen met gerichte campagnes ervoor dat inwoners meer weten over onze organisatie en ons werken. Het streven is dat ze Delfland meer zien als een organisatie die zich inzet om (1) de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren en (2) de gevolgen van klimaatverandering te beperken. Hiervoor voeren we de meerjarige campagne Weerkrachtig om inwoners handelingsperspectieven te geven wat ze zelf kunnen doen om de gevolgen van weersextremen te beperken. Ook zetten we een campagne richting de waterschapsverkiezingen op om meer bekendheid te geven aan de verkiezingen en om de intentie om te gaan stemmen, te vergroten.
Vergroten zichtbaarheid Delfland
In de media (online en print) is Delfland goed zichtbaar. In 2027 zetten we in om ook de fysieke zichtbaarheid van onze organisatie te vergroten door onder andere informatieborden centraal te verzorgen, meer over onze fysieke projecten te communiceren. Ook blijven we samenwerken met andere maatschappelijke organisaties en verzorgen we gastlessen op scholen.
Klanttevredenheid
Inwoners en bedrijven van Delfland zijn uiterst tevreden over hun contact met Delfland. Wanneer het gaat om de kwaliteit van de algehele dienstverlening is er nog ruimte voor verbetering, zoals tijdig en integraal beantwoorden van vragen. Hiervoor is in 2026 een 'klantcontactsysteem' aangeschaft. Dit gaan we in 2027 verder vullen met alle processen zodat afdelingen effectief en efficiënt kunnen (samen)werken om vragen en meldingen van inwoners goed, tijdig en integraal af te handelen. Ook kunnen we zo de doorlooptijden en voortgang beter monitoren.

Prestatie-indicatoren

3.6.5.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Communicatie	2024	2025	2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Rapportcijfer voor het contact met het Hoogheemraadschap van Delfland	9	9,2	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8
Delfland wordt in toenemende mate geassocieerd als waterschap dat zich inzet om de kwaliteit van oppervlaktewater te verbeteren en hoe om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering.		Water-kwaliteit: 56,5% Klimaat: 68%	Water-kwaliteit: 59,5% Klimaat: 66%	>5% stijging t.o.v. 2026			

Exploitatie

3.6.5.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Communicatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	2.926	2.783	3.094	2.954	2.634	2.694	2.756
Baten	-357	-302	-302	-282	-70	-70	-70
Netto lasten	2.569	2.481	2.792	2.672	2.564	2.624	2.686

De netto kosten nemen met € 0,3 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. Dit wordt veroorzaakt door hogere personeelslasten; deels door de gestegen loonkosten en deels als gevolg van meer personele inzet.

3.6.6 Programmalijn Personeel

Doel

3.6.6.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Een toekomstgerichte, aantrekkelijke en veilige werkgever.
Nadere toelichting
Wij zijn een organisatie waar iedereen zich welkom voelt, die bekend staat als een aantrekkelijk werkgever en hierdoor nieuwe medewerkers weet aan te trekken. Ons gezamenlijke doel is een veilige en gezonde werkomgeving zonder ongevallen. Daarom investeren we actief in een proactieve veiligheidscultuur

Verwacht resultaat in 2027
- We stimuleren een betere afspiegeling van de arbeidsmarkt in ons personeelsbestand en onderzoeken of we diversiteit op een verantwoorde manier kunnen meten. - We hebben de juiste talenten kunnen aantrekken en onze zichtbaarheid bij werkzoekenden is vergroot. - We werken gezamenlijk aan het versterken van onze veiligheidscultuur en gaan eind 2027 op voor certificatie trede 4.

Wat gaan we daarvoor doen?
Personeelsbestand
We werven competentiegericht, bevorderen diversiteit en zetten interventies in op het tegengaan van onbewuste vooroordelen.
Arbeidsmarktstrategie
We ontwikkelen een gerichte arbeidsmarktstrategie voor specifieke doelgroepen. Op basis van doelgroepkenmerken en -gedrag richten we de campagnes in.
Veiligheid & Gezondheid

We werken organisatiebreed aan een proactieve veiligheidscultuur. De geplande certificatie voor trede 4 in 2027 moet het bewijs leveren dat we deze ambitie hebben behaald. Ook blijven we investeren in duurzame inzetbaarheid en de fysieke en mentale gezondheid van medewerkers.

Prestatie-indicatoren

3.6.6.2 Tabel: Prestatie-indicatoren:

Programmalijn Personeel	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Werkgeverschap*	n.v.t.	n.v.t.	8,0	8,0	8,0	8,0	
TRCF	2,4	2,0	1,8	1,8	1,6	1,6	

* Voor werkgeverschap houden wij één keer per twee jaar een waterschapsbreed sectoraal medewerkersonderzoek.

De prognose van een TRCF (Total Recordable Case Frequency) van 2.0 voor 2026 wordt ruimschoots gehaald want de TCRF is sinds augustus 2026 0.0. Dat betekent dat we bij Delfland, in de laatste 12 maanden voor augustus 2026, géén bedrijfsongevallen met doktersbehandeling of erger (ziekenhuisopname, fataal) hebben gehad.

Exploitatie

3.6.6.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Personeel	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	2.124	2.584	2.365	2.322	2.316	2.300	2.315
Baten	-223	-190	-190	-190	-190	-190	-190
Netto lasten	1.901	2.394	2.175	2.132	2.126	2.110	2.125

De netto kosten nemen met € 0,2 miljoen af ten opzichte van de begroting 2026. Dit wordt veroorzaakt door minder inzet van personeel.

3.6.7 Programmalijn Digitale transformatie

Doel

3.6.7.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Digitale transformatie stelt Delfland in staat technologische ontwikkelingen doelgericht in te zetten voor het realiseren van maatschappelijke opgaven en organisatiedoelen. Innovaties en nieuwe werkwijzen worden daarbij beheerst vertaald naar duurzame verbeteringen in dienstverlening, besluitvorming en uitvoering.
Nadere toelichting
Digitale transformatie benut de digitale basis van Delfland om maatschappelijke opgaven en organisatiedoelen effectiever te realiseren. We versterken de waarde van data, passen technologie verantwoord toe en bouwen aan een digitaal weerbare en toekomstbestendige organisatie. De uitvoering sluit aan bij de sectorale koers voor digitale transformatie van de waterschappen, zoals beschreven in de Digitale Vaarkaart.

Verwacht resultaat in 2027

In 2027 heeft Delfland verdere stappen gezet in de digitale transformatie van de organisatie. Er is een breed gedragen visie op de rol van digitale ontwikkelingen en nieuwe technologieën bij het realiseren van maatschappelijke opgaven, organisatiedoelen en ambities. Medewerkers, management en bestuur beschikken over de kennis en het inzicht om digitale mogelijkheden verantwoord toe te passen. Daarnaast zijn goedgekeurde AI-toepassingen beschikbaar en worden deze aantoonbaar ingezet ter ondersteuning van werkzaamheden en besluitvorming.

Digitale innovaties worden vaker toegepast binnen primaire en ondersteunende processen. Er wordt gestuurd op aantoonbare meerwaarde in de vorm van effectievere processen, betere dienstverlening, betere besluitvorming en een doelmatige inzet van middelen. Kansrijke innovaties worden beheerst opgeschaald en passend geïntegreerd in reguliere werkwijzen en dienstverlening.

Delfland heeft zich verder ontwikkeld naar een datagedreven en digitaal wendbare organisatie. Data en digitale technologie worden doelgericht ingezet ter ondersteuning van beleidsvorming, besluitvorming en uitvoering. Door aansluiting op sectorale standaarden worden samenwerking, kennisuitwisseling en hergebruik van oplossingen versterkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Visie, leiderschap en adoptie

Een gedeelde visie op digitale transformatie wordt ontwikkeld en verankerd binnen de organisatie in lijn met de Digitale Vaarkaart van de Unie van Waterschappen. De visie biedt richting aan de inzet van data, digitale technologie en innovatie voor het realiseren van de maatschappelijke opgaven en organisatiedoelen van Delfland. Door communicatie, kennisdeling en praktijkvoorbeelden ontstaat een gezamenlijk perspectief op de kansen en mogelijkheden van digitale transformatie.

Het digitaal vakmanschap van medewerkers, management en bestuur wordt versterkt door trainingen, inspiratiesessies en praktijkgerichte ondersteuning. Hierdoor groeit de kennis en vaardigheid om digitale ontwikkelingen en nieuwe technologieën verantwoord toe te passen in de dagelijkse werkzaamheden. Tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in samenwerking, nieuwe werkwijzen en een cultuur van continu leren en verbeteren. Zo groeit het draagvlak voor digitale transformatie en neemt het vermogen van de organisatie toe om kansen van digitalisering daadwerkelijk te benutten.

Toepassing van nieuwe technologie en digitale mogelijkheden

Kansrijke digitale ontwikkelingen en nieuwe technologieën worden vertaald naar toepassingen die bijdragen aan maatschappelijke opgaven en organisatiedoelen van Delfland. Daarbij staat de gerealiseerde maatschappelijke en organisatorische meerwaarde centraal, zoals effectievere processen, betere dienstverlening, beter onderbouwde besluitvorming en een doelmatige inzet van middelen. Daarbij wordt actief samengewerkt met andere waterschappen, kennisinstellingen en ketenpartners, waaronder het Waterschapshuis.

De mogelijkheden van kunstmatige intelligentie (AI) worden verder ontwikkeld en toegepast binnen zowel primaire als ondersteunende processen. Hiervoor worden concrete toepassingen gerealiseerd, ondersteund door passende kaders, opleidingen en adoptieactiviteiten. De inzet van AI wordt jaarlijks gemonitord en gerapporteerd op gebruik, toegevoegde waarde en verantwoord gebruik.

Prestatie-indicatoren

Met ingang van 2027 vervalt de PI Medewerkers hebben een AI-geletterdheidstraining gevolgd. In 2026 is de monitoring van deelname aan AI-geletterdheidstrainingen geborgd in de reguliere processen en onderdeel geworden van de managementrapportages. Daarmee vervalt de noodzaak voor deze afzonderlijke PI en ontstaat ruimte voor nieuwe PI's binnen de programmalijn Informatievoorziening ter ondersteuning van datagedreven werken.

Exploitatie

3.6.7.3 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Digitale transformatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	831	754	718	723	727	741	755
Netto lasten	831	754	718	723	727	741	755

3.6.8 Programmalijn Innovatie

Doel

3.6.8.1 Tabel: Doel, verwacht resultaat en activiteiten

Doel
Ontwikkelen, toepassen en delen van kennis en innovaties die bijdragen aan een effectieve, toekomstbestendige en doelmatige uitvoering van de taken van Delfland.
Nadere toelichting
Innovatie is essentieel voor het in de toekomst doelmatig en effectief uitvoeren van de opgaven van Delfland. Daarvoor ondersteunt Delfland medewerkers bij het ontwikkelen en realiseren van vernieuwende oplossingen. Het Innovatiefonds biedt financiële ruimte voor onderzoek en innovatietrajecten. Samenwerking met kennisinstellingen, andere waterschappen en externe partners draagt bij aan kennisontwikkeling en het vinden van innovatieve oplossingen voor actuele en toekomstige opgaven. Dit varieert van het testen en toepassen van veelbelovende technologieën en digitale toepassingen tot het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen. Vanuit een strategische blik op toekomstige uitdagingen ontstaat inzicht in concrete innovatiebehoeften voor de lange termijn. Hierdoor komen kansen en potentiële gamechangers vroegtijdig in beeld en kunnen deze worden opgenomen in de innovatieagenda.

Verwacht resultaat in 2027
1. Van Binnen naar Buiten: intern innovatie-agenda opgezet en deze extern geagendeerd bij relevante samenwerkingspartners, zoals kennisinstellingen, STOWA, het Waterschapshuis, VP Delta en HortiScience Innovation Center 2. Van Buiten naar Binnen: externe innovatiekansen voor Delfland structureel geïdentificeerd en benut. 3. Rode draden voor toekomstgerichte innovatie: drie rode draden geïdentificeerd op basis van strategische inzichten, waarmee innovatiekansen en potentiële gamechangers voor de lange termijn in beeld zijn gebracht. Gamechangers zijn risicovolle innovaties met mogelijk grote impact op de belangrijkste taken en doelen van Delfland.

Wat gaan we daarvoor doen?
Financiering en facilitering
Via het Innovatiefonds stellen we financiële middelen beschikbaar voor kansrijke innovatie-initiatieven. We begeleiden initiatiefnemers bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van trajecten.
Begeleiden van innovatieve initiatieven
Ondersteunen van medewerkers bij het verkennen van vraagstukken, het ontwikkelen van ideeën en het verder brengen van innovatieve initiatieven. Daarbij bieden we advies, begeleiding en ondersteuning bij besluitvorming, organisatie en uitvoering. Bijvoorbeeld HARKOS, Biovase en Waterbank Westland.
Samenwerking, kennisdeling en ontwikkeling innovaties
Via samenwerkingen en netwerken delen we kennis, benutten we externe expertise en ontwikkelen we gezamenlijk oplossingen voor wateropgaven. Ook ontwikkelen we samen met partners proactief nieuwe kennis, inzichten en oplossingsrichtingen voor vraagstukken waarvoor bestaande werkwijzen of kennis nog onvoldoende antwoord bieden. Dit doen we onder meer met partners als STOWA, het Waterschapshuis en de Unie van Waterschappen, de gemeenten Rotterdam en Westland, TU Delft, VPdelta en het HortiScience Innovation Center (HIC).
Ontwikkelen rode draden
Samen met de strategisch adviseurs identificeren we rode draden voor de lange termijn. Op basis daarvan vullen we de kennis- en innovatieagenda en verkennen we proactief, zowel binnen als buiten Delfland, nieuwe innovatieopgaven en potentiële gamechangers.

Exploitatie

3.6.8.2 Tabel: Exploitatie

Programmalijn Innovatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	2.873	2.945	3.141	3.137	2.808	2.809	2.820
Baten	-119	0	0	0	0	0	0
Netto lasten	2.754	2.945	3.141	3.137	2.808	2.809	2.820

De nettokosten nemen met € 0,2 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2026. Dit wordt veroorzaakt door hogere personeelslasten; deels door de gestegen loonkosten en deels als gevolg van meer personele inzet.

3.6.9 Bereiken effecten en betrokkenheid verbonden partijen

Het Waterschapshuis

Het Waterschapshuis (hWh) is de gezamenlijke regie- en uitvoeringsorganisatie van de Nederlandse waterschappen op het gebied van informatievoorziening en ICT. Delfland neemt actief deel aan hWh om gezamenlijk digitale voorzieningen te ontwikkelen, kennis te delen en invulling te geven aan sectorbrede opgaven op het gebied van informatievoorziening, digitalisering, informatieveiligheid en innovatie.

De samenwerking binnen hWh richt zich op de collectieve thema's architectuur en standaarden, wet- en regelgeving, informatieveiligheid en privacy, data en ethiek en sinds 2026 ook digitale weerbaarheid. Daarnaast verzorgt hWh het beheer van diverse gezamenlijke voorzieningen die door de waterschappen worden gebruikt. Ook voert hWh de regie op de uitvoering van verschillende sectorale informatievoorzienings- en ICT-projecten waarin Delfland participeert. Hierdoor worden expertise, capaciteit en middelen gezamenlijk ingezet voor de ontwikkeling en implementatie van voorzieningen die de individuele waterschappen ondersteunen.

Door deelname aan hWh profiteert Delfland van kennisdeling, schaalvoordelen en gezamenlijke innovatie. Hiermee worden de kwaliteit en continuïteit van de informatievoorziening versterkt, kunnen kosten en risico's worden beperkt en wordt de digitale transformatie van Delfland ondersteund. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige en veilige organisatie die haar maatschappelijke opgaven effectiever kan uitvoeren.

3.6.10 Geraamde baten en lasten programma Organisatie en bestuur

3.6.10.1 Tabel: Exploitatie

Programma Organisatie en bedrijfsvoering	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Lasten	63.383	65.679	66.522	66.468	66.090	66.831	67.640
Baten	-2.063	-1.177	-497	-477	-265	-265	-265
Netto lasten	61.320	64.502	66.025	65.991	65.825	66.566	67.375

3.6.11 Investeringen programma Organisatie en bestuur

3.6.11.1 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Organisatie	101	0	0	0	0	0	0
Informatievoorziening	365	1035	0	0	1.250	0	0
Interne dienstverlening en bestuursondersteuning	491	0	0	0	0	0	0
Totaal	957	1.035	0	0	1.250	0	0

4 Paragrafen

4.1 Uiteenzetting van de financiële positie

4.1.1 Financiering

Inleiding

De kaders voor het treasurybeleid van Delfland komen voort uit de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido), Wet Hof (houdbare overheidsfinanciën), Ufdo (Uitvoeringsregeling Financiering Decentrale overheden), Ruddo (Regeling uitzetting derivaten decentrale overheden), de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie (exclusief artikel 108 Waterschapswet), het Waterschapsbesluit en het Treasurystatuut Delfland. In dit hoofdstuk gaan we in op de financieringsactiviteiten van Delfland in relatie tot bovengenoemde kaders.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

Voor waterschappen is de wettelijk vastgestelde kasgeldlimiet (Wet Fido) 23% van het begrotingstotaal. Deze limiet begrenst de maximale netto korte schuld. Voor 2027 betekent dit een kasgeldlimiet van € 80,0 miljoen (23% van € 347,7 miljoen).

Delfland heeft momenteel een positief saldo bij de schatkist. De verwachting is dat het saldo de komende periode zal afnemen als gevolg van de investeringen. Mede door het aangaan van nieuwe leningen blijft de netto korte schuld binnen de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is om renterisico's te beperken en is wettelijk 30% van het begrotingstotaal. Voor 2027 betekent dit een renterisiconorm van € 104,3 miljoen.

Op basis van de huidige leningenportefeuille bedragen in 2027 de aflossing en het leningenbedrag voor renteherziening in totaal € 49,2 miljoen. Delfland zal in 2027 nieuwe financiering aangaan, de aflossing hiervan zal vanaf 2028 plaatsvinden.

Delfland blijft in 2027 ruimschoots binnen de vastgestelde renterisiconorm. Ook meerjarig blijven we binnen de vastgestelde renterisiconorm.

4.1.1.1 Tabel: Renterisiconorm

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Begrotingstotaal	347.709	348.808	354.261	379.586	431.727
Percentage	30%	30%	30%	30%	30%
Renterisiconorm	104.313	104.642	106.278	113.876	129.518
Renteherzieningen	0	0	0	0	0
Aflossingen	49.194	52.957	60.750	69.351	57.810
Renterisico	49.194	52.957	60.750	69.351	57.810
Ruimte onder RRN	55.118	51.685	45.528	44.525	71.708

Derivaten

Het Treasurystatuut van Delfland staat het afsluiten van derivatencontracten niet toe.

Kredietrisico op uitgezette gelden
Delfland loopt geen risico; het waterschap moet verplicht schatkistbankieren. Dus wij zetten eventuele overtollige liquide middelen bij het Rijk uit. Het risico is nihil.

Koersrisico
Delfland loopt geen risico. De in bezit zijnde aandelen zijn niet verhandelbaar op de beurs.

Valutarisico
Delfland loopt geen risico, omdat we niet handelen en betalen in vreemde valuta.

Kasbeheer
Rekening-courant
Vanwege de lage rekening-courantrente maakt Delfland bij de huisbankier Nederlandse Waterschapsbank (NWB) in 2027 zo nodig maximaal gebruik van de toegestane kredietlimiet van € 80,0 miljoen.

Waterschap financiering
Totaal financiering
Delfland gaat voor het aantrekken van financiering uit van de totale vermogensbehoefte. We zorgen er daarbij voor dat we te allen tijde aan onze betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

Op 16 juli 2026 heeft de verenigde vergadering het investeringsplan voor project De Vergulde Hand vastgesteld voor een bedrag van € 1,2 miljard. In de begroting 2026 was al rekening gehouden met het aantrekken van nieuwe financiering, waarbij met name in de periode 2027-2029 een stijging van de schuldenlast werd voorzien. Door de verschuiving van de oplevering naar 2033 schuift ook de financieringsbehoefte op in de tijd. Waar in de begroting 2026 voor 2027 nog werd uitgegaan van € 250 miljoen aan nieuwe leningen, wordt in de begroting 2027 gerekend met € 50 miljoen. Hierdoor daalt ook de NSQ in 2027: van 202% in de meerjarenschijf 2027 (begroting 2026) naar 144% in de begroting 2027. Zie ook tabel 4.1.1.3.

4.1.1.2 Tabel: Leningenportefeuille

Bank	Bedrag (*€1 mln.)	Soort	Start jaar	Eind jaar	Rente%	2027 Rente	2028 Rente	2029 Rente	2030 Rente	2031 Rente
NWB	30,0	Fixe	2006	2031	4,05%	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
NWB	10,0	Fixe	2007	2032	4,59%	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
NWB	20,0	Fixe	2007	2032	4,75%	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
NWB	10,0	Fixe	2007	2032	4,82%	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
NWB	10,0	Fixe	2008	2033	4,78%	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
NWB	10,0	Fixe	2008	2033	4,74%	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
NWB	30,0	Fixe	2008	2033	4,88%	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
NWB	200,6	Termijn aflossing	2009	2036	4,80%	8,9	7,6	6,2	4,8	4,1
NWB	10,0	Fixe	2007	2037	4,81%	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
NWB	50,0	Fixe	2009	2039	2,66%	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Subtotaal:	380,6					16,3	15,0	13,6	12,2	11,5
NWB-PPS	95,4	Lineair	2016	2031	4,62%	4,3	3,3	2,2	1,0	0,0
Totaal	476,0				4,33%	20,6	18,3	15,8	13,2	11,5

In totaal bedraagt de langlopende geldleningenportefeuille ultimo 2026 € 476,0 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van deze geldleningen is 4,33%. De portefeuille bestaat uit leningen voor de herfinanciering van de PPS uit 2016 en leningen voor de overige eigen activa. De PPS-lening is per 1 januari 2027 € 95,4 miljoen groot en loopt nog tot en met 2031; hierop lossen wij elk jaar circa € 20 miljoen af.

De overige leningen hebben per 1 januari 2027 een omvang van € 380,6 miljoen. De individuele leningen lost Delfland elk jaar voor het eind van de looptijd ineens af. Hierop is één uitzondering: de lening van € 200,6 miljoen die in 2036 afloopt, lossen wij in zeven termijnen af (zes keer € 28,5 miljoen en een slottermijn van € 29,6 miljoen) met een ritme van 2027-2030 en 2034-2036.

In de periode 2027-2031 bedragen de aflossingen op de overige (reeds afgesloten) leningen in totaal € 144 miljoen. De overige € 237 miljoen lost Delfland af in de periode 2032-2039.

Daarnaast houden wij voor de komende jaren rekening met het aantrekken van nieuwe leningen, waarvan, naar verwachting, de eerste tranche van € 50 miljoen in 2027 wordt opgenomen. Zie paragraaf 5.2.1 voor de meerjarige balans en de verwachte ontwikkeling van onze schuldpositie.

Netto schuldquote
Het verloop van de NSQ geven we hierna weer in zowel tabelvorm als grafiekvorm (van 2025 tot en met 2031). De NSQ ligt in 2027 onder de norm van 250%. Door de sterk toegenomen liquiditeitsbehoefte als gevolg van de investeringen in onder andere De Vergulde Hand, trekt Delfland aanvullende leningen aan. In 2028 stijgt de NSQ daardoor naar ongeveer 151%. De stijging in de NSQ zet zich in de jaren daarna voort, maar blijft onder de norm van 250%.

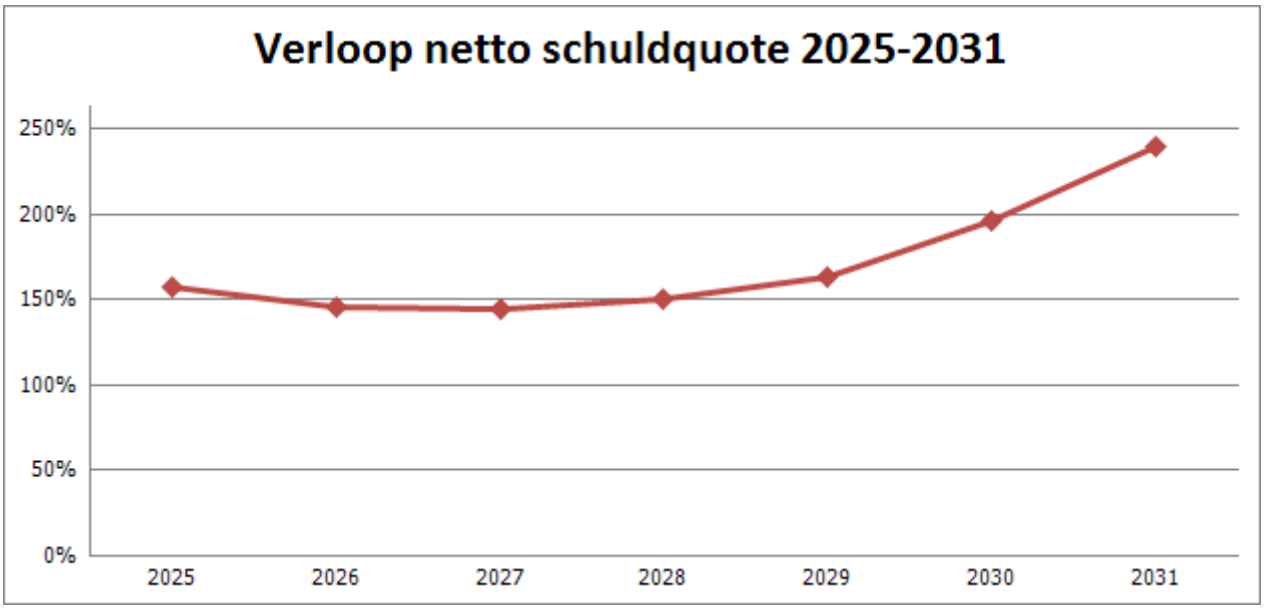
4.1.1.3 Tabel: Netto Schuld Quote

Netto schuldpositie per 31-12 Bedragen * € 1 miljoen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Leningen PPS	114,8	95,4	74,7	52,7	27,9	1,5	0,0
Overige leningen	400,6	380,6	402,1	471,1	585,2	792,2	985,9
Rekening-courant	-14,7	1,6	26,9	34,2	25,8	16,5	44,3
Vlottende activa/passiva	0,1	7,7	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Totaal netto schuldpositie	500,8	485,3	513,7	568,0	648,9	820,2	1.040,2
Waterschapsbelastingen + Grensoverschrijdend afvalwater	319,8	334,3	355,6	376,7	398,2	419,2	435,1
Netto schuldquote	157%	145%	144%	151%	163%	196%	239%

De netto schuldpositie is de som van de langlopende leningen, het saldo van kortlopende vorderingen en -schulden (vlottende activa/passiva) en het rekening-courant saldo. Een positief rekening-courant saldo hierboven betekent dat er gebruik wordt gemaakt van het toegestane kredietlimiet, dit heeft een verhogend effect op de netto schuld positie.

Vanwege de liquiditeitsbehoefte worden er oriënterende gesprekken met banken en andere geldschieters gevoerd. Op basis van deze gesprekken en de ontwikkelingen in 2026 hanteren we in de meerjarenraming 2027-2031 een rente van 3,9% voor nieuwe leningen. Dat is 0,15% hoger dan waar we in 2026 van uitgingen.

4.1.1.4 Grafiek: Verloop Netto Schuld Quote

EMU-saldo

Op basis van de Begroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031 geven we in de volgende wettelijk voorgeschreven tabel de ontwikkeling van het EMU-saldo weer. In deze tabel nemen we ook de individuele referentiewaarde op van het EMU-saldo voor Delfland over de periode 2025-2031.

4.1.1.5 Tabel: EMU-saldo

Opbouw EMU-saldo (bedragen * € 1 miljoen)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Exploitatiesaldo voor bestemming	24,2	15,8	24,2	46,6	62,5	55,5	19,3
Invloed investeringen							
Bruto-investeringsuitgaven	-40,1	-44,4	-97,9	-148,7	-191,1	-275,2	-287,0
Investeringsbijdragen	-	-	-	-	-	-	-
Verkoop van materiële en immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	41,5	44,1	45,4	47,8	47,7	48,5	47,7
Toevoegingen aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	0,9	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van de exploitatie	-	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen rechtstreeks uit voorziening	-	-	-	-	-	-	-
Deelnemingen en aandelen	-	-	-	-	-	-	-
Boekwinst	-	-	-	-	-	-	-
Boekverlies	-	-	-	-	-	-	-
Totaal EMU-saldo	26,5	15,5	-28,4	-54,3	-80,9	-171,3	-220,0
EMU-referentiewaarde	-50,9	-51,4	-52,6	-54,8	-56,9	-59,0	-60,9

Vanaf 2029 is het totale EMU-saldo lager dan de referentiewaarde. Dit komt met name door investeringen in De Vergulde Hand, maar heeft geen gevolgen voor Delfland en de waterschapsector. Een negatieve afwijking van de referentiewaarde heeft pas gevolgen als we landelijk een EMU-tekort hebben en aan lokale overheden is verzocht om iets aan onze EMU-saldo te doen. Dat is momenteel niet aan de hand.

4.1.2 Risicobeheersing en weerstandsvermogen

We hanteren een organisatiebreed risicobeleid waarmee we onze risicopositie en het benodigde weerstandsvermogen op een consistente manier in beeld brengen. Hiermee voldoen we aan de wettelijke verplichting voor waterschappen om risico's in kaart te brengen en beleid te ontwikkelen om deze risico's af te dekken. Halfjaarlijks actualiseren we onze risico's en stellen we de lijst op van top-risico's en beheersmaatregelen die we daarvoor getroffen hebben. Onder top-risico's verstaan we de risico's met het hoogste risiconiveau (niveaus hoog of zeer hoog) of risico's die anderszins strategisch relevant zijn, bijvoorbeeld omdat ze een organisatie-brede impact kunnen hebben of onze weerbaarheid kunnen verstoren.

Ten opzichte van de vorige actualisatie (per eind 2025, opgenomen in de jaarstukken 2025) is het risicobeeld niet één-op-één vergelijkbaar. In de tussentijd hebben wij de indeling van de top-risico's aangescherpt. Sommige risico's zijn samengevoegd omdat zij inhoudelijk sterk samenhangen, terwijl andere risico's juist explicieter zijn uitgesplitst. Dit is met name zichtbaar bij digitale weerbaarheid, informatiehuishouding, leveranciersafhankelijkheid, calamiteitenparaatheid en langdurige stroomuitval. Deze wijziging maakt onderdeel uit van de verdere professionalisering van ons risicomanagement en sluit aan bij de behoefte aan een scherper inzicht in de weerbaarheid van Delfland. Onderdeel hiervan zijn ook aan de toenemende wettelijke eisen rond continuïteit, cyberveiligheid en kritieke processen, zoals de Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten (WWKE) en de Cyberbeveiligingswet (Cbw). De nieuwe indeling betekent niet dat risico's inhoudelijk zijn afgevoerd of buiten beeld zijn geraakt. Een aantal risico's komt niet meer letterlijk onder dezelfde naam terug, maar is verwerkt in bredere of scherper afgebakende risico's. Zo zijn bestaande kwetsbaarheden rond cyber en IT, informatiehuishouding, leveranciersafhankelijkheid, continuïteit van de waterketen en bedrijfscontinuïteit nu integraler geordend. Daarmee geeft het overzicht een scherper beeld van de risico's die Delfland loopt, zonder dat sprake is van het vervallen van onderliggende risico's.

Inhoudelijk laat het risicobeeld vooral zien dat Delfland met meer samenhangende en meerjarige onzekerheden te maken krijgt. Het zwaartepunt verschuift van afzonderlijke incidentrisico's naar risico's die raken aan de structurele weerbaarheid van Delfland en de robuustheid van de primaire processen. Bij de zuiveringen, het PPS-contract met Delfluent en het project Waterzuivering Vergulde Hand gaat het bijvoorbeeld niet alleen om mogelijke financiële tegenvallers, maar ook om de vraag of Delfland tijdig voldoende grip houdt op capaciteit, assetkwaliteit, contractuele afhankelijkheden en nieuwe wettelijke eisen. Bij KRW, biodiversiteit en waterkwaliteit wordt daarnaast zichtbaar dat juridische aantoonbaarheid, ecologische druk en afhankelijkheid van derden steeds bepalender worden voor het risicoprofiel. Ook bij calamiteitenparaatheid, langdurige stroomuitval, cyber en IT gaat het minder om één geïsoleerd risico en meer om de vraag of Delfland onder verstorende omstandigheden zijn vitale taken kan blijven uitvoeren. In het kader van deze doorontwikkeling zijn de risico's ook opnieuw gewogen. Daardoor is meer onderscheid aangebracht tussen zeer hoge, hoge en middenrisico's. Hiervoor hebben we gekeken naar de restrisico's: het huidige risiconiveau gegeven de beheersmaatregelen die al zijn geïmplementeerd. Die differentiatie helpt om scherper focus aan te brengen in de beheersing.

Niet elk risico vraagt immers dezelfde mate van sturing, versnelling of besluitvorming. Het actuele overzicht moet daarom vooral worden gelezen als een aangescherpte duiding van een complexer en meer weerbaarheidsgericht risicobeeld.

Een actueel overzicht van de top-risico's is te vinden in onderstaande tabel. Door de aangescherpte indeling en herweging van de risico's is de trend ten opzichte van de vorige actualisatie niet één-op-één weer te geven. Vanaf de volgende actualisatie kan de trend weer worden ingevuld. Een uitgebreidere toelichting op de risico's is opgenomen in bijlage 6.4.

4.1.2.1 Tabel: Overzicht top-risico's

Nr	Risico	Beschrijving	Niveau
1	Langdurige stroomuitval	Het risico dat een langdurige stroomuitval meerdere vitale processen tegelijk verstoort en Delfland het minimale dienstverleningsniveau niet kan handhaven.	Zeer Hoog
2	Onvoldoende calamiteitenparaatheid & herstelvermogen	Het risico dat Delfland bij incidenten, rampen of langdurige verstoringen onvoldoende snel kan reageren en herstellen.	Zeer Hoog
3	Onvoldoende continuïteit en toekomstbestendigheid zuiveringen	Het risico dat de zuiveringen door veroudering, capaciteitsproblemen, ketenafhankelijkheden en strengere eisen onvoldoende continu en toekomstbestendig functioneren.	Zeer Hoog
4	Risico's PPS-contract Delfluent	Het risico dat financiële of operationele onzekerheden binnen het PPS-contract Delfluent de continuïteit van de dienstverlening en een beheerste contractovergang bedreigen.	Zeer Hoog*
5	Niet halen KRW	Het risico dat Delfland onvoldoende kan aantonen dat tijdig en doeltreffend is voldaan aan wat binnen de eigen taken en bevoegdheden voor de KRW wordt verwacht.	Zeer Hoog
6	Achteruitgang biodiversiteit & schade door exoten	Het risico dat biodiversiteit en ecologische waterkwaliteit achteruitgaan en invasieve exoten schade veroorzaken aan onder meer oevers en waterkeringen.	Zeer Hoog
7	Falen waterkeringen	Het risico dat primaire of regionale waterkeringen falen, met mogelijk zeer grote maatschappelijke gevolgen.	Hoog
8	Wateroverlast	Het risico dat het watersysteem extreme neerslag onvoldoende kan verwerken, waardoor wateroverlast en maatschappelijke schade ontstaan.	Hoog
9	Zoetwatertekort	Het risico dat tijdens langere droogteperioden onvoldoende zoetwater beschikbaar is door verzilting, toenemende watervraag en beperkte regionale aanvoer.	Hoog
10	Vertraging baggeren door verontreinigde waterbodems	Het risico dat verontreinigde waterbodems en microverontreinigingen baggerwerkzaamheden vertragen of duurder maken en zo het onderhoud van het watersysteem belemmeren.	Hoog
11	Verontreinigingen in het oppervlaktewater	Het risico dat microverontreinigingen en andere schadelijke stoffen de chemische kwaliteit van het oppervlaktewater aantasten.	Hoog
12	Uitloop in planning en kosten project Waterzuivering Vergulde Hand	Het risico dat het project Waterzuivering Vergulde Hand vertraging oploopt en duurder wordt door onder meer netcongestie, procedures, prijsontwikkeling, bestuurlijke keuzes en veranderende wetgeving.	Hoog
13	Ongeautoriseerde toegang & dataverlies	Het risico dat onbevoegden toegang krijgen tot digitale systemen of informatie, waardoor gegevens worden gelekt, gemanipuleerd of verloren gaan.	Hoog
14	Uitval kritieke IT-systemen	Het risico dat uitval van kritieke ICT of procesautomatisering de continuïteit van vitale en ondersteunende processen verstoort.	Hoog
15	Onbetrouwbare sturingsinformatie & informatiehuishouding	Het risico dat versnipperde, onvolledige of onbetrouwbare informatie leidt tot gebrekkige sturing, besluitvorming, verantwoording en juridische aantoonbaarheid.	Hoog

Nr	Risico	Beschrijving	Niveau
16	Falen externe dienstverlening & leveranciersrisico's	Het risico dat externe dienstverleners of leveranciers uitvallen of onvoldoende presteren, waardoor processen worden verstoord of niet aan eisen wordt voldaan.	Hoog
17	Letsel of gezondheidsschade medewerkers	Het risico dat medewerkers door operationeel werk, werken nabij water, publiekscontacten of psychosociale belasting letsel of gezondheidsschade oplopen.	Hoog
18	Onjuiste of onvolledige legger & vergunningen	Het risico dat onjuiste of onvolledige legger- en vergunninggegevens leiden tot juridische kwetsbaarheid en uitvoeringsproblemen.	Midden
19	Onbetrouwbare asset-informatie	Het risico dat onvolledige, versnipperde of onbetrouwbare asset-informatie leidt tot suboptimale keuzes over prestaties, onderhoud, kosten, risico's en investeringen.	Midden
20	Onbeheerst gebruik AI & opkomende technologieën	Het risico dat onbeheerst gebruik van AI en opkomende technologieën de privacy, informatiebeveiliging, betrouwbaarheid van output en verantwoord gebruik schaadt.	Midden
21	Gebrek aan noodzakelijke kennis en competenties	Het risico dat onvoldoende beschikbare of geborgde kennis en competenties leiden tot vertraging, kwaliteitsverlies of kwetsbaarheid in de uitvoering.	Midden
22	Pandemie	Het risico dat een pandemie leidt tot personeelsuitval, verstoring van kritieke functies en druk op toeleveringsketens.	Midden

* In deze risico-beoordeling zijn de ontwikkelingen rondom de vroegtijdige beëindiging van het contract met Delfluent niet meegenomen. In 2027 actualiseren we dit risico.

Benodigd weerstandsvermogen

Het benodigde weerstandsvermogen is de financiële buffer die Delfland minimaal nodig heeft om onvoorziene kosten als gevolg van optredende incidenten gedurende het boekjaar 2027 te kunnen opvangen. De minimaal benodigde weerstandscapaciteit is bestuurlijk vastgesteld op € 25 miljoen. Elk jaar wordt berekend of, op grond van de actuele risicopositie van Delfland, dit bedrag met tenminste 95% zekerheid voldoende is om financiële schade door optredende risico's te kunnen opvangen.

Voor die berekening worden alleen risico's meegewogen met een potentiële financiële impact tussen de € 1 miljoen en € 100 miljoen per incident. Incidenten met een impact lager dan € 1 miljoen kunnen veelal in de eigen begroting opgevangen worden. Incidenten met een impact hoger dan € 100 miljoen overstijgen de draagkracht van Delfland en maken een beroep op landelijke regelingen noodzakelijk. Ook risico's die al zijn meegenomen in de begroting, zoals projectrisico's, worden niet meegewogen.

In de volgende tabel is aangegeven in welke mate de geïdentificeerde risico's een aandeel hebben in de omvang van het benodigde weerstandsvermogen. Om de omvang van de algemene reserve weerstandsvermogen per taak te kunnen beoordelen, worden de risico's, toegerekend aan de twee wettelijke taken: zuiveringsbeheer (ZB) en watersysteembeheer (WS). Enkele risico's hebben betrekking op beide taken.

4.1.2.2 Tabel: Top-risico's en aandeel in omvang van benodigd weerstandsvermogen

Nr	Omschrijving	Taak	Bedrag (*€ 1 mln.)
1	Langdurige stroomuitval	WS & ZB	6,7
2	Onvoldoende crisisparaatheid & herstelvermogen	WS & ZB	-
3	Onvoldoende continuïteit en toekomstbestendigheid zuiveringen	ZB	-
4	Risico's PPS-contract Delfluent	ZB	1
5	Niet voldoen aan KRW-verplichtingen	WS	-
6	Achteruitgang biodiversiteit & schade door exoten	WS	-
7	Falen waterkeringen	WS	6,7
8	Wateroverlast	WS	0,9
9	Zoetwatertekort	WS	-
10	Vertraging baggeren door verontreinigde waterbodems	WS	-
11	Verontreinigingen in het oppervlaktewater	WS	2,1
12	Uitloop in planning en kosten project Waterzuivering Vergulde Hand	ZB	-
13	Ongeautoriseerde toegang & dataverlies	WS & ZB	6,7
14	Uitval kritieke IT-systemen	WS & ZB	-
15	Onbetrouwbare sturingsinformatie & informatiehuishouding	WS & ZB	-
16	Falen externe dienstverlening & leveranciersrisico's	WS & ZB	0,9
17	Letsel of gezondheidsschade medewerkers	WS & ZB	-
18	Onjuiste of onvolledige legger & vergunningen	WS	-
19	Onbetrouwbare asset-informatie	WS & ZB	-
20	Onbeheerst gebruik AI & opkomende technologieën	WS & ZB	-
21	Personeelstekort & kennisverlies	WS & ZB	-
22	Pandemie	WS & ZB	-
	Totaal		25

Beschikbare weerstandsvermogen

Het beschikbare weerstandsvermogen bestaat uit het geheel aan beschikbare middelen om de risico's financieel af te dekken. Naast de (wettelijk verplichte) post voor onvoorzien gaat het om de algemene reserve voor zowel het watersysteem als de zuivering. De omvang van deze middelen per 1 januari 2027 bedraagt € 46,7 miljoen, zoals weergegeven in de volgende tabel.

4.1.2.3 Tabel: Beschikbaar weerstandsvermogen

Onderdeel weerstandsvermogen (bedragen * € 1 miljoen)	01-01-27
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	27,6
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	7,4
Algemene reserve vrij besteedbaar	11,7
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	46,7

Beoordeling weerstandsvermogen
De ratio van het weerstandsvermogen van Delfland per 1 januari 2027 is als volgt:

4.1.2.4 Tabel: Beoordeling weerstandsvermogen

Ratio weerstandsvermogen =	*Beschikbare weerstandscapaciteit* / *Benodigde weerstandscapaciteit*	=	46,7 / 25,0	= 1,9

4.1.2.5 Tabel: Waarderingsopbouw

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	2,0 < x	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

We streven naar een ratio weerstandsvermogen van tussen de 1,0 en 1,4. Op grond van de waarderingstabel is ons weerstandsvermogen ruim voldoende.

4.1.2.6 Tabel: Meerjarige ontwikkeling weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit

Onderdeel weerstandsvermogen (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
Algemene reserve vrij besteedbaar	11,7	9,5	3,3	1,8	0,0
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	46,7	44,5	38,3	36,8	35,0
Benodigde weerstandscapaciteit	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Ratio	1,9	1,8	1,5	1,5	1,4

Meerjarige ontwikkeling
Ook meerjarig is het weerstandsvermogen ruim voldoende en neemt af tot 1,4. Omdat we jaarlijks een nul-resultaat begroten, wordt er niets toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar, terwijl deze reserve in een periode van vijf jaar wel volledig wordt ingezet.

Hierdoor neemt de totaal beschikbare weerstandscapaciteit af. Het hoofdbestandsdeel hiervan bestaat uit de twee algemene reserves weerstandsvermogen. Die zijn in 2031 samen € 35 miljoen, waardoor de ratio niet onder de 1,4 komt.

4.1.3 Reserves en voorzieningen

De reserves en het onverdeeld jaarresultaat vormen samen het eigen vermogen van Delfland. Voorzieningen vormen een schuld. De werking van reserves en voorzieningen staat in de nota Reserves en voorzieningen 2025.

Wij maken onderscheid in algemene reserves, bestemmingsreserves voor tariefegalisatie en overige bestemmingsreserves. De bestemming van het onverdeeld jaarresultaat 2025 aan de reserves heeft de VV op 4 juni 2026 vastgesteld met de Jaarrekening 2025. In de tabellen hieronder is de bestemming inzichtelijk gemaakt. Vervolgens staan er de mutaties uit begroting 2026 en bestuursrapportage 2026. Deze leveren tezamen een stand op per ultimo 2026. Deze stand is de basis voor de begroting 2027.

Het totaal aan begrote mutaties 2027 bedraagt € 24,2 miljoen. Dit is gelijk aan het begrote positieve exploitatieresultaat.

Algemene reserves

De algemene reserves dienen vooral om eventueel toekomstige tegenvallers van algemene aard te kunnen opvangen. Delfland onderscheidt de algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem en de algemene reserve weerstandsvermogen zuivering. Daarnaast kent Delfland de algemene reserve vrij inzetbaar. Deze reserve vullen wij met efficiencyvoordelen uit een positief jaarresultaat.
Conform de nota Reserves en voorzieningen zetten wij deze reserve binnen vijf jaar volledig in. In 2027 onttrekken we € 2,2 miljoen om de lasten te dekken en daarmee de heffingen van zowel het watersysteembeheer als het zuiveringsbeheer te dempen.

4.1.3.1 Tabel: Algemene reserves

Reserves	Saldo 31-12-2025	Rekening 2025	Saldo 01-01-2026	Begroting 2026	Burap 2026	Saldo 31-12-2026	Begroting 2027	Saldo 31-12-2027
Algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem	27.600	-	27.600	-	-	27.600	-	27.600
Algemene reserve weerstandsvermogen zuivering	7.400	-	7.400	-	-	7.400	-	7.400
Algemene reserve vrij inzetbaar	10.917	4.679	15.596	-3.900	-	11.696	-2.200	9.496
Totaal	45.917	4.679	50.596	-3.900	-	46.696	-2.200	44.496

Om de tarieven te egaliseren heeft Delfland per taak drie reserves tot zijn beschikking: de kostenegalisatiereserve, tariefdempingsreserve en tariefegalisatiereserve.

4.1.3.2 Tabel: Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie

Egalisatiereserves	Saldo 31-12-2025	Rekening 2025	Saldo 01-01-2026	Begroting 2026	Burap 2026	Saldo 31-12-2026	Begroting 2027	Saldo 31-12-2027
Kostenegalisatiereserve watersysteem	20	-	20	-	-20	-	-	-
Kostenegalisatiereserve zuiveringsbeheer	20	-	20	-	-20	-	-	-
Tariefdempingsreserve watersysteem	2.993	2.040	5.034	-490	722	5.266	-1.370	3.896
Tariefdempingsreserve zuiveringsbeheer	6.060	5.176	11.236	-500	-5.873	4.863	-4.860	3
Tariefegalisatiereserve watersysteem	450	-	450	-	-	450	100	550
Tariefegalisatiereserve zuiveringsbeheer	450	-	450	-	-	450	-450	-
Totaal	9.993	7.216	17.210	-990	-5.191	11.029	-6.580	4.449

Kostenegalisatiereserves
De kostenegalisatiereserves watersysteem en zuiveringsbeheer heeft Delfland ingesteld om de begrote kosten voor uitgestelde of vertraagde werkzaamheden te reserveren. Als de werkzaamheden in het volgende begrotingsjaar alsnog uitvoering krijgen, zijn die kosten uit deze reserves te dekken. In lijn met onze beleidsnota Reserves en voorzieningen worden de toevoegingen binnen een jaar weer op nul geboekt.

Tariefdempingsreserves
De tariefdempingsreserves zetten wij in om, na berekening van de belastingtarieven volgens de bestaande systematiek, de eventuele stijging van een of meer tarieven te beperken.

Uit de tariefdempingsreserve watersysteem is voor de categorieën ingezetenen en ongebouwd in totaal € 1,4 miljoen ingezet als demping voor de tarieven. Voor het zuiveringsbeheer is dat € 4,9 miljoen.

Uit de tariefegalisatiereserve zuiveringsbeheer is € 0,5 miljoen als onttrekking opgenomen. Bij de tariefegalisatiereserve watersysteem is sprake van een toevoeging aan de reserve van € 0,1 miljoen.

Daarnaast hebben we uit de algemene reserve vrij inzetbaar € 2,2 miljoen ingezet voor de tarieven, respectievelijk € 0,8 miljoen en € 1,4 miljoen voor zuiveringsbeheer en watersysteembeheer.

Overige bestemmingsreserves
Wij kunnen voor investeringsprojecten bestemmingsreserves opbouwen om de kapitaallasten van toekomstige (nieuwe en uitbreidings-) investeringen te dekken.

4.1.3.3 Tabel: Overige bestemmingsreserves

Overige bestemmingsreserves	Saldo 31-12-2025	Rekening 2025	Saldo 01-01-2026	Begroting 2026	Burap 2026	Saldo 31-12-2026	Begroting 2027	Saldo 31-12-2027
Reserve Zoetwaterfabriek	1.197	0	1.197	0	0	1.197	0	1.197
Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder	51.438	0	51.438	8.533	0	59.970	8.533	68.503
Reserve baggerwerkzaamheden	0	3.000	3.000	0	750	3.750	-1.800	1.950
Reserve kapitaallasten investeringen watersysteem	23.748	0	23.748	1.000	0	24.748	1.000	25.748
Reserve kapitaallasten investeringen zuiveringssysteem	62.514	0	62.514	15.600	0	78.114	25.200	103.314
Totaal	138.897	3.000	141.897	25.133	750	167.779	32.933	200.712

Reserve Zoetwaterfabriek
Deze reserve is bedoeld voor de dekking van de kapitaallasten van investeringen in de Zoetwaterfabriek. Wij hebben de ontwikkeling van de Zoetwaterfabriek op het huidige terrein van De Groote Lucht gestopt en besloten de uitwerking onderdeel te maken van het project De Vergulde Hand. Tot die tijd blijft de reserve intact.

Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder
Door de in 2016 tot stand gekomen herfinanciering van de PPS ontstond vanaf 2016 tot en met 2030 een jaarlijks voordeel en over de jaren 2031, 2032 en 2033 een nadeel. In verband daarmee heeft Delfland in 2016 een egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder ingesteld. De afspraak is om tot en met 2030 jaarlijks een bedrag te storten in de egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder zodat wij de hogere lasten in 2031 tot en met 2033 kunnen compenseren.

Reserve baggerwerkzaamheden
In 2025 hebben wij de reserve baggerwerkzaamheden ingesteld. Deze is bedoeld om de schommelingen in de baggerwerkzaamheden, onder andere veroorzaakt doordat de baggerseizoenen jaaroverstijgend zijn, te dempen. Vanuit het jaarresultaat 2025 is € 3,0 miljoen toegevoegd aan deze reserve. Aanvullend is in de bestuursrapportage 2026 € 0,75 miljoen aan de reserve toegevoegd. In 2027 onttrekken we € 1,8 miljoen aan de reserve. Hiermee zorgen we voor een gelijkmatige spreiding van de kosten in de tijd. Hiermee resteert een saldo van € 2,0 miljoen in de reserve.

Reserves ter dekking van toekomstige investeringen
Met de reserves ter dekking van de toekomstige investeringen watersysteem en zuiveringsbeheer dekken wij de kapitaallasten van de toekomstige investeringen voor de twee taken. In de begroting 2027 staat voor het watersysteem een toevoeging van € 1,0 miljoen en voor het zuiveringsbeheer van € 25,2 miljoen.

In de tabel hierna vatten we de drie soorten reserves samen. In hoofdstuk 7 Balans laten we de meerjarige ontwikkeling van de reserves zien.

4.1.3.4 Tabel: Samenvatting van de drie soorten reserves

Reserves	Saldo 31-12-2025	Rekening 2025	Saldo 01-01-2026	Begroting 2026	Burap 2026	Saldo 31-12-2026	Begroting 2027	Saldo 31-12-2027
Algemene reserves	45.917	4.679	50.596	-3.900	-	46.696	-2.200	44.496
Egalisatiereserves	9.993	7.216	17.210	-990	-5.191	11.029	-6.580	4.449
Bestemmingsreserves	138.897	3.000	141.897	25.133	750	167.780	32.933	200.712
Totaal	194.807	14.895	209.703	20.243	-4.441	225.504	24.153	249.657

Voorzieningen

4.1.3.5 Tabel: Voorzieningen

Voorzieningen	Saldo 31-12-26	Saldo 31-12-27
Voorziening wachtgeld	229	229
Voorziening pensioen (oud-)bestuurders	1.221	1.221
Totaal voorzieningen	1.450	1.450

De hoogte van de voorzieningen en inherent daaraan de stortingen en onttrekkingen bepalen wij met het opstellen van de jaarrekening. Deze begroten wij niet (meerjarig).

Voorziening wachtgeld
Delfland dekt de toekomstige wachtgeldaanspraken van ex-medewerkers en collegeleden met de voorziening wachtgeld. Voor deze zogenaamde arbeidsgerelateerde verplichting hebben wij in overeenstemming met artikel 4.55 van het Waterschapsbesluit een voorziening.

Voorziening pensioen
Voor (oud-)bestuurders bouwt Delfland pensioen op bij een verzekeraar. De opbouw hiervan stopte in 2022 vanwege aangepaste wetgeving. Het opgebouwde bedrag blijft bij de verzekeraar staan en Delfland kan hier aanspraak op maken. Bijvoorbeeld als we een verzoek krijgen voor waardeoverdracht.

Om aan onze huidige en toekomstige pensioenverplichtingen te voldoen hebben wij een voorziening getroffen. De voorziening bestaat uit twee delen: de premie die wij zouden storten bij de verzekeraar en een bedrag om het tekort aan te vullen als gevolg van indexatie (benodigd kapitaal minus beschikbaar kapitaal).

Uiterlijk 1 januari 2028 moeten alle pensioenregelingen voldoen aan de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Dit betekent dat alle pensioenvoorzieningen volledig moeten worden ondergebracht bij een pensioenverzekeraar.

4.2 Waterschapsbelastingen

Kostenverdeling
Delfland heeft twee taken: de watersysteemtaak en de zuiveringstaak. Dit zijn gesloten systemen. Dat betekent dat wij de kosten die wij voor één van de twee taken maken aan die taak moeten toerekenen. Hetzelfde geldt voor eventuele opbrengsten. Hoe we de kosten verdelen over de twee taken staat in de nota Systematiek Kostenverdeling.
De netto kosten (kosten minus de overige opbrengsten) van een taak dekken we vervolgens met de waterschapsbelastingen. De belastingopbrengsten van een taak mogen niet meer bedragen dan de te dekken kosten van die taak. Hierin mag wel een opslag zitten voor bijvoorbeeld reserveren voor toekomstige kapitaallasten. Anderzijds kunnen we bijvoorbeeld de tariefdempingsreserves inzetten om een deel van de netto kosten te dekken. In de nota Reserves en voorzieningen staat hoe de reserves werken.

Kwijtscheldingsbeleid
Het staat ons vrij om kwijtschelding te verlenen, het is geen verplichting. Voor het zuiveringsbeheer verlenen wij geen kwijtschelding. Voor de watersysteemheffing hanteren wij een kwijtscheldingsnorm van 100% van de bijstandsnorm. Binnen het watersysteem komt alleen de categorie ingezetenen in aanmerking voor kwijtschelding. Om die reden rekent Delfland de kwijtschelding van de ingezetenenomslag volledig toe aan de categorie ingezetenen (huishoudens).

Als een belastingplichtige voldoet aan een aantal voorwaarden dan is het mogelijk om kwijtschelding te ontvangen. Enkele van deze voorwaarden zijn: het inkomen moet op of onder bijstandsniveau liggen, er is geen sprake van een koopwoning, eigen bedrijf of veel spaargeld.

Heffingsgrondslagen
De RBG maakt altijd een raming van de heffingsgrondslagen. Deze baseert de RBG onder andere op ervaringscijfers en ontwikkelingen die gaande zijn.
Wij gebruiken de heffingsgrondslagen van de RBG voor de berekening van de heffingen en belastingopbrengsten.

4.2.1 Tabel: Heffingsgrondslagen Watersysteemheffing

Belastingsoort	Eenheid	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Watersysteemheffing								
Ingezetenen	Huishoudens	552.700	552.500	555.000	558.900	562.800	566.700	570.700
- Kwijtschelding	Huishoudens	-44.000	-44.200	-44.400	-44.700	-45.000	-45.300	-45.700
- Oninbaar	Huishoudens	-8.900	-9.900	-8.900	-8.900	-9.000	-9.100	-9.100
Gebouwd woningen	WOZ (miljoen)	266.789	251.980	265.000	278.250	292.163	306.771	322.109
Gebouwd niet-woningen	WOZ (miljoen)		34.436	36.750	37.118	37.489	37.864	38.242
Ongebouwd (overig)	Hectare	13.500	13.250	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
Ongebouwd (wegen)	Hectare	4.900	4.700	4.800	4.800	4.800	4.800	4.800
Natuur	Hectare	3.100	3.000	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200
Verontreinigings-heffing	ve*	800	400	400	400	400	400	400

4.2.2 Tabel: Heffingsgrondslagen Zuiveringsheffing

Belastingsoort	Eenheid	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Zuiveringsheffing								
Woningen	ve	1.244.300	1.241.000	1.246.500	1.252.700	1.259.000	1.265.300	1.271.600
- Oninbaar	ve	-22.800	-22.300	-19.900	-20.000	-20.100	-20.200	-20.300
Bedrijven	ve	289.700	290.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
- Oninbaar	ve	-1.100	-2.900	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000

De verwachting is dat de groei van het aantal huishoudens (watersysteem) en het aantal woningen (zuivering) gestaag doorzet. Bij het aantal ve's uit bedrijven voor de zuivering verwachten we geen groei.

De WOZ-waardeontwikkeling van de woningen heeft de RBG ingeschat op 4,8% voor 2027. Voor 2028 tot en met 2031 gaan we uit van een groei van 5% per jaar.
Voor de niet-woningen verwacht de RBG voor 2027 een groei van 6,4%. In de periode daarna is het percentage 1% per jaar.

Het aantal kwijtscheldingen daalde de laatste paar jaar van meer dan 10% naar 8% van het aantal huishoudens. Voor 2027 en de jaren erna verwacht de RBG dat dit percentage niet wijzigt.

Met ingang van 2026 wordt vanwege het nieuwe belastingstelsel de ontwikkeling van de WOZ-waarden van woningen en niet-woningen apart weergegeven. Voor het jaar 2025 is die splitsing niet beschikbaar.

Heffingen

4.2.3 Tabel: Heffingen

Belastingsoort (bedragen * € 1)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Watersysteembeheer							
Heffing ingezetenen per huishouden	134,94	137,51	142,35	147,77	154,29	158,18	159,40
Heffing gebouwd woningen in proc. economische waarde	0,0245%	0,0256%	0,0257%	0,0258%	0,0254%	0,0250%	0,0241%
Heffing gebouwd niet-woningen in proc. economische waarde		0,0303%	0,0300%	0,0312%	0,0320%	0,0326%	0,0328%
Heffing ongebouwd per ha.	97,87	102,14	107,88	113,77	119,73	125,91	132,14
Heffing ongebouwd per ha. (wegen)	489,35	204,28	215,76	227,54	239,46	251,82	264,28
Heffing natuur per ha.	4,60	4,84	4,78	5,03	5,21	5,37	5,45
Verontreinigingsheffing per vervuilingseenheid	107,55	115,33	123,03	131,37	140,38	150,01	157,96
Zuiveringsbeheer							
Heffingen woningen en bedrijven per vervuilingseenheid	107,55	115,33	123,03	131,37	140,38	150,01	157,96

In de vergelijkende cijfers van de jaarstukken 2025 zien we enkele afwijkingen die het gevolg zijn van het nieuwe belastingstelsel dat met ingang van 1 januari 2026 in werking is getreden. Voorheen bestond geen splitsing in de waarde-ontwikkeling van woningen en niet-woningen. Daarnaast is de heffing ongebouwd per hectare in 2025 hoger, omdat voor deze categorie tot 2026 de mogelijkheid bestond om een opslag van maximaal 400% op de heffing toe te passen. In het nieuwe belastingstelsel is de opslag tot maximaal 100% toepasbaar.

We hebben op basis van de begrote heffingen voor een aantal voorbeeldprofielen de aanslagen berekend voor 2027. In de tabel geven we de totale lasten per profiel weer.

4.2.4 Tabel: Voorbeeldprofielen

Voorbeeldprofielen (bedragen * € 1)	Begroting 2027	Begroting 2026	Verschil 2027-2026	Stijging in %
Alleenwonend, geen eigenaar	265	253	12	4,7%
Meer personen, geen eigenaar	511	484	27	5,6%
Alleenwonend, woning WOZ-waarde 370K	361	348	13	3,7%
Alleenwonend, woning WOZ-waarde 500k	394	381	13	3,4%
Meer personen, woning WOZ-waarde 370K	607	578	29	5,0%
Meer personen, woning WOZ-waarde 500k	640	612	28	4,6%
Bedrijfspand, WOZ-waarde 5mln., 100 ve	13.802	13.047	755	5,8%
Veeteeltbedrijf, 40 hectare	4.315	4.086	229	5,6%
Glastuinbouwbedrijf, WOZ-waarde 0,4 mln., 1 ha	489	467	22	4,7%
Glastuinbouwbedrijf, WOZ-waarde 1,125 mln., 3 ha	1.444	1.379	65	4,7%
Openbare landweg, 25 hectare	5.394	5.107	287	5,6%
Eigenaar natuurterrein, 25 hectare	120	121	-1	-0,8%

Belastingopbrengsten per taak

Hieronder staan de belastingopbrengsten en de mutaties reserves voor de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer weergegeven.

De totale netto belastingopbrengsten nemen toe met € 20,7 miljoen ten opzichte van 2026. Voor de watersysteem taak is de toename € 7,0 miljoen en voor de zuivering taak € 13,7 miljoen. Hieronder volgt de toelichting op de toename per taak.

4.2.5 Tabel: Belastingopbrengsten voor taken watersysteembeheer

Watersysteembeheer	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Totaal kosten	149.915	152.945	162.571
Belastingopbrengsten	-149.756	-153.383	-160.472
Kwijtscheldingen	5.780	6.078	6.320
Oninbaarverklaringen	1.215	1.361	1.267
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-10.758	-5.619	-6.216
Totaal opbrengsten	-153.519	-151.563	-159.101
Exploitatieresultaat voor bestemming	-3.604	1.383	3.470
Mutaties reserves watersysteembeheer	3.604	-1.383	-3.470
Exploitatieresultaat na bestemming	0	0	0

De belastingopbrengsten nemen ten opzichte van 2026 toe met € 7,1 miljoen. We verwachten dat de kwijtschelding stijgt met € 0,2 miljoen en dat de oninbaar verklaringen met € 0,1 miljoen dalen. Totaal leidt dit tot € 7,0 miljoen netto hogere belastingopbrengsten.

De belastingopbrengsten stijgen door de toename van het areaal en door de indexatie van de belastingtarieven (inflatie en cao). Voor de watersysteem taak zorgt de toename van het areaal voor € 4,2 miljoen meer belastingopbrengsten. De overige toename wordt veroorzaakt door de indexatie en de extra opslag in het tarief met oog op toekomstige grote opgaven, zoals de hogere bijdrage HWBP vanaf 2030.

Het exploitatietekort van € 3,5 miljoen voor bestemming dekken we door te onttrekken aan de algemene reserve vrij besteedbaar en de tariefdempingsreserve watersysteem.

4.2.6 Tabel: Belastingopbrengsten voor taak zuiveringsbeheer

Zuiveringsbeheer	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Totaal kosten	168.795	183.752	185.137
Belastingopbrengsten	-165.623	-176.570	-190.266
Kwijtscheldingen	0	0	-
Oninbaarverklaringen	2.563	2.906	2.817
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-26.282	-27.273	-25.311
Totaal opbrengsten	-189.341	-200.937	-212.760
Exploitatieresultaat voor bestemming	-20.546	-17.184	-27.623
Mutaties reserves zuiveringsbeheer	20.546	17.184	27.623
Exploitatieresultaat na bestemming	0	0	0

De belastingopbrengst zuiveringsbeheer neemt toe met € 13,7 miljoen. Hiervan is € 2,1 miljoen door toename van het areaal. De overige toename is het gevolg van indexatie en de extra opslagen op de zuiveringsheffing. De extra opslagen volgen uit de investeringen in de

Vergulde Hand en als gevolg van de Europese richtlijnen stedelijk afvalwater. In 2027 gaat het om 4,5% extra aan opslagen.

De dividenden en overige opbrengsten nemen af door met name lagere rentebaten.

Het voordelig exploitatieresultaat voor bestemming is € 10,4 miljoen hoger dan in 2026 en wordt toegevoegd aan onze reserves.

Belastingopbrengsten meerjarig
De verwachte ontwikkeling van de belastingopbrengsten in de komende jaren geven we in de volgende tabel weer.

4.2.7 Tabel: Belastingopbrengsten meerjarig

Belastingsoort	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Watersysteembeheer							
Ingezetenen	74.580	75.974	79.004	82.588	86.834	89.641	90.970
Kwijtschelding ingezetenen	-5.759	-6.078	-6.320	-6.605	-6.943	-7.166	-7.285
Oninbaar ingezetenen	-1.194	-1.361	-1.267	-1.315	-1.389	-1.439	-1.451
Gebouwd woningen	71.212	64.608	67.987	71.581	74.082	76.288	77.406
Gebouwd niet-woningen		10.427	10.978	11.554	11.961	12.314	12.495
Ongebouwd (overig)	1.320	1.353	1.402	1.478	1.556	1.637	1.718
Ongebouwd (wegen)	2.385	960	1.036	1.092	1.149	1.209	1.269
Natuur	14	15	15	16	17	17	17
Verontreinigingsheffing	83	46	49	52	56	60	63
Opbrengst voorgaande jaren	121	0	0	0	0	0	0
Totaal watersysteembeheer	142.762	145.944	152.885	160.443	167.325	172.561	175.202
Zuiveringsbeheer							
Opbrengst lopend jaar	164.984	176.570	190.266	203.981	203.188	218.859	248.242
Oninbaar	-2.563	-2.906	-2.817	-3.022	-3.243	-3.840	-3.680
Opbrengst voorgaande jaren	639	0	0	0	0	0	0
Totaal zuiveringsbeheer	163.060	173.664	187.449	200.959	215.617	231.337	244.562
Totaal belastingopbrengsten	305.822	319.608	340.334	361.402	382.942	403.898	419.764

Lastendruk
De lastendruk wordt in een kengetal uitgedrukt. Hiervoor gebruiken wij het profiel van een meerpersoonshuishouden met een eigen huis dat in 2026 een waarde had van € 370.000. De verwachte waardeontwikkeling van woningen (nog niet alle gegevens zijn binnen bij de RBG) is gemiddeld 4,8%. Dat betekent dat een woning van € 370.000 in 2026 gemiddeld genomen € 388.000 waard is geworden in 2027. In onderstaande tabel wordt getoond hoe de lastendruk zich ontwikkelt van 2026 naar 2027.

4.2.8 Tabel: Lastendruk

Heffing	Berekening	2026	2027	Stijging
Watersysteemheffing ingezetenen	1 ingezetenen * tarief	137,51	142,35	3,5%
Watersysteemheffing gebouwd	WOZ-waarde woning * tarief	94,87	99,83	5,2%
Zuiveringsheffing	3 vervuilingseenheden * tarief	345,99	369,09	6,7%
Totaal		578,37	611,27	5,7%

Gemiddeld neemt de lastendruk toe met 5,7%. Naast de waarde ontwikkeling van de eigen woning wordt de stijging ook veroorzaakt door:

- algemeen nemen de lasten toe met ongeveer 2,3% door inflatie en loonstijging door cao-aanpassingen;
- zowel de watersysteemheffing als de zuiveringsheffing neemt toe met 0,5% door extra opslag;
- de zuiveringsheffing neemt toe met 4% door extra opslagen.

Aan de andere kant worden de heffingen gedempt door de inzet van reserves
met € 4,6 miljoen voor het watersysteem (de categorieën ingezetenen en ongebouwd worden gedempt) en € 6,1 miljoen voor zuiveringsbeheer. Dit is ruim 3% van de totale kosten.

4.3 Assetmanagement

Assetsturing

Delfland werkt met assetmanagement. Dat betekent dat we onze assets, zoals watergangen, gemalen, dijken en waterzuiveringen, goed beheren en laten bijdragen aan onze doelen. Het gaat om droge voeten, voldoende en schoon water en gezuiverd afvalwater. Daarbij kijken we niet alleen naar wat wettelijk moet, maar ook naar onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het Waterbeheerprogramma en het Coalitieakkoord blijven de belangrijkste kaders. Deze kaders vertalen we naar assetmanagementplannen en naar de uitvoering.

Assetmanagement is onderdeel van de aansturing van Delfland. We noemen dit assetsturing. Hiermee sturen we op beheer, nieuwbouw en op objecten van anderen die belangrijk zijn voor onze taken. We werken daarbij in drie assetdomeinen: waterveiligheid, watersysteem en waterketen. Voor 2027 verandert de hoofdopzet niet veel. Wel werken we verder aan betere plannen, betere informatie en duidelijkere keuzes tussen prestaties, kosten en risico's.

Delfland blijft werken met het 7-stappenmodel voor assetsturing. Ook versterken we de samenhang tussen het Strategisch Assetmanagementplan, de assetmanagementplannen per domein en de opdrachten aan de uitvoering. Zo wordt duidelijker hoe doelen worden vertaald naar werk in de praktijk.

4.3.1 Afbeelding: 7-stappenmodel

Wat doen we in 2027

In 2027 werken we vooral aan:

- verbeteren van onze informatiehuishouding;
- goed inzicht in de staat van onze assets;
- betere asset managementplannen voor beheer, programmering en opdrachtverlening;
- onderhoud op basis van risico's, inspecties en actuele gegevens;
- betere onderhoudsstrategieën en voldoende budget voor inspecties en klein onderhoud;
- betere voortgangsgesprekken over opdrachten en prestaties;
- duidelijke keuzes tussen prestaties, kosten en risico's;
- doelmatige financiering van groot onderhoud, vervanging en rehabilitatie.

Goede informatie is nodig voor goed assetmanagement. Daarom verbeteren we in 2027 de informatiehuishouding. We willen betrouwbare asset data, duidelijke definities en betere

toegang tot broninformatie. Daarmee kunnen we beter sturen op onderhoud, risico’s en keuzes.
Bij assets kijken we naar de hele levenscyclus. Tijdig onderhoud, goed gebruik en het oplossen van terugkerende problemen helpen om assets langer goed te laten werken. In 2027 werken we daarom verder aan betere onderhoudsstrategieën en betere voortgangsgesprekken over opdrachten en prestaties.
Binnen de waterketen blijft extra aandacht nodig voor assets die via PPS-contracten worden beheerd.
Delfland wil beter zicht hebben op de technische staat, restlevensduur, onderhoudsopgave en risico’s. Zo kunnen we tijdig sturen op betrouwbaarheid, continuïteit en toekomstige overdracht. De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in de paragrafen voor waterveiligheid, watersysteem en waterketen (§3.1 – §3.4).

4.4 Bedrijfsvoering

Onder bedrijfsvoering wordt verstaan het geheel van interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn ten behoeve van de primaire processen van de waterschappen. Hieronder vallen zaken zoals de algemene aansturing van de organisatie, personeel & organisatie, kwaliteits-, arbo- & milieuzorg, ondersteuning van de cyclus van beleidsvoorbereiding tot en met beleidsverantwoording, controlling, financieel beleid & beheer (waaronder de administratieve organisatie en de interne controle), informatisering, communicatietechnologie & automatisering, geografische informatievoorziening en facilitaire dienstverlening (waaronder huisvesting).

De stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van bedrijfsvoering hebben wij in hoofdstuk 3 Programmaplan bij het programma Organisatie en bedrijfsvoering opgenomen.

Informatie over de financiële rechtmatigheid
In de Jaarrekening 2027 leggen we verantwoording af over de rechtmatige totstandkoming van de jaarrekeningcijfers. We doen dit aan de hand van de door de organisatie uitgevoerde verbijzonderde interne controles. De accountant controleert o.a. de getrouwheid van deze rechtmatigheidsverantwoording.

Voor een goede totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording stelt de VV jaarlijks het normenkader rechtmatigheid vast. Dit kader bevat een inventarisatie van relevante regelgeving van hogere overheden (externe regelgeving) en van het Delfland zelf (verordeningen), die een directe relatie kunnen hebben op baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening.

Om begrotingsonrechtmatigheden te voorkomen stellen wij jaarlijks de begroting bij in de bestuursrapportage. Indien nodig zullen we op basis van de laatste prognoses de begroting aanpassen door middel van een begrotingswijziging die we in het 4^{e} kwartaal aan de VV voorleggen ter vaststelling.

4.5 Openbaarheid

Met de inwerkingtreding van de Wet open overheid (Woo) per 1 mei 2022 is Delfland verplicht om in zowel de begroting (wat gaan we doen?) als in de jaarstukken (wat hebben we gedaan?) hierover te rapporteren in een aparte paragraaf. In deze openbaarheidsparagraaf gaan we in op de volgende verplichte onderdelen:

1. Actieve openbaarmaking van de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo).
2. Inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de elf categorieën (artikel 3.1 Woo).
3. Passieve openbaarmaking (hoofdstuk 4 Woo).
4. Informatiehuishouding (hoofdstuk 6 Woo).
5. Aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon (artikel 4.7 Woo).
6. Eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren.

1. *De actieve openbaarmaking van de verplichte categorieën documenten*

In 2025 begon Delfland met het publiceren van actieve openbaarmakingen in de applicatie IBabs. In 2027 automatiseren we het onderliggende proces verder en treffen we de voorbereidingen voor het publiceren van in de toekomst verplichte informatiecategorieën.

2. *Inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de elf categorieën*

Delfland heeft de applicatie IBabs en de externe website aangewezen als de twee publicatieplatformen. Delfland analyseert actief welke informatiebehoefte er is onder de inwoners en publiceert daar waar mogelijk proactief over. Delfland volgt in samenwerking met de overige waterschappen welke verplichtingen het ministerie van Binnenlandse Zaken toevoegt.

3. *Passieve openbaarmaking*

Het volledig passief openbaar beschikbaar stellen van alle Woo-verzoeken en onderliggende stukken doen we al binnen de daarvoor geldende termijnen. Het openbaar maken van deze Woo-verzoeken, op het Ibabs platform, ronden we af in 2027. In 2027 zetten we tevens nieuwe tooling in om het zoeken naar informatie te vergemakkelijken en te verbeteren.

In 2026 hebben we een controle uitgevoerd op de registratie van de verschillende URL’s van documentverzamelingen in de landelijke Woo-index. Delfland voldoet aan de richtlijnen van de Woo-index. In 2027 doen we de controle opnieuw.

4. *De informatiehuishouding*

In 2025 heeft de CIO een routekaart digitale transformatie opgesteld. Deze beschrijft de toekomstplannen van de informatiehuishouding van Delfland tot 2030. In 2027 gaat Delfland verder met de uitwerking van deze strategie door het starten van diverse projecten. Tevens kreeg Delfland een nieuwe CIO in 2026.

Het op orde krijgen van de informatiehuishouding duurt meerdere jaren. Het is een grote opgave binnen Delfland door de verschillende informatiebronnen, projecten ter vervanging van het huidige document management systeem (DMS) en de invoering van procesgericht werken.

5. *De aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon*

Delfland heeft ook in 2026 formeel een Woo-contactpersoon (1 fte) aangewezen en een waarnemend Woo-contactpersoon. Deze rollen zijn meerjarig van opzet en ook in volgende jaren beschikbaar.

6. *Eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren*

Met de andere waterschappen volgen we in diverse werkgroepen de landelijke ontwikkelingen van de Woo. We werken samen vanuit het Waterschapshuis en volgen de ontwikkelingen en aankomende verplichtingen vanuit het ministerie van Binnenlandse zaken. In 2027 verwerken we de verwachte vernieuwing in de Woo-rapportages.

De prestatie-indicatoren in het meerjarenplan van de Unie van Waterschappen worden bepaald door het Rijk, VNG, IPO en UvW samen. De afspraak is dat alle bestuursorganen deze indicatoren monitoren, zodat vergelijking tussen de overheden mogelijk is. Onze monitor doen we via de Waterschapsspiegel.

De Woo-contactpersoon ontvangt ook in 2027 alle Woo-verzoeken, verzamelt informatie en beantwoordt ze. In 2027 werkt Delfland verder aan de interne bewustwording over het goed opslaan en verwerken van informatie. We doen dit middels (digitale) trainingen en het geven van presentaties bij de afdelingen. Delfland ontwikkelt zich in 2027 verder op het gebied van digitale dienstverlening. Door de vernieuwingen van de klantcontactsystemen en websites vergemakkelijken we het vinden en aanvragen van informatie. Dit gebeurt op een voor de burgers gewenste manier. In 2027 start Delfland met proces/zaakgericht werken.

4.6 Verbonden Partijen

Bij het uitvoeren van de wettelijke en reglementaire taken, de bedrijfsvoering en het behalen van doelstellingen kan Delfland niet alle vraagstukken en uitdagingen alleen aanpakken en oplossen. Het kan wenselijk zijn om voor de uitvoering van bepaalde werkzaamheden een langdurige samenwerking te zoeken met andere waterschappen of met maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners. Delfland werkt daarom samen met andere partijen om doelen op gebieden als klimaatadaptatie, energietransitie en biodiversiteit effectiever en efficiënter te realiseren of om de organisatie goed uit te rusten en te optimaliseren op het vlak van ICT, belastingen en laboratoriumwerkzaamheden.

Een verbonden partij is volgens het Waterschapsbesluit (artikel 4.1) een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie, waarin Delfland een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

- Bestuurlijk belang betekent: zeggenschap om met de verbonden partij de doelen van Delfland te behalen, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht.
- Financieel belang betekent: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat; het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Op basis van de in 2022 door de VV vastgestelde nota Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden doen we in de jaarrekening 2027 verslag over wat in de Begroting 2027 staat.

Direct verbonden partijen

De direct verbonden partijen zijn partijen waarin Delfland, volgens de definitie van verbonden partijen, zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft.

Andere samenwerkingsverbanden

Naast de partijen die volgens de hiervoor genoemde definitie zijn aan te merken als verbonden partij, zijn er ook partijen waarmee Delfland een samenwerking heeft. Bij deze partijen is wel sprake van een financieel belang, maar ontbreekt het directe bestuurlijke belang, bijvoorbeeld omdat de partij waarmee we samenwerken een stichting is. Een andere mogelijkheid is dat een derde partij bijvoorbeeld aandeelhouder of bestuurder is van een achterliggende en daarmee indirect verbonden partij. Hoewel er in voorkomende gevallen volgens de definitie dus geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook aan deze samenwerkingsverbanden aandacht te besteden.
In bijlage 3 Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden staat een overzicht van de voor Delfland relevante verbonden partijen en samenwerkingsverbanden.

5 Financiën

5.1 Exploitatierekening

5.1.1 Exploitatierekening naar kosten-en opbrengstensoorten

In hoofdstuk 3 'Programmaplan' zijn de toe- en afnames van de lasten en baten per programmalijn toegelicht. Dezelfde mutaties zijn opgenomen in tabellen 5.1.1.1 en 5.1.1.2, maar dan uitgesplitst naar respectievelijk kosten- en opbrengstensoort. Hieronder worden de grootste afwijkingen toegelicht.

Kostensoorten

5.1.1.1 Tabel: Kostensoorten

Kostengroepen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Rente en afschrijvingen							
Externe rentelasten	24.293	24.174	24.284	25.828	28.281	33.538	41.226
Afschrijvingen van activa	41.534	44.093	45.370	47.846	47.680	48.469	47.739
Afschrijvingen van boekverliezen	-85	0	0	0	0	0	0
Personeelslasten							
Salarissen huidig personeel en bestuurders	54.284	60.526	63.808	63.607	63.956	65.414	67.144
Sociale premies	14.528	16.726	17.376	17.251	17.252	17.560	17.940
Overige personeelslasten	3.532	3.646	3.757	3.700	3.667	3.672	3.690
Personeel van derden	13.958	5.687	5.441	5.244	4.864	4.774	4.774
Goederen en diensten van derden							
Duurzame gebruiksgoederen	9.025	7.548	8.661	8.593	8.590	8.592	8.594
Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	240	185	193	202	212	222	232
Energie	5.554	6.337	6.445	6.786	7.221	7.625	7.626
Huren en rechten	108	81	81	81	81	81	81
Leasebetalingen operational lease	54.529	57.472	58.787	60.261	60.265	61.679	102.106
Pachten en erfpachten	5	4	4	4	4	4	4
Verzekeringen	468	435	435	435	435	435	435
Belastingen	1.641	2.043	2.046	2.050	2.053	2.057	2.057
Onderhoud door derden	9.579	28.969	32.241	27.845	27.738	24.974	24.947
Overige diensten door derden	66.255	59.548	57.453	58.506	60.018	61.802	63.438
Bijdragen aan derden							
Bijdragen aan bedrijven	994	528	768	359	359	659	659
Bijdragen aan het Rijk	11.994	11.900	12.400	12.600	14.500	29.200	30.200
Bijdragen aan openbare lichamen	4.331	6.309	6.080	3.061	2.165	2.222	2.240
Bijdragen aan overigen	808	271	304	406	437	435	435
Toevoegingen aan voorzieningen							
Toevoegingen aan voorzieningen	1.135	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	218	1.778	4.143	4.483	6.174	6.162
Totaal kostensoorten	318.710	336.697	347.709	348.808	354.261	379.586	431.727

Rente en afschrijvingen
De stijging van de *afschrijvingen van activa* met € 1,3 miljoen ten opzichte van de begroting 2026 heeft betrekking op de stijging van de materiële vaste activa door het gereedkomen van investeringsprojecten.

Personeelslasten
De stijging van de *salarissen huidig personeel en bestuurders* (€ 3,3 miljoen) en de stijging van de *sociale premies* (€ 0,6 miljoen) ten opzichte van de begroting 2026 wordt voor € 2,0 miljoen veroorzaakt door een hogere formatie in fte en voor € 1,9 miljoen door de cao-stijging. De uitbreiding van de formatie in fte is het gevolg van administratieve correcties ten opzichte van de formatie die als uitgangspunt is gehanteerd bij de begroting 2026. De kosten voor personeel van derden dalen met € 0,2 miljoen als gevolg van de verwerking van de in de kadernota 2026 opgenomen efficiencymaatregelen en ombuigingen.

Goederen en diensten van derden
Bij de *duurzame gebruiksgoederen* stijgen de kosten in 2027 ten opzichte van 2026 met € 1,1 miljoen onder meer door het VTH-systeem (vergunningverlening, toezicht en handhaving), als gevolg van de heraanbesteding van onze netwerkverbindingen en de kostenstijging van het wagenpark door elektrificatie.

De kosten onder *leasebetalingen operational lease* hebben betrekking op de dienstverleningsvergoeding aan Delfluent voor het beheer en onderhoud van de afvalwaterzuiveringen Harnaschpolder en Houtrust. Door hogere prijzen voor energie en chemicaliën stijgt deze vergoeding ten opzichte van 2026 met circa € 1,3 miljoen. De sterke stijging in 2031 hangt samen met de handback van de PPS en wordt nader toegelicht in de paragraaf *2.2. Duurzaam evenwichtige financiën.*

De kosten van *onderhoud door derden* zijn in 2027 € 3,3 miljoen hoger dan in 2026. Hiervan heeft € 1,7 miljoen betrekking op het budget voor het afvangen van rivierkreeften. Voor 2027 was in de begroting 2026 reeds rekening gehouden met een stijging van € 0,5 miljoen (van € 2,4 miljoen naar € 2,9 miljoen). Daarnaast is in de bestuursrapportage 2026 € 1,2 miljoen van het budget vrijgevallen, doordat de benodigde middelen lager uitvielen dan eerder geraamd. Een verschil van € 1,6 miljoen houdt verband met een hoger budget voor onderhoudsbaggeren. Deze stijging is het gevolg van de hogere afzet- en transportkosten, elektrificeren van de uitvoering en een grote baggeropgave in moeilijk bereikbare gebieden.

In de post *overige diensten door derden* zijn naast de inflatiecorrectie op verschillende budgetten ook hogere kosten zichtbaar. Dit komt onder andere door advieskosten voor maatregelen ter intensivering van de aanpak waterkwaliteit. Tegelijkertijd dalen bepaalde kosten door ombuigingen en efficiency uit de kadernota 2026.

Bijdragen aan derden
De *bijdragen aan bedrijven* stijgen in 2027 ten opzichte van 2026 met € 0,2 miljoen; dit komt door de Waterschapsverkiezingen in 2027. In 2028 en 2029 valt dit budget vrij om vervolgens weer in 2030 en 2031 te worden opgenomen in verband met verkiezingen in 2031.

Onder de *bijdragen aan het Rijk* valt de solidariteitsbijdrage aan het HWBP. Deze stijgt in de begroting 2027 met € 0,5 miljoen ten opzichte van 2026 en loopt ook de volgende begrotingsjaren op conform de raming van de Unie van Waterschappen per juni 2026.

Onder *bijdragen aan openbare lichamen* is onder meer budget opgenomen voor het

renovatieproject rioolgemaal Heemraadplein van de gemeente Rotterdam en de persleiding Heemraadsingel. De bijdrage loopt af in 2028, dit verklaart de daling vanaf 2028.

Toevoegingen aan voorzieningen
De begroting bevat jaarlijks structureel de wettelijke post *onvoorzien* van € 0,1 miljoen.
De bedragen in 2027 en volgende jaren betreffen de nog niet verdeelde inflatiecorrectie van de budgetten in de meerjarenraming.

Opbrengstensoorten
5.1.1.2 Tabel: Opbrengstensoorten

Opbrengstengroepen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Financiële baten							
Dividenden en bonusuitkeringen	-689	-827	-730	-730	-730	-730	-730
Externe rentebaten	-1.123	0	0	0	0	0	0
Personeelsbaten							
Baten in verband met salarissen en sociale lasten	-660	-390	-390	-390	-390	-390	-390
Uitlening van personeel	-678	-288	-208	-200	-200	-200	-200
Goederen en diensten aan derden							
Diensten voor derden	-22.078	-18.526	-19.501	-19.700	-19.913	-19.957	-20.012
Huuropbrengst uit overige eigendommen	-219	-180	-180	-180	-180	-180	-180
Opbrengst uit grond en water	-302	-330	-330	-330	-330	-330	-330
Verkoop van duurzame goederen	-592	0	0	0	0	0	0
Verkoop van grond	-426	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Verkoop van overige goederen	-5.197	-5.832	-5.850	-5.875	-5.868	-5.882	-5.882
Bijdragen van derden							
Bijdragen van het Rijk	-2.255	-3.499	-1.526	-3.723	-3.392	-592	-592
Bijdragen van overige openbare lichamen	-440	-77	-77	-77	-77	-77	-77
Bijdragen van overigen	-89	0	0	0	0	0	0
Bijdragen van provincies	-314	0	0	0	0	0	0
Waterschapsbelastingen							
Kwijtscheldingen	5.780	6.078	6.320	6.605	6.943	7.166	7.285
Oninbaarverklaringen	3.778	4.268	4.084	4.337	4.631	4.920	5.131
Waterschapsbelastingen opbrengsten	-315.379	-329.953	-350.738	-372.344	-394.516	-415.983	-432.179
Interne verrekeningen							
Geactiveerde lasten	-1.977	-2.742	-2.536	-2.554	-2.552	-2.603	-2.670
Totaal opbrengstensoorten	-342.861	-352.499	-371.861	-395.360	-416.774	-435.039	-451.027

(Bedragen met een min-teken zijn opbrengsten)

Financiële baten
Voor de raming van de *dividenden en bonusuitkeringen* is vanaf 2027 uitgegaan van het niveau van de in 2026 van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) ontvangen uitkering. In de aandeelhoudersvergadering van de NWB is besloten om de uitkering over 2025 lager vast te stellen dan gebruikelijk. Deze bijstelling was nog niet verwerkt in de bestuursrapportage 2026.

Voor de begrotingsjaren 2027 en verder is door de verwachte lagere liquiditeitspositie geen rekening gehouden met *externe rentebaten* vanuit het schatkistbankieren.

Personeelsbaten
De personeelsbaten hebben betrekking op *baten in verband met salarissen en sociale lasten* waaronder uitkeringen in verband met zwangerschapsverlof en opbrengsten uit *uitlening van (eigen) personeel*. De laatste neemt iets af als gevolg van aflopende detacheringsovereenkomsten.

Goederen en diensten aan derden
In deze opbrengstengroep stijgt de opbrengst uit *diensten voor derden* met € 1,0 miljoen. Dit bestaat enerzijds uit een toename van de opbrengsten met € 1,8 miljoen. Dit betreft een budgetneutrale overheveling van opbrengsten uit onderhoudsbaggeren van *bijdragen van het Rijk* naar deze opbrengstensoort. Hierdoor worden opbrengsten op de juiste plaats verantwoord en sluit de begroting op opbrengstensoort beter aan op de realisatie. Daar tegenover staat een daling van € 0,8 miljoen, met name als gevolg van de ontvlechting van de Centrale Salarisadministratie en Functioneel Beheer (CSF) waardoor de doorbelasting aan de samenwerkingspartners is komen te vervallen.

Bijdragen van derden
Van de afname van *bijdragen van het Rijk* met € 2,0 miljoen in 2027 ten opzichte van 2026 heeft € 1,8 miljoen betrekking op een budgetneutrale overheveling van opbrengsten uit onderhoudsbaggeren van deze opbrengstensoort naar *diensten voor derden* (zie voorgaande toelichting). Daarnaast dalen de subsidieopbrengsten voor onderzoeksproject Zettingsvloeïng met € 0,4 miljoen ten opzichte van 2026. Hier staan € 0,2 miljoen aan diverse extra opbrengsten tegenover.
De stijging van de bijdragen van het Rijk in 2028 en 2029 heeft betrekking op de geraamde vergoeding voor de kosten voor het wegvangen van rivierkreeften. Een nadere toelichting hierop is opgenomen in paragraaf 3.2.1.

Waterschapsbelastingen
De waterschapsbelastingen lichten wij in paragraaf 4.2 *'Waterschapsbelastingen'* toe.

Interne verrekeningen
De doorbelasting van de inzet van eigen personeel op het investeringsproject de Vergulde Hand, wordt als opbrengst onder *geactiveerde lasten* opgenomen. Voor 2027 is een iets lagere inzet verwacht dan in 2026.

Bestemming exploitatieresultaat voor en na mutaties reserves

Het totaal aan kosten en opbrengsten levert een exploitatieresultaat op voor bestemming. Vervolgens muteren we de reserves (onttrekkingen zoals tariefdemping en stortingen zoals reservering toekomstige kapitaallasten) en krijgen we een exploitatieresultaat na bestemming. In de begroting en meerjarenraming dient het exploitatieresultaat na bestemming nul (0) te zijn.

5.1.1.3 Tabel: Bestemming exploitatieresultaat voor en na mutaties reserves

Opbrengstengroepen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Totaal kosten	318.710	336.697	347.709	348.808	354.261	379.586	431.727
Totaal opbrengsten	-342.861	-352.499	-371.861	-395.360	-416.774	-435.039	-451.027
Exploitatieresultaat voor bestemming*	-24.150	-15.802	-24.153	-46.553	-62.513	-55.453	-19.300
Mutaties reserves							
Toevoeging aan reserves	20.210	26.605	34.833	54.733	64.833	57.833	53.800
Onttrekkingen aan reserves	-10.955	-10.803	-10.680	-8.180	-2.320	-2.380	-34.500
Exploitatieresultaat na bestemming	-14.896	-	-	-	-	-	-

* Een minteken voor het exploitatieresultaat betekent dat er meer opbrengsten zijn dan kosten.

5.1.2 Baten en lasten per programma meerjarenraming 2026-2029

5.1.2.1 Tabel: Baten en lasten per programma meerjarenraming 2026-2029

Programma	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterkeringen							
- Lasten	32.198	34.779	36.277	36.293	38.461	54.867	57.108
- Baten	-723	-1.224	-852	-269	-150	-150	-150
Nettolasten	31.476	33.555	35.425	36.024	38.311	54.717	56.958
Waterkwaliteit							
- Lasten	15.961	17.913	21.290	28.459	28.242	25.496	25.753
- Baten	-435	-100	-110	-2.910	-2.910	-110	-110
Nettolasten	15.526	17.813	21.180	25.549	25.332	25.386	25.643
Waterkwantiteit							
- Lasten	55.449	53.912	57.175	53.478	53.744	54.267	54.472
- Baten	-4.222	-1.854	-1.999	-2.157	-2.329	-2.329	-2.329
Nettolasten	51.227	52.057	55.176	51.320	51.415	51.938	52.143
Waterketen							
- Lasten	137.127	149.437	152.134	154.022	156.942	165.460	214.732
- Baten	-22.256	-23.108	-22.950	-23.016	-23.050	-23.109	-23.164
Nettolasten	114.872	126.328	129.184	131.005	133.892	142.352	191.568
Financiën, algemene dekkingsmiddelen*							
- Lasten	14.593	14.978	14.310	10.089	10.781	12.665	12.022
- Baten	-7.342	-5.427	-5.119	-5.128	-5.127	-5.178	-5.245
Nettolasten	7.250	9.551	9.191	4.961	5.654	7.487	6.777
Organisatie en bedrijfsvoering							
- Lasten	63.383	65.679	66.522	66.468	66.090	66.831	67.640
- Baten	-2.063	-1.177	-497	-477	-265	-265	-265
Nettolasten	61.320	64.502	66.025	65.991	65.825	66.566	67.375
Financiën, algemene dekkingsmiddelen							
Belastingen	-305.821	-319.608	-340.334	-361.402	-382.941	-403.898	-419.764
Vennootschapsbelasting**							
Onvoorzien***							
Exploitatieresultaat voor bestemming	-24.150	-15.802	-24.153	-46.553	-62.513	-55.453	-19.300
Mutaties reserves							
Toevoegingen	20.210	26.605	34.833	54.733	64.833	57.833	53.800
Onttrekkingen	-10.955	-10.803	-10.680	-8.180	-2.320	-2.380	-34.500
Totaal mutaties reserves	9.254	15.802	24.153	46.553	62.513	55.453	19.300
Exploitatieresultaat na bestemming	-14.896	-	-	-	-	-	-

* Exclusief belastingopbrengsten

** Op basis van de huidige cijfers is de verwachte vennootschapsbelasting nihil.

*** De wettelijke post onvoorzien is opgenomen bij het programma Financiën.

5.1.3 Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten beïnvloeden het verwachte exploitatieresultaat over het begrotingsjaar 2027 en de meerjarenperiode 2028-2031. Dit zijn de baten en lasten van materiële betekenis die eenmalig in maximaal drie begrotingsjaren voorkomen. Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves beschouwen we als incidenteel, tenzij het gaat om (1) reguliere toevoegingen en onttrekkingen aan dekkingsreserves (kapitaallasten) of (2) om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal drie jaar met als doel om structurele lasten te dekken. Baten uit de verkoop van grond en overige eigendommen kwalificeren we als incidentele baten.

De volgende tabel somt de incidentele baten en lasten op. Hierbij staat een voordeel met een minteken. De toelichtingen op de bedragen zijn onder de tabel weergegeven.

5.1.3.1 Tabel: Exploitatieresultaat exclusief Incidentele baten en lasten voor bestemming

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Exploitatieresultaat exclusief incidentele baten en lasten voor bestemming	-31,1	-47,3	-62,3	-55,2	-19,5
Onderzoek zettingsvloeiing Delflandsedijk	0,7	0,1	-	-	-
Onderzoek zettingsvloeiing Delflandsedijk	-0,7	-0,1	-	-	-
Subtotaal programma Waterveiligheid	-	-	-	-	-
Vangen rivierkreeften	2,9	2,8	2,8	-	-
Vangen rivierkreeften		-2,8	-2,8		
Subtotaal programma Waterkwaliteit	*2,9*	-	-	-	-
Bijdrage aan assets derden	4,0	1,0	-	-	-
Subtotaal programma Waterketen	*4,0*	*1,0*	-	-	-
Waterschapsverkiezingen	0,4	-	-	-	-
Verkoop vastgoed	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,2
Subtotaal programma Organisatie en bedrijfsvoering	*-0,2*	*-0,2*	*-0,2*	*-0,2*	*0,2*
Saldo incidentele baten en lasten exclusief reserves	*7,1*	*0,8*	*-0,2*	*-0,2*	*0,2*
Algemene reserve vrij inzetbaar	-2,2	-6,2	-1,5	-1,8	-
Tariefegalisatiereserve watersysteem	0,1	12,0	14,9	-	-
Tariefegalisatiereserve zuiveringssysteem	-0,5	-	-	-	-
Reserve baggerwerkzaamheden	-1,8				
Tariefdempingreserve watersysteem	-1,4	-2,0	-0,8	-0,6	-0,5
Tariefdempingsreserve zuiveringssysteem	-4,9	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves	*-10,7*	*3,8*	*12,6*	*-2,4*	*-0,5*
Totaal incidentele baten en lasten	-3,6	4,6	12,4	-2,6	-0,3

Toelichting:

- Onderzoek zettingsvloeiing Delflandsedijk. We ontwikkelen een nieuwe rekenmethode voor de sterkte van de Delflandsedijk. Dit wordt gefinancierd vanuit het HWBP. In 2026 is hiervoor grondonderzoek uitgevoerd en is gestart met grootschalige laboratoriumproeven. Deze worden in 2027 afgerond en de uitkomsten worden vertaald in een rekenmethode.

Met deze methode bepalen we of en zo ja welke delen van de dijk we moeten versterken en aanmelden bij het HWBP.

- In 2026 is gestart met het grootschalig afvangen van rivierkreeften. In 2026 en 2027 zijn hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld. Ook voor 2028 en 2029 is rekening gehouden met kosten. Daarbij is de inzet dat deze volledig door het Rijk worden vergoed.
- Delfland draagt bij aan het benodigd groot onderhoud van rioolgemaal Heemraadsplein en vernieuwing van persleiding naar Dokhaven uitgevoerd door gemeente Rotterdam en het groot onderhoud aan rioolgemaal Zuidplantsoen uitgevoerd door de gemeente Delft. Doordat de bijdragen gebaseerd zijn op werkelijk uitgevoerd werk, verschillen de lasten per jaarschijf.
- Voor de waterschapsverkiezingen dragen wij structureel € 0,3 miljoen per jaar bij aan het Rijk. In het jaar van de verkiezingen (2027) wordt die bijdrage incidenteel verhoogd.
- De verkoop van eigendommen als grond en vastgoed is geen hoofdactiviteit en is vooraf lastig in te schatten. We weten dat we (bijna) ieder jaar wel iets verkopen, maar nog niet precies hoe en wat. Standaard begroten we € 0,2 miljoen per jaar.

Zowel de incidentele (hierboven) als de structurele (hieronder) reserve mutaties worden toegelicht in paragraaf 4.4 Reserves en voorzieningen.

5.1.3.2 Tabel: Exploitatieresultaat inclusief Incidentele baten en lasten voor bestemming

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Exploitatieresultaat inclusief incidentele baten en lasten voor bestemming	-34,7	-42,7	-49,9	-57,8	-19,8
Reserve kapitaallasten investeringen watersysteem	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Reserve kapitaallasten investeringen zuiveringssysteem	25,2	33,2	40,4	48,3	52,8
Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder	8,5	8,5	8,5	8,5	-34,0
Subtotaal toevoegingen aan reserves	*34,7*	*42,7*	*49,9*	*57,8*	*19,8*
Exploitatieresultaat na bestemming inclusief incidentele baten en lasten	-	-	-	-	-

5.1.4 Netto kosten naar beleidsproducten

Dit onderdeel betreft de raming van netto kosten naar de beleidsproducten.

5.1.4.1 Tabel: Netto kosten naar beleidsproducten

Beleidsproducten	Begroting 2027
Planvorming	
Eigen plannen	15.538
Plannen van derden	928
Aanleg en onderhoud waterkeringen	
Beheersinstrumenten waterkeringen	1.031
Aanleg en onderhoud waterkeringen	33.510
Inrichting en onderhoud watersystemen	
Beheersinstrumenten watersystemen	1.183
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	15.234
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	15.139
Beheer hoeveelheid water	21.223
Monitoring watersystemen	11.256
Bouw en exploitatie zuivering technische werken	
Getransporteerd afvalwater	9.982
Gezuiverd afvalwater	22.128
Verwerkt slib	14.982
Afvalwaterbehandeling door derden	96.102
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	
Nautisch en vaarwegbeheer	81
Vergunningverlening en handhaving	
Beheer Keurkwartet en VTH beleid	1.256
Vergunningen en meldingen	2.891
Beheersing van lozingen	
Toezicht	3.299
Handhaving	405
Regulering lozingen	36
Heffing en invordering	
Belastingheffing	7.544
Bestuur en externe communicatie	
Bestuur	3.888
Externe communicatie	2.792
Calamiteitenzorg	1.131
Dekkingsmiddelen en exploitatieresultaat	
Opbrengsten algemeen	-331.202
Ondersteunende beheerproducten	
Ondersteunende producten	24.512
Ondersteunende producten vervolg	25.131
Exploitatieresultaat voor bestemming	0

5.2 Balans en reserves

5.2.1 Geprognosticeerde balans 2027 en meerjarige ontwikkeling

Deze paragraaf toont de geprognosticeerde balans 2027 en de meerjarige ontwikkeling van de balans. Deze zijn samengesteld op basis van:

- bekende gegevens zoals de aflossingsschema's van de leningen;
- de bestuursrapportage 2026;
- verwachte ontwikkelingen zoals geplande investeringen.

Verder is belangrijk:

- de vaste activa is de som van de boekwaarde (waarde investering minus de afschrijvingen) van in gebruik zijnde activa en onderhanden werken.
- de kortlopende vorderingen en de netto vlottende schulden zijn constant gehouden in het overzicht.
- het voordelig exploitatieresultaat van enig jaar komt in het daaropvolgend jaar in de reserves;
- de voorzieningen worden niet begroot. De dotaties en onttrekkingen bepalen we in de jaarrekening.

In onderstaande tabel staat de geprognosticeerde balans 2027.

5.2.1.1 Tabel: Geprognosticeerde balans 2026

Activa	31-12-2027	31-12-2026	Passiva	31-12-2027	31-12-2026
Vaste activa			*Vaste passiva*		
Materiële vaste activa	765.169	712.617	Algemene reserves	44.496	46.696
Financiële vaste activa	565	565	Bestemmingsreserves tariefegalisatie	4.449	11.029
			Overige bestemmingsreserves	200.712	167.779
			Resultaat jaar T-1	-	-
			Totaal eigen vermogen	*249.657*	*225.504*
			Voorzieningen	2.392	2.392
			Vaste schulden > 1 jaar	476.756	475.950
Totaal vaste activa	765.734	713.182	Totaal vaste passiva	728.805	703.846
Vlottende activa			*Vlottende passiva*		
Uitzettingen < 1 jaar	-	-	Uitzettingen < 1 jaar	26.929	1.636
Kortlopende vorderingen	40.000	42.300	Netto vlottende schulden	50.000	50.000
Totaal vlottende activa	40.000	42.300	Totaal vlottende passiva	76.929	51.636
Totaal	805.734	755.482	Totaal	805.734	755.482

- De omvang van de materiële activa neemt toe, omdat de waarde van de nieuwe investeringen en op te leveren projecten hoger is dan het totaal aan afschrijvingen.
- Het eigen vermogen (reserves) neemt toe door een voordelig resultaat voor bestemming. Dit heeft als oorzaak dat we een tariefopslag hebben voor zowel het watersysteembeheer als het zuiveringsbeheer. Het gaat om het voorbereiden op de hogere bijdrage HWBP vanaf 2030 respectievelijk de grote investeringen WVH/ERSA en de handback van de Harnaschpolder en Houtrust.

- Uitzettingen < 1 jaar: de verwachting is dat het saldo op de rekening-courant (schatkistbankieren) afneemt van ongeveer € 1,6 miljoen negatief eind 2026 naar € 77 miljoen negatief eind 2027. Omdat de kredietruimte bij de NWB goedkoper is dan het aangaan van lange termijn schulden maken we waar mogelijk gebruik van de kredietruimte. Neemt niet weg dat we verwachten in 2027 een langlopende lening van € 50 miljoen te gaan aantrekken.
  Omdat we gebruik maken van de kredietruimte bij de NWB wordt de (min) positie aan de passiva zijde van de balans gepresenteerd.
- Door het aantrekken van een nieuwe lening en het aflossen op bestaande leningen blijft de stand Vaste schulden > 1 jaar vrijwel gelijk.

Als we de balans meerjarig doortrekken, dan ziet deze er naar verwachting als volgt uit.

5.2.1.2 Tabel: Geprognosticeerde meerjarenbalans

Balans	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Materiële vaste activa	712.317	712.617	765.169	866.021	1.009.392	1.236.163	1.475.453
Financiële vaste activa	565	565	565	565	565	565	565
Rekening courant	14.699						
Kortlopende vorderingen	37.596	42.300	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Totaal activa	765.178	755.482	805.734	906.586	1.049.957	1.276.728	1.516.018
Algemene reserves	45.917	46.696	44.496	38.296	36.796	35.006	35.006
egalisatiereserves	9.993	11.029	4.449	14.469	28.549	27.959	27.459
Overige bestemmingsreserves	138.897	167.779	200.712	243.444	293.377	351.209	371.009
Exploitatieresultaat	14.896	-	-	-	-	-	-
Voorzieningen	2.392	2.392	2.392	2.392	2.392	2.392	2.392
Opgenomen geldleningen	400.588	380.588	352.088	323.588	295.088	266.588	236.588
PPS-lening	114.795	95.362	74.668	52.711	27.861	1.510	-
Nieuwe financiering	-		50.000	147.500	290.100	525.600	749.300
Rekening courant		1.636	26.929	34.186	25.794	16.464	44.264
Netto vlottende schulden	37.701	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal passiva	765.178	755.482	805.734	906.586	1.049.957	1.276.728	1.516.018

De omvang van de balans verdubbeld de komende jaren. Aan de activa zijde neemt de materiële activa toe door de investeringen in met name de Vergulde Hand. Om deze investeringen te kunnen financieren, hebben we enerzijds extra opslagen op de heffingen doorgevoerd zodat onze reserves toenemen (eigen vermogen) en anderzijds zullen we langlopende leningen moeten aantrekken (vreemd vermogen).

5.2.2 Reserves meerjarig

Paragraaf 4.2.3 *'Reserves en voorzieningen'* beschrijft het verloop van de reserves in 2027. In deze paragraaf geven we de meerjarige ontwikkeling weer.

5.2.2.1 Tabel: Reserves meerjarig

Reserves per 31 december	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Algemene reserves							
Algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem	27.600	27.600	27.600	27.600	27.600	27.600	27.600
Algemene reserve weerstandsvermogen zuiveringsbeheer	7.400	7.400	7.400	7.400	7.400	7.400	7.400
Algemene reserve vrij inzetbaar	10.917	11.696	9.496	3.296	1.796	6	6
Totaal algemene reserves	45.917	46.696	44.496	38.296	36.796	35.006	35.006
Egalisatiereserves							
Tariefdempingreserve watersysteem	2.993	5.266	3.896	1.916	1.096	506	6
Tariefdempingreserve zuiveringsbeheer	6.060	4.863	3	3	3	3	3
Tariefegalisatiereserve watersysteem	450	450	550	12.550	27.450	27.450	27.450
Tariefegalisatiereserve zuiveringsbeheer	450	450	-	-	-	-	-
Totaal egalisatiereserves	9.953	11.029	4.449	14.469	28.549	27.959	27.459
Overige bestemmingsreserves							
Reserve Zoetwaterfabriek	1.197	1.197	1.197	1.197	1.197	1.197	1.197
Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder	42.905	59.970	68.503	77.035	85.568	94.100	60.100
Reserve baggerwerkzaamheden	-	3.750	1.950	1.950	1.950	1.950	1.950
Reserve kapitaallasten investeringen watersysteem	23.748	24.748	25.748	26.748	27.748	28.748	29.748
Reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer	55.914	78.114	103.314	136.514	176.914	225.214	278.014
Totaal bestemmingsreserves	123.764	167.779	200.712	243.444	293.377	351.209	371.009
Totaal reserves	179.634	225.504	249.657	296.209	358.722	414.174	433.474

De algemene reserve vrij inzetbaar en de twee tariefdempingsreserves worden in de komende vijf jaar volledig onttrokken. Dit is conform de nota Reserves en voorzieningen. De onttrekkingen zijn zodanig dat ze (a) waar nodig tekorten dekken en (b) de heffingen zo gelijkmatig laten ontwikkelen (zie hiervoor paragraaf 4.3).

De tariefegalisatiereserve watersysteem vullen wij de jaren met de overschotten van de extra opslag op de belastingen van 0,5% per jaar (oplopend naar 2,5% in 2030). De reserve zal vervolgens worden onttrokken om met name de extra bijdrage HWBP te dekken.

Vanuit de reserve baggerwerkzaamheden wordt in 2027 € 1,8 miljoen onttrokken. Hiermee zorgen we voor een gelijkmatige spreiding van de kosten van baggeren.

Zoals eerder is aangegeven, zijn de gevolgen van de voortijdige beëindiging van de overeenkomst met Delfluent nog niet verwerkt in de cijfers. Dit geldt ook voor de opbouw van de egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder.
Wij voegen jaarlijks € 8,5 miljoen toe aan die reserve. In 2030 vindt de laatste toevoeging plaats. In 2031 vindt een onttrekking plaats van € 34 miljoen. Deze is bedoeld om de extra service-fee die we aan Delfluent moeten betalen te dekken. Vanaf 2031 gaat namelijk de handback van de PPS spelen. De service-fee neemt voor drie jaar toe om de staat van onderhoud van de twee zuiveringen (Harnaschpolder en Houtrust) op een zodanig niveau te krijgen dat wij na overdracht van de twee installaties in 2033 de eerste vijf jaar nauwelijks onderhoudskosten gaan hebben.

Aan de reserve kapitaallasten investeringen watersysteem voegen we jaarlijks € 1 miljoen toe. In de reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer lopen de toevoegingen op van € 25 miljoen in 2027 naar € 53 miljoen in 2031. Deze toename komt door de extra opslagen op de zuiveringsheffing. De onttrekkingen aan de reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer gaan plaatsvinden vanaf het moment dat de betreffende kosten in de exploitatie terechtkomen. Bijvoorbeeld bij het in gebruik nemen van de nieuwe AWZI in 2034.

5.3 Investeringen

De investeringsramingen zijn opgesteld op basis van actuele inzichten uit beheer, onderhoud en vervanging van assets en zijn verwerkt in de meerjarenraming.
Het uitgangspunt voor de ramingen is de stand van zaken over de voortgang van de projecten uit de bestuursrapportage 2026.

De toelichtingen op de investeringen zijn in de programmabegroting in hoofdstuk 3 opgenomen.

5.3.1 Tabel: Investeringen realisatie

Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Uitgaven per 01-01-2027	Onderhanden werken in 2027	Op te starten werken in 2027	Uitgaven t/m 31-12-2027
Waterkeringen	72,4	12,9	0,7	86,0
Waterkwaliteit	12,9	4,0	0,6	17,5
Waterkwantiteit	25,8	4,2	2,3	32,3
Waterketen	61,6	10,4	62,8	134,8
Organisatie en bedrijfsvoering	4,4	0,0	0,0	4,4
Totaal	177,1	31,6	66,4	275,0

5.3.2 Tabel: Investeringen meerjarenraming

Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Waterkeringen	15,3	15,0	13,6	15,4	14,4	14,4	14,4
Waterkwaliteit	2,4	5,6	4,6	4,0	3,0	3,0	3,0
Waterkwantiteit	8,5	6,5	6,5	10,0	11,0	18,5	16,5
Waterketen	17,1	16,2	73,2	119,4	161,4	239,4	253,1
Organisatie en bedrijfsvoering	1,0	1,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0
Totaal	44,2	44,4	97,9	148,7	191,1	275,2	287,0

6 Bijlagen

6.1 Lijst van begrippen en afkortingen

Afkorting/Begrip	Toelichting
Activa	Overzicht van bezittingen en vorderingen op de balans
Afschrijving	Het jaarlijks in de boekhouding opnemen van de waardedaling van onze activa. De kosten van waardevermindering door de tijd en gebruik van onze activa worden zo over de verwachte levensduur verdeeld.
Aquon	Het gezamenlijke onderzoeksinstituut voor waterkwaliteit van negen waterschappen, waaronder Delfland
AI	Artificiël Intelligence, ofwel kunstmatige intelligentie
API	Application Programming Interface, ofwel een geformaliseerde manier om gegevens uit te wisselen
Areaal	(ook: belastingareaal) Het aantal huishoudens en bedrijven in het beheergebied dat belastingplichtig is
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinstallatie
Balans	Overzicht van bezittingen en vorderingen (activa) en vermogen en schulden (passiva)
BBVW	Het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen bevat de comptabiliteitsvoorschriften voor waterschappen. Hierin staat aan welke voorwaarden begrotingen en verantwoordingen moeten voldoen. Doel is het voorleggen van eenduidige financiële stukken.
Begroting	Het overzicht van geraamde (verwachte) kosten en opbrengsten in een bepaald jaar, opgezet volgens de begrotingsvoorschriften (BBVW). De verenigde vergadering (VV, ofwel algemeen bestuur) stelt jaarlijks de begroting in november vast. Dit wordt de primitieve begroting genoemd. In de loop van het begrotingsjaar stelt de VV hierin wijzigingen vast. Daarom wijkt de uiteindelijke begroting per 31 december af van de primitieve begroting. De begroting wordt ingedeeld in een aantal programma's waarbinnen de doelstellingen zijn geformuleerd die veelal voortvloeien uit het coalitieakkoord.
Begrotingswijziging	Een aanpassing van ramingen in de begroting gedurende het jaar waarin de begroting in uitvoering is. De verenigde vergadering (VV) stelt de begrotingswijzigingen vast.
Burap	Bestuursrapportage
Digitale transformatie	Het bieden van maatschappelijke meerwaarde door de verandering van producten, diensten, werkprocessen, cultuur en mensen, gedreven en ondersteund door informatievoorziening en techniek
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CIO	Chief information officer
Delfluent	Delfluent Services, de publiek-private-samenwerkings-partner van Delfland bij twee afvalwaterzuiveringsinstallaties

Afkorting/Begrip	Toelichting
DGL	De Groote Lucht; afvalwaterzuiveringsinstallatie in Vlaardingen
Dotatie	Toevoeging aan een reserve of voorziening
E.V.	Eigen vermogen. Dat deel van het vermogen dat in eigen bezit is. Op de balans zijn dat aan de passiefzijde de algemene reserve, de bestemmingsreserves en een eventueel voordelig exploitatieresultaat.
Egalisatiereserve	Een aangehouden reserve voor het opvangen van schommelingen in de bedrijfsvoering of tarieven
EMU-saldo	De optelsom van alle inkomsten en uitgaven van de Rijksoverheid en decentrale overheden
ERSA	Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater
ESF	Ecologische sleutelfactoren
Exploitatieresultaat	De winst of het verlies van een organisatie uit de dagelijkse activiteiten. Dit wordt berekend door alle opbrengsten (baten) en alle kosten (lasten) van elkaar af te trekken.
FE	Financiële Eenheid, onze gemeenschappelijke administratie met de waterschappen Schieland en de Krimpenerwaard en Rijnland
Financiering	Financiering is het regelen van geld en kapitaal om bedrijfsuitgaven en investeringen te betalen. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan.
GR	Gemeenschappelijke Regeling. Dat is een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, tussen verschillende overheden. Het is een vorm van een zogeheten verbonden partij.
GOAW	Grensoverschrijdend afvalwater. Dit is afvalwater afkomstig uit het gebied van Delfland dat door een ander waterschap wordt gezuiverd en vice versa. Delfland betaalt of ontvangt hier een vergoeding voor op basis van de afspraken in de overeenkomsten die hiervoor zijn afgesloten.
GWW	Grond, weg- en waterbouw
Handback	Op dit moment beheert Delfluent de assets van de zuiveringsinstallaties Houtrust en Harnaschpolder. Het bedrijf is verantwoordelijk voor de prestaties van het zuiveren conform het DBFO-contract. De Handback is het moment waarbij aan het einde van de contractperiode de assets inclusief personeel, de bijbehorende kwaliteitssystemen en de afgesproken staat van onderhoud weer aan Delfland worden overgedragen.
HVC	Huisvuilcentrale Noord-Holland
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	Het Waterschapshuis
IBA	Individuele behandeling afvalwater
iBabs	Applicatie voor papierloos vergaderen. Ook gebruikt voor de Woo (Wet open overheid).

Afkorting/Begrip	Toelichting
Inundatie	Waterpeil in de sloot stijgt zodanig dat het water over de slootkant het land op stroomt
Investeringsplanning	Het overzicht van alle investeringen die in de begroting zijn opgenomen en die door middel van een krediet worden gefinancierd
IV	Informatievoorziening
Kapitaallasten	Lasten door afschrijving en rente op activa
Kredieten	Het beschikbaar stellen van financiële middelen door de verenigde vergadering om een investering te doen. Aan de lening wordt rente toegekend. Samen met de afschrijvingslasten vormen deze de kapitaallasten.
KRW	Europese kaderrichtlijn water
NAD	Netwerk waterketen Delfland
NEZ	Natte ecologische zone
NIS2	Richtlijn voor network and information security
NPHD	Nationaal Park Hollandse Duinen
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NSQ	Netto schuldquote; indicator voor de omvang van de netto schulden ten opzichte van de belastingopbrengsten (netto schuldpositie/opbrengst)
NVO	Natuurvriendelijke oever
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
Onttrekking	Verlaging van een reserve of voorziening
PACAS	Powdered activated carbon in sludge; met dit actieve poederkool halen we medicijnresten uit het afvalwater
Passiva	Overzicht op de balans met eigen en vreemd vermogen
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen; verzamelnaam voor meer dan 6000 slecht afbreekbare stoffen
P&C-cyclus	Planning & control-cyclus. Het proces waarbij aansturing van de organisatie plaatsvindt door doelen te formuleren, termijnen aan te geven, middelen beschikbaar te stellen, verantwoordelijken aan te wijzen, de uitvoering te volgen, de gewenste effecten te normeren, resultaten te meten en alle betrokkenen te informeren. De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken en verifiëren van budgetten in het kader van de begrotingscyclus.
PI	Prestatie-indicator
PPS	Publiek-private samenwerking. Hierbij werkt de overheid samen met marktpartijen om iets te realiseren, waarvoor bepaalde samenwerkingsvormen worden bedacht. Een voorbeeld binnen Delfland is het beheer en onderhoud van de zuiveringsinstallatie in de Harnaschpolder en de Houtrust.
RBG	Regionale Belasting Groep; deze gemeenschappelijke regeling is belast met de heffing en invordering van de waterschapsbelastingen
RES	Regionale energie strategie

Afkorting/Begrip	Toelichting
SAMP	Strategische asset management plan
SGBP-3	Derde stroomgebiedsbeheerplan (2022-2027)
SGBP-4	Vierde stroomgebiedsbeheersplan (2028-2033)
SOC	Security operation centre
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer; het kenniscentrum van de Nederlandse waterschappen en provincies
Subsidie	Een bijdrage van een derde partij om een bepaalde activiteit te ondersteunen. De verstrekker ervan stelt meestal voorwaarden aan de besteding en verantwoording van de subsidiegelden.
Treasury	Het beheer van geldstromen, zoals het aantrekken of (tijdelijk) wegzetten van gelden
TRCF	Total recordable case frequency; aantal meldingsplichtige ongelukken per 1 miljoen gewerkte uren
TWP	Toekomstgerichte wateroverlastplannen
URL	Uniform resource locator; uniek internetadres voor een website, specifieke webpagina of een bestand dat op internet staat
Ve	Vervuilingseenheid
VTH	Vergunningen, toezicht en handhaving
V.V.	Vreemd vermogen; het deel van het vermogen dat niet tot het eigen vermogen behoort. Dit bestaat uit schulden en andere financiële verplichtingen aan derden, zoals voorzieningen, leningen en openstaande crediteuren.
VV	Verenigde vergadering, het algemeen bestuur van een waterschap.
Weerstandsvermogen	Het vermogen om ook in ongunstige tijden activiteiten te kunnen voortzetten
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
Wet Hof	Wet houdbare overheidsfinanciën
Woo	Wet open overheid
WOZ	Wet onroerende Zaakbelasting
WVH	Waterzuivering Vergulde Hand; project om in Vlaardingen een nieuwe afvalwaterzuiveringsinstallatie te bouwen ter vervanging van de huidige afvalwaterzuiveringsinstallatie De Groote Lucht
ZH-PLG	Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied
ZZS	Zeer zorgwekkende stoffen

6.2 Delfland in kengetallen

Karakteristiek	Aantal	Eenheid
Oppervlakte van het gebied van Delfland	408	km2
Aantal inwoners	1,2	miljoen
Aantal gemeenten (gedeeltelijk) binnen Delfland	14	
Aantal huishoudens	555.000	
Hectare wegen	4.650	ha
Exploitatiekosten	347,7	miljoen €
Exploitatie opbrengsten	371,9	miljoen €
Exploitatieresultaat	24,2	miljoen €
Investeringsvolume	97,9	miljoen €
Langlopende leningen	380,6	miljoen €
PPS-langlopende leningen	95,4	miljoen €
Watergangen in beheer	4.366	km
Primaire watergangen	1.215	km
Secundaire watergangen	3.079	km
Polderwater	3.643	km
Boezemwater	651	km
Oppervlakte boezem	819	ha
Aantal glastuinbouwbedrijven	1.432	
areaal glastuinbouwbedrijven	3.345	ha
Aantal vispassages	31	
Aantal zwemwaterlocaties	12	
Areaal natte ecologische zones	247	
aantal boezemgemalen	9	
Aantal inlaatgemalen	2	
Aantal circulatiegemalen	2	
Aantal poldergemalen	213	
Aantal mobiele pompen permanent geplaatst	0	
Aantal sluizen in beheer	9	
Aantal compartimenteringswerken in beheer	26	
Aantal automatische stuwen	177	
Aantal stuwen	1.878	
Aantal windmolens	5	
Aantal polders	81	
Aantal peilschalen	1.133	
Lengte primaire waterkering	55	km
Lengte regionale watekering	433	km
Lengte overige keringen	202	km
Aantal afvalwaterzuiveringsinstallaties	4	

Aantal rioolpersgemalen	35	
Aantal riool overstorten	719	
Productie biogas *	7,5	miljoen m3
Aantal slibvergistingsinstallaties	4	
Lengte (riool)persleidingen	172	km

6.3 Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden

Onderstaande bedragen zijn * € 1000.

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij	Slibverwerking (GR)						
Belang waterschap	Delfland optimaliseert de doelmatigheid, duurzaamheid en toekomstbestendigheid van het transporteren, zuiveren en slib verwerken.						
Openbaar belang	Een hoogheemraad heeft zitting in het algemeen bestuur.						
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
			31-12-24	**31-12-25**	**31-12-24**	**31-12-25**	**Resultaat**
			31	31	39	33	0
Risico's	Het risicoprofiel van de GR Slibverwerking is beperkt. De GR voert zelf geen operationele taken uit; risico's ten aanzien van de verwerking van zuiveringsslib liggen primair bij HVC en de deelnemende waterschappen. Een aandachtspunt vormt de ontwikkeling van de kosten van slibverwerking. De financiële resultaten van de slibactiviteiten van HVC staan onder druk door de toenemende onderhoudskosten van de verouderende slibverbrandingsinstallatie, stijgende energiekosten en een afnemende bezettingsgraad tijdens onderhoudswerkzaamheden. Dit kan leiden tot hogere kosten voor verwerking, transport en opslag van slib. Op basis van de beschikbare informatie zijn er echter geen aanwijzingen dat deze ontwikkelingen in 2027 leiden tot een materieel risico voor de financiële positie van de GR Slibverwerking of van Delfland.						

Verbonden partij	Regionale Belasting Groep						
Belang waterschap	Door het volledig, tijdig en efficiënt heffen en invorderen van de belastingen wordt bijgedragen aan de beleidsdoelstelling 'Een duurzaam financieel evenwicht'.						
Openbaar belang	Namens Delfland hebben twee hoogheemraden zitting in het algemeen bestuur van de RBG, waarvan een hoogheemraad de voorzitter is.						
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
			31-12-26	**31-12-27**	**31-12-26**	**31-12-27**	**Resultaat**
			2.680	1.762	4.900	4.900	
Risico's	Beperkt						

Verbonden partij	Aquon						
Belang waterschap	Verbeteren van de waterkwaliteit door gezamenlijk onderzoek. Ten behoeve van de begrotingsprogramma's Waterkwaliteit, Waterketen en Organisatie (toezicht, handhaving).						
Openbaar belang	Een hoogheemraad heeft zitting in het algemeen bestuur. De dijkgraaf is technisch voorzitter van het bestuur.						
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
	01-01-26	**01-01-27**	**01-01-25**	**31-12-25**	**01-01-25**	**31-12-25**	**Resultaat**
	4.000	4.800	3.500	4.900	51.700	50.400	1.400
Risico's	geen						

Verbonden partij	Het Waterschapshuis

Belang waterschap	Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Het Waterschapshuis helpt de watersector in haar ambitie data gedreven te werken door samen te werken.
Openbaar belang	Door samen te werken met het Waterschapshuis trekken de waterschappen samen op in het versterken van de informatievoorziening. Samenwerking is noodzakelijk om maatschappelijke doelen te bereiken, risico's te delen en innovatiekracht te bundelen. De SD's van de waterschappen hebben zitting in de Opdrachtgeverstafel en de dijkgraven in het Algemeen Bestuur van het Waterschapshuis. Daarnaast is de dijkgraaf van Delfland voorzitter van het Dagelijks Bestuur van het Waterschapshuis en tevens voorzitter van deze GR.

Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
	31-12-24	**31-12-25**	**31-12-24**	**31-12-25**	**31-12-24**	**31-12-25**	**Resultaat**
			0	0	15.108.053	24.639.161	

Risico's	Programma/project-specifieke risico’s worden door de deelnemers aan het betreffende programma/project gedragen. Dit betreft de zogenaamde “loden deur”. Dit belangrijke principe is verankerd in de Gemeenschappelijke regeling (artikel 4, 5, 40) en verder uitgewerkt in het dienstverleningshandvest (vrijwaringsbepaling) en de dienstverleningsovereenkomsten. Wel wordt in de bestuursrapportage (per 30 april, 31 augustus en 31 december) inzicht gegeven in de risico’s per project. Financieel vooruitzicht: Al geruime tijd loopt een rechtszaak tussen hWh en de Belastingdienst met betrekking op vrijstelling van BTW op de diensten van hWh aan de waterschappen. De mogelijkheid bestaat dat de zaak in 2026 wordt afgerond. Indien hWh in het gelijk gesteld wordt, dan vindt een financiële correctie plaats vanaf 2019, wat zal leiden tot een BTW-verrekening met de waterschappen.

Vennootschappen en coöperaties

Verbonden partij	Nederlandsche Waterschapsbank N.V.
Belang waterschap	Het verzorgen van het betalingsverkeer. De financiering en het uitkeren van dividend dragen bij aan de beleidsdoelstelling ‘een duurzaam financieel evenwicht’.
Openbaar belang	

Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
	01-01-24	**31-12-24**	**01-01-24**	**31-12-24**	**01-01-24**	**31-12-24**	**Resultaat**
			2.060	2.094	73.523	76.347	94

Risico's	Risico's

Verbonden partij	Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland C.V.
Belang waterschap	Het al in de planvormingsfase vanuit samenwerking zeker stellen van het waterbelang in nieuwe woningbouwprojecten in het Westland.
Openbaar belang	Het al in de planvormingsfase hebben van regie op de realisatie van openbare voorzieningen bij de ontwikkeling van nieuwe woningbouwprojecten.

Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
			31-12-24	**31-12-25**	**31-12-24**	**31-12-25**	**Resultaat**
			8.420	10.991	32.971	18.464	

Risico's	Sinds 2002 is het belang van Delfland gemaximeerd op € 903.023. Sinds 2014 is dit volgestort en op basis van in 2015 gemaakte afspraken (Allonge) is dit 4,55% van het eigen vermogen (% winstaandeel is 2,3%). De waardering bedroeg per 31-12-2025 € 401.000 op de balans van Delfland. Het risico is dat als het eigen vermogen afneemt de waarde van ons aandeel afneemt. De intentie is om in 2027 Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland C.V. op te heffen. De (financiële) gevolgen hiervan worden in onze administratie verwerkt.

Verbonden partij	Aquaminerals B.V.						
Belang waterschap	Aquaminerals onderzoekt en faciliteert bij het streven van Delfland om grondstoffen terug te winnen en duurzaam hergebruik toe te passen. Hiermee wordt bijgedragen aan beleidsdoelstellingen van de programmalijn Circulaire Economie.						
Openbaar belang	Door samenwerking met Aquaminerals geeft Delfland invulling aan afspraken uit het Grondstoffenakkoord, het Klimaatakkoord en de Klimaatwet.						
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
	01-01-27	**31-12-27**	**31-12-24**	**31-12-25**	**31-12-24**	**31-12-25**	**Resultaat**
	72	72	1.800	1.900	4.100	5.800	68
Risico's							

Verbonden partij	Delfluent B.V.						
Belang waterschap	Delfluent beheert en onderhoudt voor ons de AWZI's Harnaschpolder en Houtrust. Het zuiveren van afvalwater is een van onze twee hoofdtaken. Deze samenwerkingsvorm draagt daaraan bij. Wij betalen jaarlijks een fee aan Delfluent.						
Openbaar belang							
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
							Resultaat
Risico's	De begroting is vastgesteld op geprognotiseerde indices. De realisatie is sterk afhankelijk van de werkelijke indices in januari van het lopende jaar, deze zijn pas later in het jaar bekend. De verschillen kunnen aanzienlijk zijn tussen begroting en realisatie, vanwege deze onzekerheid.						

Verbonden partij	HVC NV te Alkmaar						
Belang waterschap	HVC voert al het aangeboden slib af en verwerkt dat op een verantwoorde manier.						
Openbaar belang	De GR Slibverwerking is aandeelhouder B in de HVC. De aandeelhouders B staan 100% garant en ontvangen daarvoor een provisie. De GR behartigt de belangen van acht waterschappen in de aandeelhoudersvergadering van HVC.						
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
	01-01-25	**01-01-26**	**01-01-25**	**01-01-26**	**01-01-25**	**01-01-26**	**Resultaat**
	4.318		257.583	277.924	966.359		
Risico's							

Stichtingen en verenigingen

Verbonden partij	Unie van Waterschappen

Belang waterschap	Jaarlijks betaalt Delfland contributie aan de Unie. Voor 2026 bedroeg de contributie € 1.051.734. Dit bedrag is na een besluit van de Ledenvergadering (3-7-2026) incidenteel verhoogd met € 23.622. Tevens heeft de ledenvergadering besloten de contributie structureel te verhogen o.a. om de procesvoering van de Unie te versterken i.v.m. de toegenomen opgaven. Dit is exclusief de bijdrage muskusratten die ook aan de Unie wordt betaald.
Openbaar belang	De Unie van Waterschappen brengt de belangen van alle waterschappen in Nederland samen en vertegenwoordigt deze op nationaal niveau. In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting.

Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
			31-12-24	**31-12-25**	**31-12-24**	**31-12-25**	**Resultaat**
			2.589.009	2.900.262	23.959.485	24.990.872	

Risico's	

Verbonden partij	NAD (Netwerk Afval(water)keten Delfland)
Belang waterschap	Het NAD levert een bijdrage aan doelmatig en toekomstbestendig transport en zuivering van stedelijk afvalwater. Het NAD helpt ons stappen te zetten in de transitie van lineair naar een circulaire waterketen en hiermee het sluiten van de watercyclus.
Openbaar belang	Door met verschillende partijen binnen het beheersgebied slim samen te werken kunnen we de waterketen efficiënter en kosteneffectiever inrichten. Ook dragen we bij aan kostenbesparing, ook met oog op de ontwikkelingen op het gebied van klimaatverandering en energietransitie.

Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
							Resultaat

Risico's	De huidige bestuurlijke overeenkomst loopt t/m 2027. Er bestaat het risico dat partijen dan uit de succesvolle samenwerking stappen en de slagkracht hierdoor verlaagd wordt. Verder geen financiële risico’s.

Verbonden partij	STOWA (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer)
Belang waterschap	STOWA ontwikkelt, verzamelt en verspreidt toegepaste kennis voor de Nederlandse regionale waterbeheerders. Door deelname aan STOWA beschikt het waterschap over actuele kennis, onderzoeksresultaten, handreikingen en innovaties die bijdragen aan een doelmatige uitvoering van de wettelijke watertaken. De reguliere jaarlijkse bijdrage van Delfland in 2026 bedroeg € 633.847.
Openbaar belang	Door samen te werken binnen STOWA ontwikkelen en delen de waterschappen kennis voor de uitvoering van waterbeheeropgaven. Gezamenlijk onderzoek vergroot de innovatiekracht, voorkomt dubbel werk en draagt bij aan doelmatige en effectieve uitvoering van wettelijke taken.

Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel**
			31-12-24	**31-12-25**	**31-12-24**	**31-12-25**	**Resultaat**
			9.801.004	11.370.405	8.405.400	9.210.438	1.569.401

Risico's	Door vraaggestuurde programmering en betrokkenheid van waterschappen zijn de risico's rond aansluiting en toepasbaarheid van kennis zeer klein.

Overige samenwerkingsverbanden

Verbonden partij	Financiële eenheid						
Belang waterschap	Door het volledig, tijdig en efficiënt voeren van de financiële administratie wordt bijgedragen aan de beleidsdoelstelling 'Een duurzaam financieel evenwicht'. De bijdrage in 2027 bedraagt € 1,2 miljoen.						
Openbaar belang	Bestuurlijk overleg met de partners.						
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel Resultaat**
Risico's							

Verbonden partij	Muskusrattenbeheer						
Belang waterschap	Muskusrattenbeheer is een taak van de waterschappen waarvoor Delfland de samenwerking is aangegaan met de waterschappen Hollands Noorderkwartier, Schieland en de Krimpenerwaard, Rijnland, De Stichtse Rijnlanden en Amstel, Gooi en Vecht.						
Openbaar belang	Bestuurlijk overleg met per waterschap één hoogheemraad.						
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel Resultaat**
Risico's							

Verbonden partij	Alliantie Waterkracht Rotterdam						
Belang waterschap	Kennis delen en ophalen, gezamenlijk onderzoek doen inzake waterveiligheid, watersysteem, klimaatadaptatie, zuivering van stedelijk afvalwater, etc. en het bevorderen van maatregelen Bijdrage van 8,5% van de kosten. Voor 2027 bedraagt dat ca. € 61.000.						
Openbaar belang	Gemiddeld twee keer per jaar is er een bestuurlijk overleg met één hoogheemraad.						
Financieel	**Financieel belang**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**		**Financieel Resultaat**
Risico's							

6.4 Risico's Delfland

Nr.	Risico	Beschrijving	Risico-niveau
1	Langdurige stroomuitval	Langdurige stroomuitval kan meerdere vitale processen tegelijk raken, waaronder gemalen, zuiveringen, ICT, communicatie en toegang tot locaties. De relevantie neemt toe door netcongestie, afhankelijkheid van elektriciteit en bredere aandacht voor maatschappelijke weerbaarheid. Delfland werkt aan noodvoorzieningen, continuïteitsvoorbereiding en afstemming met partners. Het restrisico blijft zeer hoog omdat het minimale dienstverleningsniveau dat Delfland bij langdurige verstoringen wil kunnen handhaven nog moet worden vastgesteld. Juist voor kritieke processen kan Delfland veel doen om de gevolgen te beperken, maar daarvoor zijn scherpere continuïteitsnormen, herstelafspraken, prioritering en scenario-oefeningen nodig.	Zeer Hoog
2	Onvoldoende calamiteitenparaatheid & herstelvermogen	Dit risico betreft de vraag of Delfland bij incidenten, rampen of langdurige verstoringen voldoende snel kan reageren en herstellen. De ontwikkeling hangt samen met toenemende aandacht voor weerbaarheid, bedrijfscontinuïteit en wettelijke eisen aan vitale processen. Delfland werkt aan calamiteitenorganisatie, oefeningen, ketenafstemming en bedrijfscontinuïteitsmanagement. Het restrisico blijft zeer hoog omdat verstoringen meerdere processen tegelijk kunnen raken, herstel afhankelijk kan zijn van externe partijen en er nog werk nodig is om calamiteitenparaatheid, herstelvermogen en bedrijfscontinuïteit aantoonbaar als samenhangend stelsel te borgen.	Zeer Hoog
3	Onvoldoende continuïteit en toekomstbestendigheid zuiveringen	De zuiveringsopgave wordt zwaarder door veroudering van installaties, capaciteitsvragen, functionele mismatch, afhankelijkheden in de afvalwaterketen en aangescherpte Europese eisen. De ontwikkeling raakt zowel technische continuïteit als investeringsplanning, assetkwaliteit en vergunningen. Delfland werkt aan analyses, instandhoudingsmaatregelen en voorbereiding op toekomstige eisen. Het restrisico blijft zeer hoog door de omvang van de opgave en de meerjarige onzekerheid over tijdige realisatie.	Zeer Hoog
4	Risico’s PPS-contract Delfluent	Het PPS-contract met Delfluent kent financiële en operationele onzekerheden tijdens de resterende looptijd en richting einde contract. Indexeringsontwikkelingen en de toekomstige staat van over te dragen assets vragen tijdige voorbereiding. Delfland werkt aan meerjarige voorbereiding op contractovergang, financiële borging en risicobeheersing. Het restrisico blijft zeer hoog door de omvang van het contract, de afhankelijkheid van dienstverlening en de mogelijke financiële en operationele impact.	Zeer Hoog*
5	Niet halen KRW	Het KRW-risico draait vooral om aantoonbaarheid: kan Delfland laten zien dat tijdig en doeltreffend is gedaan wat binnen de eigen taken en bevoegdheden verwacht mag worden? De relevantie neemt toe door juridische toetsing, afhankelijkheid van derden en de noodzaak van goede dossiervorming. Delfland werkt aan maatregelen, monitoring, borging in processen en onderbouwing per waterlichaam. Het restrisico blijft zeer hoog omdat verdere versterking nodig is van aantoonbaarheid, juridische borging en structurele verankering in de werkprocessen.	Zeer Hoog
6	Achteruitgang biodiversiteit & schade door exoten	Biodiversiteit en ecologische waterkwaliteit staan onder druk door nutriëntenbelasting, opwarming, blauwalg, kroosvorming en invasieve exoten. Exoten kunnen ook schade veroorzaken aan oevers en waterkeringen. Delfland werkt aan monitoring, beheermaatregelen, ecologische inrichting en exotenaanpak. Specifiek voor de Amerikaanse rivierkreeft zet Delfland in op onderzoek, bescherming van natte ecologische zones en het terugdringen van rivierkreeftendichtheden, onder meer via	Zeer Hoog

Nr.	Risico	Beschrijving	Risico-niveau
		gerichte afvang op daarvoor aangewezen locaties. Het restrisico blijft zeer hoog omdat de oorzaken breed en deels extern zijn en de ecologische effecten zich over langere tijd ontwikkelen.	
7	Falen waterkeringen	Het risico betreft het falen van primaire of regionale waterkeringen. De relevantie blijft hoog door de combinatie van grote potentiële maatschappelijke gevolgen, klimaatverandering, zeespiegelstijging, bodemdaling en extremere weersomstandigheden. Delfland beheerst dit via inspecties, monitoring, onderhoud, noodprotocollen en versterkings- en verbeterprogramma's. Het restrisico blijft hoog omdat falen nooit volledig kan worden uitgesloten en de mogelijke impact zeer groot is.	Hoog
8	Wateroverlast	De druk op het watersysteem neemt toe door klimaatverandering, verstedelijking en intensievere piekbuien. Daardoor wordt tijdig onderhoud aan watergangen, kunstwerken, maaien en baggeren belangrijker voor het functioneren van het systeem. Delfland stuurt op beheer- en onderhoudsprogramma's, klimaatadaptieve maatregelen en calamiteitenvoorbereiding. Het restrisico blijft hoog omdat extreme neerslag niet volledig beheersbaar is en schade snel maatschappelijk zichtbaar wordt.	Hoog
9	Zoetwatertekort	Langere droogteperioden vergroten de druk op de beschikbaarheid van zoetwater. Het risico is actueel door verzilting, toenemende watervraag en afhankelijkheid van regionale aanvoer en bovenregionale keuzes. Delfland beheerst dit via droogteprotocollen, doorspoelmaatregelen, zoetwateraanvoer en regionale afspraken. Het restrisico blijft hoog omdat droogte en beschikbaarheid van aanvoerwater slechts deels beïnvloedbaar zijn.	Hoog
10	Vertraging baggeren door verontreinigde waterbodems	Verontreinigde waterbodems en microverontreinigingen kunnen baggerwerkzaamheden vertragen of duurder maken, bijvoorbeeld door onderzoek, verwerking of beperkte afzetmogelijkheden. Dit raakt de voortgang van onderhoud en daarmee indirect de werking van het watersysteem. Delfland beheerst dit via onderzoek, programmering en zorgvuldige uitvoering van baggerwerk. Het restrisico blijft hoog omdat stoffenproblematiek en afzetmogelijkheden onzeker kunnen blijven.	Hoog
11	Verontreinigingen in het oppervlaktewater	Microverontreinigingen en andere schadelijke stoffen kunnen de chemische waterkwaliteit onder druk zetten. Het risico is actueel omdat monitoring en kennis toenemen, terwijl bronaanpak vaak afhankelijk is van meerdere partijen en diffuse bronnen. Delfland blijft inzetten op monitoring, samenwerking en bronaanpak waar mogelijk. Het restrisico blijft hoog doordat de beheersing in de keten complex is en niet volledig binnen de invloedssfeer van Delfland ligt.	Hoog
12	Uitloop in planning en kosten project Waterzuivering Vergulde Hand	Waterzuivering Vergulde Hand kent veel afhankelijkheden. Vertraging of kostenstijging kan ontstaan door netcongestie, ruimtelijke en juridische procedures, prijsontwikkeling, bestuurlijke keuzes en wijzigende wet- en regelgeving. Delfland beheerst dit via projectsturing, besluitvorming, planning en risicobewaking. Het restrisico is hoog omdat uitloop niet alleen financiële gevolgen heeft, maar ook de afhankelijkheid van bestaande voorzieningen verlengt.	Hoog
13	Ongeautoriseerde toegang & dataverlies	Digitale dreigingen nemen toe en raken de vertrouwelijkheid en integriteit van informatievoorziening. Ongeautoriseerde toegang kan leiden tot datalekken, manipulatie of verlies van informatie. Dit risico is scherper zichtbaar door toenemende afhankelijkheid van digitale systemen en wettelijke eisen rond cyberveiligheid. Delfland beheerst dit via informatiebeveiliging, autorisatiebeheer, bewustwording en governance. Het restrisico blijft hoog door de veranderende dreiging en ketenafhankelijkheid.	Hoog
14	Uitval kritieke IT-systemen	De beschikbaarheid van informatievoorziening is essentieel voor primaire en ondersteunende processen. Uitval van ICT of procesautomatisering kan de continuïteit van vitale taken verstoren. Delfland werkt aan beschikbaarheid, beheer,	Hoog

Nr.	Risico	Beschrijving	Risico-niveau
		herstelvoorzieningen, lifecyclemanagement en continuïteitsafspraken. Het restrisico blijft hoog omdat digitale systemen sterk verweven zijn met de uitvoering en verstoringen snel doorwerken in meerdere processen.	
15	Onbetrouwbare sturingsinformatie & informatiehuishouding	Betrouwbare en vindbare informatie wordt belangrijker voor sturing, besluitvorming, verantwoording en juridische aantoonbaarheid. Versnipperde of onvolledige informatie kan leiden tot minder goede keuzes en kwetsbaarheid in verantwoording. Delfland werkt aan verbetering van informatiehuishouding, data governance en kwaliteit van sturingsinformatie. Het restrisico blijft hoog omdat informatiekwaliteit organisatiebreed afhankelijk is van processen, systemen en gedrag.	Hoog
16	Falen externe dienstverlening & leveranciersrisico's	Delfland is voor meerdere processen afhankelijk van externe dienstverleners, leveranciers en digitale ketens. Uitval, onvoldoende prestaties of tekortkomingen in afspraken kunnen leiden tot procesverstoringen of compliance-issues. De relevantie neemt toe door ketenafhankelijkheid en eisen aan weerbaarheid en cyberveiligheid. Delfland beheerst dit via contract- en leveranciersmanagement, afspraken en monitoring. Het restrisico blijft hoog omdat afhankelijkheid van derden niet volledig kan worden weggenomen en scherper moet worden bepaald welke leveranciers en diensten kritisch zijn, welke afspraken over continuïteit, beveiliging, datagebruik en herstel realistisch en noodzakelijk zijn, en welke alternatieven, terugvalopties of andere leveranciers beschikbaar zijn als de afhankelijkheid te groot wordt.	Hoog
17	Letsel of gezondheidsschade medewerkers	Medewerkers kunnen letsel of gezondheidsschade oplopen bij operationele werkzaamheden, werken nabij water, publiekscontacten of door psychosociale belasting. Veilig werken blijft actueel door de aard van de werkzaamheden en de noodzaak om cultuur, naleving en meldgedrag blijvend te versterken. Delfland beheerst dit via veiligheidsbeleid, instructies, meldingen, training en opvolging. Het restrisico blijft hoog omdat niet alle werksituaties volledig voorspelbaar of beheersbaar zijn en omdat een veiligheidsincident of gezondheidsschade door psychosociale belasting direct een grote persoonlijke impact kan hebben op betrokken medewerkers.	Hoog
18	Onjuiste of onvolledige legger & vergunningen	De legger en vergunninggegevens vormen een basis voor vergunningverlening, toezicht, handhaving en uitvoering onder de Omgevingswet. Onjuiste of onvolledige gegevens kunnen juridische kwetsbaarheid en uitvoeringsproblemen veroorzaken. Delfland werkt aan actualisatie, kwaliteitsverbetering en betere borging in processen. Het restrisico is midden omdat verbeteringen lopen, maar datakwaliteit en procesborging blijvende aandacht vragen.	Midden
19	Onbetrouwbare asset-informatie	Betrouwbare asset-informatie is nodig om prestaties, onderhoud, kosten, risico's en investeringen goed te kunnen afwegen. Onvolledige of versnipperde informatie kan leiden tot suboptimale keuzes of onvoldoende onderbouwing. Delfland werkt aan verbetering van registratie, beheer en koppeling van asset-informatie. Het restrisico is midden omdat de basisinformatie in ontwikkeling is en betrouwbaarheid afhankelijk blijft van structureel beheer.	Midden
20	Onbeheerst gebruik AI & opkomende technologieën	AI en opkomende technologieën worden sneller onderdeel van werkprocessen en standaardsoftware. Dat biedt kansen, maar brengt ook risico's mee voor privacy, informatiebeveiliging, betrouwbaarheid van output en verantwoord gebruik. Delfland werkt aan kaders, bewustwording en governance voor verantwoord gebruik. Het restrisico is midden omdat beheersing in ontwikkeling is en de technologie zich snel blijft ontwikkelen.	Midden
21	Gebrek aan noodzakelijke kennis en competenties	Kennis en capaciteit zijn randvoorwaardelijk voor continuïteit en kwaliteit van uitvoering. Arbeidsmarktkrapte, specialistische kennis en afhankelijkheid van externe inhuur kunnen leiden tot vertraging of kwetsbaarheid. Delfland beheerst dit via personeelsplanning, kennisborging, overdracht en inzet van externe capaciteit waar nodig. Het restrisico is	Midden

Nr.	Risico	Beschrijving	Risico-niveau
		midden omdat kennisopbouw tijd vraagt en verdere structurele borging nodig is van kritieke kennis, competenties, back-up en kennisoverdracht.	

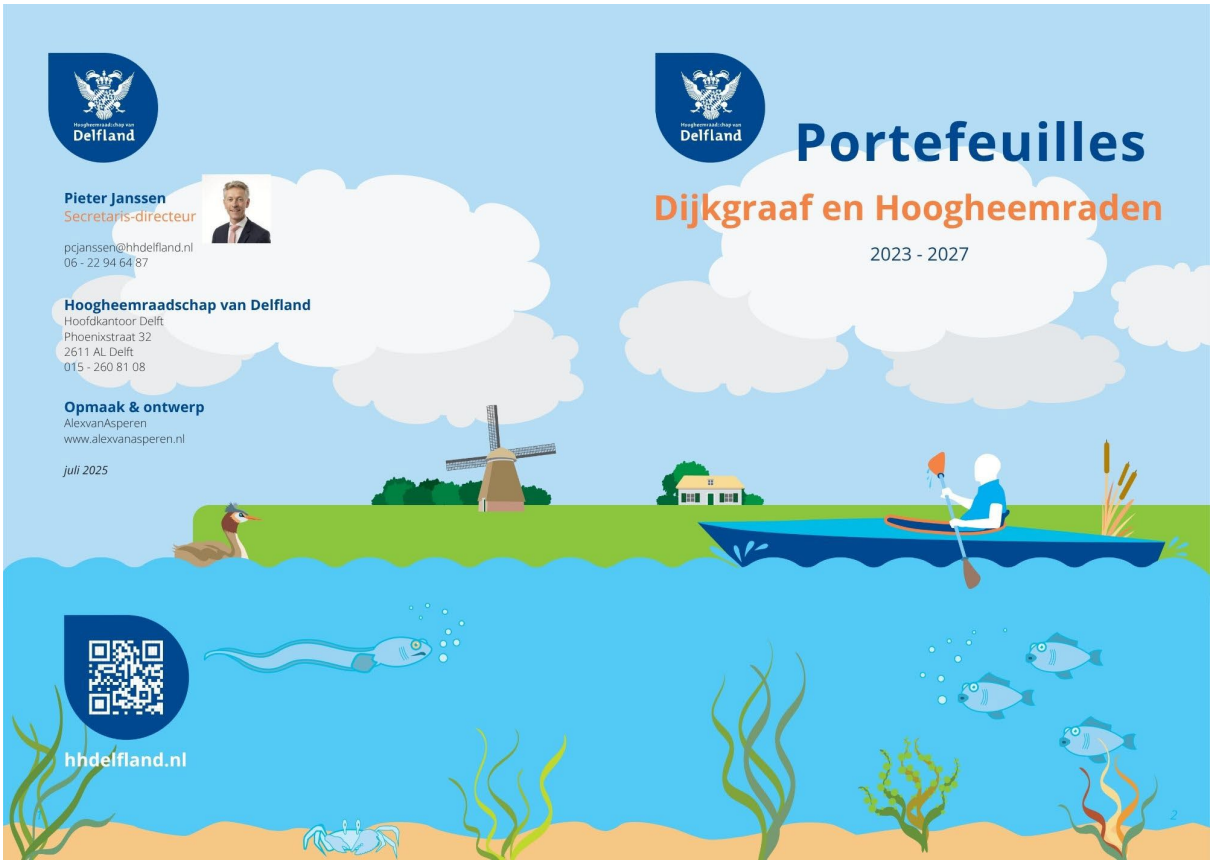
* In deze risico-beoordeling zijn de ontwikkelingen rondom de vroegtijdige beëindiging van het contract met Delfluent niet meegenomen. In 2027 actualiseren we dit risico.

6.5 Overzicht prestatie-indicatoren 2025-2031

Prestatie-indicatoren	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Programmalijn: Waterkeringen							
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	92%	92%	92%	92%	92%	92%	92%
Regionale waterkeringen (432 kilometer)	80%	81%	82%	83%	85%	87%	88%
Polderkaden (170 kilometer)	56%	56%	56%	56%	57%	59%	60%
Programmalijn: Waterkwaliteit							
1) Zomergemiddelde stikstofgehalte Boezem Westland/Midden Delfland & Boezem Haaglanden/Schie	1,93 & 1,43 mg/l	n.n.b.	2,0 & 1,8 mg/l	2,0 & 1,8 mg/l	2,0 & 1,8 mg/l	2,0 & 1,8 mg/l	2,0 & 1,8 mg/l
2) Toxiciteit: percentage metingen gewasbeschermingsmiddelen dat geen belemmeringen geeft voor ecologie	34,6%	50%	100%	100%	100%	100%	100%
3) Waternatuur: percentage voltooide NEZ-netwerken in kerngebieden en stapstenen t.o.v. totaal aantal kerngebieden (7) en stapstenen (12).	73,0%	74%	91%	100%	-	-	-
Programmalijn: Recreatief medegebruik							
Maximaal aantal locaties met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken	4	≤3	3	3	3	3	3
Programmalijn: Waterkwantiteit							
Voldoet aan normering voor inundatie (in hectare)	40.100	40.400	40.400	40.600	40.600	40.600	40.600
	98,9%	99,5%	99,5%	100%	100%	100%	100%
Programmalijn: Waterketen							
Verwijderingsrendement stikstof %	86,0%	82%	82%	82%	82%	82%	82%
Verwijderingsrendement fosfaat %	87,0%	87%	87%	87%	87%	87%	87%
Percentage naleving lozingseisen %*	-	99%	99%	98%	98%	97%	97%
Programmalijn: Energie- en klimaatneutraal							
Energieneutraal	90,1%	91,7%	94,7%	100%	100%	100%	100%
Hoeveelheid CO2-uitstoot (in tonnen, inclusief methaan en lachgas)	44.250	31.000	40.000	36.500	31.500	29.000	27.500
Programmalijn: Circulaire economie							
Aandeel toegepaste secundaire en biobased materialen in GWW-projecten	19,4%	12%	15%	20%	25%	30%	35%
Programmalijn: Financiën							
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	157%	145%	144%	151%	163%	196%	239%
Kapitaallasten als % van de totale lasten	21%	20%	20%	21%	22%	22%	21%
Vrije kasstroom (in € 1 miljoen)	-55,7	-14,2	-25,3	-7,3	8,4	9,3	-27,8

Prestatie-indicatoren	Rekening 2025	Prognose 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Raming 2031
Programmalijn: Informatievoorziening							
Gebruik van het dataplatform (aantal actieve afdelingen)	1	4	6	8	10	12	14
Cyber weerbaarheid	Weerbaar	Weerbaar	Weerbaar	Weerbaar	Weerbaar	Weerbaar	Weerbaar
Programmalijn: Regulering en Handhaving							
% vergunningen binnen de termijn	93%	94%	95%	95%	95%	95%	
% gecontroleerde vergunningen dat bij de eerste controle voldoet aan wet- en regelgeving (effect toezicht)	-	-	80%	80%	80%	80%	80%
% overtredingen dat na handhavend optreden bij hercontrole is opgeheven (effect handhaving)	-	-	85%	85%	85%	85%	85%
Programmalijn: Communicatie							
Rapportcijfer voor het contact met het Hoogheemraadschap van Delfland	9,1	-	≥ 8	≥ 8	≥ 8	≥ 8	
Delfland wordt in toenemende mate geassocieerd als waterschap dat zich inzet om de kwaliteit van oppervlaktewater te verbeteren en hoe om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering.	Spontane naams-bekendheid 22%	>5% stijging t.o.v. 2025	>5% stijging t.o.v. 2026				
Programmalijn: Personeel							
Werkgeverschap*	n.v.t.	n.v.t.	8,0	8,0	8,0	8,0	
TRCF	2,4	2,0	1,8	1,8	1,6	1,6	

6.6 Portefeuilles dijkgraaf en hoogheemraden Delfland

Waterketen	Waterveiligheid & Financiën	Waterkwantiteit	Waterkwaliteit	Dijkgraaf
Bestuursleden				
Nieske Dijkshoorn 1e loco-dijkgraaf ndijkshoorn@hhdelfland.nl 06 - 21 59 28 75	**Peter Ouwendijk** 2e loco-dijkgraaf pouwendijk@hhdelfland.nl 06 - 20 60 28 82	**Manita Koop** 3e loco-dijkgraaf mkoop@hhdelfland.nl 06 - 20 97 25 00	**Stijn van Boxmeer** 4e loco-dijkgraaf svanboxmeer@hhdelfland.nl 06 - 50 09 98 48	**Piet-Hein Daverveldt** dijkgraaf pdaverveldt@hhdelfland.nl 06 - 15 07 83 37
Inhoudelijke taken & Projecten				
• Rioolwaterzuivering en slibverwerking • Grondstoffen • Realisatie nieuwe afvalwaterzuivering Vlaardingen • Transitie waterketen en Richtlijn stedelijk afvalwater	• Planning-en-controlcyclus • Financieel beleid • Vastgoed • Waterkeringen inclusief kust • Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)	• Peilbeheer inclusief bijbehorende kunstwerken • Grondwater en bodemdaling • Cultureel erfgoed	• Ecologische en chemische waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water en overig water) • Zwemwater	• Algehele coördinatie, voorzitter VV en D&H • Bestuurlijke samenwerking & vernieuwing inclusief Bestuurlijk Ambtelijk Samenspel • Crisisbeheersing • Organisatie • Governance waterketen (toekomst PPS)
Coördinatie				
• Duurzaamheid en circulariteit	• Waterbewustzijn en gedrags-beïnvloeding • Nationaal en Provinciaal Programma Landelijk Gebied (NPLG/ZH-PLG)	• Klimaatadaptatie en hemelwater • Droogte en zoetwatervoorziening • Woningbouwopgave ZH 2030 • Drinkwaterbedrijven	• Biodiversiteit (flora en fauna, kroos, exoten) • Recreatief medegebruik inclusief vaarwegbeheer • Ruimtelijke puzzel ZH • Watervisie en ruimtelijke plannen • Internationaal • Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) Delflands Groen	• Digitale transformatie en cybersecurity • Innovatie • Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) • Waterschapsverordening • Waterbeheerprogramma • Subsidies • Communicatie en educatie
Bestuurlijke Netwerken				
• Commissie Waterketens en Emissies (CWE) • Netwerk Waterketen Delfland/ Rotterdamse Samenwerking in de Afvalwaterketen (NAD/ROSA) • Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking/ HVC • Regionale Energiestrategie (RES)	• Commissie Bestuurszaken, Communicatie & Financiën (CBCF) • Commissie Waterkeringen (CWK) • Regionale Belasting Groep (RBG) • Nederlandse Waterschapsbank • Aquon • Deltaprogramma Veiligheid	• Commissie Watersystemen (CWS) • Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie • Deltaprogramma Zoetwater • Bernissecommissie (zoetwatervoor-ziening) • Klimaatbestendige Wateraanvoervoor-ziening (KWA)	• Commissie Internationaal (CINTER) • Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) Rijn-West • Zuid-Hollands Landschap/ Natuur-monumenten/ Staatsbosbeheer • Glastuinbouw Nederland • Nationaal Park Hollandse Duinen • Regiegroep Bestuurlijke Watertafel	• Vereniging Zuid-Hollandse Water-schappen (VZHW) • Bestuurlijke Watertafel • Greenport • Waterschapshuis • Green Village • Valorisatieprogramma (VP) Delta
1e Aanspreekpunt Andere Overheden				
• Schiedam • Vlaardingen • Maassluis • Rotterdam	• Westland • Midden-Delfland	• Den Haag • Leidschendam-Voorburg • Rijswijk	• Delft • Pijnacker-Nootdorp • Lansingerland	• Provincie Zuid-Holland • Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Begroting 2027 Projectenoverzicht verzamelkrediet Waterkeringen

Inhoudsopgave

1. Het verzamelkrediet waterkeringen 3
2. Doelstelling verzamelkrediet waterkeringen 4
3. Actualiseren en aanvullen verzamelkrediet 5
4. Financiën in zicht 6
5. Planning in perspectief 8
6. Projecten op kaart 9

1. Het verzamelkrediet waterkeringen

Met het verzamelkrediet waterkeringen financieren we het Uitvoeringsprogramma waterkeringen. Dit bestaat uit het voorbereiden en uitvoeren van buitengewoon onderhoud en verbeteren van waterkeringen, waterkerende constructies en kunstwerken. Voor zowel de primaire waterkeringen, regionale waterkeringen en overige waterkeringen.

In 2020 is het verzamelkrediet assetsysteem waterkeringen (702084) ingericht. Om administratief technische reden is ervoor gekozen om de lopende projecten af te ronden op de eerder verstrekte verzamelkredieten (701753, 701916 en 701994). Vanaf 2021 wordt jaarlijks bij de besluitvorming voor de begroting het verzamelkrediet geactualiseerd en aangevuld zodat het de projecten in het lopende en de komende drie jaren bestrijkt. Deze ruimte is nodig om meerjarige verplichtingen te kunnen aangaan.

Dit projectenoverzicht dient als basis voor het actualiseren en aanvullen van het verzamelkrediet.

2. Doelstelling verzamelkrediet waterkeringen

Primaire waterkeringen

Het versterken van de primaire waterkeringen gebeurt vanuit het Hoogwaterbeschermings-programma (HWBP). Dit programma wordt voor 50% gefinancierd door de waterschappen en voor 50% gefinancierd door het Rijk. De bijdrage vanuit de waterschappen is voor 40% een solidariteitsbijdrage (vanuit alle waterschappen) en voor 10% een projectgebonden eigen bijdrage (vanuit het projectwaterschap). De doelstelling is dat alle primaire waterkeringen in 2050 aan de norm voldoen.

Binnen Delfland voldoet op dit moment 93% van de primaire waterkering. De opgave bedraagt 4,5 km. De dijk voldoet daar nog niet aan de eisen voor zettingsvloeiing. Delfland heeft met het HWBP een eerste verkenning van het project doorlopen. Op basis daarvan is besloten onderzoek te doen naar de rekenregels voor zettingsvloeiing. Dit onderzoeksproject is in 2026 gestart en loopt door in 2027. Delfland krijgt hiervoor subsidie vanuit het HWBP. Met deze nieuwe rekenregels kunnen we de opgave definitief bepalen.

Regionale en overige waterkeringen

Het is onze ambitie dat in 2035 95% van de regionale keringen en 70% van de overige keringen aan de norm voldoen. Om dit te bereiken gaan we de komende jaren het uitvoeringsprogramma versnellen zodat we gemiddeld 10 km per jaar op orde brengen.

De te verbeteren trajecten programmeren we op basis van urgentie en meekoppelkansen. Zowel bij de regionale keringen als de overige keringen vragen de keringen met wegen extra aandacht. Deze kan Delfland alleen opknappen in samenwerking met de wegbeheerder (veelal de gemeente of de provincie). Delfland is dan ook in gesprek met de gemeente om gezamenlijk deze trajecten te programmeren en uit te voeren.

De huidige snelheid van het uitvoeringsprogramma bedraagt de komende jaren ca. 8 km per jaar. Om de benodigde 10 km per jaar te halen heeft Delfland het ontwikkelteam geïntroduceerd. Aanvullend hierop wil Delfland meer gaan samenwerken met marktpartijen.

3. Actualiseren en aanvullen verzamelkrediet

Met de vaststelling van de begroting wordt ook het verzamelkrediet waterkeringen aangevuld. De peildatum voor de aanvulling is 1 januari 2026. De jaren 2026 t/m 2028 worden geactualiseerd en het jaar 2029 wordt toegevoegd aan het verzamelkrediet. In hoofdstuk 4 is het huidige krediet weergegeven. Op 1 januari 2026 was een resterend krediet beschikbaar van € 52 miljoen.

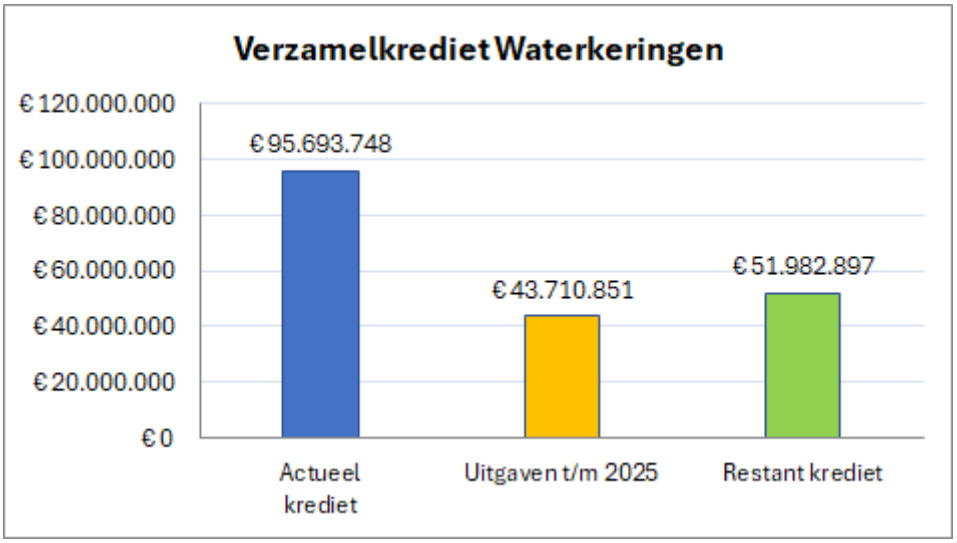
De planning voor de komende jaren is opgenomen in hoofdstuk 5. Het programma (2026-2031) bevat op dit moment 56 km aan groot onderhoud en dijkversterkingen en het onderhoud aan twee schutsluizen.

Voor de jaren 2026 t/m 2029 is in totaal €64,5 miljoen krediet benodigd. Gevraagd wordt het krediet en investeringsplan voor het verzamelkrediet waterkeringen (702084) op te hogen met € 12,5 miljoen. Hiervan is ca. € 6,1 miljoen voor bestaande projecten die doorlopen in 2029. € 6,4 miljoen is bestemd voor nieuwe projecten.

Delfland werkt binnen het verzamelkrediet waterkeringen met deterministische planningen waarbij geen rekening is gehouden met onvoorziene gebeurtenissen of risico's. Om hiermee rekening te houden is de prognose in de begroting 2027 20% lager. Dit is opgenomen in onderstaande tabel.

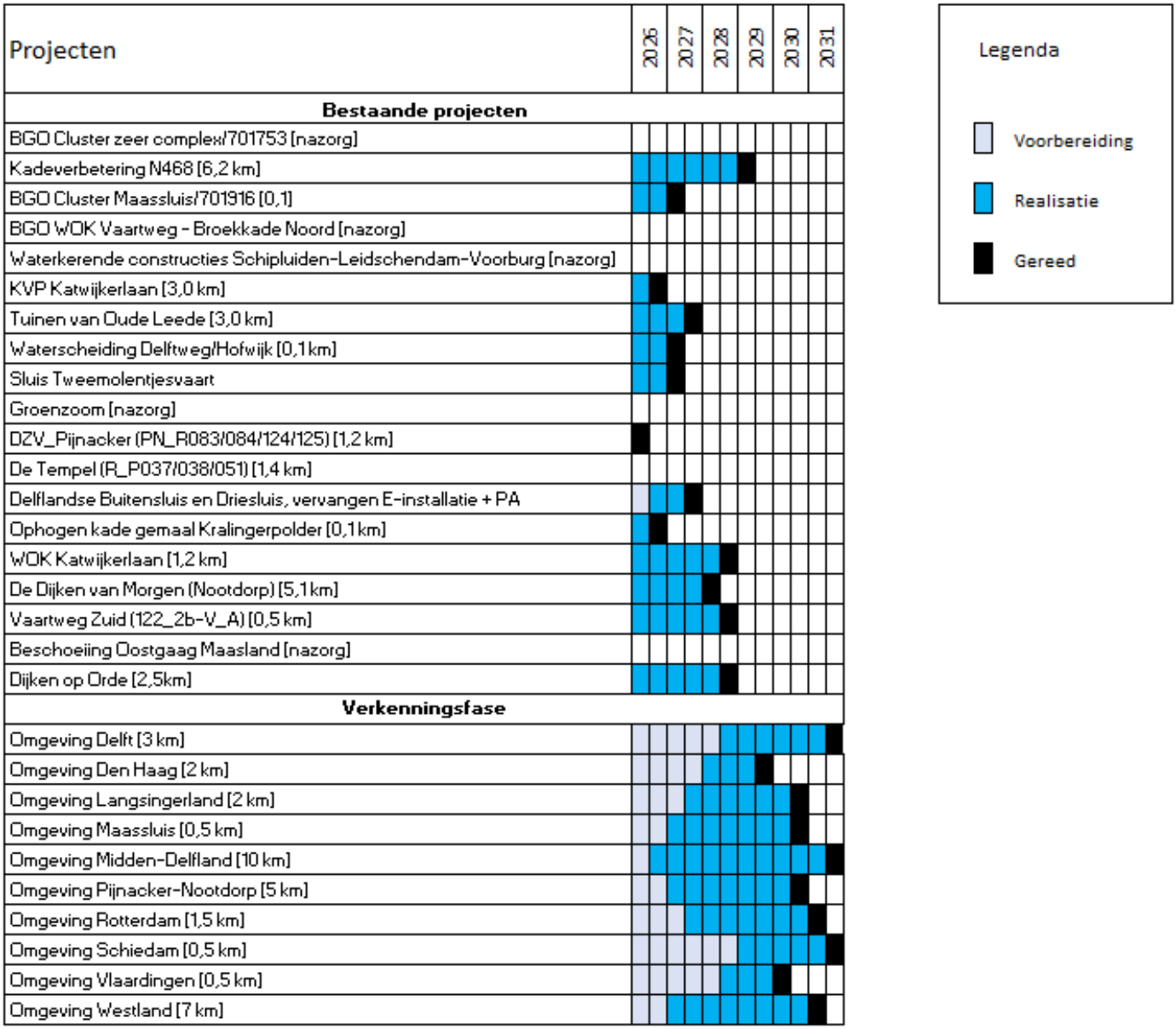
Verzamelkrediet	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Waterkeringen	15.250	10.300	13.600	15.400	14.400	14.400	14.400

4. Financiën in zicht

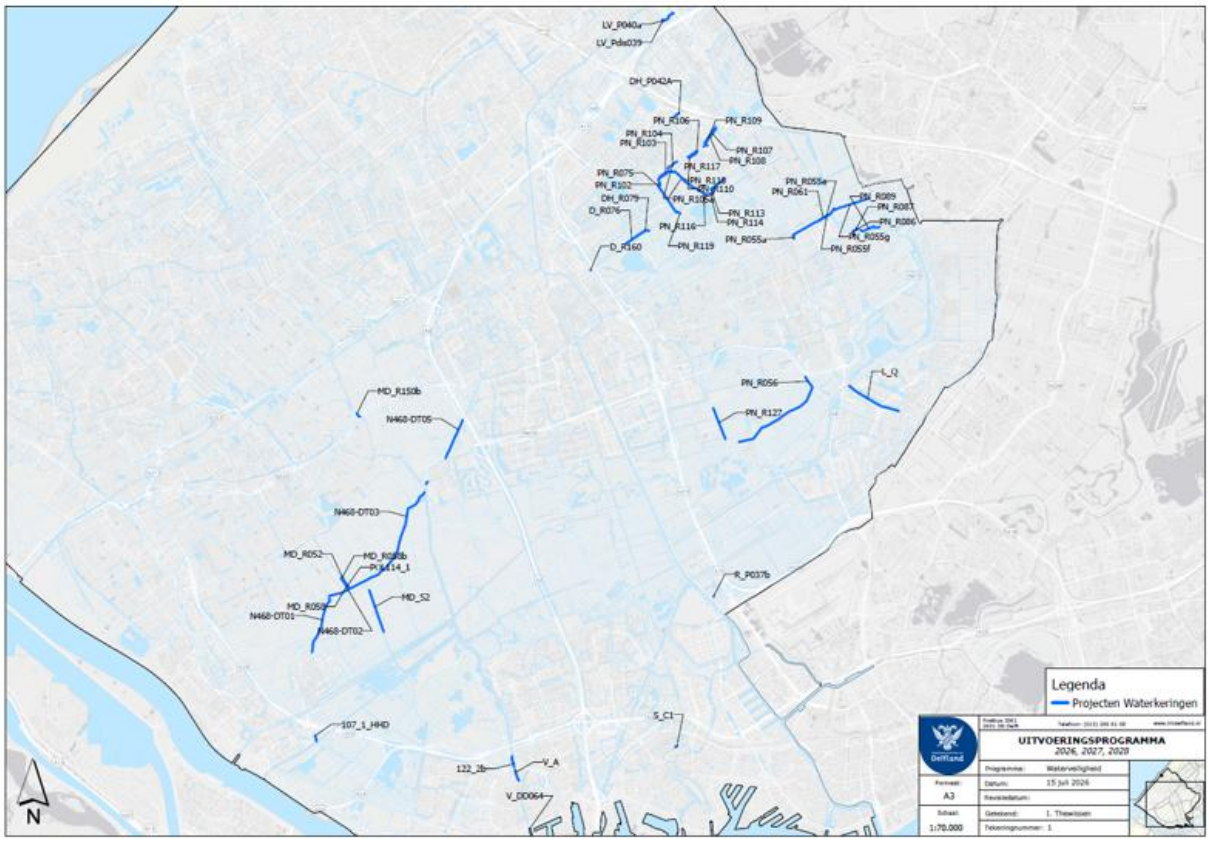

Project	Omschrijving	Actueel krediet	Uitgaven t/m 2025	Restant krediet
0.701914/001	BGO Cluster zeer complex/701753	5.755.000	5.613.139	141.861
0.701937/001	Kadeverbetering N468	19.902.000	10.361.394	9.540.606
0.701968/001	BGO cluster Maassluis/701916	3.823.000	3.286.574	536.426
0.701994/001	Verzamelkrediet Verbeteren waterkeringen 2016-2020	-338	-338	0
0.702000/001	BGO WOK Vaartweg - Broekkade	2.890.000	2.765.076	124.924
0.702021/001	Waterkerende constructies Schipluiden - Leidschendam - Voorburg	8.590.000	8.533.954	56.046
0.702084/001	Verzamelkrediet assetsysteem Waterkeringen	26.201.212	0	26.201.212
0.702084/002	VK assetsysteem Waterkeringen Algemeen	1.731.000	997.087	733.913
0.702084/013	KVP Katwijkerlaan (Cl. Lans. + Pijn. - PN_R055)	5.207.000	3.184.510	2.022.490
0.702084/014	Tuinen van Oude Leede	4.290.000	3.395.745	894.255
0.702084/016	Waterscheiding Delftweg (R_C)	495.000	368.799	126.201
0.702084/020	Sluis Tweemolentjesvaart	470.000	5.947	464.053
0.702084/021	Groenzoom	1.560.000	1.208.941	351.059
0.702084/022	DZV_Pijnacker (PN_R083/084/124/125)	1.915.000	1.617.063	297.937
0.702084/023	De Tempel (R_P037/038/051)	827.000	565.990	261.010
0.702084/024	Delflandse Buitensluis en Driesluis, vervangen E-installatie + PA	50.000	32.429	17.571
0.702084/025	Ophogen kade gemaal Kralingerpolder	240.000	79.647	160.353
0.702084/026	WOK Katwijkerlaan PN_R061	3.620.000	263.233	3.356.767
0.702084/027	De dijken van morgen (Nootdorp)	3.294.140	973.730	2.320.410
0.702084/028	Vaartweg Zuid (122_2b-V_A)	4.440.000	85.653	4.354.347
0.702084/029	Beschoeiing Oostgaag Maasland	148.950	148.950	0
0.702084/030	BGO Dijken op Orde	244.784	223.331	21.453
Totaal		95.693.748	43.710.851	51.982.897

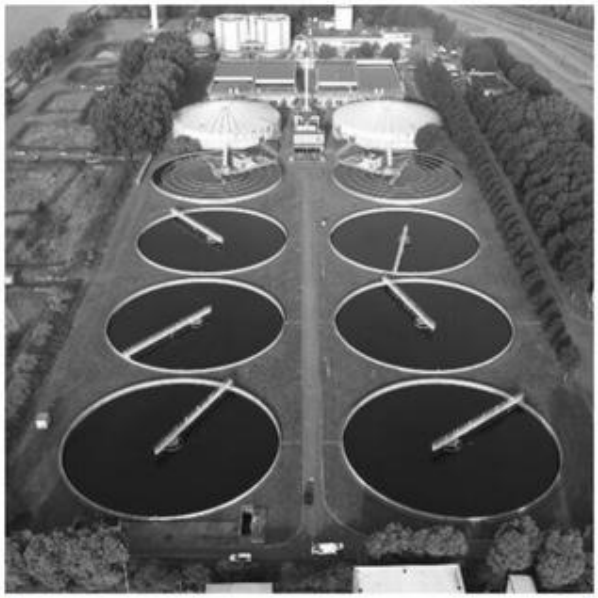
5. Planning in perspectief

6. Projecten op kaart

Begroting 2027 Projectenoverzicht verzamelkrediet Watersysteem

Inhoudsopgave

1. Het verzamelkrediet watersysteem 3
2. Doelstelling verzamelkrediet watersysteem 4
3. Actualiseren en aanvullen verzamelkrediet 5
4. Financiën in zicht..... 6
5. Planning in perspectief 8
6. Projecten op kaart 10

1. Het verzamelkrediet watersysteem

Het verzamelkrediet van het watersysteem richt zich op het vervangings- en groot onderhoud, als ook renovaties binnen het watersysteem.

De looptijd van het krediet bedraagt 3 jaar en wordt op basis van de te verwachte onderhoudsopgave binnen Delfland, tijdens de begrotingsronde geactualiseerd en verlengd met één jaar.

2. Doelstelling verzamelkrediet watersysteem

Het verzamelkrediet watersysteem (nummer 702077) wordt ingezet voor bereiken van de doelen van Delfland, waartoe vervanging, groot onderhoud en renovaties binnen het watersysteem (incl. PA) behoren. Vanuit het verzamelkrediet wordt aan de volgende assetmanagementdoelen gewerkt:

Faciliteren wonen, werken en recreëren: We zorgen voor het behoud en optimalisatie van het watersysteem, zodanig dat mensen in het gebied van Delfland kunnen wonen, werken en recreëren, onder reguliere omstandigheden.

Robuust en klimaatbestendig watersysteem: We moeten ons inspannen om in 2027 te voldoen we aan de omgevingswaarden voor overstroming vanuit regionale wateren (wateroverlast), waarbij we uitgaan van huidig klimaat.

.

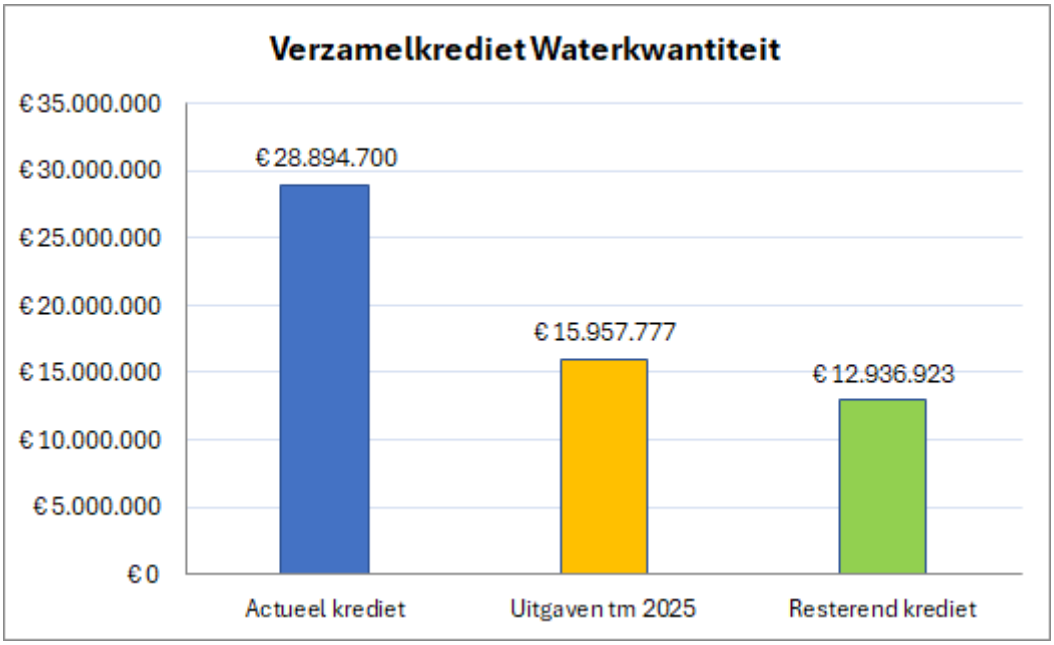
3. Actualiseren en aanvullen verzamelkrediet

Met de vaststelling van de begroting wordt ook het verzamelkrediet waterkwantiteit aangevuld. De peildatum voor de aanvulling is 1 januari 2026. De jaren 2026 t/m 2028 zijn geactualiseerd en het jaar 2029 is toegevoegd aan het verzamelkrediet. In hoofdstuk 4 is het huidige krediet weergegeven. Op 1 januari 2026 was een krediet beschikbaar van net geen €13 miljoen.

In onderstaande tabel is de meerjarenraming opgenomen. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 is in totaal €18,3 miljoen benodigd aan verzamelkrediet. Gevraagd wordt het krediet en investeringsplan voor het verzamelkrediet watersysteem (702077) op te hogen met € 5,3 miljoen.

Verzamelkrediet	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Watersysteem	nvt	4.100	3.400	4.800	6.000	6.500	ntb

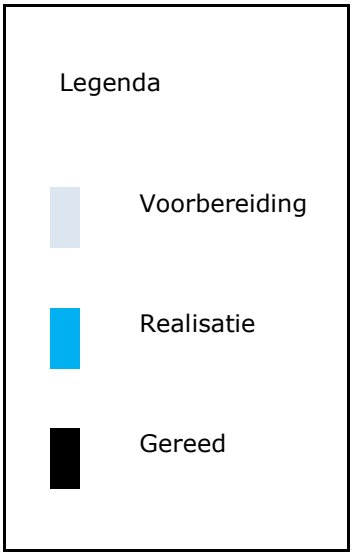
4. Financiën in zicht

Projectnummer	Projectnaam	Actueel krediet	Uitgaven tm 2025	Resterend krediet
0.702077/001	Verzamelkrediet Onderhoud/aanleg gemalen/stuwen/inlaat	3.179.473	28.655	3.150.818
0.702077/nvt	administratief afgesloten	8.004.621	8.004.621	0
0.702077/009	Gemaal Voordijkhoornsepolder (ON HOLD)	0	0	0
0.702077/016	Optimalisatie gemaal Kralingerpolder	325.010	71.982	253.028
0.702077/018	Renovatie gemaal Tedingerbroekpolder	2.605.000	2.117.267	487.733
0.702077/019	Gemaal Duifpolder	615.000	89.519	525.481
0.702077/020	Klein Huis ten Velde (ON HOLD)	184.000	46.519	137.481
0.702077/021	Nieuw Gemaal Groeneveldsepolder	1.760.000	1.509.317	250.683
0.702077/024	Voorbereiden nieuwe ROC GWC 2025 - 2029	0	0	0
0.702077/025	Stuwen binnenstad Delft	510.000	329.101	180.899
0.702077/026	Vervangen gemaal Ackerdijksche polder glastuinbouw	950.000	38.814	911.186
0.702077/027	Tijdelijke Bemalingsinstallaties (TBI's)	378.125	378.125	0
0.702077/028	Herstel uitstroom en brug gemaal O-N Broekpolder (On Hold)	305.000	47.019	257.981
0.702077/029	Gemaal en inlaten Spieringshoek	550.000	7.445	542.555
0.702077/030	4 Noodstroomaggregaten (NSA's)	464.136	0	464.136
0.702077/031	Boezemgemaal Parksluizen	1.800.000	1.611.528	188.472
0.702077/032	Schiegemaal vervangen besturingskast/KHR en revisie pomp	1.070.401	1.051.828	18.573

Projectnummer	Projectnaam	Actueel krediet	Uitgaven tm 2025	Resterend krediet
0.702077/033	Renovatie software gebiedsregeling Binnenstad Delft	143.000	0	143.000
0.702077/034	Plas van Alle Winden	0	0	0
0.702077/036	Revisie pompen gemaal Westland	710.837	179.383	531.454
0.702077/037	Nieuwe elektromotoren gemaal Winsemius	470.772	202.111	268.661
0.702077/038	Gemaal Schoute, revisie tolkleppen, Auma terugslagkleppen	337.602	135.108	202.494
0.702077/039	Nieuwe toegang gemaal Harnaschpolder	0	0	0
0.702077/040	Gemaal Westambacht, vervangen aandrijfwerk en schuiven	0	0	0
0.702077/041	Gemaal Polder van Nootdorp, pomp revisie en KHR	0	0	0
0.702077/042	Waterberging Veilingweg	121.354	109.435	11.919
0.702077/043	Haalbaarheidsonderzoek 5 gemalen	0	0	0
0.702077/044	Gemaal Hoefpolder	0	0	0
0.702077/045	Gemaal Polder van Spangen	0	0	0
0.702077/046	Gemaal Bieslandse bovenpolder	0	0	0
0.702077/047	Gemaal Noordpolder	0	0	0
0.702077/048	Gemaal Vinkenlaantje	2.846	0	2.846
0.702077/049	Beschoeiing St. Jorispad en Molenlaan	102.077	0	102.077
0.702077/050	8 Tijdelijke Bemalingsinstallaties (TBI's)	653.037	0	653.037
0.702077/051	Water Beheer Systeem (WBS)	3.198.168	0	3.198.168
0.702077/052	Beschoeiing Bagijnenland te 's-Gravenzande	142.241	0	142.241
0.702077/053	Analyse ABB-gemalen watersysteem	60.000	0	60.000
0.702077/054	ABB Refresh	252.000	0	252.000
0.702077/055	Parksluizen - fase 2	0	0	0
0.702077/056	3 stuwen Schiedam/Den Haag (216401 en 401406)	0	0	0
Totaal		28.894.700	15.957.777	12.936.923

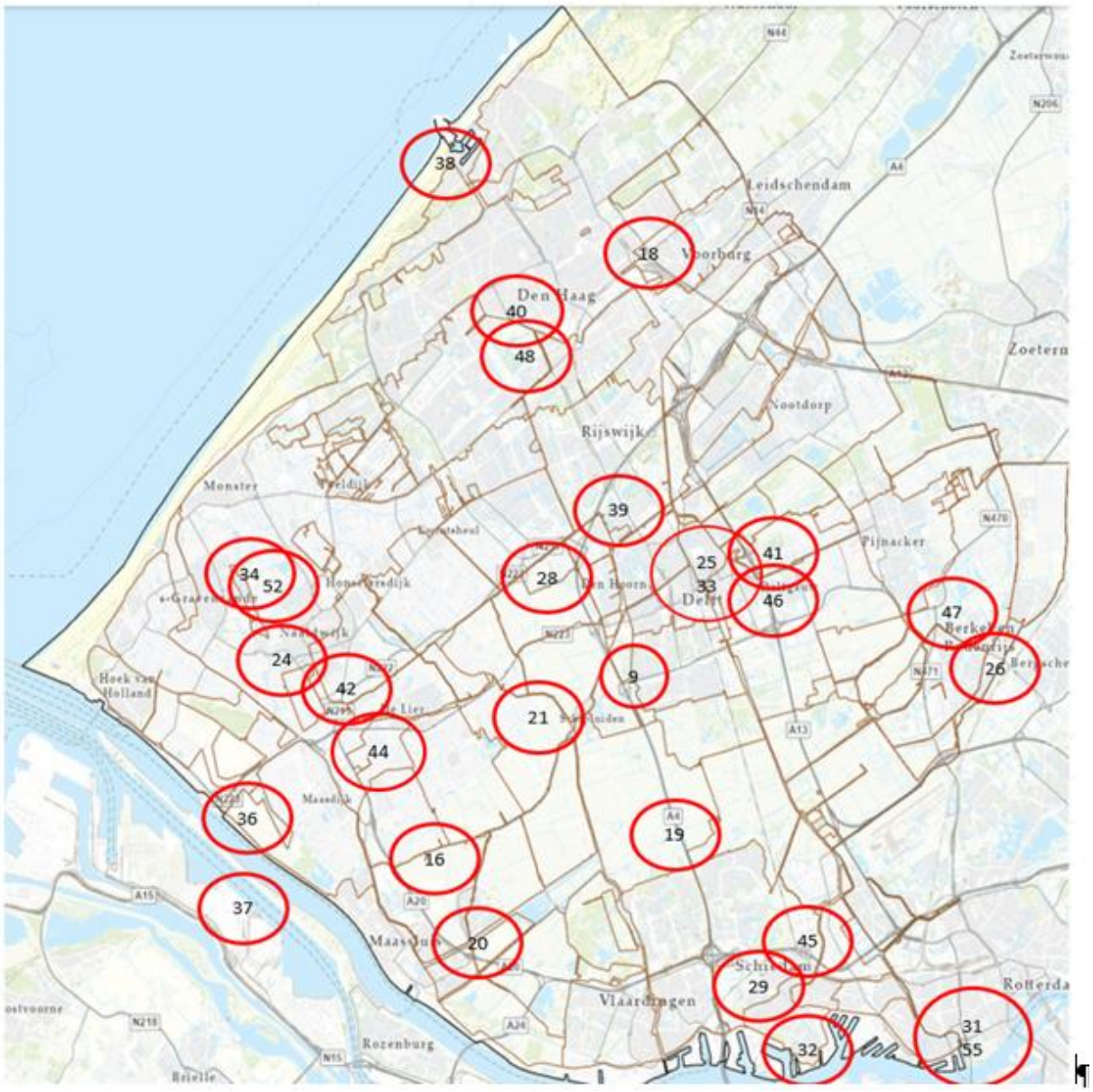
5. Planning in perspectief

Projectnummer	Projectnaam	2026		2027		2028		2029		2030	
0.702077/009	Gemaal Voordijkhoornsepolder (ON HOLD)	nvt									
0.702077/016	Optimalisatie gemaal Kralingerpolder										
0.702077/018	Renovatie gemaal Tedingerbroekpolder										
0.702077/019	Gemaal Duifpolder										
0.702077/020	Klein Huis ten Velde (ON HOLD)	nvt									
0.702077/021	Nieuw Gemaal Groeneveldsepolder										
0.702077/024	Voorbereiden nieuwe ROC GWC 2025 - 2029	nvt									
0.702077/025	Stuwen binnenstad Delft										
0.702077/026	Vervangen gemaal Ackerdijksche polder glastuinbouw										
0.702077/027	Tijdelijke Bemalingsinstallaties (TBI's)										
0.702077/028	Herstel uitstroom en brug gemaal O-N Broekpolder (On Hold)										
0.702077/029	Gemaal en inlaten Spieringshoek										
0.702077/030	4 Noodstroomaggregaten (NSA's)										
0.702077/031	Boezemgemaal Parksluizen										
0.702077/032	Schiegemaal vervangen besturingskast/KHR en revisie pomp										
0.702077/033	Renovatie software gebiedsregeling Binnenstad Delft										
0.702077/034	Plas van Alle Winden	PM									

Projectnummer	Projectnaam	2026		2027		2028		2029		2030	
0.702077/036	Revisie pompen gemaal Westland										
0.702077/037	Nieuwe elektromotoren gemaal Winsemius										
0.702077/038	Gemaal Schoute, revisie tolkleppen, Auma terugslagkleppen										
0.702077/039	Nieuwe toegang gemaal Harnaschpolder										
0.702077/040	Gemaal Westambacht, vervangen aandrijfwerk en schuiven										
0.702077/041	Gemaal Polder van Nootdorp, pomp revisie en KHR										
0.702077/042	Waterberging Veilingweg										
0.702077/043	Haalbaarheidsonderzoek 5 gemalen	PM									
0.702077/044	Gemaal Hoefpolder	PM									
0.702077/045	Gemaal Polder van Spangen	PM									
0.702077/046	Gemaal Bieslandse bovenpolder	PM									
0.702077/047	Gemaal Noordpolder	PM									
0.702077/048	Gemaal Vinkenlaantje										
0.702077/049	Beschoeiing St. Jorispad en Molenlaan										
0.702077/050	8 Tijdelijke Bemalingsinstallaties (TBI's)										
0.702077/051	Water Beheer Systeem (WBS)										
0.702077/052	Beschoeiing Bagijnenland te 's-Gravenzande										
0.702077/053	Analyse ABB-gemalen watersysteem										
0.702077/054	ABB Refresh										
0.702077/055	Parksluizen - fase 2										
0.702077/056	3 stuwen Schiedam/Den Haag (216401 en 401406)										
0.702077/xxx	Toekomstige vervangingen, groot onderhoud en renovaties										

6. Projecten op kaart

Objecten:

Projectnummer	Projectnaam
09	Gemaal Voordijkhoornsepolder (ON HOLD)
16	Optimalisatie gemaal Kralingerpolder
18	Renovatie gemaal Tedingerbroekpolder
19	Gemaal Duifpolder
20	Klein Huis ten Velde (ON HOLD)
21	Nieuw Gemaal Groeneveldsepolder

Projectnummer	Projectnaam
24	Voorbereiden nieuwe ROC GWC 2025 - 2029
25	Stuwen binnenstad Delft
26	Vervangen gemaal Ackerdijksche polder glastuinbouw
27	Tijdelijke Bemalingsinstallaties (TBI's)
28	Herstel uitstroom en brug gemaal O-N Broekpolder (On Hold)
29	Gemaal en inlaten Spieringshoek
30	4 Noodstroomaggregaten (NSA's)
31	Boezemgemaal Parksluizen
32	Schiegemaal vervangen besturingskast/KHR en revisie pomp
33	Renovatie software gebiedsregeling Binnenstad Delft
34	Plas van Alle Winden
36	Revisie pompen gemaal Westland
37	Nieuwe elektromotoren gemaal Winsemius
38	Gemaal Schoute, revisie tolkleppen, Auma terugslagkleppen
39	Nieuwe toegang gemaal Harnaschpolder
40	Gemaal Westambacht, vervangen aandrijfwerk en schuiven
41	Gemaal Polder van Nootdorp, pomp revisie en KHR
42	Waterberging Veilingweg
43	Haalbaarheidsonderzoek 5 gemalen
44	Gemaal Hoefpolder
45	Gemaal Polder van Spangen
46	Gemaal Bieslandse bovenpolder
47	Gemaal Noordpolder
48	Gemaal Vinkenlaantje
49	Beschoeiing St. Jorispad en Molenlaan
50	8 Tijdelijke Bemalingsinstallaties (TBI's)
51	Water Beheer Systeem (WBS)
52	Beschoeiing Bagijnenland te 's-Gravenzande
53	Analyse ABB-gemalen watersysteem
54	ABB Refresh
55	Parksluizen - fase 2
56	3 stuwen Schiedam/Den Haag (216401 en 401406)

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3922
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.a.3
Titel	Ouw - Toezegging evaluatie van verbonden partijen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Pfo Peter Ouwendijk	8 september 2026
Pfo Peter Ouwendijk	22 september 2026
Pfo Peter Ouwendijk	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De VV te verzoeken:
1. Het format voor evaluatie van de verbonden partijen (DMS 2552557) vast te stellen (als nadere uitwerking bij de Nota verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden (DMS 2140377));
2. In te stemmen met het uitvoeren van de evaluatie conform het format onder punt 1 voor de volgende verbonden partijen/samenwerkingsverbanden in de huidige bestuursperiode:
a. Nationaal Park Hollandse Duinen;
b. Alliantie Waterkracht.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Evaluatie verbonden partijen
Versienummer	1.0
Dossiernummer	3922
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

Indien invulveld niet van toepassing is 'n.v.t.' plaatsen.

1) Het gevraagde besluit

College besluit de VV te verzoeken:
1. Het format voor evaluatie van de verbonden partijen (DMS 2552557) vast te stellen (als nadere uitwerking bij de Nota verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden (DMS 2140377));
2. In te stemmen met het uitvoeren van de evaluatie conform het format onder punt 1 voor de volgende verbonden partijen/samenwerkingsverbanden in de huidige bestuursperiode:
a. Nationaal Park Hollandse Duinen;
b. Alliantie Waterkracht.

2) Aanleiding

In de commissie BFO van 2 juli jl. heeft portefeuillehouder Peter Ouwendijk een toezegging gedaan over de evaluatie van verbonden partijen.

3) Beoogd effect

Met dit voorstel wordt gehoor gegeven aan de behoefte van de VV aan meer informatie om haar controlerende taak uit te oefenen op gebied van de evaluatie van verbonden partijen.

4) Kernboodschap

Met de gekozen evaluatie vorm wordt verdere invulling gegeven aan de kaders uit de door de VV vastgestelde Nota verbonden partijen (DMS 2140377) om de verbonden partijen te evalueren.

5) Historie – eerdere besluitvorming

-Brief Rekeningcommissie aan VV: Onderzoek Rekeningcommissie naar Verbonden Partijen Veiligheid d.d. 11 januari 2021;
- Brief college van D&H aan VV: Brief aan VV met reactie college op onderzoek van Rekeningcommissie m.b.t. verbonden partijen d.d. 2 maart 2021;
- Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022 vastgesteld in VV van 22 december 2022 (DMS 2140377);
- Brief college van D&H aan VV inzake evaluatie verbonden partijen (DMS 2524036).

6) Regelgeving en Beleid

-Nota verbonden partijen Delfland (DMS nr.2140377);
- Verordening beleids-en verantwoordingsfunctie Delfland (DMS 1299394)
- Waterschapsbesluit, art. 4.11 en 4.30;
- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) art. 50;

7) Financiën

N.v.t.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

N.v.t.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

N.v.t.

14) Bevoegd orgaan

De VV heeft een kaderstellende en controlerende taak bij het aangaan en beëindigen van verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden. Deze taken zijn wettelijk verankerd in de Waterschapswet(artikelen 108, 109, 56 en 78).

15) Toelichting

Begin 2021 heeft de rekeningcommissie de conclusies en aanbevelingen uit het door haar verrichte onderzoek naar verbonden partijen aan de Verenigde Vergadering aangeboden.

In 2022 heeft de VV de geactualiseerde nota "Nota Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022" vastgesteld. In de geactualiseerde nota zijn zowel de wetswijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen uit 2022 en de aanbevelingen uit het onderzoek van de Rekeningcommissie verwerkt.

De nota vormt het formele, beleidsmatige kader voor het inzetten en evalueren van verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden. Daarnaast geeft de nota aan welke afwegingen moeten worden gemaakt bij het aangaan of wijzigen van samenwerkingsverbanden.

In de huidige bestuursperiode heeft het college in een brief aan de VV (DMS 2524036), naar aanleiding van de schriftelijke vragen hierover van de fractie Natuurterreinen, toegelicht op welke wijze de invulling van de evaluatie van verbonden partijen en samenwerkingsverbanden is opgepakt.

In de commissie BFO van 2 juli jl. heeft de portefeuillehouder Financiën aanvullend toegezegd een voorstel voor de evaluatie van verbonden partijen te doen.

Het voorliggende voorstel is om in de huidige bestuursperiode de drie bij het gevraagde besluit genoemde verbonden partijen/samenwerkingsverbanden op basis van het

voorliggende format te evalueren en de resultaten hiervan in de VV van 11 februari 2027 ter kennisname aan te bieden.

De keuze voor de te evalueren partijen is gebaseerd op de partijen die niet reeds in een informatieve VV zijn gepresenteerd. Verder is voor een aantal overige verbonden partijen en samenwerkingsverbanden, die nog niet in een informatieve VV zijn gepresenteerd, de overweging gemaakt om deze niet te evalueren vanwege contractbeëindiging, uittreding en opheffing van de verbonden partij. Dit betreft respectievelijk Delfluent, ONW en de Centrale Salarisadministratie en functioneel beheer (CSF). Daarnaast zijn in de overweging ook samenwerkingsverbanden in de bedrijfsvoering uitgesloten, omdat evaluatie hier een onderdeel is van de reguliere operationele afstemming.

In het format voor de evaluatie zijn de in de nota Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden 2022 opgenomen relevante aspecten opgenomen.

Met dit voorstel wordt gehoor gegeven aan de behoefte van de VV aan toezicht en het kunnen uitvoeren van controlerende taak door de evaluatie van verbonden partijen.

De gekozen evaluatie vorm sluit aan op de kaders voor evaluatie uit de Nota verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden.

16) Bijlagen

1. Format Evaluatie verbonden partijen (DMS 2552557)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Evaluatie verbonden partijen
Dossiernummer	3922

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Thursday 15 October 2026, dossiernummer 3922;

gelezen het positieve advies van de commissie BFO 12 november 2026.

Overwegende dat:
1. Met de gekozen evaluatie vorm wordt voldaan aan de kaders uit de door de VV vastgestelde Nota verbonden partijen;
2.
Met dit voorstel wordt gehoor gegeven aan de behoefte van de VV aan toezicht en het kunnen uitvoeren van de controlerende taak door de evaluatie van verbonden partijen.

Gelet op:
- Waterschapswet art. 56, 78, 108 en 109);
- Waterschapsbesluit, art. 4.11 en 4.30;
- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) art. 50;
- Nota verbonden partijen Delfland (DMS nr.2140377);
- Verordening beleids-en verantwoordingsfunctie Delfland (DMS 1299394)

Besluit:

1. Het format voor evaluatie van de verbonden partijen (DMS 2552557) vast te stellen (als nadere uitwerking bij de Nota verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden (DMS 2140377));
2. In te stemmen met het uitvoeren van de evaluatie conform het format onder punt 1 voor de volgende verbonden partijen/samenwerkingsverbanden in de huidige bestuursperiode:
a. Nationaal Park Hollandse Duinen;
b. Alliantie Waterkracht.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris, de voorzitter,

Evaluatie VV-besluit deelname *(vul de naam in van de verbonden partij/samenwerkingsverband en het DMS-nummer van dit document)*

Inleiding

(Benoem de eerdere relevante besluitvorming, zowel intern (D&H- en VV-besluiten) als bestuurlijke afspraken extern).

1. Beschrijving bestuurlijke context

(Beschrijf kort de bestuurlijke context waarin de verbonden partij/samenwerkingsverband opereert. Denk aan politieke agenda, coalitieakkoord, wet- en regelgeving, bestuurlijke verhoudingen en besluitvormingsprocedures).

2. Doel en opzet evaluatie

Met het besluit om deel te nemen aan de verbonden partij/het samenwerkingsverband heeft de VV een doel gesteld en kaders (geld, fte, risicoprofiel) meegegeven. De evaluatie gaat in op de mate van doelrealisatie en toetst de meegegeven kaders. De evaluatie betreft de periode vanaf het begin van deze bestuursperiode tot en met heden of het moment van deelname tot en met heden als de deelname is gestart na aanvang van deze bestuursperiode.

De Nota Verbonden Partijen biedt bruikbare handvatten voor een (periodieke) evaluatie. Beantwoording van de drie volgende hoofdvragen is feitelijk de basis van de evaluatie.

1. Is er iets veranderd in de doelstellingen van Delfland die onderliggend zijn geweest bij het aangaan van de samenwerking?

2. Is er iets veranderd in de voordelen, nadelen en verwachte meerwaarde die wij zagen bij samenwerken met de verbonden partij/samenwerkingsverband en zitten we op koers met het behalen van de gestelde doelen?

3. *Is het risicoprofiel veranderd of is er iets veranderd bij de verbonden partij/samenwerkingsverband zelf waardoor samenwerking anders beschouwd zou moeten worden?*

3. Conclusies en advies

Beschrijf de uitkomst van de evaluatie. Benoem daarbij ook welke keuzes/opties het algemeen bestuur heeft om te kunnen sturen op basis van de uitkomsten.

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3822
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.4
Titel Ouw - Verordening watersysteemheffing 2027

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Pfo Peter Ouwendijk	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. de Verordening Watersysteemheffing Delfland 2027 (DMS 2553973), vast te stellen.

Onderwerp	Verordening watersysteemheffing Delfland 2027
Versienummer	1.1
Dossiernummer	3822
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. de Verordening Watersysteemheffing Delfland 2027 (DMS 2553973), vast te stellen.

2) Aanleiding

Voor het opleggen van de waterschapsbelastingen in 2027 zijn door de VV vastgestelde verordeningen benodigd. In de voorliggende verordening watersysteemheffing 2027 zijn de nieuwe modelverordening van de Unie van waterschappen en de verordening 2026 als basis gehanteerd. Hierin zijn de tarieven geactualiseerd voor 2027 berekend overeenkomstig de opgestelde kostentoedelingsverordening o.b.v. de conceptbegroting 2027.
Na vaststelling wordt de verordening 2027 verstrekt aan de RBG, de gemeenschappelijke regeling die voor Delfland de heffing en inning van de belastingen uitvoert.

3) Beoogd effect

Correcte verordening watersysteemheffing die in werking treedt met ingang van 1 januari 2027.

4) Kernboodschap

Het vaststellen van de belastingverordening voor de watersysteemheffing 2027 met daarin opgenomen de tarieven op basis waarvan de RBG, de gemeenschappelijke regeling die voor Delfland de heffing en inning verricht, haar werkzaamheden voor Delfland kan uitvoeren.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Bij besluit van de Verenigde Vergadering van 27 november 2025 is de verordening voor de watersysteemheffing 2026 vastgesteld.

6) Regelgeving en Beleid

Waterschapswet:
- Artikel 110: bevoegdheid van het algemeen bestuur tot het vaststellen van een belastingverordening.
- Artikelen 117, 118, 119: omschrijving en uitwerking watersysteemheffing.

Omgevingswet:
- Artikel 2.17

Algemene wet bestuursrecht:
- Artikel 3.40: een besluit treedt niet in werking voordat het bekend is gemaakt.
- Artikel 3.42: het besluit wordt gepubliceerd

Bekendmakingswet:
- Artikel 6: bekendmaking in Waterschapsblad

Inspraakverordening Delfland 2011:
- artikel 2.1.

Dossiernummer: 3822

7) Financiën

Met vaststelling van de nieuwe verordening vindt de belastingheffing met ingang van 2027 plaats op basis van de bij de begroting 2027 vastgestelde tarieven.
De vaststelling van de verordening zelf heeft geen financiële gevolgen, het is de uitkomst van andere besluiten namelijk de vastgestelde kostentoedelingsverordening 2026, de kostenverdeling 2023 en de begroting 2027.

De oude tarieven van 2026 en de nieuwe tarieven voor 2027 zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Tarieven watersysteemheffing	2026	2027
Heffing ingezetenen per huishouden	€ 137,51	€ 142,35
Heffing gebouwd woningen in proc. economische waarde	0,0256%	0,0257%
Heffing gebouwd niet woningen in proc. economische waarde	0,0303%	0,0300%
Heffing ongebouwd per ha.	€ 102,14	€ 107,88
Heffing ongebouwd per ha. (wegen)	€ 204,28	€ 215,76
Heffing natuur per ha.	€ 4,84	€ 4,78

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Risico: Zolang de Verenigde Vergadering de verordening niet heeft vastgesteld, kan geen nieuw tarief worden gehanteerd.
Beheersmaatregel: verordening tijdig ter vaststelling voorleggen.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

N.v.t.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Op grond van artikel 6 van de Bekendmakingswet wordt het besluit van de VV tot vaststelling van een verordening bekendgemaakt in het elektronisch Waterschapsblad door plaatsing van de integrale tekst van die verordening.

14) Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om de belastingverordening vast te stellen op grond van artikel 110 van de Waterschapswet.
D&H is bevoegd om de besluiten van de VV voor te bereiden op grond van artikel 84 lid 2 van de Waterschapswet.

15) Toelichting

De verordening is:
1. gebaseerd op de modelverordening van de Unie van Waterschappen;
2. aangepast aan de situatie bij Delfland.

Dossiernummer: 3822

In de nieuwe verordening watersysteemheffing zijn de volgende wijzigingen verwerkt ten opzichte van die uit 2026:
1. De tarieven voor 2027 zijn opgenomen (art. 4, 6, 8 en 10);
2. De naam van de verordening wordt voorzien van het jaartal 2027;

Inspraak is alleen zinvol als er bij vaststelling van de Verordening keuzevrijheid is waarbij rekening gehouden kan worden met de zienswijzen van belanghebbenden en dat is hier niet het geval.
De onderbouwing dat inspraak op de belastingverordeningen niet zinvol is, blijkt uit de relatie kostentoedelingsverordening, begroting en belastingverordening:
a. Uit de vastgestelde begroting volgt welke belastinginkomsten Delfland in 2027 nodig heeft;
b. Uit de vastgestelde kostentoedelingsverordening volgt op welke wijze de belastingen over de verschillende categorieën worden verdeeld;
c. In de belastingverordening worden de belastbare feiten, belastingplichtigen, heffingsmaatstaven evenals de uit a. en b. voortvloeiende tarieven vastgelegd.

De tarieven in de Verordening watersysteemheffing Delfland 2027, vloeien dus voort uit eerdere besluiten.

Met de vaststelling van de verordening 2027 wordt bepaald dat de verordening 2026 wordt ingetrokken per 1 januari 2027 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan. Zie artikel 19 van de verordening 2027.

16) Bijlagen

1. Verordening watersysteemheffing 2027 (DMS 2553973)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Verordening watersysteemheffing Delfland 2027
Dossiernummer	3822

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Thursday 15 October 2026, dossiernummer 3822;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie van 12 november 2026

Overwegende dat:
De tarieven die voor de watersysteemheffing worden gehanteerd, gebaseerd zijn op de begroting 2027.
Voor de watersysteemheffing vanaf 1 januari 2027 een nieuwe verordening nodig is.

Gelet op:
Waterschapswet:
- artikel 110: bevoegdheid van het algemeen bestuur tot het vaststellen van een belastingverordening.
- artikelen 117, 118, 119: omschrijving en uitwerking watersysteemheffing.
Omgevingswet: artikel 2.17
Algemene wet bestuursrecht:
- artikel 3.40: een besluit treedt niet in werking voordat het bekend is gemaakt.
- artikel 3.42: het besluit wordt gepubliceerd
Bekendmakingswet: artikel 6: bekendmaking in Waterschapsblad
Inspraakverordening Delfland 2011: artikel 2.1

Besluit:
Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. de Verordening Watersysteemheffing Delfland 2027 (DMS 2553973), vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3822

Verordening watersysteemheffing Delfland 2027

Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. *bemalen gebieden*: delen van het waterschapsgebied die niet vrij afwateren en delen van het waterschapsgebied waarin uit de lager gelegen gebieden water wordt opgemalen;
b. *buitendijks gelegen onroerende zaken*: onroerende zaken die geheel of gedeeltelijk buiten de primaire waterkering zijn gelegen;
c. *de heffing*: de watersysteemheffing als bedoeld in artikel 117, eerste lid, van de Waterschapswet;
d. *draagvlakmeting*: meting als bedoeld in artikel 122, vijfde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet;
e. *gebied van het waterschap*: het gebied dat is aangegeven op de bij het provinciaal reglement van het waterschap behorende kaart waarin het beheer van watersystemen aan het waterschap is opgedragen;
f. *glasopstand*: onroerende zaak als bedoeld als bedoeld in artikel 220d, eerste lid, onderdeel b, van de Gemeentewet;
g. *heffingsambtenaar*: de ambtenaar bedoeld in artikel 123, derde lid, onderdeel b, of de ambtenaar bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onder a, van de Waterschapswet;
h. *ingezetene*: degene die blijkens de basisregistratie personen bij het begin van het kalenderjaar woonplaats heeft in het gebied van het waterschap en die aldaar gebruik heeft van woonruimte, met dien verstande dat gebruik van woonruimte door de leden van een gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt als gebruik door een door de heffingsambtenaar aan te wijzen lid van dat huishouden;
i. *invorderingsambtenaar*: de ambtenaar bedoeld in artikel 123, derde lid, onderdeel c, of de ambtenaar bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet;
j. *kostentoedelingsverordening*: de verordening van het waterschap, bedoeld in artikel 120, eerste lid, eerste volzin, van de Waterschapswet;
k. *kosten verbonden aan het beheer van watersystemen*: belastingopbrengst van de kostendrager watersysteembeheer zoals blijkend uit de begroting van het waterschap;
l. *natuurterreinen*: ongebouwde onroerende zaken waarvan de inrichting en het beheer geheel of nagenoeg geheel en duurzaam zijn afgestemd op het behoud of de ontwikkeling van natuur. Onder natuurterreinen worden mede verstaan bossen en open wateren met een oppervlakte van ten minste één hectare;
m. *ongebouwde onroerende zaken*: ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn;
n. *onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen*: onroerende zaken als bedoeld in artikel 220a, tweede lid, van de Gemeentewet;
o. *verharde openbare wegen*: het verharde gedeelte van een openbare weg en de verharde wegdelen die dienstbaar zijn aan de verkeersfunctie van de weg;
p. *wateraanvoerproject*: project dat door of vanwege het algemeen bestuur van het waterschap tot stand is of wordt gebracht in een bepaald gedeelte van het gebied van het waterschap waarin ongebouwde onroerende zaken liggen waarnaar water wordt aangevoerd;

q. *waterbergingsgebieden*: gebieden die uit onroerende zaken bestaan die blijkens de legger, bedoeld in artikel 2.39 van de Omgevingswet, als waterberging worden gebruikt. De gebieden maken integraal onderdeel uit van het watersysteem en zijn als zodanig in de legger van het waterschap opgenomen;
r. *watersysteemheffing ingezetenen:* de heffing die wordt geheven van de heffingplichtigen bedoeld in artikel 117, eerste lid, onderdeel a, van de Waterschapswet;
s. *watersysteemheffing gebouwd*: de heffing die wordt geheven van de heffingplichtigen bedoeld in artikel 117, eerste lid, onderdeel d, van de Waterschapswet;
t. *watersysteemheffing natuurterreinen*: de heffing die wordt geheven van de heffingplichtigen bedoeld in artikel 117, eerste lid, onderdeel c, van de Waterschapswet;
u. *watersysteemheffing ongebouwd*: de heffing die wordt geheven van de heffingplichtigen bedoeld in artikel 117, eerste lid, onderdeel b, van de Waterschapwet;
v. *woonruimte*: ruimte die blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven.

Artikel 2 Belastbaar feit en heffingplichtigen

1. Ter bestrijding van kosten verbonden aan het beheer van watersystemen wordt onder de naam watersysteemheffing een directe belasting geheven.
2. De heffing wordt geheven van hen die:
    a. ingezetenen zijn;
    b. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, in het gebied van het waterschap;
    c. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van natuurterreinen in het gebied van het waterschap;
    d. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van gebouwde onroerende zaken in het gebied van het waterschap.
3. Heffingplichtig in de zin van het tweede lid, onderdelen b, c en d, is degene die bij het begin van het kalenderjaar als rechthebbende in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen rechthebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is;
4. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdelen b, c en d, is heffingplichtig de:
    a. beperkt gerechtigde en niet de eigenaar, ingeval de onroerende zaak is onderworpen aan het recht van beklemming, van erfpacht, van opstal, van vruchtgebruik, van gebruik of van bewoning;
    b. eigenaar voor wat betreft het recht van opstal, indien dat recht uitsluitend is gevestigd ten behoeve van de aanleg of het onderhoud, dan wel ten behoeve van de aanleg en het onderhoud, van ondergrondse dan wel bovengrondse leidingen.
5. Indien de onroerende zaak is onderworpen aan beperkte rechten als bedoeld in het vorige artikellid, heeft voor de heffingplicht:
    a. de vruchtgebruiker, gebruiker of bewoner voorrang boven zowel de opstaller als de erfpachter, onderscheidenlijk de beklemde meier;

b. de opstaller voorrang boven de erfpachter, onderscheidenlijk de beklemde meier.

Artikel 3 Heffingsmaatstaf

Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf:

a. ter zake van ingezetenen: de woonruimte;
b. ter zake van ongebouwde onroerende zaken als bedoeld in artikel 117, onderdeel b, van de Waterschapswet: de oppervlakte van de onroerende zaak, uitgedrukt in een aantal hectaren of een gedeelte daarvan;
c. ter zake van natuurterreinen: de oppervlakte van de onroerende zaak, uitgedrukt in een aantal hectaren of een gedeelte daarvan;
d. ter zake van gebouwde onroerende zaken als bedoeld in artikel 117, onderdeel d, van de Waterschapwet: de waarde die voor het kalenderjaar voor de onroerende zaak wordt bepaald op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken.

Hoofdstuk 2 Watersysteemheffing ingezetenen

Artikel 4 Tarief ingezetenen

Met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in de kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2027, bedraagt het tarief van de watersysteemheffing voor de categorie ingezetenen € 142,35 per woonruimte.

Hoofdstuk 3 Watersysteemheffing ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn

Artikel 5 Belastingobject

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel b en artikel 9, derde lid van deze verordening, wordt als één ongebouwde onroerende zaak die geen natuurterrein is aangemerkt een kadastraal perceel of een gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten:

   a. hetgeen ingevolge artikel 9, eerste en tweede lid, wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak;

   b. een natuurterrein.

2. Voor de heffing worden openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken, alsmede waterverdedigingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning, aangemerkt als ongebouwde onroerende zaken.

Artikel 6 Tarief

1. Met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in de kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2027, bedraagt het tarief van de heffing voor ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn € 107,88 per hectare.

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid en met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in artikel 4 van de kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2027, bedraagt het tarief voor verharde openbare wegen, € 215,76 per hectare.

Hoofdstuk 4 Watersysteemheffing natuurterreinen

Artikel 7 Belastingobject

Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel c van deze verordening, wordt als één natuurterrein aangemerkt een kadastraal perceel of gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten:

a. hetgeen ingevolge artikel 9, eerste en tweede lid wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak;
b. hetgeen ingevolge artikel 5 wordt aangemerkt als een ongebouwde onroerende zaak.

Artikel 8 Tarief

1. Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2027, bedraagt het tarief van de heffing voor natuurterreinen € 4,78 per hectare.

Hoofdstuk 5 Watersysteemheffing gebouwde onroerende zaken

Artikel 9 Belastingobject

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel d van deze verordening, wordt als één gebouwde onroerende zaak aangemerkt:
    a. een gebouwd eigendom;
    b. een gedeelte van een gebouwd eigendom dat blijkens zijn indeling is bestemd om als een afzonderlijk geheel te worden gebruikt;
    c. een samenstel van twee of meer van de in onderdeel a bedoelde gebouwde eigendommen of van in onderdeel b bedoelde gedeelten daarvan die bij dezelfde belastingplichtige in gebruik zijn en die, naar de omstandigheden beoordeeld, bij elkaar behoren;
    d. het binnen het gebied van een gemeente gelegen deel van een in onderdeel a bedoelde eigendom, van een in onderdeel b bedoeld gedeelte of van een in onderdeel c bedoeld samenstel;
    e. het binnen het gebied van het waterschap gelegen deel van een in onderdeel a bedoelde eigendom, van een in onderdeel b bedoeld gedeelte, van een in onderdeel c bedoeld samenstel of van een in onderdeel d bedoeld deel.
2. Voor de toepassing van het eerste lid maken de ongebouwde eigendommen voor zover die een samenstel vormen met een gebouwd eigendom als bedoeld in het vorige artikellid, onderdeel a tot en met e, deel uit van de gebouwde onroerende zaak.
3. In afwijking van het bepaalde in het vorige artikellid maken de ongebouwde eigendommen, voor zover de waarde daarvan bij de waardebepaling op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken op basis van het bepaalde krachtens artikel 18, vierde lid, van die wet buiten aanmerking wordt gelaten, geen deel uit van de gebouwde onroerende zaak.

Artikel 10 Tarief

1. Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2027, bedraagt het tarief van de heffing voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen 0,0257% van de heffingsmaatstaf als bedoeld in artikel 3, onderdeel d van deze verordening.

2. Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2027, bedraagt het tarief van de heffing voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen 0,0300% van de heffingsmaatstaf als bedoeld in artikel 3, onderdeel d van deze verordening.

Hoofdstuk 6 Heffing en invordering

Artikel 11 Belastingjaar

Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 12 Wijze van heffing

De heffing wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 13 Tenaamstelling en invordering belastingaanslag bij meer heffingplichtigen

1. Indien ter zake van hetzelfde voorwerp van de belasting of ter zake van hetzelfde belastbare feit twee of meer personen heffingplichtig zijn, stelt de heffingsambtenaar de aanslag ten name van een van hen.
2. Indien de heffingplicht, bedoeld in het eerste lid, voortvloeit uit het genot van een onroerende zaak krachtens eigendom, bezit of beperkt recht en de aanslag ten name van een van de heffingplichtigen is gesteld, kan de invorderingsambtenaar de belastingaanslag op de gehele onroerende zaak verhalen op degene op wiens naam de aanslag ingevolge het eerste lid is gesteld, zonder rekening te houden met de rechten van de overige heffingplichtigen.

Artikel 14 Niet opleggen van aanslagen

1. Een aanslag die het bedrag van € 5,00 niet te boven gaat, wordt niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen aangemerkt als één aanslag.

Artikel 15 Vrijstellingen

1. De heffing wordt niet geheven ter zake van:
    a. ongebouwde onroerende zaken of natuurterreinen waarvan het Hoogheemraadschap van Delfland genot hebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is,
    b. ongebouwde gronden behorende tot het strand en de buitenduinen als bedoeld in de legger van de zeewering,
    c. ongebouwde gronden behorende tot de Delflandsedijk als bedoeld in de legger van de Delflandsedijk en de binnenwaterkering als bedoeld in de legger Binnenwaterkering, landscheidingen, boezem- en polderkaden en waterscheidingen,
    d. wateren als zodanig in de basisregistratie kadaster vermeld en behorende tot Delflands boezem.
2. De watersysteemheffing gebouwde onroerende zaken wordt niet geheven ter zake van:
    a. straatmeubilair, waaronder alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen- worden begrepen die zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van een in het waterschapsgebied gelegen gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri’s, hekken en palen,

b. gebouwde onroerende zaken waarvan het Hoogheemraadschap van Delfland genot hebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 16 Invorderingstermijnen

1. De belastingaanslag bedoeld in artikel 2 het tweede lid, onderdelen a, b, c en d is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 15.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 17 Kwijtschelding

Van de watersysteemheffing natuurterreinen, de watersysteemheffing ongebouwd en de watersysteemheffing gebouwd wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 18 Nadere regels

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de heffing.

Artikel 19 Intrekken bestaande verordening, inwerkingtreding, tijdstip van ingang van de heffing en citeertitel nieuwe verordening

1. De "Verordening Watersysteemheffing Delfland 2026", vastgesteld bij besluit van 27 november 2025 wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2027, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening Watersysteemheffing Delfland 2027", treedt in werking na bekendmaking, doch niet eerder dan 1 januari 2027.

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3823
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.5
Titel Ouw - Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing 2027

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Peter Ouwendijk	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. De Verordening Zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing Delfland 2027 (DMS2553974), vast te stellen.

Onderwerp	Verordening zuiveringsheffing Delfland 2027 en Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2027
Versienummer	1.1
Dossiernummer	3823
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. De Verordening Zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing Delfland 2027 (DMS 2553974), vast te stellen.

2) Aanleiding

Voor het opleggen van de waterschapsbelastingen in 2027 is een door de VV vastgestelde verordening 2027 benodigd. In de voorliggende verordening zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing 2027 zijn de nieuwe modelverordeningen van de Unie van waterschappen en onze verordeningen 2026 als basis gehanteerd.
Na vaststelling wordt de verordening 2027 verstrekt aan de RBG, de gemeenschappelijke regeling die voor Delfland de heffing en inning van de belastingen uitvoert.

3) Beoogd effect

Een correcte verordeningen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing die in werking treedt met ingang van 1 januari 2027.

4) Kernboodschap

Het vaststellen van de belastingverordening voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing 2027 met daarin opgenomen het tarief op basis waarvan de RBG, de gemeenschappelijke regeling die voor Delfland de heffing en inning verricht, haar werkzaamheden voor Delfland kan uitvoeren.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Bij besluit van de Verenigde Vergadering van 27 november 2025 zijn de verordening voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing 2026 vastgesteld.

6) Regelgeving en Beleid

Waterwet:
- artikel 7.2 en volgende voor de uitwerking van de verontreinigingsheffing
Waterschapswet:
- Artikel 110: bevoegdheid van het algemeen bestuur tot het vaststellen van een belastingverordening.
- Artikelen 122c tot en met 122l: omschrijving en uitwerking zuiveringsheffing.
Algemene wet bestuursrecht:
- Artikel 3.40: een besluit treedt niet in werking voordat het bekend is gemaakt.
- Artikel 3.42: het besluit wordt gepubliceerd
Bekendmakingswet:
- Artikel 6: bekendmaking in Waterschapsblad

Dossiernummer: 3823

Waterschapsbesluit:
- artikel 6.12.
Omgevingswet:
- artikel 2.17
Inspraakverordening Delfland 2011:
- artikel 2.1.

7) Financiën

Met de vaststelling van de verordening vindt de belastingheffing 2027 plaats op basis van het bij de begroting 2027 vastgestelde tarief.
De nieuwe verordening zelf heeft geen financiële gevolgen, het is de uitkomst van andere besluiten namelijk de vastgestelde kostentoedelingsverordening 2026, de kostenverdeling 2023 en de begroting 2026.

Het oude tarief van 2026 en het nieuwe tarief voor 2027 zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Tarief verontreinigingsheffing en zuiveringsheffing	2026	2027
Per vervuilingseenheid	€ 115,33	€ 123,03

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Risico: Zolang de Verenigde Vergadering de verordening niet heeft vastgesteld, kan geen nieuw tarief worden gehanteerd.
Beheersmaatregel: verordening tijdig ter vaststelling voorleggen.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

N.v.t.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Op grond van artikel 6 van de Bekendmakingswet wordt het besluit van de VV tot vaststelling van een verordening bekendgemaakt in het elektronisch Waterschapsblad door plaatsing van de integrale tekst van die verordening. De in bijlage I genoemde normbladen worden bekendgemaakt door terinzagelegging op het kantoor van het Hoogheemraadschap op Phoenixstraat 32 te Delft.

14) Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om de belastingverordeningen vast te stellen op grond van artikel 110 van de Waterschapswet.
D&H is bevoegd om de besluiten van de VV voor te bereiden op grond van artikel 84 lid 2 van de Waterschapswet.

15) Toelichting

De verordening is:
1. gebaseerd op de modelverordening van de Unie van Waterschappen;
2. aangepast aan de situatie bij Delfland.

Dossiernummer: 3823

In de nieuwe verordening zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing zijn de volgende wijzigingen verwerkt ten opzichte van die uit 2026:
1. Het tarief voor 2027 is opgenomen (art. 17 van de verordening);
2. De naam van de verordening wordt voorzien van het jaartal 2027.

Inspraak is alleen zinvol als er bij vaststelling van de Verordening keuzevrijheid is waarbij rekening gehouden kan worden met de zienswijzen van belanghebbenden en dat is hier niet het geval.
De onderbouwing dat inspraak op de belastingverordening niet zinvol is, blijkt uit de relatie kostentoedelingsverordening, begroting en belastingverordening:
a. Uit de vastgestelde begroting volgt welke belastinginkomsten Delfland in 2027 nodig heeft;
b. In de belastingverordening worden de belastbare feiten, belastingplichtigen, heffingsmaatstaven evenals de uit a. en b. voortvloeiende tarieven vastgelegd.

Het tarief in de Verordening zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing Delfland 2027, vloeit dus voort uit eerdere besluiten.

Met de vaststelling van de verordening 2027 wordt bepaald dat de verordening zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing 2026 wordt ingetrokken per 1 januari 2027 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan. Zie artikel 23 van de verordening 2027.

16) Bijlagen

1. Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2027 (DMS 2553974)
2. Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2027 - wijzigingen tov 2026

Onderwerp	Verordening zuiveringsheffing Delfland 2027 en Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2027
Dossiernummer	3823

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Thursday 15 October 2026, dossiernummer 3823;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie van 12 november 2026

Overwegende dat:
Het tarief dat voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing wordt gehanteerd, gebaseerd is op de begroting 2027.
Voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing vanaf 1 januari 2027 een nieuwe verordening nodig is.

Gelet op:
Waterwet: artikel 7.2 en volgende voor de uitwerking van de verontreinigingsheffing
Waterschapswet: Artikel 110: bevoegdheid van het algemeen bestuur tot het vaststellen van een belastingverordening.
Artikelen 122c tot en met 122l: omschrijving en uitwerking zuiveringsheffing.
Algemene wet bestuursrecht:
- artikel 3.40: een besluit treedt niet in werking voordat het bekend is gemaakt.
- artikel 3.42: het besluit wordt gepubliceerd
Bekendmakingswet: artikel 6: bekendmaking in Waterschapsblad
Waterschapsbesluit: artikel 6.12.
Omgevingswet: artikel 2.17
Inspraakverordening Delfland 2011: artikel 2.1

Besluit:
Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. De Verordening Zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing Delfland 2027 (DMS 2553974), vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris, de voorzitter,

Dossiernummer: 3823

Verordening zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing Delfland 2027

Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- *afvoeren*: brengen van stoffen op een openbaar vuilwaterriool of op een systeem als bedoeld in artikel 2.16, derde lid, van de Omgevingswet dat wordt beheerd door of namens het waterschap;
- *bedrijfsruimte*: naar zijn aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringtechnisch werk of een openbaar vuilwaterriool;
- *heffingsambtenaar*: de daartoe aangewezen ambtenaar van de door het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling De Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet;
- *heffingsjaar*: kalenderjaar;
- *ingenomen water*: geleverd drink- en industriewater en warm tapwater, onttrokken grond- en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater;
- *lozen*: het brengen van afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap;
- *openbaar vuilwaterriool*: voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
- *oppervlaktewaterlichaam*: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, en de bijbehorende bodem en oevers, alsmede flora en fauna;
- *stedelijk afvalwater*: huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater;
- *stoffen*: afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen;
- *waterschap*: het Hoogheemraadschap van Delfland;
- *watersysteem*: samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken;
- *woonruimte*: ruimte die gezien zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen gezien de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
- *zuiveringtechnisch werk*: werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in exploitatie bij een waterschap of gemeente, of een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater.

Artikel 2 Bijlagen

Bij deze verordening behoren de volgende bijlagen:

a. bijlage I: voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening;

b. bijlage II: tabel afvalwatercoëfficiënten, zoals opgenomen in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet;
c. De in bijlage I genoemde normbladen worden bekendgemaakt door terinzagelegging op het kantoor van het waterschap aan de Phoenixstraat 32 te Delft.

Hoofdstuk 2 De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing
Artikel 3 Belastbaar feit en heffingsplicht

1. Als dekking van de kosten die zijn verbonden aan de behartiging van de taak inzake het zuiveren van afvalwater, wordt onder de naam zuiveringsheffing een directe belasting geheven ter zake van direct of indirect afvoeren op een zuivering technisch werk.
2. Onder de naam verontreinigingsheffing wordt een heffing ingesteld voor lozen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten goede aan de bekostiging van het beheer van het watersysteem van het waterschap
3. Aan de heffing worden onderworpen:
    a. als het gaat om een bedrijfsruimte of woonruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte;
    b. als het gaat om lozen met behulp van een openbaar vuilwaterriool of een zuiveringtechnisch werk: degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool of zuiveringtechnisch werk in beheer is;
    c. als het gaat om andere situaties dan als bedoeld in onderdeel a of b: degene die afvoert of loost.
4. Voor de toepassing van het derde lid, onderdeel a, is heffingplichtig:
    a. in geval van gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden: degene die door de heffingsambtenaar is aangewezen;
    b. in geval van gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven: degene die dat deel in gebruik heeft gegeven, met dien verstande dat degene die het deel in gebruik heeft gegeven, bevoegd is de heffing te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven;
    c. in geval van het ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte voor volgtijdig gebruik: degene die die ruimte ter beschikking heeft gesteld, met dien verstande dat degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, bevoegd is de heffing te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld.
5. Als stoffen met behulp van een openbaar vuilwaterriool worden afgevoerd, is degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool in beheer is, slechts voor die stoffen die de beheerder zelf op het openbaar vuilwaterriool heeft gebracht aan een zuiveringsheffing onderworpen.
6. Het afvoeren door het Hoogheemraadschap van Delfland is vrijgesteld van de heffing.
7. Van de verontreinigingsheffing zijn vrijgesteld:
    a. lozingen die plaatsvinden met behulp van een openbaar vuilwaterriool;
    b. lozingen van stoffen vanuit een zuiveringtechnisch werk door het waterschap zelf;

c. lozingen van stoffen afkomstig uit een zuiveringtechnisch werk anders dan door het waterschap zelf, mits de hoeveelheid afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen niet is toegenomen.

8. De opbrengst van de zuiveringsheffing kan ook worden besteed:

   a. aan het verstrekken van subsidies ter tegemoetkoming in de kosten van het voorbereiden en uitvoeren van maatregelen die verband houden met de zuivering van afvalwater aan diegenen die tot het treffen van die maatregelen zijn gehouden;

   b. aan het verstrekken van subsidies aan heffingplichtigen tot behoud van het gebruik van zuiveringtechnische werken om een stijging van het tarief van de heffing zoveel mogelijk te voorkomen;

   c. aan het doen van uitgaven ter beperking van de afvoer van hemelwater op een zuiveringtechnisch werk of op een openbaar vuilwaterriool;

   d. aan de bekostiging van maatregelen voor het opwekken van hernieuwbare energie ter compensatie van de uitstoot van broeikasgassen, die vrijkomen als gevolg van de zuivering van afvalwater en die in redelijkheid niet te vermijden zijn.

Artikel 4 Grondslag en heffingsmaatstaf

1. Voor de heffing geldt als grondslag de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd of geloosd.

2. Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf de vervuilingswaarde van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd of geloosd, waarbij de vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilingseenheden.

3. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt voor:

   a. het zuurstofverbruik: het jaarlijks verbruik van 54,8 kilogram zuurstof;

   b. gewichtshoeveelheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink: 1,00 of hoger kilogram;

   c. gewichtshoeveelheden van de groep van stoffen arseen, kwik en cadmium: 0,100 of hoger kilogram;

   d. gewichtshoeveelheden van de stof chloride: 650 of hoger kilogram;

   e. gewichtshoeveelheden van de stof sulfaat: 650 of hoger kilogram;

   f. gewichtshoeveelheden van de stof fosfor: 20,0 of hoger kilogram.

4. Het zuurstofverbruik van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd of geloosd, wordt bepaald op basis van de som van het chemisch zuurstofverbruik door omzetting van de hoeveelheid totaal organisch koolstof in de stoffen en het zuurstofverbruik door omzetting van de hoeveelheid totaal stikstof verminderd met de som van nitriet-stikstof en nitraat-stikstof in de stoffen, zoals voorgeschreven in Bijlage 1. Hierbij wordt het chemisch zuurstofverbruik gesteld op driemaal het gehalte totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen.

5. Het aantal vervuilingseenheden voor de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver, zink, arseen, kwik, cadmium, chloride, sulfaat en fosfor wordt bepaald op basis van de afgevoerde gewichtshoeveelheden, zoals voorgeschreven in Bijlage 1.

6. De stoffen zilver, chloride, sulfaat en fosfor worden niet aan de zuiveringsheffing onderworpen.

7. De stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver, zink, arseen, kwik, cadmium, chloride, sulfaat en fosfor worden niet aan de verontreinigingsheffing onderworpen.

Artikel 5 Afwijkende verhouding chemisch zuurstofverbruik en totaal organisch koolstof

1. Op aanvraag van de heffingplichtige besluit de heffingsambtenaar dat de heffingplichtige mag doen blijken dat de verhouding tussen het chemisch zuurstofverbruik en het totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen lager is dan tweeënhalf onderscheidenlijk hoger is dan drieënhalf. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:

    a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen die in het onderzoek worden betrokken;

    b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering plaatsvinden, óf ieder etmaal van die tijdvakken, óf één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan;

    c. de manier waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot de verhouding in het kalenderjaar tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof over het heffingsjaar.

2. De heffingsambtenaar kan het besluit op aanvraag en de in het vorige lid bedoelde voorschriften opnemen in de beschikking als bedoeld in artikel 5, zesde lid, of artikel 6, eerste lid.

3. De verhouding, bedoeld in het eerste lid, wordt bepaald door meting, bemonstering en analyse volgens de in artikel 5 opgenomen voorschriften. Als de heffingsambtenaar op grond van artikel 6 heeft ingestemd met meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen, dan wordt de in deze etmalen vastgestelde verhouding tussen de totale vracht aan chemisch zuurstofverbruik en de totale vracht aan totaal organisch koolstof representatief gevonden voor het gehele kalenderjaar.

4. In afwijking van artikel 3, vierde lid, tweede volzin, wordt de daarin bedoelde verhouding vastgesteld op de verhouding die overeenkomstig de vorige leden, onderscheidenlijk ambtshalve door de heffingsambtenaar, is bepaald. Als deze verhouding lager is dan tweeënhalf of hoger is dan drieënhalf, wordt de verhouding gedeeld door tweeënhalf onderscheidenlijk drieënhalf en vermenigvuldigd met drie.

5. De in het vorige lid bedoelde verhouding geldt tot het heffingsjaar waarin dit artikel door de heffingplichtige of door de heffingsambtenaar opnieuw wordt toegepast.

6. De heffingplichtige meldt veranderingen in de bedrijfsomstandigheden die aanleiding kunnen geven tot een wijziging in de verhouding als bedoeld in het vierde lid, direct bij de heffingsambtenaar.

Artikel 6 Meting, bemonstering en analyse

1. Het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende en niet-zuurstofbindende stoffen wordt berekend door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens. De meting, bemonstering, analyse en berekening vinden zo plaats dat de in Bijlage 1 opgenomen voorschriften worden nageleefd.

2. De in het eerste lid bedoelde meting, bemonstering en analyse vinden ieder etmaal van het heffingsjaar plaats, tenzij artikel 7 wordt toegepast.
3. De meting, bemonstering en analyse vinden zo plaats dat:
    a. de gemeten hoeveelheid afvalwater niet meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid afvalwater;
    b. het verkregen monster representatief is voor de totale hoeveelheid stoffen die gedurende de bemonsteringsperiode vanuit de bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan wordt afgevoerd of geloosd.
4. De heffingplichtige brengt de wijze van meting, bemonstering en analyse met een beschrijving van de daarvoor te gebruiken apparatuur voor het begin van het heffingsjaar ter kennis van de heffingsambtenaar. Als de apparatuur in de loop van het heffingsjaar in gebruik wordt genomen of wijzigt, dan wordt dit vóór de ingebruikname of de wijziging ter kennis van de heffingsambtenaar gebracht.
5. De heffingsambtenaar:
    a. kan ambtshalve bepalen dat meting en bemonstering plaatsvinden in afwijking van één of meer van de in Bijlage 1, onderdeel A, opgenomen voorschriften, als deze aannemelijk maakt dat dit noodzakelijk is ter voldoening aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
    b. beslist op aanvraag van de heffingplichtige, dat meting en bemonstering kunnen plaatsvinden in afwijking van een of meer van de in Bijlage 1, onderdeel A, opgenomen voorschriften, als de heffingplichtige aannemelijk maakt dat daarbij wordt voldaan aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
    c. beslist op aanvraag van de heffingplichtige, dat kan worden afgeweken van de in Bijlage 1, onderdeel B, opgenomen analysevoorschriften, als de heffingplichtige aannemelijk maakt dat de nauwkeurigheid van de uitkomsten van de analyse hierdoor niet wordt beïnvloed;
    d. kan over de afwijkingen als bedoeld in de onderdelen a, b en c nadere voorschriften geven.
6. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing, bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
    a. de voorschriften van Bijlage 1, onderdelen A en B, waarvan wordt afgeweken;
    b. de afwijkingen bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c;
    c. de nadere voorschriften bedoeld in het vijfde lid, onderdeel d;
    d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
7. De heffingsambtenaar kan twee of meer op grond van het vijfde lid genomen beschikkingen, die betrekking hebben op dezelfde heffingplichtige, in één brief samenvoegen.
8. De heffingsambtenaar kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde of geloosde, respectievelijk af te voeren of te lozen stoffen, de op grond van het vijfde lid genomen beschikkingen, ambtshalve wijzigen of intrekken.

Artikel 7 Beperkte meting, bemonstering en analyse

1. Op aanvraag van de heffingplichtige, die aannemelijk maakt dat voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden kan worden volstaan met gegevens die door meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen zijn verkregen, besluit de heffingsambtenaar dat meting en bemonstering plaatsvinden in afwijking van het bepaalde in artikel 6, tweede lid. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
    a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen die in het onderzoek worden betrokken;
    b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering plaatsvinden, óf ieder etmaal van die tijdvakken, óf één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan;
    c. de manier waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot het aantal vervuilingseenheden over een daar bedoeld tijdvak, onderscheidenlijk over het heffingsjaar;
    d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
2. De heffingsambtenaar kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde of geloosde, respectievelijk af te voeren of te lozen stoffen, de beschikking als bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken, als toepassing van berekeningsvoorschrift C.2 van onderdeel C van Bijlage 1 leidt tot een ander aantal etmalen dan in die beschikking is opgenomen.
3. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing, bedoeld in het vorige lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.

Artikel 8 Hoedanigheidscorrectie

1. Op aanvraag van de heffingplichtige, die aannemelijk maakt dat de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik als bedoeld in artikel 3, vierde lid, in belangrijke mate wordt beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, besluit de heffingsambtenaar dat op die uitkomst een correctie wordt toegepast. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
    a. de wijze van berekening van de correctie;
    b. de samenstelling van het afvalwater waarop de correctie van toepassing is;
    c. de frequentie en de wijze van onderzoek met betrekking tot meting, bemonstering en analyse.
2. De heffingsambtenaar kan het besluit op aanvraag en de in het vorige lid bedoelde voorschriften opnemen in de beschikking als bedoeld in artikel 6, zesde lid of artikel 7, eerste lid.
3. De aanvraag, het onderzoek en de berekening van de correctie geschieden met inachtneming van de voorschriften welke zijn opgenomen in onderdeel D van Bijlage 1.

4. De heffingsambtenaar kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde of geloosde, respectievelijk af te voeren of te lozen stoffen, de beschikking als bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken.

Artikel 9 Tabel afvalwatercoëfficiënten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, wordt het aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan vastgesteld met behulp van de in Bijlage 2 opgenomen tabel afvalwatercoëfficiënten, mits door de heffingplichtige aannemelijk is gemaakt dat het aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik in een kalenderjaar 1.000 of minder bedraagt en dit aantal met de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.
2. Het aantal vervuilingseenheden als bedoeld in het eerste lid wordt berekend volgens de formule: A x B, waarbij,
   A = het aantal m^3 in het kalenderjaar voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water;
   B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij klasse 8 van de in Bijlage 2 opgenomen tabel of als de heffingplichtige of de heffingsambtenaar doet blijken dat een andere klasse dan 8 van toepassing is, de afvalwatercoëfficiënt behorende bij een andere klasse van de in Bijlage 2 opgenomen tabel met de klassegrenzen waarbinnen de vervuilingswaarde van het zuurstofverbruik per m^3 voor de bedrijfsruimte of van het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water is gelegen.
3. Als de in het kalenderjaar ingenomen hoeveelheid water niet kan worden vastgesteld met watermeterstanden die aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar zijn opgenomen, stelt de heffingsambtenaar die hoeveelheid vast op een door hem nader vast te stellen wijze.
4. De vervuilingswaarde van het zuurstofverbruik per m^3 als bedoeld in het tweede lid wordt bepaald met toepassing van het Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009.
5. Als het aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan meer dan 1.000 bedraagt en de heffingplichtige aannemelijk maakt dat de berekening van dat aantal vervuilingseenheden met toepassing van de in het eerste lid bedoelde tabel niet tot een lagere uitkomst leidt dan de uitkomst van de berekening op de voet van artikel 6, eerste lid, besluit de heffingsambtenaar op aanvraag van heffingplichtige dat het eerste lid van overeenkomstige toepassing is. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing bij voor bezwaar vatbare beschikking.
6. De heffingplichtige meldt veranderingen in de bedrijfsomstandigheden, die aanleiding kunnen geven tot een wijziging in de vervuilingswaarde per m^3 ingenomen water, direct bij de heffingsambtenaar.

Artikel 10 Heffingsvrije grens

1. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel en zink wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 5 tot en met 9, te vermenigvuldigen met 0,0162.
2. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt

bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 5 tot en met 9, te vermenigvuldigen met 0,0027.

Artikel 11 Meetverplichting niet-zuurstofbindende stoffen

1. Als de vervuilingswaarde voor de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte minder dan 1.000 vervuilingseenheden bedraagt, wordt in afwijking van het bepaalde in artikel 6:
   a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, en zink op nihil gesteld, tenzij de heffingsambtenaar aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden voor deze stoffen de in artikel 10, eerste lid, bedoelde aftrek te boven gaat;
   b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, tenzij de heffingsambtenaar aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden voor deze stoffen de in artikel 10, tweede lid, bedoelde aftrek te boven gaat.
2. Als de vervuilingswaarde van de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte 1.000 vervuilingseenheden of meer bedraagt, wordt in afwijking van het bepaalde in artikel 6:
   a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink op nihil gesteld, als de heffingplichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden voor deze stoffen de in artikel 10, eerste lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat;
   b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, als de heffingplichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden voor deze stoffen de in artikel 10, tweede lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat.

Artikel 12 Vervuilingswaarde tuinbouwkassen

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die worden afgevoerd of geloosd vanuit een bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte bestemd om in het kader van de uitoefening van een beroep of een bedrijf onder een permanente opstand van glas of kunststof gewassen te telen, gesteld op drie vervuilingseenheden per hectare vloeroppervlak waarop onder glas of kunststof wordt geteeld en per deel van een hectare vloeroppervlak een evenredig deel van drie vervuilingseenheden.
2. Als in de loop van het kalenderjaar het gebruik van een in het eerste lid bedoelde bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte dan wel van een deel daarvan door de heffingplichtige begint of eindigt, wordt hij in dat kalenderjaar voor die bedrijfsruimte of dat onderdeel, voor een evenredig gedeelte aan de heffing onderworpen.
3. Een vervuilingswaarde voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van een bedrijfsruimte, berekend op basis van het eerste of tweede lid van minder dan vijf vervuilingseenheden, wordt op drie vervuilingseenheden, en van één of minder dan één vervuilingseenheid op één vervuilingseenheid gesteld.

Artikel 13 Totale vervuilingswaarde bedrijfsruimte

De vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte, wordt bepaald op de som van de aantallen vervuilingseenheden als berekend volgens de artikelen 6 tot en met 12, voor zover deze van toepassing zijn.

Artikel 14 Vervuilingswaarde kleine bedrijfsruimten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen, die vanuit een bedrijfsruimte worden afgevoerd of geloosd, gesteld op drie vervuilingseenheden wanneer door de heffingplichtige aannemelijk is gemaakt dat die vervuilingswaarde minder dan vijf vervuilingseenheden bedraagt en op één vervuilingseenheid wanneer door de heffingplichtige aannemelijk is gemaakt dat die één vervuilingseenheid of minder bedraagt.
2. De heffing voor het afvoeren of lozen vanuit bedrijfsruimten als bedoeld in het eerste lid is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij het begin van de heffingsplicht.
3. Als de aanslag in het heffingsjaar al is opgelegd voor drie vervuilingseenheden en de heffingplichtige aannemelijk maakt dat de vervuilingswaarde één vervuilingseenheid of minder bedraagt, bestaat aanspraak op vermindering. De heffingplichtige kan daartoe binnen zes weken na afloop van het heffingsjaar of, bij beëindiging van de heffingsplicht in de loop van het heffingsjaar, binnen zes weken na het einde van de heffingsplicht een aanvraag indienen bij de heffingsambtenaar.

Artikel 15 Vervuilingswaarde woonruimten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een woonruimte worden afgevoerd of geloosd, gesteld op drie vervuilingseenheden. De vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een door één persoon gebruikte woonruimte worden afgevoerd of geloosd bedraagt één vervuilingseenheid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de voor recreatiedoeleinden bestemde woonruimten die zich bevinden op een voor verblijfsrecreatie bestemd terrein dat zo wordt geëxploiteerd. De in de vorige volzin bedoelde woonruimten worden tezamen aangemerkt als één bedrijfsruimte dan wel als onderdeel van een bedrijfsruimte.
3. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie dat een woonruimte wordt gebruikt door één persoon ontstaat in de loop van het heffingsjaar, wordt de vervuilingswaarde op één vervuilingseenheid vastgesteld met ingang van de eerste dag volgend op de dag waarin die situatie is ontstaan. Indien de hiervoor bedoelde situatie ontstaat op de eerste dag van een kalendermaand, wordt de vervuilingswaarde met ingang van die dag op één vervuilingseenheid vastgesteld.
4. Als de in het derde lid bedoelde situatie ontstaat na de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op vermindering. De heffingplichtige kan daartoe binnen zes weken nadat de situatie is ontstaan een aanvraag indienen bij de heffingsambtenaar.
5. De heffing voor woonruimten als bedoeld in het eerste lid is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij het begin van de heffingsplicht.
6. Wanneer de heffingsplicht als bedoeld in het vijfde lid in de loop van het heffingsjaar begint, is de heffing verschuldigd voor een evenredig aantal kalenderdagen dat er in het heffingsjaar, na het begin van de heffingsplicht, nog overblijft. De dag van inschrijving in de basisregistratie personen geldt in dat geval als de datum waarop de heffingsplicht aanvangt.
7. Wanneer de heffingsplicht als bedoeld in het vijfde lid in de loop van het heffingsjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor een evenredig aantal kalenderdagen dat er in het heffingsjaar, na het einde van de heffingsplicht, nog overblijft. De dag vóór die van

uitschrijving uit de basisregistratie personen geldt in dat geval als de datum waarop de heffingsplicht eindigt.

8. Als de in het zevende lid bedoelde situatie ontstaat na de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op ontheffing. De heffingplichtige kan daartoe binnen zes weken nadat de situatie is ontstaan een aanvraag indienen bij de heffingsambtenaar.
9. Het zesde en zevende lid zijn niet van toepassing als de heffingplichtige het gebruik van de woonruimte beëindigt en direct aansluitend binnen het waterschap het gebruik krijgt van een woonruimte van waaruit eveneens wordt afgevoerd of geloosd.

Artikel 16 Schatting

De heffingsambtenaar kan het aantal vervuilingseenheden in een kalenderjaar geheel of gedeeltelijk schatten wanneer door de heffingplichtige:

a. de meting, bemonstering en analyse niet of niet geheel heeft plaatsgevonden volgens de in deze verordening en Bijlage 1 opgenomen voorschriften;
b. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend door meting, bemonstering en analyse en bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 9, eerste of vijfde lid, 11, eerste lid, 13, eerste lid, en 14, eerste lid, niet mogelijk is;
c. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend door meting, bemonstering, bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 9, vijfde lid, wel mogelijk is, maar door de heffingplichtige gedurende het heffingsjaar geen verzoek als bedoeld in dat artikel is gedaan;
d. niet of niet geheel is voldaan aan de voorschriften, verbonden aan het in artikel 5, 6, 7 of 8 bedoelde besluit.

Artikel 17 Tarief

Het tarief bedraagt € 123,03 per vervuilingseenheid.

Hoofdstuk 3 Heffing en invordering

Artikel 18 Wijze van heffing en termijnen van betaling

1. De heffing wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De aanslag bedoeld in artikel 4 is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 15.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 19 Aangifte

1. Het uitnodigen tot het doen van aangifte gebeurt door het uitreiken of toesturen van een aangiftebiljet of een aangiftebrief.
2. Het doen van aangifte gebeurt door het inleveren of toesturen van het uitgereikte aangiftebiljet met de daarbij gevraagde documenten of het op elektronische wijze toesturen van de door de programmatuur gevraagde gegevens.

Artikel 20 Niet opleggen van aanslagen

1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.
3. Het bepaalde in dit artikel geldt alléén voor aanslagen vastgesteld als gevolg van artikel 18, eerste lid.

Artikel 21 Nadere regels

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering.

Hoofdstuk 4 Strafbepalingen

Artikel 22 Strafbare feiten

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing

a. het niet voldoen aan de verplichtingen, bedoeld in artikel 5, zesde lid, artikel 6, vierde lid, en artikel 9, zesde lid;
b. het niet voldoen aan een in Bijlage 1, onderdelen A en B, opgenomen voorschrift, tenzij de heffingsambtenaar voor dit voorschrift gebruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid als bedoeld in artikel 6, vijfde lid.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 23 Inwerkingtreding, citeertitel en intrekking huidige verordening

1. De "Verordening zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing 2026" wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2027 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening Zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2027", treedt, met de daarbij behorende bijlagen I (Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening) en II (Tabel afvalwatercoëfficiënten), in werking na bekendmaking, doch niet eerder dan 1 januari 2027.
3. De in bijlage I genoemde normbladen worden bekendgemaakt door terinzagelegging op het kantoor van het waterschap aan de Phoenixstraat 32 te Delft.

Bijlage I behorende bij de Verordening Zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2027

Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening

Inhoudsopgave

Definitiebepalingen

A. Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

Paragraaf A.2 Meting

A.2.1 Doorstroomsnelheid

A.2.2 Inbouw en instellingen debietmeter

A.2.3 Verificatie (controle debietmeter)

A.2.4 Verificatierapport

A.2.5 Kalibratie (controle meetsysteem)

A.2.6 Kalibratiecertificaat

Paragraaf A.3 Bemonstering

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

B. Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

Paragraaf B.2 Analyse

C. Berekeningsvoorschriften

Paragraaf C.1 Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden

Paragraaf C.2 Berekeningswijze van het aantal etmalen

Paragraaf C.3 Correctie ingenomen oppervlaktewater

D. Hoedanigheidscorrectie (artikel 8)

Paragraaf D.1 De aanvraag

Paragraaf D.2 Het onderzoek

Paragraaf D.3 De berekening

D.3.1 Toxiciteit

Paragraaf D.4 De frequentie

Definitiebepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:

a. aantoonbaarheidsgrens: de laagste concentratie van een component in het monster waarvan de aanwezigheid nog met een bepaalde betrouwbaarheid kan worden vastgesteld, zijnde driemaal de spreiding van binnen laboratoriumreproduceerbaarheid op dit niveau;
b. bewaartermijn: de periode tussen het einde van het etmaal en het nemen van het etmaalverzamelmonster en de conserveringstermijn;
c. conserveringstermijn: de periode tussen het nemen van het monster uit het monsterverzamelvat en het zekerstellen van het gehalte, zijnde het begin van de uitvoering van de analyse;
d. debiet: de hoeveelheid volume afgevoerd of geloosd afvalwater gedurende het etmaal;
e. debietmeter: vloeistofmeter waarmee (bijvoorbeeld met magnetische inductie) het debiet gemeten wordt;
f. etmaal: een aaneengesloten periode van 24 uur;
g. etmaalverzamelmonster: een verzamelmonster dat wordt samengesteld in een etmaal;
h. gesloten meetsysteem: systeem dat het debiet meet in een gesloten (druk)leiding waarbij het afvalwater niet in contact staat met de buitenlucht;
i. ingesteld meetbereik: het meetbereik waarop een debietmeter is ingesteld;
j. in-situ kalibratie: een kalibratie in ingebouwde toestand in het bestaande meetsysteem;
k. justeren: het softwarematig aanpassen van (een) correctiefactor(en)/meterconstante(n)/het nulpunt;
l. kalibreren: bepalen van de afwijking van een debietmeter ten opzichte van de van toepassing zijnde standaard waarbij een nauwkeurig bekende hoeveelheid vloeistof door de debietmeter/het meetsysteem wordt geleid;
m. meetbereik: totale bereik van de debietmeter (zoals opgegeven door de fabrikant);
n. meetcyclus: de specifieke opstelling en procedure die wordt gebruikt om nauwkeurige metingen te verrichten, met inbegrip van de fysieke opstelling van de meetapparatuur, de kalibratie van de instrumenten en het verzamelen en analyseren van de gemeten data;
o. momentaan debiet: de actuele hoeveelheid water;
p. normale bedrijfsomstandigheden: de operationele omgeving waarbij sprake is van omstandigheden waaronder de debietmeter normaal functioneert;
q. open meetsysteem: meetsysteem waarbij het oppervlak van het stromende afvalwater in contact staat met de buitenlucht;
r. referentiemeter: debietmeter, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van een aangewezen instantie als bedoeld in artikel 3 van de Metrologiewet;
s. verificatie: het controleren van een debietmeter door het elektronisch nabootsen van het meetsignaal;
t. verzamelmonster: monster dat is samengesteld in een vooraf vastgestelde periode dat wordt verkregen door (deel)monsters die op basis van volume of tijd zijn genomen;
u. werkgebied: het meetbereik van de te verifiëren en/of te kalibreren debietmeter onder normale bedrijfsomstandigheden.

A. Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

In deze paragraaf worden enkele voorschriften gegeven die gelden bij de wijze van meting, de wijze van monstername en –behandeling. Hierbij gelden de volgende algemene eisen:

- De meet- en bemonsteringsvoorzieningen verkeren in een goede staat, worden regelmatig schoongemaakt en zijn altijd goed en veilig toegankelijk.
- De meet- en monsternemingstoestellen en hulpmiddelen worden volgens onderstaande bepalingen respectievelijk NEN 6600-1:2019 nl geïnstalleerd en onderhouden.
- Een afvalwaterstroom kan zowel in een open als in een gesloten meetsysteem worden gemeten en bemonsterd. Voor het bepalen van de hoeveelheid afvalwater is meting met een gesloten meetsysteem in beginsel de toe te passen methode.

In paragraaf A.2 wordt nader ingegaan op de meting en in paragraaf A.3 op de bemonstering. In paragraaf A.4 wordt nader ingegaan op de monsterbehandeling.

Paragraaf A.2 Meting

Meting heeft tot doel de hoeveelheid afvalwater per etmaal (het debiet) vast te stellen. Het debiet wordt in de afvalwaterstroom gemeten. Als het niet mogelijk is om het debiet in de afvalwaterstroom te meten kan het debiet in plaats daarvan worden bepaald op basis van meting van de hoeveelheid water in het watertoevoersysteem van de bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan. In het laatstbedoelde geval mag de per etmaal afgevoerde of geloosde hoeveelheid afvalwater niet groter zijn dan de in dezelfde periode toegevoerde hoeveelheid water. Afvalwater kan zowel onder druk (met pompen) of onder vrij verval worden afgevoerd of geloosd.

De totaalteller waarmee registratie plaatsvindt mag niet worden gereset. Registratie van momentane meetgegevens en etmaalgegevens vindt plaats met een printer of datalogger of andere vorm van geautomatiseerd registratiesysteem. Het meetsignaal van het registratiesysteem moet overeenkomen met het meetsignaal van de debietmeter.

A.2.1 Doorstroomsnelheid

Voor een betrouwbare meting in een gesloten meetsysteem is de doorstroomsnelheid van het afvalwater van belang.

Voor het bepalen van de geschiktheid van de debietmeter moet het debiet (als groter dan nul) van de te meten stroom in 95% van de tijd (etmaal) binnen het minimale en maximale debiet van de debietmeter liggen.

A.2.2 Inbouw en instellingen debietmeter

Bij nieuwe debietmeters wordt een ‘af fabriek’ kalibratiecertificaat meegeleverd waarop de meterspecifieke kalibratiefactoren zoals diameter, nulpunt, kalibratiefactor(en) en/of meterconstante(s) staat aangegeven. Kalibratie van het meetsysteem vindt zo snel mogelijk plaats na inwerkingstelling van de debietmeter.

Voor het uitvoeren van een representatieve meting verkeert de debietmeter en het meetsysteem in goede staat en wordt het meetsysteem goed onderhouden.

Het is niet toegestaan om (meet)apparatuur zo in te stellen, instellingen te veranderen of te corrigeren zodat feitelijke onjuistheden kunnen ontstaan in de verkregen (meet)gegevens.

Aan de inbouw van een debietmeter in een gesloten systeem worden de volgende eisen gesteld:

a. De debietmeter wordt volgens de voorschriften van de fabrikant geïnstalleerd.
b. Bij het inbouwen wordt rekening gehouden met de mogelijkheid tot het uitvoeren van een kalibratie in ingebouwde toestand op de locatie waar de debietmeter wordt ingezet.
c. De debietmeter is zo geïnstalleerd dat terugstroming wordt voorkomen.
d. Luchtinsluiting in de afvalwaterstroom vanuit de atmosfeer moet worden voorkomen.
e. Onder normale bedrijfsomstandigheden staat de 'low-flow' of 'max-flow' cutoff van een debietmeter 'uit'. Als het noodzakelijk is dergelijke instellingen te wijzigen moet dit voorafgaand aan de aanpassingen gemotiveerd aan de heffingsambtenaar kenbaar worden gemaakt.
f. Het meetbereik van de debietmeter moet afgestemd zijn op het afgevoerde of geloosde debiet onder normale bedrijfsomstandigheden.
g. Als er sprake is van een defect aan de debietmeter en/of het meetsysteem wordt deze in goede staat gebracht waarna er opnieuw een in-situ kalibratie van de debietmeter plaatsvindt.

A.2.3 Verificatie (controle debietmeter)

Ten minste éénmaal per jaar wordt de debietmeter geverifieerd, tenzij in dat jaar een kalibratie (A.2.5) plaatsvindt.

Aan de verificatie worden de volgende eisen gesteld:

a. Bij een verificatie wordt de weerstand tussen de elektroden en ten opzichte van aarde gemeten.
b. Bij de verificatie wordt ook de werking van randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een juiste werking gecontroleerd.
c. Als uit de verificatie blijkt dat de meetbuis (mogelijk) vervuild is, wordt deze gereinigd. Na reiniging wordt de verificatie opnieuw uitgevoerd.
d. Als de debietmeter voor de reiniging moet worden uitgebouwd en/of als uit de verificatie blijkt dat het aannemelijk is dat de afwijking groter is dan ± 5% wordt de debietmeter direct opnieuw in ingebouwde toestand gekalibreerd.

A.2.4 Verificatierapport

Van een debietmeter moet het meest recente rapport van een verificatie worden overlegd.

Dit rapport bevat:

- datum en tijdstip waarop de verificatie is uitgevoerd;
- de controlebevindingen van de verificatie, inclusief de ruwe meetdata;
- de specificaties en instellingen van de debietmeter en randapparatuur voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens;
- de 'as-found' en 'as–left' rapportage (met meetwaarde(n) en afwijking(en) voor en na eventuele aanpassing).

A.2.5 Kalibratie (controle meetsysteem)

Voor referentiemeters en mobiele meetsets (waaronder meetwagens) vindt de kalibratie jaarlijks plaats in ingebouwde toestand bij minimaal de volgende meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximale meetbereik bij een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van een aangewezen instantie als bedoeld in artikel 3 van de Metrologiewet.

Verder worden de volgende eisen gesteld aan de kalibratie van de referentiemeter:

a. De kalibratie van de referentiemeter vindt plaats op een installatie van een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie. Ook wanneer de referentiemeter nieuw is, wordt deze gekalibreerd, waarbij de meter is ingebouwd in de meetset of meetwagen waarin deze in de praktijk zal worden ingezet.
b. Het minimale debiet waarop de referentiemeter gekalibreerd is, is kleiner dan het minimale debiet van de te kalibreren debietmeter waarbij deze de opgegeven precisie haalt.
c. Het maximale debiet waarop de referentiemeter gekalibreerd is, is groter dan het maximale debiet van het ingestelde meetbereik van de te kalibreren debietmeter.
d. Het kalibratiecertificaat van de referentiemeter mag niet ouder zijn dan 12 maanden. Dit kalibratiecertificaat wordt bij die van het gekalibreerde meetsysteem bewaard.

Verder worden aan de te kalibreren debietmeter de volgende eisen gesteld:

e. Minimaal éénmaal per drie jaar worden gesloten meetsystemen in ingebouwde toestand gekalibreerd op een door de heffingsambtenaar vooraf goedgekeurde methode. Hiertoe wordt uiterlijk 6 weken voor de kalibratie een voorstel tot uitvoering van kalibratie (kalibratieplan) ter goedkeuring bij de heffingsambtenaar ingediend. Dit kalibratieplan bevat in elk geval:
   - gegevens over de wijze van afvoer of lozen en de aanwezige voorzieningen en randapparatuur;
   - gegevens over de minimale en maximale afvoer of lozing en de afvoer of lozing onder normale bedrijfsomstandigheden
   - specificaties van de te kalibreren debietmeter en de toe te passen referentiemeter;
   - kalibratiecertificaat van de referentiemeter;
   - een omschrijving/overzicht van de wijze van uitvoer van kalibratie inclusief datum en tijdstip(pen) waarop de kalibratie wordt uitgevoerd en vermelding van eventuele aanpassingen aan de debietmeter en/of het meetsysteem;
   - de manier waarop rapportage plaatsvindt.
f. In het jaar van kalibratie hoeft niet ook een verificatie te worden uitgevoerd.
g. De kalibratie vindt plaats in het werkgebied waarin de te kalibreren debietmeter onder normale bedrijfsomstandigheden functioneert.
h. De kalibratie vindt plaats door:
   - een vooraf nauwkeurig bepaalde hoeveelheid (afval)water door de te kalibreren debietmeter te leiden (waarbij deze hoeveelheid is vastgesteld bij een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie); of
   - een tweede, bij voorkeur op hetzelfde meetprincipe gebaseerd meetsysteem in serie te plaatsen die fungeert als referentiemeter; of
   - op een andere, door de heffingsambtenaar goedgekeurde methode.
i. Tijdens de kalibratie(s) wordt zoveel (afval)water door het te kalibreren meetsysteem geleid, dat minimaal 2.000 waarnemingen worden bereikt, waarbij de tijdsduur van de kalibratie minimaal 25 minuten bedraagt. Wanneer nodig kan hiertoe – in overleg met de heffingsambtenaar – voor de kalibratieperiode de pulsinstelling tijdelijk aangepast worden.
j. Om te kunnen vaststellen of de debietmeter binnen het werkgebied goed functioneert, wordt bij kalibratie op één of meerdere vaste meetbereiken de herhaalbaarheid van de meter aangetoond. Als sprake is van afvoer of lozing van afvalwater met een constant debiet (bijvoorbeeld pomp aan/uit) vindt dit plaats door het uitvoeren van 3 meetcycli op elk gekozen meetbereik. Elke meetcyclus is gedefinieerd als een kalibratie en voldoet aan de onder h gestelde voorwaarden. De relatieve herhaalbaarheidsstandaardafwijking per gekozen meetbereik van de meetcyclus mag niet groter zijn dan 5%.

k. Bij het gebruik van een referentiemeter kunnen de normale bedrijfsomstandigheden worden beïnvloed. Hierbij wordt een maximaal verschil van 10% ten opzichte van het maximaal momentane debiet onder "normale bedrijfsomstandigheden" toegestaan.
l. Tijdens de kalibratie worden de gemeten hoeveelheden (afval)water van de te kalibreren debietmeter (én van de referentiemeter, wanneer daarvan sprake is) met printers of dataloggers continu geregistreerd. In geval van het toepassen van dataloggers worden ook de ruwe, onbewerkte data bij het kalibratiecertificaat gevoegd.
m. Bij de kalibratie wordt ook de randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een juiste werking gecontroleerd.
n. Als blijkt dat de gemeten hoeveelheid (afval)water meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid (afval)water, zoals gesteld in artikel 5, derde lid onder a van deze verordening, vindt nader onderzoek plaats naar de oorzaak van de afwijking. Eventuele justering van de debietmeter vindt plaats na uitbouw van de meter op een installatie van een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie, waarna (opnieuw) een in-situ kalibratie plaatsvindt ("as left"). Een rapportage van het justeren wordt bij het kalibratiecertificaat gevoegd.

A.2.6 Kalibratiecertificaat

Van een debietmeter moet het meest recente kalibratiecertificaat kunnen worden overgelegd. Bij een kalibratie in ingebouwde toestand (dat wil zeggen: ter plekke op het bedrijf, of als complete mobiele meetset op een testbank van een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie), worden de volgende aspecten vastgesteld én gerapporteerd op het kalibratiecertificaat:

- datum en tijdstip waarop de kalibratie is uitgevoerd;
- de controlebevindingen van de kalibratie, inclusief ruwe meetdata;
- de specificaties en instellingen van de debietmeter en randapparatuur voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens;
- de instellingen van de referentiemeter;
- de 'as–found' meetafwijking (de gevonden meetwaarde(n) en afwijking(en) vóor aanpassing);
- eventuele soft- en/of hardwarematige aanpassingen die hebben plaatsgevonden aan de debietmeter, het meetsysteem en/of de registratie;
- als justering heeft plaatsgevonden: de nieuwe correctiefactor/meterconstante;
- de 'as–left' meetafwijking (de meetwaarde(n) en afwijking(en) na eventuele aanpassing).

Paragraaf A.3 Bemonstering

De bemonstering vindt plaats met behulp van geautomatiseerde monsternameapparatuur op tijdbasis of volumeproportioneel volgens NEN 6600-1:2019, tenzij anders is bepaald door de heffingsambtenaar.

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

De monsterbehandeling vindt plaats volgens NEN 6600-1:2019. Conform paragraaf 9 van deze norm worden de monsters binnen 12 uur na bemonstering uit het etmaalverzamelmonster geconserveerd, verpakt en getransporteerd volgens NEN-EN-ISO 5667-3:2024. De monsters worden gekoeld en in het donker bewaard tussen 1° en 5° C.

Na vullen van de monsterflessen wordt van het etmaalverzamelmonster een representatief deel gedurende 24 uur in een goed gesloten vat/fles in het donker bewaard tussen 1° en 5° C voor contra-analyse door de heffingsambtenaar. De monsterflessen bestemd voor analyse door de heffingplichtige en voor contra-analyse door de heffingsambtenaar worden om en om gevuld. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat het monster voor de analyse op een heffingsparameter door de heffingplichtige en voor de contra-analyse door de heffingsambtenaar zoveel mogelijk identiek zijn.

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

De verkregen monsters worden tot en met het einde van de bewaartermijn gekoeld zoals aangegeven in tabel A onder omgevingstemperatuur en geconserveerd op de wijze zoals is aangegeven in tabel A. Als een monster uit het etmaalverzamelmonster wordt ingevroren of chemisch geconserveerd, geschiedt dit binnen twaalf uur na monstername. De eventuele voorschriften over chemische conservering gelden in aanvulling op de voorschriften over de conserveringstemperatuur gedurende de bewaartermijn.

In tabel A zijn ook de maximale conserveringstermijnen opgenomen die gelden voor de onderscheidenlijk uit te voeren analyses. De voorbehandeling ten behoeve van een analyse vangt aan binnen de maximale conserveringstermijn die bij de desbetreffende analyse in tabel A is vermeld. De voorbehandeling van het monster bestemd voor de analyse, waaronder onder meer wordt begrepen het ontdooien van bevroren monsters, wordt uitgevoerd op een wijze en binnen een termijn dat daardoor de representativiteit van het monster niet wordt verstoord. Een monster dat op één van de in tabel A aangegeven wijzen chemisch is geconserveerd wordt niet gebruikt voor één van de in tabel A opgenomen wijzen van analyse, waarvoor op basis van tabel A geen of andere voorschriften op het vlak van de chemische conservering gelden.

Tabel A

Voor analyse op	**Omgevingstemperatuur**		**Methode conservering**	**Maximale conserveringstermijn**
	tijdens transport	**tot einde bewaartermijn**		
totaal organisch koolstof (TOC)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren tot pH < 2	8 dagen
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand
totaal gebonden stikstof (TN_b)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren tot pH < 2	8 dagen
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand
		tussen 1 en 5 °C	Filtreren in het veld	14 dagen

som nitriet- en nitraatstikstof (TON)	tussen 2 en 8 °C		Ongefilterd	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand
som totaal gebonden stikstof verminderd met nitriet- en nitraatstikstof (TNb-TON)[1)]	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2S0_4 tot pH < 2	8 dagen
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand
chemisch zuurstofverbruik (CZV)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2S0_4 tot pH < 2	6 maanden
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	6 maanden
biochemisch zuurstofverbruik (BZV)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen onder uitsluiting van licht	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand (als BZV ≤ 50 mg/L) 6 maanden (als BZV >50 mg/L)
cadmium (Cd), chroom (Cr), koper (Cu), lood (Pb), nikkel (Ni), zilver (Ag), zink (Zn)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met $HN0_3$ tot pH < 2	6 maanden
arseen (As)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met $HN0_3$ tot pH < 2 Als hydride techniek wordt gebruikt aanzuren met HCI tot pH < 2	6 maanden

kwik (Hg)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met $HN0_3$ tot pH < 2	1 maand
			Koelen en aanzuren met HCI, 1 mL/100 mL	2 dagen
chloride (Cl)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
sulfaat (SO_4)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
fosfor (totaal)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Aanzuren met $HN0_3$ of H_2S0_4 tot pH < 2	1 maand

[1)] De totale hoeveelheid stikstof in afvalwater bestaat uit organisch gebonden stikstof, ammonium stikstof en totaal geoxideerde stikstof. Voor de heffing wordt uitsluitend gerekend met het stikstofdeel dat bestaat uit organisch gebonden stikstof en niet-geoxideerde stikstof door totaal gebonden stikstof (TNb) te verminderen met de som nitriet- en nitraatstikstof (TON). Indien TNb groter is dan 10 mg N/L en voor meer dan 30% bestaat uit TON kan als alternatief voor het afzonderlijk bepalen van TNb en TON de bepaling plaatsvinden door ontsluiting volgens normblad NEN 6645:2005 in combinatie met analyse volgens normblad NEN-EN-ISO 15923-1:2024, NEN-EN-ISO 11732:2005 of NEN 6646+C1:2015.

Het biochemisch zuurstofverbruik is weliswaar geen heffingsparameter, maar wordt aangewend bij toepassing van berekeningsvoorschrift D.3 van onderdeel D van deze bijlage. Op grond van dit berekeningsvoorschrift wordt de methode van het biochemisch zuurstofverbruik toegepast voor de bepaling van het percentage chemisch zuurstofverbruik van de biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

B. Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

De analyses worden uitgevoerd in het representatieve monster, dat is verkregen op de in onderdeel A van deze bijlage vermelde wijze. Het onderzoek wordt in het water uitgevoerd zonder dat daaruit bezinkbare of opdrijvende bestanddelen zijn verwijderd.

Er is in dit onderdeel verwezen naar normbladen, uitgegeven door het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN). Bij wijziging in/van een normblad gedurende het kalenderjaar wordt voor de toepassing van deze verordening deze wijziging eerst van kracht op 1 januari van het jaar volgende op de wijziging.

De in tabel B vermelde aantoonbaarheidsgrenzen zijn de concentraties van de stoffen die bij de analyse ten minste aangetoond moeten kunnen worden.

Paragraaf B.2 Analyse

De analyse van het monster vindt plaats op de wijze zoals die is aangegeven in tabel B.

Tabel B

Parameter/stof/methode/test	**Ontsluiting volgens normblad**	**Meting volgens normblad**	**Aantoonbaarheidsgrens** [1)]
totaal organisch koolstof (TOC)		NEN-EN-ISO 20236:2024	1 mg/L
totaal gebonden stikstof (TN_b)		NEN-EN-ISO 20236:2024	1 mg/L
som nitriet- en nitraatstikstof (TON)		NEN-EN-ISO 13395:1997	0,1 mg/L
		NEN-EN-ISO 15923-1:2024	
som totaal gebonden stikstof verminderd met nitriet- en nitraatstikstof (TN_b-TON) [2)]	NEN 6645:2005	NEN-EN-ISO 15923-1:2024	0,5 mg/L
		NEN 6646+C1:2015	
		NEN-EN-ISO 11732:2005	
opgelost organisch koolstof (DOC)		NEN-EN-ISO 20236:2024	1 mg/L
chemisch zuurstofverbruik (CZV)		NEN-ISO 15705:2003 [3)]	5 mg/L [4)]
biochemisch zuurstofverbruik (BZV)		NEN-EN-ISO 5815-1:2019	volgens norm; 1 mg/L
onopgeloste stoffen		NEN-EN 872:2005	2 mg/L
		NEN 6499:2025	
elektrisch geleidingsvermogen		NEN-ISO 7888:1994	volgens norm
cadmium (Cd), chroom (Cr), koper (Cu), lood (Pb),	NEN-EN-ISO 15587-1:2002	NEN-EN-ISO 11885:2009	Cd: 0,3 µg/L Cr: 2 µg/L Cu: 10 µg/L Pb: 10 µg/L
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023 (Cor. 2024-02)	

nikkel (Ni), zilver (Ag), zink (Zn)	NEN 6953:2017, hoofdstuk 5.3.3.3 [5])	NEN-EN-ISO 11885:2009	Ni: 7 µg/L Ag: 10 µg/L Zn: 40 µg/L
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023	
arseen (As)	NEN-EN-ISO 11969:1997		2 µg/L
	NEN-EN-ISO 15587-1:2002	NEN-EN-ISO 11885:2009	
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023	
kwik (Hg)	NEN-EN-ISO 15587-1:2002	NEN-EN-ISO 12846:2012	0,25 µg/L
		NEN-EN-ISO 17852:2008	
		NEN-EN-ISO 11885:2009	
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023 (Cor. 2024-02)	
chloride (Cl)		NEN-EN-ISO 15923-1:2024	5 mg/L
		NEN 6476:1981/A1:2010	
		NEN-EN-ISO 10304-1:2009	
		NEN-EN-ISO 15682:2001	
sulfaat (SO_4)		NEN-EN-ISO 15923-1:2024	volgens norm
		NEN-EN-ISO 10304-1:2009	
		NEN-ISO 22743:2006	
fosfor (P)	NEN 6645:2005	NEN-EN-ISO 15923-1:2024	0,1 mg/L

		NEN-EN-ISO 15681-1:2005	
		NEN-EN-ISO 15681-2:2018	
	NEN-EN-ISO 15681-1:2005		
	NEN-EN-ISO 15681-2:2018		
	NEN-EN-ISO 6878:2004	NEN-EN-ISO 6878:2004	
		NEN-EN-ISO 15681-1:2005	
		NEN-EN-ISO 15681-2:2018	
	NEN-EN-ISO 15587-1:2002	NEN-EN-ISO 11885:2009	
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023 (Cor. 2024-02)	
Zahn-Wellens test	NEN-EN-ISO 9888:1999		volgens norm
Respiratieremmingstest (toxiciteitstest)	NEN-EN-ISO 8192:2007		volgens norm

[1)] De aantoonbaarheidsgrenzen voor zware metalen zijn gebaseerd op een afvalwatermonster met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en bij onopgeloste stoffen tot een gehalte van 100 mg/L. Bij afvalwatermonsters met een matrix die groter is dan genoemde waarden voor elektrisch geleidingsvermogen en onopgeloste stoffen kan een hogere aantoonbaarheidsgrens gelden.

[2)] Indien TNb groter is dan 10 mg N/L en voor meer dan 30% bestaat uit TON, kan als alternatief voor het afzonderlijk bepalen van TNb en TON de bepaling plaatsvinden door ontsluiting volgens normblad NEN 6645:2005 in combinatie met analyse volgens normblad NEN-EN-ISO 15923-1:2024, NEN-EN-ISO 11732:2005 of NEN 6646+C1:2015.

[3)] De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705:2003 en is toepasbaar voor onverdunde monsters met een gehalte aan zuurstofverbruik tot aan 1.000 mg/L en chlorideconcentratie die lager zijn dan 1.000 mg/L. Voor hogere concentraties chloride wordt verdunning van het monster toegepast of door toepassing van door de leverancier aangegeven alternatieve testbuizen voor hoge concentraties chloride. De heffingsambtenaar kan verder de methode niet toepasbaar verklaren als naar zijn oordeel andere omstandigheden daartoe aanleiding geven.

[4)] De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705:2003 en heeft een aantoonbaarheidsgrens van 6 mg/L voor fotometrische detectie bij 600nm en 15 mg/L voor titrimetrische detectie (gebaseerd op één enkelvoudige meting van één laboratorium) wanneer cuvetten worden gebruikt met een bereik van maximaal 1.000 mg/L.

[5)] NEN 6953:2017, hoofdstuk 5.3.3.3 mag alleen worden toegepast op afvalwatermonsters met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en bij onopgeloste stoffen tot een gehalte van 100 mg/L.

C. Berekeningsvoorschriften

Paragraaf C.1 Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden

a. Zuurstofbindende stoffen (artikel 3, vierde lid):

Het aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik wordt berekend door het totale aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de in het kalenderjaar afgevoerde of geloosde zuurstofbindende stoffen te delen door 54,8 kilogram.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de gedurende een etmaal afgevoerde of geloosde zuurstofbindende stoffen wordt berekend volgens de formule:

$$\frac{Q \times (3 \times TOC + 4{,}57 \times (TN_b - TON))}{1000}$$

Met dien verstande dat als op grond van artikel 4 de verhouding tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen op een afwijkende factor dan 3 is vastgesteld, in bovenstaande formule de factor 3 wordt vervangen door deze vastgestelde factor.

In deze formule wordt verstaan onder:

Q: het aantal m³ afgevoerd of geloosd afvalwater per etmaal;

TOC: het totaal organisch koolstof bepaald volgens de in onderdeel B van deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/L;

TN_b: het totaal gebonden stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/L;

TON: de som van nitriet-stikstof en nitraat-stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/L.

b. <Niet-zuurstofbindende stoffen (artikel 3, vijfde lid):

Het aantal vervuilingseenheden voor de niet-zuurstofbindende stoffen wordt berekend door het totale aantal kilogrammen van deze in het kalenderjaar afgevoerde stoffen te delen door respectievelijk:

1. <1,00> kilogram voor de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
2. <0,100> kilogram voor de stoffen arseen, kwik en cadmium;
3. <650> kilogram voor de stoffen chloride en sulfaat;
4. <20,0> kilogram voor de stof fosfor.

De afgevoerde hoeveelheden per etmaal voor de hierboven onder b genoemde stoffen worden bepaald met behulp van de formule:

$$\frac{Q \times C}{1.000}$$

In deze formule wordt verstaan onder:

Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;

C: de concentratie van de stoffen in mg/L, bepaald volgens de in onderdeel B omschreven wijze.>

Paragraaf C.2 Berekeningswijze van het aantal etmalen

Bij de bepaling van het aantal etmalen in artikel 7, wordt gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$n = \frac{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 \times N}{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 + N}$$

In deze formule wordt verstaan onder:

n: het berekende aantal meetdagen;

N: het aantal dagen per jaar waarop wordt afgevoerd of geloosd;

σ_n: spreidingspercentage in de meetwaarden, uitgedrukt ten opzichte van de gemiddelde hoeveelheid zuurstofverbruik van de onderzoeksresultaten gedurende het heffingsjaar;

tso: toelaatbare statistische onnauwkeurigheid = 35/e 0,000175*VeO, <met dien verstande dat VeO vervangen kan worden door respectievelijk VeZ en VeG, >waarbij:

VeO: vervuilingswaarde van de afgevoerde of geloosde zuurstofbindende stoffen<;.

VeG: vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;

VeZ: vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen arseen, cadmium en kwik>.

Paragraaf C.3 Correctie ingenomen oppervlaktewater

Als door een bedrijf water wordt onttrokken uit een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap en dit water vervolgens weer wordt geloosd in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap, worden voor de berekening van de vervuilingswaarde de hoeveelheden verontreinigende stoffen, aanwezig in het onttrokken water en vervolgens weer geloosde water, in mindering gebracht op de hoeveelheden van die stoffen in het geloosde water, met dien verstande dat deze vermindering niet mag leiden tot een negatieve waarde.

D. Hoedanigheidscorrectie (artikel 8)

Paragraaf D.1 De aanvraag

De hoedanigheidscorrectie (hierna: T-correctie) vindt plaats op aanvraag van de heffingplichtige. Deze aanvraag bevat in elk geval de volgende onderdelen:

a. een omschrijving van de afvalwaterstromen waarvoor hoedanigheidscorrectie wordt aangevraagd;
b. de wijze van meten, bemonsteren en analyseren;
c. de frequentie van meten, bemonsteren en analyseren;
d. de naam van de partij of personen die het onderzoek uitvoeren met een verklaring dat deze partij of personen aantoonbare ervaring heeft met de proeven die worden aangevraagd.
e. het type uit te voeren toxiciteitstesten, biodegradatieonderzoeken en te volgen methodieken, zoals eventuele voorbehandelingsmethoden;
f. het aantal uit te voeren biodegradatieonderzoeken waarbij de f-factor wordt bepaald;
g. de herkomst van het entmateriaal ten behoeve van de biodegradatieonderzoeken van welke zuiveringsinstallatie entslib of effluent wordt gebruikt, dat te gebruiken is in een onderzoek naar het biologisch zuurstofverbruik en bijbehorende toxiciteitstest;

Paragraaf D.2 Het onderzoek

Er zijn twee typen biodegradatieonderzoeken met bijbehorende toxiciteitstesten. De keuze tussen deze twee wordt bepaald op basis van de grenswaarde voor de totale hoeveelheid organische koolstof (TOC) in het te onderzoeken afvalwater. Deze grenswaarde is 33 mg/L.

- Bij een TOC kleiner dan deze grenswaarde wordt het biodegradatieonderzoek BZV_{19} toegepast.
- Bij een TOC gelijk aan of groter dan 33 mg/L wordt de Zahn-Wellens test toegepast.

In beide gevallen vindt onderzoek plaats op het gefiltreerde deel van het monster. Filtratie vindt plaats over een 0,45 µm filter. Als de frequentie van het onderzoek naar de T-correctie afwijkt van de frequentie als bedoeld in artikel 5, tweede lid, of de frequentie die met toepassing van artikel 6 is bepaald, moet ook op de etmalen die zijn voorgeschreven in de beschikking als bedoeld in voornoemde artikelen de TOC van het afvalwater geanalyseerd worden in zowel het ongefiltreerde als het gefiltreerde monster (0,45 µm). Hiermee wordt de factor bepaald voor welk deel van het monster de T-correctie kan worden toegepast.

BZV_{19} onderzoek

Bij een BZV_{19} onderzoek gelden de volgende meetdagen: 0, 5, 7, 9, 12, 15, 19.

Als het afvalwater wordt afgevoerd wordt als entmateriaal bij het onderzoek effluent van de ontvangende rioolwaterzuiveringsinstallatie gebruikt. Als het afvalwater wordt geloosd wordt bij het onderzoek commercieel verkrijgbaar geschikt entmateriaal toegepast of entwater van een willekeurige rioolwaterzuiveringsinstallatie gebruikt. De voorwaarde is dat hetzelfde entmateriaal gebruikt wordt als bij de toxiciteitstest (zie onderdeel D.3.1).

Er wordt geen gebruik gemaakt van entwater afkomstig van een eventueel aanwezige eigen biologische zuivering van de heffingplichtige. De reden hiervoor is dat de restverontreiniging in het effluent niet of zeer moeilijk biologisch afbreekbaar kan zijn. De aanwezige bacteriën van de eigen biologische zuivering zijn volledig ingesteld op het aanbod van bedrijfsspecifieke stoffen dit in tegenstelling tot een rioolwaterzuiveringsinstallatie.

De biochemische afbraak van organisch materiaal wordt als volgt beschreven.

Bij de afleiding van BZV_{19} dient altijd uitgegaan te worden van een eerste orde reactie. In de praktijk kan echter een afwijking ontstaan waardoor een pseudo eerste orde reactielijn ontstaat.

De snelheid waarmee zuurstof door bacteriën wordt gebruikt (de snelheid waarmee het gemeten BZV toeneemt in de tijd) is evenredig aan de hoeveelheid nog in het water aanwezige organisch materiaal. De afbraaksnelheid neemt namelijk af in de tijd.

Dit betekent dat de afbraak verloopt volgens de reactievergelijking:

$$\frac{dBZV}{dt} = -k \times BZV$$

Stel dat de BZV_5 het BZV is op het tijdstip t=0, dus bij het begin van de BZV_{19} bepaling. Het BZV op het tijdstip t=n dagen op BZV_{19}. De toename van de BZV gedurende de tijd n is BZV_{19} - BZV_5. De evenredigheidsconstante k is te vergelijken met een snelheidsconstante bij chemische reacties. De dimensie van k = $tijd^{-1}$.

Hieruit volgt:

$$\frac{dBZV}{BZV} = -k \times dt$$

of

$$\int_{BZV_5}^{BZV_n} \frac{1}{BZV} dBZV = \int_{5}^{n} -k dt$$

of

$$Ln\frac{BZV_n}{BZV_5} = -k \times t$$

Door nu grafisch de $Ln(BZV_n/BZV_5)$ uit te zetten tegen 1/t kan de $Ln(BZV_{19}/BZV_5)$ worden afgelezen op het snijpunt van de y–as, en daarmee BZV_{19} worden berekend. Door middel van lineaire regressie is het snijpunt op de y-as te berekenen. De regressie wordt uitgevoerd op de analyseresultaten vanaf BZV_5 tot en met BZV_{19}.

Triplo en duplo metingen van de verschillende BZV verdunningen dienen gemiddeld te worden, tenzij blijkt dat een meting aantoonbaar onjuist is.

Als de BZV_{19} is bepaald, is het mogelijk om de T-correctie te bepalen. Het onafbreekbaarheidspercentage T wordt bepaald met:

$$\frac{3 \times TOC - BZV_{19}}{3 \times TOC}$$

Als de TOC-waarde voor ten minste 25% afkomstig is van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen in het afvalwater, wordt op die waarde een correctie toegepast door deze te vermenigvuldigen met de breuk:

$$\frac{100 - T}{75}$$

waarbij:

T = het percentage TOC afkomstig van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, hierna het onafbreekbaarheidspercentage genoemd.

Zahn-Wellens test

Als het afvalwater wordt afgevoerd, wordt actief slib gebruikt van de rioolwaterzuiveringsinstallatie waarop het afvalwater wordt afgevoerd. Als het afvalwater wordt geloosd, wordt actief slib gebruikt van een willekeurige rioolwaterzuiveringsinstallatie. De voorwaarde is dat hetzelfde actief slib gebruikt wordt als bij de toxiciteitstest (zie onderdeel D.3.1). Er mag geen gebruik gemaakt worden van actief slib afkomstig van een eventueel aanwezige eigen biologische zuivering van de heffingplichtige. De reden hiervoor is dat de restverontreinigingen in het effluent niet of zeer moeilijk biologisch afbreekbaar kunnen zijn. De aanwezige bacteriën in het actief slib van de eigen biologische zuivering zijn volledig ingesteld op het aanbod van bedrijfsspecifieke stoffen dit in tegenstelling tot een rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Het onafbreekbaarheidspercentage T wordt met een Zahn-Wellens test berekend met:

$$\frac{3 \times TOC_{t=eind}}{3 \times TOC_{t=0}}$$

Het gaat hierbij om de opgeloste organische koolstof (DOC).

Toepassing f-factor

Als niet gedurende elk etmaal, of elk etmaal volgens de beschikking op grond van artikel 6, analyse plaatsvindt kan niet van elke analyse nauwkeurig bepaald worden hoe de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik gecorrigeerd moet worden. In dat geval kan alleen een correctie worden toegepast op analyses tot een (boven)grenswaarde voor de TOC. Deze bovengrens zal na afloop van het heffingsjaar, op basis van alle TOC analyses die voor de T-correctie bepaling in het heffingsjaar zijn uitgevoerd, worden vastgesteld. De hoogst gemeten waarde van de TOC ter bepaling van de f-factor in deze monsters is de bovengrenswaarde voor TOC. De TOC-waarde (gefiltreerd) wordt vervolgens vermenigvuldigd met de f-factor.

Paragraaf D.3 De berekening

De berekende f-factor (f) uit het BZV_{19} onderzoek of de Zahn-Wellens test wordt als volgt in de heffingsformule toegepast ter bepaling van het aantal kg zuurstofverbruik:

$$\frac{Q \times (3 \times ((TOC - DOC) + (DOC \times f)) + 4{,}57 \times (TN_b - TON))}{1000}$$

D.3.1 Toxiciteit

Als blijkt dat het water in een periode toxisch is, kan geen betrouwbaar onderzoek in deze periode plaatsvinden en kan voor deze periode ook geen correctie worden bepaald. De factor voor correctie van de TOC wordt dan voor deze onderzoeksperiode op 1 gesteld.

BZV_{19} onderzoek

In aanvulling op NEN-EN-ISO 5815-1:2019 bepaalt de bij deze methode behorende toxiciteitstest de acute toxiciteit voor aerobe bacteriën door na vijf dagen de respiratie te meten. De toxiciteit wordt vastgesteld in hetzelfde etmaalverzamelmonster als voor het BZV19-onderzoek, door aan het te onderzoeken monster een glucose-/glutaminezuuroplossing toe te voegen, die overeenkomt met een BZV5 van 200 mg O2/L. Als deze concentratie na vijf dagen onveranderd blijft, kan worden geconcludeerd dat het water niet toxisch is voor de aerobe bacteriën.

De resultaten worden uitgedrukt als percentage van het rendement van de standaard, oftewel het percentage van de glucose-/glutaminezuuroplossing dat na vijf dagen wordt teruggemeten. Voor de beoordeling van toxiciteit geldt: als meer dan 75% van de glucose-/glutaminezuuroplossing wordt teruggemeten, is er geen sprake van toxiciteit.

Bij het BZV19 onderzoek wordt als entwater effluent van de ontvangende rioolwaterzuiveringsinstallatie gebruikt.

Zahn-Wellens test

De toxiciteit wordt vastgesteld via de respiratieremmingstest. De toxiciteit wordt vastgesteld in hetzelfde etmaalverzamelmonster als voor het Zahn-Wellens onderzoek. Bij het Zahn-Wellens onderzoek wordt actief slib gebruikt van de rioolwaterzuiveringsinstallatie waarop het afvalwater wordt afgevoerd.

Paragraaf D.4 De frequentie

De heffingplichtige maakt aannemelijk dat de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik als bedoeld in artikel 3, vierde lid, in belangrijke mate wordt beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, door in beginsel onderzoek uit te voeren met inachtneming van de frequentie als bedoeld in artikel 6, tweede lid, of de frequentie die met toepassing van artikel 7 is bepaald.

In afwijking van het voorgaande kan de heffingsambtenaar bepalen dat de frequentie wordt bepaald aan de hand van het, op basis van onderzoek in het voorgaande jaar voor aanvraag van de T-correctie, geschatte verschil in vervuilingswaarde tussen toepassing van de T-correctie en zonder toepassing van de T-correctie, inhoudende:

- bij een verschil kleiner dan 100 vervuilingseenheden: 4 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 100 en 200 vervuilingseenheden: 5 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 200 en 300 vervuilingseenheden: 6 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 300 en 400 vervuilingseenheden: 7 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 400 en 500 vervuilingseenheden: 8 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 500 en 600 vervuilingseenheden: 9 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 600 en 700 vervuilingseenheden: 10 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 700 en 800 vervuilingseenheden: 11 onderzoeken;
- bij een verschil groter dan 800 vervuilingseenheden: 12 onderzoeken.

Als in het voorgaande jaar geen onderzoek naar de T-correctie is uitgevoerd, dan bepaalt de heffingsambtenaar de frequentie op 12 onderzoeken. Het aantal onderzoeken als hiervoor bedoeld wordt evenredig over het heffingsjaar verdeeld. De onderzoeken moeten gezamenlijk representatief zijn voor het heffingsjaar.

Bijlage II behorende bij de Verordening Zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2027

Tabel afvalwatercoëfficiënten

De onderstaande tabel is ontleend aan artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet en bevat klassen met bijbehorende klassegrenzen en afvalwatercoëfficiënten:

Klasse	**Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik per m³ ingenomen water**		**Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m³ ingenomen water in het heffingsjaar**
	Ondergrens	**Bovengrens**	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

Verordening zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing Delfland 2027 – wijzigingen tov 2026

Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- *afvoeren*: brengen van stoffen op een openbaar vuilwaterriool of op een systeem als bedoeld in artikel 2.16, derde lid, van de Omgevingswet dat wordt beheerd door of namens het waterschap;
- *bedrijfsruimte*: naar zijn aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringtechnisch werk of een openbaar vuilwaterriool;
- *heffingsambtenaar*: de daartoe aangewezen ambtenaar van de door het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling De Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet;
- *heffingsjaar*: kalenderjaar;
- *ingenomen water*: geleverd drink- en industriewater en warm tapwater, onttrokken grond- en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater;
- *lozen*: het brengen van afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap;
- *openbaar vuilwaterriool*: voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
- *oppervlaktewaterlichaam*: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, en de bijbehorende bodem en oevers, alsmede flora en fauna;
- *stedelijk afvalwater*: huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater;
- *stoffen*: afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen;
- *waterschap*: het Hoogheemraadschap van Delfland;
- *watersysteem*: samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken;
- *woonruimte*: ruimte die gezien zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen gezien de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
- *zuiveringtechnisch werk*: werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in exploitatie bij een waterschap of gemeente, of een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater.

Artikel 2 Bijlagen

Bij deze verordening behoren de volgende bijlagen:

a. bijlage I: voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening;

b. bijlage II: tabel afvalwatercoëfficiënten, zoals opgenomen in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet;
c. De in bijlage I genoemde normbladen worden bekendgemaakt door terinzagelegging op het kantoor van het waterschap aan de Phoenixstraat 32 te Delft.

Hoofdstuk 2 De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing
Artikel 3 Belastbaar feit en heffingsplicht

1. Als dekking van de kosten die zijn verbonden aan de behartiging van de taak inzake het zuiveren van afvalwater, wordt onder de naam zuiveringsheffing een directe belasting geheven ter zake van direct of indirect afvoeren op een zuivering technisch werk.
2. Onder de naam verontreinigingsheffing wordt een heffing ingesteld voor lozen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten goede aan de bekostiging van het beheer van het watersysteem van het waterschap
3. Aan de heffing worden onderworpen:
    a. als het gaat om een bedrijfsruimte of woonruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte;
    b. als het gaat om lozen met behulp van een openbaar vuilwaterriool of een zuiveringtechnisch werk: degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool of zuiveringtechnisch werk in beheer is;
    c. als het gaat om andere situaties dan als bedoeld in onderdeel a of b: degene die afvoert of loost.
4. Voor de toepassing van het derde lid, onderdeel a, is heffingplichtig:
    a. in geval van gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden: degene die door de heffingsambtenaar is aangewezen;
    b. in geval van gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven: degene die dat deel in gebruik heeft gegeven, met dien verstande dat degene die het deel in gebruik heeft gegeven, bevoegd is de heffing te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven;
    c. in geval van het ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte voor volgtijdig gebruik: degene die die ruimte ter beschikking heeft gesteld, met dien verstande dat degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, bevoegd is de heffing te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld.
5. Als stoffen met behulp van een openbaar vuilwaterriool worden afgevoerd, is degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool in beheer is, slechts voor die stoffen die de beheerder zelf op het openbaar vuilwaterriool heeft gebracht aan een zuiveringsheffing onderworpen.
6. Het afvoeren door het Hoogheemraadschap van Delfland is vrijgesteld van de heffing.
7. Van de verontreinigingsheffing zijn vrijgesteld:
    a. lozingen die plaatsvinden met behulp van een openbaar vuilwaterriool;
    b. lozingen van stoffen vanuit een zuiveringtechnisch werk door het waterschap zelf;

c. lozingen van stoffen afkomstig uit een zuiveringtechnisch werk anders dan door het waterschap zelf, mits de hoeveelheid afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen niet is toegenomen.

8. De opbrengst van de zuiveringsheffing kan ook worden besteed:

   a. aan het verstrekken van subsidies ter tegemoetkoming in de kosten van het voorbereiden en uitvoeren van maatregelen die verband houden met de zuivering van afvalwater aan diegenen die tot het treffen van die maatregelen zijn gehouden;

   b. aan het verstrekken van subsidies aan heffingplichtigen tot behoud van het gebruik van zuiveringtechnische werken om een stijging van het tarief van de heffing zoveel mogelijk te voorkomen;

   c. aan het doen van uitgaven ter beperking van de afvoer van hemelwater op een zuiveringtechnisch werk of op een openbaar vuilwaterriool;

   d. aan de bekostiging van maatregelen voor het opwekken van hernieuwbare energie ter compensatie van de uitstoot van broeikasgassen, die vrijkomen als gevolg van de zuivering van afvalwater en die in redelijkheid niet te vermijden zijn.

Artikel 4 Grondslag en heffingsmaatstaf

1. Voor de heffing geldt als grondslag de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd of geloosd.

2. Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf de vervuilingswaarde van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd of geloosd, waarbij de vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilingseenheden.

3. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt voor:

   a. het zuurstofverbruik: het jaarlijks verbruik van 54,8 kilogram zuurstof;

   b. gewichtshoeveelheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink: 1,00 of hoger kilogram;

   c. gewichtshoeveelheden van de groep van stoffen arseen, kwik en cadmium: 0,100 of hoger kilogram;

   d. gewichtshoeveelheden van de stof chloride: 650 of hoger kilogram;

   e. gewichtshoeveelheden van de stof sulfaat: 650 of hoger kilogram;

   f. gewichtshoeveelheden van de stof fosfor: 20,0 of hoger kilogram.

4. Het zuurstofverbruik van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd of geloosd, wordt bepaald op basis van de som van het chemisch zuurstofverbruik door omzetting van de hoeveelheid totaal organisch koolstof in de stoffen en het zuurstofverbruik door omzetting van de hoeveelheid totaal stikstof verminderd met de som van nitriet-stikstof en nitraat-stikstof in de stoffen, zoals voorgeschreven in Bijlage 1. Hierbij wordt het chemisch zuurstofverbruik gesteld op driemaal het gehalte totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen.

5. Het aantal vervuilingseenheden voor de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver, zink, arseen, kwik, cadmium, chloride, sulfaat en fosfor wordt bepaald op basis van de afgevoerde gewichtshoeveelheden, zoals voorgeschreven in Bijlage 1.

6. De stoffen zilver, chloride, sulfaat en fosfor worden niet aan de zuiveringsheffing onderworpen.

7. De stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver, zink, arseen, kwik, cadmium, chloride, sulfaat en fosfor worden niet aan de verontreinigingsheffing onderworpen.

Artikel 5 Afwijkende verhouding chemisch zuurstofverbruik en totaal organisch koolstof

~~1.~~ ~~Als~~Op aanvraag van de heffingplichtige besluit de heffingsambtenaar dat de heffingplichtige mag doen blijken dat de verhouding tussen het chemisch zuurstofverbruik en het ~~gehalte~~ totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen ~~in het kalenderjaar~~ lager is dan tweeënhalf ~~of~~onderscheidenlijk hoger is dan drieënhalf ~~wordt op aanvraag van de heffingplichtige op zijn kosten, respectievelijk ambtshalve door de heffingsambtenaar op kosten van de betrokken beheerder, de verhouding tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen in afwijking van artikel 4, vierde lid, tweede volzin, gedeeld door tweeënhalf respectievelijk drieënhalf en vermenigvuldigd met drie.~~

~~2.~~ . De ~~verhouding in het kalenderjaar tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof wordt bepaald door meting, bemonstering en analyse volgens de in artikelen 6 en 7 opgenomen voorschriften. Wanneer op grond van artikel 7 door de~~ heffingsambtenaar ~~is ingestemd met meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen, dan wordt de in deze etmalen vastgestelde verhouding tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof representatief gevonden voor het gehele kalenderjaar.~~

~~3.~~1. ~~De heffingsambtenaar beslist op een in het eerste lid bedoelde aanvraag~~neemt zijn beslissing bij voor bezwaar vatbare beschikking ~~en neemt daarin~~. Deze beschikking bevat in elk geval ~~voorschriften op over~~:

a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen die in het onderzoek worden betrokken;

b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering plaatsvinden, óf ieder etmaal van die tijdvakken, óf één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan;

c. de manier waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot de verhouding in het kalenderjaar tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof over het heffingsjaar.

~~4.~~2. De heffingsambtenaar kan het besluit op aanvraag en de in het vorige lid bedoelde voorschriften opnemen in de beschikking als bedoeld in artikel ~~6~~5, zesde lid, of artikel ~~7~~6, eerste lid.

3. ~~Een op basis van dit artikel bepaalde afwijkende verhouding geldt met ingang van het in het eerste lid bedoelde kalenderjaar~~De verhouding, bedoeld in het eerste lid, wordt bepaald door meting, bemonstering en analyse volgens de in artikel 5 opgenomen voorschriften. Als de heffingsambtenaar op grond van artikel 6 heeft ingestemd met meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen, dan wordt de in deze etmalen vastgestelde verhouding tussen de totale vracht aan chemisch zuurstofverbruik en de totale vracht aan totaal organisch koolstof representatief gevonden voor het gehele kalenderjaar.

4. In afwijking van artikel 3, vierde lid, tweede volzin, wordt de daarin bedoelde verhouding vastgesteld op de verhouding die overeenkomstig de vorige leden, onderscheidenlijk ambtshalve door de heffingsambtenaar, is bepaald. Als deze verhouding lager is dan tweeënhalf of hoger is dan drieënhalf, wordt de verhouding gedeeld door tweeënhalf onderscheidenlijk drieënhalf en vermenigvuldigd met drie.

5. De in het vorige lid bedoelde verhouding geldt tot het heffingsjaar waarin dit artikel door de heffingplichtige of door de heffingsambtenaar opnieuw wordt toegepast.

6. De heffingplichtige meldt veranderingen in de bedrijfsomstandigheden~~,~~ die aanleiding kunnen geven tot een wijziging in de verhouding ~~tussen~~ als bedoeld in het ~~chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen in het kalenderjaar~~vierde lid, direct bij de heffingsambtenaar.

~~7. De heffingsambtenaar kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de verhouding tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen in het kalenderjaar, de beschikking waarom het gaat, bedoeld in het derde lid, ambtshalve dan wel op verzoek van de heffingplichtige wijzigen of intrekken, als deze veranderingen leiden tot een andere verhouding tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen in het kalenderjaar dan in die beschikking is opgenomen.~~

~~8. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing, bedoeld in het zevende lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.~~

Artikel 6 Meting, bemonstering en analyse

1. Het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende en niet-zuurstofbindende stoffen wordt berekend door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens. De meting, bemonstering, analyse en berekening vinden zo plaats dat de in Bijlage 1 opgenomen voorschriften worden nageleefd.

2. De in het eerste lid bedoelde meting, bemonstering en analyse vinden ieder etmaal van het heffingsjaar plaats, tenzij artikel 7 wordt toegepast.

3. De meting, bemonstering en analyse vinden zo plaats dat:

   a. de gemeten hoeveelheid afvalwater niet meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid afvalwater;

   b. het verkregen monster representatief is voor de totale hoeveelheid stoffen die gedurende de bemonsteringsperiode vanuit de bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan wordt afgevoerd of geloosd.

4. De heffingplichtige brengt de wijze van meting ~~en,~~ bemonstering en analyse met een beschrijving van de daarvoor te gebruiken apparatuur voor het begin van het heffingsjaar ter kennis van de heffingsambtenaar. Als de apparatuur in de loop van het heffingsjaar in gebruik wordt genomen of wijzigt, dan wordt dit vóór de ingebruikname of de wijziging ter kennis van de heffingsambtenaar gebracht.

5. De heffingsambtenaar:

   a. kan ambtshalve bepalen dat meting en bemonstering plaatsvinden in afwijking van één of meer van de in Bijlage 1, onderdeel A, opgenomen voorschriften, als deze aannemelijk

maakt dat dit noodzakelijk is ter voldoening aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;

b. beslist op aanvraag van de heffingplichtige, dat meting en bemonstering kunnen plaatsvinden in afwijking van een of meer van de in Bijlage 1, onderdeel A, opgenomen voorschriften, als de heffingplichtige aannemelijk maakt dat daarbij wordt voldaan aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;

c. beslist op aanvraag van de heffingplichtige, dat kan worden afgeweken van de in Bijlage 1, onderdeel B, opgenomen analysevoorschriften, als de heffingplichtige aannemelijk maakt dat de nauwkeurigheid van de uitkomsten van de analyse hierdoor niet wordt beïnvloed;

d. kan over de afwijkingen als bedoeld in de onderdelen a, b en c nadere voorschriften geven.

6. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing, bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:

   a. de voorschriften van Bijlage 1, onderdelen A en B, waarvan wordt afgeweken;

   b. de afwijkingen bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c;

   c. de nadere voorschriften bedoeld in het vijfde lid, onderdeel d;

   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

7. De heffingsambtenaar kan twee of meer op grond van het vijfde lid genomen beschikkingen, die betrekking hebben op dezelfde heffingplichtige, in één brief samenvoegen.

8. De heffingsambtenaar kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde of geloosde, respectievelijk af te voeren of te lozen stoffen, de op grond van het vijfde lid genomen beschikkingen, ambtshalve wijzigen of intrekken ~~in verband met het bepaalde in het eerste lid en het derde lid~~.

Artikel 7 Beperkte meting, bemonstering en analyse

1. Op aanvraag van de heffingplichtige, die aannemelijk maakt dat voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden kan worden volstaan met gegevens die door meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen zijn verkregen, besluit de heffingsambtenaar dat meting en bemonstering plaatsvinden in afwijking van het bepaalde in artikel 6, tweede lid. ~~Het besluit op aanvraag wordt genomen~~De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing bij ~~een~~ voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:

   a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen die in het onderzoek worden betrokken;

   b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering plaatsvinden, óf ieder etmaal van die tijdvakken, óf één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan;

   c. de manier waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot het aantal vervuilingseenheden over een daar bedoeld tijdvak, onderscheidenlijk over het heffingsjaar;

   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

2. De heffingsambtenaar kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde of geloosde, respectievelijk af te voeren of te lozen stoffen, de beschikking ~~waarom het gaat,~~als bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken, als toepassing van berekeningsvoorschrift C.2 van onderdeel C van Bijlage 1 leidt tot een ander aantal etmalen dan in die beschikking is opgenomen.
3. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing, bedoeld in het ~~tweede~~vorige lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.

Artikel 8 Hoedanigheidscorrectie

1. Op aanvraag van de heffingplichtige, die aannemelijk maakt dat de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik als bedoeld in artikel 3, vierde lid, in belangrijke mate wordt beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, besluit de heffingsambtenaar dat op die uitkomst een correctie wordt toegepast. ~~Het besluit op aanvraag wordt genomen~~De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing bij ~~een~~ voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. de wijze van berekening van de correctie;
   b. de samenstelling van het afvalwater waarop de correctie van toepassing is;
   c. de frequentie en de wijze van onderzoek met betrekking tot meting, bemonstering en analyse.
2. De heffingsambtenaar kan het besluit op aanvraag en de in het vorige lid bedoelde voorschriften opnemen in de beschikking als bedoeld in artikel 6, zesde lid of artikel 7, eerste lid.
3. De aanvraag, het onderzoek en de berekening van de correctie geschieden met inachtneming van de voorschriften welke zijn opgenomen in onderdeel D van Bijlage 1.
4. De heffingsambtenaar kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde of geloosde, respectievelijk af te voeren of te lozen stoffen, de beschikking als bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken.

Artikel 9 Tabel afvalwatercoëfficiënten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, wordt het aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan vastgesteld met behulp van de in Bijlage 2 opgenomen tabel afvalwatercoëfficiënten, mits door de heffingplichtige aannemelijk is gemaakt dat het aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik in een kalenderjaar 1.000 of minder bedraagt en dit aantal met de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.
2. Het aantal vervuilingseenheden als bedoeld in het eerste lid wordt berekend volgens de formule: A x B, waarbij,
   A = het aantal m^3 in het kalenderjaar voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water;
   B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij klasse 8 van de in Bijlage 2 opgenomen tabel of als de heffingplichtige of de heffingsambtenaar doet blijken dat een andere klasse dan 8 van toepassing is, de afvalwatercoëfficiënt behorende bij een andere klasse van de in Bijlage 2 opgenomen tabel met de klassegrenzen waarbinnen de vervuilingswaarde van het zuurstofverbruik per m^3 voor de bedrijfsruimte of van het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water is gelegen.

3. Als de in het kalenderjaar ingenomen hoeveelheid water niet kan worden vastgesteld met watermeterstanden die aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar zijn opgenomen, stelt de heffingsambtenaar die hoeveelheid vast op een door hem nader vast te stellen wijze.

4. De vervuilingswaarde van het zuurstofverbruik per m^3 als bedoeld in het tweede lid wordt bepaald met toepassing van het Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009.

5. Als het aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan meer dan 1.000 bedraagt en de heffingplichtige aannemelijk maakt dat de berekening van ~~het~~dat aantal vervuilingseenheden met toepassing van de in het eerste lid~~, aanhef,~~ bedoelde tabel niet tot ~~geen~~een lagere uitkomst leidt dan de uitkomst van de berekening op de voet van artikel 6, eerste lid, ~~beslist~~besluit de heffingsambtenaar ~~bij voor bezwaar vatbare beschikking~~ op aanvraag van heffingplichtige dat het ~~aantal vervuilingseenheden wordt berekend met~~eerste lid van overeenkomstige toepassing ~~van de tabel~~is. De heffingsambtenaar neemt zijn beslissing bij voor bezwaar vatbare beschikking.

6. De heffingplichtige meldt veranderingen in de bedrijfsomstandigheden, die aanleiding kunnen geven tot een wijziging in de vervuilingswaarde per m^3 ingenomen water, direct bij de heffingsambtenaar.

Artikel 10 Heffingsvrije grens

1. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel en zink wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 5 tot en met 9, te vermenigvuldigen met 0,0162.

2. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 5 tot en met 9, te vermenigvuldigen met 0,0027.

Artikel 11 Meetverplichting niet-zuurstofbindende stoffen

1. Als de vervuilingswaarde voor de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte minder dan 1.000 vervuilingseenheden bedraagt, wordt in afwijking van het bepaalde in artikel 6:

   a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, en zink op nihil gesteld, tenzij de heffingsambtenaar aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden voor deze stoffen de in artikel 10, eerste lid, bedoelde aftrek te boven gaat;

   b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, tenzij de heffingsambtenaar aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden voor deze stoffen de in artikel 10, tweede lid, bedoelde aftrek te boven gaat.

2. Als de vervuilingswaarde van de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte 1.000 vervuilingseenheden of meer bedraagt, wordt in afwijking van het bepaalde in artikel 6:

   a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink op nihil gesteld, als de heffingplichtige aannemelijk maakt dat het aantal

vervuilingseenheden voor deze stoffen de in artikel 10, eerste lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat;

b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, als de heffingplichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden voor deze stoffen de in artikel 10, tweede lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat.

Artikel 12 Vervuilingswaarde tuinbouwkassen

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die worden afgevoerd of geloosd vanuit een bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte bestemd om in het kader van de uitoefening van een beroep of een bedrijf onder een permanente opstand van glas of kunststof gewassen te telen, gesteld op drie vervuilingseenheden per hectare vloeroppervlak waarop onder glas of kunststof wordt geteeld en per deel van een hectare vloeroppervlak een evenredig deel van drie vervuilingseenheden.
2. Als in de loop van het kalenderjaar het gebruik van een in het eerste lid bedoelde bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte dan wel van een deel daarvan door de heffingplichtige begint of eindigt, wordt hij in dat kalenderjaar voor die bedrijfsruimte of dat onderdeel, voor een evenredig gedeelte aan de heffing onderworpen.
3. Een vervuilingswaarde voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van een bedrijfsruimte, berekend op basis van het eerste of tweede lid van minder dan vijf vervuilingseenheden, wordt op drie vervuilingseenheden, en van één of minder dan één vervuilingseenheid op één vervuilingseenheid gesteld.

Artikel 13 Totale vervuilingswaarde bedrijfsruimte

De vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte, wordt bepaald op de som van de aantallen vervuilingseenheden als berekend volgens de artikelen 6 tot en met 12, voor zover deze van toepassing zijn.

Artikel 14 Vervuilingswaarde kleine bedrijfsruimten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen, die vanuit een bedrijfsruimte worden afgevoerd of geloosd, gesteld op drie vervuilingseenheden wanneer door de heffingplichtige aannemelijk is gemaakt dat die vervuilingswaarde minder dan vijf vervuilingseenheden bedraagt en op één vervuilingseenheid wanneer door de heffingplichtige aannemelijk is gemaakt dat die één vervuilingseenheid of minder bedraagt.
2. De heffing voor het afvoeren of lozen vanuit bedrijfsruimten als bedoeld in het eerste lid is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij het begin van de heffingsplicht.
3. Als de aanslag in het heffingsjaar al is opgelegd voor drie vervuilingseenheden en de heffingplichtige aannemelijk maakt dat de vervuilingswaarde één vervuilingseenheid of minder bedraagt, bestaat aanspraak op vermindering. De heffingplichtige kan daartoe binnen zes weken na afloop van het heffingsjaar of, bij beëindiging van de heffingsplicht in de loop van het heffingsjaar, binnen zes weken na het einde van de heffingsplicht een aanvraag indienen bij de heffingsambtenaar.

Artikel 15 Vervuilingswaarde woonruimten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een woonruimte worden afgevoerd of geloosd, gesteld op drie vervuilingseenheden. De vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een door één persoon gebruikte woonruimte worden afgevoerd of geloosd bedraagt één vervuilingseenheid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de voor recreatiedoeleinden bestemde woonruimten die zich bevinden op een voor verblijfsrecreatie bestemd terrein dat zo wordt geëxploiteerd. De in de vorige volzin bedoelde woonruimten worden tezamen aangemerkt als één bedrijfsruimte dan wel als onderdeel van een bedrijfsruimte.
3. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie dat een woonruimte wordt gebruikt door één persoon ontstaat in de loop van het heffingsjaar, wordt de vervuilingswaarde op één vervuilingseenheid vastgesteld met ingang van de eerste dag volgend op de dag waarin die situatie is ontstaan. Indien de hiervoor bedoelde situatie ontstaat op de eerste dag van een kalendermaand, wordt de vervuilingswaarde met ingang van die dag op één vervuilingseenheid vastgesteld.
4. Als de in het derde lid bedoelde situatie ontstaat na de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op vermindering. De heffingplichtige kan daartoe binnen zes weken nadat de situatie is ontstaan een aanvraag indienen bij de heffingsambtenaar.
5. De heffing voor woonruimten als bedoeld in het eerste lid is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij het begin van de heffingsplicht.
6. Wanneer de heffingsplicht als bedoeld in het vijfde lid in de loop van het heffingsjaar begint, is de heffing verschuldigd voor een evenredig aantal kalenderdagen dat er in het heffingsjaar, na het begin van de heffingsplicht, nog overblijft. De dag van inschrijving in de basisregistratie personen geldt in dat geval als de datum waarop de heffingsplicht aanvangt.
7. Wanneer de heffingsplicht als bedoeld in het vijfde lid in de loop van het heffingsjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor een evenredig aantal kalenderdagen dat er in het heffingsjaar, na het einde van de heffingsplicht, nog overblijft. De dag vóór die van uitschrijving uit de basisregistratie personen geldt in dat geval als de datum waarop de heffingsplicht eindigt.
8. Als de in het zevende lid bedoelde situatie ontstaat na de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op ontheffing. De heffingplichtige kan daartoe binnen zes weken nadat de situatie is ontstaan een aanvraag indienen bij de heffingsambtenaar.
9. Het zesde en zevende lid zijn niet van toepassing als de heffingplichtige het gebruik van de woonruimte beëindigt en direct aansluitend binnen het waterschap het gebruik krijgt van een woonruimte van waaruit eveneens wordt afgevoerd of geloosd.

Artikel 16 Schatting

De heffingsambtenaar kan het aantal vervuilingseenheden in een kalenderjaar geheel of gedeeltelijk schatten wanneer door de heffingplichtige:

a. de meting, bemonstering en analyse niet of niet geheel heeft plaatsgevonden volgens de in deze verordening en Bijlage 1 opgenomen voorschriften;
b. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend door meting, bemonstering en analyse en bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 9, eerste of vijfde lid, 11, eerste lid, 13, eerste lid, en 14, eerste lid, niet mogelijk is;

c. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend door meting, bemonstering, bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 9, vijfde lid, wel mogelijk is, maar door de heffingplichtige gedurende het heffingsjaar geen verzoek als bedoeld in dat artikel is gedaan;
d. niet of niet geheel is voldaan aan de voorschriften, verbonden aan het in artikel 5, 6, 7 of 8 bedoelde besluit.

Artikel 17 Tarief

Het tarief bedraagt € ~~115,33~~123,03 per vervuilingseenheid.

Hoofdstuk 3 Heffing en invordering

Artikel 18 Wijze van heffing en termijnen van betaling

1. De heffing wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De aanslag bedoeld in artikel 4 is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 15.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 19 Aangifte

1. Het uitnodigen tot het doen van aangifte gebeurt door het uitreiken of toesturen van een aangiftebiljet of een aangiftebrief.
2. Het doen van aangifte gebeurt door het inleveren of toesturen van het uitgereikte aangiftebiljet met de daarbij gevraagde documenten of het op elektronische wijze toesturen van de door de programmatuur gevraagde gegevens.

Artikel 20 Niet opleggen van aanslagen

1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.
3. Het bepaalde in dit artikel geldt alléén voor aanslagen vastgesteld als gevolg van artikel 18, eerste lid.

Artikel 21 Nadere regels

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering.

Hoofdstuk 4 Strafbepalingen

Artikel 22 Strafbare feiten

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing

a. het niet voldoen aan de verplichtingen, bedoeld in artikel 5, zesde lid, artikel 6, vierde lid, en artikel 9, zesde lid;

b. het niet voldoen aan een in Bijlage 1, onderdelen A en B, opgenomen voorschrift, tenzij de heffingsambtenaar voor dit voorschrift gebruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid als bedoeld in artikel 6, vijfde lid.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel ~~22~~23 Inwerkingtreding, citeertitel en intrekking huidige verordening

~~1.~~ De "Verordening zuiveringsheffing ~~Delfland 2025~~en verontreinigingsheffing 2026" wordt ingetrokken met ingang van 1 januari ~~2026 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.~~

~~2.~~1. ~~De "Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2025" wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2026~~2027 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

~~3.~~2. Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening Zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland ~~2026~~2027", treedt, met de daarbij behorende bijlagen I (Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening) en II (Tabel afvalwatercoëfficiënten), in werking na bekendmaking, doch niet eerder dan 1 januari ~~2026~~2027.

~~4.~~3. De in bijlage I genoemde normbladen worden bekendgemaakt door terinzagelegging op het kantoor van het waterschap aan de Phoenixstraat 32 te Delft.

Bijlage I behorende bij de Verordening Zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland ~~2026~~2027

Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening

Inhoudsopgave

Definitiebepalingen

A. Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

Paragraaf A.2 Meting

A.2.1 Doorstroomsnelheid

A.2.2 Inbouw en instellingen debietmeter

A.2.3 Verificatie (controle debietmeter)

A.2.4 Verificatierapport

A.2.5 Kalibratie (controle meetsysteem)

A.2.6 Kalibratiecertificaat

Paragraaf A.3 Bemonstering

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

B. Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

Paragraaf B.2 Analyse

C. Berekeningsvoorschriften

Paragraaf C.1 Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden

Paragraaf C.2 Berekeningswijze van het aantal etmalen

Paragraaf C.3 Correctie ingenomen oppervlaktewater

D. Hoedanigheidscorrectie (artikel ~~7~~8)

Paragraaf D.1 De aanvraag

Paragraaf D.2 Het onderzoek

Paragraaf D.3 De berekening

D.3.1 Toxiciteit

Paragraaf D.4 De frequentie

Definitiebepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:

a. aantoonbaarheidsgrens: de laagste concentratie van een component in het monster waarvan de aanwezigheid nog met een bepaalde betrouwbaarheid kan worden vastgesteld, zijnde driemaal de spreiding van binnen laboratoriumreproduceerbaarheid op dit niveau;
b. bewaartermijn: de periode tussen het einde van het etmaal en het nemen van het etmaalverzamelmonster en de conserveringstermijn;
c. conserveringstermijn: de periode tussen het nemen van het monster uit het monsterverzamelvat en het zekerstellen van het gehalte, zijnde het begin ~~van de voorbehandeling ten behoeve~~ van de uitvoering van de analyse;
d. debiet: de hoeveelheid volume afgevoerd of geloosd afvalwater gedurende het etmaal;
e. debietmeter: vloeistofmeter waarmee (bijvoorbeeld met magnetische inductie) het debiet gemeten wordt;
f. etmaal: een aaneengesloten periode van 24 uur;
g. etmaalverzamelmonster: een verzamelmonster dat wordt samengesteld in een etmaal;
h. gesloten meetsysteem: systeem dat het debiet meet in een gesloten (druk)leiding waarbij het afvalwater niet in contact staat met de buitenlucht;
i. ingesteld meetbereik: het meetbereik waarop een debietmeter is ingesteld;
j. in-situ kalibratie: een kalibratie in ingebouwde toestand in het bestaande meetsysteem;
k. justeren: het softwarematig aanpassen van (een) correctiefactor(en)/meterconstante(n)/het nulpunt;
l. kalibreren: bepalen van de afwijking van een debietmeter ten opzichte van de van toepassing zijnde standaard waarbij een nauwkeurig bekende hoeveelheid vloeistof door de debietmeter/het meetsysteem wordt geleid;
m. meetbereik: totale bereik van de debietmeter (zoals opgegeven door de fabrikant);
n. meetcyclus: de specifieke opstelling en procedure die wordt gebruikt om nauwkeurige metingen te verrichten, met inbegrip van de fysieke opstelling van de meetapparatuur, de kalibratie van de instrumenten en het verzamelen en analyseren van de gemeten data;
o. momentaan debiet: de actuele hoeveelheid water;
p. normale bedrijfsomstandigheden: de operationele omgeving waarbij sprake is van omstandigheden waaronder de debietmeter normaal functioneert;
q. open meetsysteem: meetsysteem waarbij het oppervlak van het stromende afvalwater in contact staat met de buitenlucht;
r. referentiemeter: debietmeter, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van een aangewezen instantie als bedoeld in artikel ~~12~~3 van de Metrologiewet;
s. verificatie: het controleren van een debietmeter door het elektronisch nabootsen van het meetsignaal;
t. verzamelmonster: monster dat is samengesteld in een vooraf vastgestelde periode dat wordt verkregen door (deel)monsters die op basis van volume of tijd zijn genomen;
u. werkgebied: het meetbereik van de te verifiëren en/of te kalibreren debietmeter onder normale bedrijfsomstandigheden.

A. Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

In deze paragraaf worden enkele voorschriften gegeven die gelden bij de wijze van meting, de wijze van monstername en –behandeling. Hierbij gelden de volgende algemene eisen:

- De meet- en bemonsteringsvoorzieningen verkeren in een goede staat, worden regelmatig schoongemaakt en zijn altijd goed en veilig toegankelijk.
- De meet- en monsternemingstoestellen en hulpmiddelen worden volgens onderstaande bepalingen respectievelijk NEN 6600-1:2019 nl geïnstalleerd en onderhouden.
- Een afvalwaterstroom kan zowel in een open als in een gesloten meetsysteem worden gemeten en bemonsterd. Voor het bepalen van de hoeveelheid afvalwater is meting met een gesloten meetsysteem in beginsel de toe te passen methode.

In paragraaf A.2 wordt nader ingegaan op de meting en in paragraaf A.3 op de bemonstering. In paragraaf A.4 wordt nader ingegaan op de monsterbehandeling.

Paragraaf A.2 Meting

Meting heeft tot doel de hoeveelheid afvalwater per etmaal (het debiet) vast te stellen. Het debiet wordt in de afvalwaterstroom gemeten. Als het niet mogelijk is om het debiet in de afvalwaterstroom te meten kan het debiet in plaats daarvan worden bepaald op basis van meting van de hoeveelheid water in het watertoevoersysteem van de bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan. In het laatstbedoelde geval mag de per etmaal afgevoerde of geloosde hoeveelheid afvalwater niet groter zijn dan de in dezelfde periode toegevoerde hoeveelheid water. Afvalwater kan zowel onder druk (met pompen) of onder vrij verval worden afgevoerd of geloosd.

De totaalteller waarmee registratie plaatsvindt mag niet worden gereset. Registratie van momentane meetgegevens en etmaalgegevens vindt plaats met een printer of datalogger of andere vorm van geautomatiseerd registratiesysteem. Het meetsignaal van het registratiesysteem moet overeenkomen met het meetsignaal van de debietmeter.

A.2.1 Doorstroomsnelheid

Voor een betrouwbare meting in een gesloten meetsysteem is de doorstroomsnelheid van het afvalwater van belang.

Voor het bepalen van de geschiktheid van de debietmeter moet het debiet (als groter dan nul) van de te meten stroom in 95% van de tijd (etmaal) binnen het minimale en maximale debiet van de debietmeter liggen.

A.2.2 Inbouw en instellingen debietmeter

Bij nieuwe debietmeters wordt een ‘af fabriek’ kalibratiecertificaat meegeleverd waarop de meterspecifieke kalibratiefactoren zoals diameter, nulpunt, kalibratiefactor(en) en/of meterconstante(s) staat aangegeven. Kalibratie van het meetsysteem vindt zo snel mogelijk plaats na inwerkingstelling van de debietmeter.

Voor het uitvoeren van een representatieve meting verkeert de debietmeter en het meetsysteem in goede staat en wordt het meetsysteem goed onderhouden.

Het is niet toegestaan om (meet)apparatuur zo in te stellen, instellingen te veranderen of te corrigeren zodat feitelijke onjuistheden kunnen ontstaan in de verkregen (meet)gegevens.

Aan de inbouw van een debietmeter in een gesloten systeem worden de volgende eisen gesteld:

a. De debietmeter wordt volgens de voorschriften van de fabrikant geïnstalleerd.
b. Bij het inbouwen wordt rekening gehouden met de mogelijkheid tot het uitvoeren van een kalibratie in ingebouwde toestand op de locatie waar de debietmeter wordt ingezet.
c. De debietmeter is zo geïnstalleerd dat terugstroming wordt voorkomen.
d. Luchtinsluiting in de afvalwaterstroom vanuit de atmosfeer moet worden voorkomen.
e. Onder normale bedrijfsomstandigheden staat de 'low-flow' of 'max-flow' cutoff van een debietmeter 'uit'. Als het noodzakelijk is dergelijke instellingen te wijzigen moet dit voorafgaand aan de aanpassingen gemotiveerd aan de heffingsambtenaar kenbaar worden gemaakt.
f. Het meetbereik van de debietmeter moet afgestemd zijn op het afgevoerde of geloosde debiet onder normale bedrijfsomstandigheden.
g. Als er sprake is van een defect aan de debietmeter en/of het meetsysteem wordt deze in goede staat gebracht waarna er opnieuw een in-situ kalibratie van de debietmeter plaatsvindt.

A.2.3 Verificatie (controle debietmeter)

Ten minste éénmaal per jaar wordt de debietmeter geverifieerd, tenzij in dat jaar een kalibratie (A.2.5) plaatsvindt.

Aan de verificatie worden de volgende eisen gesteld:

a. Bij een verificatie wordt de weerstand tussen de elektroden en ten opzichte van aarde gemeten.
b. Bij de verificatie wordt ook de werking van randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een juiste werking gecontroleerd.
c. Als uit de verificatie blijkt dat de meetbuis (mogelijk) vervuild is, wordt deze gereinigd. Na reiniging wordt de verificatie opnieuw uitgevoerd.
d. Als de debietmeter voor de reiniging moet worden uitgebouwd en/of als uit de verificatie blijkt dat het aannemelijk is dat de afwijking groter is dan ± 5% wordt de debietmeter direct opnieuw in ingebouwde toestand gekalibreerd.

A.2.4 Verificatierapport

Van een debietmeter moet het meest recente rapport van een verificatie worden overlegd.

Dit rapport bevat:

- datum en tijdstip waarop de verificatie is uitgevoerd;
- de controlebevindingen van de verificatie, inclusief de ruwe meetdata;
- de specificaties en instellingen van de debietmeter en randapparatuur voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens;
- de 'as-found' en 'as–left' rapportage (met meetwaarde(n) en afwijking(en) voor en na eventuele aanpassing).

A.2.5 Kalibratie (controle meetsysteem)

Voor referentiemeters en mobiele meetsets (waaronder meetwagens) vindt de kalibratie jaarlijks plaats in ingebouwde toestand bij minimaal de volgende meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximale meetbereik bij een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van een aangewezen instantie als bedoeld in artikel ~~12~~3 van de Metrologiewet.

Verder worden de volgende eisen gesteld aan de kalibratie van de referentiemeter:

a. De kalibratie van de referentiemeter vindt plaats op een installatie van een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie. Ook wanneer de referentiemeter nieuw is, wordt deze gekalibreerd, waarbij de meter is ingebouwd in de meetset of meetwagen waarin deze in de praktijk zal worden ingezet.
b. Het minimale debiet waarop de referentiemeter gekalibreerd is, is kleiner dan het minimale debiet van de te kalibreren debietmeter waarbij deze de opgegeven precisie haalt.
c. Het maximale debiet waarop de referentiemeter gekalibreerd is, is groter dan het maximale debiet van het ingestelde meetbereik van de te kalibreren debietmeter.
d. Het kalibratiecertificaat van de referentiemeter~~, waaruit het onder d bepaalde moet blijken,~~ mag niet ouder zijn dan 12 maanden. Dit kalibratiecertificaat wordt bij die van het gekalibreerde meetsysteem bewaard.

Verder worden aan de te kalibreren debietmeter de volgende eisen gesteld:

e. Minimaal éénmaal per drie jaar worden gesloten meetsystemen in ingebouwde toestand gekalibreerd op een door de heffingsambtenaar vooraf goedgekeurde methode. Hiertoe wordt uiterlijk 6 weken voor de kalibratie een voorstel tot uitvoering van kalibratie (kalibratieplan) ter goedkeuring bij de heffingsambtenaar ingediend. Dit kalibratieplan bevat in elk geval:
   - gegevens over de wijze van afvoer of lozen en de aanwezige voorzieningen en randapparatuur;
   - gegevens over de minimale en maximale afvoer of lozing en de afvoer of lozing onder normale bedrijfsomstandigheden
   - specificaties van de te kalibreren debietmeter en de toe te passen referentiemeter;
   - kalibratiecertificaat van de referentiemeter;
   - een omschrijving/overzicht van de wijze van uitvoer van kalibratie inclusief datum en tijdstip(pen) waarop de kalibratie wordt uitgevoerd en vermelding van eventuele aanpassingen aan de debietmeter en/of het meetsysteem;
   - de manier waarop rapportage plaatsvindt.
f. In het jaar van kalibratie hoeft niet ook een verificatie te worden uitgevoerd.
g. De kalibratie vindt plaats in het werkgebied waarin de te kalibreren debietmeter onder normale bedrijfsomstandigheden functioneert.
h. De kalibratie vindt plaats door:
   - een vooraf nauwkeurig bepaalde hoeveelheid (afval)water door de te kalibreren debietmeter te leiden (waarbij deze hoeveelheid is vastgesteld bij een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie); of
   - een tweede, bij voorkeur op hetzelfde meetprincipe gebaseerd meetsysteem in serie te plaatsen die fungeert als referentiemeter; of
   - op een andere, door de heffingsambtenaar goedgekeurde methode.
i. Tijdens de kalibratie(s) wordt zoveel (afval)water door het te kalibreren meetsysteem geleid, dat minimaal 2.000 waarnemingen worden bereikt, waarbij de tijdsduur van de kalibratie minimaal 25 minuten bedraagt. Wanneer nodig kan hiertoe – in overleg met de heffingsambtenaar – voor de kalibratieperiode de pulsinstelling tijdelijk aangepast worden.
j. Om te kunnen vaststellen of de debietmeter binnen het werkgebied goed functioneert, wordt bij kalibratie op één of meerdere vaste meetbereiken de herhaalbaarheid van de meter aangetoond. Als sprake is van afvoer of lozing van afvalwater met een constant debiet (bijvoorbeeld pomp aan/uit) vindt dit plaats door het uitvoeren van 3 meetcycli op elk gekozen meetbereik. Elke meetcyclus is gedefinieerd als een kalibratie en voldoet aan de onder h gestelde voorwaarden. De ~~afwijking~~relatieve herhaalbaarheidsstandaardafwijking per gekozen meetbereik van de meetcyclus mag niet groter zijn dan ~~±~~ 5%.

k. Bij het gebruik van een referentiemeter kunnen de normale bedrijfsomstandigheden worden beïnvloed. Hierbij wordt een maximaal verschil van 10% ten opzichte van het maximaal momentane debiet onder "normale bedrijfsomstandigheden" toegestaan.
l. Tijdens de kalibratie worden de gemeten hoeveelheden (afval)water van de te kalibreren debietmeter (én van de referentiemeter, wanneer daarvan sprake is) met printers of dataloggers continu geregistreerd. In geval van het toepassen van dataloggers worden ook de ruwe, onbewerkte data bij het kalibratiecertificaat gevoegd.
m. Bij de kalibratie wordt ook de randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een juiste werking gecontroleerd.
n. Als blijkt dat de gemeten hoeveelheid (afval)water meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid (afval)water, zoals gesteld in artikel 5, derde lid onder a van deze verordening, vindt nader onderzoek plaats naar de oorzaak van de afwijking. Eventuele justering van de debietmeter vindt plaats na uitbouw van de meter op een installatie van een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie, waarna (opnieuw) een in-situ kalibratie plaatsvindt ("as left"). Een rapportage van het justeren wordt bij het kalibratiecertificaat gevoegd.

A.2.6 Kalibratiecertificaat

Van een debietmeter moet het meest recente kalibratiecertificaat kunnen worden overgelegd. Bij een kalibratie in ingebouwde toestand (dat wil zeggen: ter plekke op het bedrijf, of als complete mobiele meetset op een testbank van een voor vloeistofmeters RvA-geaccrediteerde instantie), worden de volgende aspecten vastgesteld én gerapporteerd op het kalibratiecertificaat:

- datum en tijdstip waarop de kalibratie is uitgevoerd;
- de controlebevindingen van de kalibratie, inclusief ruwe meetdata;
- de specificaties en instellingen van de debietmeter en randapparatuur voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens;
- de instellingen van de referentiemeter;
- de 'as–found' meetafwijking (de gevonden meetwaarde(n) en afwijking(en) vóór aanpassing);
- eventuele soft- en/of hardwarematige aanpassingen die hebben plaatsgevonden aan de debietmeter, het meetsysteem en/of de registratie;
- als justering heeft plaatsgevonden: de nieuwe correctiefactor/meterconstante;
- de 'as–left' meetafwijking (de meetwaarde(n) en afwijking(en) na eventuele aanpassing).

Paragraaf A.3 Bemonstering

De bemonstering vindt plaats met behulp van ~~automatische~~geautomatiseerde monsternameapparatuur~~. De bemonstering vindt plaats~~ op tijdbasis of volumeproportioneel volgens NEN 6600-1:2019~~ nl, met dien verstande dat bemonstering door steekbemonstering niet is toegestaan~~, tenzij anders is bepaald door de heffingsambtenaar.

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

De monsterbehandeling vindt plaats volgens NEN 6600-1:2019~~ nl~~. Conform paragraaf 9 van deze norm worden de monsters ~~direct~~binnen 12 uur na bemonstering uit het etmaalverzamelmonster

geconserveerd, verpakt en getransporteerd volgens NEN-EN-ISO 5667-3:2024 ~~en~~. De monsters worden gekoeld en in het donker bewaard tussen 1° en 5° C.

Na vullen van de monsterflessen wordt van het ~~verzameld etmaalmonster~~etmaalverzamelmonster een representatief deel gedurende 24 uur in een goed gesloten vat/fles in het donker bewaard tussen 1° en 5° C voor contra-analyse door de heffingsambtenaar. De monsterflessen bestemd voor analyse door de heffingplichtige en voor contra-analyse door de heffingsambtenaar worden om en om gevuld. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat het monster voor de analyse op een heffingsparameter door de heffingplichtige en voor de contra-analyse ~~waarom het gaat~~ door de heffingsambtenaar zoveel mogelijk identiek zijn.

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

De verkregen monsters worden tot en met het einde van de bewaartermijn gekoeld zoals aangegeven in tabel A onder omgevingstemperatuur en geconserveerd op de wijze zoals is aangegeven in tabel A. Als een monster uit het etmaalverzamelmonster wordt ingevroren of chemisch geconserveerd, geschiedt dit binnen twaalf uur na monstername. De eventuele voorschriften over chemische conservering gelden in aanvulling op de voorschriften over de conserveringstemperatuur gedurende de bewaartermijn.

In tabel A zijn ~~tevens~~ook de maximale conserveringstermijnen opgenomen die gelden voor de onderscheidenlijk uit te voeren analyses. De voorbehandeling ten behoeve van een analyse vangt ~~na monstername uit het verzamelvat aan,~~aan binnen de maximale conserveringstermijn die bij de desbetreffende analyse in tabel A is vermeld. De voorbehandeling van het monster bestemd voor de analyse, waaronder onder meer wordt begrepen het ontdooien van bevroren monsters, wordt uitgevoerd op een wijze en binnen een termijn dat daardoor de representativiteit van het monster niet wordt verstoord. Een monster dat op één van de in tabel A aangegeven wijzen chemisch is geconserveerd wordt niet gebruikt voor één van de in tabel A opgenomen wijzen van analyse, waarvoor op basis van tabel A geen of andere voorschriften op het vlak van de chemische conservering gelden.

Tabel A

Voor analyse op	**Omgevingstemperatuur**		**Methode conservering**	**Maximale conserveringstermijn**
	tijdens transport	**tot einde bewaartermijn**		
totaal organisch koolstof (TOC)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren tot pH < 2	8 dagen
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand
totaal gebonden stikstof (TN_b)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren tot pH < 2	8 dagen

		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand
som nitriet- en nitraatstikstof (TON)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Filtreren in het veld	414 dagen
			Ongefilterd	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand
som totaal gebonden stikstof verminderd met nitriet- en nitraatstikstof (TNb-TON)[1)]	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2S0_4 tot pH < 2	8 dagen
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand
chemisch zuurstofverbruik (CZV)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2S0_4 tot pH < 2	6 maanden
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	6 maanden
biochemisch zuurstofverbruik (BZV)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen onder uitsluiting van licht	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen 12 uur	1 maand (als BZV ≤ 50 mg/L) 6 maanden (als BZV >50 mg/L)
cadmium (Cd), chroom (Cr), koper (Cu), lood (Pb), nikkel (Ni), zilver (Ag), zink (Zn)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met $HN0_3$ tot pH < 2	6 maanden
arseen (As)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met $HN0_3$ tot pH < 2	6 maanden

			Als hydride techniek wordt gebruikt aanzuren met HCI tot pH < 2	
kwik (Hg)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met $HN0_3$ tot pH < 2	1 maand
			Koelen en aanzuren met HCI, 1 mL/100 mL	2 dagen
chloride (Cl)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
sulfaat (SO_4)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
fosfor (totaal)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Aanzuren met $HN0_3$ of H_2S0_4 tot pH < 2	1 maand

[1)] De totale hoeveelheid stikstof in afvalwater bestaat uit organisch gebonden stikstof, ammonium stikstof en totaal geoxideerde stikstof. Voor de heffing wordt uitsluitend gerekend met het stikstofdeel dat bestaat uit organisch gebonden stikstof en niet-geoxideerde stikstof door totaal gebonden stikstof (TNb) te verminderen met de som nitriet- en nitraatstikstof (TON). Indien TNb groter is dan 10 mg N/L en voor meer dan 30% bestaat uit TON kan als alternatief voor het afzonderlijk bepalen van TNb en TON de bepaling plaatsvinden door ontsluiting volgens normblad NEN 6645:2005 in combinatie met analyse volgens normblad NEN-EN-ISO 15923-1:2024, NEN-EN-ISO 11732:2005 of NEN 6646+C1:2015.

Het biochemisch zuurstofverbruik is weliswaar geen heffingsparameter, maar wordt aangewend bij toepassing van berekeningsvoorschrift D.3 van onderdeel D van deze bijlage. Op grond van dit berekeningsvoorschrift wordt de methode van het biochemisch zuurstofverbruik toegepast voor de bepaling van het percentage chemisch zuurstofverbruik van de biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

B. Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

De analyses worden uitgevoerd in het representatieve monster, dat is verkregen op de in onderdeel A van deze bijlage vermelde wijze. Het onderzoek wordt in het water uitgevoerd zonder dat daaruit bezinkbare of opdrijvende bestanddelen zijn verwijderd.

Er is in dit onderdeel verwezen naar normbladen, uitgegeven door het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN). Bij wijziging in/van een normblad gedurende het kalenderjaar wordt voor de toepassing van deze verordening deze wijziging eerst van kracht op 1 januari van het jaar volgende op de wijziging.

De in tabel B vermelde aantoonbaarheidsgrenzen zijn de concentraties van de stoffen ~~waarom het gaat~~ die bij de analyse ten minste aangetoond moeten kunnen worden.

Paragraaf B.2 Analyse

De analyse van het monster vindt plaats op de wijze zoals die is aangegeven in tabel B.

Tabel B

Parameter/stof/methode/test	**Ontsluiting volgens normblad**	**Meting volgens normblad**	**Aantoonbaarheidsgrens** [1)]
totaal organisch koolstof (TOC)		NEN-EN-ISO 20236:2024 ~~en~~	1 mg/L
totaal gebonden stikstof (TN_b)		NEN-EN-ISO 20236:2024 ~~en~~	1 mg/L
som nitriet- en nitraatstikstof (TON)		NEN-EN-ISO 13395:1997 ~~nl; of NEN-EN-ISO 15923-1:2024 en~~	0,1 mg/L
		NEN-EN-ISO 15923-1:2024	
som totaal gebonden stikstof verminderd met nitriet- en nitraatstikstof (TN_b-TON) [2)]	NEN 6645:2005 ~~nl~~ [2)]	NEN-EN-ISO 15923-1:2024	0,5 mg/L
		NEN 6646+C1:2015 ~~nl~~	
		NEN-EN-ISO 11732:2005 ~~en~~	
opgelost organisch koolstof (DOC)		NEN-EN-ISO 20236:2024 ~~en~~	1 mg/L
chemisch zuurstofverbruik (CZV)		~~NEN 6633:2006 nl of~~ NEN-ISO 15705:2003 ~~en~~ [3)]	5 mg/L [4)]
biochemisch zuurstofverbruik (BZV)		NEN-EN-ISO 5815-1:2019 ~~en~~	volgens norm; 1 mg/L
onopgeloste stoffen		NEN-EN 872:2005 ~~en~~	2 mg/L
		NEN 6499:2025	

elektrisch geleidingsvermogen		NEN-ISO 7888:1994 ~~en~~	volgens norm
cadmium (Cd), chroom (Cr), koper (Cu), lood (Pb), nikkel (Ni), zilver (Ag), zink (Zn)	NEN-EN-ISO 15587-1:2002 ~~en~~	NEN-EN-ISO 11885:2009 ~~en~~	Cd: 0,3 µg/L Cr: 2 µg/L Cu: 10 µg/L Pb: 10 µg/L Ni: 7 µg/L Ag: 10 µg/L Zn: 40 µg/L
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023 ~~en~~(Cor. 2024-02)	
	NEN 6953:2017 ~~nl~~, hoofdstuk 5.3.3.3 [5])	NEN-EN-ISO 11885:2009 ~~en~~	
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023 ~~en~~	
arseen (As)	NEN-EN-ISO 11969:1997 ~~nl~~	~~NEN-EN-ISO 11969:1997 nl~~	2 µg/L
	NEN-EN-ISO 15587-1:2002 ~~en~~	NEN-EN-ISO 11885:2009 ~~en~~	
	~~NEN-EN-ISO 15587-1:2002 en~~	NEN-EN-ISO 17294-2:2023 ~~en~~	
kwik (Hg)	NEN-EN-ISO 15587-1:2002 ~~en~~	NEN-EN-ISO 12846:2012 ~~en~~	0,25 µg/L
		NEN-EN-ISO 17852:2008 ~~en~~	
		NEN-EN-ISO 11885:2009 ~~en~~	
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023 ~~en~~(Cor. 2024-02)	
chloride (Cl)		NEN-EN-ISO 15923-1:2024 ~~en~~	5 mg/L
		NEN 6476:1981/A1:2010 ~~nl~~	

		NEN-EN-ISO 10304-1:2009 ~~en~~	
		NEN-EN-ISO 15682:2001 ~~en~~	
sulfaat (SO_4)		NEN-EN-ISO 15923-1:2024 ~~en~~	volgens norm
		NEN-EN-ISO 10304-1:2009 ~~en~~	
		NEN-ISO 22743:2006 ~~en~~	
fosfor (~~totaal~~P)	NEN 6645:2005 ~~nl~~	NEN-EN-ISO 15923-1:2024 ~~en~~	0,1 mg/L
		NEN-EN-ISO 15681-1:2005 ~~en~~	
		NEN-EN-ISO 15681-2:2018 ~~en~~	
	NEN-EN-ISO 15681-1:2005 ~~en~~		~~NEN-EN-ISO 15681-1:2005 en~~
	NEN-EN-ISO 15681-2:2018 ~~en~~		~~NEN-EN-ISO 15681-2:2018 en~~
	NEN-EN-ISO 6878:2004 ~~en~~	NEN-EN-ISO 6878:2004 ~~en~~	
		NEN-EN-ISO 15681-1:2005 ~~en~~	
		NEN-EN-ISO 15681-2:2018 ~~en~~	
	NEN-EN-ISO 15587-1:2002 ~~en~~	NEN-EN-ISO 11885:2009 ~~en~~	
		NEN-EN-ISO 17294-2:2023 ~~en~~(Cor. 2024-02)	

Zahn-Wellens test	NEN-EN-ISO 9888:1999 ~~en~~	~~NEN-EN-ISO 9888:1999 en~~	volgens norm
Respiratieremmingstest (toxiciteitstest)	NEN-EN-ISO 8192:2007 ~~en~~	~~NEN-EN-ISO 8192:2007 en~~	volgens norm

[1)] De aantoonbaarheidsgrenzen voor zware metalen zijn gebaseerd op een afvalwatermonster met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en bij onopgeloste stoffen tot een gehalte van 100 mg/L. Bij afvalwatermonsters met een matrix die groter is dan genoemde waarden voor elektrisch geleidingsvermogen en onopgeloste stoffen kan een hogere aantoonbaarheidsgrens gelden.

[2)] ~~Voor het bepalen van de som totaal gebonden stikstof verminderd met nitriet- en nitraatstikstof (TN_b-TON) mag de analyse alleen volgens normblad NEN 6645:2005 nl plaatsvinden als~~Indien TNb groter is dan 10 mg N/L en voor meer dan 30% bestaat uit TON, kan als alternatief voor het afzonderlijk bepalen van TNb en TON de bepaling plaatsvinden door ontsluiting volgens normblad NEN 6645:2005 in combinatie met analyse volgens normblad NEN-EN-ISO 15923-1:2024, NEN-EN-ISO 11732:2005 of NEN 6646+C1:2015.

[3)] De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705:2003 en is toepasbaar voor onverdunde monsters met een gehalte aan zuurstofverbruik tot aan 1.000 mg/L en chlorideconcentratie die lager zijn dan 1.000 mg/L. Voor hogere concentraties chloride wordt verdunning van het monster toegepast of door toepassing van door de leverancier aangegeven alternatieve testbuizen voor hoge concentraties chloride. De heffingsambtenaar kan verder de methode niet toepasbaar verklaren als naar zijn oordeel andere omstandigheden daartoe aanleiding geven.

[4)] De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705:2003 en heeft een aantoonbaarheidsgrens van 6 mg/L voor fotometrische detectie bij 600nm en 15 mg/L voor titrimetrische detectie (gebaseerd op één enkelvoudige meting van één laboratorium) wanneer cuvetten worden gebruikt met een bereik van maximaal 1.000 mg/L.

[5)] NEN 6953:2017 ~~nl~~, hoofdstuk 5.3.3.3 mag alleen worden toegepast op afvalwatermonsters met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en bij onopgeloste stoffen tot een gehalte van 100 mg/L.

C. Berekeningsvoorschriften

Paragraaf C.1 Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden

a. Zuurstofbindende stoffen (artikel 3, vierde lid):

Het aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik wordt berekend door het totale aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de in het kalenderjaar afgevoerde of geloosde zuurstofbindende stoffen te delen door 54,8 kilogram.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de gedurende een etmaal afgevoerde of geloosde zuurstofbindende stoffen wordt berekend volgens de formule:

$$\frac{Q \times (3 \times TOC + 4{,}57 \times (TN_b - TON))}{1000}$$

Met dien verstande dat als op grond van artikel 4 de verhouding tussen het chemisch zuurstofverbruik en het gehalte totaal organisch koolstof in de afgevoerde of geloosde stoffen op een afwijkende factor dan 3 is vastgesteld, in bovenstaande formule de factor 3 wordt vervangen door deze vastgestelde factor.

In deze formule wordt verstaan onder:

Q: het aantal m^3 afgevoerd of geloosd afvalwater per etmaal;

TOC: het totaal organisch koolstof bepaald volgens de in onderdeel B van deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/L;

TN_b: het totaal gebonden stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/L;

TON: de som van nitriet-stikstof en nitraat-stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/L.

b. <Niet-zuurstofbindende stoffen (artikel 3, vijfde lid):

Het aantal vervuilingseenheden voor de niet-zuurstofbindende stoffen wordt berekend door het totale aantal kilogrammen van deze in het kalenderjaar afgevoerde stoffen te delen door respectievelijk:

1. <1,00> kilogram voor de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
2. <0,100> kilogram voor de stoffen arseen, kwik en cadmium;
3. <650> kilogram voor de stoffen chloride en sulfaat;
4. <20,0> kilogram voor de stof fosfor.

De afgevoerde hoeveelheden per etmaal voor de hierboven onder b genoemde stoffen worden bepaald met behulp van de formule:

$$\frac{Q \times C}{1.000}$$

In deze formule wordt verstaan onder:

Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;

C: de concentratie van de stoffen in mg/L, bepaald volgens de in onderdeel B omschreven wijze.>

Paragraaf C.2 Berekeningswijze van het aantal etmalen

Bij de bepaling van het aantal etmalen in artikel ~~6~~7, wordt gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$n = \frac{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 \times N}{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 + N}$$

In deze formule wordt verstaan onder:

n: het berekende aantal meetdagen;

N: het aantal dagen per jaar waarop wordt afgevoerd of geloosd;

σ_n: spreidingspercentage in de meetwaarden, uitgedrukt ten opzichte van de gemiddelde hoeveelheid zuurstofverbruik van de onderzoeksresultaten gedurende het heffingsjaar;

tso: toelaatbare statistische onnauwkeurigheid = 35/e 0,000175*VeO, <met dien verstande dat VeO vervangen kan worden door respectievelijk VeZ en VeG, >waarbij:

VeO: vervuilingswaarde van de afgevoerde of geloosde zuurstofbindende stoffen<;.

VeG: vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;

VeZ: vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen arseen, cadmium en kwik>.

Paragraaf C.3 Correctie ingenomen oppervlaktewater

Als door een bedrijf water wordt onttrokken uit een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap en dit water vervolgens weer wordt geloosd in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap, worden voor de berekening van de vervuilingswaarde de hoeveelheden verontreinigende stoffen, aanwezig in het onttrokken water en vervolgens weer geloosde water, in mindering gebracht op de hoeveelheden van die stoffen in het geloosde water, met dien verstande dat deze vermindering niet mag leiden tot een negatieve waarde.

D. Hoedanigheidscorrectie (artikel ~~78~~)

Paragraaf D.1 De aanvraag

De hoedanigheidscorrectie (hierna: T-correctie) vindt plaats op aanvraag van de heffingplichtige. Deze aanvraag bevat in elk geval de volgende onderdelen:

a. een omschrijving van de afvalwaterstromen waarvoor hoedanigheidscorrectie wordt aangevraagd;
b. de wijze van meten, bemonsteren en analyseren;
c. de frequentie van meten, bemonsteren en analyseren;
d. de naam van de partij of personen die het onderzoek uitvoeren met een verklaring dat deze partij of personen ~~geaccrediteerd zijn voor het uitvoeren van de gevraagde handelingen of~~ aantoonbare ervaring heeft met de proeven die worden aangevraagd.
e. het type uit te voeren toxiciteitstesten, biodegradatieonderzoeken en te volgen methodieken, zoals eventuele voorbehandelingsmethoden;
f. het aantal uit te voeren biodegradatieonderzoeken waarbij de f-factor wordt bepaald;
g. de herkomst van het entmateriaal ten behoeve van de biodegradatieonderzoeken van welke zuiveringsinstallatie entslib of effluent wordt gebruikt, dat te gebruiken is in een onderzoek naar het biologisch zuurstofverbruik en bijbehorende toxiciteitstest;

Paragraaf D.2 Het onderzoek

Er zijn twee typen biodegradatieonderzoeken met bijbehorende toxiciteitstesten. De keuze tussen deze twee wordt bepaald op basis van de grenswaarde voor de totale hoeveelheid organische koolstof (TOC) in het te onderzoeken afvalwater. Deze grenswaarde is 33 mg/L.

- Bij een TOC kleiner dan deze grenswaarde wordt het biodegradatieonderzoek BZV_{19} toegepast.
- Bij een TOC gelijk aan of groter dan 33 mg/L wordt de Zahn-Wellens test toegepast.

In beide gevallen vindt onderzoek plaats op het gefiltreerde deel van het monster. Filtratie vindt plaats over een 0,45 µm filter. Als de frequentie van het onderzoek naar de T-correctie afwijkt van de frequentie als bedoeld in artikel 5, tweede lid, of de frequentie die met toepassing van artikel 6 is bepaald, moet ook op de etmalen die zijn voorgeschreven in de beschikking als bedoeld in voornoemde artikelen de TOC van het afvalwater geanalyseerd worden in zowel het ongefiltreerde als het gefiltreerde monster (0,45 µm). Hiermee wordt de factor bepaald voor welk deel van het monster de T-correctie kan worden toegepast.

BZV_{19} onderzoek

Bij een BZV_{19} onderzoek gelden de volgende meetdagen: 0, 5, 7, 9, 12, 15, 19.

Als het afvalwater wordt afgevoerd wordt als entmateriaal bij het onderzoek effluent van de ontvangende rioolwaterzuiveringsinstallatie gebruikt. Als het afvalwater wordt geloosd wordt bij het onderzoek commercieel verkrijgbaar geschikt entmateriaal toegepast of entwater van een willekeurige rioolwaterzuiveringsinstallatie gebruikt. De voorwaarde is dat hetzelfde entmateriaal gebruikt wordt als bij de toxiciteitstest (zie onderdeel D.3.1).

Er wordt geen gebruik gemaakt van entwater afkomstig van een eventueel aanwezige eigen biologische zuivering van de heffingplichtige. De reden hiervoor is dat de restverontreiniging in het effluent niet of zeer moeilijk biologisch afbreekbaar kan zijn. De aanwezige bacteriën van de

eigen biologische zuivering zijn volledig ingesteld op het aanbod van bedrijfsspecifieke stoffen dit in tegenstelling tot een rioolwaterzuiveringsinstallatie.

De biochemische afbraak van organisch materiaal wordt als volgt beschreven.

Bij de afleiding van BZV_{19} dient altijd uitgegaan te worden van een eerste orde reactie. In de praktijk kan echter een afwijking ontstaan waardoor een pseudo eerste orde reactielijn ontstaat.

De snelheid waarmee zuurstof door bacteriën wordt gebruikt (de snelheid waarmee het gemeten BZV toeneemt in de tijd) is evenredig aan de hoeveelheid nog in het water aanwezige organisch materiaal. De afbraaksnelheid neemt namelijk af in de tijd.

Dit betekent dat de afbraak verloopt volgens de reactievergelijking:

$$\frac{dBZV}{dt} = -k \times BZV$$

Stel dat de BZV_5 het BZV is op het tijdstip t=0, dus bij het begin van de BZV_{19} bepaling. Het BZV op het tijdstip t=n dagen op BZV_{19}. De toename van de BZV gedurende de tijd n is BZV_{19} - BZV_5. De evenredigheidsconstante k is te vergelijken met een snelheidsconstante bij chemische reacties. De dimensie van k = $tijd^{-1}$.

Hieruit volgt:

$$\frac{dBZV}{BZV} = -k \times dt$$

of

$$\int_{BZV_5}^{BZV_n} \frac{1}{BZV} dBZV = \int_{5}^{n} -k dt$$

of

$$Ln\frac{BZV_n}{BZV_5} = -k \times t$$

Door nu grafisch de $Ln(BZV_n/BZV_5)$ uit te zetten tegen 1/t kan de $Ln(BZV_{19}/BZV_5)$ worden afgelezen op het snijpunt van de y–as, en daarmee BZV_{19} worden berekend. Door middel van lineaire regressie is het snijpunt op de y-as te berekenen. De regressie wordt uitgevoerd op de analyseresultaten vanaf BZV_5 tot en met BZV_{19}.

Triplo en duplo metingen van de verschillende BZV verdunningen dienen gemiddeld te worden, tenzij blijkt dat een meting aantoonbaar onjuist is.

Als de BZV_{19} is bepaald, is het mogelijk om de T-correctie te bepalen. Het onafbreekbaarheidspercentage T wordt bepaald met:

$$\frac{3 \times TOC - BZV_{19}}{3 \times TOC}$$

Als de TOC-waarde voor ten minste 25% afkomstig is van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen in het afvalwater, wordt op die waarde een correctie toegepast door deze te vermenigvuldigen met de breuk:

$$\frac{100 - T}{75}$$

waarbij:

T = het percentage TOC afkomstig van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, hierna het onafbreekbaarheidspercentage genoemd.

Zahn-Wellens test

Als het afvalwater wordt afgevoerd, wordt actief slib gebruikt van de rioolwaterzuiveringsinstallatie waarop het afvalwater wordt afgevoerd. Als het afvalwater wordt geloosd, wordt actief slib gebruikt van een willekeurige rioolwaterzuiveringsinstallatie. De voorwaarde is dat hetzelfde actief slib gebruikt wordt als bij de toxiciteitstest (zie onderdeel D.3.1). Er mag geen gebruik gemaakt worden van actief slib afkomstig van een eventueel aanwezige eigen biologische zuivering van de heffingplichtige. De reden hiervoor is dat de restverontreinigingen in het effluent niet of zeer moeilijk biologisch afbreekbaar kunnen zijn. De aanwezige bacteriën in het actief slib van de eigen biologische zuivering zijn volledig ingesteld op het aanbod van bedrijfsspecifieke stoffen dit in tegenstelling tot een rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Het onafbreekbaarheidspercentage T wordt met een Zahn-Wellens test berekend met:

$$\frac{3 \times TOC_{t=eind}}{3 \times TOC_{t=0}}$$

Het gaat hierbij om de opgeloste organische koolstof (DOC).

Toepassing f-factor

Als niet gedurende elk etmaal, of elk etmaal volgens de beschikking op grond van artikel 6, analyse plaatsvindt kan niet van elke analyse nauwkeurig bepaald worden hoe de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik gecorrigeerd moet worden. In dat geval kan alleen een correctie worden toegepast op analyses tot een (boven)grenswaarde voor de TOC. Deze bovengrens zal na afloop van het heffingsjaar, op basis van alle TOC analyses die voor de T-correctie bepaling in het heffingsjaar zijn uitgevoerd, worden vastgesteld. De hoogst gemeten waarde van de TOC ter bepaling van de f-factor in deze monsters is de bovengrenswaarde voor TOC. De TOC-waarde (gefiltreerd) wordt vervolgens vermenigvuldigd met de f-factor.

Paragraaf D.3 De berekening

De berekende f-factor (f) uit het BZV_{19} onderzoek of de Zahn-Wellens test wordt als volgt in de heffingsformule toegepast ter bepaling van het aantal kg zuurstofverbruik:

$$\frac{Q \times (3 \times ((TOC - DOC) + (DOC \times f)) + 4{,}57 \times (TN_b - TON))}{1000}$$

D.3.1 Toxiciteit

Als blijkt dat het water in een periode toxisch is, kan geen betrouwbaar onderzoek in deze periode plaatsvinden en kan voor deze periode ook geen correctie worden bepaald. De factor voor correctie van de TOC wordt dan voor deze onderzoeksperiode op 1 gesteld.

BZV_{19} onderzoek

In aanvulling op NEN-EN-ISO 5815-1:2019 bepaalt de bij deze methode behorende toxiciteitstest de acute toxiciteit voor aerobe bacteriën door na vijf dagen de respiratie te meten. De toxiciteit wordt vastgesteld in hetzelfde etmaalverzamelmonster als voor het BZV19-onderzoek, door aan het te onderzoeken monster een glucose-/glutaminezuuroplossing toe te voegen, die

overeenkomt met een BZV5 van 200 mg O2/L. Als deze concentratie na vijf dagen onveranderd blijft, kan worden geconcludeerd dat het water niet toxisch is voor de aerobe bacteriën.

~~Als het afvalwater wordt afgevoerd, wordt bij het ***BZV_{19} onderzoek*** als entwater effluent van de ontvangende rioolwaterzuiveringsinstallatie gebruikt en wordt bij de ***Zahn-Wellens test*** actief slib gebruikt van een willekeurige rioolwaterzuiveringsinstallatie.~~

~~Als het afvalwater wordt geloosd, wordt bij het BZV_{19} onderzoek commercieel verkrijgbaar geschikt entmateriaal toegepast of entwater van een willekeurige rioolwaterzuiveringsinstallatie gebruikt en wordt bij de Zahn-Wellens test actief slib gebruikt van een willekeurige rioolwaterzuiveringsinstallatie.~~

De resultaten worden uitgedrukt als percentage van het rendement van de standaard, oftewel het percentage van de glucose-/glutaminezuuroplossing dat na vijf dagen wordt teruggemeten.

Voor de beoordeling van toxiciteit geldt: als meer dan 75% van de glucose-/glutaminezuuroplossing wordt teruggemeten, is er geen sprake van toxiciteit.

Bij het BZV19 onderzoek wordt als entwater effluent van de ontvangende rioolwaterzuiveringsinstallatie gebruikt.

Zahn-Wellens test

De toxiciteit wordt vastgesteld via de respiratieremmingstest. De toxiciteit wordt vastgesteld in hetzelfde etmaalverzamelmonster als voor het Zahn-Wellens onderzoek. Bij het Zahn-Wellens onderzoek wordt actief slib gebruikt van de rioolwaterzuiveringsinstallatie waarop het afvalwater wordt afgevoerd.

Paragraaf D.4 De frequentie

De heffingplichtige maakt aannemelijk dat de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik als bedoeld in artikel 3, vierde lid, in belangrijke mate wordt beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, door in beginsel onderzoek uit te voeren met inachtneming van de frequentie als bedoeld in artikel ~~5~~6, tweede lid, of de frequentie die met toepassing van artikel ~~6~~7 is bepaald.

In afwijking van het voorgaande kan de heffingsambtenaar bepalen dat de frequentie wordt bepaald aan de hand van het, op basis van onderzoek in het voorgaande jaar voor aanvraag van de T-correctie, geschatte verschil in vervuilingswaarde tussen toepassing van de T-correctie en zonder toepassing van de T-correctie, inhoudende:

- bij een verschil kleiner dan 100 vervuilingseenheden: 4 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 100 en 200 vervuilingseenheden: 5 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 200 en 300 vervuilingseenheden: 6 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 300 en 400 vervuilingseenheden: 7 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 400 en 500 vervuilingseenheden: 8 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 500 en 600 vervuilingseenheden: 9 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 600 en 700 vervuilingseenheden: 10 onderzoeken;
- bij een verschil tussen de 700 en 800 vervuilingseenheden: 11 onderzoeken;
- bij een verschil groter dan 800 vervuilingseenheden: 12 onderzoeken.

Als in het voorgaande jaar geen onderzoek naar de T-correctie is uitgevoerd, dan bepaalt de heffingsambtenaar de frequentie op 12 onderzoeken. Het aantal onderzoeken als hiervoor

bedoeld wordt evenredig over het heffingsjaar verdeeld. De onderzoeken moeten gezamenlijk representatief zijn voor het heffingsjaar.

Bijlage II behorende bij de Verordening Zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland ~~2026~~2027

Tabel afvalwatercoëfficiënten

De onderstaande tabel is ontleend aan artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet en bevat klassen met bijbehorende klassegrenzen en afvalwatercoëfficiënten:

Klasse	**Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden voor het zuurstofverbruik per m³ ingenomen water**		**Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m³ ingenomen water in het heffingsjaar**
	Ondergrens	**Bovengrens**	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3875
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.a.6
Titel	Ouw - Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Pfo Peter Ouwendijk	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. De verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026 (DMS 2551797), vast te stellen;
2. De verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 (DMS 2447767), vastgesteld op 27 november 2025, in te trekken;
3. Te bepalen dat de beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026 (DMS 2551797)in werking treedt op de dag na bekendmaking.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026
Versienummer	1
Dossiernummer	3875
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. De verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026 (DMS 2551797), vast te stellen;
2. De verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 (DMS 2447767), vastgesteld op 27 november 2025, in te trekken;
3. Te bepalen dat de beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026 (DMS 2551797)in werking treedt op de dag na bekendmaking.

2) Aanleiding

In de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie wordt onder andere de hoogte van de verantwoordingsgrens vastgelegd die bepaalt wanneer het college fouten en onduidelijkheden over rechtmatigheid moet opnemen in haar rechtmatigheidsverantwoording aan de VV. In de huidige Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 is deze grens 1% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves.

De VV stelde de verordening oorspronkelijk vast op 10 april 2025. Op dat moment stond nog niet in het Waterschapsbesluit dat rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden bij elkaar moeten worden opgeteld voor de verantwoordingsgrens. Ook in de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV werden fouten en onduidelijkheden afzonderlijk beoordeeld.

Na deze vaststelling is het Waterschapsbesluit aangepast. Artikel 4.64 bepaalt nu dat rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden samen meetellen voor de verantwoordingsgrens. Ook bepaalt dit artikel dat het algemeen bestuur de grens vaststelt op maximaal 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves. De Kadernota Rechtmatigheid 2025, door de commissie BBV gepubliceerd in september 2025, licht deze nieuwe regels verder toe.

De verordening is daarna op 27 november 2025 opnieuw door de VV vastgesteld. Toen is artikel 12, tweede lid, technisch aangepast. In de tekst staat sindsdien dat rechtmatigheidsfouten én onduidelijkheden samen worden beoordeeld. De hoogte van de verantwoordingsgrens is toen niet opnieuw afgewogen. Deze bleef 1%. Met dit voorstel wordt die afweging alsnog aan de VV voorgelegd.

De uitvoering van de rechtmatigheidscontrole en de gesprekken met de accountant over de jaarrekening 2025 geven aanleiding om de 1%-grens opnieuw te beoordelen. Daarbij spelen de volgende overwegingen mee:
- een grens van 2% wordt door alle andere waterschappen toegepast;
- deze grens sluit aan bij de goedkeuringstolerantie van de accountant;
- een verantwoordingsgrens van 2% past binnen het wettelijke kader;
- het risicoprofiel van Delfland past bij deze grens.

De accountant geeft in haar verslag bij de jaarstukken 2025 de VV in overweging om de verantwoordingsgrens op 2% vast te stellen.

Daarom wordt voorgesteld artikel 12, tweede lid, van de verordening te wijzigen en de verantwoordingsgrens te verhogen naar 2%.

3) Beoogd effect

Met dit voorstel stelt de verenigde vergadering een proportioneel en consistent kader vast voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit past binnen de wet en sluit beter aan bij materialiteit, uitvoerbaarheid en de accountantscontrole.

4) Kernboodschap

Aangezien in het aangepaste Waterschapsbesluit onrechtmatigheden en onzekerheden bij elkaar worden opgeteld, wordt aan de verenigde vergadering voorgesteld de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording te verhogen van 1% naar 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves. Deze wijziging wordt verwerkt in artikel 12, tweede lid, van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- Bij besluit van de verenigde vergadering van 10 april 2025 is de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 vastgesteld (DMS 2404903).
- Op 27 november 2025 heeft de verenigde vergadering een technische wijziging door laten voeren en de huidige verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 vastgesteld (DMS 2447767).
- Op 4 juni 2026 heeft de verenigde vergadering kennis genomen van de controleverklaring (DMS 2536693) en het accountantsverslag (DMS 2536696) van de externe accountant Deloitte bij de jaarstukken 2025.

6) Regelgeving en Beleid

Waterschapswet
Artikel 108 van de Waterschapswet bepaalt dat de VV bij verordening de uitgangspunten vaststelt voor het financiële beleid, het financiële beheer en de financiële organisatie. De Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 geeft hieraan invulling.

Waterschapsbesluit
Hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit bevat regels voor de begroting, het jaarverslag, de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording. Artikel 4.64 bepaalt dat de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording bevat. Dit artikel bepaalt ook dat de verantwoordingsgrens geldt voor het totaal van rechtmatigheidsfouten én onduidelijkheden. Het algemeen bestuur stelt deze grens vast op maximaal 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves. Alleen als het totaal van de rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden hoger is dan deze grens, worden deze opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025
In artikel 12, tweede lid, van deze verordening staat nu dat de verantwoordingsgrens 1% is van de totale lasten van het hoogheemraadschap, exclusief toevoegingen aan reserves. Dit voorstel wijzigt alleen dit artikellid. De verantwoordingsgrens wordt verhoogd naar 2%.

Kadernota Rechtmatigheid Commissie BBV
De Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV is geen wet. De Kadernota helpt wel bij de uitleg en toepassing van de regels voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit geldt ook voor waterschappen.

7) Financiën

N.v.t.

Dossiernummer: 3875

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Een risico is dat de verhoging van de verantwoordingsgrens minder transparant lijkt voor de VV. Dit risico wordt beperkt doordat de rapportagegrens niet verandert. Daardoor kan de VV ook informatie krijgen over fouten en onduidelijkheden die onder de verantwoordingsgrens blijven, maar wel bestuurlijk belangrijk zijn of boven de rapportagegrens uitkomen.

Een tweede risico is dat een lagere verantwoordingsgrens nodig kan zijn als het risico op rechtmatigheidsfouten toeneemt. Dat kan bijvoorbeeld bij terugkerende problemen in financiële processen of aanbestedingsdossiers. Een grens van 2% past binnen de wettelijke bandbreedte. Deze grens is passend als er geen verhoogd risicoprofiel is dat vraagt om een lagere grens.

Uit het accountantsverslag 2025 blijkt dat de onrechtmatigheden onder de huidige verantwoordingsgrens van 1% zijn gebleven. De accountant geeft de VV daarnaast in overweging om de verantwoordingsgrens op 2% vast te stellen. Daarom is er op dit moment geen aanleiding om vast te houden aan de 1%-grens. Als de situatie verandert, kan de VV de verantwoordingsgrens opnieuw beoordelen.

Naast de hiervoor genoemde aandachtspunten zijn geen directe juridische, financiële, organisatorische of maatschappelijke gevolgen voorzien.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

N.v.t.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Extern - De Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap 2026 zal na vaststelling worden bekendgemaakt in het Waterschapsblad.

Intern - De verordening zal na vaststelling worden opgenomen in het Algemeen Management Handboek (AMH).

14) Bevoegd orgaan

De VV is op basis van artikel 108 van de Waterschapswet bevoegd de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 aan te passen.

15) Toelichting

Bij het bepalen van de verantwoordingsgrens maakt de VV een afweging tussen informatiebehoefte en uitvoerbaarheid. Een lagere grens leidt tot meer detailinformatie, maar vraagt ook meer inzet voor controle, beoordeling en rapportage. Een grens van 2% legt meer nadruk op afwijkingen die belangrijk zijn voor de jaarrekening en voor de bestuurlijke beoordeling.

De informatiepositie van de VV blijft behouden. De rapportagegrens verandert niet. Daardoor kunnen rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden die bestuurlijk relevant zijn of boven de rapportagegrens uitkomen nog steeds worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

Dossiernummer: 3875

De wijziging wordt verwerkt door de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland opnieuw vast te stellen en de vorige versie in te trekken. Deze werkwijze sluit aan bij de werkwijze van 27 november 2025. Toen is de verordening opnieuw vastgesteld vanwege de wijziging van "of" naar "én" in artikel 12, tweede lid. Nu wordt in hetzelfde artikellid alleen "1%" vervangen door "2%".

16) Bijlagen

1. Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie 2026 (DMS 2551797)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026
Dossiernummer	3875

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van donderdag 15 oktober 2026, dossiernummer 3875;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie van 12 november 2026.

Overwegende dat:
1. in artikel 12, tweede lid, van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 de verantwoordingsgrens is vastgesteld op 1% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves;
2. artikel 4.64 van het Waterschapsbesluit bepaalt dat het algemeen bestuur de verantwoordingsgrens vaststelt op maximaal 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves;
3. de accountant in het accountantsverslag 2025 de verenigde vergadering in overweging geeft om de verantwoordingsgrens op 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves, vast te stellen;
4. een verantwoordingsgrens van 2% passend is, zolang geen sprake is van een verhoogd risicoprofiel dat aanleiding geeft om een lagere grens vast te stellen;
5. het daarom wenselijk is de verantwoordingsgrens te verhogen van 1% naar 2% en dit te verwerken in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026.

Gelet op:
- artikel 108 van de Waterschapswet;
- artikel 4.64 van het Waterschapsbesluit;
- de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV.

Besluit:
1. de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026 (DMS 2551797), vast te stellen;
2. de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2025 (DMS 2447767), vastgesteld op 27 november 2025, in te trekken;
3. te bepalen dat de beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026 (DMS 2551797) in werking treedt op de dag na bekendmaking.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris, de voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3875

Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026

Geldend van 26-11-2026 tot en met heden

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. *administratie*: het systematisch verzamelen, vastleggen en verwerken van gegevens alsmede, het verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van (onderdelen van) de organisatie van het hoogheemraadschap en ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;

b. *administratieve organisatie*: stelsel van organisatorische maatregelen dat is gericht op het tot stand brengen en in stand houden van de goede werking van de bestuurlijke en ambtelijke informatieverzorging;

c. *autorisatie*: toestemming van de VV aan het college om in een bepaald jaar voor een bepaald doel uitgaven te doen en verplichtingen aan te gaan, tot een bepaald bedrag;

d. *begroting*: beleidsinstrument van de VV waarin zij enerzijds het beleid vaststelt, als opdracht aan het college, en anderzijds daarvoor de financiële middelen beschikbaar stelt aan het college (autorisatie tot besteding van de ter beschikking gestelde middelen), als bedoeld in het Besluit;

e. *begrotingscriterium (begrotingsrechtmatigheid):* criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de VV geautoriseerde begroting van exploitatiebudgetten- en investeringskredieten, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen;

f. *besluit*: Waterschapsbesluit;

g. *college*: dijkgraaf en hoogheemraden, als het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van Delfland;

h. *doelmatigheid*: de mate waarin een bepaalde prestatie met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen wordt gerealiseerd;

i. *doeltreffendheid*: de mate waarin een beoogd doel of effect van het beleid daadwerkelijk wordt behaald;

j. *eerstvolgende verantwoordingsmoment*: het eerstvolgende P&C-product;

k. *financiële administratie*: onderdeel van de administratie dat het systematisch verzamelen, verwerken en vastleggen van de financiële gegevens van de organisatie van het waterschap omvat, teneinde te komen tot een goed inzicht in:
   - de financiële positie;
   - het financieel beheer;
   - de uitvoering van de begroting;
   - de uitvoering van investeringsprojecten;
   - het afwikkelen van vorderingen en schulden;
   - het afleggen van rekening en verantwoording daarover;

l. *financiële rechtmatigheid*: de mate waarin wordt gehandeld in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving, waaronder waterschapsverordeningen en besluiten van de VV;

m. *misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium*: criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en eigendommen van het hoogheemraadschap bij financiële beheershandelingen;

n. *netto-kosten*: saldo van kosten en opbrengsten, niet zijnde belastingopbrengsten;

o. *programma*: een samenhangend geheel van activiteiten als hoofdonderdeel van de begroting*;*
p. *rechtmatigheidsverantwoording*: verantwoording van het college waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving;
q. *Verenigde Vergadering (VV)*: het algemeen bestuur van het Hoogheemraadschap van Delfland;
r. voorwaardencriterium: criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen;
s. Waterschapsbesluit: besluit houdende regels met betrekking tot de waterschappen;
t. *wet*: Waterschapswet.

Hoofdstuk 2 Beleidsvoorbereiding en -verantwoording

Kaderstelling

Artikel 2 Beleids- en verantwoordingscyclus

1. De VV stelt, aanvullend op de wet- en regelgeving, de onderdelen van de beleids- en verantwoordingscyclus vast voor het begrotingsjaar en de periode van de meerjarenraming, als die langer moet zijn dan in de wet aangegeven, en geeft aan op welk moment in het jaar de onderdelen daarvan aan hem moeten worden aangeboden ter behandeling en/of vaststelling.
2. Het college zorgt ervoor dat de onderdelen van de beleids- en verantwoordingscyclus voldoen aan de relevante bepalingen van hoofdstuk 4 van het Besluit, aan relevante overige wetgeving en aan datgene wat in deze verordening daarover wordt bepaald.

Artikel 3 Vaststellen programma-indeling en paragrafen

1. De VV stelt bij aanvang van iedere bestuursperiode een programma-indeling van de begroting vast voor die betreffende bestuursperiode.
2. De begroting bevat de paragrafen die zijn voorgeschreven in het Waterschapsbesluit (artikel 4.13, lid 2 en 3). Naast de verplichte paragrafen kunnen het college en de VV besluiten extra paragrafen op te nemen.

Beleidsbepaling

Artikel 4 Kaders meerjarenbeleid

Het college behoudt zich het recht voor om deze bepaling in de toekomst nader uit te werken.

Artikel 5 Meerjarenraming

1. Het college biedt de VV jaarlijks een meerjarenraming met toelichting aan, waarin voorstellen worden gedaan voor het beleid in het komende begrotingsjaar en ten minste de vier daaropvolgende jaren.
2. In het onderdeel ‘uiteenzetting van de financiële positie’ in de toelichting op de meerjarenraming wordt, met inachtneming van artikel 4.6, onderdeel d, en artikel 4.7, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit, in ieder geval ingegaan op:
   a. een vermogensbehoeftenplanning;
   b. een financiële risicoanalyse.

Artikel 6 Begroting en autorisatie

1. Het college biedt de VV jaarlijks ter vaststelling een ontwerpbegroting aan, waarin het volgende is opgenomen:
   a. de te realiseren doelstellingen, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten;
   b. een investeringsplanning, bestaande uit:
      I. een overzicht van de lopende en voorgenomen nieuwe investeringen;
      II. een raming van de investeringsuitgaven en de daaraan gerelateerde inkomsten.
2. Een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma.
3. In de ontwerpbegroting wordt een post "onvoorzien" opgenomen. Bij het vaststellen van de begroting neemt de VV een besluit over de omvang van deze post.
4. Het college zorgt ervoor dat de begrote exploitatielasten en -baten naar programma zijn ingedeeld en dat deze, door middel van de vastgestelde kostenverdeling, eenduidig kunnen worden toebedeeld aan de reglementaire taken en de beleids- en beheerproducten.
5. De VV autoriseert, met het vaststellen van de begroting, het college tot het besteden van de ter beschikking gestelde middelen tot maximaal de bedragen die per programma zijn opgenomen, en mandateert het college tot het innen van exploitatiebaten.

Artikel 7 Investeringsvoorstellen en -kredieten

1. Voor nieuwe investeringen die in de loop van het begrotingsjaar in uitvoering worden genomen, worden investeringsvoorstellen en aanvragen voor investeringskredieten aan de VV ter goedkeuring voorgelegd. Het college informeert de VV in het betreffende voorstel over het doel en de effecten van de investering op de begroting en meerjarenraming van het waterschap.
2. Met het goedkeuren van de investeringsvoorstellen en de investeringskredieten stelt de VV aan het college middelen ter beschikking tot het voldoen van de investeringslasten, tot maximaal het vastgestelde krediet voor de betreffende investering. Pas nadat het investeringskrediet door de VV is goedgekeurd, mogen verplichtingen ter zake van die investering worden aangegaan.
3. Investeringskredieten kunnen als in één keer worden aangevraagd, of in delen, te weten: onderzoeks-, ontwerp- en uitvoeringskrediet.
4. De aan te vragen en door de VV te autoriseren investeringskredieten zijn gebaseerd op bruto-kostenramingen.

Uitvoering, sturing en beheersing

Artikel 8 Beheersing begroting

1. Het college zorgt voor het per programma verzamelen en vastleggen van gegevens over de doelstellingen en beoogde te bereiken effecten, de middeleninzet, de maatregelen die zijn getroffen, de prestaties die worden geleverd en de baten en lasten die worden gemaakt, opdat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, zoals vastgesteld door de VV, kunnen worden getoetst.
2. Het college zorgt ervoor dat de lasten van de programma's en de investeringsuitgaven, zoals geautoriseerd door de VV, met inachtneming van artikel 9, niet worden overschreden.
3. Het college zorgt ervoor dat de baten van de programma's en inkomsten met betrekking tot de investeringen zoals geautoriseerd door de VV, met inachtneming van artikel 9, niet worden onderschreden.

Artikel 9 Ruimte bij begrotingsuitvoering

1. Het college is bevoegd per begrotingsjaar de exploitatielasten van een programma te overschrijden onder de volgende voorwaarden:
   a. tot maximaal 10% van de begrote kosten van dat programma;
   b. met een absoluut maximum van € 500.000 totaal voor dat programma;
   c. de hiervoor benodigde financiële ruimte in een ander programma binnen de begroting wordt gevonden;
   d. de overschrijding dient een doel dat past binnen het vastgestelde beleid;
   e. een dergelijk feit wordt achteraf bij het eerstvolgende verantwoordingsmoment (P&C-product) aan de VV gerapporteerd en als begrotingswijziging vastgelegd. Wanneer het niet meer mogelijk is om hier in het betreffende begrotingsjaar invulling aan te geven, moet het college dit achteraf melden en toelichten in de jaarrekening.
2. Het college is bevoegd de voor een investeringsproject toegekende middelen voor de gehele looptijd van het project:
   a. met 10% te overschrijden en de geraamde inkomsten met 10% te onderschrijden;
   b. met een absoluut maximum van € 500.000 totaal voor de investering;
   c. de overschrijding dient een doel dat past binnen het vastgestelde beleid;
   d. een dergelijk feit wordt achteraf bij het eerstvolgende verantwoordingsmoment aan de VV gerapporteerd en als investeringsvoorstel vastgelegd. Wanneer het niet meer mogelijk is om hier in het betreffende begrotingsjaar invulling aan te geven, moet het college dit achteraf melden en toelichten in de jaarrekening.

Rapportage en verantwoording

Artikel 10 Informatieplicht, tussentijdse rapportage en begrotingswijzigingen

1. Het college informeert bij het eerstvolgende verantwoordingsmoment de VV als de realisatie van het beleid in betekende mate afwijkt van wat in de begroting is opgenomen. Wanneer het niet meer mogelijk is om hier in het betreffende begrotingsjaar invulling aan te geven, moet het college dit achteraf melden en toelichten in de jaarrekening.
2. Het college informeert de VV als hij verwacht dat de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden, de investeringsuitgaven van een investeringsproject de geautoriseerde investeringsuitgaven dreigen te overschrijden, de baten van een programma de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden of de investeringsinkomsten van een investeringsproject de geautoriseerde investeringsinkomsten dreigen te onderschrijden.
3. Het college informeert de VV door middel van tussentijdse rapportages.
4. De inrichting van de tussentijdse rapportages sluit aan bij de programma-indeling van de begroting.
5. De tussentijdse rapportages gaan in op de voortgang en op afwijkingen van betekende mate, zowel wat betreft de doelstellingen en effecten die worden bereikt, als de middeleninzet, de maatregelen die worden getroffen en de prestaties die worden geleverd.
6. In de tussentijdse rapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van programma's en de uitgaven en inkomsten van investeringsprojecten in de begroting groter dan € 100.000 toegelicht.
7. In de tussentijdse rapportages doet het college, als dat noodzakelijk is, voorstellen voor wijziging van de geautoriseerde budgetten en (meerjarige) investeringskredieten, en voor bijstellingen van het beleid. Waar nodig legt het college een voorstel tot begrotingswijziging voor.

Artikel 11 Jaarstukken

1. Het college legt na afloop van ieder begrotingsjaar verantwoording af aan de VV over de uitvoering van de programma's door middel van het aanbieden van het jaarverslag en de door de accountant gecontroleerde jaarrekening.
2. De VV bepaalt aan de hand van de uitvoering van de programma's of de beleidsdoelen van de programma's voor het lopende jaar bijstelling behoeven. Het college doet hiertoe voorstellen aan de VV.
3. Een overzicht van de gerealiseerde incidentele baten en lasten per programma.

Hoofdstuk 3 Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 12 Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

1. Het college legt na afloop van ieder begrotingsjaar verantwoording af aan de VV over de geconstateerde rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden in de jaarrekening, door middel van een rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf bedrijfsvoering, met een toelichting daarop.
2. Voor zover het totaalbedrag aan rechtmatigheidsfouten én onduidelijkheden in het kader van de financiële rechtmatigheid hoger is dan de verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten van het hoogheemraadschap, exclusief toevoegingen aan reserves, neemt het college deze op in de rechtmatigheidsverantwoording.
3. In de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag worden de geconstateerde rechtmatigheidsfouten of onduidelijkheden groter dan 0,2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves, nader toegelicht.

Artikel 13 Voorwaardencriterium

1. Het voorwaardencriterium, als gedefinieerd in artikel 1, heeft betrekking op de eisen en voorwaarden die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen, afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, en heeft betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
2. Het college biedt de VV jaarlijks een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Artikel 14 Begrotingscriterium

1. De begrotingsrechtmatigheid, zoals gedefinieerd in artikel 1, wordt beoordeeld op programmaniveau, het niveau waarop de begroting door de VV is geautoriseerd, zoals opgenomen in artikel 6.
2. Bij investeringsprojecten die zijn onderverdeeld in deelprojecten, wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal beschikbaar gestelde investeringskrediet voor het gehele investeringsproject. Een overschrijding van de jaarbegroting die binnen dit krediet valt, wordt als rechtmatig beschouwd.
3. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting, die niet tijdig is gemeld aan de VV, als onrechtmatig wordt beschouwd. Onder tijdig wordt de laatste tussenrapportage in het boekjaar bedoeld, zoals opgenomen in de door de VV vastgestelde beleids- en

verantwoordingscyclus, zoals bedoeld in artikel 2. Als dit niet het geval is, kan de melding tussentijds bij de VV plaatsvinden of bij de jaarstukken.

4. Begrotingsonrechtmatigheden worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
   a. overschrijdingen van de lasten waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
   b. overschrijdingen van lasten of investeringsuitgaven die vallen binnen de bepalingen van artikel 9;
   c. overschrijdingen van lasten die passen binnen het bestaande beleid maar die niet eerder konden worden gemeld aan de VV;
5. Begrotingsonrechtmatigheden die als acceptabel worden aangemerkt door de VV, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor rechtmatigheidsfouten of onduidelijkheden is overschreden). Deze worden toegelicht in het jaarverslag, maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.
6. Overschrijding van baten, investeringsinkomsten en/of onderschrijding van lasten, investeringskredieten en baten zijn onrechtmatig als deze niet tijdig aan de VV zijn gemeld. Voor tijdig wordt verwezen naar lid 3 van dit artikel.

Artikel 15 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Het college zorgt voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen en eigendommen van het hoogheemraadschap en legt daartoe regels vast.

Hoofdstuk 4 Uitgangspunten financieel beleid

Artikel 16 Financieel beleid algemeen

1. Het college doet voorstellen aan de VV die zijn gericht op een volledig en actueel beleid van het hoogheemraadschap ten aanzien van de volgende onderwerpen:
   a. waardering en afschrijving van activa;
   b. weerstandsvermogen en risicomanagement;
   c. reserves en voorzieningen;
   d. kostenverdeling en onderbouwing van tarieven;
   e. treasury.
2. Het college zorgt ervoor dat de in het eerste lid bedoelde voorstellen in overeenstemming zijn met de relevante bepalingen van hoofdstuk 4 van het Besluit, met andere regelgeving die van toepassing is, en met de in deze verordening opgenomen aanvullende eisen.
3. Wanneer tijdens de realisatie is afgeweken van de kaders die zijn vastgelegd in het desbetreffende onderdeel van het in het eerste lid bedoelde beleid, wordt daarop specifiek ingegaan, waarbij de reden van afwijking wordt vermeld.

Artikel 17 Waardering en afschrijving van activa

1. Het beleid ten aanzien van waardering en afschrijving van activa omvat in ieder geval:
   a. een drempelbedrag waaraan de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs minimaal moet voldoen om te mogen worden geactiveerd. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd;
   b. dat op gronden en terreinen niet wordt afgeschreven;
   c. de afbakening tussen investering en exploitatie;
   d. de wijze waarop het hoogheemraadschap omgaat met de bijdragen van eigen personeel, de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend en de mogelijkheid dat een redelijk deel van de kosten van

ondersteunende diensten van het hoogheemraadschap in de vervaardigingsprijs van vaste activa worden opgenomen;
   e. de afschrijvingsmethodiek en de afschrijvingstermijnen;
   f. het moment van starten met afschrijven;
   g. de restwaarde;
   h. de regels voor investeringen in een activa van derden.
2. Het beleid ten aanzien van activering, waardering en afschrijving van kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen.
3. De uitwerking van dit artikel geschiedt in de Nota Activabeleid.

Artikel 18 Risicomanagement, weerstandsvermogen, reserves en voorzieningen

1. De VV stelt het beleid vast omtrent het weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen. Het beleid omvat in ieder geval:
   a. een beschrijving van de soorten risico's die het hoogheemraadschap loopt;
   b. de weerstandscapaciteit van het hoogheemraadschap, zijnde de middelen en mogelijkheden van het hoogheemraadschap om niet begrote kosten en risico's te dekken;
   c. het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, reserves, de weerstandscapaciteit of anderszins;
   d. het doel, de vorming, gewenste omvang en besteding van reserves;
   e. het doel, de vorming, noodzakelijke omvang en besteding van voorzieningen;
   f. de berekening en verwerking van rente over de reserves en de voorzieningen;
   g. de reserves en voorzieningen worden jaarlijks bij zowel de begroting als de jaarrekening getoetst en de onderliggende bestedingsplannen worden hierbij geactualiseerd.
2. De uitwerking van dit artikel geschiedt in de nota's 'Beleidsnotitie Risicomanagement' en 'Uitvoeringskader Beleidsnotitie Risicomanagement'.

Artikel 19 Kostenverdeling en onderbouwing tarieven

1. Het beleid van het college omtrent kostenverdeling en onderbouwing van tarieven omvat in ieder geval:
   a. een beschrijving van het systeem van kostenverdeling;
   b. de wijze waarop het hoogheemraadschap invulling geeft aan de eis uit het Besluit dat de kostenverdeling plaatsvindt op basis van objectieve, bedrijfseconomische criteria;
   c. de kwantitatieve grondslagen die onderdeel vormen van de kostenverdelingssystematiek;
   d. de methodiek voor de berekening van de rentelasten van vaste activa;
   e. de onderbouwing van de tarieven die gelden voor de door het bestuur in rekening te brengen rechten als bedoeld in artikel 115 van de Waterschapswet;
   f. de onderbouwing van de prijs van producten en diensten die het hoogheemraadschap aan derden kan leverenen waarmee het in concurrentie treedt met marktpartijen;
   g. de mate van kostendekkendheid van de onder e en f bedoelde tarieven.
2. Ten aanzien van het eerste lid, onderdeel f, geldt aanvullend dat:
   a. voor de levering van producten en diensten door het hoogheemraadschap ten minste de geraamde integrale kostprijs in rekening wordt gebracht;
   b. bij het verstrekken van leningen of garanties door het hoogheemraadschap ten minste de geraamde integrale kosten in rekening worden gebracht;
   c. bij het verstrekken van kapitaal door het hoogheemraadschap ten minste wordt uitgegaan van de geraamde integrale kosten van de verstrekte middelen.

3. Het college zorgt ervoor dat er een actueel overzicht is van de tarieven, prijzen en kosten van de in dit artikel bedoelde rechten, diensten en zaken.
4. De uitwerking van dit artikel geschiedt onder meer in de legesverordening, de kostentoedelingsverordening, de nota Systematiek kostenverdeling en de nota Reserves en voorzieningen.

Artikel 20 Financiering

1. Het college zorgt ervoor dat bij de uitoefening van de financieringsfunctie:
   a. een continue toegang tot de financiële markten aanwezig is;
   b. voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om de programma's binnen de door de VV met de begroting vastgestelde kaders te kunnen uitvoeren;
   c. de onderstaande risico's verbonden aan de financieringsfunctie worden beheerst: renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's, debiteurenrisico's en valutarisico's;
   d. de rentekosten van de leningen zo veel mogelijk worden beperkt en er een voldoende rendement op de uitzettingen wordt bereikt.
2. Het risicobeheer van het hoogheemraadschap wordt gebaseerd op de volgende uitgangspunten:
   a. de uitvoering van de financieringsfunctie is er op gericht toekomstige (financiële) risico's te beperken;
   b. bij het uitzetten van middelen, het verstrekken van garanties en het aangaan van financiële participaties uit hoofde van de reglementaire taak bedingt het college, indien mogelijk, zekerheden;
   c. bij het beheersen van renterisico's vormen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm uit de Wet fido de ondergrens waaraan wordt voldaan;
   d. de VV wordt geïnformeerd indien de kasgeldlimiet of de renterisiconorm dreigt te worden of is overschreden.
3. De secretaris-directeur, gemandateerd door het college, neemt bij de uitvoering van de financieringsfunctie de volgende richtlijnen en limieten in acht:
   a. in besluiten over uitzettingen van middelen, verstrekkingen van garanties en financiële participaties wordt het openbaar belang van dergelijke uitzettingen gemotiveerd;
   b. het uitzetten van overtollige geldmiddelen gebeurt uitsluitend bij financiële instellingen die voldoen aan één van de volgende criteria, waarbij geldt dat deze criteria niet van toepassing zijn op uitzettingen tegen waardepapieren waarvoor een solvabiliteitsratio van 0 procent geldt:
      I. zij zijn gevestigd in een lidstaat die ten minste beschikt over een AA-rating afgegeven door ten minste twee ratingbureaus; en
      II. zij kunnen voor henzelf of voor de door hen uitgegeven waardepapieren aantonen dat ze ten minste over een A-rating beschikken, afgegeven door ten minste twee ratingbureaus.
   c. overtollige geldmiddelen worden uitsluitend uitgezet bij een instelling die voldoet aan het hiervoor onder b gestelde, tegen vastrentende waarden, dan wel in producten waarbij de hoofdsom ten minste aan het eind van de looptijd intact is;
   d. bij het gebruik van derivaten wordt voldaan aan de bepalingen van artikel 4 van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
   e. geldleningen kunnen slechts worden aangegaan of verstrekt en de nakoming van uit geldleningen voortvloeiende verplichtingen ten aanzien van de betaling van rente en aflossing kan slechts worden gegarandeerd, indien de wederzijdse betalingsverplichtingen zijn uitgedrukt in euro of in één van de nationale munteenheden van de lidstaten van de Europese Unie die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie;

f. geldleningen kunnen slechts worden aangegaan of verstrekt en de nakoming van uit geldleningen voortvloeiende verplichtingen ten aanzien van de betaling van rente en aflossing kunnen slechts worden gegarandeerd, indien de hoofdsom niet onderhevig is aan enige vorm van indexatie;
g. aandelen worden uitsluitend gekocht indien dit plaatsvindt in het kader van de uitvoering van de Waterschapstaken.

4. In het Treasurystatuut wordt aangegeven voor welke bedragen en onder welke voorwaarden het college middelen mag aantrekken en uitzetten, en wordt dit artikel uitgewerkt.

Hoofdstuk 5 Paragrafen in begroting en jaarverslag

Artikel 21 Paragraaf uiteenzetting van de financiële positie

1. Het college geeft in de paragraaf 'uiteenzetting van de financiële positie' van de begroting en van het jaarverslag de risico's van materieel belang en hun financiële consequenties weer. Het college brengt hierbij in elk geval de risico's in beeld en actualiseert de risico's die worden genoemd in het beleid, zoals bedoeld in artikel 18.
2. Het college geeft in de paragraaf 'uiteenzetting van de financiële positie' van de begroting en van het jaarverslag aan wat de weerstandscapaciteit is en in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen.
3. In de begroting en het jaarverslag neemt het college in de paragraaf 'uiteenzetting van de financiële positie' naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 4.14 van het Besluit in ieder geval op:
   a. algemene interne en externe ontwikkelingen die van invloed zijn op de financieringsfunctie;
   b. de relatie met de meerjarenraming.

Artikel 22 Paragraaf assetmanagement

In de begroting en het jaarverslag neemt het college in de paragraaf 'assetmanagement' de verplichte onderdelen op, op grond van artikel 4.15 van het Besluit.

Artikel 23 Paragraaf Bedrijfsvoering

1. In de paragraaf 'bedrijfsvoering' in de begroting en het jaarverslag gaat het college in op de bedrijfsvoeringsonderwerpen die aandacht behoeven.
2. In de begroting en het jaarverslag besteedt het college in de paragraaf 'bedrijfsvoering' naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 4.16 van het Waterschapsbesluit, onderdelen a en b van het Besluit, in ieder geval aandacht aan:
   a. het aantal personeelsleden in vaste en in tijdelijke dienst,
   b. de instroom, uitstroom en het percentage ziekteverzuim van het personeel;
3. In het jaarverslag besteedt het college in de paragraaf 'bedrijfsvoering', gelet op artikel 4.16, onderdelen c en d van het Besluit, aandacht aan:
   a. alle rechtmatigheidsfouten én onduidelijkheden die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen voor zover deze de rapportagegrens, zoals bedoeld in artikel 12, derde lid overschrijden en welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen;

b. een overzicht van en toelichting op niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet fido en de bijbehorende ministeriële regelingen, als deze voorkomen;
c. rapportage van het veelvuldig niet naleven van normen uit de gids proportionaliteit en/of slechte documentatie of naleving hiervan, als deze voorkomen;
d. geconstateerde fraude door eigen medewerkers, als dit voorkomt.

4. Het college rapporteert in de paragraaf 'bedrijfsvoering' van de begroting en het jaarverslag over de plannen en voortgang van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid en de uitputting van bijbehorende budgetten van de organisatie.

Artikel 24 Paragraaf Wet open overheid

In de begroting en het jaarverslag neemt het college in de paragraaf 'Wet open Overheid' de verplichte onderdelen op grond van de Wet open overheid (Woo).

Artikel 25 Paragraaf verbonden partijen

In de begroting en het jaarverslag gaat het college in de paragraaf 'verbonden partijen' naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 4.17 van het Besluit in ieder geval in op nieuwe verbonden partijen, het beëindigen van relaties met bestaande verbonden partijen, wijzigingen bij of ten aanzien van bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij bestaande verbonden partijen.

Hoofdstuk 6 Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 26 (Financiële) administratie

1. Het college zorgt ervoor dat de administratie zodanig van opzet en werking is, dat zij in ieder geval dienstbaar is aan:
   a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in het hoogheemraadschap als geheel en in zijn organisatieonderdelen;
   b. het geven van een actueel en volledig inzicht in de bezittingen van het hoogheemraadschap, waaronder ook worden begrepen de niet-geactiveerde objecten met cultuurhistorische waarde (waaronder panden, bedrijfsgebouwen, bedrijfsmiddelen en kunstvoorwerpen) alsmede overige investeringen die niet zijn geactiveerd;
   c. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de (vaste) activa, voorraden, vorderingen, schulden en contracten;
   d. het verstrekken van informatie over geleverde prestaties en de maatschappelijke effecten van het beleid;
   e. het verstrekken van informatie over baten, lasten, prestaties, maatregelen en effecten aan budgethouders voor zowel de planning, de uitvoering als de verantwoording van de realisatie;
   f. een doelmatig beheer van geldstromen en financiële posities;
   g. een goede interne en externe informatievoorziening over de uitvoering van de financieringsfunctie;
   h. het verkrijgen van inzicht in en bevorderen van de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde beleid in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;

i. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde beleid in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;
j. de controle van de registratie van gegevens en de controle op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid.

2. Het college zorgt ervoor dat:
   a. de inrichting en de werking van de financiële administratie voldoen aan het Besluit en andere relevante wet- en regelgeving;
   b. de financiële administratie tijdig:
      I. alle door de VV en het college genomen besluiten waaraan financiële gevolgen zijn verbonden alsmede,
      II. alle overige gegevens en stukken verstrekt krijgt, die ten behoeve van een juiste verzorging van de financiële administratie, de verslaggeving en het beheer van de vermogenswaarden nodig is;
   c. de vereiste informatie tijdig verstrekt wordt aan het rijk, de provincie(s), de Europese Unie en het Centraal Bureau voor de Statistiek, alsmede aan andere instellingen die specifieke verantwoordingsverplichtingen opleggen aan het hoogheemraadschap.

Artikel 27 (Administratieve) organisatie

1. Het college zorgt voor en legt (in een besluit) vast:
   a. een eenduidige indeling van de organisatie van het hoogheemraadschap en een eenduidig toewijzing van de taken van het hoogheemraadschap aan organisatorische eenheden;
   b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldaan en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie aan beleids- en beheersorganen is gewaarborgd;
   c. de wijze waarop wordt gewaarborgd dat de uitvoering van de begroting rechtmatig, doelmatig en doeltreffend verloopt;
   d. de verlening van mandaten en volmachten voor:
      I. het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
      II. het innen van baten.
   e. de te maken afspraken met de verantwoordelijken voor organisatorische eenheden over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
   f. de interne regels (protocol) voor de inkoop en aanbesteding van werken, diensten en leveringen die waarborgen dat wordt gehandeld in overeenstemming met de Europese en nationale regels ter zake;
   g. de regels die aangeven welke elementen in ieder geval moeten worden opgenomen in voorstellen voor investeringen die aan het college of VV worden voorgelegd;
   h. de regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
   i. de wijze waarop de gegevensbestanden worden beveiligd en veilig gesteld.
2. Het college actualiseert de in het eerste lid bedoelde organisatie en regeling zodra hiertoe aanleiding is.

Hoofdstuk 7 Slotbepalingen

Artikel 28 inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking de dag na publicatie en werkt terug tot en met 1 januari 2025.
2. De verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap Delfland 2025 wordt ingetrokken per de datum waarop de verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap Delfland 2026 van kracht wordt, doch behoudt zijn werking voor 26 november 2026 en de daaraan voorafgaande jaren.

Artikel 29 citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als 'Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2026'.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de Verenigde Vergadering van 26 november 2026

De VV voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P. C. Janssen dr. P. H. W. M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3876
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.7
Titel Ouw - Bestuurlijke P&C kalender 2027

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Peter Ouwendijk	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. De bestuurlijke P&C-kalender 2027 (DMS 2551792) vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Bestuurlijke P&C-kalender 2027
Versienummer	1
Dossiernummer	3876
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1. Het gevraagde besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
1. De bestuurlijke P&C-kalender 2027 (DMS 2551792) vast te stellen.

2. Aanleiding

De bestuurlijke P&C-kalender wordt conform de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland 2025 jaarlijks door de VV vastgesteld.

3. Beoogd effect

Een door de VV vastgestelde bestuurlijke P&C-kalender 2027 met daarin beschreven uit welke P&C-producten de P&C-cyclus 2027 bestaat en de jaarplanning van de P&C-producten.

4. Kernboodschap

De P&C kalender 2027 bevat de P&C-producten:
- de jaarstukken 2026, kijkt terug en leg verantwoording af - juni 2027;
- de kaderbrief 2028; kijkt (financieel) strategisch meerjarig vooruit - juni 2027;
- de bestuursrapportage 2027, tussentijdsrapportage van het lopend jaar - juli 2027;
- de begroting 2028 en de meerjarenraming 2029 t/m 2032 - november 2027;
- de tweede begrotingswijziging 2027, vanwege rechtmatigheid - november 2027.

5. Historie – eerdere besluitvorming

De bestuurlijke P&C-kalender 2027 wordt conform de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland 2025 jaarlijks door de VV vastgesteld.

6. Regelgeving en Beleid

De bestuurlijke P&C-kalender 2027 is opgesteld met inachtneming van de landelijke en provinciale kaders (Waterschapswet, Waterschapsbesluit) en het kaderstellende beleid van Delfland (Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie).

7. Financiën

Niet van toepassing.

8. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

9. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

Dossiernummer: 3876

10. OR

Niet van toepassing.

11. Risico's en beheersmaatregelen

Niet van toepassing.

12. Communicatie (in- en extern) en participatie

Over de P&C-producten wordt, als zij nieuwswaarde hebben, actief gecommuniceerd. Een aantal momenten in de P&C-kalender biedt kansen om te laten weten wat de ambities van Delfland zijn en wat we doen voor het belastinggeld. Uit ervaring weten we dat persberichten bij het presenteren van de begroting voor D&H en de tariefvaststelling door de VV interessant zijn en goed worden overgenomen door de regionale media. Op onze website richten we een digitale begroting in en een pagina over de tarieven. Voor de begroting in een oogopslag plaatsen we wederom een advertentie in de huis-aan-huis bladen.

Ook het jaarverslag benutten we communicatief om terug te blikken op de mijlpalen en behaalde resultaten van het afgelopen jaar.

De communicatie over de financiën van Delfland vullen we aan met een belastingflyer die de RBG voor ons verspreidt bij de belastingaanslag.

De overige momenten uit de P&C-kalender beperken we tot berichten op het samenwerkingsportaal voor de interne organisatie.

13. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing.

14. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is bevoegd de bestuurlijke P&C-kalender 2027 vast te stellen.

15. Toelichting

De bestuurlijke P&C-kalender 2027 wordt conform artikel 2, lid 1 van de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie van Delfland 2025 jaarlijks door de VV vastgesteld. In de toelichting op de P&C-kalender zijn de vijf P&C-producten beschreven.
In verband met de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2027 wordt er geen kadernota opgesteld. Het nieuwe college heeft de mogelijkheid om een kaderbrief 2028 op te stellen. In de kaderbrief worden de financiële kaders voor de begroting 2028 meegegeven. De inhoudelijke kaders komen vanuit het coalitieakkoord dat na de verkiezingen wordt opgesteld.

16. Bijlagen

1. Bestuurlijke P&C-kalender 2027 (DMS-2551792)
2. Toelichting Bestuurlijke P&C-kalender 2027 (DMS-2551793)

Dossiernummer: 3876

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Bestuurlijke P&C-kalender 2027
Dossiernummer	3876

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van donderdag 15 oktober 2026, dossiernummer 3876;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie van 12 november 2026.

Overwegende dat:
het doel van de P&C-cyclus is om alle voor Delfland relevante informatie rond de P&C-cyclus zodanig weer te geven dat de P&C-producten effectief, efficiënt en rechtmatig worden samengesteld, waarmee een belangrijke basis wordt gelegd voor het in control blijven van de organisatie door het bestuur.

Gelet op:
artikel 77 van de Waterschapswet

Gevraagd besluit:
1. De bestuurlijke P&C-kalender 2027 (DMS 2551792) vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bestuurlijke P&C-kalender 2027

P&C kalender Delfland 2027		
Legenda	Actoren	Dag/periode
VV	VV	Donderdag
Informatieve VV	VV	Woensdag
Inwerkprogramma VV	VV	
Cie's	Commissies	Di, Wo en Do
PZH	Verzending naar toezichthouder	Juli/december
Audit cie	Audit commissie	Nog te plannen
Acc	Accountantscontrole	Februari

Hoogheemraadschap van Delfland

Weeknr. Producten	Datum maandag	Jaarrekening 2026	Kaderbrief 2028	Bestuurs rapportage 2027	Begroting 2028	2e begrotings wijziging 2027	Gremia, feestdagen en vakantie
Week 53	28-dec						Kerstvakantie
Week 01	4-jan						D&H
Week 02	11-jan						Informatieve VV
Week 03	18-jan						D&H
Week 04	25-jan						Cie's
Week 05	1-feb						D&H
Week 06	8-feb	Acc					VV
Week 07	15-feb	Acc					D&H
Week 08	22-feb	Acc					Voorjaarsvakantie
Week 09	1-mrt						D&H
Week 10	8-mrt						
Week 11	15-mrt		**Verkiezingen**				D&H/17 maart verkiezingen
Week 12	22-mrt						
Week 13	29-mrt	Afscheid oude VV (30 maart)/ Installatie nieuwe VV (31 maart)					29 maart 2e Paasdag/VV/D&H
Week 14	5-apr						Inwerkprogramma VV
Week 15	12-apr						Inwerkprogramma VV/D&H
Week 16	19-apr						Cie's
Week 17	26-apr						27 apr Koningsdag/meivakantie
Week 18	3-mei						6 mei Hemelvaartdag
Week 19	10-mei						Inwerkprogramma VV/D&H
Week 20	17-mei						17 mei 2e Pinksterdag/VV
Week 21	24-mei						Inwerkprogramma VV/D&H
Week 22	31-mei	Cie	Cie				Cie's
Week 23	7-jun						D&H
Week 24	14-jun	VV	VV				VV
Week 25	21-jun						D&H
Week 26	28-jun			Cie			Cie's
Week 27	5-jul						Informatieve VV/D&H
Week 28	12-jul	PZH		VV			VV
Week 29	19-jul						Zomervakantie/reces
Week 30	26-jul						Zomervakantie/reces
Week 31	2-aug						Zomervakantie/reces
Week 32	9-aug						Zomervakantie/reces
Week 33	16-aug						Zomervakantie/reces
Week 34	23-aug						Zomervakantie/reces
Week 35	30-aug						
Week 36	6-sep						Informatieve VV/D&H
Week 37	13-sep						
Week 38	20-sep						D&H
Week 39	27-sep						Cie's
Week 40	4-okt						D&H
Week 41	11-okt						VV
Week 42	18-okt						Herfstvakantie/D&H
Week 43	25-okt						Informatieve VV
Week 44	1-nov						D&H
Week 45	8-nov				Cie	Cie	Cie's
Week 46	15-nov						D&H
Week 47	22-nov				VV	VV	VV
Week 48	29-nov				PZH		Informatieve VV/D&H
Week 49	6-dec						
Week 50	13-dec						D&H
Week 51	20-dec						
Week 52	27-dec						Kerstvakantie
Week 01	3-jan						Kerstvakantie

Onder voorbehoud

Dit betreft een voorlopige planning. De definitieve planning wordt verder uitgewerkt in de richtlijnenbrief van het desbetreffende product.
De geplande overleggen kunnen op een later moment nog worden aangepast.

Week nummer	Vergaderdatum verenigde vergadering (VV)
6	Donderdag 11 februari 2027
13	Dinsdag 30 maart 2027 (afscheid oude VV)
13	Woensdag 31 maart 2027 (installatie nieuwe VV)
20	Donderdag 20 mei 2027
24	Donderdag 17 juni 2027
28	Donderdag 15 juli 2027
34	Donderdag 14 oktober 2027
47	Donderdag 25 november 2027

Week nummer	Vergaderdatum	Commissie
4	Dinsdag 26 januari 2027	Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit
	Woensdag 27 januari 2027	Commissie Waterveiligheid en Waterketen
	Donderdag 28 januari 2027	Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie
16	Dinsdag 20 april 2027	Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit
	Woensdag 21 april 2027	Commissie Waterveiligheid en Waterketen
	Donderdag 22 april 2027	Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie
22	Dinsdag 1 juni 2027	Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit
	Woensdag 2 juni 2027	Commissie Waterveiligheid en Waterketen
	Donderdag 3 juni 2027	Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie
26	Dinsdag 29 juni 2027	Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit
	Woensdag 30 juni 2027	Commissie Waterveiligheid en Waterketen
	Donderdag 1 juli 2027	Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie
39	Dinsdag 28 september 2027	Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit
	Woensdag 29 september 2027	Commissie Waterveiligheid en Waterketen
	Donderdag 30 september 2027	Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie
45	Dinsdag 9 november 2027	Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit
	Woensdag 10 november 2027	Commissie Waterveiligheid en Waterketen
	Donderdag 11 november 2027	Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie

Bestuurlijke P & C -kalender 2027 - toelichting

Bestuurlijke P&C-kalender 2027
Dossiernummer: 3876

Inhoud

Inhoud 2
1 Uitgangspunten voor de P&C-cyclus.....3
1.1 Wet- en regelgeving 3
1.2 Waterbeheerprogramma 6 en 7.....3
1.3 De P&C-cyclus in het kalenderjaar 4
1.4 Uitgangspunten P&C-producten.....**Error! Bookmark not defined.**
2 De planning & control cyclus 2027.....5
2.1 Jaarstukken 2026.....5
2.2 Kadernota 2028 5
2.3 Bestuursrapportage 2027 6
2.4 Tweede begrotingswijziging 2027 6
2.5 Begroting 2028 en meerjarenraming 2029-2032.....7

1 Uitgangspunten voor de P&C-cyclus

1.1 Wet- en regelgeving

Artikel 108 van de Waterschapswet verplicht het algemeen bestuur van een waterschap tot het vaststellen van een financiële verordening. Dit document waarborgt dat de organisatie voldoet aan de wettelijke eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle. De verordening omvat onder meer de uitgangspunten voor het financieel beleid en beheer, waaronder de producten uit de planning en control cyclus (P&C-cyclus).

De Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie van Delfland is de uitwerking van artikel 108 van de Waterschapswet en vormt het kader voor onze P&C-cyclus. De jaarlijkse P&C-cyclus wordt met deze bestuurlijke kalender inzichtelijk gemaakt en aan de verenigde vergadering (VV) aangeboden voor vaststelling. De P&C-producten worden elk afzonderlijk voor besluitvorming voorgelegd aan de VV.

Voor de vaststelling van de begroting en de jaarstukken gelden wettelijke bepalingen. Voor de jaarstukken geldt dat het vastgestelde jaarverslag en de vastgestelde jaarrekening, inclusief besluit, uiterlijk 15 juli van het volgende jaar aan de toezichthouder (de provincie Zuid-Holland) moeten zijn aangeboden[1].
De datum van vaststelling van de begroting 2028 door de VV wordt bepaald door de vereisten uit de Waterschapwet[2] ten aanzien van aanlevering bij de provincie en het tijdig ingericht zijn van de administratie voor het nieuwe boekjaar. De begroting 2028 moet vóór 1 december 2027 aan de toezichthouder zijn aangeboden.

Hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit regelt de beleidsvoorbereiding en verantwoording van waterschappen. Het bevat de specifieke voorschriften waaraan de meerjarenraming, begroting, het jaarverslag en de jaarrekening van een waterschap moeten voldoen, inclusief de inrichting van de balans en de toelichting. Dit hoofdstuk is de wettelijke basis voor het Besluit Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW). De specifieke verslaggevingsregels voor de opstelling van deze financiële documenten zijn vastgelegd in de ministeriële regeling. De BBVW schrijft precies voor hoe waterschappen hun begrotingen, jaarrekeningen en reserves moeten inrichten, waardoor de cijfers transparant en onderling vergelijkbaar blijven:

a. Er is een programma-indeling, waarin doelen, beleid en kosten zijn weergegeven. Over de afwijkingen ten opzichte van de doelen en kosten wordt gerapporteerd.
b. Elk programma bevat een overzicht van prestatie-indicatoren met een korte toelichting.
c. Voor de bestuursrapportage geldt dat over zowel de voortgang als de financiële afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting wordt gerapporteerd.

1.2 Waterbeheerprogramma 6 en 7

Het inhoudelijke vertrekpunt voor de totstandkoming van de P&C-producten is het Waterbeheerprogramma 6 (WBP6). Dit programma vormt het kader voor de activiteiten van Delfland. Hierin zijn voor een periode van zes jaar de doelstellingen van Delfland vastgelegd en wordt op hoofdlijnen beschreven wat daarvoor moet worden gedaan. Het WBP6 houdt

[1]Waterschapswet art. 107: het DB zendt de vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli aan GS van de provincie.
[2]Waterschapswet art 101: het DB zendt de begroting binnen 2 weken na vaststelling, en uiterlijk 1 december aan GS van de provincie.

rekening met de Europese richtlijnen en de integrale plannen van het Rijk en de provincie. Het WBP6 (2022-2027) is door de VV vastgesteld in maart 2022.

In 2026 en 2027 wordt gewerkt aan het nieuwe Waterbeheerprogramma 7 (2028-2033), dat naar verwachting in het voorjaar 2027 in concept wordt aangeboden. De planning is dat het WBP7 in de VV van november 2027 wordt vastgesteld. De planning kan afwijken onder andere door het verloop van de coalitievorming naar aanleiding van de verkiezingen die op 15 maart 2027 worden gehouden.

1.3 Waterschapsverkiezingen

In verband met de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2027 wordt er geen kadernota opgesteld. Het nieuwe college heeft de mogelijkheid om een kaderbrief 2028 op te stellen. In de kaderbrief worden de financiële kaders voor de begroting 2028 meegegeven. De inhoudelijke kaders komen vanuit het coalitieakkoord dat na de verkiezingen wordt opgesteld.

1.4 De P&C-cyclus in het kalenderjaar

De logische volgorde van de P&C-producten in de P&C-cyclus wijkt af van de volgorde waarin ze binnen een kalenderjaar worden vastgesteld. De jaarstukken 2026 zijn het sluitstuk van de P&C-cyclus 2026, maar is het eerste P&C-product dat in 2027 wordt vastgesteld.
Tegelijk met de jaarstukken 2026 worden de voorbereidingen getroffen voor de kaderbrief 2028. Na de verkiezingen en gesloten coalitieakkoord wordt de kaderbrief definitief opgesteld.
In het voorjaar wordt tevens het proces van de bestuursrapportage 2027 opgestart. Dat betekent dat in de periode van februari tot juni aan drie P&C-producten wordt gewerkt die betrekking hebben op drie verschillende jaren.

De volgorde van onze P&C-cyclus 2027 is:

1. kadernota 2027 vastgesteld in 2026;
2. begroting en meerjarenraming 2027 vastgesteld in 2026;
3. bestuursrapportage 2027 vastgesteld in 2027;
4. tweede begrotingswijziging 2027 vastgesteld in 2027;
5. jaarstukken 2027 vastgesteld in 2028.

De volgorde van de P&C-producten die in 2027 worden aangeboden ter besluitvorming is:

1. jaarstukken 2026 VV juni 2027;
2. optie: kaderbrief 2028 VV juni 2027;
3. bestuursrapportage 2027 VV juli 2027;
4. tweede begrotingswijzing 2027 VV november 2027;
5. begroting 2028 en meerjarenraming 2029-2032 VV november 2027;

In het volgende hoofdstuk worden de vijf P&C-producten in bovenstaande volgorde toegelicht.

2 De planning & control cyclus 2027

2.1 Jaarstukken 2026

Doel
De jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, betreffen een verantwoording van het college aan de VV over het door het college gevoerde bestuur[3], de bestede middelen en de bereikte resultaten ten opzichte van de begroting 2026, waarbij rekening wordt gehouden met de bijstellingen in de bestuursrapportage 2026 en met die in de tweede begrotingswijziging 2026.

De jaarrekening wordt gecontroleerd door de accountant. De accountant brengt een verslag van bevindingen uit aan het college en de VV, inzake de getrouwheid van baten en lasten en activa en passiva, inclusief een oordeel over de kwaliteit, betrouwbaarheid. Het college legt na afloop van ieder begrotingsjaar verantwoording af aan de VV over de gecontroleerde rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering.

De jaarrekening is verder van belang voor een aantal externe doelen, zoals de opgave voor de berekening van het totale EMU-saldo, CBS-statistieken en de Waterspiegel. Tot slot moeten de jaarstukken inclusief het ondertekend besluit, accountantsverklaring en accountantsverslag worden ingediend bij onze toezichthouder de provincie Zuid-Holland. De deadline hiervoor is 15 juli 2027.

Inhoud
De indeling van de jaarstukken volgt de indeling van de begroting. In het Waterschapsbesluit en de BBV zijn de wettelijke vereisten beschreven waaraan de jaarstukken moeten voldoen. De volgende hoofdonderdelen zijn te onderscheiden:
1. Het jaarverslag, met daarin opgenomen de programmaverantwoording en de financiële paragrafen[4].
2. De jaarrekening, met daarin opgenomen de exploitatierekening, ingedeeld naar programma's, kostendragers en kosten- en opbrengstensoorten, de balans[5] en investeringen.

Planning
Het jaarverslag en de jaarrekening over 2026 worden vastgesteld in de VV van 17 juni 2027.

2.2 Kaderbrief 2028

Doel
De kaderbrief geeft de nieuwe VV de mogelijkheid om op basis van het afgesloten coalitieakkoord de organisatie financiële richtlijnen mee te geven voor de begroting 2028 en meerjarenraming 2029-2032.

Inhoud
In de kaderbrief worden de financiële kaders voor het begrotingsproces opgenomen.

De kaderbrief is vormvrij, omdat het geen wettelijk vereist P&C-product is.

[3]Waterschapswet art. 103
[4]Waterschapsbesluit art. 4.27 t/m 4.35
[5]Waterschapsbesluit art. 4.36 t/m 4.62

Planning
De kaderbrief 2028 wordt door de VV vastgesteld op 17 juni 2027.

2.3 Bestuursrapportage 2027

Doel
De bestuursrapportage is gebaseerd op de realisatie over de eerste vier maanden van het jaar en structurele effecten uit de jaarrekening of uit de tweede begrotingswijziging 2026. In deze rapportage rapporteert het college aan de VV over de voortgang per programma op het gebied van doelrealisatie (voortgang op prestatie-indicatoren), exploitatie en investeringen. Ook wordt gerapporteerd over de in de begroting opgenomen risico's en beheersmaatregelen. Voor de VV is dit de eerste mogelijkheid om bij te sturen in de begroting van het lopende begrotingsjaar en te beslissen over wijzigingen, al dan niet door het college voorgesteld, van de lopende begroting. De bestuursrapportage wordt door de VV vastgesteld, waarmee voorgestelde begrotingswijzingen worden doorgevoerd.

Inhoud
Gerapporteerd wordt over de afwijkingen op basis van cijfers tot en met april ten opzichte van de begroting van het lopende jaar. De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden in de bestuursrapportage verwerkt door middel van een prognose of een voorgestelde begrotingswijziging. Gelijktijdig met de bestuursrapportage wordt ter kennisname aan de VV gerapporteerd over de investeringen waarop verzamelkredieten van toepassing zijn.

Planning
De bestuursrapportage wordt vastgesteld op 15 juli 2027.

2.4 Tweede begrotingswijziging 2027

Doel
De tweede begrotingswijziging heeft als doel de VV te informeren over de uitnutting van de begroting 2027 - en waar nodig - goedkeuring te vragen voor financiële mutaties in de begroting 2027 die hebben plaatsgevonden ná de bestuursrapportage 2027. Daarnaast heeft de tweede begrotingswijziging als doel om een rechtmatig financieel beleid te realiseren.

In tegenstelling tot de bestuursrapportage worden in de tweede begrotingswijziging uitsluitend financiële wijzigingen opgenomen die leiden tot een aanpassing op programmaniveau. Deze worden voorzien van een onderbouwde toelichting, zonder nadere analyse van doelrealisatie, prestatie-indicatoren of voortgang van activiteiten. Alleen mutaties die leiden tot overschrijding of onderschrijding van lasten en baten per programma, of tot een wijziging van de investeringsuitgaven, worden opgenomen en ter vaststelling voorgelegd aan de VV.

Inhoud
Gerapporteerd wordt over de afwijkingen op basis van cijfers tot en met augustus ten opzichte van de begroting van het lopende jaar. De afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting worden in de tweede begrotingswijziging verwerkt door middel van een voorgestelde begrotingswijziging (exploitatie) of een prognose (investeringen).

Planning
De vaststelling van de tweede begrotingswijziging 2027 vindt 25 november 2027 plaats.

2.5 Begroting 2028 en meerjarenraming 2029-2032

Doel
In de begroting 2028 stelt de VV de financiële en inhoudelijke kaders vast waarbinnen het college het komende begrotingsjaar moet opereren: welke doelen Delfland dat jaar wil bereiken en de beleidsmatige en financiële kaders daarvoor. Bij de begroting wordt ook een doorkijk gegeven in de vorm van de meerjarenraming 2029-2032.

Inhoud
De begroting 2028 is de uitwerking van het WBP6, het coalitieakkoord en de kaderbrief 2028 in concrete doelen, prestatie-indicatoren en activiteiten per programmalijn en de bijbehorende (financiële) middelen.
De planning is dat in het najaar van 2027 het WBP7 wordt vastgesteld. Indien mogelijk worden eventuele effecten meegenomen in de begroting 2028 en meerjarenraming.

De begroting 2028 bestaat uit de bestuurlijke begroting waarin, naast lopende zaken, nieuwe ontwikkelingen en beleid (uit het coalitieakkoord 2027-2031) zijn opgenomen. De meerjarenraming 2029-2032 bevat de meerjarige[6] doorkijk en is primair van belang voor de kostenontwikkeling, de financieringsonderbouwing en de tariefstelling.

Het Waterschapsbesluit schrijft voor wat ten minste in de begroting en meerjarenraming opgenomen moet worden.[7]

Planning
De VV stelt de begroting 2028 vast op 25 november 2027.

[6]Waterschapswet art 100: ten minste 4 op het begrotingsjaar volgende jaren
[7]Waterschapsbesluit artikel 4.7 en 4.8 omschrijft de minimale vereisten aan de inhoud van de toelichting in de meerjarenraming; artikel 4.9 t/m 4.25 die voor de indeling en toelichting in de begroting.

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3855
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.8
Titel Ouw - 2e Begrotingswijziging 2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Manita Koop	5 oktober 2026
Pfo Piet-Hein Daverveldt	6 oktober 2026
Pfo Peter Ouwendijk	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit de VV voor te stellen:
1. De tweede begrotingswijziging 2026 (DMS2552543) vast te stellen.
2. De begroting 2026 bij te stellen op basis van de tweede begrotingswijziging 2026, met:
a. € 1,8 miljoen aan hogere lasten;
b. € 5,5 miljoen aan hogere baten;
c. € 7,4 miljoen aan lagere investeringsuitgaven.
3. Om tot een sluitende begroting per taak te komen, te besluiten tot:
a. een toevoeging van € 2,0 miljoen aan de reserve baggerwerkzaamheden;
b. een onttrekking van € 1,9 miljoen aan de tariefdempingsreserve watersysteem;
c. een onttrekking van € 0,3 miljoen aan de tariefdempingsreserve zuiveringsbeheer;
d. een toevoeging van € 3,9 miljoen aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Tweede begrotingswijziging 2026
Versienummer	0.1
Dossiernummer	3855
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

Het college besluit de VV te verzoeken:

1) Het gevraagde besluit

1. De tweede begrotingswijziging 2026 (DMS2552543) vast te stellen.
2. De begroting 2026 bij te stellen op basis van de tweede begrotingswijziging 2026, met:
a. € 1,8 miljoen aan hogere lasten;
b. € 5,5 miljoen aan hogere baten;
c. € 7,4 miljoen aan lagere investeringsuitgaven.
3. Om tot een sluitende begroting per taak te komen, te besluiten tot:
a. een toevoeging van € 2,0 miljoen aan de reserve baggerwerkzaamheden;
b. een onttrekking van € 1,9 miljoen aan de tariefdempingsreserve watersysteem;
c. een onttrekking van € 0,3 miljoen aan de tariefdempingsreserve zuiveringsbeheer;
d. een toevoeging van € 3,9 miljoen aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

2) Aanleiding

De tweede begrotingswijziging (2e BGW) 2026 heeft tot doel de verenigde vergadering te informeren over en goedkeuring te vragen voor financiële mutaties die zich na vaststelling van de tweede begrotingswijziging 2026 (Burap 2026) hebben voorgedaan. De Burap 2026 fungeert als eerste begrotingswijziging van het jaar en is vastgesteld in de VV van 16 juli jl.

In tegenstelling tot de Burap 2026 bevat deze 2e BGW 2026 uitsluitend financiële mutaties die bestuurlijke besluitvorming vereisen of gemeld moeten worden om onrechtmatigheden te voorkomen. De invoering van de 2e BGW hangt samen met de verplichting om vanaf verslagjaar 2025 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Dit is de tweede keer dat Delfland een afzonderlijke tweede begrotingswijziging opstelt.

3) Beoogd effect

De begroting 2026 wordt bijgesteld op basis van de actuele prognoses van het exploitatieresultaat en de investeringen voor het boekjaar 2026. Dit waarborgt rechtmatigheid en een zorgvuldig financieel beheer.

4) Kernboodschap

De 2e BGW 2026 geeft een actueel en rechtmatig financieel beeld. Hiermee proberen we de begroting aan te laten sluiten op de verwachte realisatie 2026.

5) Historie – eerdere besluitvorming

De verenigde vergadering heeft de begroting 2026 vastgesteld op 27 november 2025 en de bestuursrapportage 2026 op 16 juli 2026.

6) Regelgeving en Beleid

In de tweede begrotingswijziging wordt gerapporteerd over afwijkingen tussen de bijgestelde begroting (bestuursrapportage) en de verwachte realisatie conform de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland.

7) Financiën

In deze tweede begrotingswijziging stellen we de exploitatiebegroting bij conform de prognose per 31 augustus 2026 van de verwachte lasten en baten. Hieronder presenteren we:
1. Verdeling naar programma's;
2. Verdeling naar taken inclusief reservemutaties;
3. Investeringen.

1. Verdeling naar programma's
In de 2e BGW 2026 wordt verdeling van het totaal van het verwachte exploitatieresultaat over de programma's weergegeven in paragraaf 3.2 'Baten en lasten per programma'. In hoofdstuk 1 Programmaplan gaan we per programma in op de mutaties. Hieronder volgt een korte samenvatting.

Het verwachte jaarresultaat is € 3,7 miljoen positief voor bestemming. De lasten nemen toe met € 1,8 miljoen en de baten nemen toe met € 5,5 miljoen. Om u een indruk te geven van de belangrijkste oorzaken van deze mutaties zijn hieronder enkele voorbeelden opgenomen. Een volledige toelichting op de mutaties per programma is opgenomen in de tweede begrotingswijziging.

- Waterkeringen: € 0,5 miljoen toename lasten door structurele verhoging bijdrage HWPB (Hoogwaterbeschermingsprogramma) en € 0,5 miljoen afname van de opbrengsten uit het HWBP.
- Waterkwaliteit: € 0,7 miljoen stijging lasten voor externe inhuur in verband met de inzet van extra capaciteit voor de focuspunten Glastuinbouw, Stad en Industrie, de Staat van Ons Water en de uitwerking van SGBP4 binnen Delfland. € 0,3 miljoen meer baten uit subsidies.
- Waterkwantiteit: € 0,6 miljoen afname lasten doordat de in 2026 ontvangen afrekening van uitgevoerde baggerwerkzaamheden in 2025 lager is uitgevallen dan verwacht. € 1,4 miljoen meer baten uit doorbelaste baggerwerkzaamheden waarvan € 0,4 miljoen betrekking heeft op in 2026 doorbelaste kosten uit 2025 en € 1,0 miljoen op verwachte opbrengsten uit in 2026 uitgevoerde baggerwerkzaamheden.
- Waterketen: € 0,9 miljoen minder lasten voor het transporteren en zuiveren van afvalwater in verband met de droogte.
- Financiën: € 4,5 miljoen toename van opbrengsten, waarvan € 2,6 miljoen aan belastingopbrengsten, € 1,0 miljoen aan renteopbrengsten en € 1,0 aan opbrengsten uit vastgoedtransacties.
- Organisatie en bedrijfsvoering: € 1,4 miljoen toename van de lasten die samenhangen met het afwikkelen van het contract met Delfluent. Daartegenover staat een afname van de lasten met € 0,5 miljoen door het in eigendom komen van de hardware voor het project 'Staas/ Baas', waardoor de kosten ten laste van de investeringen komen.

2. Verdeling naar taken en reservemutaties
Gekeken naar taak is de bijstelling van de begroting voor het watersysteem € 1,0 miljoen positief en voor het zuiveringsbeheer € 2,7 miljoen positief. Per saldo € 3,7 miljoen positief. Conform de nota Reserves en voorzieningen is het resultaat per taak geanalyseerd. Efficiencyresultaten (dit zijn bijvoorbeeld extra belastingopbrengsten en incidentele opbrengsten die we niet hadden voorzien) worden toegevoegd aan de algemene reserve. Niet-efficiency resultaten (bijvoorbeeld niet uitgevoerde activiteiten) komen ten gunste of ten laste van de twee tariefdempingsreserves, tenzij het baggerwerkzaamheden betreft. Dan komt de reserve baggerwerkzaamheden als eerste in aanmerking om overschotten toe te voegen of tekorten aan te vullen. Hierbij kijken we naar de voorwaarde dat de omvang van de reserve niet meer mag bedragen dan 50% van een jaarbudget. Het initiële jaarbudget 2026 bedroeg € 13,9 miljoen; 50% is € 6,95 miljoen. Momenteel bevat de reserve baggerwerkzaamheden € 3,8 miljoen. Met onderstaand voorstel komt dat uit op € 5,8 miljoen. Dit bedrag ligt onder de norm.

Het voorstel is om het resultaat van het watersysteem als volgt te bestemmen:
- € 2,0 miljoen toe te voegen aan de reserve baggerwerkzaamheden en
- € 0,9 miljoen aan efficiencyvoordelen toe te voegen aan de algemene reserve
- € 1,9 miljoen te onttrekken aan de tariefdempingsreserve watersysteem.

Verder is het voorstel om het resultaat van het zuiveringsbeheer als volgt te bestemmen

- € 0,3 miljoen te onttrekken aan de tariefdempingsreserve zuiveringsbeheer en
- € 3,0 miljoen aan efficiencyvoordelen toe te voegen aan de algemene reserve

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2026 wordt besloten over de definitieve bestemming van dit resultaat.

3. Investeringsuitgaven

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Waterkeringen	15.000	-4.730	10.270
Waterkwaliteit	4.961	-312	4.649
Waterkwantiteit	6.500	0	6.500
Waterketen	17.432	-2.384	15.048
Organisatie en bedrijfsvoering	1.035	0	1.035
Totaal	44.928	-7.426	37.502

De verwachte omvang van de investeringen is € 37,5 miljoen. Dat is € 7,4 miljoen minder dan de stand van de Burap 2026. De grootste afwijking zit bij programma Waterkeringen, grotendeels vanwege de vertraging bij het project N468 (- € 3,3 miljoen); een deel van de investeringen schuift door van 2026/2027 naar 2028/2029. Het algemeen bestuur is onlangs hierover met een brief geïnformeerd (DMS 2531665). De overige mutaties staan per programma toegelicht in hoofdstuk 1 'Programmaplan' van de tweede begrotingswijziging (bijlage 1).

8) Duurzaamheid

Niet van toepassing.

9) Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

10) OR

De ondernemingsraad (OR) wordt via het reguliere WOR-overleg geïnformeerd over de tweede begrotingswijziging.

11) Risico's en beheersmaatregelen

In hoofdstuk 2.1 van de voorliggende tweede begrotingswijziging 2026 zijn de belangrijkste en meest waarschijnlijke financiële risico's opgenomen die van invloed kunnen zijn op het resultaat van de jaarrekening 2026.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

De interne organisatie wordt via een bericht op intranet geïnformeerd over de bijstelling van de begroting. Ook wordt de tweede begrotingswijziging 2026 na vaststelling gepubliceerd op het P&C-portaal van Delfland.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing.

14) Bevoegd orgaan

In het kader van het budgetrecht, zoals vastgelegd artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet, is de verenigde vergadering het bevoegd orgaan voor het vaststellen van de in de tweede begrotingswijziging 2026 genoemde begrotingsbijstelling waaronder het storten en onttrekken aan reserves.

Dossiernummer: 3855

15) Toelichting

Niet van toepassing

16) Bijlagen

Tweede begrotingswijziging 2026 (DMS2552543)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Tweede begrotingswijziging 2026
Dossiernummer	3855

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Thursday 15 October 2026, dossiernummer 3855;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie van 12 november 2026.

Overwegende dat:
a. de tweede begrotingswijziging 2026 (DMS2552543) een onderdeel is van de vastgestelde planning- en control kalender 2026;
b. begrotingsbijstellingen worden voorgesteld die betrekking hebben op de realisatie van het lopende boekjaar 2026;
c. in de jaarlijkse controle op de jaarstukken wordt getoetst op de rechtmatige realisatie van de of de gerealiseerde baten en lasten 2026 passen binnen de door de verenigde vergadering vastgestelde begroting van baten en lasten 2026.

Gelet op:
1. artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. De tweede begrotingswijziging 2026 (DMS2552543) vast te stellen.
2. De begroting 2026 bij te stellen op basis van de tweede begrotingswijziging 2026, met:
a. € 1,8 miljoen aan hogere lasten;
b. € 5,5 miljoen aan hogere baten;
c. € 7,4 miljoen aan lagere investeringsuitgaven.
3. Om tot een sluitende begroting per taak te komen te besluiten tot:
a. een toevoeging van € 2,0 miljoen aan de reserve baggerwerkzaamheden;
b. een onttrekking van € 1,9 miljoen aan de tariefdempingsreserve watersysteem;
c. een onttrekking van € 0,3 miljoen aan de tariefdempingsreserve zuiveringsbeheer;
d. een toevoeging van € 3,9 miljoen aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3855

Hoogheemraadschap van
Delfland

Tweede begrotingswijziging 2026

Colofon
Tweede begrotingswijziging 2026

Samenstelling
Hoogheemraadschap van Delfland

Delft, 26 november 2026

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB DELFT
Tel:015-2608108
www.hhdelfland.nl

Inhoud

Inleiding 5
Leeswijzer 6
Managementsamenvatting 7
1 Programmaplan 8
1.1 Waterkeringen 8
1.1.1 Programmalijn: Waterkeringen 8
1.1.2 Programmalijn: Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) 9
1.2 Waterkwaliteit 10
1.2.1 Programmalijn: Waterkwaliteit 10
1.2.2 Programmalijn: Biodiversiteit 11
1.2.3 Programmalijn: Recreatief medegebruik 11
1.2.4 Programmalijn: Verbinding met partners 12
1.3 Waterkwantiteit 13
1.3.1 Programmalijn: Waterkwantiteit 13
1.3.2 Programmalijn: Klimaatadaptatie 14
1.3.3 Programmalijn: Bodem en grondwater 14
1.4 Waterketen 15
1.4.1 Programmalijn: Waterketen 15
1.4.2 Programmalijn: Transitie waterketen 17
1.4.3 Programmalijn: Energie- en klimaatneutraal 17
1.4.4 Programmalijn: Circulaire economie 17
1.5 Financiën, algemene dekkingsmiddelen 19
1.5.1 Programmalijn: Financiën 19
1.5.2 Programmalijn: Algemene dekkingsmiddelen 19
1.5.3 Dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien 21
1.6 Organisatie en bedrijfsvoering 22
1.6.1 Programmalijn: Organisatie 22
1.6.2 Programmalijn: Informatievoorziening 22
1.6.3 Programmalijn: Regulering en dienstverlening 23
1.6.4 Programmalijn: Interne dienstverlening en bestuursondersteuning 23
1.6.5 Programmalijn: Communicatie 24
1.6.6 Programmalijn: Personeel 24
1.6.7 Programmalijn: Digitale transformatie 25
1.6.8 Programmalijn: Innovatie 25
2 Financiële risico's 26
2.1 Financiële risico's 26

3 Financiën 27
3.1 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten 27
3.2 Baten en lasten per programma 31
3.3 Naar Waterschapstaken 32
3.4 Investeringen 34
4 Bijlage 35
4.1 Verklarende woordenlijst inclusief afkortingen 35

Inleiding

De tweede begrotingswijziging (2e BGW) 2026 heeft tot doel de verenigde vergadering (VV) te informeren over en goedkeuring te vragen voor financiële mutaties die zich na vaststelling van de bestuursrapportage 2026 (Burap 2026) hebben voorgedaan. De Burap 2026 fungeert als eerste begrotingswijziging van het jaar en is vastgesteld in de VV van 16 juli jl.

In tegenstelling tot de Burap 2026 bevat deze 2e BGW 2026 uitsluitend financiële mutaties die bestuurlijke besluitvorming vereisen of gemeld moeten worden om onrechtmatigheden te voorkomen. De invoering van de 2e BGW hangt samen met de verplichting om vanaf verslagjaar 2025 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Dit is de tweede keer dat Delfland een afzonderlijke tweede begrotingswijziging opstelt.

Leeswijzer

De opmaak van de tweede begrotingswijziging 2026 volgt in hoofdlijnen de structuur van de vastgestelde begroting 2026 en de bestuursrapportage 2026 (Burap 2026) en dient in samenhang hiermee gelezen te worden. Alle bedragen zijn uitgedrukt in duizenden euro's tenzij anders vermeld.

Na de leeswijzer volgt de managementsamenvatting met hierin op hoofdlijnen de belangrijkste resultaten met betrekking de exploitatiekosten en de investeringen.

In hoofdstuk 1 Programmaplan worden de zes programma's behandeld. Alleen mutaties die leiden tot een over- of onderschrijding van lasten en baten per programma worden hierin opgenomen. Afwijkingen ten opzichte van de Burap 2026 groter dan € 0,1 miljoen lichten we expliciet toe. De gepresenteerde tabellen (met betrekking tot de exploitatie en, indien van toepassing, de investeringen), geven inzicht in de financiële ontwikkelingen per programma voor het begrotingsjaar 2026.

Beschrijving van de kolommen:
- Burap 2026: de bijgestelde begroting na vaststelling van de Burap 2026 door de VV
- Mutaties 2026: de financiële mutaties die worden voorgelegd ter besluitvorming
- 2e BGW 2026: de bijgewerkte begroting inclusief de voorgelegde financiële mutaties

In dit document worden de baten en lasten als volgt gepresenteerd: een toename van de lasten is positief (+), en een afname is negatief (-). Omgekeerd is een toename van de baten negatief (-), terwijl een afname van de baten positief (+) is.

In hoofdstuk 2 wordt het onderwerp financiële risico's behandeld, met als doel de VV te informeren over potentiële financiële risico's met impact op het resultaat in de jaarrekening over 2026.

Hoofdstuk 3 behandelt de financiële aspecten. Dit hoofdstuk bevat onder meer een overzicht van de kosten- en opbrengstsoorten, de baten en lasten per programma, de verdeling naar de waterschapstaken en een totaaloverzicht van de mutaties in de investeringen.

Als bijlage is een verklarende woordenlijst inclusief afkortingen toegevoegd.

Managementsamenvatting

De tweede begrotingswijziging 2026 bevat uitsluitend financiële mutaties na de Burap 2026 waarvoor bestuurlijke besluitvorming vereist is of nodig zijn om onrechtmatigheden te voorkomen.

Per saldo wordt de begroting met deze financiële mutaties met € 3,7 miljoen verlaagd. Dit komt door een stijging van de baten met € 5,5 miljoen en een stijging van de lasten met € 1,8 miljoen. Bij de programma's is een wisselend beeld te zien: hogere nettolasten bij programma's Waterkeringen (€ 1,2 miljoen), Waterkwaliteit (€ 0,7 miljoen) en Organisatie en bedrijfsvoering (€ 0,5 miljoen) worden gedeeltelijk gecompenseerd door lagere nettolasten bij programma Waterkwantiteit (- € 2,0 miljoen), Waterketen (- € 0,2 miljoen) en Financiën (- € 3,8 miljoen).

De belangrijkste oorzaken voor de stijging van de baten zijn bijgestelde belasting- en renteopbrengsten, en opbrengsten uit vastgoedtransacties.

De stijging van de lasten heeft met name te maken met de beëindiging van het DBFO-contract met Delfluent B.V.: Delfland heeft besloten de lopende overeenkomst met Delfluent, die een einddatum had van december 2033, voortijdig te beëindigen. Het in eigen beheer nemen van de zuiveringen van Harnaschpolder en Houtrust biedt een financieel voordeel. Rekening houdend met een transitieperiode van 3 maanden, worden in december 2026 alle activiteiten door Delfland overgenomen van Delfluent. Delfland heeft een transitieteam ingericht om de transitie uit te kunnen voeren. In deze 2^{e} begrotingswijziging zijn de extra middelen opgenomen die nodig zijn voor de transitie (€ 2,3 miljoen). Deze bestaan zowel uit de kosten van de technische voorbereiding (ICT en Procesautomatisering), juridische en financiële expertise, als inzet van middelen op communicatievlak en bedrijfsvoering. Met deze extra middelen, bedraagt het totale transitiebudget € 3,3 miljoen. Eerder was er een budget voor de transitie opgenomen van € 1,0 miljoen onder programma Financiën. De kosten voor ICT en procesautomatisering leiden tot een verhoging van de lasten onder programma Organisatie en Bedrijfsvoering. De extra lasten voor de financiële en juridische expertise en de voorbereidingen op het gebied van communicatie en bedrijfsvoering zijn opgenomen onder programmalijn Financiën. De kosten zijn verwerkt bij de programma’s waar deze werkzaamheden en budgetten zijn ondergebracht, niet bij het programma Waterketen.

Bij de investeringen dalen de uitgaven in 2026 met € 7,4 miljoen ten opzichte van de Burap 2026. Dit komt vooral door verschuivingen in de planning, met name bij Waterkeringen (€ 4,7 miljoen) en Waterketen (€ 2,4 miljoen).

In de volgende paragrafen worden de mutaties op de begroting verder toegelicht.

1 Programmaplan

1.1 Waterkeringen

1.1.1 Programmalijn: Waterkeringen

Exploitatie

1.1.1.1 Tabel: Exploitatie

Waterkeringen	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	34.590	648	35.238
Baten	-1.224	510	-714
Nettolasten	33.366	1.158	34.524

De nettolasten nemen toe met € 1,2 miljoen. Enerzijds worden de lasten met ruim € 0,6 miljoen naar boven bijgesteld, terwijl de baten afnemen met € 0,5 miljoen.

Lasten

De solidariteitsbijdrage HWBP (hoogwaterbeschermingsprogramma) wordt structureel verhoogd met € 0,5 miljoen per jaar.	0,5
Vanwege de langdurige droogte zijn aanvullende werkzaamheden uitgevoerd aan regionale keringen, waaronder schadeherstel en extra maaien ten behoeve van droogte-inspecties.	0,2
De droogte heeft schade veroorzaakt aan de kadevakken van onze regionale keringen. Het is noodzakelijk om de schades die als matig tot zeer slecht zijn beoordeeld, zo snel mogelijk te herstellen. De kosten komen boven op het reguliere herstelwerk.	0,2
Deze begrotingswijziging betreft een administratieve correctie van formatie. Deze correctie heeft ook betrekking op de programma's Waterkwaliteit, Waterkwantiteit en Waterketen.	0,2
We ontwikkelen een nieuwe rekenmethode voor de sterkte van de Delflandsedijk. In 2026 is hiervoor grondonderzoek uitgevoerd en is gestart met grootschalige laboratoriumproeven. Nu de proeven met bestorting in de kleine goot uitgevoerd zijn, kunnen de proeven in de grote goot worden uitgevoerd. Door een logistiek knelpunt bij een van de ingehuurde partijen is een vertraging opgetreden van ongeveer drie maanden. Hierdoor verschuiven de werkzaamheden van 2026 naar 2027.	-0,5
Totaal	**0,6**

Tegenover de kosten van de nieuwe rekenmethode voor de sterkte van de Delflandsedijk staan opbrengsten van het hoogwaterbeschermingsprogramma. Deze dalen eveneens met € 0,5 miljoen.

Investeringen

1.1.1.2 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Waterkeringen	15.000	-4.730	10.270
Totaal	15.000	-4.730	10.270

De huidige prognose bedraagt € 10,3 miljoen. De afname van € 4,7 miljoen kent een aantal oorzaken:

Vertraging bij het project N468. In deeltraject 3 (Gaagweg) zorgen onder andere het afhandelen van grondzaken, vergunningsprocedures, bezwaren en opstellen verweerschriften ervoor dat de huidige planning uitloopt. Een deel van de investeringen schuift daardoor van 2026/2027 naar 2028/2029.	-3,3
Een te optimistische inschatting van de uitgaven in de definitie- en opstartfase van nieuwe projecten. Deze methode is geëvalueerd en zal aangepast worden.	-0,6
Te positief inschatten van de uitgaven op projectniveau. Bij circa 75% van de projecten zien we een achteruitgang in de prognose. In deze projecten doen zich issues voor en/of treden risico's op zoals bezwaar op vergunningen en het niet kunnen uitvoeren van onderzoeken.	-0,7
Vertraging bij het project Dijken van Morgen als gevolg van weerstand vanuit de bewoners.	-0,1
Totaal	**-4,7**

1.1.2 Programmalijn: Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Exploitatie

1.1.2.1 Tabel: Exploitatie

Nationaal Programma Landelijk gebied	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	189	0	189
Nettolasten	189	0	189

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

1.2 Waterkwaliteit

1.2.1 Programmalijn: Waterkwaliteit

Exploitatie

1.2.1.1 Tabel: Exploitatie

Waterkwaliteit	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	15.788	1.181	16.969
Baten	-100	-289	-389
Nettolasten	15.688	892	16.579

De nettolasten nemen toe met € 0,9 miljoen. Enerzijds worden de lasten met ruim € 1,2 miljoen naar boven bijgesteld, daarnaast nemen de baten toe met € 0,3 miljoen.

Lasten

De lasten stijgen door extra inzet van externe inhuur voor de focuspunten Glastuinbouw, Stad en Industrie, de Staat van Ons Water, de uitwerking van het maatregelenpakket en de uitvoering van gebiedsprocessen en het implementatieplan voor de borging van SGBP4 binnen Delfland.	0,7
Deze begrotingswijziging gaat om een administratieve correctie van formatie. Deze correctie heeft ook betrekking op de programma's Waterkeringen, Waterkwantiteit en Waterketen.	0,2
Door de extreme droogte is via de KWA-DKW (Klimaatbestendige Water Aanvoer) meer water aangevoerd. De kosten hiervan vallen hoger uit dan begroot.	0,1
Meer budget nodig ten behoeve van hoeveelheden vrijkomend materiaal uit waterberging Wollebrand (Natte Ecologische Zone) dat niet betaald kan worden uit regulier onderhoudsbudget.	0,1
De kosten stijgen doordat we de tweede pilot voor het meten op slootniveau in glastuinbouwpolders tegelijk met de eerste pilot uitvoeren in plaats van erna.	0,1
Totaal	**1,2**

Baten

De stijging heeft met name betrekking op een tweetal subsidies die dit jaar zijn ontvangen voor:

Pilot 'Risicogestuurde aanpak industrie'	- 0,2
Deltaplan Agrarische waterbeheer	- 0,1
Totaal	**- 0,3**

Investeringen

1.2.1.2 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Waterkwaliteit	4.961	-312	4.649
Totaal	4.961	-312	4.649

Het investeringsvolume is 0,3 miljoen gedaald, dit kent de volgende oorzaken:

(deel) verschuiving project Vlaardingervaart naar 2027	- 0,5
Goedkoper uitvallen van NEZ Poelzone	-0,3
Hogere investeringsuitgaven i.v.m. prijsstijgingen voor projecten:	
> NEZ de Rel	0,2
> NEZ Nieuwe Water	0,2
> NEZ Drijvende oevers Holle Watering	0,1
Totaal	**- 0,3**

1.2.2 Programmalijn: Biodiversiteit

Exploitatie

1.2.2.1 Tabel: Exploitatie

Biodiversiteit	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	328	40	368
Nettolasten	328	40	368

De toename van de lasten heeft betrekking op het terugdraaien van een verlaging van het budget voor advieskosten in de Burap 2026. Deze middelen worden alsnog benut.

1.2.3 Programmalijn: Recreatief medegebruik

Exploitatie

1.2.3.1 Tabel: Exploitatie

Recreatief medegebruik	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	637	0	637
Nettolasten	637	0	637

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

1.2.4 Programmalijn: Verbinding met partners

Exploitatie

1.2.4.1 Tabel: Exploitatie

Verbinding met partners	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	1.161	-200	961
Nettolasten	1.161	-200	961

De lasten nemen af met € 0,2 miljoen; dit heeft betrekking op de verlaging op de personele inzet voor de projecten op deze programmalijn. Doordat niet alle vacatures zijn of worden ingevuld, dalen de doorbelaste kosten.

1.3 Waterkwantiteit

1.3.1 Programmalijn: Waterkwantiteit

Exploitatie

1.3.1.1 Tabel: Exploitatie

Waterkwantiteit	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	52.212	-437	51.775
Baten	-1.854	-1.385	-3.239
Nettolasten	50.358	-1.822	48.536

De nettolasten nemen af met € 1,8 miljoen. Enerzijds worden de lasten met € 0,4 miljoen naar beneden bijgesteld, daarnaast nemen de baten toe met € 1,4 miljoen.

Lasten

De in 2026 ontvangen afrekening van de door derden uitgevoerde baggerwerkzaamheden in 2025 zijn lager uitgevallen dan verwacht. De verlaging wordt verwerkt in de realisatie van 2026; met deze mutatie sluiten we aan op de realisatie.	-0,6
Verlaging op de personele inzet voor planvorming en verkenningen waterkwantiteit. Doordat niet alle vacatures zijn of worden ingevuld, dalen de doorbelaste kosten.	-0,2
Deze begrotingswijziging gaat om een administratieve correctie van formatie. Deze correctie heeft ook betrekking op de programma's Waterkeringen, Waterkwaliteit en Waterketen.	0,2
In verband met een noodreparatie en noodbemaling Hoefpolder na een lekkage, en het herstel kathodische bescherming (soort corrosiebestrijding) Brielsemeerleiding stijgen de kosten.	0,1
Vanwege de extreme droogte hebben we meer calamiteitenbestrijdingsmiddelen ingezet vanuit de waakvlamovereenkomst, waardoor de kosten op deze post zijn opgelopen.	0,1
Totaal	-0,4

Baten

De hogere baten van € 1,4 miljoen betreffen opbrengsten uit het doorbelasten van baggerwerkzaamheden. Hiervan heeft € 0,4 miljoen betrekking op in 2026 doorbelaste kosten uit 2025. Hoewel de nagekomen baggerkosten lager zijn uitgevallen dan verwacht (zie tabel lasten) kon een groter deel van de werkzaamheden worden doorbelast dan eerder was voorzien.

Daarnaast zijn de verwachte opbrengsten uit baggerwerkzaamheden in 2026 met € 1,0 miljoen verhoogd. Deze bijstelling is gebaseerd op een voorlopige inschatting van de opbrengsten uit baggerwerkzaamheden voor gemeenten. Omdat de definitieve hoeveelheden pas eind 2026 bekend zijn, betreft dit een grove en voorzichtige raming.

Investeringen

1.3.1.2 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Waterkwantiteit	6.500	0	6.500
Totaal	6.500	0	6.500

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

1.3.2 Programmalijn: Klimaatadaptatie

Exploitatie

1.3.2.1 Tabel: Exploitatie

Klimaatadaptatie	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	1.521	-200	1.321
Nettolasten	1.521	-200	1.321

De lasten nemen af met € 0,2 miljoen, met name omdat de geplande pilot voor projecten bij gemeenten later wordt uitgevoerd dan gepland. In de begroting 2027 is voldoende financiële ruimte om deze projecten te dekken.

1.3.3 Programmalijn: Bodem en grondwater

Exploitatie

1.3.3.1 Tabel: Exploitatie

Bodem en grondwater	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	179	0	179
Nettolasten	179	0	179

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

1.4 Waterketen

1.4.1 Programmalijn: Waterketen

Exploitatie

1.4.1.1 Tabel: Exploitatie

Waterketen	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	147.825	-413	147.411
Baten	-23.108	189	-22.919
Nettolasten	124.716	-224	124.492

De nettolasten dalen met € 0,2 miljoen ten opzichte van de Burap 2026, door lagere lasten van € 0,4 miljoen en lagere baten van € 0,2 miljoen. Binnen de waterketen spelen zowel indexcijfers als weersomstandigheden een grote rol in de uiteindelijke kosten.

De kosten voor de beëindiging van het DBFO-contract zijn opgenomen bij de programma's Organisatie en Bedrijfsvoering en Financiën. Dit komt doordat veel van de benodigde werkzaamheden betrekking hebben op ondersteunende taken, zoals ICT, procesautomatisering, communicatie, juridische zaken en bedrijfsvoering. De kosten zijn daarom verwerkt bij de programma's waar deze werkzaamheden en budgetten zijn ondergebracht, en niet bij het programma Waterketen.

Lasten

Door met name de droogte valt de meest recente prognose voor het volume van het te transporteren en zuiveren afvalwater lager uit. Dit leidt tot verlaging van de begroting voor de PPS-dienstverleningsvergoeding.	- 0,9
De in de Burap 2026 verhoogde kosten voor de slibverwerking nemen verder toe. Dit is het gevolg van bijgestelde tarieven van HVC, de financiële gevolgen van de eerder opgetreden vertraging van de slibdroger in Alkmaar en de meest actuele prognoses voor slibhoeveelheden.	1,5
Delfland draagt bij aan het benodigd groot onderhoud van rioolgemaal Heemraadsplein en vernieuwing van persleiding naar Dokhaven (uitgevoerd door gemeente Rotterdam) en het groot onderhoud aan rioolgemaal Zuidplantsoen (uitgevoerd door de gemeente Delft). Door marktwerking, complexiteit, hogere kosten en aangepaste planning schuiven de bijdragen voor het gemaal Heemraadsplein en de persleiding Heemraadsplein van € 0,9 miljoen door naar 2027/2028. Daarnaast vallen de kosten voor het gemaal Zuidplantsoen Delft hoger uit dan geraamd. Per saldo is het verschil ten opzichte van de Burap 2026 € 0,5 miljoen lager.	- 0,5
Er zijn minder kosten gemaakt voor het beheer van zuiverings- en transportinstallaties in de Zuidelijke regio. De oorzaken zijn droogte en procesoptimalisatie.	- 0,4
Door herprioritering wordt het verwijderen van niet meer in gebruik zijnde objecten op de zuiveringen uitgesteld. Daarnaast is het instellen van een bijdrageregeling voor het verwijderen van IBA's door aansluiting op de riolering vertraagd. Beide oorzaken leiden tot lagere kosten.	-0,3
Deze begrotingswijziging betreft een administratieve correctie van formatie. Deze correctie heeft ook betrekking op de programma's Waterkeringen, Waterkwaliteit en Waterkwantiteit.	- 0,2

Vanwege nieuwe contracten voor procesautomatisering voor de rioolgemalen en rioolwaterzuiveringen wordt de begroting naar boven bijgesteld.	0,2
Diverse geringe budgetwijzigingen.	0,2
Totaal	**-0,4**

Baten

Vanuit het project De Vergulde Hand zijn minder uren besteed ten behoeve van de Nieuwbouw en Renovatie Waterketen. Hierdoor is administratief minder dekking vanuit het projectbudget beschikbaar.	0,2
Totaal	**0,2**

Investeringen

1.4.1.2 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Waterketen	7.332	-1.064	6.268
De Vergulde Hand	7.600	-1.200	6.400
Demonstratieproject Torwash	200	0	200
Totaal	15.132	-2.264	12.868

Waterketen
De verlaging van € 1,1 miljoen worden veroorzaakt door de volgende aanpassingen:

Door vertraging. Over het algemeen komt dit doordat er meer voorbereidingstijd nodig is voor een goed ontwerp en doordat bij de aanleg van persleidingen in Zuid medewerking van een grondeigenaar uitblijft.	- 1,3
Door een project dat goedkoper uitgevallen is.	- 0,5
Voor nieuwe projecten.	0,3
Voor projecten die duurder zijn uitgevallen onder meer door de stijgende kosten voor procesautomatisering.	0,4
Totaal	**- 1,1**

De Vergulde Hand
Op 16 juli jl. heeft de verenigde vergadering ingestemd met de investeringsbeslissing voor de nieuwe AWZI Vergulde Hand. Tegelijkertijd is kritisch gekeken, rekening houdend met een zorgvuldig aanbestedingstraject in 2027, hoe de huidige werkzaamheden op het project efficiënt gepland kunnen worden in de periode tot aan april 2027. Dit heeft geleid tot een lagere geprognotiseerde uitgave in deze projectfase in 2026.

1.4.2 Programmalijn: Transitie waterketen

Exploitatie

1.4.2.1 Tabel: Exploitatie

Transitie waterketen	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	607	0	607
Nettolasten	607	0	607

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

1.4.3 Programmalijn: Energie- en klimaatneutraal

Exploitatie

1.4.3.1 Tabel: Exploitatie

Energie- en klimaatneutraal	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	266	0	266
Nettolasten	266	0	266

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

Investeringen

1.4.3.2 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Energie- en klimaatneutraal	600	-120	480
Totaal	600	-120	480

De verlaging van € 0,1 miljoen wordt veroorzaakt door een meevaller bij de realisatie van zonneweide Kapittelland.

1.4.4 Programmalijn: Circulaire economie

Exploitatie

1.4.4.1 Tabel: Exploitatie

Circulaire economie	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	739	0	739
Nettolasten	739	0	739

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

Investeringen

1.4.4.2 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Circulaire economie	1.700	0	1.700
Totaal	1.700	0	1.700

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

1.5 Financiën, algemene dekkingsmiddelen

1.5.1 Programmalijn: Financiën

Exploitatie

1.5.1.1 Tabel: Exploitatie

Financiën	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	14.723	680	15.403
Baten	-3.490	-1.015	-4.505
Nettolasten	11.232	-335	10.898

De netto lasten nemen af met € 0,3 miljoen: toename lasten met € 0,7 miljoen en toename baten met € 1,0 miljoen.

Lasten

De lasten nemen toe door kosten die samenhangen met de ontvlechting van Delfluent waaronder juridische kosten.	0,9
De afrekening 2025 van de Regionale Belasting Groep (RBG) is € 0,1 miljoen positiever uitgevallen dan waar we in de jaarrekening 2025 rekening mee hebben gehouden. Dit bedrag komt ten gunste van 2026. Daarnaast verwacht de RBG voor dit jaar eveneens minder kosten te maken. Voor Delfland betekent dat een verlaging van de bijdrage met € 0,1 miljoen.	- 0,2
Totaal	**0,7**

Baten
De verwachte opbrengst wordt bijgesteld met € 1,0 miljoen door vastgoedtransacties, zoals verkoop onroerend goed en afkoop erfpacht, die niet in de begroting waren voorzien.

1.5.2 Programmalijn: Algemene dekkingsmiddelen

Exploitatie

1.5.2.1 Tabel: Exploitatie

Dekkingsmiddelen	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	255	0	255
Baten	-321.545	-3.503	-325.048
Nettolasten	-321.289	-3.503	-324.793

De baten worden met € 3,5 miljoen naar boven bijgesteld.

Baten

In 2026 hebben we tot en met augustus belastingen ontvangen van voorgaande jaren. In de oorspronkelijke begroting houden we geen rekening met voorgaande jaren, omdat daarvan de omvang moeilijk is in te schatten.	- 1,9
Doordat we een hoger (positief) saldo hebben in de schatkist dan waar wij in de begroting rekening mee hebben gehouden, hebben we rentebaten in 2026.	- 1,0

Dat het saldo in de schatkist hoger is dan begroot, komt onder andere door lagere investeringsuitgaven.	
In juli hebben we van de RBG een herziene raming van de grondslagen ontvangen. Hieruit blijkt dat de opbrengsten uit de watersysteemheffing € 0,2 miljoen hoger uitvallen (met name minder oninbaar ingezetenen) en die van de zuiveringsheffing € 0,5 miljoen hoger uitvallen (minder oninbaar huishoudens en meer vervuilingseenheden bedrijven).	- 0,7
Het dividend dat wij van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) in enig jaar ontvangen gaat altijd over het jaar daarvoor. In de aandeelhoudersvergadering van de NWB is besloten om de uitkering over 2025 lager vast te stellen dan gebruikelijk.	0,1
Totaal	**- 3,5**

1.5.3 Dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Dekkingsmiddelen

1.5.3.1 Tabel: Dekkingsmiddelen

Dekkingsmiddelen	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Zuiveringsheffing	-173.664	-2.340	-176.004
Watersysteemheffing	-145.898	-260	-146.158
Verontreinigingsheffing	-46	0	-46
Totaal belastingopbrengsten	-319.608	-2.600	-322.208
Dividenden	-827	97	-730
Saldo van de financieringsfunctie			
Overige algemene opbrengsten	-32.064	-2.990	-35.054
Totaal dekkingsmiddelen	**-352.499**	**-5.493**	**-357.992**

Het totaal aan dekkingsmiddelen zoals in deze paragraaf opgenomen, is opgebouwd uit:

- de algemene dekkingsmiddelen, deze is verhoogd met € 2,6 miljoen en bestaat vooral uit belastingopbrengsten (zie paragraaf 1.5.2); plus
- de overige algemene opbrengsten, deze zijn verhoogd met € 3,0 miljoen. In de programma's zijn deze baten reeds toegelicht:
  - Waterkeringen: - € 0,5 miljoen
  - Waterkwaliteit: € 0,3 miljoen
  - Waterkwantiteit: € 1,4 miljoen
  - Waterketen: - € 0,2 miljoen
  - Algemene dekkingsmiddelen: € 2,0 miljoen

1.6 Organisatie en bedrijfsvoering

1.6.1 Programmalijn: Organisatie

Exploitatie

1.6.1.1 Tabel: Exploitatie

Organisatie	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	12.961	-210	12.751
Baten	-680	0	-680
Nettolasten	12.282	-210	12.072

De lasten nemen af met € 0,2 miljoen; dit heeft betrekking op de verlaging op de personele inzet voor deze programmalijn. Doordat niet alle vacatures zijn of worden ingevuld, dalen de doorbelaste kosten. Daarnaast is € 0,1 miljoen aan budget voor advieskosten overgeheveld vanuit de programmalijn Informatievoorziening. Deze mutatie wordt volledig gecompenseerd door een verlaging van € 0,1 miljoen van het budget voor strategische adviezen, omdat dit budget te hoog was geraamd.

1.6.2 Programmalijn: Informatievoorziening

Exploitatie

1.6.2.1 Tabel: Exploitatie

Informatievoorziening	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	20.144	729	20.873
Nettolasten	20.144	729	20.873

De lasten nemen toe met € 0,7 miljoen.

Lasten

De lasten nemen toe door ICT-kosten die samenhangen met de ontvlechting van Delfluent en de overdracht van de bedrijfsvoering van de afvalwaterzuiveringen Houtrust en Harnaschpolder, waaronder de aanschaf van software en hardware.	1,4
Wijziging op de personele inzet voor deze programmalijn.	0,1
De hardware die benodigd is voor hardwareproject 'Staas/ Baas' (Storage as a Service/ Back-up as a Service) komt in eigendom van Delfland. De kosten hiervoor komen daardoor ten laste van de investeringen en niet meer van het exploitatiebudget waardoor deze wordt verlaagd.	- 0,5
De kosten voor externe inhuur vallen lager uit.	- 0,1
Besparing op de kosten voor mobiele telefoonverbindingen als gevolg van kritisch contractmanagement.	- 0,1
Verschuiving van budget ICT-advieskosten naar programmalijn Organisatie ter dekking van extra overige advieskosten.	- 0,1
Totaal	**0,7**

Investeringen

1.6.2.2 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Organisatie en bedrijfsvoering	600	0	600
Totaal	600	0	600

Geen mutaties ten opzichte van de Burap 2026.

1.6.3 Programmalijn: Regulering en dienstverlening

Exploitatie

1.6.3.1 Tabel: Exploitatie

Regulering en handhaving	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	11.634	-412	11.222
Baten	-5	0	-5
Nettolasten	11.629	-412	11.217

De lasten nemen af met € 0,4 miljoen; dit heeft betrekking op de verlaging op de personele inzet voor deze programmalijn. Doordat niet alle vacatures zijn of worden ingevuld, dalen de doorbelaste kosten.

1.6.4 Programmalijn: Interne dienstverlening en bestuursondersteuning

Exploitatie

1.6.4.1 Tabel: Exploitatie

interne dienstverlening en bestuursondersteuning	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	11.874	330	12.204
Nettolasten	11.874	330	12.204

De lasten nemen toe met € 0,3 miljoen.

Lasten

Stijging kosten voor wagenpark door contractuele verplichtingen.	0,2
Extra inzet externe capaciteit in verband met toename werkvoorraad en onderbezetting. De onderbezetting wordt veroorzaakt door hoge piekbelasting bij Vastgoed en daarnaast uitval als gevolg van ziekte.	0,1
Totaal	**0,3**

Investeringen

1.6.4.2 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Interne dienstverlening en bestuursondersteuning	435	0	435
Totaal	435	0	435

Geen wijziging ten opzichte van de Burap 2026.

1.6.5 Programmalijn: Communicatie

Exploitatie

1.6.5.1 Tabel: Exploitatie

Communicatie	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	2.783	0	2.783
Baten	-302	0	-302
Nettolasten	2.481	0	2.481

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

1.6.6 Programmalijn: Personeel

Exploitatie

1.6.6.1 Tabel: Exploitatie

Personeel	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	2.584	0	2.584
Baten	-190	0	-190
Nettolasten	2.394	0	2.394

Geen wijzigingen ten opzichte van de Burap 2026.

1.6.7 Programmalijn: Digitale transformatie

Exploitatie

1.6.7.1 Tabel: Exploitatie

Digitale transformatie	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	754	118	872
Nettolasten	754	118	872

De lasten stijgen met € 0,1 miljoen als gevolg van een tijdelijke overbezetting ten behoeve van de herinrichting van de IV-keten en een dakpanconstructie in verband met een aanstaande pensionering.

1.6.8 Programmalijn: Innovatie

Exploitatie

1.6.8.1 Tabel: Exploitatie

Innovatie	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Lasten	2.945	-50	2.895
Nettolasten	2.945	-50	2.895

De lasten dalen door een verlaging van het budget voor het Innovatiefonds. Het aantal aanvragen is iets lager uitgekomen dan verwacht, waardoor het budget naar beneden is bijgesteld.

2 Financiële risico's

2.1 Financiële risico's

De tweede begrotingswijziging biedt de gelegenheid om de VV te informeren over de belangrijkste en meest waarschijnlijke financiële risico's die van invloed kunnen zijn op het resultaat van de jaarrekening 2026. Onderstaand zijn de risico's opgenomen waarvan op dit moment wordt verwacht dat zij de grootste financiële impact kunnen hebben. Dit overzicht is niet limitatief; gedurende de rest het jaar kunnen zich aanvullende risico's of ontwikkelingen voordoen.

Financiële impact beëindiging contract Delfluent B.V.
Delfland heeft besloten de lopende overeenkomst met Delfluent, die een einddatum had van december 2033, voortijdig te beëindigen. Conform het besluit worden de kosten van de beëindigingsvergoeding verwerkt in de jaarrekening 2026. Deze kosten, alsmede de eventuele dekking uit de reserves, zijn niet opgenomen in deze aangepaste begroting. Dit omdat het simpelweg nog te vroeg is om een goede inschatting te maken. In de tweede begrotingswijziging zijn wel de extra middelen opgenomen die nodig zijn voor de transitieperiode (€ 2,3 miljoen). Deze bestaan zowel uit de kosten van de technische voorbereiding (ICT en procesautomatisering), juridische en financiële expertise, als inzet van middelen op communicatievlak en bedrijfsvoering. Deze kosten zijn gebaseerd op een prognose. De voordelen van de beëindiging van de overeenkomst zullen vanaf 2027 zichtbaar worden doordat Delfland lagere operationele kosten zal hebben voor het beheer en onderhoud van de zuiveringen Harnaschpolder en Houtrust.

Extra solidariteitsbijdrage Hoogwaterbeschermingsprogramma
Jaarlijks wordt in het laatste kwartaal de solidariteitsbijdrage van de waterschappen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) opnieuw vastgesteld op basis van de meest actuele inzichten uit de Rijksbegroting (Deltafonds). Het HWBP is het landelijke programma waarin Rijk en waterschappen gezamenlijk investeren in de versterking van primaire waterkeringen om Nederland te beschermen tegen overstromingen. Op basis van de laatst ontvangen prognose (juni 2026) wordt verwacht dat de solidariteitsbijdrage voor 2026 circa € 0,5 miljoen hoger uitvalt dan begroot. De officiële bijdrage wordt nog door het HWBP vastgesteld en kan daarom nog afwijken van deze inschatting.

Doorbelaste personeelskosten
Aan de hand van door medewerkers geschreven uren worden de afdelingskosten, zoals personeelslasten, kosten van inhuur en baten uit detachering, toegerekend aan de programmalijnen. Een volledige en juiste urenverantwoording is daarbij essentieel. Wanneer niet alle uren via tijdschrijven worden verantwoord, wordt bij de jaarafsluiting een nacalculatie uitgevoerd op basis van de geschreven en ontbrekende uren. Op basis hiervan wordt een correctieboeking gemaakt, zodat uiteindelijk alle afdelingskosten aan de programmalijnen worden toegerekend. Deze systematiek kan ertoe leiden dat op programmalijnniveau afwijkingen ontstaan die niet rechtstreeks samenhangen met de feitelijk uitgevoerde activiteiten. Per saldo worden er echter niet meer kosten doorbelast dan de daadwerkelijk gemaakte kosten. De gehanteerde methodiek is ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren.

3 Financiën

3.1 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten

Kostensoorten

3.1.1 Tabel: Kostensoorten

Kostensoorten	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Rente en afschrijvingen			
Externe rentelasten	24.174	0	24.174
Afschrijvingen van activa	44.093	0	44.093
Personeelslasten			
Salarissen huidig personeel en bestuurders	60.526	-48	60.478
Sociale premies	16.726	-19	16.707
Overige personeelslasten	3.646	119	3.765
Personeel van derden	5.687	1.109	6.795
Goederen en diensten van derden			
Duurzame gebruiksgoederen	7.548	977	8.525
Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	185	0	185
Energie	6.337	-208	6.129
Huren en rechten	81	0	81
Leasebetalingen operational lease	57.472	-941	56.530
Pachten en erfpachten	4	0	4
Verzekeringen	435	0	435
Belastingen	2.043	-100	1.943
Onderhoud door derden	28.969	310	29.279
Overige diensten door derden	59.548	480	60.028
Bijdragen aan derden			
Bijdragen aan bedrijven	528	0	528
Bijdragen aan het Rijk	11.900	500	12.400
Bijdragen aan openbare lichamen	6.309	-374	5.935
Bijdragen aan overigen	271	0	271
Toevoegingen aan reserves en voorzieningen			
Onvoorzien	218	0	218
Totaal kostensoorten	336.697	1.804	338.501

** afrondingsverschillen zijn mogelijk*

Toelichting
In hoofdstuk 1 'Programmaplan' zijn alle toe- en afnames in de lasten voor alle programma's toegelicht. In tabel 3.1.1. zijn dezelfde mutaties opgenomen, maar dan op kostensoort. Hieronder worden alle afwijkingen groter dan of gelijk aan € 0,1 miljoen toegelicht.

Personeelslasten
De overige personeelslasten worden met € 0,1 miljoen verhoogd ten behoeve van de dekking van een coachingstraject voor het projectteam Vergulde Hand om beter voorbereid te zijn op de volgende projectfase. Daarnaast stijgen de kosten licht door een budgetneutrale overheveling vanuit een andere kostensoort (overige diensten derden), waardoor de kosten op de juiste kostensoort worden verantwoord en beter aansluiten bij de realisatie. De stijging van de kosten voor personeel van derden met € 1,1 miljoen betreft onder meer extra externe

inhuur in verband met het afwikkelen van het Design Build Finance Operate (DFBO)-contract met Delfluent (€ 0,6 miljoen) en inhuur van extra capaciteit om extra inspanning te kunnen plegen op de focuspunten van het bestuur voor Glastuinbouw, Stad en industrie en Staat van ons Water (€ 0,5 miljoen).

Goederen en diensten van derden
De stijging van € 1,0 miljoen onder duurzame gebruiksgoederen heeft betrekking op extra kosten voor hardware en software in verband met het afwikkelen van het DFBO-contract met Delfluent (€ 0,6 miljoen), de stijging van de kosten voor het wagenpark met € 0,2 miljoen door contractuele verplichtingen, en een budgetneutrale overheveling van € 0,1 miljoen vanuit een andere kostensoort (overige diensten derden), waardoor de kosten op de juiste kostensoort worden verantwoord en beter aansluiten bij de realisatie. Het restant van € 0,1 miljoen betreft diverse kleine aanpassingen voor softwarekosten. De verlaging van de kosten voor energie met € 0,2 miljoen heeft te maken met onder meer procesoptimalisatie en minder werkzaamheden door droogte bij het beheer van zuiverings- en transportinstallaties in de Zuidelijke regio.

De kosten voor leasebetalingen *operational lease* hebben betrekking op de PPS-service fee. Het budget is neerwaarts met € 0,9 miljoen bijgesteld door lagere verwachte volumes, met name als gevolg van de droogte. De verlaging van het budget voor belastingen is het gevolg van de uitspraak van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om de opgelegde aanslag verontreinigingsheffing Rijkswateren met € 0,1 miljoen te verminderen.

De bijstelling van onderhoud door derden met € 0,3 miljoen komt deels door extra werkzaamheden als gevolg van droogte, zoals schadeherstel en extra maaien ten behoeve van droogte inspecties, en noodreparaties en noodbemaling (€ 0,9 miljoen). Dit wordt deels (€ 0,6 miljoen) gedekt doordat de in 2026 ontvangen afrekeningen van in 2025 uitgevoerde baggerwerkzaamheden, lager zijn uitgevallen dan was opgenomen in de jaarrekening 2025, wat een positief effect heeft op de realisatie van 2026.

De kosten voor overige diensten door derden stijgen per saldo met € 0,5 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door € 1,3 miljoen aan extra kosten voor ICT-advies en overige transitiekosten in verband met het afwikkelen van het DFBO-contract met Delfluent. Daartegenover staat een verlaging van € 0,8 miljoen; hiervan heeft € 0,3 miljoen betrekking op budgetoverhevelingen naar andere kostensoorten, zodat de begroting beter aansluit op de aard van de uitgaven en de realisatie. Daarnaast is de hardware voor het project Staas/Baas in eigendom gekomen van Delfland. De hiermee samenhangende kosten worden voortaan als investering verantwoord in plaats van via de exploitatie, waardoor het exploitatiebudget met € 0,5 miljoen afneemt.

Bijdragen aan derden
Onder bijdragen aan het Rijk is de verhoging van de solidariteitsbijdrage HWBP van € 0,5 miljoen opgenomen, deze is gebaseerd op de laatst bekende prognose uit juni 2026. De verlaging van de bijdragen aan openbare lichamen van € 0,4 miljoen kent als oorzaak een verschuiving van de werkzaamheden naar 2027-2028 aan het gemaal Heemraadsplein en de persleiding Heemraadsplein als gevolg van complexiteit, marktwerking en een gewijzigde planning.

Opbrengstensoorten

3.1.2 Tabel: Opbrengstensoorten

Opbrengstensoorten	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Financiële baten			
Dividenden en bonusuitkeringen	-827	97	-730
Externe rentebaten	0	-1.000	-1.000
Personeelsbaten			
Baten in verband met salarissen en sociale lasten	-390	0	-390
Uitlening van personeel	-288	0	-288
Goederen en diensten aan derden			
Diensten voor derden	-18.526	-3.083	-21.609
Huuropbrengst uit overige eigendommen	-180	0	-180
Opbrengst uit grond en water	-330	0	-330
Verkoop van grond	-200	-1.015	-1.215
Verkoop van overige goederen	-5.832	0	-5.832
Bijdragen van derden			
Bijdragen van het Rijk	-3.499	1.946	-1.554
Bijdragen van overige openbare lichamen	-77	0	-77
Bijdragen van provincies	0	-27	-27
Waterschapsbelastingen			
Kwijtscheldingen	6.078	250	6.328
Oninbaarverklaringen	4.268	-450	3.818
Waterschapsbelastingen opbrengsten	-329.953	-2.400	-332.353
Interne verrekeningen			
Geactiveerde lasten	-2.742	189	-2.553
Totaal opbrengstensoorten	-352.499	-5.493	-357.992

** afrondingsverschillen zijn mogelijk*

Toelichting
Binnen de verschillende programma's zijn eveneens alle toe- en afnames in de baten (opbrengsten) toegelicht. In tabel 3.1.2. zijn deze mutaties opgenomen op opbrengstensoort. Hieronder worden alle afwijkingen groter dan of gelijk aan € 0,1 miljoen toegelicht.

Financiële baten
Doordat het saldo in de schatkist hoger is dan waarmee in de primaire begroting rekening is gehouden, worden er in 2026 rentebaten gerealiseerd. Het hogere saldo wordt onder andere veroorzaakt door lagere investeringsuitgaven dan begroot.

Goederen en diensten aan derden
De stijging van € 3,1 miljoen voor opbrengsten uit diensten voor derden betreft volledig een budgetneutrale overheveling vanuit de opbrengstensoort *Bijdragen van het Rijk*. Hierdoor worden de opbrengsten op de juiste wijze verantwoord en sluit de begroting beter aan op de realisatie. De verwachte opbrengst voor verkoop van grond stijgt met € 1,0 miljoen door onvoorziene vastgoedtransacties waaronder afkoop erfpacht.

Bijdragen van derden
De bijdragen van het Rijk worden per saldo met € 1,9 miljoen naar beneden bijgesteld: hiervan heeft € 3,1 miljoen betrekking op de budgetneutrale overheveling naar *diensten voor derden* (zie voorgaande toelichting) en € 0,2 miljoen op een lagere subsidiebijdrage (onder

andere als gevolg van vertraging in de uitvoering van werkzaamheden). Daartegenover staat een verwachte stijging van € 1,4 miljoen aan baten voor doorbelaste baggerwerkzaamheden, waarvan € 0,4 miljoen betrekking heeft op werkzaamheden die in 2025 zijn uitgevoerd.

Waterschapsbelastingen
De kwijtscheldingen nemen toe met € 0,3 miljoen; dit heeft betrekking op gerealiseerde belastingopbrengsten uit voorgaande jaren. Op basis van de meest recente raming van de RBG nemen de oninbaarverklaringen voor 2026 met € 0,5 miljoen af.

De waterschapsbelastingen-opbrengsten stijgen met € 2,4 miljoen waarvan € 2,1 miljoen betrekking heeft op gerealiseerde belastingopbrengsten uit voorgaande jaren en € 0,3 miljoen de aanpassing is van de belastingopbrengsten voor 2026 op basis van de meest recente raming van de RBG (juli 2026).

Interne verrekeningen
Dit betreft een verlaging van de geactiveerde lasten (uren) voor project de Vergulde Hand, zie ook paragraaf 1.4.1.

3.2 Baten en lasten per programma

In de volgende tabel zijn de baten en lasten per programma en resultaatsbestemming opgenomen. Een nadere toelichting op de resultaatsbestemming is opgenomen in paragraaf 3.3 'Naar Waterschapstaken'.

3.2.1 Tabel: Baten en lasten per programma

Programma	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Waterkeringen			
- Lasten	34.779	648	35.427
- Baten	-1.224	510	-714
Nettolasten	33.555	1.158	34.713
Waterkwaliteit			
- Lasten	17.913	1.021	18.934
- Baten	-100	-289	-389
Nettolasten	17.813	732	18.545
Waterkwantiteit			
- Lasten	53.912	-637	53.275
- Baten	-1.854	-1.385	-3.239
Nettolasten	52.057	-2.022	50.035
Waterketen			
- Lasten	149.437	-413	149.023
- Baten	-23.108	189	-22.919
Nettolasten	126.328	-224	126.104
Financiën, algemene dekkingsmiddelen			
- Lasten	14.978	680	15.659
- Baten	-325.035	-4.518	-329.553
Nettolasten	-310.057	-3.838	-313.895
Organisatie en bedrijfsvoering			
- Lasten	65.679	505	66.184
- Baten	-1.177	0	-1.177
Nettolasten	64.502	505	65.007
Totaal lasten en baten voor bestemming			
Lasten	336.697	1.804	338.501
Baten	-352.499	-5.493	-357.992
Resultaat voor bestemming	-15.802	-3.689	-19.491
Onttrekking reserves (pro)	-10.803	-2.139	-12.942
toevoegingen aan reserves	26.605	5.828	32.433
Resultaat na bestemming	0	0	0

3.3 Naar Waterschapstaken

Delfland heeft twee taken: de watersysteemtaak en de zuiveringstaak. Dit zijn gesloten systemen; dat betekent dat we de kosten die voor één van de twee taken worden gemaakt, aan die taak moeten toerekenen. Hetzelfde geldt voor eventuele opbrengsten (bijvoorbeeld opbrengsten uit de verkoop van groen gas).

3.3.*1 Tabel: Watersysteembeheer*

Watersysteembeheer	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Totaal kosten	152.945	1.424	154.369
Belastingopbrengsten	-153.383	-360	-153.743
Kwijtscheldingen	6.078	250	6.328
Oninbaarverklaringen	1.361	-150	1.211
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-5.619	-2.123	-7.742
Totaal opbrengsten	-151.563	-2.383	-153.946
Resultaat vóór bestemming	1.383	-959	424
Mutaties reserves watersysteembeheer	-1.383	959	-424
Resultaat na bestemming	0	0	0

Het positieve resultaat op watersysteembeheer van € 1,0 miljoen is als volgt bestemd:

Toevoeging van efficiencyvoordelen uit resultaat aan de algemene reserve	0,9
Toevoeging overschot op reserve baggerwerkzaamheden	2,0
Onttrekking aan tariefdempingsreserve watersysteem	- 1,9
Totaal	**1,0**

3.3.*2 Tabel: Zuiveringsbeheer*

Zuiveringsbeheer	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Totaal kosten	183.752	380	184.132
Belastingopbrengsten	-176.570	-2.040	-178.610
Kwijtscheldingen	0	0	0
Oninbaarverklaringen	2.906	-300	2.606
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-27.273	-770	-28.043
Totaal opbrengsten	-200.937	-3.110	-204.047
Resultaat vóór bestemming	-17.184	-2.730	-19.914
Mutaties reserves zuiveringsbeheer	17.184	2.730	19.914
Resultaat na bestemming	0	0	0

Het positieve resultaat op zuiveringsbeheer van € 2,7 miljoen is als volgt bestemd:

Toevoeging efficiencyvoordelen uit resultaat aan de algemene reserve	3,0
Onttrekking aan tariefdempingsreserve zuiveringsbeheer	- 0,3
Totaal	**2,7**

3.4 Investeringen

In onderstaande tabel zijn de mutaties met betrekking tot de investeringsuitgaven voor alle programma's opgenomen. In de paragrafen onder hoofdstuk 1 Programmaplan is de toelichting op deze mutaties per programma(lijn) opgenomen.

3.4.1 Tabel: Investeringen

Programmalijn	Burap 2026	Mutatie 2026	2e BGW 2026
Waterkeringen	15.000	-4.730	10.270
Waterkwaliteit	4.961	-312	4.649
Waterkwantiteit	6.500	0	6.500
Waterketen	17.432	-2.384	15.048
Organisatie en bedrijfsvoering	1.035	0	1.035
Totaal	44.928	-7.426	37.502

De beginstand in de kolom Burap 2026 wijkt € 0,6 miljoen af van de totaaltabel zoals deze in paragraaf 3.4.1 van de Burap 2026 was opgenomen. Deze afwijking wordt veroorzaakt doordat in de Burap 2026 ten onrechte de mutatie op de programmalijn Energie- en klimaatneutraal (onder Waterketen) niet in de optelling was meegenomen.

4 Bijlage

4.1 Verklarende woordenlijst inclusief afkortingen

Afkorting/begrip	Toelichting
Activa	Overzicht van bezittingen en vorderingen op de balans
Afschrijving	Het jaarlijks in de boekhouding opnemen van de waardedaling van onze activa. De kosten van waardevermindering door de tijd en gebruik van onze activa worden zo over de verwachte levensduur verdeeld.
Aquon	Het gezamenlijke onderzoeksinstituut voor waterkwaliteit van negen waterschappen, waaronder Delfland
AI	Artificial Intelligence (kunstmatige intelligentie)
API	Application Programming Interface; een geformaliseerde manier om gegevens uit te wisselen
Areaal	(ook: belastingareaal) het aantal huishoudens en bedrijven in het beheergebied dat belastingplichtig is
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinstallatie
Balans	Overzicht van bezittingen en vorderingen (activa) en vermogen en schulden (passiva)
BBVW	Het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen bevat de comptabiliteitsvoorschriften voor waterschappen. Hierin staat aan welke voorwaarden begrotingen en verantwoordingen moeten voldoen. Doel is het voorleggen van eenduidige financiële stukken.
Begroting	Het overzicht van geraamde (verwachte) kosten en opbrengsten in een bepaald jaar, opgezet volgens de begrotingsvoorschriften (BBVW). De verenigde vergadering (VV) stelt jaarlijks de begroting in november vast. Dit wordt de primitieve begroting genoemd. In de loop van het begrotingsjaar stelt de VV hierin wijzigingen vast. Daarom wijkt de uiteindelijke begroting per 31 december af van de primitieve begroting. De begroting wordt ingedeeld in een aantal programma's waarbinnen de doelstellingen zijn geformuleerd die veelal voortvloeien uit het coalitieakkoord.
Begrotingswijziging	Een aanpassing van ramingen in de begroting gedurende het jaar waarin de begroting in uitvoering is. De verenigde vergadering (VV) stelt de begrotingswijzigingen vast.
Burap	Bestuursrapportage
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CIO	Chief Information Officer
D&H	dijkgraaf en hoogheemraden, dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van Delfland

Delfluent	Delfluent Services, de PubliekPrivatesamenwerkings-partner van Delfland bij twee afvalwaterzuiveringsinstallaties
DGL	De Groote Lucht
Digitale transformatie	Het bieden van maatschappelijke meerwaarde door de verandering van producten, diensten, werkprocessen, cultuur en mensen, gedreven en ondersteund door informatievoorziening en techniek.
DFBO	Design, Finance, Build, Operate
DKW	Doorvoer Krimpenerwaard
Dotatie	Toevoeging aan een reserve of voorziening
E.V.	Eigen vermogen. Dat deel van het vermogen dat in eigen bezit is. Op de balans zijn dat aan de passiefzijde de algemene reserve, de bestemmingsreserves en een eventueel voordelig exploitatieresultaat.
Egalisatiereserve	Een aangehouden reserve voor het opvangen van schommelingen in de bedrijfsvoering of tarieven
EMU-saldo	De optelsom van alle inkomsten en uitgaven van de Rijksoverheid en de decentrale overheden. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie.
ERSA	Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater
ESF	Ecologische sleutelfactoren zijn een methode om te beoordelen waarom een watersysteem ecologisch wel of niet goed functioneert.
FE	Financiële Eenheid, onze gemeenschappelijke administratie met de waterschappen Schieland en de Krimpenerwaard en Rijnland
Financiering	Financiering is het regelen van geld en kapitaal om bedrijfsuitgaven en investeringen te betalen. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten en tekorten ontstaan.
GR	Gemeenschappelijke Regeling. Een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, tussen verschillende overheden. Het is een vorm van een zogeheten verbonden partij.
GOAW	Grensoverschrijdend afvalwater. Dit is afvalwater afkomstig uit het gebied van Delfland dat door een ander waterschap wordt gezuiverd en vice versa. Delfland betaalt of ontvangt hier een vergoeding voor op basis van de afspraken in de overeenkomsten die hiervoor zijn afgesloten.
GWW	Grond, Weg- en Waterbouw

Handback	Op dit moment beheert Delfluent de assets van de zuiveringsinstallaties Houtrust en Harnaschpolder. Het bedrijf is verantwoordelijk voor de prestaties van het zuiveren conform het DBFO-contract. De handback is het moment waarbij aan het einde van de contractperiode de assets inclusief personeel, de bijbehorende kwaliteitssystemen en de afgesproken staat van onderhoud weer aan Delfland worden overgedragen.
HVC	Huisvuilcentrale Noord-Holland
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	Het Waterschapshuis
iBabs	Applicatie voor papierloos vergaderen; ook gebruikt voor de Woo
IBA's	Individuele behandeling afvalwater; zuivert lokaal huishoudelijk afvalwater (uit wc, douche en wasmachine) van woningen die niet zijn aangesloten op het gemeentelijke riool.
Investeringsplanning	Het overzicht van alle investeringen die in de begroting zijn opgenomen en die door middel van een krediet worden gefinancierd.
IV	Informatievoorziening
Kapitaallasten	Lasten voor afschrijving en rente op activa
Kredieten	Het beschikbaar stellen van financiële middelen door de verenigde vergadering om een investering te doen. Aan de lening wordt rente toegekend. Samen met de afschrijvingslasten vormen deze de kapitaallasten.
KRW	Europese Kaderrichtlijn Water
KWA	Klimaatbestendige Wateraanvoer
NAD	Netwerk Waterketen Delfland
NEZ	Natte Ecologische Zone
NIS2	Richtlijn voor Network and Information Security
NPHD	Nationaal Park Hollandse Duinen
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NSQ	Netto schuldquote. Indicator voor de omvang van de netto schulden ten opzichte van de belastingopbrengsten (netto schuldpositie/opbrengst).
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
Onttrekking	Verlaging van een reserve of voorziening
PACAS	Powdered Activated Carbon in Sludge. Met dit actieve poederkool halen we medicijnresten uit afvalwater.
Passiva	Overzicht op de balans met eigen en vreemd vermogen

PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen, de verzamelnaam voor meer dan 6000 slecht afbreekbare stoffen
P&C-cyclus	Planning & control-cyclus. Het proces waarbij aansturing van de organisatie plaatsvindt door doelen te formuleren, termijnen aan te geven, middelen beschikbaar te stellen, verantwoordelijken aan te wijzen, de uitvoering te volgen, de gewenste effecten te normeren, resultaten te meten en alle betrokkenen te informeren. De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken en verifiëren van budgetten in het kader van de begrotingscyclus.
PI	Prestatie-indicator
PPS	Publiek-private samenwerking. Hierbij werkt de overheid samen met marktpartijen om iets te realiseren, waarvoor bepaalde samenwerkingsvormen worden bedacht. Een voorbeeld binnen Delfland is het beheer en onderhoud van de zuiveringsinstallatie in de Harnaschpolder en de Houtrust.
PZH	Provincie Zuid-Holland
RBG	Regionale Belasting Groep. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met de heffing en invordering van de waterschapsbelastingen.
RES	Regionale Energie Strategie
SAMP	Strategische Asset Management Plan
SGBP3	Derde Stroomgebiedsbeheerplan (2022-2027)
SGBP4	Vierde Stroomgebiedsbeheerplan (2028-2033)
SOC	Security Operation Center
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer, het kenniscentrum van de Nederlandse waterschappen en provincies
Subsidie	Een bijdrage van een derde om een bepaalde activiteit te ondersteunen. De verstrekker ervan stelt meestal voorwaarden aan de besteding en verantwoording van de subsidiegelden.
Treasury	Het beheer van geldstromen, zoals het aantrekken of (tijdelijk) wegzetten van gelden.
TRCF	Total Recordable Case Frequency, het aantal meldingsplichtige ongelukken per 1 miljoen gewerkte uren
TWP	Toekomstgerichte Wateroverlastplannen
URL	URL staat voor 'uniform resource locator'. Een url is een uniek internetadres voor een website, specifieke webpagina of een bestand dat op internet staat.
Ve	Vervuilingseenheid

VO	Voorlopig Ontwerp
VTH	Vergunningen, Toezicht & Handhaving
V.V.	Vreemd vermogen. Dat deel van het vermogen dat niet tot het eigen vermogen behoort. Dit bestaat uit schulden en andere financiële verplichtingen aan derden, zoals voorzieningen, leningen en openstaande crediteuren.
VV	Verenigde vergadering, het algemeen bestuur van een waterschap
Weerstandsvermogen	Het vermogen om ook in ongunstige tijden activiteiten te kunnen voortzetten
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
Wet Hof	Wet houdbare overheidsfinanciën
Woo	Wet open overheid
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
WVH	Waterzuivering De Vergulde Hand. Project om in Vlaardingen een nieuwe afvalwaterzuiveringsinstallatie te bouwen ter vervanging van de huidige afvalwaterzuiveringsinstallatie De Groote Lucht
ZH-PLG	Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied
ZZS	Zeer Zorgwekkende Stoffen

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3873
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.9
Titel Ouw - Normenkader rechtmatigheid 2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Peter Ouwendijk	22 september 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De VV te verzoeken:
Het normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2026 (DMS 2541811) vast te stellen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording behorende bij de jaarrekening 2026.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Normenkader financiële rechtmatigheid 2026
Versienummer	n.v.t.
Dossiernummer	3873
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
De VV te verzoeken:
Het normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2026 (DMS 2541811) vast te stellen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording behorende bij de jaarrekening 2026.

2) Aanleiding

Het college legt jaarlijks via de jaarrekening verantwoording af aan de verenigde vergadering. Onderdeel daarvan is de rechtmatigheidsverantwoording. Daarin geeft het college aan of de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Om deze rechtmatigheidsverantwoording goed te kunnen opstellen, is een actueel normenkader financiële rechtmatigheid nodig. Dit normenkader geeft aan welke wet- en regelgeving relevant is voor de financiële rechtmatigheid van Delfland. Het gaat daarbij om regelgeving van hogere overheden en om eigen verordeningen van Delfland die invloed kunnen hebben op baten, lasten en balansmutaties.

Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en ter vaststelling aan de verenigde vergadering voorgelegd. Daarmee stelt de verenigde vergadering vooraf vast welke regelgeving het college moet betrekken bij de rechtmatigheidsverantwoording over 2026. De accountant controleert vervolgens of deze rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgenomen in de jaarrekening.

Het normenkader 2026 sluit zoveel mogelijk aan bij het model normenkader van de Unie van Waterschappen. In dit voorstel is toegelicht welke wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van het normenkader 2025.

3) Beoogd effect

Het college kan op basis van het normenkader de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties toetsen. Daarmee kan het college over 2026 een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opnemen.

4) Kernboodschap

Met het normenkader financiële rechtmatigheid 2026 stelt de verenigde vergadering vast welke wet- en regelgeving relevant is voor de financiële rechtmatigheid van Delfland. Dit normenkader vormt de basis voor de rechtmatigheidsverantwoording van het college bij de jaarrekening 2026.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Het normenkader financiële rechtmatigheid 2025 is op 27 november 2025 vastgesteld door de verenigde vergadering.

6) Regelgeving en Beleid

Waterschapswet

Dossiernummer: 3873

Op grond van artikel 77 van de Waterschapswet stelt de verenigde vergadering de jaarrekening vast. De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van deze jaarrekening. Artikel 109 van de Waterschapswet bepaalt dat bij verordening regels worden gesteld voor de financiële organisatie, het financieel beheer en de controle daarop. Het normenkader financiële rechtmatigheid geeft aan welke wet- en regelgeving het college betrekt bij de rechtmatigheidsverantwoording over 2026.

Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie
Deze verordening regelt de taakverdeling en bepaalt de verantwoordingskaders tussen het college en de verenigde vergadering. In artikel 13 lid 2 is vastgelegd dat het college jaarlijks de VV een normenkader rechtmatigheid aanbiedt ter vaststelling.

7) Financiën

N.v.t.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Aan het vaststellen van het normenkader financiële rechtmatigheid 2026 zijn geen directe bestuurlijke, financiële of organisatorische risico’s verbonden.

Het belangrijkste aandachtspunt is dat het normenkader volledig en actueel blijft. Dit wordt beheerst door het normenkader jaarlijks te actualiseren en de wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar expliciet toe te lichten.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Het normenkader wordt na vaststelling geplaatst op de afdelingspagina van CCA op het intranet.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

N.v.t.

14) Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering stelt het normenkader vast conform artikel 13, lid 2 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie.

15) Toelichting

De wijzigingen ten opzichte van het normenkader 2025 zijn vooral technisch van aard. Ze volgen uit nieuwe regelgeving, actualisatie van bestaande regelgeving en aansluiting op het model van de Unie van Waterschappen. In de tabel hieronder zijn de belangrijkste wijzigingen opgenomen.

De tabel gebruikt de volgende aanduidingen voor de reden van toevoeging of verwijdering:
+[a] nieuwe wet- en regelgeving;
+[b] bestaande relevante wet- en regelgeving alsnog opgenomen;
+[c] Toegevoegd als gevolg van aansluiting op model Unie van Waterschappen;
- [d] Verwijderd als gevolg van aansluiting op model Unie van Waterschappen;
- [e] Wet- en regelgeving die ingetrokken, vervallen of niet meer van toepassing is;

Dossiernummer: 3873

+[b] Vrijstellingsverordening (VVV) (EU/2022/2473)
+[a] Groepsvrijstellingsverordening Vervoer (TBER) (EU/2026/562)
+[c] Gedelegeerde verordening (EU) 2025/2152 van de commissie
+[c] Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting 1968
+[c] Uitvoeringsbesluit belastingen op milieugrondslag
+[c] Besluit uitvoering Pensioenwet
+[c] Wet tegemoetkoming loondomein (Wtl)
+[b] Regeling stimulering Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB)
- [d] Pensioenstelsel 2023
- [d] Pensioenreglement ABP 2021
- [d] Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen
- [d] Uitvoeringsregeling POP-3 Zuid-Holland
- [d] Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB 2023-2027)

Opname van wet- en regelgeving in het normenkader betekent niet dat alle bepalingen daarvan afzonderlijk worden getoetst. Bij de controle worden alleen de bepalingen betrokken die relevant zijn voor de financiële rechtmatigheid van Delfland.

16) Bijlagen

1. Normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2026 (DMS 2541811)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Normenkader financiële rechtmatigheid 2026
Dossiernummer	3873

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van donderdag 15 oktober 2026, dossiernummer 3873;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie van 12 november 2026.

Overwegende dat:
Het normenkader financiële rechtmatigheid jaarlijks opnieuw door de verenigde vergadering dient te worden vastgesteld.

Gelet op:
Artikel 77 van de Waterschapswet; en
Artikel 109 van de Waterschapswet;

Besluit:

Het normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2026 (DMS 2541811) vast te stellen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording behorende bij de jaarrekening 2026.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3873

Normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2026

Europees
Algemene de-minimisverordening (EU/2023/2831)
DAEB-de-minimisverordening (EU/2023/2832)
Landbouwgroepsvrijstellingsverordening (EU/2022/2472)
Vrijstellingsverordening (VVV) (EU/2022/2473)
Groepsvrijstellingsverordening Vervoer (TBER) (EU/2026/562)
Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Verordening (EU) 2021/2116 Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB 2023-2027)
Gedelegeerde verordening (EU) 2025/2152 van de commissie
Horizon Europe (verordening EU Nr. 695/2021)

Nationaal
Algemeen
Algemene wet bestuursrecht
Besluit proceskosten bestuursrecht
Besluit maximumtarieven open overheid
Burgerlijk wetboek boek 6 en boek 7
Mededingingswet
Pachtprijzenbesluit 2007
Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers
Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet
Uitvoeringsbesluit Wet normering topinkomens
Wet Basisregistratie Personen
Wet normering topinkomens
Milieu / Natuur
Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009
Regeling garanties van oorsprong voor energie uit hernieuwbare energiebronnen en HR-WKK-elektriciteit
Uitvoeringsregeling Meststoffenwet
Visserijwet 1963
Warmtebesluit
Warmteregeling
Warmtewet
Belastingen
Algemene wet inzake Rijksbelastingen
Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009
Fiscale vereenvoudigingswet 2010

Fiscale vereenvoudigingswet 2017
Invorderingswet 1990
Kostenwet invordering rijksbelastingen
Regeling diplomatieke en internationale vrijstellingen waterschapsbelastingen
Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken
Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994
Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990
Waterregeling
Waterschapsbesluit
Waterschapswet
Waterwet
Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen
Wet op de Vennootschapsbelasting 1969
Wet Waardering Onroerende Zaken
Wet wederzijdse bijstand in de Europese Unie bij de invordering van belastingschulden en enkele andere schuldvorderingen 2012
Natuurschoonwet 1928
Financiën
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden
Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen
Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting 1968
Uitvoeringsbesluit belastingen op milieugrondslag
Uitvoeringsbesluit omzetbelasting 1968
Uitvoeringsregeling belastingen op milieugrondslag
Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden
Wet belastingen op milieugrondslag
Wet Financiering Decentrale Overheden (FiDO)
Wet houdbare overheidsfinanciën
Wet inkomstenbelastingen 2001
Wet op de accijns
Wet op de belastingen van rechtsverkeer
Wet op de Omzetbelasting
Wet terugvordering staatssteun
Personeel en organisatie
Algemene Pensioen- en uitkeringswet Politieke Ambtsdragers
Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
CAO Werken voor Waterschappen 2025-2026
Wet Arbeid en Zorg (WAZ)

Participatiewet
Pensioenreglement ABP
Pensioenwet
Besluit uitvoering Pensioenwet
Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965
Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011
Werkloosheidswet
Wet arbeid vreemdelingen
Wet financiering sociale verzekeringen
Wet kaderregeling VUT overheidspersoneel
Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag
Wet op de loonbelasting 1964
Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen
Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
Wet verbetering poortwachter
Wet tegemoetkoming loondomein (Wtl)
Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Ziektewet
Zorgverzekeringswet
Archief
Burgerlijk wetboek
Inkoop en aanbestedingen
Aanbestedingsbesluit
Aanbestedingswet 2012
Aanbestedingsreglement Werken 2016 (Arw 2016)
Subsidies
Regeling bijzondere subsidies waterkeren en waterbeheren
Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027
Regeling subsidies hoogwaterbescherming 2014
Regeling Europese EZ-subsidies
Subsidieregeling instandhouding monumenten
Subsidieregeling Molens Zuid-Holland 2013
Stimuleringsregeling duurzame energietransitie (SDE++)
Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater
Subsidieregeling natuurmaatregelen Zuid-Holland 2026
Subsidieregeling groen Zuid-Holland 2016
Regeling stimulering Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB)

Interne regelgeving
Algemeen, bestuur
Verordening bijdrage Fractiekosten
Bezwaarschriftenverordening
Nadeelcompensatie
Verordening Nadeelcompensatie
Waterschapsverordening
Waterschapsverordening
Belastingen
Verordening verontreinigingsheffing
Verordening watersysteemheffing
Verordening zuiveringsheffing
Legesverordening
Vaarverordening
Kwijtscheldingsverordening
Financiën
Controleverordening
Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie
Treasurystatuut Delfland 2025
Kostentoedelingsverordening watersystemheffing
Beleidsnotitie Risicomanagement
Nota Activabeleid
Nota Reserves en Voorzieningen
Nota Verbonden partijen
Nota systematiek kostenverdeling
Inkoop en aanbesteding
Inkoop en aanbestedingsbeleid 2025

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3901
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.10
Titel Ouw - Uitgangspunten Zeewering

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Peter Ouwendijk	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterveiligheid en Waterketen	11 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
1. In te stemmen met het behouden van bestaande principes van de Legger Zeewering, met een ruime zonering voor de waterkering om dynamisch kustbeheer mogelijk te houden.
2. De beleidsregel medegebruik zeewering beleidsluw te actualiseren en deze beter aan te laten sluiten op de Waterschapsverordening.
3. Bij kustplaatsen te verkennen of een versoepeling van regels mogelijk is, waarbij de waterveiligheid nu en in de toekomst geborgd blijft.
4. Te verkennen om voor Scheveningen Boulevard een extra ruimtelijk reserveringszone op te nemen in de legger, met als doel om een zeewaartse 'zachte' toekomstige versterkingsvariantmogelijk te maken, indien een dergelijke variant in de toekomst wenselijk is.
De verenigde vergadering te verzoeken om:
1. Voor het actualiseren van de Waterschapsverordening en de Legger Delfland - onderdeel Zeewering- de notitie 'Legger zeewering, technische uitgangspunten' (DMS 2545718, bijlage 1) vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Uitgangspunten Waterschapsverordening Delfland, beleidsregel en Legger Delfland - Zeewering
Versienummer	n.v.t.
Dossiernummer	3901
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

De verenigde vergadering te verzoeken om:

1. Voor het actualiseren van de Waterschapsverordening en de Legger Delfland - onderdeel Zeewering- de notitie 'Legger zeewering, technische uitgangspunten' (DMS 2545718, bijlage 1) vast te stellen.

2) Aanleiding

In de kamerbrief Water en Bodem sturend (2022) staat dat de huidige reserveringszones rond primaire waterkeringen moeten worden geactualiseerd om ruimte voor toekomstige dijk- en kustversterkingen te reserveren. Hiervoor zijn door het ministerie samen met de waterschappen, provincies en gemeenten landelijke richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen moeten leiden tot actuele profielen van vrije ruimte, die ook worden verankerd in het ruimtelijke beleid. De richtlijnen zijn vastgesteld in het “Bestuurlijk Overleg Water” van december 2024.

Delfland wil, gelet op deze afspraken, de Waterschapsverordening Delfland, beleidsregel en de Legger Delfland -onderdeel Zeewering, actualiseren. Om de benodigde ruimte voor de Zeewering te bepalen worden berekeningen uitgevoerd, waarmee reserveringszones kunnen worden bepaald op basis van onder meer de waterveiligheidsnormering en klimaatontwikkeling. In deze berekeningen worden uitgangspunten gehanteerd die uiteindelijk doorwerken in het eindresultaat. Deze uitgangspunten worden ter vaststelling voorgelegd aan de VV.

Met een actualisatie van de reserveringszones geeft Delfland invulling aan de structurerende keuze in de brief Water en Bodem sturend. Daarnaast komt Delfland tegemoet aan de wens van omgevingspartijen om duidelijkheid te scheppen over de benodigde ruimtereserveringen voor de toekomst. Dit met het oog op ruimtelijke ontwikkelingen rondom de Zeewering.

3) Beoogd effect

Wanneer de uitgangspunten zijn vastgesteld, kunnen de reserveringszones voor de legger zeewering worden bepaald en tegelijkertijd de Waterschapsverordening en de beleidsregel Medegebruik zeewering worden geactualiseerd (in 2028).

4) Kernboodschap

De Zeewering beschermt ons gebied tegen het water uit de Noordzee. Door onder andere klimaatveranderingen (zeespiegelstijging), een strengere norm en een nieuwe beoordelingssystematiek is een actualisatie nodig van de benodigde ruimte voor de

zeewering, vastgelegd in zoneringen en profielen in de Waterschapsverordening en de legger. De uitgangspunten die nu worden voorgelegd vormen de basis voor de benodigde berekeningen en keuzes.

Door een actualisatieslag geeft Delfland invulling aan onderstaande structurerende keuze die in de kamerbrief Water en Bodem sturend is genoemd.

'We actualiseren de huidige reserveringszones rond primaire waterkeringen (dijken en kust). Daarmee reserveren we ruimte voor toekomstige dijk- en kustversterkingen, en maken ze zo blijvend mogelijk. Ruimtelijke plannen en instrumenten van de gemeenten en provincies worden hierop aangepast.'

5) Historie – eerdere besluitvorming

De laatste grootschalige inhoudelijke wijziging van de ruimtereserveringen voor de Zeewering was in 2014 (waaronder de zogenaamde Zwakke Schakels). Sindsdien zijn er alleen enkele kleinere, lokale leggerwijzigingen doorgevoerd.

Verenigde Vergadering 24 april 2014, kenmerk 1109981; Legger zeewering en partiële leggerwijzigingen Legger Delflandsedijk en Legger binnenwaterkeringen.

Voor de Delflandsedijk is eerder een vergelijkbaar traject voor de actualisatie van de ruimtelijke reserveringen, regelgeving en beleidskaders ronde primaire waterkering doorlopen:

Verenigde Vergadering, 10 september 2024, dossiernummer 3259; Uitgangspunten Legger Delfland - Delflandsedijk

Dijkgraaf & Hoogheemraden, 1 april 2025, dossiernummer 3412: Ontwerp ruimtelijke reservering en regelgeving Delflandsedijk

Verenigde Vergadering, 9 oktober 2025, dossiernummer 3527; Ruimtelijke reserveringen en regelgeving Delflandsedijk

Dijkgraaf & Hoogheemraden, 15 oktober, dossier nummer 3901; Uitgangspunten Waterschapsverordening Delfland, beleidsregel en Legger Delfland - Zeewering

Het college heeft besloten:

1. In te stemmen met het behouden van bestaande principes van de Legger Zeewering, met een ruime zonering voor de waterkering om dynamisch kustbeheer mogelijk te houden.

2. De beleidsregel medegebruik zeewering beleidsluw te actualiseren en deze beter aan te laten sluiten op de Waterschapsverordening.

3. Bij kustplaatsen te verkennen of een versoepeling van regels mogelijk is, waarbij de waterveiligheid nu en in de toekomst geborgd blijft.

4. Te verkennen om voor Scheveningen Boulevard een extra ruimtelijk reserveringszone op te nemen in de legger, met als doel om een zeewaartse 'zachte' toekomstige versterkingsvariantmogelijk te maken, indien een dergelijke variant in de toekomst wenselijk is.

6) Regelgeving en Beleid

Rijk:

Dossiernummer: 3901

- Omgevingswet en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl): normen voor waterveiligheid (geldend sinds 2017) staan als omgevingswaarden opgenomen in het Bkl.
- BO Water 2024: landelijke richtlijnen Profiel van Vrije Ruimte.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW):
- Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening (November 2022).

Delfland:
- Waterschapsverordening Delfland;
- Delflands Algemeen Waterkeringenbeleid (2010);
- Beleidsregel medegebruik Zeewering (2014);
- Tussennotitie kust (2014),
- Visie op de Delflandse kust (2022, dossiernummer 2111)
- Legger Zeewering (2014, dossiernummer 35204).

7) Financiën

N.v.t.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Risico:
Weerstand vanuit omgeving wanneer extra ruimte nodig is.

Beheersmaatregel:
De belangrijkste stakeholders worden gedurende het gehele traject betrokken. Na het uitvoeren van een impactanalyse worden relevante implicaties/consequenties met de stakeholder besproken.

Risico:
Het bepalen en vaststellen van de uitgangspunten betreft een nieuwe systematiek en is in ontwikkeling. Hiermee loopt Delfland voorop in Nederland. Nieuwe inzichten kunnen leiden tot een wijziging van uitgangspunten. Omdat Delfland voorloopt, bestaat de kans dat landelijk afspraken afwijken van de uitgangspunten en werkwijze van Delfland.

Beheersmaatregel:
Delfland betrekt actief andere waterschappen en kennishouders om op de aanpak en uitgangspunten te reflecteren en volgt de landelijke richtlijnen, waar beschikbaar. Indien er tussentijds sprake zou zijn van een wijziging van een uitgangspunt zal dit bij de actualisatie (2028) apart worden toegelicht.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Dossiernummer: 3901

Delfland is vroegtijdig een participatietraject gestart. De belangrijkste stakeholders (gemeenten, Provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat) zijn benaderd middels een brief en geïnterviewd. Na de berekeningen wordt het effect op de zoneringen en profielen uitgewerkt in een impactanalyse. Deze impactanalyse wordt doorgenomen met relevante stakeholders en worden toegelicht in de vaststellingsprocedure (begin 2028).

De inschatting is dat de benodigde ruimtereserveringen voor de zeewering veelal hetzelfde blijven en hiermee dus over het algemeen een beperkte invloed hebben op de omgeving en toekomstige plannen van gemeenten en andere stakeholders.

Voor Scheveningen ligt er wel een uitdaging, omdat daar naar verwachting onvoldoende ruimte aanwezig is om de waterkering in de toekomst aan de normen te laten voldoen. Delfland heeft daarom in de huidige legger al een extra ruimtereservering voorlangs de Haven opgenomen. In het proces is er intensief contact met gemeente Den Haag en Rijkswaterstaat over de wijze van actualiseren van de legger bij Scheveningen. Aanscherpingen omtrent Scheveningen worden gezamenlijk uitgewerkt en worden bij de vaststellingsprocedure (of eerder) toegelicht.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Begin 2028 start de vaststellingsprocedure voor de Waterschapsverordening, Legger Delfland - Zeewering en beleidsregel medegebruik Zeewering. Doelstelling is definitieve vaststelling en inwerkingtreding eind 2028. Terinzagelegging maakt deel uit van de vaststellingsprocedure.

14) Bevoegd orgaan

De VV heeft een kaderstellende rol en stelt de uitgangspunten vast.

Na het vaststellen van uitgangspunten start Delfland in 2028 de vaststellingsprocedure voor de Waterschapsverordening, Legger Delfland - Zeewering en de Beleidsregel medegebruik Zeewering. Het wijzigen van de Waterschapsverordening is een bevoegdheid van de VV, behalve waar de VV dit heeft gedelegeerd aan D&H. Het wijzigen van de leggertekst is een bevoegdheid van de VV. De leggerkaart kan worden gewijzigd door D&H. Dit conform de juridische grondslag voor de bevoegdheden.

15) Toelichting

In deze paragraaf wordt eerst een toelichting gegeven op de ligging van de zeewering van Delfland en de leggerzonering. Vervolgens worden de besluiten toegelicht, waarbij bij het VV-besluit wordt ingegaan op de uitgangspunten, zoals die zijn opgenomen in bijlage 1.

Ligging zeewering
De Zeewering van Delfland (25 km) loopt van Wassenaar tot Hoek van Holland en bestaat vooral uit duinen (zandige kust). In Den Haag (Scheveningen) horen ook de dijk-in-Boulevard, de zanddijk rond de haven en een waterkerend kunstwerk bij de zeewering. De zeewering ligt binnen de gemeenten Rotterdam, Westland, Den Haag en Wassenaar (figuur 1).

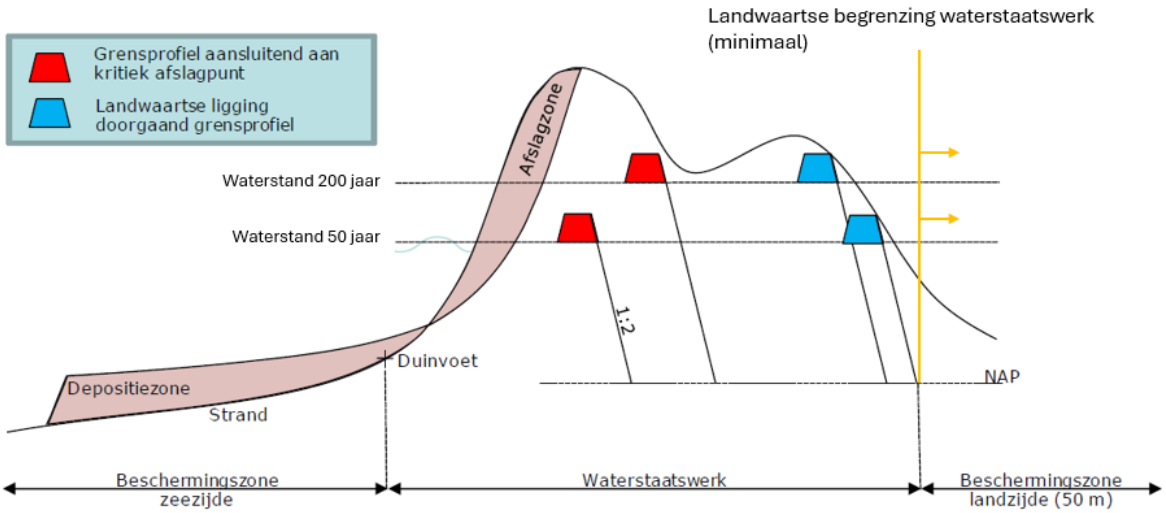
Figuur 1: Ligging zeewering, inclusief dijktrajecten en kustgemeenten (trajecten 14-5, 14-6 en 14-7).

De benodigde ruimte voor waterkeringen is vastgelegd in leggerzoneringen. Ten aanzien van waterkeringen zijn er drie verschillende zones te onderscheiden, namelijk het waterstaatswerk, de beschermingszone(s) en ruimtelijke reserveringszone (profiel van vrije ruimte - hierna pvvr). Aan werkzaamheden in deze zoneringen zijn regels verbonden (zie figuur 3).

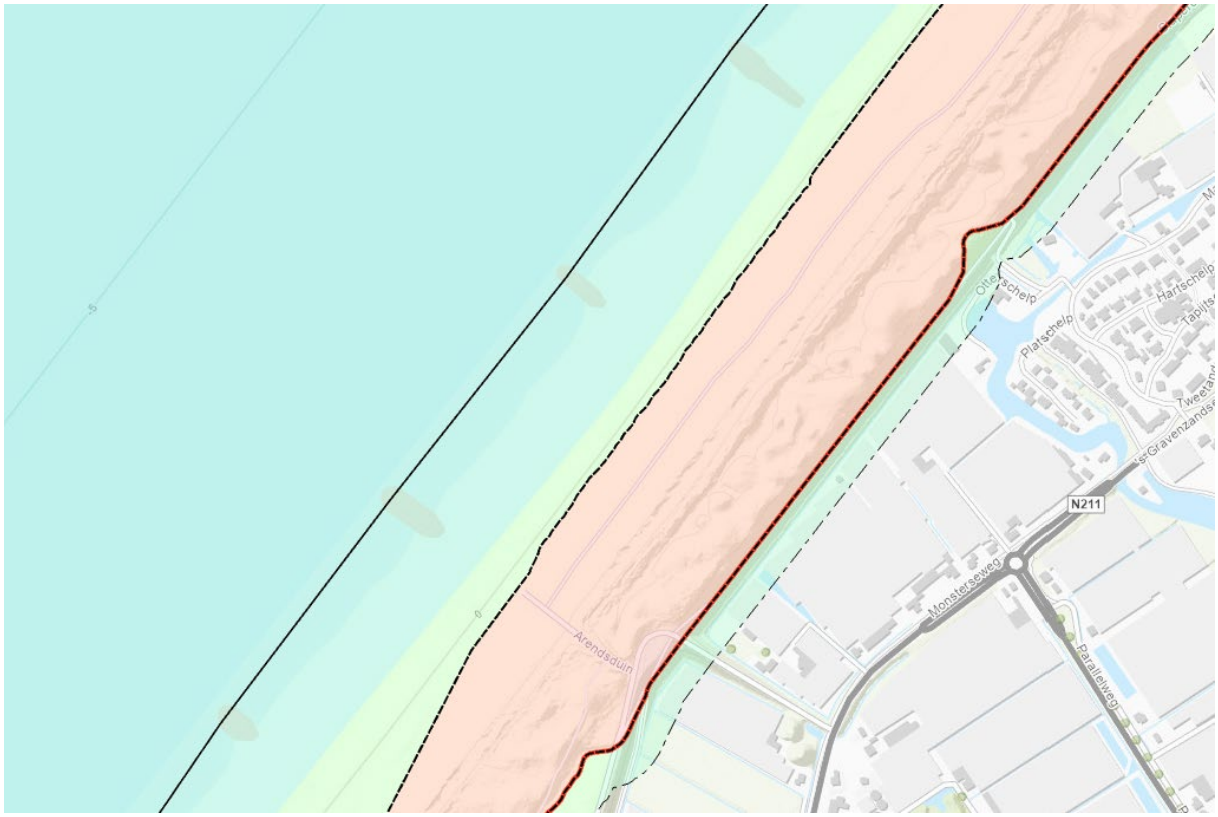
De zonering waterstaatwerk betreft de ligging van het grondlichaam/de constructie, benodigd om het water te keren. De beschermingszone moet voorkomen dat medegebruik nabij de waterkering het functioneren van de kering in gevaar brengen. De ruimtelijk reserveringszone (pvvr) is een reservering voor een mogelijke toekomstige versterking van de waterkering.

Binnen de leggerzoneringen zijn er grensprofielen opgenomen. Een grensprofiel is een voorgeschreven hoeveelheid zand die zich boven stormvloedpeil moet bevinden. Onder maatgevende omstandigheden (stormvloed) slaat een deel van het duin af. Landwaarts van het afgeslagen duin moet dan een grensprofiel in het duin overblijven, om na afslag uiteindelijk de waterkering te vormen en een overstroming van het achterland te voorkomen. Grensprofielen worden berekend met een horizon voor 50 jaar en 200 jaar (zie figuur 2 en 3), hierbij wordt in de legger de landwaarste ligging van het doorgaande grensprofiel aangegeven. De zandige kust is een natuurlijk gevormde waterkering, bestaande uit een rij duinen. In figuur 2 past het grensprofiel voor 200 jaar binnen het waterstaatswerk, de ruimtelijke reserveringszone (pvvr) valt binnen het waterstaatswerk.

Dossiernummer: 3901

Figuur 2: Zijaanzicht leggerzoneringen kust inclusief grensprofielen (impressie).

Figuur 3: Voorbeeld bovenaanzicht met landwaarste begrenzing waterstaatswerk (rode lijn) leggerzoneringen zandige kust (rood arcering is waterstaatswerk, groene arcering beschermingszone zee- en landzijde).

Toelichting VV-besluit 1: Voor het actualiseren van de Waterschapsverordening en de Legger Delfland - onderdeel Zeewering- de notitie 'Legger zeewering, technische uitgangspunten' (DMS 2545718, bijlage 1) vast te stellen.

De technische uitgangspunten (DMS 2545718) zijn het resultaat van een samenwerking tussen het Hoogheemraad van Delfland, Rijnland en Hollands Noorderkwartier, ondersteund door ingenieursbureau Arcadis. Hier wordt ingegaan op de hoofduitgangspunten. De overige genoemde aspecten in bijlage 1 zijn technisch van aard en worden in deze paragraaf niet nader toegelicht.

Dossiernummer: 3901

Er wordt uitgegaan van nieuwe normering op basis van overstromingskansen
In 2017 is de nieuwe normering voor primaire waterkeringen in de Waterwet vastgelegd. De nieuwe normering leidt tot kaders voor de Zeewering, die nu nog niet in de huidige legger zijn verwerkt. De norm is strenger geworden en de rekenregels zijn gewijzigd. Dit kan zich vertalen in een ander grensprofiel (of dijkprofiel), met bijbehorend ruimtebeslag.

Voor het leggerprofiel wordt als zichttermijn 2080 aangehouden.
Voor het leggerprofiel (de waterkering die nu al nodig is) wordt voor de zichttermijn het jaartal 2080 aangehouden. Hiermee zorgen we ervoor dat het leggerprofiel de komende 50 jaar actueel is (uitgaande van inwerkingtreding nabij 2030). Zo is bij tijdelijke ontwikkelingen, de waterveiligheid voldoende geborgd. De zichttermijn van 50 jaar komt overeen met de zichtperiode van de huidige legger.

Voor de ruimtelijk reserveringszone (profiel van vrije ruimte) wordt een zichttermijn van 200 jaar aangehouden.
De ruimtelijke reserveringszone, ook wel profiel van vrije ruimte (pvvr) genoemd, is de ruimte rondom een primaire waterkering die een beheerder nodig acht voor toekomstige versterkingen. Voor de kust en zeedijken wordt een zichttermijn van 200 jaar aangehouden (zichtjaar 2230, uitgaande van inwerkingtreding nabij 2030). Deze termijn is overgenomen uit het Delflands Algemeen Waterkeringenbeleid (2010) en is in lijn met het landelijke beleid.

Er wordt uitgegaan van een zeespiegelstijging die in lijn is met de hoge uitstootscenario's (RCP 8.5) zoals gepresenteerd in de KNMI'23-klimaatscenario's.
Dit is in lijn met het landelijke beleid. In 2023 zijn door het KNMI nieuwe klimaat-scenario's gepubliceerd met onder andere verwachtingen voor zeespiegelstijging. De KNMI'23-klimaatscenario's laten een grote onzekerheid zien voor zeespiegelstijging. Deze is deels afhankelijk van het wereldwijde klimaatbeleid in de toekomst, maar ook van de mate waarin het klimaatsysteem reageert op een verandering van broeikasgassen in de atmosfeer.

Robuustheid
Voor de duinafslagberekeningen kiezen we ervoor om geen extra robuustheidstoeslag toe te passen. Er zit al robuustheid in andere uitgangspunten, zoals het klimaatscenario, de landwaartse ligging van het grensprofiel en de keuze van een jaar met een conservatief profiel. Hierbij wordt uitgegaan van een historische ondergrens van het aanwezige zandvolume. Daarmee wordt de benodigde ruimte voor het waterstaatswerk en het pvvr eerder overschat dan onderschat.

Meegroeiend strand
Bij de actualisatie gaan we uit dat het strand (overgang van zee naar land) meegroeit met zeespiegelstijging. De rijksoverheid is verplicht om de kustlijn te beheren en te onderhouden. Dit doet het Rijk aan de hand van de basiskustlijn (BKL). Het programma kustlijnzorg bestaat uit zandsuppleties uitgevoerd door het Rijk. Hiermee worden de vooroever en het strand opgehoogd, waardoor de kustlijn op dezelfde plek blijft en de duinen kunnen meegroeien met de zeespiegelstijging.

16) Bijlagen

Bijlage 1: Legger Zeewering, technische uitgangspunten (DMS 2545718)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Uitgangspunten Waterschapsverordening Delfland, beleidsregel en Legger Delfland - Zeewering
Dossiernummer	3901

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van donderdag 15 oktober 2026, dossiernummer 3901;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterveiligheid 11 november 2026.

Overwegende dat:

- De primaire waterkering Zeewering ons gebied beschermt tegen het water uit de Noordzee
- Om ook in de toekomst droge voeten te houden den e waterkering voldoende veilige moet zijn om het water tegen te kunnen houden.
- Door onder andere klimaatveranderingen (zeespiegelstijging), een strengere norm en een nieuwe beoordelingssystematiek er voor het versterken van primaire waterkeringen in de toekomst meer fysieke ruimte nodig is.
- De benodigde ruimte wordt vastgelegd in zoneringen en profielen in de waterschapsverordening en de legger.
- Door het vaststellen van de technische uitgangspunten Delfland kan starten met de leggeractualisatie.
- Delfland hiermee invulling geeft aan een structurerende keuze in de kamerbrief Water en Bodem sturend.

Gelet op:

Artikel 77 Waterschapswet;
Artikel 2.5 Omgevingswet, waarin staat dat het algemeen bestuur van het waterschap stelt één waterschapsverordening vast waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen;
Artikel 2.39 Omgevingswet, waarin staat dat de beheerder van waterstaatswerken een legger moet hebben waarin is omschreven waaraan die waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen;
Artikel 2.0a-2.0d Besluit kwaliteit leefomgeving en de daarbij behorende bijlage II waarin de omgevingswaarden voor primaire keringen zijn vastgelegd.

Besluit:

Voor het actualiseren van de Waterschapsverordening en de legger Delfland -onderdeel Zeewering- de volgende uitgangspunten vast te stellen.

1. Voor het actualiseren van de Waterschapsverordening en de Legger Delfland -onderdeel Zeewering- de notitie 'Legger zeewering, technische uitgangspunten' (DMS 2545718, bijlage 1) vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,	de voorzitter,
ir. P.C. Janssen	dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3901

Hoogheemraadschap van Delfland

Hoogheemraadschap van Rijnland

hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

ARCADIS

Legger zeewering
Technische uitgangspunten

Datum	Versie	Auteur
Mei 2026	1.0	Max de Bruijn (HH Delfland) i.s.m. Chris Woltering (HH Delfland) Jorrit Bakker (HH Delfland) Joost Veer (HH Rijnland) Marjan Duiveman (HHNK) Kwaliteitsborging: Laura Coumou (Arcadis) Henk Steetzel (Arcadis)

Dit document is het resultaat van een samenwerking tussen Hoogheemraadschap Delfland (hierna Delfland), Hoogheemraadschap Rijnland (hierna Rijnland), Hoogheemraadschap Noorderkwartier (hierna HHNK) en ingenieursbureau Arcadis (hierna Arcadis).

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave 2
2. Inleiding 4
2.1 Legger 4
2.2 Aanleiding 5
2.3 Doel 7
3. Uitgangspunten 8
3.1 Duinveiligheidsberekeningen met MorphAn 8
3.1.1 XBeach erosiemodel 8
3.1.2 Grensprofielmodel 8
3.1.3 Tijdsanalysemodel 9
3.2 Veiligheidsbenadering 10
3.2.1 Zichtjaar 10
3.2.2 Faalkans op trajectniveau 10
3.2.3 Doelkans op raainiveau 11
3.2.4 Samenvatting 11
3.3 Zeespiegelstijging 12
3.4 Hydraulische belastingen 13
3.5 Korrelgrootte 15
3.6 Profielen 15
3.6.1 Locaties 15
3.6.2 Jaar geometrie 15
3.6.3 Meegroeiend strand 18
3.6.4 Dynamisch kustbeheer 19
3.6.5 Harde elementen 19
3.6.6 Samenvatting 20
3.7 NWO's 20
3.7.1 Bebouwing en bunkers 20
3.7.2 Aansluitingsconstructies 22
3.7.3 Kabels en leidingen 22
3.7.4 Begroeiing 22
3.7.5 Samenvatting 23

3.8 Robuustheid 23

4. Referenties 26

2. Inleiding

In deze rapportage gaan we in op de technische uitgangpunten voor het actualiseren van de legger voor de zeewering. Hierbij gaan we specifiek in op het profiel van vrije ruimte (PVVR) en waterstaatswerk. Eerst gaan we kort in op wat de legger inhoudt. Hierna gaan we in op de achtergrond en aanleiding voor dit project. Als laatste formuleren we de doelen helder.

2.1 Legger

Ieder waterschap heeft een legger. De legger is een verplicht, juridisch document dat valt onder de Omgevingswet. Hierin staat per kaart en tekst uitgelegd waar waterstaatswerken (waterkeringen, boezem, kunstwerken) liggen, waaraan ze moeten voldoen en wie verantwoordelijk is voor het onderhoud. Het dient als leidraad voor het waterbeheer en toont de actuele staat en de gewenste inrichting. De legger van de zeewering bestaat uit het waterstaatswerk (kern van de kering, hier gelden beperkingen) en beschermingszone (zijkant, hier gelden beperkingen).

Het PVVR is, net als het waterstaatswerk en beschermingszone, ook onderdeel van de legger en fungeert als ruimtereservering van toekomstige versterkingen. Het gaat om ruimte ter weerszijden van, boven en onder een waterstaatswerk die naar oordeel van de beheerder nodig is voor toekomstige verbeteringen. Het PVVR resulteert in de benodigde ruimte en deze ruimte wordt ook wel de reserveringszone genoemd. Voor de duinwaterkeringen wordt het PVVR ook wel de reservestrook genoemd.

In Figuur 2.1 geven we een voorbeeld van zoneringen.

Figuur 2.1: Voorbeeld zoneringen. In dit voorbeeld staat geen ruimtereserveringszone opgenomen vanuit het PVVR.

Definities en benamingen van de zones verschillen per waterschap. Tabel 2.1 geeft een overzicht hiervan met de zoneringen benoemd in bovenstaande tekst als basis.

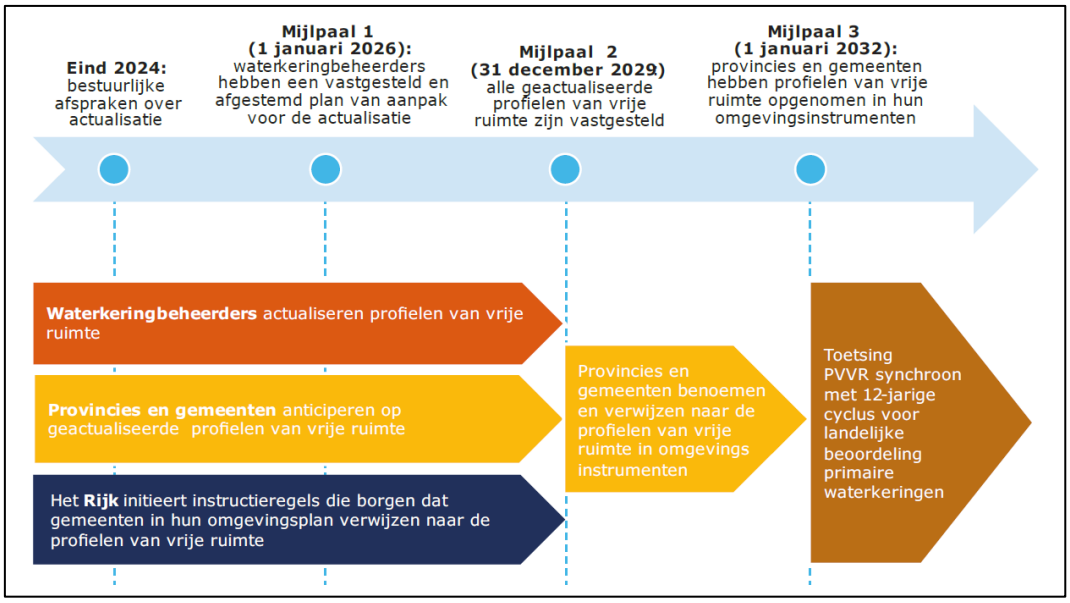
Tabel 2.1: Benaming en definitie zoneringen zeewering waterschappen

Zonering	Delfland	Rijnland	HHNK
Waterstaatswerk	Waterstaatswerk: de kernzone van het duinlichaam of kunstwerk dat de waterkerende functie vervult.	Kernzone: idem.	Waterstaatswerk: is gelijk aan waterkering. De kernzone is waterkering + 5 m onderhoudsstrook.
Beschermingszone	Beschermingszone: de zone grenzend aan het waterstaatswerk waarin activiteiten effect kunnen hebben op het waterkerend vermogen.	Idem. Grenzend aan de beschermingszone landzijde is een buiten-beschermingszone gedefinieerd waarin beperkingen zijn opgelegd.	Beschermingszone A: idem. Beschermingszone B: grenzend aan beschermingszone A waarin beperkingen zijn opgelegd.
Profiel van vrije ruimte	Profiel van vrije ruimte: het benodigde profiel voor een voldoende sterke zeewering in de toekomst (ca. 200 jaar).	Idem.	Idem.
Reserveringszone	Reserveringszone: de extra ruimte die nodig is voor toekomstige versterkingen en volgt uit het profiel van vrije ruimte.	Idem.	Idem.

Specifiek voor de zeewering willen we als waterschappen dat het aanwezige zandvolume binnen de waterkering reeds genoeg is voor de komende 50 jaar. Het bijbehorende afslag- en grensprofiel (bij een gesimuleerde storm over 50 jaar, meer hierover in hoofdstuk 3) moet hierbij binnen het gedefinieerde waterstaatswerk vallen. Eventueel kunnen bredere grenzen toegepast worden om bijvoorbeeld duindynamiek toe te staan. Met het PVVR maken we een zo goed mogelijke inschatting over welke ruimte nodig is voor over 200 jaar. Dit kan resulteren in extra ruimte naast het huidige waterstaatswerk (en mogelijk beschermingszone), maar het kan ook zo zijn dat de benodigde ruimte en het zandvolume al aanwezig zijn. In dat geval is er geen extra ruimtereservering nodig. Ook dat inzicht is waardevol.

2.2 Aanleiding

Ieder waterschap moet uiterlijk in 2029 de profielen van vrije ruimte (PVVR) hebben vastgesteld op basis van de gemaakte afspraken in de Handreiking PVVR voor waterschappen [Ref. 1], zie Figuur 2.2. Zo ook voor het PVVR van de zeewering.

Figuur 2.2: Afspraken PVVR

Het opstellen van een PVVR vraagt zowel invoer vanuit beleid als techniek. Dit document focust zich op de techniek. Als basis van het PVVR dienen afslagberekeningen uitgevoerd te worden die een storm nabootsen van in de verre toekomst. Hiermee wordt inzicht verkregen in de toekomstige (mogelijk) benodigde ruimte (PVVR), zodat deze ruimte gereserveerd en beschermd kan worden.

Het PVVR is onderdeel van de legger (zie §2.1). De waterschappen moeten de legger periodiek actualiseren. Net als bij het PVVR dienen de afslagberekeningen als basis voor (actualisatie van) de legger. In het kader van meekoppelkansen gaan we naast het PVVR ook in op actualisatie van het huidige waterstaatswerk (en beschermingszone, maar niet binnen dit document). Het waterstaatswerk en de beschermingszone hebben overigens verschillende benamingen binnen de waterschappen (zie Tabel 2.1). Voor de eenvoud hanteren we de benamingen zoals bij Delfland: waterstaatswerk en beschermingszone.

Voor deze afslagberekeningen zijn gedragen uitgangspunten benodigd. Zodoende is de samenwerking tussen waterschappen langs de Hollandse kust (Hoogheemraadschap Delfland (hierna Delfland), Hoogheemraadschap Rijnland (hierna Rijnland), Hoogheemraadschap Noorderkwartier (hierna HHNK)) en advies- en ingenieursbureau Arcadis opgezocht. De technische uitgangspunten voor het PVVR en de legger van de zeewering zijn beschreven in deze rapportage.

Kader: duinen en zandige kust (overgenomen uit [Ref. 1])

Bij duinen en zandige kusten wordt de sterkte van de waterkering met name bepaald door de hoeveelheid zand in een (dwars)profiel. De zone die daarbij van belang is, is zowel aan de land- als aan de zeezijde breder dan bij een dijk. Voor de bepaling van de sterkte van een duin worden zogenaamde afslagberekeningen gemaakt. Bij de bepaling van de dimensies van de reservestrook bij zandige kusten (vergelijkbaar met het profiel van vrije ruimte bij dijken) wordt in beginsel uitgegaan van een landwaartse versterkingen van de waterkering in zand. Bij die berekeningen worden een zichtperiode en klimaatscenario aangehouden. De lokale situatie en het beleid van het waterschap kunnen uiteraard invloed hebben op de uiteindelijke versterkingsstrategie en daarmee op de benodigde ruimtereservering voor toekomstige versterkingen.

2.3 Doel

Het doel van dit document is het vastleggen van gedragen technische uitgangspunten voor het uitvoeren van duinafslagberekeningen. Deze afslagberekeningen dienen als basis voor het opstellen van het PVVR en het actualiseren van het waterstaatswerk. Stabiele, gedragen uitgangspunten bieden daarvoor een robuuste basis. Dit document dient met name als basis en hulpmiddel voor de waterschappen en als richtlijn voor het opstellen hiervan. Elk waterschap heeft de vrijheid om (onderbouwd) af te wijken van de beschreven uitgangspunten in dit document.

3. Uitgangspunten

3.1 Duinveiligheidsberekeningen met MorphAn

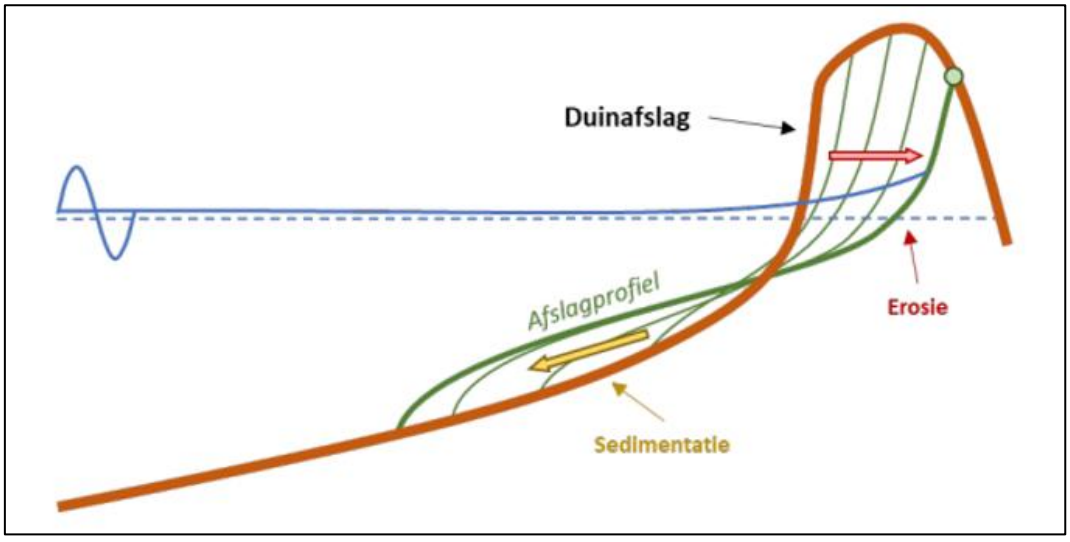
De waterkeringen die wij beschouwen zijn zandige waterkeringen. Bij het toetsen van de veiligheid van zandige waterkeringen geldt veelal dat er maar één relevant faalmechanisme en faalpad van toepassing is binnen het traject: duinafslag. In het programma MorphAn is het mogelijk om de effecten van duinafslag te simuleren. De afslagberekeningen worden uitgevoerd in MorphAn, zoals beschreven in de technische leidraad [Ref. 3] en handleiding overstromingskansanalyse faalpad duinafslag [Ref. 8].

Binnen MorphAn bouw je een "duinveiligheidsmodel". Deze bestaat uit drie verschillende modellen:

- XBeach erosiemodel;
- Grensprofielmodel;
- Tijdsanalysemodel.

3.1.1 XBeach erosiemodel

Dit is een numeriek model dat de profielverandering onder duinafslagomstandigheden voor een kustprofiel berekent op basis van zo goed mogelijk gemodelleerde fysieke processen (hydrodynamica en sedimenttransport) en een tijdsafhankelijk stormverloop. Een schematisch voorbeeld van deze profielontwikkeling tijdens een storm is gegeven in Figuur 3.1.

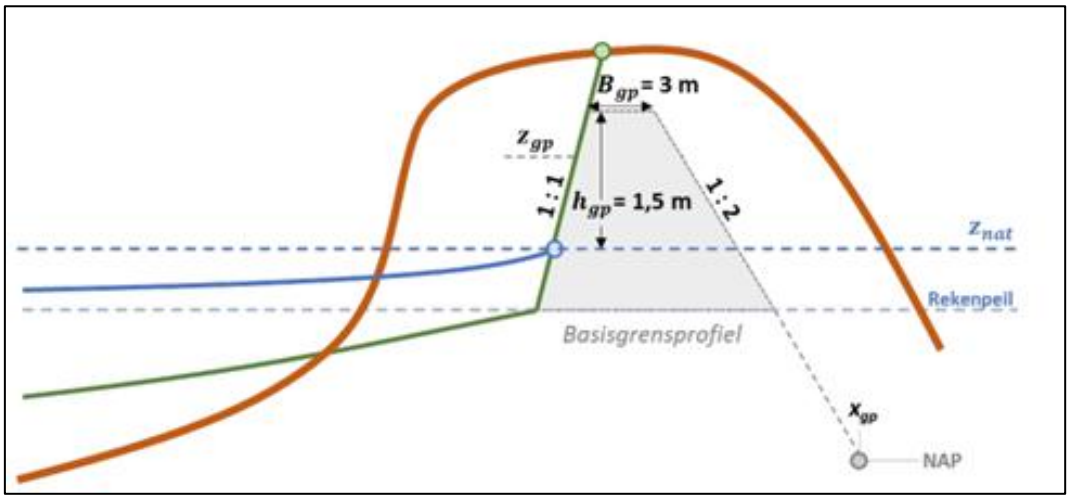

Figuur 3.1: Voorbeeld profielveranderingen door duinafslag tijdens een storm [Ref. 3]

3.1.2 Grensprofielmodel

Op basis van het XBeach erosiemodel wordt de reststerkte van het duinlichaam weergegeven die nodig is om niet-gemodelleerde vervolgprocessen te accommoderen. Door het grensprofiel in te passen, kunnen deze vervolgprocessen als verwaarloosbaar worden beschouwd en is de kans op doorbraak van de waterkering verwaarloosbaar klein.

Het grensprofiel staat voor het restprofiel dat landwaarts van het berekenende afslagfront minimaal nodig is voor een veilige zandige kering. Een voorbeeld van de basisdimensies van het grensprofiel is gegeven in Figuur 3.2.

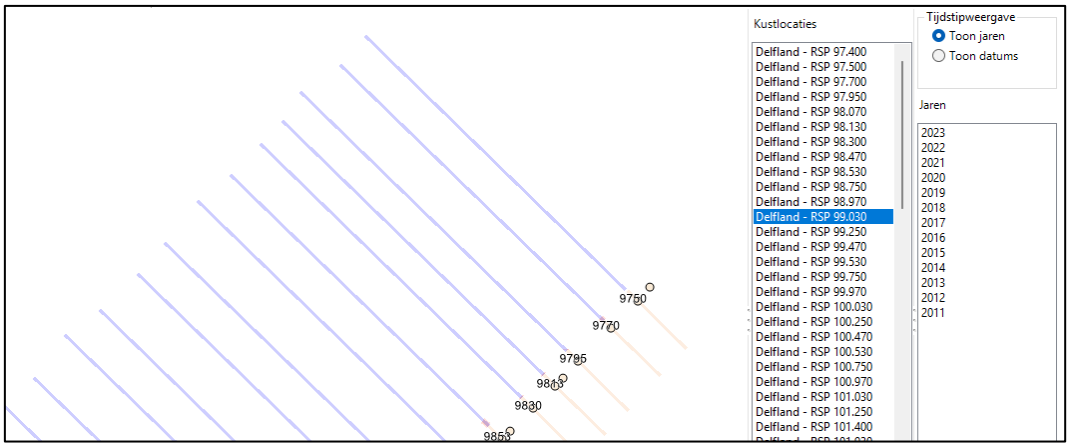
Figuur 3.2: Berekende (basis)grensprofiel [Ref. 3]

Hierbij is van belang dat het kruinniveau is gekoppeld aan het karakteristieke oploopniveau van de lange golven. Dit is in Figuur 3.2 aangegeven met de aanduiding z_{nat}. Deze is naast de stormcondities ook afhankelijk van de profielvorm en -ontwikkeling. De hoogte van het grensprofiel kan hierdoor verschillen tussen verschillende jaaropnames van dezelfde locatie bij dezelfde stormcondities.

Naast de basisdimensie van het grensprofiel kan ook een afwijkende combinatie van iets gereduceerde hoogte en een grotere breedte worden gebruikt (zie Handleiding Overstromingskansanalyse Zandige Waterkeringen [Ref. 8]. Deze afwijkende combinatie beschouwen we niet binnen dit document.

3.1.3 Tijdsanalysemodel

Dit model herhaalt de eerste twee stappen voor de verschillende, opgegeven jaren (vaak 15 jaar in een beoordeling). Door de dynamische kustomgeving varieert dit invoerprofiel over de jaren. Dit model zorgt dus voor continue inpassing van een grensprofiel over de jaren heen. Op basis hiervan kan in een overstromingskansanalyse het maatgevende jaar geselecteerd worden. Een voorbeeld van een profiel (Jarkus-raai) waarin meerdere jaren worden beschouwd, is gegeven in Figuur 3.3.

Figuur 3.3: Voorbeeld berekende jaren van een profiel

3.2 Veiligheidsbenadering

In de veiligheidsbenadering gaan we in op het zichtjaar en bijbehorende faalkans die we aanhouden.

3.2.1 Zichtjaar

Het zichtjaar is onder andere belangrijk voor het vaststellen van de hydraulische belastingen (inclusief zeespiegelstijging) die in de duinveiligheidsberekeningen meegenomen worden (zie §3.3 en §3.4). Conform de handreiking PVVR [Ref. 1] kijken we voor het vaststellen van het PVVR 200 jaar vooruit. Dit geldt voor zowel de zandige kust als zeedijken. Een conservatieve benadering van het einde van dit project waarin het PVVR vastgesteld wordt, betreft 2030. Delfland, HHNK en Rijnland kiezen voor een zichttermijn van 50 jaar voor het bepalen van het waterstaatswerk en 200 jaar voor het bepalen van het PVVR. Delfland kiest bijvoorbeeld als startjaar 2030 en hanteert daarmee een zichtjaar van 2230 voor het PVVR en 2080 voor het waterstaatswerk.

3.2.2 Faalkans op trajectniveau

De zeewering valt onder de primaire keringen. Voor alle primaire keringen geldt een norm, bestaande uit een signaleringswaarde en ondergrens. De signaleringswaarde heeft een kleinere faalkanseis dan (of is gelijk aan) de ondergrens en fungeert met name als vroegtijdige waarschuwing. De ondergrens is de harde wettelijke eis. Zodoende wordt de ondergrens aangehouden als faalkanseis voor zowel de afslagberekeningen ten behoeve van het PVVR als het waterstaatswerk. Deze zijn vastgelegd op basis van het rapport 'Achtergronden normeringen Nederland' [Ref. 4]. De actuele waarden zijn per traject beschikbaar op het waterveiligheidsportaal.

Voor de zandige kering langs het traject 14-5 (Hoek van Holland – Scheveningen) is de ondergrens gelijk aan 1:10.000 per jaar. Meer noordelijk van Katwijk tot IJmuiden (traject 14-10) is deze gelijk aan 1:30.000 per jaar (omdat hier de ondergrens gelijk is aan de signaleringswaarde). Ten noorden van IJmuiden (traject 13-1 en 13-3) is deze minder streng en gelijk aan 1:1.000 per jaar.

Ter plaatse van de Hondsbossche Duinen (traject 13-2) geldt 1:3.000 per jaar (omdat ook hier er geen verschil is tussen de ondergrens en de signaleringswaarde). In Tabel 3.1 is een overzicht met alle trajecten van de waterschappen opgenomen.

Tabel 3.1: Kusttrajecten waterschappen

Traject	Waterschap(pen)	Signaleringswaarde [kans per jaar]	Ondergrens [kans per jaar]
14-5	Delfland	1:10.000	1:30.000
14-6	Delfland	1:10.000	1:30.000
14-7	Delfland en Rijnland	1:10.000	1:30.000
14-8	Rijnland	1:10.000	1:30.000
14-9	Rijnland	1:30.000	1:30.000
14-10	Rijnland	1:30.000	1:30.000
13-1	HHNK	1:3000	1:1000
13-2	HHNK	1:3000	1:3000
13-3	HHNK	1:3000	1:1000
5-1	HHNK	1:3000	1:1000

3.2.3 Doelkans op raainiveau

Als langs een traject het faalpad duinafslag dominant is, kan er een directe koppeling worden gelegd tussen de faalkans op trajectniveau en de door te rekenen doelkansen voor een individueel dwarsprofiel. Hierbij moet rekening gehouden worden met het zogenaamde lengte-effect. Dit effect is gekoppeld aan het feit dat een langere waterkering in vergelijking tot een kortere waterkering een grotere kans op doorbraak zal laten zien. De faalkans horend bij de categoriegrens op trajectniveau moet worden gedeeld door de lengte-effectfactor tussen vakken (in de basis 1,2) en tussen raaien in een vak (1,0).

Een categoriegrens van in bijvoorbeeld 1:10.000 per jaar op trajectniveau komt dan dus overeen met een doelkans van 1:10.000/1,2/1,0 = 1:12.000 per jaar op raainiveau. Op deze manier zijn de resultaten van de zwakste raai direct te koppelen aan de uiteindelijke beoordeling op trajectniveau ([Ref. 8]). Dit betekent in dit voorbeeld dat we in Riskeer de rekenwaarden bepalen voor een doelkans van 1:12.000 per jaar op raainiveau, en deze rekenwaarden gebruiken voor de duinafslagberekeningen.

3.2.4 Samenvatting

Een samenvatting van de uitgangspunten van deze paragraaf is gegeven in Tabel 3.2.

Tabel 3.2: Samenvatting uitgangspunten - veiligheidsbenadering

Onderwerp	Aangehouden uitgangspunt
Zichtjaar – waterstaatswerk en PVVR	Delfland, Rijnland en HHNK kiezen een zichttermijn van: - 50 jaar ter bepaling van het waterstaatswerk. - 200 jaar ter bepaling van het PVVR. Delfland kiest bijvoorbeeld als startjaar 2030. Hiermee komt het zichtjaar voor het waterstaatswerk op 2080 en voor het PVVR op 2230.
Faalkans op trajectniveau	Zowel waterstaatswerk als PVVR: we hanteren de ondergrens cf. vastgelegde normering [Ref. 4]

3.3 Zeespiegelstijging

Voor het PVVR kijken we 200 jaar en voor bepaling van het waterstaatswerk 50 jaar vooruit. Hierin is het aannemelijk dat er (significante) zeespiegelstijging (ZSS) optreedt volgens het KNMI. Het KNMI onderscheidt drie klimaatscenario's [Ref. 2]:

- Lage uitstoot: aangeduid met L, horend bij SSP1-2,6;
- Matige uitstoot: aangeduid met M, horend bij SSP2-4,5;
- Hoge uitstoot: aangeduid met H, horend bij SSP5-8,5.

SSP staat voor Shared Socioeconomic Pathways en is een set van vijf mondiale scenario's die door het IPCC zijn ontwikkeld om klimaatprojecties te maken. Deze scenario's worden gebruikt voor klimaatmodellen. KNMI koppelt zijn scenario's hieraan.

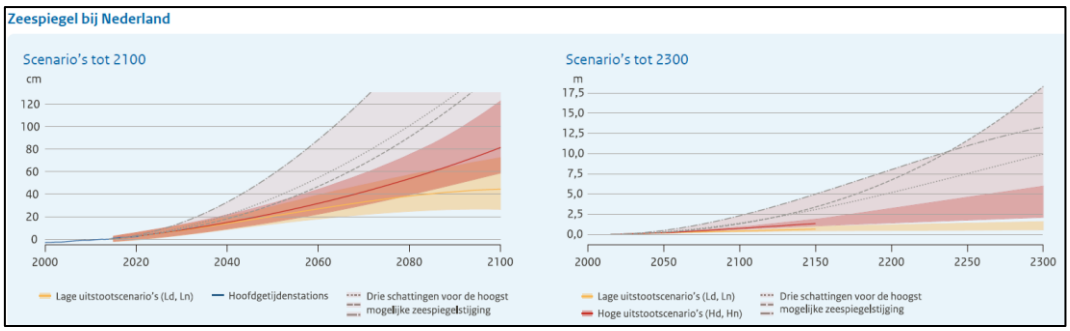
Uit het portaal met kerncijfers van het KNMI [Ref. 2] volgen bandbreedtes met een gemiddelde mate van zeespiegelstijging voor elk klimaatscenario. Dit is weergegeven in het linker gedeelte van Figuur 3.4 en Tabel 3.3.

Tabel 3.3: Klimaatscenario's met bijbehorende zeespiegelstijging [Ref. 2]

Periode		**Klimaatscenario**		
		L (SSP1-2,6)	**M (SSP2-4,5)**	**H (SSP5-8,5)**
2050	*Gemiddelde toename*	+24 cm	+25 cm	+27 cm
2100	*Gemiddelde toename*	+44 cm	+59 cm	+82 cm

Het uitgangspunt van de handreiking PVVR [Ref. 1] om 2,5 m zeespiegelstijging aan te houden voor bepaling van het PVVR nemen we over. Bij de projecties van de zeespiegelstijging conform het SSP5-8,5 scenario staat de mediaan in 2192 gelijk aan 2,0 m en in 2265 gelijk 3,0 m zeespiegelstijging. Omdat het niet met zekerheid valt te zeggen hoe snel de zeespiegelstijging optreedt, nemen we de pragmatische keuze van 2,5 m zeespiegelstijging voor zichtjaar 2230 (eveneens in lijn met handreiking PVVR [Ref. 1]). De projecties van de zeespiegelstijging zijn weergegeven in Figuur 3.4.

Voor het actualiseren van het waterstaatswerk wordt als uitgangspunt aangesloten bij de mediaan van het scenario SSP5-8.5, in combinatie met het door de waterschap gekozen zichtjaar (zie §3.2). Dit leidt tot een indicatieve zeespiegelstijging van 0,55 m, waarbij het waterschap gemotiveerd kan kiezen voor een afwijkende waarde.

Figuur 3.4: Projectie zeespiegelstijging KNMI [Ref. 5]

Een samenvatting van de uitgangspunten van deze paragraaf zijn gegeven in Tabel 3.4.

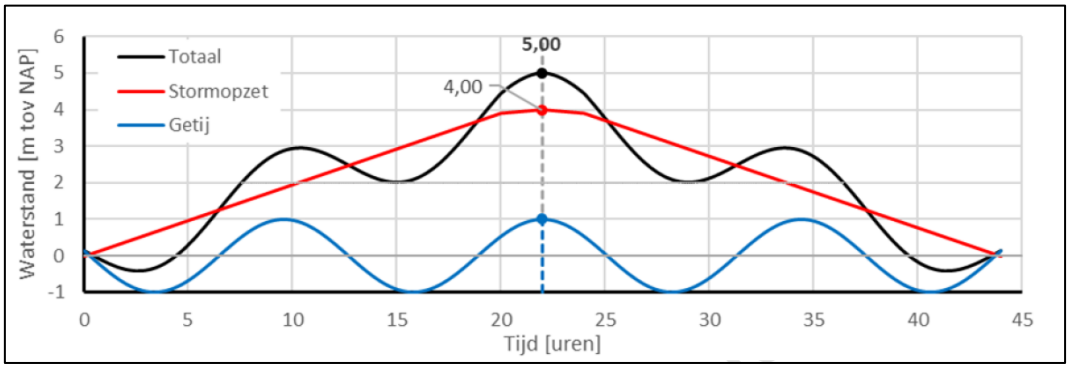
Tabel 3.4: Samenvatting uitgangspunten - zeespiegelstijging

Onderwerp	Aangehouden uitgangspunt
Zeespiegelstijging – waterstaatswerk	0,55 m i.c.m. door het waterschap gekozen zichtjaar.
Zeespiegelstijging – PVVR	2,50 m i.c.m. door het waterschap gekozen zichtjaar.

3.4 Hydraulische belastingen

Voor het bepalen van de duinafslag in XBeach zijn de hydraulische belastingen (HB) van groot belang. De semi-probabilistische rekenwaarden voor de hydraulische belastingen worden bepaald met het programma Riskeer [Ref. 9] voor de gewenste doelkans op raainiveau (zoals beschreven in §3.2). Riskeer is een softwarepakket van Rijkswaterstaat dat de waterkeringbeheerders kunnen gebruiken om veiligheidsanalyses van primaire waterkeringen mee uit te voeren en genereert dus ook hydraulische belastingen. Momenteel is het BOI bezig met het genereren van nieuwe HB-databases. Deze zijn naar verwachting gereed in Q4 2026 en houden we aan ter bepaling van het PVVR en het actualiseren van het waterstaatswerk.

Bij het hanteren van Riskeer wordt onder andere de locatie en de doelkans meegegeven. Het waterstandsverloop tijdens de storm wordt bepaald door de stormopzet (horend bij de gedefinieerde faalkans) en het getij te combineren. Een voorbeeld is gegeven in Figuur 3.5.

Figuur 3.5: Voorbeeld waterstandsverloop [Ref. 3]

Bij deze storm doet zich ook een van diep water inkomende golfaanval voor. De rekenwaarden voor de golfhoogte en golfperiode van de golven in diep water die ook als invoer voor de duinafslagberekeningen in MorphAn gebruikt worden, volgen ook uit de berekeningen met Riskeer.

Uit de Riskeerberekeningen volgen dus grofweg drie parameters:

- R_p: piekwaterstand o.b.v. waterstandsverloop
- H_s: significante golfhoogte
- T_p: golf piekperiode

Om de doorvertaling te maken van zeespiegelstijging (ZSS) naar de hydraulische belastingen, verhogen we het waterstandsverloop op basis van de uit Riskeer gegenereerde rekenwaarden voor de hydraulische belastingen met de mate van ZSS (o.b.v. klimaatscenario H SSP5-8,5, zie §3.3). Op het moment van schrijven kan dit nog niet worden meegenomen in het gehele waterstandsverloop dat in MorphAn wordt gegenereerd[1], maar hier wordt momenteel aan gewerkt vanuit het BOI. We gaan ervan uit dat de ZSS goed in het gehele waterstandsverloop kan worden doorgevoerd wanneer we de duinafslagberekeningen uitvoeren (Q4 2026). Mocht dit nog niet het geval zijn, dan zoeken we buiten MorphAn een oplossing om het waterstandsverloop te corrigeren voor de ZSS.

We behouden de rekenwaarden voor de golfbelasting (en het getij) zoals we deze berekenen in Riskeer en passen geen toeslagen toe om te corrigeren voor eventuele wijzigingen in de golfkarakteristieken door een grotere waterdiepte als gevolg van ZSS. De belangrijkste reden is dat de invloed van ZSS op de golfkarakteristieken op diep water (H_s en T_p) waarschijnlijk relatief klein is [Ref. 6] en dat de invloed op de mate van duinafslag daarmee ook beperkt is[Ref. 6]. Het toepassen van een toeslag (bijv. in lijn met [Ref. 6]) kan dan ook een schijnnauwkeurigheid opleveren. Focussen op het juist schematiseren van het waterstandsverloop is belangrijker, aangezien deze een significante invloed uitoefent op de mate van duinafslag.

Een samenvatting van de uitgangspunten van deze paragraaf is gegeven in Tabel 3.5.

Tabel 3.5: Samenvatting uitgangspunten - hydraulische belastingen

Onderwerp	Aangehouden uitgangspunt
Waterstandsverloop	Voor zowel het waterstaatswerk als PVVR hanteren we het waterstandsverloop op basis van het rekenpeil (en de rekenwaarden voor het getij) volgend uit Riskeer, en we verhogen deze met de ZSS binnen MorhpAn. Dit is naar verwachting mogelijk wanneer wij de afslagberekeningen willen uitvoeren (Q4 2026). Mocht dit nog niet kunnen, dan zoeken we buiten MorphAn een oplossing om het waterstandsverloop te corrigeren voor de ZSS.
Golfbelasting	We behouden de rekenwaarden voor de golfbelasting volgend uit Riskeer en corrigeren niet voor eventuele wijzigingen in de golfbelasting door ZSS.

[1] Als enkel het rekenpeil (RP) met de maat voor zeespiegelstijging (ZSS) opgehoogd wordt in MorphAn, wordt enkel de piek van de storm voldoende opgehoogd; de rest van het stormverloop wordt minder tot niet verhoogd. Hierdoor wordt de mate van duinafslag onderschat, wat niet wenselijk is. Hoe meer ZSS, hoe groter deze afwijking. Een alternatieve aanpak om ZSS mee te nemen, is om het hele profiel te verlagen met de mate van ZSS en de hydraulische belastingen hetzelfde te houden. Dit brengt complicaties met zich mee bij bepaling van de ligging van het (doorlopend) grensprofiel. De locatie van het grensprofiel wordt hierdoor namelijk bepaald op basis van een verlaagd geometrisch profiel (o.b.v. de zeespiegelstijging). Daarom heeft deze aanpak ook niet de voorkeur.

3.5 Korrelgrootte

Voor de rekenwaarde van de mediane korrelgrootte (D_{50}) hanteren we de basis-rekenwaarde voor de korrelgrootte uit het boundary-bestand voor MorphAn van IPLO. Dit hanteren we voor zowel het PVVR als de actualisatie van het waterstaatswerk. Deze rekenwaarde verschilt per locatie en is de waarde die karakteristiek is voor het lokale materiaal in de duinen. Voor locaties waar geen rekenwaarde beschikbaar is en/of deze door een grote ingreep in de zeereep niet meer representatief is, bijvoorbeeld bij de Hondsbossche Duinen, wordt de lokaal gemeten gemiddelde D_{50} in het duin als uitgangspunt gehanteerd.

Een samenvatting van de uitgangspunten van deze paragraaf is gegeven in Tabel 3.6.

Tabel 3.6: Samenvatting uitgangspunten - mediane korrelgrootte

Onderwerp	Aangehouden uitgangspunt
Mediane korrelgrootte	Waterstaatswerk en PVVR: korrelgrootte uit het boundary-bestand van IPLO.

3.6 Profielen

Het bepalen van een locatie en het opstellen van een profiel zijn een belangrijk onderdeel van de afslagberekeningen. Dit behandelen we in deze paragraaf.

3.6.1 Locaties

De profielen (en locaties) die we normaliter hanteren zijn die van de jaarlijkse kustmetingen (Jarkus). Deze Jarkus-raaien zijn gemiddeld elke 200 meter aanwezig. Naast deze standaard Jarkus-raaien worden bij moeilijke of bijzondere locaties extra profielen door gerekend. Voorbeelden hiervan zijn:

- Strandopgangen: minder robuuste locaties dan omliggende stukken zeewering.
- Bochten in waterstaatswerk: het waterstaatswerk versmalt of verbreedt hier aanzienlijk en zodoende is het nuttig om hier een profiel door te rekenen.
- Locaties met relevante NWO's.

3.6.2 Jaar geometrie

Als uitgangspunt kiezen wij het jaar waarin de geometrie van de momentane kustlijn (MKL) het dichtst bij die van de basiskustlijn (BKL) ligt. Het Rijk heeft de wettelijke plicht om de kustlijn te handhaven, waarbij de BKL het leidende criterium vormt [Ref. 10]. De BKL beschrijft daarmee het minimale strand en vooroeverprofiel dat moet worden aangehouden. Dit betreft geen individueel vast profiel, maar een gegarandeerd zandvolume dat door periodieke suppleties wordt geborgd. Voor het bepalen van de MKL- en BKL-positie, gebruiken we het kustlijnontwikkelingsmodel in MorphAn waarbij we de vigerende begrenzing van het rekenvenster aanhouden uit de bijbehorende invoerbestanden van Rijkswaterstaat.

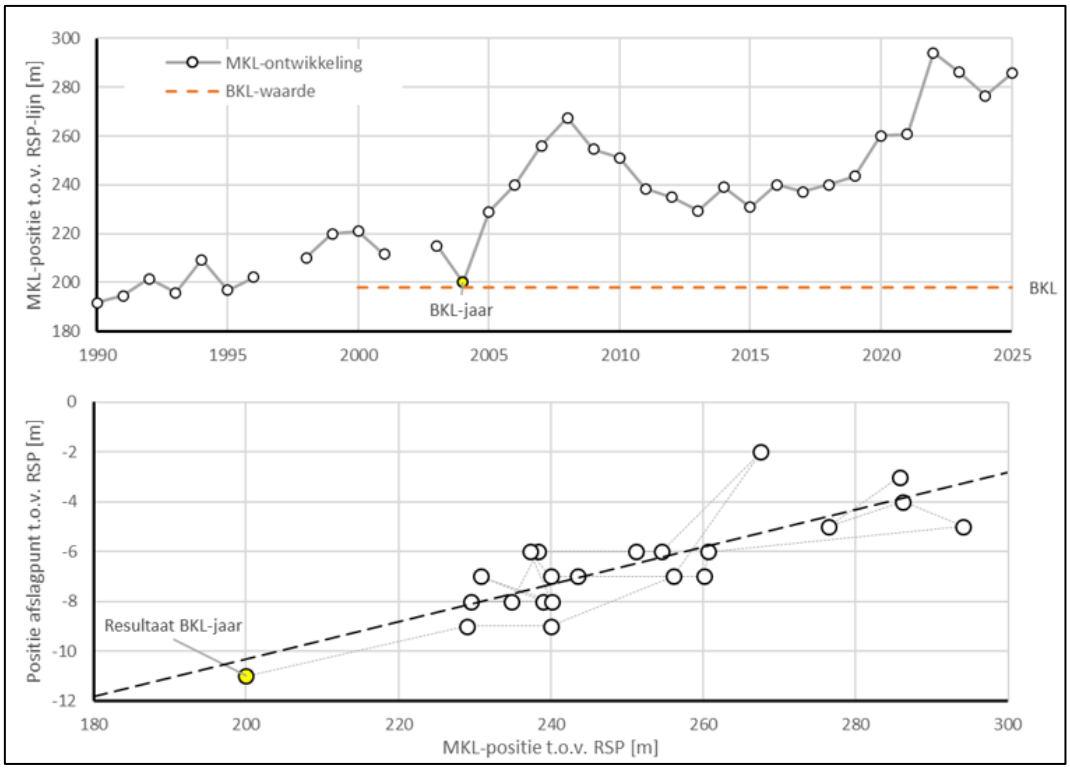
Door het jaar te selecteren waarin de MKL-positie het dichtst bij de BKL-positie ligt, kiezen we voor een nagenoeg minimaal profiel. Dit beschouwen we als een veilige, maar tevens realistische uitgangspositie.

De MKL-positie die het dichtst bij de BKL-positie ligt, vertoont bovendien doorgaans een sterke correlatie met het meest landwaarts gelegen afslagpunt (zie Figuur 3.6). Door de profielselectie te baseren op de MKL-positie in plaats van op het afslagpunt, voorkomen we dat voor deze selectie reeds uitgebreide afslagberekeningen nodig zijn. Indien nodig kijken we verder terug in de tijd om een MKL-positie te vinden die voldoende overeenkomt met de BKL-positie. Door terug te kijken tot ca. 1990 – toen het suppletiebeleid ingevoerd werd en de (eerste) BKL vastgelegd werd – kan voor de meeste profielen een 'BKL-profiel' gevonden worden. Het gebruik van een ouder profiel is daarbij veelal conservatief, aangezien duinen op de meeste locaties in de afgelopen decennia zijn aangegroeid en deze groei hiermee niet wordt meegenomen.

Wanneer voor een locatie geen representatief 'BKL-profiel' beschikbaar is (dat wil zeggen: de MKL-positie die het dichtst bij de BKL-positie ligt wijkt nog significant af), passen wij het profiel handmatig aan. Dit gebeurt door het profiel onder de duinvoet verticaal of horizontaal te verschuiven totdat de MKL-positie overeenkomt met de BKL-positie.

Daarnaast is de verdeling van het zandvolume binnen een profiel van belang, omdat deze invloed kan hebben op het duinafslagprofiel. Door te kiezen voor een MKL-positie dicht bij de BKL-positie selecteren wij een profielvorm die lokaal realistisch voor kan komen. Hoewel we ons bewust zijn van de invloed van de volumeverdeling, voeren we hiervoor in eerste instantie geen aparte gevoeligheidsanalyse uit. Alleen wanneer het gekozen MKL-profiel sterk afwijkt van omliggende profielen achten we een nadere analyse noodzakelijk.

Bij de selectie van het profiel met de gewenste MKL-positie beschouwen we de algemene trend en beoordelen we kritisch eventuele uitschieters of bijzondere meetresultaten.

Figuur 3.6: Voorbeeld van de MKL-positie van een raai t.o.v. BKL-positie over tijd (boven) en de relatie tussen deze MKL-posities en het bijbehorende afslagpunt tijdens een maatgevende storm (onder).

Ook bij een duinverzwaring, een wijziging van de BKL en/of een suppletie zoeken we in veel gevallen verder terug in de tijd naar een MKL die dicht bij de BKL ligt. Daarbij hanteren wij de volgende aandachtspunten:

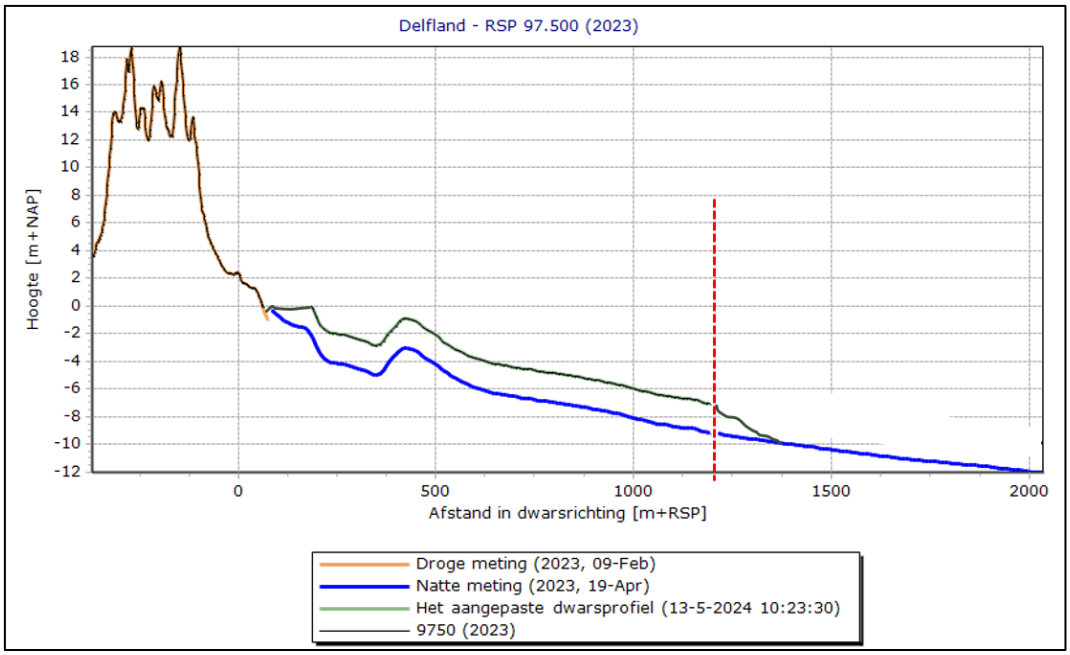
1. **Duinverzwaring:** een duinverzwaring heeft geen invloed op de MKL, aangezien het strand en de vooroever de MKL bepalen. Bij een significante en blijvende duinverzwaring kan worden gewerkt met een gecombineerd, gegarandeerd minimaal profiel: onder de duinvoet het oudere BKL-profiel en boven de duinvoet een recenter duinprofiel waarin de verzwaring is opgenomen.
2. **Wijziging van de BKL:** per locatie beoordelen we de aanleiding voor een BKL-wijziging en of oudere profielen nog representatief zijn voor de huidige situatie. Een BKL-wijziging hoeft namelijk niet altijd samen te hangen met een fysieke profielverandering. Bij het bepalen van een MKL dicht bij de BKL hanteren wij altijd de vigerende BKL (zoals bijv. in 2023 [Ref. 11]).
3. **Suppleties:** profielen waarin (grote) suppleties zijn uitgevoerd die niet hebben geleid tot aanpassing van de BKL beschouwen wij als niet representatief. Een voorbeeld hiervan is de Zandmotor (2011), die als experimentele suppletie is aangelegd en niet door het reguliere suppletieprogramma in stand wordt gehouden. Deze hoeveelheid zand wordt daarom niet meegenomen in de afslagberekeningen.

3.6.3 Meegroeiend strand

Voor het bepalen van het waterstaatswerk (zichtjaar van 50 jaar) en het PVVR (zichtjaar van 200 jaar) gaan we uit van een meegroeiend strand en meegroeiende vooroever. Zoals hierboven benoemd, is het de plicht vanuit het Rijk om de kustlijn te handhaven. Dit doet het Rijk aan de hand van de BKL [Ref. 10]. Het programma kustlijnzorg bestaat uit zandsuppleties uitgevoerd door het Rijk. Hiermee wordt de vooroever en het strand opgehoogd, waardoor de kustlijn op dezelfde plek blijft, ook bij zeespiegelstijging, en de waterdiepte voor het strand ongeveer gelijk blijft.

In de afslagberekeningen, voor het bepalen van het waterstaatswerk en het PVVR, wordt het geselecteerde profiel van het strand (tot aan de duinvoet) en de vooroever opgehoogd met de aangenomen maat van zeespiegelstijging. Hierbij houden we de begrenzing van het rekenvenster aan dat Rijkswaterstaat gebruikt om de MKL- en BKL-positie te bepalen. Deze begrenzing is opgenomen in de boundary-bestanden die als input voor het MorphAn kustlijnontwikkelingsmodel gebruikt worden. Aan de boven- en onderzijde van het rekenvenster sluiten we het profiel weer geleidelijk aan op de rest van het profiel, waarbij aan de bovenzijde het nieuwe duinvoetniveau horizontaal (of landwaarts oplopend) aan wordt gesloten op het huidig duinfront.

We gaan er dus vanuit dat de diepere vooroever tot aan -20 m NAP niet (volledig) meegroeit met ZSS. Ook nemen we aan dat het duingebied niet meegroeit met zeespiegelstijging. In Figuur 3.7 is een voorbeeld van de schematisatie van 'meegroeiend strand' gegeven.

Figuur 3.7: Voorbeeld van de schematisatie 'meegroeiend strand' waarin de rode stippellijn de begrenzing vanuit het boundary-bestand is.

Ook hier geldt, net als in §3.6.2, dat de zandvolumeverdeling effect heeft op de duinafslag. Naar alle waarschijnlijkheid zal de toename van het zandvolume niet overal even groot zijn als in Figuur 3.7. Dit heeft een (klein) effect op de duinafslag. Tenslotte geldt dat de duinen eveneens kunnen meegroeien met zeespiegelstijging. Dit effect nemen we echter niet mee. Dit beschouwen we als een conservatief uitgangspunt.

3.6.4 Dynamisch kustbeheer

Afhankelijk van de locatie vindt er wel of geen dynamisch kustbeheer in de duinen plaats. Dynamisch kustbeheer betekent dat er ruimte wordt gegeven aan natuurlijke processen in en voor de duinen, waarbij de doelstellingen zijn afgestemd met die van de natuurgebieden met Natura2000-status in het duingebied. Dit wel onder de voorwaarde dat de veiligheid van de zandige kust niet in gevaar komt.

Hoewel dynamisch kustbeheer tot erosie kan leiden aan de zeezijde van de duinen, is ervoor gekozen dit niet in het dwarsprofiel te verwerken, maar gewoon de gemeten geometrie te hanteren (JARKUS-raaien). De belangrijkste reden hiervoor is de onvoorspelbaarheid van deze erosie en de intentie om huidige en niet toekomstige geometrieën te toetsen. Hetzelfde geldt voor locaties waar geen dynamisch kustbeheer plaatsvindt: hier wordt eveneens de gemeten geometrie gehanteerd.

3.6.5 Harde elementen

Harde elementen die in een dwarsprofiel aanwezig zijn en geen waterkerende functie hebben, zoals duinvoetverdedigingen en de bestrating van boulevards in Scheveningen en Kijkduin, schematiseren we als zandvolume. We nemen aan dat deze materialen grotendeels uit elkaar vallen en dat dit een verwaarloosbaar effect op de kering en het duinafslagproces heeft. Het is conservatief om deze materialen (steen, beton, asfalt) als zand te schematiseren in de duinafslagberekening, aangezien deze materialen in praktijk minder snel afslaan dan zand. Als laatste geldt dat er ook (nog) geen software is waarin harde elementen goed meegenomen kunnen worden in duinafslagberekeningen.

Daarnaast zijn er ook nog niet-waterkerende objecten (NWO’s) die wel effect kunnen hebben op het duinafslagproces. Deze objecten behandelen we in §3.7.

3.6.6 Samenvatting

Een samenvatting van de uitgangspunten van deze paragraaf is gegeven in Tabel 3.7.

Tabel 3.7: Samenvatting uitgangspunten - profielen

Onderwerp	Aangehouden uitgangspunt
Locatie	Voor zowel het waterstaatswerk als PVVR hanteren we de locatie van de Jarkus-raaien met additioneel locaties op zwakke of moeilijke plekken (bijv. strandopgangen of sterke variërende breedte waterstaatswerk).
Jaar geometrie	Voor zowel het waterstaatswerk als de PVVR hanteren we het profiel in het jaar waarin de MKL-positie het dichtst bij de BKL-positie ligt. Hierbij kijken we zorgvuldig naar duinverzwaringen, wijzigingen van de BKL of suppleties die zijn uitgevoerd. Bij de selectie van het profiel met de gewenste MKL-positie beschouwen we de algemene trend en beoordelen we kritisch eventuele uitschieters of bijzondere meetresultaten.
Dynamisch kustbeheer	Voor zowel het waterstaatswerk als PVVR houden we geen rekening met dynamisch kustbeheer binnen de schematisatie van onze duinafslagberekeningen.
Harde elementen	We schematiseren harde elementen zonder waterkerende functie zoals steen, beton en asfalt i als zand in onze afslagberekeningen. Dit geldt voor zowel het waterstaatswerk als het PVVR.

3.7 NWO’s

In het kustgebied zijn niet-waterkerende objecten (NWO’s) aanwezig. Dit zijn objecten die in of nabij het waterstaatswerk aanwezig zijn en invloed kunnen hebben op de sterkte van de kering, maar geen waterkerende functie hebben. Voorbeelden zijn:

- Bebouwing en bunkers;
- Bunkers;
- Aansluitingsconstructies;
- Kabels en leidingen;
- Begroeiing.

Deze NWO’s hebben over het algemeen geen aantoonbaar positieve invloed op de sterkte van de zandige waterkeringen, maar kunnen wel de mate van duinafslag (negatief) beïnvloeden. Zodoende dienen NWO’s, afhankelijk van het type, geschematiseerd te worden in de afslagberekeningen. Voor elk van de NWO’s zijn de uitgangspunten toegelicht. Naast het schematiseren in afslagberekeningen houden we ook rekening met NWO’s in het inpassen van het doorlopende grensprofiel (niet behandeld in dit document, maar in het beleidsspoor).

3.7.1 Bebouwing en bunkers

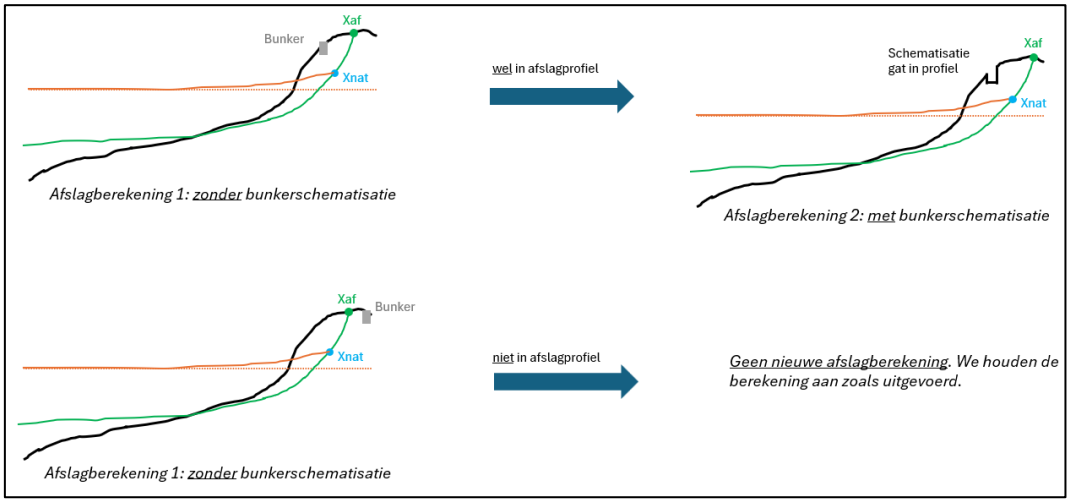
Voor zowel het opstellen van de PVVR als het actualiseren van het waterstaatswerk nemen we bunkers en bebouwing (pragmatisch) mee.

Bebouwing kan negatieve invloed hebben op de sterkte van de zandige waterkering. Dit geldt met name wanneer de bebouwing gepositioneerd is in het zandige profiel zoals bij een losse kelder, bunker of garage.

NWO's boven het zandige profiel (bijv. kleinschalige constructieve elementen of strandbebouwing) hebben meestal geen aantoonbaar positief of negatief effect. Het effect hiervan wordt sowieso klein verondersteld als de constructie in kleinere constructieonderdelen uiteen kan vallen. Er wordt vanuit gegaan dat bij vergunningverlening in en rondom het waterstaatswerk hier rekening mee is gehouden. Zodoende worden constructies boven het zandige profiel niet meegenomen in de afslagberekeningen.

Voordat we bebouwing of bunkers beschouwen in een afslagberekening maken we een overzicht van de bestaande bunkers en bebouwing (gebruikmakend van eerdere inventarisaties). Het schematiseren van bebouwing en bunkers in het zandige profiel (kelder, bunker of garage) doen we enkel mits deze zich in de afslagzone bevinden, omdat ze dan pas invloed hebben op het afslagproces. Dit betekent dat we eerst alle afslagberekeningen doen zonder bebouwing of bunkers te schematiseren. Vervolgens checken we of de bebouwing en bunkers zich in de afslagzone zouden bevinden. Vanuit hier zijn twee opties mogelijk (zie ook Figuur 3.8):

- De bunker/bebouwing bevindt zich wel in de afslagzone: de bunker/bebouwing schematiseren we alsnog in de berekening. We voeren de berekening opnieuw uit.
- De bunker/bebouwing bevindt zich niet in de afslagzone: we houden de berekening zoals uitgevoerd.

Figuur 3.8: Opties schematisatie bebouwing en bunkers

Mochten we overgaan tot schematisatie van de bunker/bebouwing dan beschouwen we zowel 'spoor 1' (ontgravingseffect) als 'spoor 2' (onthoudingseffect) van schematiseringshandleiding NWO's in duinen [Ref. 7].

3.7.2 Aansluitingsconstructies

Bij aansluitingsconstructies geldt dat in de omgeving van de (kustlangse) overgang van een duin naar een dijk (of andersoortige harde constructie) potentieel meer duinafslag kan optreden als gevolg van de overgang van hard naar zacht. Dit wordt echter als verwaarloosbaar beschouwd en niet meegenomen in de schematisatie.

3.7.3 Kabels en leidingen

Voor zowel het opstellen van de PVVR als het actualiseren van het waterstaatswerk nemen we leidingen (pragmatisch) mee.

Het is mogelijk dat er kabels of leidingen lopen door of langs de zeewering. Het falen van kabels (bijv. ontploffen) heeft een dermate klein effect, dat deze niet worden meegenomen in de schematisatie. Voor leidingen, met name gasleidingen en leidingen met significante diameters (> 0,5 m), geldt dat afhankelijk van de grootte en positie in de zeewering, deze bij ontploffingen een serieuze erosiekrater kunnen achterlaten.

De wijze van meenemen van leidingen komt overeen met die van bunkers en bebouwing:

1. Eerst inventariseren we welke leidingen aanwezig en relevant zijn (o.b.v. eerdere inventarisaties);
2. We voeren een afslagberekening uit. Als de leiding en/of eventuele erosiekrater van de leiding zich in deze afslagzone bevindt, hanteren we spoor 1 en 2 (ontgravings- en onthoudingseffect) [Ref. 7] om de leiding en erosiekrater in de afslagberekening te schematiseren en opnieuw te berekenen. Mocht de leiding en erosiekrater zich niet in de afslagzone bevinden, dan heeft de leiding geen effect op de duinafslag en behouden we de originele berekening.

3.7.4 Begroeiing

Met name in de duingebieden (en soms tevens N2000-gebieden) is begroeiing aanwezig. De maatgevende, grootste begroeiing aan zeezijde betreft veelal grasland (bijv. helmgras), op de duinen met name struikgewas (bijv. duindoorn, meidoorn) en verder landwaarts bomen (bijv. kruipwilg, berken). Bij het weg- of omwaaien van deze begroeiing ontstaat een te verwaarlozen ontgrondingskuil in vergelijking met de grootte van de zeewering. Zodoende is begroeiing niet meegenomen in de afslagberekeningen.

3.7.5 Samenvatting

Een samenvatting van de uitgangspunten van deze paragraaf zijn gegeven in Tabel 3.8.

Tabel 3.8: Samenvatting uitgangspunten - NWO's

Onderwerp	Aangehouden uitgangspunt
Bebouwing en bunkers	Bij zowel het opstellen van het waterstaatswerk als het PVVR geldt dat bebouwing en bunkers enkel relevant zijn wanneer ze in het zandige profiel zijn gesitueerd. We werken van grof naar fijn: 1. We maken een overzicht van de bestaande bunkers en bebouwing (gebruikmakend van eerdere inventarisaties). 2. We voeren afslagberekeningen uit zonder schematisatie van bebouwing/bunkers. 3. We beoordelen de afslagberekeningen i.c.m. aanwezige bebouwing/bunkers in het zandige profiel. Mochten de bebouwing/bunkers: a. het afslagprofiel wel snijden: we schematiseren de bunker/bebouwing alsnog en voeren de afslagberekening opnieuw uit. b. het afslagprofiel niet snijden: we houden de afslagberekening zoals uitgevoerd (geen invloed bunker/bebouwing)
Aansluitingsconstructies	Verwaarloosbaar, nemen we niet mee in de afslagberekeningen (zowel waterstaatswerk als PVVR).
Kabels en leidingen	Kabels nemen we niet mee in de duinafslagberekeningen. Voor zowel het PVVR als het waterstaatswerk nemen we wel leidingen mee (gasleidingen en leidingen met significante diameter). Hierbij houden we dezelfde methode aan als voor bunkers en bebouwing, waarbij we rekening houden met de erosiekrater die de leiding kan veroorzaken.
Begroeiing	Begroeiing nemen we niet mee in de afslagberekeningen (zowel waterstaatswerk als PVVR).

3.8 Robuustheid

Bij het opstellen van de uitgangspunten voor een maatgevende storm over 50 jaar (ter bepaling van het waterstaatswerk) of 200 jaar (voor het PVVR) zit veel onzekerheid, aangezien er veel kan veranderen in deze tijd. Vanuit de Handreiking PVVR [Ref. 1] staat de optie beschreven voor een robuustheidstoeslag om onzekerheden zo goed mogelijk te ondervangen. Deze toeslag moet goed worden onderbouwd en mag geen dubbeling vormen met andere robuustheidstoeslagen (bijv. bij geotechnische onzekerheden die worden afgedekt met de schematiseringsfactor bij rivierdijken).

Voor de duinafslagberekeningen kiezen we ervoor om geen extra robuustheidstoeslag toe te passen op bijvoorbeeld het rekenpeil of het duinafslagvolume. Het uitgangspunt is om de berekeningen zo 'zuiver' en transparant mogelijk te houden. Daarnaast zit al veel robuustheid in de aangehouden uitgangspunten zoals eerder in dit hoofdstuk beschreven.

De belangrijkste robuuste uitgangspunten betreffen de:

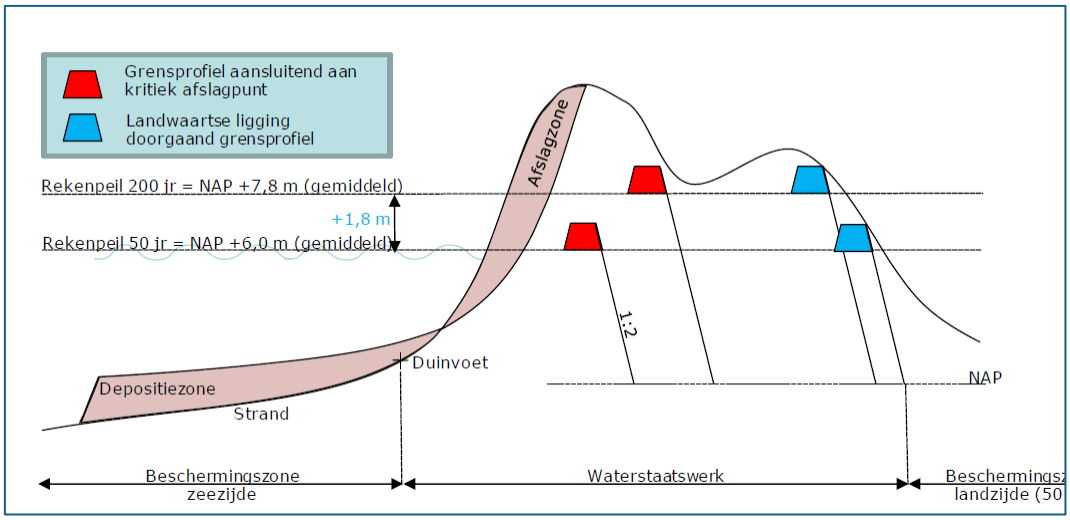
3. **Hydraulische belastingen (HB):** we houden rekening met zeespiegelstijging conform klimaatscenario H (zie §3.4) voor het gekozen zichtjaar. Dit is het meest extreme klimaatscenario en betekent een significante toeslag op het waterstandsverloop en daarmee op de berekende mate van duinafslag.
4. **Profielkeuze:** we gaan uit van een profiel uit een jaar waarin de MKL-positie zo dicht mogelijk bij de BKL-positie ligt. We houden dus een minimaal profiel (oftewel volume) aan. Door een jaar te kiezen dicht bij de BKL rekenen we veelal met een profielgeometrie van jaren geleden. Hierin zit ook de duingeometrie uit het verleden en dus nemen we geen duinaangroei van de tussentijd mee. Ook eventuele toekomstige duingroei en meegroeien van de diepe vooroever met ZSS nemen we niet mee. Dit zijn uitgangspunten waarmee we aan de veilige, maar toch realistische kant zitten.

Met bovengenoemde uitgangspunten wordt er geacht voldoende realisme en robuustheid in de afslagberekeningen te hebben ingebouwd. Tegelijkertijd wordt er geaccepteerd dat het voorspellen van omstandigheden die zich over 50 en 200 jaar voordoen gepaard gaat met enige onzekerheid. Bovendien wordt het PVVR synchroon met de landelijke beoordeling van de primaire waterkeringen in een 12-jaarlijkse cyclus getoetst (zie Figuur 2.2), waardoor eventueel voortschrijdend inzicht later nog meegenomen kan worden.

Naast de rekenkundige robuustheid bestaat de optie om na het uitvoeren van de duinafslagberekeningen meer robuustheid in te bouwen. Dit kan aan de hand van het inpassen van het grensprofiel binnen het duinlichaam. Hierbij kan het grensprofiel niet direct achter het afslagprofiel ingepast worden, maar meer aan de landzijde van de kering (dat naar verwachting sowieso nodig is voor een doorlopend grensprofiel). Figuur 3.9 illustreert dit principe. Hierdoor wordt een extra buffer gecreëerd tussen het afslagprofiel en het grensprofiel. Bovendien is de hoogte van het grensprofiel conform het BOI gebaseerd op de lokale hydraulische condities bij het afslagprofiel. Bij een landwaartse verplaatsing van dit profiel hoort veelal een minder hoog grensprofiel. Door het in MorphAn berekende grensprofiel landwaarts te verplaatsen bouw je zo eigenlijk ook extrarobuustheid in.

Bij afslagprofielen in stedelijk gebied bestaat overigens de kans dat hier nauwelijks tot geen marge aanwezig is om het grensprofiel meer landelijk in te passen. Hier kan na de afslagberekening dus minder robuustheid worden toegepast. In deze gevallen dienen we kritisch te kijken naar de algehele robuustheid bij het opstellen van het PVVR of het waterstaatswerk.

Het inpassen van het grensprofiel en de keuzes voor het inbouwen van robuustheid hierin valt onder vertaling van afslagberekeningen naar het PVVR/waterstaatswerk. Dit werken we uit binnen het beleidsspoor en is dus verder geen onderdeel van deze rapportage.

Figuur 3.9: Voorbeeld positionering grensprofiel (LET OP: dit is een afbeelding uit het oude instrumentarium en is puur gebruikt voor visuele verduidelijking. Het grensprofiel wordt conform het vigerende instrumentarium t.o.v. Z_{nat} ingepast en dus NIET t.o.v. rekenpeil).

Een samenvatting van de uitgangspunten van deze paragraaf is gegeven in Tabel 3.9.

Tabel 3.9: Samenvatting uitgangspunten - robuustheid

Onderwerp	Aangehouden uitgangspunt
Robuustheid - afslagberekeningen	Voor zowel het waterstaatswerk als de PVVR zetten we in op realistische afslagberekeningen en houden we ons aan de voorschriften en leidraden hiervoor. Tegelijkertijd zitten we aan de veilige kant met de volgende uitgangspunten: - HB: we houden rekening met het ergste klimaatscenario (en daarmee meer zeespiegelstijging). - Profielkeuze: we hanteren jaar waarin de MKL het dichtst bij de BKL ligt. Dit komt neer op een (nagenoeg) minimaal profiel. Daarnaast nemen we duinaangroei over de jaren niet mee bij het kiezen van een MKL uit het verleden.

4. Referenties

[Ref. 1] Handreiking profiel van vrije ruime voor waterschappen, Arcadis en Berenschot, 7 november 2024
[Ref. 2] https://klimaatscenarios-data.knmi.nl/kerncijfers, KNMI, geraadpleegd op vrijdag 21 november
[Ref. 3] Technische Leidraad Katern Zandige Waterkeringen v1.0, Rijkswaterstaat, 7 februari 2023
[Ref. 4] Achtergronden bij de normering van de primaire waterkeringen in Nederland, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 28 juni 2016
[Ref. 5] KNMI'23 klimaatscenario', Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut, 2023
[Ref. 6] Systeemanalyse waterveiligheid – Deelrapport Deelrapport Zandige waterkeringen kust, Rijkswaterstaat, 1 april 2023
[Ref. 7] Handreiking NWO's in duinen 2014 – schematiseringshandleiding, Deltares en Arcadis, november 2014, 1208163-001-HYE-0012
[Ref. 8] Handleiding Overstromingskansanalyse Zandige Waterkeringen, Rijkswaterstaat, juli 2023
[Ref. 9] Riskeer – software voor de veiligheidsanalyse van primaire waterkeringen versie 23.1.1, Rijkswaterstaat, 28 mei 2023
[Ref. 10] Factsheet suppletieprogramma Kustlijzorg – Uitgangspunten totstandkoming programma, Rijkswaterstaat, oktober 2024
[Ref. 11] Basiskustlijn 2023 – herziening van de ligging van de basiskustlijn. Rijkswaterstaat, 24 mei 2023

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3942
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.11
Titel Dav - Participatieverordening Delfland 2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Piet-Hein Daverveldt	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering voor te stellen om:

1. de Participatieverordening Delfland 2026 (DMS 2555397) en bijbehorende toelichting (DMS 2555402) vast te stellen;
2. te bepalen dat de Participatieverordening Delfland 2026 in werking treedt met ingang van de dag na die van bekendmaking, onder gelijktijdige intrekking van de inspraakverordening Delfland 2011.

Onderwerp	Participatieverordening Delfland 2026
Versienummer	1.0
Dossiernummer	3942
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

Indien invulveld niet van toepassing is 'n.v.t.' plaatsen.

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering voor te stellen om:
1) de Participatieverordening Delfland 2026 **(DMS 2555397)** en bijbehorende toelichting **(DMS 2555402)** vast te stellen;

2) te bepalen dat de Participatieverordening Delfland 2026 in werking treedt met ingang van de dag na die van bekendmaking, onder gelijktijdige intrekking van de inspraakverordening Delfland 2011.

2) Aanleiding

Op 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden. Deze wet beoogt het draagvlak te vergroten voor het beleid van decentrale overheden door inwoners een grotere rol te geven bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. In de Waterschapswet is een verplichting opgenomen om een participatieverordening vast te stellen. Waterschappen hebben tot 1 januari 2027 de tijd om aan deze verplichting te voldoen.

De participatieverordening regelt de betrokkenheid van belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Daarnaast geeft het invulling aan de wettelijke verplichting om regels te stellen over het uitdaagrecht. Bij het uitdaagrecht kunnen inwoners of maatschappelijke partijen het waterschap verzoeken om de feitelijke uitvoering van een taak van het waterschap over te nemen als zij denken deze taak beter te kunnen uitvoeren.

De participatieverordening treedt in de plaats van de inspraakverordening. Daarom wordt de Inspraakverordening Delfland 2011 ingetrokken. Ten opzichte van de inspraakverordening biedt de participatieverordening een uitbreiding: van participatie bij de voorbereiding van door de verenigde vergadering vast te stellen beleid naar participatie bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van het college en de verenigde vergadering. Daarnaast wordt het uitdaagrecht geïntroduceerd. Een nadere vergelijking tussen beide documenten is bijgevoegd in **bijlage 3**.

Delfland heeft op 11 maart 2021 het Beleidskader Participatie vastgesteld. In dit beleidskader worden 3 rollen benoemd, waaronder de rol van Delfland als initiatiefnemer. Voor deze rol is een procesinstrument ontwikkeld waarmee de gewenste participatie in beeld gebracht wordt met een analyse, strategie en ontwerp. In de participatieverordening wordt verwezen naar het Beleidskader Participatie. Daarmee wordt het bestaande beleid in de verplichte verordening vastgelegd.

3) Beoogd effect

Door de vaststelling en publicatie van de Participatieverordening Delfland 2026 en intrekking van de Inspraakverordening Delfland 2011 voldoen we aan de Wet versterking participatie op decentraal niveau zoals vertaald in art. 79 van de Waterschapswet.

4) Kernboodschap

De Participatieverordening Delfland 2026 bevat een wettelijk verplichte uitbreiding op participatiemogelijkheden voor burgers. De participatieverordening regelt betrokkenheid van belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Daarnaast bevat het regels over uitdaagrecht. Bij het uitdaagrecht kunnen inwoners of maatschappelijke partijen het waterschap verzoeken om de feitelijke uitvoering van een taak van het waterschap over te nemen als zij denken deze taak beter te kunnen uitvoeren. De participatieverordening benoemt daarbij de mogelijkheid en stelt grenzen. Het bevat geen standaard recht dat uitdaging toegekend moet worden. Als een verzoek binnenkomt, wordt dit beoordeeld.

5) Historie – eerdere besluitvorming

1) Inspraakverordening Delfland 2011 zoals door de verenigde vergadering vastgesteld op 24 november 2011 en laatst gewijzigd met het Invoeringsbesluit Omgevingswet Delfland 2024 zoals vastgesteld door de verenigde vergadering van 30 november 2023. Deze verordening wordt ingetrokken en vervangen door de Participatieverordening Delfland 2026.

2) Beleidskader Participatie zoals door de verenigde vergadering vastgesteld op 11 maart 2021.

6) Regelgeving en Beleid

De participatieverordening raakt het volgende intern beleid en wet- en regelgeving:
- Waterschapswet
- Beleidskader Participatie (2021).

7) Financiën

Het vaststellen van de Participatieverordening heeft geen directe financiële gevolgen.

8) Duurzaamheid

n.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

Vaststelling heeft geen organisatorische consequenties, implementatie mogelijk wel. Het behandelen van verzoeken in het kader van het uitdaagrecht kunnen mogelijk extra inzet van medewerkers vragen. Op dit moment is nog niet in te schatten hoeveel gebruik gemaakt zal worden van de mogelijkheden die de verordening biedt. Een eventueel verzoek zal op de al bestaande 'participatietafel' besproken worden. Verder zal de verplichte participatieparagraaf zoals opgenomen in art. 3 van de participatieverordening aandacht vragen. In het Beleidskader Participatie wordt ook al over een participatieparagraaf in bestuursvoorstel en/of plan van aanpak gesproken, dit wordt in de verordening verder geformaliseerd.

10) OR

n.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Wanneer onverhoopt blijkt, dat er veel aanvragen in het kader van het uitdaagrecht gedaan worden (hetgeen niet in de lijn der verwachting ligt), zal vanwege de wettelijke taak om een dergelijke verzoeken in behandeling te nemen herprioritering van de werkzaamheden van de projectleider van de participatietafel moeten plaatsvinden. Dat kan geëffectueerd worden door het vertragen van de andere werkzaamheden in relatie tot de participatietafel.

Dossiernummer: 3942

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

De participatieverordening bevat alleen algemene procedurele regels. Dit wordt beschouwd als een besluit van algemene strekking die gezien de aard niet in aanmerking komt voor participatie. Om die reden heeft bij de voorbereiding geen participatie plaatsgevonden.

Er wordt een bericht over de participatieverordening opgenomen in de D&H-nieuwsbrief. Vaststelling van de Verordening wordt bekend gemaakt in het Waterschapsblad op de website van Delfland.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na besluitvorming wordt de Participatieverordening Delfland 2026 bekendgemaakt in het digitale Waterschapsblad en opgenomen in de regelingenbank op overheid.nl. De Participatieverordening Delfland treedt in werking op 1 januari 2027. De Inspraakverordening Delfland uit 2011 wordt gelijktijdig ingetrokken.

14) Bevoegd orgaan

Op basis van artikel 97 Waterschapswet is de verenigde vergadering bevoegd de participatieverordening vast te stellen.

15) Toelichting

Aanleiding wettelijke voorschrift tot opstellen van een participatieverordening
Het doel van de Wet versterking participatie op decentraal niveau is om de participatie van inwoners en maatschappelijke partijen te bevorderen. De wetgever vindt het belangrijk dat inwoners invloed kunnen uitoefenen op beslissingen die hen aangaan. Met hun ideeën en kennis kunnen zij ervoor zorgen dat besluiten van het overheidsorgaan beter aansluiten bij hun behoeften. Tegen die achtergrond breidt de wet participatie verder uit.

De Wet versterking participatie verplicht tot het opstellen van een participatieverordening. In de participatieverordening mogen decentrale overheden zelf beslissen op welke manier ze inwoners betrekken bij de verschillende beleidsfasen. De verordening gaat alleen over de participatie waarvoor het betreffende overheidsorgaan zelf verantwoordelijk is.

Als basis voor de participatieverordening is het Model Participatieverordening gebruikt van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Dit model is vervolgens ingevuld en aangepast naar de situatie van Delfland.

Verhouding met de Inspraakverordening en Beleidskader Participatie
Voorafgaand aan de implementatie van de Wet versterking participatie op decentraal niveau was in de Waterschapswet de verplichting opgenomen om een Inspraakverordening vast te stellen. In de Inspraakverordening wordt geregeld op welke wijze ingezeten en belanghebbenden bij de voorbereiding van het beleid van de verenigde vergadering betrokken moet worden. Deze verplichting bestaat vanaf begin jaren '90. In vervolg is in 2020 in de Eerste Kamer een motie aangenomen voor het beter regelen van burgerparticipatie door wettelijk te verplichten dat gemeenten, provincies en waterschappen een participatiebeleid opstellen. Hierin leggen ze vast hoe ze participatie wordt vormgeven en welke eisen daarbij gelden.

Delfland heeft in 2021 het Beleidskader Participatie vastgesteld. Hierin wordt onderkend dat participatie belangrijk is en dat participatie bijdraagt aan een grotere betrokkenheid van de samenleving bij beleidsvorming en meer ruimte biedt voor maatschappelijke initiatieven in de fysieke leefomgeving. In dit beleidskader beschrijft Delfland ambities en kaders voor participatie met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties vanuit de verschillende rollen van Delfland: initiatiefnemer, bevoegd gezag en participant.

In de participatieverordening zijn bindende regels vastgelegd over hoe ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van Delfland worden betrokken. Het toepassingsgebied richt zich op Delfland in de rol van initiatiefnemer bij de eigen beleidsontwikkeling en initiatieven, bijvoorbeeld bij beleid over het voorkomen van wateroverlast of het aanleggen van een natte ecologische zone. In de

participatieverordening wordt verwezen naar het Beleidskader Participatie. Daarmee wordt het bestaande beleid in de verordening vastgelegd.

Uitdaagrecht
De wet verankert het uitdaagrecht. In strikte zin is dat echter geen participatie. Met het uitdaagrecht kunnen inwoners hun overheid uitdagen om de uitvoering van bepaalde taken over te nemen. Door de specifieke wettelijke taken die toegewezen zijn aan waterschappen, is de verwachting dat niet veel gebruik zal worden gemaakt van het uitdaagrecht. Uit een werksessie met onderhoud, beheer en biodiversiteit kwamen mogelijke onderwerpen naar boven zoals knotten van bomen, maaien en onderhoud, aanleggen waternatuur, bestrijding van exoten (Japanse duizendknoop, rivierkreeften en bepaalde waterplanten), kroos scheppen en eventuele monitoring. Daar zou onder andere interesse vanuit natuurorganisaties en natuurvereniging meerwaarde kunnen hebben. Voordat specifiek gekomen zal worden tot het invulling geven van het uitdaagrecht, is in de verordening vastgelegd dat er altijd een duidelijk plan moet zijn. In de verordening is onder andere uitgesloten dat het waterschap zal ingaan op uitdaging als het onderwerp onze wettelijk toebedeelde taken betreft, zoals rioolwaterzuivering. Omdat het uitdaagrecht iets nieuws is, zal de ervaring moeten leren hoeveel gebruik hiervan gemaakt zal worden.

16) Bijlagen

1. Participatieverordening Delfland 2026 **(DMS 2555397)**
2. Toelichting op de Participatieverordening Delfland 2026 **(DMS 2555402)**
3. Vergelijking inspraakverordening en participatieverordening **(DMS 2555404)**

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Participatieverordening Delfland 2026
Dossiernummer	3942

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van donderdag 15 oktober 2026, dossiernummer 3942;

gelezen het positieve advies van de commissie BFO.

Overwegende dat:

1. op 1 januari 2025 de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden; en
2. ter uitvoering van deze wet vanuit het algemeen bestuur conform art. 79 Waterschapswet een participatieverordening vastgesteld dient te worden, die in de plaats treedt van de Inspraakverordening uit 2011,

Gelet op:
1. art. 77 en 79 Waterschapswet
2. het op 11 maart 2021 vastgestelde Beleidskader participatie;

Besluiten:

1) de Participatieverordening Delfland 2026 en bijbehorende toelichting vast te stellen;

2) te bepalen dat de Participatieverordening Delfland 2026 in werking treedt op 1 januari 2027 onder gelijktijdige intrekking van de inspraakverordening Delfland 2011.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3942

DMS#2555397

Participatieverordening Delfland 2026

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Doel en Begripsbepalingen

Deze participatieverordening regelt de betrokkenheid van belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en stelt regels over het uitdaagrecht.

In deze verordening wordt verstaan onder:

- beleid: beleid van een bestuursorgaan in brede zin, waaronder algemeen verbindende voorschriften, andere besluiten van algemene strekking en gedragslijnen, projecten, programma's of plannen van Delfland om een bepaald doel te realiseren;
- bestuursorgaan: verenigde vergadering of college;
- college: college van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland;
- Delfland: Hoogheemraadschap van Delfland;
- inspraak: de mogelijkheid die een bestuursorgaan inwoners en belanghebbenden biedt om hun mening te geven als bedoeld in artikel 79, tweede lid, van de Waterschapswet;
- inwoners: ingezetenen van Delfland als bedoeld in artikel B 4 van de Kieswet;
- maatschappelijke organisaties: verenigingen, stichtingen en andere organisaties zonder winstoogmerk die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving in het beheergebied van Delfland;
- participatie: het op initiatief van Delfland betrekken van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid;
- uitdaagrecht: recht van inwoners en maatschappelijke partijen om een waterschapstaak uit te voeren als bedoeld in artikel 79, derde lid, van de Waterschapswet.

Hoofdstuk 2. Participatie

Artikel 2. Toepassen van participatie

1. Participatie wordt toegepast met als doel:
    a. kennis en ervaring uit de samenleving te benutten,
    b. draagvlak voor beleid en projecten te vergroten,
    c. de kwaliteit van besluiten te verbeteren,
    d. transparantie en vertrouwen tussen bestuur en samenleving te versterken.
2. Elk bestuursorgaan besluit over zijn eigen beleid of en op welke wijze participatie plaatsvindt.
3. Deze verordening wordt zoveel mogelijk toegepast bij:
    a. het vaststellen of wijzigen van de waterschapsverordening bedoeld in artikel 2.5 van de Omgevingswet,
    b. een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet en
    c. een projectbesluit als bedoeld in artikel 5.44 van de Omgevingswet.

    Daarbij neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht, bedoeld in de artikelen 10.3a en 10.8 van het Omgevingsbesluit, in acht.
4. Er vindt geen participatie plaats als:
    a. het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een ondergeschikte herziening van die trajecten of het beleid gaat;
    b. participatie bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
    c. de uitkomst van de participatie vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;

d. sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
e. het om interne of personele aangelegenheden van Delfland gaat;
f. het de financiën van Delfland betreft, zoals de begroting, de jaarrekening, de tarieven voor de dienstverlening door Delfland of belastingverordeningen;
g. het een subsidieverordening of een subsidieregeling betreft.

Artikel 3. Participatieproces

1. Het bestuursorgaan stelt voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid een participatieparagraaf op, waarin staat omschreven:
   a. of een participatieproces zal worden doorlopen.
   b. zo ja, hoe dat participatieproces wordt vormgegeven, waarbij het bestuursorgaan een keuze maakt uit:
      - 1°. informeren: inwoners en maatschappelijke partijen krijgen informatie;
      - 2°. raadplegen of inspraak: inwoners en maatschappelijke partijen kunnen hun mening geven;
      - 3°. adviseren: het bestuursorgaan gaat in gesprek met inwoners en maatschappelijke partijen en betrekt hun adviezen bij het nemen van het besluit;
      - 4°. coproduceren: het bestuursorgaan maakt samen met inwoners en maatschappelijke partijen een plan en besluit daarover.
   c. wat met de resultaten van het participatieproces wordt gedaan.
2. Bij het opstellen van de participatieparagraaf wordt rekening gehouden met het door de verenigde vergadering vastgestelde Beleidskader Participatie 2021, inclusief het daarin opgenomen procesinstrument participatie.
3. Als de verenigde vergadering het bevoegde bestuursorgaan is, draagt het college zorg voor het opstellen van de participatieparagraaf en neemt deze op in het bestuursvoorstel voor de verenigde vergadering.

Artikel 4. Inspraak

Als een bestuursorgaan in het kader van de participatie voor inspraak kiest of als inspraak wettelijk verplicht is, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 5. Eindverslag

1. Nadat participatie heeft plaatsgevonden stelt het bestuursorgaan een eindverslag op.
2. Het eindverslag bevat in ieder geval:
   a. een beschrijving van het participatieproces en de gebruikte participatievormen;
   b. een overzicht van de deelnemers;
   c. de uitkomsten van het proces;
   d. een reactie op die uitkomsten waarbij beargumenteerd is aangegeven of en hoe het beleid naar aanleiding daarvan is aangepast.
3. Als het college op grond van artikel 3, derde lid, de participatieparagraaf heeft opgesteld, stelt het college ook het eindverslag op en informeert de verenigde vergadering over de inhoud.

Hoofdstuk 3. Uitdaagrecht

Artikel 6. Toepassen van uitdaagrecht

1. Elk bestuursorgaan besluit over zijn eigen waterschapstaken of hierop uitdaagrecht wordt toegepast.
2. Toepassing van het uitdaagrecht, al dan niet naar aanleiding van een spontaan verzoek, is in ieder geval niet mogelijk als:

a. het verzoek geen betrekking heeft op een taak van Delfland;
b. het activiteiten betreft waarvan de aard zich tegen de toepassing van het uitdaagrecht verzet, waaronder:
    i. de uitvoering van de wettelijke waterschapstaken zoals het beheer van waterkeringen en rioolwaterzuiveringen, dan wel
    ii. activiteiten die mogelijk de waterveiligheid of processen op de RWZI's kunnen verstoren;
c. de continuïteit van de taakuitoefening;
d. het een lopend uitvoeringstraject of een ondergeschikte aanpassing daarvan betreft;
e. toepassing van het uitdaagrecht bij of krachtens wettelijk voorschrift of beleid is uitgesloten;
f. de uitvoering van de taak dermate spoedeisend is dat de toepassing van het uitdaagrecht niet kan worden afgewacht;
g. de kosten van de uitvoering van de taak boven de Europese drempelwaarde uitkomen of uitvoering strijdig zou zijn met lopende opdrachten, staatssteunregels of het beleid van Delfland, waaronder inkoopbeleid.

3. Bij de afweging of het uitdaagrecht wordt toegepast worden onder andere meegenomen:
a. doelmatigheid en (kosten)efficiëntie. Dit geldt zowel voor de inhoud van het verzoek zelf, als voor de inpassing van het verzoek in het geheel van bestaande en voorziene werkzaamheden van Delfland.
b. of voldaan wordt aan dezelfde eisen als waaraan Delfland gebonden is als eindverantwoordelijke voor de betreffende waterschapstaak.

Artikel 7. Verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht wordt schriftelijk ingediend bij het college. Indien het college niet het bestuursorgaan is dat bevoegd is hierop te reageren, stuurt het college het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is hierop te reageren en informeert de verzoeker hierover.
2. Als het gebruik van een bepaald formulier of andere vorm van indiening is voorgeschreven, wordt daarvan gebruik gemaakt. Het verzoek bevat in ieder geval de volgende onderdelen:
    a. een omschrijving van de taak die de verzoeker wil uitvoeren;
    b. een motivering waarom en hoe de verzoeker de taak wil uitvoeren en hoe dit aansluit bij een doelmatige aanpak;
    c. informatie over de betrokkenheid, kennis en ervaring van de verzoeker;
    d. een indicatie van het draagvlak onder belanghebbenden;
    e. een indicatie van de kosten die aan de uitvoering van de taak zijn verbonden en welke financieringsbronnen zijn voorzien;
    f. een omschrijving van de manier waarop de verzoeker wil samenwerken met Delfland of ondersteuning nodig heeft van Delfland;
    g. hoe en over welke periode de activiteiten zullen worden uitgevoerd en op welke wijze de uitvoering zal leiden tot eenzelfde of beter resultaat dan dat wanneer Delfland de activiteit zelf zou uitvoeren;
    h. inzicht in hoe de kwaliteit en de uitvoering van de taak op de langere termijn kan worden gewaarborgd.
3. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie vragen.

Artikel 8. Beoordeling verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Als de verenigde vergadering op het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
2. Het bevoegde bestuursorgaan reageert inhoudelijk binnen 12 weken op het verzoek en kan deze termijn tot 1 jaar verlengen.
3. Het bestuursorgaan onderbouwt de definitieve reactie op het verzoek.

Artikel 9. Uitvoering taak

Als het bestuursorgaan het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht toewijst, maakt het met de verzoeker afspraken via een overeenkomst over in ieder geval:

a. het proces, het resultaat en de looptijd van de uitvoering van de taak;
b. het budget en de financieringswijze van de uitvoering van de taak;
c. het contact met het bestuursorgaan gedurende de uitvoering van de taak;
d. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de uitvoering van de taak; en
e. de evaluatie van de uitvoering van de taak.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Artikel 10. Evaluatieverslag

Het college brengt verslag uit aan de verenigde vergadering over de uitvoering van deze verordening.

Artikel 11. Nadere regels college

Het college kan over participatie of het uitdaagrecht nadere regels vaststellen.

Artikel 12. Hardheidsclausule

Het bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze verordening. Het bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 13. Intrekking oude verordening

De Inspraakverordening Delfland 2011 wordt ingetrokken gelijktijdig met de inwerkingtreding van deze verordening.

Artikel 14. Overgangsrecht

Op inspraakprocedures die zijn gestart voor inwerkingtreding van deze verordening blijft de Inspraakverordening Delfland 2011 van toepassing.

Artikel 15. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na die van bekendmaking.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Participatieverordening Delfland 2026.

DMS#2555402

Toelichting Participatieverordening Delfland 2026

Algemeen

Op 1 januari 2025 is de Wet versterking Participatie op decentraal niveau in werking getreden (Stb. 2024, 203, hierna: wet). Deze wet beoogt het draagvlak voor het beleid van decentrale overheden, en de uitvoering en evaluatie daarvan, te vergroten door inwoners hier een grotere rol in te geven. Met de invoering van de wet komt er een wettelijke verplichting om de Inspraakverordening Delfland 2011 te vervangen door een participatieverordening. Bij de inwerkingtreding van de participatieverordening wordt daarom gelijktijdig de inspraakverordening Delfland 2011 ingetrokken.

Deze participatieverordening regelt de betrokkenheid van belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Daarnaast verplicht de wet regels te stellen over uitdaagrecht. Bij het uitdaagrecht kunnen inwoners of maatschappelijke partijen het waterschap verzoeken om de feitelijke uitvoering van een taak van het waterschap over te nemen als zij denken deze taak beter te kunnen uitvoeren.

Verhouding met het Beleidskader Participatie
De verenigde vergadering heeft op 11 maart 2021 het Beleidskader Participatie vastgesteld. In dit beleidskader beschrijft Delfland ambities en kaders voor participatie met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties vanuit de verschillende rollen van Delfland: initiatiefnemer, bevoegd gezag en participant. Voor de rol van initiatiefnemer is een procesinstrument ontwikkeld waarmee de gewenste participatie in beeld gebracht wordt met een analyse, strategie en ontwerp.

In deze verordening zijn bindende regels vastgelegd over hoe ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van Delfland worden betrokken. Het toepassingsgebied richt zich zodoende op Delfland in de rol van initiatiefnemer bij de eigen beleidsontwikkeling en initiatieven, bijvoorbeeld bij beleid over het voorkomen van wateroverlast of het aanleggen van een natte ecologische zone. In de participatieverordening wordt verwezen naar het Beleidskader Participatie 2021. Daarmee wordt het bestaande beleid in deze verordening vastgelegd.

Artikelsgewijs

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit artikel is een aantal definities opgenomen. Enkele begrippen worden hieronder nader toegelicht.

beleid
Het begrip ‘beleid’ heeft betrekking op het beleid van een bestuursorgaan in brede zin. Algemeen verbindende voorschriften en andere besluiten van algemene strekking worden tot beleid gerekend. Ook gedragslijnen, projecten, programma's en plannen vallen hieronder.

bestuursorgaan
Participatie is mogelijk bij besluiten van twee bestuursorganen van het Hoogheemraadschap van Delfland: de verenigde vergadering en het college van dijkgraaf en hoogheemraden (hierna: het college). Besluiten van de verenigde vergadering worden overigens altijd voorbereid door het college (artikel 84, tweede lid, van de Waterschapswet).
De dijkgraaf is voor het doel van deze verordening buiten de definitie van bestuursorgaan gehouden. De dijkgraaf zal in zijn hoedanigheid als bestuursorgaan alleen in zeldzame gevallen

een besluit nemen. In een dergelijk geval zal een besluit vanwege het bijzondere belang zich niet lenen voor toepassing van participatie.

participatie
De wet voorziet participatie in verschillende fases van het proces. Naast de voorbereiding wordt ook participatie bij uitvoering en evaluatie van beleid genoemd. Gezien de specifieke wettelijke taak van het waterschap zullen de uitvoering en evaluatie van beleid zich in de regel minder lenen voor participatie.

uitdaagrecht
Voor de definitie van uitdaagrecht is aangesloten bij artikel 79, derde lid, van de Waterschapswet. Op grond daarvan kunnen inwoners en maatschappelijke organisaties een verzoek doen om waterschapstaken uit te voeren. Het uitdaagrecht omvat niet alleen het overnemen van taken, maar ook het zogenoemde samenwerkingsrecht. Een verzoek tot het overnemen van de feitelijke uitvoering van een taak van het waterschap kan ook leiden tot afspraken over het uitvoeren van publieke taken tussen inwoners en waterschap.

Hoofdstuk 2. Participatie

Artikel 2. Toepassen van participatie

Uitgangspunt is dat de bestuursorganen binnen het waterschap, elk over hun eigen taken en bevoegdheden, bepalen of participatie plaatsvindt. Dit is vanzelfsprekend met uitzondering van die gevallen waarin de wet tot participatie verplicht.

Hier is aan toegevoegd dat bij het vaststellen of wijzigen van bepaalde kerninstrumenten uit de Omgevingswet, namelijk: de waterschapsverordening, programma’s en projectbesluiten, ook zoveel mogelijk de verordening wordt gevolgd.

Vervolgens is een aantal uitzonderingen voor participatie geformuleerd. Er vindt bijvoorbeeld geen participatie plaats als participatie bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten. Maar ook als er voor het bestuursorgaan heel weinig ruimte is gelaten om (beleids)keuzes te maken of als het interne of personele aangelegenheden van Delfland betreft. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een mandaatbesluit. In die gevallen heeft participatie geen toegevoegde waarde.

Het is van belang op te merken dat terughoudend met de uitzonderingsgronden moet worden omgegaan. Ook moet steeds aandacht zijn voor het feit dat participatie zich niet alleen over de voorbereiding, maar ook over de uitvoering en evaluatie uitstrekt. Als participatie bij de voorbereiding geen toegevoegde waarde heeft, geldt dat niet noodzakelijkerwijs ook voor de uitvoering of evaluatie. Als een beroep op een uitzonderingsgrond wordt gedaan en van participatie wordt afgezien, dan moet dat worden onderbouwd in bijvoorbeeld het bestuursvoorstel.

De rekenkamer valt buiten het toepassingsgebied van de participatieverordening. Dit geldt zowel voor de besluiten die de rekenkamer zelf neemt, voornamelijk: het vaststellen van onderzoeksrapporten, als op de besluiten die de verenigde vergadering neemt naar aanleiding van de rapporten van de algemene rekenkamer aangaande het wel of niet overnemen van aanbevelingen.

Volledigheidshalve: Deze verordening gaat over overheidsbeleid en participatie waarvoor de overheid zelf verantwoordelijk is. Deze gaat niet over de eventueel door de initiatiefnemer bij een aanvraag om een omgevingsvergunning te verrichten participatie.

Artikel 3. Participatieproces

In dit artikel is geregeld dat het bestuursorgaan een participatieparagraaf moet opstellen. Dit zorgt voor duidelijkheid over het proces, het doel en de vorm van de participatie. De participatieparagraaf kan onderdeel zijn van een bestuursvoorstel of plan van aanpak. Een losstaand participatieplan is ook mogelijk. Bij het opstellen moet rekening worden gehouden met het procesinstrument participatie uit het door de verenigde vergadering vastgestelde Beleidskader Participatie. Verder is geregeld dat het college voor het opstellen van de participatieparagraaf zorgt als het om een bevoegdheid van de verenigde vergadering gaat.

Dit artikel sluit aan bij de verschillende participatieniveaus uit de participatieladder zoals opgenomen in het Beleidskader Participatie uit 2021. Die participatieladder kent vijf participatieniveaus: informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren en beslissen. Daarbij is in het beleidskader opgemerkt dat het niveau 'beslissen' niet aan de orde is omdat Delfland de uitvoering van haar specifieke vanuit wet- en regelgeving opgedragen taken niet kan overdragen. In de terminologie van de participatieladder is in deze verordening 'inspraak' toegevoegd naast 'raadplegen'. Inspraak is specifiek verder uitgewerkt in artikel 4.

Daarbij wordt volledigheidshalve opgemerkt dat het participatiebegrip zoals opgenomen in de Waterschapswet na invoering van de Wet versterking participatie op decentraal niveau niet geheel synchroon loopt met de participatiedefinitie uit de Omgevingswet die als basis dient voor het Beleidskader Participatie. De Omgevingswet verstaat onder participatie: '*het in een vroegtijdig stadium betrekken van bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit*'. Vanuit de Waterschapswet is in het huidige artikel 79 opgenomen dat de verenigde vergadering een verordening vaststelt waarin regels worden gesteld met betrekking tot '*de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van dat bestuur worden betrokken*'.

Artikel 4. Inspraak
Dit artikel is een vertaling van art. 79 lid 2 Waterschapswet, waarin staat dat indien de verenigde vergadering participatie regelt in de vorm van inspraak, deze wordt verleend door toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, tenzij in de verordening anders is bepaald.

Een bestuursorgaan kan op grond van de verordening inspraak verlenen, ook als de wet dat niet verplicht stelt. Inspraak kan eventueel naast een andere vorm van participatie plaatsvinden. Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht bevat de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Deze afdeling is van toepassing als inspraak wordt verleend.

Voor de uniforme openbare voorbereidingsprocedure geldt dat het doel is om:

- zorgvuldige besluitvorming te waarborgen,
- de uitkomsten hiervan te legitimeren,
- de rechten en belangen van burgers te beschermen en
- beleid met andere overheden te coördineren.

De procedure voorziet in de wijze waarop een bestuursorgaan ontwerpbesluiten ter inzage moet leggen, hoe belanghebbenden hierop kunnen reageren en hoe bestuursorganen met deze reacties moeten omgaan. Zo moeten belanghebbenden zowel schriftelijk als mondeling kunnen reageren

en moet de termijn voor de reactie ten minste zes weken bedragen. Dit geldt dus ook als afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht op inspraak wordt toegepast.

Artikel 5. Eindverslag
Op grond van dit artikel moet het bestuursorgaan, nadat participatie heeft plaatsgevonden, een eindverslag daarvan opstellen. Dit eindverslag kan worden opgenomen in een losstaand document, maar het kan ook een onderdeel van een bestuursvoorstel of passage in een brief zijn. Hierbij is een aantal elementen opgesomd die in ieder geval een plaats moeten krijgen in het verslag. Verder is geregeld dat het college voor het opstellen van het verslag zorgt als het om een bevoegdheid van de verenigde vergadering gaat. Het ligt overigens voor de hand om degenen die hebben deelgenomen aan de participatie het eindverslag toe te sturen.

Dit eindverslag sluit aan bij de motiveringsplicht zoals opgenomen in het Beleidskader Participatie.

Hoofdstuk 3. Uitdaagrecht

Artikel 6. Toepassen van uitdaagrecht
Uitgangspunt is dat de bestuursorganen binnen het waterschap, elk over hun eigen taken, bepalen of het uitdaagrecht wordt toegepast. Naast een actief besluit van het bestuursorgaan om het uitdaagrecht toe te passen op bepaalde taken, kan het uitdaagrecht ook op eigen initiatief van burgers of maatschappelijke organisaties worden ontvangen.

In dit artikel is een aantal gevallen opgenomen waarin toepassing van het uitdaagrecht in ieder geval niet mogelijk is. Omdat bij het uitdaagrecht de uiteindelijke verantwoordelijkheid bij Delfland blijft liggen, moet de uitvoering door inwoners of maatschappelijke partijen aan dezelfde eisen voldoen. Een belangrijk aspect is het aanbestedingsrecht, omdat daarvan niet kan worden afgeweken. Het uitdaagrecht kan worden gezien als een vorm van maatschappelijk aanbesteden, waarop het inkoopbeleid van Delfland van toepassing is.

Artikel 7. Verzoek toepassing uitdaagrecht
Toepassing van het uitdaagrecht begint, ongeacht het bestuursorgaan dat bevoegd is, met een verzoek aan het college. Hiervoor is gekozen zodat het verzoek centraal wordt ontvangen. Het verzoek moet schriftelijk worden ingediend. Met ‘schriftelijk’ is meer bedoeld dan ‘op papier geschreven’. Een verzoek kan ook digitaal worden gedaan. In het artikel is bepaald welke gegevens het verzoek in ieder geval bevat. Als hiervoor een formulier of een andere vorm van indiening is voorgeschreven, moet het verzoek met gebruikmaking van dat formulier of andere vorm van indiening worden gedaan.

Als aanvullende informatie nodig is om op het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht te reageren of als het verzoek niet compleet is, kan het college deze informatie opvragen. Het ligt voor de hand dat het college dan met de verzoeker in gesprek gaat.

Artikel 8. Beoordeling verzoek toepassing uitdaagrecht
Het college neemt alle verzoeken om toepassing van het uitdaagrecht in ontvangst en zendt deze door aan het bevoegde bestuursorgaan. Het bevoegde bestuursorgaan wijst het verzoek af als een van de gevallen, genoemd in artikel 6, tweede lid, zich voordoet. Verder zijn in dit artikel een aantal omstandigheden genoemd waaronder het bestuursorgaan het verzoek kan afwijzen. Het is dan aan het bestuursorgaan om een afweging te maken welke belangen zwaarder wegen.

In het artikel is een ruime termijn opgenomen waarbinnen het bestuursorgaan inhoudelijk op het verzoek reageert. De ruime termijn van 12 weken met mogelijkheid tot verlenging tot een jaar is

gekozen omdat de beoordeling van een verzoek om toepassing te geven aan het uitdaagrecht maatwerk vraagt. De diversiteit van onderwerpen is groot, waardoor implicaties en complexiteit ver uiteen kunnen lopen. Hierdoor is vooraf moeilijk in te schatten wanneer een inhoudelijke reactie mogelijk zal zijn. De verzoeker zal tussen indiening en de inhoudelijke reactie op de hoogte gesteld worden van de verwachte reactietijd. Op voorhand zijn geen specifieke eisen gesteld aan de inhoud van de reactie. Het spreekt voor zich dat de definitieve reactie moet worden onderbouwd.

Het uitdaagrecht is een recht dat zich richt op het mogen indienen van een verzoek. Deze verordening geeft kaders waaraan een verzoek moet voldoen en wanneer een verzoek afgewezen zal worden, maar bevat geen recht op honorering van het verzoek wanneer aan bepaalde eisen wordt voldaan.

Artikel 9. Uitvoering
Als het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht wordt toegewezen, maakt het bestuursorgaan afspraken met de indiener over de uitvoering en welke stappen er volgen als de afspraken niet worden nagekomen. Afspraken zullen worden vastgelegd in een overeenkomst.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Artikel 10. Evaluatieverslag
Dit artikel bevat de verplichting voor het college om periodiek aan de verenigde vergadering inzichtelijk te maken hoe de participatieprocessen zijn verlopen. Vanuit praktisch oogpunt zal deze evaluatie samen uitgevoerd worden met evaluatie van het Beleidskader Participatie.

Artikel 11. Nadere regels college
Het college heeft de bevoegdheid om nadere regels vast te stellen en bepaalde artikelen uit de verordening verder uit te werken.

Artikel 12. Hardheidsclausule
Om maatwerk te garanderen en onevenredig bezwarende uitkomsten van de toepassing van deze verordening te voorkomen, heeft het bestuursorgaan de mogelijkheid om in uitzonderlijke gevallen af te wijken van de bepalingen in deze verordening. Het bestuursorgaan moet wel onderbouwen waarom het afwijkt.

DMS#2555404

Bijlage 3

Vergelijking Inspraakverordening Delfland 2011 en Participatieverordening Delfland 2026

De Participatieverordening Delfland 2026 is de wettelijk verplichte opvolger van de Inspraakverordening Delfland 2011. De participatieverordening verschilt van de inspraakverordening op twee punten:

1. Uitgebreider toepassingsbereik:
    - Inspraakverordening: beperkt tot inspraak bij voorbereiding van besluiten van de verenigde vergadering.
    - Participatieverordening: betreft voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van zowel de verenigde vergadering als het college. Hierbij is aansluiting gezocht bij het bestaande Beleidskader Participatie 2021.
2. Introductie van het uitdaagrecht.

De participatieverordening is een nieuw document, gebaseerd op aangepaste wetgeving. Als uitgangspunt is de Model Participatieverordening van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) gebruikt. In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in hoe de bepalingen uit de Inspraakverordening Delfland 2011 vertaald zijn in de Participatieverordening Delfland 2026:

Artikel in inspraakverordening:	Artikel in participatieverordening:
1. Begrippen	1. Doel en begrippen. *De begrippenlijst is aangepast naar terminologie en vindplaats in huidige wetgeving, en daarnaast uitgebreid om aan te sluiten bij de nieuwe inhoud.*
2. Object van inspraak *Beschrijft het beperkte toepassingsbereik van de inspraakverordening*	2. Toepassen van participatie *Beschrijft het ruimere toepassingsbereik van de participatieverordening.*
3. Inspraakprocedure *Verwijst naar afdeling 3.4 Awb (uniforme openbare voorbereidingsprocedure).*	3. Participatieproces • *Verwijst naar Beleidskader Participatie 2021. Dit artikel bevat ook verplichting om een participatieparagraaf op te stellen.* • *Inspraak als participatievorm wordt verder uitgewerkt in artikel 4.* 4. Inspraak *Verwijst naar afdeling 3.4 Awb (uniforme openbare voorbereidingsprocedure).*
4. Terinzagelegging	*Komt niet zelfstandig terug. Standaardprocedure rond terinzagelegging uit afdeling 3.4 Awb wordt toegepast.*
5. Rapportage	5. Eindverslag bij toepassing participatie 10. Evaluatieverslag
6. Inwerkingtreding	15. Inwerkingtreding en citeertitel
7. Overgangsrecht	14. Overgangsrecht
8. Citeertitel	15. Inwerkingtreding en citeertitel

Daarnaast bevat de Participatieverordening Delfland 2026 in hoofdstuk 3 (artikel 6 tot en met 9) de regels met betrekking tot het uitdaagrecht. Daaronder vallen de omschrijving van het toepassingsbereik, de eisen die worden gesteld aan een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht, de wijze van beoordeling en de vastlegging van afspraken als tot uitvoering wordt overgegaan. Dit komt niet terug in de Inspraakverordening Delfland 2011.

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3845
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.12
Titel Koop - Beleidsnota Peilbeheer 2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Manita Koop	5 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De VV voor te stellen:

1. De Beleidsnota Peilbeheer uit 2017 in te trekken.
2. De Nota van beantwoording zienswijzen inzake de Ontwerp-Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS 2549508) vast te stellen;
3. De Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS 2549507) vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Vaststelling Beleidsnota Peilbeheer 2026
Versienummer	1
Dossiernummer	3845
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
De VV voor te stellen:
1. De Beleidsnota Peilbeheer uit 2017 in te trekken.
2. De Nota van beantwoording zienswijzen inzake de Ontwerp-Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS 2549508) vast te stellen;
3. De Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS 2549507) vast te stellen.

2) Aanleiding

De VV heeft op 27 november 2025 unaniem een motie aangenomen om de Beleidsnota Peilbeheer uit 2017 (DMS-nummer 1301775) aan te passen aan de geldende wet- en regelgeving. Door veranderingen en ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de uitvoeringspraktijk is het gewenst de nota technisch te actualiseren.
De motie vraagt om de actualisatie van de nota nog in 2026 ter besluitvorming voor te leggen aan de VV.
Het ontwerp van de Beleidsnota Peilbeheer 2026 heeft ter inzage gelegen van 15 juni 2026 tot en met 31 juli 2026. Wij hebben hierop twee zienswijzen ontvangen.

3) Beoogd effect

Een Beleidsnota Peilbeheer, die geactualiseerd is naar de huidige wet- en regelgeving en aan de huidige uitvoeringspraktijk.

4) Kernboodschap

Delfland heeft de Beleidsnota Peilbeheer uit 2017 aangepast, zodat deze voldoet aan de huidige wet- en regelgeving en uitvoeringspraktijk. Dit sluit aan bij de wens van de VV, zoals vastgesteld in de motie van 27 november 2025.

De vorige versie van deze nota is uit 2017. Sindsdien is onder andere het juridisch kader veranderd, zoals door de komst van de Omgevingswet. Daarnaast hebben wij op verzoek van de VV nu duidelijk in de nota opgenomen dat Delfland bij de voorbereiding en vaststelling van peilbesluiten het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel toepast, overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
Daarnaast zijn sommige werkwijzen uit de nota uit 2017 niet meer in gebruik. Hierop hebben wij de nota aangepast. Verder heeft de tekst op sommige plekken een verbeterslag gekregen, zodat deze duidelijker is.
De volledige beleidsmatige herziening van de nota vindt op een later moment plaats.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Op 6 juli 2017 heeft de VV de Beleidsnota Peilbeheer (kenmerk 57672) vastgesteld.

In de op 27 november 2025 unaniem aangenomen 'Motie actualisatie Beleidsnota Peilbeheer' vraagt de VV om uiterlijk eind 2026 een technische actualisatie van de Beleidsnota Peilbeheer ter vaststelling voor te leggen.
Het ontwerp van de geactualiseerde Beleidsnota Peilbeheer 2026 hebben wij op 2 juni 2026 vastgesteld voor de terinzagelegging. Deze vond plaats van 15 juni 2026 tot en met 31 juli 2026. Hierop hebben wij twee zienswijzen ontvangen.

6) Regelgeving en Beleid

Hoofdstuk 3 van de Beleidsnota Peilbeheer (DMS-nummer 2518176) beschrijft welke wet- en regelgeving van toepassing is op het peilbeheer. Het betreft onder meer de Omgevingswet, de Waterschapswet, de Algemene wet bestuursrecht, de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Waterschapsverordening van Delfland.
Een nadere toelichting hierop is opgenomen in Bijlage 2 van de nota.

De belangrijkste wijzigingen die in het kader van deze actualisatie zijn doorgevoerd, hebben we toegelicht onder punt 15 van dit voorstel.

7) Financiën

De actualisatie van de Beleidsnota Peilbeheer heeft geen financiële consequenties. Eventuele financiële consequenties kunnen aan de orde komen bij de vaststelling van peilbesluiten, die een eigen besluitvorming heeft.

8) Duurzaamheid

De actualisatie van de Beleidsnota Peilbeheer heeft geen consequenties met betrekking tot duurzaamheid.

9) Organisatorische en personele consequenties

De actualisatie van de Beleidsnota Peilbeheer heeft geen organisatorische of personele consequenties.

10) OR

Niet van toepassing.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Bij het opstellen van de Nota van Beantwoording hebben wij een zorgvuldige afweging gemaakt of we moesten komen tot een aanpassing van de Beleidsnota Peilbeheer.
We hebben op basis van de zienswijzen Bijlage 2 van de nota (Wetgeving en beleidskaders) op enkele punten verduidelijkt. Ook hebben we in § 5.2 en 5.8 van de nota de agrarische collectieven als voorbeeld van een van onze samenwerkingspartners benoemd. En wij hebben de Beleidsregel Dempen en graven expliciet benoemd als voorbeeld van een uitwerking van de Waterschapsverordening. Hiermee blijft deze actualisatie gericht op het verwerken van gewijzigde wet- en regelgeving en bestaande werkwijzen, en niet op een integrale beleidsmatige herziening van het peilbeleid.
Desondanks blijft altijd een risico bestaan dat een of meer belanghebbenden niet tevreden zijn met onze keuze. Hiervoor staat de mogelijkheid open om in te spreken bij de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit en de Verenigde Vergadering.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

De ontwerp-Beleidsnota Peilbeheer 2026 heeft ter inzage gelegen van 15 juni 2026 tot en met 31 juli 2026, zodat partijen zienswijzen konden indienen. Wij hebben twee zienswijzen ontvangen. De ingebrachte punten hebben wij beantwoord in de Nota van beantwoording.

Bij de behandeling van de Beleidsnota Peilbeheer 2026 in de commissie Waterkwaliteit en Waterkwantiteit bestaat de mogelijkheid voor belanghebbenden om in te spreken.

Zodra de Beleidsnota Peilbeheer 2026 is vastgesteld, brengen wij dit via de gebruikelijke kanalen onder de aandacht van betrokkenen.

Dossiernummer: 3845

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

In het VV-voorstel besluit de VV de Beleidsnota Peilbeheer uit 2017 in te trekken en de Beleidsnota Peilbeheer 2026 vast te stellen.

De Beleidsnota Peilbeheer 2026 wordt na vaststelling door de Verenigde Vergadering bekendgemaakt in het digitale Waterschapsblad.

Alle indieners van een zienswijze krijgen, na besluitvorming door het college de Nota van beantwoording toegestuurd.
Omdat Delfland de peilbesluiten in de praktijk al voorbereidt en vaststelt in overeenstemming met de actuele wet- en regelgeving, leidt de vaststelling van de Beleidsnota Peilbeheer 2026 door de VV niet tot aanvullende uitvoeringsacties.

14) Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op grond van de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet bevoegd de Beleidsnota Peilbeheer 2017 in te trekken en de Nota van beantwoording zienswijzen inzake de Ontwerp-Beleidsnota Peilbeheer 2026 vast te stellen en de Beleidsnota Peilbeheer 2026 vast te stellen.

15) Toelichting

Het voorliggende voorstel gaat over een actualisatie van de Beleidsnota Peilbeheer.
Daarbij zijn uitsluitend wijzigingen in wet- en regelgeving en werkwijzen verwerkt.
We hebben de volgende punten aangepast:

- Hoofdstuk 3 (Wetgeving en Beleidskaders) hebben wij geactualiseerd, evenals de toelichtingen hierop in Bijlage 2 (Wetgeving en Beleidskaders). De belangrijkste wijziging hangt samen met de invoering van de Omgevingswet. Delen van de Waterwet, delen van de Crisis- en herstelwet en de Wet natuurbescherming zijn opgegaan in de Omgevingswet.
- Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de systematiek van wet- en regelgeving gewijzigd, wat onder meer heeft geleid tot gewijzigde benamingen en een andere samenhang van beleidsinstrumenten van overheden, zoals het Nationaal Water Programma, het Waterbeheerprogramma, de Weging van het Waterbelang, de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en het gemeentelijke Omgevingsplan.
- Conform de tekst van de motie beschrijft de geactualiseerde nota hoe Delfland de algemene beginselen van behoorlijk bestuur toepast, te weten het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel uit Awb. Deze bestaande rechtsplicht was al onderdeel van onze uitvoeringspraktijk en hebben we in deze versie expliciet gemaakt in § 2.1 en Bijlage 2.
- De nota bevat nu 'Water & Bodem Sturend' als principe (dit was in eerste instantie alleen water als sturend principe). Vanuit dit principe hebben we de vereisten met betrekking tot het rekening houden met het tegengaan van CO2-emissies uit de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening opgenomen in § 5.6.1.
- Werkwijzen die niet meer worden toegepast hebben we geschrapt. Het gaat onder andere om § 4.3 en § 4.4, die de instrumenten Polderschets en Waterbeschikbaarheid beschreven. Tevens is het tekstblok rond 'Sturen met water' in § 5.6.3 geschrapt, omdat dit niet meer actueel was.
- Delfland heeft met 'Samenspel' verschillende benamingen van organisatieonderdelen gewijzigd. Deze hebben we aangepast of verwijderd.
- Naar aanleiding van de zienswijzen hebben wij in § 5.2 en 5.8 van de nota agrarische collectieven als voorbeeld van onze samenwerkingspartners benoemd. Daarnaast hebben wij in Bijlage 2 expliciet verwezen naar de kaart met de geometrische begrenzing van de 'belangrijke weidevogelgebieden' in Zuid-Holland, zoals opgenomen in bijlage 2 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. Ook hebben we het provinciale omgevingsbeleid in een alinea toegelicht met daarbij het provinciale Natuurbeheerplan als voorbeeld van een themagerichte uitwerking. Tot slot hebben we de Beleidsregel Dempen en graven expliciet benoemd als voorbeeld van een uitwerking van de Waterschapsverordening van Delfland.l

Tot slot hebben wij nog de volgende ambtshalve wijzigingen doorgevoerd:

- De term 'peilgebied' hebben wij consequent gebruikt (in plaats van het synoniem 'peilvak').
- In § 5.5.6 Stedelijk gebied hebben wij de laatste alinea gewijzigd door zowel in de titel als in het beleidsuitgangspunt ook begraafplaatsen te noemen.
- In § 1.4 Voorbereiding en vaststellingsprocedure hebben wij de gegevens van het proces definitief ingevuld.

16) Bijlagen

1. Nota van beantwoording zienswijzen Beleidsnota Peilbeheer 2026, inclusief de twee zienswijzen (DMS-nummer 2549508).
2. Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS-nummer 2549507).
3. Motie actualisatie Beleidsnota Peilbeheer, 27 november 2025 (DMS-nummer 2525072).

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Vaststelling Beleidsnota Peilbeheer 2026
Dossiernummer	3845

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Thursday 15 October 2026, dossiernummer 3845;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.

Overwegende dat:
Het van belang is de Beleidsnota Peilbeheer periodiek te actualiseren, zodat deze blijft aansluiten bij ontwikkelingen in beleid, wet- en regelgeving en de uitvoeringspraktijk.
De VV op 25 november 2025 hiertoe unaniem een motie heeft aangenomen.
Het college de ontwerp-Beleidsnota Peilbeheer ter inzage heeft gelegd van 15 juni 2026 tot en met 31 juli 2026 en hierop twee zienswijze heeft ontvangen.

Gelet op:
Artikel 56 en 77 van de Waterschapswet.

Besluit:

1. De Beleidsnota Peilbeheer uit 2017 in te trekken.
2. De Nota van beantwoording zienswijzen inzake de Ontwerp-Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS 2549508) vast te stellen;
3. De Beleidsnota Peilbeheer 2026 (DMS 2549507) vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3845

Nota van beantwoording zienswijzen

Beleidsnota Peilbeheer 2026

Datum : 15 oktober 2026

DMS-Nummer : 2549508

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **1**

1 Inleiding **2**

1.1 Inspraakprocedure 2

1.2 Doel van de nota van beantwoording 2

2 Behandeling zienswijzen **3**

2.1 Ingekomen zienswijzen 3

2.2 Inhoud zienswijzen en reactie Delfland 3

2.3 Ambtshalve wijzigingen 6

Bijlagen: Zienswijzen **7**

1 Inleiding

1.1 Inspraakprocedure

Dijkgraaf en hoogheemraden (hierna: het college) hebben op 2 juni 2026 de Beleidsnota Peilbeheer 2026 vastgesteld (DMS-nummer: 2518176) voor de inspraakprocedure. De Beleidsnota Peilbeheer 2026 heeft van 15 juni 2026 tot en met 31 juli 2026 ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn konden zienswijzen worden ingediend.

Er zijn twee zienswijzen ontvangen. In paragraaf 2 is opgenomen van wie wij zienswijzen hebben ontvangen en op welke datum.

De aanleiding voor de voornamelijk technische actualisatie van de Beleidsnota Peilbeheer aan de huidig geldende wet- en regelgeving en de huidige uitvoeringspraktijk komt voort uit een unaniem aangenomen motie in ons algemeen bestuur, de Verenigde Vergadering. Bij de uitwerking hebben wij duidelijk onderscheid gemaakt tussen de technische actualisatie in 2026 en een eventuele integrale inhoudelijke nieuwe afweging in een later stadium. Dit heeft als consequentie dat wij sommige punten uit de zienswijzen op dit moment (nog) niet meenemen maar wellicht in een later stadium bij de integrale inhoudelijke nieuwe afweging wel. Alle inhoudelijke punten, die wij nu hebben verzameld zijn waardevolle bouwstenen voor later.

We benadrukken dat de Beleidsnota Peilbeheer 2026 hoofdzakelijk een technische actualisatie van bestaande wet- en regelgeving en de bestaande uitvoeringspraktijk betreft, en dus *geen* integrale beleidsmatige afweging inhoudt. Hoewel geen sprake is van een integrale herziening, heeft het college ervoor gekozen de geactualiseerde beleidsnota in zijn geheel ter inzage te leggen.

Het bestuur van Delfland juicht actieve betrokkenheid van alle verschillende belanghebbende partijen toe. De betrokkenheid met het waterbeheer in ons gebied spreekt uit de binnengekomen zienswijzen. Wij waarderen de tijd en energie die de indieners van de zienswijzen hebben gestoken in het bestuderen van de beleidsnota en het onderbouwen van hun zienswijze. Hoewel dit niet altijd leidt tot aanpassingen, maakt het ons werk beter doordat het ons helpt bewuster te zijn van de gevolgen van ons werk voor het leven en werk van anderen.

Daarnaast kunnen punten uit de zienswijzen helpen bij het maatwerk, dat we bij verschillende peilbesluiten moeten voeren. Ook zonder wijziging van ons beleid maakt dat ons werk in de praktijk beter.

Wij hebben de zienswijzen en de daarin naar voren gebrachte punten zorgvuldig bestudeerd en van een zo adequaat mogelijk antwoord voorzien, ook in de gevallen waar de zienswijzen ingaan op zaken die niet direct zijn terug te leiden tot de ter inzage gelegen Beleidsnota Peilbeheer 2026.

1.2 Doel van de nota van beantwoording

In deze Nota van Beantwoording hebben wij de zienswijzen op de Beleidsnota Peilbeheer 2026 opgenomen en van beantwoording voorzien.

De zienswijzen hebben gedeeltelijk geleid tot aanpassing van de Beleidsnota Peilbeheer 2026 ten opzichte van het ontwerp daarvan. Deze staan in 2.2.

2 Behandeling zienswijzen

In dit hoofdstuk staat een samenvatting van de zienswijzen en de reactie daarop van Delfland. De volledige tekst van de zienswijzen is opgenomen in de bijlage bij deze nota.

2.1 Ingekomen zienswijzen

Nr.	Datum ontvangst	Afzender	Adres
1	27-7-2026	Coöperatie Agrarisch Collectief Midden-Delfland u.a.,	Schipluiden
2	28-7-2026	LTO Noord afdeling Delflands Groen	Schipluiden

2.2 Inhoud zienswijzen en reactie Delfland

Zienswijze 1: Coöperatie Agrarisch Collectief Midden-Delfland u.a.

De indiener van de zienswijze heeft de volgende punten naar voren gebracht:

a) Dit betreft de integrale benadering van peilbeheer. De zienswijze spreekt hiervoor waardering uit. De coöperatie ziet in de nota een goede basis om waar dat ecologisch wenselijk en verantwoord is, tijdelijke peilaanpassingen ten behoeve van weidevogels mogelijk te maken. De zienswijze ziet mogelijkheden om de nota op onderdelen te verduidelijken en te versterken, zodat voor initiatiefnemers én vergunningverleners helder is hoe de verschillende belangen en beleidsdoelen in de praktijk kunnen worden afgewogen. Indiener benadrukt het belang van samenwerking in het gebied. Midden-Delfland kent een lange traditie van samenwerking tussen belanghebbende partijen. Indiener spreekt de hoop uit dat de Beleidsnota Peilbeheer, in combinatie met ruimte voor gebiedsgericht maatwerk, bijdraagt aan wederzijds vertrouwen en effectieve uitvoering van gezamenlijke opgaven.
b) Indiener stelt voor om voor de omschrijving van weidevogelgebieden aan te sluiten bij de bestaande beleidskaders, zoals het Aanvalsplan Grutto en andere relevante provinciale natuurprogramma's.
c) Indiener adviseert om naast de reeds genoemde beleidsdocumenten ook expliciet het provinciale Natuurbeheerplan en andere relevante natuurbeleidskaders te betrekken bij de afweging rond peilbeheer. Volgens indiener bevatten deze kaders concrete doelstellingen voor biodiversiteit, hydrologie en leefgebieden die nauw samenhangen met het waterbeheer.
d) Voorgesteld wordt om naast terreinbeheerders ook agrarische collectieven expliciet als relevante gesprekspartner te benoemen. Volgens de indiener vervullen agrarische collectieven een belangrijke verbindende rol tussen agrariërs, natuurorganisaties, provincie en het waterschap en beschikken zij over waardevolle gebiedskennis.
e) Volgens de indiener kan tijdelijke peilverhoging tijdens het broedseizoen, afhankelijk van de lokale omstandigheden, een effectieve maatregel zijn om de kwaliteit van het leefgebied voor weidevogels te verbeteren. Het advies is om in de Beleidsnota Peilbeheer duidelijk tot uitdrukking te brengen dat voor dergelijke tijdelijke, gebiedsgericht maatregelen voldoende ruimte bestaat voor maatwerk binnen de geldende wettelijke en waterstaatkundige kaders.

f) Indiener adviseert om de beleidsruimte voor vergunningverleners op enkele onderdelen explicieter te beschrijven. Daarmee wordt volgens de indiener duidelijk dat natuurdoelen, waaronder de instandhouding en versterking van weidevogels, volwaardig kunnen worden betrokken in de belangenafweging wanneer de omstandigheden daarom vragen.

Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:

a) Wij onderschrijven het belang van samenwerking. De Beleidsnota Peilbeheer biedt hiervoor een integraal afwegingskader en laat ruimte voor gebiedsgericht maatwerk.
b) Delfland houdt bij de voorbereiding en vaststelling van peilbesluiten rekening met het belang van weidevogels. Daarbij sluiten wij aan bij de relevante wettelijke en beleidsmatige kaders die op het peilbeheer van toepassing zijn. Voor de begrenzing van (belangrijke) weidevogelgebieden maken wij onder meer gebruik van de geometrische begrenzing zoals opgenomen in Bijlage 2 bij de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Wij hebben naar aanleiding van de zienswijze in Bijlage 2 van de Beleidsnota Peilbeheer 2026 expliciet verwezen naar deze geometrische begrenzing van de belangrijke weidevogelgebieden in Zuid-Holland.
c) Het provinciale Natuurbeheerplan is een uitwerking van het provinciale omgevingsbeleid. Bij de voorbereiding van peilbesluiten betrekt Delfland de relevante provinciale beleidskaders, waaronder het provinciale omgevingsbeleid. Wij nemen het provinciale Natuurbeheerplan als voorbeeld op in Bijlage 2 van de Beleidsnota Peilbeheer 2026.
d) Delfland zet zich in om zoveel mogelijk relevante partijen bij de voorbereiding van peilbesluiten te betrekken. Zij beschikken over waardevolle gebiedskennis. Wij nemen agrarische collectieven als voorbeeld van samenwerkingspartners in de Beleidsnota Peilbeheer 2026 expliciet op (paragraaf 5.2 en 5.8).
e) Delfland onderschrijft dat tijdelijke peilverhogingen onder omstandigheden kunnen bijdragen aan natuurdoelen, zoals de verbetering van het leefgebied voor weidevogels. De mogelijkheid tot maatwerk bij het peilbeheer maakt reeds onderdeel uit van de bestaande uitvoeringspraktijk en is beschreven in paragraaf 5.1. In de Beleidsnota Peilbeheer 2026 wijzigt dit uitgangspunt niet.
f) Delfland heeft de bevoegdheid vergunningen te verlenen voor tijdelijke peilverhogingen ten behoeve van het broedseizoen van weidevogels. Daarbij krijgt dit belang volwaardige aandacht en lokaal maatwerk is het uitgangspunt. Deze werkwijze verandert niet met de Beleidsnota Peilbeheer 2026. Er is geen aanleiding om dit in deze technische herziening anders te omschrijven.

Samengevat heeft de zienswijze genoemd onder b, c en d aanleiding gegeven tot aanpassing van de Beleidsnota Peilbeheer 2026. De overige punten hebben geen aanleiding gegeven tot wijziging van de nota.

Zienswijze 2: LTO Noord afdeling Delflands Groen

De indiener van de zienswijze heeft de volgende punten naar voren gebracht:

a) Indiener stelt dat de praktische uitwerking van participatie in de Beleidsnota Peilbeheer (paragraaf 5.8) onvoldoende concreet is. Volgens de indiener is niet altijd controleerbaar of bij vergunningaanvragen voor afwijkende peilen daadwerkelijk sprake is geweest van een zorgvuldig participatieproces, omdat

daarbij geen inhoudelijke onderbouwing hoeft te worden overgelegd, zoals een overzicht van betrokken belanghebbenden, gespreksverslagen of een beschrijving van de ontvangen reacties en de wijze waarop deze zijn meegewogen. Indiener verzoekt om in de Beleidsnota Peilbeheer op te nemen dat de participatievereisten uit de Omgevingswet worden gekoppeld aan vergunningverlening voor peilwijzigingen, zodat participatie een aantoonbaar en toetsbaar onderdeel wordt van vergunningprocedures en besluitvorming over peilwijzigingen.

b) Indiener stelt dat eventuele compensatie van vervangend water, extra waterberging of andere mitigerende maatregelen als gevolg van een tijdelijke peilopzet altijd dient plaats te vinden binnen hetzelfde peilvak waarin de peilopzet wordt gerealiseerd. Volgens de indiener vormt een peilvak een hydrologisch samenhangend systeem en bieden compensatiemaatregelen buiten het betreffende peilvak onvoldoende zekerheid dat de waterhuishoudkundige gevolgen voor direct betrokken grondeigenaren en gebruikers daadwerkelijk worden gecompenseerd.
c) Indiener verzoekt om in de Beleidsnota Peilbeheer op te nemen dat het verlenen van een vergunning voor een tijdelijke peilopzet niet automatisch leidt tot een wijziging van het geldende peilbesluit. Daarnaast stelt de indiener dat een vergunning voor tijdelijke peilopzet altijd voor een vooraf bepaalde en begrensde periode wordt verleend, zodat tijdelijke maatregelen niet ongemerkt een permanent karakter krijgen. Volgens de indiener dienen wijzigingen van waterpeilen plaats te vinden via de daarvoor bedoelde bestuurlijke en juridische procedures. Het verzoek is dit expliciet in de Beleidsnota Peilbeheer vast te leggen.

Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:

Wij maken in deze reactie onderscheid tussen de vragen die betrekking hebben op de Beleidsnota Peilbeheer (a tot en met c) en vragen die buiten deze scope vallen. Onder de beantwoording van de vragen over de beleidsnota gaan wij apart nader in op het proces tot het verstrekken van vergunningen voor tijdelijk peilopzet.

a) De Beleidsnota Peilbeheer bevat uitgangspunten voor participatie bij peilbesluiten. In het geval dat Delfland naar aanleiding van een verleende vergunning eventueel zou besluiten tot aanpassing van het peilbesluit gelden hiervoor de gebruikelijke participatie- en inspraakmogelijkheden, waaronder terinzagelegging van een ontwerpbesluit, de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen en in te spreken bij de behandeling door het algemeen bestuur.
   De zienswijze geeft geen aanleiding om de Beleidsnota Peilbeheer op dit punt aan te passen.
b) Het onderwerp compensatie van vervangend water of extra waterberging binnen hetzelfde peilgebied maakt geen deel uit van de Beleidsnota Peilbeheer. Echter in het beleid van Delfland (Beleidsregel Dempen en Graven) staat dat het de voorkeur heeft om in hetzelfde peilgebied te compenseren. Dit betekent, dat dit niet verplicht is en dat Delfland de ruimte wil behouden om daar in specifieke gevallen van af te wijken. Een inperking van deze regel zou vergaande consequenties kunnen hebben op vele ruimtelijke ontwikkelingen (dus niet alleen weidevogelgebieden). Het doel blijft belangrijk: het watersysteem mag er niet op achteruitgaan. Wij hebben de genoemde beleidsregel naar aanleiding van dit punt uit de zienswijze opgenomen in bijlage 2 van de Beleidsnota Peilbeheer.
c) Een vergunning voor een afwijkend peil leidt niet automatisch tot een wijziging van het geldende peilbesluit. Een vergunning en een peilbesluit hebben een

verschillend karakter. Voor vergunningen voor een tijdelijke peilopzet wordt in de vergunningprocedure beoordeeld welke voorwaarden passend zijn voor de betreffende situatie. De vrees dat een verleende vergunning voor een tijdelijk peil ongemerkt leidt tot een aanpassing van het geldende peilbesluit, is ongegrond. En zoals onder a. aangegeven, gelden voor wijziging van een peilbesluit de in de Beleidsnota Peilbeheer vastgelegde bestuurlijke en juridische procedures. Hierbij hoort een integrale belangenafweging en worden belanghebbenden betrokken. Wij leggen het ontwerppeilbesluit ter inzage met de mogelijkheid zienswijzen in te dienen en in te spreken. Er is dus geen aanleiding de Beleidsnota Peilbeheer op dit onderdeel aan te passen.

Vergunningen voor tijdelijk peilopzet

Delfland kan in specifieke situaties een vergunning verstrekken voor een afwijkend peil, bijvoorbeeld tijdens het broedseizoen van weidevogels. Bij de vergunningaanvraag moet de initiatiefnemer aangeven of participatie heeft plaatsgevonden. De Omgevingswet stimuleert initiatiefnemers om belanghebbenden te betrekken, maar het ontbreken van participatie vormt op zichzelf geen grond om een vergunning te weigeren of een aanvraag buiten behandeling te stellen. Daarnaast maken de publicatie en de mogelijkheid hierover bezwaar in te dienen onderdeel uit van het reguliere proces van vergunningverlening.
Wij zijn van oordeel dat hiermee voldoende waarborgen bestaan voor een zorgvuldige voorbereiding, besluitvorming en rechtsbescherming van belanghebbenden. De zienswijze geeft daarom geen aanleiding om de Beleidsnota Peilbeheer op dit punt aan te passen.
Wel zijn de ingediende zienswijzen en eerdere signalen rond vergunningen voor peilafwijking ten behoeve van het broedseizoen van weidevogels aanleiding om het werkproces van vergunningverlening in deze specifieke situatie nog eens goed te beoordelen. We kijken op welke wijze we alle belangen tijdig in beeld krijgen en indien nodig hoe we dit kunnen verbeteren. Indien dit leidt tot aanpassingen informeren wij op dit punt het algemeen bestuur van Delfland, de Verenigde Vergadering, afzonderlijk.

Samengevat heeft punt b van de zienswijze aanleiding gegeven tot wijziging van de Beleidsnota Peilbeheer ten opzichte van het ontwerp daarvan.

2.3 Ambtshalve wijzigingen

Wij hebben twee ambtshalve wijzigingen doorgevoerd:

In paragraaf 5.5.6 hebben wij een zin over peilbeheer in relatie tot begraafplaatsen opgenomen. Daarom is voor de duidelijkheid in de titel nu ook ‘begraafplaatsen’ opgenomen. Hetzelfde is gebeurd in het beleidsuitgangspunt van die paragraaf.

Hoewel de termen peilgebied en peilvak synoniem zijn, spreken we consequent over peilgebieden. Dit hebben we in de nota rechtgezet.

Bijlagen: Zienswijzen

Zienswijze 1: Coöperatie Agrarisch Collectief Midden-Delfland u.a.

Zienswijze 2: LTO Noord afdeling Delflands Groen

Coöperatie Agrarisch Collectief Midden-Delfland u.a.

Coöperatie voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer voor Midden-Delfland e.o.

Hoogheemraadschap van Delfland
t.a.v. het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden
Postbus 3061
2601 DB Delft

Schipluiden, 27 juli 2026

Betreft: Zienswijze op de Ontwerp Beleidsnota Peilbeheer 2026

Geacht College van Dijkgraaf en Hoogheemraden,

Namens Coöperatie Agrarisch Collectief Midden-Delfland u.a. maken wij graag gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de Ontwerp Beleidsnota Peilbeheer 2026.

Wij waarderen dat de conceptnota uitgaat van een integrale benadering van peilbeheer, waarin verschillende maatschappelijke belangen zorgvuldig worden afgewogen. In een gebied als Midden-Delfland, waar landbouw, natuur, waterbeheer en recreatie nauw met elkaar verweven zijn, is een dergelijke integrale benadering essentieel.

Wij zien in de conceptnota een goede basis om waar dat ecologisch wenselijk en verantwoord is, tijdelijke peilaanpassingen ten behoeve van weidevogels mogelijk te maken. Tegelijkertijd zien wij op enkele onderdelen mogelijkheden om de nota verder te verduidelijken en te versterken, zodat voor initiatiefnemers én vergunningverleners helder is hoe de verschillende belangen en beleidsdoelen in de praktijk kunnen worden afgewogen.

1. Omschrijving van weidevogelgebieden

De nota spreekt over weidevogelgebieden, maar geeft geen nadere duiding. Wij adviseren hiervoor aan te sluiten bij bestaande beleidskaders, zoals de gebieden die zijn aangewezen binnen het Aanvalsplan Grutto en andere relevante provinciale natuurprogramma's. Dit vergroot de duidelijkheid voor zowel initiatiefnemers als vergunningverleners.

2. Betrekken van relevante natuurbeleidskaders

Wij adviseren om naast de reeds genoemde beleidsdocumenten ook expliciet het provinciale Natuurbeheerplan en andere relevante natuurbeleidskaders te betrekken bij de afweging rond peilbeheer. Deze bevatten concrete doelstellingen voor biodiversiteit, hydrologie en leefgebieden die nauw samenhangen met het waterbeheer.

3. Erkenning van de rol van agrarische collectieven

In de nota wordt gesproken over terreinbeheerders als relevante gesprekspartner. Wij adviseren om ook agrarische collectieven expliciet te benoemen. In Midden-Delfland worden veel natuurdoelen gerealiseerd via agrarisch natuurbeheer. Agrarische collectieven vervullen daarbij een belangrijke verbindende rol tussen agrariërs, natuurorganisaties, provincie en waterschap en beschikken over waardevolle gebiedskennis.

4. Ruimte voor tijdelijke peilaanpassingen

Tijdelijke peilverhoging tijdens het broedseizoen kan afhankelijk van de lokale omstandigheden een effectieve maatregel zijn om de kwaliteit van het leefgebied voor weidevogels te verbeteren. Wij adviseren om in de beleidsnota duidelijk tot uitdrukking te brengen dat voor dergelijke tijdelijke, gebiedsgerichte maatregelen voldoende ruimte bestaat voor maatwerk binnen de geldende wettelijke en waterstaatkundige kaders.

Waar maatregelen aantoonbaar bijdragen aan vastgestelde natuurdoelen en de belangen van andere betrokkenen zorgvuldig zijn afgewogen, verdient een werkbare en proportionele vergunningverlening de voorkeur.

5. Voldoende beleidsruimte voor vergunningverleners

Wij adviseren de beleidsruimte voor vergunningverleners op enkele onderdelen explicieter te beschrijven. Daarmee wordt niet vooruitgelopen op individuele vergunningaanvragen, maar wordt wel duidelijk dat natuurdoelen, waaronder de instandhouding en versterking van weidevogels, volwaardig kunnen worden betrokken in de belangenafweging wanneer de omstandigheden daarom vragen.

Bestuurlijke overweging

Wij zien deze beleidsnota niet alleen als een juridisch en beleidsmatig afwegingskader, maar ook als een document dat richting geeft aan de samenwerking in het gebied. Midden-Delfland kent een lange traditie van samenwerking tussen agrariërs, agrarische collectieven, natuurorganisaties, terreinbeheerders, gemeenten, provincie en het Hoogheemraadschap. Juist door gezamenlijk op te trekken zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet op het gebied van agrarisch natuurbeheer en de bescherming van weidevogels.

Wij hopen dat de definitieve beleidsnota deze samenwerking blijft ondersteunen door voldoende duidelijkheid te bieden over de wijze waarop maatschappelijke doelen, waaronder biodiversiteit en weidevogelbeheer, binnen het peilbeheer kunnen worden gerealiseerd. Een helder beleidskader, gecombineerd met ruimte voor gebiedsgericht maatwerk, draagt bij aan wederzijds vertrouwen en aan een effectieve uitvoering van gezamenlijke opgaven.

Wij vertrouwen erop dat onze opmerkingen worden betrokken bij de verdere uitwerking van de Beleidsnota Peilbeheer en zijn vanzelfsprekend graag bereid onze zienswijze nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter Agrarisch Collectief Midden-Delfland

LTO Noord afdeling Delflands Groen
De agrarische belangenbehartiger in Midden-Delfland

Hoogheemraadschap van Delfland
t.a.v. het college van dijkgraaf en hoogheemraden
Postbus 3061
2601 DB Delft
loket@hhdelfland.nl

Schipluiden, 28 juli 2026 Referentie nr.: DG-26-982

Betreft: Zienswijze Ontwerp Beleidsnota Peilbeheer 2026.

Geachte college van dijkgraaf en hoogheemraden,

Onze zienswijze richt zich met name op de onderdelen **participatie, compensatie binnen hetzelfde peilvak en de relatie vergunningverlening en peilbesluit** binnen de Nota Peilbeheer.

Een belangrijk uitgangspunt van de per 1 januari 2024 in werking getreden Omgevingswet is participatie. De Omgevingswet omschrijft participatie als: *"het in een vroeg stadium betrekken van belanghebbenden (inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit."* Participatie is daarmee niet slechts een formele stap in een procedure, maar een essentieel onderdeel van zorgvuldig bestuur en besluitvorming.

Met deze zienswijze verzoeken wij u om in het beleid meer duidelijkheid te geven over de wijze waarop participatie wordt ingevuld en geborgd bij peilwijzigingen en vergunningverlening.
Wij constateren dat de Nota Peilbeheer in de praktijk vaak volgt op reeds verleende vergunningen. Vanuit het gebied ontvangen wij signalen dat vergunningen worden verleend voor peilwijzigingen die naar onze mening niet altijd aansluiten bij de uitgangspunten van de Nota Peilbeheer op het gebied van communicatie en participatie.

Bij een vergunningaanvraag voor een peilwijziging, bijvoorbeeld voor het tijdelijk verhogen van het waterpeil gedurende het broedseizoen, kan de aanvrager momenteel eenvoudig aangeven dat de omgeving is betrokken. Daarbij hoeft echter geen inhoudelijke onderbouwing te worden overgelegd, zoals gespreksverslagen, een overzicht van betrokken belanghebbenden of een beschrijving van de ontvangen reacties en hoe deze zijn meegewogen. Hierdoor is voor omwonenden en andere belanghebbenden niet controleerbaar of daadwerkelijk sprake is geweest van een zorgvuldig participatieproces.

Op pagina 27 van de beleidsnota staat onder het kopje *Participatie* vermeld dat de mate van betrokkenheid van de omgeving maatwerk is en afhankelijk wordt gesteld van de relevantie voor belanghebbenden. Daarbij worden onder andere gemeenten, terreinbeheerders, agrariërs, belangenorganisaties en particulieren genoemd. Wij onderschrijven dit uitgangspunt, maar constateren dat de praktische uitwerking hiervan onvoldoende concreet is.

Wij verzoeken u daarom om de participatievereisten uit de Omgevingswet expliciet te koppelen aan de vergunningverlening voor peilwijzigingen. Daarbij zou een aanvrager moeten aantonen welke belanghebbenden zijn betrokken, op welke wijze dit is gebeurd en hoe de ingebrachte belangen zijn afgewogen. Dit vergroot de transparantie, de rechtszekerheid en het draagvlak voor besluiten.

Daarnaast zien wij een belangrijk knelpunt in de huidige werkwijze. Wanneer een vergunning eenmaal is verleend en het participatieproces volgens betrokkenen onvoldoende of onzorgvuldig is uitgevoerd, bestaat er bij een later ter inzage gelegd peilbesluit vrijwel geen mogelijkheid meer om dit gebrek te herstellen of de gevolgen van de eerder verleende vergunning alsnog te laten heroverwegen. Hierdoor kunnen besluiten met een onvoldoende gedragen participatietraject feitelijk een definitieve basis vormen voor toekomstige peilbesluiten.

Wij verzoeken u daarom in de Nota Peilbeheer op te nemen dat participatie niet alleen een beleidsuitgangspunt is, maar ook aantoonbaar en toetsbaar onderdeel wordt van vergunningprocedures en besluitvorming over peilwijzigingen. Daarmee wordt beter aangesloten bij de doelstellingen van de Omgevingswet en wordt het vertrouwen van inwoners, agrariërs en andere belanghebbenden in het besluitvormingsproces versterkt.

Compensatie van vervangend water binnen hetzelfde peilvak
Wij zijn van mening dat eventuele compensatie van vervangend water als gevolg van een tijdelijke peilopzet altijd dient plaats te vinden binnen hetzelfde peilvak waarin de peilopzet wordt gerealiseerd.

Een peilvak vormt een hydrologisch samenhangend systeem waarbij het waterpeil, de waterbeschikbaarheid en de waterhuishoudkundige belangen nauw met elkaar verbonden zijn. Wanneer water wordt vastgehouden of tijdelijk wordt opgezet binnen een peilvak, heeft dit directe gevolgen voor de beschikbare waterberging, de drooglegging, de gebruiksmogelijkheden van gronden en de bedrijfsvoering van de grondeigenaren en gebruikers binnen datzelfde gebied.

Daarnaast kunnen de effecten van een tijdelijke peilopzet sterk verschillen per peilvak, afhankelijk van bodemopbouw, maaiveldhoogte, ontwateringssituatie en grondgebruik. Compensatiemaatregelen buiten het betreffende peilvak bieden daarom geen garantie dat de waterhuishoudkundige gevolgen voor direct betrokken grondeigenaren en gebruikers daadwerkelijk worden gecompenseerd.

Om die reden verzoeken wij vast te leggen dat compensatie van vervangend water, extra waterberging of andere mitigerende maatregelen die samenhangen met een tijdelijke peilopzet uitsluitend mogen worden gerealiseerd binnen hetzelfde peilvak als waar de maatregel plaatsvindt. Alleen op deze wijze kan worden gewaarborgd dat de gevolgen van de maatregel worden gecompenseerd binnen het gebied waar deze gevolgen zich daadwerkelijk voordoen.

Relatie tussen vergunningverlening en peilbesluit
Wij verzoeken nadrukkelijk om in de Nota Peilbeheer op te nemen dat het verlenen van een vergunning voor tijdelijke peilopzet niet automatisch leidt tot een wijziging van het geldende peilbesluit.

LTO Noord, afdeling Delflands Groen
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Het voor een gebied geldende waterpeil wordt vastgesteld in een peilbesluit. Een peilbesluit vormt het resultaat van een zorgvuldige belangenafweging waarbij rekening wordt gehouden met onder meer waterbeheer, landbouw, natuur, bodemgesteldheid, bebouwing en overige functies binnen het betreffende gebied. Het peilbesluit is daarmee het juridische kader waarbinnen het waterbeheer plaatsvindt.

Een vergunning voor tijdelijke peilopzet heeft een ander karakter. Deze vergunning wordt verleend voor een specifiek doel, een specifieke locatie en een beperkte periode. De vergunning biedt ruimte om tijdelijk af te wijken van het vastgestelde peil, maar kan niet worden beschouwd als een impliciete wijziging van het peilbesluit. Het bestaan van een vergunning mag daarom niet worden gebruikt als argument om op termijn een tijdelijke situatie als nieuwe standaard te beschouwen.

Daarbij is ook van belang dat omstandigheden in de loop der tijd kunnen veranderen. Gronden kunnen van eigenaar wisselen, bedrijfsvoering en gebruiksfuncties kunnen wijzigen en ook de belangen van omwonenden, agrariërs en andere betrokkenen kunnen anders komen te liggen. Een tijdelijke vergunning die onder de huidige omstandigheden passend wordt geacht, hoeft daarom niet automatisch passend te zijn in de toekomst.

Om die reden dient een vergunning voor tijdelijke peilopzet altijd voor een vooraf bepaalde en begrensde periode te worden verleend. Na afloop van deze periode dient opnieuw te worden beoordeeld of voortzetting wenselijk, noodzakelijk en maatschappelijk aanvaardbaar is. Indien sprake is van een wens om een afwijkend waterpeil structureel voort te zetten, dient daarvoor een afzonderlijke procedure tot wijziging van het peilbesluit te worden doorlopen, inclusief een nieuwe belangenafweging en participatie van alle betrokken belanghebbenden.

Hiermee wordt voorkomen dat tijdelijke maatregelen ongemerkt een permanent karakter krijgen en blijft gewaarborgd dat wijzigingen van waterpeilen plaatsvinden via de daarvoor bedoelde bestuurlijke en juridische procedures.

Wij verzoeken u dan ook om dit expliciet in de Nota Peilbeheer vast te leggen.

Met vriendelijke groeten,
[redacted]

Beleidsnota Peilbeheer 2026

DMS-nummer: 2549507

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 1

1 Inleiding 3

1.1 Doelstelling Beleidsnota Peilbeheer 3

1.2 Waarom een actualisatie Beleidsnota Peilbeheer? 3

1.3 Doelgroep 3

1.4 Voorbereiding en vaststellingsprocedure 4

1.5 Leeswijzer 4

DEEL 1: KADERS VOOR PEILBEHEER 5

2 Visie op peilbeheer 6

2.1 Ontwikkelingen 6

2.2 Visie op de peilbeheercyclus 9

3 Wetgeving en beleidskaders 11

4 Inleiding peilbeheercyclus 13

4.1 Delflands watersysteem 13

4.2 Peilbeheercyclus 14

4.3 Planning 15

5 PLAN: Bepalen peil en peilbeheer 16

5.1 Vastleggen van peil en peilbeheer 16

5.2 Methodiek van het peilbesluit 16

5.3 Bepalen peilgebiedsgrenzen 18

5.4 Typen peilbeheer 19

5.5 Afwegen peilbeheer met betrekking tot functies 20

5.5.1 Archeologie 20

5.5.2 Glastuinbouw 21

5.5.3 Grasland, bouwland en vollegrond teelt 21

5.5.4 Natuur 21

5.5.5 Recreatie en groene ruimte 21

5.5.6 Stedelijk gebied 21

5.5.7 Vaarwegen 23

5.6 Afwegen peilbeheer met betrekking tot het watersysteem 23

5.6.1 Bodemdaling 23

5.6.2 Grondwater 24
5.6.3 Waterhuishouding 25
5.6.4 Waterkwaliteit en ecologie 25
5.6.5 Waterkeringen 26
5.7 Bestaande afwijkende peilen 27
5.8 Communicatie en participatie 27
6 DO: Instellen peilbeheer 30
6.1 Overgangsdocument 30
6.2 Ingangsdatum nieuw peil 30
6.3 Maatregelen 30
6.4 Automatisering 30
7 CHECK EN ACT: Monitoring en Peilbeheersing 32
7.1 Monitoring en evaluatie 32
7.2 Peilbeheersing onder normale weersomstandigheden 32
7.3 Peilbeheersing bij buitengewone omstandigheden 34
7.4 Oplossen knelpunten 35
8 CHECK en ACT: Delfland in zijn omgeving 36
8.1 Gebiedsprocessen 36
8.2 Water in plannen voor de fysieke leefomgeving 36
8.2.1 Weging van het waterbelang 36
8.2.2 Beoordelingscriteria peilbeheer 37
9 TERUG NAAR PLAN: Herziening peilbesluit 39
9.1 Periodieke evaluatie 39
9.2 Herziening van het peilbesluit 39
9.3 Vergunningverlening 40
Bijlage 1 Woordenlijst en Afkortingen 41
Bijlage 2 Wetgeving en Beleidskaders 43
Bijlage 3 Afwijkende peilen 49

1 Inleiding

1.1 Doelstelling Beleidsnota Peilbeheer

De Beleidsnota Peilbeheer is een toelichting op de werkafspraken en beleidsuitgangspunten voor het opstellen van peilbesluiten, het instellen van het in een peilbesluit opgenomen peil, het in stand houden van het peil en hoe de omgeving bij dit proces wordt betrokken. De beleidsnota is daarmee kaderstellend voor alle onderdelen van de peilbeheercyclus. Delfland heeft de peilbeheercyclus uitgewerkt om de samenwerking tussen de verschillende teams die aan het peilbeheer werken te verbeteren. De beleidsnota beschrijft ook hoe wordt omgegaan met initiatieven van derden waarbij het nodig is om het peil aan te passen. Op die manier vormt deze beleidsnota ook een kader voor vergunningverlening en voor ruimtelijke ontwikkelingen[1] die van invloed zijn op het peilbeheer. Daarnaast beschrijft de beleidsnota hoe belanghebbenden worden betrokken bij het opstellen van het nieuwe peilbesluit.

1.2 Waarom een actualisatie Beleidsnota Peilbeheer?

De voorgaande beleidsnota uit 2017 voldoet in de praktijk, maar is niet meer actueel met name voor de wettelijke grondslagen. De Verenigde Vergadering van Delfland heeft in de vergadering van 27 november 2025 unaniem een motie aangenomen om op korte termijn te komen met een geactualiseerde Beleidsnota Peilbeheer. Dit houdt in, dat de nota is aangepast aan de medio 2026 geldende wet- en regelgeving, zowel van andere overheden als van Delfland. Tevens bevat deze versie de beschrijving van de huidige werkwijzen. Er ligt uitdrukkelijk geen integrale beleidsmatige nieuwe afweging aan ten grondslag. Indien daar aanleiding voor is, volgt dit in een later stadium.

1.3 Doelgroep

Deze beleidsnota is bedoeld om aan de mensen in het beheergebied van Delfland uit te leggen wat peilbeheer is en waarom het wordt uitgevoerd. De beleidsnota geeft aan waar we naartoe willen en hoe burgers hun belangen kunnen behartigen. Ook beschrijft de beleidsnota de afwegingen die worden gedaan om tot een bepaalde peilkeuze en peilinstelling te komen.

De medewerkers van Delfland die betrokken zijn bij het peilbeheer gebruiken deze beleidsnota om alle belangen mee te nemen in de afwegingen. Dat gebeurt bij de voorbereiding (het opstellen van de peilbesluiten en vergunningen voor afwijkende peilen), de uitvoering (het instellen van het peil) en het beheer (het in stand houden van het peil en aanpassen van het peil bij signalen, meldingen of ruimtelijke ontwikkelingen).

[1] De termen *'ruimtelijke ontwikkelingen'* en *'ruimtelijke plannen'* uit de Beleidsnota Peilbeheer van 2017 zijn uit oogpunt van leesbaarheid ongewijzigd gehandhaafd. De Omgevingswet gebruikt de iets bredere term *'plannen in de fysieke leefomgeving'*.

1.4 Voorbereiding en vaststellingsprocedure

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Delfland heeft de ‘Ontwerp-Beleidsnota Peilbeheer 2026’ vastgesteld op 2 juni 2026 en heeft hiermee het document ter inzage gelegd voor zienswijzen. Het ontwerp heeft gedurende de periode van 15 juni 2026 tot en met 31 juli 2026 ter inzage gelegen. Binnen deze termijn zijn twee zienswijzen ingediend: door de Coöperatie Agrarisch Collectief Midden-Delfland u.a. en door LTO Noord afdeling Delflands Groen. Beide zienswijzen gaan over het vergunnen van tijdelijke peilopzetten voornamelijk ten behoeve van de bevordering van weidevogels.

In de Nota van Beantwoording geeft Delfland per zienswijze en per ingebracht punt een nadere toelichting. Vervolgens is de ‘Beleidsnota Peilbeheer 2026’ op 26 november 2026 ter vaststelling voorgelegd aan de Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland. Met de vaststelling van de Beleidsnota Peilbeheer 2026 vervalt de Beleidsnota Peilbeheer (2017). De Verenigde Vergadering heeft deze beleidsnota per 26 november 2026 ingetrokken.

1.5 Leeswijzer

De beleidsnota is opgedeeld in 2 delen. Deel 1 Kaders voor Peilbeheer beschrijft de visie van Delfland op peilbeheer (Hoofdstuk 2) en de wettelijke en beleidsmatige kaders (Hoofdstuk 3). Deel 2 Peilbeheercyclus beschrijft de verschillende stappen van de peilbeheercyclus (Hoofdstuk 4), het bepalen van het peil en peilbeheer en het betrekken van belanghebbenden hierbij (Hoofdstuk 5), het instellen van het peilbeheer (Hoofdstuk 6), monitoring en peilbeheersing (Hoofdstuk 7), ruimtelijke ontwikkelingen (Hoofdstuk 8) en herziening van het peilbesluit (Hoofdstuk 9).

DEEL 1: KADERS VOOR PEILBEHEER

Dit deel van de Beleidsnota beschrijft de visie van Delfland op peilbeheer (Hoofdstuk 2) en de wettelijke en beleidsmatige kaders (Hoofdstuk 3).

2 Visie op peilbeheer

Delfland dient het maatschappelijk belang door te zorgen voor voldoende en schoon water, zuivering van afvalwater en veilige dijken. Peilbeheer is een van de uitvoerende taken van het waterschap. Het doel van peilbeheer is het zodanig instellen en in stand houden van een bepaald oppervlaktewaterpeil zodat functies en belangen zo goed mogelijk worden gefaciliteerd. Het beheergebied van Delfland ligt in het meest dichtbevolkte deel van Nederland. De ruimte is schaars en functies zoals bebouwing, landbouw, glastuinbouw, natuur en recreatie liggen vaak dicht bij elkaar of worden gecombineerd in een gebied. Daarbij stelt elke functie andere eisen aan het peilbeheer wat tot maatschappelijke spanningen kan leiden. Dit vraagt om peilbeheer waarmee het maatschappelijk belang en zoveel mogelijk individuele belangen worden bediend. Dit betekent continue aandacht voor dagelijks peilbeheer, goede informatievoorziening en samenwerking met onze omgeving om tot een goede afweging en goede communicatie en betrokkenheid van belanghebbenden te komen. We kunnen niet altijd iedereen tevreden stellen, maar Delfland gaat voor de meest optimale oplossing.

De volgende paragraaf beschrijft de fysieke, sociaaleconomische en technologische ontwikkelingen die Delfland de komende jaren op zich af ziet komen. In paragraaf 2.2 zijn vervolgens de drie uitgangspunten beschreven die leidend zijn voor Delflands aanpak van het peilbeheer.

2.1 Ontwikkelingen

De samenleving, economie en het milieu zijn continu in ontwikkeling. Fysieke ontwikkelingen, waaronder klimaatverandering en bodemdaling, en sociaaleconomische ontwikkelingen, zoals bevolkingsgroei en economische groei, beïnvloeden het peilbeheer. Daarnaast kunnen technologische innovaties oplossingen aandragen die nu nog onhaalbaar lijken en waardoor de uitvoering van het peilbeheer kan veranderen.

Klimaatverandering
De kans op intensieve neerslag, droogte en hoge temperaturen neemt toe. Bovendien treden veranderingen op in de fysieke omstandigheden van het beheergebied. Zo komen hogere waterstanden op de Noordzee en de rivieren vaker voor met als gevolg snellere verzilting en hogere kosten voor het in stand houden van het systeem.[2]

Tijdens droge perioden neemt de vraag naar zoet water voor beregening van de land- en glastuinbouw toe. Daarnaast kan er in tijden van droogte en hoge temperaturen meer water nodig zijn voor doorspoeling ten behoeve van de waterkwaliteit en om vissterfte, blauwalg en botulisme tegen te gaan. Ook neemt bij droogte het risico op instabiliteit van de kades door uitdroging toe en is voldoende water nodig om de kadestabiliteit te garanderen. Aan de andere kant leiden intensievere regenbuien tot een grote en snelle toename van het peil

[2] KNMI'23-klimaatscenario's

waarbij bergingsruimte moet worden gevonden om deze snelle peilstijging op te vangen.

Bodemdaling
Bodemdaling is een proces dat voornamelijk optreedt door afbraak van veen en zetting van (slappe) kleigronden als gevolg van ontwatering. Bodemdaling kan ook optreden door onttrekking van grondwater, olie of gas uit de ondergrond of door zware belasting van het maaiveld. Mede door bodemdaling is in de loop der eeuwen een bijzonder complex kunstmatig watersysteem ontstaan, met polders, tussenpeilen en gemalen. Ook op kleinere schaal komt veel variatie in bodemdaling voor, afhankelijk van de bodemsoort of ontwateringssituatie.

Bodemdaling heeft verschillende negatieve effecten. Zo wordt het niveauverschil tussen boezem en polders en tussen peilgebieden onderling groter. Daarnaast kan bodemdaling verzakking van (oude) bebouwing en infrastructurele (water)werken veroorzaken en tot verzilting en (grond)wateroverlast leiden. Bodemdaling kan ook leiden tot verslechtering van de waterkwaliteit, als de nutriënten (stikstof en fosfaten) die vrijkomen door afbraak van het veen afstromen naar het oppervlaktewater. Bodemdaling kan op de langere termijn beperkend zijn voor de gebruiksfuncties van bepaalde gebieden. Voor een toekomstbestending watersysteem is het daarom van belang om daar nú al op in te spelen.

Zoetwatervoorziening
De watervoorziening binnen Delfland staat onder druk doordat in de toekomst het wateraanbod kan afnemen en de watervraag kan toenemen. Dit wordt veroorzaakt door klimaatverandering, door keuzes in het hoofdwatersysteem en door ontwikkelingen in watervragende sectoren.

Toenemende druk op de ruimte
De bevolking van de Delflandse gemeenten blijft groeien. Het aantal huishoudens en bedrijvigheid neemt toe, bijvoorbeeld als gevolg van de woningbouwopgave in Zuid-Holland. Dit betekent dat de druk op de beschikbare ruimte in het beheergebied van Delfland toeneemt. Bovendien stellen bewoners hogere eisen aan hun leefomgeving. Dat betekent een toenemende vraag naar groene ruimte en recreatiemogelijkheden.

Deze sociaaleconomische ontwikkelingen zorgen ervoor dat er steeds vaker verschillende belangen in een gebied voorkomen en functies in de ruimte gecombineerd worden. Elk belang stelt andere eisen aan het peilbeheer. Dit maakt de afweging van belangen voor het peilbeheer ingewikkeld. Aan de andere kant bieden ruimtelijke ontwikkelingen kansen om het peilbeheer verder te verbeteren.

Automatisering
Technologische ontwikkelingen in sensorinstrumenten, aanstuurmogelijkheden en het modelinstrumentarium zorgen ervoor dat actuele en toekomstige situaties steeds preciezer in beeld kunnen worden gebracht. Dit geeft meer inzicht in de werking van het watersysteem en biedt mogelijkheden om operationele peilsturing beter en slimmer uit te voeren. De ontwikkelingen in de technische

automatisering van het watersysteem maken het mogelijk om efficiënter, sneller en effectiever in te spelen op (weers)omstandigheden.

Rekenmodellen en metingen kunnen, in combinatie met de ervaring van de peilbeheerder, worden gebruikt om de optimale inzet van polder- en boezemgemalen te bepalen.

Door een geautomatiseerd systeem kan Delfland de ruimte in het watersysteem beter benutten, het energieverbruik minimaliseren en gemalen zodanig sturen dat een optimale waterkwaliteit wordt bereikt.

Toenemende participatie- en informatiebehoefte burgers
De informatiesnelheid is toegenomen en overheden, burgers en bedrijven zijn daardoor goed geïnformeerd. Er ligt een toenemende druk op afrekenbaarheid en transparantie. De toenemende digitalisering en sociale media bieden kansen om de communicatie naar burgers te bevorderen en signalen uit de omgeving op te halen. De huidige Inspraakverordening Delfland geldt sinds 2024.

In het Beleidskader Participatie en de Participatieverordening Delfland staan uitgangspunten hoe Delfland belanghebbenden betrekt bij het voorbereiden van beleid en besluiten.

Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)
Bij het vaststellen en actualiseren van peilbesluiten past Delfland de algemene beginselen van behoorlijk bestuur toe, waaronder het zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3:2 van de Awb) en het evenredigheidsbeginsel (artikel 3:4, tweede lid, Awb). Deze beginselen sturen de wijze waarop Delfland het besluitvormingsproces inricht en geven richting aan hoe Delfland de peilbesluiten voorbereidt en onderbouwt.

Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat Delfland alleen een peilbesluit neemt nadat de relevante feiten en belangen op een deugdelijke en volledige wijze zijn betrokken bij de voorbereiding. Het gaat daarbij om het vormen van een voldoende feitelijke basis en het inzichtelijk maken van de gevolgen van een voorgesteld of gewijzigd peil. Een zorgvuldig voorbereide besluitvorming draagt bij aan een peilbesluit dat inhoudelijk doordacht, transparant en vervolgens bestuurlijk én juridisch houdbaar is.

Het evenredigheidsbeginsel verlangt dat de gevolgen van een peilbesluit in redelijke verhouding staan tot de doelen die het nastreeft. Bij de keuze voor een peil dient Delfland de verschillende betrokken belangen op een evenwichtige wijze af te wegen. Delfland bepaalt daarom per peilgebied in hoeverre een wijziging noodzakelijk is, welke effecten deze heeft en of deze effecten proportioneel zijn in het licht van de waterstaatkundige opgave.

Door deze beginselen structureel te betrekken bij het vaststellen en actualiseren van peilbesluiten borgt Delfland dat besluiten inhoudelijk onderbouwd, juridisch zorgvuldig en maatschappelijk uitlegbaar zijn. De beginselen fungeren daarmee als een vaste leidraad in het peilbeheerproces.

2.2 Visie op de peilbeheercyclus

Delfland streeft naar een werkbaar, doelmatig en kostenefficiënt peilbeheer. Dat betekent dat we de kosten, toekomstbestendigheid en het energieverbruik van aanpassingen en maatregelen meewegen. Bij een toekomstbestendig peilbeheer hoort een structureel gezonde financiering. 'Integraal', 'Adaptief' en 'Water en bodem als sturend principe' zijn de drie leidende uitgangspunten in alle stappen van de peilbeheercyclus om het watersysteem niet alleen nu maar ook in de toekomst optimaal te laten functioneren.

Integraal

In het peilbesluit wordt een integrale belangenafweging gemaakt. Wij kijken daarbij scherp hoe en welke functies gezamenlijk gefaciliteerd kunnen worden.

Door de druk op de beschikbare ruimte in ons beheergebied liggen landgebruiksfuncties dicht bij elkaar of zijn gecombineerd. Alle functies stellen specifieke eisen aan het peilbeheer, die soms tegenstrijdig zijn. Het goed faciliteren van de verschillende belangen is niet altijd mogelijk. Voor het bepalen van het peilbeheer maken wij daarom een onderbouwde, integrale afweging van alle belangen, zowel die van Delfland als die van de gebruiksfuncties in het gebied.

Om tot een goede afweging te komen vinden wij de input van belanghebbenden belangrijk. Wij betrekken de gemeente en terreinbeheerders vroeg in het proces, zodat wij samen alle knelpunten, kansen en ontwikkelingen in beeld kunnen brengen. Open communicatie staat hierbij centraal. Op die manier werken wij aan een transparant proces waarbij keuzes voor iedereen navolgbaar zijn. De afweging van belangen leggen wij vast in het peilbesluit. Ook de (maatschappelijk aanvaardbare) kosten en de (onomkeerbaarheid van) effecten van een peilwijziging op de omgeving nemen wij mee in de afweging.

Het peilbeheer wordt integraal uitgevoerd, volgens de peilbeheercyclus. Zo sluiten beleid en praktijk op elkaar aan.

Naast de integrale afweging van belangen om het benodigde peilbeheer te bepalen, voeren wij ook de overige onderdelen van de peilbeheercyclus integraal uit. Op basis van signalen, meldingen en initiatieven uit de omgeving maken we een maatschappelijke afweging om het peilbeheer vervolgens operationeel of beleidsmatig bij te stellen. Door monitoring en evaluatie krijgen we inzicht in de werking van het peilbeheer en waar nodig doen we aanpassingen. De opgedane kennis en de nieuwste maatschappelijke, technische en wetenschappelijke inzichten vertalen we naar beleid en beheer. Indien er aanleiding voor is, actualiseren we daarmee deze beleidsnota. Zo blijft de beleidsnota functioneren als een effectief kader voor peilbeheer.

Adaptief

Wij maken maximaal gebruik van de ruimte in het watersysteem. Wij spelen in op het klimaat en faciliteren daarnaast meerdere belangen.

Adaptief peilbeheer betekent dat wij de ruimte in het watersysteem zo optimaal mogelijk gebruiken om het peil te handhaven op het afgesproken peil en proactief inspelen op weersomstandigheden, klimaatverandering, tegengaan van bodemdaling, beperken van het energieverbruik, waterkwaliteit en ecologie.

We streven naar doelmatige automatisering van kunstwerken zodat we slimmer en kostenefficiënter kunnen sturen met water. Wij maken maximaal gebruik van de ruimte in het watersysteem door het peil te laten variëren binnen de marges van het systeem (minder strak peilbeheer) en door het water (langer) vast te houden. Onder reguliere omstandigheden schommelt het peil rondom het afgesproken peil, we noemen dit de beheermarge. Daarnaast kan de peilbeheerder onder specifieke omstandigheden tijdelijk gebruik maken van een sturingsmarge. Deze marge is groter dan de beheermarge. De beheer- en sturingsmarge staan in hoofdstuk 7 nader toegelicht.

Bij hevige neerslag is het peilbeheer gericht op het voorkomen of beperken van wateroverlast. Door voor te malen kunnen we het peil tijdelijk verlagen, zodat er extra ruimte in het watersysteem ontstaat. Daarnaast houden we het water actief vast in bovenstroomse peilgebieden met voldoende drooglegging zodat er in benedenstroomse gebieden minder water opgevangen hoeft te worden. Als er een droge periode wordt verwacht, dan creëren we een buffer door het peil na een bui wat hoger te houden. Op die manier hoeven wij tijdens een droge periode minder water in te laten. Deze flexibele benadering heeft ook een energievoordeel, omdat het water minder wordt rondgepompt. Adaptief peilbeheer vraagt ook om flexibiliteit van de omgeving om met de veranderingen in het watersysteem om te gaan. Wij zetten daarom in op een goede samenwerking met de gebruikers in het gebied, en zorgen ervoor dat wij kennis en informatie met elkaar delen. Hierdoor ontstaat meer bewustwording en inzicht in het peilbeheer en de verschillende belangen.

Water en bodem als sturend principe

Wij maken ons hard voor het belang van water en bodem in de ruimtelijke ordening. Wij zetten in op een situatie waarbij watersysteem en gebiedsfuncties goed op elkaar zijn afgestemd en elkaar versterken.

Het samenspel tussen watersysteem en ruimtelijke ordening zorgt voortdurend voor een spanningsveld. Hoewel Delfland niet verantwoordelijk is voor de ruimtelijke ordening, zijn water en bodem belangrijke sturende principes bij gebiedsinrichting. Er zitten grenzen aan de mogelijkheden van het peilbeheer om aan te sluiten op ruimtelijke ontwikkelingen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen maken wij ons hard voor het waterbelang en adviseren we provincie, gemeenten en burgers over de (on)mogelijkheden van het watersysteem en peilbeheer.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen gaan wij samen met gemeenten, provincie en belanghebbenden actief op zoek naar mogelijkheden en kansen om ruimtelijke ontwikkelingen en watersysteem op elkaar af te stemmen en elkaar te laten versterken.

3 Wetgeving en beleidskaders

Delfland voert het peilbeheer uit binnen de kaders van geldende wet- en regelgeving en beleid. De juridische kaders ten aanzien van het opstellen van peilbesluiten worden gesteld door de Omgevingswet, de Waterschapswet en de Omgevingsverordening van de provincie Zuid-Holland. Plannen en beleidsdocumenten van andere overheden bevatten kaderstellende bepalingen voor het peilbeheer van Delfland. Niet alle beleidskaders zijn relevant voor elk op te stellen peilbesluit, per peilbesluit wordt gekeken naar de relevante kaders. Voor peilbeheer houdt Delfland rekening met onder andere de volgende (inter)nationale, provinciale, gemeentelijke kaders en het eigen beleid van Delfland.

(Inter)nationaal:

- Omgevingswet
- Algemene wet bestuursrecht
- Kaderrichtlijn water
- Verdrag van Malta (Archeologie)
- Waterschapswet
- Deltaprogramma
- Nationaal Water Programma (NWP)

Provinciaal

- Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV)
- Omgevingsvisie Zuid-Holland
- Gebiedsplannen Zuid-Holland in het kader van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG)

Gemeentelijk beleid:

- Omgevingsplan
- Gemeentelijk waterplan/samenwerkingsagenda’s

Beleid Delfland:

- Waterbeheerprogramma
- Waterschapsverordening Delfland
- Legger

In Bijlage 2 staat over deze kaders een korte toelichting. De kaders zijn dynamisch, daarom is het nodig om deze beleidskaders bij nieuwe peilbesluiten telkens te actualiseren.

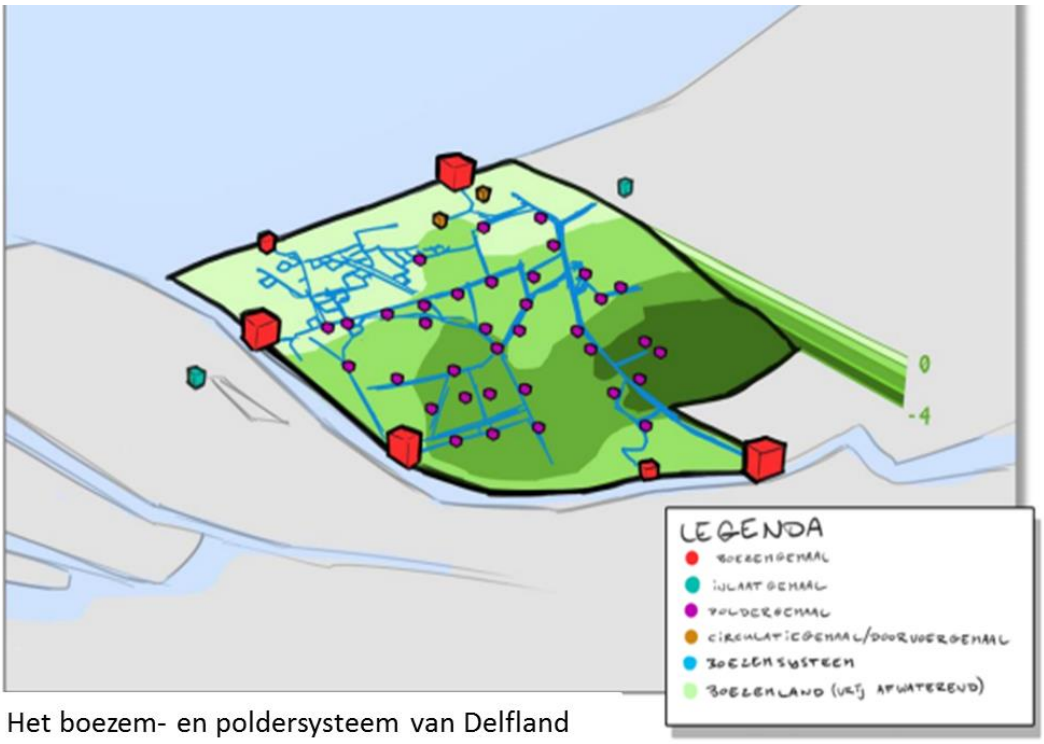
DEEL 2: PEILBEHEERCYCLUS

Dit deel van de beleidsnota beschrijft de verschillende stappen van de peilbeheercyclus (Hoofdstuk 4), het bepalen van het peil en peilbeheer (Hoofdstuk 5), het instellen van het peilbeheer (Hoofdstuk 6), monitoring en peilbeheersing (Hoofdstuk 7), ruimtelijke ontwikkelingen (Hoofdstuk 8) en herziening van het peilbesluit (Hoofdstuk 9).

4 Inleiding peilbeheercyclus

4.1 Delflands watersysteem

Het beheergebied van Delfland is verdeeld in de boezem, boezemland en polders. Het boezemsysteem is de ruggengraat van ons watersysteem. Water wordt vanuit de polders in de boezem gemalen, vanuit het boezemland stroomt het onder vrij verval af naar de boezem. Van hieruit wordt het water uitgemalen op de Noordzee en de Nieuwe Waterweg. Een polder bestaat uit meerdere peilgebieden. Een peilgebied is een gebied waarbinnen hetzelfde peil wordt gehanteerd. Het peil in een peilgebied wordt geregeld door middel van kunstwerken, zoals gemalen, stuwen en inlaten.

Het boezem- en poldersysteem van Delfland

In het peilbeheer wordt rekening gehouden met de waterbeschikbaarheid van het watersysteem. In droge perioden is er water nodig om de watergangen in boezem en polders op peil te houden en kan Delfland oppervlaktewater uit het Brielse Meer inlaten in de boezem. De schade kan aanzienlijk zijn als er niet voldoende water van geschikte kwaliteit beschikbaar is. Om verzilting tegen te gaan hanteert Delfland daar waar mogelijk een streefwaarde van 200 mg Cl/l, maar kan geen garanties geven voor geschikt gietwater voor de verschillende functies. Het watersysteem stelt immers grenzen aan de gebruiksmogelijkheden. Daarom zet Delfland zich binnen deze grenzen in om de nadelige gevolgen van incidentele en structurele watertekorten zo mogelijk te beperken. Delfland stemt de watervoorziening af op de functies en belangen in het gebied. Voor de stabiliteit van de waterkeringen, minimaliseren van bodemdaling en het voorkomen van constructieve schade is het belangrijk dat de waterpeilen gehandhaafd worden,

vooral in de veengebieden. De watervoorziening voor peilhandhaving bepaalt in een kritische periode meer dan de helft van de vraag. Daarnaast is het voor de eigen waterkwaliteitsdoelen van belang dat er in het zomerhalfjaar schoon en zoet water beschikbaar is om het systeem aan te vullen en indien nodig mee door te spoelen en zoutindringing tegen te gaan. Verschillende functies zoals scheepvaart, recreatie, natuur, etc. 'liften mee' op de handhaving van het peil. Sommige andere functies als de glastuinbouw, landbouw, sportvelden, golfbanen, plantsoenen en volkstuinen vragen extra wateraanvoer wat voor beregening uit het oppervlaktewater wordt onttrokken.

In de huidige situatie kan door de aanvoer van water van buiten Delfland (zoals vastgelegd in waterakkoorden) in een droog jaar veelal worden voldaan aan de eisen die functies stellen (kwantiteit en kwaliteit) en zijn er veelal geen ernstige tekorten. Hoe Delfland omgaat met waterbeschikbaarheid tijdens langdurige droogte wordt toegelicht in paragraaf 7.3.

4.2 Peilbeheercyclus

Delfland wil de aansluiting tussen peilbesluit en peilbeheer verbeteren en beschouwt de onderdelen van de peilbeheercyclus daarom in samenhang. De peilbeheercyclus volgt de kwaliteitscirkel van Deming (plan-do-check-act) en is weergegeven in onderstaande figuur. Het cyclische karakter van de activiteiten moet ervoor zorgen dat beleid, peilbesluit en dagelijks peilbeheer beter op elkaar aansluiten. In de figuur is ook de afstemming en interactie binnen de eigen organisatie en met de omgeving aangegeven.

De peilbeheercyclus binnen Delfland.

In de PLAN-fase (opstellen) nemen we een peilgebied uitgebreid onder de loep en onderzoeken we meldingen van knelpunten en kansen. We benaderen belanghebbenden om knelpunten in detail te onderzoeken en zoeken gezamenlijk naar oplossingsrichtingen. Vervolgens wegen we het optimale peil voor de komende jaren af waarbij we alle belangen in het peilgebied meenemen. We bepalen de maatregelen die nodig zijn om het peil in te stellen. Het peil wordt vastgelegd in een peilbesluit.

In de DO-fase (uitvoeren) worden de peilen zoals vastgelegd in het peilbesluit geïmplementeerd. We passen bestaande kunstwerken, zoals gemalen of stuwen, aan of plaatsen nieuwe kunstwerken. Vervolgens stellen we het peil in.

Zodra het peil is ingesteld komen we in de CHECK-fase (monitoren en evalueren). Op een aantal centrale punten in het peilgebied meten we het peil en debiet. De actuele weersituatie (neerslag, temperatuur en wind) en weersverwachtingen worden gemonitord. Ook meldingen, wensen, vergunningaanvragen, contactgegevens en afspraken uit omgevingsmanagement en gebiedsprocessen worden bijgehouden. Bij het dagelijks peilbeheer, watersysteemanalyses, vergunningverlening en het opstellen van een nieuw peilbesluit maken we gebruik van dezelfde gegevens. Het is daarom van belang dat alle gegevens eenduidig en ontsluitbaar zijn.

In de ACT-fase (bijsturen) bepalen we hoe we op de informatie uit de monitoringsfase reageren. We kunnen besluiten om het peil binnen de beheermarge of sturingsmarge te laten schommelen of om het peil bij te sturen. Als er hevige neerslag wordt verwacht, kunnen we voormalen of, bij extreme situaties, de calamiteitenorganisatie in stelling brengen.

In deze fase lossen we ook knelpunten op die door de peilbeheerder, metingen of meldingen van onder andere burgers aan het licht zijn gekomen. Wanneer knelpunten in het functioneren van het systeem niet zonder aanpassing van het peilbesluit zijn op te lossen, of bij ruimtelijke ontwikkelingen of vergunningaanvragen voor afwijkend peil, kunnen we ervoor kiezen het peilbesluit (gedeeltelijk) te herzien of een vergunning voor afwijkend peil te verlenen.

Tussen de CHECK- en de ACT-fase zit een continue interactie van bijsturen, monitoren van het effect en weer bijsturen. Dit proces van bijsturen en monitoren vindt gedurende de gehele peilbeheercyclus plaats. In de volgende hoofdstukken komen de onderdelen van de peilbeheercyclus aan de orde.

4.3 Planning

Peilbesluiten moeten actueel zijn. Delfland kan op een flexibele manier omgaan met het herzien en aanpassen van peilbesluiten, waardoor een peilbesluit goed aansluit bij ontwikkelingen in een gebied. Peilbesluiten worden herzien als daar aanleiding voor is, bijvoorbeeld bij knelpunten in het functioneren van het watersysteem of bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Beleidsuitgangspunt: Peilbesluiten worden periodiek geëvalueerd om te controleren of ze nog actueel zijn.

5 PLAN: Bepalen peil en peilbeheer

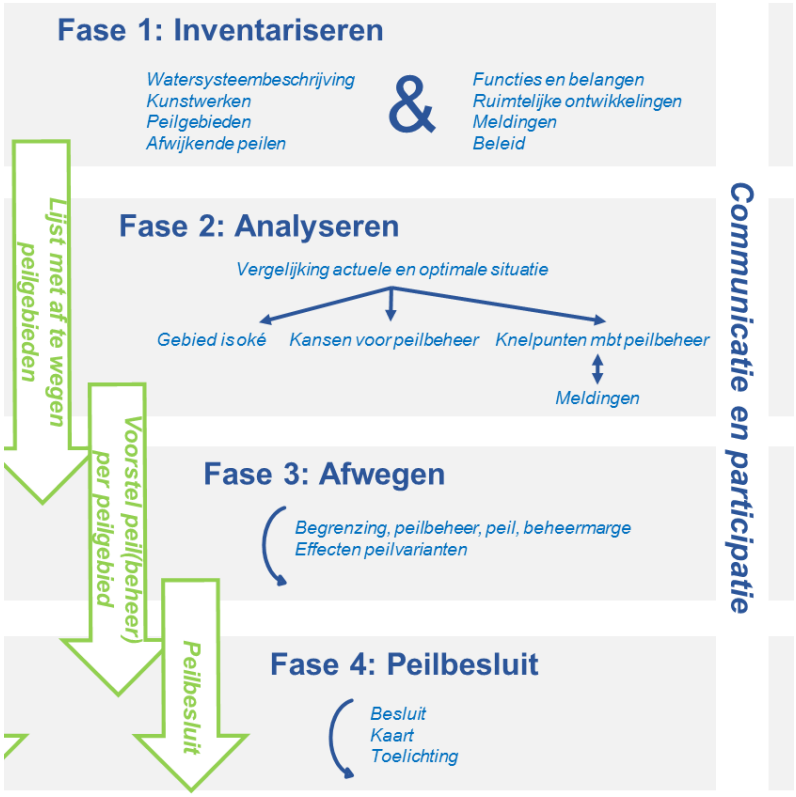
5.1 Vastleggen van peil en peilbeheer

Als beheerder van het oppervlaktewater is Delfland verplicht om voor (in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening) aangewezen oppervlaktewaterlichamen een peilbesluit vast te stellen. In een peilbesluit worden waterstanden of bandbreedten waarbinnen waterstanden kunnen variëren vastgesteld, die gedurende de aangegeven perioden zoveel mogelijk worden gehandhaafd (artikel 2.41, derde lid Omgevingswet).

Vergunning voor afwijkend peil
In sommige gebieden kunnen belanghebbenden een hoger of lager peil willen houden dan het in het peilbesluit vastgelegde peil om specifieke functies te faciliteren. Belanghebbenden in dergelijke gebieden kunnen een vergunning voor afwijkend peil aanvragen. Delfland toetst of het afwijkend peil en peilbeheer het functioneren van het watersysteem, nu of op de lange termijn, niet negatief beïnvloedt. Daarbij wordt onder andere gebruik gemaakt van de afweging van belangen in het peilbesluit en de beleidsuitgangspunten. Delfland streeft ernaar zo min mogelijk (afwijkende) peilgebieden te hebben. Daarom wordt in elk peilbesluit getoetst of de vergunning nog bestaansrecht heeft.

5.2 Methodiek van het peilbesluit

Voor het opstellen van een peilbesluit wordt het watersysteem van het desbetreffende peilgebied onder de loep genomen. Dat begint met een gebiedsbeschrijving en een watersysteembeschrijving, gevolgd door een analyse waarin meldingen van knelpunten en kansen worden onderzocht. We evalueren of het peilbesluit nog actueel is of geheel of gedeeltelijk moet worden herzien. Vervolgens worden het peil en peilbeheer afgewogen. Dit proces resulteert in een actueel peilbesluit voor het betreffende gebied. In alle fases vindt communicatie en participatie met belanghebbenden plaats. Dit wordt verder toegelicht in paragraaf 5.8.

Fase 1: Inventariseren
In de eerste stap worden het watersysteem, alle kunstwerken, peilgebieden en gebieden met afwijkend peil, grondgebruik, op handen zijnde ruimtelijke ontwikkelingen en het relevante beleid in beeld gebracht. Voor grondwatergegevens, rioleringsgegevens, meldingen, activiteiten en ervaringen worden de gemeente, de aanwezige terreinbeheerders of belangengroepen (zoals LTO, agrarische collectieven of bewonersverenigingen) betrokken. Bij raakvlakken met het peilbeheer, benaderen we deze belanghebbenden. In elk peilbesluit wordt kort aangegeven welk beleid en welke wetgeving van belang is.

Fase 2: Analyseren
In de tweede stap worden de actuele en de optimale drooglegging met elkaar vergeleken. De drooglegging is de afstand tussen de gemiddelde maaiveldhoogte en het oppervlaktewaterpeil. Door de actuele drooglegging met de optimale drooglegging van functies te vergelijken, worden theoretische knelpunten bepaald. We kijken of de theoretische knelpunten ook voorkomen op de lijst met bekende meldingen. Wanneer dit zo is, is er aanleiding het peil opnieuw af te wegen. We benaderen de belanghebbenden en zoeken indien noodzakelijk gezamenlijk naar oplossingsrichtingen. Samen met de knelpunten vormen kansen, bijvoorbeeld voor ontsnippering, samenvoegen van peilgebieden of het bereiken van waterkwaliteitsdoelen een lijst met peilgebieden waarvoor een nieuwe peilafweging moet worden gemaakt. We evalueren op basis van de uitkomsten van de analyse of het peilbesluit geheel of gedeeltelijk moet worden herzien. In

peilgebieden waar geen kans of knelpunt is gevonden, wordt het oude peilbesluit voortgezet.

Fase 3: Afwegen
In de derde stap stellen we varianten op voor de begrenzing van peilgebieden, het peilbeheer en peil en onderzoeken we het effect van peilvarianten op de kwaliteit en kwantiteit van het oppervlaktewater en grondwater, op bodemdaling, landbouw, natuur, archeologie, landschapswaarden en funderingen van bebouwing en infrastructuur, etc. Hierbij wordt ook gekeken naar de effecten op lange termijn en wordt een risico-inschatting gemaakt. In paragraaf 5.5 en 5.6 zijn de aandachtspunten opgenomen die in de afweging worden meegenomen.

Vaak zijn er meerdere belangen in een gebied aanwezig. Dit maakt de afweging erg complex en maatwerk is bijna altijd noodzakelijk. De verschillende varianten worden aan de hand van de belangen gescoord. Hierbij wordt goed gekeken of een variant geen knelpunten oplevert voor de kwetsbare functies, zoals historische bebouwing of natuur.

Aan de hand van het overzicht van effecten wordt die peilvariant gekozen waarbij zoveel mogelijk belangen worden gefaciliteerd of indien dat niet mogelijk is de negatieve gevolgen voor een belang zo klein mogelijk zijn. Hier worden belanghebbenden bij betrokken. Niet ieder knelpunt kan met een verandering van het peil of peilbeheer worden opgelost, er wordt wel geprobeerd deze zoveel mogelijk te verkleinen. In de toelichting bij het peilbesluit worden de keuzes onderbouwd.

Beleidsuitgangspunt: In het peilbesluit wordt per peilgebied de begrenzing, het type peilbeheer en het peil vastgesteld. Dit wordt in de toelichting afgewogen.

Fase 4: Peilbesluit
De resultaten van de voorgaande stappen worden vastgelegd in het peilbesluit. Bij het peilbesluit hoort een toelichting waarin de aan het besluit ten grondslag liggende afwegingen en uitkomsten van verrichte onderzoeken, een aanduiding van de veranderingen van de waterstanden ten opzichte van de bestaande situatie en een aanduiding van de gevolgen van de te handhaven waterstanden voor alle betrokken belangen zijn opgenomen. Daarnaast moet het peilbesluit één of meer kaarten bevatten met de begrenzing van het gebied waarbinnen de oppervlaktewateren zijn gelegen waarop het peilbesluit betrekking heeft.

Wanneer het peilbesluit is vastgesteld worden de peilen ingesteld. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 9 wordt toegelicht wanneer een peilbesluit weer wordt herzien.

5.3 Bepalen peilgebiedsgrenzen

Delfland streeft naar zo groot mogelijke, aaneengesloten peilgebieden voor een eenvoudig en efficiënt peilbeheer. Het beperken van het aantal peilregulerende kunstwerken, door het creëren van grote aaneengesloten peilgebieden, is de beste manier om het watersysteem duurzaam te laten functioneren. Bij het

opstellen van het peilbesluit wordt daarom gekeken of het mogelijk is om peilgebieden samen te voegen.

Door ongelijke maaiveldhoogten en verschillende functies kan het soms beheertechnisch handiger zijn om aparte peilgebieden te behouden of zelfs te creëren. Dit kan ook gelden vanuit het oogpunt van vasthouden van water en waterberging. Vanuit het natuurbelang kunnen kleine gebieden soms aantrekkelijker zijn om aan bepaalde eisen voor de bescherming van natuurwaarden te voldoen. Dit is mogelijk mits het goed onderbouwd is.

Beleidsuitgangspunt: Delfland streeft naar zo groot mogelijke peilgebieden. Samenvoegen van peilgebieden wordt bevorderd, tenzij economische of beheertechnische argumenten pleiten voor het tegendeel. Versnippering van peilgebieden wordt tegengegaan, tenzij argumenten zoals vasthouden van water of natuurwaarden pleiten voor het tegendeel.

5.4 Typen peilbeheer

Er zijn verschillende typen peilbeheer mogelijk, zoals vast peil, seizoenspeil, broedpeil, dynamisch of flexibel peilbeheer. Er is ook maatwerk mogelijk door typen peilbeheer te combineren. Bij de keuze voor het type peilbeheer worden de effecten op andere gebruiksfuncties, versnippering, waterberging, waterkwaliteit en natuurwaarden meegenomen.

Vast peil
Een vast peil is een peil dat het hele jaar hetzelfde is. In bestaand stedelijk gebied wordt vaak een vast peil gehanteerd om het risico op droogvallende funderingen te beperken en de afwatering van drainage en riolering te garanderen.

Seizoenspeil en broedpeil
Bij seizoenspeilbeheer worden gedurende het jaar verschillende peilinstellingen gehanteerd. Het peil is afhankelijk van het groeiseizoen van (landbouw)gewassen, natuurdoelen of het broedseizoen van weidevogels. Het schouwpeil wordt in het peilbesluit vastgelegd.

In agrarische gebieden kan het aantrekkelijk zijn om een hoger zomerpeil en een lager winterpeil in te stellen. De overgang van zomer- naar winterpeil en omgekeerd gebeurt in de regel rondom 15 oktober en 15 april. Door een hoger zomerpeil treedt minder snel droogteschade aan landbouwgewassen en natuur op en is er meer gietwater en water voor veedrenking beschikbaar.

Een hoog zomerpeil kan de krimp van veengronden verminderen en leiden tot minder (zoute) kwel. In de winter wordt het peil lager gehouden voor een betere ontwatering, verbetering van de bodemstructuur en bevordering van de draagkracht van de bodem.

Voor weidevogelgebieden kan er gedurende het broedseizoen een broedpeil worden ingesteld. Ideaal is een broedpeil dat uitgaat van hoge waterstanden in het voorjaar tot halverwege juni, maar dit verschilt per vogelsoort.

Dynamisch peil
Bij dynamisch peilbeheer gaat het om het anticiperen op (weers)omstandigheden op basis van vooraf in het peilbesluit bepaalde randvoorwaarden binnen vooraf vastgestelde peilmarges. In het peilbesluit wordt het doel, het schouwpeil en de boven- en ondergrens vastgelegd.

Het is een proactieve vorm van peilbeheer, waarbij continu wordt ingespeeld op de huidige en verwachte situatie. Tijdens een droge periode kan men als er regen wordt voorspeld, het peil bijvoorbeeld voor een korte periode verder dan het streefpeil laten uitzakken. Zo hoeft er minder water te worden ingelaten en uitgemaald. Of in een extreem natte periode kan het water in een bovenstrooms gelegen peilgebied worden vastgehouden om het risico op wateroverlast in lager gelegen peilgebieden te beperken.

Flexibel peil
Bij flexibel peilbeheer mag het peil binnen een bepaalde bandbreedte op natuurlijke wijze fluctueren. Het peil fluctueert alleen door kwel, wegzijging, neerslag en verdamping. Het schouwpeil wordt in het peilbesluit vastgelegd.
Met flexibel peilbeheer kan de inlaat van water van onvoldoende kwaliteit worden beperkt. Daarom wordt flexibel peilbeheer voornamelijk toegepast in natuurgebieden of in gebieden met een bijzondere waterkwaliteitsdoelstelling. Als het toch noodzakelijk is om water in te laten, worden vaak maatregelen genomen om negatieve effecten aan waterkwaliteit en natuurwaarden te voorkomen. Bijvoorbeeld door de keuze voor de locatie van de inlaat of door kwaliteitsverbetering van het inlaatwater.
Naast het beperken van de inlaat van gebiedsvreemd water, kan flexibel peilbeheer leiden tot betere ontwikkeling van de oevervegetatie. De oevervegetatie kan zich zo goed uitbreiden waardoor de ecologische waterkwaliteit kan verbeteren en het risico op oeverafkalving wordt verminderd.
Flexibel peilbeheer kan ook een negatief effect hebben op de waterkwaliteit. Dit gebeurt bijvoorbeeld als delen van het land inunderen waardoor het water versneld tot afvoer komt. Dan neemt de nutriëntenbelasting van het oppervlaktewater toe. Andere nadelen zijn dat er geen doorspoeling mogelijk is en dat bij ver uitzakken van het peil eutrofiering en versnelde bodemdaling kunnen optreden.[3]

5.5 Afwegen peilbeheer met betrekking tot functies
Verschillende functies stellen andere eisen aan het peil(beheer). In deze paragraaf komen de aandachtspunten voor de functies archeologie, glastuinbouw, natuur, landbouw, recreatie, stedelijk gebied en vaarwegen aan de orde.

5.5.1 Archeologie
Het archeologisch erfgoed in de bodem mag in principe niet verstoord worden (Verdrag van Malta, zie bijlage 2). Door een peilwijziging bestaat de kans dat archeologische waarden worden aangetast, omdat ze boven de grondwaterstand

[3] STOWA rapport 41, *Flexibel peil, van denken naar doen. Flexibel peilbeheer als maatregel ter verbetering van de waterkwaliteit en bevordering van de oevervegetatie en verlanding,* 2012.

komen te liggen. Met de provincie is afgesproken dat de waterschappen zelf onderbouwen of er sprake is van kans op schade aan hoge of zeer hoge archeologische (verwachtings)waarden ten gevolge van peilverlaging. Gebieden met archeologische verwachtingswaarde zijn aangeduid in het gemeentelijk omgevingsplan of op de provinciale cultuurhistorische waardenkaart. Bij een peilafweging zullen deze gebieden worden meegewogen naast de andere belangen.

5.5.2 Glastuinbouw

De gewenste drooglegging voor glastuinbouwgebieden wordt in overleg met de tuinders en/of de regionale LTO-vertegenwoordiger bepaald, waarbij onder andere de hoogte van drainagesystemen, beschikbaarheid van zoetwater en gietwater, de bodemsamenstelling, en de laagste plekken worden meegenomen.

5.5.3 Grasland, bouwland en vollegrond teelt

Voor grasland en bouwland wordt met belanghebbenden overlegd over de optimale drooglegging, met uitzondering van veengronden waar een drooglegging van maximaal 60 cm wordt aangehouden. De drooglegging wordt beschouwd ten opzichte van het winterpeil. Ten aanzien van teelt in de volle grond worden specifieke eisen aan de drooglegging gesteld, die per teelt verschillen. Voor deze functie is lokaal maatwerk noodzakelijk. In landbouwgebieden kan het toepassen van dynamisch peilbeheer een optie zijn.

5.5.4 Natuur

De gewenste drooglegging en peilbeheer in natuurgebieden (Natura 2000 en Natuur Netwerk Nederland) worden bepaald in overleg met de terreinbeheerder en/of natuurbeherende instantie. In verband met de uiteenlopende natuurbeheertypen kunnen geen richtlijnen worden gegeven. In natuurgebieden kan flexibel peilbeheer worden toegepast om de inlaat van water van onvoldoende kwaliteit te beperken.

Weidevogels

In weidevogelgebieden worden broedpeilen voor weidevogels meegewogen in de afweging van het peil en peilbeheer naast de andere belangen. Voor weidevogelgebieden kan het toepassen van seizoenspeilbeheer een optie zijn. De broedpeilen en tijdsduur worden bepaald in overleg met de terreinbeheerder.

5.5.5 Recreatie en groene ruimte

Recreatieterreinen en stadsparken dienen voor recreanten goed toegankelijk en bespeelbaar te zijn. Voor de vegetatie is het belangrijk dat de wortels het grondwater kunnen bereiken, maar niet voortdurend onder water staan. De gewenste drooglegging wordt in overleg met de terreinbeheerder bepaald.

5.5.6 Stedelijk gebied

Bestaande bebouwing en infrastructuur

In stedelijk gebied wordt meestal een vast peil gehanteerd. Door de beperkte ruimte en de aanwezige gebruiksfuncties die zijn ingericht op het peil (zoals funderingen, drainage, infrastructuur) is er in bestaand stedelijk gebied vaak weinig ruimte om het peil te fluctueren. Nieuwe stedelijke gebieden, zoals Vinex-

wijken, bieden soms wel ruimte voor flexibel peil. De gewenste drooglegging en peilbeheer in stedelijk gebied worden in overleg met de gemeente bepaald. Daarbij wordt voor de ontwateringsdiepte de vorstvrije grens van 80 cm als vast aangenomen en de gemiddeld hoogste grondwaterstand en de relatie tussen het oppervlaktewater en grondwater als onderwerp van onderzoek en discussie behandeld. De gemeente geeft per peilgebied aan welke ontwateringsdiepte zij in ontwerp hanteren. De ontwateringsdiepte is het verschil tussen de maaiveldhoogte en de gemiddeld hoogste grondwaterstand. De ontwateringsdiepte is dus iets anders dan de drooglegging en er moet een inschatting worden gemaakt van de relatie tussen het oppervlaktewaterpeil en de ontwateringsdiepte; hierbij spelen ontwateringsmiddelen een rol. Daarna wordt bepaald of er voor de functie een wens bestaat om het peil bij te stellen, met speciale aandacht voor de voorkomende funderingstypen (houten paalfunderingen zijn bijvoorbeeld gevoelig voor houtrot als gevolg van droogvallen) en ondergrondse infrastructuur.

Overstorten, drainage, bruggen, terrassen, steigers en begraafplaatsen
Voor riooloverstorten en drainage is het van belang dat deze goed kunnen afwateren op het oppervlaktewater. In overleg met de gemeente worden de locatie en de aanleghoogten van riooloverstorten en drainagemiddelen meegenomen in de afweging. Bij peilveranderingen worden de effecten op houten beschoeiingen, terrassen en tuinen onderzocht. Bij begraafplaatsen bevinden de graven zich ten minste 30 cm boven het niveau van de gemiddeld hoogste grondwaterstand.

Beleidsuitgangspunt: De vaste hoogte van overstorten, drainage, bruggen, terrassen, steigers en begraafplaatsen wordt meegenomen in de afweging.

Nieuw te ontwikkelen stedelijk gebied
Bij nieuwbouw adviseert Delfland een drooglegging van 120 cm te hanteren om grondwaterproblemen en wateroverlast nu maar ook voor de toekomst te voorkomen; sommige gebieden kunnen in de loop van de tijd namelijk nog flink zakken en door de klimaatverandering is het noodzakelijk genoeg ruimte te creëren. Ervaring leert dat 120 cm daar een veilige marge voor biedt. Bij nieuw te realiseren gebieden moet worden uitgegaan van het peil uit het peilbesluit. Delfland verlaagt het peil niet om voor dit gebied voldoende drooglegging te creëren. Meestal betekent dit dat voor het bereiken van een grotere drooglegging het maaiveld moet worden opgehoogd. Het waterdicht bouwen van een huis is de verantwoordelijkheid van de particulier.

Oude bebouwing en historische beplanting
Oude bebouwing met kwetsbare funderingstypen (op staal, houten palen of heipalen) en historische beplanting zijn gevoelig voor peilverandering waardoor ongelijke zetting of droogvallen van paalkoppen kan optreden. Bij een peilafweging zullen deze objecten worden meegewogen naast de andere belangen.

5.5.7 Vaarwegen

In Delfland zijn vaarwegen aanwezig voor recreatievaart en beroepsvaart. Bij een peilafweging zullen het vaarprofiel, de brughoogtes en de drempelhoogtes van sluizen voor een veilige en vlotte doorvaart worden meegewogen naast de overige belangen.

5.6 Afwegen peilbeheer met betrekking tot het watersysteem

Naast de gebruiksfuncties in een gebied dienen ook bodemdaling, grondwater, waterhuishouding, waterkwaliteit en ecologie en waterkeringen te worden meegenomen in de afweging.

5.6.1 Bodemdaling

Het verlagen van het peil evenredig aan de bodemdaling (peilaanpassing) is uit oogpunt van duurzaamheid bezwaarlijk. Om aanwezige functies zo lang mogelijk te faciliteren, zetten we met het peilbeheer in op maximale afremming van het bodemdalingsproces. In bodemdalingsgevoelige gebieden wordt bodemdaling als een belang meegenomen in de afweging bij het peilbesluit en gaan we terughoudend om met peilverlaging of peilaanpassingen. Helemaal stoppen met peilaanpassing zal echter leiden tot een steeds kleiner wordende drooglegging waardoor relatieve vernatting optreedt die schade aan bijvoorbeeld agrarische opbrengsten of wateroverlast tot gevolg kan hebben. Dit kan in het afwegingsproces een argument zijn om de bodemdaling toch (gedeeltelijk) te volgen.

Het tegengaan van bodemdaling in veenweidegebieden beschouwt de provincie als een gemeenschappelijke opgave voor provincie, gemeenten, waterschappen en grondgebruikers. In het provinciale omgevingsbeleid heeft de provincie uitgangspunten geformuleerd voor de omgang met bodemdaling en aanverwante opgaven, waaronder:

1. Waterschappen houden bij het opstellen van peilbesluiten rekening met de gevolgen van (veen)bodemdaling en nemen het vertragen/tegengaan van bodemdaling mee als één van de belangen in de afweging om te komen tot een peilbesluit. In de veenweidepactgebieden wordt zwaarder ingezet op het behoud van veen(weide)waarden.
2. Waterschappen houden bij het opstellen van peilbesluiten rekening met het terugdringen van CO_2-emissies in het veenweidegebied (herziening 2025).
3. Wanneer het waterschap tegen de (fysieke/financiële) grens van het waterbeheer aanloopt (knikpuntgebied), heeft het waterschap een signaalfunctie. In knikpuntgebieden waar nog geen gebiedsproces loopt, start de provincie samen met de betrokken partijen (overheden en derden) een verkenning om de problematiek in beeld te brengen en om te bepalen op welke wijze en wanneer de instrumenten van de betrokken partijen als oplossingen ingezet kunnen worden. Een dergelijk gebiedsproces kan leiden tot (verzoek tot) aanpassing van een peilbesluit.

Beleidsuitgangspunt: Peilaanpassing (het volgen van maaivelddaling) wordt niet toegepast tenzij de gebiedsfunctie nadelige effecten ondervindt.

Bij peilaanpassing wordt de mogelijke schade als gevolg van het aanpassen van het waterpeil maatschappelijk aanvaardbaar geacht. Bij peilaanpassing wordt geen onderzoek gedaan naar de mogelijke gevolgen zolang daarvoor geen bijzondere reden bestaat.

Beleidsuitgangspunt: Wanneer met peilaanpassing de maaivelddaling gevolgd wordt om een bepaalde drooglegging te handhaven, hoort de mogelijke schade als gevolg van de peilaanpassing tot een normaal maatschappelijk risico.

Bij peilverandering anders dan de peilaanpassing zal Delfland onderzoek uitvoeren en de belanghebbenden actief informeren. Op een ingediende, gemotiveerde aanvraag tot schadecompensatie stelt Delfland een onderzoek in naar de juistheid van de claim en de wijze van compensatie.

5.6.2 Grondwater

Hoewel het oppervlaktewaterpeil de grondwaterstand beïnvloedt, is de grondwaterstand via deze weg moeilijk te sturen. Grondwater reageert namelijk vertraagd op variaties van het oppervlaktewaterpeil, vooral op grotere afstand van watergangen. Daarnaast is het moeilijk om een nauwkeurige en eenduidige relatie tussen oppervlaktewaterpeil en grondwaterstand af te leiden door de bodemopbouw en variaties in landgebruik. De Omgevingswet bepaalt dat peilbesluiten voor grondwater alleen nodig zijn indien de provinciale Omgevingsverordening hiervoor grondwaterlichamen aanwijst. In het beheergebied van Delfland is dit niet aan de orde.

Delfland kiest er niet voor grondwaterpeilbesluiten op te stellen. Een peilbesluit brengt een inspanningsverplichting met zich mee. De grondwaterstand is via het oppervlaktewaterpeil echter moeilijk te sturen en de verantwoordelijkheid voor ontwateringsvoorzieningen ligt vaak primair bij private partijen.

Fluctuaties in het grondwaterpeil kunnen ervoor zorgen dat bodemdaling optreedt door inklinking of veenoxidatie. Als blijkt dat de bodemdaling is tegen te gaan door grondwaterbeheer en het opstellen van een grondwaterpeilbesluit, gezien bovenstaande, daartoe een geschikt instrument is, kan worden overwogen een grondwaterpeilbesluit op te stellen.

Delfland neemt grondwater als belang mee in de afweging van het peil en peilbeheer. Daarnaast worden meldingen van grondwateroverlast of –onderlast meegenomen in de analysefase. Er wordt onderzocht in hoeverre de grondwaterstand door het oppervlaktewaterpeil wordt beïnvloed en of het knelpunt door middel van aanpassingen van het peil of peilbeheer kan worden opgelost of dat er andere meer kostenefficiënte maatregelen mogelijk zijn.

5.6.3 Waterhuishouding

Wateroverlast en watertekort

Het peilbeheer moet fluctuaties van het peil als gevolg van neerslag, droogte, lozingen en kwel opvangen en wateroverlast en watertekort zoveel mogelijk voorkomen. In geval van wateroverlastsituaties of watertekort wordt gestreefd de overlast te minimaliseren. Bij de peilafweging dient daarom rekening te worden gehouden met goede aan- en afvoermogelijkheden en de aanwezige ruimte om peilfluctuaties op te vangen.

Kunstwerken en waterhuishoudkundige voorzieningen

Kunstwerken en waterhuishoudkundige voorzieningen zoals gemalen, inlaten, stuwen, duikers en beschoeiingen zijn op een bepaalde hoogte aangelegd en stellen eisen ten aanzien van het peil. Aanpassing van het peil kan inhouden dat deze voorzieningen moeten worden aangepast.

Leggerdiepte

Bij peilverlaging moet worden onderzocht of de leggerdiepte gehaald kan worden. Sommige watergangen kunnen namelijk niet op diepte gemaakt worden in verband met de stabiliteit van de waterbodem.

Beleidsuitgangspunt: De vaste hoogte van gemalen, inlaten, stuwen, duikers, beschoeiingen en de leggerdiepte moet worden meegenomen in de peilafweging.

Beheer en onderhoud

Delfland zet sterk in op het verhogen van de efficiëntie van beheer en onderhoud. Hierbij kan gedacht worden aan het besparen op onderhoudskosten en energie. Energiebesparing bij gemalen kan bijvoorbeeld door de bergingscapaciteit van het peilgebied te benutten.

Beleidsuitgangspunt: In de afweging van het peil worden de mogelijkheden voor het verlagen van de kosten en het energieverbruik van het peilbeheer en het verhogen van de toekomstbestendigheid en automatisering onderzocht.

5.6.4 Waterkwaliteit en ecologie

De invloed van peil en peilbeheer op de chemische en biologische waterkwaliteit en de ecologie is complex. De waterkwaliteit is onder andere afhankelijk van de neerslag, het uittredende grondwater en dus mede van de bodemsamenstelling, breedte- en dieptematen van de watergang en de gebruiksfuncties in het gebied.

Door inlaat van gebiedsvreemd water met een lagere kwaliteit kan de waterkwaliteit afnemen. Flexibel peilbeheer of de sturingsmarge kan worden toegepast om de inlaat van gebiedsvreemd water van onvoldoende kwaliteit te beperken. De locatie van het inlaatpunt kan zo worden gekozen dat de kwaliteit van het inlaatwater zo goed mogelijk aansluit op het gebiedseigen water, of er kunnen bij het inlaatpunt maatregelen worden getroffen om het inlaatwater te zuiveren.

In gebieden met diffuse of puntlozingen kan doorspoeling van gebiedsvreemd water met een hogere kwaliteit juist voor verbetering van de waterkwaliteit zorgen. In tijden van droogte en hoge temperaturen kan doorspoeling worden ingezet om vissterfte, blauwalg en botulisme tegen te gaan.

Uittredend grondwater
Peilverlaging kan zorgen voor toename van (zoute) kwel en uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de bodem. Bij een peilverhoging geldt het omgekeerde. In veengebieden neemt de concentratie stikstof en fosfaat door peilverlaging toe door oxidatie van het veen. Bij een peilwijziging dienen (zoute) kwel en de uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de bodem in de afweging te worden meegenomen.

Waterdiepte
In ondiep water neemt de watertemperatuur snel toe en kunnen biochemische omzettingsprocessen (zoals afbraak van organische stof) sneller verlopen. Hierdoor kan zuurstofloosheid optreden met vissterfte, stankoverlast en toename van het fosfaatgehalte tot gevolg.

Ecologische voorzieningen
Een peilwijziging heeft directe invloed op de werking van ecologische voorzieningen zoals vispaaiplaatsen, vismigratievoorzieningen en natuurvriendelijke oevers. Voor het goed functioneren van natuurvriendelijke oevers is het van belang dat het waterpeil op natuurlijke wijze fluctueert. Dat wil zeggen in de winter een hoog peil en in de zomer een laag peil (flexibel peilbeheer). Verder leiden wisselende peilen tot minder oevererosie waardoor het vrijkomen van nutriënten wordt verlaagd. Peilverlaging en het permanent droog staan van de oevers of vispaaiplaatsen is ongewenst. Het effect op de waterkwaliteit en het functioneren van ecologische voorzieningen moet daarom worden meegenomen in de afweging. Bij peilaanpassing moet worden gecontroleerd of dit niet leidt tot nieuwe knelpunten op het gebied van vismigratie.

Beleidsuitgangspunt: Het effect van een peilwijziging op de waterkwaliteit, vismigratie en het functioneren van ecologische voorzieningen moet worden meegenomen in de afweging.

5.6.5 Waterkeringen
De waterstand langs de keringen zorgt voor een externe druk tegen de kering en beïnvloedt de grondwaterstand erin. Daarmee heeft de waterstand ook invloed op de stabiliteit van de waterkeringen. Een structurele of een incidenteel sterke verandering in het waterpeil kan het risico tot falen van de waterkering zodanig verhogen dat dit niet toelaatbaar is. Bij het opstellen van een peilbesluit moet bij peilwijzigingen worden beoordeeld of de keringen aan de gestelde eisen blijven voldoen.

Droogte kan een negatieve invloed hebben op de waterveiligheid. Kades kunnen tijdens langdurige droogte gevoelig zijn voor uitdroging. Door uitdroging neemt het volumiek gewicht af, krimpt de kade en kan scheurvorming optreden.

Veenkades zijn gevoeliger voor droogte dan andere kades, maar ook kleikades op veenondergrond kunnen droogtegevoelig zijn. Dit uit zich in scheurvorming.

5.7 Bestaande afwijkende peilen

Afwijkende peilen zijn formeel geen onderdeel van het peilbesluit, maar worden wel opgenomen in de toelichting. De meeste bestaande peilafwijkingen, gereguleerd of ongereguleerd, zijn toegestaan en vormen geen hinder voor de beheersbaarheid van het watersysteem. Delfland streeft naar een robuust systeem met grote peilgebieden waarbij particulier peilbeheer zoveel mogelijk wordt vermeden. In het peilbesluit wordt daarom de noodzaak voor het afwijkende peil getoetst aan de hand van de beslisboom in Bijlage 3. Het afwijkende peil wordt getoetst aan een maaiveldcriterium en de vereiste drooglegging voor de functie. Daarnaast wordt gekeken naar de invloed van het afwijkend peil op het peilbeheer en het watersysteem. Afhankelijk van deze invloed en of er sprake is van publiekelijk belang, kan worden voorgesteld de bediening en het onderhoud van het afwijkend peil over te dragen aan Delfland. Het desbetreffende gebied wordt dan opgenomen als een peilgebied in het peilbesluit.

5.8 Communicatie en participatie

Delfland werkt samen met gemeenten, bedrijven en particulieren aan een prettige en gezonde fysieke leefomgeving. Peilbeheer speelt een belangrijke rol bij de leefbaarheid van het gebied. Dit vraagt om peilbeheer waarmee het maatschappelijk belang en zoveel mogelijk individuele belangen worden bediend. Door bij het opstellen van peilbesluiten de omgeving te betrekken werkt Delfland aan het waterbewustzijn.

Werkafspraak: Delfland betrekt belanghebbenden in een vroeg stadium en gaat de dialoog met hen aan.

Het benutten van beschikbare kennis en ervaring van belanghebbenden leidt tot meer kwaliteit en door in te spelen op behoefte van belanghebbenden ontstaat meer draagvlak en betrokkenheid. Overleg met de omgeving helpt bij het managen van mogelijke risico's doordat te maken keuzes en gevolgen expliciet worden benoemd.

Participatie

De mate van betrokkenheid van de omgeving is maatwerk, dit laten wij afhangen van de relevantie voor de belanghebbenden. Dit zijn met name gemeenten, terreinbeheerders, agrariërs en belangengroepen zoals agrarische collectieven, maar ook particulieren.

Water en groen in een wijk zorgen voor een aangenaam woonklimaat. In veel situaties is het praktijkpeil goed en worden er geen watergerelateerde problemen ervaren. Dit maakt dat inwoners in het stedelijk gebied vaak minder betrokkenheid voelen dan bijvoorbeeld een agrariër die voor zijn bedrijfsvoering afhankelijk is van goed peilbeheer. Wanneer er wel watergerelateerde problemen worden ervaren, benaderen wij de burgers of belanghebbende partij actief. We informeren de belanghebbenden en nodigen ze uit om gebiedsinformatie te delen en mee te denken over oplossingen. Zo is een goed waterpeil voor bewoners van het Rietveld in Delft, Leidschenveen in Den Haag of de Oude Lierpolder in het Westland zeer relevant. Delfland richt zich in het aangaan van de dialoog met bewoners dan ook op belanghebbenden die een probleem ervaren.

In de inventarisatiefase van het proces wordt volgens de filosofie van het omgevingsmanagement bepaald wie wanneer betrokken moet worden en in welke mate. Als er in een gebied niet veel is veranderd, wordt volstaan met een quickscan en is het doorlopen van een intensief proces met de omgeving niet nodig. Wanneer het peil gehandhaafd blijft en er dus geen nieuw peilbesluit wordt opgesteld blijft de communicatie dan ook beperkt. Voor de handhaving van het bestaande peilbesluit volgt geen bestuurlijke vaststelling met daarbij behorende inspraakprocedure en bekendmaking (zie verder hoofdstuk 9).

Wanneer er in het gebied wel veel is veranderd en er een nieuw peil afgewogen wordt, gelden de volgende afwegingscriteria bij het in kaart brengen van de omgeving en de mate van betrokkenheid bij belanghebbende partij/groep:

- de mate waarin de gebruiksfunctie van het gebied aan verandering onderhevig is;
- de hoeveelheid verschillende gebruiksfuncties van het gebied;
- in hoeverre er knelpunten bekend zijn;
- in welke mate er recent contact is geweest over plannen en projecten met Delfland of over de gebruiksfuncties;
- de aanwezige belangengroepen, zoals bewonersverenigingen en natuurclubs;
- impact van een mogelijke verandering van het waterpeil.

Naarmate de impact en het belang groter is, wordt de communicatie met belanghebbenden intensiever en indien mogelijk directer. In ieder geval worden belanghebbenden geïnformeerd over het nieuwe peilbesluit en gevraagd om het inbrengen van kennis. Maar bij grote impact of belangen kan ook gekozen worden voor een bewonersavond of een workshop met belangenorganisaties (zoals LTO of bewonersverenigingen). Ook wordt gekeken of we partijen via digitale platforms kunnen benaderen.

Communicatie bij de besluitvorming
Uitgangspunt voor de communicatie over peilbesluiten is dat Delfland transparant is in de gemaakte afwegingen. Ter ondersteuning van de besluitvormingsfase communiceert Delfland altijd actief over de inspraak, door gemeenten en belangenorganisaties in te lichten en de algemene bekendmaking in het Waterschapsblad.

Peilbesluiten hebben naast een interne ook een belangrijke externe functie. Belanghebbenden moeten kennis kunnen nemen van de afwegingen die een rol hebben gespeeld bij de keuze die Delfland maakt. Zo kunnen niet alle knelpunten altijd in een peilbesluit worden opgelost en sommige knelpunten verergeren wellicht in de toekomst, bijvoorbeeld door bodemdaling. De afwegingen en keuzes worden expliciet in het peilbesluit en in de communicatie benoemd. Bij het peilbesluit zit daarom een publiekssamenvatting in toegankelijk taalgebruik.

De documenten vormen daarnaast de basis voor het instellen van het peilbeheer en worden bijvoorbeeld ook gebruikt voor vergunningverlening. Het is dan ook onontkoombaar dat de peilbesluiten technische details bevatten.

6 DO: Instellen peilbeheer

De volgende fase van de peilbeheercyclus is het instellen van het peil en peilbeheer.

6.1 Overgangsdocument

Het peilbesluit wordt overgedragen aan de peilbeheerder. Dat gebeurt via een overgangsdocument waarin het peil, de eventueel benodigde maatregelen om het peilbesluit in te stellen en nieuwe peilschalen zijn beschreven, inclusief een planning voor het uitvoeren van de maatregelen en de ingangsdatum van het nieuwe peil. Het peilbesluit wordt ook opgenomen in het informatiesysteem.

6.2 Ingangsdatum nieuw peil

Een peilbesluit is van kracht op de achtste dag na de bekendmaking. In die tijd kan de peilbeheerder de kunstwerken instellen op het nieuwe peil. Als er echter maatregelen aan kunstwerken of watergangen moeten worden uitgevoerd, kost het meer tijd om het peilbeheer in te stellen. In dat geval wordt het moment van de daadwerkelijke instelling van het nieuwe peil opgenomen in het peilbesluit. Tot die tijd geldt een interimpeil dat wordt vastgelegd in het peilbesluit. Het interimpeil is bijna altijd gelijk aan het huidige praktijkpeil. Als bij het nemen van het besluit niet bekend is wanneer de inwerkingtreding kan plaatsvinden, zal de datum van inwerkingtreding op de website bekend worden gemaakt.

6.3 Maatregelen

In het peilbesluit wordt aangegeven welke kunstwerken aangepast, verwijderd of aangelegd worden om het nieuwe peil en peilbeheer in te stellen en welke maatregelen worden uitgevoerd om negatieve effecten als gevolg van het nieuwe peil te mitigeren. Werkzaamheden en investeringen van lage kosten kunnen op de exploitatiebegroting. Hoge kosten moeten worden geregeld door een investeringsbudget. Hiervoor wordt een investeringsplan gemaakt waarover een apart besluit wordt genomen tegelijk met het besluit over het peilbesluit.

De maatregelen worden uitgevoerd volgens de binnen Delfland geldende richtlijnen. Hierbij wordt ook bepaald of Delfland het kunstwerk in eigendom wil hebben of alleen het onderhoud en/of de bediening wil doen.

6.4 Automatisering

Delfland streeft naar doelmatige automatisering van kunstwerken ten behoeve van toekomstbestendig waterbeheer. Automatisering van kunstwerken betekent dat er een automatische koppeling is tussen kunstwerk en peil, waardoor peilbeheersing continu en nauwkeurig kan plaatsvinden. Door automatisering kunnen kunstwerken op afstand worden bediend en het peil op afstand worden gemonitord. Door automatisering van kunstwerken kan Delfland sneller acteren op veranderende omstandigheden. Automatisering biedt ook kansen om naast het peil bijvoorbeeld te sturen op waterkwaliteit, vismigratie en energieverbruik. In principe moeten alle gemalen van Delfland zijn geautomatiseerd. Stuwen en inlaten worden geautomatiseerd als uit de praktijk of de watersysteemanalyse

blijkt dat er sprake is van een knelpunt, bijvoorbeeld in de capaciteit van het kunstwerk in relatie tot de omvang van het gebied, of er veelvuldige bediening nodig is.

Kunstwerken worden ook geautomatiseerd als ze naast het peil andere belangen dienen, zoals vispaaiplaatsen, vismigratie, waterkwaliteit, bergingen en energiebeperking.

Beleidsuitgangspunt: Als Delfland een kunstwerk overneemt van derden, moet dit kunstwerk zijn geautomatiseerd volgens de door Delfland aangegeven richtlijnen, tenzij er gegronde redenen zijn om van dit uitgangspunt af te wijken.

7 CHECK EN ACT: Monitoring en Peilbeheersing

Als het peil en peilbeheer zijn ingesteld dan zijn de volgende fasen van de peilbeheercyclus de monitoring en peilbeheersing. De peilbeheersing speelt in op veranderende (weers)omstandigheden of meldingen die door monitoring worden bepaald.

7.1 Monitoring en evaluatie

Regelmatige opname en snelle verwerking van gegevens over het peil, bemaling en inlaat en de verwachte en actuele weersituatie zijn belangrijk om het peilbeheer snel bij te sturen en keuzes achteraf te verantwoorden. Door terugkoppeling tussen peilbesluit en het dagelijkse peilbeheer wordt duidelijk of bepaalde beleidsmatige ideeën in de praktijk goed uitwerken of moeten worden bijgesteld om te functioneren zoals ze in het peilbesluit en de Beleidsnota zijn bedoeld.

Uit de evaluatie van de oude beleidsnota (die tot 2017 van kracht was) blijkt dat er wel wordt gemonitord, maar niet overal op een uniforme manier en niet altijd op gezette tijden. In belangrijke peilgebieden hebben we de monitoring geautomatiseerd, in de overige peilgebieden nemen we regelmatig het peil op. Momenteel zijn er nog geen meetplannen voor peilbeheer, maar Delfland zal hier in de komende jaren naartoe werken. In het meetplan van een peilgebied zal worden aangegeven waar de peilschalen staan en waar het bemalings- en inlaatdebiet worden gemeten, hoe de gegevens worden gevalideerd en de evaluatie van gegevens plaatsvindt, wie verantwoordelijk is voor het gegevensbeheer en hoe de gegevens ontsloten worden.

Door betere meetmethoden komen er meer en nauwkeuriger gegevens beschikbaar. Hierdoor ontstaat een beter inzicht in het functioneren van het systeem. Dat inzicht gebruiken we in het dagelijks peilbeheer en in watersysteemanalyses, ruimtelijke ontwikkelingen, vergunningverlening en het opstellen van een nieuw peilbesluit. Voor een goede informatievoorziening van alle onderdelen van de peilbeheercyclus is het daarom van belang dat alle gegevens eenduidig en ontsluitbaar zijn.

Delfland maakt gebruik van meldingen en wensen van derden (bijvoorbeeld uit een verleende vergunning, omgevingsmanagement en gebiedsprocessen). Deze kunnen bruikbaar zijn in alle onderdelen van de peilbeheercyclus en aanleiding zijn voor herziening van een peilbesluit.

7.2 Peilbeheersing onder normale weersomstandigheden

Beheermarge

De peilbeheerder maakt gebruik van systeemkennis, weersverwachtingen en gegevens over het watersysteem die door monitoring worden verkregen om het in het peilbesluit vastgestelde peil zoveel mogelijk te handhaven met behulp van

gemalen, stuwen en inlaten. Het peil wordt uitgelezen bij de peilschaal die in het peilbesluit is vastgelegd.

Het handhaven van het peil gaat onder normale omstandigheden gepaard met peilfluctuaties. Deze fluctuaties zijn het gevolg van de aan- en afvoer van water en weersomstandigheden. Het peilbesluit geeft een inspanningsverplichting voor het in het peilbesluit vastgestelde peil. Vanwege bovengenoemde fluctuaties opereert de peilbeheerder zoveel mogelijk binnen de beheermarge.

Sturingsmarge
De peilbeheerder kan tijdelijk de sturingsmarge inzetten om te reageren of te anticiperen op weersomstandigheden zoals neerslag, droogte en wind, onder andere het Neerslagprotocol. De peilbeheerder kan bijvoorbeeld voormalen als er regen wordt voorspeld om het peil te laten uitzakken, of in natte perioden het water in een bovenstrooms gelegen peilgebied vasthouden om het risico op wateroverlast in lager gelegen peilgebieden te beperken. De sturingsmarge kan ook worden toegepast om naast het peil andere doelen, zoals waterkwaliteit, vismigratie, verminderen bodemdaling en energievermindering, te bereiken. Het gaat om een tijdelijke afwijking, normaliter wordt het peil volgens het peilbesluit binnen de beheermarge gehandhaafd. De peilbeheerder en de watersysteemanalyse geven input voor de afweging van de sturingsmarge.

Toelaatbare peilstijging
Bij toenemende neerslag is de beschikbare afvoercapaciteit op een zeker moment ontoereikend. Het peil stijgt dan uit boven de marges en de bergingscapaciteit van het systeem wordt benut. Hoe de afvoer- en bergingscapaciteit zich verhouden wordt bepaald in de watersysteemanalyse door uitgangspunten en normen die zijn ontleend aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. De normering bepaalt hoe frequent (in termen van kans) en hoe ver het peil mag stijgen.

Toezicht en handhaving taken van derden
Het komt voor dat Delfland het peilbeheer door derden laat uitvoeren. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij particuliere bemalingen, natuurgebieden of binnen gemeenten.

In reguliere peilgebieden waar het peilbeheer door derden wordt uitgevoerd monitort Delfland het peil in het gebied. Indien het peil niet overeenkomt met het in het peilbesluit vastgestelde peil, wordt contact opgenomen met de partij die het peil beheert.

Tijdens de schouw wordt onder andere geschouwd op kunstwerken. Wanneer hierbij kunstwerken worden geconstateerd die niet bij Delfland bekend zijn, wordt hierop actie ondernomen. Allereerst wordt onderzocht of er een vergunning aanwezig is. Als dit niet het geval is, wordt de eigenaar gevraagd alsnog een vergunning aan te vragen. Het is hierbij niet zeker dat deze verleend kan worden. Pas na het aanvragen van een vergunning wordt duidelijk wat de gronden zijn voor een afwijkend peil en kan pas een afweging worden gemaakt het afwijkende peil wel of niet te vergunnen.

7.3 Peilbeheersing bij buitengewone omstandigheden

Peilbeheerders kunnen met de sturingsmarge anticiperen op droge of natte weersomstandigheden. Soms kunnen er echter buitengewone omstandigheden, situaties van ernstig waterbezwaar of calamiteiten optreden met zodanig ernstige gevolgen voor het gebied dat het vastgestelde peil niet meer te handhaven is.

Werkafspraak: Bij peilbeheer onder buitengewone omstandigheden wordt tijdelijk afgeweken van het peilbeheer conform het peilbesluit met als doel de economische en/of maatschappelijke schade zoveel mogelijk te beperken, waarbij we ons best doen om zo snel mogelijk weer binnen de beheermarge te komen.

Delfland heeft voor zulke buitengewone situaties een Handboek Calamiteiten waar een aantal bestrijdingsplannen bij horen. Het Handboek Calamiteiten stelt de kaders en uitgangspunten en biedt structuur voor het optreden van de calamiteitenorganisatie in de voorbereiding en bij de bestrijding van de calamiteit. Naast de interne organisatie wordt ook de samenwerking en afstemming met externe organisaties beschreven.

De bestrijdingsplannen richten zich op de specifieke voorbereiding van een aantal voorzienbare scenario's. Deze plannen geven een handelingsperspectief om het watersysteem weer in de normale situatie te krijgen en de maatschappelijke schade zoveel mogelijk te beperken.

Extreme neerslag

Wateroverlast ontstaat doordat de aanvoer van water (meestal regenwater) groter is dan de afvoer van water (meestal door de boezem- en poldergemalen). Het vasthouden en bergen van water is dan onvoldoende mogelijk. De aanvoer van water is dan zodanig groot dat het peil van de oppervlaktewateren onacceptabel stijgt. Dit kan leiden tot wateroverlast. Delfland zet zich in die gevallen in om wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te beperken. Voor wateroverlastsituaties is het bestrijdingsplan Extreme neerslag opgesteld.

Langdurige droogte

Ook in droge perioden is het van belang om de watergangen in het beheergebied van Delfland op peil te houden. Net als een teveel aan neerslag kan ook een tekort voor problemen zorgen in het watersysteem. Om het tekort aan water aan te vullen kan Delfland via de Brielsemeerleiding water uit het Brielse Meer inlaten in de boezem. Daarnaast heeft Delfland met het Hoogheemraadschap van Rijnland in een waterakkoord afgesproken dat via het gemaal Mr.Dr.Th.F.J.A. Dolk in Leidschendam water vanuit Rijnland kan worden ingelaten. Delfland heeft een vergelijkbaar akkoord gesloten met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard voor de doorlevering van water naar Schieland via de Bergsluis.

In zeer droge situaties (hoog neerslagtekort en lage rivierafvoeren) treedt de Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA) in werking waarmee water via de hoogheemraadschappen De Stichtse Rijnlanden en Rijnland naar Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard wordt aangevoerd.

Indien er in een droge periode watertekorten optreden treedt de landelijke verdringingsreeks in werking die het beschikbare water op basis van een prioritering moet verdelen. Delfland heeft voor langdurige droogte een calamiteitenbestrijdingsplan Langdurige Droogte.

Stormvloed
In de aanloop naar een voorspelde stormvloed zullen de peilen in het boezem- en poldersysteem zoveel mogelijk worden verlaagd, omdat tijdens een stormvloed de boezemgemalen niet meer mogen werken wegens het preventief sluiten van de waterkering. Voor het falen van de (regionale) waterkeringen heeft Delfland de bestrijdingsplannen Stormvloed en Technisch Falen opgesteld.

7.4 Oplossen knelpunten

Tijdens operationeel beheer kunnen knelpunten aan het licht komen door metingen en meldingen. Op basis van signalen en initiatieven uit de omgeving maken we een maatschappelijke afweging om het peilbeheer eventueel operationeel of in het peilbesluit bij te stellen. Wanneer knelpunten in het functioneren van het systeem niet zonder aanpassing van het peilbesluit zijn op te lossen kunnen we ervoor kiezen het peilbesluit (partieel) te herzien of een vergunning voor afwijkend peil te verlenen.

8 CHECK en ACT: Delfland in zijn omgeving

Naast monitoring van peil en weer, heeft ook het omgevingsmanagement een signaalfunctie voor het peilbeheer. Door contact met gebiedsbeheerders en de gemeente en via binnenkomende meldingen van omwonenden komen knelpunten en kansen aan het licht. Soms kan eenvoudig worden bijgestuurd om het knelpunt op te lossen. Op andere momenten kan een knelpunt in het functioneren van het systeem alleen worden opgelost door een (partiële) herziening van het peilbesluit. Ook bij grote ruimtelijke ontwikkelingen of vergunningaanvragen voor afwijkend peil kunnen we ervoor kiezen het peilbesluit (gedeeltelijk) te herzien of een vergunning voor afwijkend peil te verlenen.

8.1 Gebiedsprocessen

De maatschappelijke context en veranderingen daarin spelen een belangrijke rol in het signaleren van nieuwe ontwikkelingen die van invloed zijn op het peilbeheer. Het waterschap kan zelf initiatiefnemer zijn voor de uitwerking van plannen, of er worden door derden ruimtelijke ontwikkelingsplannen uitgewerkt met consequenties voor het peilbeheer.

Delfland denkt graag vanaf het allereerste begin met initiatiefnemers van een ruimtelijke ontwikkeling mee over de inrichting van het watersysteem. Vroeg overleg leidt tot betere, geïntegreerde oplossingen en voorkomt dubbel werk en vertragende procedures. Vaak kunnen we werk met werk maken. Het gaat daarbij ook om de relatie tussen de waterthema's, zoals droogte, wateroverlast, waterkeringen, waterkwaliteit en ecologie. Wanneer bij een ruimtelijke ontwikkeling aanpassingen worden gedaan aan het watersysteem en de peilregulerende kunstwerken worden duidelijke afspraken gemaakt over het eigendom, het onderhoud en de bediening van de kunstwerken.

8.2 Water in plannen voor de fysieke leefomgeving

Peilbeheer is onlosmakelijk verbonden met de gebruiksfuncties in het gebied. Het peil(beheer) heeft grote invloed op het mogelijke landgebruik en beïnvloedt de aan- en afvoer van water, te verwachten (grond)waterstanden, en het risico op wateroverlast of -tekort. In Delflands beheergebied ligt het oppervlaktewatersysteem veelal in stedelijk gebied en is er sprake van een sterke verweving van diverse functies. Initiatiefnemers van plannen voor de fysieke leefomgeving moeten daarom rekening houden met de waterhuishoudkundige situatie in het gebied en zorgen dat het plan geen negatieve invloed heeft op het functioneren en het beheer van het watersysteem. Daarom vindt altijd een integrale afweging van belangen plaats over de plannen voor de fysieke leefomgeving door de gemeente, provincie of Rijk.

8.2.1 Weging van het waterbelang

Voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving is het noodzakelijk om de waterbelangen expliciet en evenwichtig mee te nemen bij alle plannen en

besluiten met betrekking tot die fysieke leefomgeving. Dit gebeurt in het kader van de weging van het waterbelang. Delfland gaat daarbij graag vroegtijdig met gebiedspartners in overleg. Het doel hiervan is om randvoorwaarden en aspecten mee te nemen in de evenwichtige toedeling van functies aan locaties, ter waarborging van het watersysteem en peilbeheer. Vroeg overleg leidt tot betere, integrale oplossingen en voorkomt vertragende procedures.

De Handreiking Weging van het Waterbelang voor gemeenten, geeft inzicht in hoe Delfland procedureel en inhoudelijk invulling geeft aan de weging van het waterbelang. Deze is bedoeld voor initiatiefnemers (zoals gemeenten, adviesbureaus en projectontwikkelaars) van een plan voor de fysieke leefomgeving op gemeentelijk niveau. In de Handreiking Weging van het Waterbelang voor gemeenten, worden de relevante voorwaarden uitgeschreven. Deze voorwaarden zijn onderverdeeld naar toetsingscriteria, richtlijnen en aandachtspunten voor plannen in de fysieke leefomgeving.

De weging van het waterbelang leidt tot een eindproduct: een waterparagraaf in de plantoelichting of onderbouwing en een juridische regeling en verwerking op de kaart van het omgevingsplan of de omgevingsvergunning. Op deze manier worden de waterstaatkundige belangen veiliggesteld. De Handreiking Weging van het Waterbelang voor gemeenten is te vinden op de website van Delfland.

8.2.2 Beoordelingscriteria peilbeheer

In onze advisering voor de Weging van het waterbelang spelen de volgende uitgangspunten met betrekking tot peilbeheer een rol:

- Het peilbeheer mag door plannen in de fysieke leefomgeving niet verslechteren (standstill-beginsel). Het is daarom belangrijk om water al bij de locatiekeuze en het ontwerp van de ruimtelijke ontwikkeling als ordenend principe te gebruiken.
- Veranderingen in de inrichting van een gebied bieden de mogelijkheid om het waterbeheer te verbeteren. Waar zich in het ruimtelijk plan kansen voordoen om de inrichting van het watersysteem te verbeteren, worden deze benut.
- Om wateroverlast te voorkomen worden de laagste delen van een peilgebied vrijgehouden van bebouwing. Of er worden duurzame maatregelen genomen om wateroverlast effectief te voorkomen, zoals het ophogen van gronden (permanente drainage en onderbemalingen zijn geen duurzame maatregelen). Hierbij moet ook worden voorkomen dat er door de maatregel verslechtering van het peilbeheer in het omliggende gebied optreedt.
- Delfland vindt een drooglegging van 120 cm een verstandige keuze voor de lange termijn robuuste inrichting van stedelijk gebied. Het maaiveld moet hierop worden aangepast of er moeten andere maatregelen worden genomen om wateroverlast te voorkomen, zoals het kruipruimteloos bouwen.
- Bij nieuwe ontwikkelingen past de drooglegging bij de betreffende functie. Het maaiveld wordt hierop aangepast. Het peil wordt in principe niet verlaagd, tenzij hierover overeenstemming is met Delfland.

- In zettingsgevoelige gebieden worden geen grondgebruiksfuncties ontwikkeld die een lager peil eisen.
- Er wordt rekening gehouden met de marges van het peilbeheer (beheermarge, sturingsmarge en maximale peilstijging), bijvoorbeeld door vlonders, tuinen en steigers zodanig aan te leggen dat ze bij peilstijging binnen de sturingsmarge niet onder water komen.
- De ontwikkeling leidt niet tot nieuwe peilgebieden.
- De ontwikkeling houdt zoveel mogelijk gebiedseigen water vast.
- Het systeem moet robuust genoeg zijn om hevige neerslag binnen het peilgebied te kunnen opvangen voordat het geleidelijk wordt afgevoerd.

9 TERUG NAAR PLAN: Herziening peilbesluit

Delfland gebruikt flexibele termijnen voor de herziening van peilbesluiten sinds hiervoor geen vaste termijnen meer gelden. De actualiteit is bepalend. De peilbesluiten dienen in ieder geval toegesneden te zijn op de omstandigheden en de aanwezige functies en belangen. Wanneer een peilbesluit niet meer actueel is, dient het te worden herzien.

9.1 Periodieke evaluatie

Delfland zal periodiek onderzoeken of een peilbesluit nog actueel is of geheel of gedeeltelijk moet worden herzien. De peilen, het peilbeheer en knelpunten en kansen worden geëvalueerd.

Herziening van peilbesluiten komt voort uit (vergunde) ruimtelijke ontwikkelingen, ambtshalve wijzigingen of andere redenen, bijvoorbeeld:

1. Een structurele wijziging in de grondgebruiksfuncties of een functiewijziging in een gemeentelijk omgevingsplan of provinciale omgevingsvisie.
2. Autonome verandering van maaiveldhoogte in met name zetting-gevoelige veenbodem.
3. Een verandering in de belangenafweging, mede op verzoek van ingelanden.
4. Veranderingen in het (technisch) beheer met gevolgen voor het watersysteem.

Als een of meer van deze redenen in een peilgebied optreden, zal Delfland het peilgebied nader onderzoeken en het optimale peil en peilbeheer bepalen. In peilgebieden waar geen kans of knelpunt is gevonden, wordt het oude peilbesluit voortgezet en dat wordt vastgelegd in de jaarrapportage.

Werkafspraak: Een peilbesluit wordt periodiek geëvalueerd en indien nodig herzien.

9.2 Herziening van het peilbesluit

Wanneer uit de periodieke evaluatie komt dat het peilbesluit niet meer actueel is, wordt het peil opnieuw afgewogen en wordt een nieuw peilbesluit vastgesteld. Daarnaast is het mogelijk dat (een deel van) een peilbesluit eerder dan de periodieke evaluatie niet meer actueel is. In enkele gevallen kan het dan wenselijk zijn om de brede afweging van een peilbesluit uit te voeren. Een (partiële) herziening wordt overwogen als:

- de waterhuishouding compleet verandert, bijvoorbeeld bij een grootschalige ruimtelijke ontwikkeling;
- een brede afweging nodig is, bijvoorbeeld om een structureel wateroverlastknelpunt op te lossen;
- het peilbeheer een ander peil behoeft.

Wanneer slechts enkele peilgebieden worden herzien, spreken we van een partiële herziening. Hierbij wordt alleen voor die peilgebieden een afweging gemaakt en worden ook alleen die peilgebieden in de vaststellingprocedure gebracht. Wanneer de polder weer aan de beurt is voor de periodieke evaluatie, zal de gehele polder worden geëvalueerd en wanneer nodig worden herzien.

9.3 Vergunningverlening

Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan de ontwikkelaar een peilwijziging ook via een vergunning regelen, dit is meestal toereikend en vaak praktischer vanwege de kortere doorlooptijd. Bij de volgende periodieke evaluatie wordt de peilwijziging opgenomen in het peilbesluit.

Daarnaast kan het wenselijk zijn om het peil hoger of lager te houden dan het in het peilbesluit vastgelegde peil om specifieke functies te faciliteren, zoals archeologie, gewassen en bebouwing. In zulke gevallen kunnen belanghebbenden een vergunning voor afwijkend peil aanvragen. Delfland toetst of het afwijkend peil en peilbeheer het functioneren van het watersysteem niet in gevaar brengen. Die afweging vindt plaats volgens de principes in deze beleidsnota en wordt later vastgelegd in aparte beleidsregels.

Bijlage 1 Woordenlijst en Afkortingen

Beheermarge	Marge rondom het vastgestelde peil waartussen het peil onder regulier peilbeheer schommelt. Het handhaven van het peil gaat onder normale omstandigheden gepaard met peilfluctuaties. Deze fluctuaties zijn het gevolg van de aan- en afvoer van water en weersomstandigheden. Het peil is dus eigenlijk een gemiddelde waarde van de peilfluctuaties.
Bodemdaling	Het dalen van het maaiveldniveau ten opzichte van een vast referentie- vlak, bijvoorbeeld NAP. Bodemdaling kan veroorzaakt worden door oxidatie, inklinking, gas- en oliewinning en lange termijn geologische processen.
Drooglegging	Het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en de gemiddelde hoogte van het naastgelegen perceel.
Dynamisch peil	Peilbeheer waarbij wordt geanticipeerd op (weers)omstandigheden op basis van vooraf in het peilbesluit bepaalde randvoorwaarden binnen vooraf vastgestelde peilmarges.
Flexibel peil	Peilbeheer waarbij het oppervlaktewaterpeil gedurende het gehele jaar kan fluctueren tussen een in het peilbesluit vastgestelde onder- en bovengrens. De fluctuatie wordt uitsluitend bepaald door natuurlijke omstandigheden, behalve bij overschrijding van de onder- en bovengrens. Zodra het peil de ondergrens onderschrijdt, wordt water uit de omgeving aangevoerd. Wanneer het peil de bovengrens overschrijdt, wordt het overtollige water afgevoerd.
Gebied met afwijkend peil	Gebied van beperkte omvang waarin het peil afwijkt van het peil dat in het peilbesluit is vastgesteld.
Gebiedsvreemd water	Water dat in een (peil)gebied wordt ingelaten. Dit water heeft meestal een waterkwaliteit die niet van nature voorkomt in dit (peil)gebied
Hoogwatervoorziening	Een deel van een peilgebied waar een hoger peil geldt.
Interimpeil	Waterpeilen die tijdelijk worden gehandhaafd voorafgaand aan het instellen van de definitieve peilen die in het peilbesluit zijn vastgesteld.
Onderbemaling	Een deel van een peilgebied waar een lager peil geldt.
Ontsnippering	Het streven naar zo groot mogelijke peilgebieden en dus vermindering van het aantal peilgebieden (met afwijkend peil).
Ontwateringsdiepte	Het verschil tussen de werkelijke maaiveldhoogte en de gemiddeld hoogste grondwaterstand op één plaats.
Peil	Door waterschap in peilbesluit vastgelegde waterpeil dat in een bepaald gebied moet worden gehandhaafd.

Peilaanpassing	Het aanpassen van het waterpeil in gelijke mate met de natuurlijke maaivelddaling.
Peilbeheer	Vaststelling en handhaving van het waterpeil in oppervlaktewateren.
Peilbeheercyclus	De cyclische aaneenschakeling van activiteiten van het opstellen van peilbesluiten, het aanpassen van het peil en het dagelijkse peilbeheer, monitoring en evaluatie.
Peilbesluit	Besluit van het Algemeen Bestuur van een waterschap, waarin de te handhaven peilen van de oppervlaktewateren ten opzichte van het NAP, de ligging van de peilgebieden en plaats van de peilschalen zijn aangegeven. Aan de gemaakte keuze ligt een integrale afweging van belangen en beleid ten grondslag.
Peilgebied	Waterstaatkundige eenheid waarbinnen eenzelfde peil wordt gehandhaafd met behulp van gemaal, stuw of inlaat.
Peilverlaging	Neerwaartse bijstelling van het waterpeil ten opzichte van het voorgaande peilbesluit verder dan peilaanpassing.
Praktijkpeil	Waterstand die werkelijk in een watergang aanwezig is, afgelezen van de peilschaal.
Schouwpeil	In het peilbesluit vastgesteld peil dat het referentieniveau vertegenwoordigt voor het voeren van schouw, dagelijks peilbeheer, afhandelen van vergunningen en het uitvoeren van onderhoud aan watergangen.
Seizoenspeil	Vorm van peilbeheer waarbij gedurende het jaar verschillende peilinstellingen worden gehanteerd afhankelijk van het groei-/ broedseizoen.
Sturingsmarge	Een tijdelijke marge groter dan de beheermarge rondom het peil die kan worden ingezet om in te spelen op weersomstandigheden, energievermindering of waterkwaliteit.
Toelaatbare peilstijging	De maatgevende peilstijging (gebaseerd op toetsing aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening) behorend bij het grondgebruik.
Vast peil	Het peilbeheer is gedurende het hele jaar gericht op een constant peil met zo min mogelijk fluctuatie.

Bijlage 2 Wetgeving en Beleidskaders

Nationale wetgeving en beleid

Kaderrichtlijn Water
De belangrijkste doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn de algemene bescherming en verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewateren, de grondwaterkwantiteit, de specifieke bescherming en verbetering van (onderdelen van) wateren die zijn genoemd in het KRW-register beschermende gebieden en het bevorderen van het duurzaam gebruik van water. Waterbeheer op het niveau van stroomgebieden is daarbij uitgangspunt. Het beheergebied van Delfland valt binnen het stroomgebied Rijndelta. Bij de voorbereiding van peilbesluiten moet worden nagegaan of een peilbesluit niet in strijd is met de KRW of het stroomgebiedbeheerplan Rijndelta voor wat betreft duurzaam gebruik van water, verontreiniging van grond- en oppervlaktewater en de ecologische toestand.

Omgevingswet
De Omgevingswet beoogt op integrale wijze een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving te creëren en regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving te vereenvoudigen. De onderdelen uit de Waterwet, die van belang zijn voor peilbeheer, maken sinds 1 januari 2024 onderdeel uit van deze wet.
De Omgevingswet stelt de verplichting aan een beheerder om één of meerdere peilbesluiten vast te stellen voor oppervlaktewater- of grondwaterlichamen onder zijn beheer, indien de provincie deze in de omgevingsverordening heeft aangewezen. In een peilbesluit worden waterstanden of bandbreedten waarbinnen waterstanden kunnen variëren vastgesteld, die gedurende de daarbij aangegeven perioden zoveel mogelijk worden gehandhaafd.
In de Omgevingswet zijn ook de Europese verplichtingen ten aanzien van de Natura 2000 gebieden opgenomen. Natura 2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa. In Delfland zijn de duingebieden Westduinpark & Wapendal, Solleveld & Kapittelduinen, Meijendel en Berkheide aangewezen als Natura 2000-gebied. Waterschappen hebben als taak ervoor te zorgen dat de waterhuishouding en het peilbeheer passen bij de in deze gebieden geldende instandhoudingsdoelstellingen. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Bij het opstellen van peilbesluiten moet nadrukkelijk rekening worden gehouden met de effecten op beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN).
Verder bevat de Omgevingswet een algemene zorgplicht voor de fysieke leefomgeving. Deze zorgplicht is voor bepaalde activiteiten nader uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Op grond daarvan moeten initiatiefnemers nadelige gevolgen voor onder meer in het wild levende planten en diersoorten voorkomen, beperken of ongedaan maken, en zo nodig van een activiteit afzien. Daarnaast kent het Bal specifieke beschermingsregimes voor soorten, gebaseerd op de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

Waterschapswet
De Grondwet (artikel 133) vereist voor de waterschappen een organieke wet, de Waterschapswet. Waterschappen zijn openbare lichamen, net zoals provincies en gemeenten. Echter, de taken van een waterschap zijn beperkt tot (onderdelen van) het waterbeheer. De provincie en gemeenten hebben een zogenoemde open huishouding en behoren daarmee tot de algemene democratie. De Waterschapswet regelt de instelling en opheffing van een waterschap, de organisatie en bestuur (onder andere verkiezingen), financieringsbepalingen en de verordenende bevoegdheid van het waterschap. Alleen het algemeen bestuur heeft de bevoegdheid tot het vaststellen van peilbesluiten. In artikel 83, tweede lid, onder f is opgenomen dat deze bevoegdheid van het algemeen bestuur niet overgedragen kan worden aan het dagelijks bestuur. De taken van de waterschappen zijn verder uitgewerkt in de Omgevingswet.

Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)
Bij het vaststellen en actualiseren van peilbesluiten past Delfland de algemene beginselen van behoorlijk bestuur toe, waaronder het zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht) en het evenredigheidsbeginsel (artikel 3:4, tweede lid, Awb). Deze beginselen sturen de wijze waarop het besluitvormingsproces wordt ingericht en geven richting aan hoe Delfland de peilbesluiten voorbereidt en onderbouwt.
Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat Delfland alleen een peilbesluit neemt nadat de relevante feiten en belangen op een deugdelijke en volledige wijze zijn betrokken bij de voorbereiding. Het gaat daarbij om het vormen van een voldoende feitelijke basis en het inzichtelijk maken van de gevolgen van een voorgesteld of gewijzigd peil. Een zorgvuldig voorbereide besluitvorming draagt bij aan een peilbesluit dat inhoudelijk doordacht, transparant en vervolgens bestuurlijk én juridisch houdbaar is.
Het evenredigheidsbeginsel verlangt dat de gevolgen van een peilbesluit in redelijke verhouding staan tot de doelen die het nastreeft. Bij de keuze voor een peil dient Delfland de verschillende betrokken belangen op een evenwichtige wijze af te wegen. Delfland bepaalt daarom per peilgebied in hoeverre een wijziging noodzakelijk is, welke effecten deze heeft en of deze effecten proportioneel zijn in het licht van de waterstaatkundige opgave.

Deltaprogramma
Het Deltaprogramma is een belangrijk nationaal kader voor de zoetwatervoorziening. Het staat voor een veilig en aantrekkelijk Nederland, nu en straks, waar de waterveiligheid en de zoetwatervoorziening op orde zijn. De belangrijkste nationaal structurerende besluiten zijn vastgelegd in deltabeslissingen. Deze vormen de basis voor het waterveiligheids- en zoetwaterbeleid zoals vastgelegd in het Nationaal Water Programma.

Nationaal Water Programma
Het Nationaal Water Programma 2022-2027 (NWP) geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid voor periodes van zes jaar (overeenkomstig de periodes van het Regionaal Waterprogramma van de provincie en het Waterbeheerprogramma van Delfland). Het kabinet sluit aan bij de resultaten van het Deltaprogramma. In het NWP staan alleen de onderwerpen

die in de Nationale Omgevingsvisie als Rijksbelang zijn aangemerkt. Gedecentraliseerde onderwerpen zoals de gebiedsgerichte regionale uitwerkingen, wateroverlast en diverse gebruiksfuncties zoals recreatie(vaart) komen niet (meer) aan de orde. Ook de relatie tussen bodemdaling en waterhuishouding komt in het NWP niet gebiedsgericht aan de orde. In het NWP staan geen specifieke doelstellingen met betrekking tot peilbeheer.
Net als het Regionaal Waterprogramma en het Waterbeheerprogramma geldt voor het NWP een termijn van zes jaar. Er komt dus een nieuw NWP voor de periode 2028-2033.

Verdrag van Malta
In het Europese Verdrag van Malta wordt gestreefd naar het behoud van het archeologisch erfgoed in de bodem, door in de ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met archeologische waarden in de bodem en onder water. De provincie heeft waardevolle structuren (archeologie, landschap en nederzettingen) en objecten in Zuid-Holland in kaart gebracht in de cultuurhistorische kaart – ook aangeduid als Cultuurhistorische Hoofdstructuur. Het beleid voor cultureel erfgoed van provinciaal belang is vastgelegd in de provinciale Omgevingsvisie Zuid-Holland en uitgewerkt in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening.

Provinciale wetgeving en beleid
Het provinciale omgevingsbeleid is uitgewerkt in verschillende documenten, zoals de provinciale omgevingsvisie en omgevingsprogramma. Dit is weer nader uitgewerkt in verschillende beleidsdocumenten per thema, zoals bijvoorbeeld het provinciale Natuurbeheerplan. De Zuidhollandse Omgevingsverordening geeft juridische regels rondom de fysieke leefomgeving. Delfland houdt bij het peilbeheer met het gehele omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland rekening.

Provinciale Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma
De Omgevingsvisie Zuid-Holland beschrijft de huidige staat van de fysieke leefomgeving in de provincie en het toekomstbeeld dat de provincie voor ogen heeft. De Omgevingsvisie bevat provinciale ambities, beleidsdoelen en beleidskeuzes op hoofdlijnen voor thema's zoals water, bodem, natuur, klimaatadaptatie en ruimtelijke ontwikkeling. De Omgevingsvisie heeft een strategisch en richtinggevend karakter en dient als visie voor het handelen van de provincie en andere overheden.
Voor het peilbeheer is de Omgevingsvisie relevant omdat daarin uitgangspunten staan over het belang van een toekomstbestendige en klimaatrobuuste inrichting van de provincie, waarbij water en bodem in toenemende mate sturend zijn voor ruimtelijke keuzes.
In het provinciale Omgevingsprogramma staan onder andere richtinggevende uitspraken over zoetwater. De strategie om de regionale zoetwatervoorziening weerbaar te maken tegen zoetwatertekorten zet in op:

1. het optimaliseren van de aanvoer van zoetwater uit de grote rivieren;
2. innovatieve oplossingen, zoals het benutten van de ondergrond en hergebruik van effluent;
3. vergroten robuustheid van het regionale systeem;
4. waterbeschikbaarheid mee laten wegen in de ruimtelijke inrichting.

Ad 4: De provincie gaat wateraspecten, zoals de watervraag van functies, expliciet meewegen bij de toekenning van functies, met het oog op de doelmatigheid van het waterbeheer. Gebruiksfuncties en het regionale watersysteem worden zodanig op elkaar afgestemd, dat variaties in de aan- en afvoer van rivierwater kunnen worden opgevangen. Doelmatigheid van het waterbeheer is van invloed op de mate waarin gebruiksfuncties worden voorzien in hun behoefte aan zoetwater uit oppervlaktewater.

Zuid-Hollandse Omgevingsverordening
De Zuid-Hollandse Omgevingsverordening bevat de regels van de provincie over de fysieke leefomgeving. Daarin staat wat wel en niet is toegestaan. Ook staan er instructieregels in voor omgevingsplannen van gemeenten en voor taken van waterschappen. In de verordening heeft de provincie vastgelegd voor welke gebieden waterschappen peilbesluiten moeten vaststellen en dat deze actueel moeten zijn.
Verder licht de verordening toe welke aspecten bij de motivering van een peilbesluit in de praktijk een rol spelen en (specifiek voor veenweide en weidevogelgebieden) welke belangen het waterschap daarbij betrekt bij de afweging van het waterpeil. De Omgevingsverordening Zuid-Holland bevat in bijlage 2 een kaart met de geometrische begrenzing van de belangrijke weidevogelgebieden in Zuid-Holland.
De provincie zet in op het gezamenlijk met gemeenten, waterschappen en grondgebruikers afremmen van bodemdaling en het verminderen van CO_2-emissies in veengebieden. Daarbij onderkent de provincie dat de bodemdaling en de omvang en de effecten ervan per gebied verschillen, veranderen in de tijd en door belanghebbenden verschillend worden gewaardeerd.
Dit vraagt in beleid en beheer aandacht voor gebiedsdifferentiatie en de dilemma's die daarbij optreden.
Van de waterschappen wordt verwacht dat zij bij het vaststellen van peilbesluiten rekening houden met de gevolgen van bodemdaling en het verminderen van CO_2-emissies. Er kan een moment komen dat de waterbeheerder de huidige gebruiksfuncties niet meer kan faciliteren. Dit wordt een knikpuntgebied genoemd, in Delfland zijn nog geen knikpuntgebieden geïdentificeerd.

Waterschapsbeleid en regelgeving

Waterschapsverordening Delfland
In de Waterschapsverordening Delfland staan de gebods- en verbodsbepalingen voor de waterhuishouding. Dit zijn de regels waar iedereen in Delflands beheergebied zich aan moet houden of rekening mee moet houden. Deze verordening vormt de juridische basis voor de vergunningverlening en handhaving

door het waterschap. De Waterschapsverordening Delfland bevat onder artikel 4.1 lid b onder 5 een verbod om zonder vergunning van een vastgesteld peil af te wijken.

De Waterschapsverordening wordt uitgewerkt in aparte beleidsregels, die Delfland hanteert. Bijvoorbeeld de beleidsregel Dempen en graven, waarin regels staan omtrent compensatie in het geval van dempen of graven.

Legger Delfland
In de Legger Delfland is de vereiste situatie van de waterstaatswerken (waterkeringen en oppervlaktewaterlichamen) aangegeven. Tevens worden hierin de onderhoudsverplichtingen van de waterstaatswerken vastgesteld. De Legger Delfland is verder belangrijk voor de uitvoering van werkprocessen, zoals onderhoud, handhaving, vergunningverlening en planvorming.

Waterbeheerprogramma
Delfland is verplicht eens in de zes jaar een Waterbeheerprogramma op te stellen. Op dit moment is dit het Waterbeheerprogramma 2022-2027 (WBP6). Dit bestaat uit het boekje 'WBP6 op hoofdlijnen' en een website met thema's en maatregelen. Deze zijn te vinden op www.hhdelfland.nl/wbp6.
In *'WBP6 op hoofdlijnen'* staat het volgende over waterpeilen:
"Het werk van Delfland bestaat voor het grootste deel uit het continu uitvoeren van reguliere werkzaamheden. Dit is te veel om allemaal op te noemen, maar de volgende voorbeelden illustreren dit. (…)Het dagelijks op orde houden van alle waterpeilen, zodat we droge voeten houden in natte tijden."
Bij het thema en cluster Waterkwantiteit staan respectievelijk de volgende teksten over peilbeheer:
"Tegelijk stellen wij peilbesluiten op om alle belangen af te wegen voor de meest optimale waterpeilen;"
"Het peilbeheer regelt per gebied het juiste waterniveau voor de aanwezige gebruiksfuncties."
De VV stelt naar verwachting eind 2027 het Waterbeheerprogramma 2028-2033 (WBP7) vast.

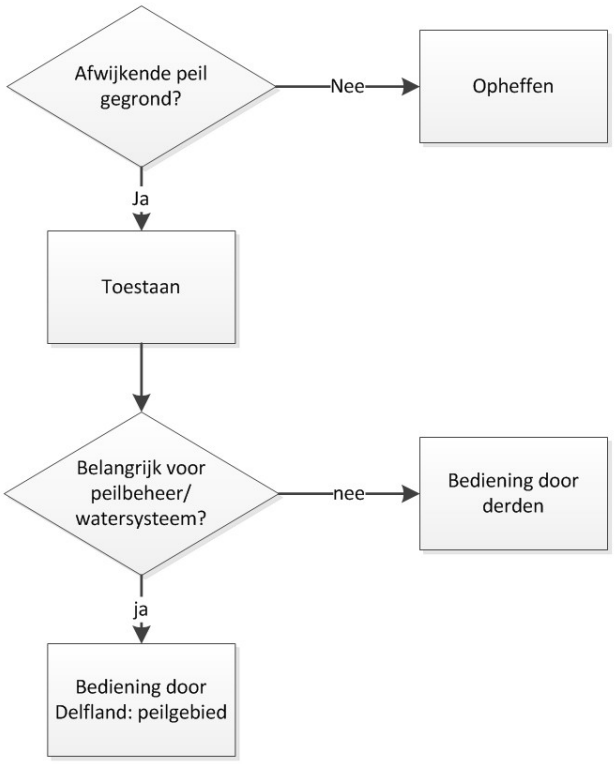
Integrale nota vis
De integrale nota vis geeft uitgangspunten met betrekking tot visstandbeheer, vismigratie en vishabitat, visrechtenuitgifte, uitoefening van visserij en samenwerking met visserijpartners. Delfland is verantwoordelijk voor het visstandbeheer in zijn beheergebied en heeft vanuit de KRW een specifieke (resultaats)verplichting om een visstand te bereiken die hoort bij de gewenste ecologische toestand van wateren. Om een bepaalde visstand te bereiken neemt Delfland inrichtings- en beheermaatregelen om goede leefomstandigheden voor de gewenste vissoorten te bereiken, waaronder natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen, vrije vismigratie en vispasseerbare kunstwerken. Ook het onttrekken en uitzetten van vissen kan deel uitmaken van het visstandbeheer. De ecologische kwaliteit van het watersysteem en de visserij beïnvloeden de visstand. Omgekeerd is de visstand ook van invloed op de waterkwaliteit.

Gemeentelijke wetgeving en beleid
Bij het opstellen van peilbesluiten moet rekening worden gehouden met gemeentelijk beleid. Het gaat vooral om:

- Ruimtelijk: voordat een gemeentelijk omgevingsplan wordt opgesteld leggen gemeenten hun visie op ruimtelijke ontwikkelingen vast in de gemeentelijke omgevingsvisies. De gemeente is verplicht om het waterschap vroegtijdig bij ruimtelijke plannen te betrekken. Bij functieveranderingen overleggen waterschap en gemeenten tijdens de weging van het waterbelang over de manier waarop dit in een omgevingsplan moet worden opgenomen. Ruimtelijke plannen kunnen leiden tot nieuwe peilbesluiten. Andersom geven de waterbelangen (peilen) richting aan de invulling van ruimtelijke plannen van de gemeente.
- Water: in een gemeentelijk waterbeleid of samenwerkingsagenda water stemmen gemeente en waterschap af over onderwerpen die met water te maken hebben. Afspraken uit gemeentelijk waterbeleid moeten worden meegewogen bij het vaststellen van peilen.

Bijlage 3 Afwijkende peilen

In het peilbesluit wordt de noodzaak voor het afwijkende peil getoetst aan de hand van onderstaande beslisboom. Het afwijkende peil wordt getoetst aan een maaiveldcriterium en de vereiste drooglegging voor de functie. Voor de afwijkende peilen die zijn toegestaan, wordt vervolgens bepaald of bediening door derden is gewenst.

Criteria toetsing afwijkend peil
Als het maaiveldverschil groter is dan 10 cm dan is het afwijkende peil toegestaan. Als het maaiveldverschil kleiner is dan 10 cm dan moet worden onderzocht of de drooglegging voldoet aan de drooglegginsrichtlijn en of de drooglegging noodzakelijk is voor de functie. Als de drooglegging voldoende is en het maaiveldverschil is kleiner dan 10 cm, dan moet het afwijkende peil in principe worden opgeheven. Gemotiveerd afwijken van dit beleid is slechts mogelijk met een goede onderbouwing. Aanvullende criteria voor gebieden die gevoelig zijn voor maaivelddaling (veen):

- Om ongelijke zetting tegen te gaan mag de drooglegging van een onderbemaling niet groter zijn dan de drooglegging van het omringende peilgebied.

- Als de drooglegging groter is dan de drooglegginsrichtlijn voor veen (60 cm) worden de mogelijkheden onderzocht om de omvang en peilverschil te reduceren.

De ligging van de peilafwijking en bijbehorende kunstwerken mag het functioneren van het hoofdwatersysteem niet negatief beïnvloeden. In het hoofdwatersysteem worden in principe geen afwijkende peilen toegestaan. Gemotiveerd afwijken van dit beleid is slechts mogelijk met een goede onderbouwing.

Criteria afweging bediening
Waar het kan wordt bediening door derden toegestaan. Voorwaarde is dat er een goede afstemming bestaat tussen Delfland en de derden die het afwijkende peil bedienen. Als er sprake is van een publieke functie, kan worden voorgesteld de bediening en het onderhoud van het afwijkend peil over te dragen aan Delfland.

- Bij meer dan 3 belanghebbende partijen wordt onderzocht of er klachten of knelpunten bekend zijn, hoe het afwijkende peil functioneert en wat de risico's en kosten zijn. Als door het samenvoegen van meerdere gebieden de publieke functie vergroot, ligt overname van het gebied met afwijkend peil eerder voor de hand.
- Overname gebeurt in eerste instantie op basis van vrijwilligheid. Het is van belang om een evenwicht te vinden tussen de kosten, de bestuurlijke verantwoordelijkheid en het maatschappelijk draagvlak. In geval de kosten maatschappelijk onverantwoord zijn, kan van overname worden afgezien.
- Over het overdragen van het eigendom, bediening en onderhoud van kunstwerken en aanvullende werkzaamheden moeten afspraken worden gemaakt waaronder over bereikbaarheid, recht van overpad, energietoevoer en aankoop van grond. Met betrekking tot overname is het geen noodzaak dat Delfland alle kunstwerken in eigendom moet hebben.
- Na overname wordt het afwijkende peil in een peilgebied bediend door Delfland. Het waterschap neemt het peilbeheer van de particulier(en) over en draagt zorg voor het handhaven van het peil.

Motie actualisatie Beleidsnota Peilbeheer

VV-voorstel : H.10 Cluster peilbesluiten 2025
VV-vergadering : 27 november 2025

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland in vergadering bijeen op 27 november 2025

Constaterende dat:

- bij de bespreking van voorliggende peilbesluiten tijdens de vergadering van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit op 11 november 2025 bij alle peilbesluiten als basis wordt verwezen naar de Beleidsnota Peilbeheer uit 2017;
- het juridische kader inmiddels veranderd is, onder meer door de invoering van de Omgevingswet waardoor de nota niet meer actueel is op juridisch gebied;
- dat in de nota uit 2017 het zorgvuldigheidsprincipe en het evenredigheidsprincipe ontbreken;
- dat principes uit de Kamerbrief Water en Bodem Sturend (WBS) uit 2022 niet verwerkt zijn, terwijl het college wel heeft aangegeven dat WBS relevant beleid is,
- dat de coalitie de ambitie heeft uitgesproken om te onderzoeken of de waterkwaliteit kan worden verbeterd door middel van het 'sturen met water',

Overwegende dat:

- dat 'sturen met water' beleidsmatig aangrijpt op de Beleidsnota Peilbeheer;
- dat de gesprekken die plaatsvinden met agrariërs en terrein beherende organisaties over de verbetering van de waterkwaliteit meegenomen kunnen worden;
- dat als het college pas na afronding van het SGBP4 een aanvang wil maken met een eventuele actualisatie de Beleidsnota Peilbeheer dan 10 jaar oud is en belanghebbenden en/of belangstellenden bij peilbesluiten nog steeds een verwijzing krijgen naar de oude nota,

Verzoekt het college:
Om met voortvarendheid de Beleidsnota Peilbeheer te actualiseren en vóór 1/1/27 aan te bieden aan de VV voor besluitvorming,

En gaat over tot de orde van de dag.

Anneke Wijbenga	Jan-Willem Jannink		
Water Natuurlijk	Natuurterreinen	PvdA	AWP

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3763
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.a.13
Titel Koop - Cluster peilbesluiten 2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Manita Koop	23 juni 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	30 juni 2026
Pfo Manita Koop	5 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit
Zie voorstel.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Cluster peilbesluiten 2026
Versienummer	1.0
Dossiernummer	3763
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit de Verenigde Vergadering voor te stellen:
1) vast te stellen het peil van de waterstand, het daarbij behorende schouwpeil en peilenkaarten van onderstaande peilbesluiten (DMS nummers: 2515570, 2516094, 2516030, 2516101, 2516102, 2516105, 2516106, 2516107, 2516113, 2516115, 2516108, 2516109, 2516116, 2516117, 2516118, 2516122, 2516120, 2516155, 2516156, 2516127, 2516130, 2516131, 2516132, 2516133, 2516134, 2516135, 2516136, 2516137, 2516138, 2516139, 2516140, 2516141, 2516142, 2516143, 2516147, 2516148, 2516149, 2516152, 2516154, 2516150, 2516151, 2516157 en 2516158):

Peilgebied	Voorgesteld peil (m t.o.v. NAP)	Schouwpeil* (m t.o.v. NAP)	Code peilenkaart	Bepalingen (zie toelichting onder tabel)
Delflands Boezem peilgebied 27, Zuidweg in Naaldwijk (DMS-nr 2515570)	-0,30	-0,30	PBS2026BZM 27 (DMS-nr 2516094)	I en II
Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16, Klein Huis te Velde achter nummer 3 en langs toegangsweg (DMS-nr 2516030)	-1,75	-1,75	PBS2026DPM 16 (DMS-nr 2516101)	I en II
Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17, sloot aan voorzijde bij Klein Huis te Velde 1 en 2 (DMS-nr 2516102)	-1,80	-1,80	PBS2026DPM 17 (DMS-nr 2516105)	I en II
Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18, sloot aan achterzijde bij Klein Huis te Velde 1 en 2 (DMS-nr 2516106)	-2,05	-2,05	PBS2026DPM 18 (DMS-nr 2516107)	I en II
Oud- en Nieuw-Wateringveldsche-	-3,40	-3,40	PBS2026ONW 8	I en II

Peilgebied	Voorgesteld peil (m t.o.v. NAP)	Schouwpeil* (m t.o.v. NAP)	Code peilenkaart	Bepalingen (zie toelichting onder tabel)
polder peilgebied 8, t.h.v. Van der Dussenlaan 11 in Kwintsheul (DMS-nr 2516113)			(DMS-nr 2516115)	
Oude Lierpolder peilgebied 1, nieuwbouwwijk 'Aan de Singel' in De Lier (DMS-nr 2516108)	-1,85	-1,85	PBS2026OLP 1 (DMS-nr 2516109)	I en II
Oude Polder van Pijnacker peilgebied 3, Tuindershof (DMS-nr 2516116)	Flexibel peil** met bovengrens -3,15 en ondergrens -3,35	-3,35	PBS2026OPP 3 (DMS-nr 2516117)	I, II, IV
Oude Polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38, Groenzoom ten noorden van de Meerweg (DMS-nr 2516118)	Flexibel peil** 1 januari – 30 april met bovengrens -5,00 en ondergrens -5,40 Flexibel peil 1 mei – 31 december met bovengrens -5,10 en ondergrens -5,40	-5,40	PBS2026MEP38 (DMS-nr 2516122) en PBS2026OPP16 (DMS-nr 2516120)	I, II, IV
Polder Berkel peilgebied 11, Wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs (DMS-nr 2516155)	-5,42	-5,42	PBS2026WRD 11 (DMS-nr 2516156)	I, II
Polder van Biesland peilgebied 1, graslandgebied polder van Biesland (DMS-nr 2516127)	Broedpeil*** 1 mrt t/m 31 mei: -5,14 En laag peil 1 jun t/m 28 feb: -5,40	-5,40	PBS2026PVB (DMS-nr 2516130)	I, II en III
Polder van Nootdorp peilgebied 19, 34 en 35	peilgebied 19: -2,63 peilgebied 34:	peilgebied 19: -2,63 peilgebied 34:	PBS2026PVN 19, 34 en 35	I, II

Peilgebied	Voorgesteld peil (m t.o.v. NAP)	Schouwpeil* (m t.o.v. NAP)	Code peilenkaart	Bepalingen (zie toelichting onder tabel)
Ter hoogte van de Laakweg 1 in Nootdorp (DMS-nr 2516131)	-2,78 peilgebied 35: -3,21	-2,78 peilgebied 35: -3,21	(DMS-nr 2516132)	
Polder van Nootdorp peilgebied 20, Ter hoogte van de Hogeveensweg in Nootdorp (DMS-nr 2516133)	-3,40	-3,40	PBS2026PVN 20 (DMS-nr 2516134)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 22, Ter hoogte van de Kruisweg in Nootdorp (DMS-nr 2516135)	-3,47	-3,47	PBS2026PVN 22 (DMS-nr 2516136)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 23 en 42, ter hoogte van de 's Gravenweg in Nootdorp (DMS-nr 2516137)	Peilgebied 23: Getrapt peil **** tussen -3,77 en -3,88 peilgebied 42: -4,54	peilgebied 23: -3,88 peilgebied 42: -4,54	PBS2026PVN 23 en 42 (DMS-nr 2516138)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 25, Ter hoogte van de Nieuwkoopseweg in Nootdorp (DMS-nr 2516139)	-4,07	-4,07	PBS2026PVN 25 (DMS-nr 2516140)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 28 en 36, 's Gravenpad nabij rijksweg A12 in Nootdorp (DMS-nr 2516141)	Peilgebied 28: -4,48 Peilgebied 36: -4,30	Peilgebied 28: -4,48 Peilgebied 36: -4,30	PBS2026PVN 28 en 36 (DMS-nr 2516142)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 29 en 33, Ter hoogte van Oosteinde/ Roeleveenseweg in Nootdorp (DMS-nr 2516143)	Peilgebied 29: -3,15 Peilgebied 33: getrapt peil tussen -3,40 en -3,73	Peilgebied 29: -3,15 Peilgebied 33: -3,73	PBS2026PVN 29 en 33 (DMS-nr 2516147)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 30, 38, 39, 40 en 41, 43 en 44 Ter hoogte van de Nieuwkoopseweg, het	Peilgebied 30: -3,46 peilgebied 38: getrapt peil tussen -4,20 en -4,30	Peilgebied 30: -3,46 peilgebied 38: -4,30 Peilgebied 39:	PBS2026PVN 30, 38-41, 43 en 44 (DMS-nr 2516149)	I, II

Dossiernummer: 3763

Peilgebied	Voorgesteld peil (m t.o.v. NAP)	Schouwpeil* (m t.o.v. NAP)	Code peilenkaart	Bepalingen (zie toelichting onder tabel)
Balijpad en de Laakweg in Nootdorp (DMS-nr 2516148)	Peilgebied 39: -4,04 Peilgebied 40: -4,15 Peilgebied 41: -4,42 Peilgebied 43: -3,55 Peilgebied 44: -3,67	-4,04 Peilgebied 40: -4,15 Peilgebied 41: -4,42 Peilgebied 43: -3,55 Peilgebied 44: -3,67		
Polder Vlaardingen-West peilgebied 8, parkeerterrein bij zwembad De Kulk in Vlaardingen (DMS-nr 2516152)	-1,40	-1,40	PBS2026VDW 8 (DMS-nr 2516154)	I en II
Poldervaartpolder peilgebied 6, Ter hoogte van de Harreweg in Schiedam (DMS-nr 2516150)	-3,13	-3,13	PBS2026PVP 6 (DMS-nr 2516151)	I en II
Zuidpolder van Delfgauw peilgebied 44, Zuideindseweg 26 in Delfgauw (DMS-nr 2516157)	-1,89	-1,89	PBS2026ZPD 44 (DMS-nr 2516158)	I en II

*Het schouwpeil is maatgevend voor het bepalen van de waterdiepte en het referentieniveau voor het voeren van schouw, verlenen van watervergunningen en het uitvoeren van onderhoud aan oppervlaktewaterlichamen.
**Flexibel peil: zie bepaling IV voor meer uitleg.
***Broedpeil: zie bepaling III voor meer uitleg.
****Getrapt peil: waterpeilen die binnen een peilgebied in stappen van hoog naar laag lopen om wateroverlast te voorkomen en waterbeheer op maat te bieden.

Met inachtneming van de per ontwerpbesluit in de laatste kolom van de tabel aangegeven navolgende bepalingen:
I Het schouwpeil zal worden aangeduid met 'SP' op de peilschaal. Deze peilschalen zijn te vinden op de peilenkaarten genoemd in bovenstaande tabel.
II De peilbesluiten treden in werking met ingang van de achtste dag na bekendmaking van het door de verenigde vergadering vastgestelde besluit.
III Het broedpeil geldt van 1 maart tot 1 juni. Vanaf 15 februari stijgt het winterpeil richting het verhoogde broedpeil. Vanaf 1 juni zakt het broedpeil stapsgewijs naar het laagpeil. De

overgang van laagpeil naar broedpeil zal in de regel plaatsvinden per 1 maart. Daarbij worden weersgesteldheid en verloop van de freatische grondwaterstand ter plaatse in aanmerking genomen.
IV Flexibel peilbeheer betekent dat het peil mag variëren tussen de aangegeven onder- en bovengrens, waarbij de variatie gedurende het gehele jaar wordt bepaald door natuurlijke omstandigheden, waaronder neerslag en verdamping. Wanneer het peil de ondergrens onderschrijdt, zal water worden ingelaten, echter niet meer dan nodig is om onderschrijding van de ondergrens te voorkomen. Wanneer het peil de bovengrens overschrijdt of -te beoordelen naar de te verwachten neerslag- zal gaan overschrijden, wordt via de stuwen het overtollige water afgelaten, echter niet meer dan nodig is om de overschrijding van de bovengrens te voorkomen.

2) in te trekken de peilbesluiten voor delen die herzien worden en aangegeven zijn op de voornoemde peilenkaarten van Delflands Boezem, vastgesteld 26 september 2019, Dijkpolder (Maasland), vastgesteld 18 november 2021, Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder, vastgesteld 16 februari 2017, Oude Lierpolder, vastgesteld 23 mei 2013, Oude polder van Pijnacker, vastgesteld 15 september 2011, Polder Berkel, vastgesteld 20 december 2018, Polder van Biesland, vastgesteld 6 juli 2014, Polder van Nootdorp, vastgesteld 25 september 2014, Vlaardingen-West, vastgesteld 6 november 2013, Poldervaartpolder, vastgesteld 23 mei 2013, Zuidpolder van Delfgauw, vastgesteld 20 december 2018.

3) vast te stellen de nota van Beantwoording zienswijzen 'Cluster peilbesluiten 2026' met DMS nummer 2552800.

2) Aanleiding

Door veranderingen en ontwikkelingen in de omgeving is een aantal peilbesluiten in delen van het beheergebied van Delfland niet meer actueel en moet worden aangepast. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen ambtshalve correcties, aanpassingen als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen en de herziening van peilgebieden.

3) Beoogd effect

Delfland beheert het waterpeil in de sloten, vaarten en plassen. Dat waterpeil is niet overal even hoog. We bepalen het juiste waterpeil van een gebied (dit noemen we een peilgebied) op basis van de functie, bodem en hoogteligging. Zo'n waterpeil wordt vastgelegd in een peilbesluit. De voorgestelde peilen leiden er toe dat de peilbesluiten weer actueel zijn en de functies in de peilgebieden zo goed mogelijk ondersteunen.

4) Kernboodschap

In 2026 is voor 33 peilgebieden een nieuw peilbesluit nodig. De ontwerp-peilbesluiten hebben ter inzage gelegen van 31 juli 2026 tot en met 11 september 2026. Hierop zijn twee zienswijzen ontvangen. Deze hebben alleen geleid tot een tekstuele aanpassing van het peilbesluit. Het college vraagt de VV om deze peilbesluiten en de Nota van Beantwoording vast te stellen.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- Peilbesluit Delflands Boezem, vastgesteld 26 september 2019
- Peilbesluit Dijkpolder (Maasland), vastgesteld 18 november 2021
- Peilbesluit Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder, vastgesteld 16 februari 2017
- Peilbesluit Oude Lierpolder, vastgesteld 23 mei 2013
- Peilbesluit Oude polder van Pijnacker, vastgesteld 15 september 2011
- Peilbesluit Polder Berkel, vastgesteld 20 december 2018
- Peilbesluit Polder van Biesland, vastgesteld 6 juli 2014
- Peilbesluit Polder van Nootdorp, vastgesteld 25 september 2014
- Peilbesluit Vlaardingen-West, vastgesteld 6 november 2013
- Peilbesluit Poldervaartpolder, vastgesteld 23 mei 2013

Dossiernummer: 3763

- Partiële herziening peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw, vastgesteld 20 december 2018
- Motie peilbesluiten actueler, verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland, bijeen op donderdag 30 september 2021, verzoekt het college om: Peilbesluiten, in ieder geval in situaties waarin het peil wijzigt door vergunningverlening vanuit Delfland, binnen één jaar na oplevering van de vergunde werkzaamheden, het peilbesluit voor te leggen aan de VV, zodat het vigerende peil en het praktijkpeil weer met elkaar in overeenstemming zijn.

6) Regelgeving en Beleid

- Omgevingswet artikel 16.32a: Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op de voorbereiding van een peilbesluit;
- Omgevingswet artikel 2.41: vaststellen peilbesluit;
- Waterschapswet;
- Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 7.5);
- Beleidsnota Peilbeheer van Delfland uit 2017;
- Inspraakverordening Delfland uit 2011.

Daarnaast wordt bij het opstellen van peilbesluiten rekening gehouden met relevante beleidsontwikkelingen op rijksniveau, waaronder de Kamerbrief 'Water en Bodem sturend'.

De Beleidsnota Peilbeheer van Delfland uit 2017 wordt momenteel geactualiseerd naar aanleiding van de op 27 november 2025 door de Verenigde Vergadering aangenomen motie 'actualisatie Beleidsnota Peilbeheer'. De inhoud van de onderhavige peilbesluiten sluit aan bij de bestaande beleidsuitgangspunten, die in de nieuwe nota inhoudelijk worden voortgezet.

7) Financiën

Het ter inzage leggen, en later vaststellen, van de nieuwe peilen heeft op zichzelf geen financiële consequenties. Wel kan dit in sommige gevallen indirecte financiële gevolgen hebben. Voor de peilbesluiten van Dijkpolder (Maasland), peilgebieden 16, 17 en 18 geldt dat deze zijn opgesteld als gevolg van het eerder ingediende projectplan (702077-020) uit 2023 en het advies van de bezwaarschriftencommissie en de daaropvolgende beslissing op bezwaar van het college uit het najaar van 2024. De maatregelen die na vaststelling van de peilbesluiten in dit gebiedje, Klein Huis te Velde, moeten worden uitgevoerd hebben een financiële impact. Het hiervoor benodigde investeringsbudget is reeds beschikbaar, binnen het verzamelkrediet voor "vervanging, groot onderhoud en renovaties binnen het watersysteem". De verenigde vergadering heeft dit krediet op 21 november 2019 beschikbaar gesteld. Het project Klein Huis te Velde valt binnen de scope van het verzamelkrediet.
Na afronding van de werkzaamheden wordt het onderhoud van de kunstwerken opgepakt door de onderhoudsplichtigen volgens de legger.

8) Duurzaamheid

n.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

De voorliggende peilbesluiten hebben geen organisatorische en personele consequenties.

10) OR

N.v.t.

Dossiernummer: 3763

11) Risico's en beheersmaatregelen

We hebben bij het opstellen van de peilbesluiten een zorgvuldige belangenafweging gemaakt, mede vanuit onze wettelijke taken. Daaruit zijn de voorgestelde peilen naar voren gekomen. Belanghebbenden zijn geïnformeerd/geconsulteerd en hebben tijdens de terinzagelegging van de ontwerppeilbesluiten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. Desondanks blijft altijd een restrisico bestaan dat een of meer belanghebbenden niet tevreden zijn met een peilbesluit. Hiervoor staat de mogelijkheid van beroep open.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Communicatie
De voorgestelde peilbesluiten zijn afgestemd met belanghebbenden, zoals bewoners, agrariërs en natuurorganisaties.
In de D&H-nieuwsbrief van 1 juli is een bericht opgenomen over het cluster peilbesluiten 2026 dat ter inzage werd gelegd. In de D&H-nieuwsbrief van 14 oktober geven we aan dat het college het cluster peilbesluiten 2026 ter besluitvorming voorlegt aan de VV.

Participatie
In de voorbereiding van de peilbesluiten is een belangenanalyse gedaan. Belanghebbenden zijn onder andere de gemeenten, bewoners, grondeigenaren, agrariërs, pachters en Staatsbosbeheer. Als waterpeilen ergens zouden wijzigen, zijn de belanghebbenden daar benaderd. Zij hebben het concept van het peilbesluit toegestuurd gekregen ter reflectie of hen is de mogelijkheid geboden een concept op te vragen. Daarnaast zijn de concepten toegestuurd aan alle gemeenten waar een peilbesluit wordt genomen.

De reacties bestonden voornamelijk uit vragen die we hebben kunnen beantwoorden en een enkele suggestie voor een tekstuele aanpassing. Deze vragen en suggesties zijn meegenomen tijdens de verdere voorbereiding van de peilbesluiten.

De ontwerp-peilbesluiten hebben ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn door belanghebbenden twee zienswijzen ingediend.
De zienswijzen zijn beantwoord in de nota van Beantwoording. Het college stelt de verenigde vergadering voor de nota van Beantwoording zienswijzen 'Cluster peilbesluiten 2026', met DMS nummer 2552800, vast te stellen.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

De ontwerp-peilbesluiten hebben van 31 juli 2026 tot en met 11 september 2026 ter inzage gelegen. Er zijn twee zienswijzen ontvangen. De nota van Beantwoording is bijgevoegd als bijlage 44.

De peilbesluiten worden bekendgemaakt door kennisgeving van de zakelijke inhoud daarvan in het digitale Waterschapsblad en op de website van Delfland. In de publicatie wordt vermeld dat gedurende een termijn van zes weken beroep kan worden ingesteld bij de Rechtbank Den Haag.

14) Bevoegd orgaan

Artikel 84 lid 2 van de Waterschapswet: Het dagelijks bestuur is belast met de voorbereiding van al hetgeen in de vergadering van het algemeen bestuur ter overweging en beslissing moet worden gebracht.

De verenigde vergadering is op grond van de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen en intrekken van peilbesluiten en het vaststellen van de Nota van Beantwoording zienswijzen peilbesluiten.

Dossiernummer: 3763

15) Toelichting

Voor het maken van een peilbesluit hebben we drie soorten van aanleidingen: Ambtshalve correcties, Ruimtelijke ontwikkelingen en Herziening peilgebied. Hieronder staat per soort aangegeven welke peilbesluiten hieronder vallen.

In de tabel onderaan dit hoofdstuk is samengevat waar peilen hoger en lager worden voorgesteld.

Ambtshalve correcties
Dit betreft de correctie van afwijkingen tussen de feitelijke situatie en het vigerende peilbesluit. Het peilbesluit wordt aangepast op de feitelijke situatie.
Voor de volgende peilgebieden ligt een ambtshalve correctie voor ter besluitvorming:
- Polder van Nootdorp peilgebieden 19, 34 en 35 (0,6 hectare), ter hoogte van Laakweg 1 in Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Peilgebied 19 wordt opgesplitst en peilgebieden 34 en 35 ontstaan. Door het vervangen van een duiker en een stuw kunnen de peilen nu preciezer worden aangehouden en daarmee sluiten deze peilen beter aan bij de gebiedsfuncties.
- Polder van Nootdorp peilgebied 20 (1,35 hectare), ter hoogte van de Hogeveenseweg in Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Uit waterstandsmetingen en door de aanwezigheid van peilregulerende kunstwerken blijkt dat er niet sprake is van één gebied met een getrapt peil, maar van één peilgebied met een vast peil en daarnaast andere gebieden met afwijkend peil. Het vaste peil past goed bij de aanwezige bebouwing.
- Polder van Nootdorp peilgebied 22 (0,74 hectare), ter hoogte van de Kruisweg in Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Uit de metingen blijkt dat sprake is van één peilgebied met een vast peil en daarnaast andere gebieden met afwijkend peil.
- Polder van Nootdorp peilgebieden 23 en 42 (3,25 hectare), ter hoogte van de 's Gravenweg in Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Het waterpeil van peilgebied 23 geldt ook in peilgebied 24. De duikers tussen de peilgebieden staan geheel open. Peilgebied 24 komt te vervallen. Een klein deel van peilgebied 25 krijgt een ander waterpeil en wordt een nieuw peilgebied, nummer 42.
- Polder van Nootdorp peilgebied 25 (3,5 hectare), ter hoogte van de Nieuwkoopseweg in Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp). De duikers in de weg staan dicht. Dit is een peilscheiding. Peilgebied 25 ligt ten oosten van de weg met een vast waterpeil.
- Polder van Nootdorp peilgebieden 28 en 36 (14,8 hectare), ter hoogte van het 's Gravenpad nabij rijksweg A12 in Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Het getrapt peil blijkt in de praktijk 2 peilen. Bij een woning is een vast peil nodig vanwege de fundering.
- Polder van Nootdorp peilgebieden 29 en 33 (2,96 hectare), ter hoogte van Oosteinde/ Roeleveenseweg in Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Uit metingen blijkt dat er twee peilgebieden zijn, waarvan één met een vast peil en de ander met een getrapt peil, in plaats van één gebied met een getrapt peil. Fundering en tuin van woning vragen om een ander waterpeil. Er is een stuw geplaatst.
- Polder van Nootdorp peilgebieden 30, 38, 39, 40, 41, 43 en 44 (3,04 hectare), ter hoogte van de Nieuwkoopseweg, het Balijpad en de Laakweg in Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Volgens vorig peilbesluit is er één getrapt peil. In de praktijk zijn het zeven verschillende waterpeilen. Oude bebouwing langs weg vraagt om vast waterpeil.
- Poldervaartpolder peilgebied 6 (0,7 hectare), ter hoogte van de Harreweg in Schiedam (gemeente Schiedam). Het gebied heeft altijd al onderdeel uitgemaakt van het watersysteem van peilgebied 6. Het nieuwe peil past goed bij de functie recreatie. Als het gebied op het oude waterpeil zou staan dan zouden delen van het terrein onder water lopen.
- Zuidpolder van Delfgauw peilgebied 44 (0,16 hectare), ter hoogte van Zuideindeweg 26 in Delfgauw (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Eén peilgebied is niet meer nodig. Daarom is één stuw verwijderd en een andere stuw is verhoogd naar NAP -1,89 meter, waardoor het gebied bij peilgebied 44 is toegevoegd.

Ruimtelijke ontwikkelingen
Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot een aanpassing van het peil.

Dossiernummer: 3763

In de volgende peilgebieden wordt voorgesteld het peilbesluit aan te passen naar aanleiding van een ruimtelijke ontwikkeling en de gerelateerde vergunningenprocedure:
- Delflands Boezem peilgebied 27 (1,1 hectare), ter hoogte van de Zuidweg in Naaldwijk (gemeente Westland). Het oude waterpeil was voor nieuwbouwwoningen en voor panden op houten palen te laag. Daarom is het waterpeil door drie watervergunningen gewijzigd naar NAP -0,30 m.
- Oud- en Nieuw- Wateringveldsche polder peilgebied 8 (0,03 hectare), ter hoogte van Van der Dussenlaan 11 in Kwintsheul (gemeente Westland). Voor de nieuwbouw van een glastuinbouwbedrijf is de peilgrens circa 100 meter opgeschoven. Het water is hier ook verbreed en verdiept.
- Oude Lierpolder peilgebied 1 (5,3 hectare), Nieuwbouwwijk 'Aan de Singel' in De Lier (gemeente Westland). Voor deze nieuwbouwwijk is het noodzakelijk het waterpeil te verhogen
- Oude polder van Pijnacker peilgebied 3 (8,7 hectare), Tuindershof in Pijnacker (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Het waterpeil is lager en is nu geschikt voor de nieuwe woonwijk. Daarbij is het gebied ingericht om extra water in het gebied Tuindershof vast te houden, waardoor de kans op wateroverlast in de polder afneemt.
- Oude polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38 (181 hectare), Groenzoom ten noorden van de Meerweg (gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland). Gemeenten Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp hebben initiatief genomen om te onderzoeken welk peil het beste is voor de natuur en de waterkwaliteit in de Groenzoom. De uitkomsten zijn gebruikt in dit nieuwe peilbesluit. Verder is het peilbesluit nodig om enkele peilgrens-wijzigingen mee te nemen en de peilbesluiten gelijk te trekken voor de twee peilgebieden die met elkaar zijn verbonden.
- Polder Vlaardingen-West peilgebied 8 (0,15 hectare), Parkeerterrein bij zwembad De Kulk in Vlaardingen (gemeente Vlaardingen). T.b.v. het verbeteren van de kade langs de insteeksloot Vlaardinger Vaart zijn de bodemdiepte en het waterpeil verhoogd in de teensloot. Daarbij is deze teensloot toegevoegd aan peilgebied 8.

Herziening peilgebied
Bij de herziening van een peilgebied wordt ingegaan op het vorige peilbesluit en de redenen waarom een peilgebied moet worden aangepast. De aanleiding en knelpunten worden onderzocht en beschreven. Vervolgens wordt een nieuwe afweging gemaakt, waarin de nieuwe inzichten zijn meegenomen. In ieder geval is het peil van het vorige peilbesluit in de afweging meegenomen. Als het nieuwe peil een effect heeft op de omgeving wordt dit afgestemd met de belanghebbenden.
Voor de volgende peilgebieden wordt een herziening voorgesteld:
- Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16 (0,8 hectare), Klein Huis te Velde, watergang langs de toegangsweg en achter huisnummers 3 en 3a in Maasland (gemeente Midden-Delfland). Peilgebied 16 is nieuw en wordt ingesteld als onderdeel van de robuustere inrichting van het gebied om problemen met het waterpeil op te lossen.
- Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17 (0,14 hectare), Klein Huis te Velde, sloot aan voorzijde bij huisnummers 1 en 2 in Maasland (gemeente Midden-Delfland). Peilgebied 17 is nieuw en wordt ingesteld als onderdeel van de robuustere inrichting van het gebied om problemen met het waterpeil op te lossen. Het peil is 0,06 m lager dan praktijkpeil. Bij de keuze van het nieuwe peil is rekening gehouden met de kwetsbare fundering van de bebouwing en de kleine drooglegging.
- Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18 (0,18 hectare), Klein Huis te Velde, sloot aan achterzijde bij huisnummers 1 en 2 in Maasland (gemeente Midden-Delfland). Peilgebied 18 is nieuw en wordt ingesteld als onderdeel van de robuustere inrichting van het gebied om problemen met het waterpeil op te lossen. Het peil is al praktijkpeil.
- Polder van Biesland peilgebied 1 (77,1 hectare), Graslandgebied polder Biesland in Delfgauw (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Doordat het peil later in het voorjaar omhooggaat is het grasland droger in januari en februari en kan er ruige mest worden uitgereden. Doordat er ruige mest aanwezig is en doordat het peil later omhooggaat is er meer voedsel voor de kuikens van weidevogels. Doordat het hoge peil iets lager wordt komt in het voorjaar geen land onder water te staan. Doordat het peil in de zomer op NAP -5,40 m staat, kan de vegetatie op de natuurvriendelijke oevers zich beter ontwikkelen.
- Polder Berkel peilgebied 11 (7,72 hectare), wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs (gemeente Lansingerland). Vanwege nieuwbouw in de Wethouder Schipperstraat is

hemelwaterafvoer afgekoppeld. Hiervoor is voldoende afschot nodig. Met een peilverlaging ontstaat meer afschot. Afkoppelen is positief voor de waterkwaliteit.

Tabel peilvoorstel, vorig peil en peilverschil:

Peilbesluit	Peilvoorstel (in m t.o.v. NAP)	Vorig peil (in m t.o.v. NAP)	Peilverschil (in m)	Type peilbesluit
Delflands Boezem, peilgebied 27, Zuidweg in Naaldwijk	-0,30	-0,43	0,13 hoger	Ruimtelijke ontwikkeling
Dijkpolder (Maasland), peilgebied 16, Watergang langs toegangspad en achter Klein Huis te Velde 3 en 3a in Maasland	-1,75	zomerpeil: -2,35 winterpeil: -2,40	0,60 hoger in de zomer en 0,65 hoger in de winter	Herziening gebied
Dijkpolder (Maasland), peilgebied 17, Sloot aan voorzijde bij Klein Huis te Velde 1 en 2	-1,80	zomerpeil: -2,35 winterpeil: -2,40	0,55 hoger in de zomer en 0,60 hoger in de winter	Herziening gebied
Dijkpolder(Maasland), peilgebied 18, Sloot aan achterzijde bij Klein Huis te Velde 1 en 2	-2,05	zomerpeil: -2,35 winterpeil: -2,40	0,30 hoger in de zomer en 0,35 hoger in de winter	Herziening gebied
Oud- en Nieuw Wateringveldschepolder, peilgebied 8, Ter hoogte van Van der Dussenlaan 11 in Kwintsheul	-3,40	-2,85	0,55 lager	Ruimtelijke ontwikkeling
Oude Lierpolder, peilgebied 1, Nieuwbouwwijk 'Aan de Singel' in De Lier	-1,85	-2,15	0,30 hoger	Ruimtelijke ontwikkeling
Oude Polder van Pijnacker, peilgebied 3 Tuindershof	Flexibel peil, bovengrens -3,15 en ondergrens -3,35	-2,70	0,45 tot 0,65 lager	Ruimtelijke ontwikkeling
Oude Polder van Pijnacker, peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38 Groenzoom, ten noorden van de Meerweg	Flexibel peil 1 januari – 30 april: met bovengrens -5,00 en ondergrens -5,40 Flexibel peil 1 mei – 31 december:	Flexibel peil bovengrens -5,00 ondergrens -5,30 Flexibel peil bovengrens -5,10 ondergrens	verschillend voor gebiedsdelen, tussen 0,10 lager en 0,30 hoger	Ruimtelijke ontwikkeling

Peilbesluit	Peilvoorstel (in m t.o.v. NAP)	Vorig peil (in m t.o.v. NAP)	Peilverschil (in m)	Type peilbesluit
	met bovengrens -5,10 en ondergrens -5,40	-5,40 Vast peil -5,40 Vast peil -5,30		
Polder Berkel, peilgebied 11 Wethouder Schipper-straat in Berkel en Rodenrijs	-5,42	-5,34	0,08 lager	Herziening gebied
Polder van Biesland, peilgebied 1 graslandgebied polder van Biesland	Broedpeil: -5,14 1 mrt t/m 31 mei laag peil: -5,40 1 jun t/m 28 febr	hoog peil: -5,10 1 jan t/m 31 mei laag peil: -5,40 1 jun t/m 31 dec	1 januari t/m 28 februari: 0,30 lager; 1 maart t/m 31 mei: 0,04 lager; 1 juni t/m 31 december: 0,00	Herziening gebied
Polder van Nootdorp, peilgebied 19, 34 en 35 Ter hoogte van Laakweg 1 in Nootdorp	peilgebied 19: -2,63 peilgebied 34: -2,78 peilgebied 35: -3,21	getrapt tussen -2,63 en -3,12	peilgebied 19: 0,49 hoger dan laagste peil en geen verschil met hoogste peil peilgebied 34: 0,34 hoger dan laagste peil en 0,15 lager dan hoogste peil peilgebied 35: 0,09 lager dan laagste peil en 0,58 lager dan hoogste peil	Ambtshalve correctie
Polder van Nootdorp, peilgebied 20 Ter hoogte van Hogeveenseweg in Nootdorp	-3,40	getrapt tussen -3,12 en -3,50	0,10 hoger dan laagste peil en 0,28 lager dan hoogste peil	Ambtshalve correctie
Polder van Nootdorp, peilgebied 22 Ter hoogte van de Kruisweg in Nootdorp	-3,47	getrapt tussen -3,46 en -3,55	0,08 hoger dan laagste peil en 0,01 lager dan hoogste peil	Ambtshalve correctie
Polder van Nootdorp peilgebied 23 en 42 Ter hoogte van de 's Gravenweg in Nootdorp	peilgebied 23: getrapt tussen -3,77 en -3,88	peilgebied 23: getrapt tussen -3,77 en -3,83	peilgebied 23: 0,05 lager dan laagste peil en	Ambtshalve correctie

Dossiernummer: 3763

Peilbesluit	Peilvoorstel (in m t.o.v. NAP)	Vorig peil (in m t.o.v. NAP)	Peilverschil (in m)	Type peilbesluit
	peilgebied 42: -4,54	peilgebied 24: getrapt tussen -3,88 en -3,90 Peilgebied 25: getrapt tussen -3,95 en -4,49	geen verschil met het hoogste peil en 0,02 hoger dan laagste peil en 0,11 hoger dan hoogste peil van peilgebied 24 en 0,59 hoger dan laagste en 0,18 hoger dan hoogste peil van peilgebied 25	
Polder van Nootdorp peilgebied 25 Ter hoogte van Nieuwkoopseweg in Nootdorp	-4,07	getrapt tussen -3,95 en -4,49	0,42 hoger dan laagste peil en 0,12 lager dan hoogste peil	Ambtshalve correctie
Polder van Nootdorp, peilgebied 28 en 36 s-Gravenpad en bij A12 in Nootdorp	peilgebied 28: -4,48 peilgebied 36: -4,30	getrapt tussen -4,48 en -4,65	peilgebied 28: 0,17 hoger dan laagste peil en 0,00 t.o.v. hoogste peil peilgebied 36: 0,35 hoger dan laagte peil en 0,18 hoger dan hoogste peil	Ambtshalve correctie
Polder van Nootdorp, peilgebied 29 en 33 Ter hoogte van Oosteinde/ Roeleveenseweg in Nootdorp	peilgebied 29: -3,15 peilgebied 33: getrapt tussen -3,40 en -3,73	getrapt tussen -2,73 en -4,85	peilgebied 29: 1,70 hoger dan laagste peil en 0,42 lager dan hoogste peil peilgebied 33: 1,12 hoger dan laagste peil en 0,67 lager dan hoogste peil	Ambtshalve correctie
Polder van Nootdorp, peilgebied 30, 38, 39, 40, 41, 43 en 44 Ter hoogte van Nieuwkoopseweg, Balijpad en Laakweg in Nootdorp	peilgebied 30: -3,46 peilgebied 38: getrapt tussen -4,20 en -4,30 peilgebied 39: -4,04 peilgebied 40:	getrapt tussen -3,46 en -4,45	Peilgebied 30: 0,99 hoger dan laagste peil en 0,00 tov hoogste peil peilgebied 38: 0,15 hoger dan laagste peil en 0,74 lager dan hoogste peil	Ambtshalve correctie

Peilbesluit	Peilvoorstel (in m t.o.v. NAP)	Vorig peil (in m t.o.v. NAP)	Peilverschil (in m)	Type peilbesluit
	-4,15 peilgebied 41: -4,42 peilgebied 43: -3,55 peilgebied 44: -3,67		peilgebied 39: 0,41 hoger dan laagste peil en 0,58 lager dan hoogste peil peilgebied 40: 0,30 hoger dan laagste peil en 0,69 lager dan hoogste peil peilgebied 41: 0,03 hoger dan laagste peil en 0,96 lager dan hoogste peil Peilgebied 43: 0,90 hoger dan laagste peil en 0,09 lager dan hoogste peil peilgebied 44: 0,78 hoger dan laagste en 0,21 lager dan hoogste peil	
Polder Vlaardingen-West, peilgebied 8 Parkeerterrein zwembad de Kulk in Vlaardingen	-1,40	-2,02	0,62 hoger	Ruimtelijke ontwikkeling
Poldervaartpolder peilgebied 6 Ter hoogte van de Harreweg in Schiedam	-3,13	-2,75	0,38 lager	Ambtshalve correctie
Zuidpolder van Delfgauw peilgebied 44 Zuidoostelijk deel van peilgebied 44 bij Zuideindseweg 26 in Delfgauw	-1,89	-2,14	0,25 hoger	Ambtshalve correctie

16) Bijlagen

- Bijlage 1 Peilenkaart Delflands Boezem, peilgebied 27 Zuidweg in Naaldwijk, code peilenkaart PBS2026BZM 27, DMS-nummer 2516094;
- Bijlage 2 Peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16, Klein Huis te Velde achter nummer 3 en langs toegangsweg, code peilenkaart PBS2026DPM 16, DMS-nummer 2516101;
- Bijlage 3 Peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17, Klein Huis te Velde sloot aan voorzijde bij huisnummers 1 en 2, code peilenkaart PBS2026DPM 17, DMS-nummer 2516105;

Dossiernummer: 3763

- Bijlage 4 Peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18, Klein Huis te Velde sloot aan achterzijde bij huisnummers 1 en 2, code peilenkaart PBS2026DPM 18, DMS-nummer 2516107;
- Bijlage 5 Peilenkaart Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder peilgebied 8, t.h.v. Van der Dussenlaan 11 in Kwintsheul, code peilenkaart PBS2026ONW 8, DMS-nummer 2516115;
- Bijlage 6 Peilenkaart Oude Lierpolder peilgebied 1, nieuwbouwwijk 'Aan de Singel' in De Lier, code peilenkaart PBS2026OLP 1, DMS-nummer 2516109;
- Bijlage 7 Peilenkaart Oude Polder van Pijnacker peilgebied 3, Tuindershof, code peilenkaart PBS2026OPP 3, DMS-nummer 2516117;
- Bijlage 8 Peilenkaart Oude Polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38, Groenzoom ten noorden van de Meerweg, code peilenkaart PBS2026OPP16, DMS-nummer 2516120;
- Bijlage 9 Peilenkaart Oude Polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38, Groenzoom ten noorden van de Meerweg, code peilenkaart PBS2026MEP38, DMS-nummer 2516122;
- Bijlage 10 Peilenkaart Polder van Biesland peilgebied 1, graslandgebied polder van Biesland, code detailkaart PBS2026PVB, DMS-nummer 2516130;
- Bijlage 11 Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 19, 34 en 35 Ter hoogte van de Laakweg 1 in Nootdorp, code detailkaart PBS2026PVN 19, 34 en 35, DMS-nummer 2516132;
- Bijlage 12 Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 20, Ter hoogte van de Hogeveensweg in Nootdorp, code peilenkaart PBS2026PVN 20, DMS-nummer 2516134;
- Bijlage 13 Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 22, Ter hoogte van de Kruisweg in Nootdorp, code peilenkaart PBS2026PVN 22, DMS-nummer 2516136;
- Bijlage 14 Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 23 en 42, ter hoogte van de 's Gravenweg in Nootdorp, code peilenkaart PBS2026PVN 23 en 42, DMS-nummer 2516138;
- Bijlage 15 Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 25, Ter hoogte van de Nieuwkoopse-weg in Nootdorp, code peilenkaart PBS2026PVN 25, DMS-nummer 2516140;
- Bijlage 16 Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 28 en 36, 's Gravenpad nabij rijksweg A12 in Nootdorp, code peilenkaart PBS2026PVN 28 en 36, DMS-nummer 2516142;
- Bijlage 17 Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 29 en 33,Ter hoogte van Oosteinde/ Roeleveenseweg in Nootdorp, code peilenkaart PBS2026PVN 29 en 33, DMS-nummer 2516147;
- Bijlage 18 Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 30, 38, 39, 40, 41, 43 en 44 Ter hoogte van de Nieuwkoopseweg, het Balijpad en de Laakweg in Nootdorp, code peilenkaart PBS2026PVN 30, 38-41, 43 en 44, DMS-nummer 2516149;
- Bijlage 19 Peilenkaart Polder Vlaardingen- West peilgebied 8, parkeerterrein bij zwembad De Kulk in Vlaardingen, code peilenkaart PBS2026VDW 8, DMS-nummer 2516154;
- Bijlage 20 Peilenkaart Poldervaartpolder peilgebied 6, Ter hoogte van de Harreweg in Schiedam, code peilenkaart PBS2026PVP 6, DMS-nummer 2516151;
- Bijlage 21 Peilenkaart Polder Berkel peilgebied 11, Wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs, code peilenkaart PBS2026WRD 11, DMS-nummer 2516156;
- Bijlage 22 Peilenkaart Zuidpolder van Delfgauw peilgebied 44, Zuideindseweg 26 in Delfgauw, code peilenkaart PBS2026ZPD 44, DMS-nummer 2516158;
- Bijlage 23 Toelichting op peilbesluit peilgebied 27 Zuidweg in Naaldwijk, DMS-nummer 2515570;
- Bijlage 24 Toelichting op peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16, Klein Huis te Velde achter nummer 3 en langs toegangsweg, DMS-nummer 2516030;
- Bijlage 25 Toelichting op peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17, Klein Huis te Velde sloot aan voorzijde bij huisnummers 1 en 2, DMS-nummer 2516102;
- Bijlage 26 Toelichting op peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18, Klein Huis te Velde sloot aan achterzijde bij huisnummers 1 en 2, DMS-nummer 2516106;
- Bijlage 27 Toelichting op peilbesluit Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder peilgebied 8, t.h.v. Van der Dussenlaan 11 in Kwintsheul, DMS-nummer 2516113;
- Bijlage 28 Toelichting op peilbesluit Oude Lierpolder peilgebied 1, nieuwbouwwijk 'Aan de Singel' in De Lier, DMS-nummer 2516108;
- Bijlage 29 Toelichting op peilbesluit Oude Polder van Pijnacker peilgebied 3, Tuindershof, DMS-nummer 2516116;
- Bijlage 30 Toelichting op peilbesluit Oude Polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38, Groenzoom ten noorden van de Meerweg, DMS-nummer 2516118;

Dossiernummer: 3763

- Bijlage 31 Toelichting op peilbesluit Polder van Biesland peilgebied 1, graslandgebied polder van Biesland, DMS-nummer 2516127;
- Bijlage 32 Toelichting op peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 19, 34 en 35 Ter hoogte van de Laakweg 1 in Nootdorp, DMS-nummer 2516131;
- Bijlage 33 Toelichting op peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 20, Ter hoogte van de Hogeveensweg in Nootdorp, DMS-nummer 2516133;
- Bijlage 34 Toelichting op peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 22, Ter hoogte van de Kruisweg in Nootdorp, DMS-nummer 2516135;
- Bijlage 35 Toelichting op peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 23 en 42,ter hoogte van de 's Gravenweg in Nootdorp, DMS-nummer 2516137;
- Bijlage 36 Toelichting op peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 25, Ter hoogte van de Nieuwkoopse-weg in Nootdorp, DMS-nummer 2516139;
- Bijlage 37 Toelichting op peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 28 en 36, 's Gravenpad nabij rijksweg A12 in Nootdorp, DMS-nummer 2516141;
- Bijlage 38 Toelichting op peilbesluit Peilenkaart Polder van Nootdorp peilgebied 29 en 33,Ter hoogte van Oosteinde/ Roeleveenseweg in Nootdorp, DMS-nummer 2516143;
- Bijlage 39 Toelichting op peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 30, 38, 39, 40, 41, 43 en 44 Ter hoogte van de Nieuwkoopseweg, het Balijpad en de Laakweg in Nootdorp, DMS-nummer 2516148;
- Bijlage 40 Toelichting op peilbesluit Polder Vlaardingen- West peilgebied 8, parkeerterrein bij zwembad De Kulk in Vlaardingen, DMS-nummer 2516152;
- Bijlage 41 Toelichting op peilbesluit Poldervaartpolder peilgebied 6, Ter hoogte van de Harreweg in Schiedam, DMS-nummer 2516150;
- Bijlage 42 Toelichting op peilbesluit Polder Berkel peilgebied 11, Wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs, DMS-nummer 2516155;
- Bijlage 43 Toelichting op peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw peilgebied 44, Zuideindseweg 26 in Delfgauw, DMS-nummer 2516157;
- Bijlage 44 Nota van beantwoording 'Cluster peilbesluiten 2026' met DMS-nummer 2552800.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Cluster peilbesluiten 2026
Dossiernummer	3763

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van donderdag 15 oktober 2026, dossiernummer 3763;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en waterkwaliteit.

Overwegende dat:

a) de vigerende peilbesluiten
- Peilbesluit Delflands Boezem;
- Peilbesluit Dijkpolder (Maasland);
- Peilbesluit Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder;
- Peilbesluit Oude Lierpolder;
- Peilbesluit Oude polder van Pijnacker;
- Peilbesluit Polder Berkel;
- Peilbesluit Polder van Biesland;
- Peilbesluit Polder van Nootdorp;
- Peilbesluit Vlaardingen-West;
- Peilbesluit Poldervaartpolder;
- Partiële herziening peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw

niet meer actueel zijn en daarom moeten worden herzien;

b) de ontwerp-peilbesluiten gedurende zes weken van 31 juli 2026 tot en met 11 september 2026 voor eenieder ter visie hebben gelegen op het kantoor van het Hoogheemraadschap van Delfland en via elektronische bekendmaking op internet en in het Waterschapsblad;

c) tegen de ontwerp-peilbesluiten binnen de gestelde termijn twee zienswijzen zijn ingebracht;

d) de ingekomen zienswijzen hebben geleid tot tekstuele aanpassing van een peilbesluit.

Gelet op:
Artikel 56 en 77 van de Waterschapswet, de bepalingen in de Omgevingswet en de Omgevingsverordening Zuid-Holland.

Besluit:

1) vast te stellen het peil van de waterstand, het daarbij behorende schouwpeil en peilenkaarten van onderstaande peilbesluiten (DMS nummers: 2515570, 2516094, 2516030, 2516101, 2516102, 2516105, 2516106, 2516107, 2516113, 2516115, 2516108, 2516109, 2516116, 2516117, 2516118, 2516122, 2516120, 2516155, 2516156, 2516127, 2516130, 2516131, 2516132, 2516133, 2516134, 2516135, 2516136, 2516137, 2516138, 2516139,

Dossiernummer: 3763

2516140, 2516141, 2516142, 2516143, 2516147, 2516148, 2516149, 2516152, 2516154, 2516150, 2516151, 2516157 en 2516158):

Peilgebied	Voorgesteld peil (m t.o.v. NAP)	Schouwpeil* (m t.o.v. NAP)	Code peilenkaart	Bepalingen (zie toelichting onder tabel)
Delflands Boezem peilgebied 27, Zuidweg in Naaldwijk (DMS-nr 2515570)	-0,30	-0,30	PBS2026BZM 27 (DMS-nr 2516094)	I en II
Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16, Klein Huis te Velde achter nummer 3 en langs toegangsweg (DMS-nr 2516030)	-1,75	-1,75	PBS2026DPM 16 (DMS-nr 2516101)	I en II
Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17, sloot aan voorzijde bij Klein Huis te Velde 1 en 2 (DMS-nr 2516102)	-1,80	-1,80	PBS2026DPM 17 (DMS-nr 2516105)	I en II
Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18, sloot aan achterzijde bij Klein Huis te Velde 1 en 2 (DMS-nr 2516106)	-2,05	-2,05	PBS2026DPM 18 (DMS-nr 2516107)	I en II
Oud- en Nieuw-Wateringveldsche-polder peilgebied 8, t.h.v. Van der Dussenlaan 11 in Kwintsheul (DMS-nr 2516113)	-3,40	-3,40	PBS2026ONW 8 (DMS-nr 2516115)	I en II
Oude Lierpolder peilgebied 1, nieuwbouwwijk 'Aan de Singel' in De Lier (DMS-nr 2516108)	-1,85	-1,85	PBS2026OLP 1 (DMS-nr 2516109)	I en II
Oude Polder van Pijnacker peilgebied 3, Tuindershof (DMS-nr 2516116)	Flexibel peil** met bovengrens -3,15 en ondergrens -3,35	-3,35	PBS2026OPP 3 (DMS-nr 2516117)	I, II, IV
Oude Polder van Pijnacker peilgebied	Flexibel peil**	-5,40	PBS2026MEP38	I, II, IV

Dossiernummer: 3763

Peilgebied	Voorgesteld peil (m t.o.v. NAP)	Schouwpeil* (m t.o.v. NAP)	Code peilenkaart	Bepalingen (zie toelichting onder tabel)
16 en polder Berkel peilgebied 38, Groenzoom ten noorden van de Meerweg (DMS-nr 2516118)	1 januari – 30 april met bovengrens -5,00 en ondergrens -5,40 Flexibel peil 1 mei – 31 december met bovengrens -5,10 en ondergrens -5,40		(DMS-nr 2516122) en PBS2026OPP16 (DMS-nr 2516120)	
Polder Berkel peilgebied 11, Wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs (DMS-nr 2516155)	-5,42	-5,42	PBS2026WRD 11 (DMS-nr 2516156)	I, II
Polder van Biesland peilgebied 1, graslandgebied polder van Biesland (DMS-nr 2516127)	Broedpeil*** 1 mrt t/m 31 mei: -5,14 En laag peil 1 jun t/m 28 feb: -5,40	-5,40	PBS2026PVB (DMS-nr 2516130)	I, II en III
Polder van Nootdorp peilgebied 19, 34 en 35 Ter hoogte van de Laakweg 1 in Nootdorp (DMS-nr 2516131)	peilgebied 19: -2,63 peilgebied 34: -2,78 peilgebied 35: -3,21	peilgebied 19: -2,63 peilgebied 34: -2,78 peilgebied 35: -3,21	PBS2026PVN 19, 34 en 35 (DMS-nr 2516132)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 20, Ter hoogte van de Hogeveensweg in Nootdorp (DMS-nr 2516133)	-3,40	-3,40	PBS2026PVN 20 (DMS-nr 2516134)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 22, Ter hoogte van de Kruisweg in Nootdorp (DMS-nr 2516135)	-3,47	-3,47	PBS2026PVN 22 (DMS-nr 2516136)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 23 en 42,	Peilgebied 23:	peilgebied 23: -3,88	PBS2026PVN 23 en 42	I, II

Dossiernummer: 3763

Peilgebied	Voorgesteld peil (m t.o.v. NAP)	Schouwpeil* (m t.o.v. NAP)	Code peilenkaart	Bepalingen (zie toelichting onder tabel)
ter hoogte van de 's Gravenweg in Nootdorp (DMS-nr 2516137)	Getrapt peil **** tussen -3,77 en -3,88 peilgebied 42: -4,54	 peilgebied 42: -4,54	 (DMS-nr 2516138)	
Polder van Nootdorp peilgebied 25, Ter hoogte van de Nieuwkoopseweg in Nootdorp (DMS-nr 2516139)	-4,07	-4,07	PBS2026PVN 25 (DMS-nr 2516140)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 28 en 36, 's Gravenpad nabij rijksweg A12 in Nootdorp (DMS-nr 2516141)	Peilgebied 28: -4,48 Peilgebied 36: -4,30	Peilgebied 28: -4,48 Peilgebied 36: -4,30	PBS2026PVN 28 en 36 (DMS-nr 2516142)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 29 en 33, Ter hoogte van Oosteinde/ Roeleveenseweg in Nootdorp (DMS-nr 2516143)	Peilgebied 29: -3,15 Peilgebied 33: getrapt peil tussen -3,40 en -3,73	Peilgebied 29: -3,15 Peilgebied 33: -3,73	PBS2026PVN 29 en 33 (DMS-nr 2516147)	I, II
Polder van Nootdorp peilgebied 30, 38, 39, 40 en 41, 43 en 44 Ter hoogte van de Nieuwkoopseweg, het Balijpad en de Laakweg in Nootdorp (DMS-nr 2516148)	Peilgebied 30: -3,46 peilgebied 38: getrapt peil tussen -4,20 en -4,30 Peilgebied 39: -4,04 Peilgebied 40: -4,15 Peilgebied 41: -4,42 Peilgebied 43: -3,55 Peilgebied 44: -3,67	Peilgebied 30: -3,46 peilgebied 38: -4,30 Peilgebied 39: -4,04 Peilgebied 40: -4,15 Peilgebied 41: -4,42 Peilgebied 43: -3,55 Peilgebied 44: -3,67	PBS2026PVN 30, 38-41, 43 en 44 (DMS-nr 2516149)	I, II
Polder Vlaardingen-West peilgebied 8, parkeerterrein bij	-1,40	-1,40	PBS2026VDW 8 (DMS-nr 2516154)	I en II

Dossiernummer: 3763

Peilgebied	Voorgesteld peil (m t.o.v. NAP)	Schouwpeil* (m t.o.v. NAP)	Code peilenkaart	Bepalingen (zie toelichting onder tabel)
zwembad De Kulk in Vlaardingen (DMS-nr 2516152)				
Poldervaartpolder peilgebied 6, Ter hoogte van de Harreweg in Schiedam (DMS-nr 2516150)	-3,13	-3,13	PBS2026PVP 6 (DMS-nr 2516151)	I en II
Zuidpolder van Delfgauw peilgebied 44, Zuideindseweg 26 in Delfgauw (DMS-nr 2516157)	-1,89	-1,89	PBS2026ZPD 44 (DMS-nr 2516158)	I en II

*Het schouwpeil is maatgevend voor het bepalen van de waterdiepte en het referentieniveau voor het voeren van schouw, verlenen van watervergunningen en het uitvoeren van onderhoud aan oppervlaktewaterlichamen.
**Flexibel peil: zie bepaling IV voor meer uitleg.
***Broedpeil: zie bepaling III voor meer uitleg.
****Getrapt peil: waterpeilen die binnen een peilgebied in stappen van hoog naar laag lopen om wateroverlast te voorkomen en waterbeheer op maat te bieden.

Met inachtneming van de per ontwerpbesluit in de laatste kolom van de tabel aangegeven navolgende bepalingen:
I Het schouwpeil zal worden aangeduid met 'SP' op de peilschaal. Deze peilschalen zijn te vinden op de peilenkaarten genoemd in bovenstaande tabel.
II De peilbesluiten treden in werking met ingang van de achtste dag na bekendmaking van het door de verenigde vergadering vastgestelde besluit;
III Het broedpeil geldt van 1 maart tot 1 juni. Vanaf 15 februari stijgt het winterpeil richting het verhoogde broedpeil. Vanaf 1 juni zakt het broedpeil stapsgewijs naar het laag peil. De overgang van laag peil naar broedpeil zal in de regel plaatsvinden per 1 maart. Daarbij worden weersgesteldheid en verloop van de freatische grondwaterstand ter plaatse in aanmerking genomen.
IV Flexibel peilbeheer betekent dat het peil mag variëren tussen de aangegeven onder- en bovengrens, waarbij de variatie gedurende het gehele jaar wordt bepaald door natuurlijke omstandigheden, waaronder neerslag en verdamping. Wanneer het peil de ondergrens onderschrijdt, zal water worden ingelaten, echter niet meer dan nodig is om onderschrijding van de ondergrens te voorkomen. Wanneer het peil de bovengrens overschrijdt of -te beoordelen naar de te verwachten neerslag- zal gaan overschrijden, wordt via de stuwen het overtollige water afgelaten, echter niet meer dan nodig is om de overschrijding van de bovengrens te voorkomen.

2) in te trekken de peilbesluiten voor delen die herzien worden en aangegeven zijn op de voornoemde peilenkaarten van Delflands Boezem, vastgesteld 26 september 2019, Dijkpolder (Maasland), vastgesteld 18 november 2021, Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder, vastgesteld 16 februari 2017, Oude Lierpolder, vastgesteld 23 mei 2013, Oude polder van Pijnacker, vastgesteld 15 september 2011, Polder Berkel, vastgesteld 20 december 2018, Polder van Biesland, vastgesteld 6 juli 2014, Polder van Nootdorp, vastgesteld 25 september

2014, Vlaardingen-West, vastgesteld 6 november 2013, Poldervaartpolder, vastgesteld 23 mei 2013, Zuidpolder van Delfgauw, vastgesteld 20 december 2018.

3) vast te stellen de nota van Beantwoording zienswijzen 'Cluster peilbesluiten 2026' met DMS nummer 2552800.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

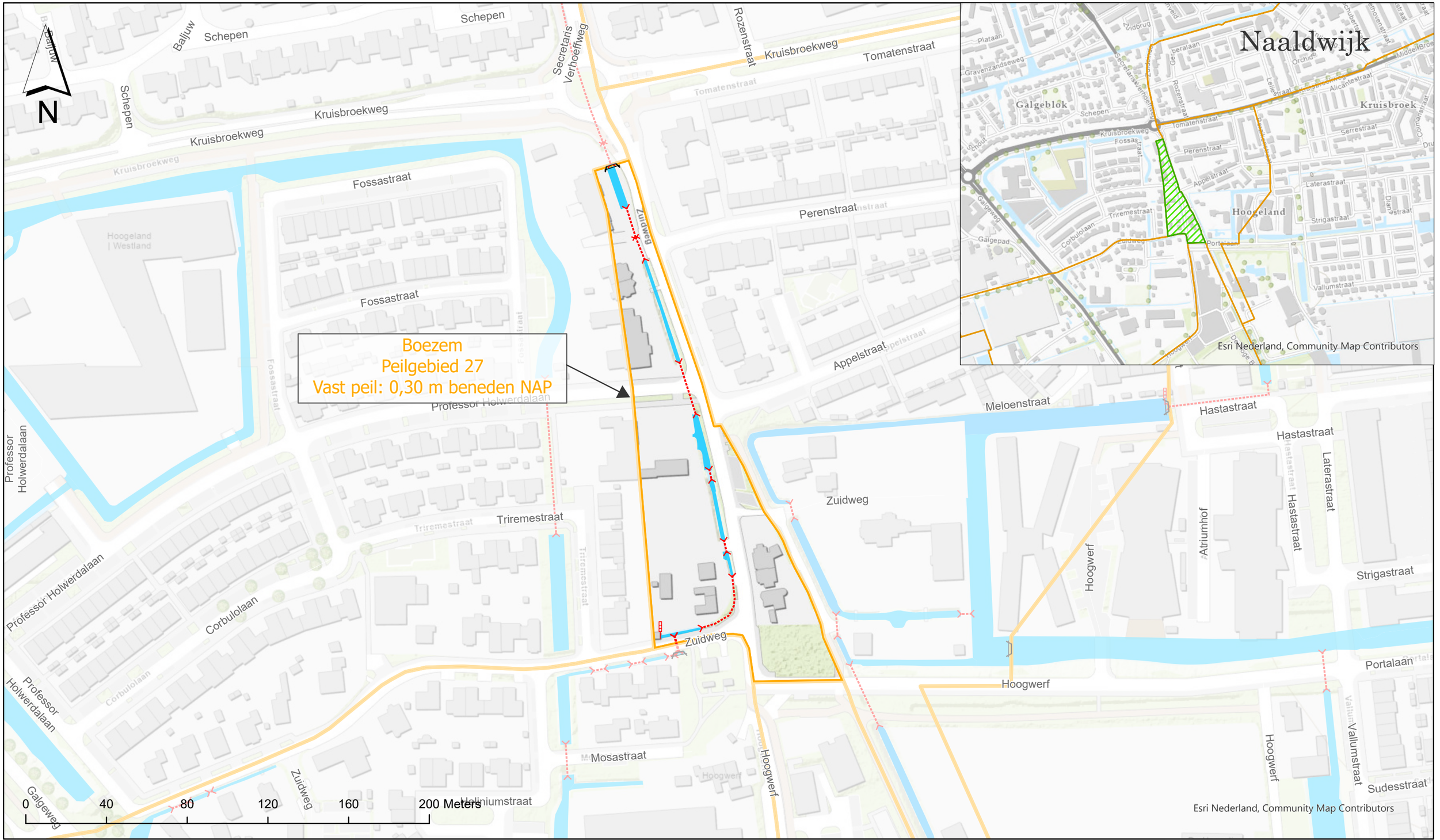
de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3763

Legenda

- Peilschaal
- Stuw
- Open duiker
- Peilgrens
- Water

Hoogheemraadschap van Delfland

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

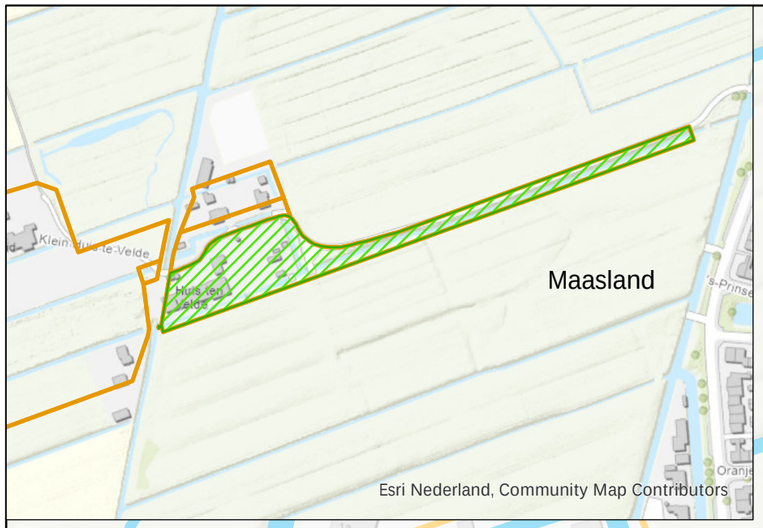
peilbesluit Boezem, peilgebied 27

Programma:	Watersysteem
Datum:	23-1-2026 14:12
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026BZM 27

Formaat: A3

Schaal: 1:1.750

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

N

Klein Huis te Velde

Peilgebied 16
Vast peil: 1,75 m beneden NAP

Huis ten Velde

0 25 50 100 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Stuw (planvorming)
- Open duiker (planvorming)
- Water (planvorming)
- Water
- Peilschaal
- Stuw
- Duiker
- Peilgrens

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

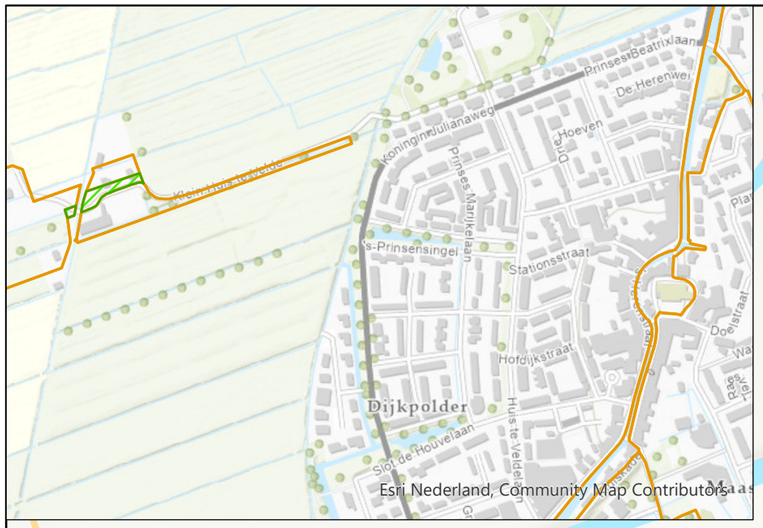
Dijkpolder (Maasland), peilgebied 16

Programma:	Watersysteem
Datum:	29-9-2026 10:22
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026DPM 16

Formaat: A3

Schaal: 1:1.070

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

N

Peilgebied 17
Vast peil: 1,80 m beneden NAP

Klein Huis te Velde

1a
3b
3-3a
Huis ten Velde
Huis ten Velde

0 10 20 30 40 50 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Stuw (planvorming)
- Open duiker (planvorming)
- Water (planvorming)
- Stuw
- Duiker
- Peilgrens
- Water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17, watergang aan voorzijde Klein Huis te Velde 1 en 2 in Maasland

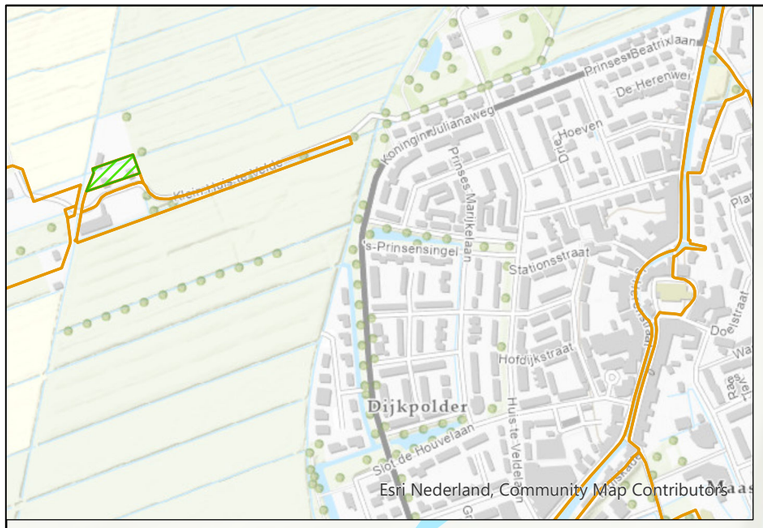
Programma:	Watersysteem
Datum:	16-3-2026 10:40
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026DPM 17

Formaat: A3

Schaal: 1:530

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Peilgebied 18
Vast peil: 2,05 m beneden NAP

N

1a

3b

0 10 20 30 40 50 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Water (planvorming)
- Open duiker (planvorming)
- Stuw
- Duiker
- Peilgrens
- Water

Hoogheemraadschap van Delfland

Postbus 3061
2601 DB Delft

Telefoon: (015) 260 81 08

https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

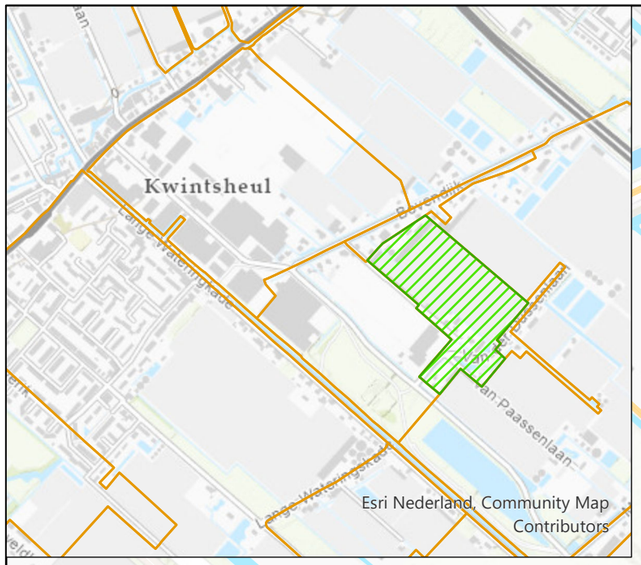
Peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18, watergang aan achterzijde Klein Huis te Velde 1 en 2 in Maasland

Programma:	Watersysteem
Datum:	16-3-2026 11:01
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026DPM 18

Formaat: A3

Schaal: 1:430

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Peilgebied 8
Vast peil: 3,40 meter beneden NAP

N

Van Luykpad
Van Luyklaan
Van der Dussenlaan
Van Paassenlaan
Steekelenburglaan
Lange Wateringkade

0 50 100 150 200 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Stuw
- Duiker
- Peilschaal
- Peilgrens
- Water
- Gebied met veranderend peil

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Oud en Nieuw Wateringveldsepolder, peilgebied 8 ter hoogte van de Van der Dussenlaan 11

Programma:	Watersysteem
Formaat: A3	
Datum:	26-2-2026 09:30
Revisiedatum:	
Schaal: 1:1.860	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026ONW 8

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

N

Oude Lierpolder
Peilgebied 1
Vast peil: 1,85 m beneden NAP

0 40 80 120 160 200 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Open duiker
- Afsluitbare duiker
- Sifon
- Persleiding van gemaal
- Gebied met veranderend peil
- Peilgrens
- Watervoerend deel
- Planvorming secundair polderwater
- Planvormig overig water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

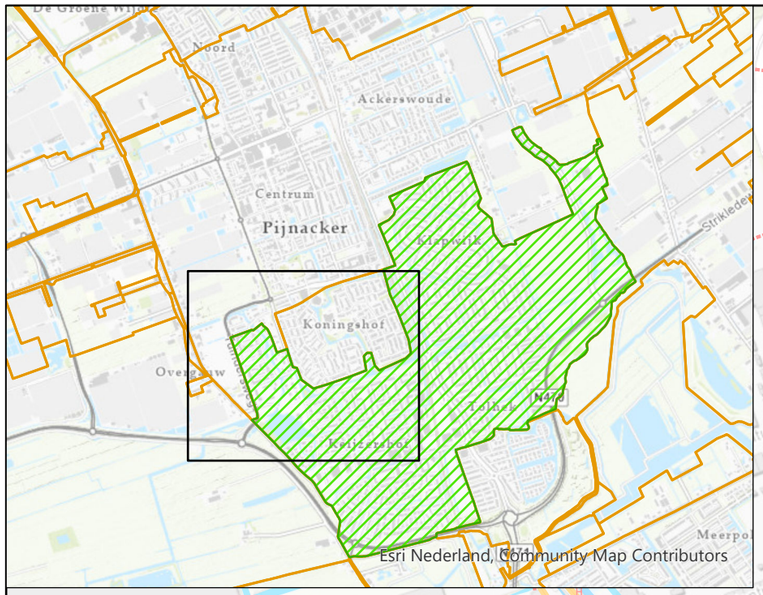
Oude Lierpolder peilgebied 1, t.h.v. nieuwbouwwijk Aan de Singel, de Lier

Programma:	Watersysteem
Datum:	16-4-2026 13:28
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026OLP 1

Formaat: A3

Schaal: 1:2.250

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Peilgebied 3
Flexibel waterpeil
Bovengrens: 3,15 meter beneden NAP
Ondergrens: 3,35 meter beneden NAP

0 50 100 150 200 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Gemaal
- Stuw
- Duiker
- Peilschaal
- Peilgrens
- Water
- Gebied met veranderend peil

Hoogheemraadschap van Delfland

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

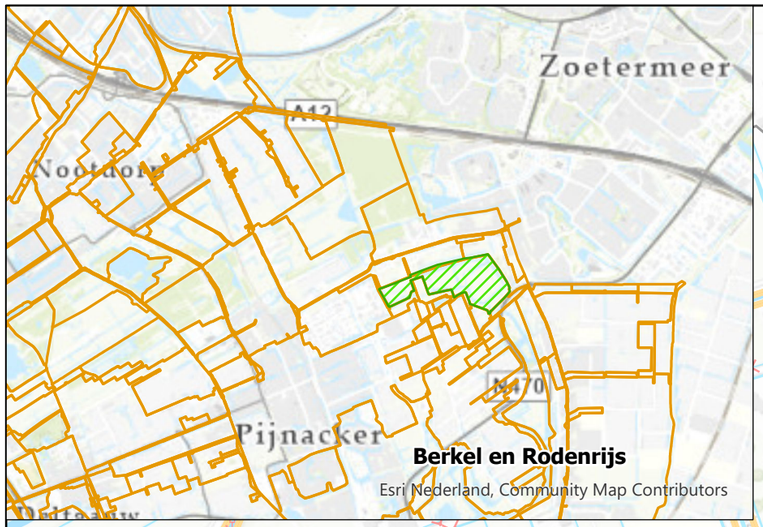
Oude polder van Pijnacker peilgebied 3 Tuindershof

Programma:	Watersysteem
Datum:	26-2-2026 13:22
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026OPP 3

Formaat: A3

Schaal: 1:3.441

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

N

Peilgebied 16

Periode 1 januari – 30 april: Flexibel peil met bovengrens NAP -5,00 m en ondergrens NAP -5,40 m

Periode 1 mei – 31 december: Flexibel peil met bovengrens NAP -5,10 m en ondergrens NAP -5,40 m

0 100 200 400 600 800 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Gemaal
- Brug
- Stuw
- Duiker
- Peilschaal
- Peilgrens
- Water

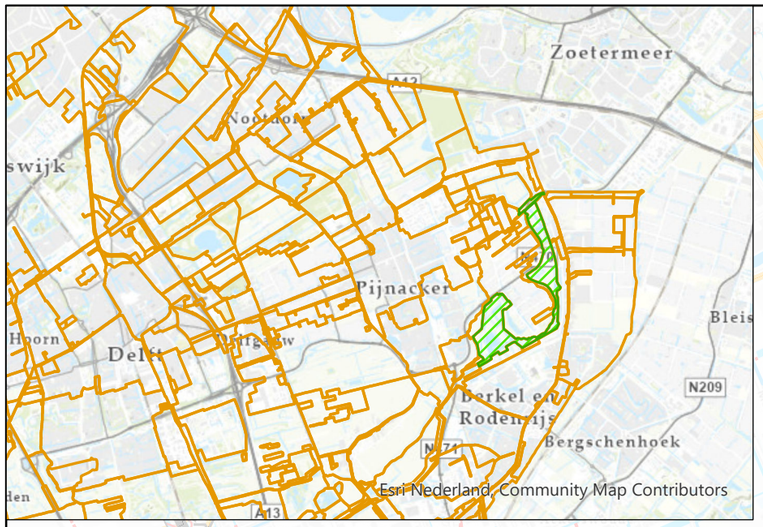
Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

peilbesluit Oude polder van Pijnacker peilgebied 16

Programma:	Watersysteem
Formaat: A3	
Datum:	16-3-2026 11:56
Revisiedatum:	
Schaal: 1:5.730	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026OPP16

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Peilgebied 38:
Periode 1 januari – 30 april:
Flexibel peil met
bovengrens 5,00 beneden NAP en
ondergrens NAP 5,40 beneden NAP

Periode 1 mei – 31 december:
Flexibel peil met
bovengrens 5,10 beneden NAP en
ondergrens NAP 5,40 beneden NAP

Oostweg

38a

38c

Strijkdeweg

Strijkdeweg

Jacob van Lennepweg

0 250 500 1.000 1.500 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

N

Legenda

- Gemaal
- Stuw
- Duiker
- Peilschaal
- Peilgrens
- Water
- Gebied met afwijkend peil

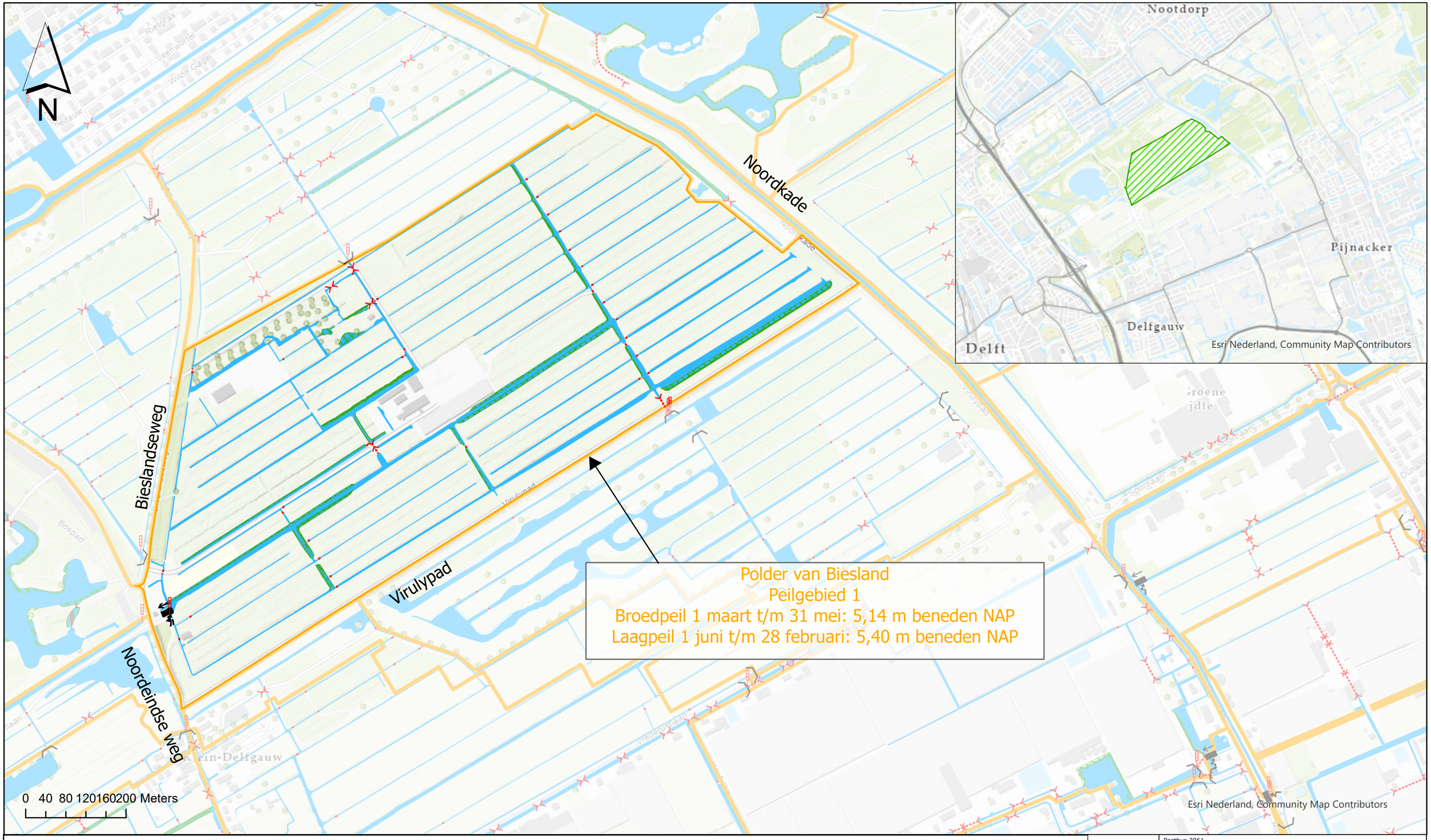
Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Polder Berkel peilgebied 38 Groenzoom ten noorden van de Klapwijkseweg

Programma:	Watersysteem	
Formaat: A3	Datum:	2-4-2026 16:38
	Revisiedatum:	
Schaal: 1:16.730	Getekend:	Afdeling MWA
	Tekeningnummer:	PBS2026MEP38

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Legenda

- Peilschaal
- Gemaal (elektrisch)
- Stuw
- Open duiker
- Peilgrens
- Natuurvriendelijke oever
- Waterplantzone
- Water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Polder van Biesland peilgebied 1

Programma:	Watersysteem
Datum:	16-2-2026 08:36
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVB

Formaat: A3

Schaal: 1:7.000

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

N

Polder van Nootdorp
Peilgebied 34
Vast peil: -2,78 m NAP

Polder van Nootdorp
Peilgebied 35
Vast peil: -3,21 m NAP

Polder van Nootdorp
Peilgebied 19
Vast peil: -2,63 m NAP

Hogeveenseweg

Geerweg

Laakweg

0 10 20 30 40 50 Meters

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Peilschaal
- Stuw (niet regelbaar, vast)
- Open duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaatleiding
- Peilgrens
- Primair water
- Secundair water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

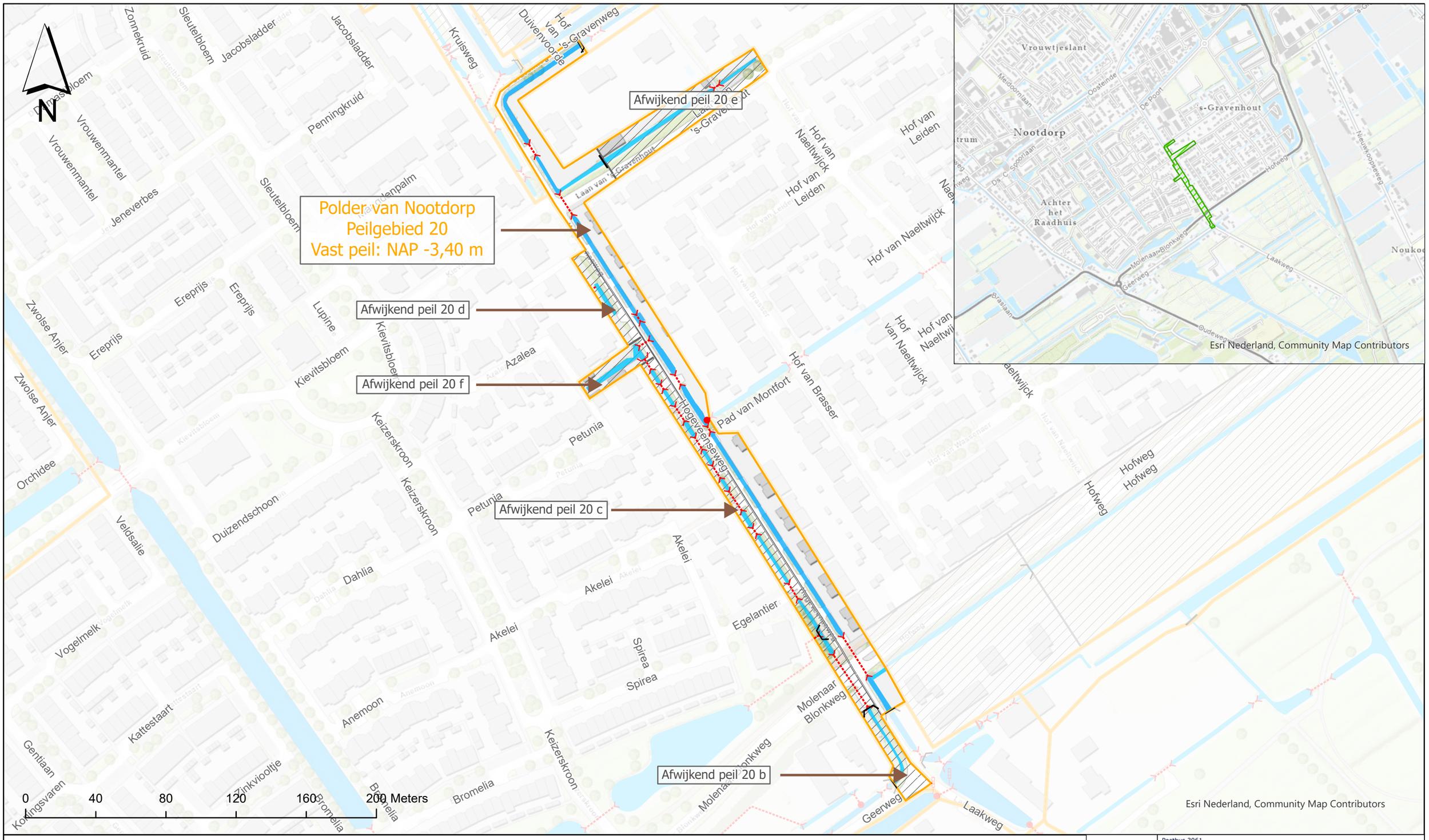
Polder van Nootdorp, peilgebieden 19, 34 en 35 Laakweg

Programma:	Watersysteem
Datum:	13-3-2026 09:45
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVN 19, 34 en 35

Formaat: A3

Schaal: 1:500

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2026

Legenda

- Peilschaal
- Keerschot
- Stuw (lokaal regelbaar)
- Stuw (niet regelbaar, vast)
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaatleiding
- Peilgrens
- Primair water
- Secundair water
- Peilafwijking

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

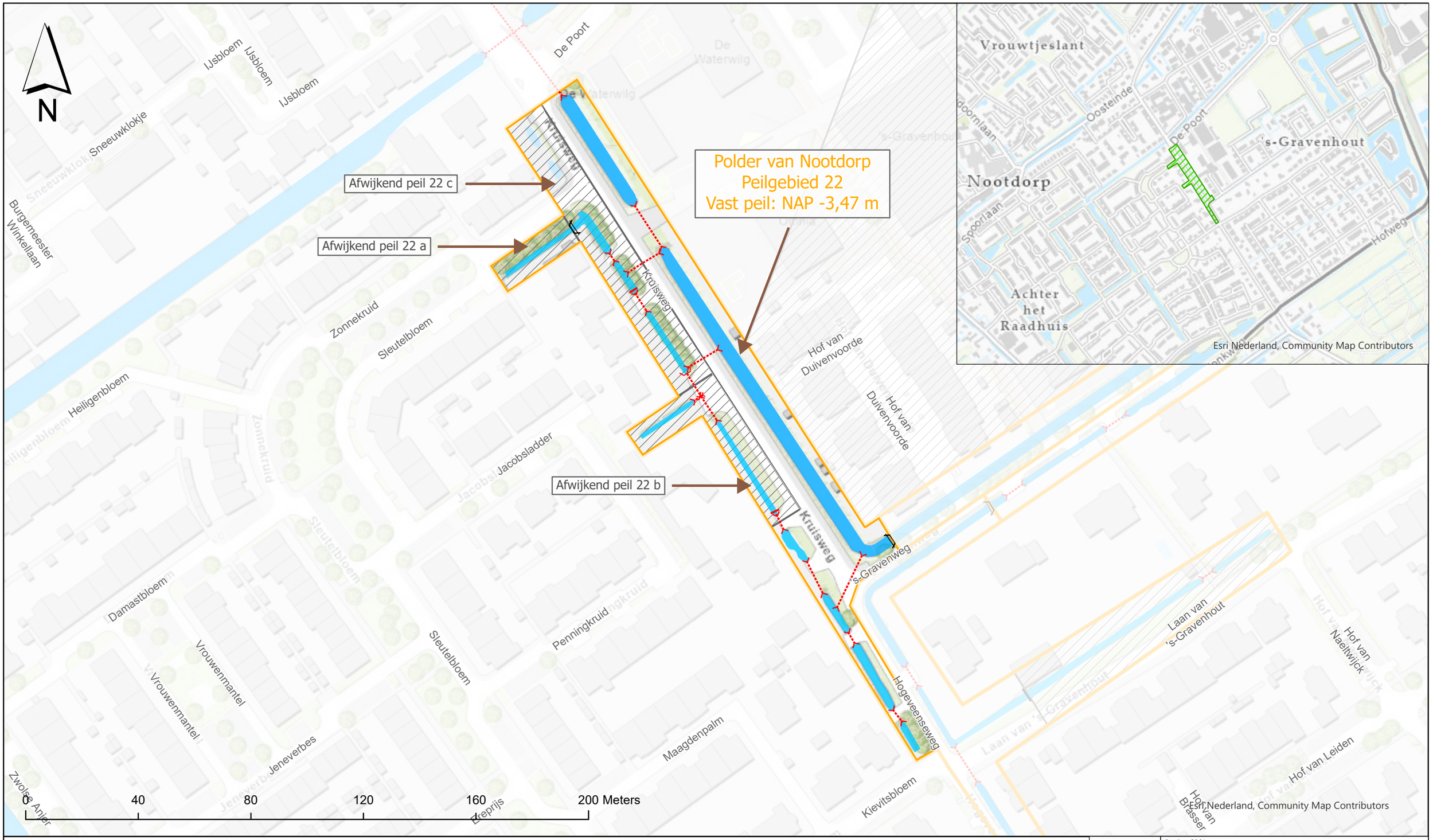
Polder van Nootdorp, peilgebied 20 Hogeveenseweg

Programma:	Watersysteem
Datum:	17-10-2025 09:45
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVN 20

Formaat: A3

Schaal: 1:2.000

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Legenda

- Keerschot
- Stuw (lokaal regelbaar)
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaatleiding
- Peilgrens
- Primair water
- Secundair water
- Peilafwijking

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Polder van Nootdorp, peilgebied 22 Kruisweg

Programma:	Watersysteem
Datum:	17-10-2025 11:45
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVN 22

Formaat: A3

Schaal: 1:1.250

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Afwijkend peil 23 a

Afwijkend peil 23 b

's-Gravenweg

Nieuwkoopseweg

Polder van Nootdorp
Peilgebied 23
Getrapt peil: tussen 3,77 meter en 3,88 meter beneden NAP

Polder van Nootdorp
Peilgebied 42
Vast peil: 4,54 meter beneden NAP

N

0 100 200 300 400 500 Meters

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Peilschaal
- Stuwen
- Peilgrens
- Afsluitmiddelen
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Afsluitbare duiker
- Sifon
- Inlaatleiding
- Keerschot
- Primair water
- Secundair water
- Peilafwijking

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

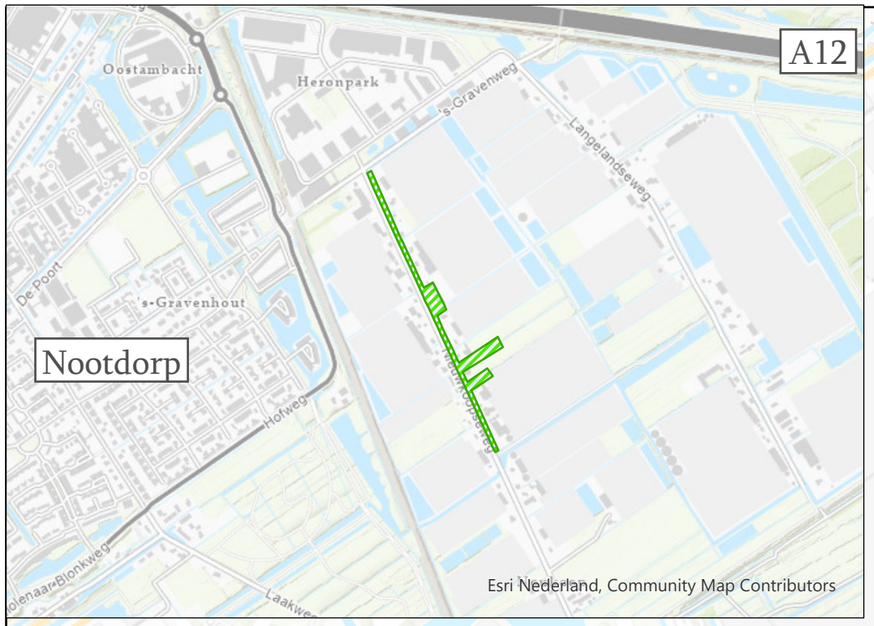
Polder van Nootdorp, peilgebieden 23 en 42 's-Gravenweg

Programma:	Watersysteem
Datum:	10-4-2026 10:39
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVN 23 en 42

Formaat: A3

Schaal: 1:4.000

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2026

Legenda

- Peilschaal
- Stuwen
- Peilgrens
- Afsluitmiddelen
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Afsluitbare duiker
- Sifon
- Keerschot
- Primair water
- Secundair water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

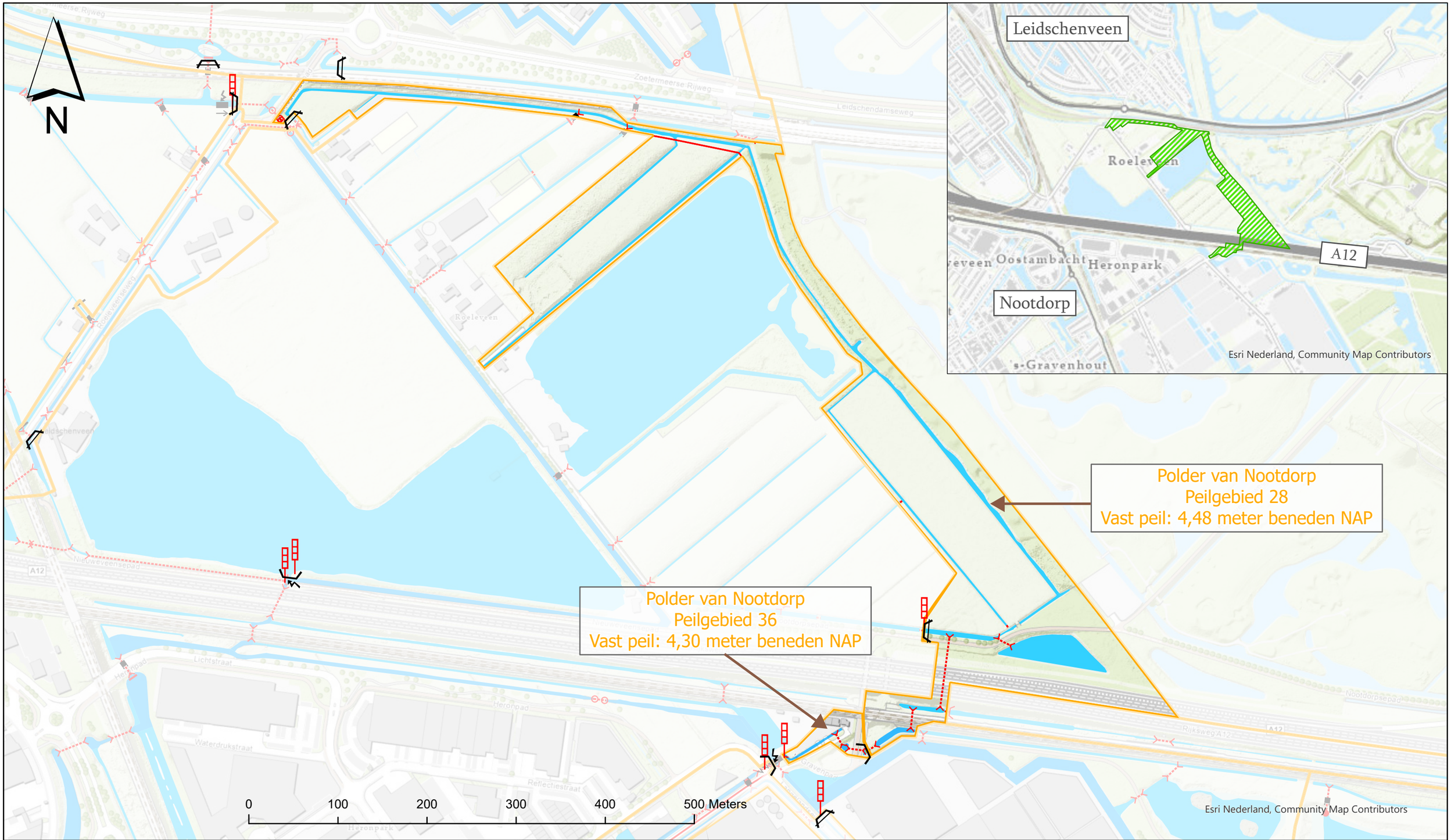
Polder van Nootdorp, peilgebied 25 Nieuwkoopseweg

Programma:	Watersysteem
Datum:	10-4-2026 11:52
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVN 25

Formaat: A3

Schaal: 1:3.108

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2026

Legenda

Stuwen

Peilschaal

Peilgrens

Afsluitmiddelen

Open duiker

Stuwende duiker

Afsluitbare duiker

Sifon

Afsluitbare sifon

Inlaatleiding

Keerschot

Gemaal (elektrisch)

Primair water

Secundair water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Polder van Nootdorp, peilgebieden 28 en 36 's-Gravenpad

Programma:	Watersysteem
Datum:	27-3-2026 15:45
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVN 28 en 36

Formaat: A3

Schaal: 1:4.000

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2026

Polder van Nootdorp
Peilgebied 33
Getrapt peil:
tussen NAP -3,40 m en NAP -3,73 m

Polder van Nootdorp
Peilgebied 29
Vast peil: -3,15 m NAP

Leidschenveen
Nootdorp
A12
Roeleveen
Nieuweveen
Oostambacht
Heronpark
Vrouwtjeslant
De Plas
Rietbuurt
Esri Nederland, Community Map Contributors

Roeleveensepad
Roeleveenseweg
Houtkadepad
Nootdorp 5
Hofweg
Gildeweg
Meandweg
Meesterstraat
Veenderij
Turfakkei
Oosteinde
Ambachtshof
Rykswg
Nieuweveensepad
Lichtstraat
Heronpad
Spiegelstraat
Waterdrukstraat
Langelandseweg
s-Gravenweg
Vrouw Avenweg
Veenweg
Donau
Molenpolderstraat
Oudermeerseschouwweg
0 40 80 120 160 200 Meters
Esri Nederland, Community Map Contributors

N

Legenda

- Afsluitmiddel (lokaal regelbaar)
- Peilschaal
- Keerschot
- Stuw (op afstand regelbaar)
- Stuw (lokaal regelbaar)
- Stuw (niet regelbaar, vast)
- Afsluitbare duiker
- Sifon
- Afsluitbare sifon
- Inlaatleiding
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Peilgrens
- Primair water
- Secundair water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

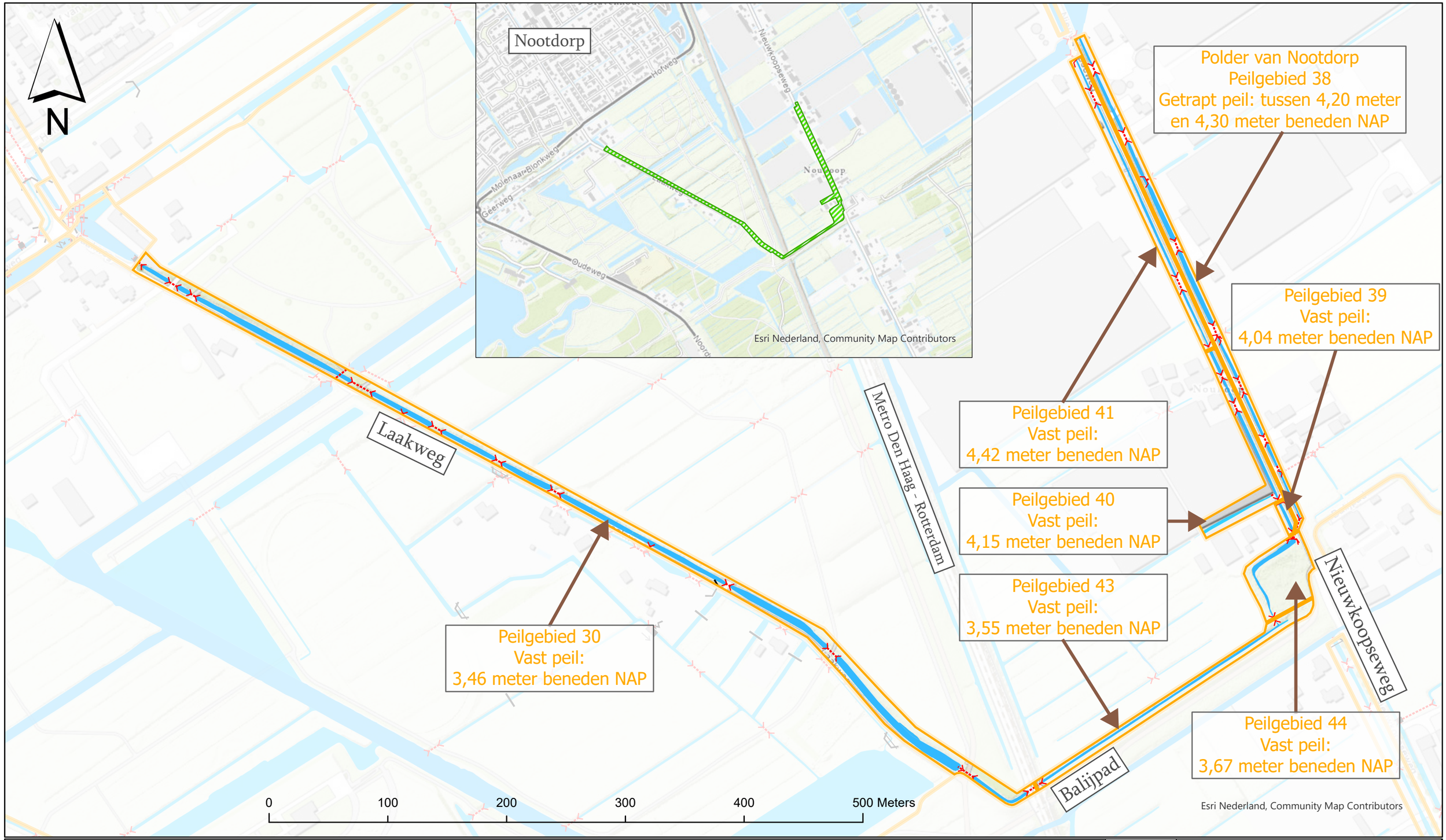
Polder van Nootdorp, peilgebied 29 en 33 Oosteinde en Roeleveenseweg

Programma:	Watersysteem
Datum:	8-12-2025 17:42
Revisiedatum:	
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVN 29 en 33

Formaat: A3

Schaal: 1:3.250

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Legenda

- Peilgrens
- Peilschaal
- Stuwen
- Afsluitmiddelen
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaatleiding
- Keerschot
- Gemaal (elektrisch)
- Primair water
- Secundair water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Polder van Nootdorp, peilgebieden 30, 38 t/m 41, 43 en 44 Nieuwkoopseweg, Balijpad en Laakweg

Programma:	Watersysteem
Datum:	10-4-2026
Gecontroleerd op:	26-5-2026 17:00
Getekend:	Afdeling MWA
Tekeningnummer:	PBS2026PVN 30, 38 - 41, 43 en 44

Formaat: A3

Schaal: 1:2.988

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2026

Zwembad De Kulk

Polder Vlaardingen-West
Peilgebied 8
Vast peil: 1,40 m beneden NAP

Parkeerterrein zwembad De Kulk

Vlaardinger Vaart

Burgemeester Heusdenslaan
Broekpad
Westlandseweg
Broekweg
dr. Schaepmanstraat
Jaagpad
Ericaschool

0 40 80 120 160 200 Meters

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Stuw (lokaal regelbaar)
- Stuw (niet regelbaar, vast)
- Peilschaal
- Afsluitmiddel (lokaal regelbaar)
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Inlaatleiding
- Keerschot
- Peilgrens
- Gebied met veranderd peil
- Primair water
- Secundair water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Polder Vlaardingen-West peilgebied 8, nabij zwembad De Kulk

Programma:	Watersysteem
Formaat: A3	Datum: 16-3-2026 10:36
	Revisiedatum:
Schaal: 1:1.000	Getekend: Afdeling MWA
	Tekeningnummer: PBS2026VDW 8

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2026

N

Poldervaartpolder
Peilgebied 6
Vast peil: 3,13 m beneden NAP

Harreweg

Slimme Watering

Schiedam

Esri Nederland, Community Map Contributors

0 40 80 120 160 200 Meter

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Open duiker
- Afsluitbare duiker
- Gebied met veranderend peil
- Peilgrens
- Watervoerend deel

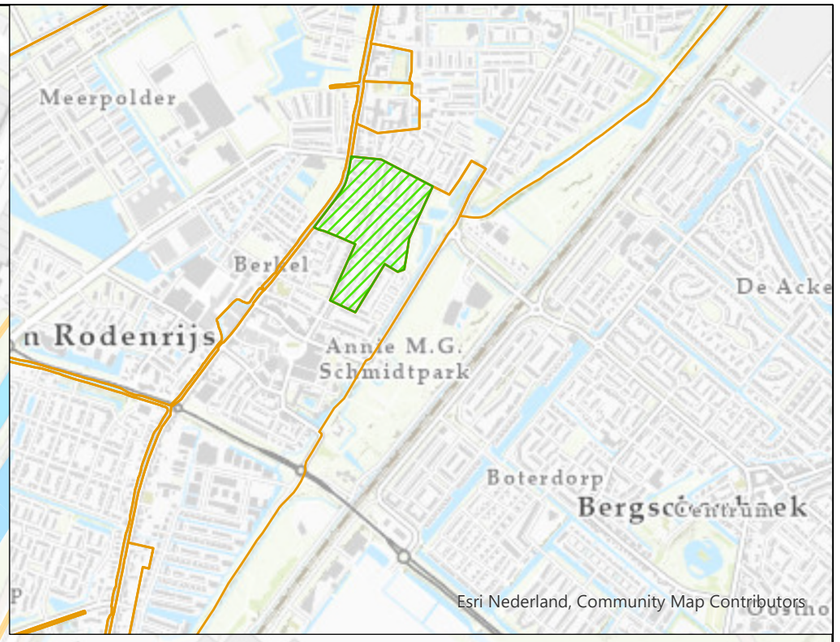
Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Peilbesluit Poldervaartpolder peilgebied 6 Harreweg

Programma:	Watersysteem
Formaat: A3	Datum: 6-3-2026 12:11
	Revisiedatum:
Schaal: 1:3.000	Getekend: Afdeling MWA
	Tekeningnummer: PBS2026PVP 6

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

N

Coornwinderlaan

Wethouder Schipperstraat

Polder van Berkel
Peilgebied 11
Vast peil: 5,42 m beneden NAP

0 40 80 120 160 200 Meters

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- 7 Afsluitmiddel (lokaal regelbaar)
- Peilschaal
- Stuw (lokaal regelbaar)
- Stuw (niet regelbaar, vast)
- Open duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaatleiding
- Peilgrens
- Primair water
- Secundair water

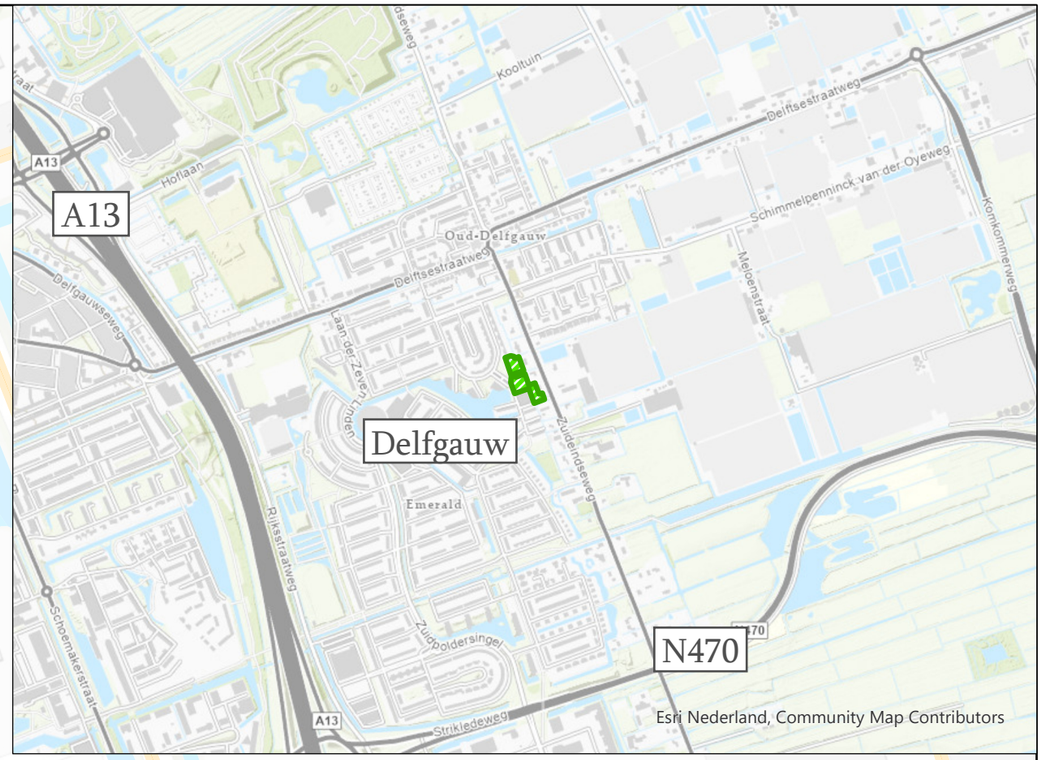
Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Polder van Berkel, peilgebied 11

Programma:	Watersysteem
Formaat: A3	Datum: 16-4-2026 15:40
	Revisiedatum:
Schaal: 1:2.500	Getekend: Afdeling MWA
	Tekeningnummer: PBS2026WRD 11

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

N

22a
26a
26b
26c

huisnr. 26

Zuidpolder van Delfgauw
Peilgebied 44
Vast peil: 1,89 m beneden NAP

Zuideindseweg

0 25 50 75 100 Meters

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- Stuw (lokaal regelbaar)
- Stuw (niet regelbaar, vast)
- Peilschaal
- Afsluitmiddel (lokaal regelbaar)
- Open duiker
- Inlaatleiding
- Keerschot
- Gemaal (elektrisch)
- Peilgrens
- Gebied met veranderd peil
- Primair water
- Secundair water

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl

Peilenkaart van Peilbesluit

Zuidpolder van Delfgauw gedeelte peilgebied 44, bij Zuideindseweg 26 Delfgauw

Programma:	Watersysteem
Formaat: A3	Datum: 18-3-2026 09:43
	Revisiedatum:
Schaal: 1:1.000	Getekend: Afdeling MWA
	Tekeningnummer: PBS2026ZPD 44

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2026

Uitleg bij het peilbesluit Boezem, peilgebied 27, Zuidweg in Naaldwijk

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Delflands Boezem, peilgebied 27, Zuidweg in Naaldwijk

Inhoud

1 Waar gaat deze uitleg over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar komt een nieuw waterpeil? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude peil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 7
2.3 Wat wordt het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 9
3.2 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 12
3.3 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit 12
Woordenlijst 13
Bijlage 1 Peilenkaart 14

1 Waar gaat deze uitleg over?

In dit rapport leggen we uit waarom het waterpeil van Delflands Boezem peilgebied 27 bij de Zuidweg in Naaldwijk verandert van 0,43 meter beneden NAP naar 0,30 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

De verandering van een het waterpeil leggen we vast in een nieuw peilbesluit. Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om zo'n peilbesluit op te stellen. Daarna moet het waterschap zijn best doen om dat waterpeil te handhaven. Het beheergebied van Delfland heeft ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Daarom worden de beleidsuitgangspunten en werkafspraken uit deze beleidsnota gebruikt voor dit peilbesluit.

1.2 Waar komt een nieuw waterpeil?

Peilgebied 27 van de Delflandse boezem ligt naast de Zuidweg in Naaldwijk een gebied waar het waterpeil verandert. Dit gebied ligt in de gemeente Westland en is 11.000m2 groot. Het gebied is met een groene lijn aangegeven in onderstaande afbeelding (Figuur 1).

Figuur 1: gebied waar het waterpeil veranderd (Zuidweg in Naaldwijk)

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

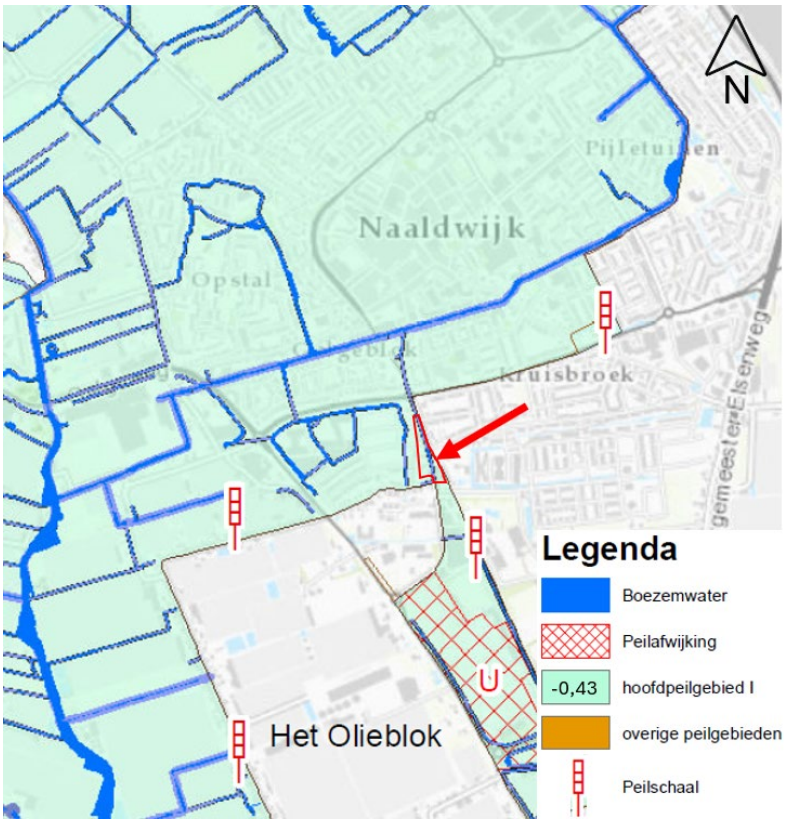
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

In hoofdstuk 2 beschrijven we hoe het watersysteem werkt en wat er verandert. In hoofdstuk 3 beschrijven we waarom het nieuwe waterpeil wordt gekozen. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude peil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2019 is een waterpeil voor de Delflands Boezem vastgesteld in het peilbesluit[2]. De sloot van de Zuidweg hoorde bij peilgebied 1. Voor dit peilgebied was een vast waterpeil vastgesteld op 0,43 meter beneden NAP. Een deel van de peilenkaart is te zien op Figuur 2.

Figuur 2: gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Delflands Boezem uit 2019

Het huidige waterpeil is anders dan het waterpeil van het officiële peilbesluit. Het waterpeil is anders geworden door de 3 verleende watervergunningen. De aanleiding hiervoor was de bouw van een paar nieuwe woningen. Er zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de watergang. Voor deze werkzaamheden is in 2010 een vergunning verleend (843549) en het volgende uitgevoerd:

- het dempen en graven van watergangen
- het plaatsen van een overstortputten
- het aanbrengen en vervangen van dammen en duikers.

Vervolgens is in 2022 een vergunning (Z-22-064523) verleend voor het aanpassen van duikers en het veranderen van de grens tussen twee peilgebieden. Inmiddels zijn alle werkzaamheden uitgevoerd en daarom is het nodig om het peilbesluit aan te passen. Met het oude waterpeil van de Boezem staat er namelijk bijna geen water in de sloot.

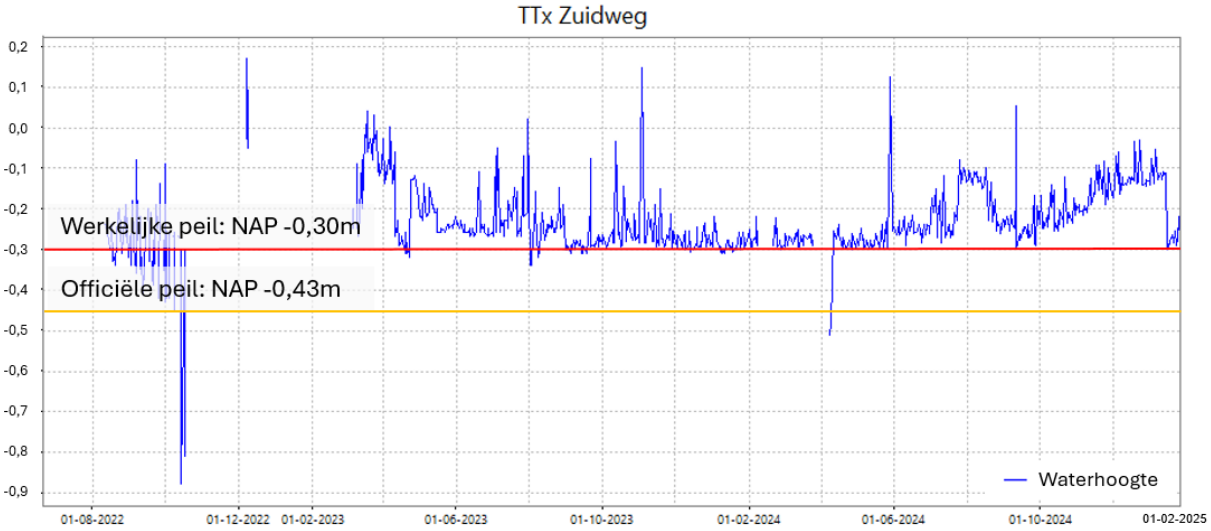
[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2019, Peilbesluit Delflands Boezem

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

In het gehele gebied (zie figuur 1) is de peilgrens en het waterpeil door goedkeuring van 3 watervergunningen gewijzigd naar 0,30 meter beneden NAP. Het oude waterpeil was voor de nieuwbouw (en voor panden op houten palen) te laag.

Om meer rechtszekerheid en duidelijkheid te bieden aan de ingelanden, wenst het waterschap voor alle gebieden het waterpeil zo veel als mogelijk vast te leggen in peilbesluit in plaats van watervergunningen. Het waterpeil is nu enige tijd vastgesteld met een watervergunning. Dit huidige peilregime kan nu beoordeeld worden.

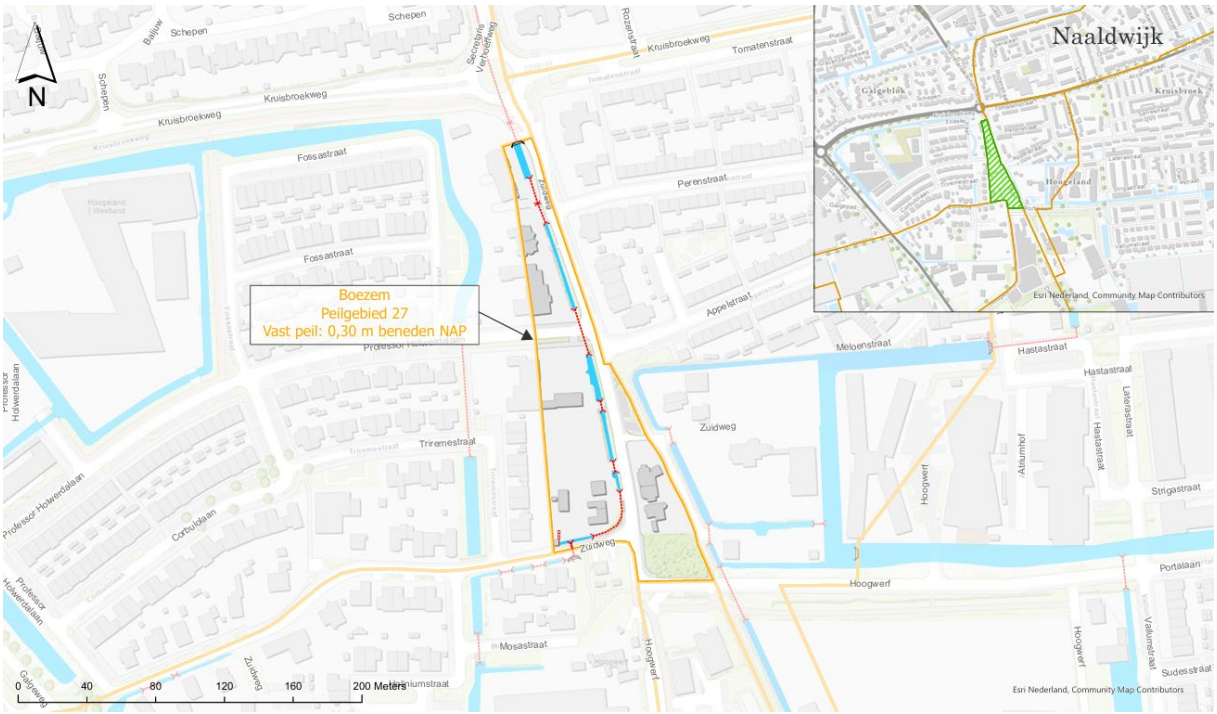
In het peilgebied staat een automatisch meetpunt van de waterpeilen. Dit meetpunt meet vanaf 2022. De overstortput staat ingesteld op een hoogte van 0,30 meter beneden NAP. Dit blijkt ook uit de onderstaande grafiek. Er zijn echter ook langere perioden waarbij het waterpeil 10 tot 20 centimeter hoger staat dan het vergunde waterpeil. Ook zijn er enkele kortdurende pieken. Dit zijn korte en hevige buien waarbij het waterpeil snel stijgt, maar ook snel daalt (door de overstortput).

Figuur 3: Meetreeks gemeten waterpeilen meetpunt OW50970

2.3 Wat wordt het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 0,30 meter beneden NAP. Dit is ook het waterpeil van de verleende watervergunning uit 2022. Het waterschap heeft hierbij getoetst op de keur 2010, beleidsregels "dempen en graven" 2019 en "kunstwerken in wateren " 2009 en het waterbeheersplan 2010-2015. Het nieuwe waterpeil heeft een positief gevolg voor de funderingen van de panden, maar ook negatieve gevolgen. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in figuur 3 en bijlage 1.

Figuur 4: begrenzing nieuw peilgebied en kunstwerken

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 0,30 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het peil 13 cm hoger. Er is geen verschil met de verleende watervergunning uit 2022.

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen hoeft het waterschap geen fysieke maatregelen te nemen.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk bekijken we of het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Daarbij kijken we naar de gevolgen van het waterpeil voor de gebiedsfuncties en waterbelangen van het peilgebied 1. Dit doen we aan de hand van het beleid van de beleidsnota Peilbeheer[3].

In de beleidsnota Peilbeheer van het Hoogheemraadschap van Delfland staat dat het doel van peilbeheer is het in stand houden van waterpeilen zodat functies en belangen zo goed mogelijk worden ondersteund.

Bij dit peilbesluit kiest Delfland voor peilverhoging voor een klein deel van de boezem. De peilverhoging is positief voor panden op houten palen en de nieuwbouw uit 2024 (de aanleiding voor de peilwijziging). Het voorstel heeft ook andere (negatieve) gevolgen. De hoeveelheid oppervlaktewater in de boezem (berging) wordt kleiner. Bovendien zorgt het hogere waterpeil voor een kleinere drooglegging voor panden, tuinen, beschoeiingen en de waterkering. De gevolgen en afweging zullen wij in dit hoofdstuk verder beschrijven.

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Voor het nemen van een peilbesluit zijn alle gebiedsfuncties en waterbelangen afgewogen. Hieronder staan alle gebiedsfuncties en waterbelangen genoemd, die in de beleidsnota Peilbeheer staan.

<u>Gebiedsfuncties</u>
- archeologie,
- glastuinbouw,
- grasland,
- bouwland en vollegrondteelt,
- natuur,
- recreatie en groene ruimte,
- stedelijk gebied,
- vaarwegbeheer.

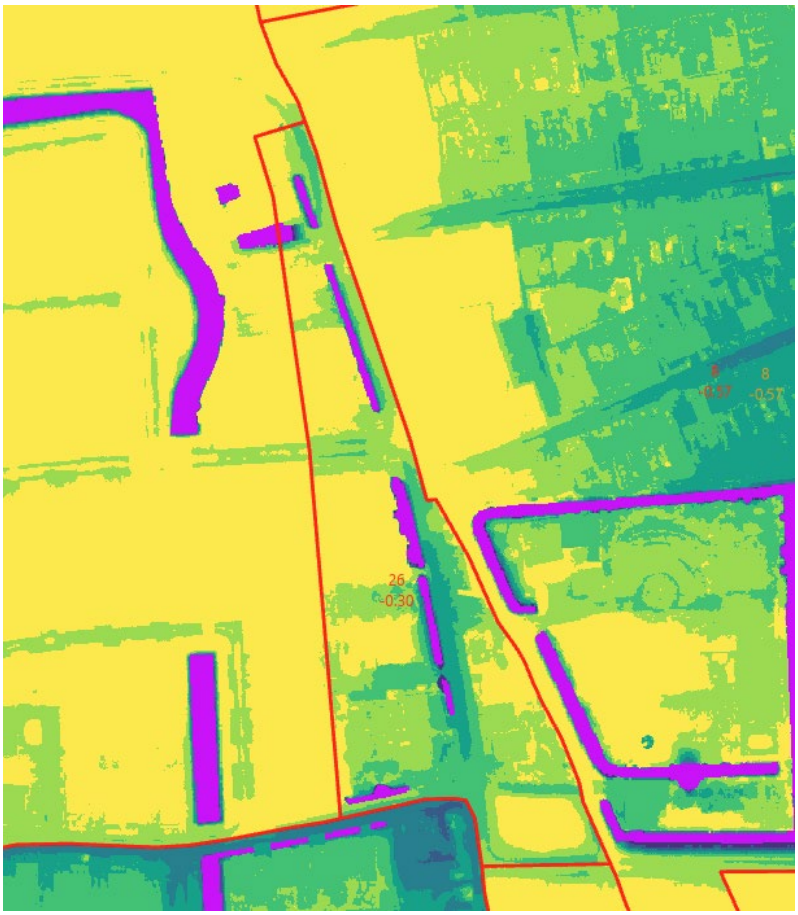
<u>Waterbelangen</u>
- bodemdaling,
- waterkeringen,
- watergangen,
- kunstwerken en andere objecten aan het water,
- effecten op waterkwaliteit en planten en dieren,
- risico op wateroverlast, watertekort of droogte.

<u>Gebiedsfuncties</u>

Het gebied maakt deel uit van de boezem. De boezem is een groot gebied en hierin komen diverse functies voor met uiteenlopende belangen. Dit maakt het maken van een peilbesluit complex. In het voorgestelde peilgebied is de functie stedelijk gebied. De belangen binnen het gebied zijn minder uiteenlopend. **Een eigen peil voor dit gebied biedt de mogelijkheid om meer rekening te houden met de funderingen van de aanwezige panden.**

Het gebied ligt in een stedelijke omgeving met bestaande bebouwing, oude bebouwing en infrastructuur. Het gaat om een klein gebied met een beperkt aantal woningen. De meeste woningen zijn gebouwd na 2000. Deze woningen zijn niet kwetsbaar bij een kleine peilwijziging. Daarnaast zijn er 2 woningen uit 1920 en 1925. De woning uit 1920 is vermoedelijk gebouwd op staal, en de woning uit 1925 is vermoedelijk gebouwd op houten palen. Voor de woning op houten palen is een kleine peilstijging vermoedelijk gunstig voor de bescherming van de paalfundering. Voor de woning op staal kan de peilwijziging positief en negatief uitpakken. Peilverhoging kan zorgen voor minder maaiveldaling en zetting, en hiermee funderingsschade voorkomen. Peilverhoging kan ook zorgen voor een hogere grondwaterstand en hiermee vochtschade (aan vloeren). De drooglegging voor deze woning is groot genoeg op vochtschade te voorkomen

[3] Literatuurverwijzing beleidsnota peilbeheer

Figuur 3: drooglegging bij een waterpeil 0,30 m beneden NAP

Het maaiveld in het gebied ligt tussen 0,5 en 0,7 meter boven NAP. Het nieuwe waterpeil is 0,30 beneden NAP. Het verschil tussen het maaiveld en het waterpeil in de sloot is de drooglegging. De drooglegging in dit gebied ligt tussen 0,80 en 1,00 meter.

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties. Er is rekening gehouden met de bestaande bebouwing. De drooglegging, het verschil tussen de maaiveldhoogte en het waterpeil, is groter dan 0,60 meter en past goed bij bebouwing.

Bodem

De bodem in het gebied bestaat uit klei. Dit soort bodem is beperkt gevoelig voor bodemdaling. Het gebied bevat geen archeologisch terrein en de kans op het vinden van archeologische resten is klein.

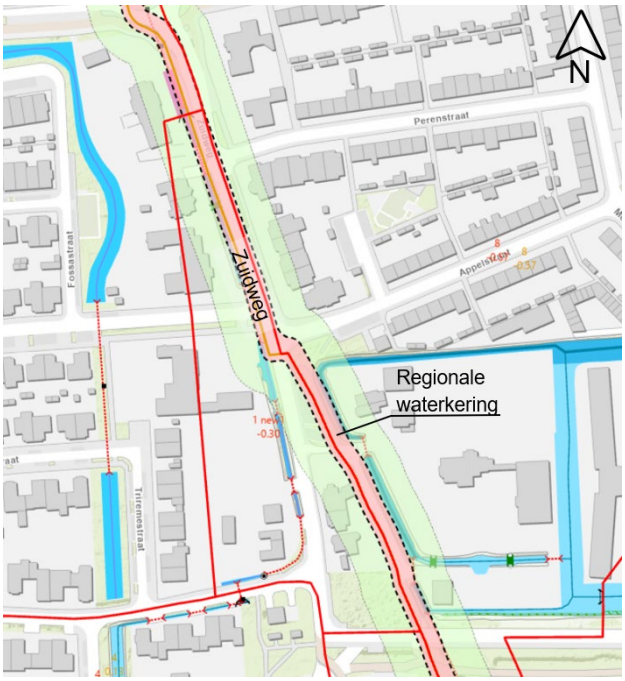
<u>Waterbelangen</u>

Voor het bepalen van het waterpeil vindt Delfland de volgende punten in het gebied belangrijk:

- Waterkering (figuur 5),
- Watergangen primair/secundair en kunstwerken/objecten, beschoeiing (figuur 6)
- Risico op wateroverlast
- Risico op watertekort/droogte
- Waterkwaliteit en ecologie

Waterkering

Een gedeelte van de Zuidweg is een regionale waterkering. Waterkeringen zijn gevoelig voor peilverandering (verhoging maar ook verlaging). Peilveranderingen kunnen tegelijkertijd positieve en negatieve effecten hebben. In dit geval is de verwachting dat de peilverhoging meer positieve effecten heeft dan negatieve effecten. Peilverhoging kan uitdroging van de waterkering gedeeltelijk voorkomen. Een waterkering moet voldoende drooglegging hebben om de waterstand ook tijdens extreem weer te kunnen keren. Door de peilverhoging wordt de drooglegging van de waterkering kleiner.

Figuur 4: Ligging regionale kering

Figuur 5: watergang en regionale kering

Watergangen en primair/secundair en kunstwerken/objecten, beschoeiing

Het peilgebied bestaat uit één primaire watergang met vijf duikers en twee stuwen. Er zijn veel kunstwerken in het kleine peilgebied aanwezig. Het onderhoud van de duikers moet plaatsvinden door de vergunninghouders. Het waterschap doet de bediening en het onderhoud van de stuwen. Er is sprake van 1 extra kunstwerk en extra onderhouds- en bedieningskosten voor het waterschap.

Risico op wateroverlast en watertekort
Het peilgebied wordt gevoed met water vanuit het zuidelijk gelegen peilgebied 4 Het Olieblok. Via de regelbare stuw aan de noordzijde voert het peilgebied af op de boezem, waardoor bij hevige neerslag wateroverlast kan worden voorkomen. Bij de vergunningverlening zijn de kunstwerken getoetst op de beleidsregel "kunstwerken in wateren". De kunstwerken zijn groot genoeg om wateroverlast te voorkomen. Bij het realiseren van woningen is de bergingscapaciteit berekend, de hoeveelheid oppervlaktewater toegenomen en getoetst aan de beleidsregel "dempen en graven". De aanwezige berging is voldoende om wateroverlast te voorkomen.

Waterkwaliteit

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kunt verhelpen of verbeteren.

Door het plaatsen van een extra stuw in 2022 is er sprake een extra peilgrens en hierdoor van een extra obstakel voor de migratie van waterplant en dieren.

Er is geen waterkwaliteitsmeetpunt in het peilgebied. Er ligt wel een waterkwaliteitspunt stroomopwaarts. Uit dit nabijgelegen waterkwaliteitspunt (OW307-013; het Olieblok) blijkt dat de waarde voor Stikstof_totaal met 2,4 mg/l boven de grens van 1,8 mg/l ligt. De waarden voor fosfaat liggen met 0,18-0,29 mg/l onder de norm (0,30 mg/l). Omdat stikstof niet limiterend is, is het moeilijk om de waterkwaliteit te verbeteren door het beperken van inlaatwater of andere waterkwatiteitsmaatregelen. Er is geen andere manier om onder vrij verval water aan te voeren naar peilgebied 27.

3.2 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

We kiezen voor een extra peilgebied en een waterpeil van 0,30 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil vermindert het risico op funderingsschade van de oude panden. De gevolgen voor de drooglegging van de weg/peilscheiding en tuinen zijn beperkt. Het waterschap vindt de bescherming van funderingen van de oude panden (en andere positieve effecten) opwegen tegen de negatieve gevolgen (kleinere drooglegging (van waterkering, weg en tuinen) en een extra peilgebied (versnippering en onderhoudskosten van een stuw)). Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in bijlage 1.

3.3 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn.

We hebben in 2023 meldingen ontvangen over een te hoog waterpeil. Dit was een eenmalig incident en is verholpen.

Woordenlijst

- *Bodemdaling*: Het dalen van de hoogte van een terrein. Bodemdaling kan veroorzaakt worden door oxidatie, inklinking, gas- en oliewinning en lange termijn geologische processen.

- *Drooglegging:* Het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en de gemiddelde hoogte van het naastgelegen perceel.

- *Gebiedsfuncties*: Waarvoor een gebied wordt gebruikt. Elke plek heeft een bepaalde functie of doel, zoals wonen, landbouw of recreatie.

- *Kunstwerk:* objecten in of aan het water die van belang zijn voor onder andere het goed kunnen laten werken van de waterhuishouding van de waterbeheersing.

- *Ontwateringsdiepte*: Het verschil tussen de maaiveldhoogte en de gemiddeld hoogste grondwaterstand op één plaats.

- *Peil:* Door waterschap in peilbesluit vastgelegde waterpeil dat in een bepaald gebied moet worden gehandhaafd.
- Peilwijziging: het veranderen van de waterstand ten opzichte van NAP
- Peilaanpassing: het veranderen van de waterstand ten opzichte van NAP waarbij de drooglegging niet veranderd. De peilwijziging is gelijk aan de bodemdaling.

- *Peilbeheer:* Het zorgen voor het juiste waterpeil door water aan- of af te voeren.

- *Peilbesluit:* Besluit van het algemeen bestuur van een waterschap. Hierin staat welke waterpeilen er moet worden ingesteld, de ligging van de peilgebieden en plaats van de peilschalen zijn aangegeven.

- *Peilgebied:* Gebied met elkaar verbonden watergangen. In dat gebied wordt één waterpeil aangehouden.

- *Peilschaal*: Een peilschaal is een maatlat die in het water staat. Op deze peilschaal is een centimeterverdeling te zien. Daarmee is waterstand af te lezen en te controleren of de waterstand overeenkomt met het peilbesluit. Peilschalen zijn bevestigd aan kademuren, beschoeiingen of een aparte plank in het water.

- *Peilverlaging:* Neerwaartse bijstelling van het waterpeil ten opzichte van het voorgaande peilbesluit verder dan peilaanpassing.
- Peilverhoging:

- *Schouwpeil:* In het peilbesluit vastgesteld peil dat het referentieniveau vertegenwoordigt voor het voeren van schouw, dagelijks peilbeheer, afhandelen van vergunningen en het uitvoeren van onderhoud aan watergangen.

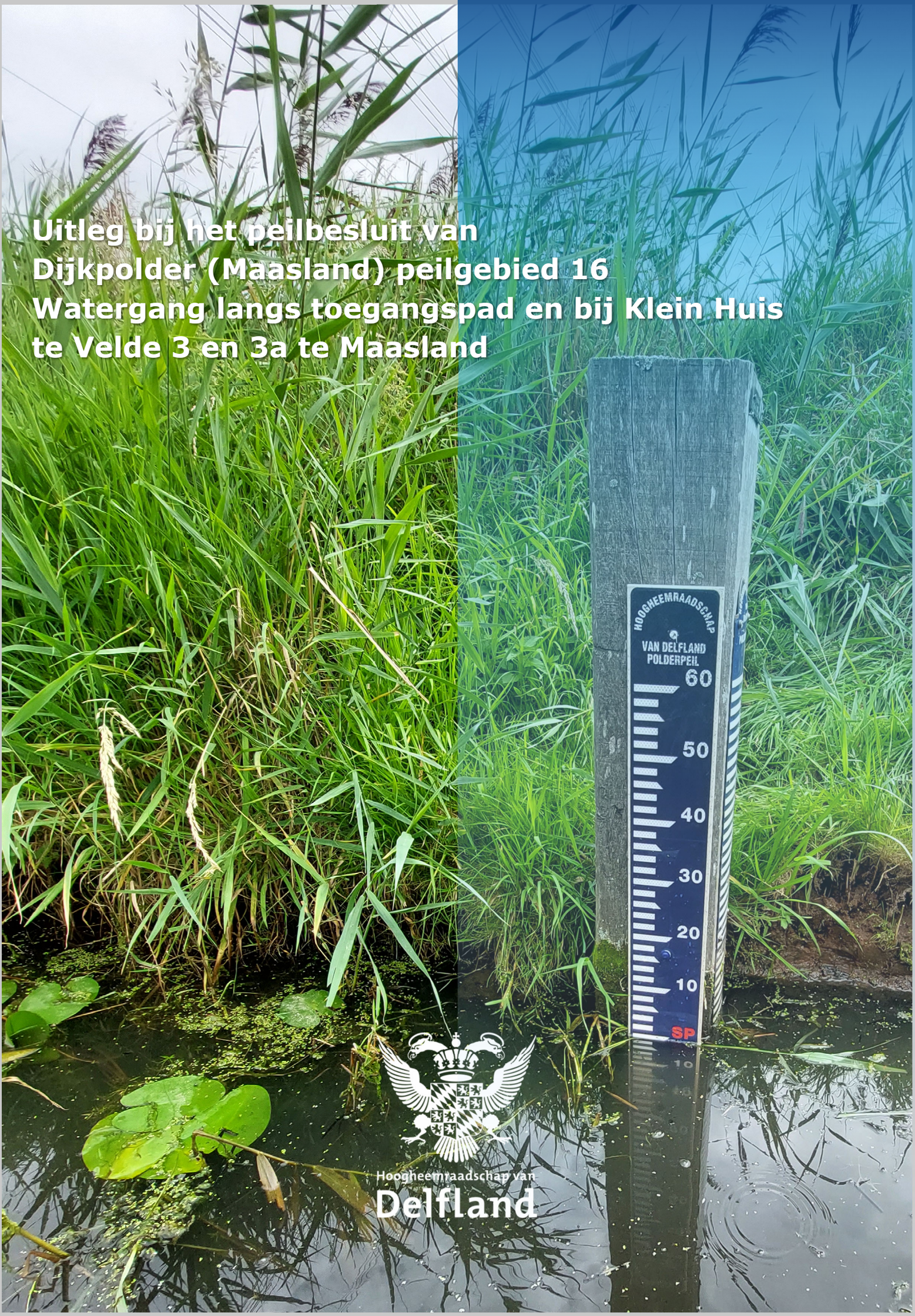
- *Vast peil*: Tijdens het hele jaar wordt er één peil aangehouden.

- *Waterbelang:* Alles wat belangrijk is voor het beheren van water. Waterbelang gaat onder andere over het zorgen voor genoeg schoon water en het voorkomen van overstromingen.

Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Boezem, peilgebied 27 Zuidweg Naaldwijk

Uitleg bij het peilbesluit van Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16 Watergang langs toegangspad en bij Klein Huis te Velde 3 en 3a te Maasland

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit van Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16 Watergang langs toegangspad en bij Klein Huis te Velde 3 en 3a te Maasland

afdeling MWA, februari 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar komt het nieuwe waterpeil? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 11
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 12
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 12
Bijlage 1 Peilenkaart 13
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 14
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 17

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 16 van de Dijkpolder (Maasland) 1,75 m beneden NAP wordt. Dit peil wordt gekozen, omdat het past bij de functie. Peilgebied 16 is een nieuw peilgebied.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar komt het nieuwe waterpeil?

Het nieuwe peilgebied 16 ligt in Klein Huis te Velde, een groep woningen naast het dorp Maasland. Hier liggen meer gebieden met een hoger peil dan het grote peilgebied van de Dijkpolder (Maasland). Een aantal van deze gebieden worden een nieuw peilgebied. Peilgebied 16 is er daar één van.
Dit peilgebied ligt in de Dijkpolder (Maasland) in de gemeente Midden-Delfland. Het gebied ligt langs de toegangsweg naar Klein Huis te Velde en achter Klein Huis te Velde 3 en en 3a. Het is 0,8 ha groot.

Figuur 1 – *Kaart huidige situatie. In geel het nieuwe peilgebied 16.*

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

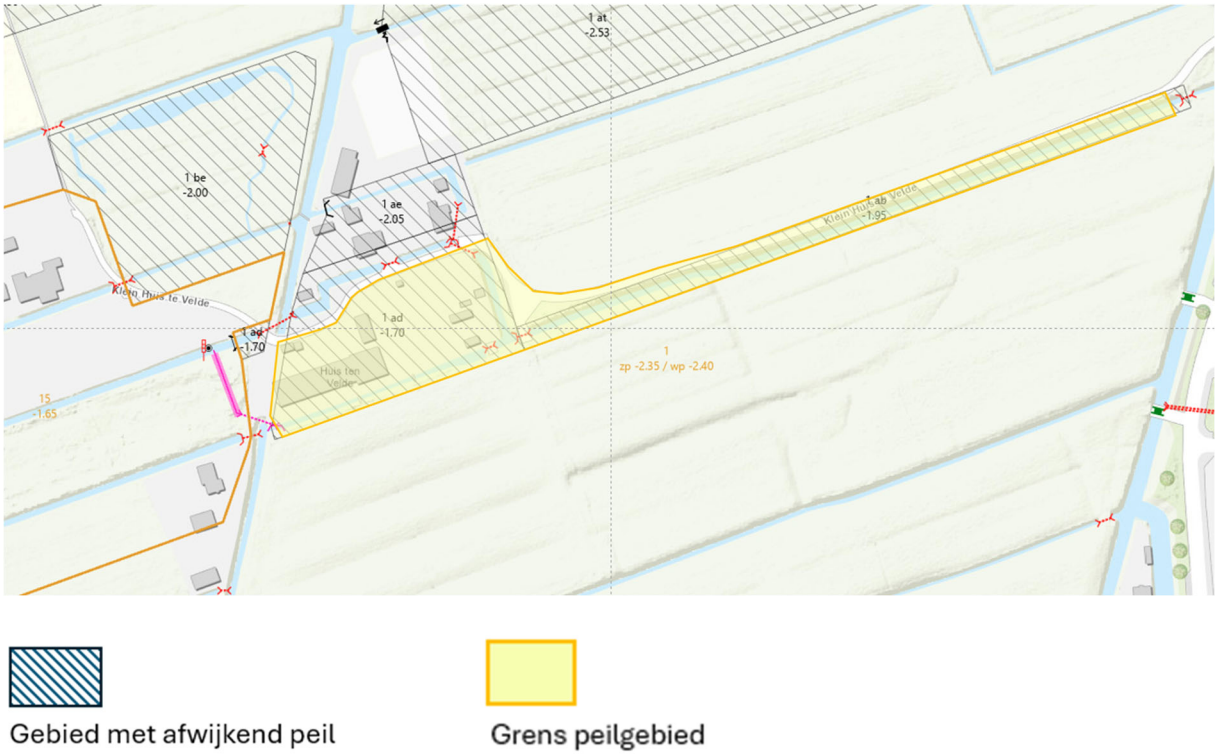
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat er verandert. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit document toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2021 is een waterpeil voor het hoofdpeilgebied 1 vastgesteld in het peilbesluit[2] Dijkpolder (Maasland). Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op figuur 2. Voor dit peilgebied is een waterpeil vastgesteld van 2,35 meter beneden NAP in de zomer en 2,40 meter beneden NAP in de winter.

Waar peilgebied 16 nu wordt ingesteld, waren in het peilbesluit van 2021 'gebieden met afwijkend peil' 1ab en 1ad (zie figuur 2). Ze maakten deel uit van peilgebied 1. Een gebied met afwijkend peil houdt in dat hier een ander waterpeil is dan dat Delfland in het peilbesluit besloten heeft. In het peilbesluit staat wel dat dit 'afwijkende waterpeil' mag blijven bestaan.

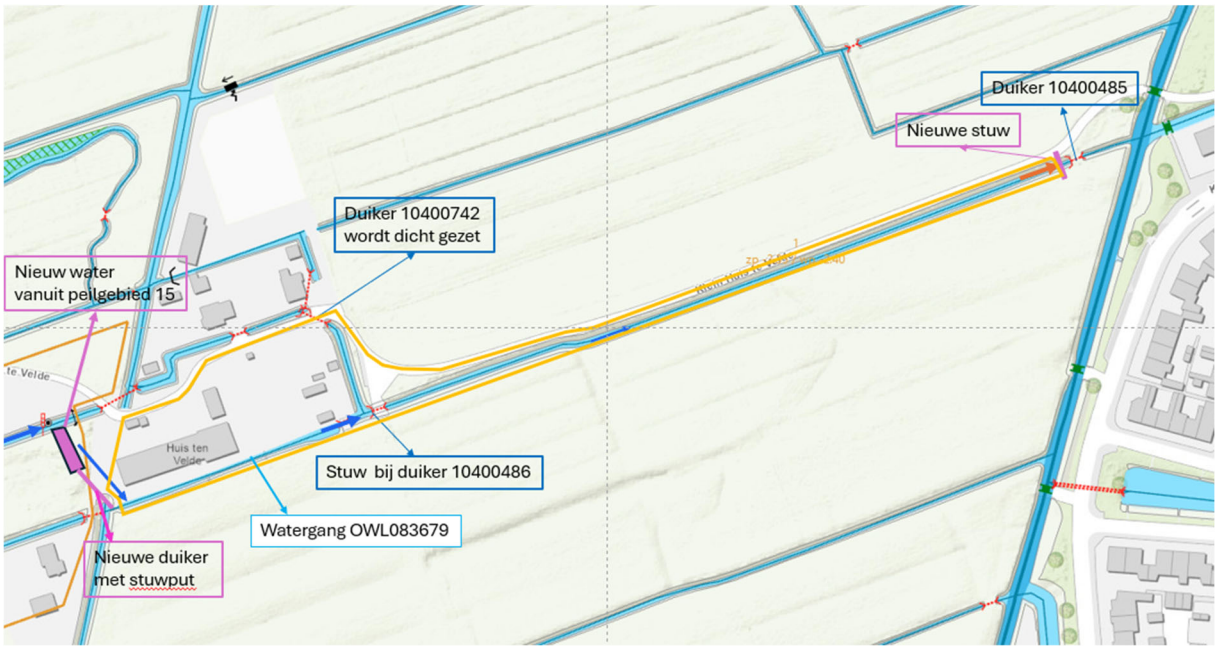
Figuur 2 - *Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Dijkpolder (Maasland) uit 2021*

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Het waterpeil bij Klein Huis te Velde ligt hoger dan het omringend polderpeil. De afgelopen jaren waren er meldingen over het waterpeil. De water toevoer was onregelmatig. De bediening van kunstwerken was niet goed op elkaar afgestemd, waardoor de peilen in dit gebied regelmatig te hoog of te laag waren. Door het huidige complexe netwerk van kunstwerken in het gebied, is een gestructureerde aanpak van het systeem nodig om de problemen op te lossen.

Delfland heeft ervoor gekozen om het watersysteem een andere inrichting te geven om de problematiek in zijn geheel aan te pakken. Onderdeel van de andere inrichting is het maken van peilgebied 16. Deze ontstaat door de gebieden met afwijkend peil 1ab en een deel van 1ad samen te voegen. Met een eigen peil en waterhuishouding. Zie figuur 3.

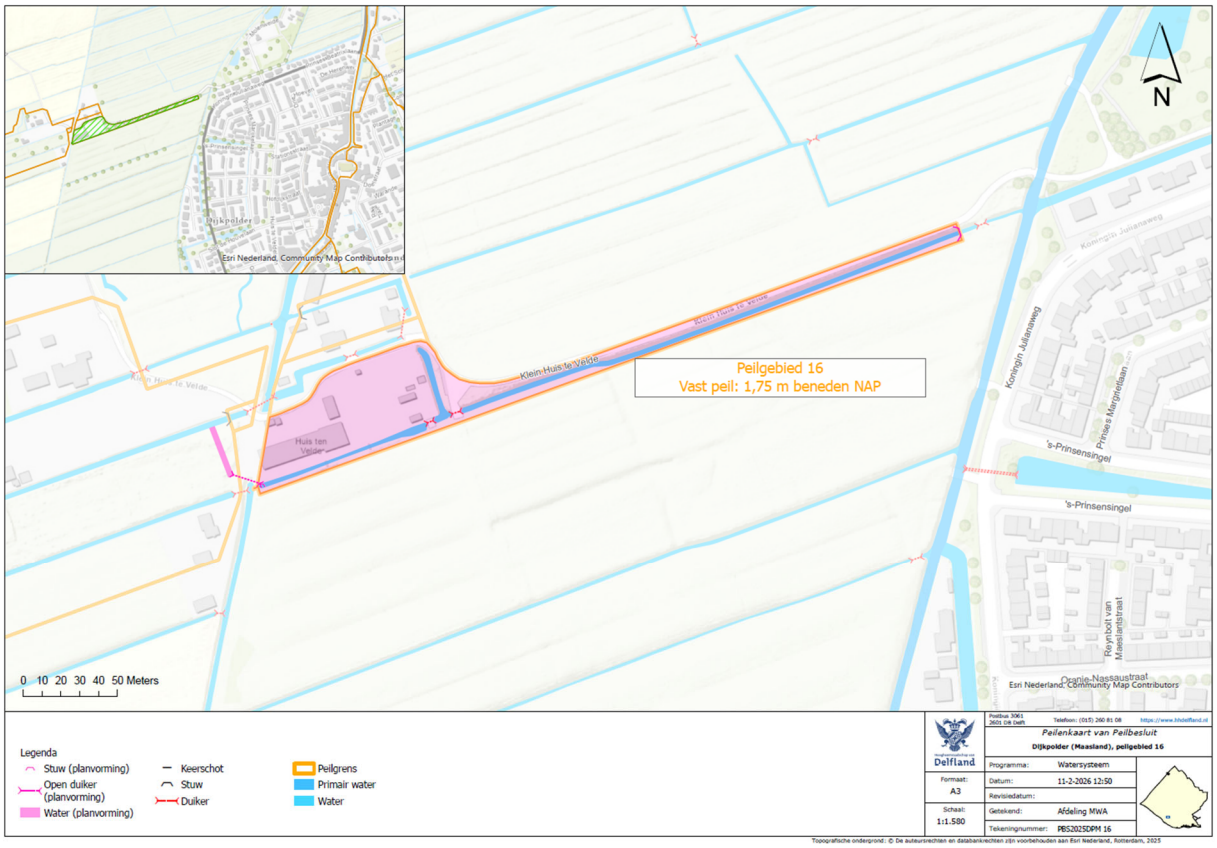
[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2021, Peilbesluit Dijkpolder (Maasland)

Figuur 3 - *Kaart met toekomstige waterhuishouding in peilgebied 16. Met aanvoer (blauwe pijlen) en afvoer (oranje pijl) van water in het gebied.*

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 1,75 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in figuur 4 en bijlage 1. Peilgebied 16 ontstaat na het samenvoegen van twee (delen van) gebieden met afwijkend peil. Die gebieden met afwijkend peil hadden in de praktijk al een gelijk peil.

Figuur 4 - *peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16*

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 1,75 meter beneden NAP.

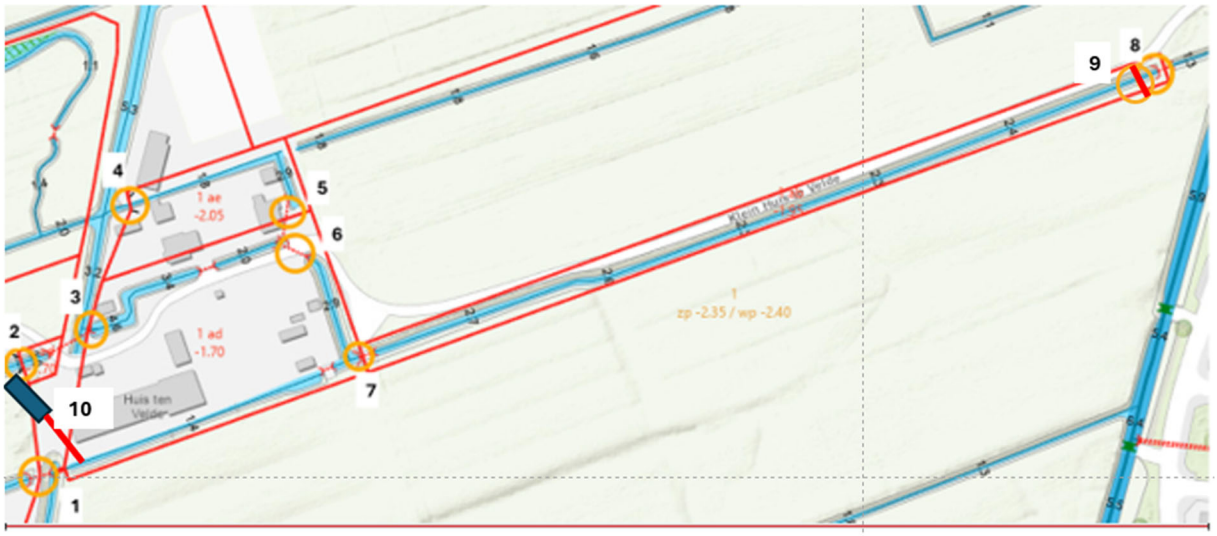
Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil ten opzichte van het zomerpeil 0,60 meter hoger en ten opzichte van het winterpeil 0,65 meter hoger. In de praktijk verandert het waterpeil hier niet.

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn de volgende maatregelen nodig (zie figuur 5):

In projectplan 702077[3] worden de maatregelen beschreven. Zo wordt in peilgebied 15 water gegraven en een duiker met stuwput aangelegd. Via deze duiker met stuwput wordt het water aangevoerd naar peilgebied 16 [10]. Verder oostwaarts wordt duiker 10400742 afgesloten [6]. De stuw bij duiker 10400486 wordt verwijderd [7]. En in de watergang langs het toegangspad wordt voor duiker 10400485 een stuw geplaatst [9]. Ook wordt in het gebied een peilschaal geplaatst. Het uitvoeren van de maatregelen uit het projectplan komt voor rekening van Delfland. Na afronding van de werkzaamheden wordt het onderhoud van de kunstwerken weer opgepakt door de onderhoudsplichtigen volgens de legger.

1: stuwende duiker 10400828
2: schotbalkstuw 104435
3: aflaat 10409118
4: vaste stuw 10409192
5: stuwende duiker 10400739
6: stuwende duiker 10400742
7: stuwende duiker 10400486
8: stuwende duiker 10400485
9: nieuwe stuw
10: nieuw stuk watergang met duiker

Figuur 5 - *maatregelen uit projectplan 702077. Deze zorgen ervoor dat de loop van het water wordt aangepast en het watersysteem robuust wordt ingericht.*

[3] Projectplan Aanpassen watersysteem Klein Huis te Velde gemeente Midden-Delfland d.d. 25 juli 2023 en Besluit in mandaat vaststellen wijziging van het projectplan 'Aanpassing watersysteem Klein Huis te Velde, gemeente Midden-Delfland' van 18 juli 2024.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in peilgebied 16 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil wil de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[4].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Gebiedsfuncties

Het gebied is ingericht voor grasland, oude bebouwing en infrastructuur. Voor grasland is in de beleidsnota Peilbeheer aangegeven dat de optimale drooglegging 0,60 – 0,80 meter is. De drooglegging is hoe hoog het maaiveld boven de waterstand in de sloot staat. Grondwaterstanden in de graspercelen moeten niet te hoog zijn, zodat de bodem berijdbaar blijft voor landbouwwerktuigen.

De boerderij bij Klein Huis te Velde 3 en 3a is uit 1858. Van deze oude bebouwing houden we er rekening mee dat de fundering kwetsbaar kan zijn. Oude bebouwing met kwetsbare funderingstypen is gevoelig voor peilveranderingen. Het praktijkpeil van 1,75 meter beneden NAP wordt gehandhaafd, het verhogen of verlagen van het peil kan schade toebrengen aan de bestaande oude bebouwing.

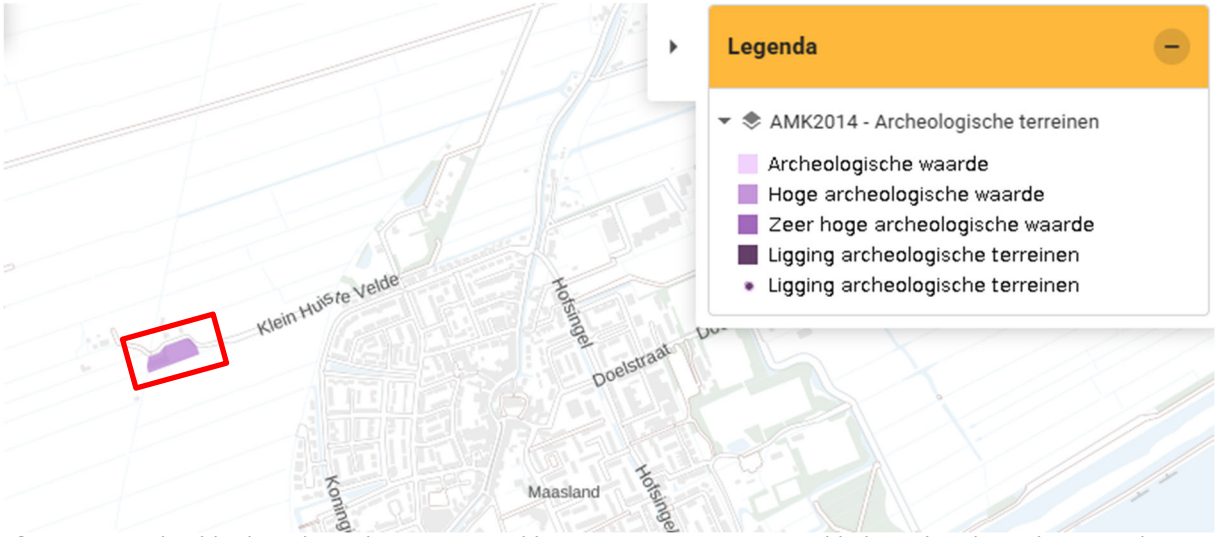
De toegangsweg Klein Huis te Velde vanuit Maasland ligt langs dit peilgebied. Voor wegen wordt een drooglegging van meer dan 0,80 meter genoemd in de beleidsnota Peilbeheer, omdat dat een vorstvrije grens ten aanzien van het grondwater is. In de praktijk is hier de drooglegging 0,80 – 1,20 meter. In het westen van het peilgebied varieert de drooglegging tussen de 0,60 en 1,20 meter.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zeeklei. Dit soort bodem is enigszins gevoelig voor bodemdaling.

In het gebied is een hoge trefkans op archeologische sporen (zie figuur 6). Delfland heeft contact gehad met de dienst Archeologie Delft. Zij hebben aangegeven dat geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is en hebben geen bezwaar tegen de werkzaamheden voor archeologische waarden.

[4] Literatuurverwijzing beleidsnota peilbeheer

Figuur 6 - *Gebied bij boerderij Klein Huis te Velde 3, terrein van provinciaal belang, beschermd op grond van de provinciale Verordening Ruimte*

Waterbelangen

Binnen het peilgebied bevinden zich watergangen die deels beschoeid zijn. Ook zijn er verschillende duikers en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan er voor zorgen dat dat niet meer zo is.

Waterhuishouding

Peilgebied 16 is nieuw. Het water, afkomstig van gemaal 104132, komt het gebied in bij stuw 104435 (zie figuur 1). Daar vandaan stroomt het water in oostelijke richting, langs de bebouwing bij huisnummers 1 en 2. Vervolgens gaat het via duiker 10400742 in zuidelijke richting. Hiervandaan stroomt het verder westelijke richting achter huisnummers 3 en 3a. En in oostelijke richting langs de toegangsweg. Het water verlaat het gebied bij de duiker bij de bebouwing van Maasland. Na uitvoering van de werkzaamheden, is de loop van het water aangepast. Dit wordt beschreven in bijlage 2.

Waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit in het gebied is onvoldoende. Het water is voedselrijk: het gehalte stikstof is hoger dan de norm. Het gehalte fosfaat en de zuurstof is goed. De waterdiepte in de watergangen is klein (25-40 centimeter) voor vissen. Maar het leefgebied voor vissen wordt vergroot door de samenvoeging tot één peilgebied. Hierdoor ontstaat er een combinatie van dieper en ondieper water, wat gunstig is voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kunt verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over peilgebied 16. In peilgebied 16 is het waterpeil in praktijk al langere tijd 1,75 meter beneden NAP.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor bestaande gebiedsfuncties.

- Grasland: Grondwaterstanden in de graspercelen moeten niet te hoog zijn, zodat de bodem berijdbaar blijft voor landbouwwerktuigen. Het huidige praktijkpeil van 1,75 meter beneden NAP levert voor deze functie geen probleem op.

- Bestaande oude bebouwing: De boerderij bij Klein Huis te Velde 3 en 3a is uit 1858. Van deze oude bebouwing houden we er rekening mee dat de fundering kwetsbaar kan zijn. Oude bebouwing met kwetsbare funderingstypen kan gevoelig zijn voor verlaging van het peil, waardoor ongelijke zetting of droogvallen van paalkoppen kan optreden. Het praktijkpeil van 1,75 meter beneden NAP wordt gehandhaafd.

- Infrastructuur: De toegangsweg Klein Huis te Velde vanuit Maasland ligt langs dit peilgebied. De drooglegging (het verschil tussen maaiveld en waterpeil) is 0,80 – 1,20 meter. In het westen van het peilgebied varieert de drooglegging tussen de 0,60 en 1,20 meter. Hier is het dus natter dan in een optimale situatie. Maar het vaste peil van 1,75 meter beneden NAP, wat het hier in de praktijk is, levert voor de infrastructuur geen problemen op.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Risico op wateroverlast: er zijn meldingen geweest van te hoog water. Doordat de toevoer van water directer wordt, wordt dit risico kleiner. Door de duiker met stuwput kan het waterpeil beter geregeld worden.
- Risico op watertekort of droogte: er zijn meldingen geweest van te weinig water. Door de aanpassingen in het gebied wordt het risico op te weinig water kleiner, doordat de wateraanvoer betrouwbaarder wordt. Door het samenvoegen van bestaande gebiedjes, ontstaat er robuustere waterhuishouding.
- Duikers: vanuit peilgebied 15 wordt een nieuwe duiker met stuwput aangelegd. Voor toevoer van water naar peilgebied 16. Deze sluit aan bij het peil van 1,75 meter beneden NAP. Iets verderop functioneert een duiker niet. Deze wordt afgesloten.

- Stuw: Aan de oostkant van peilgebied 16 wordt een nieuwe stuw geplaatst. Deze voorkomt dat het water te snel afstroomt naar het hoofdpeilgebied.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Wanneer de werkzaamheden en maatregelen uit projectplan 702077 zijn uitgevoerd, is de verdeling van water tussen de peilgebieden aangepast, zodat er minder problemen zijn met het aanbod van water. De toevoer van water wordt anders geregeld, zodat er directere aanvoer van water is en de doorstroming beter wordt. Door het plaatsen van een stuw wordt ook gezorgd dat het water niet te snel afstroomt naar het hoofdpeilgebied. De verwachting is dat dan deze problemen zijn opgelost.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

De afgelopen jaren waren er meldingen over het waterpeil. Delfland heeft deze meldingen in behandeling genomen. Medewerkers van Delfland zijn bij de bewoners geweest om overleg te voeren over hoe het watersysteem hier verbeterd kan worden. Ook met de gemeente is contact geweest over de voorgenomen aanpassingen in Klein Huis te Velde. Uiteindelijk heeft Delfland mede op basis van de gesprekken met de bewoners een projectplan opgesteld dat is goedgekeurd. Dit peilbesluit is op basis van dit projectplan gemaakt.

Bijlage 1 Peilenkaart

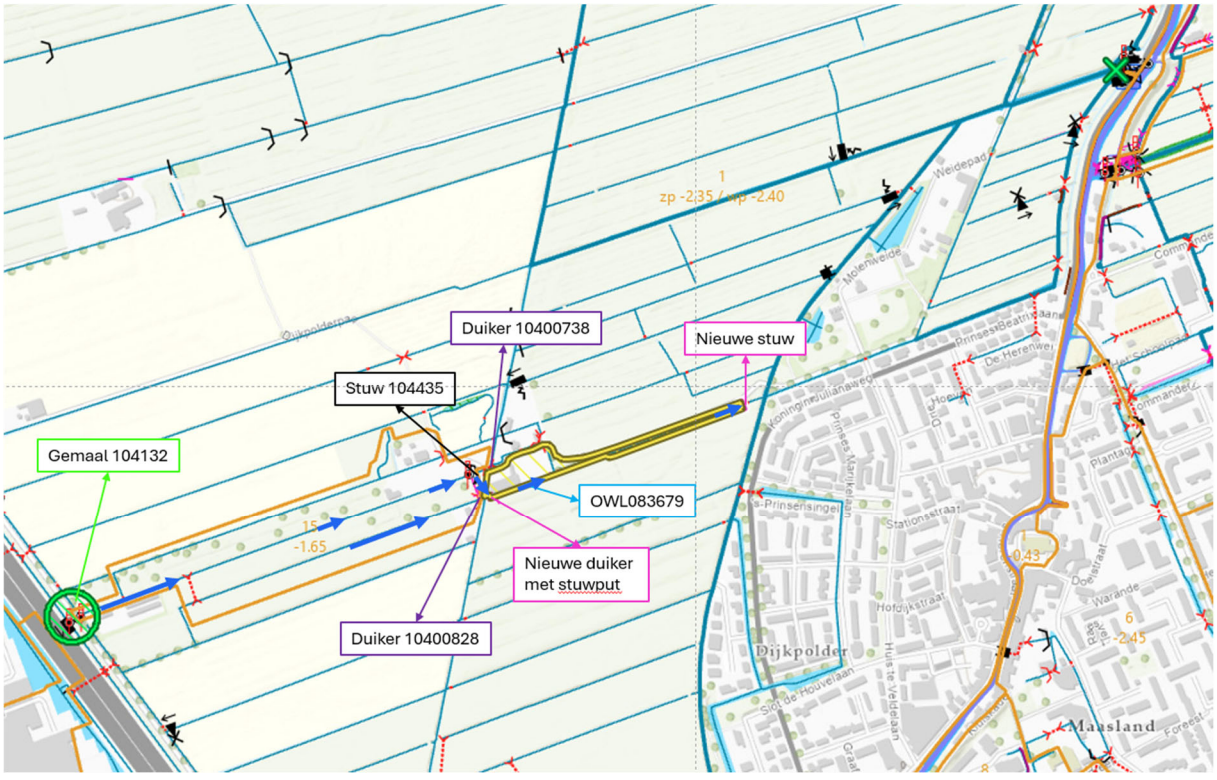
- Peilenkaart Dijkpolder (Maasland), peilgebied 16

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

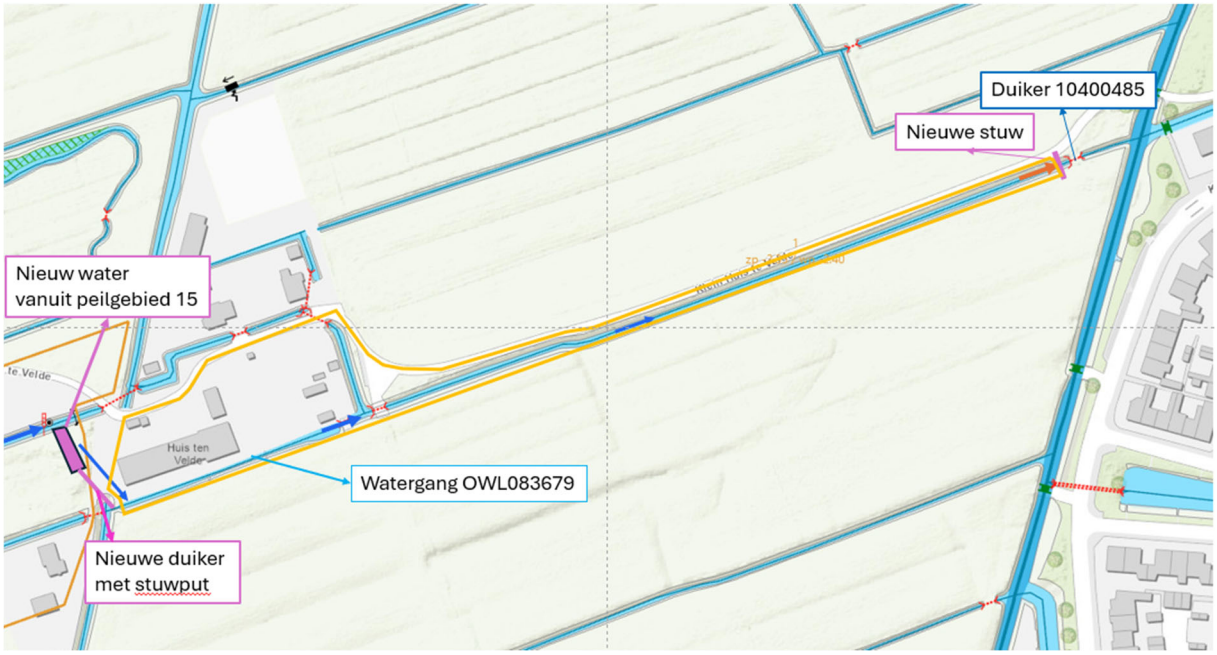
Peilgebied 16 is een nieuw peilgebied. Met een eigen peil en waterhuishouding. Het gaat over de watergang die achter de huizen van Klein Huis te Velde 3 en 3a langs loopt en de sloot parallel aan de toegangsweg.

De afgelopen jaren waren er meldingen over het waterpeil en de beschikbaarheid van water. De water toevoer was onregelmatig. En de bediening van kunstwerken was niet goed op elkaar afgestemd, waardoor de peilen in dit gebied regelmatig te hoog of te laag waren. Door het huidige complexe netwerk van kunstwerken in het gebied, is een gestructureerde aanpak van het systeem nodig om de problemen op te lossen. Daarom heeft Delfland ervoor gekozen om het watersysteem een andere inrichting te geven. Deze eenmalige ingreep is bedoeld om het watersysteem robuust in te richten, waarna het onderhoud van de kunstwerken weer wordt opgepakt door de eigenaren.

Door uitvoering van de werkzaamheden wordt de loop van het water aangepast. Het water, afkomstig van gemaal 104132 (groene cirkel in figuur 7), stroomt via peilgebied 15 in oostelijke richting (blauwe pijlen). Voor stuw 104435 wordt nieuw water gegraven (zie figuur 8). Via een duiker met stuwput komt dit water in verbinding met watergang OWL083679 in peilgebied 16. Hier vandaan gaat het water via twee duikers verder oostwaarts. Het water verlaat het gebied richting de bebouwing van Maasland via de nieuw te maken stuw. Deze zorgt ervoor dat het water niet te snel afstroomt naar het hoofdpeilgebied. Het peil in peilgebied 16 is in praktijk al 1,75 meter beneden NAP. De stuw zorgt dat het praktijkpeil in de watergang gehandhaafd blijft.

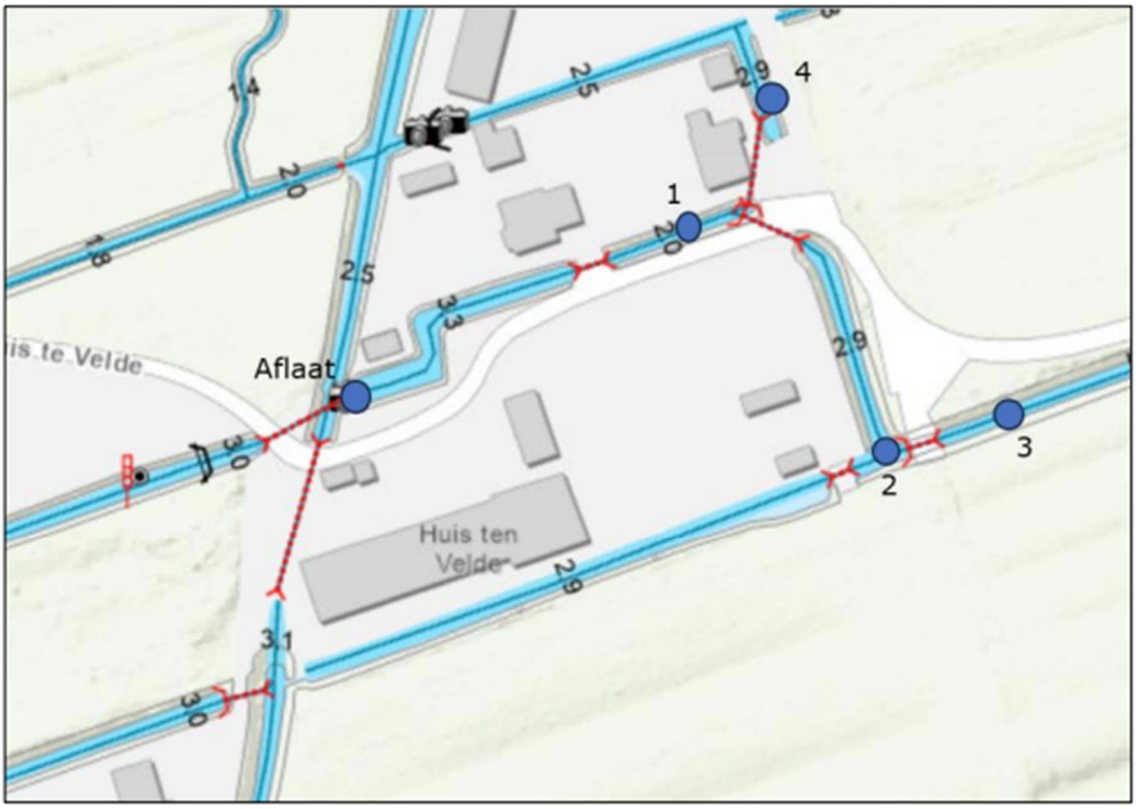

Figuur 7 - Kaart met de toekomstige waterhuishouding (in roze nieuw water, nieuwe duiker met stuwput en nieuwe stuw in het oosten. Bij het groene kruis is meetpunt OW104-000)

Figuur 8 - Ingezoomd de nieuwe situatie peilgebied 16

Er is in peilgebied 16 geen peilschaal of meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. In figuur 9 zijn de meetpunten weergegeven waar sinds 2016 metingen zijn uitgevoerd. Om tot een gemiddeld peil te komen zijn de metingen met elkaar vergeleken. De metingen in peilgebied 16 zijn die op locatie 2 en 3.

Figuur 9 – locaties peilmetingen (uit 2016, 2018, 2020, 2023 en 2024)

Tabel 1: meetgegevens in m NAP

Locatie	**Juni 2016**	**Oktober 2018**	**Februari 2020**	**5 juni 2023**	**22 juni 2023**	**Februari 2024**	**Gemiddeld**
2	-1,85	-1,70	-1,69	-1,83	-1,69	-1,78	-1,76
3	-1,85		-1,96	-1,82	-1,67		-1,83

Het gemiddeld gemeten waterpeil is 1,79 meter beneden NAP.
In het projectplan is vastgelegd is dat hier een waterpeil van 1,75 meter beneden NAP komt.

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[5] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Er is geen meetpunt in peilgebied 16 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW104-000 in peilgebied 1 ligt bij de instroom van gemaal Dijkmolen van de Dijkpolder (Maasland) en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit bij Klein Huis te Velde.

- Stikstof: een gemiddeld gehalte van 2,77 milligram per liter is gemeten. De norm is 2,0 milligram per liter . Het geconstateerde gehalte is dus boven de norm.
- Fosfor: een gemiddeld gehalte van 0,27 milligram per liter is gemeten. De norm is 0,6 milligram per liter . Het gehalte is dus beneden de norm.
- Zuurstof: gemiddeld zuurstofgehalte van 9,05 milligram per liter . Een gezond watermilieu heeft een zuurstofgehalte van minimaal 4 milligram per liter . Het zuurstofgehalte is dus goed.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): bij meetpunt OW104-000 is matige toxiciteit gemeten.

Meetpuntlocatie OW104-000, Dijkpolder (Maasland)_Dijkmolen. Hier zijn in 2020 en 2023 de gehaltes stikstof, fosfaat, zuurstof en giftige stoffen gemeten. Dit meetpunt ligt buiten Klein Huis te Velde (zie figuur 7, groene ster), maar is het dichtstbijzijnde meetpunt. De waterkwaliteit in peilgebied 16 kan dus afwijken van deze gemeten waarden.

- De gehaltes stikstof zijn hoger dan de norm; de waterkwaliteit is aan de voedselrijke kant. Dit is mogelijk mede veroorzaakt door verontreiniging van het water door afstroming. Bijvoorbeeld stikstof in de lucht die op het land terecht komt en met het regenwater de grond in spoelt. Dit kan met goede doorspoeling van het watersysteem worden verbeterd.
- De gehaltes voor fosfaat en de hoeveelheid zuurstof zijn bij het meetpunt vastgesteld. Deze waren binnen de normen.
- De waterkwaliteit voldoet niet aan alle normen en het water is voedselrijk. Dat betekent dat er een risico bestaat dat er overmatig veel kroos of algen in de watergangen groeien. Dit vermindert het doorzicht in het water, waardoor de waterkwaliteit verder verslechtert.

[5] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

- Het samenvoegen van twee gebieden tot één peilgebied vergroot het leefgebied voor vis. Het water dat wordt toegevoegd heeft een grotere waterdiepte, wat gunstig is voor vis ten opzichte van het water bij huisnummer 3 en 3a.
- De waterdiepte is beperkt (25 tot 40 cm), waardoor deze gevoelig is voor opwarming en schommelingen in de waterkwaliteit. De watergang is door de beperkte diepte maar geschikt voor een beperkt aantal vissoorten.
- Het waterpeil wordt verhoogd in de watergang langs de toegangsweg. Daar wordt de waterdiepte groter. Voor vissen is dat in het algemeen gunstig.
- Het leefgebied voor vissen is klein in het peilgebied en de stuw voor de duiker bij Maasland vormt een barrière voor vismigratie met het hoofdpeilgebied van de polder.
- De waterkwaliteit is aan de voedselrijke kant. Dat betekent dat er een risico bestaat dat er overmatig kroos en algen in de watergangen groeien. Door voldoende waterdiepte en doorspoeling van het watersysteem kan dit risico beperkt worden.
- Een natuurlijk waterpeil is ideaal voor natte ecologische zones. Zo'n peilbeheer is er momenteel niet.

Uitleg bij het peilbesluit van Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17 Watergang aan voorzijde Klein Huis te Velde 1 en 2 te Maasland

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit
Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17
Watergang aan voorzijde Klein Huis te Velde 1 en 2 te Maasland

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar komt het nieuwe waterpeil? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 10
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 10
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 12
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 13
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 13
Bijlage 1 Peilenkaart 14
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 15
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 17

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 17 van de Dijkpolder (Maasland) 1,80 m beneden NAP wordt. Dit peil wordt gekozen omdat het het beste past bij de functie. Peilgebied 17 is een nieuw peilgebied.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

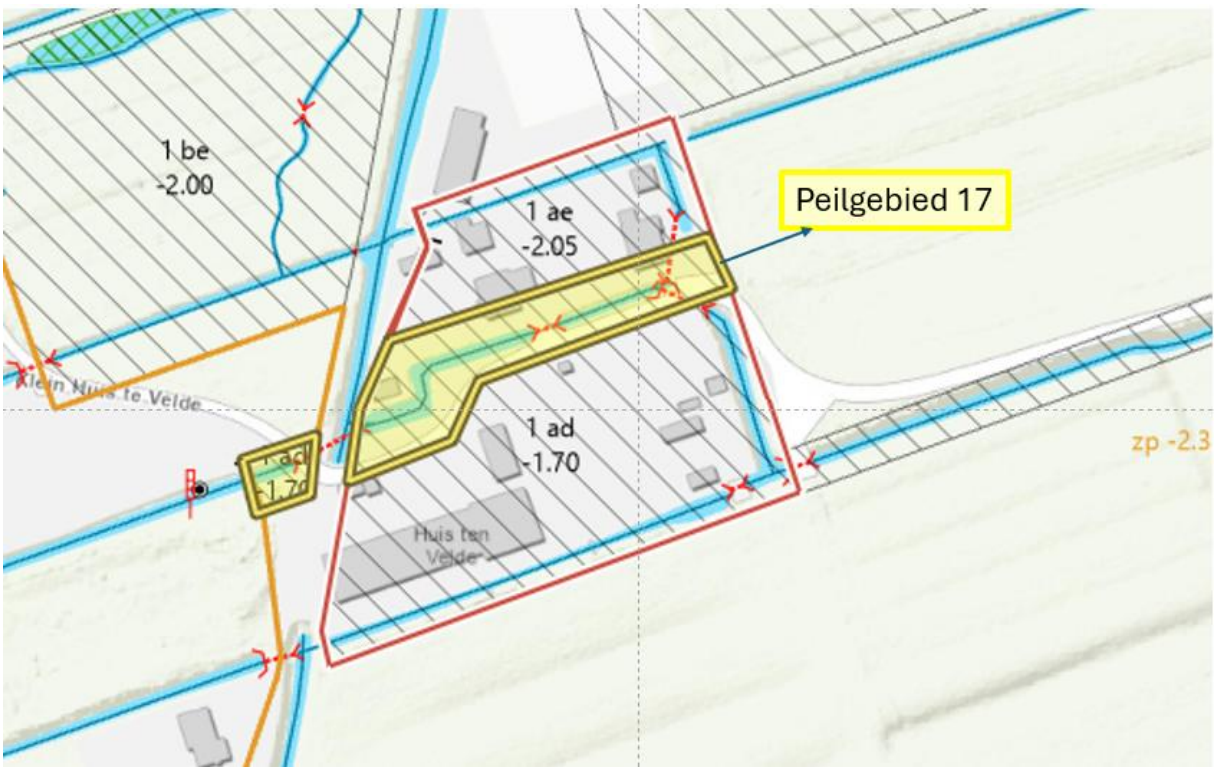
In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar komt het nieuwe waterpeil?

Het nieuwe peilgebied 17 ligt in Klein Huis te Velde, een groep woningen naast het dorp Maasland. Hier liggen meer gebieden met een hoger peil dan het grote peilgebied van de Dijkpolder (Maasland) in de gemeente Midden-Delfland. Een aantal van deze gebieden worden een nieuw peilgebied. Peilgebied 17 is er daar één van (zie onderstaande figuur 1). Dit is een nieuw peilgebied. Het gebied waar het peil wijzigt (geel) is ongeveer 1.400 vierkante meter groot.

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Figuur 1 - *Huidige situatie met gebied waar het waterpeil verandert*

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

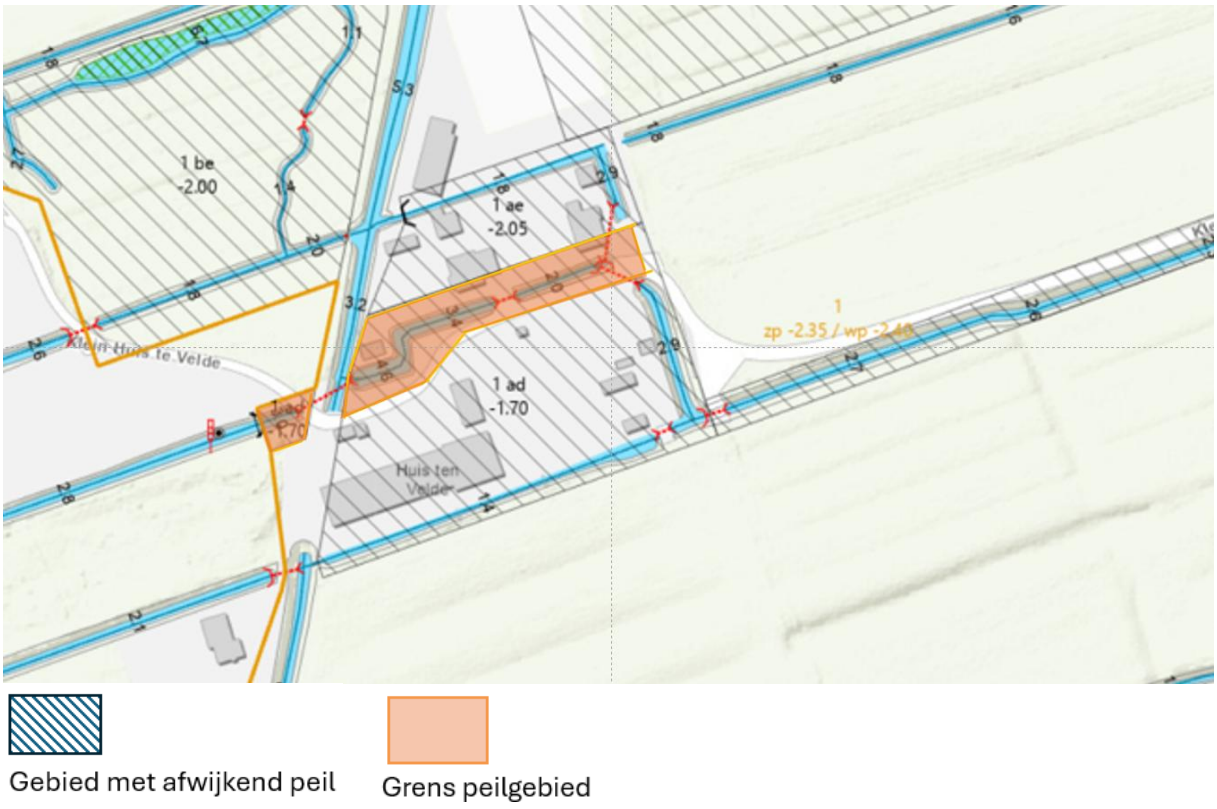
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat er verandert. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2021 is een waterpeil voor hoofdpeilgebied 1 vastgesteld in het peilbesluit[2] Dijkpolder (Maasland). Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2. Voor dit peilgebied is een waterpeil vastgesteld van 2,35 meter beneden NAP in de zomer en 2,40 meter beneden NAP in de winter.

Waar peilgebied 17 nu wordt ingesteld, was in het peilbesluit van 2021 een 'gebied met afwijkend peil' 1ad. Het bestaat uit 106 meter watergang en drie duikers en maakte deel uit van peilgebied 1. Een gebied met afwijkend peil houdt in dat hier een ander waterpeil is dan dat Delfland in het peilbesluit besloten heeft. In het peilbesluit staat wel dat dit 'afwijkende waterpeil' mag blijven bestaan.

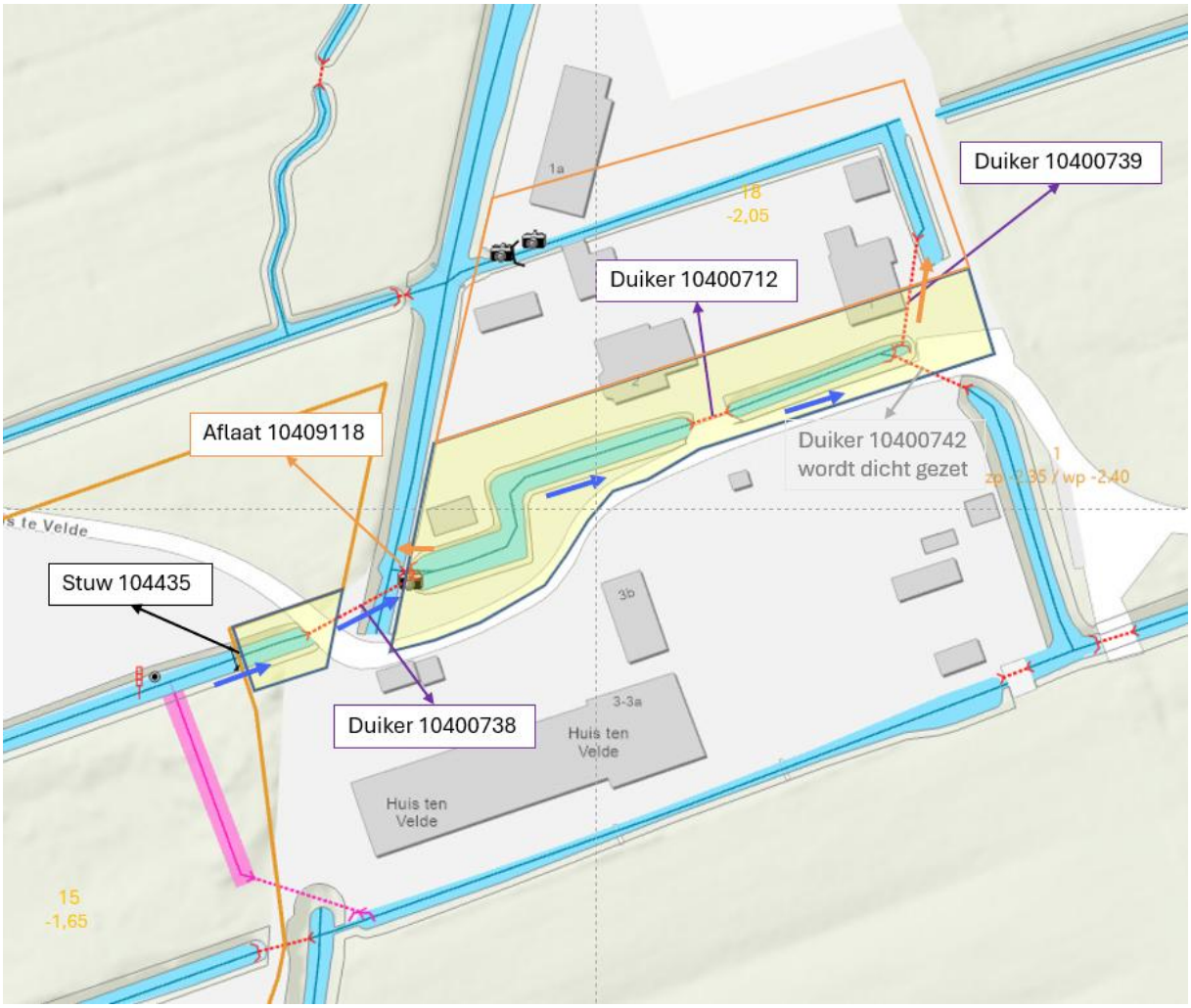
Figuur 2 - *Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Dijkpolder (Maasland) uit 2021*

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Het waterpeil bij Klein Huis te Velde ligt hoger dan het omliggend polderpeil. De afgelopen jaren waren er meldingen over het waterpeil. De watertoevoer was onregelmatig. De bediening van kunstwerken was niet goed op elkaar afgestemd, waardoor de peilen in dit gebied regelmatig te hoog of te laag waren. Door het huidige complexe netwerk van kunstwerken in het gebied, is een gestructureerde aanpak van het systeem nodig om de problemen op te lossen.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2021, Peilbesluit Dijkpolder (Maasland)

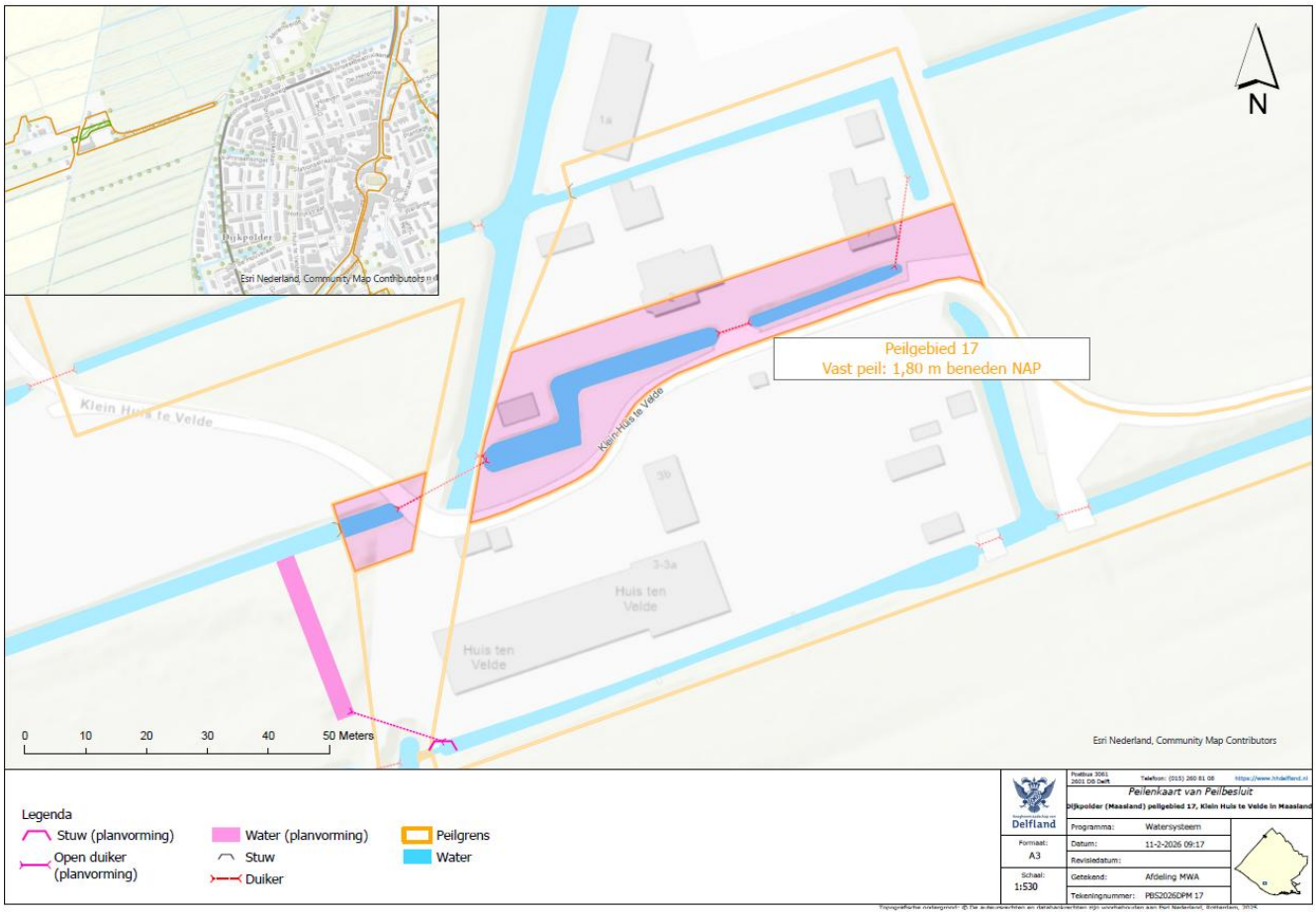
Delfland heeft ervoor gekozen om het watersysteem een andere inrichting te geven om de problematiek in zijn geheel aan te pakken. Hiervoor wordt peilgebied 17 gemaakt. Zie figuur 3.

Figuur 3 - *Kaart met toekomstige waterhuishouding in peilgebied 17*

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 1,80 meter beneden NAP. Het waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Peilgebied 17 is een nieuw peilgebied. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in figuur 4 en bijlage 1.

Figuur 4 - *Peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 17*

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 1,80 meter beneden NAP.

Peilverschillen

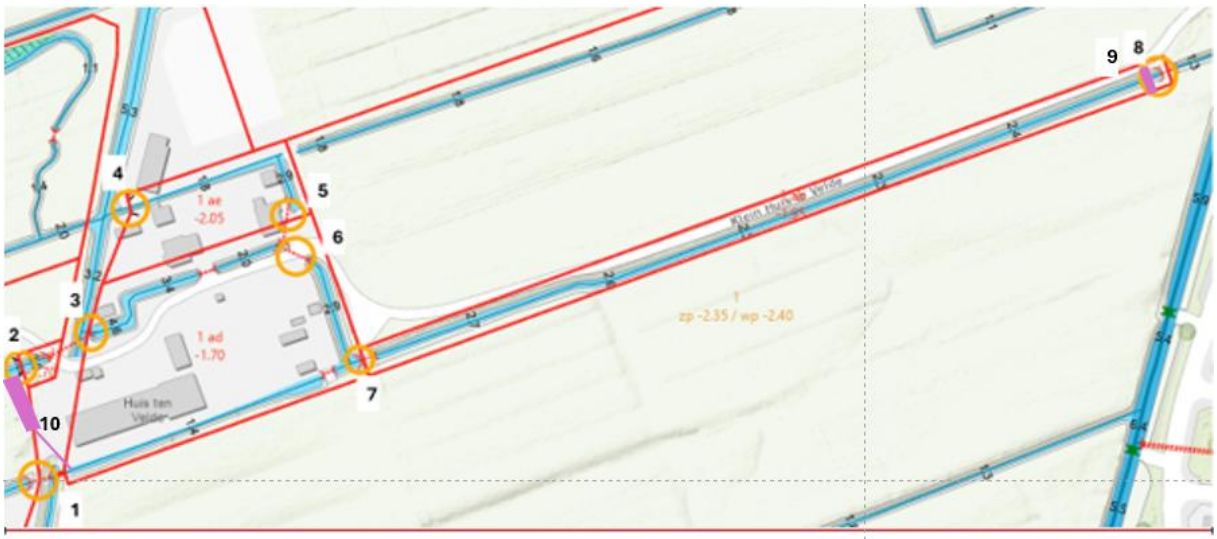
In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil ten opzichte van het zomerpeil 0,55 meter hoger en ten opzichte van het winterpeil 0,60 meter hoger. In de praktijk was het waterpeil hier al 1,74 meter beneden NAP. Het waterpeil zakt in praktijk zes centimeter.

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn de volgende maatregelen nodig:

In Projectplan 702077[3] worden de maatregelen beschreven. Zie figuur 5. Zo wordt aflaat 10409118 hersteld en op een peil van 1,80 meter beneden NAP gezet. Deze aflaat gaat bij een te hoge peilstijging werken en daarmee wordt wateroverlast voorkomen. Verder wordt duiker 10400742 afgesloten. Deze functioneert niet meer en is lastig te onderhouden. Het uitvoeren van de maatregelen uit het projectplan komt voor rekening van Delfland. Na afronding van de werkzaamheden wordt het onderhoud van de kunstwerken weer opgepakt door de onderhoudsplichtigen volgens de legger.

[3] Projectplan Aanpassen watersysteem Klein Huis te Velde gemeente Midden-Delfland d.d. 25 juli 2023 en Besluit in mandaat vaststellen wijziging van het projectplan 'Aanpassing watersysteem Klein Huis te Velde, gemeente Midden-Delfland' van 18 juli 2024.

1: stuwende duiker 10400828
2: schotbalkstuw 104435
3: stuwende duiker 10409118
4: vaste stuw 10409192
5: stuwende duiker 10400739
6: stuwende duiker 10400742 (wordt dicht gezet)
7: stuwende duiker 10400486
8: stuwende duiker 10400485
9: *nieuwe* stuw
10: *nieuw* stuk watergang met duiker

Figuur 5 - *Maatregelen uit projectplan 702077. Deze zorgen ervoor dat de loop van het water wordt aangepast en het watersysteem robuust wordt ingericht.*

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in peilgebied 17 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil wil de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[4].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Gebiedsfunctie

Het gebied is ingericht voor oude bebouwing. Het huis en het bijgebouw bij Klein Huis te Velde 1 zijn uit 1955. Van deze oude bebouwing houden we er rekening mee dat de fundering kwetsbaar kan zijn. Oude bebouwing met kwetsbare funderingstypen is gevoelig voor peilveranderingen. Het verhogen of verlagen van het peil schade kan toebrengen aan de bestaande oude bebouwing.

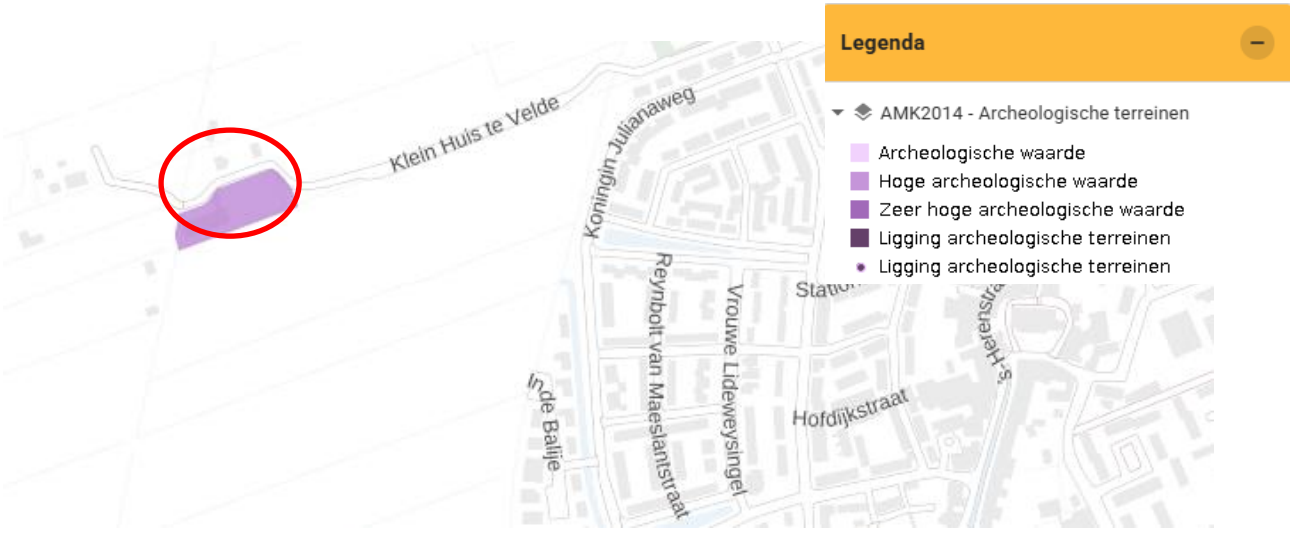
Binnen het peilgebied ligt de weg van Klein Huis te Velde. Voor wegen wordt een drooglegging van meer dan 0,80 meter genoemd in de beleidsnota Peilbeheer, omdat dat een vorstvrije grens ten aanzien van het grondwater is. In de praktijk is hier de drooglegging 0,40 – 0,80 meter. Op één plek is de drooglegging maar 0,20 meter. Dit is dus te nat. Het huidige peil is aan de hoge kant voor deze situatie. Het waterpeil kan omwille van de oude bebouwing niet te ver omlaag. Door de maatregelen wordt het risico op te hoog water kleiner. En is de verlaging van het waterpeil met 6 centimeter acceptabel.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zeeklei. Dit soort bodem is enigszins gevoelig voor bodemdaling.

In het gebied is een hoge trefkans op archeologische sporen (zie figuur 6). Delfland heeft contact gehad met de dienst Archeologie Delft. Zij hebben aangegeven dat geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is en hebben geen bezwaar tegen de werkzaamheden voor archeologische waarden.

[4] Literatuurverwijzing beleidsnota peilbeheer

Figuur 6 – *Kaart Archeologische waarden (in rode cirkel: gebied bij Klein Huis te Velde 1 en 2)*

Waterbelangen

Binnen het peilgebied bevinden zich watergangen die deels beschoeid zijn. Ook zijn er verschillende duikers, een stuw en een aflaat aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan ervoor zorgen dat dat niet meer zo is.

Waterhuishouding

Peilgebied 17 is nieuw. Het water, afkomstig van gemaal 104132, komt het gebied in bij stuw 104435 (zie figuur 3). Daarna stroomt het langs de bebouwing. Het water kan het gebied al bij aflaat 10409118 verlaten. Het verder gestroomde water verlaat het gebied bij duiker 10400739, waar het peilgebied 18 van water voorziet.

Waterbelang waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit in het gebied is aan de voedselrijke kant. Door voldoende waterdiepte en doorspoeling van het watersysteem kunnen risico's hiervan (algengroei en overmatig veel kroos in het water) beperkt worden. Het effect daarvan is in zo'n klein peilgebied als deze beperkt.

In bijlage 3 is uitgelegd:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

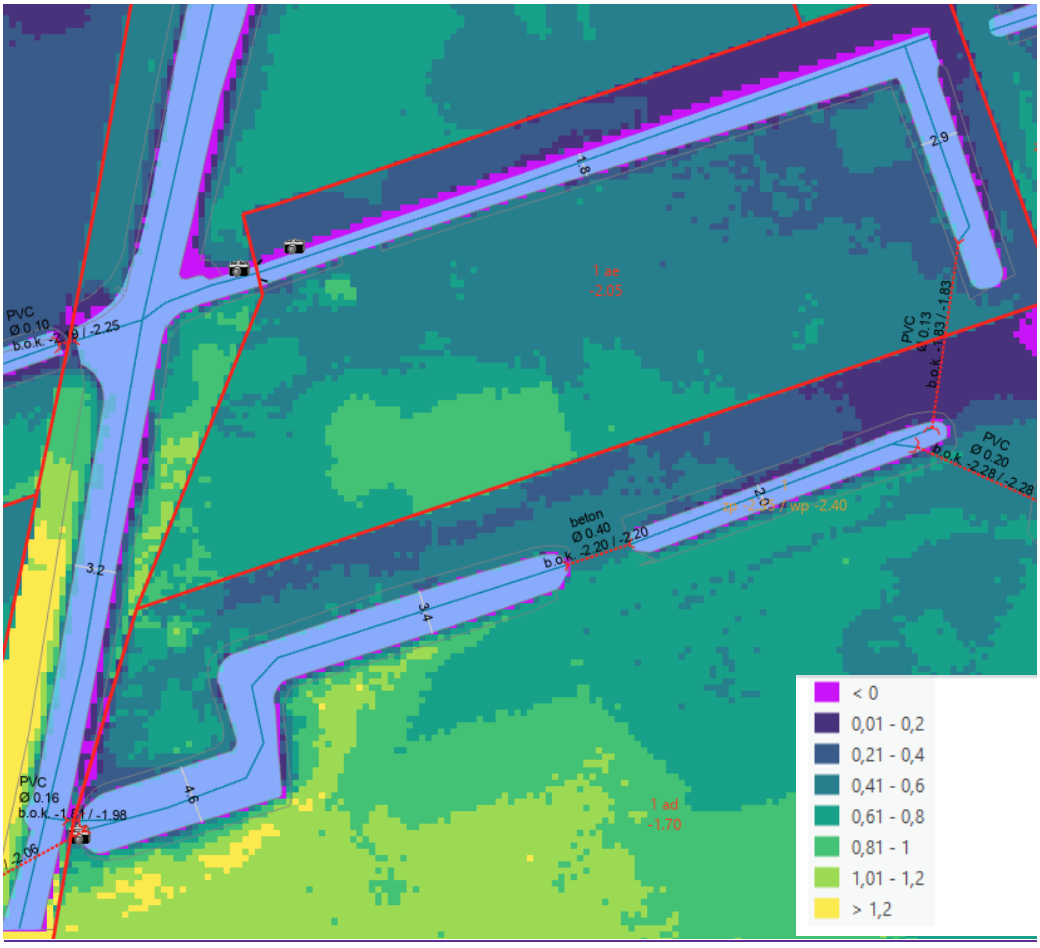
Deze peilafweging gaat over peilgebied 17. In peilgebied 17 is het waterpeil in de praktijk 1,74 meter beneden NAP. Het peil wordt dus verlaagd met 6 centimeter.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties.

- Bestaande oude bebouwing: De boerderij en het bijgebouw bij Klein Huis te Velde 1 zijn uit 1955. Van deze oude bebouwing houden we er rekening mee dat de fundering kwetsbaar kan zijn. Oude bebouwing met kwetsbare funderingstypen kan gevoelig zijn voor peilveranderingen. Het gemeten praktijkpeil is 1,74 meter beneden NAP. Het waterpeil wordt op 1,80 meter beneden NAP ingesteld, omdat de drooglegging (het verschil tussen maaiveld en waterpeil) bij de huizen en de weg erg klein is (zie figuur 7). Het verhogen van het peil levert risico voor inundatie op. Oude bebouwing kan gevoelig zijn voor verlaging van het peil, waardoor ongelijke zetting of droogvallen van paalkoppen kan optreden. Maar de verwachting is dat de peilverlaging van 6 centimeter geen nadelige gevolgen zal hebben.

- Infrastructuur: binnen het peilgebied ligt de weg van Klein Huis te Velde. Voor wegen wordt een drooglegging van meer dan 0,80 meter genoemd in de beleidsnota Peilbeheer, omdat dat een vorstvrije grens ten aanzien van het grondwater is. In de praktijk is hier de drooglegging 0,40 – 0,80 meter. Het huidige peil is aan de hoge kant voor deze situatie. Maar het peil kan omwille van de oude bebouwing niet ver omlaag.

Figuur 7 - *Drooglegging in peilgebied 17 (in meters)*

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil maar weinig verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten te verwachten.
- Tegengaan bodemdaling: We verwachten een kleine bodemdaling doordat het waterpeil 6 cm zakt.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Risico op wateroverlast: er zijn meldingen geweest van te hoog water bij huisnummer 1 en 2. Dit risico wordt verkleind, doordat het peil wordt ingesteld op 1,80 meter beneden NAP. En doordat de aflaat wordt hersteld. Want bij te hoge peilstijging gaat de aflaat werken en daarmee wordt wateroverlast voorkomen.
- Risico op watertekort of droogte: er zijn meldingen geweest van te weinig water. Door de aanpassingen in het gebied wordt het risico op te weinig water kleiner, doordat de wateraanvoer veel betrouwbaarder wordt. Wanneer de werkzaamheden zijn uitgevoerd, wordt het water apart naar peilgebied 17 geleid. Ook is er voldoende aanvoer vanuit het gemaal.
- Duikers: de hoogte van stuwende duiker 10400742 levert geen problemen op.
- Aflaat: het herstel van de aflaat zorgt dat deze goed functioneert.
- Waterkwaliteit en ecologie worden niet verbeterd, want de samenstelling van het aangevoerde water verandert niet.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Wanneer de werkzaamheden en maatregelen uit projectplan 702077 zijn uitgevoerd, is de verdeling van water tussen de peilgebieden aangepast, zodat er minder problemen zijn met het aanbod van water. De verwachting is dat het risico op te weinig water hiermee is opgelost. Door het herstellen van de aflaat en deze in te stellen op het waterpeil op 1,80 meter beneden NAP, verwachten we dat de problemen met te veel water worden opgelost.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

De afgelopen jaren waren er meldingen over het waterpeil. De water toevoer was onregelmatig. En de bediening van kunstwerken was niet goed op elkaar afgestemd, waardoor de peilen in dit gebied regelmatig te hoog of te laag waren.

Delfland heeft deze meldingen in behandeling genomen. Medewerkers van Delfland zijn bij de bewoners geweest om overleg te voeren over hoe het watersysteem hier verbeterd kan worden. Ook met de gemeente is contact geweest over de voorgenomen aanpassingen in Klein Huis te Velde. Uiteindelijk heeft Delfland mede op basis van de gesprekken met de bewoners een projectplan opgesteld dat is goedgekeurd. Dit peilbesluit is op basis van dit projectplan gemaakt.

Bijlage 1 Peilenkaart

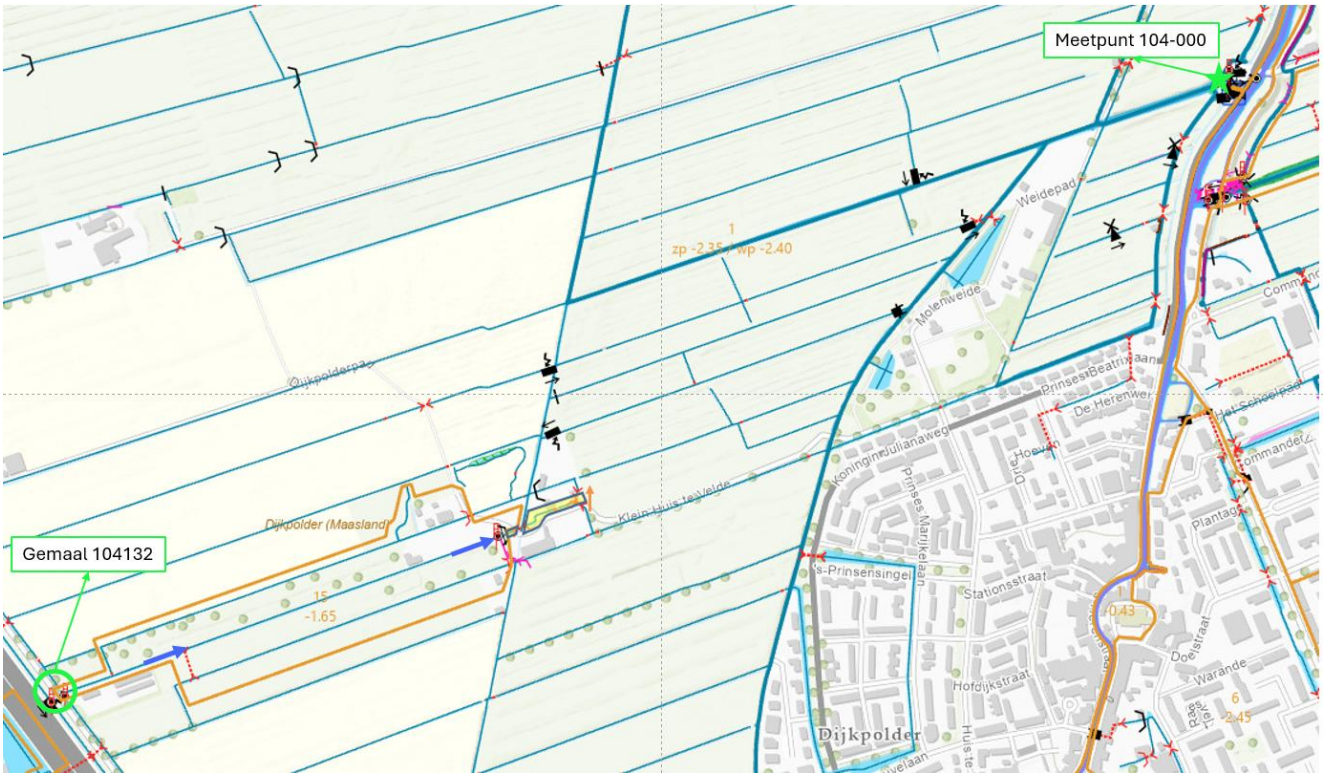
- Peilenkaart Dijkpolder (Maasland), peilgebied 17

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Peilgebied 17 is een nieuw peilgebied. Met een eigen peil en waterhuishouding. Het gaat over de watergang die voor de huizen van Klein Huis te Velde 1 en 2 langs loopt en ongeveer 106 meter lang is.

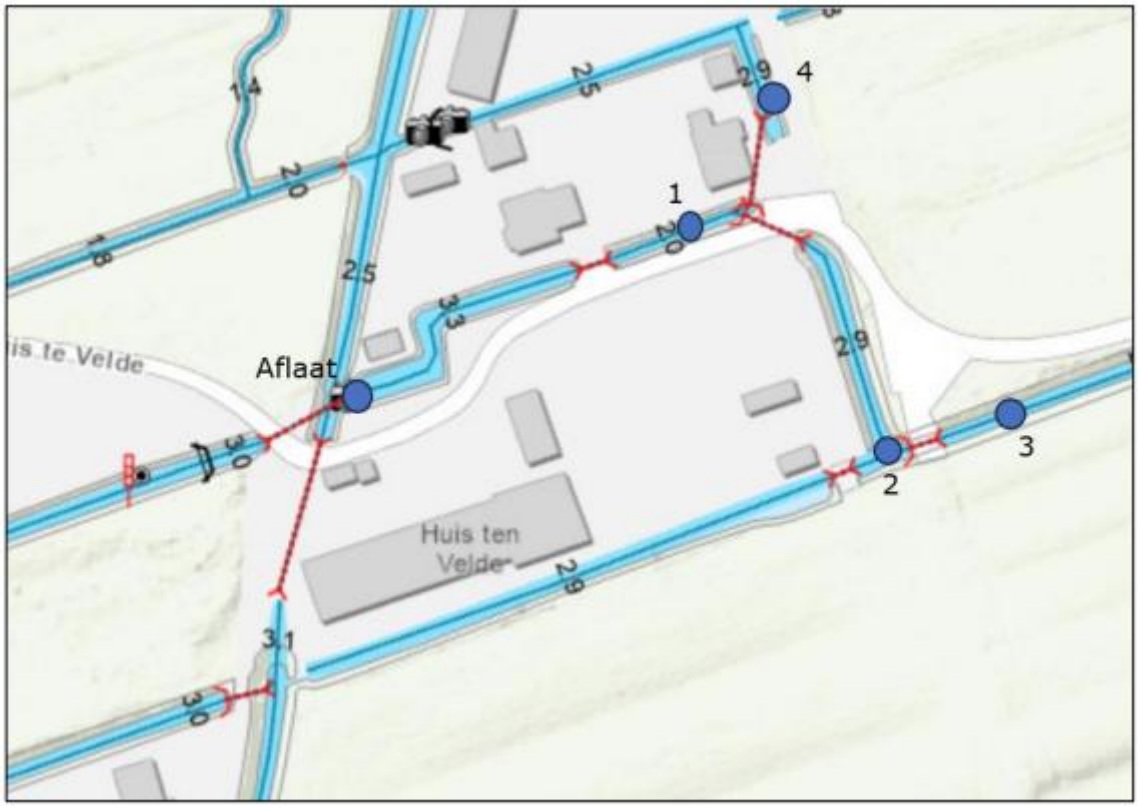
De afgelopen jaren waren er meldingen over het waterpeil en de beschikbaarheid van water. Door het huidige complexe netwerk van kunstwerken in het gebied, is een gestructureerde aanpak van het systeem nodig om de problemen op te lossen. Daarom heeft Delfland ervoor gekozen om het watersysteem een andere inrichting te geven. Deze eenmalige ingreep is bedoeld om het watersysteem robuust in te richten, waarna het onderhoud van de kunstwerken weer wordt opgepakt door de eigenaren.

Door uitvoering van de werkzaamheden wordt de loop van het water aangepast. Het water, afkomstig van het gemaal 104132 (groene cirkel in figuur 8), stroomt via peilgebied 15 in oostelijke richting. Bij stuw 104435 en duiker 10400738 komt het water peilgebied 17 in (zie figuur 3). Het water verlaat het gebied in noordoostelijke richting (via stuwende duiker 10400739). Ook verlaat water het gebied via aflaat 10409118. Deze aflaat voert water direct af naar de oude Molensloot, als het peil te hoog wordt nabij Klein Huis te Velde 1 en 2. Deze aflaat wordt hersteld. In het oosten van het peilgebied wordt duiker 10400742 afgesloten. (Projectplan 702077 d.d. 25-7-2023).

Figuur 8 - *Uitgebreide kaart met de toekomstige waterhuishouding in peilgebied 17*

Er is in peilgebied 17 geen peilschaal of meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. In figuur 9 zijn de meetpunten weergegeven waar sinds 2016 metingen zijn uitgevoerd. Om tot een gemiddeld peil te komen zijn de metingen met elkaar vergeleken. De metingen in peilgebied 17 zijn die op locatie 1.

Figuur 9 - locaties peilmetingen (uit 2016, 2018, 2020, 2023 en 2024)

Tabel 1: meetgegevens in m NAP

Locatie	Juni 2016	Oktober 2018	Februari 2020	5 juni 2023	22 juni 2023	Februari 2024	Gemiddeld
1	-1,75	-1,72	-1,73	-1,76	-1,68	-1,77	-1,74

Het gemiddeld gemeten waterpeil is 1,74 meter beneden NAP.

Om de verdeling van water te verbeteren is in het projectplan gekozen om de aanvoer naar de peilgebieden van Klein Huis te Velde 2 en 3/3a te splitsen, zodat ze niet meer van elkaar afhankelijk zijn. In het projectplan is vastgelegd dat hier een waterpeil van 1,80 meter beneden NAP komt.

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[5] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Er is geen meetpunt in peilgebied 17 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW104-000 in peilgebied 1 ligt bij de instroom van gemaal Dijkmolen van de Dijkpolder (Maasland) en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit bij Klein Huis te Velde.

- Stikstof: een gemiddeld gehalte van 2,77 milligram per liter is gemeten. De norm is 2,0 milligram per liter . Het geconstateerde gehalte is dus boven de norm.
- Fosfor: een gemiddeld gehalte van 0,27 milligram per liter is gemeten. De norm is 0,6 milligram per liter . Het gehalte is dus beneden de norm.
- Zuurstof: gemiddeld zuurstofgehalte van 9,05 milligram per liter . Een gezond watermilieu heeft een zuurstofgehalte van minimaal 4 milligram per liter . Het zuurstofgehalte is dus goed.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): bij meetpunt OW104-000 is matige toxiciteit gemeten.

Meetpuntlocatie OW104-000, Dijkpolder (Maasland)_Dijkmolen. Hier zijn in 2020 en 2023 de gehaltes stikstof, fosfaat, zuurstof en giftige stoffen gemeten. Dit meetpunt ligt buiten Klein Huis te Velde (zie figuur 8, groene ster), maar is het dichtstbijzijnde meetpunt. De waterkwaliteit in peilgebied 17 kan dus afwijken van deze gemeten waarden.

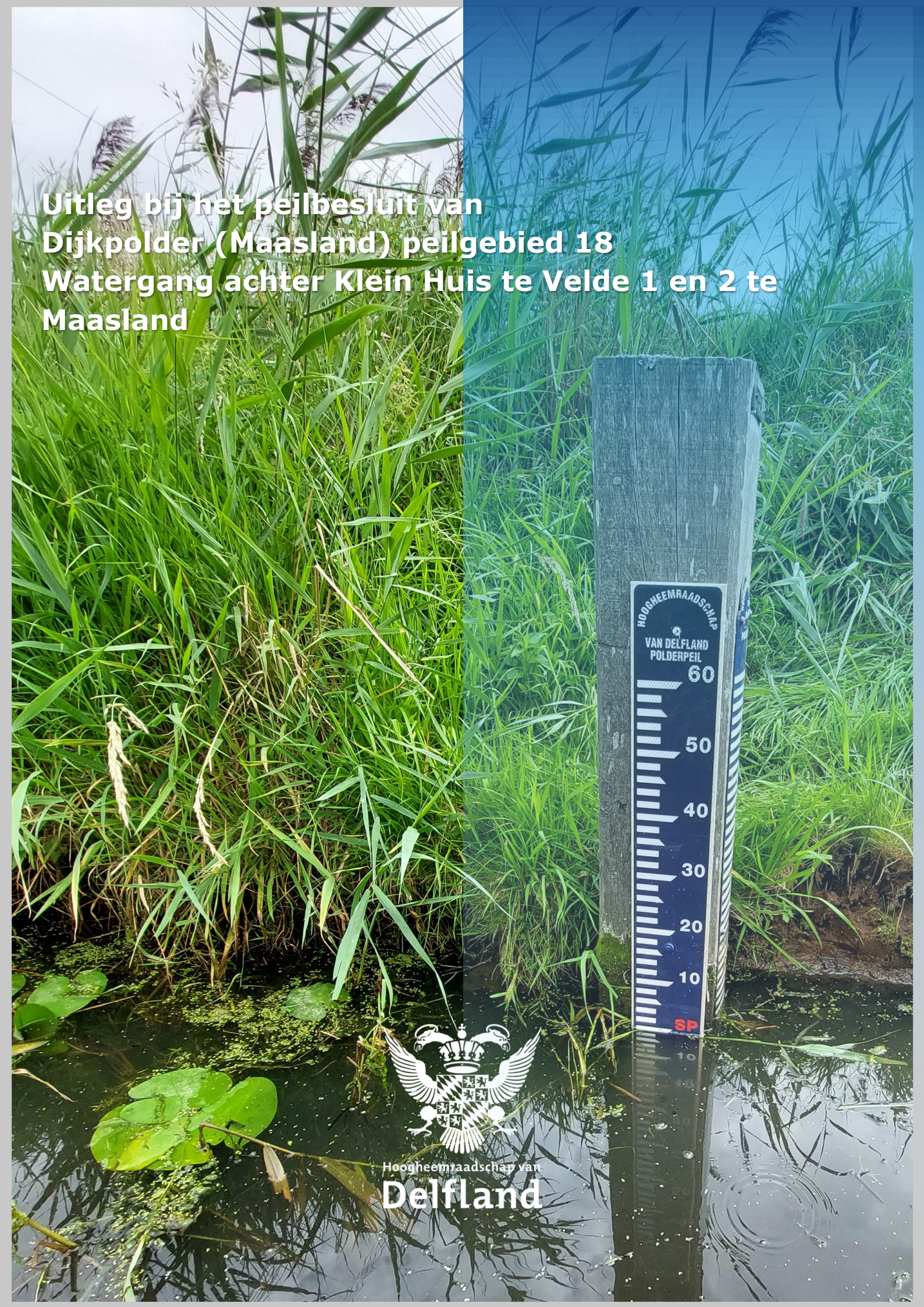
- De gehaltes stikstof zijn hoger dan de norm; de waterkwaliteit is aan de voedselrijke kant. Dit is mogelijk mede veroorzaakt door verontreiniging van het water door afstroming. Bijvoorbeeld stikstof in de lucht die op het land terecht komt en met het regenwater de grond in spoelt.
- De gehaltes voor fosfaat en de hoeveelheid zuurstof zijn bij het meetpunt vastgesteld. Deze waren binnen de normen.
- De waterkwaliteit voldoet niet aan alle normen en het water is voedselrijk. Dat betekent dat er een risico bestaat dat er overmatig veel kroos of algen in de watergangen groeien. Dit vermindert het doorzicht in het water, waardoor de waterkwaliteit verder verslechtert.

[5] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

- De waterdiepte is beperkt (25 tot 40 cm), waardoor deze gevoelig is voor opwarming en schommelingen in de waterkwaliteit. De watergang is door de beperkte diepte maar geschikt voor een beperkt aantal vissoorten.
- De waterkwaliteit bij het meetpunt is aan de voedselrijke kant. Dat betekent dat er mogelijk een risico bestaat dat er overmatig veel kroos of algen in de watergangen groeien. Door voldoende waterdiepte en doorspoeling van het watersysteem kan dit risico beperkt worden. Het effect daarvan is in zo'n klein peilgebied als deze beperkt.
- Een natuurlijk waterpeil is ideaal voor natte ecologische zones. Zo'n peilbeheer is er momenteel niet.

Uitleg bij het peilbesluit van Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18 Watergang achter Klein Huis te Velde 1 en 2 te Maasland

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit van Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18 Watergang achter Klein Huis te Velde 1 en 2 te Maasland

afdeling MWA, februari 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar komt het nieuwe waterpeil? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 10
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 10
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 11
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 12
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 12
Bijlage 1 Peilenkaart 13
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 14
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 17

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 18 van de Dijkpolder (Maasland) 2,05 m beneden NAP wordt. Dit peil wordt gekozen, omdat dit in de praktijk het waterpeil al is en het past bij de functie. Peilgebied 18 is een nieuw peilgebied.

1.1 Wat is een peilbesluit?

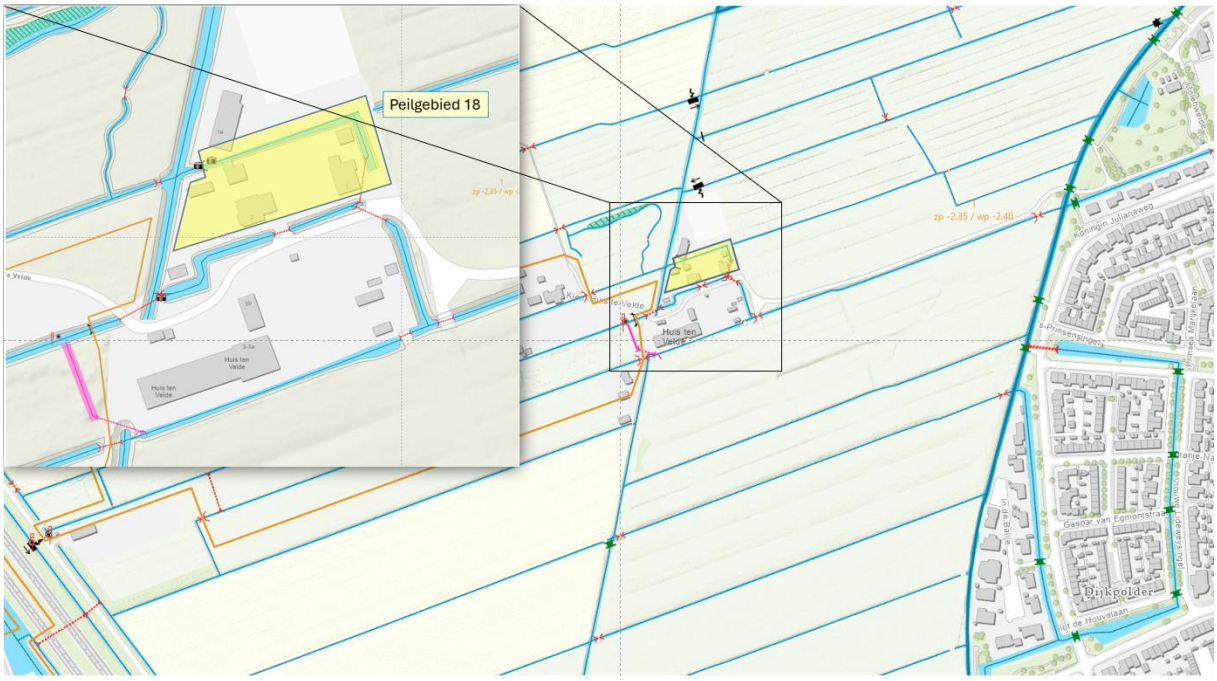
Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar komt het nieuwe waterpeil?

Het nieuwe peilgebied 18 ligt in Klein Huis te Velde, een groep woningen naast het dorp Maasland. Hier liggen meer gebieden met een hoger peil dan het grote peilgebied van de Dijkpolder (Maasland). Een aantal van deze gebieden worden een nieuw peilgebied. Peilgebied 18 is er daar één van (zie figuur 1).
Dit peilgebied ligt in de Dijkpolder (Maasland) in de gemeente Midden-Delfland. Dit gebied (geel) is 0,2 ha groot.

Figuur 1 - *Peilgebied 18 bij Klein Huis te Velde*

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

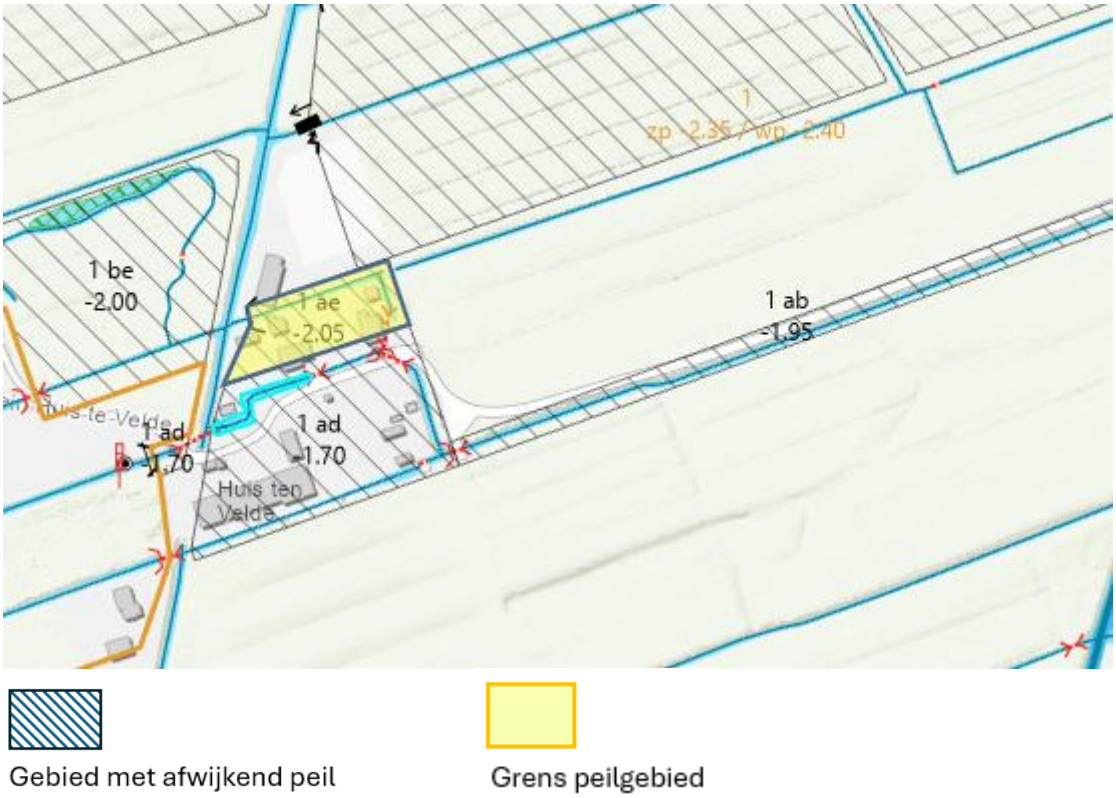
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat er verandert. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2021 is een waterpeil voor het hoofdpeilgebied 1 vastgesteld in het peilbesluit[2] Dijkpolder (Maasland). Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op figuur 2. Voor dit peilgebied is een waterpeil vastgesteld van 2,35 meter beneden NAP in de zomer en 2,40 meter beneden NAP in de winter.

Waar peilgebied 18 nu wordt ingesteld, was in het peilbesluit van 2021 een 'gebied met afwijkend peil' 1ae. Het maakte deel uit van peilgebied 1. Een gebied met afwijkend peil houdt in dat hier een ander waterpeil is dan dat Delfland in het peilbesluit besloten heeft. In het peilbesluit staat wel dat dit 'afwijkende waterpeil' mag blijven bestaan.

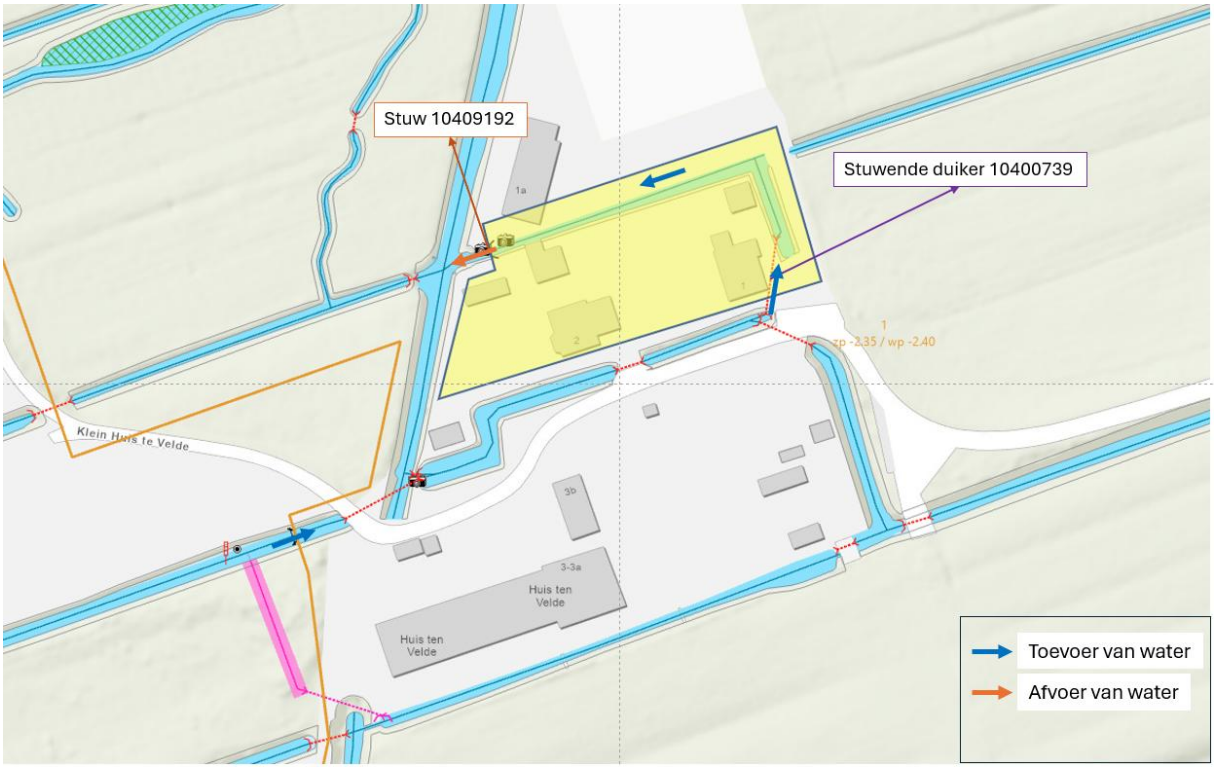
Figuur 2 - *Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Dijkpolder (Maasland) uit 2021*

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Het waterpeil bij Klein Huis te Velde ligt hoger dan het omringend polderpeil. De afgelopen jaren waren er meldingen over het waterpeil. De watertoevoer was onregelmatig. De bediening van kunstwerken was niet goed op elkaar afgestemd, waardoor de peilen in dit gebied regelmatig te hoog of te laag waren. Door het huidige complexe netwerk van kunstwerken in het gebied, is een gestructureerde aanpak van het systeem nodig om de problemen op te lossen.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2021, Peilbesluit Dijkpolder (Maasland)

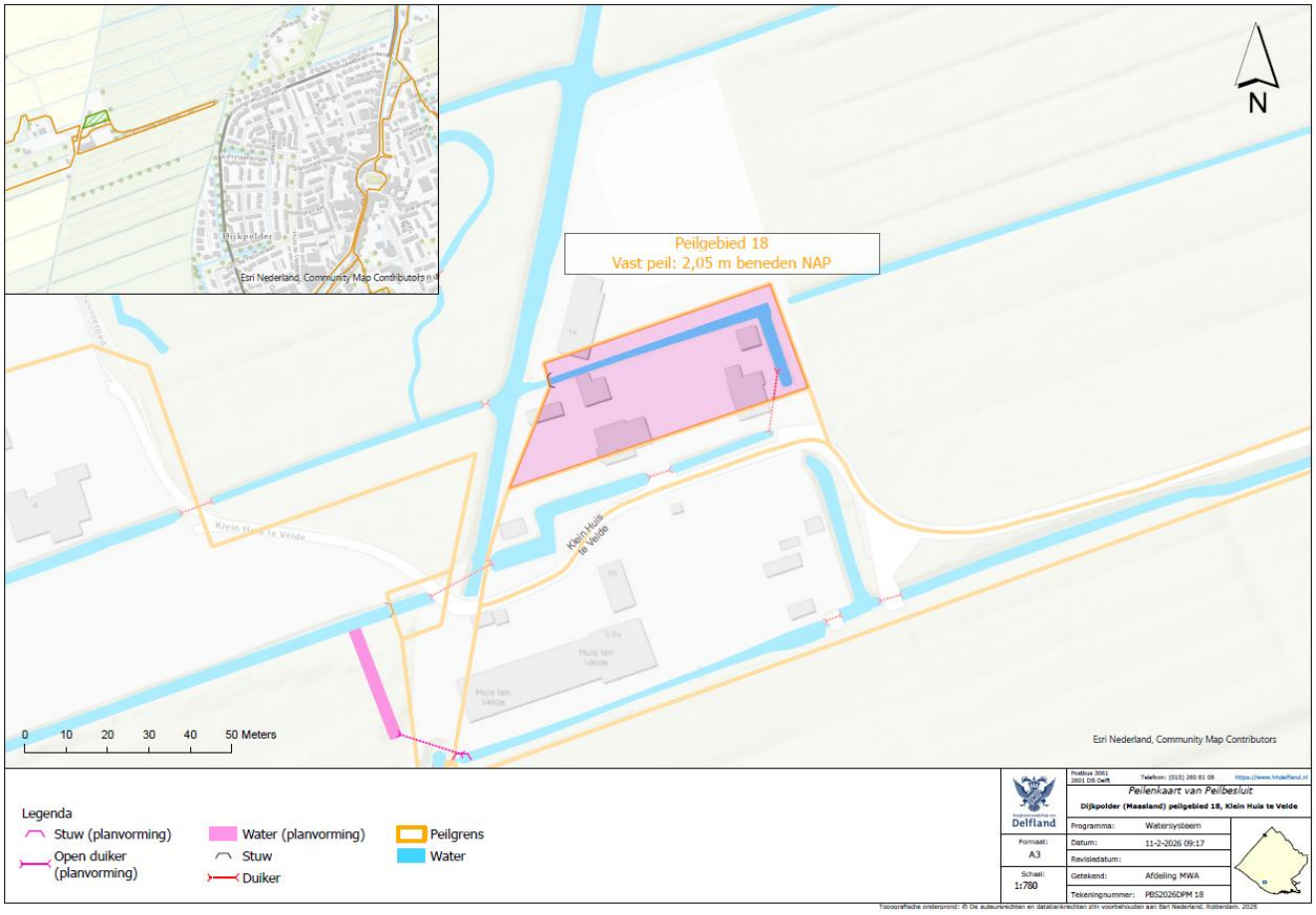
Delfland heeft ervoor gekozen om het watersysteem een andere inrichting te geven om de problematiek in zijn geheel aan te pakken. Hiervoor wordt peilgebied 18 gemaakt. Zie figuur 3.

Figuur 3 - *kaart met toekomstige waterhuishouding*

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 2,05 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in figuur 4 en bijlage 1.

Figuur 4 - *peilenkaart Dijkpolder (Maasland) peilgebied 18*

Schouwpeil

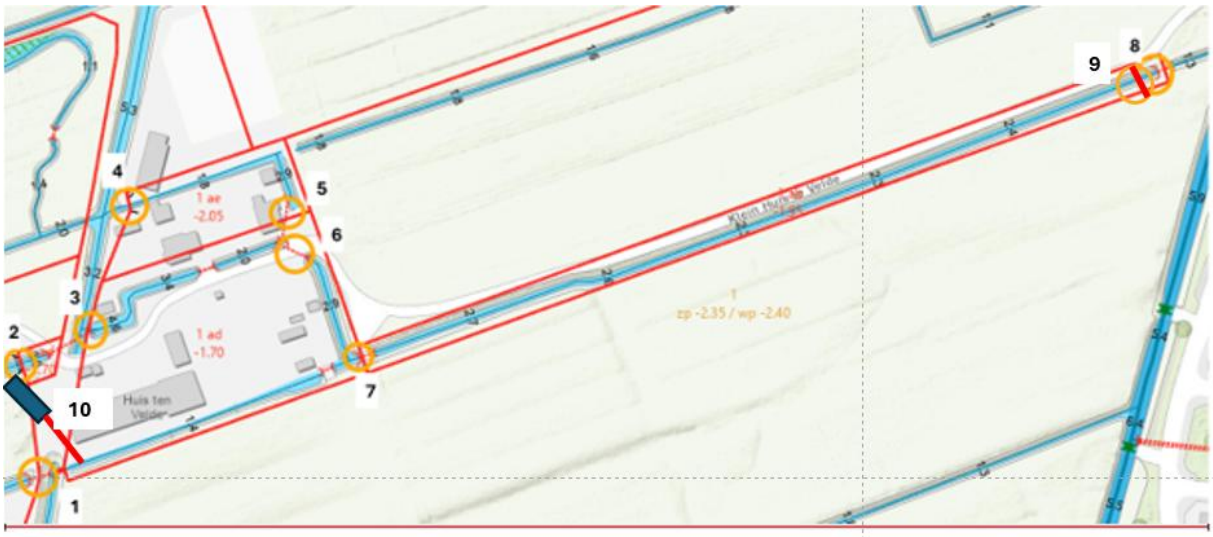
Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 2,05 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil ten opzichte van het zomerpeil 0,30 meter hoger en ten opzichte van het winterpeil 0,35 meter hoger. In de praktijk verandert het waterpeil hier niet.

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn geen maatregelen nodig.

1: stuwende duiker 10400828
2: schotbalkstuw 104435
3: aflaat 10409118
4: vaste stuw 10409192
5: stuwende duiker 10400739
6: stuwende duiker 10400742
7: stuwende duiker 10400486
8: stuwende duiker 10400485
9: nieuwe stuw
10: nieuw stuk watergang met duiker

Figuur 5 - *maatregelen uit projectplan 702077[3]. Deze zorgen ervoor dat de loop van het water wordt aangepast en het watersysteem robuust wordt ingericht.*

[3] Projectplan Aanpassen watersysteem Klein Huis te Velde gemeente Midden-Delfland d.d. 25 juli 2023 en Besluit in mandaat vaststellen wijziging van het projectplan 'Aanpassing watersysteem Klein Huis te Velde, gemeente Midden-Delfland' van 18 juli 2024.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in peilgebied 18 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil wil de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[4].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Gebiedsfunctie

Het gebied is ingericht voor bestaande bebouwing. De bebouwing bij Klein Huis te Velde 1 is uit 1955. Van deze oude bebouwing houden we er rekening mee dat de fundering kwetsbaar kan zijn.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zeeklei. Dit soort bodem is enigszins gevoelig voor bodemdaling.

In het gebied is een redelijke tot hoge trefkans op archeologische sporen (zie figuur 6). Volgens Archeologie Delft is er geen archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Figuur 6 - Kaart Archeologische waarden, rode vierkant: peilgebied 18

[4] beleidsnota peilbeheer

Waterbelangen

Binnen het peilgebied bevinden zich watergangen die deels beschoeid zijn. Ook is er een duiker en een stuw aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan er voor zorgen dat dat niet meer zo is.

Waterhuishouding

Peilgebied 18 is nieuw. Het water komt het gebied in (zie figuur 5) bij duiker 10400739. Deze verzorgt de toevoer van water in peilgebied 18. Bij stuw 10409192 verlaat het water het gebied weer naar het hoofdpeilgebied.

Waterbelang waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit in het gebied is onvoldoende.

In bijlage 3 is uitgelegd:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over peilgebied 18. In peilgebied 18 is het waterpeil in praktijk al langere tijd 2,05 meter beneden NAP.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfunctie. Het gebied verandert van gebied met afwijkend peil naar een peilgebied. De waterhuishouding wordt aangepast. Het nieuwe waterpeil past goed bij deze nieuwe situatie, want zo ontstaat er geen risico voor de bestaande oude bebouwing en is voldoende water beschikbaar.

Bestaande bebouwing: de panden van Klein Huis te Velde 1 zijn uit 1955. Van deze oude bebouwing houden we er rekening mee dat de fundering kwetsbaar kan zijn.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Risico op wateroverlast: doordat de toe- en afvoer van water wordt aangepast, kan het water beter beheerst worden. Hierdoor wordt het risico op wateroverlast kleiner.
- Risico op watertekort of droogte: er zijn meldingen geweest van te weinig water. Door bestaande gebiedjes met afwijkend peil (deels) samen te voegen, ontstaat er robuustere waterhuishouding. Hierdoor wordt de wateraanvoer beter komt er een beter peilbeheer. Door de aanpassingen in het gebied wordt het risico op te weinig water kleiner.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Wanneer de werkzaamheden en maatregelen uit projectplan 702077 zijn uitgevoerd, is de verdeling van water tussen de peilgebieden aangepast, zodat er minder problemen zijn met het aanbod van water. De toevoer van water wordt anders geregeld, zodat er directere aanvoer van water is en de doorstroming beter wordt. De verwachting is dat dan deze problemen zijn opgelost.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we al contact gehad met de bewoners van Klein Huis te Velde. Medewerkers van Delfland zijn bij de bewoners geweest om overleg te voeren over hoe het watersysteem hier verbeterd kan worden. Ook met de gemeente is contact geweest over de voorgenomen aanpassingen in Klein Huis te Velde.
Delfland heeft mede op basis van de gesprekken met bewoners een projectplan opgesteld dat is goedgekeurd. Dit peilbesluit is op basis van dit projectplan gemaakt.

Bijlage 1 Peilenkaart

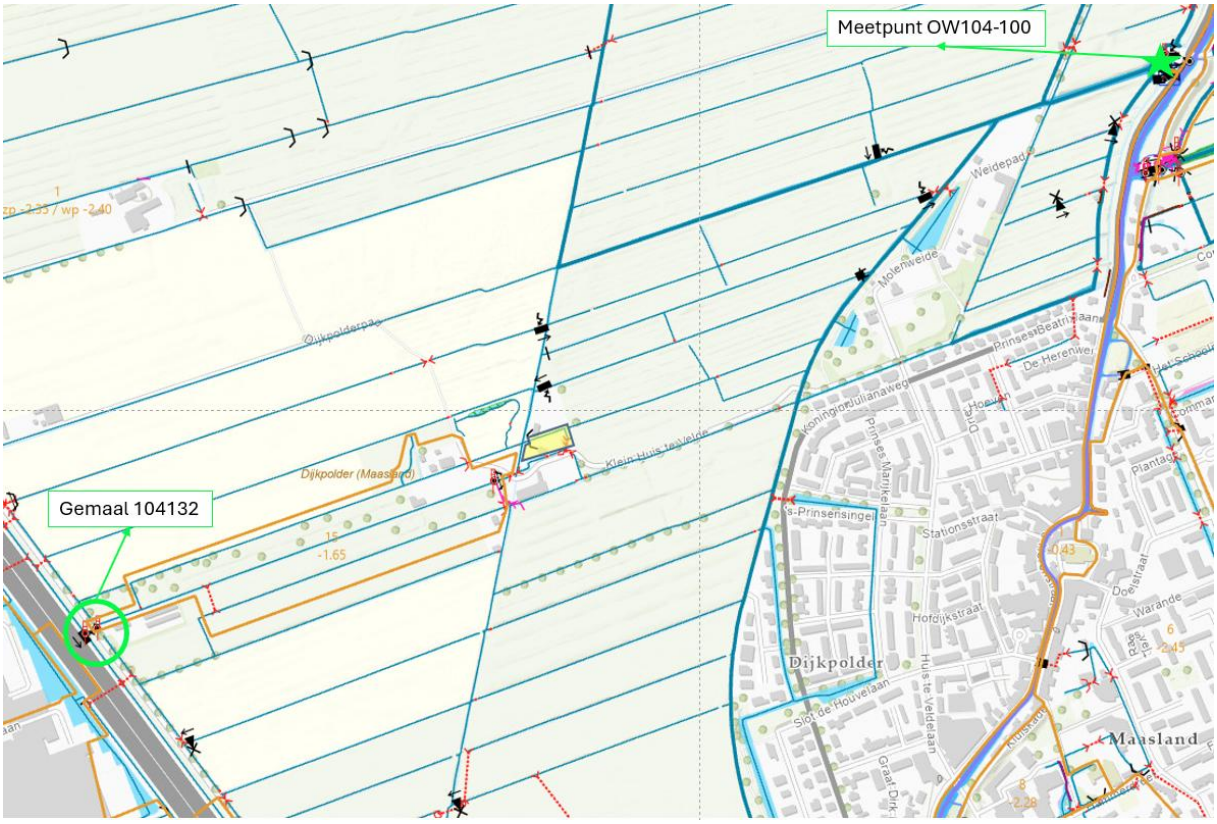
- Peilenkaart Dijkpolder (Maasland), peilgebied 18

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

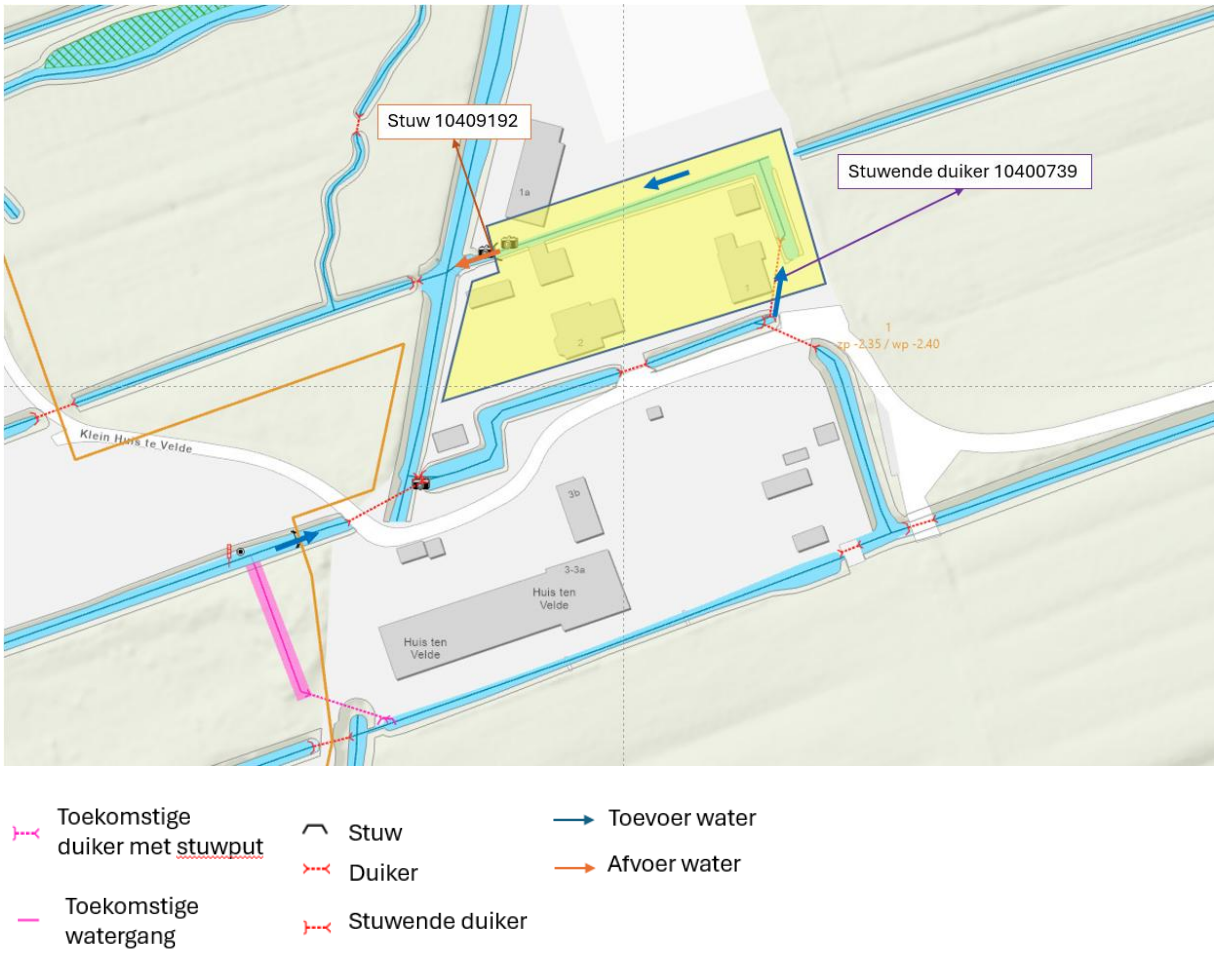
Peilgebied 18 is een nieuw peilgebied. Met een eigen peil en waterhuishouding. Het gaat over de watergang die achter de huizen van Klein Huis te Velde 1 en 2 langs.

De afgelopen jaren waren er meldingen over het waterpeil en de beschikbaarheid van water. Door het huidige complexe netwerk van kunstwerken in het gebied, is een gestructureerde aanpak van het systeem nodig om de problemen op te lossen. Daarom heeft Delfland ervoor gekozen om het watersysteem een andere inrichting te geven. Deze eenmalige ingreep is bedoeld om het watersysteem robuust in te richten, waarna het onderhoud van de kunstwerken weer wordt opgepakt door de eigenaren.

Door uitvoering van de werkzaamheden wordt de loop van het water aangepast. Het water, afkomstig van gemaal 104132 (groene cirkel in figuur 7), stroomt via peilgebied 15 in oostelijke richting. Vervolgens gaat het via stuwende duiker 10400739 (zie figuur 8) in noordelijke richting naar peilgebied 18. Het water verlaat peilgebied 18 via stuw 10409192 naar het hoofdpeilgebied.

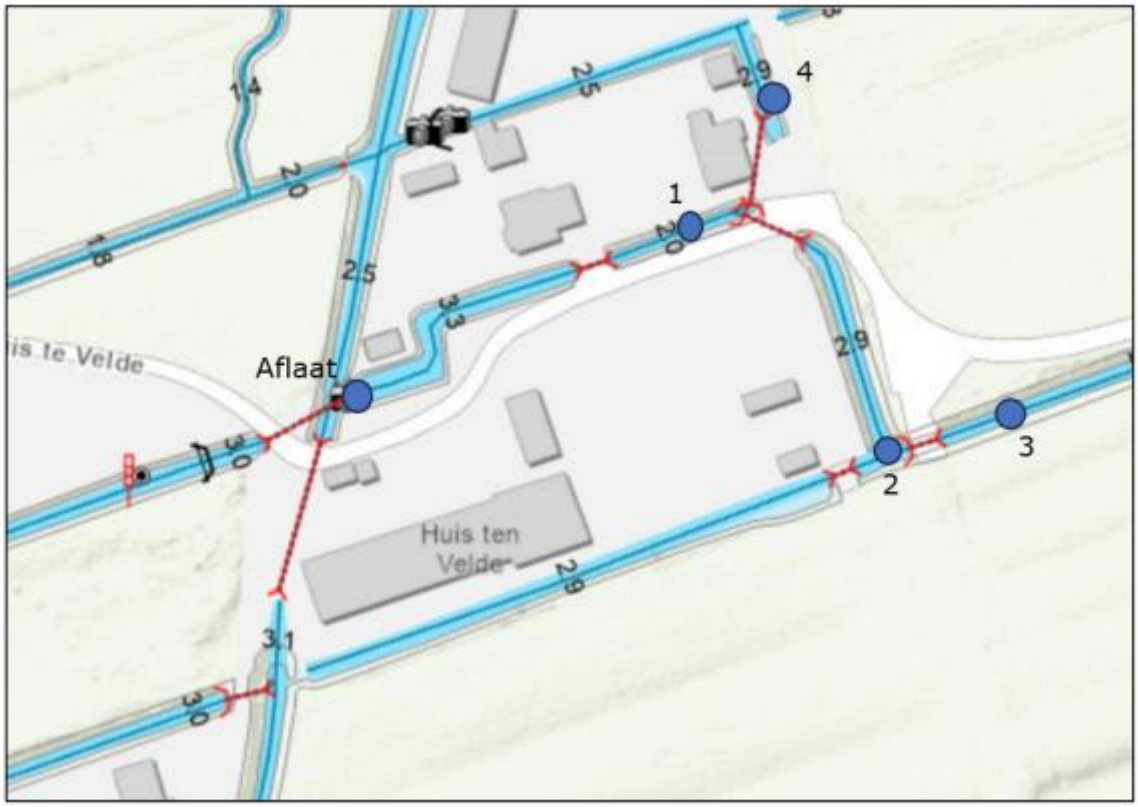

Figuur 7 - *kaart met de huidige waterhuishouding*

Figuur 8 - *kaart met toekomstige waterhuishouding*

Er is in peilgebied 18 geen peilschaal of meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. In figuur 9 zijn de meetpunten weergegeven waar sinds 2016 metingen zijn uitgevoerd. Om tot een gemiddeld peil te komen zijn de metingen met elkaar vergeleken. De metingen in peilgebied 18 zijn die op locatie 4.

Figuur 9 - locaties peilmetingen (uit 2016, 2018, 2020, 2023 en 2024)

Tabel 1: meetgegevens in m NAP

Locatie	Juni 2016	Oktober 2018	Februari 2020	5 juni 2023	22 juni 2023	Februari 2024	Gemiddeld
4	-2,23	-2,14	-2,06	-1,95	-2,07	-2,25	-2,11

Het gemiddeld gemeten waterpeil is 2,11 meter beneden NAP.
In het projectplan is vastgelegd is dat hier een waterpeil van 2,05 meter beneden NAP komt.

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[5] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Er is geen meetpunt in peilgebied 18 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW104-000 in peilgebied 1 ligt bij de instroom van gemaal Dijkmolen van de Dijkpolder (Maasland) en geeft een indicatie van de waterkwaliteit bij Klein Huis te Velde.

- Stikstof: een gemiddeld gehalte van 2,77 milligram per liter is gemeten. De norm is 2,0 milligram per liter. Het geconstateerde gehalte is dus boven de norm.
- Fosfor: een gemiddeld gehalte van 0,27 mg per liter is gemeten. De norm is 0,6 milligram per liter. Het gehalte is dus beneden de norm.
- Zuurstof: gemiddeld zuurstofgehalte van 9,05 milligram per liter. Een gezond watermilieu heeft een zuurstofgehalte van minimaal 4 milligram per liter. Het zuurstofgehalte is dus goed.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): bij meetpunt OW104-000 is matige toxiciteit gemeten.

Meetpuntlocatie OW104-000, Dijkpolder (Maasland)_Dijkmolen. Hier zijn in 2020 en 2023 de gehaltes stikstof, fosfaat, zuurstof en giftige stoffen gemeten. Dit meetpunt ligt buiten Klein Huis te Velde (zie figuur 7, groene ster), maar is het dichtstbijzijnde meetpunt. De waterkwaliteit in peilgebied 18 kan dus afwijken van deze gemeten waarden.

- De gehaltes stikstof zijn hoger dan de norm; de waterkwaliteit is aan de voedselrijke kant. Dit is mogelijk mede veroorzaakt door verontreiniging van het water door afstroming. Bijvoorbeeld stikstof in de lucht die op het land terecht komt en met het regenwater de grond in spoelt.
- De gehaltes voor fosfaat en de hoeveelheid zuurstof zijn bij het meetpunt vastgesteld. Deze waren binnen de normen.
- De waterkwaliteit voldoet niet aan alle normen en het water is voedselrijk. Dat betekent dat er een risico bestaat dat er overmatig veel kroos of algen in de watergangen groeien. Dit vermindert het doorzicht in het water, waardoor de waterkwaliteit verder verslechtert.

<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

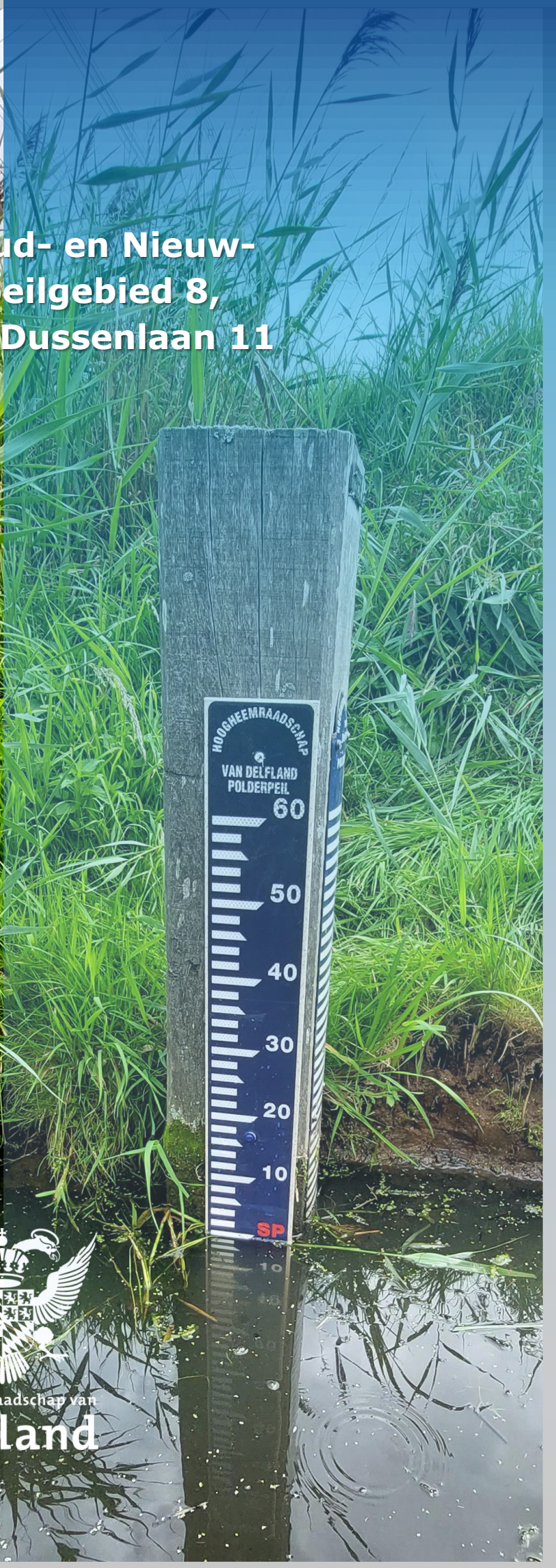
- De waterdiepte is beperkt (25 tot 40 cm), waardoor deze gevoelig is voor opwarming en schommelingen in de waterkwaliteit. De watergang is door de beperkte diepte maar geschikt voor een beperkt aantal vissoorten.
- De waterkwaliteit bij het meetpunt is aan de voedselrijke kant. Dat betekent dat er een risico bestaat dat er overmatig veel kroos of algen in de watergangen groeien.

[5] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Door voldoende waterdiepte en doorspoeling van het watersysteem kan dit risico beperkt worden. Het effect daarvan is in zo'n klein peilgebied als deze beperkt.

- Een natuurlijk waterpeil is ideaal voor natte ecologische zones. Zo'n peilbeheer is er momenteel niet.

Uitleg bij het peilbesluit Oud- en Nieuw-Wateringveldschepolder, peilgebied 8, ter hoogte van de Van der Dussenlaan 11

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Oud- en Nieuw-Wateringveldschepolder, peilgebied 8, ter hoogte van de Van der Dussenlaan 11

afdeling MWA, maart 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 6
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 8
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 8
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 9
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 11
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 13
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 15

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil in een watergang in peilgebied 8 van de Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder, ter hoogte van de Van der Dussenlaan 11, verandert van 2,85 meter beneden NAP naar 3,40 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

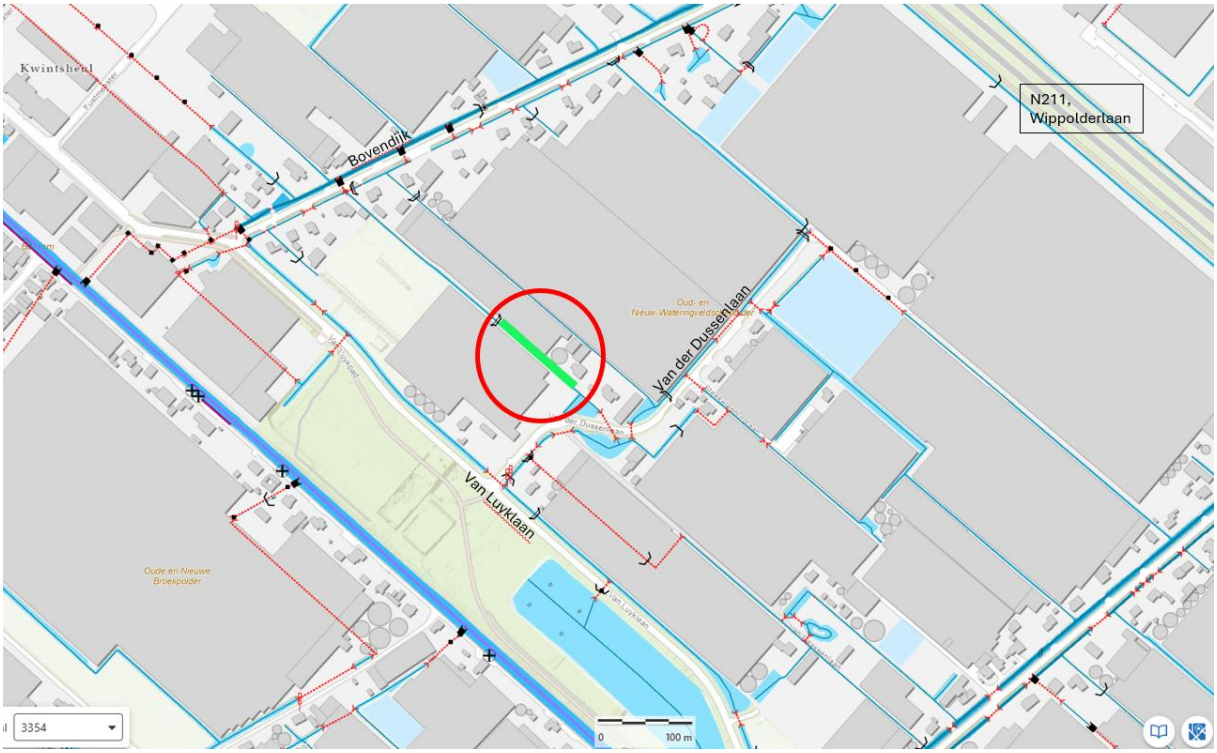
In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

Het gebied ligt in peilgebied 8 van de Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder in Kwintsheul (gemeente Westland). Het ligt in een kassengebied, grofweg tussen de Bovendijk (in het noorden), de Van Luyklaan (in het westen) en de Van der Dussenlaan (in het zuiden). We houden het nieuwe waterpeil aan in watergang 'OWL065514', nabij de Van der Dussenlaan 11 (zie onderstaand Figuur 1). Het gebied waar het waterpeil is aangepast is 300 m² (0,03 hectare) groot. In april 2023 is vergunning Z-23-096284 afgegeven voor het verplaatsen van stuw 'stw411247', waardoor het peil van een stuk watergang over een lengte van 92 meter is aangepast.

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert, in groen

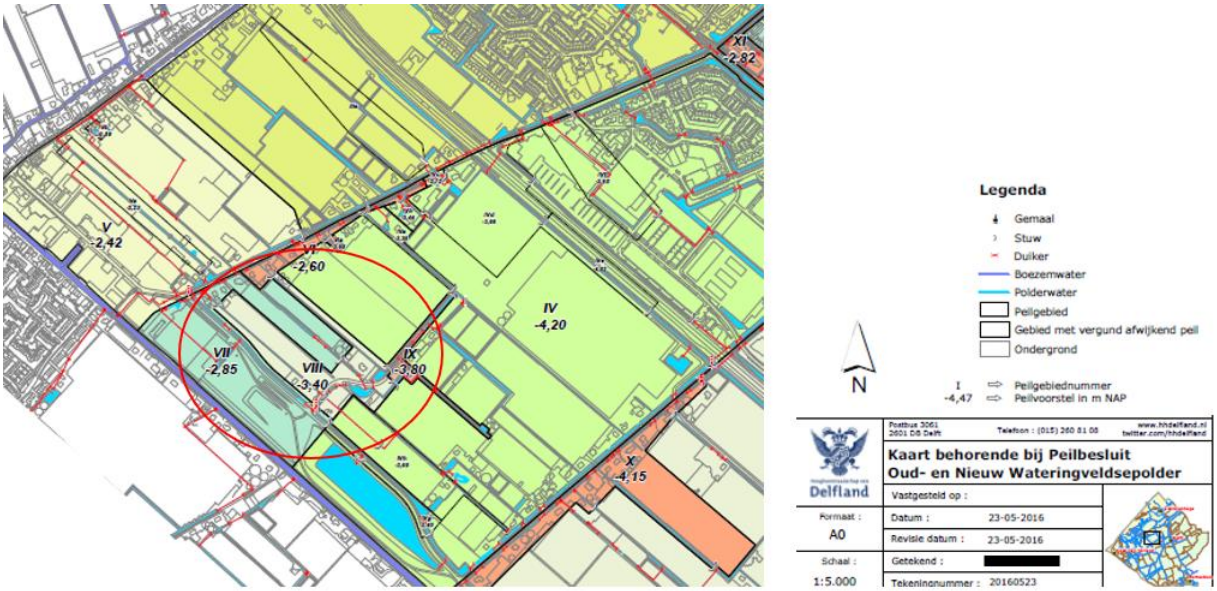
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

In hoofdstuk 2 leggen we uit wat er verandert, waarom het waterpeil is aangepast. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2017 is een waterpeil voor peilgebied 8 vastgesteld in het peilbesluit[2] Oud- en Nieuw Wateringveldsche polder. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op figuur 2.

Figuur 2 – gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder uit 2017

Voor dit peilgebied is een vast waterpeil vastgesteld op 3,40 meter beneden NAP. Het stuk watergang waarvan het waterpeil wordt aangepast behoorde tot peilgebied 7 met een vast peil van 2,85 meter beneden NAP.

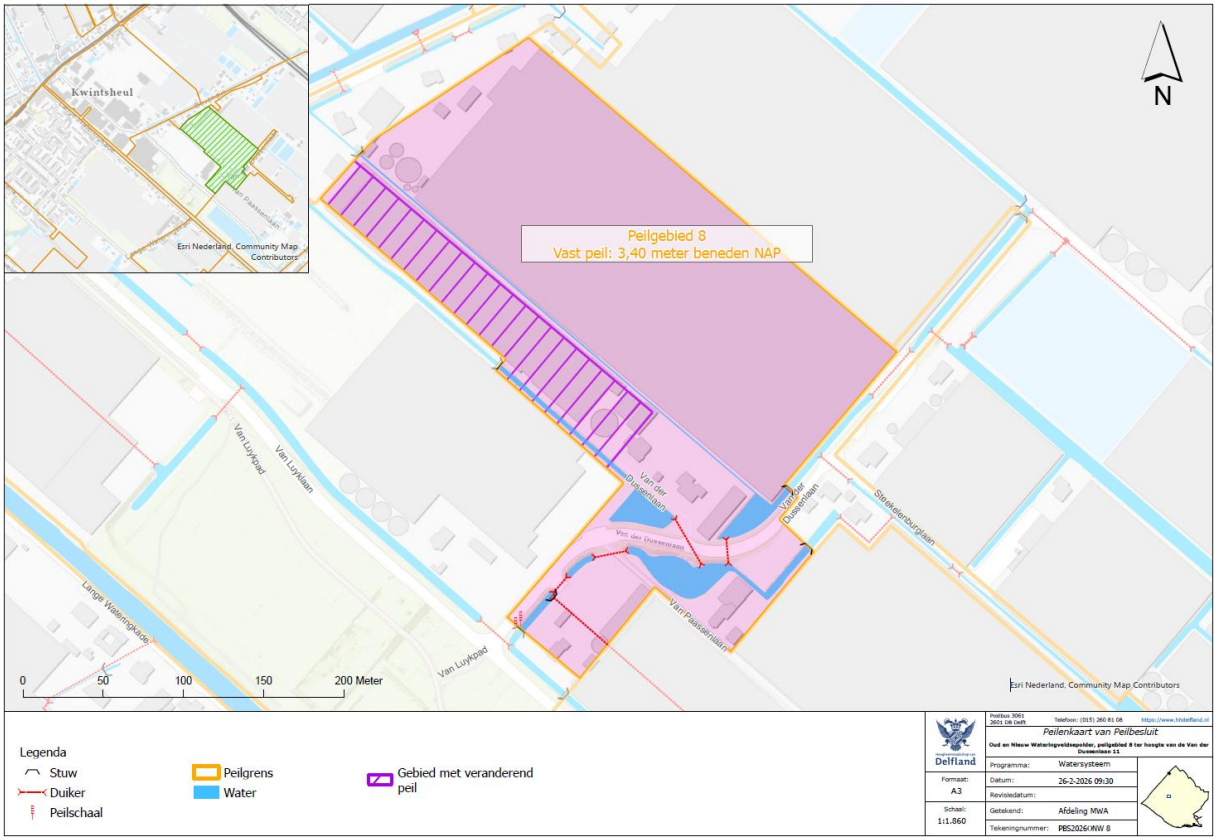
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

In dit deel van de Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder is een kas gebouwd. Hiervoor is vergunning Z-23-094805 verleend. De nieuwbouw is in 2024 gerealiseerd en overlapt de bestaande peilgebieden 7 en 8. Een aantal activiteiten is uitgevoerd, waaronder het herplaatsen van een stuw. Door het herplaatsen van de stuw is de waterhuishouding aangepast. Het stuk watergang bij de Van der Dussenlaan is overgegaan van peilgebied 7 naar peilgebied 8. Het waterpeil is daarmee veranderd naar 3,40 m beneden NAP.
De drooglegging (het verschil tussen maaiveld en waterpeil) bij dit waterpeil is tussen de 0,60 en 0,80 meter. Hoewel dit niet de optimale situatie voor glastuinbouw is, is het een verbetering in vergelijking met de oude situatie.

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 3,40 meter beneden NAP voor het stuk watergang nabij de Van der Dussenlaan. Dit nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in figuur 3 en bijlage 1.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2017, Peilbesluit Oud en Nieuw Wateringveldsche polder

Figuur 3 – Peilenkaart Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder peilgebied 8

Schouwpeil
Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 3,40 meter beneden NAP.

Peilverschillen
In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil in de watergang bij de Van der Dussenlaan 0,55 meter lager.

Maatregelen
Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn geen maatregelen nodig.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in dit peilgebied wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

Delfland kiest voor een peilverlaging in een watergang in peilgebied 8 over een lengte van 95 meter. Vanwege de nieuwbouw van een kas, is een vergunning verleend om een stuw te verplaatsen. Hierdoor wordt het waterpeil verlaagd van 2,85 meter beneden NAP naar 3,40 meter beneden NAP. De hoeveelheid oppervlaktewater (berging) in het peilgebied wordt groter, omdat de watergang ook verbreed is. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd waarom gekozen is voor peilverlaging.

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Gebiedsfuncties

Het gebied is ingericht voor glastuinbouw. In het gebied is een aantal aanpassingen gedaan. Er is een nieuwe kas gebouwd en er is een stuw verplaatst. De stuw is 95 meter noordelijker komen te liggen en het waterpeil is hier verlaagd naar 3,40 m beneden NAP. Dit water is verbreed naar ten minste 2,50 meter. Deze aanpassingen passen goed bij de functie.

In de beleidsnota Peilbeheer (lit.3) staat het volgende over deze gebiedsfuncties:

Voor glastuinbouwgebieden adviseert Delfland een drooglegging van 0,80 meter te hanteren om grondwaterproblemen en wateroverlast te voorkomen. De nieuwe drooglegging is 0,60 tot 0,80 meter. Dit is niet de optimale situatie voor glastuinbouw.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit Warmoezerijgronden. Dit soort bodem is wel gevoelig voor bodemdaling. Er is geen tot lage trefkans[4] op archeologische resten in de bodem in dit gebied.

Waterbelangen

Voor het bepalen van het waterpeil zijn voor Delfland de volgende waterbelangen belangrijk (zie ook bijlage 2):

- Watergangen: het waterpeil moet aansluiten op de hoogte waarop de watergang is aangelegd, zodat deze de juiste breedte en diepte heeft.

[3] Literatuurverwijzing Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer
[4] kaart archeologische waarden Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder

- Kunstwerken, zoals hier de stuw: het waterpeil moet aansluiten op de hoogte waarop het kunstwerk is aangelegd.
- Risico op wateroverlast: in natte omstandigheden moet het water kunnen stijgen en geen problemen veroorzaken.
- Risico op watertekort of droogte: in droge perioden moet er voldoende water zijn om het peil te handhaven.
- Waterkwaliteit, planten en dieren: het nieuwe waterpeil zou de waterkwaliteit niet negatief mogen beïnvloeden.

In de beleidsnota Peilbeheer (lit.3) staat het volgende over de waterbelangen van dit gebied:

- Delfland streeft naar zo groot mogelijke peilgebieden. Vergroten van peilgebieden wordt bevorderd, tenzij economische of beheertechnische argumenten pleiten voor het tegendeel. Versnippering van peilgebieden wordt tegengegaan, tenzij argumenten zoals vasthouden van water of natuurwaarden pleiten voor het tegendeel.

Waterhuishouding

Het water stroomt in het noorden het peilgebied in. Het water loopt dan door het peilgebied en verlaat het peilgebied bij de Van der Dussenlaan. De wijziging levert voor de waterhuishouding geen problemen op.

Waterbelang waterkwaliteit en ecologie

De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden de normen overschreden en is een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (tussen 0,25 en 0,50 meter) voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

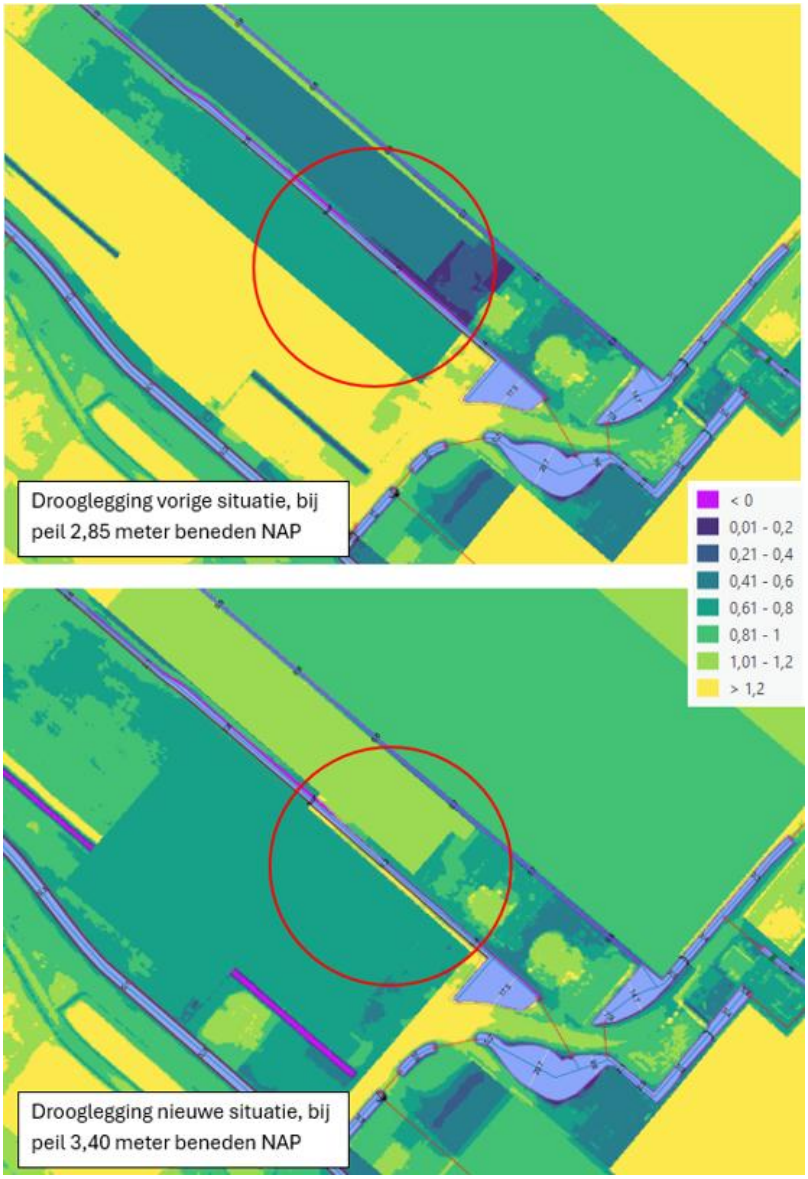
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over het stuk watergang bij de Van der Dussenlaan 11 in peilgebied 8. Er is nieuwe glastuinbouw gekomen. De waterhuishouding is daarbij aangepast: een stuw is verplaatst. Het waterpeil in de watergang is daardoor verlaagd van 2,85 meter beneden NAP naar 3,40 meter beneden NAP. Ook is de watergang verbreed tot 2,50 meter. Het bergend vermogen is dankzij de aanpassingen met 49 m² vergroot. Er is ook voor gezorgd dat overtollig (regen-)water direct wordt afgevoerd naar de sloot. Het nieuwe waterpeil past goed bij deze nieuwe situatie.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
Het waterpeil past bij de nieuwe glastuinbouw met een drooglegging van meer dan 0,60 meter. De drooglegging in de oude situatie was klein: 0,10 tot 0,60 meter. Door de aanpassingen is de drooglegging groter, namelijk tussen 0,60 en 0,80 meter (zie figuur 4).

Figuur 4 – Verschil in drooglegging oude en nieuwe situatie

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:
Er zijn waarschijnlijk in dit gebied geen archeologische resten. Daarom heeft de peilverandering geen gevolgen voor archeologie.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Wateroverlast: de waterhuishouding is aangepast voor de nieuwe kas. Er is gezorgd dat de toe- en afvoer van water goed blijven.
- Voorkomen droogte: er waren al geen incidenten met droogte bekend. Er is gezorgd dat de toe- en afvoer van water goed blijven.
- Waterkwaliteit, planten en dieren: het nieuwe waterpeil verandert naar verwachting niets aan de waterkwaliteit van het water. Het leefgebied voor vis is marginaal groter door het verplaatsen van de stuw en door het verbreden van de watergang.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Het waterpeil in 95 meter watergang in peilgebied 8 is lager geworden. Peilverlaging past niet in het beleid van Delfland. Toch is hier voor gekozen omdat de nieuwbouw van de kas goedkoper te realiseren was (minder ophogen) en de aanvullende waterberging kon worden gemaakt. Door de ontwikkeling van het gebied met glastuinbouw zijn aanpassingen gedaan. Een watergang is bij peilgebied 8 gekomen, peilgebied 7 is hierdoor kleiner geworden. De nieuwe watergang is ook nog eens verbreed. Dit is gunstig voor waterplanten, vis en dieren.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Westland en de vergunninghouder.

Er zijn geen meldingen bij Delfland binnengekomen over het waterpeil.

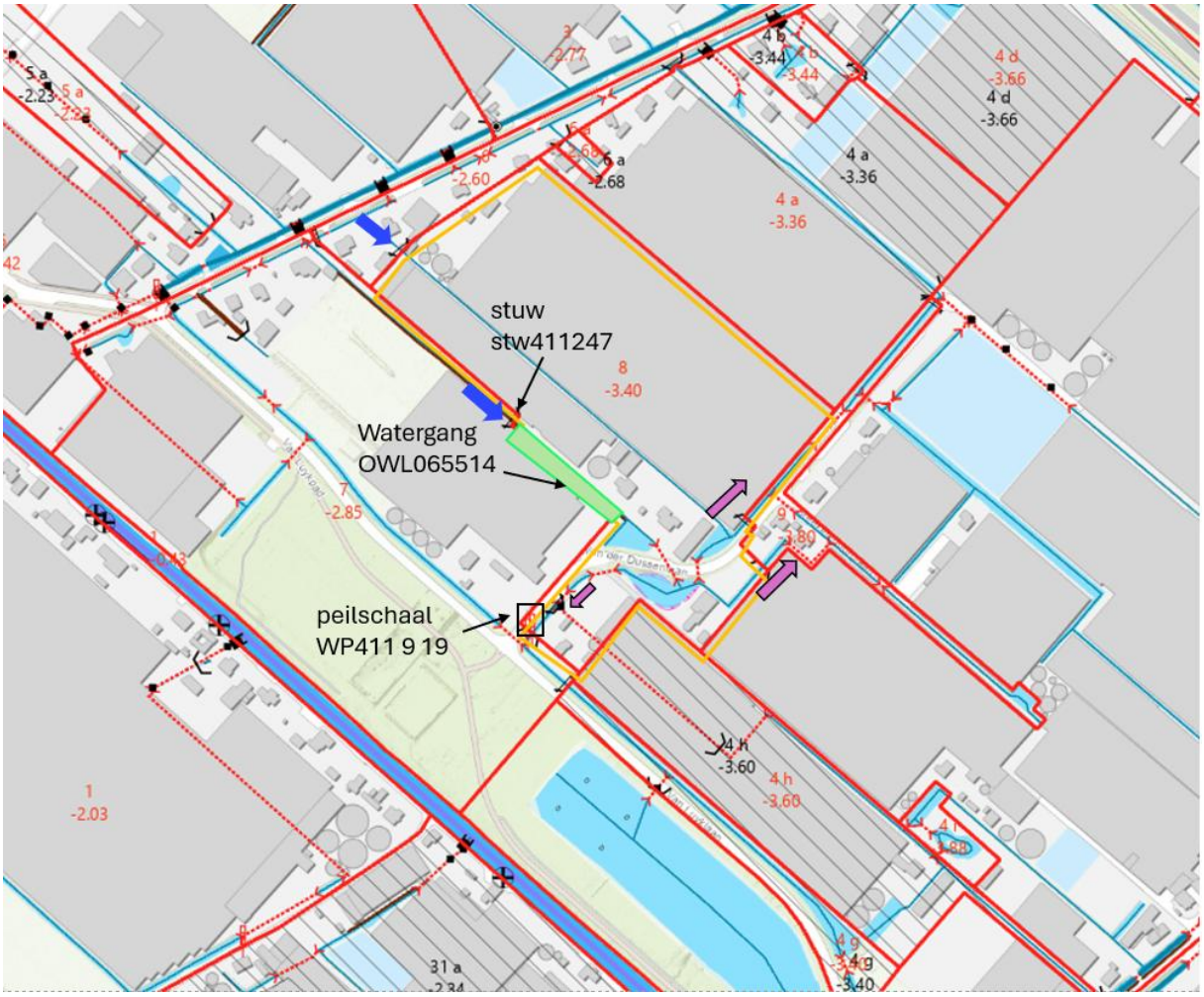
Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Oud- en Nieuw- Wateringveldschepolder, peilgebied 8 ter hoogte van de Van der Dussenlaan 11

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

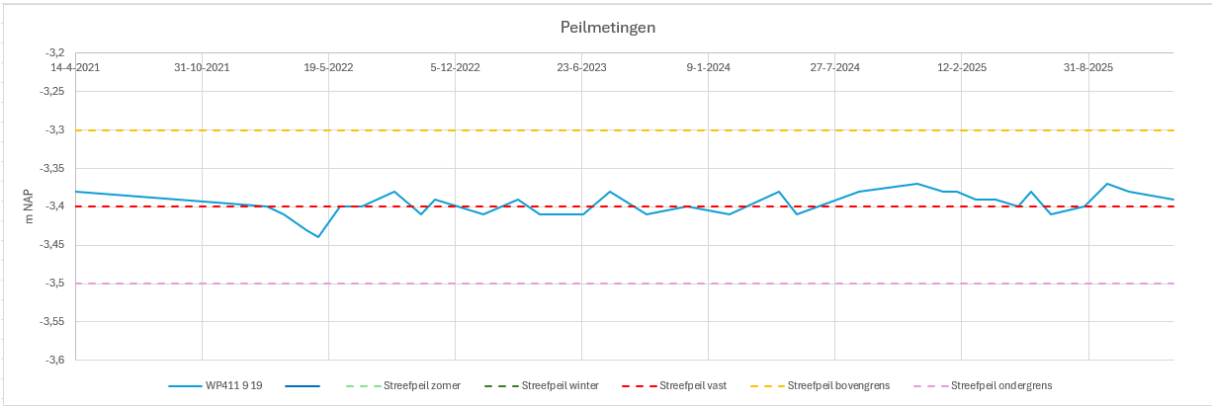
Met het herplaatsen van vaste stuw 41100186 (nieuwe code ‘stw411247’) op de grens van de peilgebieden 7 en 8 is de waterhuishouding aangepast. Deze grens verandert en het stuk watergang bij de Van der Dussenlaan is overgegaan van peilgebied 7 naar peilgebied 8. Het waterpeil is daarmee veranderd naar 3,40 m beneden NAP.

Het stuk watergang vanaf de stuw is tot ten minste 2,50 meter verbreed. Daarnaast is het water verdiept tot 0,50 meter. Hiermee wordt de kans op oeverbegroeiing kleiner en wordt daarmee de doorstroming verbeterd.

Figuur 5 - Kaart met de waterhuishouding na uitvoering werkzaamheden (groen is te wijzigen gebied)

In figuur 5 is een kaartje van het watersysteem. De blauwe pijlen geven aan waar het water het peilgebied in komt. De roze geven aan waar het water het peilgebied verlaat. In peilgebied 8 staat een peilschaal (WP411 9 19) aan de Van der Dussenlaan (zwart vierkantje). Op dit meetpunt zijn waterstanden gemeten van 3,40 meter beneden NAP. Uit de metingen blijkt dat de waterstand voldoet aan het peilbesluit uit 2017 (zie figuur 6).

Figuur 6 – Meetreeks gemeten waterpeilen bij peilschaal WP 411 9 19

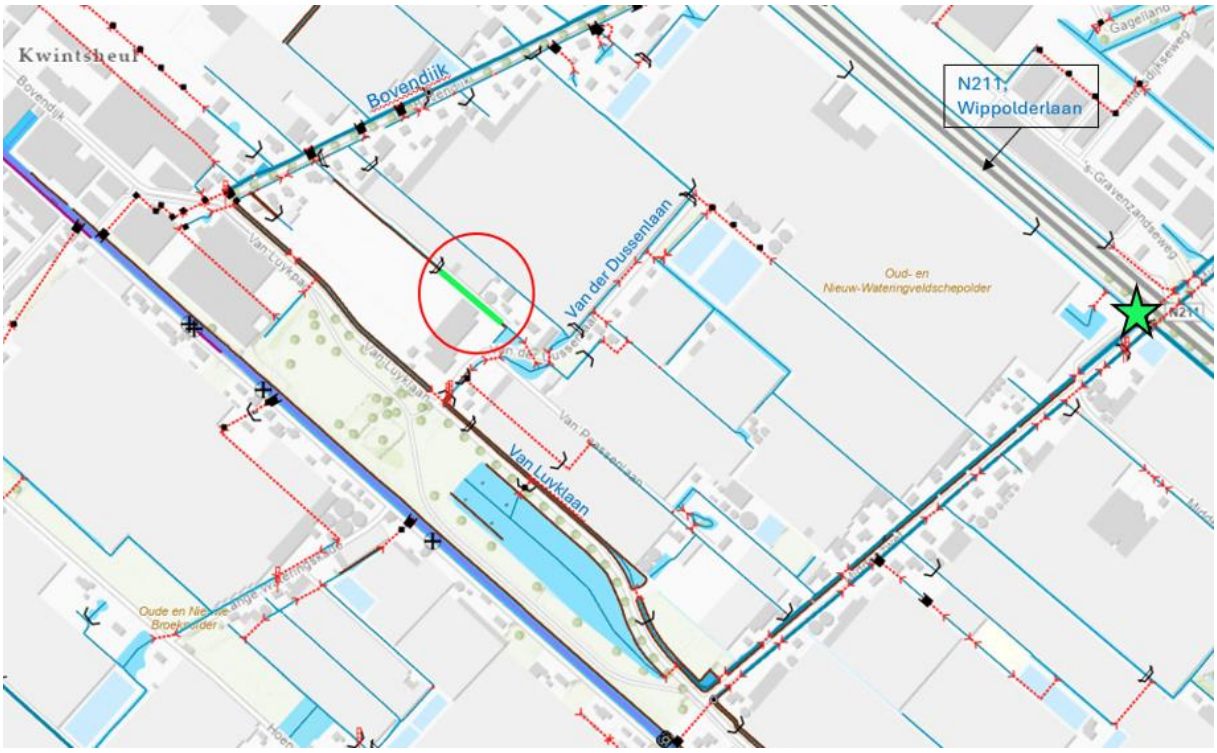
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[5] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

Figuur 7 – Locatie van waterkwaliteitsmeetpunt (bij groene ster)

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Er is geen meetpunt in peilgebied 8 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. De dichtstbijzijnde meetlocatie voor waterkwaliteit is verderop in het oosten van het gebied, op de Middenzweth, tegen de Wippolderlaan (N211) aan (zie groene ster in figuur 7). Dit meetpunt ligt in peilgebied 4.

[5] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Bij dit meetpunt zijn in de periode januari 2018 tot en met december 2025 de gehaltes stikstof, fosfaat en zuurstof gemeten. Omdat het meetpunt niet in peilgebied 8 staat, kan de waterkwaliteit in peilgebied 8 dus afwijken van deze gemeten waarden.

- Stikstof: een gemiddeld gehalte van 5,23 milligram per liter. Dat is bijna 3x hoger dan de norm van 1,8 milligram per liter.
- Fosfor: een gemiddeld gehalte van 0,97 milligram per liter. Dat is 3x hoger dan de norm van 0,3 milligram per liter.
- Zuurstof: een gemiddeld gehalte van 9,4 milligram per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 milligram per liter.

- Bij het meetpunt zijn in tussen 2018 en 2025 de fosfaat- en stikstofgehaltes van het water gemeten. De gehaltes zijn hoger dan de norm.
- Er is bij de bouw van de kas gezorgd dat toe- en afvoer van hemelwater goed blijft verlopen. Zo wordt overtollig water direct afgevoerd naar de sloot.
- In het gebied zijn geen riooloverstorten.

<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

- Door het verplaatsen van de stuw en het verbreden van de watergang is het leefgebied voor vis vergroot.
- De waterdiepte varieert hier tussen 0,25 en 0,50 meter. Voor de levenscyclus van vissen is in de winter water nodig van ongeveer 1,00 meter diepte. Voor het paaien en opgroeien is ondiep water, 0,00 tot 0,20 meter, nodig. Het is daardoor voor vis een beperkte leefomgeving.

f

Uitleg bij het peilbesluit van de Oude Lierpolder peilgebied 1 woonwijk 'Aan de Singel' in De Lier

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Oude Lierpolder peilgebied 1
woonwijk ‘Aan de Singel’ in De Lier

afdeling MWA, februari 2026

Inhoud

f 1

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4

1.1 Wat is een peilbesluit? 4

1.2 Waar komt een nieuw waterpeil? 4

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5

2 Wat is het oude peil en wat wordt het nieuwe? 6

2.1 Wat was het oude waterpeil? 6

2.2 Welk probleem is er met het officiële waterpeil? 6

2.3 Wat wordt het nieuwe waterpeil? 7

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 8

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze van peilgebied 1? 8

3.2 Welk waterpeil is er afgewogen? 9

3.3 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 9

3.4 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 10

3.5 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 10

Bijlage 1 Peilenkaart 11

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 12

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 14

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van de Oude Lierpolder van peilgebied 1 ter hoogte van de wijk 'Aan de singel' verandert. In deze wijk gaat een groot deel van peilgebied 9 (GPG2013OLP) met een waterpeil van 2,15 meter beneden NAP[1] naar een waterpeil van 1,85 meter beneden NAP. Het gebied komt hiermee in peilgebied 1 terecht.

Nabij de Laan van Adrichem verdwijnt een klein gebied '1a' met een peil van 2,00 meter beneden NAP. Dit gebied wordt onderdeel van peilgebied 1 met een peil van 1,85 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[2] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

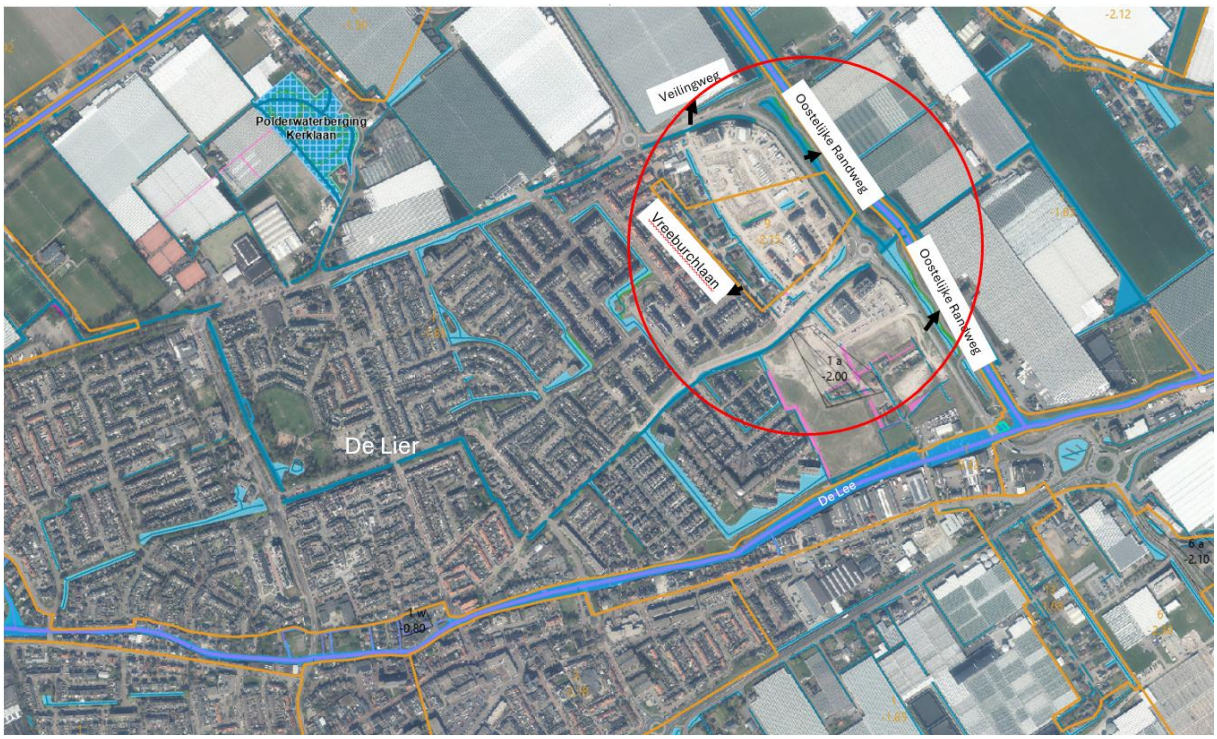
1.2 Waar komt een nieuw waterpeil?

In een deel van peilgebied 1 van de Oude Lierpolder in De Lier was een kassengebied en is veranderd in een woningbouwlocatie. Het veranderde gebied ligt tussen de Vreeburchlaan in het westen, de Oostelijke Randweg in het oosten, het water van De Lee in het zuiden en Veilingweg in het noorden.

Het waterpeil is aangepast aan de nieuwe functie. Een oppervlakte van 4 ha verandert hierdoor van waterpeil en gaat onderdeel uitmaken van peilgebied 1. Ook komt een gebied zuidoostelijk van de 'Laan tussen land en tuin' bij peilgebied 1. Dit gebied is 1,3 ha groot en had een lager waterpeil. De gebieden liggen in de gemeente Westland.

[1] NAP staat voor Normaal Amsterdams Peil en is de standaardhoogte voor het doen van hoogtemetingen in Nederland

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Figuur 1 *- Gebied waar het waterpeil verandert.*

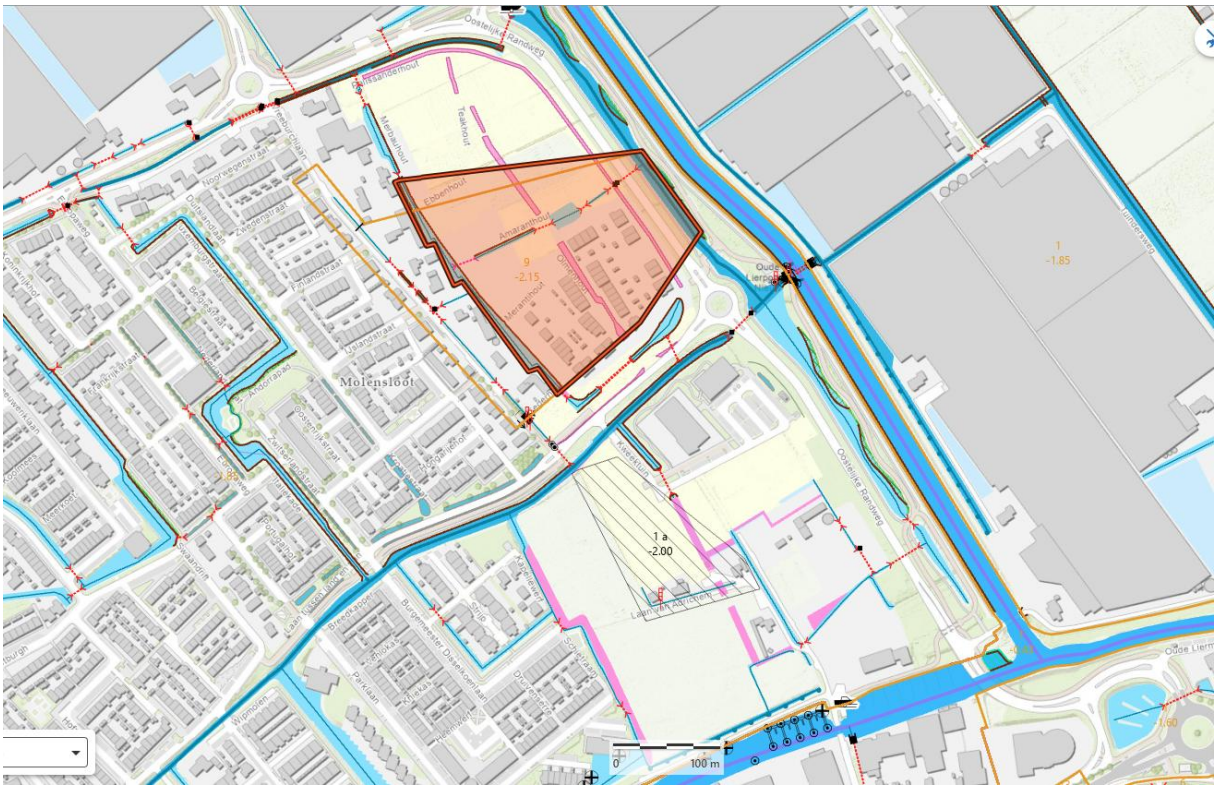
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

In hoofdstuk 2 leggen we uit wat er is veranderd. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude peil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2013 is een waterpeil vastgesteld van 1,85 meter beneden NAP voor peilgebied 1 in het peilbesluit[3] 'Oude Lierpolder'. Een deel van de peilenkaart is te zien op figuur 2.

Figuur 2 - *Gedeelte van de peilenkaart van het Peilbesluit Oude Lierpolder 2013 (PBS2013OLP 9). Gebied waar het waterpeil verandert (rode contour).*

2.2 Welk probleem is er met het officiële waterpeil?

In de Oude Lierpolder is een woonwijk gekomen in een voormalig glastuinbouwgebied. Voor de nieuwe woonwijk is namelijk een nieuw watersysteem met voldoende drooglegging (het verschil tussen maaiveld en waterpeil) en een meer robuust watersysteem nodig. De woningbouwlocatie ligt deels in peilgebied 1 en deels in peilgebied 9. Peilgebied 9 heeft een lager waterpeil dan peilgebied 1. Dit lagere peil is niet meer nodig, vanwege de ontwikkeling van de woonwijk. Daarom wordt dit deel van peilgebied 9 (rood in figuur 2) onderdeel van peilgebied 1 met het hogere waterpeil. De vergunningen waaronder de werkzaamheden in het watersysteem zijn uitgevoerd zijn Z-22-067576, Z-23-104044, Z-25-147876.

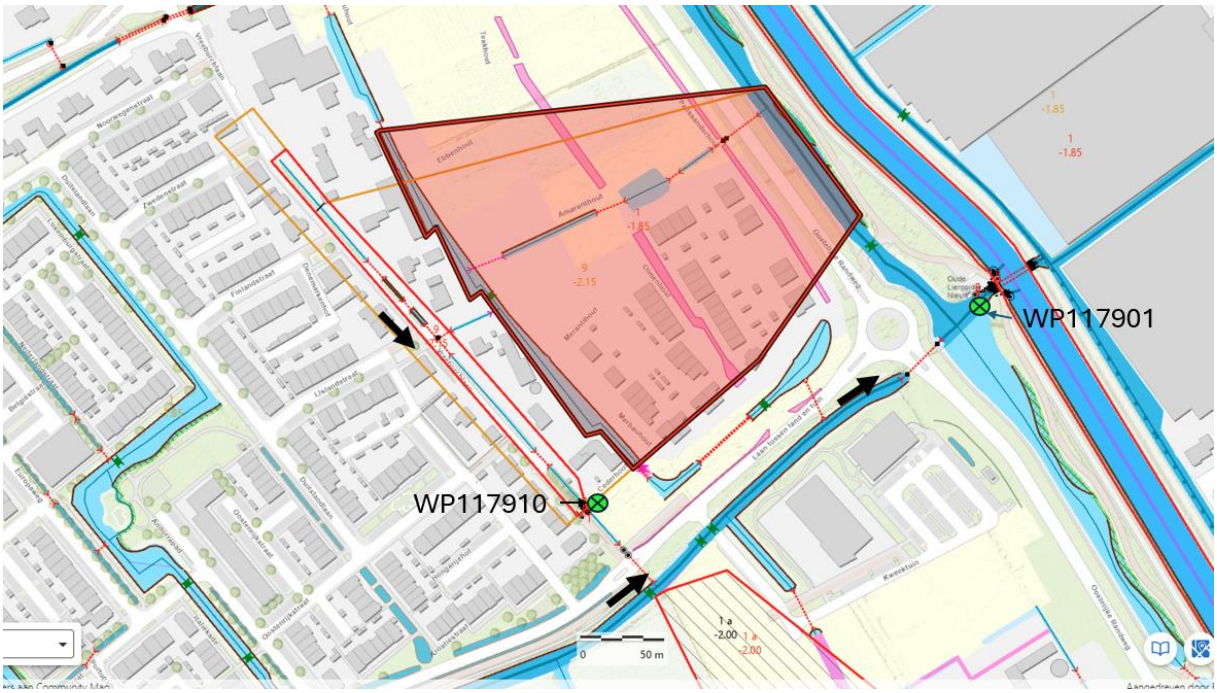
Een deel van de oudere bestaande bebouwing in peilgebied 9 ligt langs de Vreeburchlaan. Deze bestaande bebouwing blijft hier aanwezig, waardoor hier het waterpeil van 2,15 meter beneden NAP ook moet blijven.

Figuur 3 is een kaartje van het watersysteem. Bij de meetpunten WP117901 en WP117910 zijn waterstanden gemeten van het peilgebied 1 en peilgebied 9. Het gemiddelde gemeten waterpeil in peilgebied 1 bij WP117901 is 1,85 meter beneden NAP. Daarmee wijkt de waterstand niet af van het officiële peilbesluit.

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, 2013, Peilbesluit PBS2013OLP 1

Het gemeten waterpeil in peilgebied 9 bij WP 117910 is tussen 2,20 meter en 2,00 meter beneden NAP. Het peil fluctueert iets boven 2,15 meter beneden NAP.

De grafieken van de gemeten waterpeilen bij de meetpunten zijn te zien in Bijlage 2.

Figuur 3 - *Praktijksituatie waterhuishouding (het oranje en het gearceerde vlak verandert van waterpeil)*

2.3 Wat wordt het nieuwe waterpeil?

De nieuwe waterhuishouding is voor een groot deel al gerealiseerd. Het nieuwe waterpeil is op basis van de watervergunning al ingesteld in het deel van peilgebied 9 dat onderdeel gaat uitmaken van peilgebied 1. Het waterpeil wordt daarmee 1,85 meter beneden NAP. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in bijlage 1.

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 1,85 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil 30 cm hoger.

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn meer nieuwe watergangen gegraven die aansluiten op bestaande watergangen. Het waterschap hoeft geen maatregelen uit te voeren. Alle nieuwe watergangen en de aansluitingen met de bestaande watergangen zijn door de projectontwikkelaar uitgevoerd.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in peilgebied 1 en peilgebied 9 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil wil de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[4].

Delfland streeft naar grote robuuste peilgebieden. De woningbouw is een kans om peilgebieden samen te voegen, als dit niet nadelig is voor bestaande belangen.

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze van peilgebied 1?

Gebiedsfuncties
In het voormalige glastuinbouwgebied, is een nieuwe woningbouwlocatie ontwikkeld. Er is een nieuw watersysteem gegraven. Het terrein is bijna 2 meter opgehoogd.

Bodem en Archeologie
De bodem bestaat uit klei. Dit soort bodem is beperkt gevoelig voor bodemdaling. Voor de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk is het gebied opgehoogd. Daardoor is de oorspronkelijke bodem afgedekt met een ophooglaag.

Het waterpeil wordt afgestemd op de nieuwe functie. Het waterpeil wordt verhoogd tot 1,85 meter beneden NAP. Hiermee is het gelijk aan het waterpeil van peilgebied 1, waardoor een groot aaneengesloten peilgebied ontstaat.

Volgens de Cultuurhistorische Atlas van de Provincie Zuid-Holland ligt De Lier in een zone met een redelijke tot grote kans op archeologische sporen. Het gebied bij de Laan van Adrichem is volgens van de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Westland onderdeel van de verwachtingszone III., met een lagere trefkans voor archeologische resten. Op basis van de toelichting op deze archeologische beleidskaart[5] zorgen de maatregelen niet voor schade aan eventuele aanwezige archeologische resten in de bodem.

Gebiedsfuncties restant van peilgebied 9
In een klein gedeelte van peilgebied 9 blijven bestaande bebouwing en bomen langs de Vreeburchlaan bestaan. Bij deze bestaande bebouwing is hier en daar drainage aanwezig, wat afwatert naar de watergang aan de voorzijde van de woningen. Water uit deze watergang voert af via het bestaande gemaal Vreeburghlaan op de Wyde Molensloot aan de overzijde van de weg 'Laan tussen land en tuin'.

Vanwege de bestaande, te behouden, functies is wijziging van het peil in een klein deel van peilgebied 9 niet wenselijk. De watergang langs de Vreeburchlaan blijft op het bestaande waterpeil van 2,15 meter beneden NAP. De bestaande drooglegging, het verschil tussen het maaiveld en het waterpeil, blijft behouden.

[4] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer
[5] Toelichting bij de archeologische beleidskaart van de gemeente Westland, opgesteld door Archeologie Delft met kenmerk 50851, definitief van februari 2012. Vastgesteld door de gemeenteraad van Westland op 22 mei 2012 met kenmerk raadsbesluit 5.B.5.1

Waterbelangen
Voor het bepalen van het waterpeil zijn voor Delfland de volgende waterbelangen belangrijk:

- Watergangen primair/ secundair en kunstwerken en overige waterbelangen zoals oeverbescherming
- Risico op wateroverlast
- Risico op watertekort of droogte
- Objecten aan het water: duikers, beschoeiingen, bruggen, steigers
- Waterkwaliteit en ecologie

Waterhuishouding
In het gebied zijn nieuwe watergangen gegraven, zijn enkele watergangen gedempt en zijn nieuwe kunstwerken aangelegd. Er is een geheel nieuw watersysteem ontstaan, dat aansluit op het waterpeil van peilgebied 1. Hiermee wordt peilgebied 1 vergroot, waardoor een groot aaneengesloten peilgebied ontstaat. Het waterschap streeft naar een robuust watersysteem met grote peilvakken. De drooglegging (het verschil tussen maaiveld en waterpeil) is bij het nieuwe waterpeil groter dan 1,20 meter. De drooglegging voldoet daarmee aan het advies van het waterschap bij nieuw te ontwikkelen stedelijk gebied.

In het gebied wordt meer water gegraven en er komt extra waterberging in de vorm van wadi's (lagergelegen maaiveld waar water tijdelijk verzamelt). Het risico op wateroverlast wordt hiermee beperkt. Ten tijde van droogte kan het peilgebied worden voorzien van water uit de boezem via bestaande inlaatwerken. Via duikers is het nieuwe watersysteem met elkaar verbonden.

Waterbelang waterkwaliteit en ecologie
Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Welk waterpeil is er afgewogen?
Het waterpeil in het gebied verandert van 2,15 meter beneden NAP naar 1,85 meter beneden NAP. Het gebied is opgehoogd voor de bouw van de woonwijk. De waterhuishouding is aangepast aan het hogere waterpeil. Het nieuwe waterpeil past goed bij deze nieuwe situatie. Bij het handhaven van het oude peil zouden de watergangen droog staan.

3.3 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?
Bij het afwegen van het nieuwe peil is rekening gehouden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Gevolgen voor gebiedsfuncties
Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de nieuwe en bestaande gebiedsfuncties. Bij de bestaande bebouwing langs de Vreeburchlaan met bomen erlangs blijft het lagere waterpeil van 2,15 meter beneden NAP bestaan.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen
Het nieuwe peil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen, omdat een nieuw watersysteem is gegraven dat aangesloten wordt bij peilgebied 1. Hierdoor ontstaat een robuuster watersysteem.

3.4 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Door het ophogen van het terrein voor de nieuwe woningbouwlocatie is een hoger waterpeil gewenst. Door het waterpeil gelijk te maken aan het waterpeil in de omgeving, ontstaat een aaneengesloten en degelijk watersysteem van brede watergangen met ruime kunstwerken, zodat het ook bij ongunstige situaties goed werkt.

3.5 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact met de gemeente Westland.

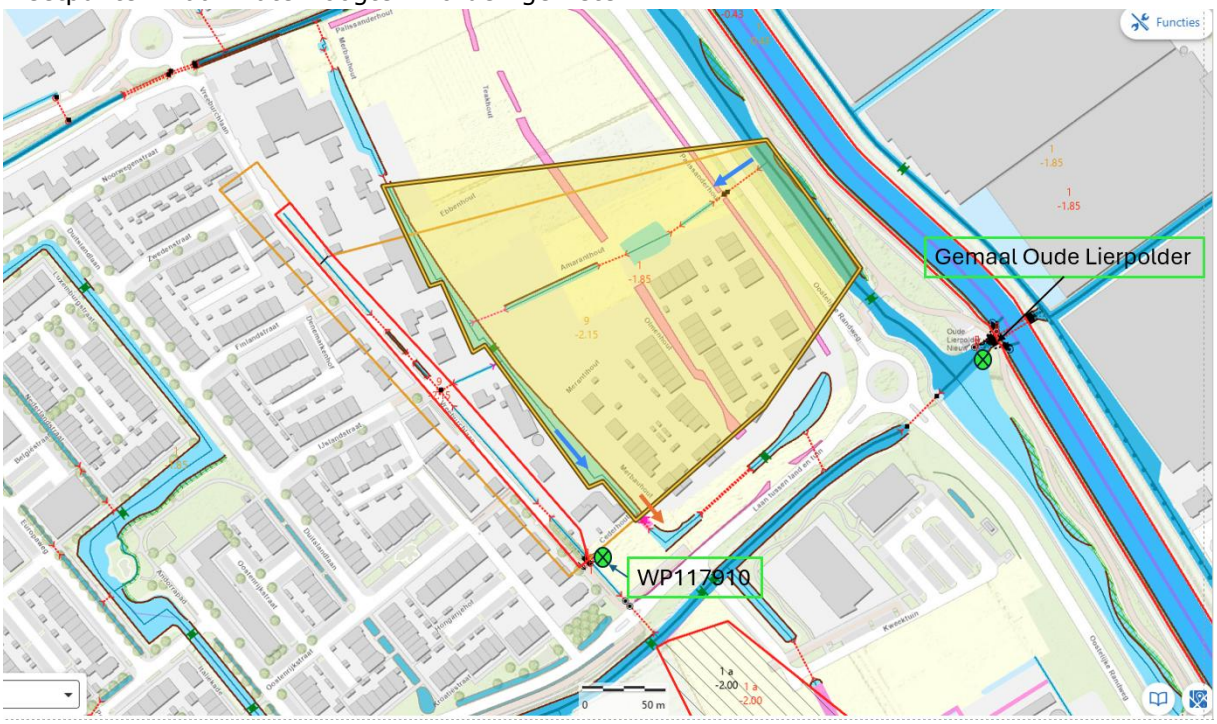
Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Oude Lierpolder, peilgebied 9

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Voor de veranderingen in en bij de watergangen heeft Delfland vergunningen verleend. De nieuwe watergangen zijn al gegraven en staan al op het nieuwe waterpeil.

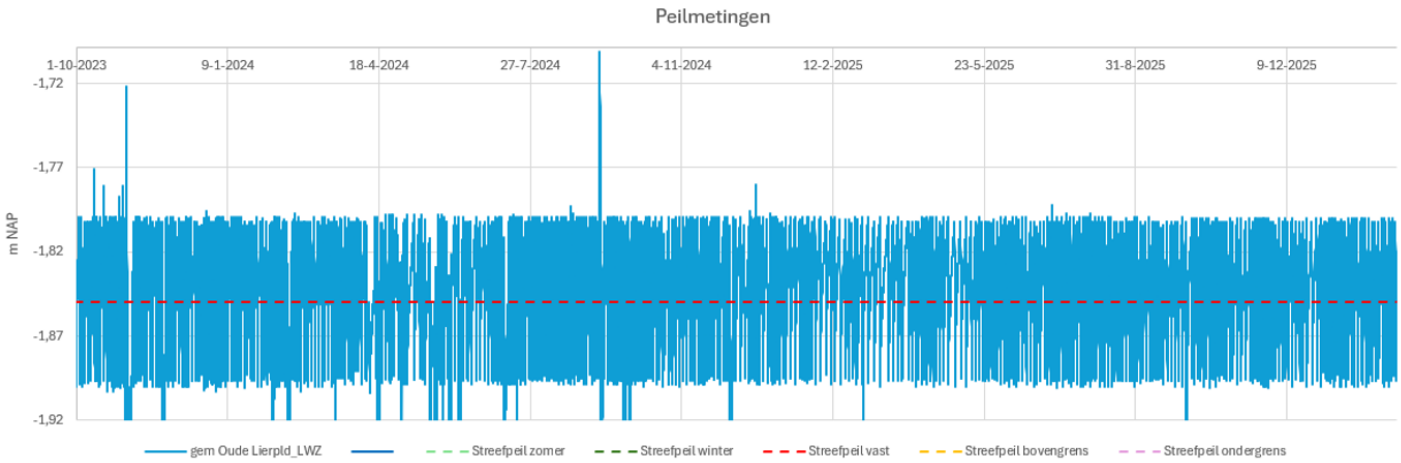
Meetpunten waar waterhoogten worden gemeten

Figuur 4 - *Kaart met de nieuwe waterhuishouding (met in groen: meetpunten; blauwe pijlen voor de wateraanvoer; oranje pijl voor de waterafvoer)*

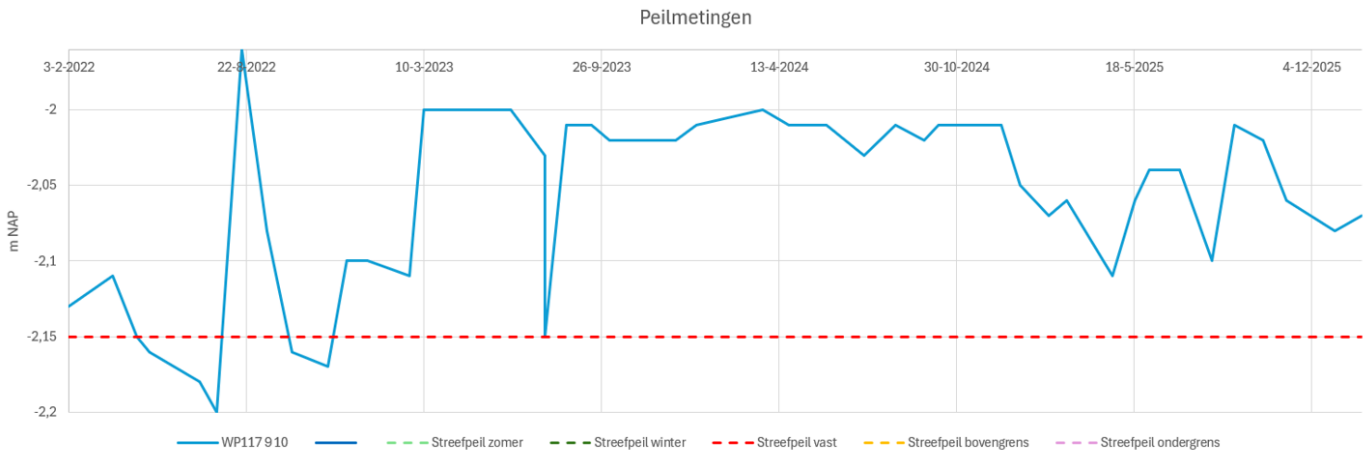
Figuur 4 is een kaartje van het watersysteem. Hier geldt een vast waterpeil van 1,85 meter beneden NAP.

Op het meetpunt bij gemaal Oude Lierpolder worden waterstanden gemeten, zie figuur 5.

Figuur 5 - *Meetreeks gemeten waterpeilen bij gemaal Oude Lierpolder, peilgebied 1*

Het waterpeil schommelt enkele centimeters rond het officiële peilbesluitpeil van 1,85 meter beneden NAP. Deze waterstanden voldoen aan het peilbesluit uit 2013.

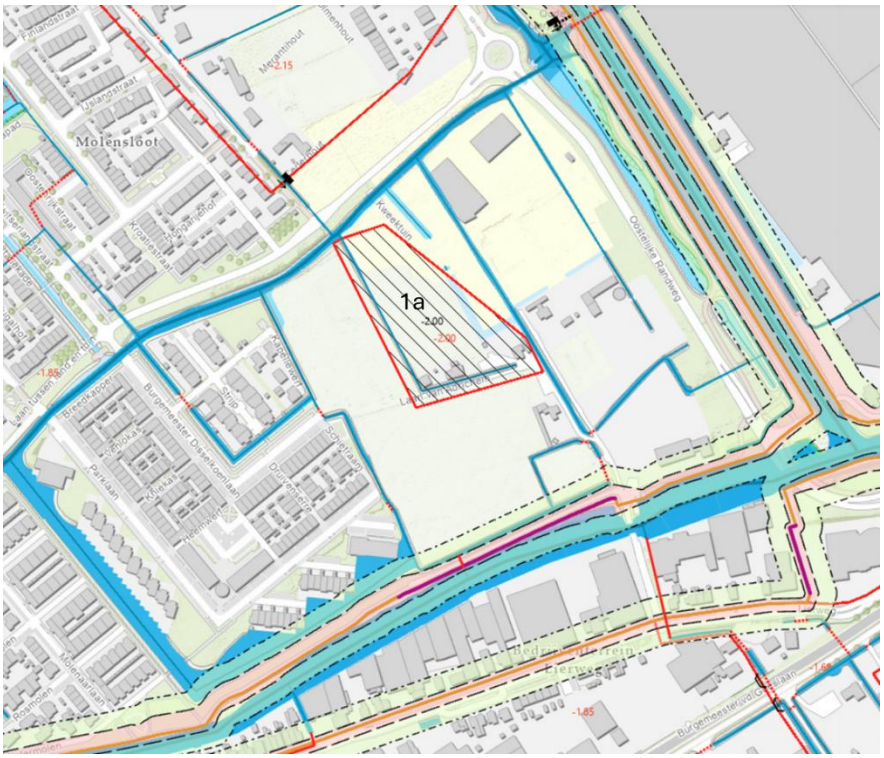

Figuur 6 - *Meetreeks waterpeilen gemeten bij meetpunt WP117910, peilgebied 9*

In figuur 6 is de meetreeks van de gemeten waterpeilen bij meetpunt WP117910 in peilgebied 9. Het waterpeil schommelt tussen 2,20 en 2,00 meter beneden NAP. De laatste twee jaar is het waterpeil ca. 10 cm hoger dan het peilbesluitpeil van 2,15 m beneden NAP.

Gebied met afwijkend waterpeil

Zuidoostelijk van het peilgebied 9 bevindt zich een bestaand klein 'gebied met een ander peil' (code 1a, zie figuur 2 en 4). Dat houdt in dat Delfland geen besluit over dit peil heeft genomen maar dat het 'afwijkende waterpeil' wel mag blijven bestaan. Met het verhogen van het terrein en het bouwen van de nieuwe woonwijk is dit afwijkende, lagere waterpeil niet meer nodig.

Figuur 7 - *Gebied met afwijkend waterpeil 1a (begrenzing = gearceerde gebied)*

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[6] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

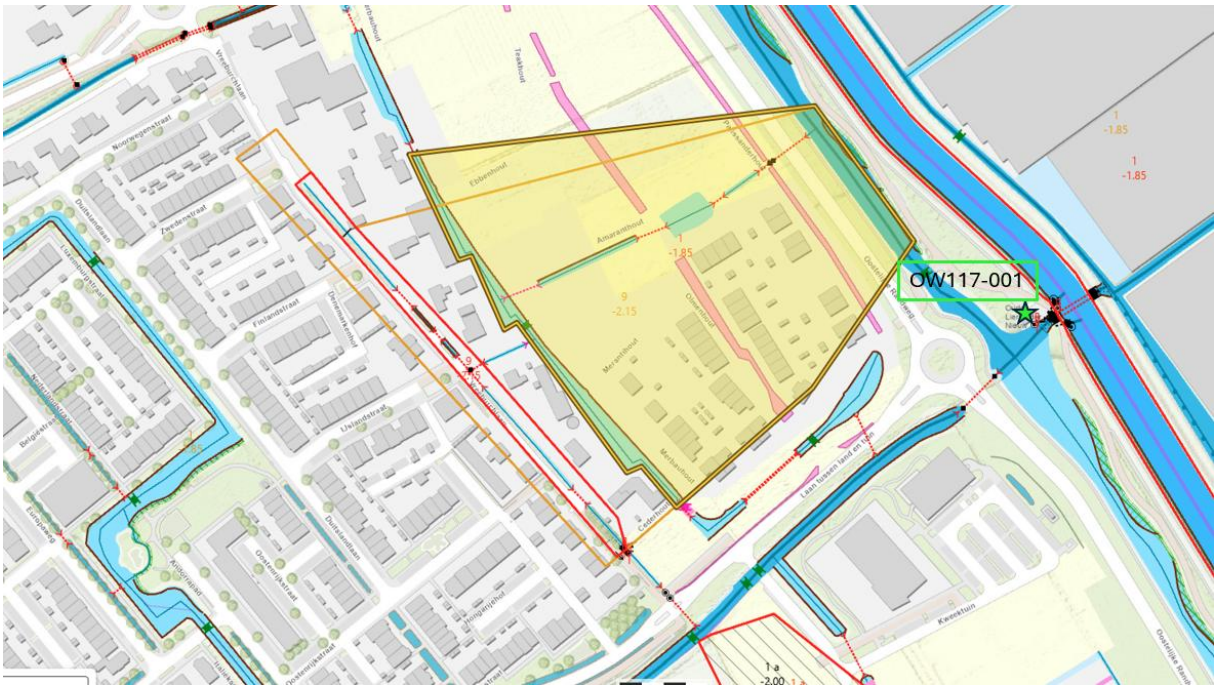
Bij het gemaal Oude Lierpolder (bij meetpunt OW117-001, zie figuur 8) zijn in de periode 2018-2025 waterkwaliteitsmetingen uitgevoerd. De gemeten waarden zijn:

- Stikstof: een gemiddeld gehalte van 3,84 mg/l. Dit is hoger dan de norm van 1,80 mg/l.
- Fosfor: een gemiddeld gehalte van 0,15 mg/l. Deze waarde voldoet aan de norm van 0,30 mg/l.

In het gebied is veel nieuw water gegraven. Door de huidige (bouw)werkzaamheden in het gebied wordt de waterkwaliteit nog negatief beïnvloed. Diverse veranderingen in het gebied zorgen waarschijnlijk voor verbetering van de waterkwaliteit. Deze veranderingen zijn:

- Het verdwijnen van de glastuinbouw
- Nieuw gegraven aaneengesloten watergangen met voldoende diepte
- Natte ecologische zones
- Natuurvriendelijke oevers

[6] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Figuur 8 - *Waterkwaliteitsmeetpunt in het peilgebied 1.*

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

Een deel van peilgebied 9 gaat onderdeel uitmaken van peilgebied 1. De toevoeging van dit gebied aan het bestaande peilgebied 1 is gunstig voor vis. Hierdoor wordt het leefgebied vergroot en zijn er voldoende delen geschikt om te paaien, op te groeien en te overwinteren.

Uitleg bij het peilbesluit van de Oude polder van Pijnacker Peilgebied 3 Tuindershof

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit van de Oude polder van Pijnacker peilgebied 3 Tuindershof

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 6
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 8
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 8
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 9
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 10
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 13
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 15

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van de Oude polder van Pijnacker peilgebied 3 in de wijk Tuindershof verandert van een vast peil van 2,70 m beneden NAP naar een flexibel peil tussen 3,15 m beneden NAP en 3,35 m beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Waterschappen zoals Delfland zijn verplicht om peilbesluiten vast te stellen. En het waterschap moet het waterpeil zo goed mogelijk handhaven.

Er zijn veel verschillende gebieden met een ander waterpeil. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. In het gebied van het hoogheemraadschap van Delfland zijn er ongeveer 700 peilgebieden.

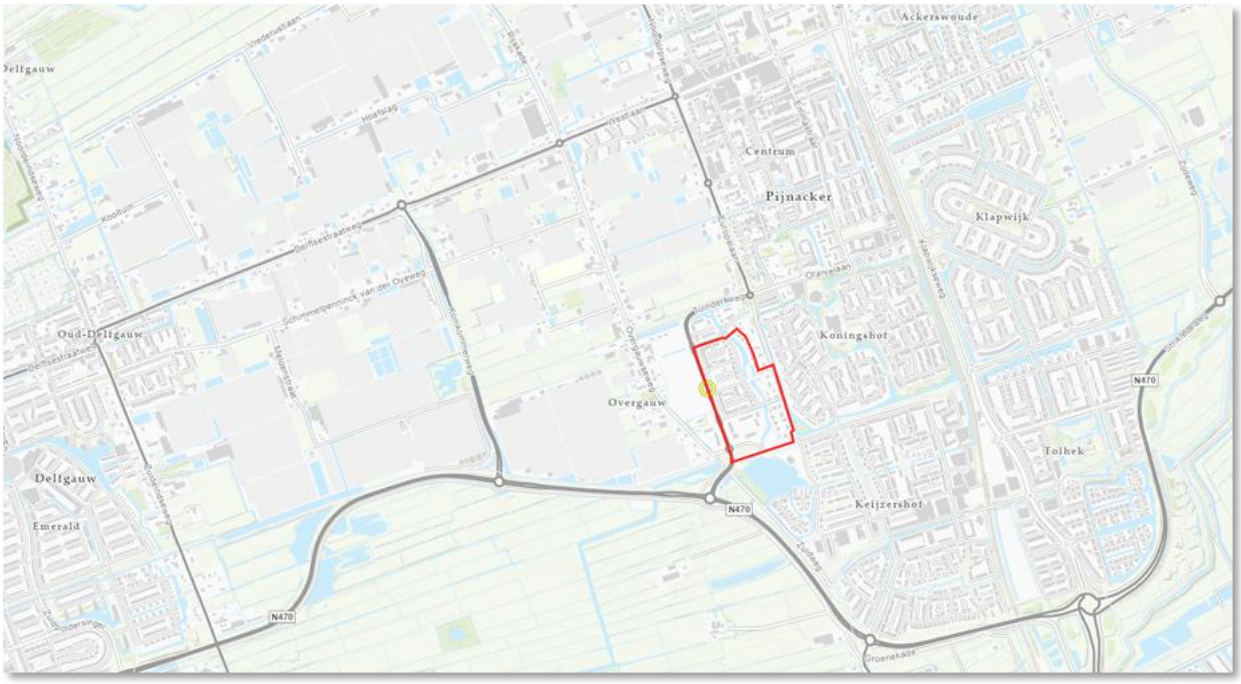
Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit. In de 'beleidsnota Peilbeheer[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden een nieuw waterpeil aan in het noordelijk deel van peilgebied 3 van de Oude polder van Pijnacker. Dit gebied ligt in een groot deel van de nieuwe woonwijk Tuindershof en is ongeveer 12 hectare groot. Het gebied is veranderd van een agrarisch gebied naar een woongebied. De bouw van de wijk is gestart in 2021 en zal naar verwachting in 2026 worden voltooid. Het ligt in de gemeente Pijnacker-Nootdorp aan de zuidzijde van Pijnacker. De volgende straten liggen in het gebied (zie onderstaande afbeelding Figuur 1):

- Anjertuin
- Bromeliatuin
- Chrysanttuin
- Begoniatuin
- Cyclaamtuin
- Fresiatuin
- Leliehof
- Rozenhof
- Tulpenhof
- Van Buijsenlaan (gedeeltelijk)
- Europalaan (gedeeltelijk)

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert

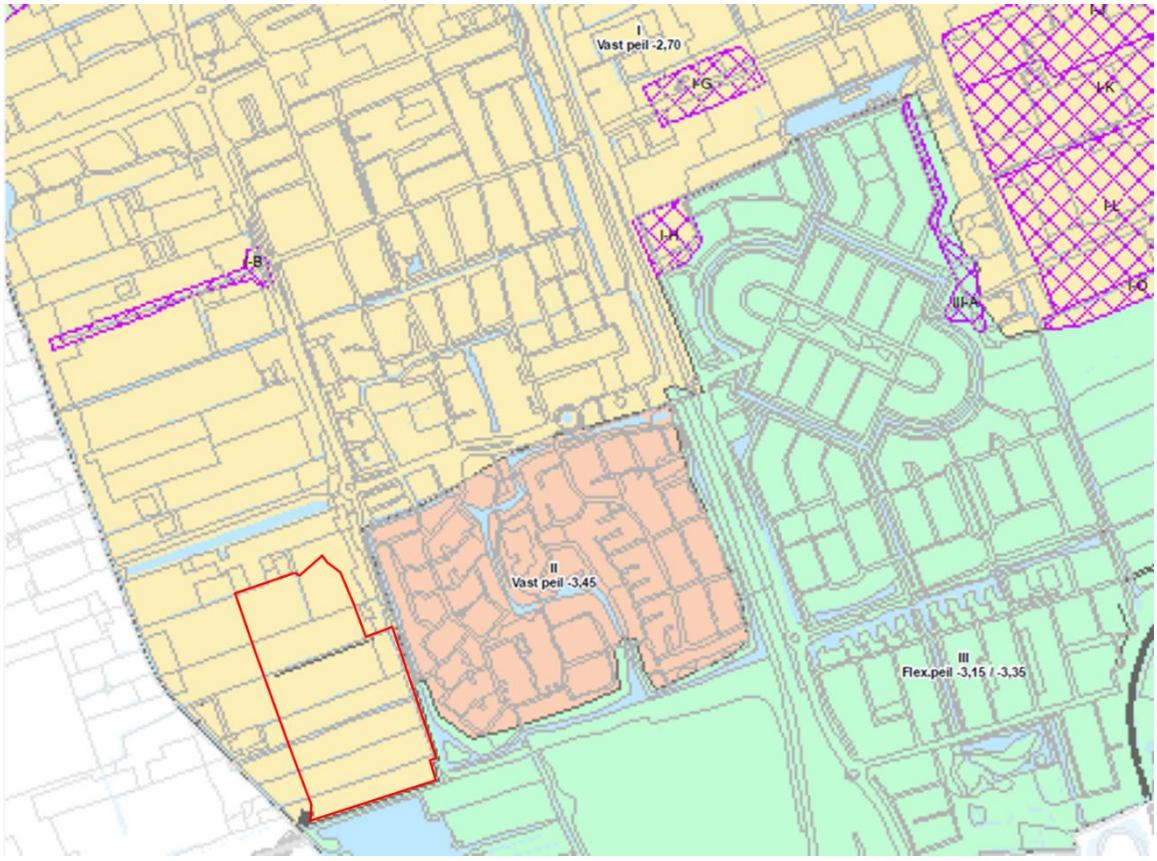
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2011 is een waterpeil voor peilgebied 1 vastgesteld in het peilbesluit[2] Oude polder van Pijnacker. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2. Voor dit peilgebied is een vast waterpeil vastgesteld op 2,70 meter beneden NAP.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Oude polder van Pijnacker uit 2011 (rode lijn: het gebied Tuindershof)

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Bij de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk zijn nieuwe watergangen gegraven. De diepte van de watergangen de hoogte van beschoeiingen en kunstwerken zijn direct op het nieuwe peil gemaakt. Dat nieuwe peil past bij de functie als woonwijk. Bovendien kan er in de nieuwe watergang extra water tijdelijk worden opgeslagen. Als het oude waterpeil zou worden ingesteld dan zou dat een te hoog peil zijn voor de nieuwe woonwijk. Ook zou er geen water opgevangen kunnen worden bij natte omstandigheden. Daardoor zou er wateroverlast in de Oude polder van Pijnacker kunnen ontstaan.[3].

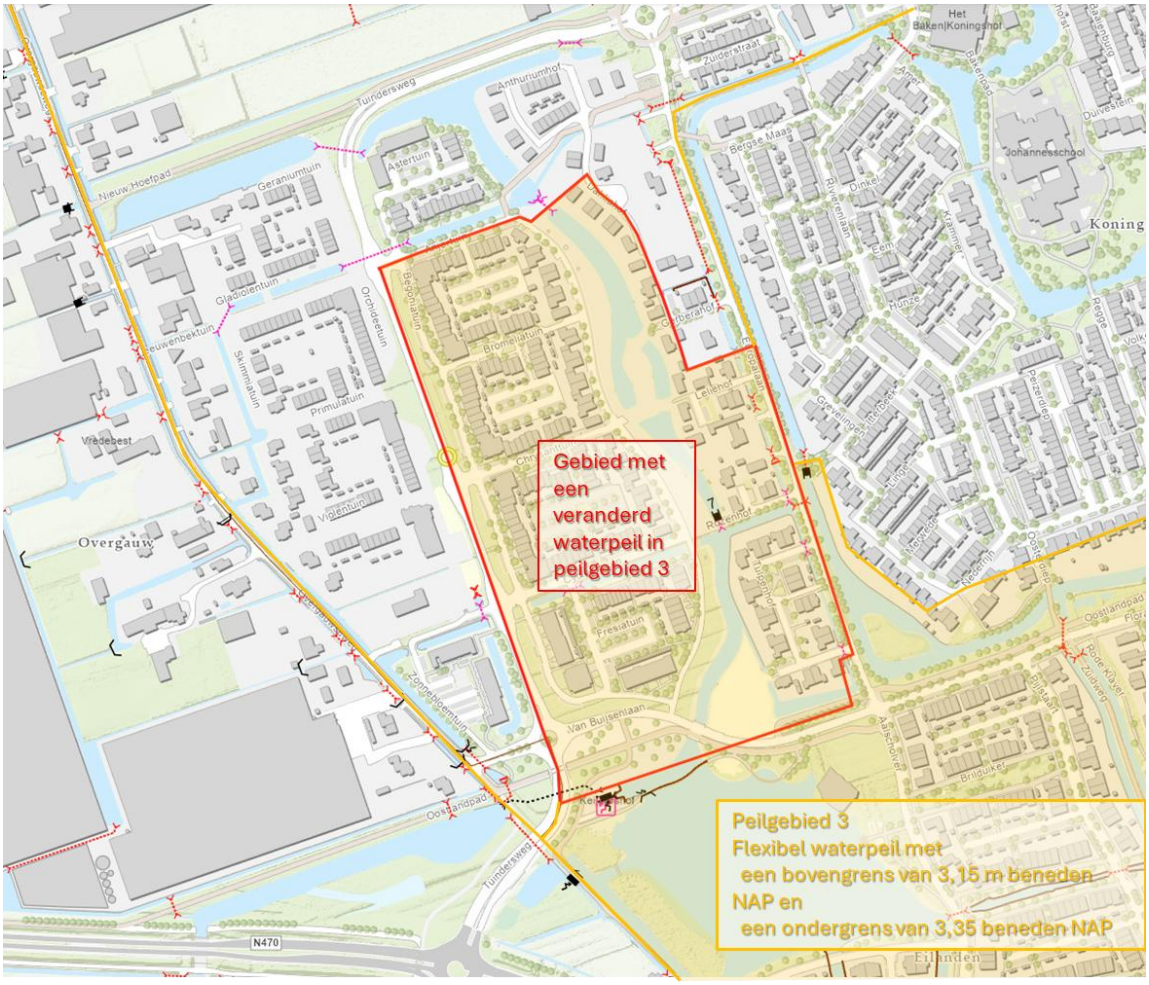
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een flexibel waterpeil met 3,15 meter beneden NAP als bovengrens en 3,35 m beneden NAP als ondergrens. Het nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2011, Peilbesluit Oude polder van Pijnacker

[3] Oppervlaktewaterhuishouding Tuindershof, Gemeente Pijnacker - Nootdorp, 25 juli 2019

acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in Figuur 3 en bijlage 1.

Figuur 3 - Peilenkaart

Bij flexibel peilbeheer mag het waterpeil variëren tussen een laag en een hoog waterpeil. Regen en verdamping zorgen voor schommelingen in het waterpeil. Als het waterpeil onder de ondergrens (laagste waterpeil) komt, laten we water in het gebied stromen. Als het waterpeil boven de bovengrens (hoogste waterpeil) stijgt, voeren we het teveel aan water af via het gemaal Keijzershof[4]. Als er veel regen wordt verwacht, mag het waterpeil alvast zakken.

De watergangen ten noorden van de straat 'Rozenhof' kunnen gebruikt worden om water tijdelijk te bergen. Hierbij kan het water tijdelijk tot 2,47 beneden NAP stijgen.

Schouwpeil
Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 3,35 meter beneden NAP.

Peilverschillen
In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil 0,45 tot 0,65 meter lager.

Maatregelen
Om het nieuwe waterpeil in te stellen hoeft Delfland geen maatregelen te nemen. Alle aanpassingen zijn gedaan bij het ontwikkelen van de nieuwe woonwijk.

[4] Een gemaal pompt water van een lagergelegen gebied naar een hoger gelegen gebied. Dit wordt gedaan om waterstanden op peil te houden.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in het gebied van de wijk Tuindershof (peilgebied 3) wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[5].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Gebiedsfuncties

Het gebied is ingericht voor nieuwe bebouwing en infrastructuur, en met overstorten, drainage, bruggen en steigers. In het hele gebied is goed onderheide bebouwing gebouwd en er zijn nieuwe wegen aangelegd en watergangen gegraven. Het gehele gebied is opnieuw ingericht en opgehoogd.

In de beleidsnota Peilbeheer (lit.5) staat het volgende over deze gebiedsfuncties:

- Bij nieuwbouw adviseert Delfland een drooglegging (het verschil tussen maaiveld en waterpeil) van 120 cm te hanteren om grondwaterproblemen en wateroverlast te voorkomen, nu maar ook voor de toekomst; sommige gebieden kunnen in de loop van de tijd namelijk nog flink zakken en door de klimaatverandering is het noodzakelijk genoeg ruimte te creëren.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit voornamelijk uit zeeklei. In een klein deel van het gebied is veen aanwezig. Dit is in de hoek bij de kruising van de van Buijsenlaan en Europaweg. Zeeklei is matig gevoelig voor bodemdaling en veen is gevoelig voor bodemdaling. Het gebied zakt 0 tot 4 mm/ jaar[6]. Daardoor is naar schatting het bestaande maaiveld sinds het vorige peilbesluit 0 tot 6 cm gezakt. Maar voor de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk is het gebied opgehoogd met 50 tot 100 cm. Daardoor is de oorspronkelijke bodem afgedekt met de ophooglaag.

Vóór de ontwikkeling van Tuindershof is archeologie van het gebied onderzocht**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**. De conclusie van dat onderzoek is dat archeologie geen belemmering oplevert voor de ontwikkeling van Tuindershof[7].

In de beleidsnota Peilbeheer[5] staat het volgende over bodemdaling:

- Peilaanpassing (het volgen van maaivelddaling) wordt niet toegepast tenzij de gebiedsfunctie nadelige effecten ondervindt.

Waterbelangen

[5] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer
[6] www.bodemdalingskaart.nl
[7] site Erfgoed Delft: www.archeologie-delft.nl, team Archeologie

Voor het bepalen van het waterpeil zijn voor Delfland de volgende waterbelangen belangrijk (zie ook bijlage 2):

- Watergangen: het waterpeil moet aansluiten op de hoogten waarop de watergang is aangelegd zodat deze de juiste diepte en breedte heeft.
- Kunstwerken zoals duikers en stuwen: het waterpeil moet aansluiten op de hoogte waarop de kunstwerken zijn aangelegd
- Risico op wateroverlast: in natte omstandigheden moet het water kunnen stijgen en geen problemen veroorzaken
- Risico op watertekort of droogte: in droge perioden moet er voldoende water zijn om het peil te handhaven
- Objecten aan het water: In het gebied komen diverse beschoeiingen, bruggen en steigers voor. Het waterpeil moet aansluiten op de hoogte waarop deze objecten zijn aangelegd.
- Waterkwaliteit, planten en dieren: het nieuwe waterpeil zou de waterkwaliteit niet negatief mogen beïnvloeden.

In de beleidsnota Peilbeheer (lit.5) staat het volgende over de waterbelangen van dit gebied:

- 'Delfland streeft naar zo groot mogelijke peilgebieden. Samenvoegen van peilgebieden wordt bevorderd, tenzij economische of beheertechnische argumenten pleiten voor het tegendeel. Versnippering van peilgebieden wordt tegengegaan, tenzij argumenten zoals vasthouden van water of natuurwaarden pleiten voor het tegendeel.'
- 'De vaste hoogte van overstorten, drainage, bruggen, terrassen en steigers wordt meegenomen in de afweging.'

Waterhuishouding

De watergangen in het gebied Tuindershof komen bij een ander peilgebied dan voorheen. Dit peilgebied wordt bemalen door het gemaal Pijnacker-Zuid. Als er watertekort is, kan er water van peilgebied 1 naar peilgebied 3 stromen. De wijziging van het gebied levert voor de waterhuishouding geen problemen op. Ook is in dit gebied een waterberging aangelegd.

Waterbelang waterkwaliteit en ecologie

Het watersysteem van Tuindershof is aangesloten aan een ander watersysteem dan voorheen. Het gebied heeft nieuwe brede singels gekregen waarin met diepere en ondiepere delen zijn. Deze veranderingen hebben gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie van het gebied. Volgens metingen voldoen de gehalten stikstof en fosfor in het water aan de normen.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de nieuwe en bestaande gebiedsfuncties. Het waterpeil sluit goed aan bij de aanleghoogten van de nieuwe bebouwing en infrastructuur. Het gebied heeft nu een grote drooglegging. Daardoor zal hier geen wateroverlast ontstaan.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen/beperkt problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: waarschijnlijk zijn er in dit gebied geen archeologische resten. Daarom heeft de peilverandering geen gevolgen voor archeologie.
- Tegengaan bodemdaling: het peil wordt meer dan de bodemdaling verlaagd. Daardoor zou de bodemdaling alleen maar kunnen toenemen. Maar daartegenover staat dat het gebied is opgehoogd. Dit compenseert ruimschoots de bodemdaling. Doordat het maaiveld nu hoog genoeg boven het waterpeil is, zijn er in de toekomst geen problemen te verwachten door bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen/beperkt problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Wateroverlast: Delfland en de gemeente hebben de afspraak gemaakt om in dit gebied een zogenaamde gestapelde berging te maken[8]. Bij veel neerslag kan een kunstwerk in de watergang nabij de kruising Rozenhof/ Anjertuin water tegenhouden. Via stuw Dahliahof kan dan water uit peilgebied 1 worden afgelaten in deze berging. Hierdoor wordt er tijdelijk extra water vastgehouden en daardoor komt er minder snel geen wateroverlast voor in peilgebied 1.
- Voorkomen droogte: bij droogte kan via de stuw bij Dahliahof een inlaat langs de Zijdeweg voldoende water worden aangevoerd
- Waterkwaliteit, planten en dieren: het leefgebied voor vis wordt groter door de grotere watergangen, verschillende waterdieptes en omdat er flauwere oevers zijn. Bovendien is het water aangesloten bij een groot peilgebied met een vispassage naar de Zuidpolder van Delfgauw. De verwachting is dat de waterkwaliteit goed blijft, aangezien er geen vervuilingsbronnen bij komen.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Het waterpeil is lager en is nu geschikt voor de nieuwe woonwijk. Verder is het nu mogelijk het water in het gebied Tuindershof vast te houden. Daardoor neemt de kans op wateroverlast in deze polder af.

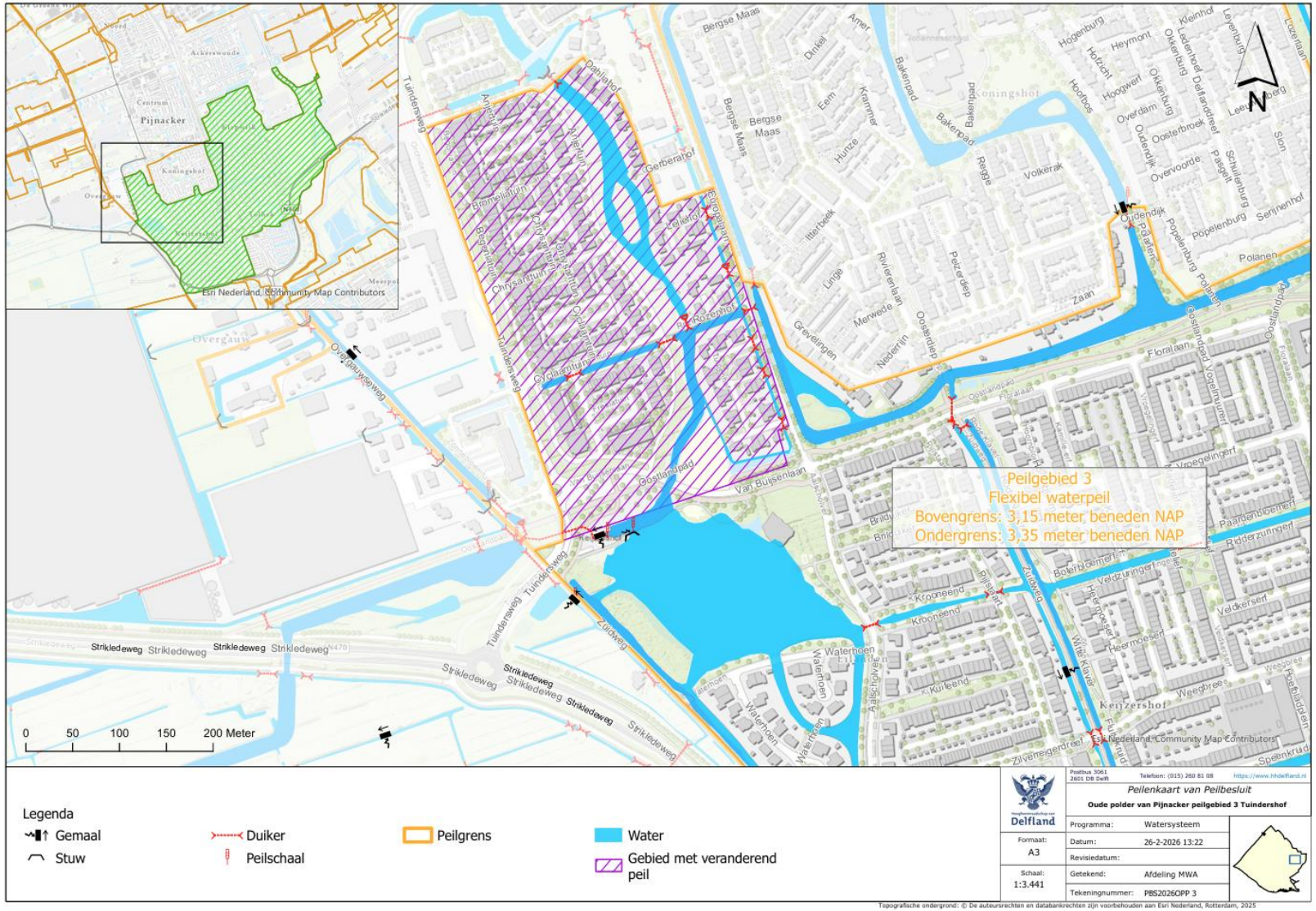
[8] Samenwerkingsovereenkomst Gestapelde Berging Tuindershof te Pijnacker-Nootdorp, Hoogheemraadschap van Delfland en gemeente Pijnacker-Nootdorp, 30 juni 2021

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we al contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

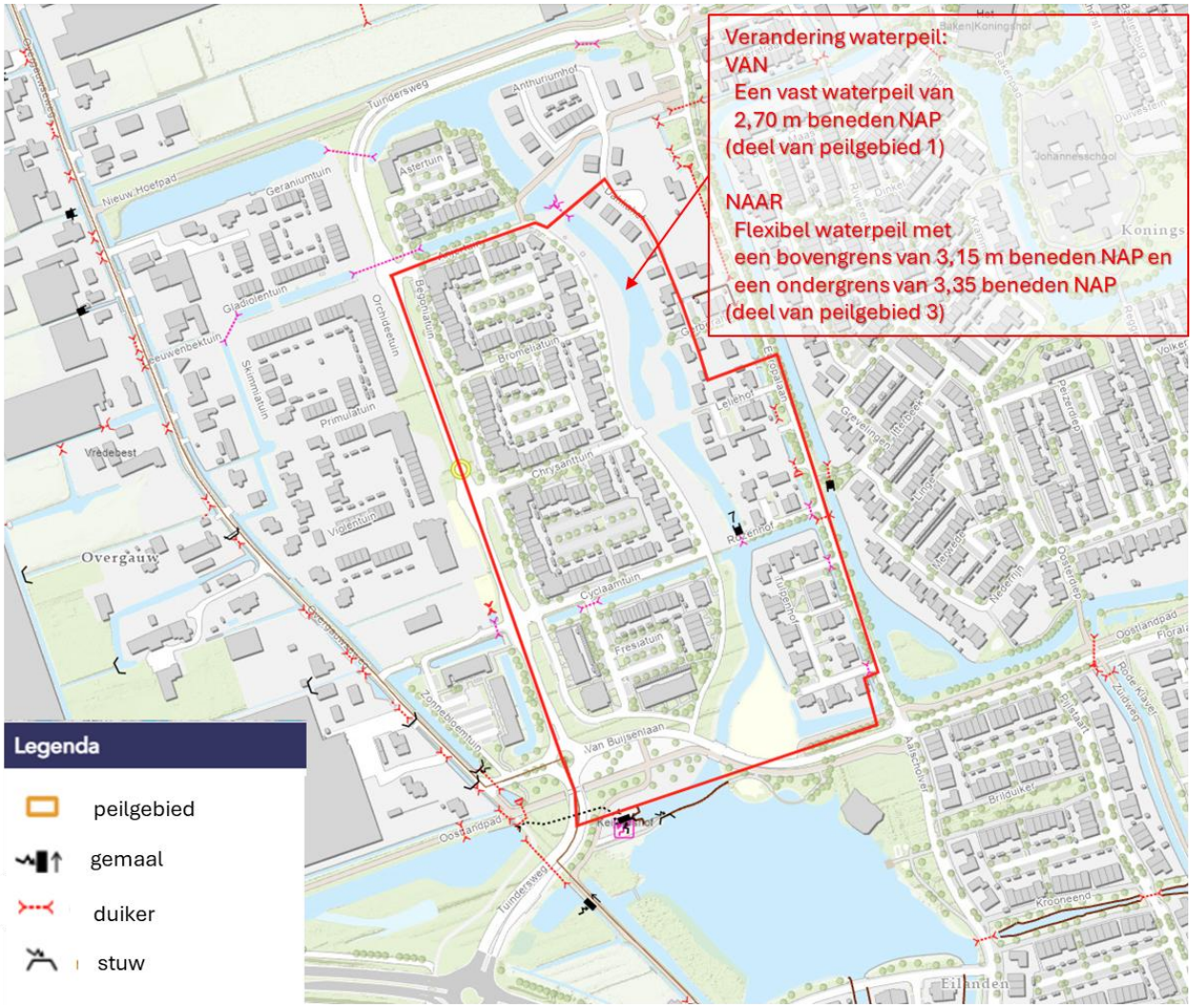
Er zijn meerdere meldingen bij Delfland binnengekomen over het waterpeil. Deze hebben allemaal te maken met bouwwerkzaamheden om het water en zijn direct na de melding opgelost.

Bijlage 1 Peilenkaart

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Voor de veranderingen in en bij de watergangen heeft Delfland in 2019 een vergunning[9] verleend. Nieuwe watergangen zijn al gegraven en staan al op het nieuwe waterpeil.

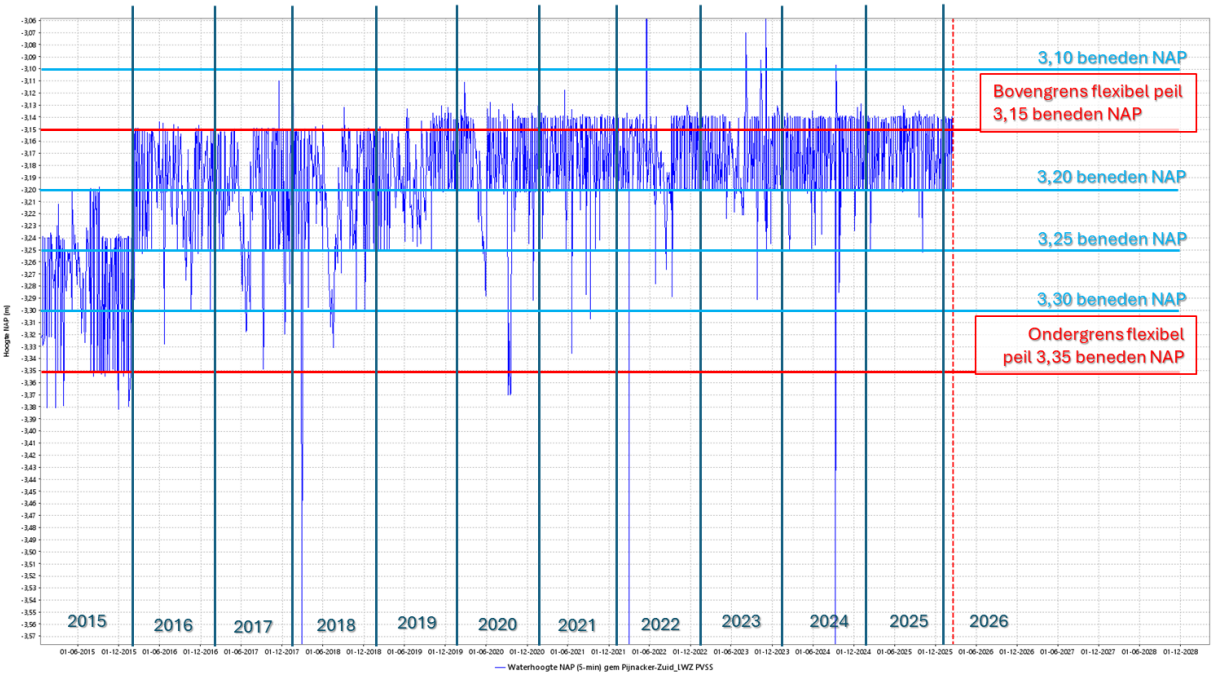
Figuur 4 - Kaart met de nieuwe waterhuishouding

Figuur 4 is een kaartje van het watersysteem. Hier geldt een flexibel peil met een ondergrens van 3,35 en een bovengrens van 3,15 meter beneden NAP. De bedoeling van het flexibele peil is dat het waterpeil door het jaar heen zakt en stijgt tussen de boven en ondergrens. Op het meetpunt bij gemaal Keijzershof aan de Tuindersweg worden waterstanden gemeten van rond de 3,15 m meter beneden NAP. Het water zakt slechts af en toe uit. Deze waterstanden voldoen dus aan het peilbesluit uit 2011.

Het overschot aan water wordt afgevoerd naar gemaal Keijzershof. Dit gemaal maalt het water naar de Zuidpolder van Delfgauw. Via deze polder wordt het water verder afgevoerd naar de boezem van Delfland. Bij droogte kan er water worden ingelaten via een inlaat langs de Zijdweg via de nieuwe stuw aan de Dahliahof worden ingelaten. Bij extreem natte omstandigheden kan het watersysteem van de Tuindershof afgesloten worden door een afsluitbare duiker, waarna er water geborgen kan worden vanuit peilgebied 1 via stuw

[9] Hoogheemraadschap van Delfland, Watervergunning 2019-018427, 12 juni 2020

Dahliahof. Hierdoor wordt het water vastgehouden. Hierbij mag het waterpeil extra stijgen tot NAP -2.47 m.

Figuur 5 - Meetreeks gemeten waterpeilen meetpunt OW000248 bij gemaal Keijzershof

Sinds 2016 wordt de bovengrens van 3,15 meter beneden NAP aangehouden. Het gebied heeft veel water af te voeren, zelfs in droge zomers. Dit komt doordat er veel water van bovenstroomse peilgebieden peilgebied 3 instroomt. Daarom zakt het waterpeil slechts op weinig momenten uit en staat het waterpeil voornamelijk aan de bovengrens.

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[10] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:
- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

- Stikstof: een gehalte van gemiddeld 1,80 mg/l (gemeten op meetpunt OW213B002 nabij het gemaal Pijnacker-zuid)
- Fosfor: een gehalte van gemiddeld 0,19 mg/l (gemeten op meetpunt OW213B002 nabij het gemaal Pijnacker-zuid)
- Zuurstof: een gehalte van gemiddeld 8,8 mg/l (gemeten op meetpunt OW213B002 nabij het gemaal Pijnacker-zuid)

  - Bij twee meetpunten zijn in 2021 fosfaat- en stikstofgehaltes van het water gemeten. De gehaltes voldoen aan de norm.
  - In Tuindershof wordt alle neerslag die op daken en wegen valt, afgevoerd naar watergangen.
  - In peilgebied zijn geen riooloverstorten.

<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

- Door de aanleg van brede singels is het leefgebied voor vis vergroot.
- In dit peilgebied is er een variatie aan diepe en ondiepe delen en er zijn natuurvriendelijke oevers aanwezig zodat delen geschikt zijn voor vis om te paaien, op te groeien en te overwinteren.
- De waterdiepte is gevarieerd (25 tot 40 cm), waardoor het geschikt is voor een beperkt aantal vissoorten.
- Bij gemaal Keijzershof is een vispassage, waardoor vis naar de wateren van de Zuidpolder van Delfgauw kan zwemmen.

[10] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit
Oude polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38
Groenzoom ten noorden van de Meerweg

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit
Oude polder van Pijnacker peilgebied 16 en polder Berkel peilgebied 38
Groenzoom ten noorden van de Meerweg

afdeling MWA, maart 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar komen nieuwe waterpeilen? 4
1.3 Waarom passen we het peilbesluit aan? 4
1.4 Wat staat er verder in deze toelichting? 6
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 7
2.1 Wat was het oude waterpeil? 7
2.2 Welk probleem is er met oude waterpeilen? 8
2.3 Wat worden de nieuwe waterpeilen? 10
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 14
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze peilgebied 16 en 38? 14
3.2 Welke waterpeilen zijn er afgewogen van de peilgebieden 16 en 38? 17
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 20
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 21
Bijlage 1 Peilenkaarten 22
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 24
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 29

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In deze toelichting leggen we uit waarom het waterpeil in de Groenzoom ten noorden van de Meerweg verandert (zie Figuur 1).

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar komen nieuwe waterpeilen?

We gaan het nieuwe waterpeil instellen in het natuur- en recreatiegebied de Groenzoom voor het gedeelte ten noorden van de Meerweg. Het gebied is 181 hectare groot. De gebiedsdelen Klapwijkse knoop en Bergboezem horen hier niet bij. Het gebied bestaat uit twee peilgebieden (zie Figuur 1):

- Peilgebied 38 van de polder Berkel in de gemeente Lansingerland en
- Peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker in de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

We leggen uit wat de nieuwe waterpeilen zijn voor deze gebieden en waarom deze waterpeilen goed bij deze gebieden passen.

1.3 Waarom passen we het peilbesluit aan?

In 2010 is gestart met de aanleg van de Groenzoom en in 2016 is het gebied officieel geopend. Er zijn twee peilbesluiten gemaakt voor de Groenzoom: één voor het noordelijke deel in 2011 en één voor het zuidelijke deel in 2018. Er zijn meerdere redenen om deze peilbesluiten aan te passen:

1. De gemeente Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp hebben initiatief genomen om het waterpeil in de Groenzoom te onderzoeken. Het doel is uit te zoeken welk peil het beste is voor de natuur en de waterkwaliteit. De gemeenten, Delfland en enkele belangenpartijen hebben dit onderzoek en dit peilbesluit besproken. De uitkomsten zijn gebruikt in dit nieuwe peilbesluit.

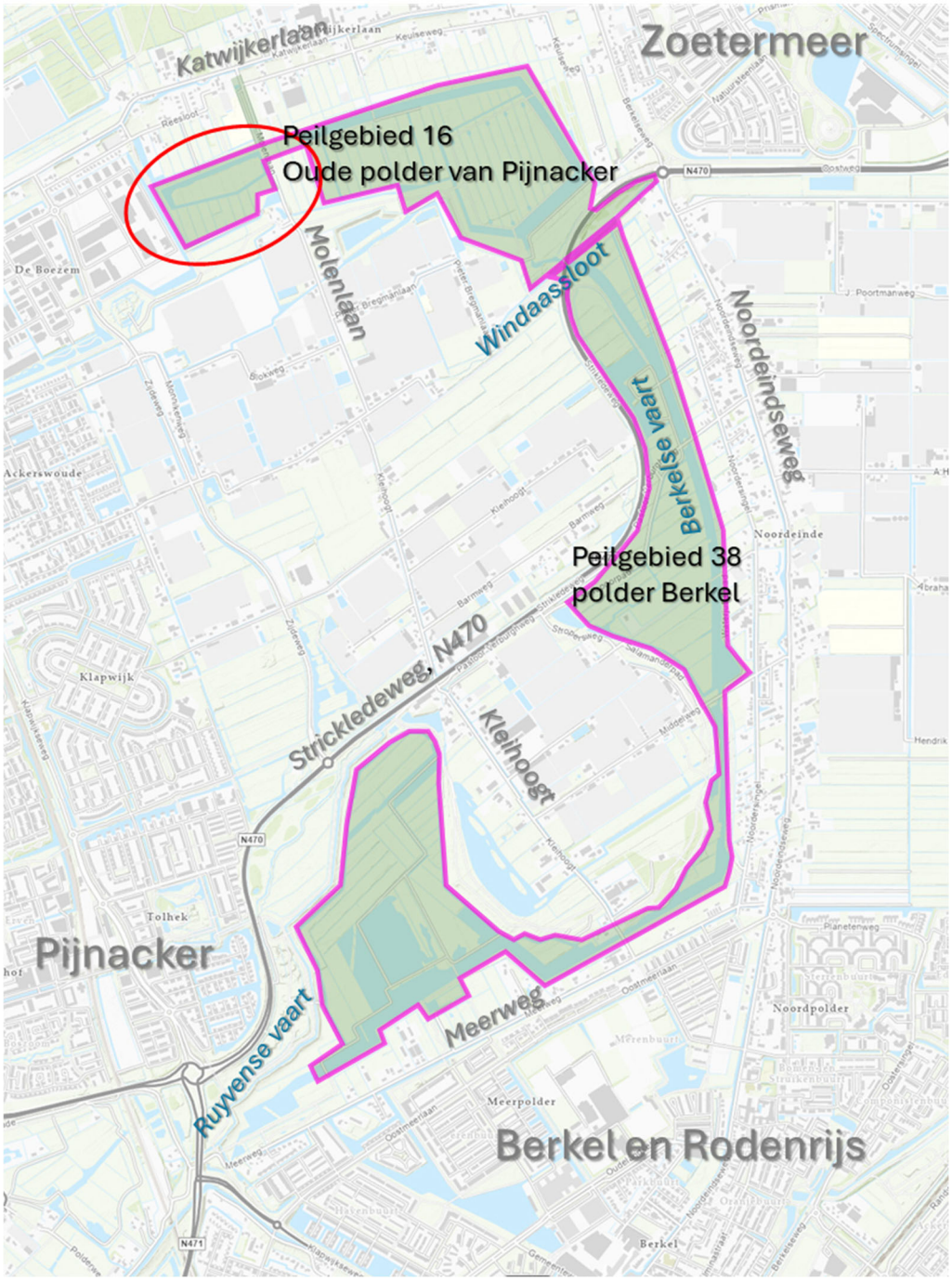
2. Een deel van het Groenzoom gebied was nog niet helemaal voltooid. Aan de westzijde van de Molenlaan ontbreekt de verbinding met het water aan de oostzijde van de Molenlaan. Het westelijke gebied heeft tot nu toe een eigen aanvoer- en afvoerpunt van het water. De gemeente heeft een plan om het water van beide gebiedsdelen te verbinden met een nieuw stuk watergang en een duiker onder de Molenlaan. Voor dit plan heeft Delfland in 2025 een vergunning verleend[2]. In de komende jaren zal dit plan worden uitgevoerd. Hierdoor kan Delfland het waterpeil op dezelfde manier regelen als in de rest van peilgebied 38. De begrenzingen van dit gebied komen niet overeen met het oude peilbesluit. In dit nieuwe peilbesluit worden de grenzen aan de werkelijke peilgrenzen aangepast.

3. In de twee peilbesluiten zijn niet dezelfde waterpeilen vastgelegd. Maar deze waterpeilen moeten juist wel hetzelfde zijn omdat de wateren van het gebied met

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

[2] Vergunning Z-24-112978, Hoogheemraadschap van Delfland, 4 juni 2024

elkaar in verbinding staan. In 2013 is heeft Delfland een vergunning[3] verleend voor het aanpassen van de waterhuishouding in het Groenzoomgebied van de Oude polder van Pijnacker. Hierin zijn de peilgrenzen en de peilen ook aangepast ten opzichte van het peilbesluit van 2011. Die peilen komen wel overeen met de peilen het peilbesluit van polder Berkel. De volledige uitvoering van de werken volgens de vergunning zullen binnenkort plaatsvinden (zie punt 2).

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert rode cirkel: aan de Groenzoom gekoppelde gebied ten westen van de Molenlaan

[3] Watervergunning 10622796/ 1251288, Hoogheemraadschap van Delfland 17 juni 2013

1.4 Wat staat er verder in deze toelichting?

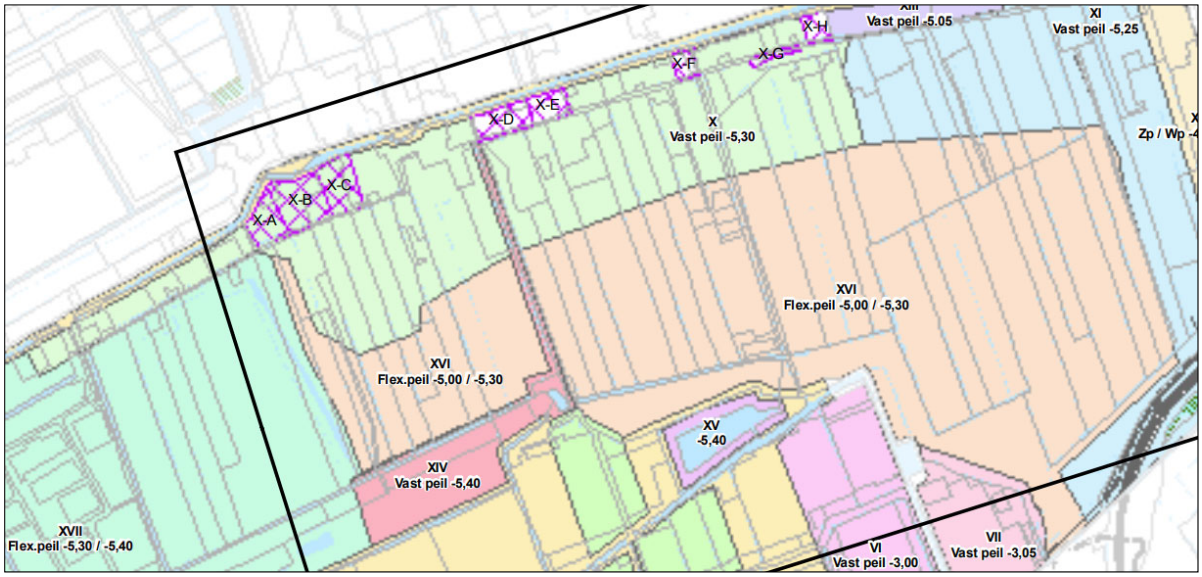
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude waterpeil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor de nieuwe waterpeilen. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2011 is het waterpeil voor de peilgebieden 10, 14 en 16 van de Oude polder van Pijnacker vastgesteld in een peilbesluit[4]. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2. Voor deze peilgebieden zijn toen de volgende waterpeilen vastgesteld:

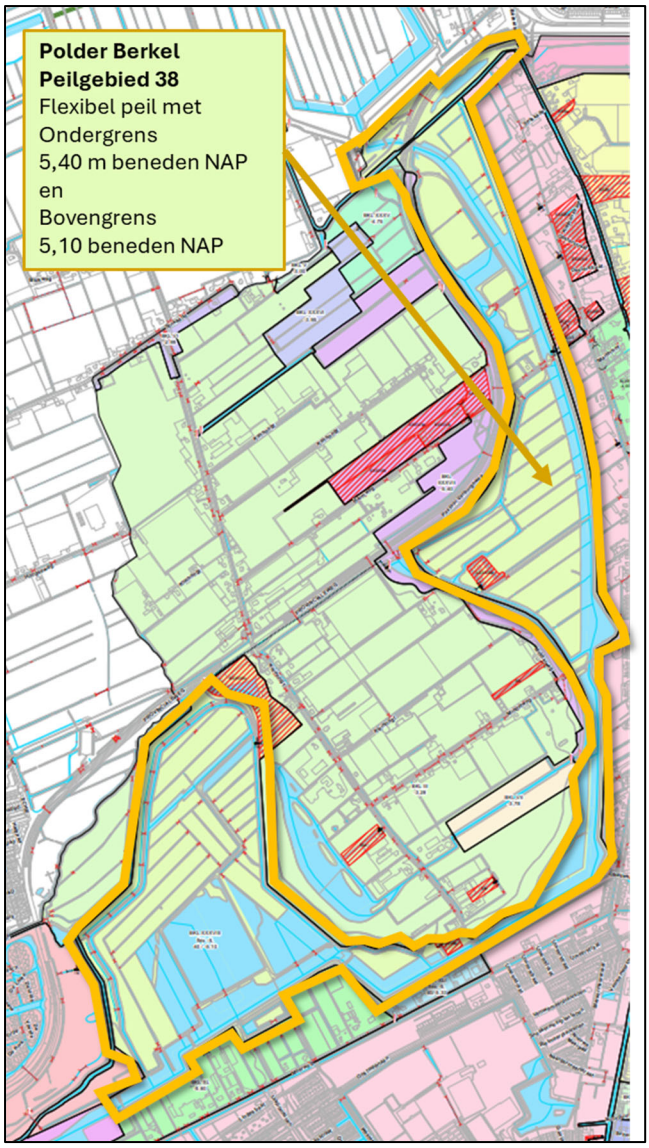
- Voor peilgebied 10 (X) een vast waterpeil van 5,30 meter beneden NAP,
- Voor peilgebied 14 (XIV) een vast waterpeil van 5,40 meter beneden NAP en
- Voor peilgebied 16 (XVI) is een flexibel waterpeil vastgesteld. Het waterpeil mag op en neer bewegen tussen een ondergrens van 5,30 meter beneden NAP en een bovengrens van 5,00 meter beneden NAP. Als het waterpeil lager wordt dan de ondergrens, moet er water worden aangevoerd. Als het waterpeil hoger wordt dan de bovengrens, moet er water worden afgevoerd.

Figuur 2 Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Oude polder van Pijnacker uit 2011

De waterhuishouding van de Groenzoom (peilgebied 16) is verbonden met peilgebied 38 van polder Berkel (zie Figuur 3). Voor peilgebied polder Berkel is een flexibel waterpeil met een bovengrens 5,10 meter beneden NAP en een ondergrens van 5,40 meter onder NAP vastgesteld. Dit waterpeil sluit niet aan op dat van peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker.

[4] Hoogheemraadschap van Delfland, 2011, Peilbesluit Oude polder van Pijnacker

Figuur 3 Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder Berkel uit 2018 (oranje lijn: begrenzing van peilgebied 38)

2.2 Welk probleem is er met oude waterpeilen?

In het peilgebied van de Groenzoom voldoen de waterpeilen van de oude peilbesluiten niet meer doordat:

1. *Aanvoer van water uit de binnenboezem heeft een de negatieve invloed op de waterkwaliteit*
   Bij het huidige peilbeheer moet in de zomermaanden water worden ingelaten uit de binnenboezem van Berkel. Het inlaatwater heeft een negatieve invloed op de waterkwaliteit. Een grotere peilschommeling bespaart water en kan zorgen voor een betere ontwikkeling van oevervegetatie.

2. *Kansen zijn voor meer weidevogels*
   Om meer gebieden geschikt te maken als broedgebied voor weidevogels zou het gebied in het voorjaar natter mogen zijn.

3. *Kansen en risico's zijn bij de bovengrens van 5,00 m beneden NAP*
   Een bovengrens van 5,00 meter beneden NAP heeft zowel kansen als risico's.
   De kansen:

3a) Bodem langer vochtig in een droog voorjaar, dit is gunstig voor weidevogels en vochtig hooiland
3b) Er is minder of geen inlaat nodig van gebiedsvreemd water van mindere kwaliteit.
3c) Voor de ontwikkeling van moeras is het gunstig dat meer oppervlak onder invloed komt van oppervlaktewater;
3d) Er komen meer geschikte groeiplaatsen voor vochtminnende soorten;

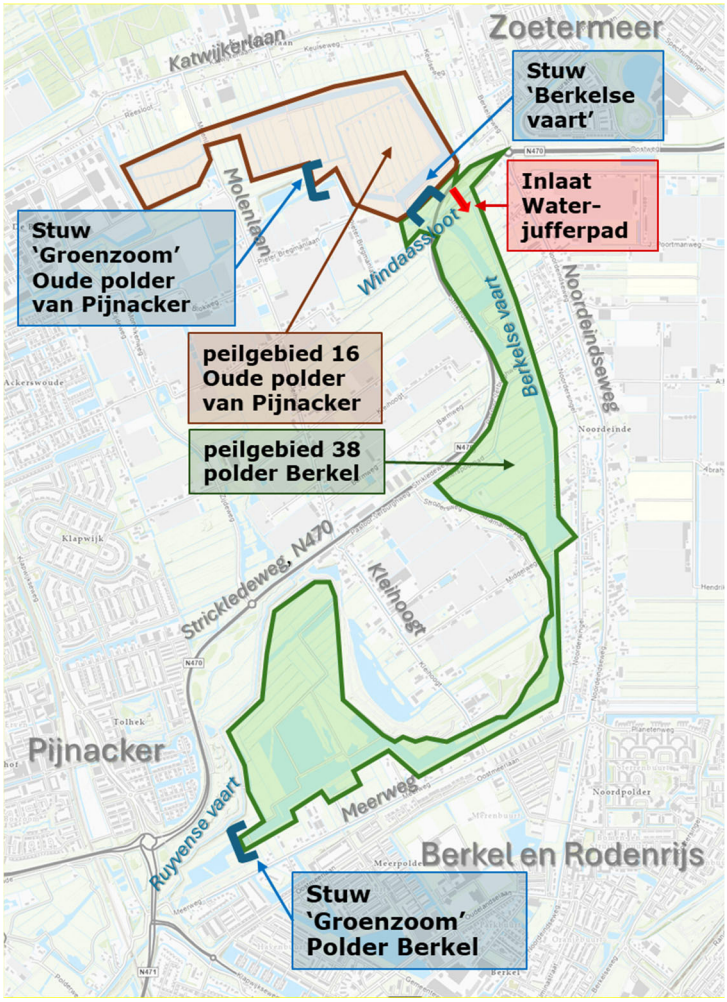
De risico's:

3e) Als het maaiveld langdurige onder water staat dan kan fosfaat uit de bodem vrij komen. Dit kan ervoor zorgen dat het oppervlaktewater en de bodem extra voedselrijk wordt.
3f) Diepe en langdurige plas-dras heeft een aantrekkende werking op ganzen. Dit is niet wenselijk aangezien het gebied dicht bij een luchthaven ligt.
3g) Voor de 'Vochtig hooiland' en 'Glanshaverhooiland' is het minder goed
3h) De beheerkosten kunnen oplopen

4. *Er een wateraanvoerprobleem bij de ondergrens is*
   De ondergrens van 5,40 beneden NAP is te laag om water op te kunnen malen voor een klein gebied aan de Meerweg. In de praktijk wordt daarom al bij een waterpeil van 5,33 meter beneden NAP water ingelaten.

5. *Er twee peilbesluiten voor de Groenzoom boven de Meerweg zijn: één voor de noordelijke deel en één voor het zuidelijke deel. In deze twee peilbesluiten zijn niet dezelfde waterpeilen vastgelegd.*
   Het doel van Delfland is om zo groot mogelijke peilgebieden te hebben. Het waterbeheer is daardoor eenvoudiger en beter te beheersen. En in zo'n groot peilgebied kunnen planten en dieren zoals vissen zich door het gehele gebied verplaatsen. Voor dit gebied is daarom het doel om één peilgebied te hebben waarin we hetzelfde waterpeil beheren.

6. *De begrenzing van het peilbesluit niet meer klopt.*
   In het deel van de Oude polder van Pijnacker worden twee delen van de Groenzoom met elkaar verbonden. Hierbij gaat het om een deel ten oosten van de Molenlaan verbonden wordt met het deel ten westen van de Molenlaan (zie Figuur 4). Hierbij is een ontbrekend stuk van de Berkelse vaart gegraven en wordt er een duiker onder de Molenlaan gemaakt. De uitbreiding is anders dan in het oude peilbesluit staat aangegeven. Eén gebied bij de Molenlaan zou daardoor volgens het peilbesluit een te laag waterpeil moeten krijgen.

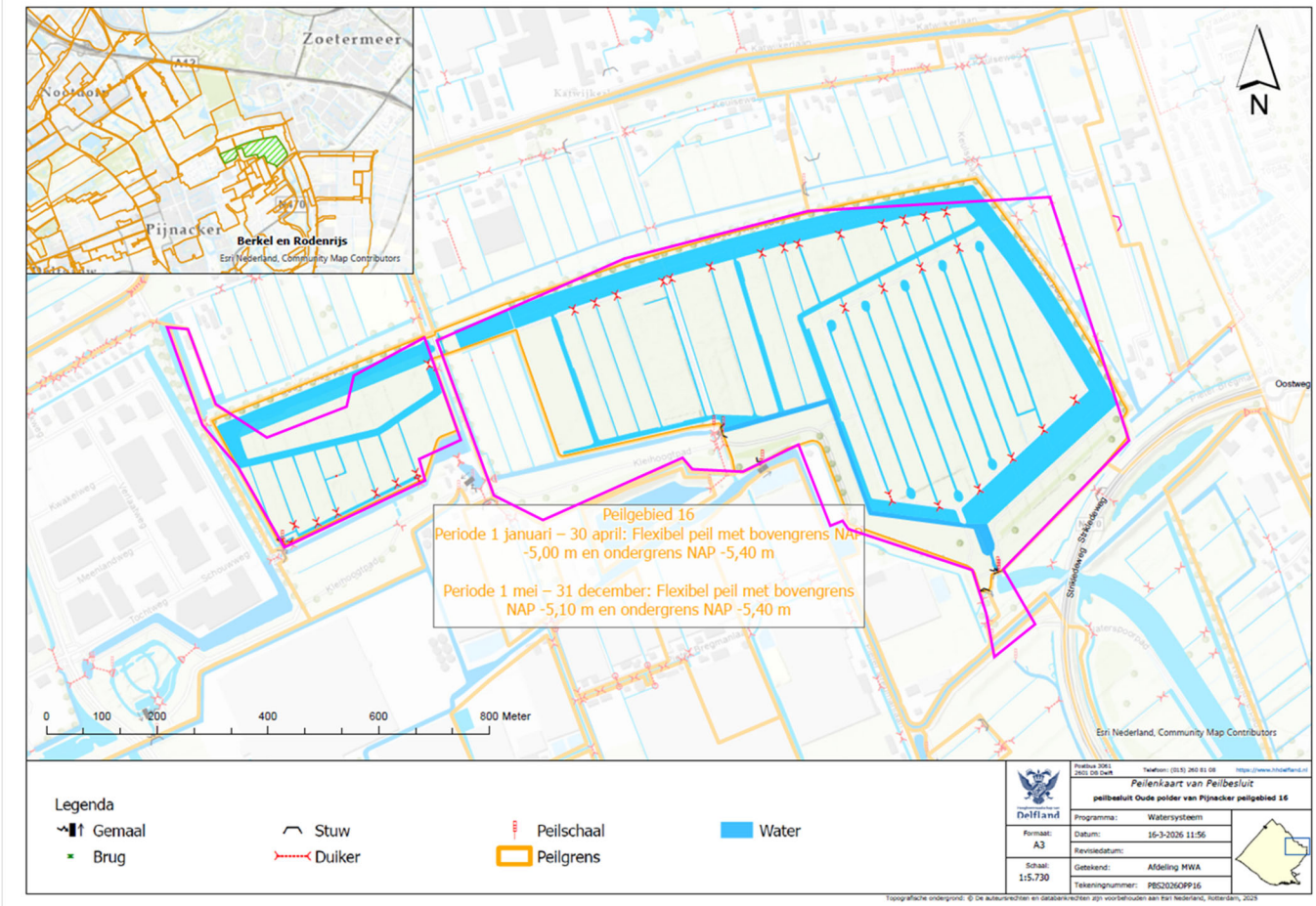

Figuur 4 Watersysteem Groenzoom ten noorden van de Meerweg

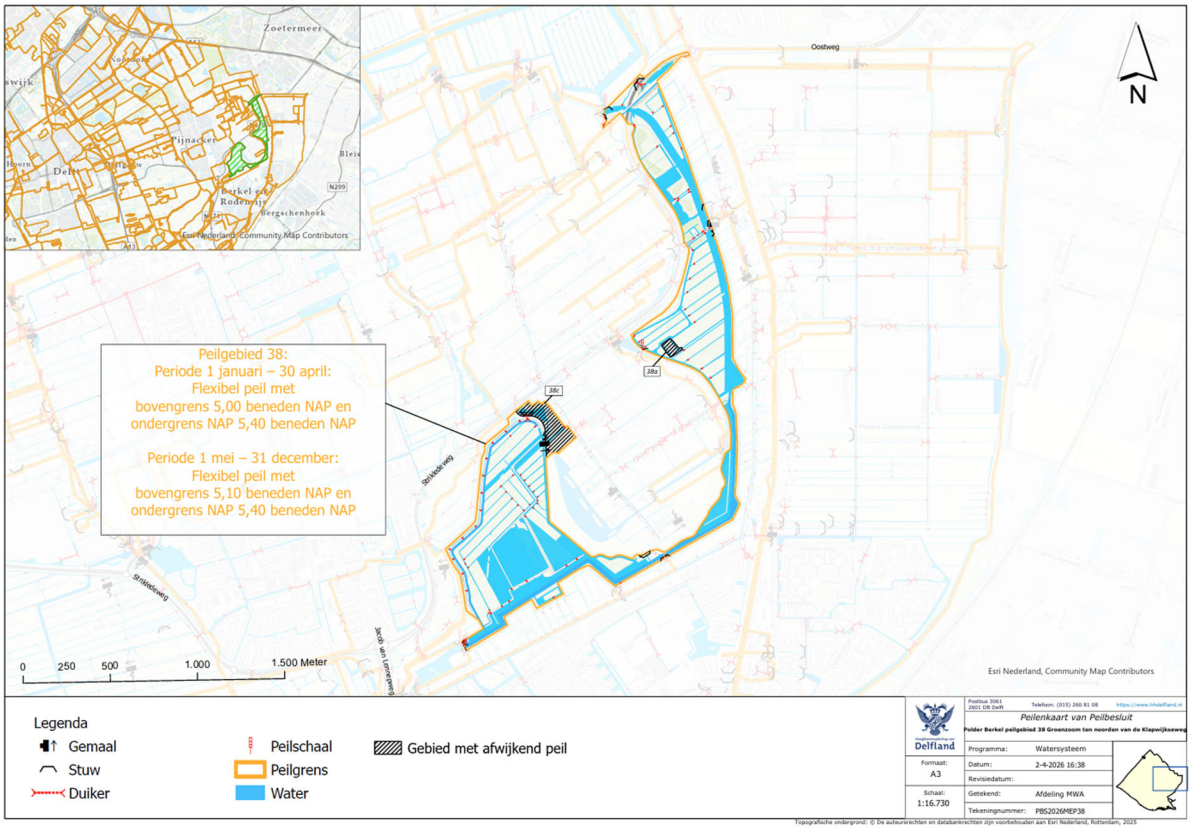
2.3 Wat worden de nieuwe waterpeilen?

We kiezen voor de periode 1 januari tot en met 30 april een flexibel peil met een bovengrens van 5,00 m beneden NAP en een ondergrens van 5,40 m beneden NAP. Voor de rest van het jaar, de periode van 1 mei tot en met 31 december, kiezen we voor een flexibel peil met een bovengrens van 5,10 m beneden NAP en een ondergrens van 5,40 m beneden NAP.

Dit nieuwe waterpeil geldt voor zowel peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker als voor peilgebied 38 van polder Berkel. We kiezen voor twee peilgebieden omdat er tussen de twee polders er een stuw staat die bij de afvoer van water aan de bovengrens de twee delen van elkaar scheidt. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in Figuur 5, Figuur 6 en bijlage 1.

Figuur 5 Peilenkaart peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker roze lijnen: begrenzing peilbesluit 2011

Figuur 6 Peilenkaart peilgebied 38 van polder Berkel

Bij flexibel peilbeheer mag het waterpeil variëren tussen een laag en een hoog waterpeil. Regen en verdamping zorgen voor schommelingen in het waterpeil. Als het waterpeil onder de ondergrens (laagste waterpeil) komt, laten we water in het gebied stromen. Als het waterpeil boven de bovengrens (hoogste waterpeil) stijgt, voeren we het teveel aan water af via de stuwen bij het Tolhekpad en Kleihoogtpad (zie Figuur 4).

Schouwpeil
Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 5,40 meter beneden NAP in zowel peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker als in peilgebied 38 van de polder Berkel.

Peilverschillen
In Tabel 1 is te zien waar en hoeveel het waterpeil wijzigt in de twee gebiedsdelen. Daarnaast zijn verschillen in de begrenzing van peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker te zien op Figuur 5. Voor peilgebied 38 van polder Berkel zijn er geen grenswijzigingen in vergelijking met het vorige peilbesluit.

Tabel 1 Overzicht oude en nieuwe peilen en peilverschillen (alle peilen in meters t.o.v. NAP)

Peilgebied of gedeelten van peilgebieden	Peil peilbesluit 2011 of 2018	Nieuwe peil	Peilverschil tussen oud en nieuw peil
Oude polder van Pijnacker peilgebied 16	Flexibel peil met bovengrens 5,00 m beneden NAP en ondergrens 5,30 m beneden NAP Voor twee kleine delen: vast peil 5,40 en 5,30 m beneden NAP	Flexibel peil met bovengrens 5,00 m beneden NAP (1 jan t/m 30 apr) en bovengrens 5,10 m beneden NAP (1 mei t/m 31 dec) en ondergrens 5,40 m beneden NAP (hele jaar)	0 tot 10 cm lagere bovengrens en 10 cm lagere ondergrens Voor de kleine delen: tussen 0 en 30 cm en tussen 10 cm lager en 20 cm hoger
polder Berkel peilgebied 38	Flexibel peil met bovengrens 5,10 m beneden NAP en ondergrens 5,40 m beneden NAP		0 tot 10 cm hogere bovengrens

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen moet het molentje op de krusing van Kleihoogt en Lepelaarspad worden aangepast.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in het gebied wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[5].

We kiezen voor de periode 1 januari tot en met 30 april een flexibel peil met een bovengrens van 5,00 m beneden NAP en een ondergrens van 5,40 m beneden NAP. Voor de rest van het jaar, de periode van 1 mei tot en met 31 december, kiezen we voor een flexibel peil met een bovengrens van 5,10 m beneden NAP en een ondergrens van 5,40 m beneden NAP. Dit nieuwe waterpeil geldt voor zowel peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker als voor peilgebied 38 van polder Berkel. Dit nieuwe peil past goed bij de gebiedsfuncties natuur en recreatie en is goed voor de waterkwaliteit en ecologie. De afweging en gevolgen beschrijven we verder in dit hoofdstuk.

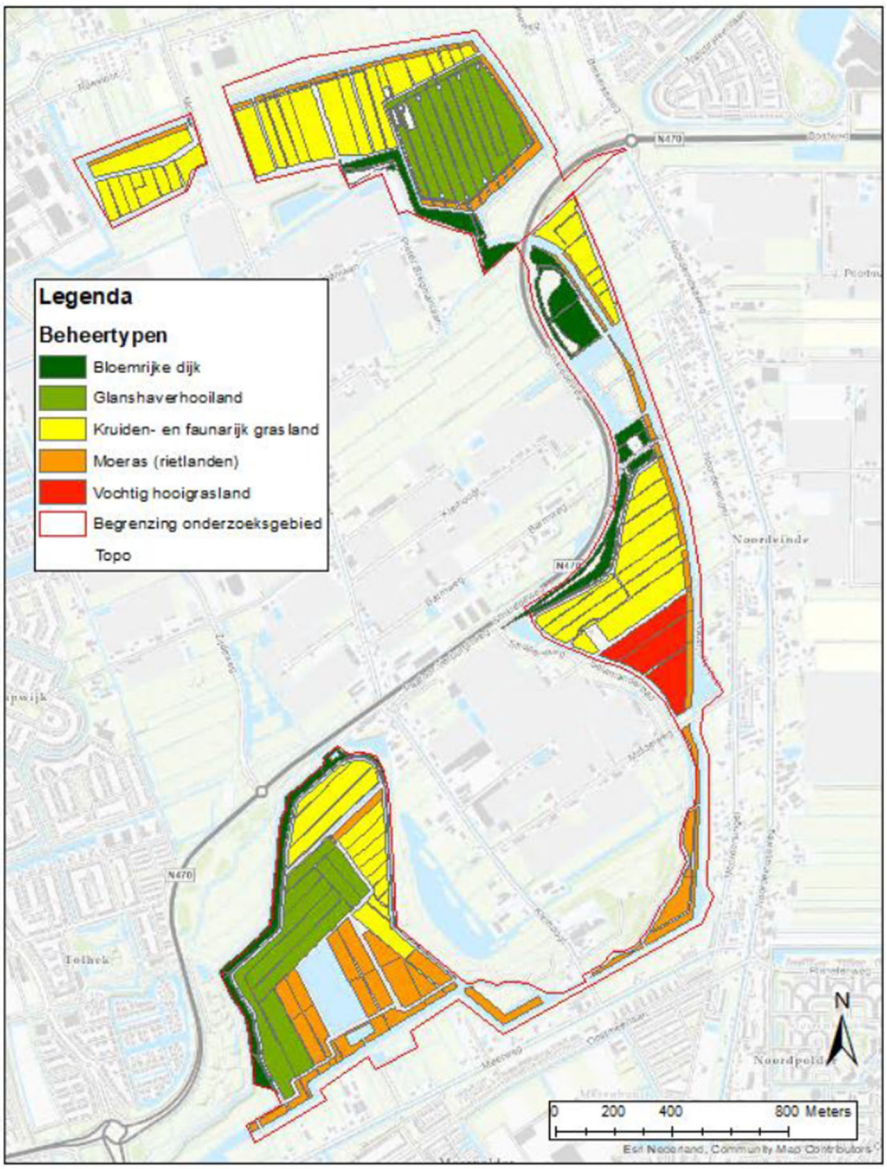
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze peilgebied 16 en 38?

Gebiedsfuncties
De Groenzoom bestaat uit twee peilgebieden: peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker en peilgebied 38 van de polder Berkel. Deze peilgebieden zijn ingericht voor natuur en recreatie:

Gebiedsfunctie natuur: Over het algemeen is een nat gebied gewenst met waterpeilen die in de loop van het seizoen op en neer bewegen. Het doel is om de volgende vijf natuurtypen in stand te houden (zie Figuur 7): bloemrijke dijk, kruidenrijk- en faunarijk grasland, glanshaverhooiland, vochtig hooiland en moeras (rietland). Deze natuur bestaat uit kruidenrijke graslanden, rietkragen, waterplantzones en slikken.
In 2023 en 2024 is onderzocht welke waterpeilen het beste zijn voor de natuur in de Groenzoom[6]. De verschillende natuurtypen kunnen enige tijd tegen water op maaiveld of tegen droogte. Het natuurtype moeras moet grotendeels onder water staan maar het zakken van het waterpeil in de zomer is belangrijk voor de oeverplanten. In het onderzoek staan de volgende adviezen:

- Beperk het inlaten van water tot een minimum.
- Niet verhogen van de bovengrens van 5,10 meter beneden NAP. Gebieden die nu nog boven het waterpeil liggen kunnen bij een hogere bovengrens langdurig onder water komen te staan. Dan kan er te veel aan de bodem gebonden fosfaat uit de bodem in water oplossen. Daardoor wordt de bodem en het oppervlaktewater te voedselrijk.
- Een plaatselijke verhoging van het waterpeil kan gunstig zijn voor de ontwikkeling van natuur. De effecten moeten wel verder worden onderzocht.

[5] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer
[6] Bevindingen monitoringsjaar 2025 landschapsecologische systeemanalyse Groenzoom, 24 november 2025, ATKB in opdracht van Gemeente Lansingerland

Figuur 7 Natuurtypen

Gebiedsfunctie recreatie: paden, wegen en recreatieve voorzieningen zoals bankjes zijn hoger aangelegd dan de rest van de omgeving waardoor deze droog genoeg staan voor de hoge waterpeilen. Voor de kanoroute is het belangrijk dat het noordelijke en zuidelijke deel van de Berkelse vaart in open verbinding staan.

Gebiedsfunctie stedelijk gebied: huizen en wegen

In het peilgebied 38 van polder Berkel staan 3 huizen:
Kleihoogt 1, Pastoor Verburghweg 14 en Stropersweg 5. Voor deze huizen is het belangrijk dat de huizen met de bijbehorende terreinen voldoende droog blijven bij de hoogste waterpeilen. Het huis aan de Kleihoogt 1 staat meer dan 120 cm boven het waterpeil en het omringende terrein ligt minstens 80 cm boven het waterpeil. Het huis aan de Verburghweg 14 staat meer dan 120 cm boven het waterpeil en het omringende terrein ligt minstens 50 cm boven het waterpeil. Deze huizen en terreinen staan daarmee hoog genoeg om droog te blijven bij het hoogste waterpeil. Bovendien hebben deze huizen een naastgelegen sloot waardoor het terrein goed daarop kan afwateren.
Stropersweg 5 ligt in peilgebied 38 maar heeft een gebied met een eigen peil (gebied met afwijkend peil 38b). Dit gebiedje wordt beschreven in bijlage 2.

Het gebied wordt doorsneden door een aantal wegen: Middelweg, Pastoor Verburghweg, Kleihoogt en Strickledeweg (N470). De wegen liggen allemaal voldoende hoog boven het waterpeil om schade door opvriezing te voorkomen. Er zijn ook veel recreatieve wandel- en fietspaden. Deze zijn beschreven onder de functie recreatie.

Bodem en archeologie
De bodem in het gebied bestaat deels uit moerige grond en deels uit zeeklei[7]. Dit soort bodem is matig gevoelig voor bodemdaling. Als het waterpeil lager wordt kan dat extra bodemdaling veroorzaken. Er zijn geen locaties bekend met archeologische resten. De kans dat er archeologische resten in de bodem zitten is laag

Waterbelangen
Voor het bepalen van het waterpeil vindt Delfland de volgende punten in het gebied belangrijk:

- Waterkeringen: Waterkeringen moeten voldoende stabiel blijven. De waterstand aan de kant van de polder mag daarom niet te veel gaan afwijken van normaal. In dit gebied zijn de volgende 'regionale waterkeringen':
    - Langs het Kleihoogtpad aan de zuidzijde van peilgebied 16.
    - Aan beide zijden van de Windaassloot het Negenhovensepad aan de noordzijde van peilgebied 38 Waterkeringen moeten voldoende stabiel blijven.
    - Langs de Ruyvense vaart aan de westzijde van peilgebied 38.

  Als er langs de grens van een peilgebied geen waterkeringen is dan is er een zogenaamde 'peilscheiding'. Die moet ervoor zorgen dat het water niet van het ene peilgebied naar het andere kan lopen. In de Groenzoom zijn deze peilscheidingen goed zichtbaar als een dijkje waarop een wandelpad ligt (Argusvlinderpad, Tolhekpad, Lepelaarpad, Voorafsche Polderpad, Waterjufferpad, Oude Polderpad, Reeslootpad, Kleihoogtpad).

- Voorkomen van wateroverlast: er moet voldoende ruimte zijn om water op te vangen in natte omstandigheden. Er zijn in dit gebied geen wateroverlastknelpunten. Het gebied heeft nu veel ruimte om water vast te houden in natte omstandigheden. Hierdoor kunnen de bebouwde delen van polder Berkel en de Oude polder van Pijnacker eerst weer op peil komen voordat de Groenzoom op peil gebracht wordt.

- Voorkomen van watertekort of droogte: er moet voldoende water aangevoerd kunnen worden om het water op peil te houden. Er wordt nu water ingelaten vanaf de Windaassloot bij het Waterjufferpad.

- Watergangen en kunstwerken: Alle afmetingen van watergangen, stuwen en duikers zijn afgestemd op het waterpeil. Andere waterpeilen kunnen de functie ervan belemmeren. De belangrijkste watergang in het gebied is de Berkels vaart. Deze brede watergang met brede oevers loopt door het hele gebied.

- Objecten aan het water: Het huidige waterpeil is afgestemd op de bruggen, steigers.

- Waterkwaliteit en ecologie: Als het waterpeil hoger wordt dan 5,10 meter beneden NAP dan moeten we rekening houden met extra fosfaatuitspoeling. Daarnaast moet de inlaat van water wordt zoveel mogelijk vermeden. Hiervoor moet het verschil tussen boven- en ondergrens van het flexibele peil zo groot mogelijk zijn. Het water mag niet te ondiep worden. Dit is nodig om vissterfte, botulisme, zuurstofloosheid en blauwalg te voorkomen. Dat betekent dat er voldoende diepe plekken moeten zijn als de

[7] Bodemkaart, Bodemkundig Informatiesysteem via bodemkaart.nl, Wageningen Environmental Research

waterstand op de ondergrens staat. Voor de visstand een zo groot mogelijk leefgebied het beste. Een flexibel peil bevordert de ontwikkeling van veel oever- en waterplanten.

- Robuuste en klimaatadaptieve watersystemen: Voor een robuust watersysteem is een zo groot mogelijk peilgebied nodig. In het peilgebied moet water op worden gevangen tegen droogte en zo min mogelijk water worden inlaten. Voor de Groenzoom betekent dat het gebied niet opgedeeld moet worden in kleinere stukken.

3.2 Welke waterpeilen zijn er afgewogen van de peilgebieden 16 en 38?

Om de volgende problemen in dit peilgebied op te lossen wordt gezocht naar een ander waterpeil:

1. De aanvoer van water uit de binnenboezem heeft een de negatieve invloed op de waterkwaliteit
2. Een hoog waterpeil in het voorjaar is goed voor weidevogels
3. Er zijn kansen en risico's bij de bovengrens van 5,00 m beneden NAP
4. De ondergrens van 5,40 beneden NAP is te laag om water te kunnen aanvoeren voor een klein gebied in polder Berkel.
5. De huidige peilbesluiten voldoen niet aan het doel om één peilgebied te hebben waarin we hetzelfde waterpeil beheren.
6. De begrenzing van het peilbesluit klopt niet meer.

Daarvoor worden hieronder vier mogelijke waterpeilen vergeleken met de het huidige peilbesluit.

Het gaat om de volgende peilvarianten:
Peilvariant 1 'Praktijkpeil': Een flexibel peilbeheer met bovengrens 5,10 meter beneden NAP en ondergrens 5,33 meter beneden NAP. Dit is het waterpeil zoals dat in de huidige situatie wordt aangehouden.

Peilvariant 2 'Weidevogelpeil en waterkwaliteit': Flexibel peil met ondergrens 5,40 meter beneden NAP en in de periode 1 januari t/m 30 april een bovengrens van 5,00 meter beneden NAP en in de periode 1 mei t/m 31 december een bovengrens van 5,10 meter beneden NAP. Het waterpeil wordt speciaal voor weidevogels in het voorjaar hoger gehouden waardoor het gebied geschikter wordt voor broeden en opgroeien van jongen. Door het verschil tussen boven- en ondergrens van 30 cm is er een grote watervoorraad. Daardoor hoeft er minder water in de zomer te worden ingelaten.

Peilvariant 3 'Lagere ondergrens': Een flexibel peil met bovengrens 5,10 meter beneden NAP en ondergrens 5,40 meter beneden NAP. Het gehele gebied krijgt het waterpeil wat eerder is vastgesteld voor het zuidelijke deel, peilgebied 38 in de polder Berkel.

Peilvariant 4. Hogere bovengrens': Een flexibel peil met bovengrens 5,00 meter beneden NAP en ondergrens 5,30 meter beneden NAP. Het gehele gebied krijgt het waterpeil wat eerder is vastgesteld voor het noordelijke deel, peilgebied 16 in de Oude polder van Pijnacker.

Gevolgen van peilvarianten
Elke peilvariant heeft gevolgen voor de belangen. Hieronder beschrijven we die gevolgen en vatten we het samen in een tabel.

Peilvariant 1. Flexibel peil met bovengrens 5,10 meter beneden NAP en ondergrens 5,33 meter beneden NAP

- Alle bovenstaande problemen kunnen worden opgelost behalve dat het gebied niet natter wordt gemaakt voor weidevogels.

- Dit waterpeil past goed bij de gebiedsfunctie recreatie, want het levert geen problemen op.
- Dit waterpeil is voor de gebiedsfuncties natuur een achteruitgang in vergelijking met het vorige peilbesluit. De marge van het flexibel peil wordt namelijk kleiner. Hierdoor kan een minder groot oppervlak aan oeverplanten zich goed ontwikkelen.
- Dit waterpeil is geschikt voor de meeste waterhuishoudelijke belangen, omdat het watersysteem is ingericht voor een flexibel peil. Voor waterkwaliteit en ecologie zou een grotere marge van het flexibele peil beter zijn is beter.
- Er hoeven geen maatregelen worden genomen om dit waterpeil in te stellen.

Peilvariant 2. Flexibel peil met ondergrens 5,40 meter beneden NAP en in de periode 1 januari t/m 30 april een bovengrens van 5,00 meter beneden NAP en in de periode 1 mei t/m 31 december een bovengrens van 5,10 meter beneden NAP

- Bovenstaande problemen kunnen worden opgelost waaronder het verminderen van de inlaat van water. Hierdoor kan de waterkwaliteit verder verbeteren. De volgende problemen zijn nog wel een aandachtspunt:
    - De bovengrens is voor een deel van het jaar 5,00 meter beneden NAP. Hierdoor is er risico dat er extra fosfaat vrijkomt
    - De ondergrens is te diep voor een klein windmolentje om water uit de groenzoom te pompen. Hiervoor moet het molentje worden aangepast.
- Dit waterpeil is voor de gebiedsfunctie natuur een vooruitgang in vergelijking met het vorige peilbesluit. In het voorjaar is er een hoog waterpeil wat gunstig is voor weidevogels. De marge van het flexibel peil wordt groter. Hierdoor kan een groter oppervlak aan oeverplanten zich goed ontwikkelen.
- Dit waterpeil past goed bij de gebiedsfunctie recreatie, want dit waterpeil levert geen problemen op.
- Dit waterpeil is geschikt voor de meeste waterhuishoudelijke belangen omdat het watersysteem is ingericht voor een flexibel peil.

Peilvariant 3. Flexibel peil met bovengrens 5,10 meter beneden NAP en ondergrens 5,40 meter beneden NAP

- Alle bovenstaande problemen worden opgelost, op twee na: het gebied wordt niet natter gemaakt voor weidevogels en het kleine gebied kan bij het lage waterpeil geen water aanvoeren. Hiervoor moet een maatregel worden genomen.
- Dit waterpeil past goed bij de gebiedsfunctie recreatie, want dit waterpeil levert geen problemen op.
- De marge van dit flexibele waterpeil is gelijk aan het vorige peilbesluit. Daarom is er voor de functie natuur geen verandering.
- Dit waterpeil is geschikt de meeste voor waterhuishoudelijke belangen omdat het watersysteem is ingericht voor een flexibel peil.
- Een aanpassing van het molentje is nodig zodat het water uit dieper water opgemalen kan worden

Peilvariant 4. Flexibel peil met bovengrens 5,00 meter beneden NAP en ondergrens 5,30 meter beneden NAP

- Alle bovenstaande problemen worden opgelost behalve het probleem dat veel gebieden bij een waterpeil van 5,00 m beneden NAP te nat is.
- Een hoger waterpeil is beter om bodemdaling tegen te gaan.
- De marge van dit flexibele waterpeil gelijk aan het vorige peilbesluit is. Daarom is er voor de functie natuur geen verandering. Maar door het hoge waterpeil kan er extra fosfaat in het water terechtkomen. Dat kan de waternatuur negatief beïnvloeden.
- Dit waterpeil past goed bij de gebiedsfunctie recreatie, want dit waterpeil levert geen problemen op.
- Dit waterpeil is geschikt de meeste voor waterhuishoudelijke belangen omdat het watersysteem is ingericht voor een flexibel peil.
- Er hoeven geen maatregelen worden genomen om dit waterpeil in te stellen.

Bovenstaande gevolgen zijn samengevat in Tabel 2.

Tabel 2 Gevolgen van de peilvarianten voor belangen

Belang	Effecten peilvariant 1 'Praktijkpeil'		Effecten Peilvariant 2 'Weidevogelpeil en waterkwaliteit'		Effecten Peilvariant 3 'Lagere ondergrens'		Effecten Peilvariant 4 'Hogere bovengrens'	
	Noord	**Zuid**	**Noord**	**Zuid**	**Noord**	**Zuid**	**Noord**	**Zuid**
Natuur								
1. Diverse graslandtypen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
2. Oeverplanten	**-**	**-**	**+**	**+**	**0**	**0**	**0**	**0**
3. Vis	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
4. Weidevogels	**-**	**0**	**+**	**+**	**-**	**0**	**0**	**+**
Recreatie								
1. Paden en wegen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
2. Kanoroute	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Tegengaan bodemdaling	**-**	**0**	**-**	**+**	**-**	**0**	**0**	**+**
Robuust en klimaatadaptief watersysteem	**-**	**-**	**+**	**+**	**0**	**0**	**0**	**0**
Waterberging	**+**	**0**	**+**	**-**	**+**	**0**	**0**	**-**
Waterkering en peilscheidingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Waterkwaliteit en ecologie								
1.Betere waterkwaliteit door vasthouden gebiedseigen water	**-**	**-**	**+**	**+**	**0**	**0**	**0**	**0**
2.Tegengaan (invloed) gebiedsvreemd water	**-**	**-**	**+**	**+**	**0**	**0**	**0**	**0**
3. Fosfaat verminderen	**+**	**+**	**+**	**-**	**+**	**0**	**0**	**-**
4. Migratie-mogelijkheden o.a. vis	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
4. Gezond ecosysteem door schommelen peil voor de ontwikkeling van oeverplanten	**-**	**-**	**+**	**+**	**0**	**0**	**0**	**0**

Uitleg van de tabel:
Effecten t.o.v. vorige peilbesluiten in:
***Noord** (noordelijk deel met flexibel peil bovengrens 5,00 en ondergrens 5,30 meter onder NAP)*
***Zuid** (zuidelijk deel met flexibel peil bovengrens 5,10 en ondergrens 5,40 meter onder NAP)*
*Beschrijving effect **0**: geen effect, **+**: positief effect, **-**: negatief effect*

Peilvariant 1 *Praktijkpeil, Flexibel peil met bovengrens 5,10 meter en ondergrens 5,33 meter beneden NAP*

Peilvariant 2 *Flexibel peil met ondergrens 5,40 meter beneden NAP, in de periode 1 januari t/m 30 april een bovengrens van 5,00 meter beneden NAP en in de periode 1 mei t/m 31 december een bovengrens van 5,10 meter beneden NAP*

Peilvariant 3 *Flexibel peil met bovengrens 5,10 meter en ondergrens 5,40 meter beneden NAP*

Peilvariant 4 *Flexibel peil met bovengrens 5,00 meter en ondergrens 5,30 meter beneden NAP*

Van de bovenstaande peilvarianten is peilvariant 2 de beste:
een flexibel peil met ondergrens 5,40 meter beneden NAP en in de periode 1 januari t/m 30 april een bovengrens van 5,00 meter beneden NAP en in de periode 1 mei t/m 31 december een bovengrens van 5,10 meter beneden NAP.
Voor peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker heeft het nieuwe peil de volgende voordelen:

1. Een goed peil voor natuur en recreatie. Het waterpeil zorgt voor goede omstandigheden voor de natuurtypen van het gebied. Voor recreatie is het niet te nat.
2. Door de grote peilmarge is er veel water beschikbaar voor droge perioden. Hierdoor hoeft er minder water worden ingelaten.
3. Het hoge voorjaarspeil is gunstig voor de weidevogels. Er wordt meer oppervlak wat nat genoeg is.

De nadelen zijn voor peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker zijn:

- Er kan bij hoge waterpeilen meer fosfaat uitspoelen uit de bodem. Door monitoring kan bekeken worden of er echt een toename van fosfaatgehalten komt en of er negatieve effecten hierdoor plaatsvinden. Doordat er minder water wordt ingelaten kan de waterkwaliteit ook vooruitgaan.
- Er is meer bodemdaling in het deel van de Oude polder van Pijnacker. In de praktijk zakte het peil niet verder uit dan 5,33 meter onder NAP. In de nieuwe situatie mag de ondergrens lager in het deel van de Oude polder van Pijnacker. Uit onderzoek blijkt echter dat bij droge omstandigheden er bijna geen uitwisseling is tussen grond en oppervlaktewater. Het effect van deze peilverlaging op extra bodemdaling zal dus zeer gering zijn.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

1. *De aanvoer van water uit de binnenboezem heeft een de negatieve invloed op de waterkwaliteit:*
   Doordat het verschil tussen boven- en ondergrens groter wordt hoeft er minder water te worden ingelaten. Dat zal een positief effect geven op de waterkwaliteit.

2. *Een hoog waterpeil in het voor jaar is goed voor weidevogels:*
   Door het hogere voorjaarspeil wordt het gebied geschikter voor weidevogels.

3. *Er zijn kansen en risico's bij de bovengrens van 5,00 meter beneden NAP:*
   3a) gunstig voor weidevogels en vochtig hooiland: zie bij punt 2.
   3b) minder inlaat nodig, goed voor waterkwaliteit: zie bij punt 1.
   3c) goed voor ontwikkeling van moeras: er zijn meer geschikte plekken voor de ontwikkeling van moeras
   3d) meer geschikte groeiplaatsen voor vochtminnende soorten
   3e) Risico dat fosfaat uit de bodem vrijkomt kan ervoor zorgen dat oppervlaktewater en bodem extra voedselrijk wordt: De waterkwaliteit zal regelmatig worden gemeten en nagegaan of dit een te groot probleem wordt.

3f) Diepe en langdurige plas-dras heeft een aantrekkende werking op ganzen. Dit is niet gewenst omdat het gebied dicht bij een luchthaven ligt: Het hogere peil is slechts voor een deel van het jaar. Hierdoor zal de extra aantrekkende werking beperkt zijn.
3g) Voor de 'Vochtig hooiland' en 'Glanshaverhooiland' is het minder goed: er kan een verschuiving van typen natuur plaatsvinden in het gebied waardoor deze typen mogelijk op een andere plekken in het gebied beter gedijen.
3h) De beheerkosten kunnen oplopen: doordat het waterpeil voor een beperkt deel van het jaar hoger is, zal het effect op de beheerkosten beperkt zijn.

4. *Wateraanvoerprobleem bij de ondergrens van 5,40 m beneden NAP*
   De ondergrens van 5,40 meter beneden NAP is te laag om water te kunnen aanvoeren voor een klein gebied in polder Berkel. In de praktijk wordt daarom al bij een peil van 5,33 meter beneden NAP water ingelaten. De bemaling moet daarom worden aangepast

5. *Er zijn twee peilbesluiten voor de Groenzoom boven de Meerweg: één voor de noordelijke deel en één voor het zuidelijke deel. In deze twee peilbesluiten zijn niet dezelfde waterpeilen vastgelegd:*
   Er is gekozen voor hetzelfde peil in het noordelijke peilgebied 16 en het zuidelijke peilgebied 38. Daardoor is het waterbeheer eenvoudiger en beter te beheersen. En in zo'n groot peilgebied kunnen planten en dieren zoals vissen zich door het gehele gebied verplaatsen.

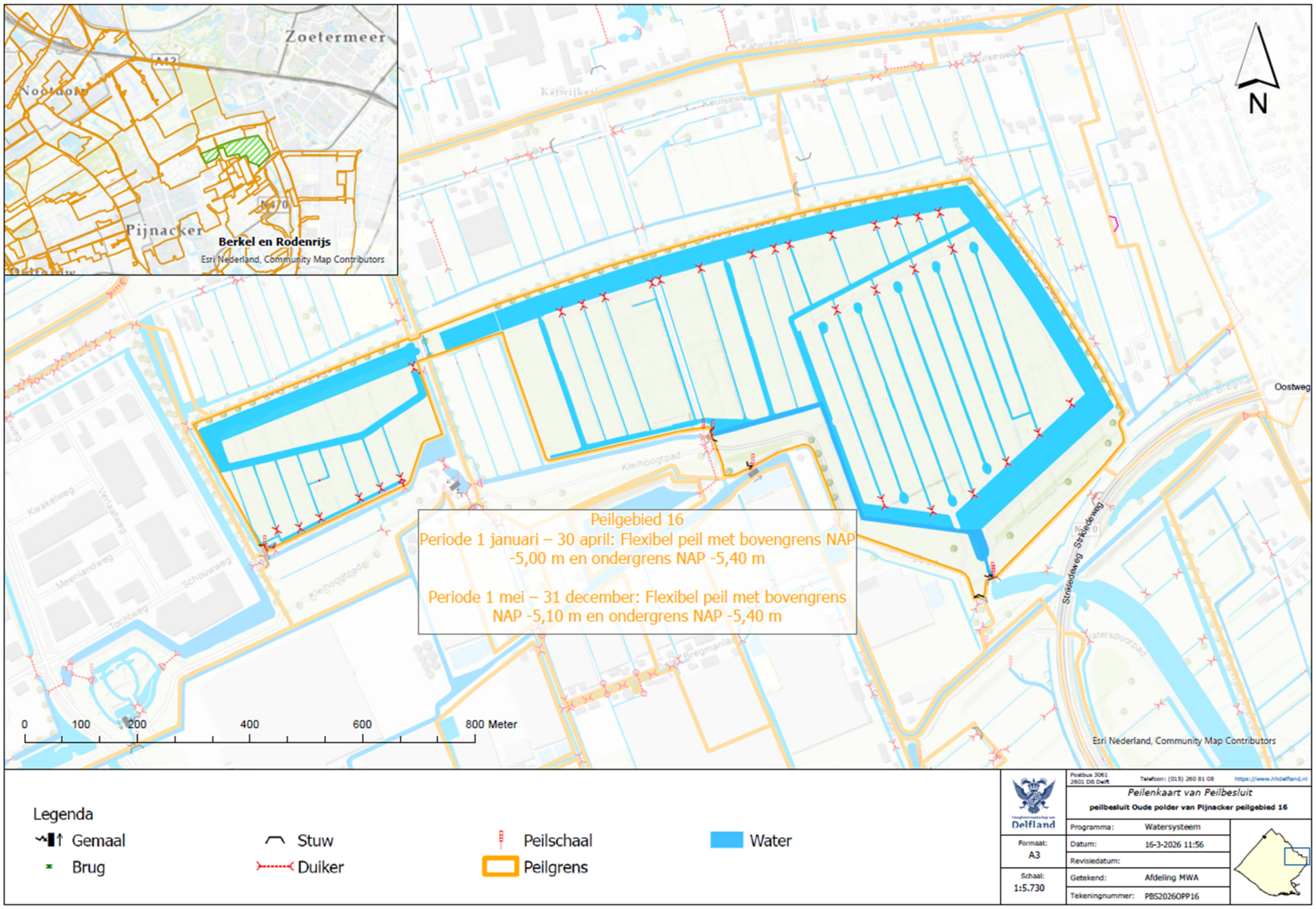
6. *De begrenzing van het peilbesluit klopt niet meer*
   De begrenzing van de Groenzoom in peilgebied 16 van de Oude polder van Pijnacker is aangepast aan de bestaande en toekomstige situatie.

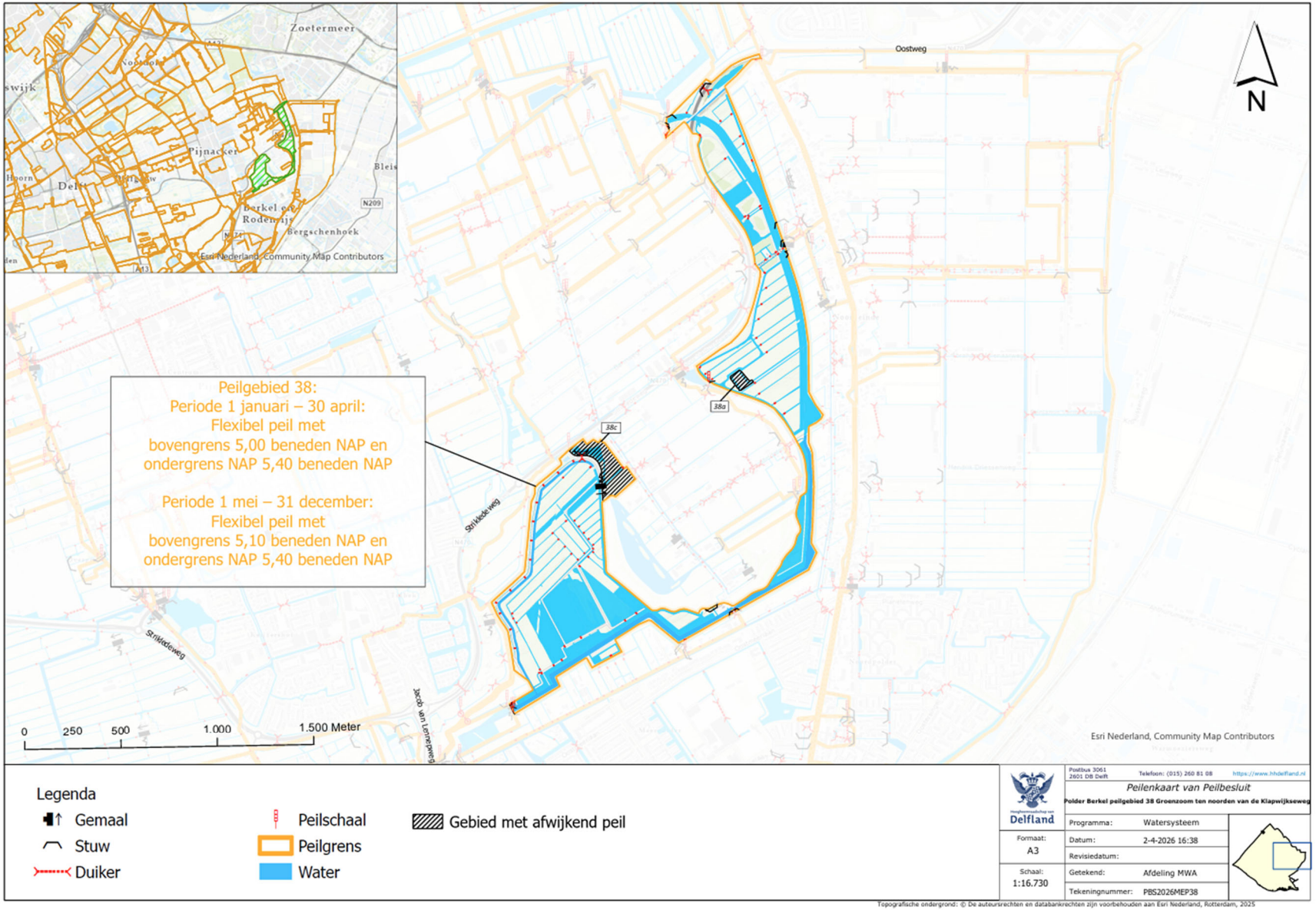
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

De gemeente Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp hebben initiatief genomen om het waterpeil in de Groenzoom te onderzoeken[8]. Het doel is uit te zoeken welk peil het beste is voor de natuur en waterkwaliteit. De gemeenten en Delfland hebben dit onderzoek en dit peilbesluit besproken. Daarna zijn de resultaten gepresenteerd aan en besproken met een groep van belangenpartijen. Deze partijen hebben vervolgens gelegenheid gekregen te reageren op de mogelijke peilen. Dit heeft een aantal reacties opgeleverd. Als laatste hebben in de voorbereiding van dit peilbesluit alle betrokken partijen een concepttoelichting gekregen.

[8] Bevindingen monitoringsjaar 2025 landschapsecologische systeemanalyse Groenzoom, 24 november 2025, ATKB in opdracht van Gemeente Lansingerland

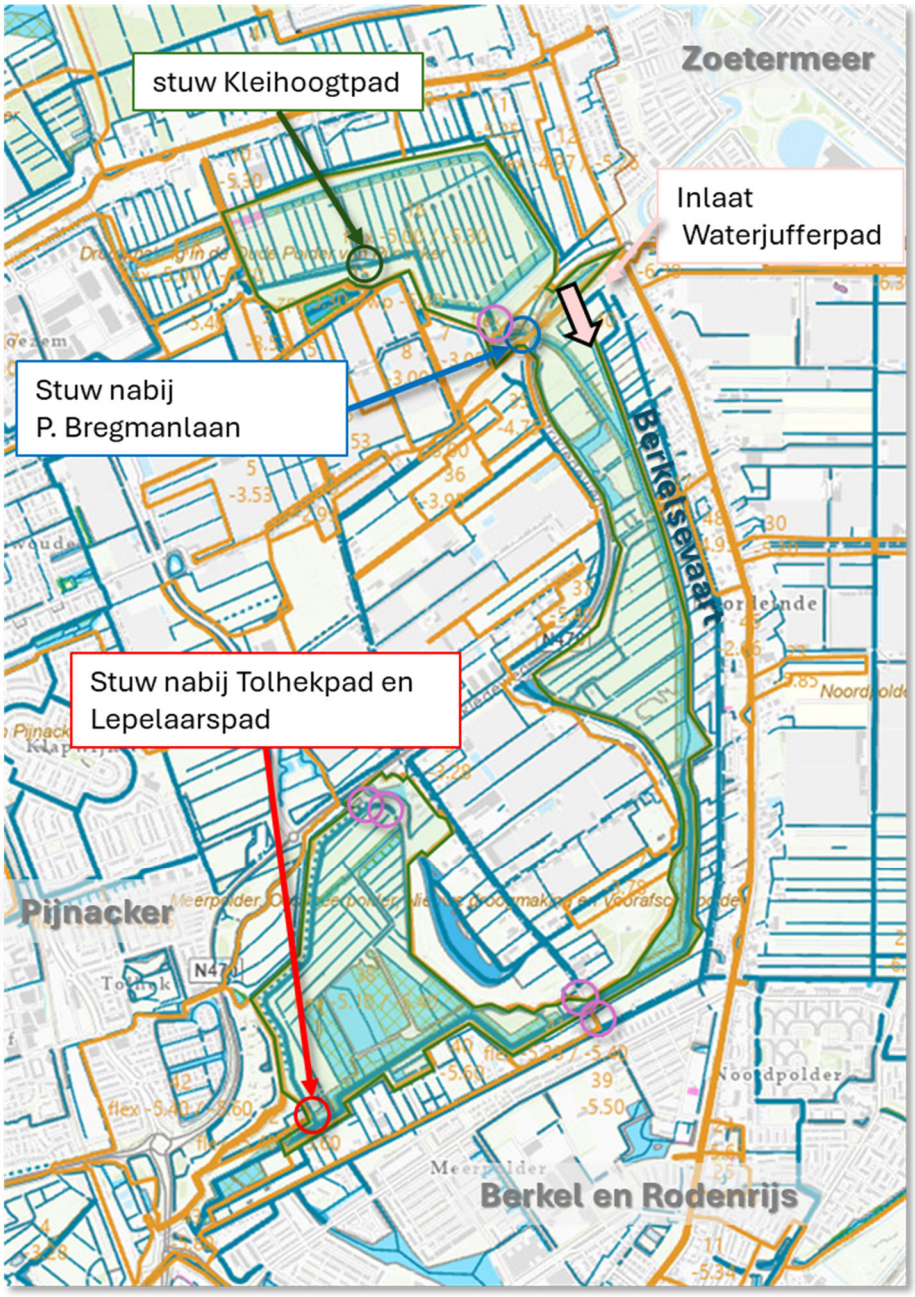
Bijlage 1 Peilenkaarten

Zoetermeer
Pijnacker
Delft
Berkel en Rodenrijs
Bergschenhoek
N209
Esri Nederland, Community Map Contributors
Oostweg
N
38a
38c
Peilgebied 38:
Periode 1 januari – 30 april:
Flexibel peil met
bovengrens 5,00 beneden NAP en
ondergrens NAP 5,40 beneden NAP
Periode 1 mei – 31 december:
Flexibel peil met
bovengrens 5,10 beneden NAP en
ondergrens NAP 5,40 beneden NAP
Strijdeweg
Strijdeweg
Jacob van Lennepweg
0 250 500 1.000 1.500 Meter
Esri Nederland, Community Map Contributors
Legenda
Gemaal
Stuw
Duiker
Peilschaal
Peilgrens
Water
Gebied met afwijkend peil
Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon: (015) 260 81 08
https://www.hhdelfland.nl
Peilenkaart van Peilbesluit
Polder Berkel peilgebied 38 Groenzoom ten noorden van de Klapwijkseweg
Programma: Watersysteem
Formaat: A3
Datum: 2-4-2026 16:38
Revisiedatum:
Schaal: 1:16.730
Getekend: Afdeling MWA
Tekeningnummer: PBS2026MEP38
Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Esri Nederland, Rotterdam, 2025

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Het Groenzoomgebied heeft één watersysteem (zie Figuur 8). Hier wordt één waterpeil aangehouden.

Figuur 8 kaart met de waterhuishouding Groenzoom ten noorden van de Meerweg (paarse cirkels ongewenste in- en uitlaten)

Als het water de bovengrens bereikt dan wordt het overtollige water afgevoerd via de stuw Tolhekpad/Lepelaarspad en stuw Kleihoogtpad het gebied. In die situatie gaat ook de stuw nabij P. Bregmanlaan omhoog. Daardoor voeren de delen van de polder Berkel en Oude polder van Pijnacker uitsluitend water uit het eigen gebied af. Bij het bereiken van de ondergrens wordt water ingelaten via de automatische inlaat bij het Waterjufferpad.

Naast de kunstwerken voor aan en afvoer zijn er nog een aantal kleine kunstwerken. Die hebben een functie voor kleinere gebieden maar zijn voor de waterkwaliteit van het Groenzoomgebied ongewenst. Voor eén van de kleine gebieden is de ondergrens van het

waterpeil in 2023 aangepast naar 5,33 meter beneden NAP. Dit is nodig omdat het water dan te diep is voor de pomp.

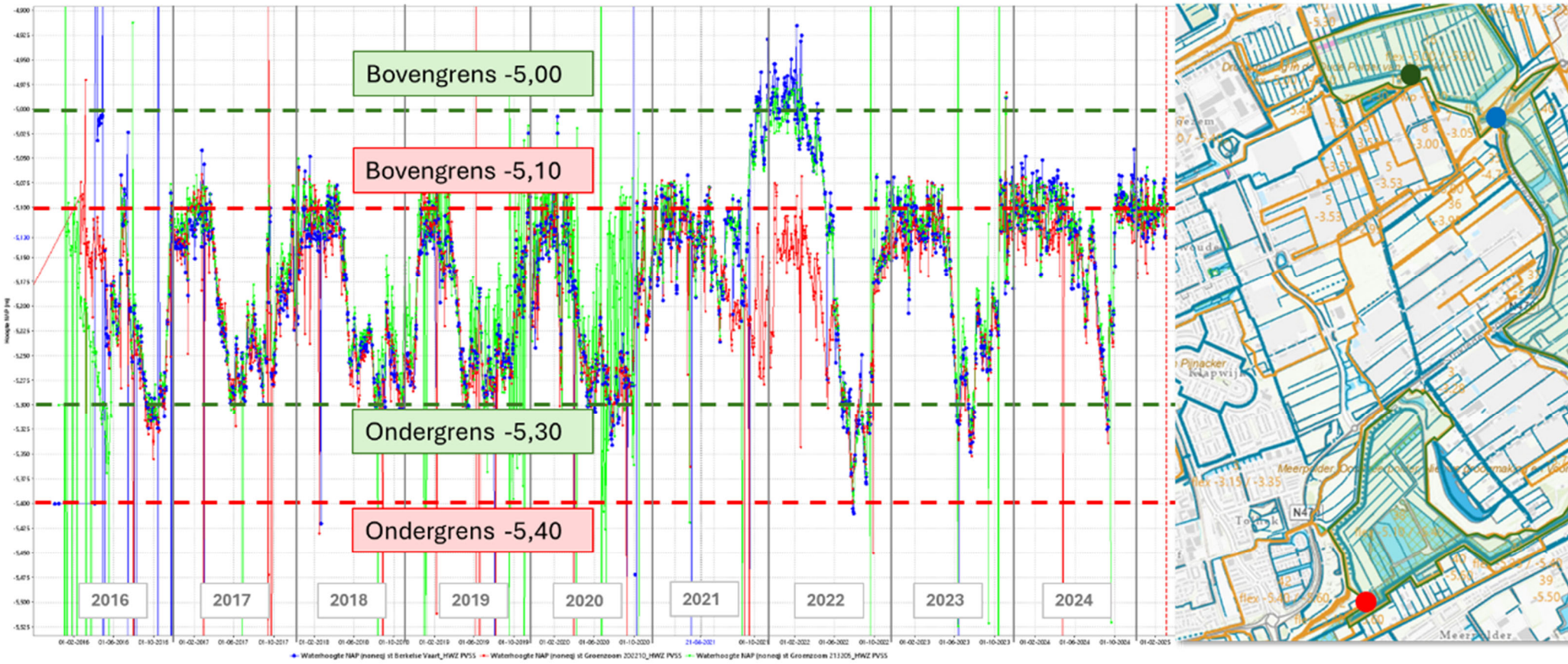
Vanaf 2016 is er een flexibel peil in het gebied. De waterpeilen variëren van 5,10 meter beneden NAP tot 5,40 meter beneden NAP. Iedere winter staat het water op de bovengrens. In de lente zakt het water vaak naar de ondergrens. Hoe ver het water zakt en hoe lang de waterstand laag is, hangt af van de weersomstandigheden in dat seizoen.

In 2022 is een proef uitgevoerd. In deze proef is de stuw nabij P. Bregmanlaan tijdens het eerste deel van het jaar dichtgehouden. Daarbij liepen de waterstanden in het deel van de Oude polder van Pijnacker op. In de zomer is de stuw naar beneden gegaan en zijn de waterstanden weer gelijk geworden. Uit de proef is gebleken dat het sparen van water in de Oude polder een gering effect heeft. Dat komt doordat er veel meer oppervlak aan water in het deel van de polder van Berkel aanwezig is. En het nadeel is dat de gebieden een groot deel van het het jaar van elkaar gescheiden zijn.

Gebieden met afwijkende peilen

In het gebied zijn drie kleinere gebieden met een waterpeil wat afwijkt van het peilbesluit Het gaat hier om gebied 38a (zie **Figuur 10**), 38b en 38 c (zie Figuur 12). Het waterpeil in deze gebieden is niet vastgelegd in een peilbesluit. Volgens de beleidsnota Peilbeheer wil Delfland deze gebieden met afwijkende waterpeilen zoveel mogelijk opheffen. Het gebiedje krijgt dan hetzelfde waterpeil als de rest van het peilgebied. Maar het afwijkend waterpeil mag blijven bestaan als het gebied meer dan 10 cm hoger of lager is dan het omliggende peilgebied.

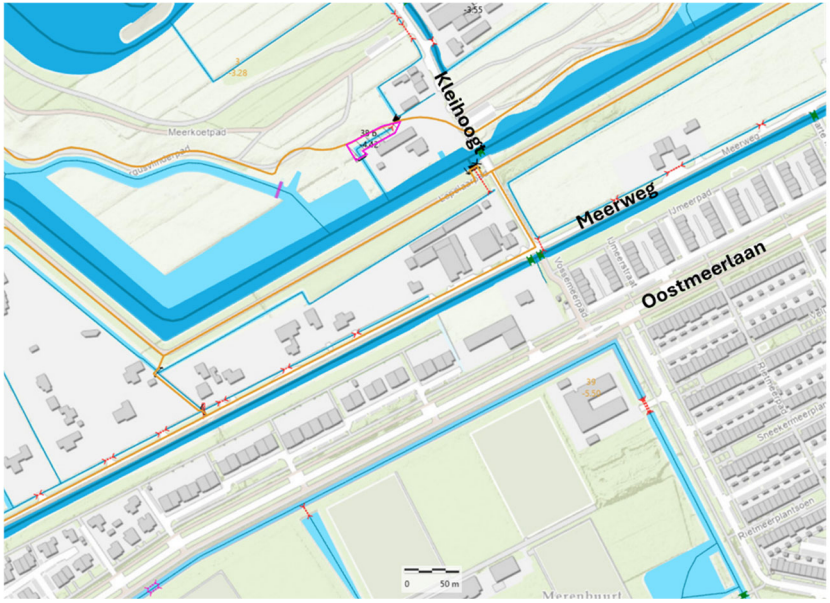
De gebieden met afwijkend waterpeil 38a en 38c zijn allemaal minstens 10 cm hoger dan het gemiddelde van peilgebied 38 peilgebied. Ze voldoen daarom aan de norm van 10 cm en mogen daarom blijven bestaan. Bovendien heeft 38c een hoger waterpeil nodig. Anders zouden de watergangen hier te diep worden. In gebied 38a (Stropersweg 5) staat een woonhuis die een eigen bemaling heeft. Deze bemaling is nodig omdat het peil van peilgebied 38 te hoog is voor het huis en het terrein er omheen. Gebied 38b is niet meer nodig voor de bebouwing en bovendien ongewenst omdat daardoor voortdurend water van mindere kwaliteit het Groenzoomgebied in loopt. De werkzaamheden die daarvoor nodig zijn worden buiten dit peilbesluit uitgevoerd.

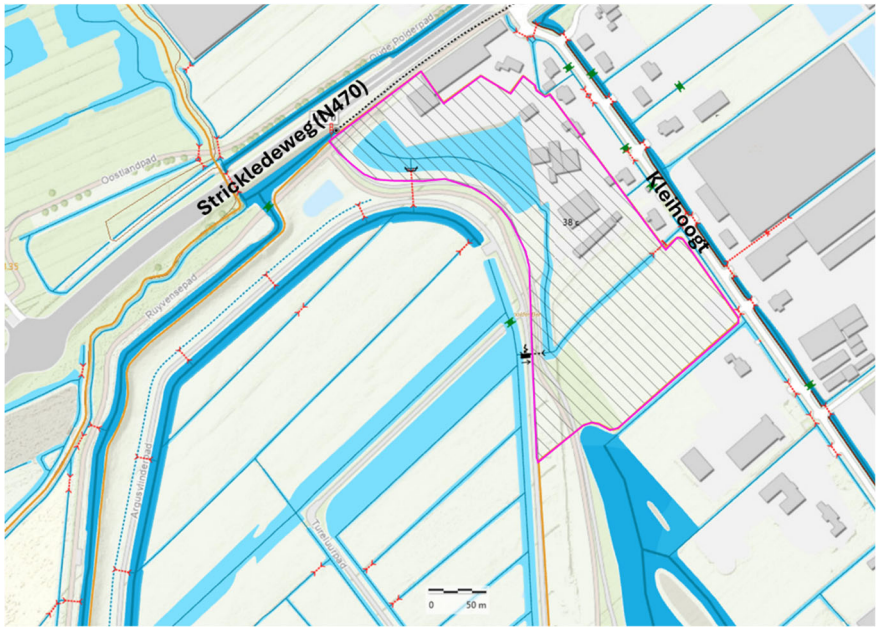
Figuur 9 Gemeten waterpeilen op drie plekken in het gebied (groene lijn: bij stuw Kleihoogtpad; blauwe lijn: bij stuw nabij P. Bregmanlaan; rode lijn bij stuw nabij Tolhekpad en Lepelaarspad)

Figuur 10 Gebied met afwijkend waterpeil 38a (gebied met roze grens, Stropersweg 1)

Figuur 11 Gebied met afwijkend waterpeil 38b (gebied met roze grens, Kleihoogt 1)

Figuur 12 Gebied met afwijkend waterpeil 38c (gebied roze grens, gebied tussen Meerkoetpad en Kleihoogt)

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[9] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

De bodem bestaat uit veen. Peilverlaging kan leiden tot veenafbraak, wat nutriënten vrijmaakt en het oppervlaktewater voedselrijk kan maken. De veenafbraak wordt beperkt door hoge grondwaterstanden in het gebied. Sulfaat kan veen afbreken, waardoor voedingsstoffen in het oppervlaktewater terechtkomen. Het is onbekend of het inlaatwater in de droogmaking hogere gehalten aan sulfaat heeft dan het polderwater. In peilgebieden 10, 14 en 16 kan water worden ingelaten. Er wordt weinig water ingelaten omdat de waterstanden nauwelijks zakken. Dit komt doordat de droogmaking een laag gebied is waarbij er veel water het gebied via de ondergrond inkomt. De invloed van inlaatwater is in dit gebied dus gering.

In een onderzoek[10] naar relaties tussen waterpeil, waterkwaliteit en natuurkwaliteit zijn op verschillende punten in oktober 2024 en juli 2025 de waterkwaliteit onderzocht. De onderzochte stoffen zijn vergeleken met de KRW-normen voor verschillende watertypen. Uit dit onderzoek blijkt dat zuurstof, stikstof- en fosforgehalten goed zijn. Hierbij zijn fosfaatgehalten wel aan de hoge kant.

Delfland heeft bij het Kleihoogtpad (peilgebied 16) twee waterkwaliteitsmeetpunten: meetpunt W213X038 meetpunt W213X039.

- Stikstof: Een stikstofgehalte van 1,6 mg/l is gemeten bij meetpunt W213X038 en 1,8 mg/l bij meetpunt W213X039
- Fosfor: een fosforgehalte van 0,16 mg/l is gemeten bij meetpunt W213X038 en 0,05 mg/l bij meetpunt W213X039
- De stikstofgehalten zijn ongeveer gelijk aan de norm van 1,8 mg/l. De fosforgehalten zijn lager dan de norm van 0,30 mg/l.
- Mogelijk dat in voormalige landbouwpercelen nog veel fosfaat zit. Deze stof kan in het oppervlaktewater terechtkomen als de bodem voor meerdere weken met water onderloopt.
- Zuurstof: een zuurstofgehalte van 3,8 mg/l is gemeten bij meetpunt W213X038 en 5,0 mg/l bij meetpunt W213X039

[9] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

[10] Bevindingen monitoringsjaar 2025 landschapsecologische systeemanalyse Groenzoom, 24 november 2025, ATKB in opdracht van Gemeente Lansingerland

- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): op de meetpunten W213X038 en W213X039 is het water bemonsterd op een aantal giftige stoffen. Alle metingen vallen binnen de norm.

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

- de centrale watergang van de Groenzoom, Berkelse vaart, is groter geworden. Daarbij zijn twee peilgebieden samengevoegd. Het samenvoegen van deze twee peilgebieden heeft het leefgebied voor vis vergroot. De mogelijkheden voor vis om van en naar de peilgebieden in de droogmaking te zwemmen zijn beperkt.
- In de Groenzoom is veel afwisseling tussen diep en ondiep water. Daardoor is het een geschikt leefgebied voor vis.
- Flexibel peil is gunstig voor de ontwikkeling van water en oeverplanten. Hoe groter het peilverschil hoe breder de oever wordt die geschikt is voor oeverplanten.

Compleetheid	**Opmerking**	**Verwerking**
- Toelichting	OK	
- Peilenkaart	OK, 38 b weghalen?	
- Kaart vorig peilbesluit	OK	
- Overzicht gebiedsproces aanwezig en compleet (excel)	OK, ordenen van werkmap	
- Alle paragrafen gevuld:		
○ Toelichting		
▪ knelpunt	OK	
▪ vergunningnummers	OK	
▪ beschrijving ruimtelijke ontwikkeling	Bij 2.2 heb je het over een uitbreiding van de Groenzoom, wordt niet helemaal duidelijk wat daar is uitgevoerd	
▪ vorig peilbesluit met jaartal vaststelling	OK	
▪ Kaart huidige situatie	OK	
▪ Kaart vorig peilbesluit	OK	
▪ Schouwpeil	OK	
▪ Verschillen met vorig peilbesluit	OK	
▪ Bij zp/wp en/of flexpeil (of andere complexe peilen) een beschrijving opnemen van de uitvoering van het peilbeheer opnemen	OK	
▪ Maatregelen	Aanpassingen molen noemen?	
• Literatuurlijst • Bijlage 1 Peilenkaart	OK	
Controle partiele peilbesluiten, peilen en peilgrenzen	**Opmerking**	**Verwerking**
Bij partieel peilbesluit uitleg dat het om een deel van een peilgebied gaat	NVT	
Het gekozen peil is correct vermeld in:		
o Peilenkaart	OK	
o Afweging	OK	
o Voorstel	OK	
Het peil vorig peilbesluit is correct vermeld in:		
o Inventarisatie	OK	
o Kaartje vorig peilbesluit	OK	
o Voorstel	OK	
Peilgrenzen en peilgrenswijzigingen zijn duidelijk beschreven in of ingetekend op:		
o Peilenkaart	OK	
o Afweging	OK	
o Voorstel	OK	
Formuleringen/ Taalgebruik	**Opmerking**	**Verwerking**

De notatie van peilen die het beste leesbaar is voor de lezers (ook vanwege Klare Taal): wordt de voorkeursnotatie van de peilen, bijvoorbeeld: 1,00 meter beneden NAP of bijvoorbeeld: 0,50 m boven NAP. (geen plussen of minnen meer gebruiken)	OK	
Geen namen (van collega's of externen) gebruiken	OK	
Vaktermen vermijden of anders uitleggen, eventueel een definitie in de benedenmarge van de bladzijde opnemen (geen woordenlijst achterin) : Samenstellen aan de hand van standaardwoordenlijst voor zover de woorden in deze toelichting worden gebruikt	OK, zie paar opmerkingen	
Geen afkortingen tenzij zeer veel voorkomend	OK	
Schrijven volgens: 'Klare Taal' cluster 2025	OK	
Objectief taalgebruik, zonder mening.	OK	
Vermijden coderingen voor intern gebruik	OK	
Kaartmateriaal		
Opgesteld volgens standaard?	OK	
Is het kaartmateriaal leesbaar? Moet daarom afgeweken worden van de standaard?	OK, zie paar opmerkingen	
Is het stempel correct ingevuld?	OK	
Peilenkaart krijgt dezelfde naam als de toelichting met daarbij het kaartnummer vermeld (bijv 'Bijlage 2 Peilenkaart Akkerdijkse polder, peilgebied 11 kaartnr PBS2023AKP 11'),	De titels wijken af van elkaar, bij de ene wordt Groenzoom genoemd, bij de ander niet	
bij partieel peilbesluit met een arcering aangeven om welk deel van het peilgebied het gaat.	NVT	
Gebruik correcte poldernamen (zie geohub) en gebiedsnamen in toelichting en peilenkaart	OK	
Lay-out	**Opmerking**	**Verwerking**
Standaard hoofdstukindeling	OK	
Inhoudsopgave aanwezig (zonder foutmelding 'bladwijzer niet gedefinieerd)	OK	
Standaard voorkant (let op dat die na het kopiëren er goed in staat)	OK	
Standaard titelblad met titel en in de linker onderhoek vermelden: '<maand>, afdeling MWA'	OK	
Standaard beschrijvingen titels, auteur = afdeling MWA	OK	
Paginanummers aanwezig	OK	
Standaard lettertype	OK	
Literatuurlijst is geen hoofdstuk	OK	
Bijlage 1 is een peilenkaart (dus geen hoofdstuk 5)	OK	
Zijn de opmerkingen verwijderd	NVT	
Proces	**Opmerking**	**Verwerking**
Overzicht gebiedsproces in excel compleet met evt gespreksverslagen	OK	
'Overzicht gebiedsproces intern en extern' is duidelijk en begrijpelijk wat er in het gebiedsproces is gebeurd.	OK	

De noodzakelijke stakeholders zijn benaderd	OK	
Zijn stakeholders benaderd, die vanuit het verhaal in de toelichting, logischerwijs benaderd moeten worden?	OK	
Voorkant en titelblad	**Opmerking**	**Verwerking**
Naamgeving Toelichting en correcte gebruik van polder en gebiedsnamen. Toelichting krijgt de naam van de polder en van het peilgebied (bijv Bijlage 21 Toelichting op peilbesluit Akkerdijkse polder, peilgebied 11). Liefst ook een (voor de burger) bekende gebiedsnaam er bij (bijv. een straatnaam). Let op om hier een bekende gebiedsnaam te gebruiken en geen Delflandse namen te gebruiken zoals NEZ Lierwatering of Dorppolder. Aangeven partieel peilbesluit in de titel bijv. 'Akkerdijkse polder, peilgebied 2 - westelijk deel'	OK	
Gebruik correcte poldernamen (zie geohub) en gebiedsnamen in toelichting en peilenkaart	OK	
Peilenkaart krijgt dezelfde naam als de toelichting met daarbij het kaartnummer vermeld (bijv 'Bijlage 2 Peilenkaart Akkerdijkse polder, peilgebied 11 kaartnr PBS2023AKP 11')	OK. Zie eerdere opmerking bij kaartmateriaal	
Inleiding (hoofdstuk 1)	**Opmerking**	**Verwerking**
In de tekst staat de zin met de reden waarom het peilbesluit geactualiseerd moet worden (volgens sjabloon)	OK	
expliciet aangeven dat het gaat om ruimtelijke ontwikkeling/ peilgebied/ polder/ ambtelijke correctie	OK	
De beschrijving van de werkwijze is volgens sjabloon.	OK	
Indien partieel peilbesluit dan aangeven dat het om een deel van een peilgebied gaat en dat het bestaande peil van het peilgebied waarbij het gebiedsdeel aansluit, uitgangspunt is bij de peilafweging.	NVT	
Gebiedsbeschrijving (hoofdstuk 2)	**Opmerking**	**Verwerking**
Roept de nieuwe/huidige waterhuishouding nog vragen op?		
o Logische peilengrens	OK	
o Logische peilregulerende kunstwerken	OK	
Zijn er voldoende gegevens over de nieuwe waterpeilen?	OK	
Zijn bekende waterpeilgegevens opgenomen in de inventarisatie?	OK	
Afweging (paragraaf 3.1)	**Opmerking**	**Verwerking**
Komen alle functies en belangen die in de inventarisatie worden genoemd terug in de afweging?	OK	
Worden de mogelijke 'gevoeligheden-in-het-gebied' genoemd in de afweging en de invloed daarvan op het peil?	OK	
Wordt duidelijk gemaakt waarom het peil afwijkt van het vorige peilbesluit en sinds wanneer?	OK, sinds wanneer niet. Ook zag ik een praktijkpeil van 5,10 m – NAP bij OPP 16. Waarom was dat?	
Worden standaardzinnen van het sjabloon gebruikt?	OK	

Bij een partieel peilbesluit: aangeven dat het om een deel van het peilgebied gaat en dat daarom het bestaande peil van het peilgebied (waar het af te wegen deel bij aansluit) uitgangspunt is bij de peilafweging.	NVT	
In te trekken deel van vorig peilbesluit wordt genoemd, conform sjabloon.	OK	
Voorstel (paragraaf 3.2)	**Opmerking**	**Verwerking**
Het voorstel bevat een concluderende zin waarom er ('dus') een peil wordt voorgesteld waarbij wordt verwezen naar de peilafweging	OK	
Expliciet aangeven dat het gaat om wijziging voor het hele peilgebied of een deel van het peilgebied (grenswijziging).	OK	
Aangeven wat er verandert: het peil? Met hoeveel cm? in de zomer en in de winter? Of een begrenzing? Er verandert altijd iets!	OK	
Bij zp/wp en/of flexpeil (of andere complexe peilen) een beschrijving opnemen van de uitvoering van het peilbeheer opnemen	OK	
Bij een partieel peilbesluit aangeven dat alleen het nieuwe (aan het bestaande peilgebied toe te voegen) deel wordt vastgesteld.	OK	

Maatregelen (paragraaf 3.3)	**Opmerking**	**Verwerking**
Is het n.a.v. gebiedsbeschrijving en peilafweging duidelijk dat er wel/geen maatregelen nodig zijn? M.a.w. is dat goed onderzocht/ nagevraagd?	OK, maatregel molen nog opnemen?	

Beleidsuitgangspunten	**Toets van het voorgestelde peil**
Bodemdaling 1. Peilaanpassing (het volgen van maaivelddaling) wordt niet toegepast tenzij de gebiedsfunctie nadelige effecten ondervindt. 2. Wanneer met peilaanpassing de maaivelddaling gevolgd wordt om een bepaalde drooglegging te handhaven, hoort de mogelijke schade als gevolg van de peilaanpassing tot een normaal maatschappelijk risico.	
Waterhuishouding 1. De vaste hoogte van gemalen, inlaten, stuwen, duikers, beschoeiingen en de leggerdiepte moet worden meegenomen in de peilafweging. 2. In de afweging van het peil worden de mogelijkheden voor het verlagen van de kosten en het energieverbruik van het peilbeheer en het verhogen van de toekomstbestendigheid en automatisering onderzocht. 3. Delfland streeft naar zo groot mogelijke peilgebieden. Samenvoegen van peilgebieden wordt bevorderd, tenzij economische of beheertechnische argumenten pleiten voor het tegendeel. Versnippering van peilgebieden wordt tegengegaan, tenzij argumenten zoals	

Beleidsuitgangspunten	Toets van het voorgestelde peil
vasthouden van water of natuurwaarden pleiten voor het tegendeel.	
Waterkwaliteit en ecologie Het effect van een peilwijziging op de waterkwaliteit, vismigratie en het functioneren van ecologische voorzieningen moet worden meegenomen in de afweging.	
Communicatie en participatie Werkafspraak: Delfland betrekt belanghebbenden in een vroeg stadium en gaat de dialoog met hen aan.	

Beleidspunt	Meegenomen in toelichting of in werkproces?
Voor alle functies: Stedelijk Gebied, Landbouw (Glastuinbouw, grasland bouwland en vollegrond teelt) Natuur en Recreatie en groene ruimte wordt de gewenste drooglegging of gewenste waterpeil besproken met de gemeente, agrariër, LTO, terreineigenaren of natuurbeheerders.	
Archeologie zal meegewogen worden naast de andere belangen. Delfland onderbouwt of er sprake is van kans op schade aan hoge of zeer hoge archeologische (verwachtings)waarden. Waterschappen onderbouwen zelf of er sprake is van kans op schade aan hoge of zeer hoge archeologische (verwachtings)waarden ten gevolge van peilverlaging.	
Bij grasland met een veenbodem geldt een maximale drooglegging van 60 cm.	
Bij nieuw stedelijk gebied adviseert Delfland een drooglegging van 120 cm maar daarbij wordt het waterpeil niet verlaagd om voldoende drooglegging te krijgen.	
Bij begraafplaatsen dient rekening te worden gehouden met de gewenste grondwaterstand.	
In de peilafweging houdt Delfland rekening met funderingen, drainage en infrastructuur, vooral met houten paalfunderingen.	
Bij een peilafweging zullen het vaarprofiel, de brughoogtes en de drempelhoogtes van sluizen voor een veilige en vlotte doorvaart worden meegewogen naast de overige belangen.	
Delfland houdt rekening met de gevolgen van (veen)bodemdaling en neemt het vertragen/tegengaan van bodemdaling mee als één van de belangen in de afweging om te komen tot een peilbesluit. In de veenweidepactgebieden wordt zwaarder ingezet op het behoud van veen(weide)waarden.	
Als door bodemdaling peilaanpassing of andere maatregelen onmogelijk of te duur worden zal Delfland dat bij de provincie aangeven.	

Beleidspunt	Meegenomen in toelichting of in werkproces?
Voor de waterhuishouding houdt Delfland rekening met grondwater, een goede aan- en afvoermogelijkheden en de aanwezige ruimte om peilfluctuaties op te vangen.	
Voor de waterkwaliteit houdt Delfland rekening met het tegengaan van inlaat van gebiedsvreemd water, toepassen van flexibel peilbeheer, kwel, uitspoeling van nutriënten, uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en waterdiepte.	

Afweging gebiedsfuncties *indien van toepassing invullen volgens toelichting*

Onderheide bebouwing (bouwjaar na 1970 misschien eerder)

Beleidsnota: In stedelijk gebied wordt meestal een vast peil gehanteerd. Door de beperkte ruimte en de aanwezige gebruiksfuncties die zijn ingericht op het peil (zoals funderingen, drainage, infrastructuur) is er in bestaand stedelijk gebied vaak weinig ruimte om het peil te fluctueren. Nieuwe stedelijke gebieden, zoals VINEX wijken, bieden soms wel ruimte voor flexibel peil. De gewenste drooglegging en peilbeheer in stedelijk gebied worden in overleg met de gemeente bepaald. Daarbij wordt voor de ontwateringsdiepte de vorstvrije grens van 80 cm als vast aangenomen en de gemiddeld hoogste grondwaterstand en de relatie tussen het oppervlaktewater en grondwater als onderwerp van onderzoek en discussie behandeld. De gemeente geeft per peilgebied aan welke ontwateringsdiepte zij in ontwerp hanteren. De ontwateringsdiepte is het verschil tussen de maaiveldhoogte en de gemiddeld hoogste grondwaterstand. De ontwateringsdiepte is dus iets anders dan de drooglegging en er moet een inschatting worden gemaakt van de relatie tussen het oppervlaktewaterpeil en de ontwateringsdiepte; hierbij spelen ontwateringsmiddelen een rol. Daarna wordt bepaald of er voor de functie een wens bestaat om het peil bij te stellen, met speciale aandacht voor de voorkomende funderingstypen (houten paalfunderingen zijn bijvoorbeeld gevoelig voor houtrot als gevolg van droogvallen) en ondergrondse infrastructuur.

Optimale drooglegging: >1,20 m

Richtlijn knelpunt: Drooglegging < 0,8 m

Toelichting:

- Bij de aanleg van (nieuw) stedelijk gebied wordt vaak een drooglegging van 1,2 m aangehouden.
- Voor bestaand bebouwd gebied wordt uitgegaan dat een drooglegging van minimaal 0,8 m voldoende is. Bij deze (grond)waterstand blijft de kruipruimte droog.

De ontwateringsdiepte in stedelijk gebied wordt in overleg tussen de gemeente en het hoogheemraadschap bepaald.

- in stedelijk gebied is de afstand tussen watergangen groot. De invloed van watergangen op de grondwaterstand gaat niet verder dan enkele meters tot hooguit enkele tientallen meters. Peilverlaging (dat is in een peilbesluit vrijwel altijd een permanente peilverlaging) om hoge piekgrondwaterstanden te voorkomen is niet zinvol.
- -Bij bebouwing in buitengebied is de bebouwing van ondergeschikte functie en moet schade en overlast voorkomen worden. De effecten van peilwijzigingen zijn bij bebouwing afhankelijk van het type fundering.

Afweging: Toe of afname drooglegging / drooglegging voldoet of voldoet niet.

Oude bebouwing met houtenpaalfundering en/of op staal

Beleidsnota: Oude bebouwing met kwetsbare funderingstypen (op staal, houten palen of heipalen) en historische beplanting zijn gevoelig voor peilverandering waardoor ongelijke zetting of droogvallen van paalkoppen kan optreden. Bij een peilafweging zullen deze objecten worden meegewogen naast de andere belangen.

Optimale situatie: de aanname is dat het peil wat voor lange tijd aangehouden is optimaal is voor deze functie. Alleen een bebouwings(funderings)onderzoek kan uitwijzen of andere peilen beter zijn/ mogelijk zijn

Richtlijn knelpunt: Verandering van het bestaande peil

Toelichting: Zowel grondwaterstandsstijging als –daling kan ernstige gevolgen hebben voor bebouwing in het gebied. Stijging van de grondwaterstand resulteert veelal in (water/grondwater/vocht)-overlast voor bewoners. Dit komt ook doordat drooglegging klein is geworden. Dalingen van grondwaterstand kan schade opleveren aan funderingen en huizen. Dit geldt met name voor oude bebouwing. Daarom is een peilwijziging bij oude bebouwing over het algemeen niet gewenst.

De ontwateringsdiepte in stedelijk gebied wordt door de gemeente vastgesteld. Bij bebouwing in buitengebied is de bebouwing een ondergeschikte functie en moet schade en overlast voorkomen worden. De effecten van peilwijzigingen zijn bij bebouwing afhankelijk van het type fundering.

Als een peildaling (t.g.v. bodemdaling) nodig is om de drooglegging op peil te houden wordt dat in de jurisprudentie gezien als 'maatschappelijk aanvaardbaar risico'.

Het jaartal van de panden is opgenomen in de laag 'BAG' (zie Geoweb)

Klasseindeling:

Tot 1950 zeer kwetsbare fundering

1950 – 1970 kwetsbaar

Na 1970 – niet kwetsbaar

Afweging bijv. door kleine peilverhoging oppervlaktewaterstand geeft risico op grondwateroverlast.

Als gekozen wordt voor een peilverlaging bij oude bebouwing en er is risico op schade dan kan een bebouwingsonderzoek nodig zijn. In het bebouwingsonderzoek wordt de relatie onderzocht tussen schade aan de bebouwing en de voorgenomen peilverlaging en wordt aangegeven welke maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen.

Infrastructuur

Beleidsnota: Bodemdaling heeft verschillende negatieve effecten. Zo wordt het niveauverschil tussen boezem en polders en tussen peilgebieden onderling groter. Daarnaast kan bodemdaling verzakking van (oude) bebouwing en infrastructurele (water)werken veroorzaken en tot verzilting en (grond)wateroverlast leiden.

In stedelijk gebied wordt meestal een vast peil gehanteerd. Door de beperkte ruimte en de aanwezige gebruiksfuncties die zijn ingericht op het peil (zoals funderingen, drainage, infrastructuur) is er in bestaand stedelijk gebied vaak weinig ruimte om het peil te fluctueren. Nieuwe stedelijke gebieden, zoals VINEX wijken, bieden soms wel ruimte voor flexibel peil. De gewenste drooglegging en peilbeheer in stedelijk gebied worden in overleg met de gemeente bepaald. Daarbij wordt voor de ontwateringsdiepte de vorstvrije grens van 80 cm als vast aangenomen en de gemiddeld hoogste grondwaterstand en de relatie tussen het oppervlaktewater en grondwater als onderwerp van onderzoek en discussie behandeld. De gemeente geeft per peilgebied aan welke ontwateringsdiepte zij in ontwerp hanteren.

Optimale situatie: drooglegging > 80 cm

Richtlijn knelpunt: Drooglegging < 80 cm

Toelichting: Voor het belang infrastructuur geldt een optimale (grond)waterstand van 0,8 m onder de weg. Bij deze ontwateringsdiepte blijven wegen vrij van eventuele vorstschade.

Afweging: toe of afname drooglegging/ voldoet aan optimale drooglegging voor deze functie

Recreatie en Groen

Beleidsnota: Recreatieterreinen en stadsparken dienen voor recreanten goed toegankelijk en bespeelbaar te zijn. Voor de vegetatie is het belangrijk dat de wortels het grondwater kunnen bereiken, maar niet voortdurend onder water staan. De gewenste drooglegging wordt in overleg met de terreinbeheerder bepaald.

Optimale situatie: drooglegging tussen 0,70 en 1,00 m

Richtlijn knelpunt: Drooglegging < 0,7 m (te nat) of > 1,0 m (te droog)

Toelichting: Bij deze terreinen gaat het er om dat het groen goed kan groeien. Er kunnen door bijvoorbeeld maaivelddaling te natte gebieden ontstaan. Verder is het voor de terreinbeheerder belangrijk dat paden en parkeerterreinen droog blijven.

Voor het belang recreatie en groen is de optimale situatie een drooglegging tussen 0,7 m en 1,0 m. Maar er is wel een ruime marge rond deze theoretische getallen afhankelijk van de specifieke functie van het terrein.

Natuur

Algemeen doel: peilbeheer helpt de doelen uit de Kaderrichtlijn Water te behalen en natuur en biodiversiteit te bevorderen.

Beleidsnota: De gewenste drooglegging en peilbeheer in natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en NNN) worden bepaald in overleg met de terreinbeheerder en/of natuurbeherende instantie. In verband met de uiteenlopende natuurbeheertypen kunnen geen richtlijnen worden gegeven. In natuurgebieden kan flexibel peilbeheer worden toegepast om de inlaat van water van onvoldoende kwaliteit te beperken. Weidevogels

In weidevogelgebieden worden broedpeilen voor weidevogels meegewogen in de afweging van het peil en peilbeheer naast de andere belangen. Voor weidevogelgebieden kan het toepassen van seizoenspeilbeheer een optie zijn. De broedpeilen en tijdsduur worden bepaald in overleg met de terreinbeheerder.

Optimale situatie:

Gebiedsspecifiek, is afhankelijk van het natuurdoeltype.
Voor behalen kaderrichtlijndoel kan flexibel peilbeheer bevorderlijk zijn doordat dat plantengroei bevorderd. Het peil in natuurgebieden wordt bepaald in nauw overleg met de terreinbeheerder. In Delfland gaat het meestal om (zeer) natte gebieden.

Weidevogelgebieden zijn specifieke natuurgebieden waarbij vaak een hoger voorjaarspeil wordt aangehouden en de rest van het jaar het polderpeil.

Richtlijn knelpunt:

Afweging: vaak geeft een peilverlaging een negatief effect op de gewenste grondwaterstanden in natuurgebieden.

Glastuinbouw

Beleidsnota: De gewenste drooglegging voor glastuinbouwgebieden wordt in overleg met de tuinders en/of de regionale LTO-vertegenwoordiger bepaald, waarbij o.a. de hoogte van drainagesystemen, beschikbaarheid van zoetwater en gietwater, de bodemsamenstelling, en de laagste plekken worden meegenomen.

Optimale situatie: De drooglegging in glastuinbouwgebied moet voldoende groot zijn om afwatering van drainagesystemen in de kassen mogelijk te houden. In de Beleidsnota Peilbesluiten is geen drooglegginsrichtlijn gegeven. Een veel gebruikte werknorm voor de drooglegging is 0,80 m minus maaiveldniveau.

Richtlijn knelpunt: Drooglegging < 0,8 m

Agrarisch grasland

Beleidsnota: Voor grasland en bouwland wordt overlegd over de optimale drooglegging, met uitzondering van veengronden waar een drooglegging van maximaal 60 cm wordt aangehouden. De drooglegging wordt beschouwd ten opzichte van het winterpeil. Ten aanzien van teelt in de volle grond worden specifieke eisen aan de drooglegging gesteld, die per teelt verschillen. Voor deze functie is lokaal maatwerk noodzakelijk. In landbouwgebieden kan het toepassen van dynamisch peilbeheer een optie zijn.

Optimale situatie: > 60 cm maar op veengrond max 60 cm (beleidsnota peilbeheer)

Richtlijn knelpunt: Drooglegging < 0,6 m, maar op veengrond max. 60 cm

Toelichting: voor grasland is een drooglegging vanaf 0,60 m (bij winterpeil) ideaal. Voor veengronden mag de drooglegging niet groter zijn dan 0,60 m. Grondwaterstanden in de graspercelen moeten niet te hoog zijn in verband met de draagkracht van de bodem voor berijdbaarheid van landbouwwerktuigen. Ook moet oppervlakkige afvoer van water mogelijk zijn naar greppels en vervolgens naar de sloten. Dat betekent dat het laagste punt van de greppels op z'n minst (iets) hoger moet zijn dan het slootpeil. In de zomer moet het slootpeil niet te laag zijn om veedrenking mogelijk te maken.

Afweging overige belangen

Archeologische waarde (of verwachting)

Beleidsnota: Het archeologisch erfgoed in de bodem mag in principe niet verstoord worden (Verdrag van Malta, zie bijlage 2). Door een peilwijziging bestaat de kans dat archeologische waarden worden aangetast, omdat ze boven de grondwaterstand komen te liggen. In de Wateragenda is met de provincie afgesproken dat de waterschappen zelf onderbouwen of er sprake is van kans op schade aan hoge of zeer hoge archeologische (verwachtings)waarden ten gevolge van peilverlaging. Gebieden met archeologische verwachtingswaarde zijn aangeduid in het gemeentelijk bestemmingsplan of op de provinciale cultuurhistorische waardenkaart. Bij een peilafweging zullen deze gebieden worden meegewogen naast de andere belangen

Optimaal: zo hoog mogelijke grondwaterstand om archeologische resten die kunnen oxideren te bewaren in de grond.

Criterium knelpunt: Verlaging peil

Toelichting: Een peilverlaging geeft een verlaging van grondwaterstand waardoor archeologische resten in de bodem kunnen verteren.

Er is een verschil in archeologische waarden en verwachtingswaarde. De waarden zijn aangetoond. Daarbij is het handig als er sprake is van een peilverlaging dat bekend is op welke diepte die archeologische resten bevinden en of de peilverlaging dan invloed daarop kan hebben. Bij archeologische verwachtingswaarde is belangrijk om dit te vermelden in de toelichting.

De kaart van archeologische resten of verwachting is te vinden in de cultuurhistorische atlas van de provincie: http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas

Tegengaan maaivelddaling

Beleidsnota: Het verlagen van het peil evenredig aan de bodemdaling (peilaanpassing) is uit oogpunt van duurzaamheid bezwaarlijk. Om aanwezige functies zo lang mogelijk te faciliteren, zetten we met het peilbeheer in op maximale afremming van het bodemdalingsproces. In bodemdalingsgevoelige gebieden wordt bodemdaling als een belang meegenomen in de afweging bij het peilbesluit en gaan we terughoudend om met peilverlaging of peilaanpassingen. Helemaal stoppen met peilaanpassing zal echter leiden tot een steeds kleiner wordende drooglegging waardoor relatieve vernatting optreedt die schade aan bijvoorbeeld agrarische opbrengsten of wateroverlast tot gevolg kan hebben. Dit kan in het afwegingsproces een argument zijn om de bodemdaling toch (gedeeltelijk) te volgen.

Beleidsuitgangspunt: Peilaanpassing (het volgen van maaivelddaling) wordt niet toegepast tenzij de gebiedsfunctie nadelige effecten ondervindt. Bij peilaanpassing wordt de mogelijke schade als gevolg van het aanpassen van het waterpeil maatschappelijk aanvaardbaar geacht. Bij peilaanpassing wordt geen onderzoek gedaan naar de mogelijke gevolgen zolang daarvoor geen bijzondere reden bestaat.

Beleidsuitgangspunt: Wanneer met peilaanpassing de maaivelddaling gevolgd wordt om een bepaalde drooglegging te handhaven, hoort de mogelijke schade als gevolg van de peilaanpassing tot een normaal maatschappelijk risico.

Bij peilverandering anders dan de peilaanpassing zal Delfland onderzoek uitvoeren en de belanghebbenden actief informeren. Op een ingediende, gemotiveerde aanvraag tot schadecompensatie stelt Delfland een onderzoek in naar de juistheid van de claim en de wijze van compensatie

Optimale situatie: Peil verhogen.

Criterium knelpunt: Peilverlaging in veengronden en moerige gronden. Het gaat erom dat organische resten in de bovenste laag van de bodem (extra snel of verder) kunnen verteren doordat het oppervlakte waterpeil verlaagd wordt en daarmee de grondwaterstanden. Bij peilverhoging gaat de grondwaterstand omhoog en zullen de organische resten juist minder snel kunnen oxideren. Het oxideren van organische resten veroorzaakt niet alleen bodemdaling maar zorgt ook voor extra uitstoot van CO2.

Afweging: Peilverlaging in zakkinggevoelige bodems een negatief effect en peilverhoging een positief effect.

Toelichting: in een peilbesluit is het allereerst belangrijk om vast te stellen of de bodem zakkingsgevoelig is. Dat is het geval bij veengronden en moerige gronden. Zie bodemkaart.

https://atlas.zuid-holland.nl/GeoWeb54/index.html?viewer=Bodematlas – laag bodemeenheden

Afweging waterbelangen

Waterkwaliteit en ecologie

Beleidsnota: De invloed van peil en peilbeheer op de chemische en biologische waterkwaliteit en de ecologie is complex. De waterkwaliteit is onder andere afhankelijk van de neerslag, het uittredende grondwater en dus mede van de bodemsamenstelling, breedte- en dieptematen van de watergang en de gebruiksfuncties in het gebied. Door inlaat van gebiedsvreemd water met een lagere kwaliteit kan de waterkwaliteit afnemen. Flexibel peilbeheer of de sturingsmarge kan worden toegepast om de inlaat van gebiedsvreemd water van onvoldoende kwaliteit te beperken. De locatie van het inlaatpunt kan zo worden gekozen dat de kwaliteit van het inlaatwater zo goed mogelijk aansluit op het gebiedseigen water, of er kunnen bij het inlaatpunt maatregelen worden getroffen om het inlaatwater te zuiveren. In gebieden met diffuse of puntlozingen kan doorspoeling van gebiedsvreemd water met een hogere kwaliteit juist voor verbetering van de waterkwaliteit zorgen. In tijden van droogte en hoge temperaturen kan doorspoeling worden ingezet om vissterfte, blauwalg en botulisme tegen te gaan.

Uittredend grondwater - Peilverlaging kan zorgen voor toename van (zoute) kwel en uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de bodem. Bij een peilverhoging geldt het omgekeerde. In veengebieden neemt de concentratie stikstof en fosfaat door peilverlaging toe door oxidatie van het veen. Bij een peilwijziging dienen (zoute) kwel en de uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de bodem in de afweging te worden meegenomen.

Waterdiepte - In ondiep water neemt de watertemperatuur snel toe en kunnen biochemische omzettingsprocessen (zoals afbraak van organische stof) sneller verlopen. Hierdoor kan zuurstofloosheid optreden met vissterfte, stankoverlast en toename van het fosfaatgehalte tot gevolg

Ecologische voorzieningen- Een peilwijziging heeft directe invloed op de werking van ecologische voorzieningen zoals vispaaiplaatsen, vismigratievoorzieningen en natuurvriendelijke oevers. Peilverlaging en het permanent droog staan van de oevers of vispaaiplaatsen is ongewenst. Het effect op de waterkwaliteit en het functioneren van ecologische voorzieningen moet daarom worden meegenomen in de afweging. Bij peilaanpassing moet worden gecontroleerd of dit niet leidt tot nieuwe knelpunten op het gebied van vismigratie.

Beleidsuitgangspunt: Het effect van een peilwijziging op de waterkwaliteit, vismigratie en het functioneren van ecologische voorzieningen moet worden meegenomen in de afweging.

Optimale situatie:

1. sloten behouden hun diepte

2. minder barrières voor vis door opheffen van peilgebieden waardoor de kunstwerken die een barrière zijn verwijderd kunnen worden. Met name van belang in (grotere) peilgebieden die interessant zijn voor de visstand.

3. waterpeil sluit aan op aanleghoogtes van NEZ

Criterium knelpunt: Toename van probleem

Diverse knelpunten

1. peilverlaging i.v.m. afname waterdiepte

2. meer peilgebieden geeft minder migratiemogelijkheden voor vis

3. peilverandering waarbij het peil niet meer aansluit bij het ontwerp van NEZ (NVO's, vispaaiplaatsen)

4. geen toename zoute kwel

5. Geen toename uitspoeling nutriënten uit de bodem door oxidatie veen bij peilverhoging

6. Geen toename uitspoeling nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de bodem door peilverlaging

Objecten aan het water: duikers, beschoeiingen, bruggen, steigers

Beleidsnota: Voor riooloverstorten en drainage is het van belang dat deze goed kunnen afwateren op het oppervlaktewater. In overleg met de gemeente worden de locatie en de aanleghoogten van riooloverstorten en drainagemiddelen meegenomen in de afweging. Bij peilveranderingen worden de effecten op houten beschoeiingen, terrassen en tuinen onderzocht. Bij begraafplaatsen dient de gemiddeld hoogste grondwaterstand maximaal 30 cm onder de grafkisten te blijven.

Beleidsuitgangspunt: De vaste hoogte van overstorten, drainage, bruggen, terrassen en steigers wordt meegenomen in de afweging.

Optimale situatie:

Waterpeil sluit aan bij:

- optimale hydraulische werking van een duiker (verhouding lucht/ water)

- Gewenste doorvaarhoogte (pleziervaart, onderhoudsboot)

- steigers (afstand tot water, niet overstromen)

- oeverbeschermende functie van de beschoeiing

Criterium knelpunt: Peilverandering – waardoor het object minder functioneert of eerder aan vervanging toe is.

Risico op watertekort of droogte

Beleidsnota: Het peilbeheer moet fluctuaties van het peil als gevolg van neerslag, droogte, lozingen en kwel opvangen en wateroverlast en watertekort zoveel mogelijk voorkomen. In geval van wateroverlastsituaties of watertekort wordt gestreefd de overlast te minimaliseren. Bij de peilafweging dient daarom rekening te worden gehouden met goede aan- en afvoermogelijkheden en de aanwezige ruimte om peilfluctuaties op te vangen.

Optimale situatie: Het peilgebied kan ten allen tijde voorzien worden van water.

Criterium knelpunt: T.g.v. peilveranderingen in de polder verslechtert de watertoevoer

Risico op wateroverlast

Beleidsnota: Het peilbeheer moet fluctuaties van het peil als gevolg van neerslag, droogte, lozingen en kwel opvangen en wateroverlast en watertekort zoveel mogelijk voorkomen. In geval van wateroverlastsituaties of watertekort wordt gestreefd de overlast te minimaliseren. Bij de peilafweging dient daarom rekening te worden gehouden met goede aan- en afvoermogelijkheden en de aanwezige ruimte om peilfluctuaties op te vangen.

Optimale situatie: zo groot mogelijke drooglegging levert een optimale bergingsvolume in het peilgebied.

Criterium knelpunt: Peilverhoging

Toelichting: Kan gecompenseerd worden met het vergroten wateroppervlak

Waterkeringen

Beleidsnota: De waterstand langs de keringen zorgt voor een externe druk tegen de kering en beïnvloed de grondwaterstand erin. Daarmee heeft de waterstand ook invloed op de stabiliteit van de waterkeringen. Een structurele of een incidenteel sterke verandering in het waterpeil kan het risico tot falen van de waterkering zodanig verhogen dat dit niet toelaatbaar is. Bij het opstellen van een peilbesluit moet bij peilwijzigingen worden beoordeeld of de keringen aan de gestelde eisen blijft voldoen. Droogte kan een negatieve invloed hebben op de waterveiligheid. Kades kunnen tijdens langdurige droogtegevoelig zijn voor uitdroging. Door uitdroging neemt het volumiek gewicht af, krimpt de kade en kan scheurvorming optreden. Veenkades zijn gevoeliger voor droogte dan andere kades, maar ook kleikades op veenondergrond kunnen droogtegevoelig zijn. Dit uit zich in scheurvorming.

Optimale situatie: Het waterpeil voldoet als randvoorwaarde voor de gewenste grondwaterstanden in de waterkering.

Criterium knelpunt: Ongewenste peilverandering waarbij de waterkering onstabieler wordt.

Toelichting: bij peilverandering in dijksloten advies vragen bij deskundigen waterkering binnen welke marges het waterpeil mag veranderen.

Afweging kosten

Beleidsnota: In het peilbesluit wordt aangegeven welke kunstwerken aangepast, verwijderd of aangelegd worden om het nieuwe peil en peilbeheer in te stellen en welke maatregelen worden uitgevoerd om negatieve effecten als gevolg van het nieuwe peil te mitigeren. Werkzaamheden en investeringen van lage kosten kunnen op de exploitatiebegroting. Hoge kosten moeten worden geregeld door een investeringsbudget. Hiervoor wordt een investeringsplan gemaakt waarover een apart besluit wordt genomen tegelijk met het besluit over het peilbesluit. De maatregelen worden uitgevoerd volgens de binnen Delfland geldende richtlijnen. Hierbij wordt ook bepaald of Delfland het kunstwerk in eigendom wil hebben of alleen het onderhoud en/of de bediening wil doen.

Optimale situatie: Het peilbeheer kan met minder kosten worden uitgevoerd. Dit is het geval als er minder (peilregulerende) kunstwerken nodig zijn.

Knelpunt: de kosten om het gewenste peil te realiseren zijn te hoog.

Toelichting: Als er maatregelen nodig zijn voor het realiseren van een peilvoorstel dan is er eerst intern overleg met de assetmanager. Dan wordt gekeken of de maatregel doelmatig is of dat er gekeken moet worden naar een alternatief peilenvoorstel. Deze overweging wordt dan meegenomen in de peilafweging.

Maatregelen drukken we in eerste instantie uit in een indicatieve kostencategorie maatregelen Zie kostencategorie hieronder – het gaat om kosten die gemaakt worden om negatieve effecten van peilwijziging te compenseren

Uitleg bij het peilbesluit van polder van Biesland peilgebied 1 graslandgebied

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit van polder van Biesland peilgebied 1 graslandgebied

afdeling MWA, februari 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar komt het nieuwe waterpeil? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat wordt het nieuwe waterpeil? 9
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 11
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 11
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 12
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 12
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 13
Bijlage 1 Peilenkaart 14
Bijlage 2 meer informatie over de waterhuishouding 15
Bijlage 3 meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 17

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil in peilgebied 1 van de polder van Biesland verandert:

- Van een hoog peil van 5,10 meter beneden NAP (vanaf 1 januari) en een laag peil van 5,40 meter beneden NAP (vanaf 1 juni)
- naar een hoog peil van 5,14 meter beneden NAP (vanaf 1 maart) en een laag peil van 5,40 meter beneden NAP (vanaf 1 juni)

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar komt het nieuwe waterpeil?

We gaan het nieuwe waterpeil instellen in peilgebied 1 van de polder van Biesland. Dit is een graslandgebied oostelijk van Delft en zuidelijk van Nootdorp (zie onderstaande afbeelding Figuur 1). Het gebied ligt in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Het gebied ligt tussen de wegen: Noordeindseweg, Bieslandseweg, Virulypad en Noordkade. Het gebied is 78 hectare groot.

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

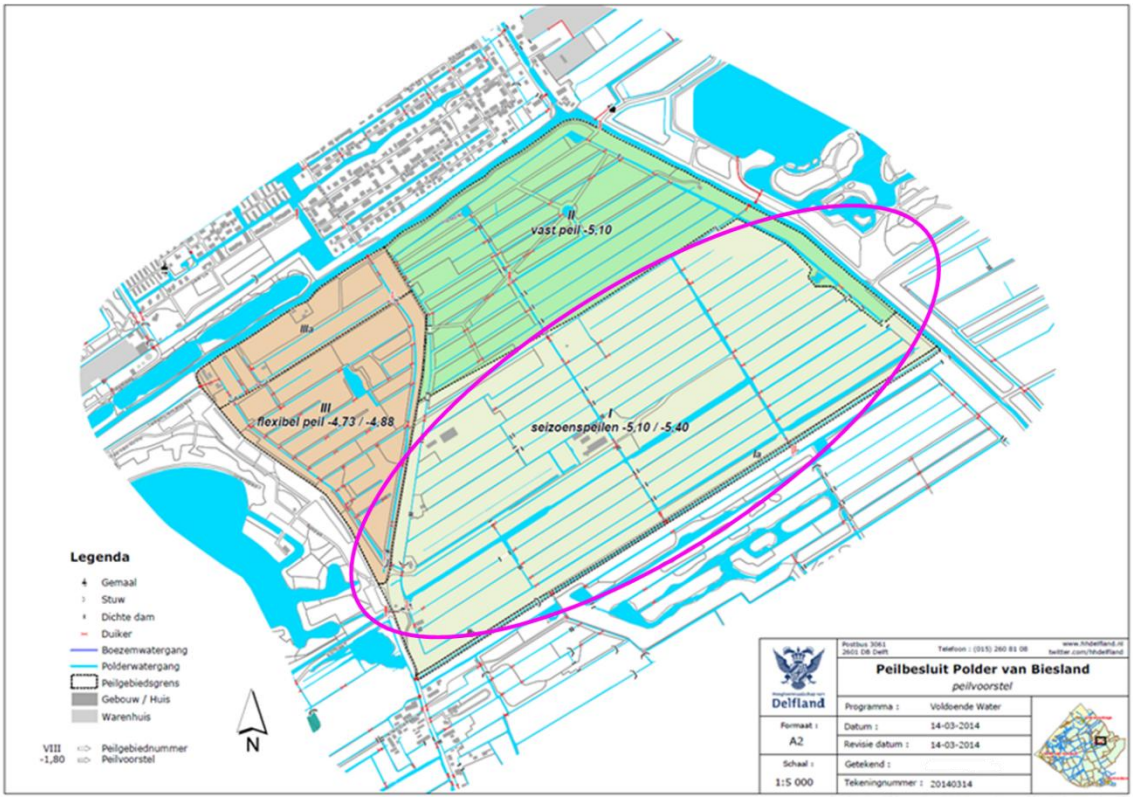
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil is en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 is een waterpeil voor peilgebied 1 vastgesteld in het peilbesluit polder van Biesland. De peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2. Voor dit peilgebied is een seizoenspeil[2] vastgesteld:

- Met een hoog peil van 5,10 meter beneden NAP voor de periode 1 januari tot en met 31 mei
- en met een laag peil van 5,40 meter beneden NAP voor de periode 1 juni tot en met 31 december

Figuur 2 - peilenkaart van peilbesluit polder van Biesland uit 2014 (peilgebied 1 is omcirkeld)

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Het oude waterpeil voldoet niet meer omdat het hoge peil te hoog is en te vroeg in het jaar wordt ingesteld. Het nadeel van het hoge waterpeil is:

- in januari en februari is het grasland vaak te nat om ruige mest uit te rijden
- in januari en februari neemt de hoeveelheid voedsel af voor weidevogels
- een deel van het gebied loopt onder water

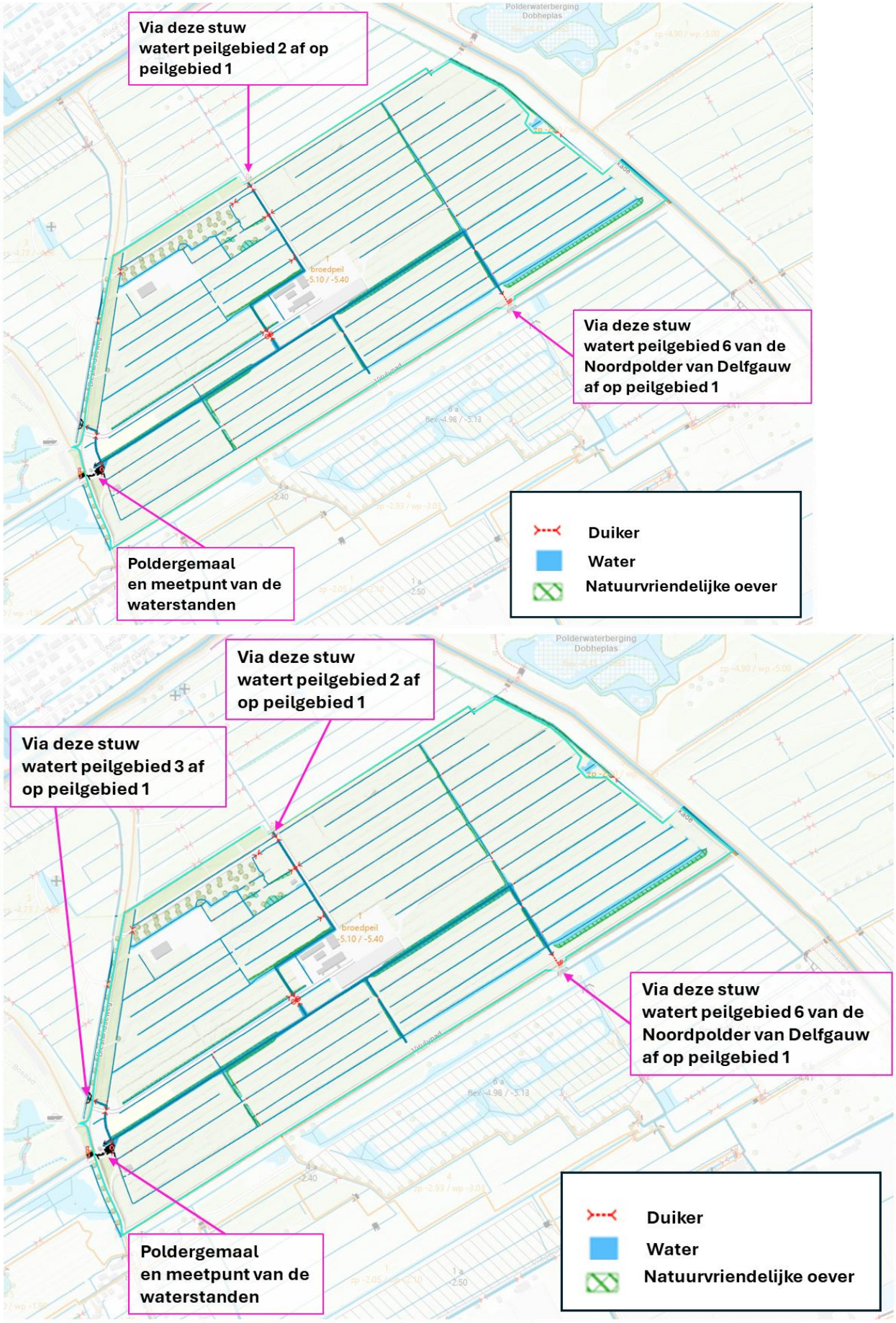
Verder zijn de huidige peilen niet zo goed voor de begroeiing op de natuurvriendelijke oevers (zie Figuur 3).

De volgende aanpassingen zijn gewenst:

- Voor de landbouw is het gewenst om een laag peil in februari te hebben zodat het land bemest kan worden.

[2] Bij seizoenspeilen houdt Delfland in een jaar verschillende waterpeilen aan. Die verschillende peilen zijn nodig voor bijvoorbeeld:
- het groeien van (landbouw)gewassen in de zomermaanden,
- de groei van vegetatie in natuurgebieden (in de zomer anders dan in de winter) of
- het broeden van weidevogels in het voorjaar.

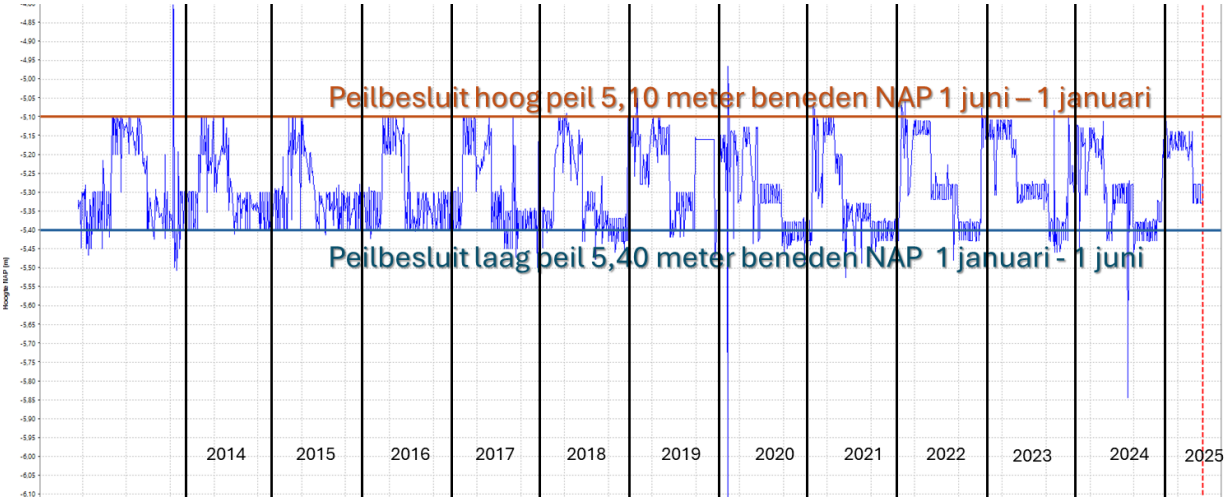
- Een hoog peil is niet eerder nodig dan in maart. Dan gaan de weidevogels broeden. En dan is er ook meer voedsel beschikbaar voor jonge vogels
- Het hoge peil zou iets lager moeten om te voorkomen dat de laagste delen van het gebied onder water lopen.
- De natuurvriendelijke oevers staan in de zomer voor een deel onder water.

Figuur 3 – Kaart met de huidige waterhuishouding

Figuur 3 is een kaartje van het watersysteem. Op het meetpunt zijn de waterstanden gemeten. Uit de metingen (zie Figuur 4) blijkt dat de waterstand niet helemaal voldoet aan het peilbesluit uit 2014:

- Tussen 1 juni en september/ oktober wordt een tussenpeil aangehouden van ongeveer 5,30 meter beneden NAP
- Het hoge peil is enkele centimeters lager dan 5,10 meter beneden NAP

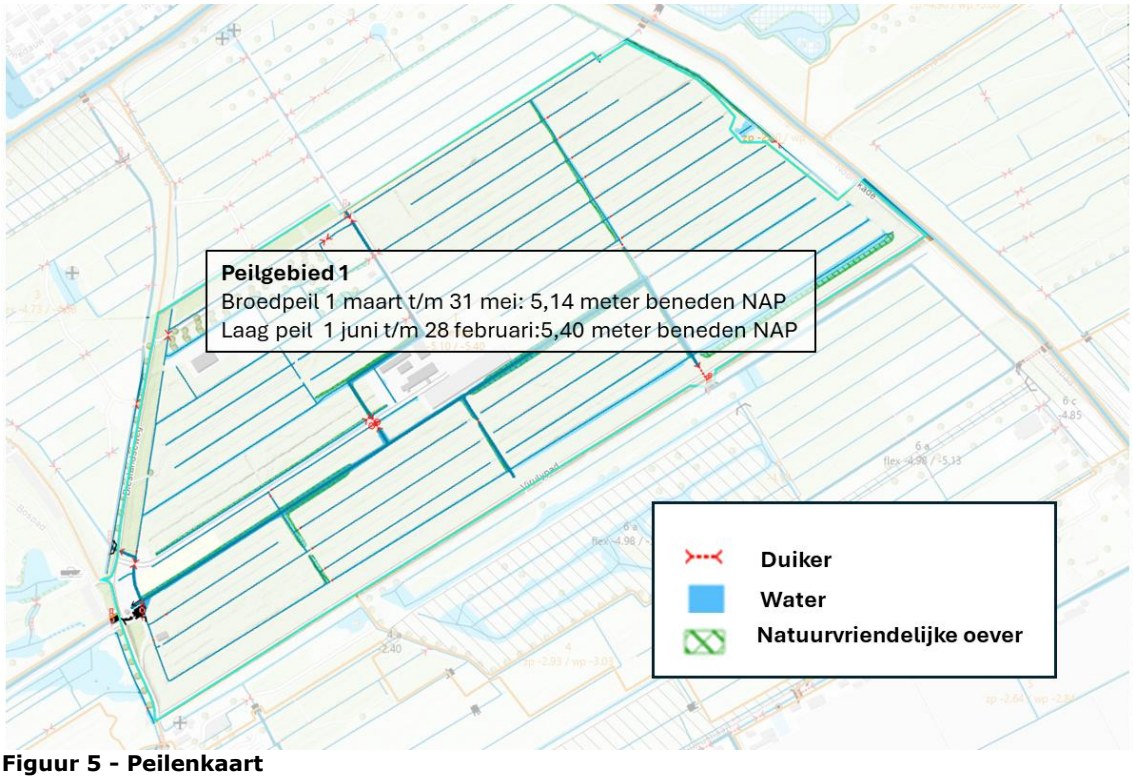
Figuur 4 - Waterstanden

2.3 Wat wordt het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor de volgende waterpeilen:

- Voor de periode 1 maart tot en met 31 mei een broedpeil van 5,14 meter beneden NAP
- Voor de periode 1 juni tot en met 28 februari een laag peil van 5,40 meter beneden NAP.

Het nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel. De uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in Figuur 5 en bijlage 1.

Figuur 5 - Peilenkaart

Schouwpeil
Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 5,40 meter beneden NAP.

Peilverschillen
In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil:

- Van 1 januari tot en met 28 februari 30 cm lager,
- Van 1 maart tot en met 31 mei 4 cm lager,
- Van 1 juni tot en met 31 december blijft het waterpeil gelijk.

Maatregelen
Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn de geen maatregelen nodig.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in peilgebied 1 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Gebiedsfuncties

Het gebied is ingericht voor:

- Functie landbouw
  het overgrote deel van het gebied bestaat uit agrarisch grasland. Het grasland mag niet te nat zijn. Maar in het voorjaar mag de waterstand hoog zijn voor de weidevogels ook al remt dat de grasgroei.
- Functie natuur
  het oostelijke deel van het graslandgebied is weidevogelgebied
- Functie stedelijk gebied
  er staat agrarische bebouwing en een voormalige molen. Verder zijn er diverse wegen en verharde paden.

In de beleidsnota Peilbeheer[3] staat het volgende over deze gebiedsfuncties:

- Het waterpeil mag niet dieper dan 60 cm beneden het maaiveld bij grasland met een veenbodem

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zeeklei en veen. Het veen komt in de laagste delen van het gebied voor. Vooral veenbodems zijn gevoelig voor bodemdaling. Zeekleibodems zijn minder gevoelig voor bodemdaling.

Delen van het gebied kunnen archeologische resten bevatten. Archeologische resten die in de bodem zitten, kunnen vergaan doordat er lucht bij kan komen. Als het waterpeil zakt dan kan ook de grondwaterstand zakken. Door de zakkende grondwaterstand kan er meer zuurstof in de bodem komen, waardoor veenbodems zakken of archeologische resten kunnen vergaan.

In de beleidsnota Peilbeheer[3] staat hierover:

- We beslissen of mogelijke schade aan archeologische resten opweegt tegen voordelen voor andere functies en belangen

Waterbelangen

Voor het bepalen van het waterpeil zijn voor Delfland de volgende waterbelangen belangrijk:

- Waterkeringen (polderkade Noordeindse weg en zuidelijk deel Virulypad en regionale kering aan de Noordkade),
- Watergangen
- Voorkomen van wateroverlast: het gebied voldoet aan de normen[4] maar voor de toekomst wordt een overschrijding verwacht doordat het klimaat verandert.
- Voorkomen van watertekort of droogte
- Objecten aan het water: duikers

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer
[4] 'Watersysteemanalyse cluster Noordpolder van Delfgauw, Polder van Biesland en Hoge Broekpolder', Eindrapportage, Hoogheemraadschap van Delfland, 28 mei 2024

- Waterkwaliteit, planten en dieren: een goede waterkwaliteit, natuurvriendelijke oevers (flauwe oevers voor waternatuur, zie figuur 8) en vissen

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de gebiedsfuncties:
- agrarisch grasland (functie landbouw): het nieuwe peil is een verbetering voor de landbouw omdat in januari en februari het peil laag blijft
- weidevogelgebied (functie natuur): het lagere peil in januari en februari is een verbetering voor weidevogels
- agrarische bebouwing en een voormalige molen en diverse wegen en verharde paden (functie stedelijk gebied): hoogste peil wordt iets lager waardoor eventuele vochtproblemen niet zullen toenemen en het laagste peil blijft gelijk waardoor risico op zakking niet toeneemt.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Doordat het hoogste peil alleen in het voorjaar iets lager is en dat het later wordt ingesteld, zal dat weinig invloed hebben op de grondwaterstand. In die periode is de grondwaterstand meestal hoog. Daarom heeft de peilwijziging nagenoeg geen negatieve invloed op de eventuele archeologische resten in de bodem en op bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen/beperkt problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:
- Waterkeringen: Doordat het hoogste peil alleen in voorjaar iets lager is en dat het later wordt ingesteld, zal dat weinig invloed hebben op de grondwaterstanden in de dijken.
- Voorkomen wateroverlast: doordat het hoogste peil iets lager is, zal er iets meer ruimte zijn voor peilstijging
- Voorkomen droogte: het waterpeil in de zomer wijzigt niet dus is er geen effect op eventuele droogte.
- Waterkwaliteit, planten en dieren. Door een lager zomerpeil kunnen de natuurvriendelijke oevers zich beter ontwikkelen. Het nieuwe peil heeft geen effect op de waterkwaliteit.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

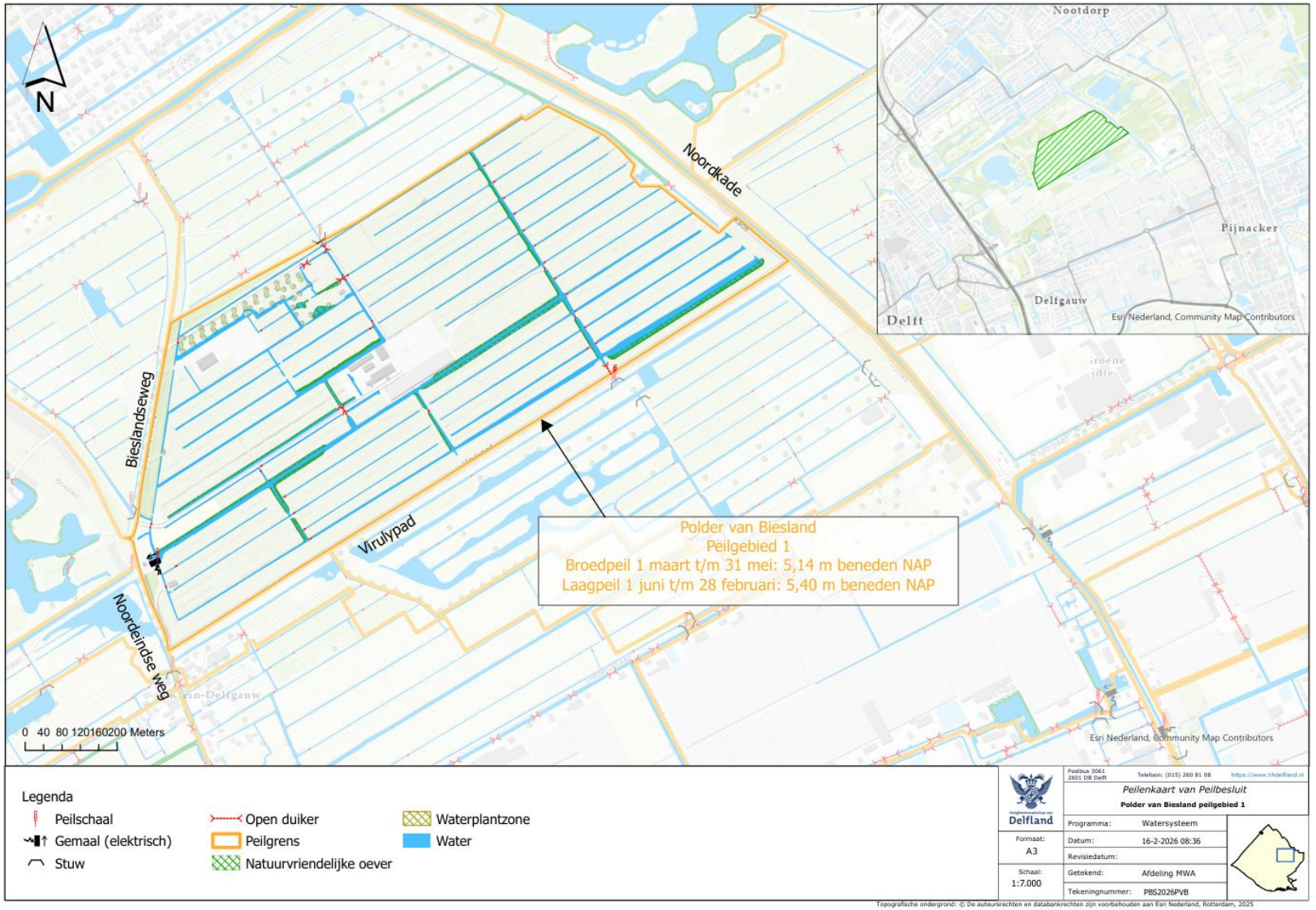
Het volgende nieuwe waterpeil is nodig:
- Voor de periode 1 maart t/m 31 mei een broedpeil van 5,14 meter beneden NAP
- Voor de periode 1 juni t/m 28 februari een laag peil van 5,40 meter beneden NAP.

Hiermee worden de volgende problemen opgelost:
- Doordat het peil later in het voorjaar omhoog gaat is het grasland droger in januari en februari en kan er ruige mest worden uitgereden. Doordat er ruige mest aanwezig is en dat het peil later omhoog gaat is er meer voedsel voor de kuikens van weidevogels.
- Doordat het hoge peil iets lager wordt komt in het voorjaar geen land onder water te staan.
- Doordat het peil in de zomer op -5,40 meter beneden NAP staat, kan de vegetatie op de natuurvriendelijke oevers zich beter ontwikkelen.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

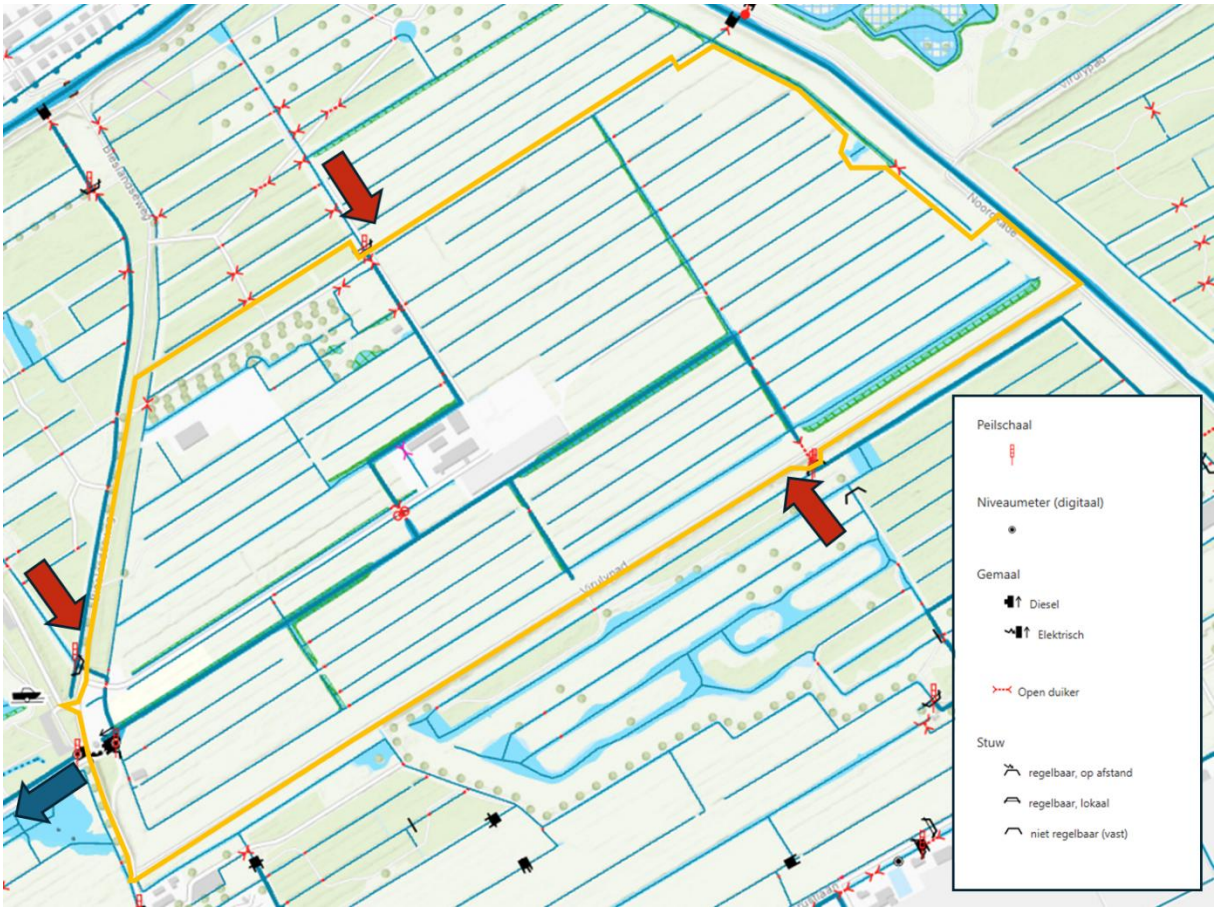
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we al contact gehad met een agrariër en Staatsbosbeheer.

Bijlage 1 Peilenkaart

Bijlage 2 meer informatie over de waterhuishouding

Peilgebied 1 is het laagste deel van de polder van Biesland. Overtollig water uit de polder (zie bovenste rode pijlen in Figuur 6) stroomt via de watergangen van dit peilgebied naar het poldergemaal aan de Noordeindseweg (zie blauwe pijl in Figuur 6). Er stroomt ook overtollig water uit drie peilgebieden van de Noordpolder van Delfgauw (zie onderste rode pijl in Figuur 6). Het waterpeil wordt gemeten bij het poldergemaal.

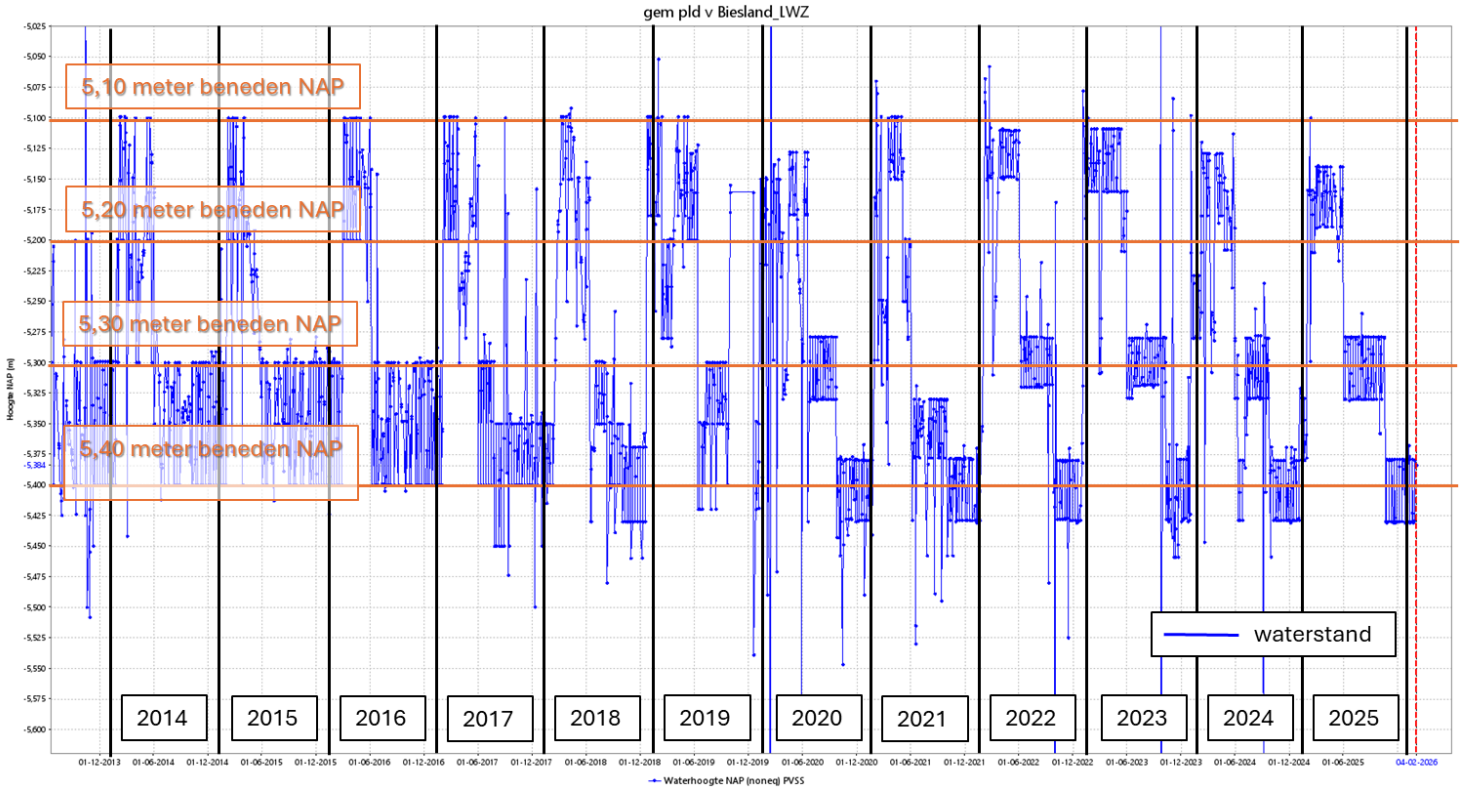

Figuur 6 Uitgebreide kaart met de waterhuishouding (oranje lijn: peilgebied 1; rode pijlen: waar water peilgebied 1 instroomt; blauwe pijl: waar het poldergemaal het overtollig water uitpompt)

In het peilbesluit van 2014 is besloten dat er twee waterpeilen voor dit peilgebied zijn:

- Een hoog peil van 5,10 meter beneden NAP. Delfland houdt dit waterpeil aan in de periode 1 januari tot en met 31 mei
- Een laag peil van 5,40 meter beneden NAP. Delfland houdt dit waterpeil aan in de periode 1 juni tot en met 31 december

In Figuur 7 is de hoogte van de waterstanden te zien vanaf 2013. Hierin is te zien dat vanaf 2014 de peilen worden aangehouden volgens het peilbesluit. Maar in 2020 wordt in de zomer het peil 10 cm hoger gehouden dan zou moeten. Vanaf 2022 zakt het hoogste peil ongeveer 4 cm. Het poldergemaal zorgt dat het peilgebied op peil blijft. Bij elk peil geldt er een aanslag peil waarbij het gemaal gaat malen. En er is een afslag peil waarbij het gemaal uitgaat. In Figuur 7 is te zien dat de waterstand steeds op en neer gaat. Dat betekent dat het gemaal heel vaak aanstaat om het wateroverschot weg te malen. Door de aanvoer van water uit andere peilgebieden kan het water in dit peilgebied niet op natuurlijke manier uitzakken. Een flexibel peilbeheer is hier dus niet mogelijk.

Figuur 7 Meetreeks van gemeten waterpeilen op meetpunt OW000364 (bij het poldergemaal van polder van Biesland)

Bijlage 3 meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[5] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

- Op een meetpunt bij het poldergemaal zijn de gemiddelde gehalten van de volgende stoffen gemeten:
    - Stikstof: een gehalte van 3,3 milligram per liter (gemeten bij het poldergemaal)
    - Fosfor: een gemiddeld gehalte van 0,05 milligram per liter (gemeten bij het poldergemaal)
    - Zuurstof: een gehalte tussen 3 en 16 milligram per liter (gemeten bij het poldergemaal)
- Bij twee meetpunten zijn in 2021 fosfaat- en stikstofgehaltes van het water gemeten. Het gehalte fosfaat is lager dan de norm, maar het gehalte stikstof bijna twee keer hoger dan de norm
- De bodem bestaat gedeeltelijk uit veen. Peilverlaging kan leiden tot veenafbraak, wat nutriënten vrijmaakt en het oppervlaktewater voedselrijk kan maken.
- De veenafbraak wordt beperkt door hoge grondwaterstanden in het gebied.
- Sulfaat kan veen afbreken, waardoor voedingsstoffen in het oppervlaktewater terechtkomen. De polder van Biesland heeft een vrij hoog sulfaatgehalte in het oppervlaktewater (157 milligram per liter). De naastgelegen Noordpolder van Delfgauw heeft een vergelijkbare sulfaatconcentratie. Omdat er water uit de Noordpolder van Delfgauw de polder van Biesland instroomt is de aanvoer van ander water met een lager sulfaatgehalte erg moeilijk.

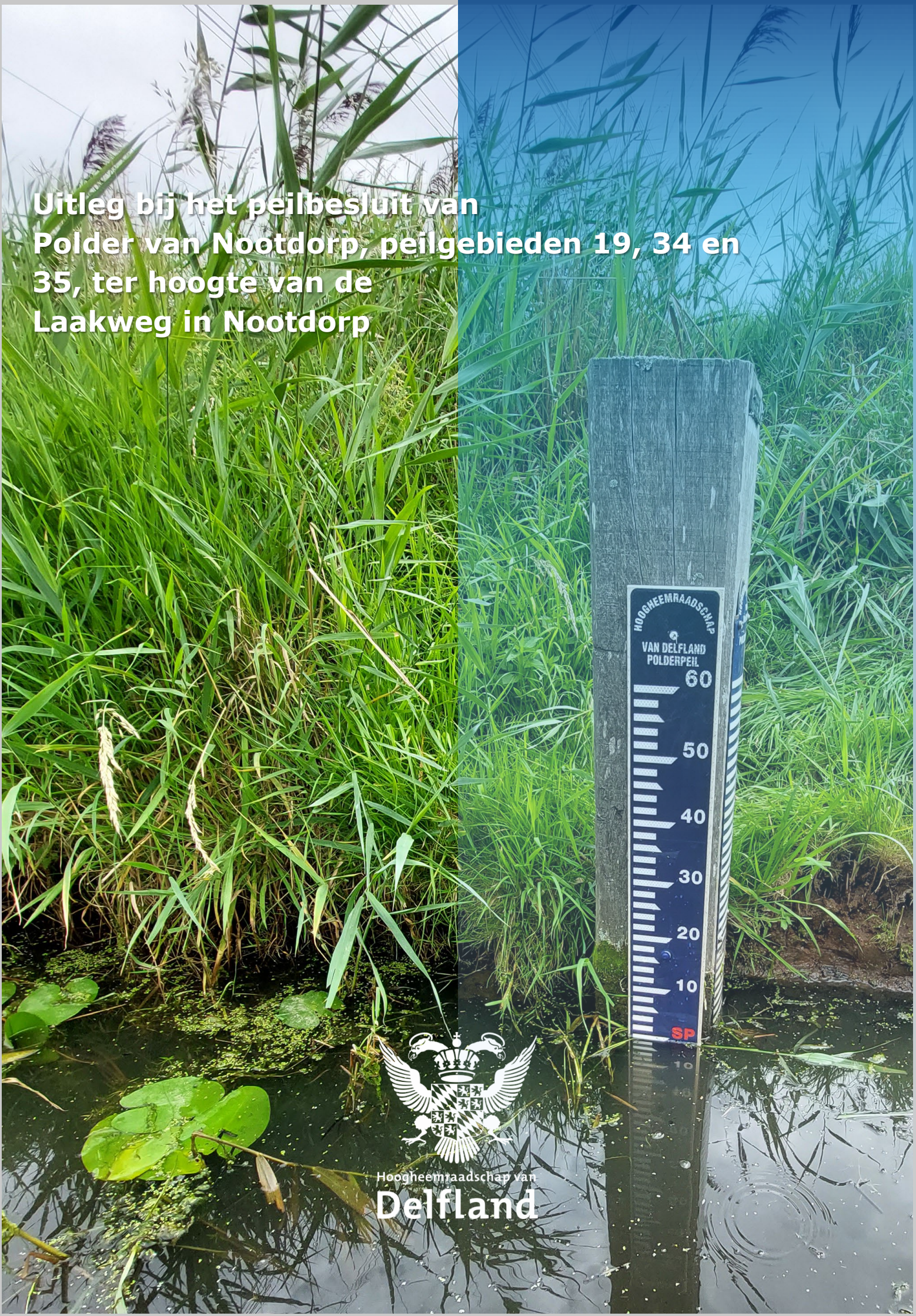
<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

- De waterdiepte is beperkt (25 tot 70 cm), waardoor het geschikt is voor een beperkt aantal vissoorten en met name voor overwintering van vissen. Daarentegen zijn er wel natuurvriendelijke overs die geschikt kunnen zijn als paaigebied voor vissen.
- Het poldergemaal vormt een barrière voor vismigratie met de naastgelegen Bieslandse Bovenpolder.
- Een natuurlijk waterpeil is ideaal voor de natte ecologische zones (zie Figuur 10). Bij een natuurlijk peil is het waterpeil in de winterperiode hoog en zakt tijdens de lente uit naar een laag waterpeil. Het lage waterpeil houdt aan tijdens de zomerperiode. In de herfst stijgt het waterpeil weer naar het hoge waterpeil.

[5] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Vrulypad
Bieslandseweg
Vrulypad
Natuurvriendelijke oever

Uitleg bij het peilbesluit van Polder van Nootdorp, peilgebieden 19, 34 en 35, ter hoogte van de Laakweg in Nootdorp

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Polder van Nootdorp, peilgebieden 19, 34 en 35, ter hoogte van de Laakweg in Nootdorp

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 19, 34 en 35? .. 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 13
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 13
Bijlage 1 Peilenkaart 14
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 15
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 18

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 19 in de Polder van Nootdorp wordt aangepast. Peilgebied 19 wordt opgesplitst in drie peilgebieden (19, 34 en 35) waardoor het waterpeil verandert van een getrapt peil tussen 2,63 en 3,12 meter beneden NAP naar:

- een vast peil van 2,63 meter beneden NAP in nieuw peilgebied 19
- een vast peil van 2,78 meter beneden NAP in peilgebied 34 en;
- een vast peil van 3,21 meter beneden NAP in peilgebied 35.

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert figuur 2: nieuwe codering peilgebieden

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden het nieuwe waterpeil aan in de peilgebieden 19, 34 en 35 van de Polder van Nootdorp in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. De drie peilgebieden liggen langs de Laakweg; ter hoogte van de Geerweg. Het gebied is 2.900 vierkante meters groot. Het peilgebied is te zien in onderstaande afbeelding (Figuur 1). In **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is de nieuwe nummering van de peilgebieden te zien.

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

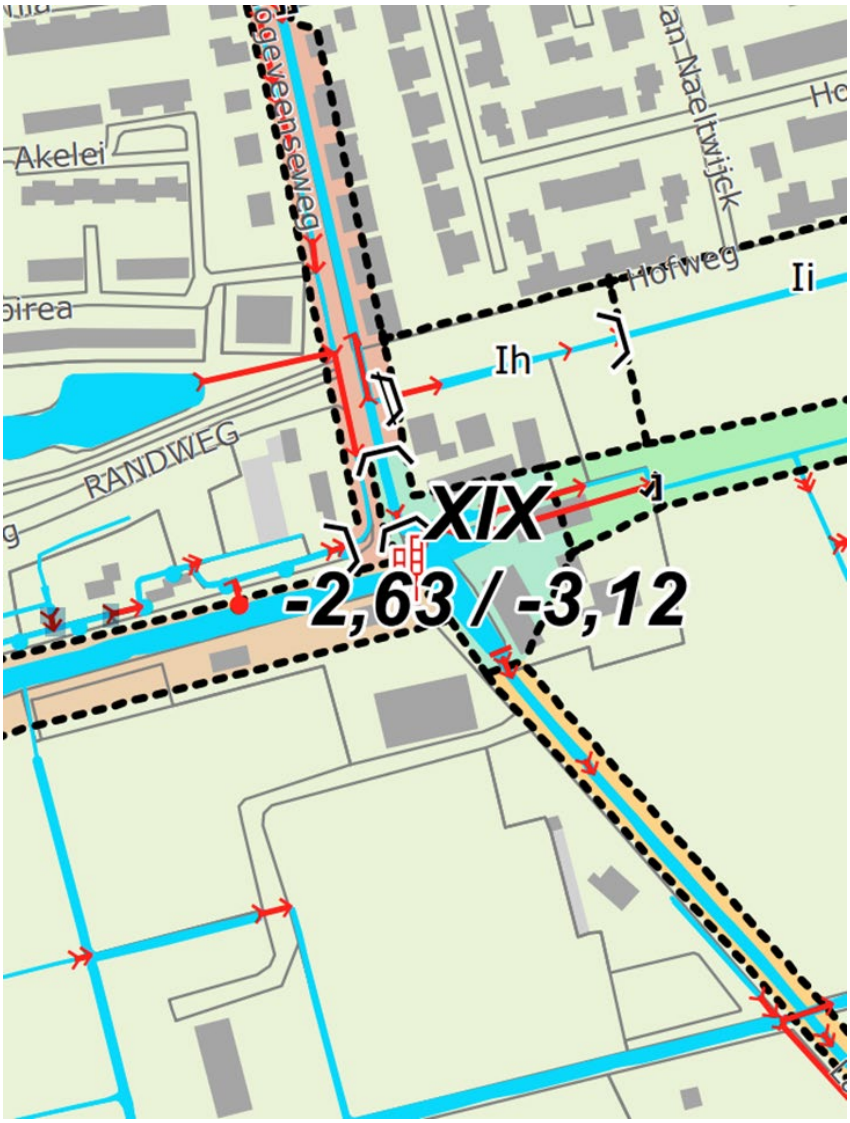
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat de nieuwe waterpeilen worden. Ook leggen we uit welk probleem er was met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor de nieuwe waterpeilen. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 is een waterpeil voor peilgebied 19, 34 en 35 vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder van Nootdorp. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2, zie het gebied met code XIX.

Voor dit peilgebied is een getrapt waterpeil vastgesteld. Het waterpeil ligt tussen 2,63 meter beneden NAP en 3,12 meter beneden NAP.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder van Nootdorp uit 2014

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

De huidige drie peilen zijn anders dan het officiële peilbesluit (1 peilgebied opgenomen met een waterpeil van 2,63 tot 3,12 meter beneden NAP). Bij een flexibel peil met een grote bandbreedte is de belangenafweging tussen de drooglegging van de weg, wateraanvoer en funderingen van woningen moeilijker te maken.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2014, Peilbesluit Polder van Nootdorp

In de praktijk zijn er 3 getrapte vaste waterpeilen. De belangrijkste belangen (de drooglegging van de weg/peilscheiding, de fundering van woningen en de wateraanvoer) kunnen beter worden afgewogen met 3 verschillende peilen dan bij een flexibel peil. De hoogte van de weg varieert sterk, de funderingen van de panden verschilt en peilverschil tussen peilgebieden is nodig om het water te kunnen sturen.

Aanvoer van water
De watergang langs de Laakweg en Hogeveense weg is belangrijk voor de wateraanvoer. Het water wordt ingelaten bij een inlaat ter hoogte van de kruising van de Geerweg en de Laakweg.

Fundering van woningen
De nabijgelegen panden hebben waarschijnlijk verschillende funderingswijzen, en hierdoor ook verschillende belangen.

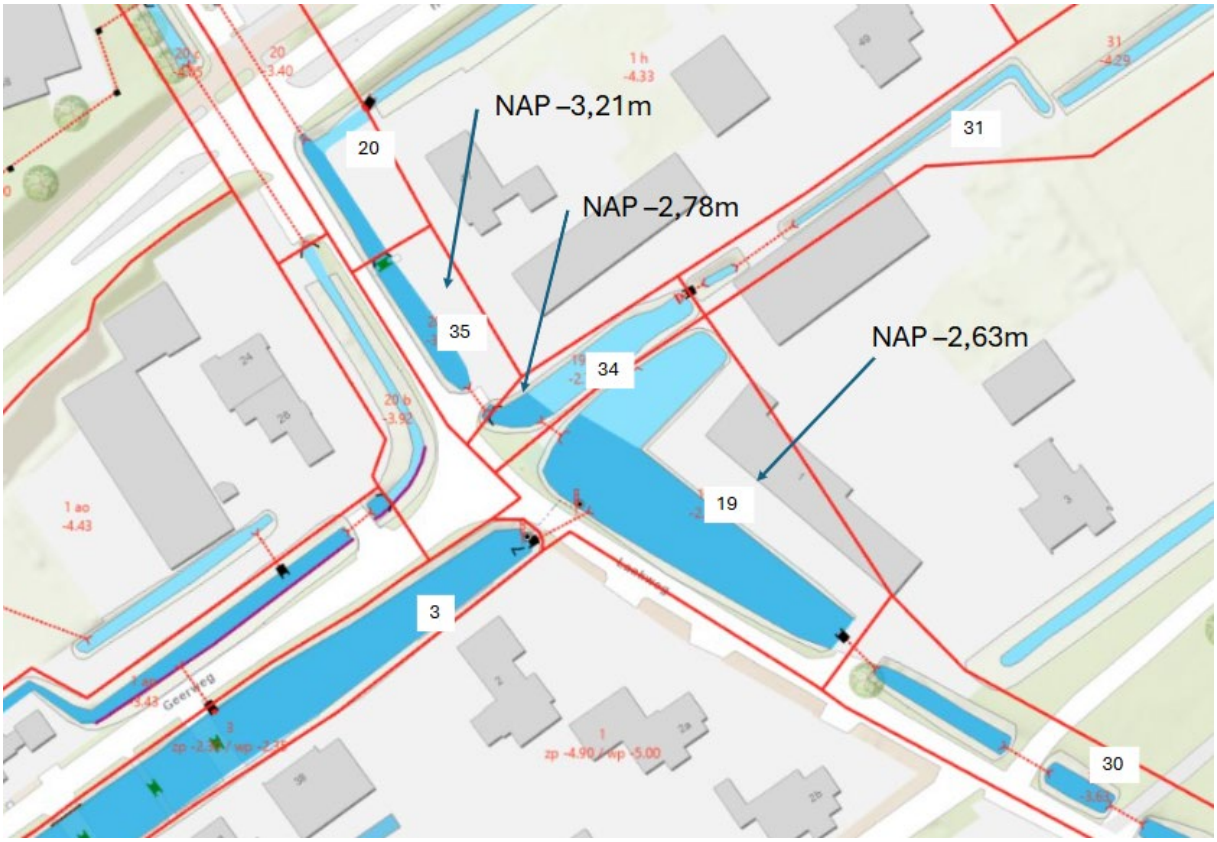
Hoogte van de weg en peilscheiding
Voor de weg is het van belang dat deze voldoende hoog boven het waterpeil ligt. Bij een weg die te laag ligt is de kans op gladheid en schade door opvriezing groter. Bovendien is de weg de grens tussen twee peilgebieden en moet voldoende hoog zijn om de peilgebieden te scheiden (ook bij peilverhoging door neerslag).

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor:

- peilgebied 19 voor een waterpeil van 2,63 meter beneden NAP;
- peilgebied 34 voor een waterpeil van 2,78 meter beneden NAP en;
- peilgebied 35 voor een waterpeil van 3,21 meter beneden NAP.

De nieuwe peilen leggen de praktijksituatie beter vast, houden rekening met de lokale belangen, en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in Figuur 3 en bijlage 1.

Figuur 3 - Peilenkaart

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil.

Voor peilgebied 19 wordt het schouwpeil 2,63 meter beneden NAP.

Voor peilgebied 34 wordt het schouwpeil 2,78 meter beneden NAP.

Voor peilgebied 35 wordt het schouwpeil 3,21 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In de tabel hierboven worden de nieuwe peilen van de drie peilgebieden vergeleken met het getrapte waterpeil (hoogste en laagste) van het huidige peilbesluit. In de twee rechter kolommen worden het peilverschil tussen het huidige en nieuwe peil aangegeven.

peilgebied	Voorgestelde waterpeil	Oorspronkelijke hoge waterpeil (NAP -2,63m)	Oorspronkelijke lage waterpeil (NAP-3,12m)
19	-2,63	**Geen verandering**	**Peil wordt 49 cm hoger**
34	-2,78	**Peil wordt 15 cm lager**	**Peil wordt 34 cm hoger**
35	-3,24	**Peil wordt 58 cm lager**	**Peil wordt 9 cm lager**

Tabel 1: peilverschil huidig en nieuw peilbesluit

Maatregelen

De voorgestelde peilen worden in de praktijk al gehanteerd. Er zijn geen maatregelen nodig voor het instellen van het peil.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in de peilgebieden 19, 34 en 35 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil wil de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 19, 34 en 35?

Gebiedsfuncties

Peilgebied 19: Het gebied bestaat voornamelijk uit water. De Laakweg vormt de peilscheiding van peilgebied 19 met en peilvak 1 (ten zuiden van de weg). In de beleidsnota Peilbeheer is aangegeven dat de optimale drooglegging voor wegen meer dan 0,80 meter is. De drooglegging is het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en de gemiddelde hoogte van het naastgelegen perceel. In de praktijk is de drooglegging bij de weg 0,3 tot 1,0 meter. Dit is dus op sommige plekken iets te nat. Maar het huidige waterpeil leidt in de praktijk niet tot problemen. Er is een woning aanwezig die mogelijk op houten palen gefundeerd is en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil.

In peilvak 19 staat een voormalige boerderij/woning uit 1875. Deze is, gelet op het bouwjaar, waarschijnlijk gefundeerd op staal. De voormalige boerderij en andere opstallen grenzen ook aan twee andere (lagere) peilen; 3,46 tot 4,45 beneden NAP en 4,90 tot 5,00 onder NAP. De invloed van dit lagere peil is waarschijnlijk van grotere invloed op de fundering.

Peilgebied 34 en 35: Het gebied bestaat voornamelijk uit water. De Laakweg ligt binnen het peilgebied. In de praktijk is de drooglegging bij de weg 0,6 tot 0,8 meter. Dit is dus op sommige plekken iets te nat. Maar het huidige waterpeil leidt in de praktijk niet tot problemen. Aangrenzend aan peilvak 34 en 35 staat een woonhuis en schuur en andere opstallen uit 1970. Mogelijk heeft deze woning een palen met oplangers als fundering. Dit type fundering is gevoelig voor schade als gevolg van peilverlaging. De woning is aan andere kanten omgeven door lagere waterpeilen 4,33 m, 4,29 m en 3,12 tot 3,50m beneden NAP. De invloed van deze lagere peilen zijn waarschijnlijk van grotere invloed op de fundering. De weg heeft een sterk wisselende hoogte en drooglegging (door de waterpeilen).

Wegen: Wegen zakken vanwege de drooglegging en het gewicht meestal sneller dan de omgeving (zetting). Tegelijkertijd moet een weg voldoende drooglegging hebben voor de veiligheid (gladheid) en om schade aan de weg te voorkomen (bijvoorbeeld vorstschade). De wegbeheerder heeft de verantwoordelijkheid om de weg op te hogen en te zorgen voor voldoende drooglegging ten opzichte van het schouwpeil. Anderzijds moet Delfland zorgen voor een waterpeil waarbij een veilige weg mogelijk is. Bij peilgebied 34 en 35 is de huidige drooglegging tussen de 0,6 en 0,8 meter.

Bodem en archeologie

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

De bodem in de drie peilgebieden bestaat uit zavel (klei/zand). Dit soort bodem is niet gevoelig voor bodemdaling. Het gebied bevat geen archeologisch terrein, er is in het gebied wel een hoge kans op archeologische resten.

Waterbelangen

Binnen de drie peilgebieden bevinden zich primaire en secundaire watergangen met beschoeiing, ook zijn er verschillende duikers en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een peilverhoging maakt de ruimte tussen het waterpeil en de duiker kleiner. Een verlaging van het waterpeil zorgt voor minder water in de duiker. Hierdoor neemt de transportcapaciteit van de duiker af.

Waterhuishouding

Voor het bepalen van het peil is het van belang dat deze drie peilgebieden onderdeel zijn van het spuislotensysteem waarmee water wordt verspreid over de polder. De watergangen in de drie peilgebieden worden gebruikt om water door te voeren naar andere gebieden binnen de Polder van Nootdorp. Vanuit peilvak 19 vindt wateraanvoer in 3 richtingen plaats:

- Richting het zuidoosten langs de Laakweg (3,46 beneden NAP (en lager))
- Richting het noordwesten langs de Hogeveenseweg (3,12 beneden NAP (en lager)).
- Richting het noordoosten parallel aan de Hofweg (4,29 (en lager))

Het spuislotensysteem wordt beschreven in bijlage 2.

Waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden (regelmatig) de normen overschreden en er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (30-50 cm) voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

<u>Peilgebied 19</u>
Deze peilafweging gaat over peilgebied 19. In de praktijk wordt hier een vast peil van 2,63 meter beneden NAP aangehouden sinds het plaatsen van de stuw (vergunning Z-25-158498) en het afsluiten van de duiker. Daarvoor werd langere tijd een peil van circa 2,70 meter beneden NAP aangehouden.
Er is dus geen sprake meer van een getrapt waterpeil, en een gedurende het gehele jaar een waterpeil dat gelijk staat met de bovenkant van het huidige peilbesluit. Voor bestaande bebouwing kiest Delfland meestal een vast peil (nota peilbeheer Delfland, 2017)

Een gemiddeld hoger waterpeil heeft over korte afstand een positief effect op de grondwaterstand en daarmee op het beperken van bodemdaling (daling van wegen en panden op staal). Het verhogen van het waterpeil zorgt wel een kleinere drooglegging. Door de kleinere drooglegging is het risico op gladheid en schade aan de weg bij vorst groter. Hierdoor

is eerdere ophogen van de weg noodzakelijk. De effecten op de wegen en funderingen zijn zeer klein.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:

- Infrastructuur: De Laakweg maakt deel uit van de grens van het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij de weg 0,20 tot 0,90 meter. Dit is voor het grootste deel minder dan de optimale drooglegging van meer dan 0,80 meter. De peilveranderingen zorgen voor een grotere drooglegging van de weg.
- Bestaande bebouwing: Er is een woning aanwezig die mogelijk op houten palen gefundeerd is en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil. Het nieuwe waterpeil is een verhoging ten opzichte van het peil dat de afgelopen periode werd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot de funderingen.
- Bestaande oude bebouwing: De woning uit 1875 is waarschijnlijk gefundeerd op staal (zonder paalfundering). Het risico op (funderings)schade aan de opstallen werd vooral bepaald door de onderkant van het getrapte waterpeil en de lagere waterpeilen van het aanliggende peilgebied. Gedurende het gehele jaar blijft het waterpeil hoog, en dit is mogelijk gunstig voor de fundering op staal; minder bodemdaling.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden naar de peilgebieden 34 en 30.
- Om de kans op verstopping van duikers door drijvend vuil te beperken en voor de ecologische passeerbaarheid moeten duikers een voldoende grote luchtspleet hebben. De bestaande duiker tussen peilgebied 19 en 34 is dichtgezet en wordt alleen nog gebruikt voor het doorspoelen van peilgebied 34. Het nieuwe waterpeil heeft daardoor geen negatief effect op de duiker.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.

<u>Peilgebied 34</u>

Deze peilafweging gaat over peilgebied 34. In de praktijk wordt hier al langere tijd een vast peil van 2,78 meter beneden NAP aangehouden. Delfland kiest voor een vast en gemiddeld hoger waterpeil vanwege de bestaande bebouwing. Voor de weg/peilscheiding is het hoogste peil maatgevend. Het hoogste peil zakt, ten opzichte van het huidige peilbesluit, met 14 cm. De weg krijgt dus een grotere drooglegging bij het maatgevende waterpeil. Het laagste peil stijgt, ten opzichte van het huidige peilbesluit, dit is gunstig voor funderingen.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:

- Infrastructuur: De Laakweg vormt de grens van het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij de weg 0,60 tot 0,80 meter. Dit is minder dan een optimale drooglegging van meer dan 0,80 meter. Ten opzichte van het vorige peilbesluit is de gemiddelde waterstand hoger. Dit zal de zakking van de wegen vermoedelijk verminderen. Het effect van een hoger waterpeil is er alleen over

beperkte afstand. Het effect van de peilverhoging is beperkt. Het nieuwe peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen.
- Het risico op (funderings)schade aan de opstallen wordt vooral bepaald door de lagere waterpeilen van het andere peilgebied.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:
- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 19 weer onder vrij verval naar peilgebied 35 en naar 31.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.

<u>Peilgebied 35</u>
Deze peilafweging gaat over peilgebied 35. In de praktijk wordt hier al langere tijd een vast peil van 3,21 meter beneden NAP aangehouden. Delfland kiest voor een vast en gemiddeld lager waterpeil. Het gekozen waterpeil is, ten opzichte van zowel het hoogste waterpeil als het laagste waterpeil van het huidige peilbesluit een verlaging. Delfland is terughoudend in het verlagen van het waterpeil, maar in dit geval kiest Delfland hiervoor vanwege, de drooglegging van de weg.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
- Infrastructuur: De Laakweg vormt de grens van het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij de weg 0,60 tot 0,80 meter. Dit is minder dan een optimale drooglegging van meer dan 0,80 meter. Het nieuwe peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen. Door het gekozen peil neemt de drooglegging van de weg toe met:
    - 9 cm (ten opzichte van het laagste waterpeil van het huidige peilbesluit
    - 58 cm (ten opzichte van het hoogste waterpeil van het huidige peilbesluit
- Door het verlagen van het waterpeil wordt ook de grondwaterstand lager. Hierdoor kan de grondwaterstand onder de poer of oplanger van de houten paalfundering komen. Dit kan aantasting van de houten paalfundering veroorzaken en schade aan de panden. Bij paalfunderingen met oplangers (betonnen opzetstukken die niet gevoelig zijn voor grondwaterstanddaling) is het risico aanzienlijk kleiner. Het risico op (funderings)schade aan de opstallen wordt vooral bepaald door het lagere waterpeil van het andere peilgebied.
-

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 34 en naar peilgebied 20.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Met de nieuwe waterpeilen komt de praktijksituatie weer overeen met de officiële waterpeilen.

In peilgebied 19 wordt het waterpeil gemiddeld verhoogd. Dit heeft een positief effect op de bescherming van de fundering van het aanliggende pand.

In peilgebied 34 wordt het waterpeil 15 cm lager dan de bovengrens van het getrapte peil en 34 cm hoger dan de ondergrens van het getrapte peil. Het is de verwachting dat dit een positief effect (maar zeer beperkt effect) heeft op de bescherming van de fundering van het aanliggende pand.

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt in peilgebied 35 het peil 58 cm lager dan de bovengrens van het getrapte peil en 9 cm lager dan de ondergrens van het getrapte peil. Het is de verwachting (over grotere afstand is de relatie tussen waterpeil in de sloot en grondwater zeer beperkt) dat dit een negatief effect heeft op de bescherming van de fundering van het aanliggende pand. De drooglegging van de weg wordt aanzienlijk vergroot.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

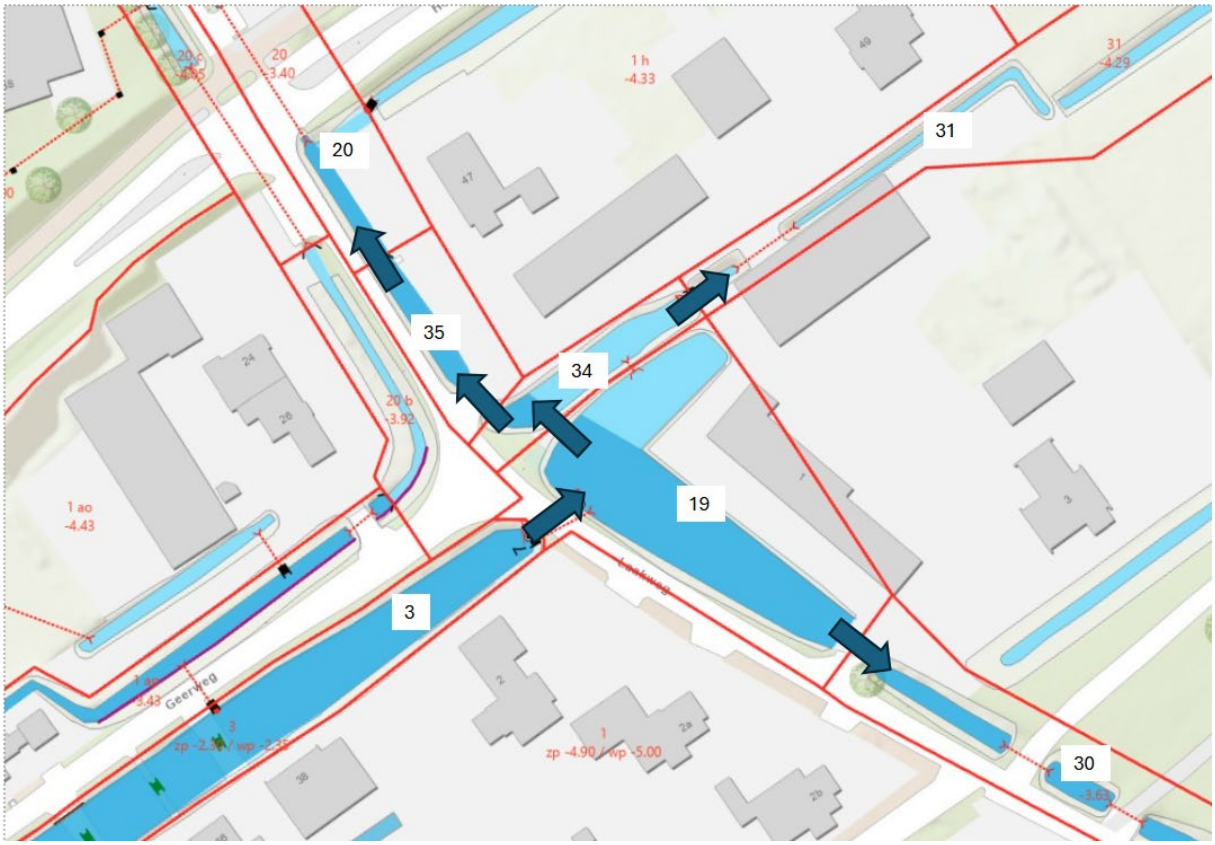
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.
Er zijn bij Delfland meerdere meldingen binnengekomen met betrekking tot het spuislotensysteem met betrekking tot een te hoog of een te laag waterpeil. Deze meldingen werden veroorzaakt door verstopte duikers of inlaten of een stuw die niet goed ingesteld is. Deze meldingen zijn opgelost.

Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Polder van Nootdorp, peilgebied 19, 34 en 35

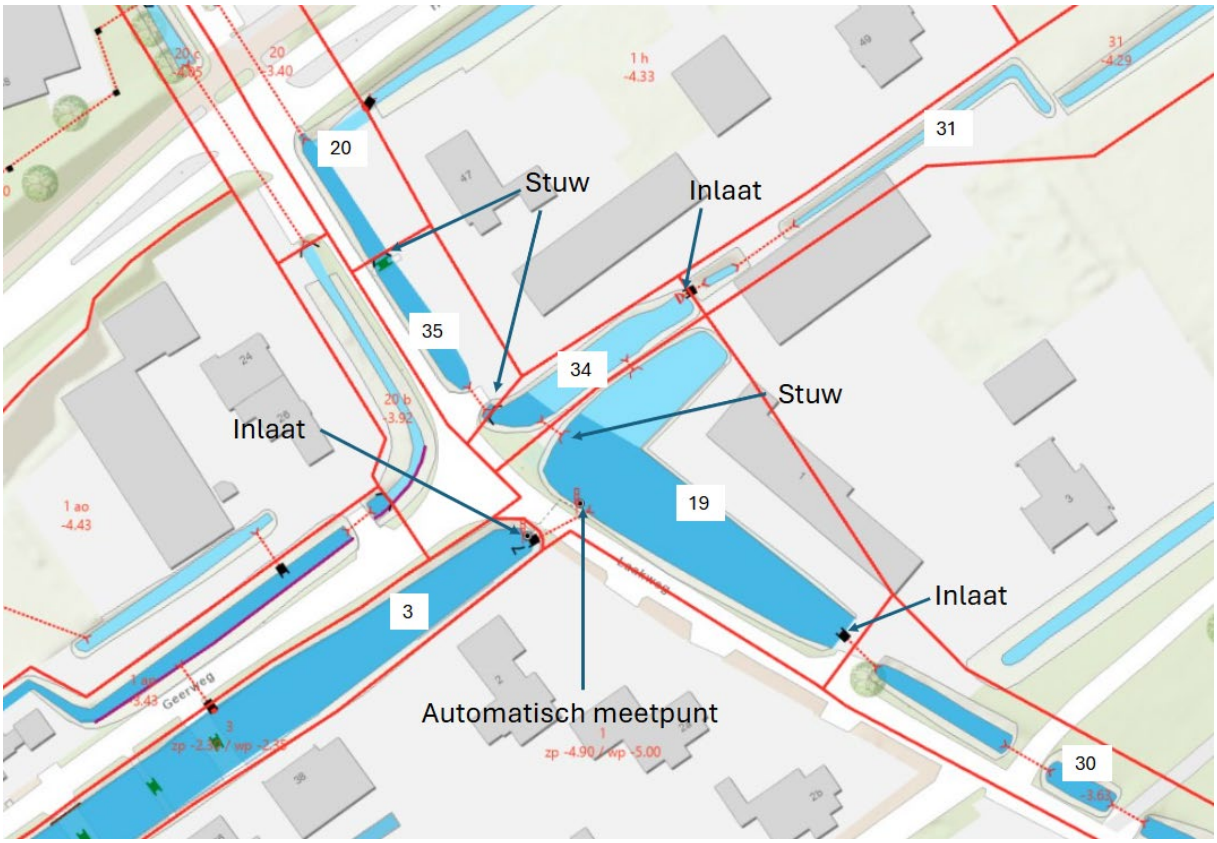
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

De peilgebieden 19, 34 en 35 maken onderdeel uit van het spuislotensysteem, zie figuur 4. Het spuislotensysteem is bedoeld om water aan te voeren om te zorgen dat de sloten in het gebied eromheen het juiste waterpeil hebben en voor gietwater. In het westen wordt het water uit de boezem van Delfland ingelaten en naar het oosten getransporteerd. De waterpeilen worden steeds lager. Uiteindelijk stroomt het water in het laagste peilgebied. Het poldergemaal in het westen van de polder maalt het overtollige water weer uit in de boezem. Peilgebied 19 is de locatie waar de verdeling van het water over de verschillende sluisloten wordt bepaald.

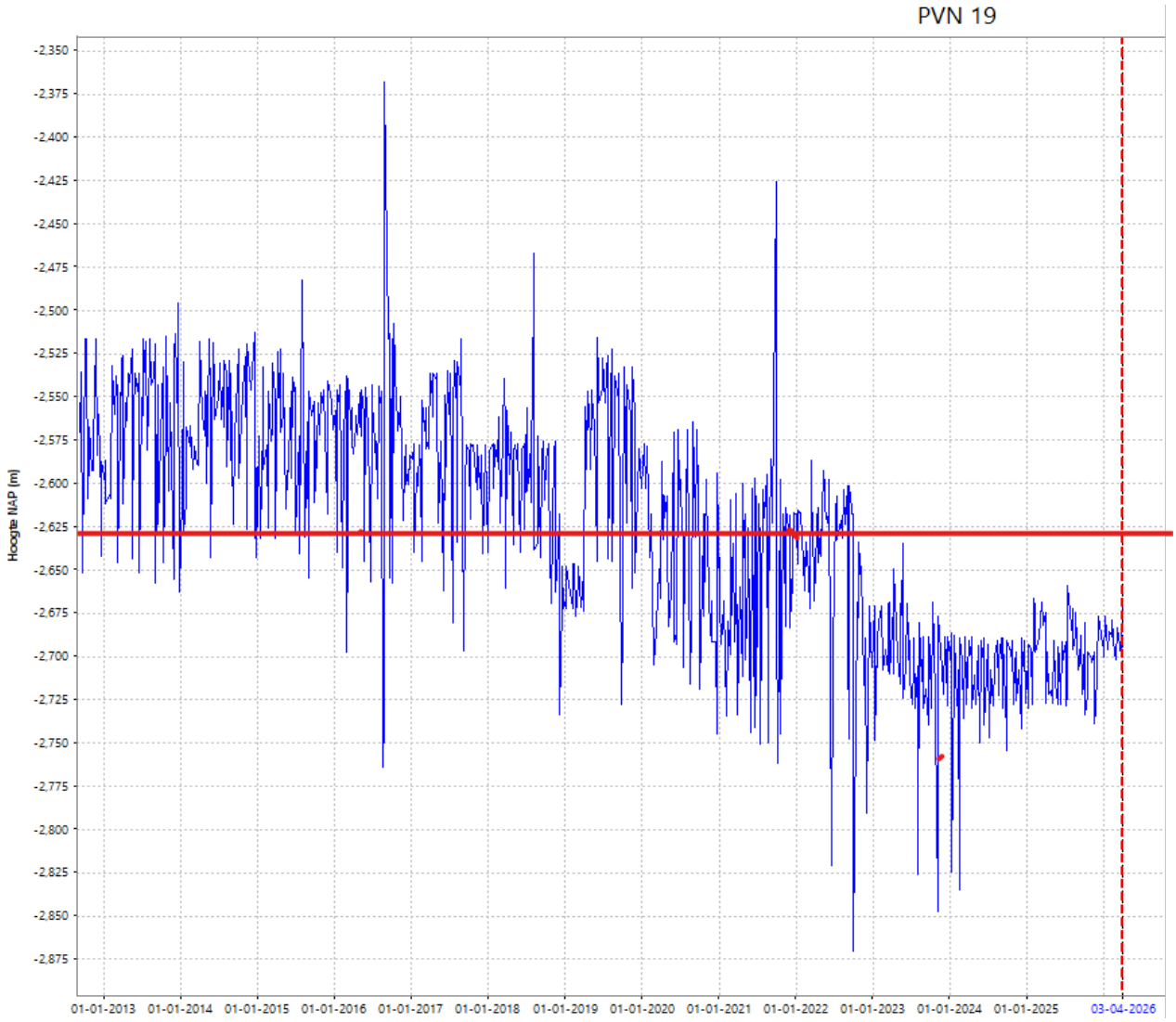
Figuur 4 - Schematische weergave gedeelte binnenboezem en spuisloten. Met de cijfers geven de peilgebieden aan. De peilen geven de stromingsrichting bij aanvoer weer.

Figuur 5 is een kaart met een overzicht van het watersysteem rondom de peilgebieden 19, 34 en 35. Via een automatische inlaat komt er water vanuit peilgebied 3 in peilgebied 19. Vanuit peilgebied 19 kan er water via een inlaat in peilgebied 30 in stromen. Te veel water in peilgebied 19 stroomt nu via de stuwende duikers naar peilgebied 34. Bij de westelijke duiker is een stuw geplaatst en de duiker is afgesloten. Met de stuw kan het peil op de gewenste hoogte worden gehouden. Vanuit peilgebied 34 kan via een inlaat water peilgebied 31 in stromen. Te veel water stroomt via een stuw naar peilgebied 35. Vanuit peilgebied 35 kan het water via een stuw weer naar peilgebied 20 stromen.

Figuur 5 – Kaart met de praktijksituatie van de waterhuishouding

In peilgebied 19 is een peilschaal en een automatisch meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. Figuur 6 laat de gemeten waterstanden zien bij het automatische meetpunt. De ligging van dit meetpunt is weergegeven in figuur 5.*figuur 5*

Figuur 6 - Gemeten waterpeilen bij het automatische meetpunt in peilgebied 19

De gemeten waterstanden liggen rond 2,70 meter beneden NAP. Dit peil is lager dan het waterpeil dat Delfland hier wil aanhouden, namelijk 2,63 meter beneden NAP. In 2025 is bij duiker 21501814 een stuw geplaatst en is duiker 21501531 dichtgezet. Hierdoor kan nu wel het streefpeil van 2,63 meter beneden NAP aangehouden worden.

In de peilgebieden 34 en 35 zijn geen peilschalen of meetpunten aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. Tussen peilgebied 34 en 35 is een vaste stuw aanwezig met een hoogte van 2,78 meter beneden NAP. Het waterpeil zal dus ook rond deze hoogte liggen. Tussen peilgebied 35 en peilgebied 20 ligt een vaste stuw met een hoogte van 3,21 meter beneden NAP. Het waterpeil zal dus ook rond deze hoogte liggen, dat blijkt ook uit een meting van het waterpeil op 3 februari 2025. Het waterpeil lag toen op 3,19 meter beneden NAP.

Er is dus sprake van drie peilgebieden met een vast peil in plaats van één gebied met een getrapt peil.

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[4] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Er is geen meetpunt in peilgebied 19, 34 of 35 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW215-024 in peilgebied 1 ("tocht Nieuwkoopseweg") ligt bij de uitstroom van een deel van het spuislotensysteem en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit in het spuislotensysteem van de Polder van Nootdorp. Bij meetpunt OW215-024 nabij het gemaal zijn in de periode 2018-2024 de volgende concentraties in het water gemeten.

- Stikstof: altijd hoger dan de norm (norm 1,8 mg/l)
- Fosfaat: In de zomerperiode onder de norm, in de winter hoger dan de norm (norm 0,3 mg/l)
- Zuurstof: zuurstofgehaltes tussen 1,8 en 20 mg per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 mg/l.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): Er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in de metingen.

Er wordt in het spuislotensysteem veel water ingelaten vanuit de boezem. Ook vinden er lozingen of lekstromen plaats vanuit de glastuinbouw.

<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

De verandering van de peilen leidt in de praktijk niet tot een verandering van de situatie en heeft daarom geen effect op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (30-50 cm).

[4] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit van Polder van Noordorp, peilgebied 20 Hogeveenseweg

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Polder van Nootdorp, peilgebied 20, Hogeveenseweg

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 20? 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 11
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 13
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 16

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 20 van de Polder van Nootdorp langs de Hogeveenseweg verandert van een getrapt peil tussen 3,12 en 3,50 meter beneden NAP naar een vast peil van 3,40 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

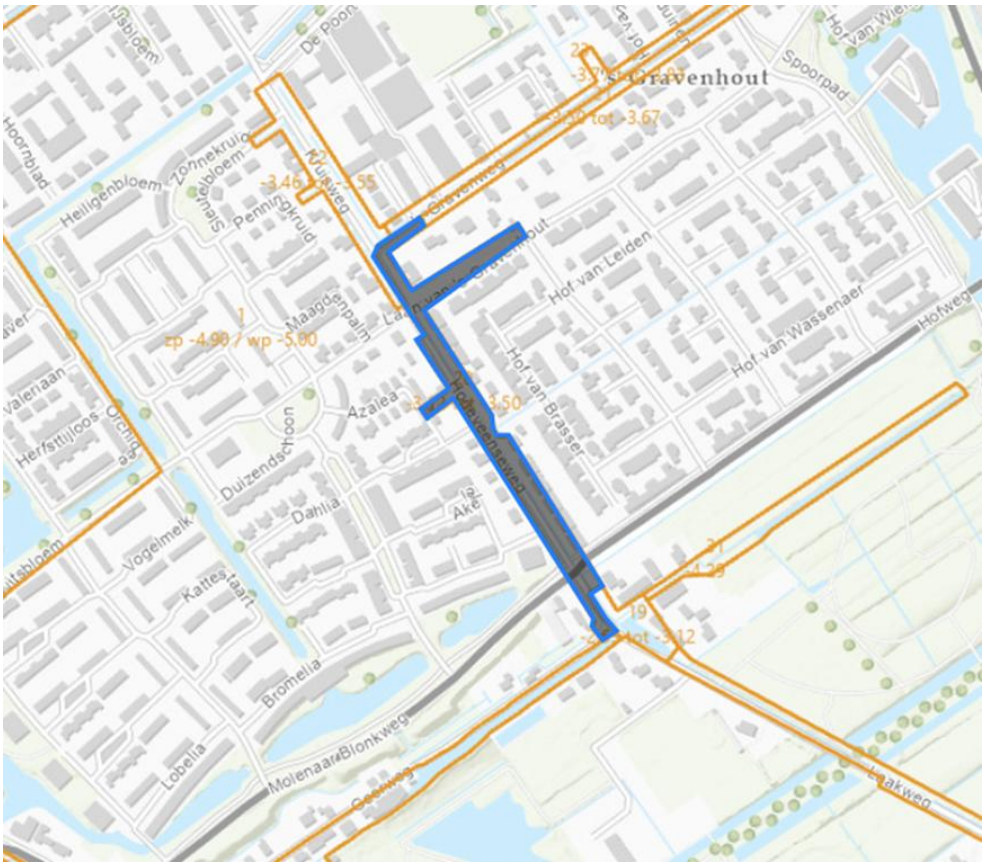
Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden het nieuwe waterpeil aan in peilgebied 20 van de Polder van Nootdorp in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Het peilgebied ligt langs de Hogeveenseweg. Het gebied is 1,3 hectare groot. Het peilgebied is te zien in onderstaande afbeelding (*Figuur **1***).

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

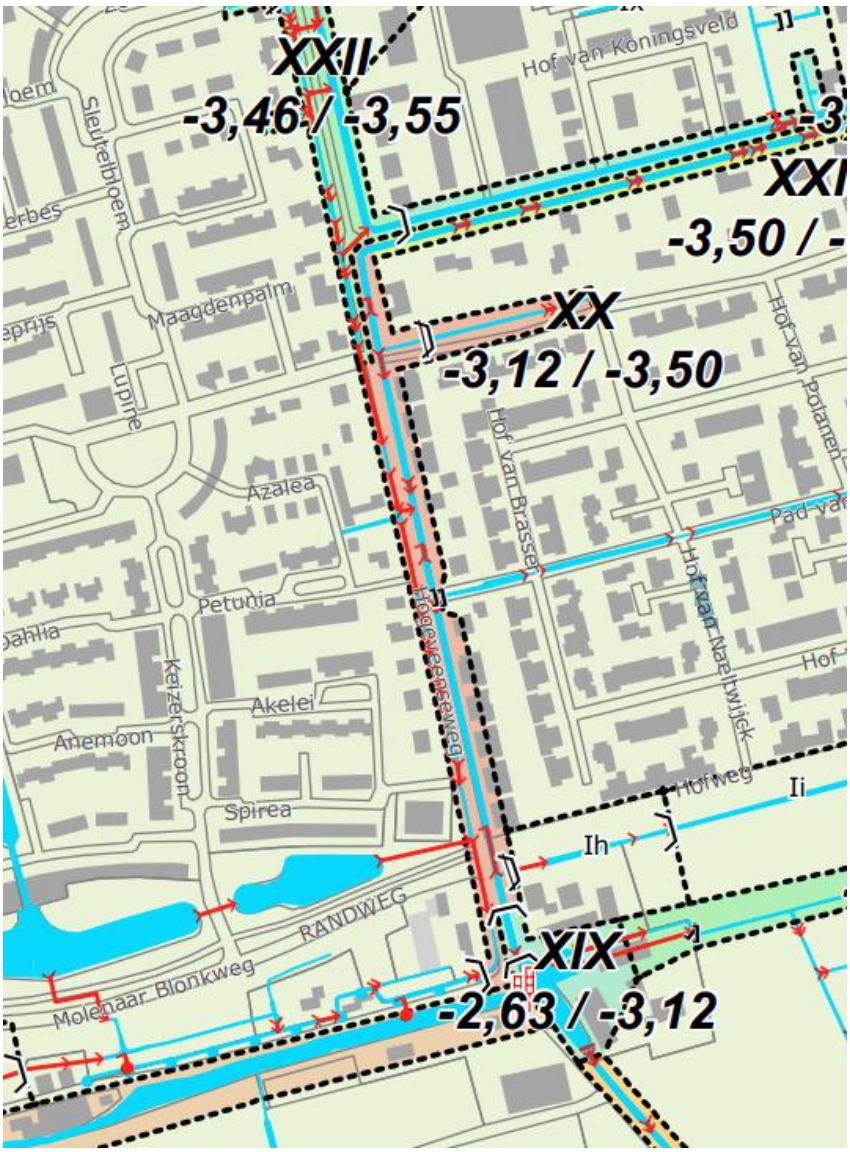
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 is een waterpeil voor peilgebied 20 vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder van Nootdorp. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op *Figuur* ***2***, zie het gebied met code XX.

Voor dit peilgebied is een getrapt waterpeil vastgesteld. Het waterpeil ligt tussen 3,12 meter beneden NAP aan de zuidkant van het gebied en 3,50 meter beneden NAP aan de noordkant van het gebied.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder van Nootdorp uit 2014

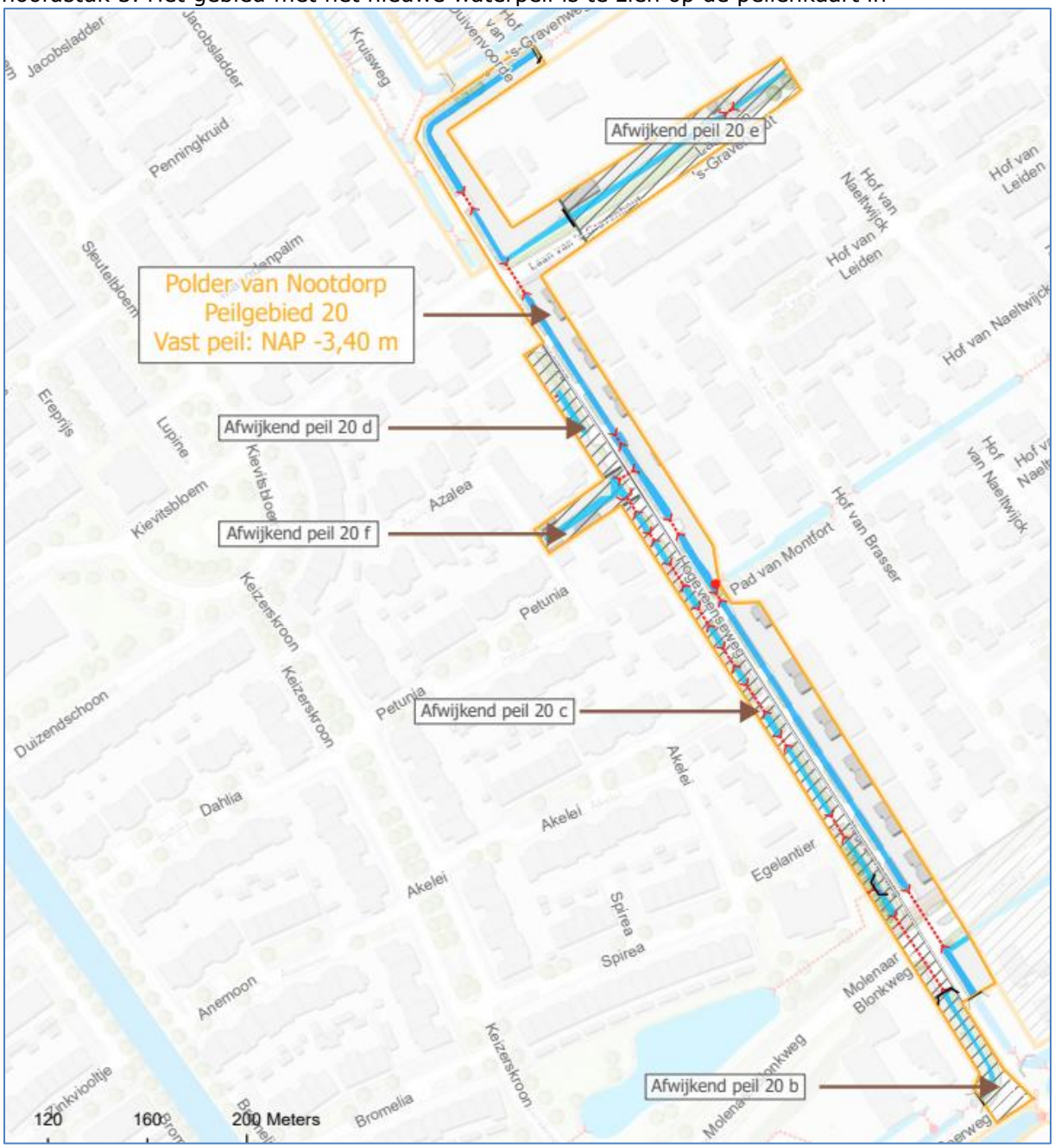
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Door de aanwezigheid van peil regelende kunstwerken en uit waterstandsmetingen blijkt dat er niet sprake is van 1 gebied met een getrapt peil (zoals in het peilbesluit staat), maar van 1 peilgebied met een vast peil en daarnaast afwijkende peilen.

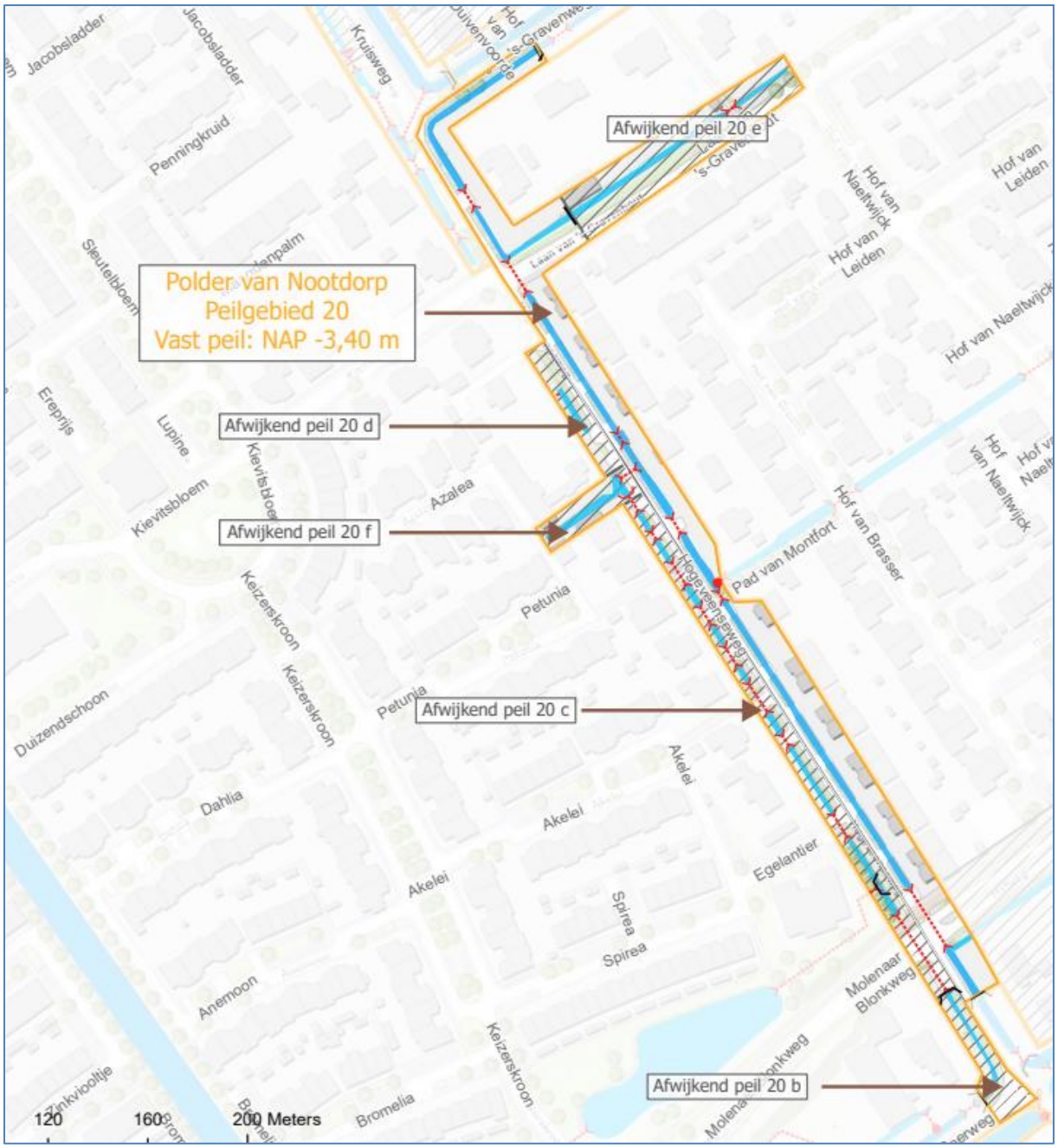
[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2014, Peilbesluit Polder van Nootdorp

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 3,40 meter beneden NAP. Het nieuwe peil legt de praktijksituatie beter vast en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in

Figuur en bijlage 1.

Figuur 3 - Peilenkaart

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 3,40 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het peil 0,10 meter hoger dan de ondergrens van het getrapte peil en 0,28 meter lager dan de bovengrens van het getrapte peil.

Maatregelen

Het voorgestelde peil wordt in de praktijk al gehanteerd. Er wordt een peilschaal geplaatst bij de stuw (STW215001).

Voor het afwijkend peil f is het nodig om de duiker in de Hogeveense weg te voorzien van een afsluiter. Dit zorgt ervoor dat de duiker gebruikt kan worden als inlaat, en dat er niet onnodig veel water aangevoerd wordt via peilgebied 20 naar afwijkend peil f en vervolgens naar afwijkend peil c.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in peilgebied 20 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 20?

Gebiedsfuncties

Belangrijke zaken waar Delfland rekening mee houdt zijn de Hogeveense weg en de woningen die zich geheel of gedeeltelijk in dit peilgebied bevinden.

De Hogeveenseweg ligt binnen het peilgebied. In de beleidsnota Peilbeheer is aangegeven dat de optimale drooglegging voor wegen meer dan 0,80 meter is. De drooglegging is het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en de gemiddelde hoogte van het naastgelegen perceel. In de praktijk is de drooglegging bij de weg 0,50 tot 0,90 meter. Dit is dus op sommige plekken iets te nat. Maar het huidige waterpeil leidt in de praktijk niet tot problemen.

Ten westen en ten oosten van het peilgebied bevinden zich woningen. Enkele zijn mogelijk op houten palen gefundeerd en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil.

Bestaand bebouwing: Langs de Hogeveenseweg zijn de meeste woningen/panden op betonpalen gefundeerd (woningen na 2000). Enkele woningen zijn gebouwd rond 1970. De fundering van deze woningen is niet bekend, maar aangenomen kan worden dat deze woningen een fundering hebben van betonpalen of houten palen met betonnen oplangers. De grondwaterstand van deze woningen wordt beïnvloed door zowel dit peil als het peil aan de achterzijde van de woning. Dit peil zit tussen de 4,90 en 5,00 meter beneden NAP en is dus ruim anderhalve meter lager. En waarschijnlijk bepalender voor mogelijke schade aan de paalfundering.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zavel (klei/zand). Dit soort bodem is niet gevoelig voor bodemdaling. Het gebied bevat geen archeologisch terrein, er is in het gebied wel een hoge kans op archeologische resten. Archeologische vindplaatsen worden het best beschermd door het waterpeil niet te veranderen.

Waterbelangen

Binnen het peilgebied bevinden zich primaire en secundaire watergangen met beschoeiing, ook zijn er verschillende duikers en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan ervoor zorgen dat dat niet meer zo is. Duikers moeten volgens vergunning worden onderhouden ten opzichte van het schouwpeil van het peilgebied. In het verleden was het schouwpeil maatwerk.

In het peilgebied bevinden zich een zes duikers en negen bruggen. Voor de duikers is de binnen onderkant en buis (BOB) en de diameter bepalend voor het aanvoeren van water.

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Voor bruggen is de onderzijde van het brugdek bepalend. Voor bruggen en duikers geldt dat een gedeelte in het water moeten liggen (voor transport van water) en een gedeelte lucht voor het voorkomen van ophoping drijvende planten en drijvend vuil. Als het gedeelte lucht groot genoeg is kan ook fauna de duikers gebruiken voor

Waterhuishouding

Voor het bepalen van het peil is het van belang dat dit peilgebied onderdeel is van het spuislotensysteem waarmee water wordt verspreid over de polder. De watergang in het peilgebied wordt gebruikt om water door te voeren naar andere gebieden binnen de Polder van Nootdorp. Het spuislotensysteem wordt beschreven in bijlage 2. Het waterpeil van dit peilgebied moet lager zijn dan peilgebied XIX en hoger zijn dan peilgebied XXI.

Waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden (regelmatig) de normen overschreden en er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m) voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over peilgebied 20. Het voorgestelde waterpeil in peilgebied 20 (3,40 meter beneden NAP) wordt al langere tijd aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
- Infrastructuur: De Hogeveenseweg ligt deels binnen het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij de weg 0,50 tot 1,20 meter. Dit is minder dan een optimale drooglegging van meer dan 0,80 meter. Het is dus natter dan in een optimale situatie. Maar het nieuwe peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen.
- Bestaande bebouwing: Langs de Hogeveenseweg bevinden zich woningen waarvan enkele mogelijk op houten palen gefundeerd zijn en daardoor gevoelig zijn voor een verlaging van het peil. Het nieuwe waterpeil wordt al langere tijd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot de funderingen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 35 en naar peilgebied 21.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.
- Het veranderen van het waterpeil en schouwpeil heeft invloed op de diepte van de watergang, en de drooglegging van kunstwerken, wegen en peilscheidingen/kaden. De onderhoudsplichtigen van de watergangen, kunstwerken (zoals duikers), wegen (gemeente) en peilscheidingen/kaden (waterschap) moeten de objecten en het onderhoud hiervan aanpassen aan het nieuwe waterpeil. De verandering van het waterpeil heeft ook invloed op de drooglegging van een pand, en de dekking van de fundering. Funderingen en de hoogteligging van panden is niet makkelijk aan te passen. Het waterschap houdt om deze reden nadrukkelijk rekening met de mogelijke schade aan funderingen en drooglegging van huizen.
- De kwaliteit van het aanvoerwater kan niet worden verbeterd door een peilkeuze. De waterdiepte van de watergangen kan niet worden vergroot door de peilkeuze. De onderhoudsmaat wordt bepaald in de legger (ten opzichte van schouwpeil). Migratie van vis en verspreiding van planten kan wel worden verbeterd door het verminderen van het aantal peilvakken en afwijkende peilen. Samenvoegen met een ander peilgebied is vanwege de belangenafweging niet mogelijk.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Het voorgestelde vaste waterpeil van 3,40 meter beneden NAP zit in de bandbreedte van het peilbeheer (3,12 tot 3,55 meter) van het peilbesluit van 2014. Een vast waterpeil houdt beter rekening met de benodigde drooglegging van de weg en de fundering van de woningen.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

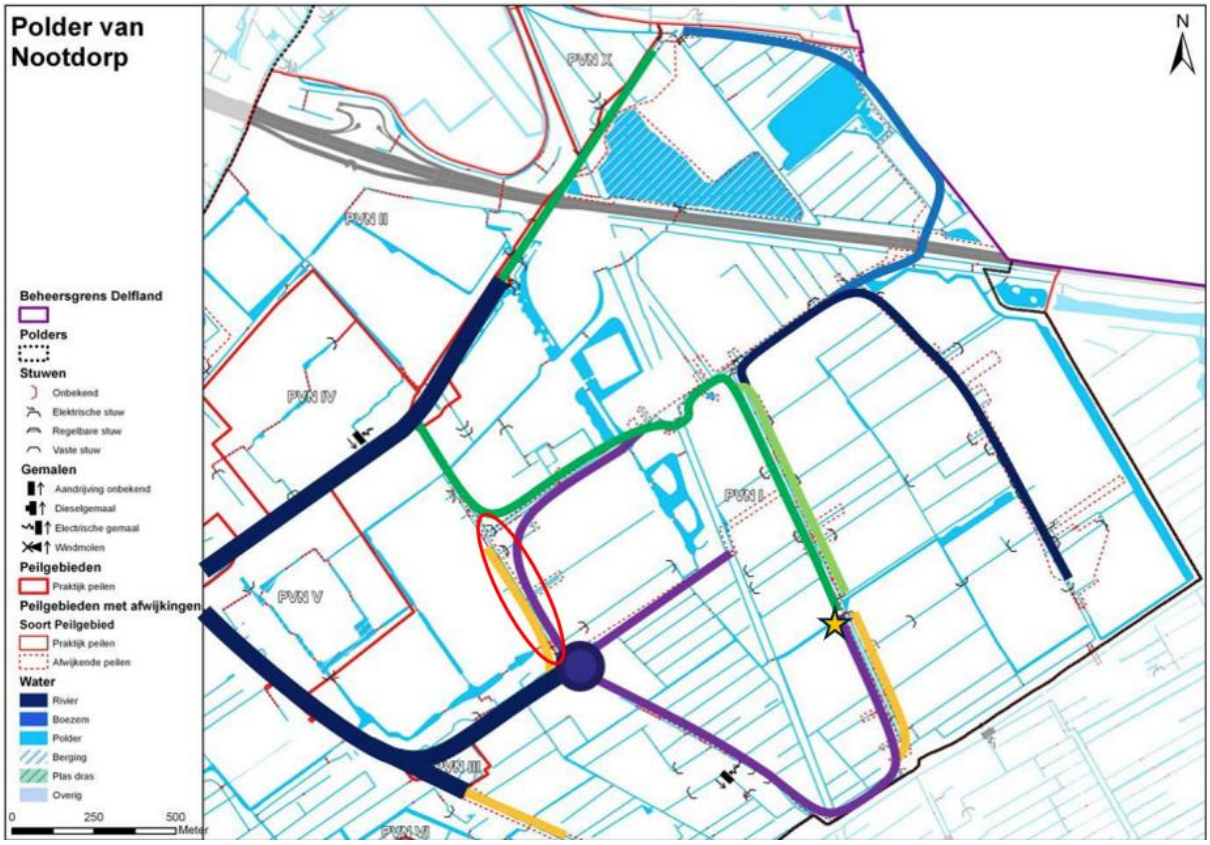
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.
Er zijn bij Delfland meerdere meldingen binnengekomen met betrekking tot het spuislotensysteem met betrekking tot een te hoog of een te laag waterpeil. Deze meldingen worden veroorzaakt door verstopte duikers of inlaten of een stuw die niet goed ingesteld is. Deze meldingen zijn opgelost.

Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Polder van Nootdorp, peilgebied 20

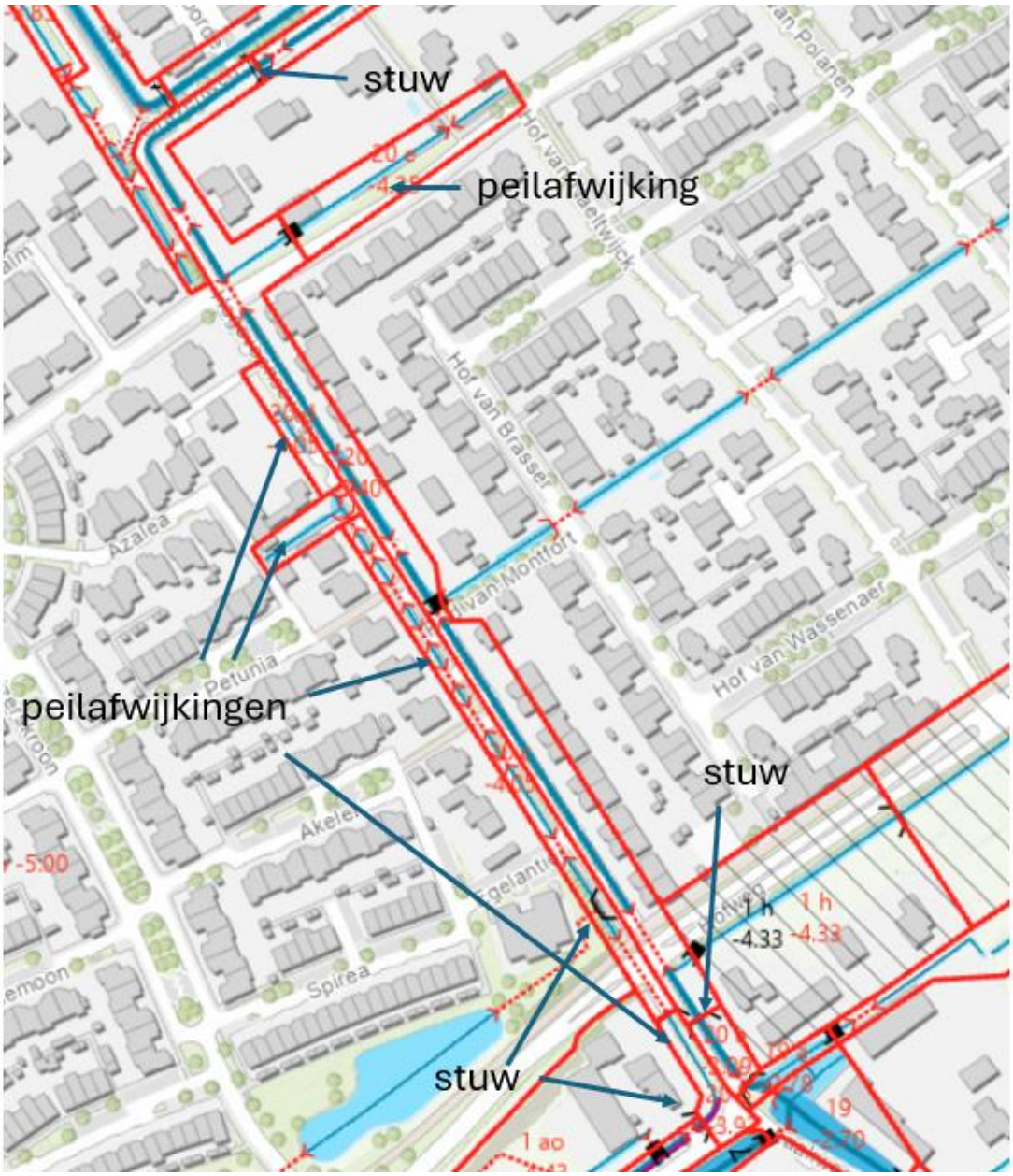
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Peilgebied 20 maakt onderdeel uit van het spuislotensysteem, zie Figuur . Het spuislotensysteem is bedoeld om water aan te voeren om te zorgen dat de sloten in het gebied eromheen het juiste waterpeil hebben en voor gietwater. In het westen wordt het water uit de boezem van Delfland ingelaten en naar het oosten getransporteerd. De waterpeilen worden steeds lager. Uiteindelijk stroomt het water in het laagste peilgebied. Het poldergemaal in het westen van de polder maalt het overtollige water weer uit in de boezem.

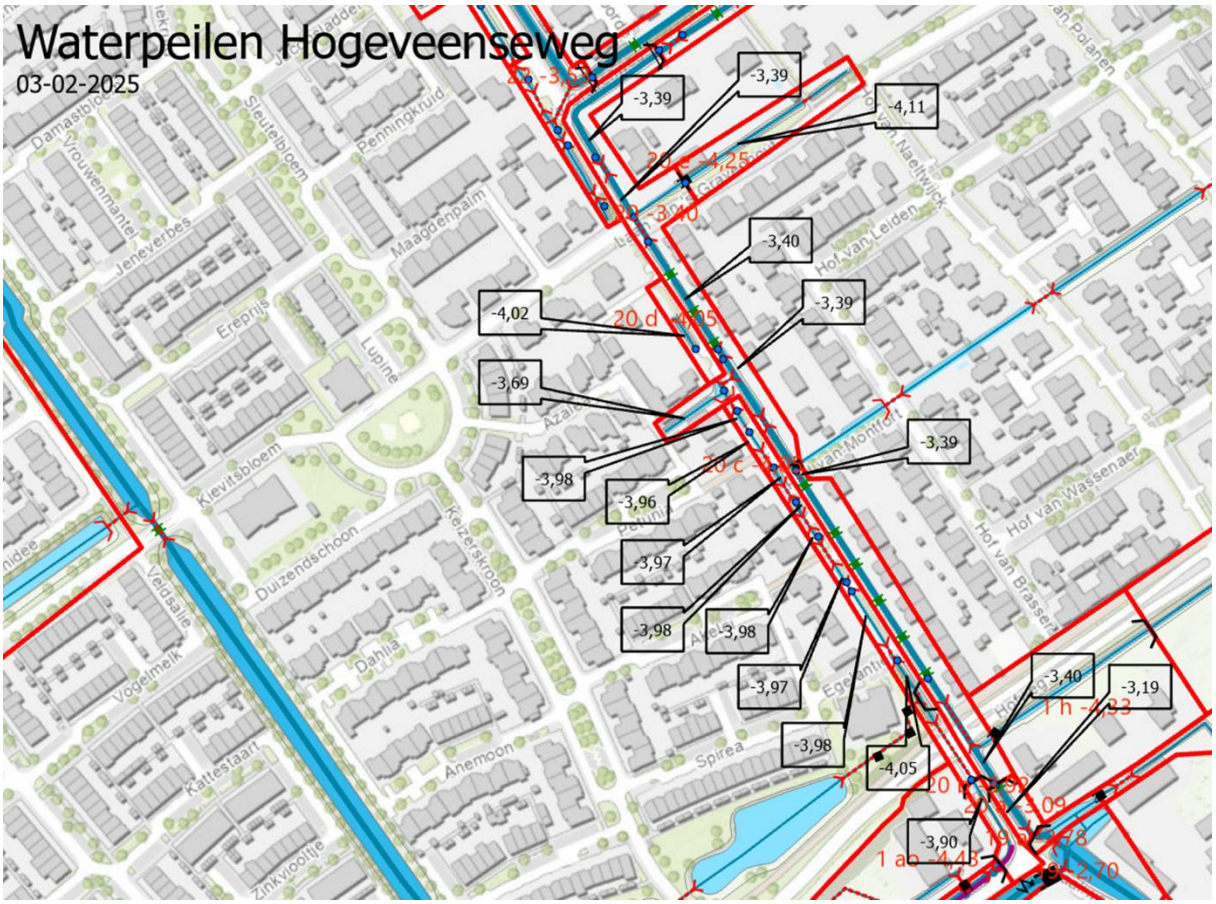
Figuur 4 - Schematische weergave gedeelte binnenboezem en spuisloten. Met rood is de locatie van peilgebied 20 weergegeven. De verschillende kleuren geven de verschillende deelgebieden weer in het spuislotensysteem. Bij de oranje ster is het meetpunt OW215-024.

Figuur 5 is een kaart met een overzicht van het watersysteem rondom peilgebied 20. Via een stuw komt er water vanuit peilgebied 19 in peilgebied 20 in de primaire watergang. Te veel water in deze primaire watergang aan de oostzijde van de Hogeveenseweg stroomt bij de stuw aan de noordoostzijde af naar peilgebied 21. Ter hoogte van de Laan van ’s-Gravenhout bevindt zich een gebied met een afwijkend peil. Via een inlaat kan hier water in ingelaten worden vanuit de primaire watergang.
Ten westen van de Hogeveenseweg bevindt zich een secundaire watergang. De secundaire watergang aan de westzijde van de Hogeveenseweg krijgt water vanuit de primaire watergang aan de oostzijde van de Hogeveenseweg en aan de zuidkant vanuit peilgebied 1 via een stuw. Overtollig water stroom via een stuw aan de zuidwestzijde weer naar peilgebied 1.

Figuur 5 – Kaart met de praktijksituatie van de waterhuishouding

Er is in peilgebied 20 geen peilschaal of meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. Op 3 februari 2025 zijn de waterpeilen langs de Hogeveenseweg in peilgebied 20, gemeten. Figuur 6 laat deze metingen zien. De metingen in peilgebied 20 liggen in de primaire watergang aan de oostzijde van de Hogeveenseweg op ongeveer 3,40 meter beneden NAP. Aan de westzijde van de Hogeveenseweg komen er in de secundaire watergangen verschillende peilen voor door de aanwezigheid van stuwende duikers en stuwen. Secundaire watergangen zijn van minder groot belang dan primaire waterschappen. Het waterschap stelt minder hoge eisen aan deze watergangen, en het onderhoud ligt vaak bij de (aanliggende) eigenaren. Primaire watergangen zijn van groter belang voor de wateraanvoer, -afvoer en/of -kwaliteit. Vanwege het grotere belang onderhoudt Delfland deze watergangen. Bij secundaire watergangen is het belang kleiner, en is de eigenaar of aanliggend eigenaar verantwoordelijk voor het onderhoud. Ook in de secundaire watergang langs de Laan van ’s-Gravenhout, die via een inlaat gescheiden is van de rest van het peilgebied, komt een lager peil voor. In de primaire watergang binnen dit peilgebied komt een vast peil voor. De delen van de secundaire watergangen met verschillende lagere peilen zijn gebiedjes met een afwijkend peil binnen dit peilgebied.

Figuur 6 - Gemeten waterpeilen op 03-02-2025 in peilgebied 20

Naast een ander peil dan in het huidige peilbesluit is er sprake van 5 afwijkende peilen. Dit zijn kleine gebied waar er een ander peil wordt nagestreefd dan het peilbesluitpeil. Volgens de beleidsnota Peilbeheer wil Delfland gebieden met afwijkende waterpeilen zoveel mogelijk opheffen. Het gebiedje krijgt dan hetzelfde waterpeil als de rest van het peilgebied. Maar het afwijkend waterpeil mag blijven als het gebied meer dan 0,10 m hoger of lager is dan het omliggende peilgebied. In dit geval staat Delfland de afwijkende peilen toe, omdat de waterpeilen meer dan 0,10 m afwijken van het peilgebied. Opheffing zal zorgen voor een aanzienlijke verkleining van de drooglegging. Als de hoogteligging van de funderingen, tuinen en andere objecten binnen een afwijkend peil veranderd, dan wil Delfland het afwijkende peil intrekken. Hiermee krijgt zo'n gebied hetzelfde waterpeil als peilgebied 20.

Afwijkend peil	Peil beneden NAP
20b	3,92 m
20c	4,05 m
20d	4,05 m
20e	4,25 m
20f	3,69 m

Tabel 1: gebieden met afwijkende peilen

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[4] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Er is geen meetpunt in peilgebied 20 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW215-024 in peilgebied 1 ligt bij de uitstroom van een deel van het spuislotensysteem en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit in het spuislotensysteem van de Polder van Nootdorp. Zie de oranje ster in *figuur 4figuur* voor de locatie. Bij meetpunt OW215-024 nabij het gemaal zijn in de periode 2018-2024 de volgende concentraties in het water gemeten.

- Stikstof: altijd hoger dan de norm (norm 1,8 mg/l)
- Fosfaat: In de zomerperiode onder de norm, in de winter hoger dan de norm (norm 0,3 mg/l)
- Zuurstof: zuurstofgehaltes tussen 1,8 en 20 mg per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 mg/l.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): Er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in de metingen.

Er wordt in het spuislotensysteem veel water ingelaten vanuit de boezem. Ook vinden er lozingen of lekstromen plaats vanuit de glastuinbouw.

<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

De verandering van het peil leidt in de praktijk niet tot een verandering van de situatie en heeft daarom geen effect op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 cm).

[4] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit van Polder van Nootdorp, peilgebied 22 Kruisweg

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Polder van Nootdorp, peilgebied 22, Kruisweg

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 22? 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 11
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 13
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 16

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 22 van de polder van Nootdorp langs de Kruisweg verandert van een getrapt peil tussen 3,46 en 3,55 meter beneden NAP naar een vast peil van 3,47 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden het nieuwe waterpeil aan in peilgebied 22 van de Polder van Nootdorp in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Het peilgebied ligt langs de Hogeveenseweg. Het gebied is 0,7 hectare groot. Het peilgebied is te zien in onderstaande afbeelding (*Figuur **1***).

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

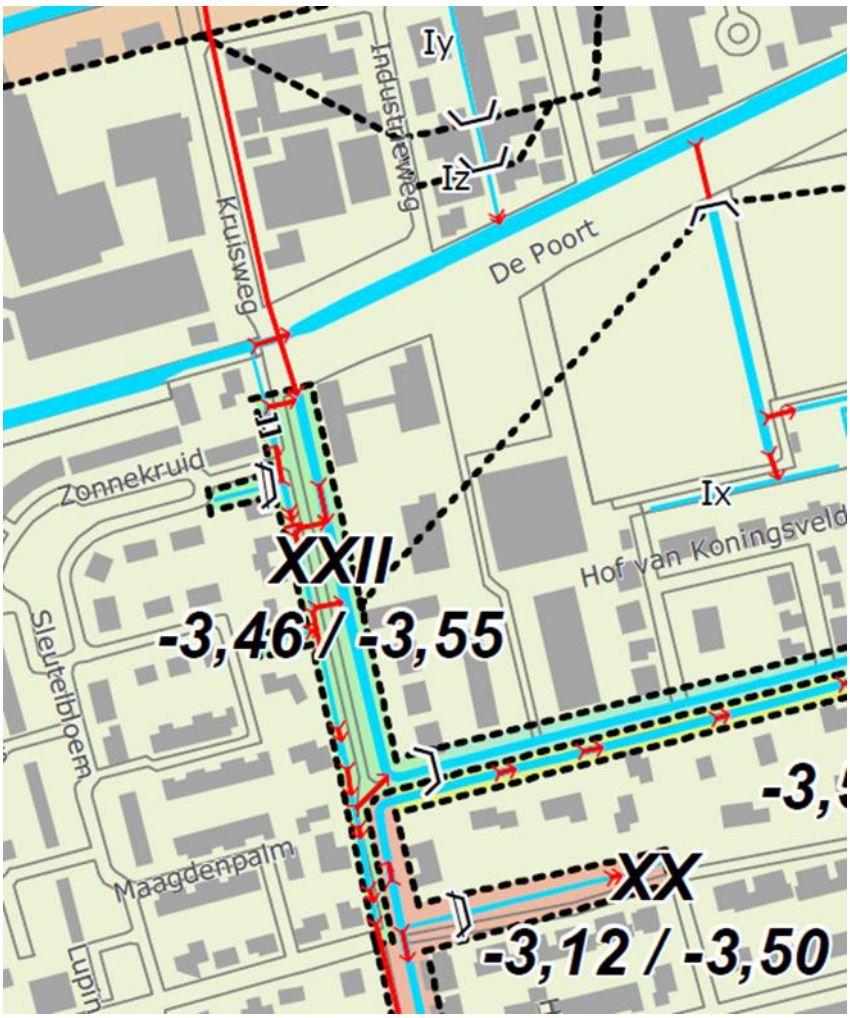
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 is een waterpeil voor peilgebied 22 vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder van Nootdorp. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op *Figuur* ***2***. Peilgebied 22 heeft op deze figuur de code XXII.

Voor dit peilgebied is een getrapt waterpeil vastgesteld. Het waterpeil ligt tussen 3,46 meter beneden NAP aan de noordkant van het gebied en 3,55 meter beneden NAP aan de zuidkant van het gebied.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder van Nootdorp uit 2014

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

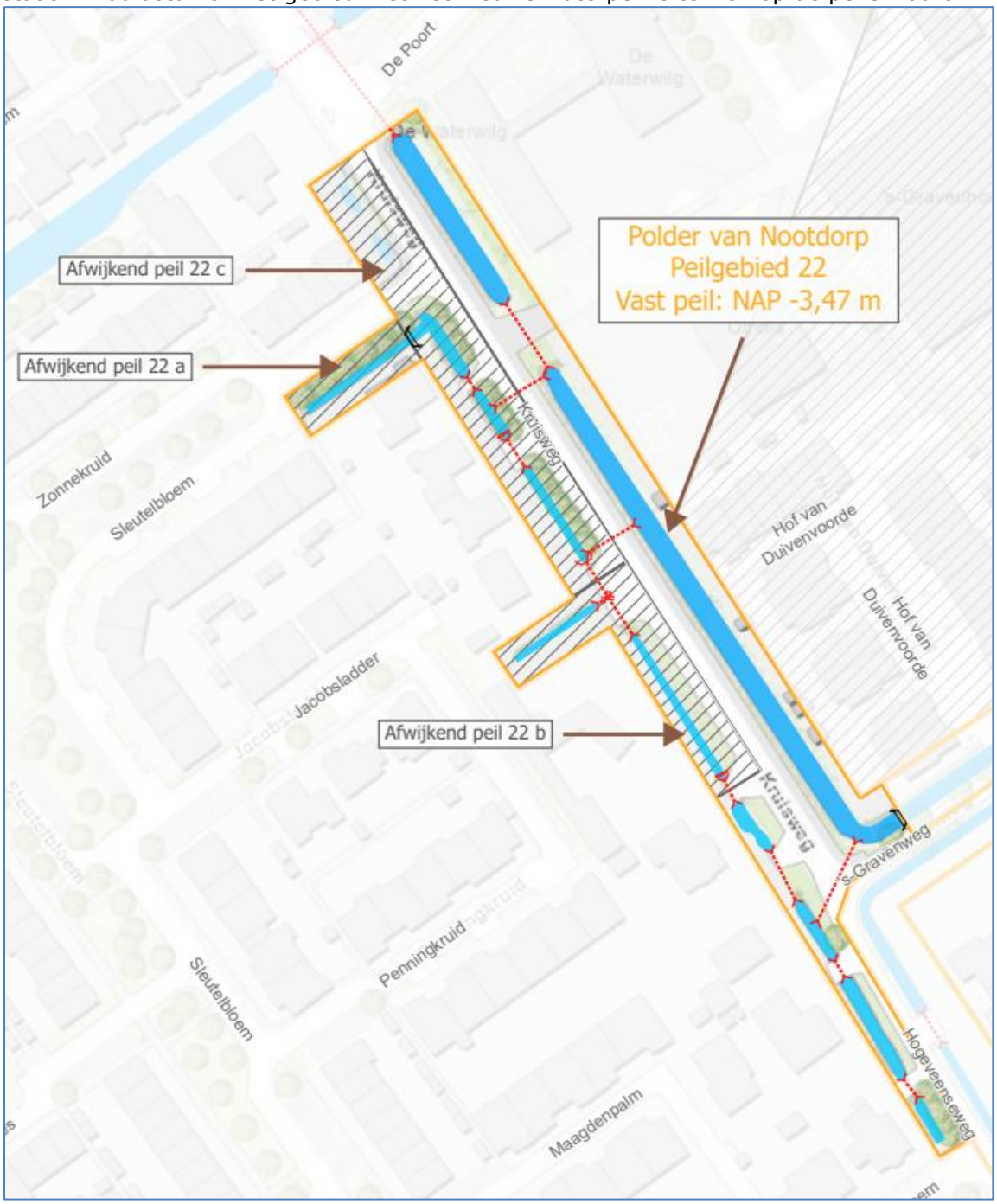
Door de aanwezigheid van stuwende duikers en stuwen bevinden zich een paar kleine gebieden met een ander waterpeil dan het peilgebied. Er zijn geen peilschalen om deze afwijkingen duidelijk te krijgen. Daarom zijn op 3 februari 2025 het waterpeil ingemeten. Deze gegevens zijn te vinden in bijlage 2.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2014, Peilbesluit Polder van Nootdorp

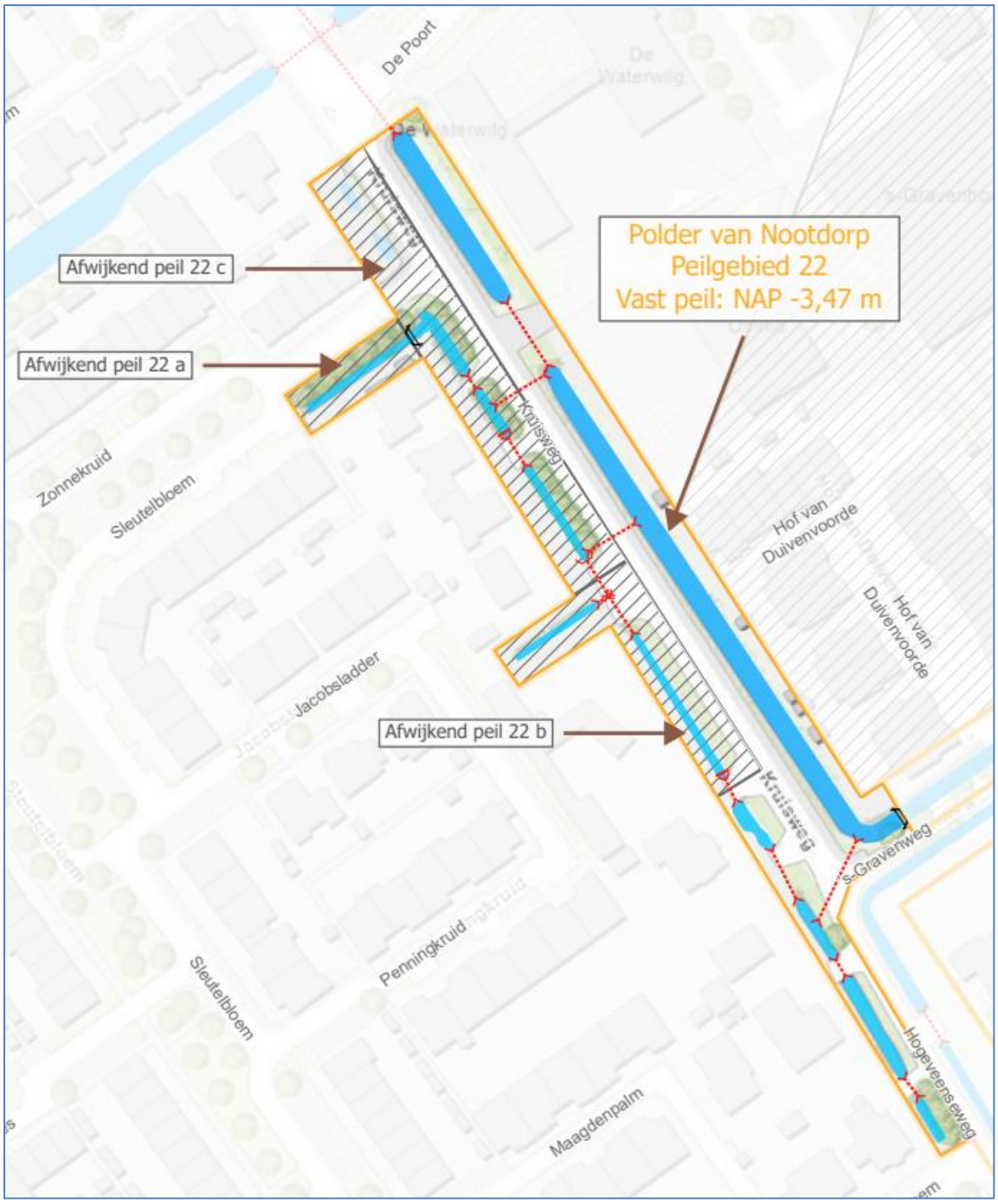
Daarnaast varieert de waterstand in het gebied met een marge van ongeveer 0,10 meter. Panden met funderingen op houten palen (met oplangers), wegen en tuinen zijn gebaat bij een vast en hoger waterpeil.

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 3,47 meter beneden NAP. Bij dit peil is er voldoende drooglegging voor de tuinen en de weg. Voor de meeste woningen is geen hoger waterpeil nodig voor bescherming van de fundering. Voor het pand uit 1966 zorgt het hogere gemiddelde peil voor een betere bescherming van de fundering. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in

Figuur 3 en bijlage 1. De watergangen aan de westzijde van de Kruisweg hebben een afwijkend peil. Meer informatie over deze afwijkende peilen is te lezen in bijlage 1.

Figuur 3 - Peilenkaart

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 3,47 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het peil 0,08 m hoger dan de ondergrens van het getrapte peil en 0,01 m lager dan de bovengrens van het getrapte peil.

Maatregelen

Het voorgestelde peil wordt in de praktijk al gehanteerd. Er zijn geen maatregelen nodig voor het instellen van het peil.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in peilgebied 22 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

Het waterschap stelt voor om de begrenzing te wijzigen en om het getrapte waterpeil te vervangen door een waterpeil waarbij het hoogste waterpeil1cm lager is en het laagste waterpeil 0,08 m hoger. Dit betekent dus gemiddeld een iets hoger waterpeil. Hierdoor worden archeologische resten en de funderingen van panden op houten palen (met oplangers) beter beschermd, en wordt de bodemdaling beperkt. Daartegenover staat dat de drooglegging van de weg, tuinen en panden iets kleiner wordt.

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 22?

Gebiedsfuncties

De Kruisweg ligt binnen het peilgebied. In de praktijk is de drooglegging bij de weg 0,40 tot 0,80 meter. Dit is dus op sommige plekken iets te nat. Maar het huidige waterpeil leidt in de praktijk niet tot problemen.

Ten westen en ten oosten van het peilgebied bevinden zich woningen. Enkele woningen ten westen van het peilgebied zijn mogelijk op houten palen gefundeerd en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zavel (klei/zand). Dit soort bodem is niet gevoelig voor bodemdaling. Het gebied bevat geen archeologisch terrein, er is in het gebied wel een hoge kans op archeologische resten.

Waterbelangen

Binnen het peilgebied bevinden zich primaire en secundaire watergangen met beschoeiing, ook zijn er verschillende duikers en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan ervoor zorgen dat dat niet meer zo is.

Waterhuishouding

Voor het bepalen van het peil is het van belang dat dit peilgebied onderdeel is van het spuislotensysteem waarmee water wordt verspreid over de polder. De watergang in het peilgebied wordt gebruikt om water door te voeren naar andere gebieden binnen de Polder van Nootdorp. Het spuislotensysteem wordt beschreven in bijlage 2.

Waterkwaliteit en ecologie

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden (regelmatig) de normen overschreden en er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m) voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over peilgebied 22. Het waterpeil in peilgebied 22 wordt al langere tijd aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
- Infrastructuur: De Kruisweg ligt deels binnen het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij de weg 0,40 tot 0,80 meter. Dit is minder dan een optimale drooglegging van meer dan 0,80 meter. Het is dus natter dan in een optimale situatie. Maar het nieuwe peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen.
- Bestaande bebouwing: Langs de Kruisweg bevinden zich woningen waarvan enkele mogelijk op houten palen gefundeerd zijn en daardoor gevoelig zijn voor een verlaging van het peil. Het nieuwe waterpeil wordt al langere tijd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot de funderingen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:
- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 3 en naar peilgebied 23.
- Om de kans op verstopping van duikers door drijvend vuil te beperken en voor de ecologische passeerbaarheid, moeten duikers een voldoende grote luchtspleet hebben. Bij het nieuwe waterpeil hebben niet alle duikers een voldoende grote luchtspleet. De duiker in de primaire watergang ligt volledig onder water. Ook de duiker die de verbinding vormt tussen de primaire en de secundaire watergang ligt ook volledig onder water. Twee van de drie overige duikers, die niet in een gebied met afwijkend peil liggen, hebben een te smalle luchtspleet. Het is niet gewenst dat het waterpeil weer volgens het peilbesluit uit 2014 wordt ingesteld, omdat ook bij de ondergrens van het huidige de duikers die volledig onder water liggen dan nog steeds volledig onder water liggen. Een verlaging van het peil vergeleken met het praktijkpeil is ook niet gewenst in verband met de bebouwing die mogelijk op houten palen is gefundeerd en daardoor gevoelig is voor een verlaging van het peil.

- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis. De aanvoer verandert niet qua richting, herkomst en waterkwaliteit van het aangevoerde water.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Met het nieuwe waterpeil komt de praktijksituatie weer overeen met het officiële waterpeil.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.
Er zijn bij Delfland meerdere meldingen binnengekomen met betrekking tot het spuislotensysteem met betrekking tot een te hoog of een te laag waterpeil. Deze meldingen worden veroorzaakt door verstopte duikers of inlaten of een stuw die niet goed ingesteld is. Deze meldingen zijn opgelost.

Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Polder van Nootdorp, peilgebied 22

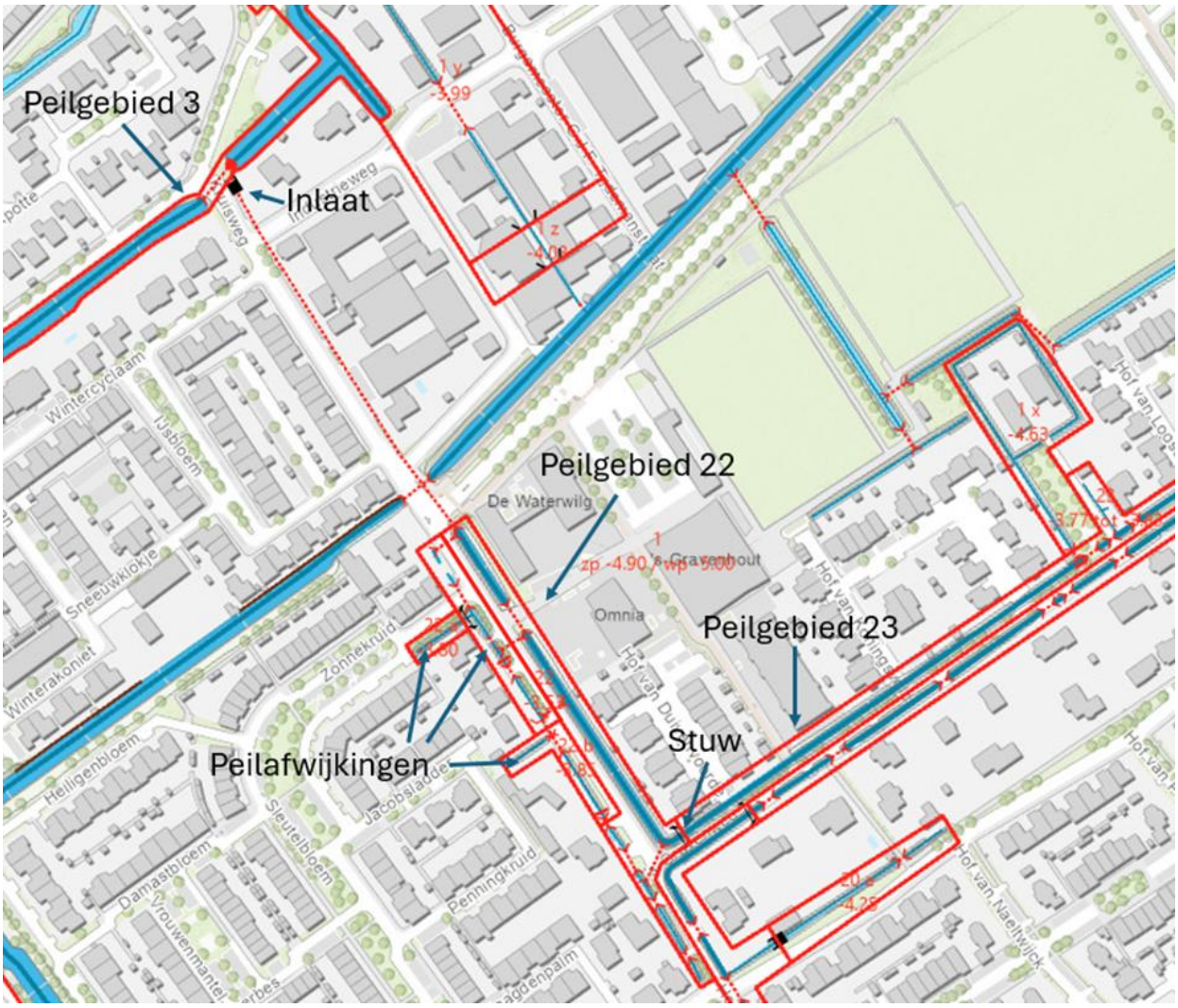
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Peilgebied 22 maakt onderdeel uit van het spuislotensysteem, zie figuur 4. Het spuislotensysteem is bedoeld om water aan te voeren om te zorgen dat de sloten in het gebied eromheen het juiste waterpeil hebben en voor gietwater. In het westen wordt het water uit de boezem van Delfland ingelaten en naar het oosten getransporteerd. De waterpeilen worden steeds lager. Uiteindelijk stroomt het water in het laagste peilgebied. Het poldergemaal in het westen van de polder maalt het overtollige water weer uit in de boezem.

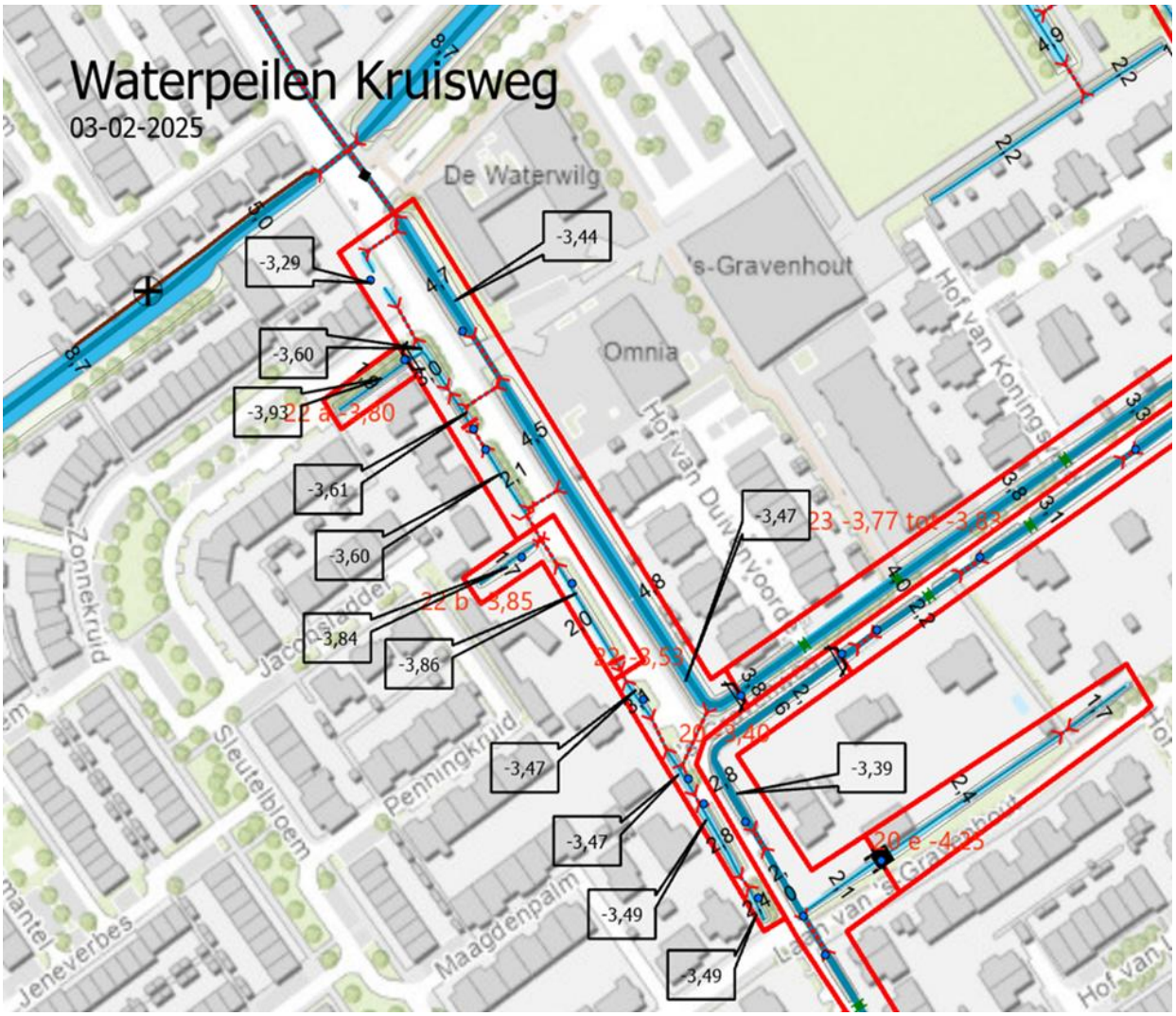
Figuur 4 - Schematische weergave gedeelte binnenboezem en spuisloten. Met rood is de locatie van peilgebied 22 weergegeven. De verschillende kleuren geven de verschillende deelgebieden weer in het spuislotensysteem. Bij de oranje ster is het meetpunt OW215-024.

Figuur 5 is een kaart met een overzicht van het watersysteem rondom peilgebied 22. Via een lange inlaatleiding komt er water vanuit peilgebied 3 in peilgebied 22 in de primaire watergang. Te veel water in deze primaire watergang aan de oostzijde van de Kruisweg stroomt bij de stuw aan de zuidoostzijde af naar peilgebied 23.
Ten westen van de Kruisweg bevindt zich een secundaire watergang. De secundaire watergang aan de westzijde van de Kruisweg krijgt water vanuit de primaire watergang aan de oostzijde van de Kruisweg. Er bevinden zich drie gebieden met een afwijkend peil in deze secundaire watergang. De peilen zijn hier lager dan in de rest van het peilgebied. Te veel water in deze gebieden met een afwijkend peil stroomt waarschijnlijk naar het gemeentelijke rioolsysteem.

Figuur 5 – Kaart met de praktijksituatie van de waterhuishouding

Er is in peilgebied 22 geen peilschaal of meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. Op 3 februari 2025 zijn de waterpeilen langs de Kruisweg in peilgebied 22 gemeten. Figuur 6 laat deze metingen zien. De metingen in peilgebied 22 liggen in de primaire watergang aan de oostzijde van de Kruisweg op ongeveer 3,47 meter beneden NAP. Ook in het zuidelijke deel van de secundaire watergang aan de westzijde van de Kruisweg liggen de metingen op ongeveer 3,47 meter beneden NAP. In de overige secundaire watergangen aan de westzijde van de Kruisweg komen verschillende peilen voor door de aanwezigheid van stuwende duikers en stuwen. In de primaire watergang binnen dit peilgebied komt een vast peil voor. De delen van de secundaire watergangen met verschillende andere lagere peilen zijn gebiedjes met een afwijkend peil binnen dit peilgebied.

Figuur 6 - Gemeten waterpeilen op 03-02-2025 in peilgebied 22

Naast een ander peil dan in het huidige peilbesluit is er sprake van 3 afwijkende peilen. Dit zijn kleine gebieden waar er een ander peil wordt nagestreefd dan het peilbesluitpeil. Volgens de beleidsnota Peilbeheer wil Delfland gebieden met afwijkende waterpeilen zoveel mogelijk opheffen. Het gebiedje krijgt dan hetzelfde waterpeil als de rest van het peilgebied. Maar het afwijkend waterpeil mag blijven als het gebied meer dan 0,10 meter hoger of lager is dan het omliggende peilgebied. In dit geval staat Delfland de afwijkende peilen toe, omdat de waterpeilen meer dan 0,10 meter afwijken van het peilgebied. Opheffing zal zorgen voor een aanzienlijke verkleining van de drooglegging. Als de hoogteligging van de funderingen, tuinen en andere objecten binnen een afwijkend peil verandert, dan wil Delfland het afwijkende peil intrekken. Hiermee krijgt zo'n gebied hetzelfde waterpeil als peilgebied 22.

Afwijkend peil	Peil beneden NAP
22a	3,90
22b	3,85
22c	3,60

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[4] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'

Er is geen meetpunt in peilgebied 22 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW215-024 in peilgebied 1 ligt bij de uitstroom van een deel van het spuislotensysteem en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit in het spuislotensysteem van de Polder van Nootdorp. Zie de oranje ster in *figuur 4figuur* voor de locatie. Bij meetpunt OW215-024 nabij het gemaal zijn in de periode 2018-2024 de volgende concentraties in het water gemeten:

- Het gehalte stikstof is altijd hoger dan de norm (norm 1,8 mg/l)
- Het gehalte fosfaat is in de zomerperiode onder de norm van 0,3 mg/l. Het gehalte fosfaat is in de winter hoger dan de norm.
- De zuurstofgehaltes liggen tussen 1,8 en 20 mg per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 mg/l.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): Er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in de metingen.

Er wordt in het spuislotensysteem veel water ingelaten vanuit de boezem.

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

De verandering van het peil leidt in de praktijk niet tot een verandering van de situatie en heeft daarom geen effect op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m).

[4] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit van Polder van Nootdorp peilgebied 23 en 42 `s-Gravenweg

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 23 en 42 ‘s-Gravenweg

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze van nieuw peilgebied 23 en 42? 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 11
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 meer informatie over de waterhuishouding 13
Bijlage 3 meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 17

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van de peilgebieden 23, 24 en een gedeelte van 25 worden samengevoegd tot één peilgebied (23):

Peilgebied	Laagste waterpeil beneden NAP	Hoogste waterpeil beneden NAP	Voorstel 3,88	Voorstel 3,77
23	3,83	3,77	5 cm lager	Geen verandering
24	3,90	3,88	7 cm hoger	11 cm hoger
25	4,49	3,95	66 cm hoger	18 cm hoger

Het waterpeil verandert van drie getrapte peilen naar een getrapt peil tussen 3,77 en 3,83 meter beneden NAP. De nieuwe code voor dit gebied wordt 23. Een klein gedeelte van peilgebied 25 krijgt niet dit waterpeil. Omdat het waterpeil wijzigt, wordt dit peilgebied 42.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

In het gehele groen gearceerde gebied (peilgebied 23, 24 en een gedeelte van 25) wordt het waterpeil van peilgebied 23 al gevoerd. De duikers tussen peilgebieden 23 en 24 en tussen peilgebieden 24 en 25 staan geheel open. Het waterpeil wordt gemeten bij een automatisch meetpunt nabij de kruising van de 's Gravenweg en Nieuwkoopsweg. Delfland houdt het nieuwe waterpeil aan in peilgebied 23 van de Polder van Nootdorp in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Het peilgebied ligt langs de 's-Gravenweg en bestaat uit de huidige peilgebieden 23 en 24. Het gebied is 3,25 ha groot. Het peilgebied is te zien in onderstaande afbeelding (Figuur 1).

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Figuur 1: gebied waar peilbesluit wordt genomen

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

In hoofdstuk 2 leggen we uit wat de oude waterpeilen waren en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met de oude peilen. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

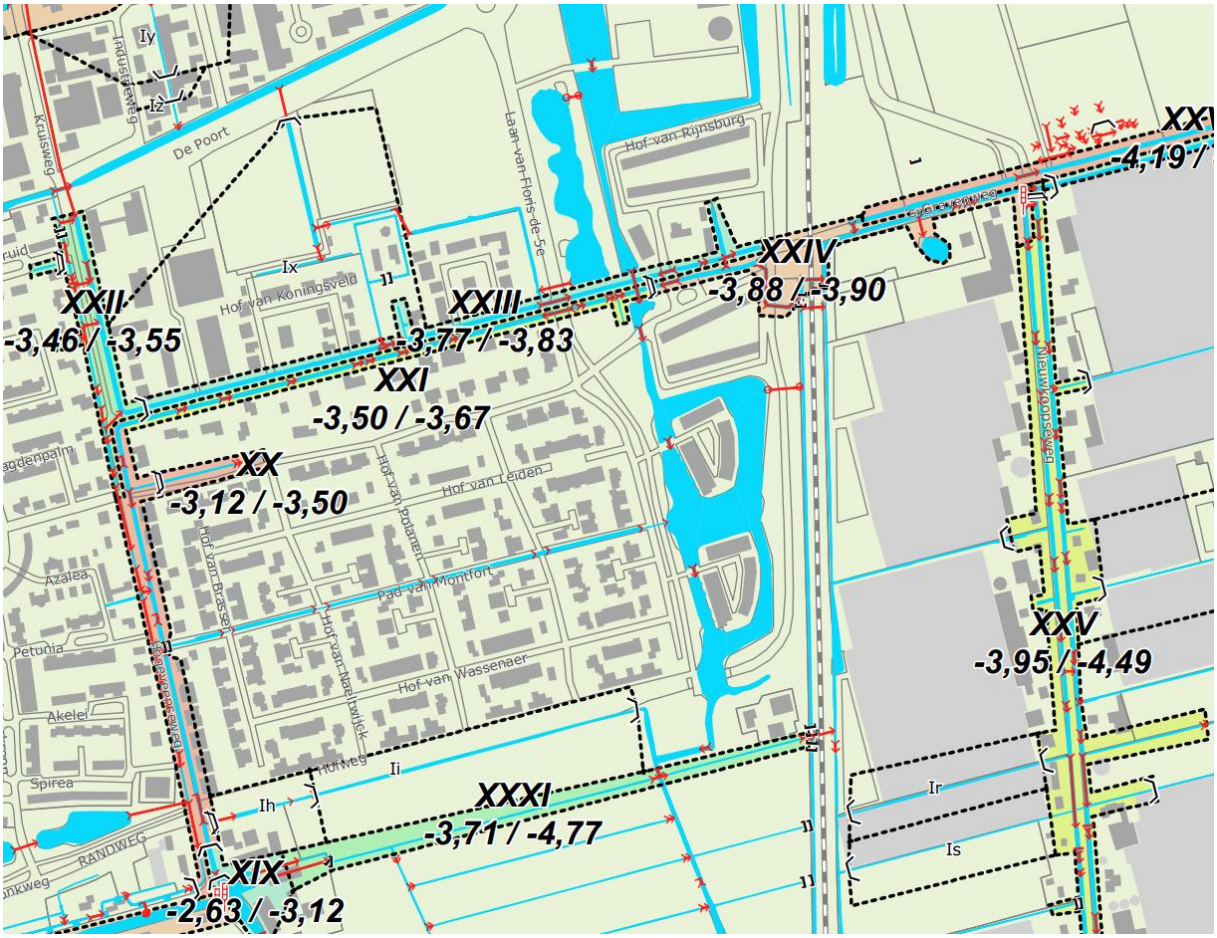
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 zijn de waterpeilen vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder van Nootdorp. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur , zie de gebieden met code XXIII, XXIV en XXV.

Voor het huidige peilgebied XXIII (23) is een getrapt waterpeil vastgesteld tussen 3,77 meter beneden NAP en 3,83 meter beneden NAP. Voor het huidige peilgebied XXIV (24) is een getrapt waterpeil vastgesteld tussen 3,88 meter beneden NAP en 3,90 meter beneden NAP.

Voor huidige peilgebied XXV (25) is een waterpeil vastgesteld van 3,95 meter beneden NAP tot 4,49 meter beneden NAP. In de praktijk is het waterpeil ten westen van de Nieuwkoopsweg hetzelfde als in peilgebied 23.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder van Nootdorp uit 2014

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Volgens het officiële peilbesluit is er sprake van drie peilgebieden. In de praktijk is het waterpeil in alle drie gebieden hetzelfde doordat de duikers tussen de peilgebieden altijd open staan. Dit heeft tot gevolg dat het waterpeil in grote delen van het gebied hoger is dan het officiële peilbesluit.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2014 Peilbesluit Polder van Nootdorp

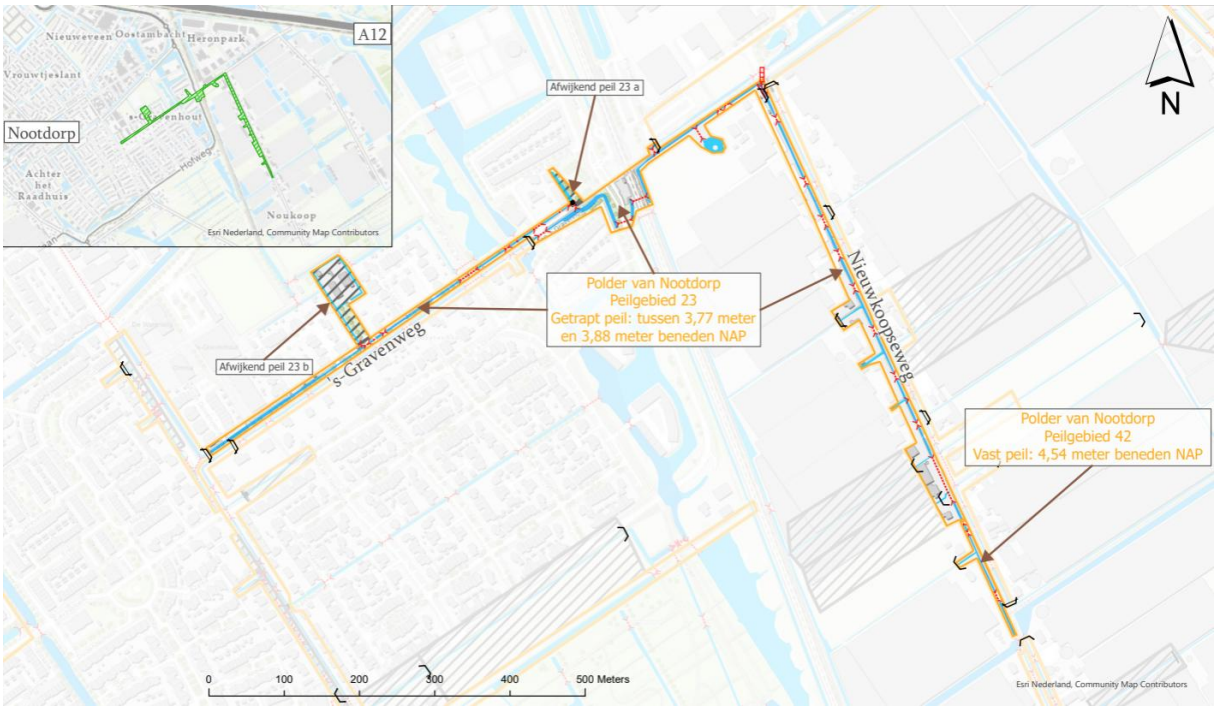
Het waterschap streeft naar grotere peilgebieden, maar wil ook het officiële waterpeil zo goed mogelijk handhaven. De praktijksituatie heeft een aantal voordelen, maar de belangenafweging hiervoor moet plaatsvinden door middel van een peilbesluit. In bijlage 2 is te vinden dat de het peil in de praktijk afwijkt van het peilbesluit. Daarom is het nodig om opnieuw een besluit te nemen over het te voeren waterpeil.

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

Voor het nieuwe peilgebied 23 kiest Delfland voor een getrapt waterpeil tussen 3,77 meter en 3,88 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel.

Voor peilgebied 42 (het meest zuidwestelijke deel van het huidige peilgebied 25) kiest Delfland voor een waterpeil van 4,54 meter beneden NAP.

Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in figuur 3 en bijlage 1.

Figuur 3 – Peilenkaart

Bij een getrapt peil mag het waterpeil aan de kant van het peilgebied waar water het peilgebied in komt hoger zijn dan aan de kant van het peilgebied waar het water het peilgebied uit gaat.

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil voor peilgebied 23 wordt 3,88 meter beneden NAP. Het schouwpeil voor peilgebied 42 wordt 4,54 meter beneden NAP.

Peilverschillen

Omdat het vergelijken van de waterpeilen van drie peilgebieden met 1 nieuw peilgebied lastig is, is in tabel 1 de peilverandering voor elk van de mogelijke combinaties gegeven.

		Peilvoorstel peilgebied 23 (nieuw)	
		3,77	3,88
Peilvak 23	3,77	**Geen verandering**	11 cm lager
	3,83	6 cm hoger	**5 cm lager**
Peilvak 24	3,88	**11 cm hoger**	Geen verandering
	3,90	13 cm hoger	**2 cm hoger**
Peilvak 25	3,95	**18 cm hoger**	7 cm hoger
	4,49	68 cm hoger	**59 cm hoger**

Tabel 1: verschil tussen waterpeil van de 3 huidige gebieden en het waterpeil van het nieuwe peilgebied 23.

Voor peilgebied 42 is het verschil eenvoudiger aan te geven. Het huidige peilbesluit is tussen 3,95 meter en 4,49 meter beneden NAP. Het nieuwe peil is 4,54 meter beneden NAP. Dit is 0,05 meter lager dan de onderkant van het getrapte peil en 0,59 meter lager dan de bovenkant van het getrapte peil.

Maatregelen

Het voorgestelde peil wordt in de praktijk al gehanteerd. Er zijn geen maatregelen nodig voor het instellen van het peil.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst de belangen binnen dit peilgebied duidelijk te maken. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze van nieuw peilgebied 23 en 42?

Gebiedsfuncties

De ’s-Gravenweg, Hofweg en Nieuwkoopsweg liggen deels binnen het peilgebied. In de beleidsnota Peilbeheer is aangegeven dat de optimale drooglegging voor wegen meer dan 0,80 meter is. De drooglegging is het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en de gemiddelde hoogte van het naastgelegen perceel. In de praktijk is de drooglegging bij deze wegen vrijwel overal meer dan 0,80 meter.

Ook ligt er een spoorlijn binnen het peilgebied die mogelijk gevoelig is voor zettingen als gevolg van een verlaging van het peil.

Ten westen en ten oosten van het peilgebied bevinden zich woningen. Enkele zijn mogelijk op houten palen gefundeerd en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil.

De woningen ten noorden van de ’s Gravenweg (huidig peilgebied 23) zijn nagenoeg allemaal gefundeerd op betonpalen en ongevoelig voor peilverlaging. De boerderij uit 1925 is vermoedelijk gebouwd op staal. De voorzijde van de boerderij ligt nabij peilgebied 23. De sloot naast de boerderij heeft een waterpeil van 5,00 meter beneden NAP. Dit is tot 1,23 m lager dan het waterpeil van peilgebied 23/peilvoorstel.

Ten zuiden van de ’s Gravenweg (nabij huidig peilgebied 24) bevinden zich nieuwe woningen uit 2004 en panden uit de jaren ’70 en ’90. Deze panden hebben vermoedelijk een fundering op houten palen met oplangers of beton palen. Het voorgestelde peil is mogelijk gunstig voor het voorkomen van funderingschade aan houten palen met oplangers.

Langs de Nieuwkoopseweg bevinden zich vooral kassen en panden uit de jaren ’70 en ’80 (en enkele na 2000). De funderingswijze van de panden is vermoedelijk houten palen met oplangers of beton palen. Het meest zuidelijke pand van het nieuwe peilgebied 23 stamt uit 1930. Het pand is vermoedelijk gebouwd op houten palen zonder oplangers. De voorgestelde peilverhoging is gunstig voor de bescherming van de houten palen, maar de drooglegging van het perceel wordt kleiner.

Ten zuiden hiervan (het nieuwe peilgebied 24) bevinden zich twee woningen en kassen uit 2016 en 1997. De fundering hiervan is waarschijnlijk op betonpalen. Een 0,05 m peilaanpassing heeft waarschijnlijk geen invloed op de funderingen.

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zavel (klei/zand). Dit soort bodem is niet gevoelig voor bodemdaling. Het gebied bevat geen archeologisch terrein, er is in het gebied wel een hoge kans op archeologische resten. Door peilverhoging worden archeologische resten beter beschermd.

Waterbelangen

Binnen het peilgebied bevinden zich primaire en secundaire watergangen met beschoeiing, ook zijn er verschillende duikers, afsluitmiddelen en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan ervoor zorgen dat dat niet meer zo is. Een peilverhoging kan ervoor zorgen dat duikers niet meer conform vergunningsvoorschriften komen te liggen (te weinig "lucht"). De vergunninghouder moet mogelijk de hoogteligging van de duiker aanpassen.

In het oude peilbesluit bestaat het gebied uit drie peilgebieden. Delfland wil graag zo groot mogelijke peilgebieden. Het samenvoegen van de peilgebieden maakt het beheer overzichtelijker. Na vaststelling van de waterpeilen worden het twee peilgebieden (23 en 42).

Waterhuishouding

Voor het bepalen van het peil is het van belang dat dit peilgebied onderdeel is van het spuislotensysteem, waarmee water wordt verspreid over de polder. De watergang in het peilgebied wordt gebruikt om water door te voeren naar andere gebieden binnen de Polder van Nootdorp. Het spuislotensysteem wordt beschreven in bijlage 2. De peilwijziging heeft geen invloed op de werking van het spuislotensysteem.

Waterbelang waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden (regelmatig) de normen overschreden en er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m) voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over peilgebied 23. Het waterpeil in peilgebied 23 wordt al langere tijd aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
- Infrastructuur: De 's Gravenweg vormt de peilscheiding tussen peilgebieden 23 en 24. De drooglegging van de 's-Gravenweg en Hofweg liggen deels binnen het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij deze wegen vrijwel overal meer dan 0,80 m. De spoorlijn is mogelijk gevoelig voor zettingen door het verlagen van het

waterpeil. Het nieuwe waterpeil wordt al langere tijd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot zettingen.
- Bestaande bebouwing: Langs de 's-Gravenweg bevinden zich woningen waarvan enkele mogelijk op houten palen gefundeerd zijn en daardoor gevoelig zijn voor een verlaging van het peil. Het nieuwe waterpeil wordt al langere tijd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot de funderingen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:
- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit de peilgebieden 21 en 22 en naar de peilgebieden 25 en 26.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Met het nieuwe waterpeil en het samenvoegen van de twee oude peilgebieden komt de praktijksituatie weer overeen met het officiële waterpeil.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

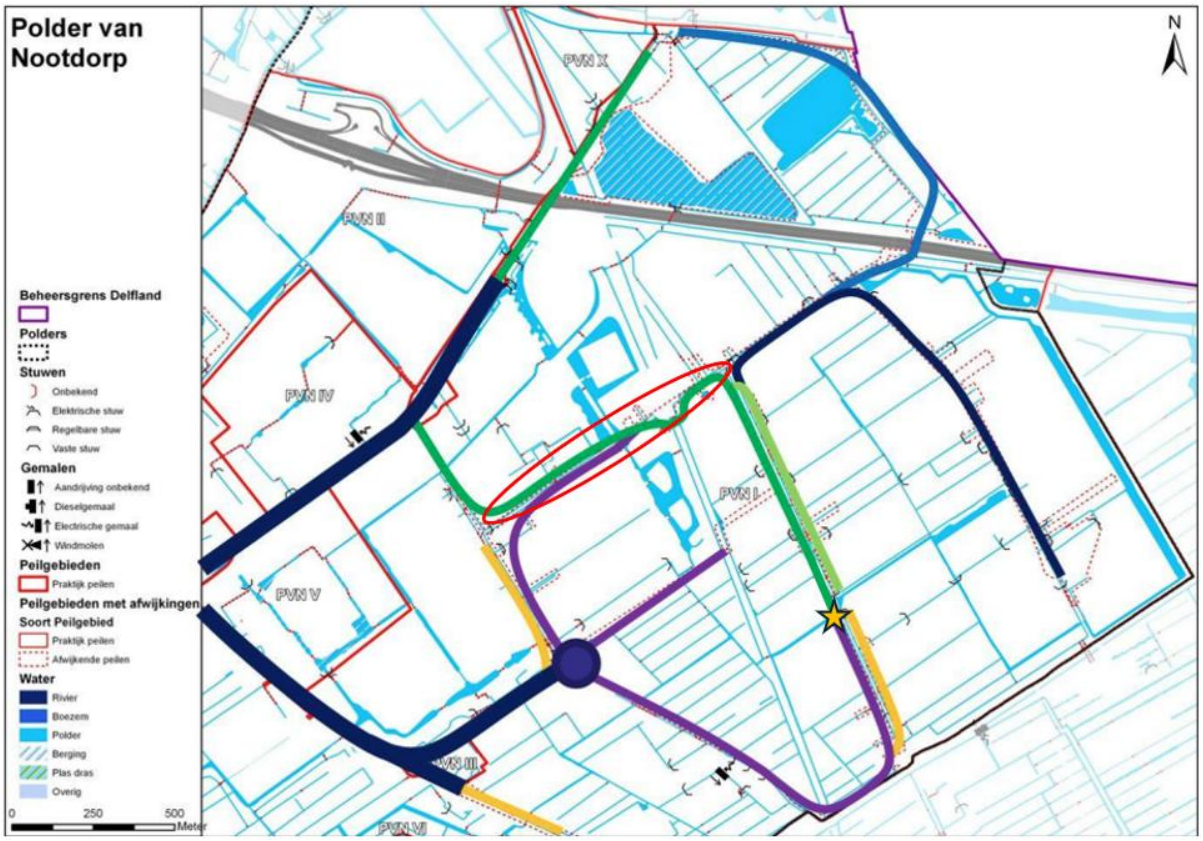
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Polder van Nootdorp, peilgebieden 23 en 42

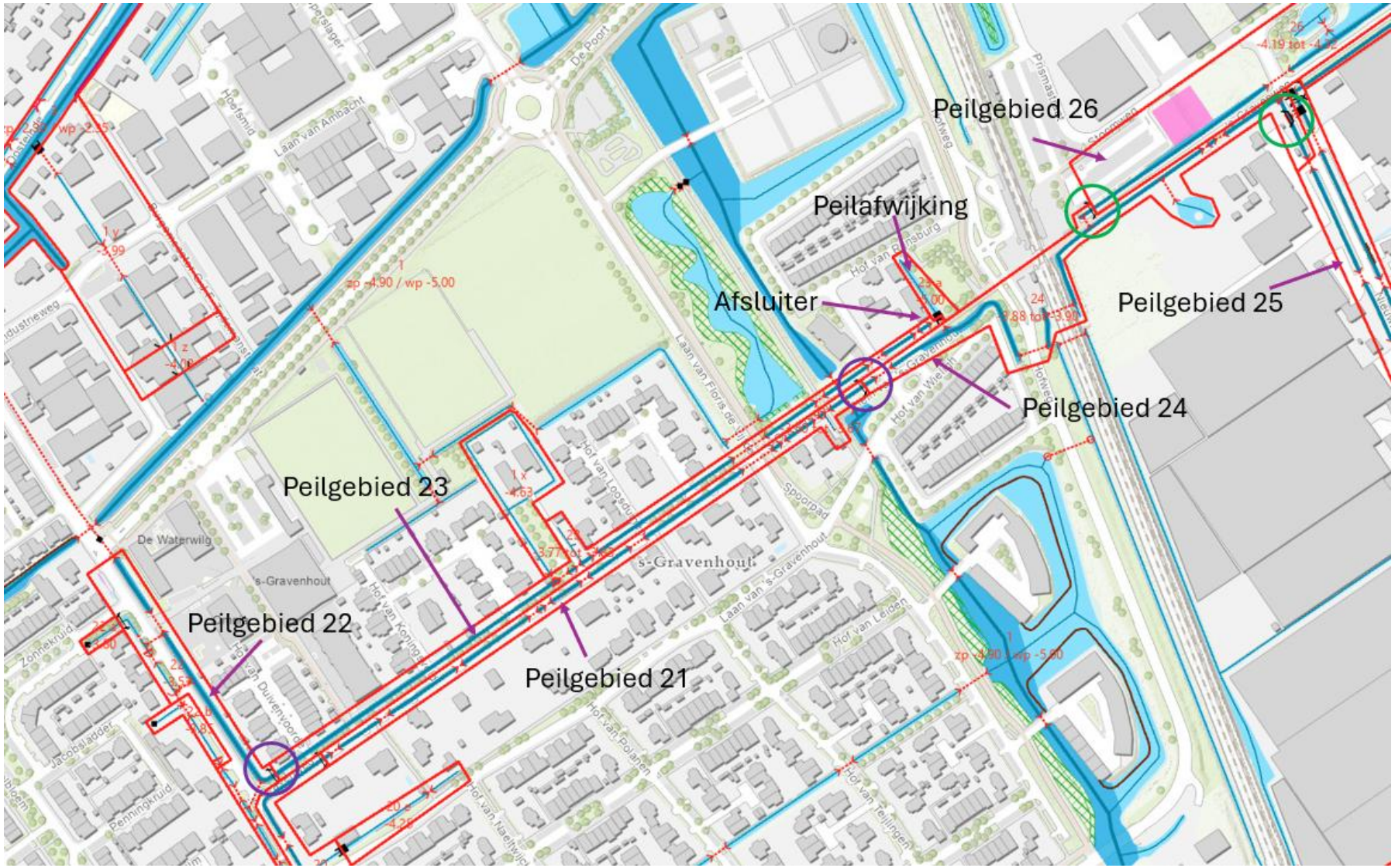
Bijlage 2 meer informatie over de waterhuishouding

Peilgebied 23 maakt onderdeel uit van het spuislotensysteem, zie figuur 4. Het spuislotensysteem is bedoeld om water aan te voeren om te zorgen dat de sloten in het gebied eromheen het juiste waterpeil hebben en voor gietwater. In het westen wordt het water uit de boezem van Delfland ingelaten en naar het oosten getransporteerd. De waterpeilen worden steeds lager. Uiteindelijk stroomt het water in het laagste peilgebied. Het poldergemaal in het westen van de polder maalt het overtollige water weer uit in de boezem.

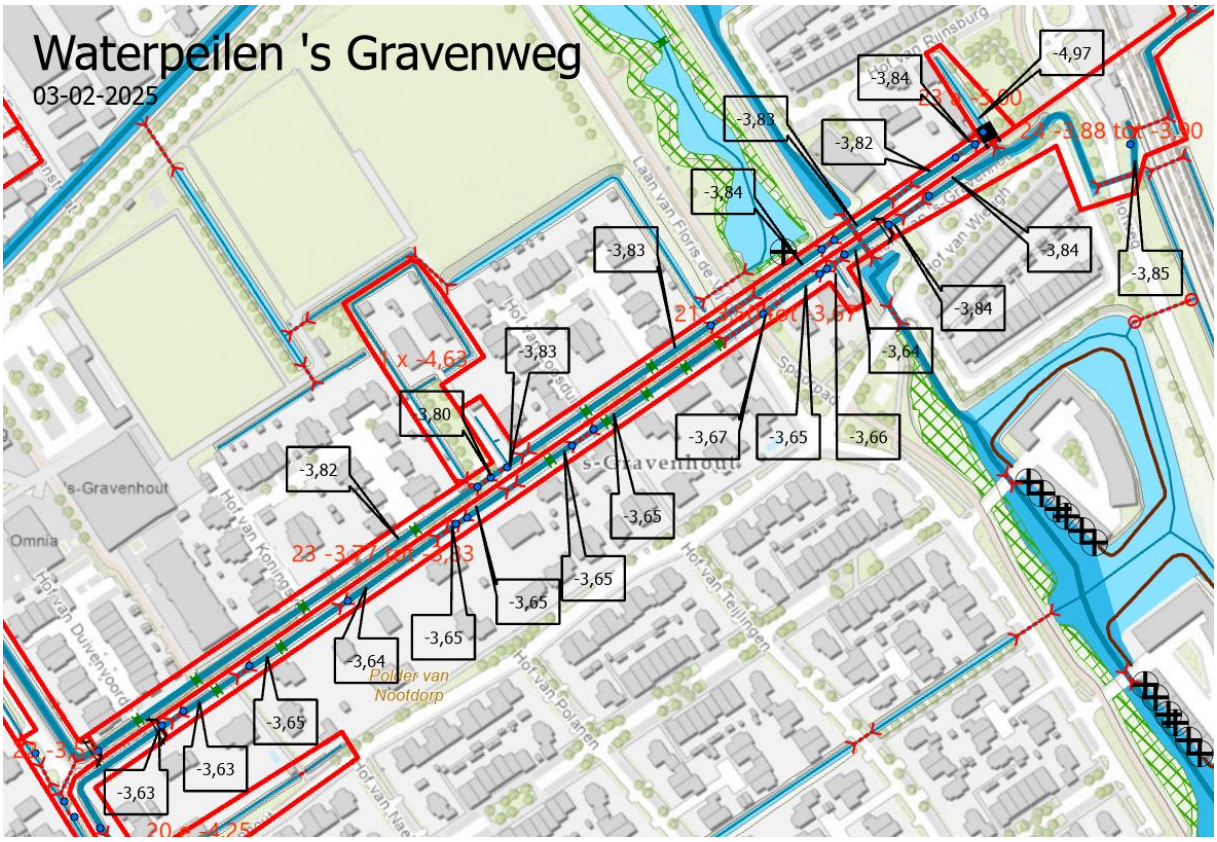
Figuur 4 - Schematische weergave gedeelte binnenboezem en spuisloten. Met rood is de locatie van peilgebied 23 weergegeven. De verschillende kleuren geven de verschillende deelgebieden weer in het spuislotensysteem. Bij de oranje ster is het meetpunt OW215-024.

Figuur 5 is een kaart met een overzicht van het watersysteem rondom peilgebied 23. Via twee stuwen, aangegeven met paarse cirkels, komt er aan de westkant water vanuit peilgebieden 21 en 22 in peilgebied 23. Te veel water wordt aan de oostkant via twee stuwen, aangegeven met groene cirkels, afgevoerd naar peilgebieden 25 en 26. De afsluiter tussen het oude peilgebied 23 en het oude peilgebied 24 staat in de praktijk altijd open. De watergang bij de ’s-Gravenweg 3 is via een inlaat gescheiden van de rest van het peilgebied.

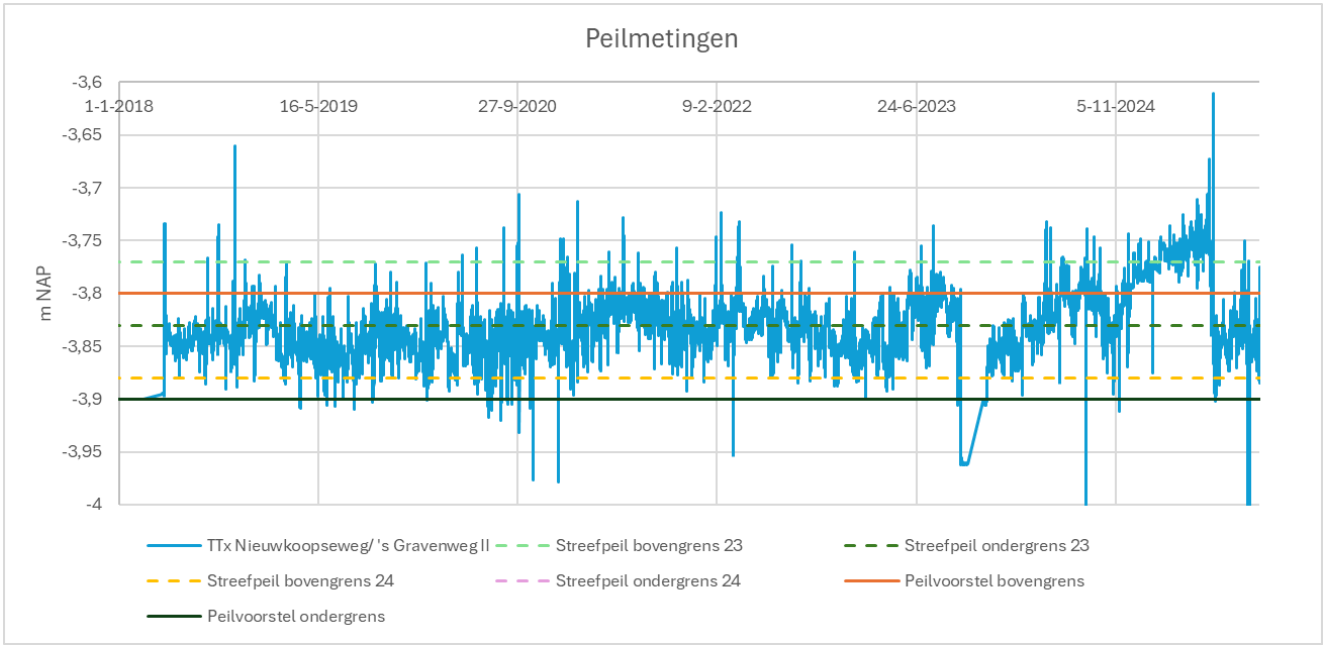
Figuur 5 - Kaart met de praktijksituatie van de waterhuishouding

Op 15 januari 2025 en op 3 februari 2025 zijn de waterpeilen langs de ’s-Gravenweg gemeten. De metingen uitgevoerd op 3 februari 2025 voor het deel van het peilgebied ten westen van de spoorlijn zijn weergegeven in figuur 6. Op 15 januari 2025 is in het deel ten oosten van de spoorlijn een peil gemeten van 3,91 meter beneden NAP. Uit de metingen blijkt dat de peilen in de hoofdwatergangen tussen 3,80 meter en 3,90 meter beneden NAP liggen. In de watergang bij de ’s-Gravenweg 3, die via een inlaat gescheiden is van de rest van het peilgebied, is een lager peil gemeten van 4,97 meter beneden NAP.

Figuur 6 - Gemeten waterpeilen op 3 februari 2025 langs de ’s-Gravenweg

Bij de stuw aan de oostzijde van het peilgebied is een automatisch meetpunt aanwezig. In figuur 7 zijn de gemeten peilen weergegeven. De gestippelde lijnen laten de huidige boven en ondergrens van de getrapte peilen in de oude peilgebieden 23 en 24 zien. Ook zijn de ondergrens en de bovengrens van het nieuwe getrapte peil weergegeven.

Figuur 7 - Gemeten waterpeilen bij het automatische meetpunt TTx Nieuwkoopseweg/ 's Gravenweg II

Bijlage 3 meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[4] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'

Er is geen meetpunt in peilgebied 23 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW215-024 in peilgebied 1 ligt bij de uitstroom van een deel van het spuislotensysteem en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit in het spuislotensysteem van de Polder van Nootdorp. Zie de oranje ster in 4 voor de locatie. Bij meetpunt OW215-024 nabij het gemaal zijn in de periode 2018-2024 de volgende concentraties in het water gemeten.

- Stikstof: altijd hoger dan de norm (norm 1,8 mg/l)
- Fosfaat: In de zomerperiode onder de norm, in de winter hoger dan de norm (norm 0,3 mg/l)
- Zuurstof: zuurstofgehaltes tussen 1,8 en 20 mg per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 mg/l.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): Er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in de metingen.

Er wordt in het spuislotensysteem veel water ingelaten vanuit de boezem. Ook vinden er lozingen of lekstromen plaats vanuit de glastuinbouw.

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

De verandering van het peil leidt in de praktijk niet tot een verandering van de situatie en heeft daarom geen effect op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m).

[4] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit van Polder van Nootdorp peilgebied 25 t.h.v. Nieuwkoopse weg

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Polder van Nootdorp peilgebied 25 Nieuwkoopseweg

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 6
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 8
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze van peilgebied 23? 8
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 9
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 9
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 9
Bijlage 1 Peilenkaart 10
Bijlage 2 meer informatie over de waterhuishouding 11
Bijlage 3 meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 13

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 25 van de Polder van Nootdorp wordt aangepast. Peilgebied 25 wordt gesplitst in twee delen. Het gedeelte ten westen van de weg wordt samengevoegd met peilgebied 23. Dit is beschreven in peilbesluit 23. Voor het gedeelte ten oosten van de weg wordt ook een nieuw peilbesluit genomen. Dit houdt als nummer 25. Het waterpeil is volgens het huidige peilbesluit tussen de 3,95 meter en 4,49 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

In de Nieuwkoopseweg zitten geen open duikers. In de praktijk hebben de sloten ten westen van de Nieuwkoopseweg daardoor hetzelfde waterpeil als peilgebied 23. Ten oosten van de weg wordt het waterpeil gehouden op 4,07 m beneden NAP.

Figuur 1 - Gebied waar het peil verandert

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

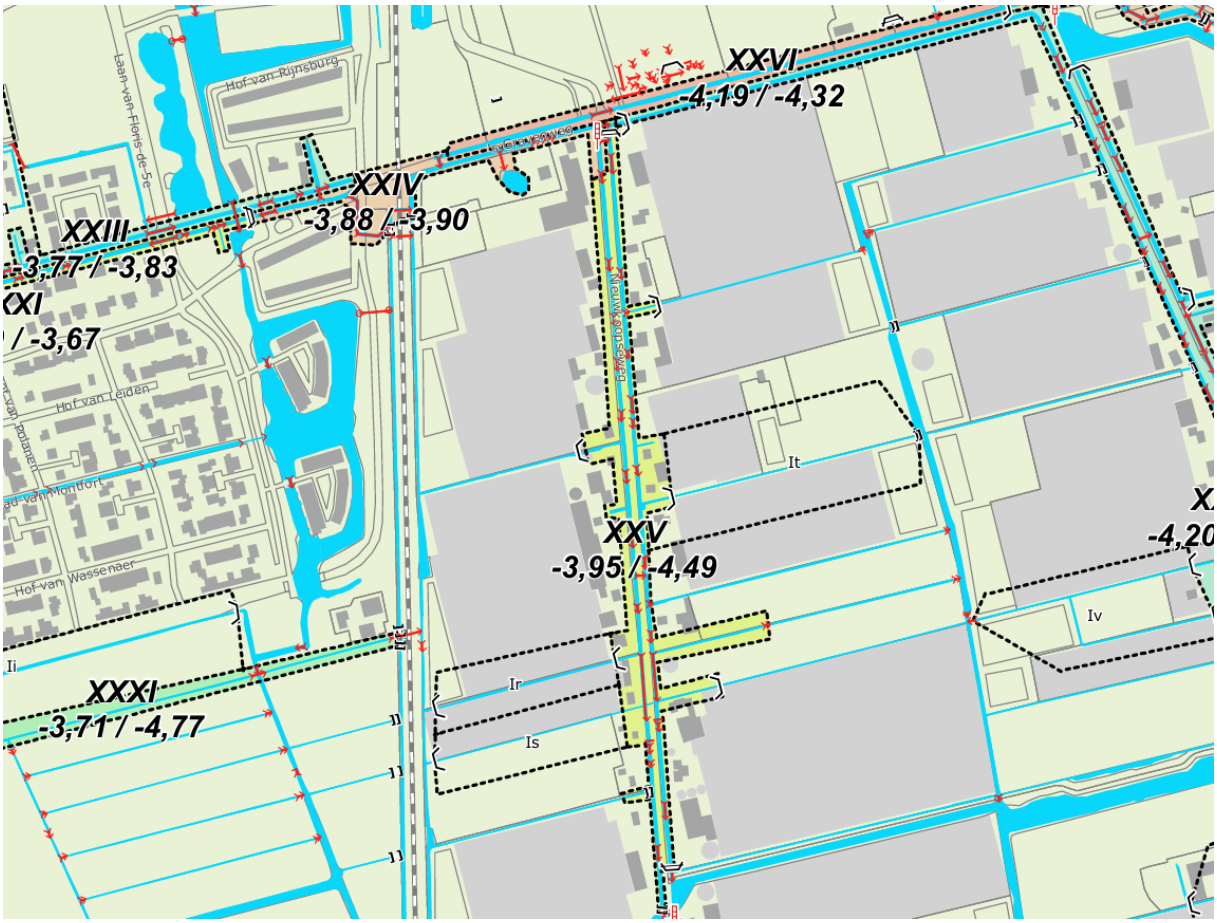
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat de oude waterpeilen waren en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met de oude peilen. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 is een waterpeil voor peilgebied 25 vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder van Nootdorp. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 1, zie de gebieden met code XXV.

Voor het oude peilgebied 25 is een getrapt waterpeil vastgesteld tussen 3,95 meter beneden NAP en 4,49 meter beneden NAP.

Figuur 1 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder van Nootdorp uit 2014

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

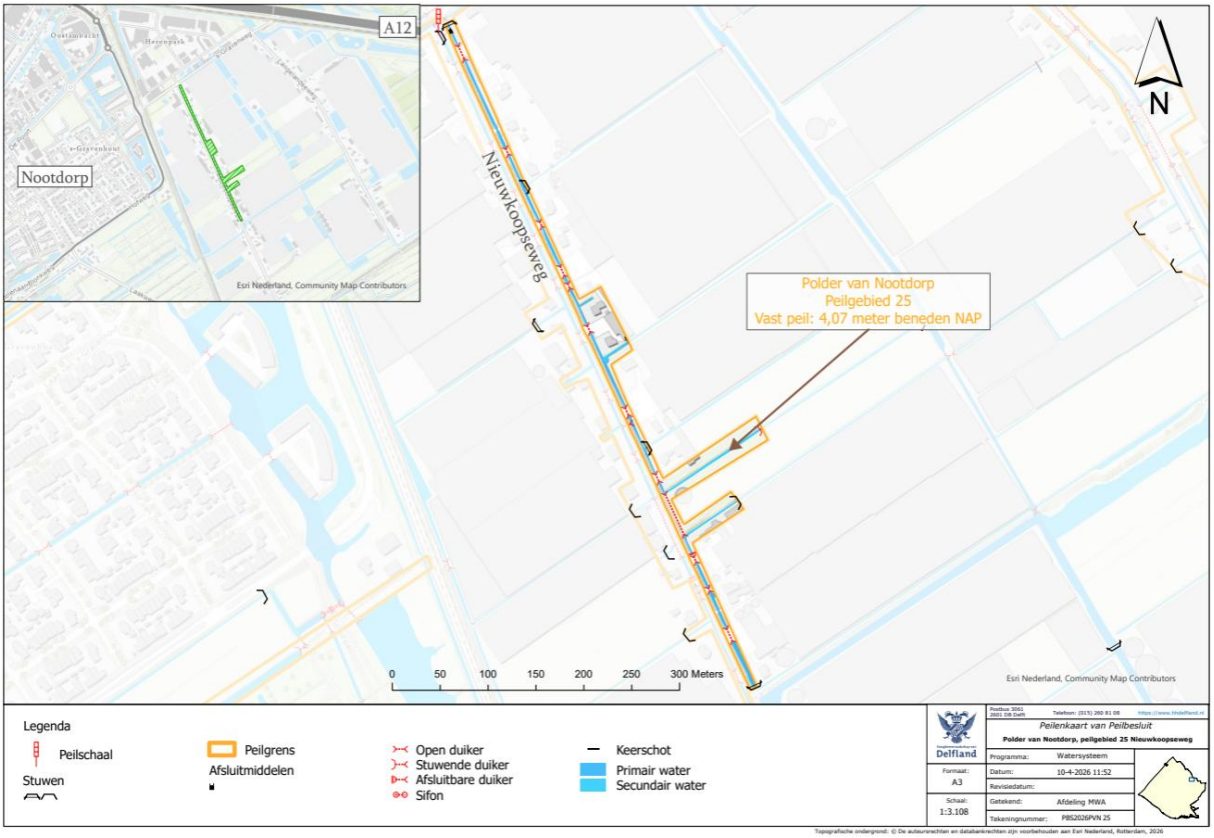
In gebied 25 voldoet het oude waterpeil niet meer, doordat in de praktijk de situatie anders is dan in het officiële peilbesluit. Volgens het officiële peilbesluit is het een peilgebied, maar er zitten geen open duikers in de Nieuwkoopseweg. Hierdoor zijn het twee aparte peilgebieden. Er zijn geen automatische meetpunten in het gebied. De hoogte van het peil wordt bepaald door de stuw in het zuiden van het peilgebied.

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een vast waterpeil van 4,07 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil zit tussen het hoogste en laagste peil van het huidige peilbesluit. Het gekozen peil zorgt voor een goede drooglegging voor woningen en tuinen aan de Nieuwkoopseweg. Een uitleg over deze

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2014 Peilbesluit Polder van Nootdorp

keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in figuur 3 en bijlage 1.

Figuur 3 - Peilenkaart

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 4,07 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil 0,12 meter lager dan het hoogste peil van de getrapte peilen 0,42 meter hoger dan het laagste peil van de getrapte peilen.

		Nieuwe peil
Huidige peilvak	Huidige peilen	4,07
Peilvak 25	3,95	**12 cm lager**
	4,49	**42 cm hoger**

Tabel 1: verschil tussen huidige peilbesluit en nieuwe peilbesluit

Maatregelen

Het voorgestelde peil wordt in de praktijk al gehanteerd. Er zijn geen maatregelen nodig voor het instellen van het peil.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst de belangen binnen dit peilgebied duidelijk te maken. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze van peilgebied 23?

Gebiedsfuncties

De Nieuwkoopseweg vormt een deel van de peilgrens van peilgebied 25. In de beleidsnota Peilbeheer is aangegeven dat de optimale drooglegging voor wegen meer dan 0,80 meter is. De drooglegging is het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en de gemiddelde hoogte van het naastgelegen perceel. In de praktijk is de drooglegging bij deze wegen vrijwel overal meer dan 1,20 meter.

Ten westen en ten oosten van het peilgebied bevinden zich woningen, tuinen en kassen. De oudste woningen zijn gebouwd in de jaren ’50. Deze zijn waarschijnlijk gebouwd op houten palen met oplangers.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zavel (klei/zand). Dit soort bodem is niet gevoelig voor bodemdaling. Het gebied bevat geen archeologisch terrein, er is in het gebied wel een hoge kans op archeologische resten.

Waterbelangen

Binnen het peilgebied bevinden zich primaire en secundaire watergangen met beschoeiing, ook zijn er verschillende duikers, afsluitmiddelen en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan er voor zorgen dat dat niet meer zo is.

In het oude peilbesluit bestaat het gebied uit één peilgebied. Delfland wil graag zo groot mogelijke peilgebieden, maar kiest in dit geval voor twee peilen vanwege de funderingen van de panden.

Waterhuishouding

Voor het bepalen van het peil is het van belang dat dit peilgebied onderdeel is van het spuislotensysteem waarmee water wordt verspreid over de polder. De watergang in het peilgebied wordt gebruikt om water door te voeren naar andere gebieden binnen de Polder van Nootdorp. Het spuislotensysteem wordt beschreven in bijlage 2.

Waterbelang waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden (regelmatig) de normen overschreden en er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m) voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over peilgebied 25. Het waterpeil in peilgebied 25 wordt al langere tijd aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
- Infrastructuur: De Nieuwkoopse weg vormt een deel van de peilgrens. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij deze wegen vrijwel overal meer dan 1,20 m.
- Bestaande bebouwing: Langs de oostzijde van de Nieuwkoopse weg bevinden zich woningen uit de jaren ’50. De fundering van deze woningen is mogelijk houten palen met oplangers. Het nieuwe waterpeil wordt al langere tijd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot de funderingen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:
- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 23 en naar de peilgebieden 27 en 1.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Met het nieuwe waterpeil en het splitsen van het peilgebied hebben de woningen/panden, tuinen en kassen een goede drooglegging.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

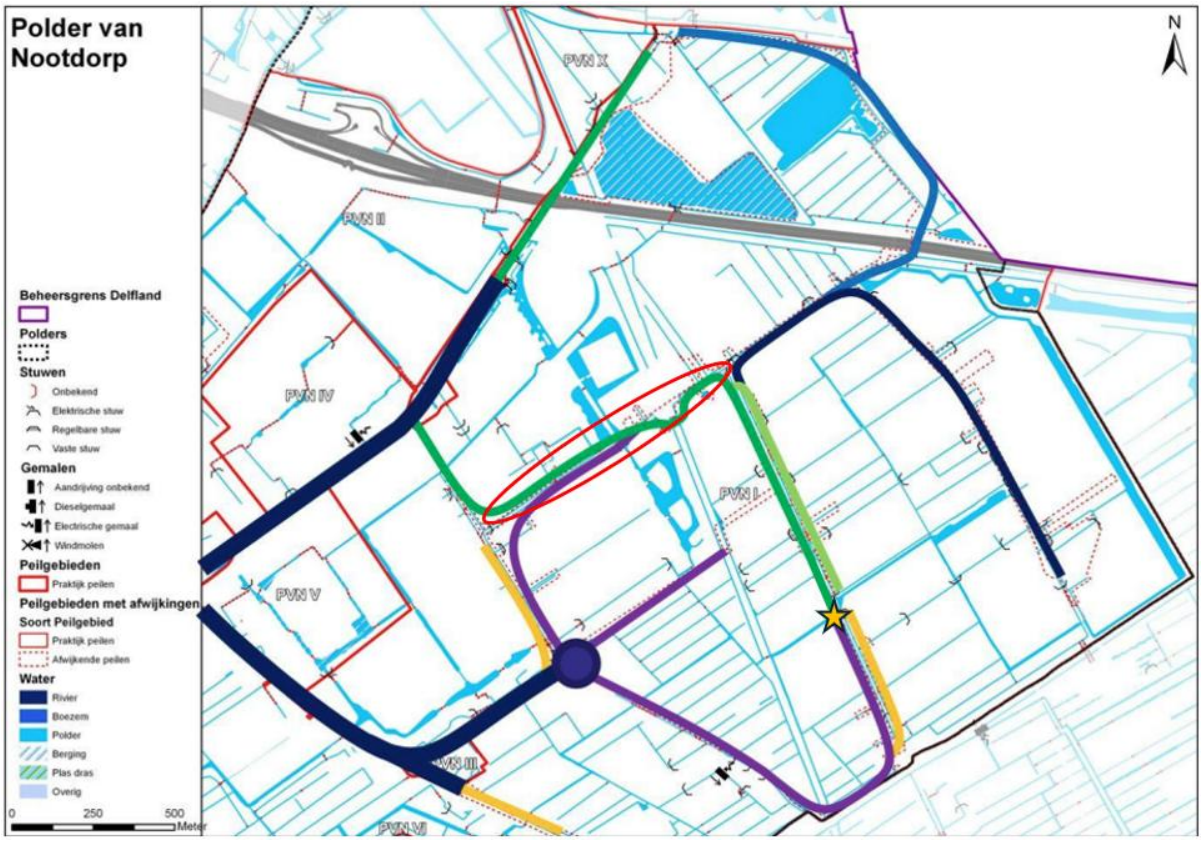
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Polder van Nootdorp, peilgebied 25

Bijlage 2 meer informatie over de waterhuishouding

Peilgebied 23 maakt onderdeel uit van het spuislotensysteem, zie Figuur . Het spuislotensysteem is bedoeld om water aan te voeren om te zorgen dat de sloten in het gebied eromheen het juiste waterpeil hebben en voor gietwater. In het westen wordt het water uit de boezem van Delfland ingelaten en naar het oosten getransporteerd. De waterpeilen worden steeds lager. Uiteindelijk stroomt het water in het laagste peilgebied. Het poldergemaal in het westen van de polder maalt het overtollige water weer uit in de boezem.

Figuur 4 - Schematische weergave gedeelte binnenboezem en spuisloten. Met rood is de locatie van peilgebied 23 weergegeven. De verschillende kleuren geven de verschillende deelgebieden weer in het spuislotensysteem. Bij de oranje ster is het meetpunt OW215-024.

Figuur 5 is een kaart met een overzicht van het watersysteem rondom peilgebied 23. Via twee stuwen, aangegeven met paarse cirkels, komt er aan de westkant water vanuit peilgebieden 21 en 22 in het peilgebied 23. Te veel water wordt aan de oostkant via twee stuwen, aangegeven met groene cirkels, afgevoerd naar peilgebieden 25 en 26. De afsluiter tussen het oude peilgebied 23 en het oude peilgebied 24 staat in de praktijk altijd open. De watergang bij de ’s-Gravenweg 3 is via een inlaat gescheiden van de rest van het peilgebied.

Figuur 5 - Kaart met de praktijksituatie van de waterhuishouding

Bijlage 3 meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[4] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Er is geen meetpunt in peilgebied 25 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW215-024 in peilgebied 1 ligt bij de uitstroom van een deel van het spuislotensysteem en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit in het spuislotensysteem van de Polder van Nootdorp. Zie de oranje ster in 4 voor de locatie. Bij meetpunt OW215-024 nabij het gemaal zijn in de periode 2018-2024 de volgende concentraties in het water gemeten.

- Stikstof: altijd hoger dan de norm (norm 1,8 mg/l)
- Fosfaat: In de zomerperiode onder de norm, in de winter hoger dan de norm (norm 0,3 mg/l)
- Zuurstof: zuurstofgehaltes tussen 1,8 en 20 mg per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 mg/l.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): Er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in de metingen.

Er wordt in het spuislotensysteem veel water ingelaten vanuit de boezem. Ook vinden er lozingen of lekstromen plaats vanuit de glastuinbouw.

<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

De verandering van het peil leidt in de praktijk niet tot een verandering van de situatie en heeft daarom geen effect op het leefgebied voor vis. Het peilgebied is ongeschikt voor vis. Het is een klein peilgebied en er zijn geen goede mogelijkheden om naar een ander gebied te zwemmen. De watergangen zijn niet diep en hierdoor niet geschikt voor overwintering van vis.

[4] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit van Polder van Nootdorp, peilgebieden 28 en 36 ’s-Gravenpad

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Polder van Nootdorp, peilgebieden 28 en 36 ’s-Gravenpad

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 28 en 36? 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 11
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 13
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 17

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 28 in de Polder van Nootdorp wordt aangepast. Peilgebied 28 wordt opgesplitst in twee peilgebieden (28 en 36), waardoor het waterpeil verandert van een getrapt peil tussen 4,48 meter en 4,65 meter beneden NAP naar een vast peil van 4,48 meter beneden NAP in nieuw peilgebied 28 en naar een vast peil van 4,30 meter beneden NAP in peilgebied 36.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden het nieuwe waterpeil aan in de peilgebieden 28 en 36 van de Polder van Nootdorp in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. De peilgebieden liggen bij het 's-Gravenpad. Het gebied is 8,4 hectare groot. De peilgebieden zijn te zien in onderstaande afbeelding (Figuur 1). Ten noorden van de snelweg is het nieuwe peilgebied 28 en ten zuiden van de snelweg is het nieuwe peilgebied 36.

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

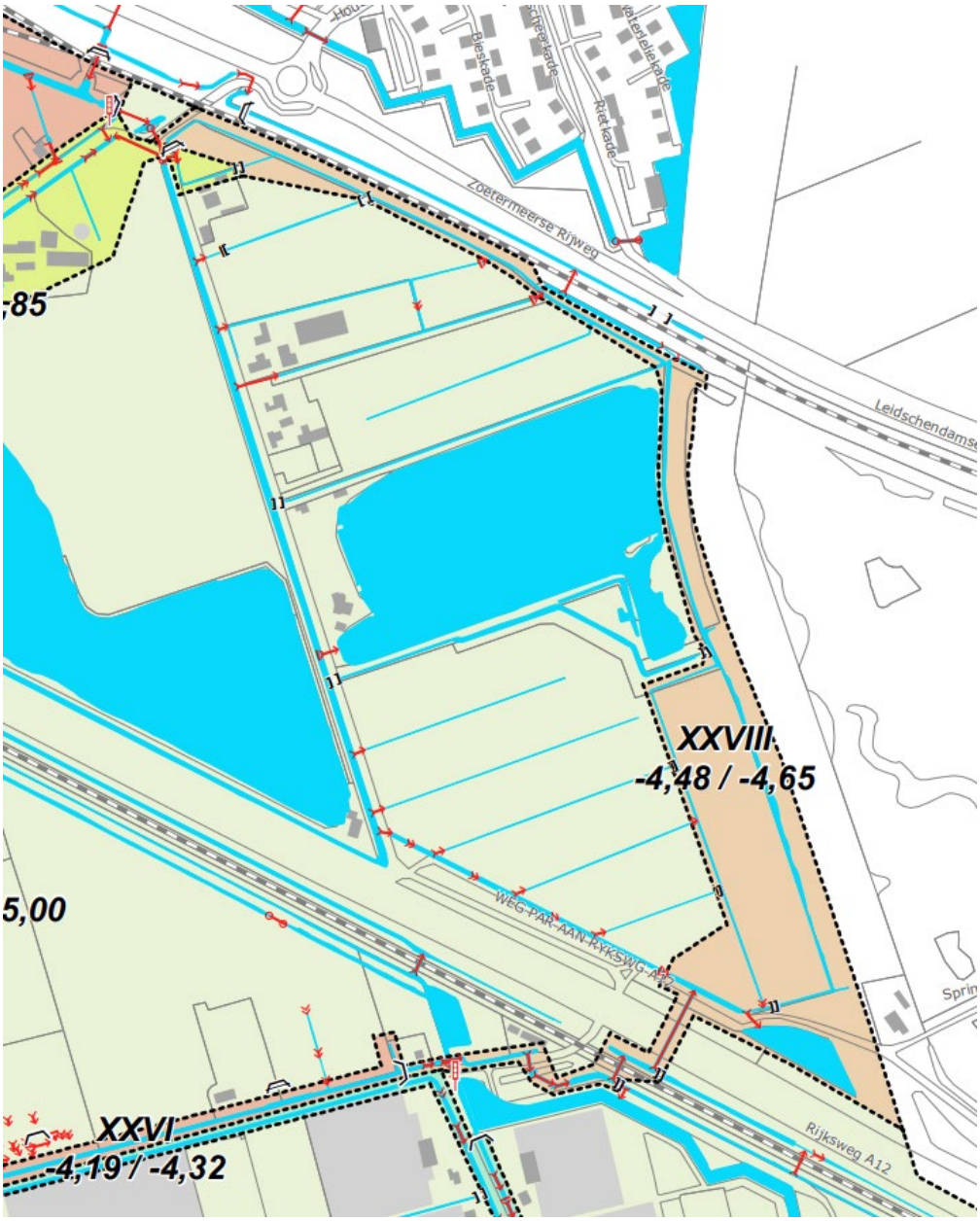
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat de nieuwe waterpeilen worden. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor de nieuwe waterpeilen. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 is een waterpeil voor peilgebied 28 en 36 vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder van Nootdorp. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2, zie het gebied met code XXVIII.

Voor dit peilgebied is een getrapt waterpeil vastgesteld. Het waterpeil ligt tussen 4,48 meter beneden NAP en 4,65 meter beneden NAP.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder van Nootdorp uit 2014

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Het huidige waterpeil in het peilgebied 28 en 36 is anders dan het waterpeil van het officiële peilbesluit. In peilgebied 28 is een peilschaal en een automatisch meetpunt aanwezig waar de

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2014, Peilbesluit Polder van Nootdorp

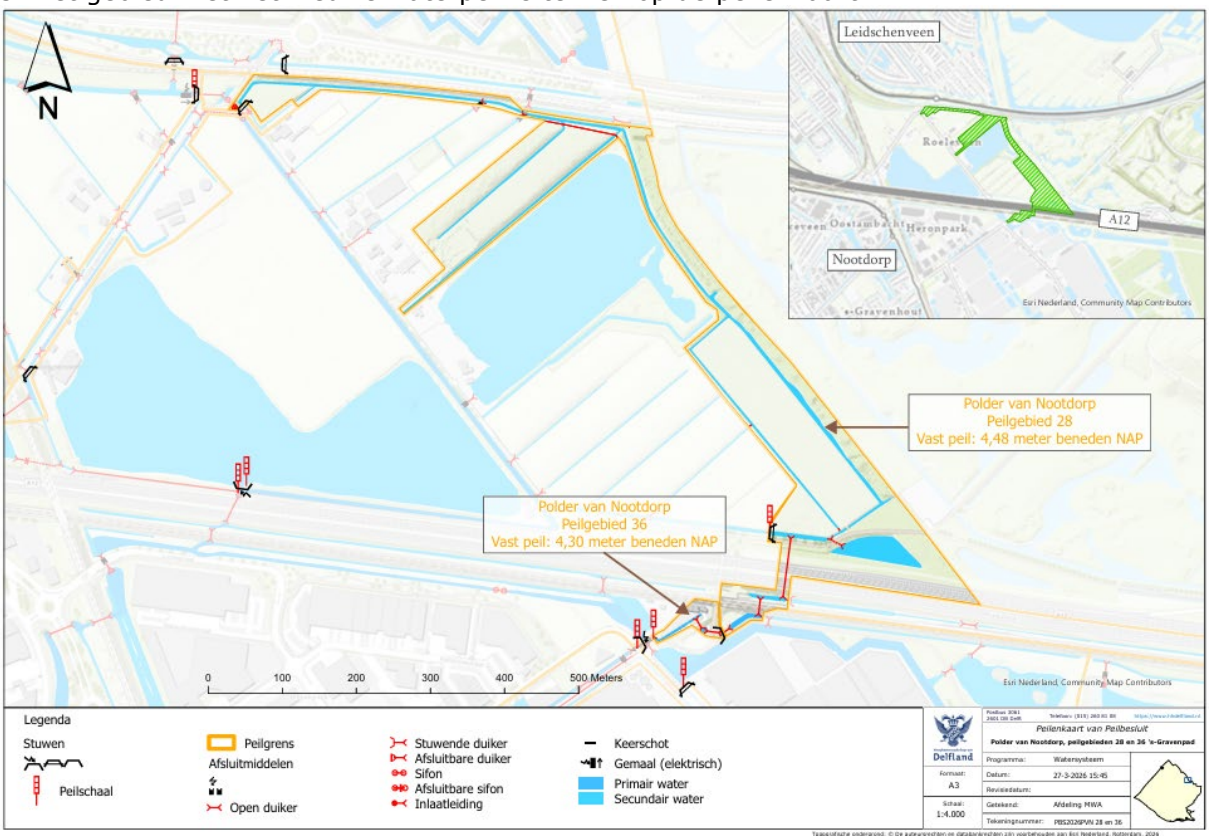
waterstanden gemeten worden. De gemeten waterstanden liggen rond 4,48 meter beneden NAP.

In het peilgebied 36 is een peilschaal en een automatisch meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. Tussen peilgebied 36 en 28 is sinds 2022 een vaste stuw aanwezig met een hoogte van 4,30 meter beneden NAP. Het gemeten waterpeil ligt ook rond 4,30 meter beneden NAP. De stuw is aangelegd om te zorgen dat de grondwaterstand bij de aanwezige bebouwing niet te ver uitzakt om schade aan de fundering te voorkomen.

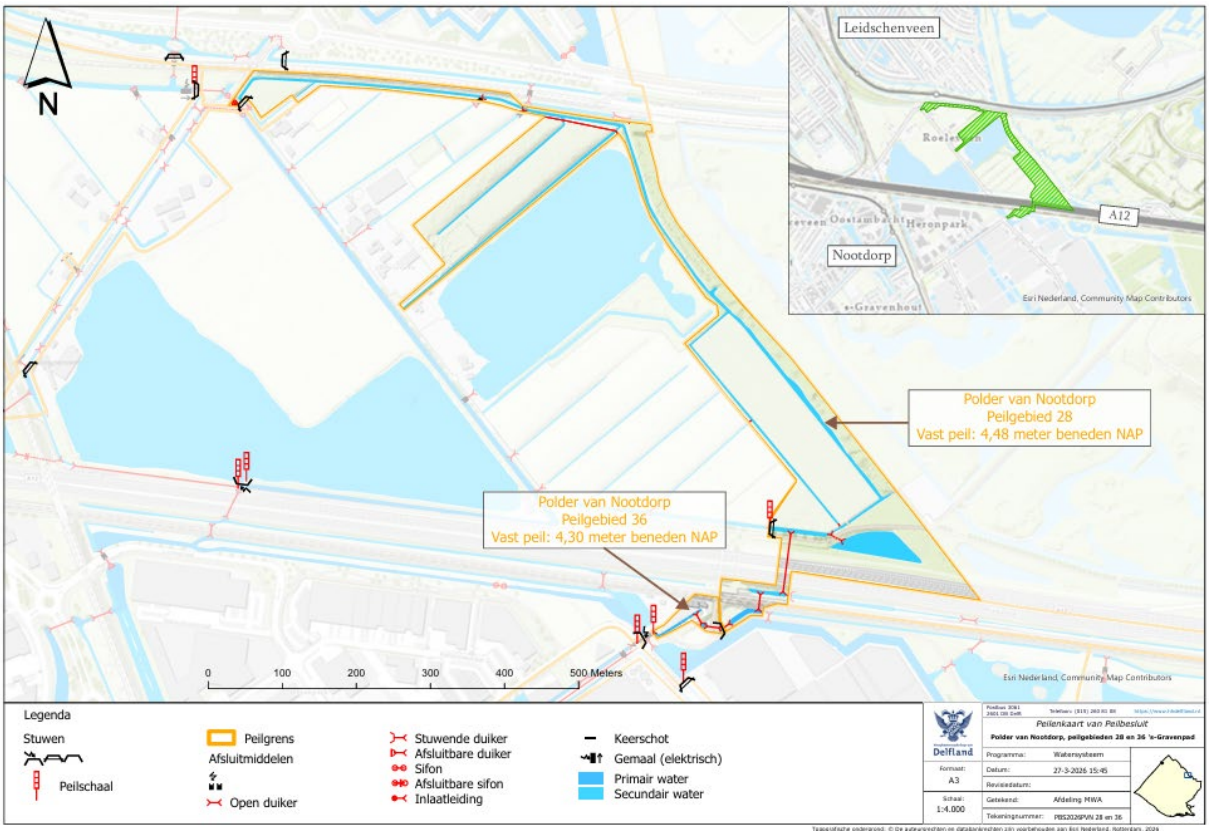
Er is dus sprake van twee peilgebieden met een vast peil in plaats van één gebied met een getrapt peil.

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor peilgebied 28 voor een waterpeil van 4,48 meter beneden NAP en voor peilgebied 36 voor een waterpeil van 4,30 meter beneden NAP. Het waterschap kiest voor een gemiddeld hoger waterpeil voor peilgebied 28, en peilverhoging voor peilgebied 36. Dit heeft positieve effecten, maar ook negatieve effecten. De uitleg voor deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in

Figuur 3 en bijlage 1.

Figuur 3 - Peilenkaart

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Voor peilgebied 28 wordt het schouwpeil 4,48 meter beneden NAP. Voor peilgebied 36 wordt het schouwpeil 4,30 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt in peilgebied 28 het peil gelijk aan de bovengrens van het getrapte peil en 0,17 m hoger dan de ondergrens van het getrapte peil. Dit is een gemiddeld hoger waterpeil.

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt in peilgebied 36 het peil 0,18 m hoger dan de bovengrens van het getrapte peil en 0,35 m hoger dan de ondergrens van het getrapte peil. Er is hier sprake van een peilverhoging. Dit betekent dat de drooglegging kleiner wordt, en dat mogelijk belangen onevenredig worden geschaad. De afweging hiervoor is opgeschreven in hoofdstuk 3.

Maatregelen

De voorgestelde peilen worden in de praktijk al gehanteerd. Er zijn geen maatregelen nodig voor het instellen van het peil.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in de peilgebieden 28 en 36 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil wil de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 28 en 36?

Gebiedsfuncties

Peilgebied 28: Het gebied bestaat voornamelijk uit agrarisch gras en bomen. In de beleidsnota Peilbeheer is aangegeven dat voor grasland een drooglegging van meer dan 0,60 m in de winter ideaal is. De drooglegging is het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en de gemiddelde hoogte van het naastgelegen perceel. In de praktijk is de drooglegging overal meer dan 0,60 m. De spoorlijn Den Haag-Gouda vormt de grens van het peilgebied. In de beleidsnota Peilbeheer is aangegeven dat de optimale drooglegging voor wegen meer dan 0,80 meter is. In de praktijk is de drooglegging bij de A12 meer dan 3,00 meter. Bij de spoorlijn is de drooglegging meer dan 2,00 meter.

Peilgebied 36: Binnen dit peilgebied bevindt zich bebouwing. Deze bebouwing is mogelijk op houten palen gefundeerd en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil. De 's-Gravenweg en de spoorlijn Den Haag-Gouda liggen gedeeltelijk binnen het peilgebied. In de praktijk is de drooglegging bij de weg kleiner dan 0,80 meter, omdat de weg hier deels in een tunnel ligt. Deze kleine drooglegging leidt niet problemen. Bij de spoorlijn is de drooglegging ongeveer 2,00 meter.

Bodem en archeologie

De bodem in peilgebied 28 bestaat voornamelijk uit kleigronden. Dit soort bodem is niet gevoelig voor bodemdaling. In peilgebied 28 komen ook moerige gronden voor die wel beperkt gevoelig zijn voor bodemdaling. De bodem in peilgebied 36 bestaat uit kleigronden die niet gevoelig zijn voor bodemdaling. Het gebied bevat geen archeologisch terrein, er is in het gebied wel een hoge kans op archeologische resten.

Waterbelangen

Binnen beide peilgebieden bevinden zich watergangen met beschoeiing, ook zijn er verschillende duikers en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om te voorkomen dat kroos en drijfvuil zich ophoopt voor een duiker moet er in de duiker voldoende ruimte ("lucht") boven het waterpeil zijn. Een verandering van het waterpeil kan ervoor zorgen dat dat niet meer zo is.

Waterhuishouding

Voor het bepalen van het peil is het van belang dat deze twee peilgebieden onderdeel zijn van het spuislotensysteem, waarmee water wordt verspreid over de polder. De watergangen in de twee peilgebieden worden gebruikt om water door te voeren naar andere gebieden binnen de Polder van Nootdorp. Het spuislotensysteem wordt beschreven in bijlage 2.

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden (regelmatig) de normen overschreden en er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (30-60 cm) voor vissen.
In bijlage 3 is uitgelegd:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Peilgebied 28
Deze peilafweging gaat over peilgebied 28. In de praktijk wordt hier een vast peil van 4,48 meter beneden NAP aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:

- Agrarisch gras: Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging meer dan 0,60 m. Dit is optimaal voor agrarisch gras. Het nieuwe peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen
- Infrastructuur: De A12 en de spoorlijn Den Haag-Gouda liggen binnen het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij de A12 meer dan 3,00 meter en bij de spoorlijn meer dan 2,00 meter. Dit is meer dan de optimale drooglegging voor wegen van meer dan 0,80 meter. Het nieuwe peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: het waterpeil is gemiddeld hoger. Dit leidt tot betere bescherming van archeologische waarden.
- Tegengaan bodemdaling: het waterpeil wordt verhoogd. Dit leidt tot minder bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 36.
- Door het kiezen van een hoger waterpeil voor de fundering van de woning, neemt de luchtspleet van duikers af. De vergunninghouder van de duiker moet zorgen voor voldoende “lucht”.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.

Peilgebied 36
Deze peilafweging gaat over peilgebied 36. In de praktijk wordt hier sinds het plaatsen van de stuw in 2022 een vast peil van 4,30 meter beneden NAP aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:

- Bestaande bebouwing: Er is een woning aanwezig die mogelijk op houten palen gefundeerd is en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil. De stuw is geplaatst om het waterpeil (peilgebied 36) voldoende hoog te houden voor de fundering van deze woning.
- Infrastructuur: De 's-Gravenweg en de spoorlijn Den Haag-Gouda liggen in het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij de weg minder dan 0,80 meter. Dit is minder dan een optimale drooglegging van meer dan 0,80 meter. Dit komt doordat de weg in een tunnel ligt. De tunnel is zo aangelegd dat het waterpeil geen probleem vormt. Bij de spoorlijn is de drooglegging ongeveer 2,00 meter. Het nieuwe peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: Het waterpeil wordt verhoogd ten opzichte van het vorige peilbesluit. Dit heeft een positief effect op de bescherming van archeologische waarden.
- Tegengaan bodemdaling: het waterpeil wordt verhoogd ten opzichte van het vorige peilbesluit. Dit beperkt de maaivelddaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 26. En weer onder vrij verval naar peilgebied 28.
- Om de kans op verstopping van duikers door drijvend vuil te beperken en voor de ecologische passeerbaarheid moeten duikers een voldoende grote luchtspleet hebben. Er zijn twee duikers aanwezig waarvan er één volledig onder water ligt en de ander wel een voldoende grote luchtspleet heeft. De keuze voor een hoger waterpeil voor de woning leidt tot het gevolg dat de duikers geen of onvoldoende luchtspleet "lucht" hebben.
- Het leefgebied en migratie van vis wordt beperkt door de extra peilgrens (met stuw).
- De waterpeilverhoging heeft een tijdelijk positief effect op de waterkwaliteit (door een grotere waterdiepte). De extra peilgrens en stuw leidt tot meer versnippering, en werkt als barrière voor de migratie van waterplanten, vis en dieren.
- De extra stuw leidt tot hogere bedienings- en onderhoudskosten voor Delfland.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Met de nieuwe waterpeilen wordt de fundering van de woning beter beschermd, en wordt bodemdaling beperkt.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Bijlage 1 Peilenkaart

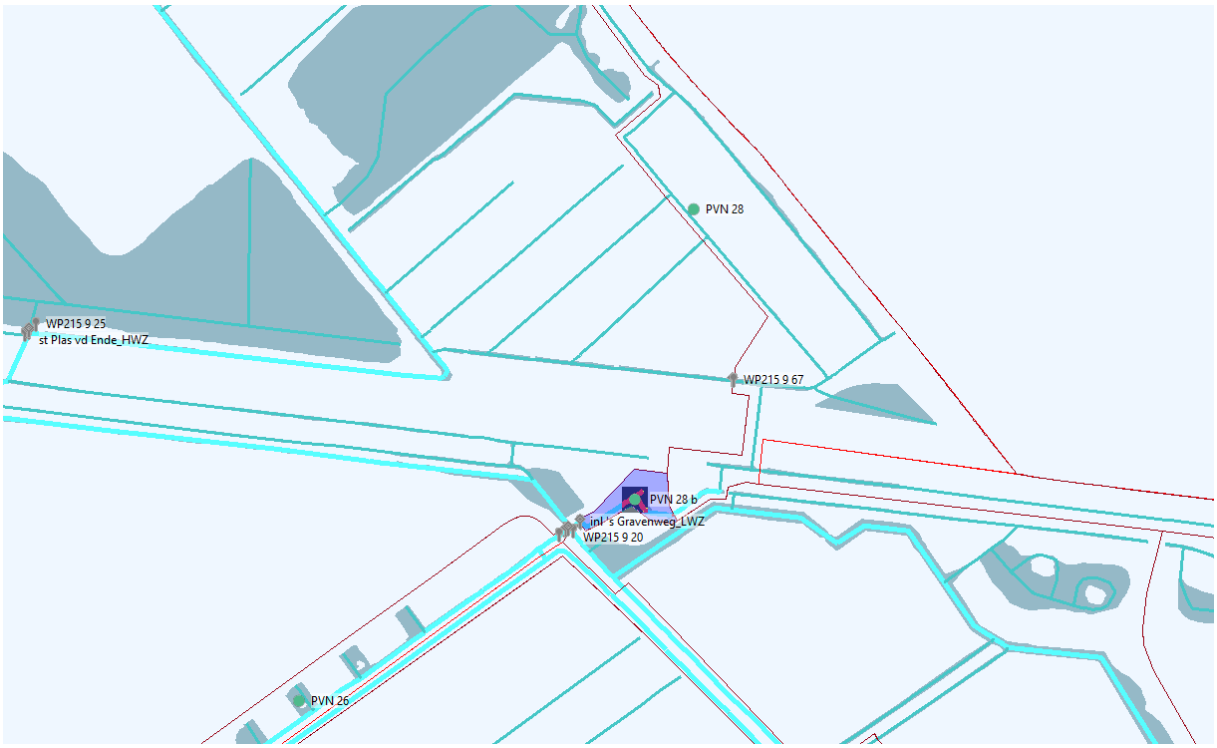
- Peilenkaart Polder van Nootdorp, peilgebied 28 en 36

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

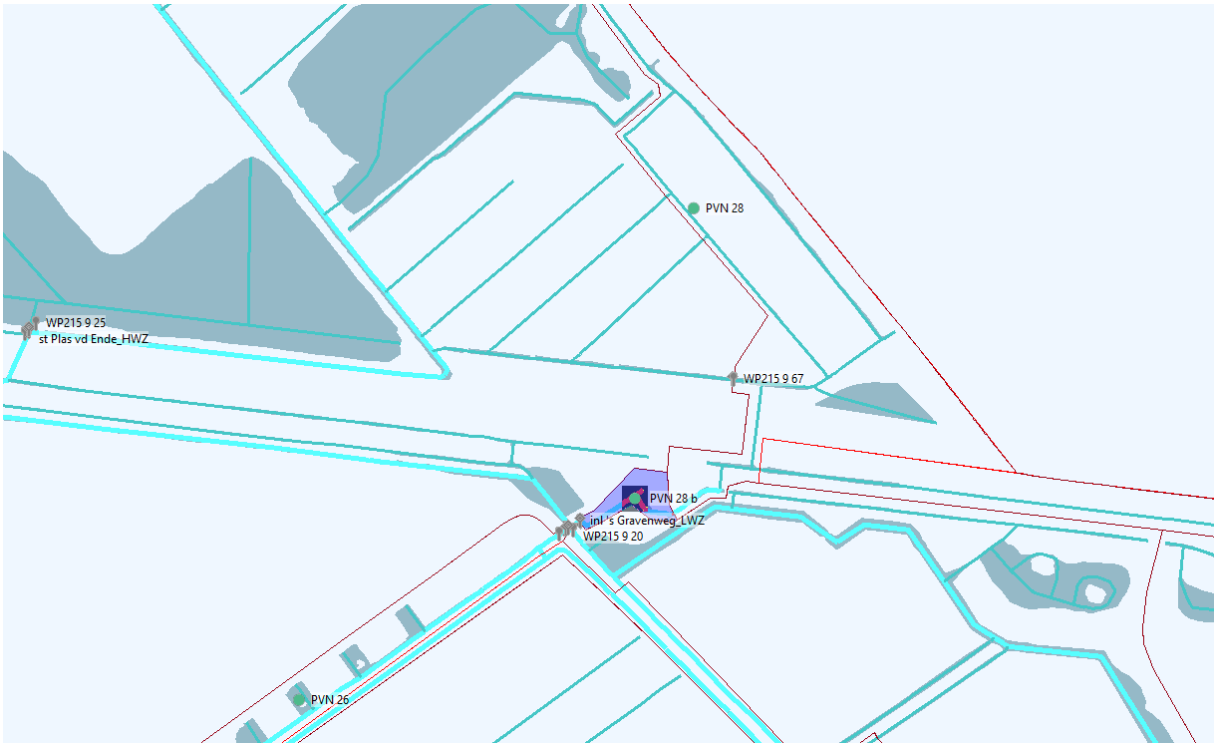
De peilgebieden 28 en 36 maken onderdeel uit van het spuislotensysteem, zie figuur 2. Het spuislotensysteem is bedoeld om water aan te voeren voor gietwater en om te zorgen dat de sloten in het gebied eromheen het juiste waterpeil hebben. In het westen wordt het water uit de boezem van Delfland ingelaten en naar het oosten getransporteerd. De waterpeilen worden steeds lager. Uiteindelijk stroomt het water in het laagste peilgebied. Het poldergemaal in het westen van de polder maalt het overtollige water weer uit in de boezem.

Figuur 2 - Schematische weergave gedeelte binnenboezem en spuisloten. Met rood is de locatie van de peilgebieden 28 en 36 weergegeven. De verschillende kleuren geven de verschillende deelgebieden weer in het spuislotensysteem. Bij de oranje ster is het meetpunt OW215-024.

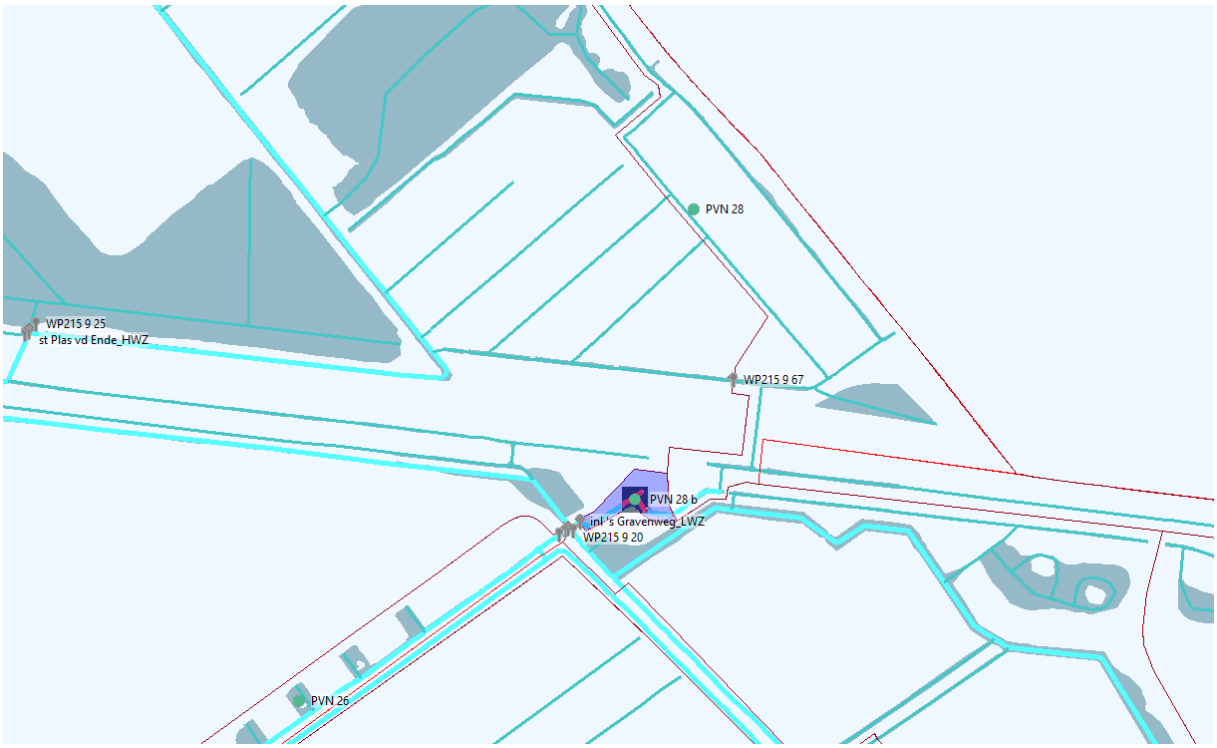

Figuur *3* is een kaart met een overzicht van het watersysteem rondom de peilgebieden 28 en 36. Via een inlaat komt er water vanuit peilgebied 26 in peilgebied 36. Te veel water in peilgebied 36 stroomt via een stuw naar peilgebied 28. Ook kan er water vanuit de praktijkpeilgebied 28a en 33 via een stuw naar peilgebied 28 stromen. Te veel water in peilgebied 28 stroomt via een stuw naar peilgebied 1.

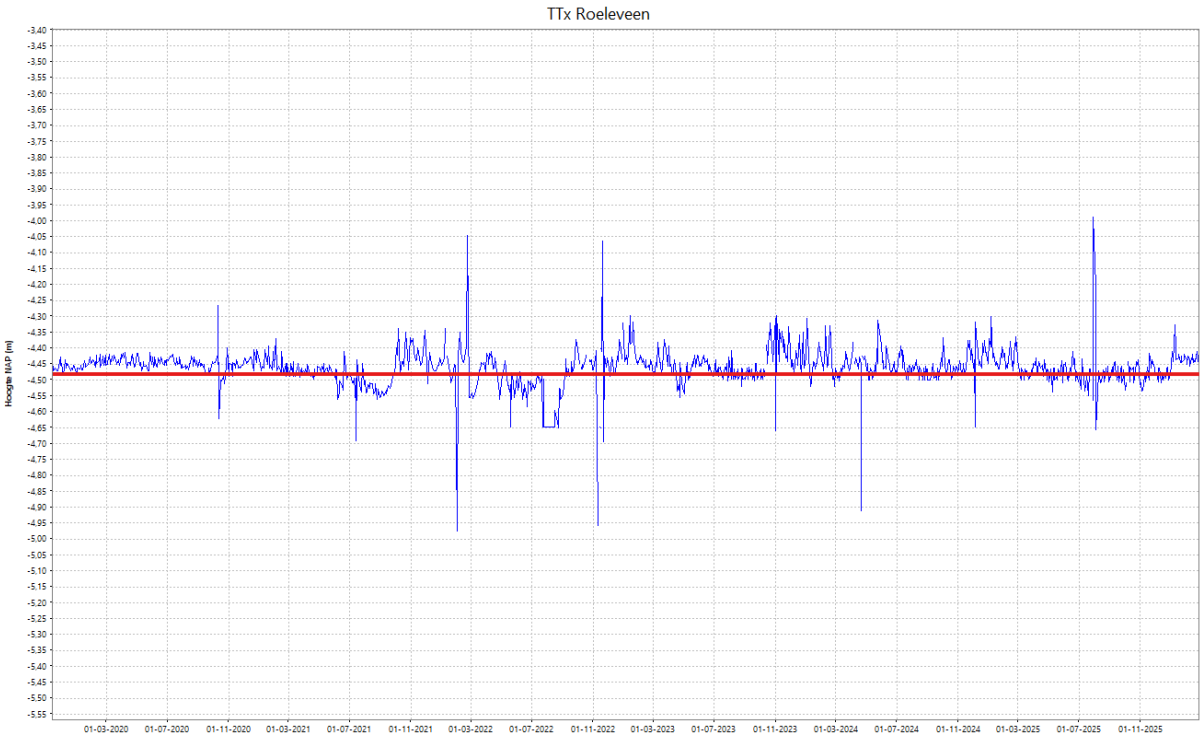

Figuur 3 – Kaart met de praktijksituatie van de waterhuishouding

In peilgebied 28 is een peilschaal en een automatisch meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. Figuur 4 laat de gemeten waterstanden zien bij het automatische meetpunt. De ligging van dit meetpunt is weergegeven in

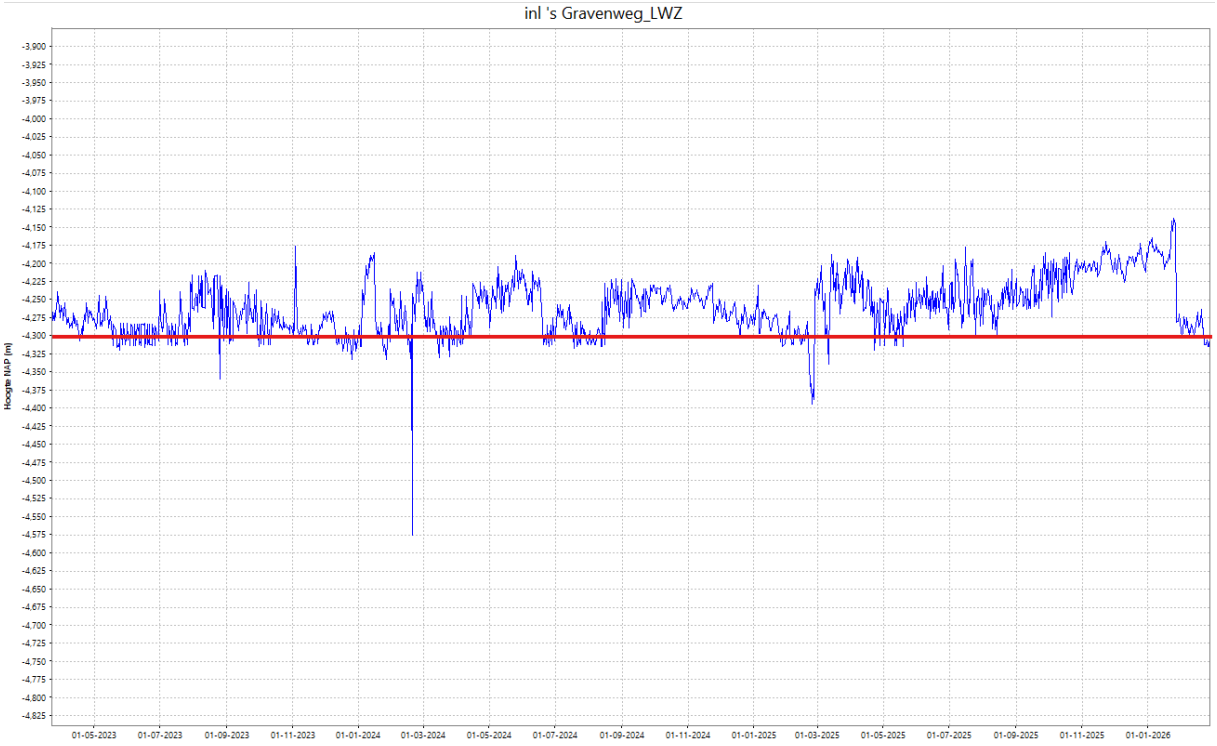

figuur 34. De gemeten waterstanden liggen rond 4,48 meter beneden NAP.

Figuur 4 - Gemeten waterpeilen bij het automatische meetpunt in peilgebied 28 (WP 215 9 67)

In het peilgebied 36 is een peilschaal en een automatisch meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. Tussen peilgebied 36 en 28 is sinds 2022 een vaste stuw aanwezig met een hoogte van 4,30 meter beneden NAP. Het gemeten waterpeil ligt ook rond 4,30 meter beneden NAP, zie figuur 5.

Figuur 5 - Gemeten waterpeilen bij het automatische meetpunt in peilgebied 36 (WP 215 9 20)

Er is dus sprake van twee peilgebieden met een vast peil in plaats van één gebied met een getrapt peil.

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[4] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'

Er is geen meetpunt in peilgebieden 28 en 36 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW215-024 in peilgebied 1 ligt bij de uitstroom van een deel van het spuislotensysteem en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit in het spuislotensysteem van de Polder van Nootdorp. Zie de oranje ster in figuur 2 voor de locatie. Bij meetpunt OW215-024 nabij het gemaal zijn in de periode 2018-2024 de volgende concentraties in het water gemeten.

- Stikstof: altijd hoger dan de norm (norm 1,8 mg/l)
- Fosfaat: In de zomerperiode onder de norm, in de winter hoger dan de norm (norm 0,3 mg/l)
- Zuurstof: zuurstofgehaltes tussen 1,8 en 20 mg per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 mg/l.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): Er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in de metingen.

Er wordt in het spuislotensysteem veel water ingelaten vanuit de boezem. Ook vinden er lozingen of lekstromen plaats vanuit de glastuinbouw.

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

De verandering van de peilen leidt in de praktijk niet tot een verandering van de situatie en heeft daarom geen effect op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m).

[4] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit van Polder van Nootdorp, peilgebieden 29 en 33 Oosteinde en Roeleveense weg Nootdorp

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Polder van Nootdorp, peilgebieden 29 en 33 Oosteinde en Roeleveenseweg Nootdorp

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 29 en 33? 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 11
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 13
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 16

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 29 in de Polder van Nootdorp wordt aangepast. Peilgebied 29 wordt opgesplitst in twee peilgebieden (29 en 33), waardoor het waterpeil verandert van een getrapt peil tussen 2,73 meter en 4,85 meter beneden NAP naar een vast peil van -3,15 meter beneden NAP in nieuw peilgebied 29. En naar een getrapt peil tussen 3,40 meter en 3,73 meter beneden NAP in peilgebied 33.

1.1 Wat is een peilbesluit?

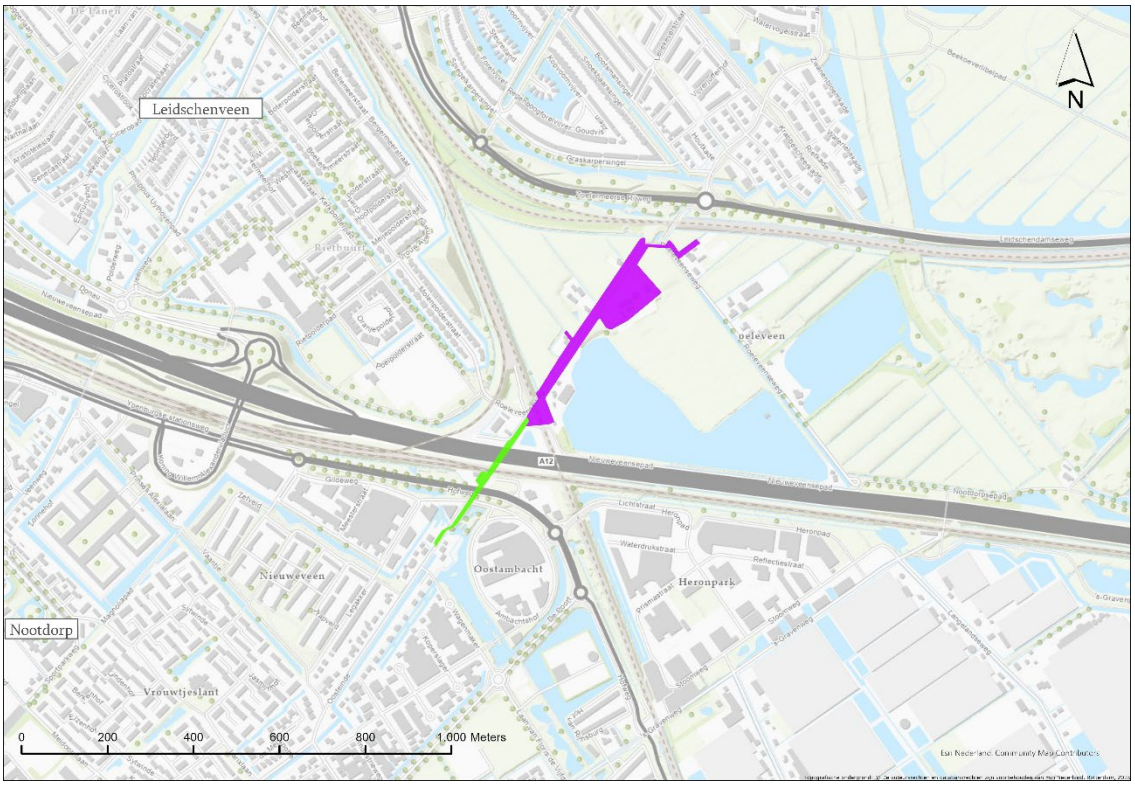
Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden het nieuwe waterpeil aan in de peilgebieden 29 en 33 van de Polder van Nootdorp in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. De peilgebieden liggen bij het Oosteinde en de Roeleveenseweg. Het gebied is 2,9 hectare groot. De peilgebieden zijn te zien in onderstaande afbeelding (Figuur 1). Het groene gebied is het nieuwe peilgebied 29, het paarse gebied is het nieuwe peilgebied 33.

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

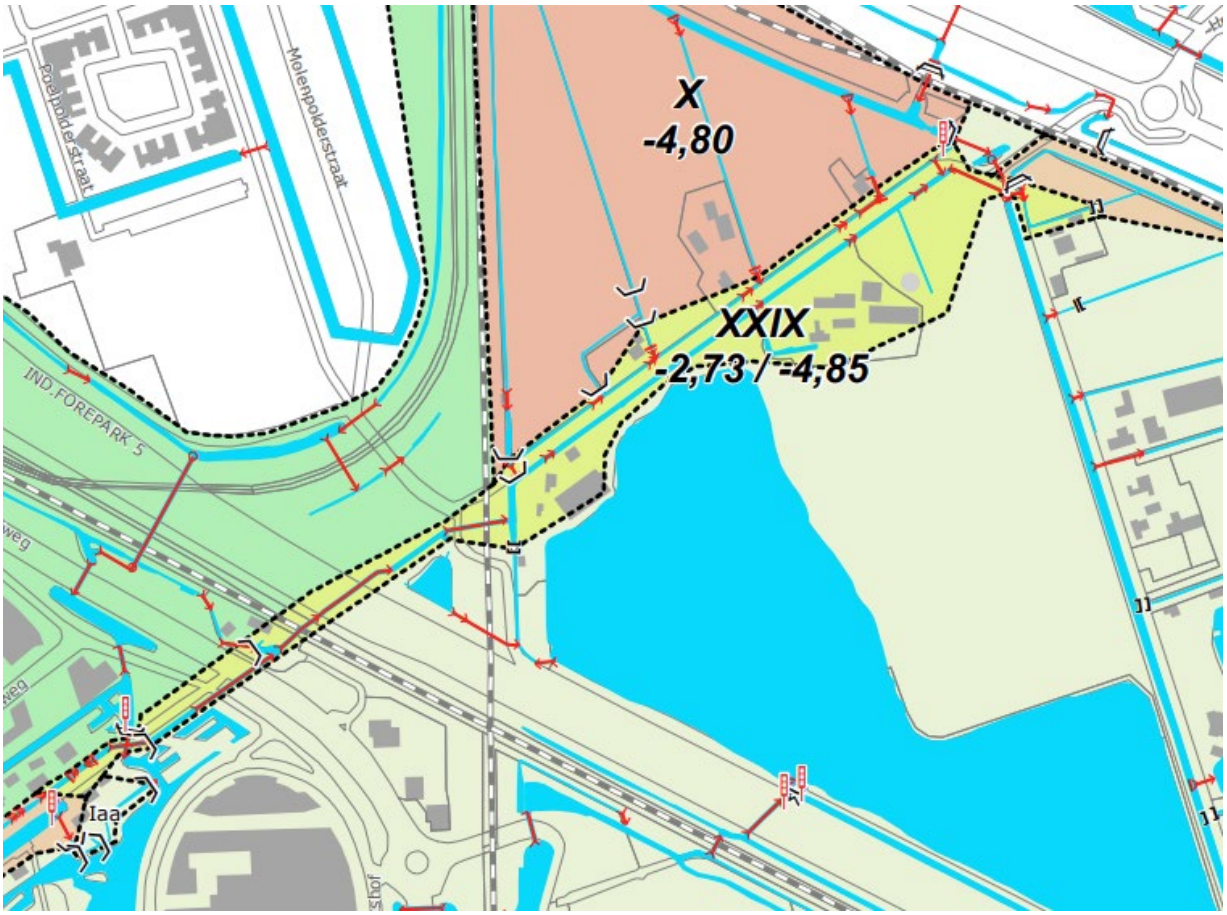
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat de nieuwe waterpeilen worden. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor de nieuwe waterpeilen. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 is een waterpeil voor peilgebied 29 en 33 vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder van Nootdorp. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2, zie het gebied met code XXIX.

Voor dit peilgebied is een getrapt waterpeil vastgesteld. Het waterpeil ligt tussen 2,73 meter beneden NAP en 4,85 meter beneden NAP.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder van Nootdorp uit 2014

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Het huidige waterpeil in de peilgebieden 29 en 33 is anders dan het waterpeil van het officiële peilbesluit. Tussen peilgebieden 29 en 33 is een stuw geplaatst met een hoogte van 3,30 meter beneden NAP om het waterpeil in de vijver bij de woning bij het spoor voldoende op peil te houden. In peilgebied 29 is geen peilschaal of een automatisch meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. De waterstanden zijn gemeten op 27 oktober 2022 en op 4 maart 2024. Hieruit blijkt dat het peil rond 3,15 meter beneden NAP ligt.

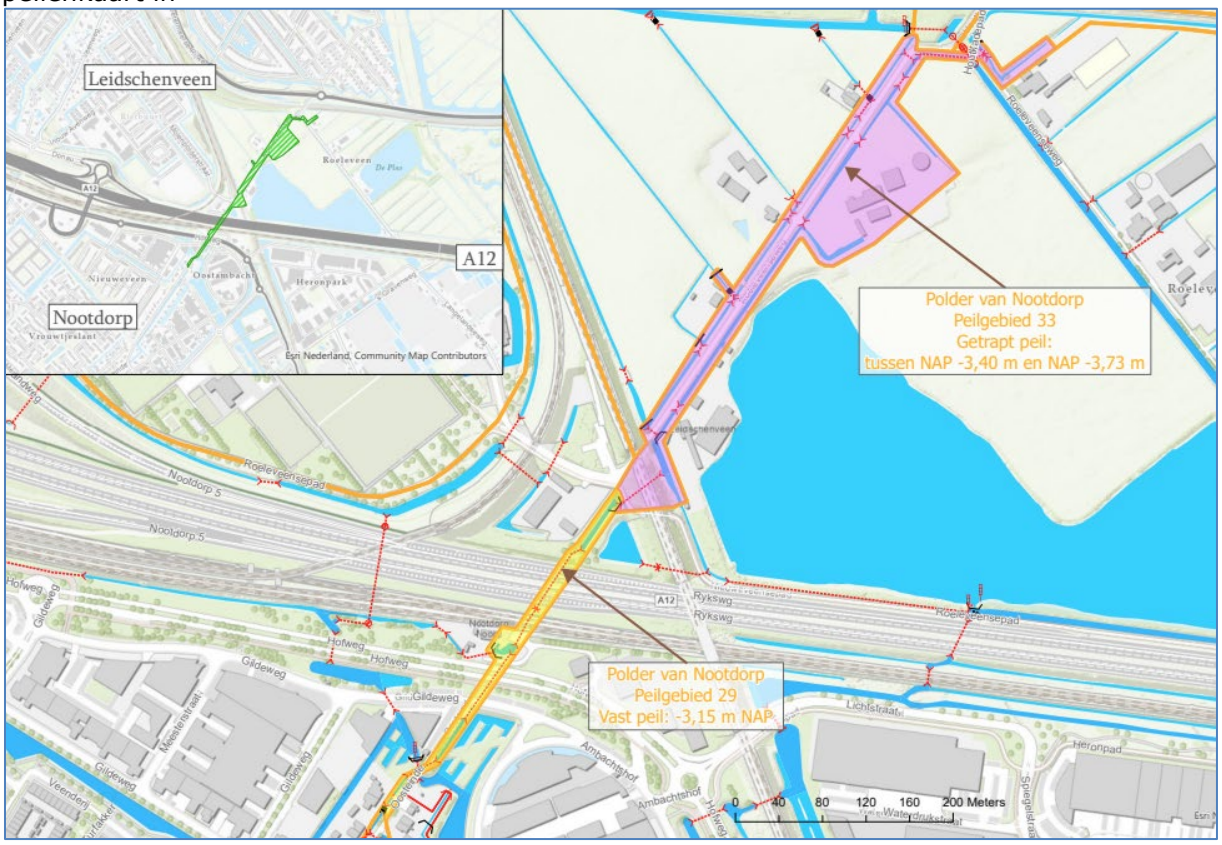
In peilgebied 33 is ook geen peilschaal of een automatisch meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. De waterstanden zijn gemeten op 27 oktober 2022 en op 8 maart 2025. Hieruit blijkt dat het peil getrapt is tussen 3,40 meter en 3,73 meter beneden NAP.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2014, Peilbesluit Polder van Nootdorp

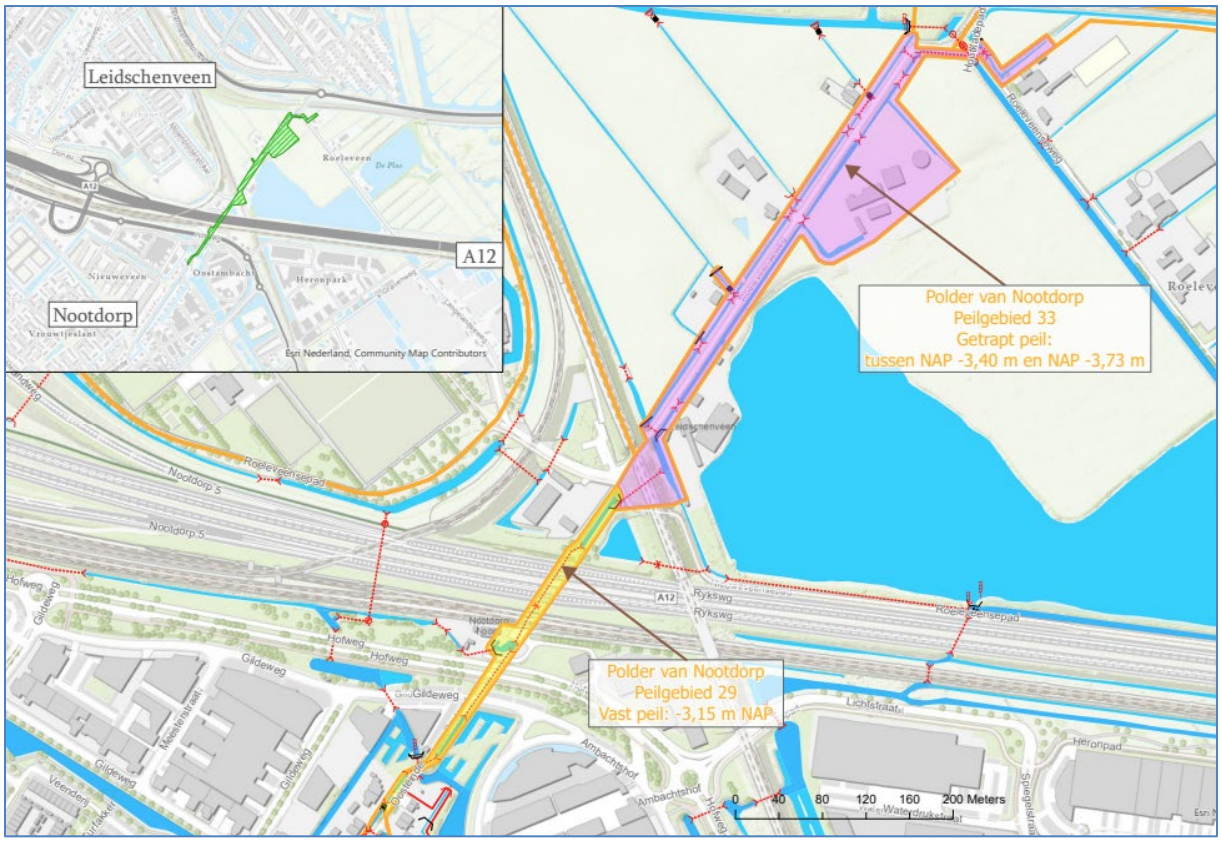
Er is dus sprake van twee peilgebieden waarvan één met een vast peil en de ander met een getrapt peil in plaats van één gebied met een getrapt peil.

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor peilgebied 29 voor een waterpeil van 3,15 meter beneden NAP en voor peilgebied 33 voor een getrapt waterpeil tussen 3,40 meter en 3,73 meter beneden NAP. De nieuwe peilen leggen de praktijksituatie beter vast en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in

*Figuur **3**3 en bijlage 1.*

Figuur 3 - Peilenkaart

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Voor peilgebied 29 wordt het schouwpeil 3,15 meter beneden NAP. Voor peilgebied 33 wordt het schouwpeil 3,73 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt in peilgebied 29 het peil 0,42 meter lager dan de bovengrens van het getrapte peil en 1,70 meter hoger dan de ondergrens van het getrapte peil.

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt in peilgebied 33 de bovengrens van het getrapte peil 0,67 meter lager en wordt de ondergrens 1,12 meter hoger.

Maatregelen

De voorgestelde peilen worden in de praktijk al gehanteerd. Er zijn geen maatregelen nodig voor het instellen van het peil.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in de peilgebieden 29 en 33 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil wil de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebied 29 en 33?

Gebiedsfuncties

Peilgebied 29: Het gebied bestaat voornamelijk uit watergangen en een vijver. Ook zijn wegen, een spoorlijn en de snelweg A12 aanwezig. Omdat ter plaatse van deze infrastructuur duikers aanwezig zijn, heeft het waterpeil hier geen invloed op. Bij de vijver en direct naast het peilgebied is ook bebouwing aanwezig. De bebouwing nabij de vijver is mogelijk op houten palen gefundeerd en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil.

Peilgebied 33: Het gebied bestaat voornamelijk uit watergangen, de Roeleveenseweg en enkele percelen met bebouwing. Ook direct naast het peilgebied bevindt zich bebouwing. De bebouwing binnen het peilgebied en direct daarnaast is mogelijk op houten palen of op staal gefundeerd. Deze is daarvoor gevoelig voor een verlaging van het peil. In de beleidsnota Peilbeheer is aangegeven dat de optimale drooglegging voor wegen meer dan 0,80 meter is. In de praktijk is de drooglegging bij de Roeleveenseweg overal meer dan 0,60 meter. Op sommige plekken is dit dus te nat. In de praktijk leidt dit niet tot problemen.

Bodem en archeologie

De bodem in beide gebieden bestaat voornamelijk uit klei- en moerige gronden. Kleigronden zijn niet gevoelig voor bodemdaling. Moerige gronden zijn wel beperkt gevoelig voor bodemdaling. De gebieden bevatten geen archeologisch terrein, er is in beide gebieden wel een hoge kans op archeologische resten.

Waterbelangen

Binnen beide peilgebieden bevinden zich primaire en secundaire watergangen met beschoeiing, ook zijn er verschillende (lange) duikers, stuwen en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan ervoor zorgen dat dat niet meer zo is.

Waterhuishouding

Voor het bepalen van het peil is het van belang dat deze twee peilgebieden onderdeel zijn van het spuislotensysteem waarmee water wordt verspreid over de polder. De watergangen in de twee peilgebieden worden gebruikt om water door te voeren naar andere gebieden binnen de Polder van Nootdorp. Het spuislotensysteem wordt beschreven in bijlage 2.

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

In de Roeleveensweg zitten twee kunstwerken. In het zuiden zit een duiker met een regelbare schuif, en in het noorden zit een open duikverbinding. Het water stroomt bij een drietal woningen via verschillende kunstwerken naar peilgebied 10.

Waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden (regelmatig) de normen overschreden en er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,60 m) voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Peilgebied 29
Deze peilafweging gaat over peilgebied 29. In de praktijk wordt hier een vast peil van 3,15 meter beneden NAP aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
- Bestaande bebouwing: Er is bebouwing aanwezig die mogelijk op houten palen gefundeerd is en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil. De stuw is geplaatst om het waterpeil in de vijver bij deze woning voldoende hoog te houden. Het nieuwe waterpeil wordt al langere tijd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot de funderingen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:
- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 3 en naar peilgebied 33.
- Om de kans op verstopping van duikers door drijvend vuil te beperken en voor de ecologische passeerbaarheid moeten duikers een voldoende grote luchtspleet hebben. De duikers in dit peilgebied liggen op verschillende hoogtes. Er zijn twee duikers aanwezig die volledig onder water liggen. Het verlagen van het peil is niet mogelijk, omdat dat mogelijk leidt tot schade aan funderingen en omdat de het waterpeil in de vijver dan te laag wordt.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.

Peilgebied 33
Deze peilafweging gaat over peilgebied 33. In de praktijk wordt een getrapt peil tussen 3,40 meter en 3,73 meter beneden NAP aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
- Bestaande bebouwing: Er is bebouwing aanwezig die mogelijk op houten palen gefundeerd is en daardoor gevoelig voor een verlaging van het peil. Het nieuwe waterpeil wordt al langere tijd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot de funderingen.
- Infrastructuur: Roeleveenseweg in het peilgebied. Bij het nieuwe waterpeil is de drooglegging bij de weg op enkele plekken minder dan de optimale drooglegging van 0,80 meter. Bij de spoorlijn is de drooglegging ongeveer 2,00 meter. Het nieuwe peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:
- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 29 en weer onder vrij verval naar peilgebied 28.
- Om de kans op verstopping van duikers door drijvend vuil te beperken en voor de ecologische passeerbaarheid moeten duikers een voldoende grote luchtspleet hebben. Bij het nieuwe peil zijn er een aantal duikers die helemaal onder water liggen. Vanwege de bebouwing die mogelijk op houten palen gefundeerd is, is het niet wenselijk om het peil te verlagen.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?
Met de nieuwe waterpeilen komt de praktijksituatie weer overeen met de officiële waterpeilen.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.
Er zijn bij Delfland meerdere meldingen binnengekomen over het spuislotensysteem met betrekking tot een te hoog of een te laag waterpeil. Deze meldingen worden veroorzaakt door verstopte duikers of inlaten of een stuw die niet goed ingesteld is. Deze meldingen zijn opgelost.

Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Polder van Nootdorp, peilgebied 29 en 33

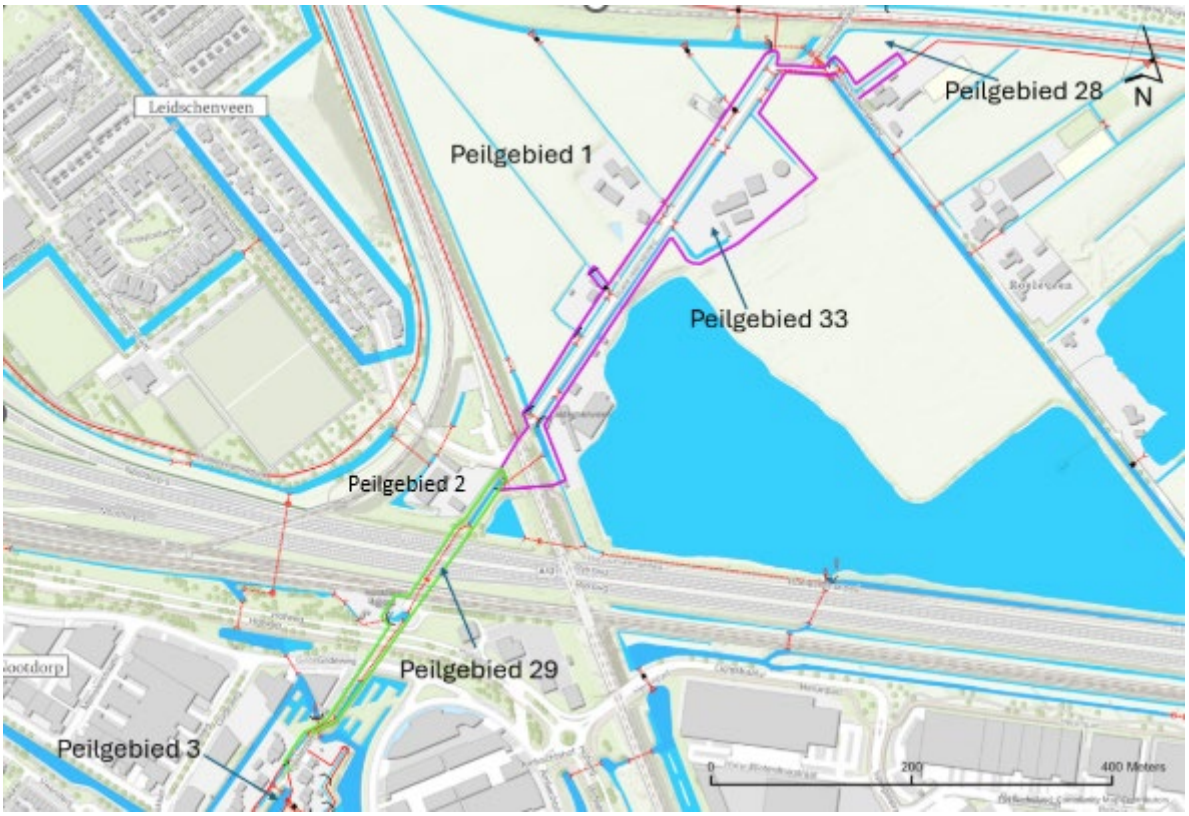
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

De peilgebieden 29 en 33 maken onderdeel uit van het spuislotensysteem, zie figuur 4. Het spuislotensysteem is bedoeld om water aan te voeren om te zorgen dat de sloten in het gebied eromheen het juiste waterpeil hebben en voor gietwater. In het westen wordt het water uit de boezem van Delfland ingelaten en naar het oosten getransporteerd. De waterpeilen worden steeds lager. Uiteindelijk stroomt het water in het laagste peilgebied. Het poldergemaal in het westen van de polder maalt het overtollige water weer uit in de boezem.

Figuur 4 - Schematische weergave gedeelte binnenboezem en spuisloten. Met rood is de locatie van de peilgebieden 29 en 33 weergegeven. De verschillende kleuren geven de verschillende deelgebieden weer in het spuislotensysteem. Bij de oranje ster is het meetpunt OW215-024.

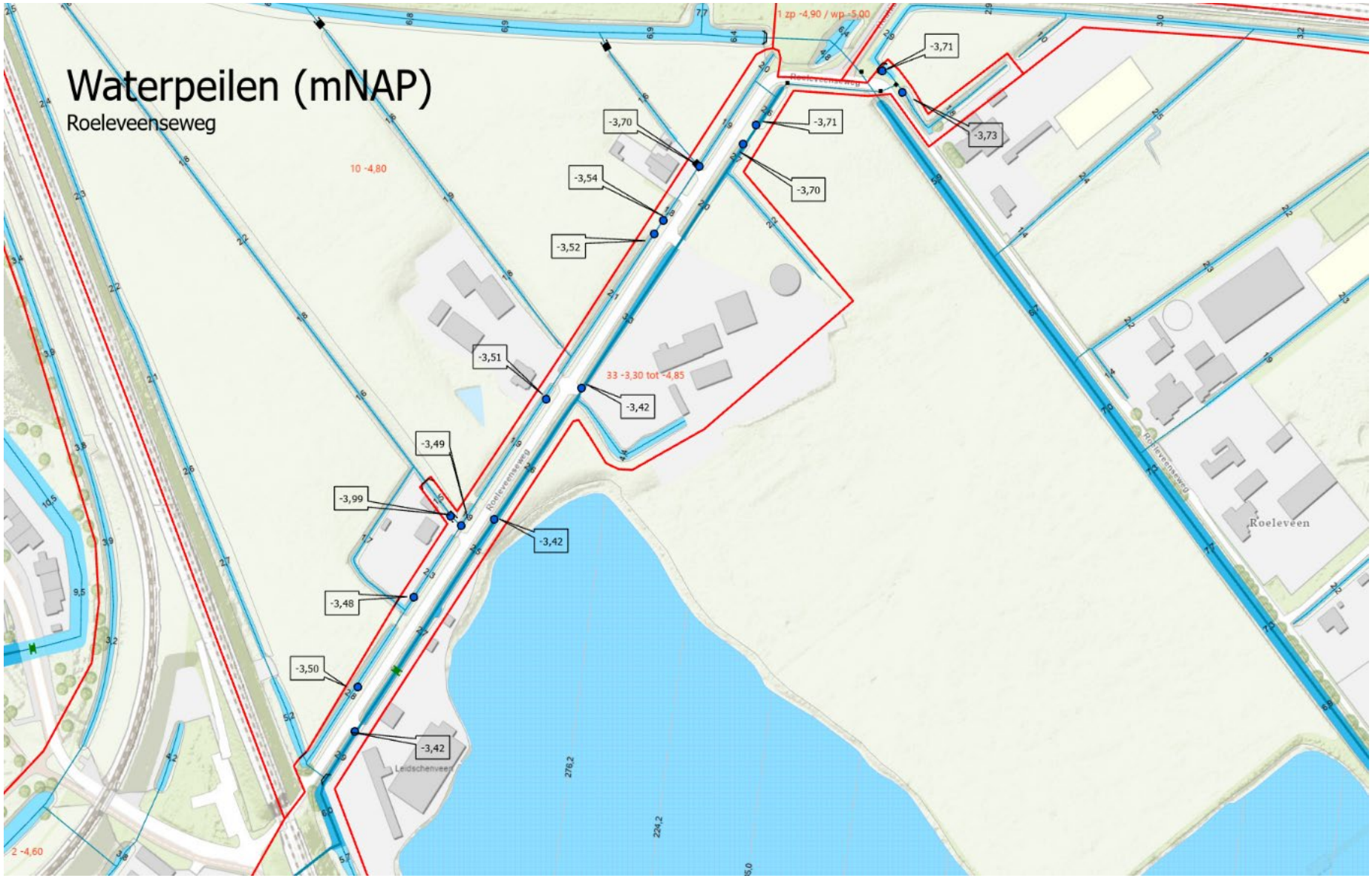
Figuur 5 is een kaart met een overzicht van het watersysteem rondom de peilgebieden 29 en 33. Via een inlaat komt er water vanuit peilgebied 3 in peilgebied 29. Tussen peilgebieden 29 en 33 is een stuw geplaatst om het waterpeil in de vijver bij de woning bij het spoor voldoende op peil te houden. Te veel water in peilgebied 29 stroomt via een stuw naar peilgebied 33 en peilgebied 2. Te veel water in peilgebied 33 stroomt via een stuw naar peilgebied 28. Ook kan er via twee inlaten en een stuwende duiker water naar peilgebied 10 stromen.

Figuur 5 – Kaart met de praktijksituatie van de waterhuishouding

In peilgebied 29 is geen peilschaal of een automatisch meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. De waterstanden zijn gemeten op 27 oktober 2022 en op 4 maart 2024. Hieruit blijkt dat het peil rond 3,15 meter beneden NAP ligt.

In peilgebied 33 is ook geen peilschaal of een automatisch meetpunt aanwezig waar de waterstanden gemeten worden. De waterstanden zijn gemeten op 27 oktober 2022 en op 8 maart 2025 (zie Figuur 6 op de volgende pagina). Hieruit blijkt dat het peil getrapt is tussen 3,40 meter en 3,73 meter beneden NAP.

Figuur 6 Peilmetingen Roeleveenseweg op 8-4-2025

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[4] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Er is geen meetpunt in peilgebieden 29 en 33 waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW215-024 in peilgebied 1 ligt bij de uitstroom van een deel van het spuislotensysteem en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit in het spuislotensysteem van de Polder van Nootdorp. Zie de oranje ster in figuur 4 voor de locatie. Bij meetpunt OW215-024 nabij het gemaal zijn in de periode 2018-2024 de volgende concentraties in het water gemeten.

- Stikstof: altijd hoger dan de norm (norm 1,8 mg/l)
- Fosfaat: In de zomerperiode onder de norm, in de winter hoger dan de norm (norm 0,3 mg/l)
- Zuurstof: zuurstofgehaltes tussen 1,8 en 20 mg per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 mg/l.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): Er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in de metingen.

Er wordt in het spuislotensysteem veel water ingelaten vanuit de boezem. Ook vinden er lozingen of lekstromen plaats vanuit de glastuinbouw.

<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

De verandering van de peilen leidt in de praktijk niet tot een verandering van de situatie en heeft daarom geen effect op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,60 m).

[4] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit van Polder van Noordorp, peilgebieden 30, 38, 39, 40, 41, 43 en 44 Nieuwkoopseweg, Balijpad, Laakweg in Nootdorp

Hoogheemraadschap van Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Polder van Nootdorp, peilgebieden 30, 38, 39, 40, 41, 43 en 44 Nieuwkoopseweg, Balijpad, Laakweg in Nootdorp

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebieden 30, 38, 39, 40, 41, 43 en 44? 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 11
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 13
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 16

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilgebied 30 van de Polder van Nootdorp langs de Nieuwkoopseweg, Balijpad en Laakweg verandert van een getrapt peil tussen 3,46 meter en 4,45 meter beneden NAP naar zeven verschillende waterpeilen.

1.1 Wat is een peilbesluit?

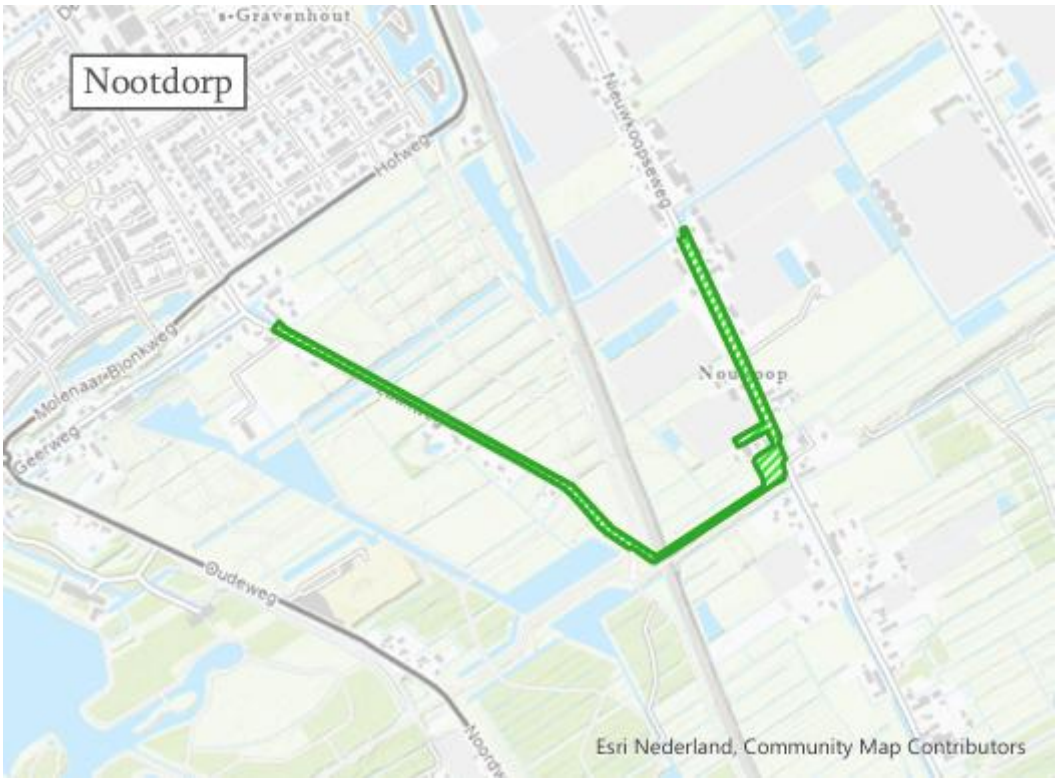
Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden de nieuwe waterpeilen van het huidige peilgebied 30 al aan. De peilgebieden omvatten de watergangen die direct grenzen aan de Nieuwkoopseweg, Balijpad en Laakweg. Het gebied is 1,3 hectare groot. Het gebied is te zien in onderstaande afbeelding (*Figuur **1***).

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2014 is een waterpeil voor peilgebied 30 vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder van Nootdorp. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op *Figuur* ***2***, zie het gebied met code XXX.

Voor dit peilgebied is een getrapt waterpeil vastgesteld. Het waterpeil ligt tussen 3,46 meter beneden NAP en 4,45 meter beneden NAP.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder van Nootdorp uit 2014

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Uit waterstandsmetingen blijkt dat er niet sprake is van één gebied met een getrapt peil (zoals in het peilbesluit staat), maar van zeven verschillende peilgebieden. De verschillende peilen worden veroorzaakt door de aanwezigheid van stuwende en peilregelende kunstwerken.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2014, Peilbesluit Polder van Nootdorp

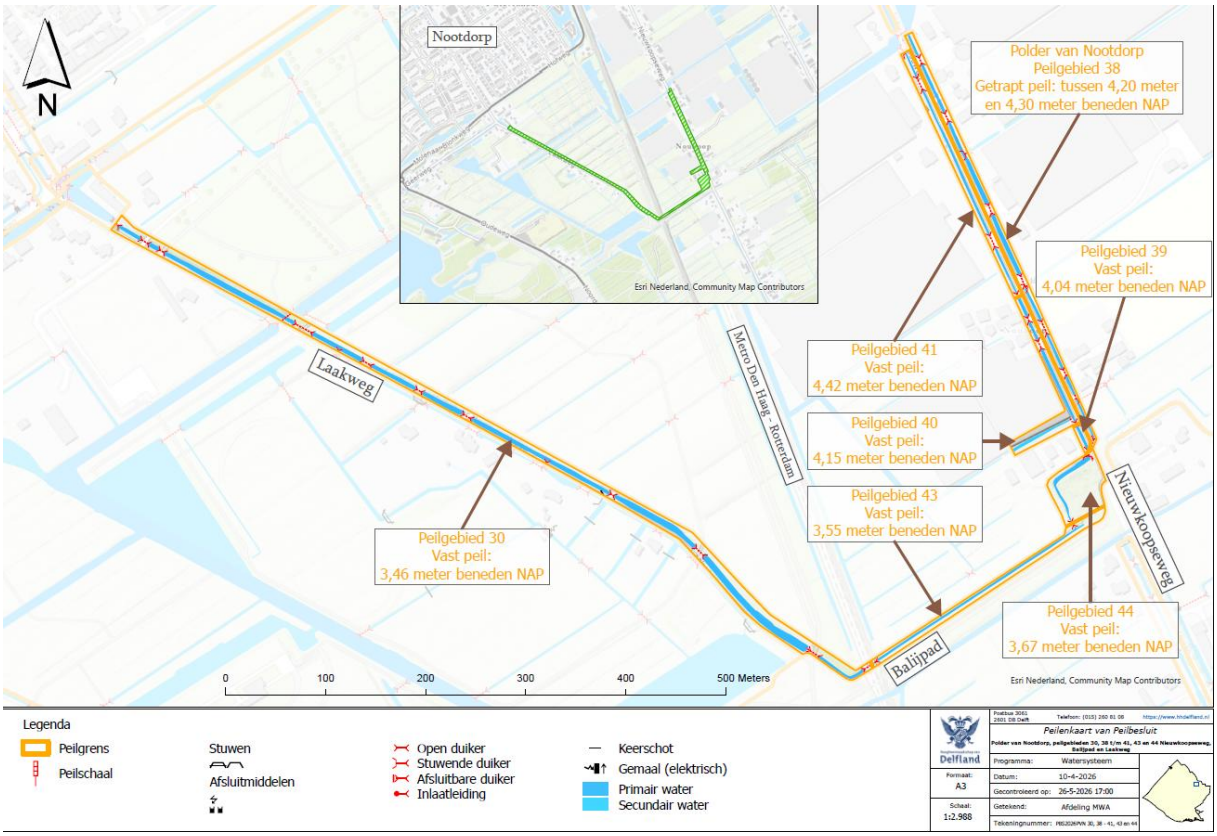
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen om peilgebied 30 te splitsen in zeven verschillende peilgebieden met de volgende waterpeilen:

peilgebied	Soort peil	Waterpeil(en) (beneden NAP)
30	Vast	3,46
43	Vast	3,55
44	Vast	3,67
38	Getrapt	4,20 tot 4,30
39	Vast	4,04
40	Vast	4,15
41	Vast	4,42

Tabel 1: voorgestelde peilen en peilgebieden

Het nieuwe peil legt de praktijksituatie beter vast en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in *Figuur* 3 en bijlage 1.

Figuur 3 Peilenkaart

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt:

peilgebied	Waterpeil(en) (beneden NAP)
30	3,46
43	3,55
44	3,67
38	4,20 tot 4,30
39	4,04
40	4,15
41	4,42

Tabel 2: schouwpeilen per peilgebied

Peilverschillen

Voor alle peilgebieden wordt een peilverandering voorgesteld.

		Huidige peilbesluit (in m tov NAP)	
		Hoogste waterpeil	Laagste waterpeil
peilvoorstel		3,46	4,45
peilgebied	Waterpeil(en) (beneden NAP)		
30	3,46	Geen verandering	99 cm hoger
43	3,55	9 cm lager	90 cm hoger
44	3,67	21 cm lager	78 cm hoger
38	4,20	74 cm lager	
	4,30		15 cm hoger
39	4,04	58 cm lager	41 cm hoger
40	4,15	69 cm lager	30 cm hoger
41	4,42	96 cm lager	3 cm hoger

Tabel 3: verschil tussen nieuwe peilen en huidige peilen

Voor het westelijke deel van het gebied (langs de Laakweg; peilgebied 30) blijft het waterpeil gelijk aan het hoogste waterpeil van het getrapte peil en 0,99 meter hoger dan het huidige laagste waterpeil.

Langs het Balijpad zorgen twee duikers voor stuwing en een peilverschil van 0,09 meter en 0,21 meter met het peil langs de Laakweg. Het is het voorstel om dit peil vast te stellen (peilgebieden 43 en 44).

Voor peilgebied 38 betekent dit een 0,74 meter lager waterpeil dan het huidige hoogste waterpeil en 0,15 meter hoger dan het laagste waterpeil.

Voor peilgebied 39 is de verandering 0,58 meter lager dan het huidige hoogste waterpeil en 0,41 meter hoger dan het laagste waterpeil van het getrapte peilbeheer.

Peilgebied 40 krijgt een peilverlaging van 0,69 meter ten opzichte van het hoogste peil van het getrapte peil en een 0,30 meter peilverhoging ten opzichte van het laagste waterpeil van het getrapte waterpeil.

Bij peilgebied 41 is er sprake van een 0,96 meter lager waterpeil dan de bovenkant van het getrapte waterpeil en 0,03 meter hoger waterpeil dan de onderkant van het getrapte waterpeil.

Maatregelen

Het voorgestelde peil wordt in de praktijk al gehanteerd. Er wordt een peilschaal geplaatst bij de stuw (STW215001).

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in het gebied wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze voor peilgebieden 30, 38, 39, 40, 41, 43 en 44?

Gebiedsfuncties

Belangrijke zaken waar Delfland rekening mee houdt zijn de wegen en de woningen die zich geheel of gedeeltelijk in de peilvakken bevinden.

Langs de Nieuwkoopseweg komen verschillende woningen en kassen voor. Aan de oostzijde van de Laakweg en het gedeelte van het Balijpad komen geen woningen voor. De Laakweg, het Balijpad en de Nieuwkoopse weg vormen de peilscheiding van verschillende peilgebieden. In de beleidsnota Peilbeheer is aangegeven dat de optimale drooglegging voor wegen meer dan 0,80 meter is. De drooglegging is het hoogteverschil tussen het waterpeil in een watergang en de gemiddelde hoogte van het naastgelegen perceel. In de praktijk is de drooglegging bij de weg 0,50 tot 0,90 meter. Dit is dus op sommige plekken iets te nat. Maar het huidige waterpeil leidt in de praktijk niet tot problemen.

Nabij het Balijpad is de drooglegging van de percelen en van de weg vrij klein. Het voorgestelde waterpeil zorgt ervoor dat de percelen en de weg niet te nat worden. Het verder verlagen van het waterpeil is niet mogelijk vanwege aanvoer van water en zorgt mogelijk voor droogteschade.

Aan de oostzijde van de Nieuwkoopse weg staan oudere woningen en kassen dan aan de westzijde van de Nieuwkoopse weg. Op basis van het bouwjaar (1933, 1933 en 1920) zouden dit woningen op houten palen kunnen zijn. Woningen met houten palen zijn gevoelig voor funderingsschade als gevolg van peilverlaging. Ten opzichte van het geldende peilbesluit wordt het waterpeil verlaagd. Het voorgestelde waterpeil wordt al langere tijd aangehouden.

Aan de westzijde van de Nieuwkoopseweg bevinden zich vooral panden van latere datum. De woning in peilgebied 40 stamt uit 1991. In het volgende peilgebied staan twee woningen; uit 2001 en 1963. De woning uit 1963 zou op houten palen met oplangers gefundeerd kunnen zijn. In het meest noordelijke peilgebied staan ook twee woningen; beide uit 1997.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit zavel en klei (kalkarme leek-/woudeerdgronden). Dit soort bodem is niet gevoelig voor oxidatie, maar wel voor klink en krimp. Het gebied bevat geen archeologisch terrein, er is in het gebied wel een hoge kans op archeologische resten. Archeologische vindplaatsen worden het best beschermd door het waterpeil niet te veranderen.

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Waterbelangen

Binnen het peilgebied bevinden zich primaire en secundaire watergangen met beschoeiing, ook zijn er verschillende duikers en stuwen aanwezig, zie bijlage 2. Om verstoppingen in een duiker te voorkomen moet er in de duiker voldoende ruimte zijn boven het waterpeil. Een verandering van het waterpeil kan ervoor zorgen dat dat niet meer zo is. Duikers moeten volgens vergunning worden onderhouden ten opzichte van het schouwpeil van het peilgebied.

In het peilgebied bevinden zich een zes duikers en negen bruggen. Voor de duikers is de binnen onderkant en buis (BOB) en de diameter bepalend voor het aanvoeren van water. Voor bruggen is de onderzijde van het brugdek bepalend. Voor bruggen en duikers geldt dat een gedeelte in het water moet liggen (voor transport van water) en een gedeelte lucht voor het voorkomen van ophoping drijvende planten en drijvend vuil.

Waterhuishouding

Voor het bepalen van het peil is het van belang dat dit peilgebied onderdeel is van het spuislotensysteem waarmee water wordt verspreid over de polder. Het water wordt ingelaten vanuit peilgebied 19 (nabij de kruising van de Laakweg en de Geerweg). Het water stroomt zuidwaarts via peilgebied 30 naar de peilgebieden langs de Nieuwkoopseweg. Aanvoer en afvoer vindt plaats naar peilgebied 1. Het spuislotensysteem wordt beschreven in bijlage 2.

Waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. De waterkwaliteit is onvoldoende, voor stikstof en fosfaat worden (regelmatig) de normen overschreden en er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in het water. Het peilbesluit kan effect hebben op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m) voor vissen.

In bijlage 3 is uitgelegd:
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

De voorgestelde waterpeilen worden al langere tijd aangehouden.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe peil levert geen problemen op voor de bestaande gebiedsfuncties:
Infrastructuur: De Laakweg is ook peilscheiding en de drooglegging is 0,49 meter tot 0,59 meter. De kleinste drooglegging (bij het hoogste peil) is 0,49 meter. Dit is een kleine drooglegging voor wegen, maar voldoende groot voor peilscheiding. Voor het Balijpad is de drooglegging tussen de 0,26 meter en 0,61 meter. Bij de Nieuwkoopseweg varieert de drooglegging sterk en aan beide zijden van de weg is een ander waterpeil. Bij de nieuwe waterpeilen is de drooglegging van de weg 0,50 meter tot 1,20 meter. Dit is minder dan een optimale drooglegging van meer dan 0,80 meter. Maar het voorgestelde peil wordt al langere tijd aangehouden en leidt in de praktijk niet tot problemen.

Bestaande bebouwing: Langs de Nieuwkoopseweg bevinden zich woningen/panden waarvan enkele mogelijk op houten palen gefundeerd zijn en daardoor gevoelig zijn voor een verlaging

van het peil. De woningen aan de westzijde van de weg stammen uit 1963 en later. Langs de oostzijde van de weg zijn er oudere panden (mogelijk gefundeerd op houten palen). Het nieuwe waterpeil wordt al langere tijd aangehouden en leidt daardoor niet tot problemen met betrekking tot de funderingen.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: omdat het peil niet verlaagd wordt, zijn er geen effecten op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: omdat het peil niet verlaagd wordt en de bodem niet zettingsgevoelig is, leidt het nieuwe waterpeil niet tot meer bodemdaling.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Het waterpeil is geschikt voor het functioneren van het spuislotensysteem binnen de Polder van Nootdorp. Water kan onder vrij verval doorgevoerd worden vanuit peilgebied 35 en naar peilgebied 21.
- Het nieuwe waterpeil heeft geen effect op de waterkwaliteit of op het leefgebied voor vis.
- Het veranderen van het waterpeil en schouwpeil heeft invloed op de diepte van de watergang, en de drooglegging van kunstwerken, wegen en peilscheidingen/kaden. De onderhoudsplichtigen van de watergangen, kunstwerken (zoals duikers), wegen (gemeente) en peilscheidingen/kaden (waterschap) moeten de objecten en het onderhoud hiervan aanpassen aan het nieuwe waterpeil. De verandering van het waterpeil heeft ook invloed op de drooglegging van een pand en de dekking van de fundering. Funderingen en de hoogteligging van panden is niet makkelijk aan te passen. Het waterschap houdt om deze reden nadrukkelijk rekening met de mogelijke schade aan funderingen en drooglegging van huizen.
- De kwaliteit van het aanvoerwater kan niet worden verbeterd door een peilkeuze. De waterdiepte van de watergangen kan niet worden vergroot door de peilkeuze. De onderhoudsmaat wordt bepaald in de legger (ten opzichte van schouwpeil). Migratie van vis en verspreiding van planten kan wel worden verbeterd door het verminderen van het aantal peilvakken en afwijkende peilen. Samenvoegen met een ander peilgebied is vanwege de belangenafweging niet mogelijk.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

De voorgestelde vaste waterpeilen houden beter rekening met de benodigde drooglegging van de weg en de fundering van de woningen.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

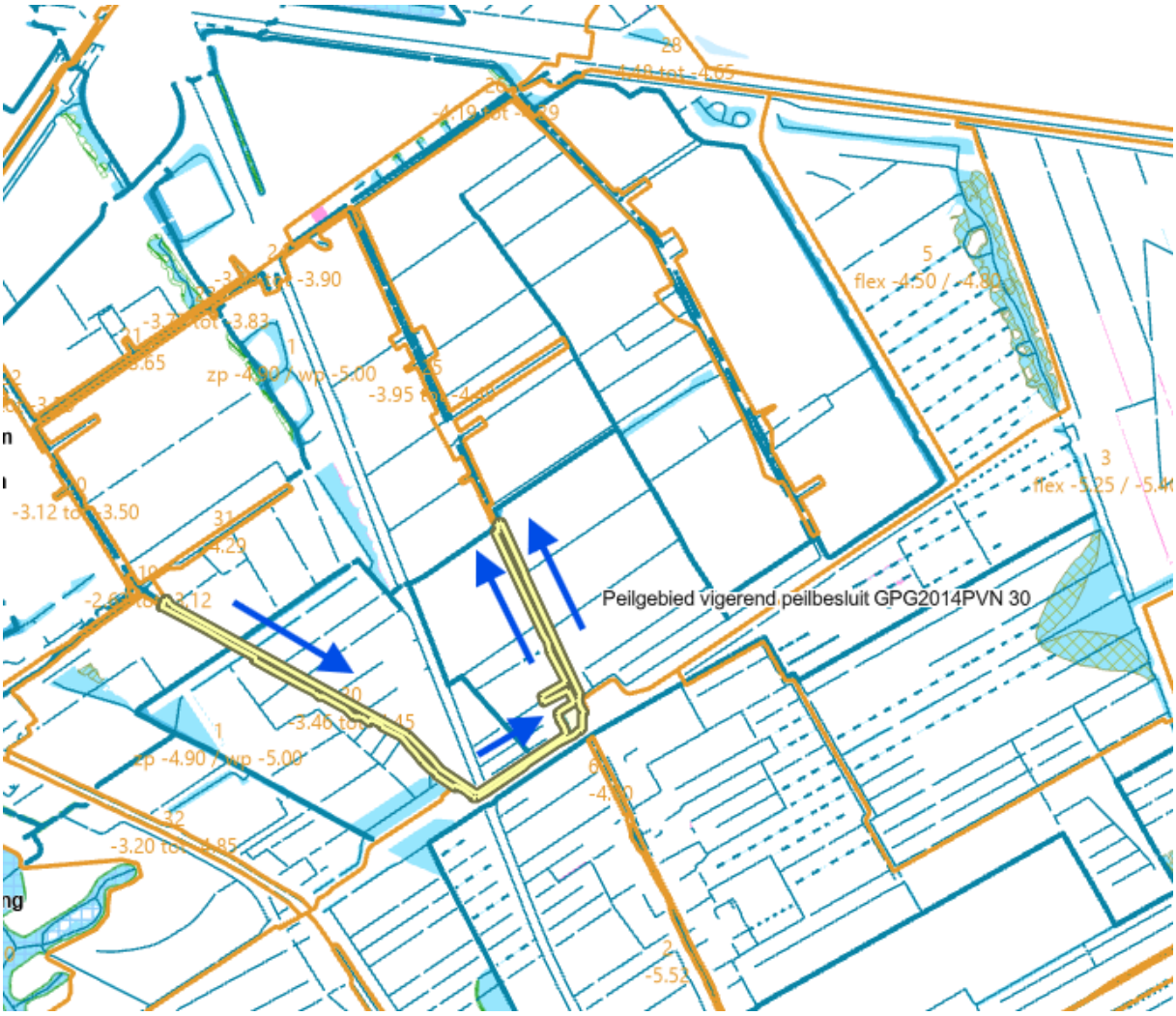
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Bijlage 1 Peilenkaart

- Peilenkaart Polder van Nootdorp, peilgebied 30, 38-41, 43 en 44

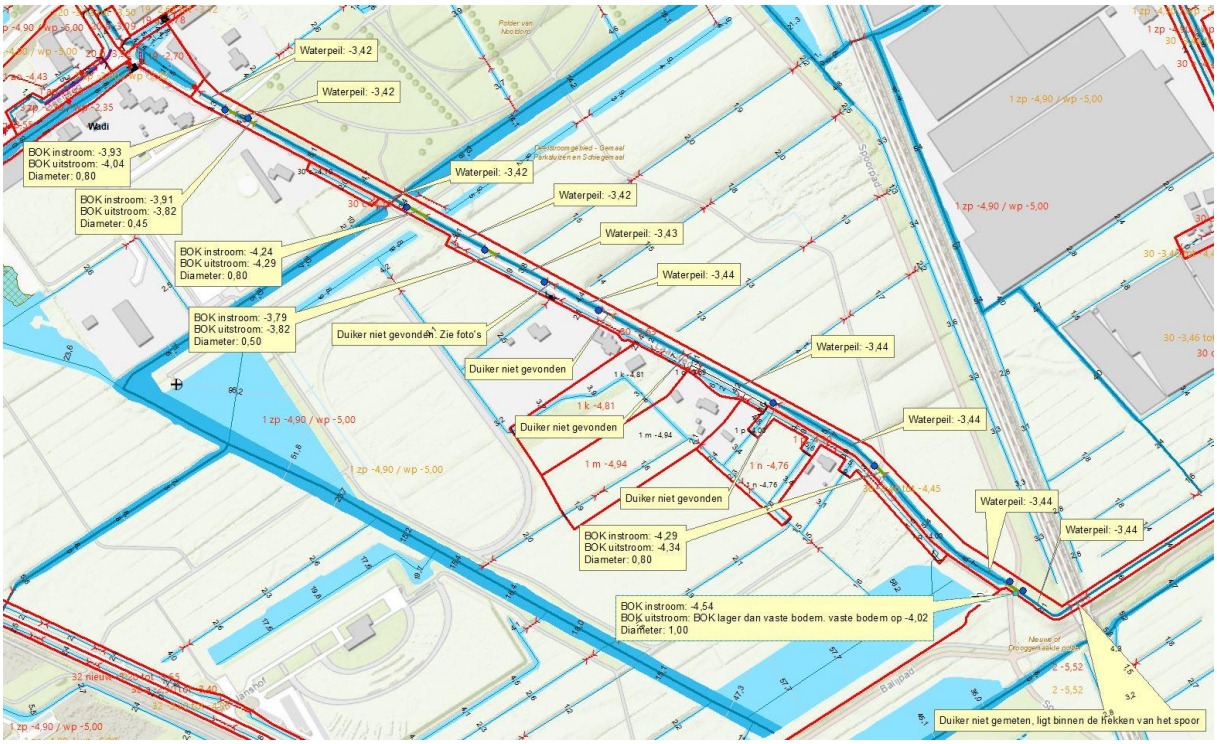
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Peilgebied 30 maakt onderdeel uit van het spuislotensysteem, zie Figuur *4*4. Het spuislotensysteem is bedoeld om water aan te voeren om te zorgen dat de sloten in het gebied eromheen het juiste waterpeil hebben en voor gietwater. In het westen wordt het water uit de boezem van Delfland ingelaten en naar het oosten getransporteerd. De waterpeilen worden steeds lager. Uiteindelijk stroomt het water in het laagste peilgebied. Het poldergemaal in het westen van de polder maalt het overtollige water weer uit in de boezem.

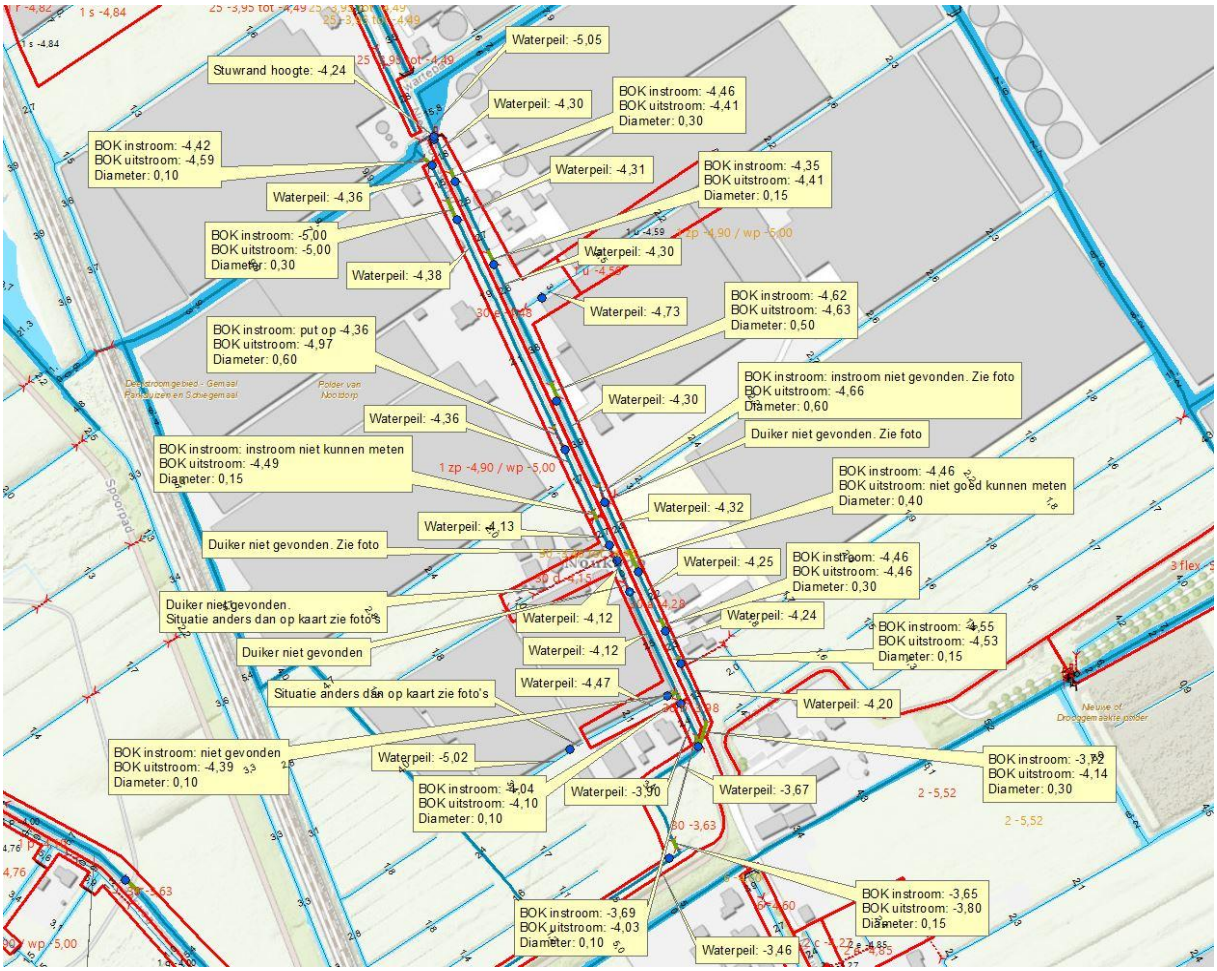

Figuur 4 - Schematische weergave gedeelte binnenboezem en spuisloten. Peilgebied 30 is geel weergegeven. Met blauwe pijlen is de stromingsrichting aangegeven.

Figuur 5 is een kaart met een overzicht van het watersysteem rondom peilgebied 30. In het noordwesten wordt water ingelaten via een stuw vanuit peilgebied 19. Het water stroomt langs de Laakweg zuidwaarts naar het Balijpad en vervolgens oostwaarts richting de Nieuwkoopseweg.

Figuur 5 - Gemeten waterpeilen op 03-02-2025 in peilgebied 30

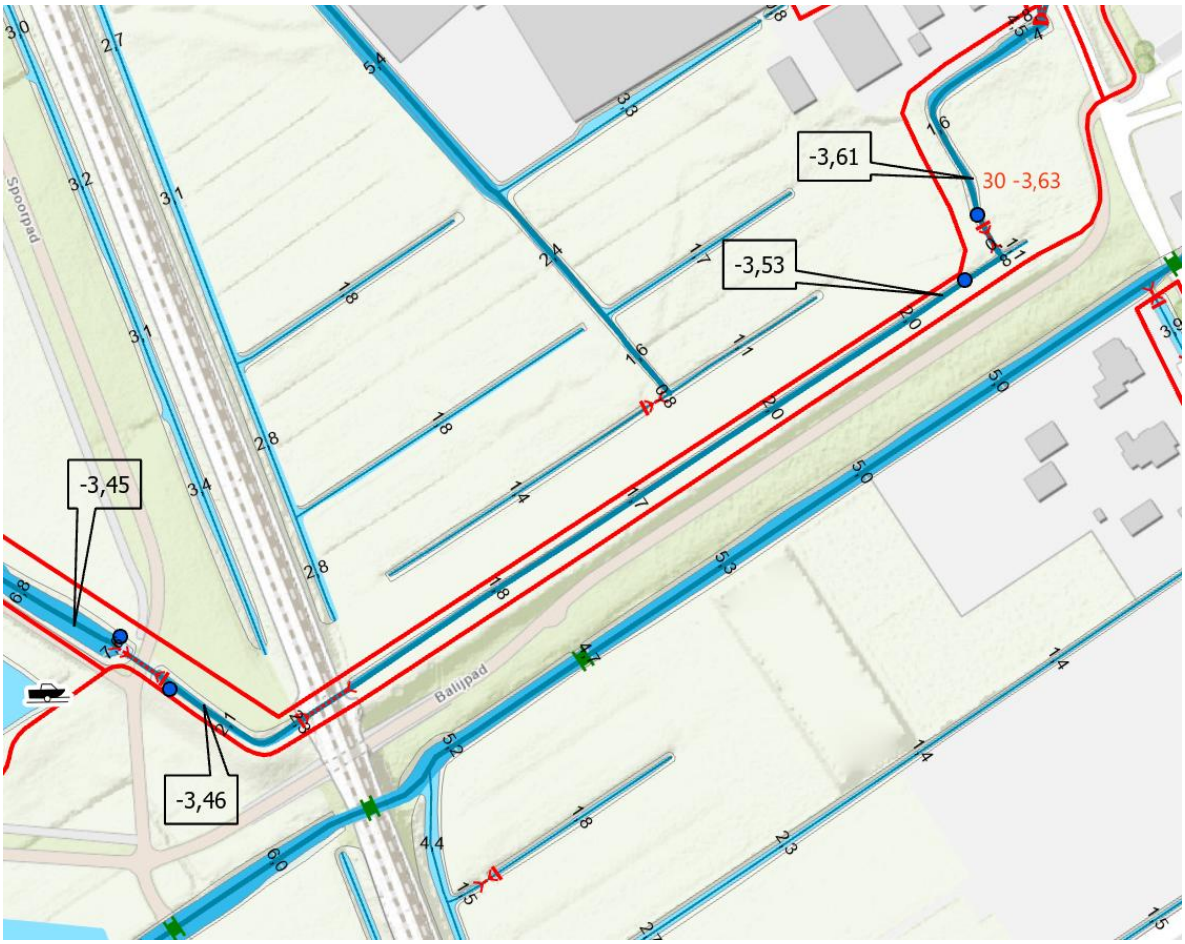
Figuur 6 - Gemeten waterpeilen op 03-02-2025 in peilgebied 30

Wateraan- en afvoer
Door twee stuwende duikers splitst de wateraanvoer zich langs beide zijden van de Nieuwkoopse weg. Aan beide zijden van de Nieuwkoopseweg is de watergang primair. Langs de westzijde van de Nieuwkoopseweg bevinden zich drie peilgebieden. Deze peilgebieden worden gescheiden door stuwende duikers.

De primaire watergang aan de oostzijde van de Nieuwkoopseweg zit in één peilgebied. Dit peilgebied stort via een stuw over in de primaire watergang van peilgebied 1.

Gemeten waterpeilen
De gemeten waterpeilen langs de Laakweg verschillen weinig. Over het grootste gedeelte van de watergang is de gemeten waterstand 3,44 meter beneden NAP. Ter hoogte van het spoor/Balijpad zorgt een stuwende duiker voor een ander waterpeil. Ter hoogte van Nieuwkoopse weg/Balijpad bevinden zich twee stuwende duikers. Deze zorgen voor lagere waterpeilen aan weerszijde van de Nieuwkoopse weg.

Op 30 maart 2026 zijn de waterpeilen langs het Balijpad opnieuw ingemeten (figuur 7). Deze waterpeilen wijken af van de eerdere metingen.

Figuur 7 - Gemeten waterpeilen op 30 maart 2026

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[4] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'

Er is geen meetpunt in het gebied waar de waterkwaliteit gemeten wordt. Meetpunt OW215-024 in peilgebied 1 ligt bij de uitstroom van een deel van het spuislotensysteem en geeft mogelijk een indicatie van de waterkwaliteit in het spuislotensysteem van de Polder van Nootdorp. Bij meetpunt OW215-024 nabij het gemaal zijn in de periode 2018-2024 de volgende concentraties in het water gemeten.

- Stikstof: altijd hoger dan de norm (norm 1,8 mg/l)
- Fosfaat: In de zomerperiode onder de norm, in de winter hoger dan de norm (norm 0,3 mg/l)
- Zuurstof: zuurstofgehaltes tussen 1,8 en 20 mg per liter. Een gezond watermilieu heeft doorgaans een zuurstofgehalte van minimaal 4 mg/l.
- Giftige stoffen (de zogenaamde toxiciteit): Er zijn gewasbeschermingsmiddelen en een aantal metalen aangetroffen in de metingen.

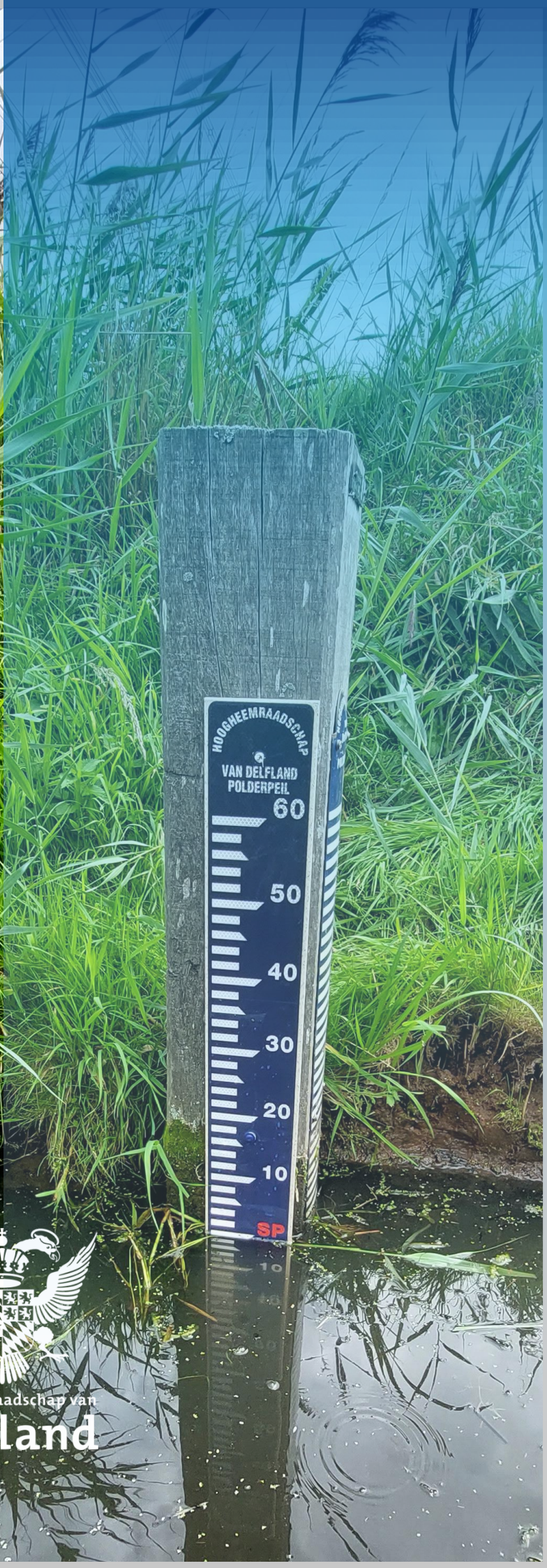
Er wordt in het spuislotensysteem veel water ingelaten vanuit de boezem. Ook vinden er lozingen of lekstromen plaats vanuit de glastuinbouw.

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

De verandering van het peil leidt in de praktijk niet tot een verandering van de situatie en heeft daarom geen effect op het leefgebied voor vis. De waterdiepte in de watergangen is klein (0,30-0,50 m).

[4] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

Uitleg bij het peilbesluit van polder Vlaardingen-West peilgebied 8, nabij zwembad De Kulk

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit van polder Vlaardingen-West peilgebied 8, nabij zwembad De Kulk

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 7
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 8
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 9
3.1.1 Gebiedsfuncties 9
3.1.2 Waterbelangen 12
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 14
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 15
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 16
bijlage 1 Peilenkaart 17
bijlage 2 Meer informatie over het watersysteem 18
bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 20

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van polder Vlaardingen-West in een gedeelte van peilgebied 8, verandert van 2,02 meter beneden NAP naar 1,40 meter beneden NAP. Dit peilbesluit gaat over het gedeelte van peilgebied 8 bij een sloot van parkeerterrein zwembad De Kulk in Vlaardingen.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer' [1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden het nieuwe waterpeil aan in het oostelijk deel van peilgebied 8 van polder Vlaardingen-West in de gemeente Vlaardingen. Het gebied ligt bij het parkeerterrein bij zwembad De Kulk (zie paarse rechthoek onderstaand Figuur 1) en is 1800 vierkante meter (0,18 ha) groot.

Figuur 1 – Gebied waar het waterpeil verandert

[1] Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer. Beleid - Delfland

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

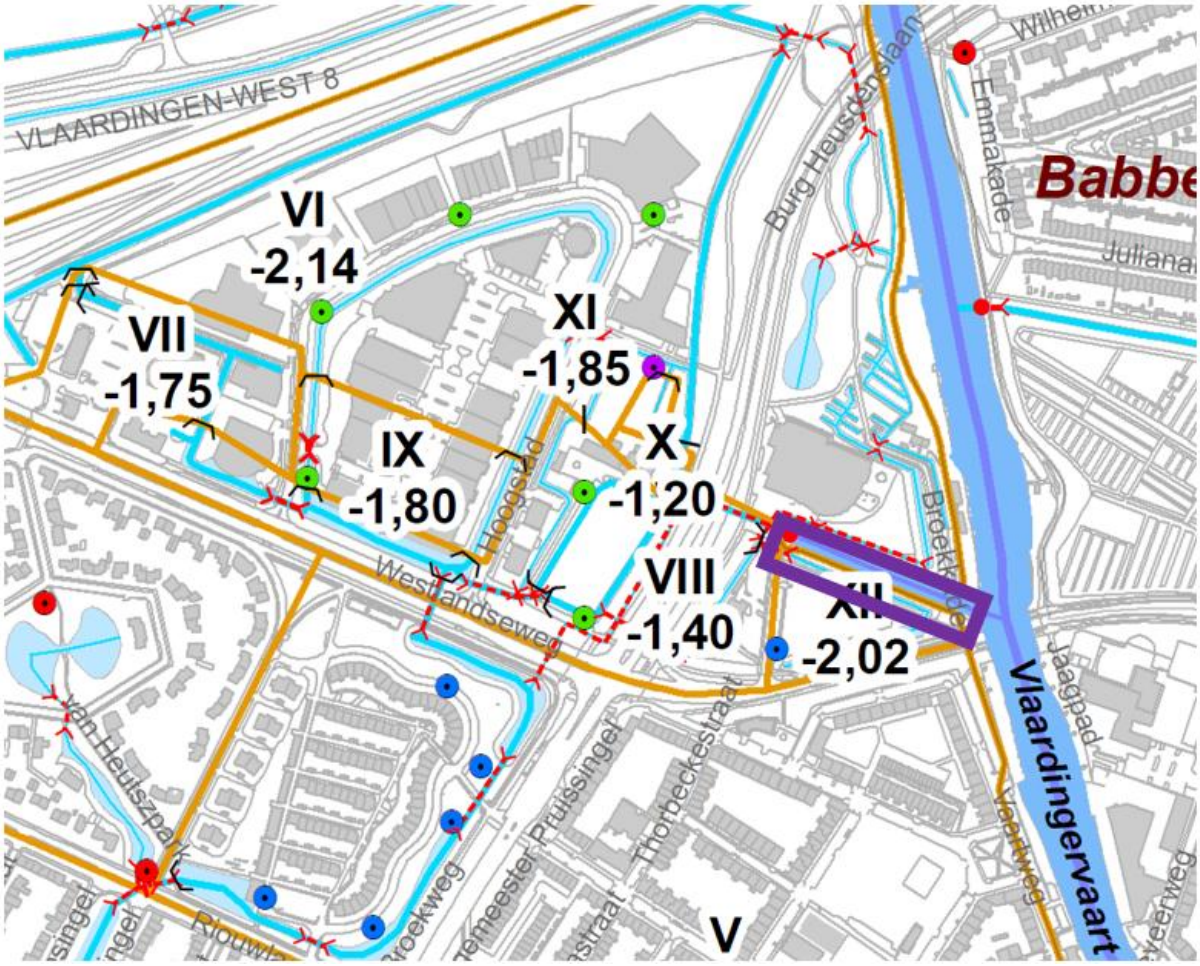
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. Zie de kaart in de bijlage 1 Peilenkaart.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2013 is een waterpeil voor peilgebied 8 vastgesteld in het peilbesluit polder Vlaardingen-West en polder Vettenoord [2].

Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2. Voor dit peilgebied 8 (voormalig VIII) is een vast waterpeil vastgesteld op 1,40 meter beneden NAP.

Figuur 2 – Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit polder Vlaardingen-West uit 2013, paarse rechthoek geeft het gebied aan waar dit peilbesluit over gaat

[2] Delfland, 2013, Peilbesluit polder Vlaardingen-West en polder Vettenoord

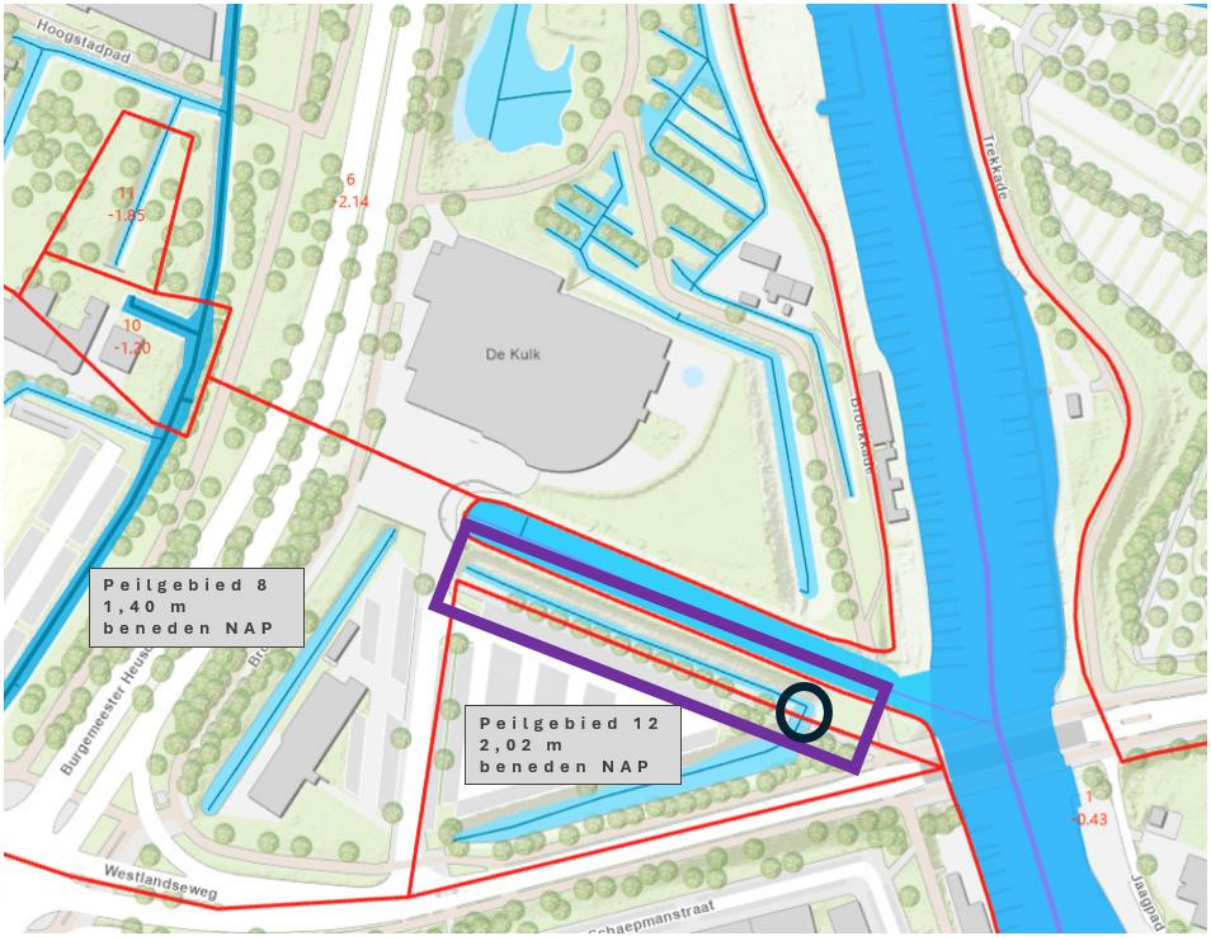
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

In een deel van peilgebied 8 voldoet het oude waterpeil niet meer doordat deze de stabiliteit van de kade te veel vermindert. De kade is verbeterd en daarbij is ook een ander waterpeil van de sloot nodig. Het werk is uitgevoerd als onderdeel van een project van Delfland om stukken kade langs de Vlaardinger Vaart te verbeteren [3].

De kade is verhoogd met klei. De bodem van de sloot is ook omhoog gebracht om de stabiliteit van de kade verder te verbeteren [4]. Daarmee heeft de sloot een ander waterpeil gekregen. Zie hieronder bij

Figuur 3 de kade en de sloot waar dit peilbesluit over gaat. Bij de zwarte cirkel is een nieuwe stuw aangelegd en daarmee is de grens van het peilgebied aangepast. Met de stuw wordt het water op een hoger peil gehouden dan eerst. Het waterpeil van de sloot is veranderd van 2,02 meter naar 1,42 meter beneden NAP.

De werken zijn in 2025 uitgevoerd met vergunning Z-25-123754 die verleend is op 27 februari 2025 [5]. De werken en de waterstand zijn na uitvoering gecontroleerd en ingemeten. Het gemeten waterpeil wijkt af van het peilbesluit uit 2013 [6]. De stuw aan het einde van de sloot staat zo ingesteld dat het gemiddelde waterpeil van 1,40 meter beneden NAP in het gehele peilgebied 8 behouden kan worden. Zie voor meer uitleg de bijlage 2 Meer informatie over het watersysteem'.

[3] Delfland, 2023, Projectplan Groot onderhoud regionale waterkering Vaartweg en Broekkade (deel Noord) gemeente Vlaardingen
[4] Delfland, januari 2024, adviesmemo Aanpassing watersysteem t.b.v. kering
[5] Delfland, 2025, Omgevingsvergunning Z-25-123754
[6] Delfland, oktober 2025, Controleformulier vergunning Z-25-123754

Figuur 3 – Uitgevoerde werken kadeverbetering en sloot, in paarse rechthoek

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 1,40 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op

Figuur 3 en op de peilenkaart in bijlage 1 Peilenkaart.

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 1,40 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit uit 2013 wordt het waterpeil 0,62 meter hoger.

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn geen maatregelen nodig.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed bij het gebied past. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in het oostelijk deel van peilgebied 8 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer [1].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

3.1.1 Gebiedsfuncties

Verschillende functies stellen andere eisen aan het peil. De verschillende gebiedsfuncties bij dit peilbesluit worden hieronder beschreven.

Kade en waterkering

Het oostelijk gedeelte van peilgebied 8 is ingericht als een kade met sloot aan de polderzijde en is onderdeel van de regionale waterkering van de Vlaardinger Vaart. Zie hieronder Figuur 4.

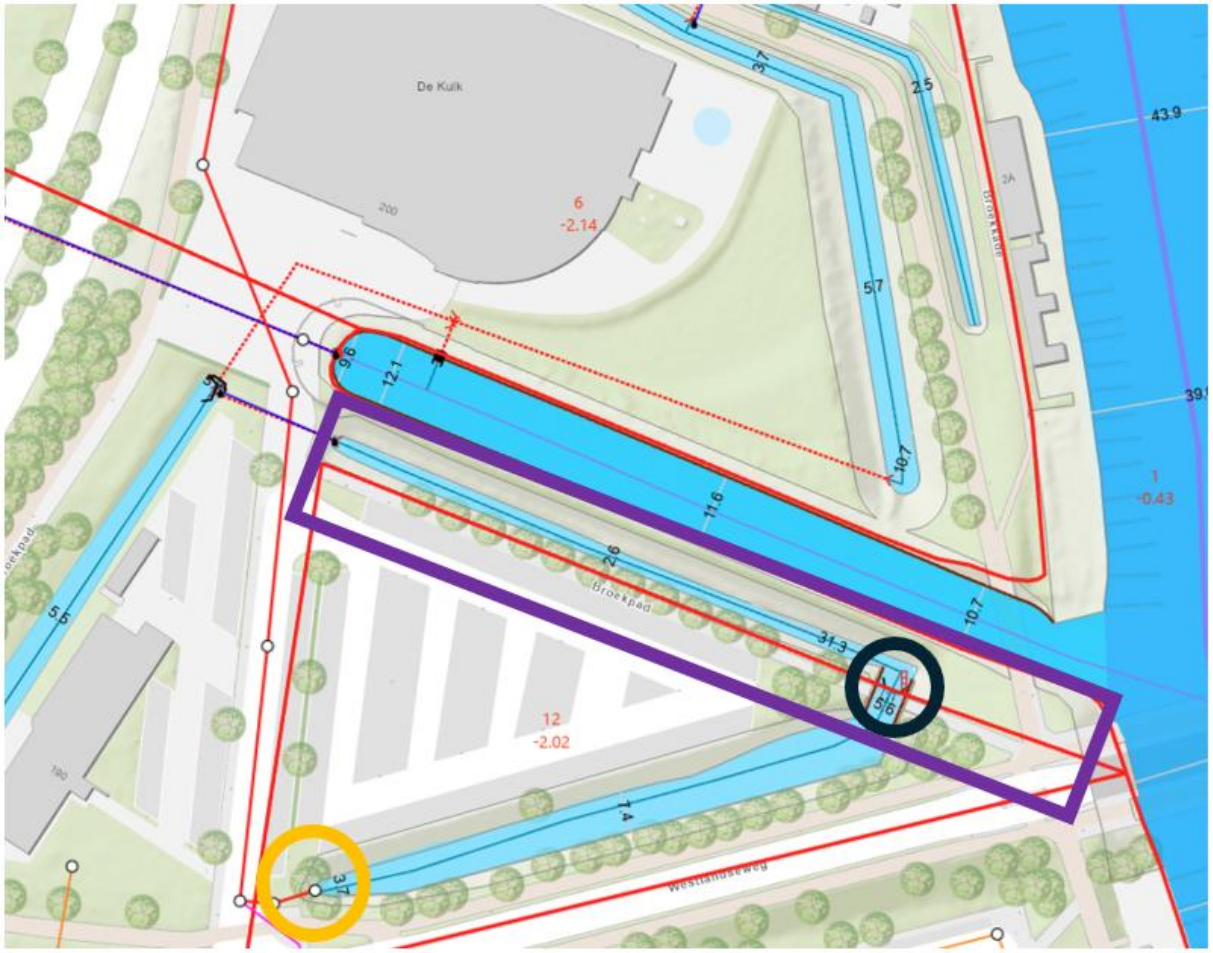

Figuur 4 – Verbeterde kade langs Vlaardinger Vaart. Rechts de zijtak van Vlaardinger Vaart. Links de sloot van dit peilbesluit

Parkeerplaats De Kulk, drainage en riolering

Aan de polderzijde van de kade ligt de parkeerplaats van zwembad De Kulk. Het parkeerterrein heeft buizen met hemelwaterafvoer op de sloot langs de kade (paarse rechthoek Figuur 5) en de andere sloot langs het parkeerterrein. Daarmee wordt het teveel aan water op het terrein afgevoerd.

Bij de sloot langs het parkeerterrein zit een verbinding met het riool (oranje cirkel op Figuur 5 hieronder). Het overtollige water dat is afgevoerd van het parkeerterrein kan zo afgevoerd worden op het riool. Dit was al de bestaande situatie voor de kadeverbetering. Er is voor gekozen dit te behouden zodat water door kan spoelen en eventuele verontreinigingen verder gezuiverd kunnen worden [4].

Figuur 5 – Rioolleidingen (rode leidingen) en andere werken

Bij de nieuwe peilscheiding en de stuw staat ook een voetgangersbrug (zwarte cirkel Figuur 5). Zie Figuur 6 hieronder.

Figuur 6 - Voetgangersbrug bij stuw en peilscheiding

In de beleidsnota Peilbeheer [1] staat het volgende over deze gebiedsfuncties:

- Parkeerplaats de Kulk: goede ontwatering is van belang, zodat de parkeerplaats ook bij nat weer gebruikt kan worden.
- Riolering en drainage: voor riooloverstorten en drainage is het van belang dat deze goed kunnen afwateren op open water.
- Brug: wegen moeten goed ontwatert kunnen worden.

Parkeerplaats De Kulk moet ondanks de verhoging van bodem en waterpeil van de sloot langs de kade goed water kunnen blijven afvoeren. Daar is in de vergunning en werkzaamheden rekening mee gehouden door de functie van hemelwaterafvoer te behouden.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat vooral uit klei opgehoogd met zand en puin voor de parkeerplaats [7]. Dit type grond is niet erg gevoelig voor bodemdaling in vergelijking met bijvoorbeeld veengrond. De geschatte bodemdaling in het gebied is 2,5 millimeter per jaar [8]. Er zijn in het gebied geen terreinen van archeologische waarde aanwezig. Wel is er een redelijk tot hoge kans op het vinden van archeologische sporen. Deze sporen kunnen aanwezig zijn op een bodemdiepte van 1 tot 3 meter, of in diepere bodem vanaf 5 meter onder maaiveld [9]. Dieper in de bodem liggen archeologische sporen altijd onder water en worden op die manier behouden. Het waterpeil dat we kiezen in de peilbesluit heeft daar geen invloed op.

3.1.2 Waterbelangen

Voor het bepalen van het waterpeil zijn voor Delfland de volgende waterbelangen belangrijk: waterveiligheid, droge voeten, een betrouwbaar watersysteem en waterkwaliteit.

Waterveiligheid

In het gebied waar het waterpeil verandert, ligt een regionale waterkering. Deze waterkering is een grondkade die het land beschermt tegen water uit de Vlaardinger Vaart. Langs de kade loopt een sloot die onderdeel is van dit peilbesluit. Deze sloot is van belang voor de stabiliteit van de kade. Het houdt de kade niet te droog of te nat.

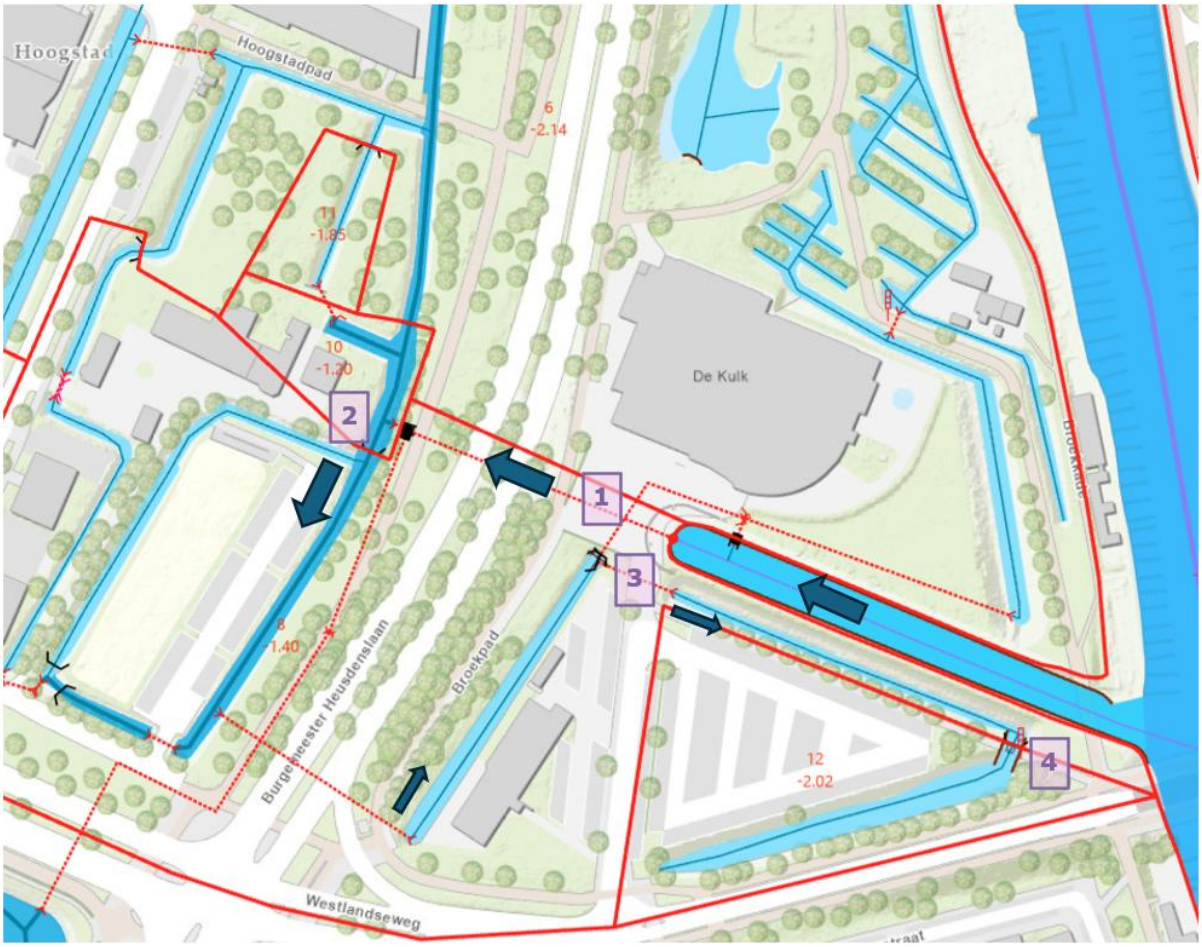
Droge voeten

De parkeerplaats bij zwembad De Kulk moet voldoende droog blijven. Deze parkeerplaats voert met buizen hemelwater af op de omliggende sloten. De sloot van dit peilbesluit voert water af op de andere sloot langs de parkeerplaats (peilgebied 12). Deze laatste sloot is niet verbonden met ander open water. Zo komt te veel water in de sloten door afvoer van de parkeerplaats in het riool [10]. De sloot in peilgebied 12 heeft een lager waterpeil waardoor de berging voor het riool vergroot wordt.

Betrouwbaar watersysteem

Bij een betrouwbaar en aanééngesloten watersysteem is het risico op wateroverlast kleiner. Er zijn dan minder peilgebieden en objecten die voor het juiste waterpeil moeten zorgen. Bij een peilgebied is het een vereiste dat de aan- en afvoer van water goed geregeld is. Zie het watersysteem voor het gebied bij dit peilbesluit op Figuur 7 hieronder. Een uitgebreide beschrijving van dit systeem is te vinden bij bijlage 2 Meer informatie over het watersysteem’.

[7] Ministerie van VRO, 2025, Ondergrondgegevens | Broloket
[8] Stichting NCG, 2025, Bodemdalingskaart 2.0
[9] Atlas Cultuurhistorie, 2025, Atlas Cultuurhistorie
[10] Delfland, 2024, Toelichting op de aanvraag Omgevingsvergunning Z-25-123754

Figuur 7 – Huidig watersysteem en stroomrichting water. De kunstwerken zijn aangegeven met cijfers. De richting van waterstroming is aangegeven met donkerblauwe pijlen.

Waterkwaliteit

Voor de waterkwaliteit, planten en dieren is belangrijk dat: de gehaltes aan stoffen in het water niet te hoog zijn.

In de bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie' is uitgelegd:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn grondboringen in de oude kade uitgevoerd. Daar zijn matige tot sterke verontreinigingen met lood gevonden [11]. In opdracht van gemeente Vlaardingen zijn er tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden maatregelen genomen [12]. De grond was tijdens de werkzaamheden tijdelijk verplaatst, waardoor de verontreiniging niet verder verspreid is. De verontreinigde grond zit er nu nog, maar heeft naar verwachting een laag risico op de waterkwaliteit en omgeving van de sloot [13]. Zie ook verdere uitleg in bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie'.

[11] Van Der Helm Milieubeheer B.V., april 2023, Diverse milieuhygiënische bodemonderzoeken
[12] Van Der Helm Milieubeheer B.V., juni 2026, Plan van aanpak bodemverontreiniging
[13] Delfland, maart 2026, memo Loodverontreiniging in kade Vlaardinger Vaart in relatie tot oppervlaktewaterkwaliteit

Voor de eventuele verontreinigingen die in het water zitten is het gunstig dat het water afgevoerd wordt op het riool zodat het verder gezuiverd kan worden. Zo verspreid het niet verder in het watersysteem via sloten.

Verder worden in het gebied geen problemen met waterkwaliteit verwacht doordat het inlaatwater uit de Vlaardinger Vaart van goede kwaliteit is.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over het oostelijke deel van peilgebied 8. Het gebied is veranderd van 2,02 meter beneden NAP naar 1,40 meter beneden NAP. De waterhuishouding is daarbij aangepast. Het nieuwe waterpeil past goed bij deze nieuwe situatie want het verbetert de stabiliteit van de kade.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de nieuwe en bestaande gebiedsfuncties. De sloot langs de kade houdt de grondwaterstand langs de kering constant. Daarmee draagt de sloot bij aan de stabiliteit van de verbeterde kade [4]. Verder moet toegankelijkheid van de parkeerplaats bij het zwembad gegarandeerd worden. De afvoer van overtollig water van het parkeerterrein is bij de werkzaamheden in stand gehouden.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: de verhoging van het waterpeil zorgt er voor dat archeologische resten minder boven het grondwaterpeil komen te liggen. Op die manier worden eventuele archeologische resten niet aangetast.
- Tegengaan bodemdaling: de bodem bestaat vooral uit klei opgehoogd met zand en puin, en is niet erg gevoelig voor bodemdaling. De verhoging van het waterpeil verkleint deze gevoeligheid op bodemdaling verder.

Gevolgen voor waterbelangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Waterveiligheid: De vergrote stabiliteit van de verbeterde kade draagt bij aan de waterveiligheid.
- Droge voeten: De behouden functie van waterafvoer voor de parkeerplaats van zwembad De Kulk zorgt er voor dat wateroverlast voorkomen wordt.
- Betrouwbaar watersysteem: Door de nieuw geplaatste stuw aan het einde van de teensloot wordt de waterstand van de teensloot gegarandeerd. Ook kan door deze stuw de afvoer van water uit peilgebied 8 geregeld worden.
- Waterkwaliteit: Het nieuwe waterpeil verandert niets aan de waterkwaliteit van het inlaatwater, dat nog steeds van goede kwaliteit is. De loodverontreiniging in de kade is afgedekt met schone klei en het risico van verplaatsing van de verontreiniging is klein. De verwachting is dat de loodgehaltes in het water beneden de norm blijven.

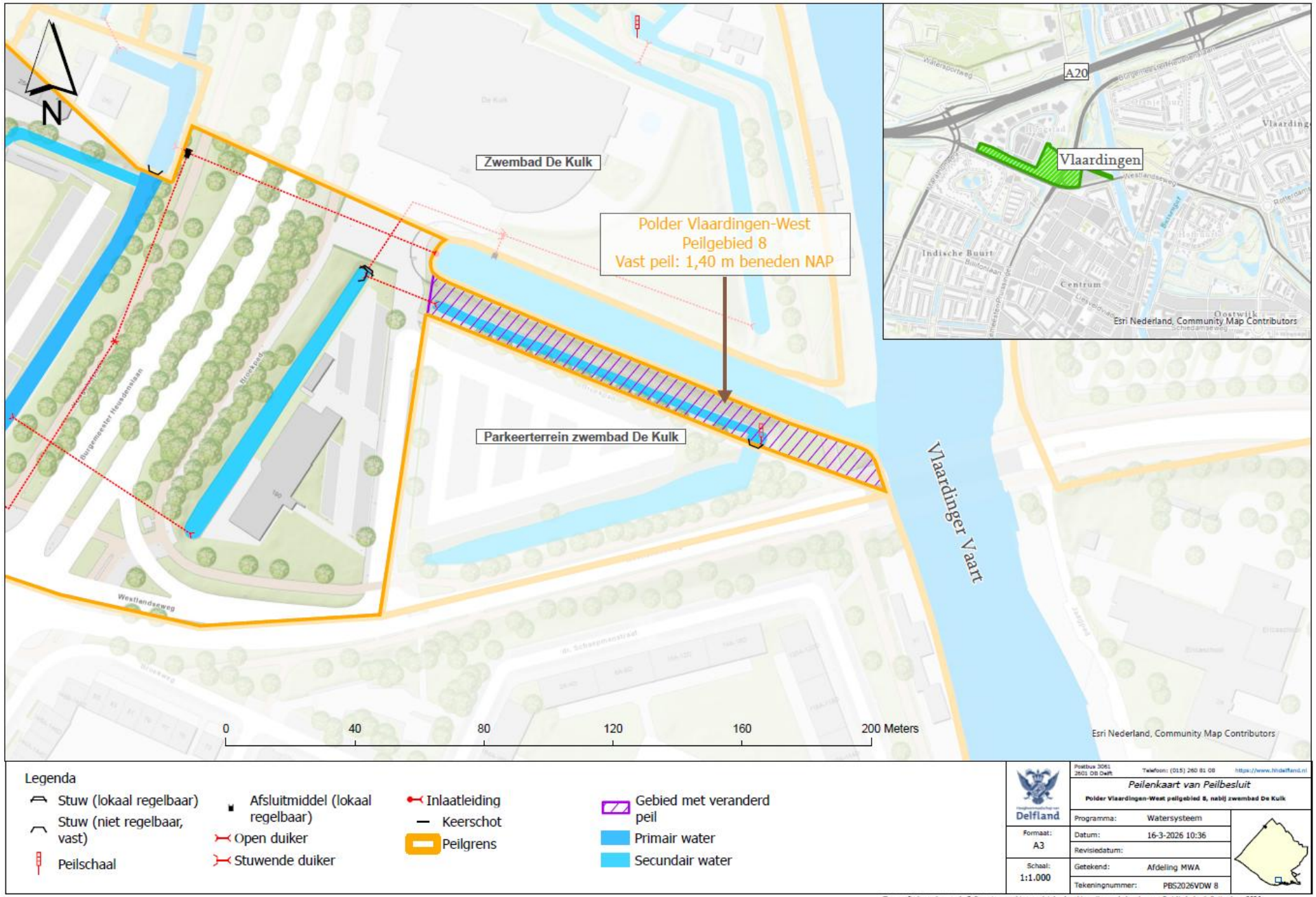
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Het nieuwe waterpeil vergroot de stabiliteit van de nieuwe en verbeterde kade. Ook daardoor voldoet de waterkering weer voor 10 tot 15 jaar aan de hand van de gestelde eisen voor waterveiligheid.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

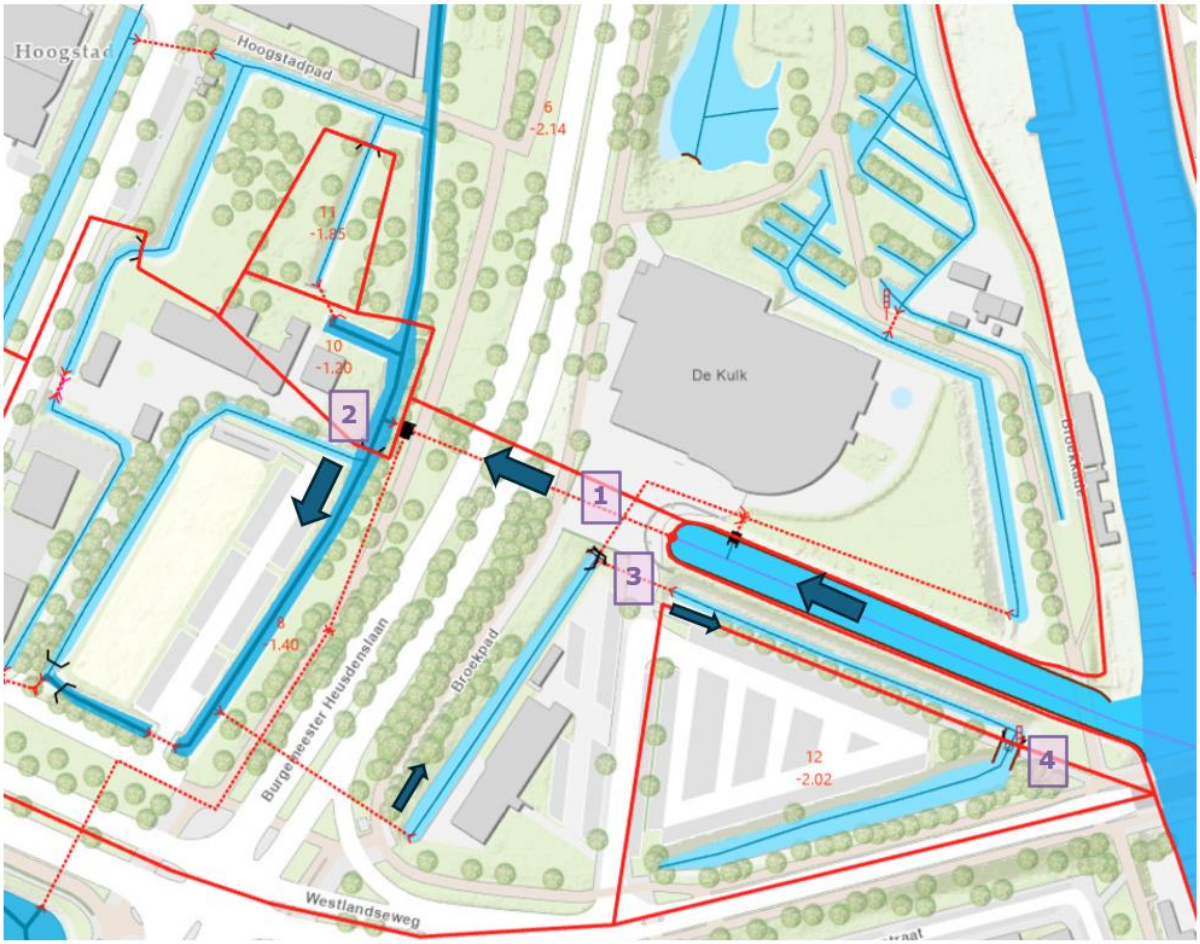
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Een voorstel van dit peilbesluit is opgestuurd naar de gemeente Vlaardingen en de Stichting Zwem- En Recreatiebad De Kulk. De gemeente Vlaardingen is eigenaar van de grond van de kade en van het parkeerterrein. Op het parkeerterrein parkeren bezoekers van het zwembad.

bijlage 1 Peilenkaart

bijlage 2 Meer informatie over het watersysteem

De werking van het watersysteem wordt in deze bijlage besproken.

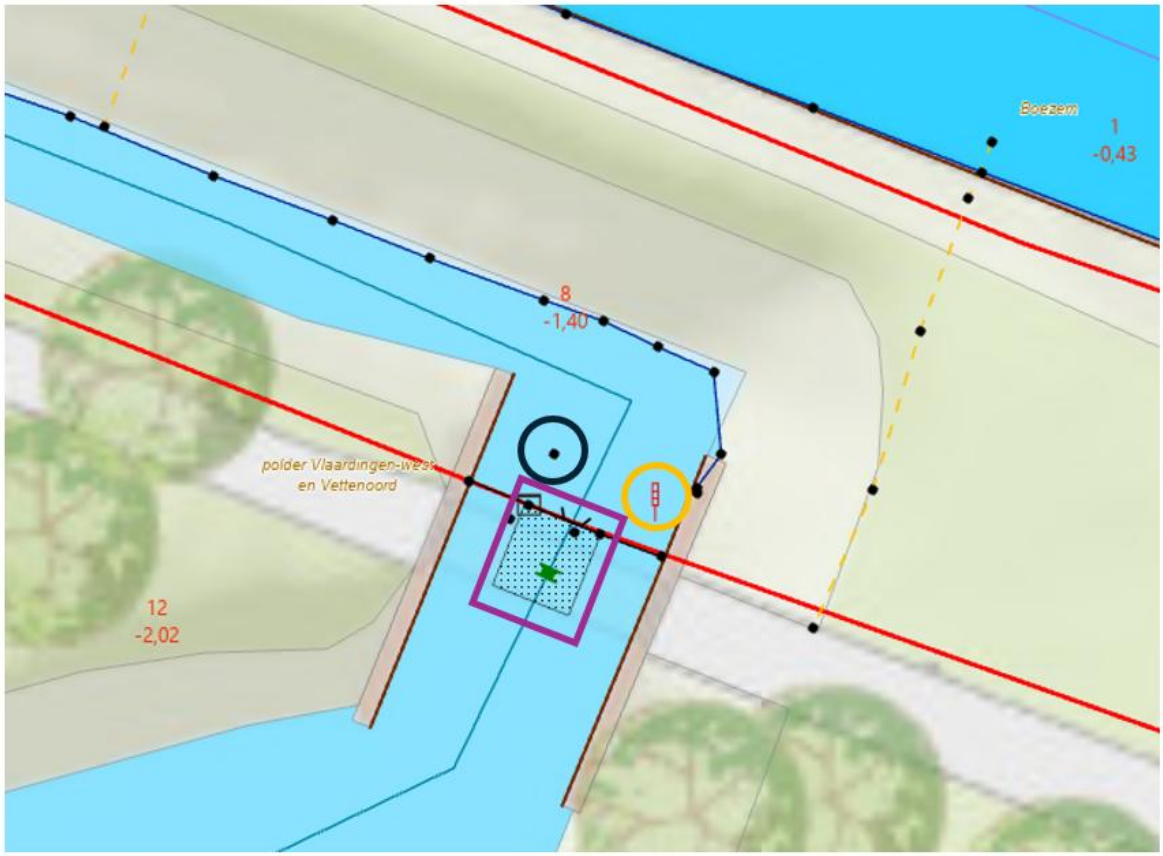
Figuur 8 – Huidig watersysteem en stroomrichting water. De kunstwerken zijn aangegeven met nummers. De richting van waterstroming is aangegeven met donkerblauwe pijlen.

Bovenstaand Figuur 8 wordt in deze tekst verder besproken. Peilgebied 8 wordt met water uit de Vlaardinger Vaart voorzien via een inlaat (nr. 1) en stuw (nr. 2). De sloot langs de kade krijgt water via de open duiker (nr. 3). Bij de nieuw geplaatste stuw (nr. 4) stroomt het water naar peilgebied 12. Vanaf daar kan het teveel aan water afvoeren op het riool.

De stuw bij nr. 4 is hergebruikt uit een eerder project van Delfland: ‘De Groene Zoom’. Zo worden nog goede materialen hergebruikt voor nieuwe doeleinden [5].

Zie de locatie van het ingemeten waterpeil, de stuw en andere werken op onderstaand Figuur 9. Bij de zwarte cirkel is in oktober 2025 het waterpeil ingemeten bij de controle na de uitvoering van de werkzaamheden [6]. Het gemeten waterpeil van dat moment was 1,42 meter beneden NAP. Dit komt doordat de stuw iets lager staat ingesteld zodat er waterstroming ontstaat in peilgebied 8. Daarmee kan het waterpeil van het gehele peilgebied 8 van gemiddeld 1,40 meter beneden NAP goed gehandhaafd worden.

Met de peilschaal WP127 9 15 (gele cirkel Figuur 9) wordt vanaf nu het waterpeil afgelezen en bijgehouden. Bij de paarse rechthoek bevindt zich de stuw met benedenstrooms bodembescherming van beton. Aan weerszijden van de oever is een damwand aangebracht ter versteviging. Op deze plek bevindt zich ook het voetgangersbruggetje.

Figuur 9 – Ingemeten waterpeil, stuw, peilschaal en andere werken

bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

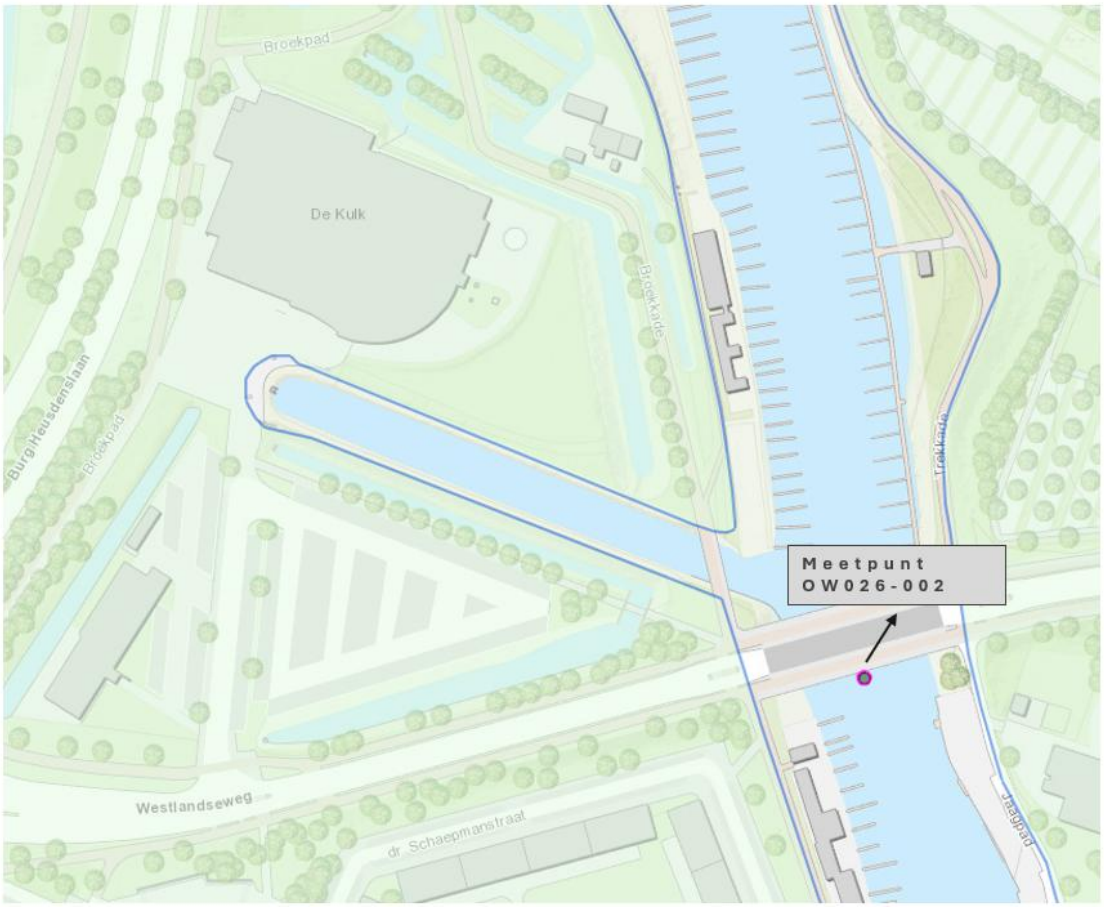
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren' [14] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied is de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken.

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Het gebied wordt voorzien met inlaatwater vanuit de Vlaardinger Vaart. In het gebied zelf is geen meetpunt waar stoffen gehaltes worden gemeten. In de buurt van het inlaatpunt is wel een meetpunt waar stoffen gehaltes worden gemeten. Zie onderstaande Figuur 11.

Figuur 10 - Meetpunt waterkwaliteit

[14] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

De waterkwaliteit van het inlaatwater kan van invloed zijn op het water bij de peilbesluit. De mate van invloed hangt af van of de inlaat open staat en er water binnen gelaten wordt. Ook dan kan de waterkwaliteit van het water bij dit peilbesluit wat afwijken van de gemeten stoffen bij het meetpunt.

De volgende stoffen zijn bij het meetpunt gemeten vanaf 2018 tot 2024, en zijn indicatief voor de waterkwaliteit in de teensloot:

- Stikstof: een gemiddeld gehalte van 1,78 milligram per liter. Dit ligt onder der norm van 1,80 milligram per liter
- Fosfor: een gemiddeld gehalte van 0,34 milligram per liter. Dit ligt boven de norm van 0,30 milligram per liter.
- Zuurstof: het gehalte schommelt rond 7,5 milligram per liter. Voor vissen is een zuurstofgehalte boven 7 milligram per liter gewenst [15].
- Metalen die toxisch kunnen zijn (lood, koper, nikkel, zink) of verontreinigend (mangaan): Zoals beschreven in paragraaf 3.1.2 zijn er bij grondboringen in de kade matige tot sterke verontreinigingen aan lood gevonden. Tijdens werkzaamheden aan de kade is in opdracht van gemeente Vlaardingen de verontreinigde grond tijdelijk uitgeplaats. Na de werkzaamheden is het weer op dezelfde hoogte teruggebracht in de kering, en afgedekt met schone klei. De verwachte risico's voor het milieu en de waterkwaliteit zijn klein. Lood heeft de eigenschap om sterk gebonden te worden in de bodem en in de slibbodem van de sloot. Eventuele uitloging van lood uit de sterk verontreinigde bodem richting het oppervlaktewater is hiervoor vermoedelijk zeer klein. Het oppervlaktewater watert af op de riolering. Een verhoogd gehalte van lood in het oppervlaktewater heeft daardoor een zeer laag risico's op verdere verspreiding in het milieu. Rondom de teensloot zijn geen locaties met een gevoelig gebruik aanwezig, waaronder kinderspeelplaatsen of moestuinlocaties. Van de andere metalen is niets bekend. [13]

[15] Betavak, 2025, '[Zuurstofgehalte bepalen]'

Uitleg bij het peilbesluit van Poldervaartpolder peilgebied 6 Harreweg Schiedam

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit van Poldervaartpolder peilgebied 6 Harreweg Schiedam

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 9
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 10
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 10
Bijlage 1 Peilenkaart 11
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 12
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 14

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van Poldervaartpolder peilgebied 6, Harreweg Schiedam verandert van 2,75 meter beneden NAP naar 3,13 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

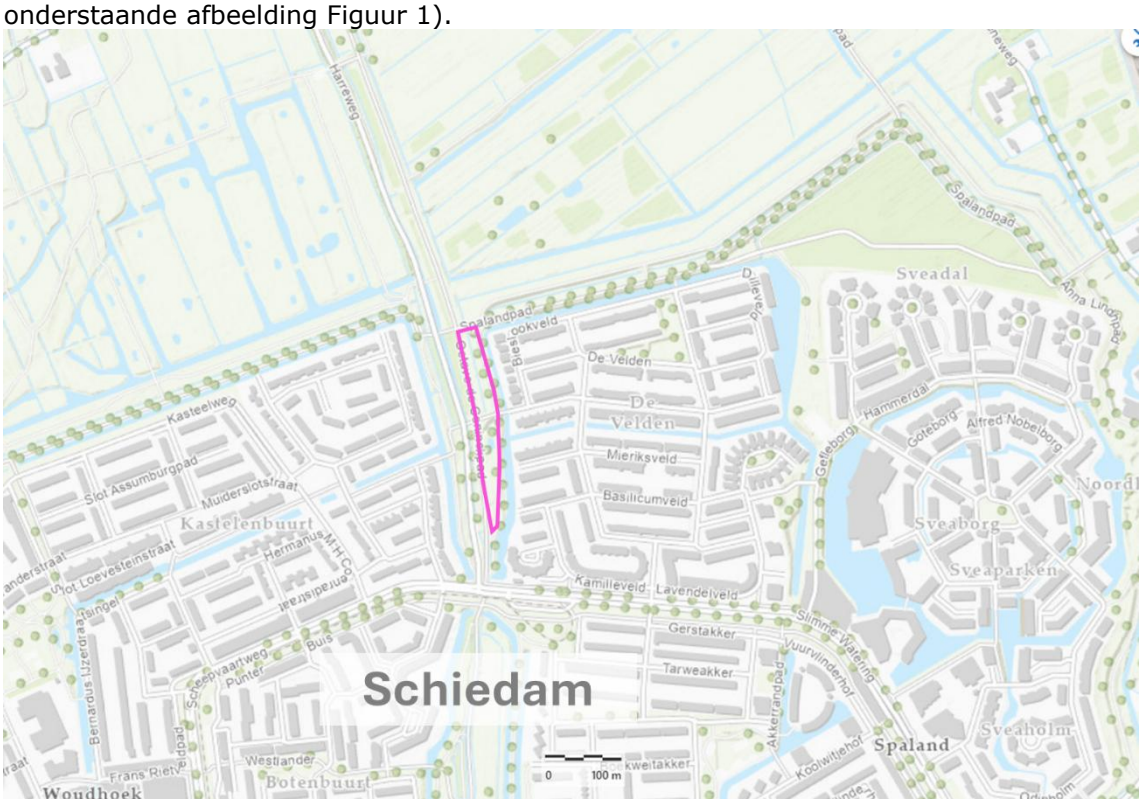
Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden het nieuwe waterpeil al aan in een deel van peilgebied 6 van de Poldervaartpolder in de gemeente Schiedam. Het gebiedje van 6600 vierkante meter (0,66 ha) ligt in een groenstrook aan de Harreweg aan de rand van de wijk de Akkers en de Velden (zie onderstaande afbeelding Figuur 1).

Figuur 1 Gebied waar het waterpeil verandert

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

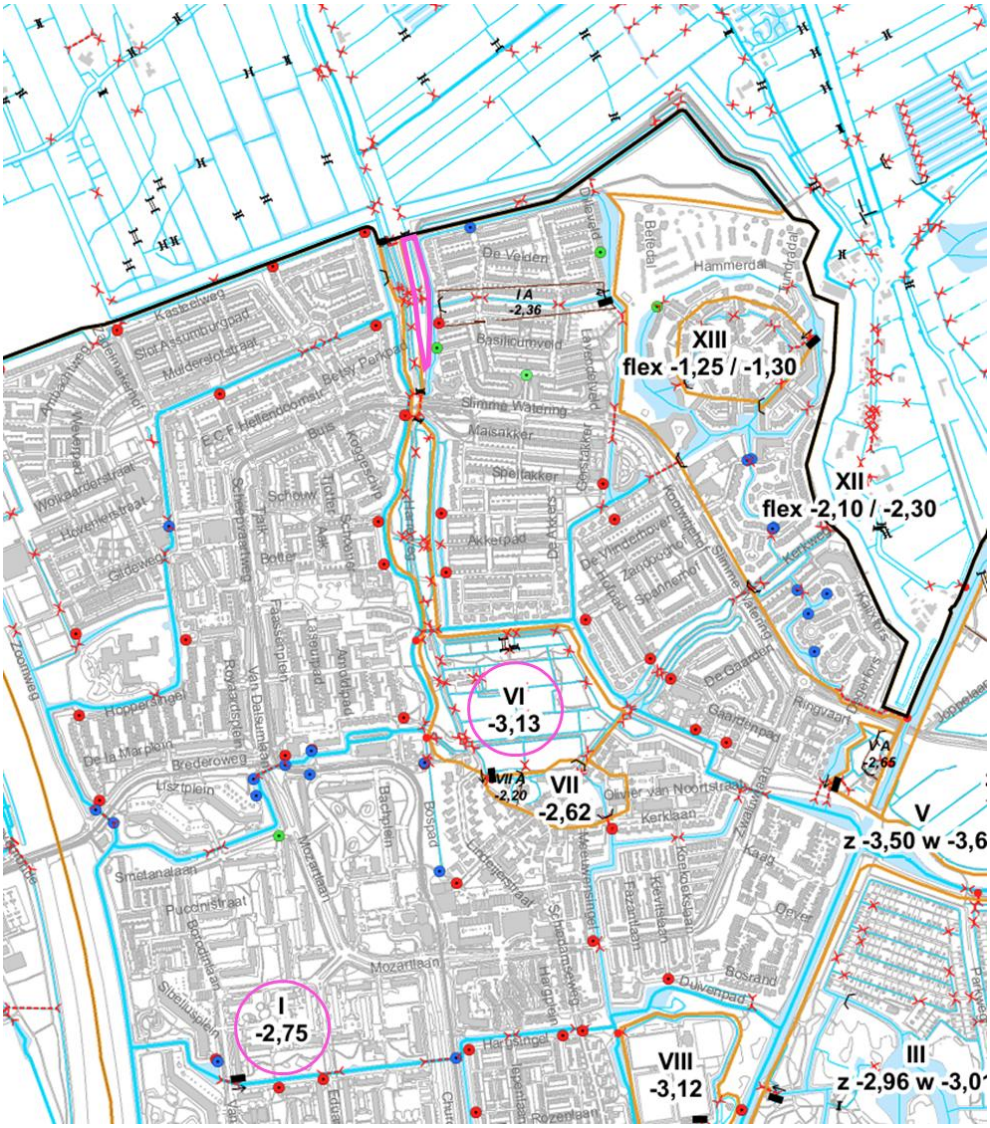
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2013 is een waterpeil voor peilgebied 1 vastgesteld in het peilbesluit[2] Poldervaartpolder. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2. Voor dit peilgebied is een vast waterpeil vastgesteld op 2,75 meter beneden NAP.

Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Poldervaartpolder uit 2013
Roze cirkels zijn de waterpeilen en het roze omrande gebied is het gebied aan de Harreweg

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Doordat de sloot aan de Harreweg verbonden is met het water van peilgebied 6 heeft het een ander peil dan in 2013 is vastgesteld. Waarschijnlijk was dat al zo toen het vorige peilbesluit werd vastgesteld. Het gaat hier dus om een correctie van dat peilbesluit.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2013, Peilbesluit Poldervaartpolder

In het gebied aan de Harreweg voldoet het oude waterpeil niet meer doordat het oude peil te hoog is voor de functie recreatie. Het peil van 2,75 m beneden NAP zou te hoog zijn voor dit gebiedje. Dan zou een deel van het grasland in dit gebied permanent onder water staan.

Figuur 3 Waterhuishouding van gebiedje Harreweg

Figuur 3 is een kaartje van het watersysteem. Op een meetpunt in peilgebied 6 zijn de waterstanden gemeten. Uit de metingen blijkt dat de waterstanden voldoen aan het peilbesluit uit 2013.

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 3,13 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in Figuur 4 Peilenkaart en bijlage 1.

Figuur 4 Peilenkaart

Schouwpeil
Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil is in dit gebied gelijk aan het gekozen peil: 3,13 meter beneden NAP.

Peilverschillen
In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil 0,38 m lager.

Maatregelen
Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn de geen maatregelen nodig.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Voordat het nieuwe peil wordt gekozen, kijken we eerst wat de verschillende belangen in het gebied zijn. Daarbij kijken we welke eisen deze belangen stellen aan het waterpeil of welke wensen deze belangen hebben voor een waterpeil. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer[3].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Gebiedsfuncties
Het gebied is ingericht voor recreatie en groene ruimte. Het gebied bestaat uit gras, bomenrijen en enkele bosschages. Daarnaast zijn er fietspaden en een onverhard wandelpad. Het wandelpad is tenminste 0,40 m hoger dan het waterpeil en de fietspaden tenminste 0,60 m hoger.

Bodem en archeologie
De bodem in het gebied bestaat uit moerige en veengronden[4]. Dit soort bodem is gevoelig voor bodemdaling. Het gebied heeft geen archeologische terreinen en daarnaast is er in het gebied een hoge kans dat er archeologische resten in de bodem aanwezig zijn[5].

Waterbelangen
Voor het bepalen van het waterpeil zijn voor Delfland de volgende waterbelangen belangrijk:

- Door het gebied loopt één watergang. Deze watergang zorgt voor de afvoer van overtollig water of voor het aanvullen van water bij een tekort. Daarvoor is het gebied verbonden met de rest van peilgebied 6. Meer informatie over de waterhuishouding is opgenomen in bijlage 2. Belangrijk is dat deze watergang de aan- en afvoerfunctie kan blijven vervullen.
- Risico op wateroverlast: In het gebied is geen knelpunt berekend[6]. Maar in de rest van het peilgebied zijn wel knelpunten berekend. In de berekening is er rekening mee gehouden dat dit gebied afwatert op peilgebied 7.
- Risico op watertekort of droogte: bij een tekort aan water in dit gebied stroomt water vanuit een duiker het gebied in.
- Objecten aan het water: Er zijn diverse duikers die de slootgedeelten met elkaar verbinden en aan- en afvoer van water mogelijk maken.
- Waterkwaliteit, planten en dieren: veenafbraak kan zorgen voor te veel voedingsstoffen in het water. Meer informatie is te vinden in bijlage 3. Voor vissen is dit een gebied met beperkter leefgebied dan in peilgebied 1.
- Delfland streeft naar zo groot mogelijke peilgebieden. Dit is belangrijk om het water efficiënt te beheren en de kosten van het waterbeheer niet te groot te laten worden.

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer
[4] Bodemdata.nl
[5] Cultuurhistorische kaart, Provincie Zuid-Holland
[6] Hoogheemraadschap van Delfland Watersysteemanalayse Schiedam en Vlaardingen 2019

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota Peilbeheer moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Het waterpeil in het peilbesluitgebied in peilgebied 6 van de Poldervaartpolder wordt al langere tijd aangehouden. Voor de functie recreatie is dat een geschikt waterpeil en levert geen problemen op. Want bij dit waterpeil blijft het terrein en de paden droog. Het terrein zou deels onder water lopen bij het oude waterpeil van peilgebied 1. Dat waterpeil is 0,38 m hoger dan het huidige. Dan zouden delen van gras en bomen dood kunnen gaan en delen van paden niet toegankelijk zijn.

Het waterpeil is ook geschikt voor de waterhuishouding, want de duikers en sloten functioneren goed bij dit waterpeil. Het peilbesluitgebied maakt nu deel uit van een ander peilgebied. Het peilgebied heeft een veenbodem waardoor het terrein wel gevoelig is voor zakking. Ook vissen hebben een beperkt leefgebied in peilgebied 6. Maar ondanks de nadelen van bodemdaling en voor het leefgebied van vissen is voor dit gebied belangrijk dat het droog genoeg is voor de functie en dat het aansluit bij het watersysteem van peilgebied 6.

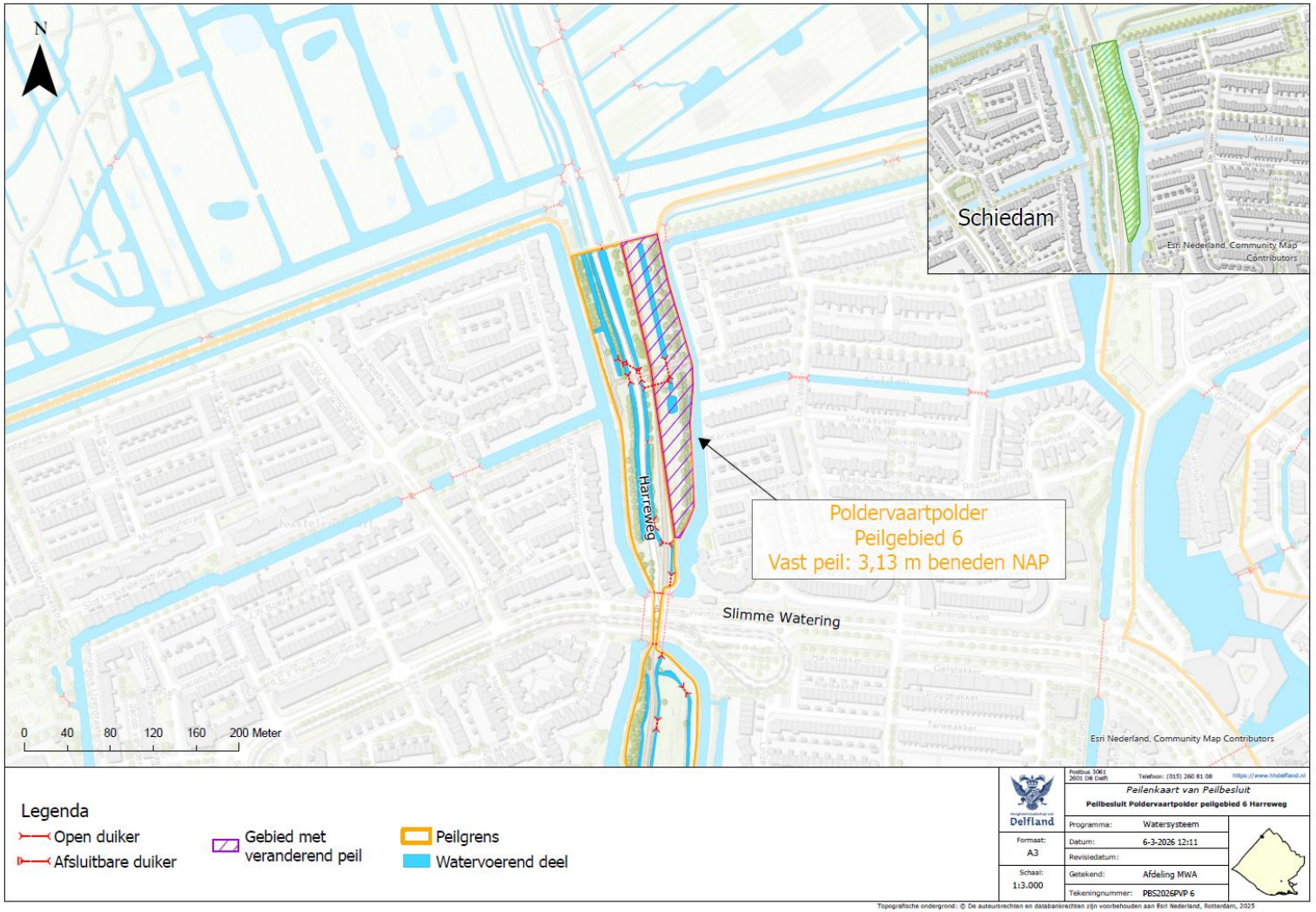
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Door het nieuwe peil is het terrein droog genoeg voor de functie en de waterhuishouding functioneert goed.

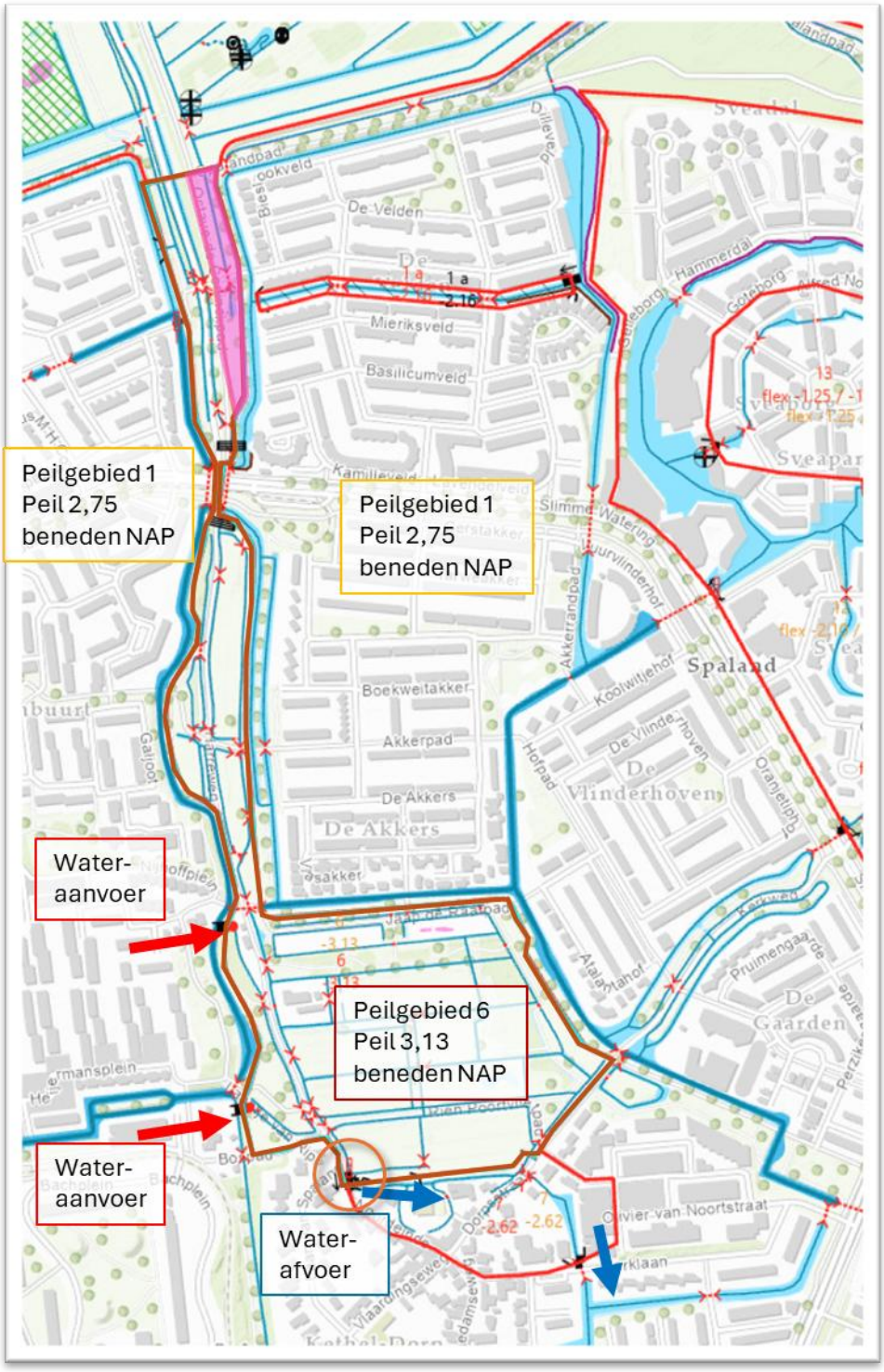
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Bij Delfland zijn geen meldingen binnengekomen over dit peilbesluitgebied. Voor dit peilbesluit hebben we contact gehad met de gemeente Schiedam.

Bijlage 1 Peilenkaart

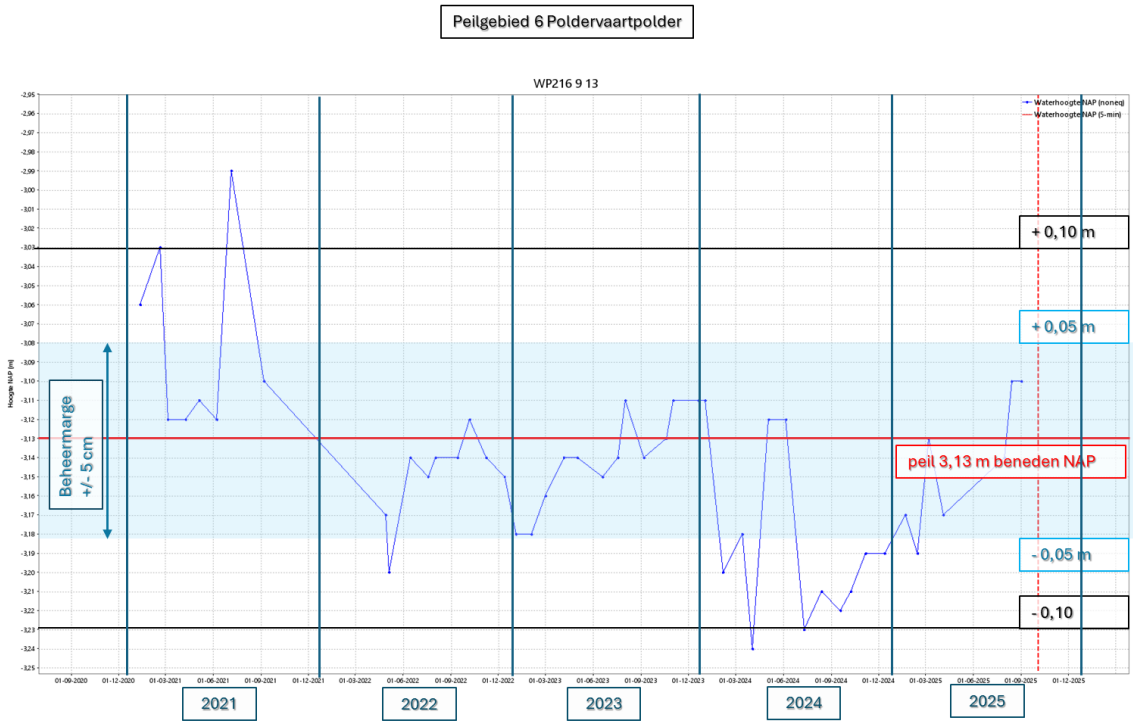

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Figuur 5 Kaart met de huidige waterhuishouding roze gebied: het peilbesluitgebied, oranje cirkel: de locatie van het gemaal en peilschaal

Op figuur 5 is de waterhuishouding van peilgebied 6 te zien. Op de afbeelding is te zien waar de sloten en duikers zijn en de aan- en afvoerpunten voor dit peilgebied. In peilgebied 6 wordt het overtollig water afgevoerd naar peilgebied 7 via het gemaal aan de straat Noordeinde. Bij een watertekort zijn er twee inlaatpunten. Op deze punten kunnen watertekorten vanuit peilgebied 1 in peilgebied 6 worden aangevuld. De twee wegsloten langs de Harreweg is een belangrijke route voor het water. Daardoor stroomt het water van noord naar zuid en andersom.

Figuur 6 Waterstandsmetingen in peilgebied 6 bij peilschaal 216 913

Figuur 6 laat de metingen van de waterstanden in een grafiek zien. De meeste metingen vallen binnen de beheermarge. Dat is de marge waarbinnen Delfland probeert het waterpeil te houden. Dit lukt voor het grootste deel van de tijd. Maar er zijn ook afwijkingen naar boven en naar onder.

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren'[7] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

In de buurt van het gebied wordt de waterkwaliteit vanaf 2018 gemeten bij meetpunt OW216-008 (bij het Harkje Benthempad Schiedam):

- Stikstof: een gehalte van gemiddeld 2,1 mg/l. Het gehalte stikstof is hoger dan de norm van 1,8 mg/l.
- Fosfor: een gehalte van gemiddeld 0,47 mg/l. Het gehalte fosfaat is hoger dan de norm van 0,3 mg/l.
- Zuurstof: een gehalte schommelt tussen 1,4 en 18,5 mg/l

De gehalten stikstof, fosfaat en zuurstof zijn in de buurt van de Harreweg gemeten maar het water van dat meetpunt staat niet rechtsreeks in verbinding met het water van het peilbesluitgebied. Daarom kunnen we geen conclusies trekken uit de meetresultaten voor het peilbesluitgebied. In de zomer wordt wel water uit peilgebied 1 ingelaten en kan het water van peilgebied 6 beïnvloeden.

De bodem bestaat uit veen. Peilverlaging kan leiden tot veenafbraak, wat nutriënten vrijmaakt en het oppervlaktewater voedselrijk kan maken.

In peilgebied 1 zijn riooloverstorten aanwezig. In de zomer wordt water uit peilgebied 1 ingelaten. Dat water kan dan vervuild zijn met overstortwater. Maar het gebied ligt ver weg van dit inlaatpunt. Daarom is niet waarschijnlijk dat overstortwater een bron is van slechte waterkwaliteit in het gebied.

<u>Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'</u>

Het peilbesluitgebied wordt toegevoegd aan peilgebied 6. Dit peilgebied is niet een groot leefgebied voor vis en er is geen mogelijkheid voor vis om naar andere peilgebieden te zwemmen. Het peilgebied heeft wel verschillende dieptes die zowel voor overwintering als voor paaien en opgroeien geschikt kunnen zijn. Een flexibel waterpeil zou ideaal zijn voor de

[7] STOWA, 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', 6 juni 2014, rapportnummer 2014-19

natte ecologische zones. Maar dat is in dit peilgebied niet mogelijk vanwege wateroverlastknelpunten en mogelijk inklinking van veen.

Uitleg bij het peilbesluit van polder Berkel peilgebied 11, Wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit polder Berkel peilgebied 11, Wethouder Schipperstraat in Berkel en Rodenrijs

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 6
2.3 Wat wordt het nieuwe waterpeil? 7
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 8
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze? 8
3.2 Welke waterpeil is afgewogen? 10
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 11
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 11
Bijlage 1 Peilenkaart 12
Bijlage 2 meer informatie over de waterhuishouding 13

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van peilbesluit Berkel, peilgebied 11 verandert van 5,34 meter beneden NAP naar 5,42 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

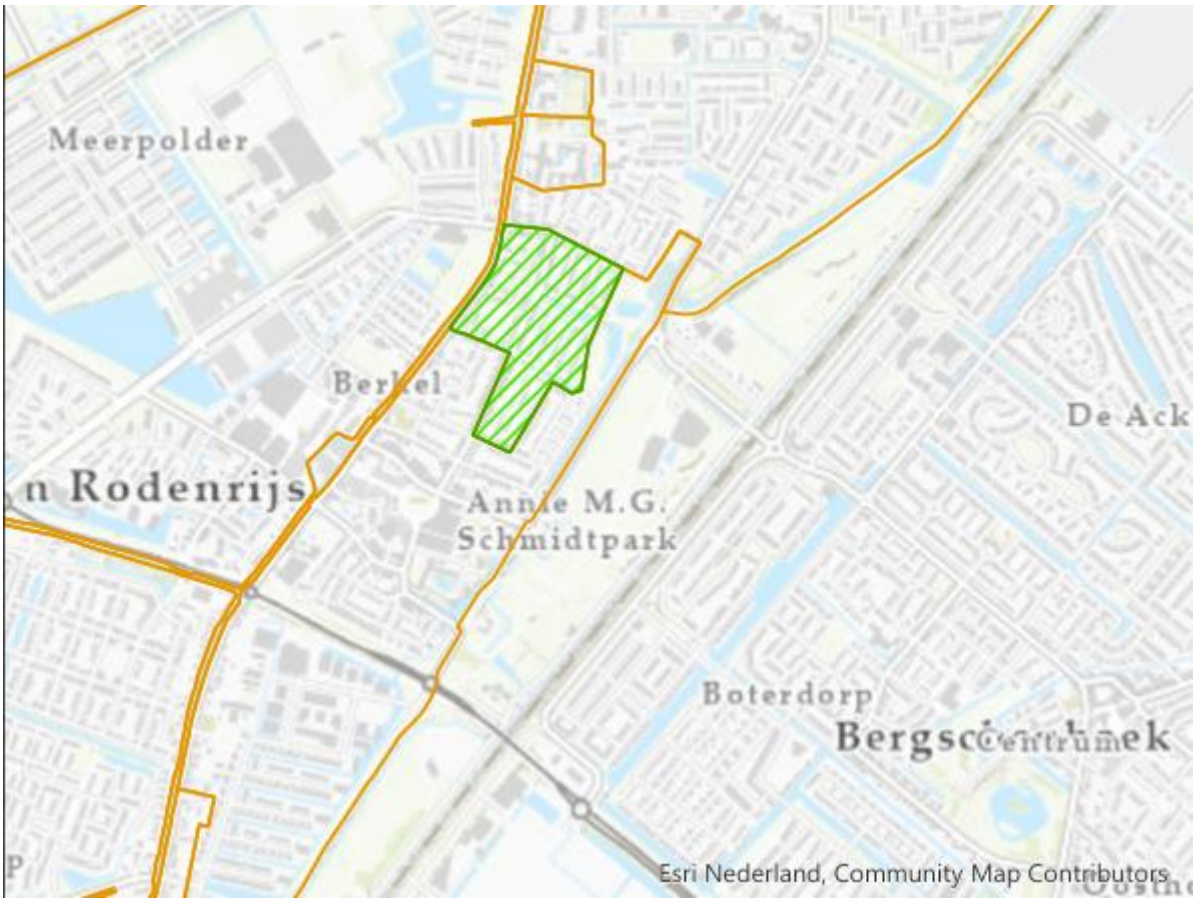
In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer'[1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

Het nieuwe peil komt op verzoek van de gemeente in twee waterpartijen waar Delfland het waterpeil al aanhoudt (nabij Swemcoperlaan en Coornwinderlaan). Het peilgebied wordt met 2 ha uitgebreid met de Wethouder Schipperstraat, maar er bevinden zich nabij deze straat geen sloten. De twee waterpartijen vormen samen peilgebied 11 van de Polder Berkel in gemeente Lansingerland. Het gebied is 9,9 ha groot.

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, juli 2017, Beleidsnota peilbeheer

Figuur 1 - Gebied waar het waterpeil verandert

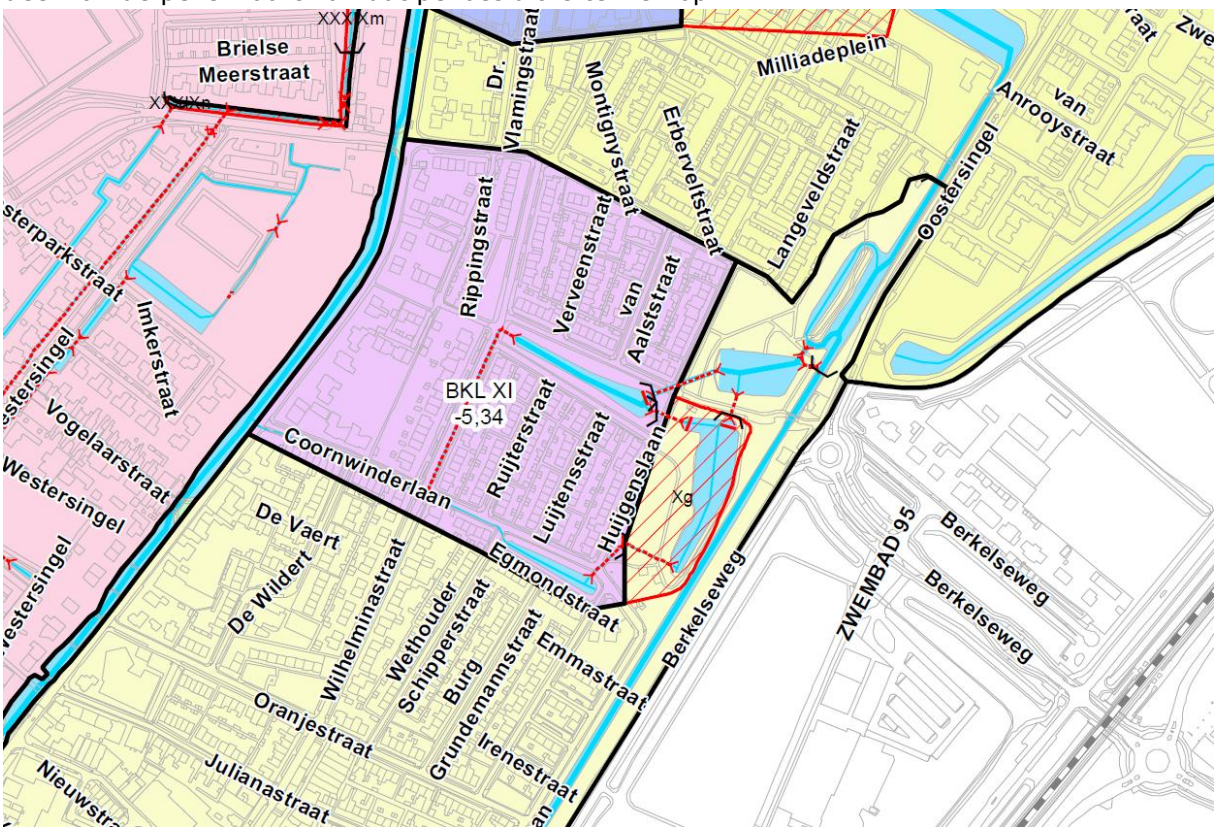
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude peil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil/ de nieuwe waterpeilen. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. De peilenkaart is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

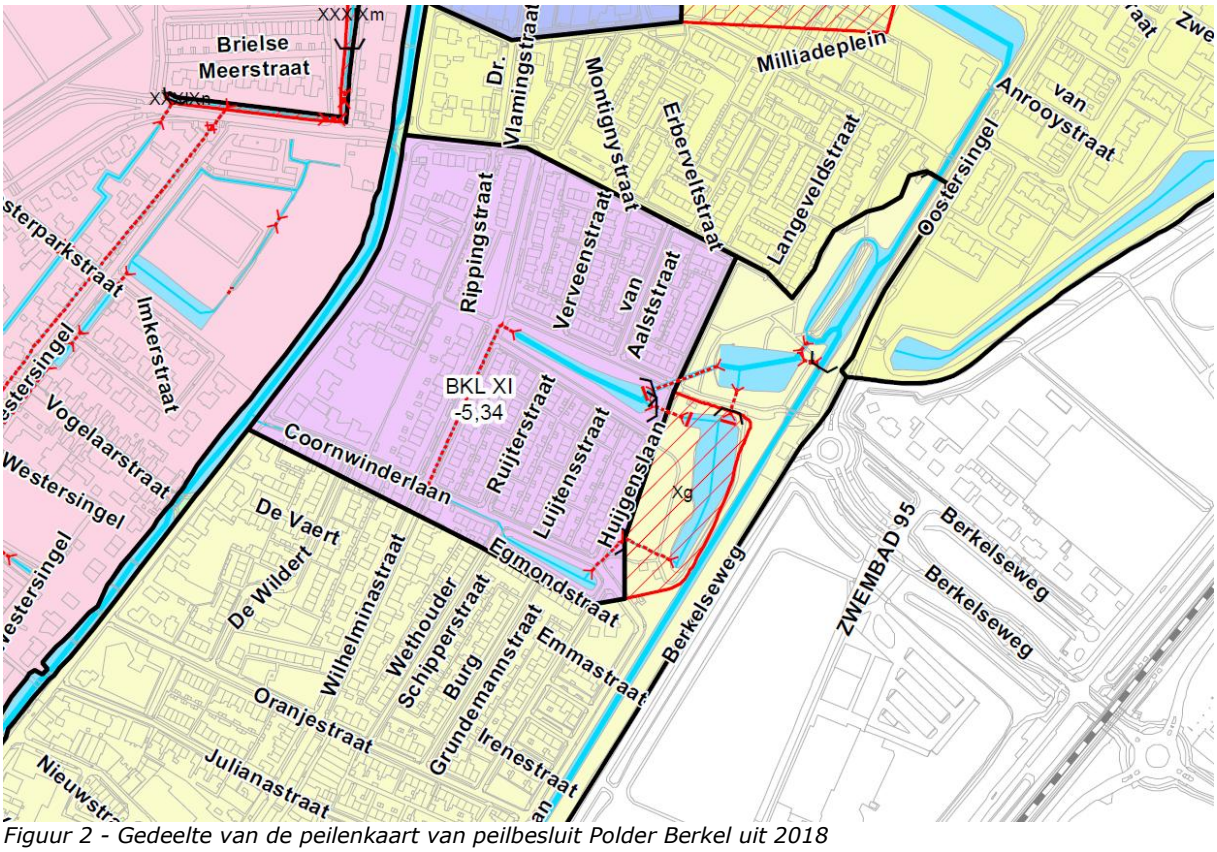
2.1 Wat was het oude waterpeil?

In 2018 is een waterpeil voor peilgebied 11 vastgesteld in het peilbesluit[2] Polder Berkel. Een deel van de peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op

*Figuur **2***. Voor dit peilgebied (BKL XI) is een vast waterpeil vastgesteld op 5,34 meter beneden NAP.

[2] Hoogheemraadschap van Delfland, 2018, Peilbesluit Polder Berkel

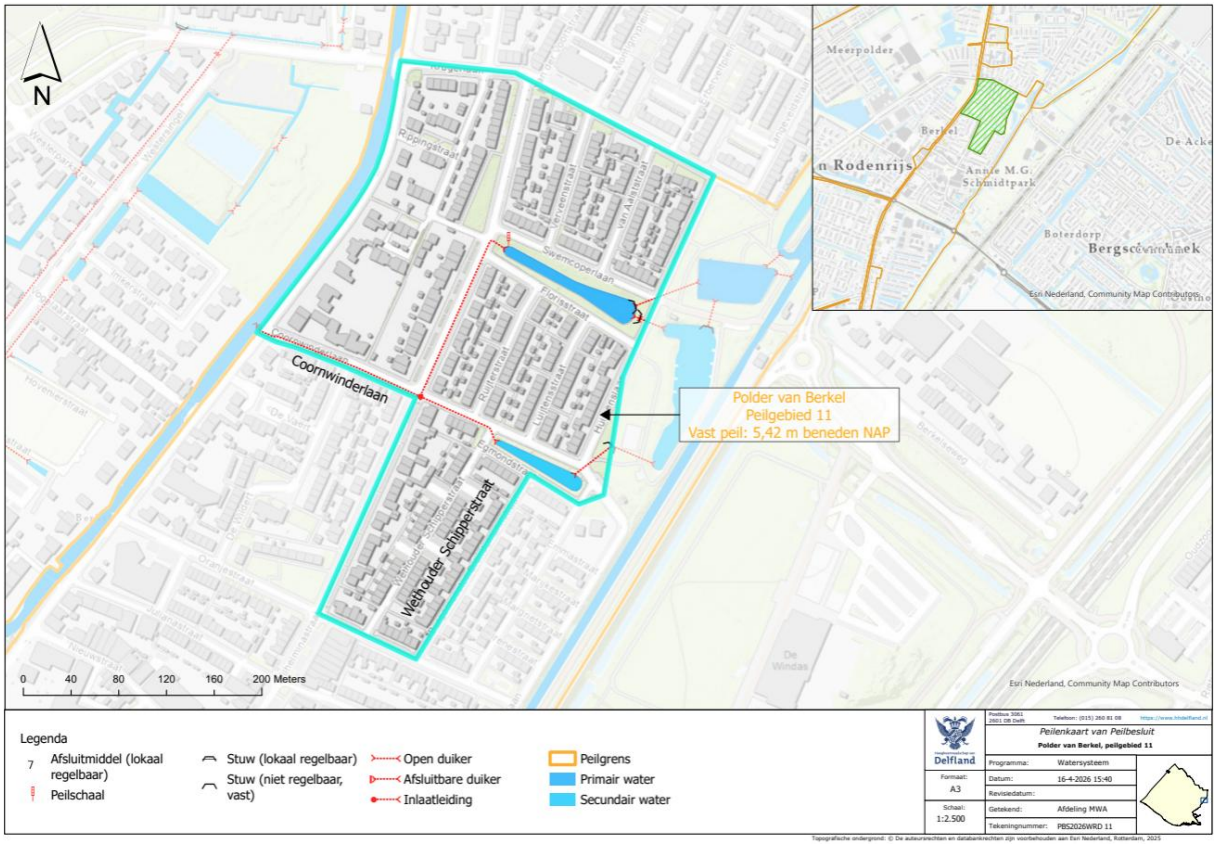
Figuur 2 - Gedeelte van de peilenkaart van peilbesluit Polder Berkel uit 2018

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

In peilgebied 11 voldoet het oude waterpeil niet meer, omdat bij dit peil de hemelwaterafvoeren niet goed kunnen afwateren op de singels. Dit betekent dat de hemelwaterafvoeren van de woningen direct afvoeren op de sloten. Hiervoor is het noodzakelijk dat het hemelwaterriool voldoende drooglegging heeft en onder vrij verval kan afvoeren op de sloot. Als het hemelwaterriool niet goed kan afwateren op de singel, kan dit zorgen voor wateroverlast. Hoewel er geen oppervlaktewater in de buurt van de Wethouder Schipperstraat is, is het wenselijk om de peilgrens te verleggen en het waterpeil te veranderen. Dit om de afvoer van hemelwaterafvoer te verbeteren.

2.3 Wat wordt het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 5,42 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil zorgt ervoor dat de hemelwaterafvoeren water kunnen afvoeren op de singels. De woningen in de buurt van singels bij de Egmondstraat, Swemcooperlaan en bij de Wethouder Schipperstraat. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op de peilenkaart in figuur 3 en bijlage 1.

Figuur 3 – waterkaart met gewijzigde begrenzing en gewijzigd waterpeil

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 5,42 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit wordt het waterpeil 0,08 meter lager.

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn geen maatregelen nodig.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in peilgebied 11 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer. Alle geïnventariseerde functies en belangen komen terug in de peilafweging.

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze?

Gebiedsfuncties

Het gebied is ingericht als stedelijk gebied. Hierbij past een vast waterpeil dat ruimte biedt voor voldoende drooglegging en bescherming van de funderingen. In dit geval is er sprake van een vast waterpeil dat voldoende drooglegging geeft aan woningen, plantsoenen en tuin.

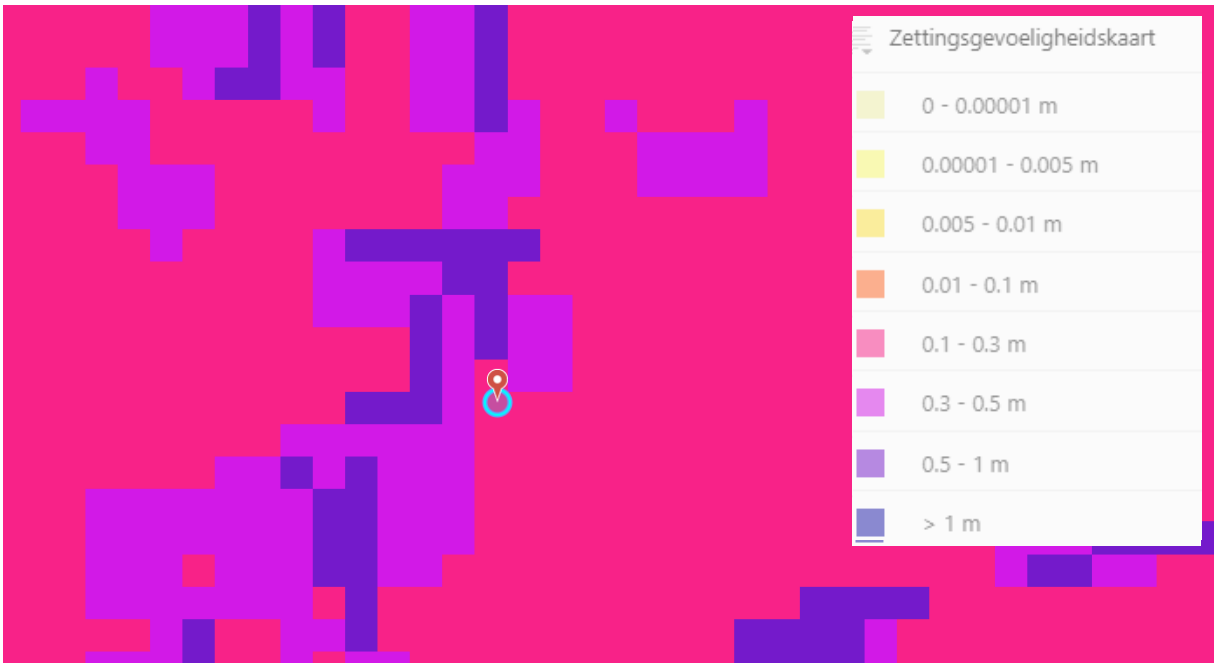
De woningen in peilgebied 11 zijn gebouwd aan het einde van de jaren ’50 en begin van de jaren ’60. De woningen zijn gebouwd op houten palen. Onbekend is of er betonnen oplangers gebruikt zijn. Betonnen oplangers zorgen ervoor dat de houten palen geheel onder het grondwater blijven en dat de houten palen niet kunnen rotten.

De funderingen van de woningen (vermoedelijk houten palen met oplangers) worden voldoende beschermd met het huidige waterpeil.

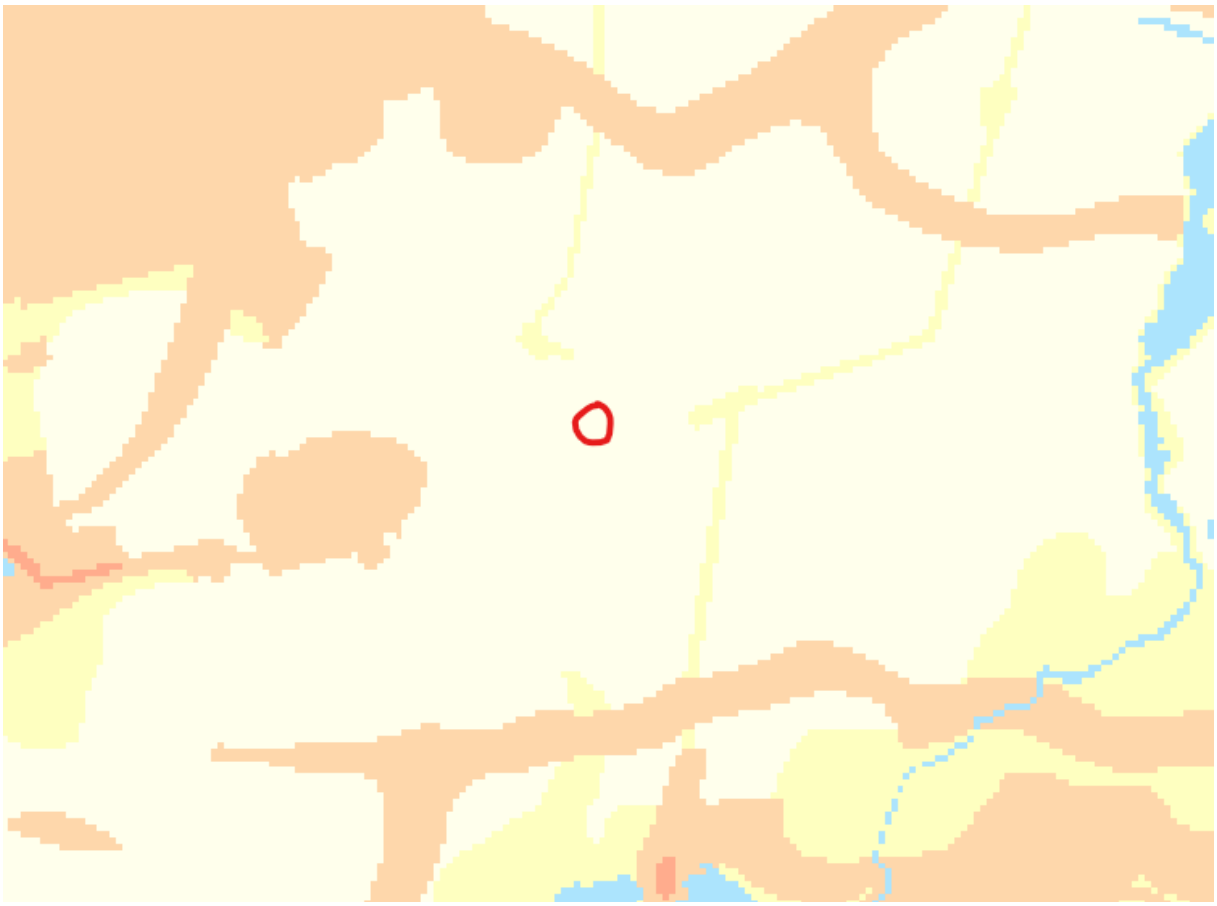
In de Wethouder Schipperstraat zijn woningen afgekoppeld. Dit betekent dat het hemelwater niet meer via het riool wordt afgevoerd, maar naar de waterpartij aan de Coornwinderlaan.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat uit leek-woudeerdgronden. Dit soort bodem bestaat voornamelijk uit klei en is niet/weinig gevoelig voor oxidatie, maar wel gevoelig voor zetting (zie figuur 4). Figuur 4 geeft de zettingsgevoeligheid weer. De grootste zettingsgevoeligheid (donkerpaars >1 m) is gedefinieerd wanneer er zich meer dan één meter veen in de bovenste vijf meter van de bodem bevindt. Als gevolg van de peilverlaging zal de zetting (vooral de eerste jaren) toenemen. Het is een gebied met zeer lage kans op archeologische resten (zie figuur 5). Het gevolg van de peilverlaging op de schade aan archeologische resten is zeer klein.

Figuur 4: zettingsgevoeligheidskaart (bron PZH: bodematlas)

Figuur 5: trefkans op archeologische resten (bron: Indicatieve Kaart Archeologische Waarden
Lichtgeel= zeer lage trefkans
Geel= lage trefkans
Oranje= middelhoge trefkans
De rode cirkel geeft de ligging van het peilgebied weer

Waterbelangen

Voor het bepalen van het waterpeil zijn voor Delfland de volgende waterbelangen belangrijk:

Voor het wijzigen van het waterpeil, hoeft Delfland geen waterstaatswerken (zoals de stuw) aan te passen. Het risico op wateroverlast neemt af, doordat de drooglegging wordt vergroot.

Het schouwpeil wordt ook verlaagd van 5,34 meter beneden NAP naar 5,42 meter beneden NAP. Dit heeft gevolgen voor objecten die moeten worden onderhouden ten opzichte van schouwpeil. Dit geldt bijvoorbeeld voor hoogteligging van duikers en de waterdiepte van watergangen. Door de peilverlaging moeten de watergangen eerder worden gebaggerd. De onderhoudsplichtigen (gemeente en hoogheemraadschap) zullen eerder moeten baggeren.

Waterhuishouding

Het gewijzigde peil heeft geen invloed op de wijze van wateraan- en afvoer.

Waterbelang waterkwaliteit en ecologie

Er is geen direct gevolg voor de waterkwaliteit als gevolg van de voorgestelde peilverlaging. Maar doordat de frequentie van riooloverstorten waarschijnlijk zal afnemen, zal de waterkwaliteit waarschijnlijk verbeteren.

3.2 Welke waterpeil is afgewogen?

Het waterpeil in het gebied wordt veranderd van 5,34 meter naar 5,42 meter beneden NAP. De stuw die het water afvoert kan niet lager worden ingesteld dan 5,42 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil zorg er voor dat hemelwater beter kan worden afgevoerd naar de sloten. Peilen tussen het huidige waterpeil en het voorgestelde waterpeil zij ook mogelijk. Bij een hoger waterpeil is de kans op droogteschade kleiner. Bij lagere waterpeilen is de kans op natschade kleiner.

Gevolgen voor gebiedsfuncties

Het nieuwe waterpeil levert geen/beperkt problemen op voor de nieuwe en bestaande gebiedsfuncties.

- Bestaande oude bebouwing

De (beperkte) peilverlaging zorgt voor een grotere drooglegging (verschil tussen slootpeil en maaiveld). De verwachting is dat de grotere drooglegging niet of nauwelijks leidt tot een grotere ontwatering (verschil tussen grondwaterpeil en maaiveld). De afstand van de singels tot de woningen is relatief groot, en de bodem is weinig waterdoorlatend. Aanvulling van het grondwater vanuit de singels is zeer klein ten opzichte van verdamping. Hoewel houten paalfunderingen gevoelig zijn voor schade als gevolg van peilverlaging (grondwaterstandsverlaging), is de verwachting dat de grondwaterstand niet of nauwelijks veranderd (vanwege de grondsoort en afstand tot de singels).

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert beperkt problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: door de (beperkte) peilverlaging zal, in de buurt van de singels, de ontwatering toenemen. Hierdoor is de kans op schade aan archeologische resten aanwezig. Er is een zeer lage trefkans op archeologische resten.
- Tegengaan bodemdaling: Nabij de singels heeft de peilverlaging effect op de grondwaterstand en bodemdaling. Het verwachte effect van de peilverlaging op de grondwaterstand is enkele meters (de groenstroken om de singels). Mogelijk verandert het grondwater ook onder wegen. Onder wegen ligt vaak zand. In zand reageert het grondwater snel op veranderingen in het waterpeil. Zand zakt echter nauwelijks in, waardoor bodemdaling daar bijna niet optreedt.

Gevolgen voor waterhuishoudkundige belangen

Het nieuwe waterpeil zorgt voor een betere afvoer van het hemelwater. Dit heeft een positief effect op de waterkwaliteit: doordat het schone hemelwater direct wordt afgevoerd naar de sloten, raakt het gemengde riool minder snel vol. Bij een te vol riool loost het riool vuil afvalwater op de sloot. Dit wordt een overstort genoemd. Overstorten hebben een slechte invloed op de waterkwaliteit. Het leidt tot een plotselinge stijging van de voedingsstoffen en dit leidt tot zuurstoftekort. Zuurstoftekort leidt vaak tot schade aan de natuur.

Ontwatering

Daarnaast wordt de ontwatering (verschil tussen de hoogte van het terrein en grondwaterpeil) vergroot. In stedelijk gebied zoals dit is de gemeente verantwoordelijk hiervoor. De ontwatering heeft mogelijk negatieve effecten zoals extra zetting van wegen en tuinen, en funderingsschade aan woningen op houten palen. De grondwaterstand wordt, vanwege de grote afstand tot de sloten, niet tot nauwelijks beïnvloed door het slootpeil. Nabij de sloten zijn de gevolgen van de peilverlaging groter.

Drooglegging

Tegelijkertijd wordt ook de drooglegging vergroot (verschil tussen de hoogte van het terrein en slootpeil). Hier is het hoogheemraadschap verantwoordelijk voor. Een grotere drooglegging verkleint de kans op wateroverlast.

3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Afvoer hemelwater

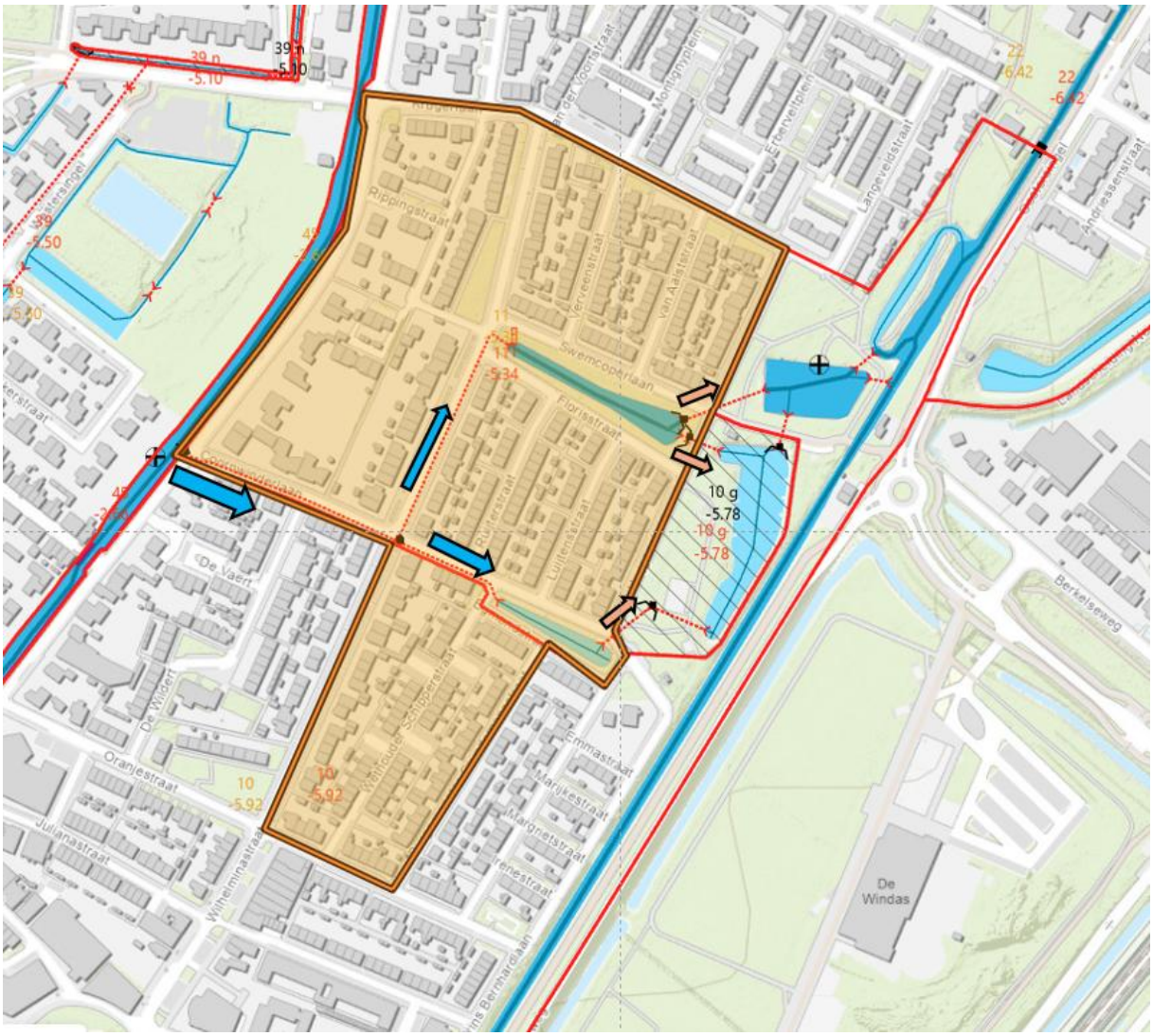
Het nieuwe waterpeil verbetert de mogelijkheden voor afwatering van het hemelwater op de sloot. Dit heeft een indirect positief effect op de waterkwaliteit.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit hebben we al contact gehad met de gemeente Lansingerland. De gemeente heeft het waterschap verzocht om het waterpeil te veranderen, om de afwatering van het schoonwater-riool te verbeteren.

Bijlage 1 Peilenkaart

Bijlage 2 meer informatie over de waterhuishouding

Figuur 7 – Kaart met de waterhuishouding (blauwe pijlen is aanvoer in peilgebied 11 en oranje peilen is afvoer uit peilgebied 11)

Via een inlaat vanuit de Noordeindsevaart wordt water in peilgebied 11 gelaten. Het water stroomt via duikers onder de Coorwinderlaan en de Wilhelminstraat door naar de waterpartijen aan de Swemcoperlaan en de Coorwinderlaan. Vanuit deze waterpartijen wordt water via stuwen naar de waterpartij aan de Huijgenslaan gelaten.

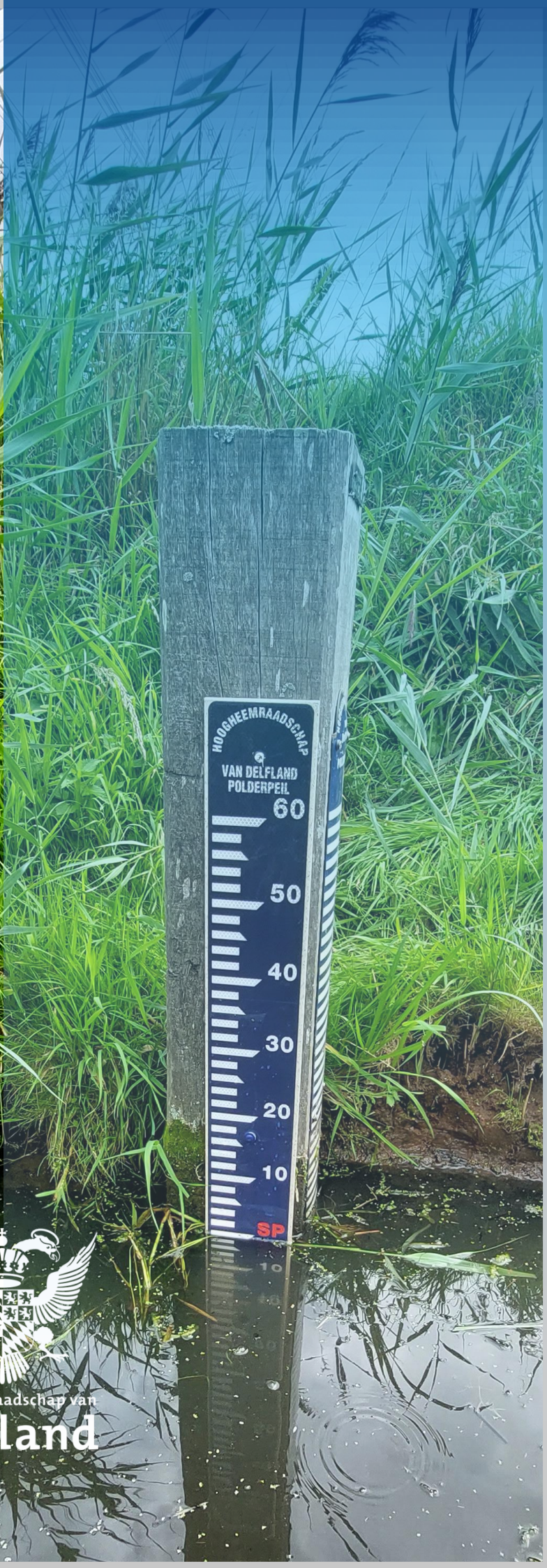
Gebied met afwijkend waterpeil

Ten oosten van peilgebied 11 ligt een gebied met afwijkend peil (gebiedje 10g). Het waterpeil wijkt hier af van het peilbesluit. Het waterpeil van dit gebied is niet vastgelegd in een peilbesluit. Volgens de beleidsnota Peilbeheer wil Delfland gebieden met afwijkende waterpeilen zoveel mogelijk opheffen. Het gebiedje krijgt dan hetzelfde waterpeil als de rest van het peilgebied. Maar het afwijkend waterpeil mag blijven als het gebied meer dan 10 cm hoger of lager is dan het omliggende peilgebied. Het gebied met afwijkend waterpeil 10g voldoet hieraan en mag daarom blijven bestaan.

Figuur 8 - Gebied met afwijkend waterpeil 10g (begrenzing = gele lijn)

Uitleg bij het peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw gedeelte peilgebied 44, bij Zuideindseweg 26 Delfgauw

Hoogheemraadschap van
Delfland

Uitleg bij het peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw gedeelte peilgebied 44, bij Zuideindseweg 26 Delfgauw

afdeling MWA, april 2026

Inhoud

1 Waar gaat dit peilbesluit over? 4
1.1 Wat is een peilbesluit? 4
1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan? 4
1.3 Wat staat er verder in deze toelichting? 5
2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe? 6
2.1 Wat was het oude waterpeil? 6
2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil? 7
2.3 Wat is het nieuwe waterpeil? 8
3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil? 9
3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze van peilgebied 44? 9
3.1.1 Gebiedsfuncties 9
3.1.2 Waterbelangen 11
3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen? 13
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op? 14
3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit? 14
Bijlage 1 Peilenkaart 15
Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding 16
Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie 18

1 Waar gaat dit peilbesluit over?

In dit document leggen we uit waarom het waterpeil van de Zuidpolder van Delfgauw, peilgebied 44, gedeelte bij Zuideindseweg 26 in Delfgauw, verandert van 2,14 meter beneden NAP naar 1,89 meter beneden NAP.

1.1 Wat is een peilbesluit?

Een peilbesluit is een officieel besluit van het waterschap. Hierin is het waterpeil vastgelegd van wateren zoals sloten, kanalen, plassen en vijvers. Het waterschap is verplicht om peilbesluiten op te stellen. En het waterschap moet zo goed mogelijk dat waterpeil volgens het peilbesluit handhaven.

In het beheergebied van Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden. Voor elk peilgebied is een waterpeil vastgelegd in een peilbesluit. Als een nieuw waterpeil nodig is, dan maakt Delfland een nieuw peilbesluit.

In de 'beleidsnota Peilbeheer' [1] heeft Delfland opgeschreven hoe peilbesluiten moeten worden opgesteld. Voor dit peilbesluit gebruiken we de regels uit deze beleidsnota.

1.2 Waar houden we het nieuwe waterpeil al aan?

We houden het nieuwe waterpeil aan in het zuidoostelijk gedeelte van peilgebied 44 van de Zuidpolder van Delfgauw in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Dit gebied ligt vlak bij de woning aan de Zuideindseweg nr. 26 in Delfgauw. Zie de oranje rechthoek bij onderstaand Figuur 1. Het gebied is 1600 vierkante meter (0,16 ha) groot.

Figuur 1 – Gebied waar het waterpeil verandert (GIS Delfland, 2026)

[1] Delfland, juli 2017. Beleidsnota peilbeheer: Beleid - Delfland

1.3 Wat staat er verder in deze toelichting?

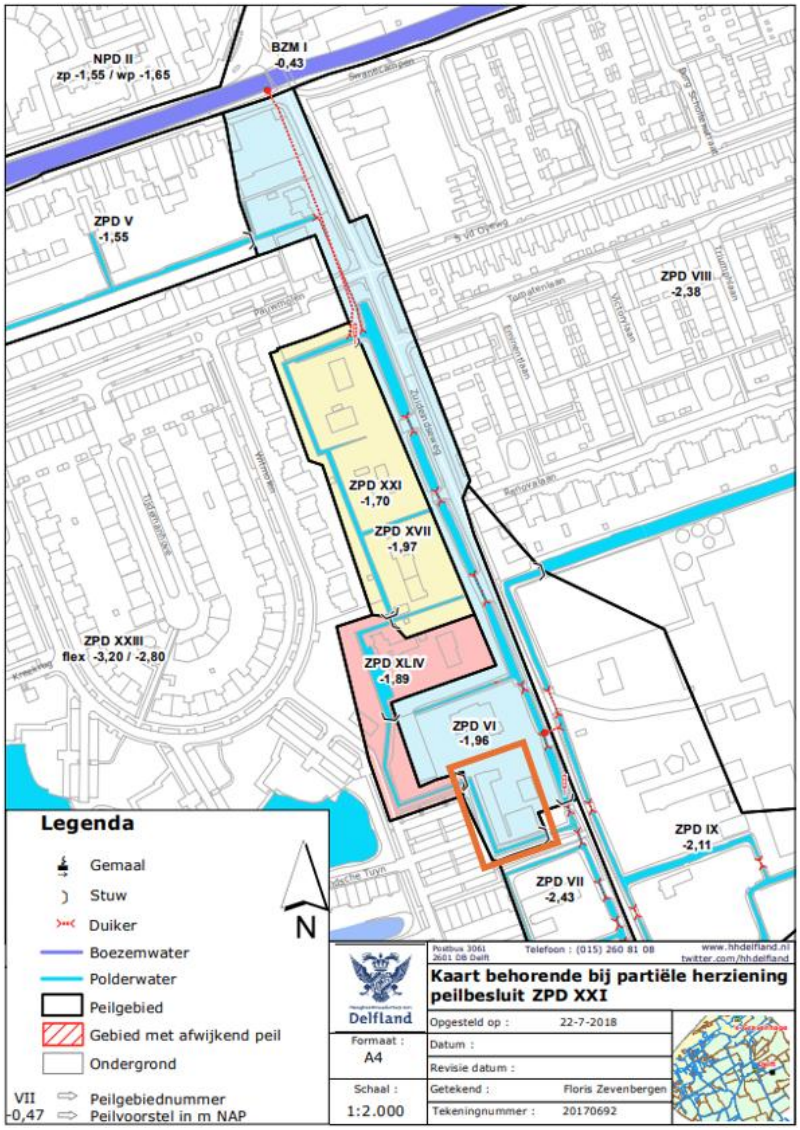
In hoofdstuk 2 leggen we uit wat het oude waterpeil was en wat het nieuwe waterpeil wordt. Ook leggen we uit welk probleem er is met het oude waterpeil. In hoofdstuk 3 leggen we uit waarom we kiezen voor het nieuwe waterpeil. Bij deze peilkeuze hoort een peilenkaart om de begrenzing van het peilgebied aan te geven. Zie de kaart in de bijlage Peilenkaart.

.

2 Wat is het oude waterpeil en wat wordt het nieuwe?

2.1 Wat was het oude waterpeil?

Peilgebied 44 hoort bij peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw dat in 2018 is vastgesteld [2]. De peilenkaart van dat peilbesluit is te zien op Figuur 2. De waterpeilen op de peilenkaart en in de toelichting bij het peilbesluit verschilden van elkaar. De waterpeilen uit de toelichting zijn overgenomen en gebruikt in de afgelopen jaren.

Figuur 2 – Peilenkaart van peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw uit 2018, met oranje rechthoek is het gebied aangegeven waar dit nieuwe peilbesluit (in 2026) over gaat

Zie bij onderstaand Tabel 1 de waterpeilen die zijn overgenomen. Peilgebied 44 (XLIV) heeft een waterpeil van 1,89 meter beneden NAP. Het gebied waar dit peilbesluit over gaat hoorde bij peilgebied 45 (XLV).

[2] Delfland, 2018. Peilbesluit Zuidpolder van Delfgauw

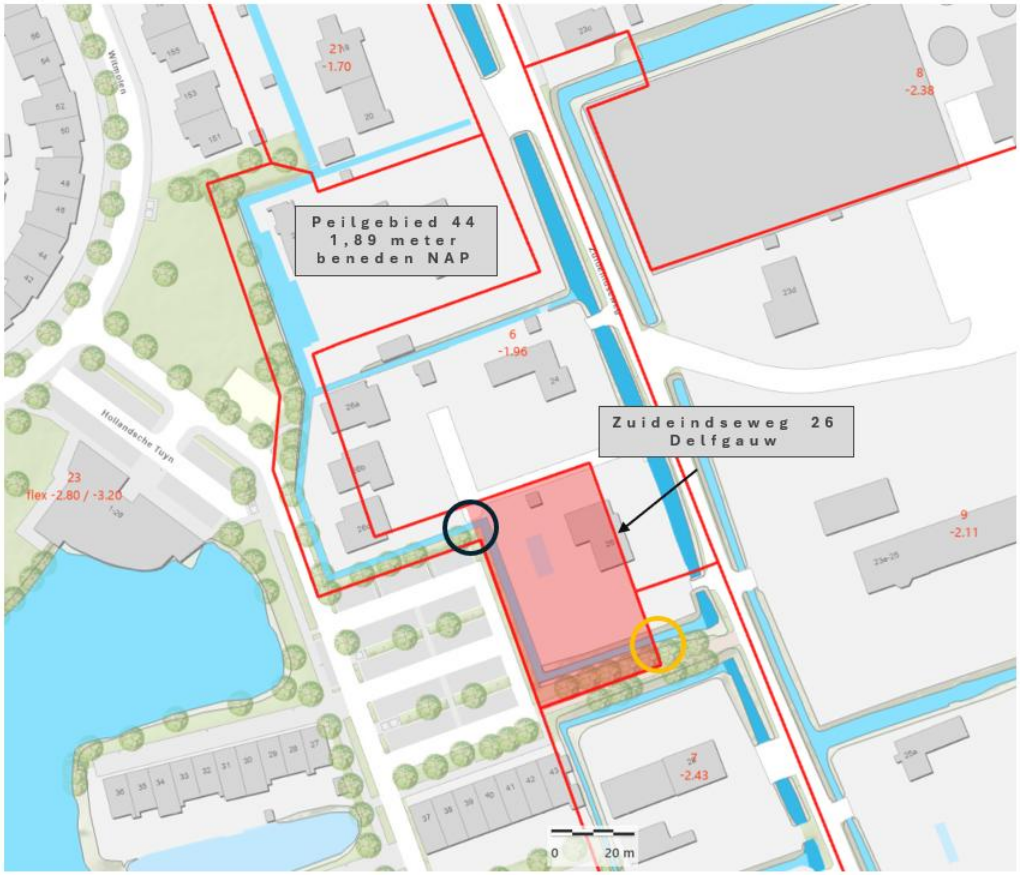
Code peilgebied		Voorstel peil partiële herziening	Schouwpeil	Peil vorige peilbesluit (2010)	Praktijkpeil	Wijziging t.o.v. vorige peilbesluit
nieuw	oud	m t.o.v. NAP				m
ZPD VI	ZPD XXI	-1,96	-1,96	-1,70	-1,96	- 0,26
ZPD XXI		-1,70	-1,70		-1,66	0
ZPD XLIV		-1,89	-1,89		-1,89	- 0,19
ZPD XLV		-2,14	-2,14		-2,14	- 0,44

Tabel 1 – Voorstel peilen toelichting peilbesluit 2018

2.2 Welk probleem is er met het oude waterpeil?

Zie onderstaand Figuur 3. Bij het rode gebied ten zuidoosten van peilgebied 44 klopt het oude waterpeil niet meer doordat er een stuw (zwarte cirkel) is verdwenen. Daardoor is er geen peilscheiding meer aanwezig, en zijn peilgebieden 44 en 45 in de praktijk één peilgebied geworden. De oude situatie zorgde voor meer peilgebieden en minder aanéénsluiting van het watersysteem. Bij het oude waterpeil van peilgebied 45 kunnen ook beschoeiingen en sloten droog komen te staan in peilgebied 44. De nieuwe situatie willen we overnemen in dit peilbesluit.

De nieuwe situatie is gezien door de gebiedsbeheerder van Delfland in mei 2024. Dit is toen via de mail gemeld bij het team binnen Delfland dat peilbesluiten voorbereidt. Om te voorkomen dat de sloten in peilgebied 44 droog vallen is de stuw van peilgebied 45 verhoogd. Daardoor kwamen de 2 peilgebieden op hetzelfde waterpeil te staan. De rode lijnen zijn de huidige grenzen van de peilgebieden. Het waterpeil in het rood gekleurde gebied verandert met dit peilbesluit.

Figuur 3 - Praktijksituatie peilgebied 44

Peilgebied 45 had in de oude situatie (voor 2024) een waterpeil van 2,14 meter beneden NAP. Dit was het peilgebied bij huidige woning Zuideindseweg nr. 26 in Delfgauw. Dit oude waterpeil is een probleem voor het gebied, aangezien het een te laag waterpeil is. De sloten in peilgebied 44 zijn daar niet diep genoeg voor.

Bij de oranje cirkel op Figuur 3 staat een stuw en wordt met een peilschaal de waterstand afgelezen. Daar is een gemiddeld waterpeil van 1,91 meter beneden NAP afgelezen. Daarmee ligt het waterpeil iets onder het vast te leggen waterpeil van 1,89 meter beneden NAP. Dit valt binnen de marges. Zie ook Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

2.3 Wat is het nieuwe waterpeil?

We kiezen voor een waterpeil van 1,89 meter beneden NAP. Het nieuwe waterpeil heeft positieve gevolgen en de risico's zijn acceptabel. Een uitleg over deze keuze staat in hoofdstuk 3. Het gebied met het nieuwe waterpeil is te zien op Figuur 3 en op de peilenkaart in Bijlage 1 Peilenkaart.

Schouwpeil

Voor controle van watergangen, onderhoud en vergunningen spreken we altijd één waterpeil af. Dat noemen we het schouwpeil. Het schouwpeil wordt 1,89 meter beneden NAP.

Peilverschillen

In vergelijking met het vorige peilbesluit uit 2018 wordt het waterpeil 0,25 meter hoger.

Maatregelen

Om het nieuwe waterpeil in te stellen zijn geen maatregelen nodig.

3 Waarom kiezen we voor het nieuwe waterpeil?

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het nieuwe waterpeil goed past bij het gebied. Het nieuwe waterpeil wordt gekozen door eerst uit te zoeken wat iedereen in het zuidoostelijk deel van peilgebied 44 wil. Zo kijken we naar functies van het gebied. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is nodig voor de landbouw, bebouwing of recreatie? En we kijken naar waterbelangen. Bijvoorbeeld: welk waterpeil is het beste voor dijken of voor waterkwaliteit?

Voor alle functies en waterbelangen moet in het peilbesluit een keuze gemaakt worden. We proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan alle belangen. Dit doen we volgens de regels van de beleidsnota Peilbeheer [1].

3.1 Waar houdt Delfland rekening mee bij de peilkeuze van peilgebied 44?

Bij de afweging voor het nieuwe waterpeil kijkt Delfland naar de functies en waterbelangen die in het gebied aanwezig zijn. Deze gebiedsfuncties en waterbelangen worden hieronder beschreven.

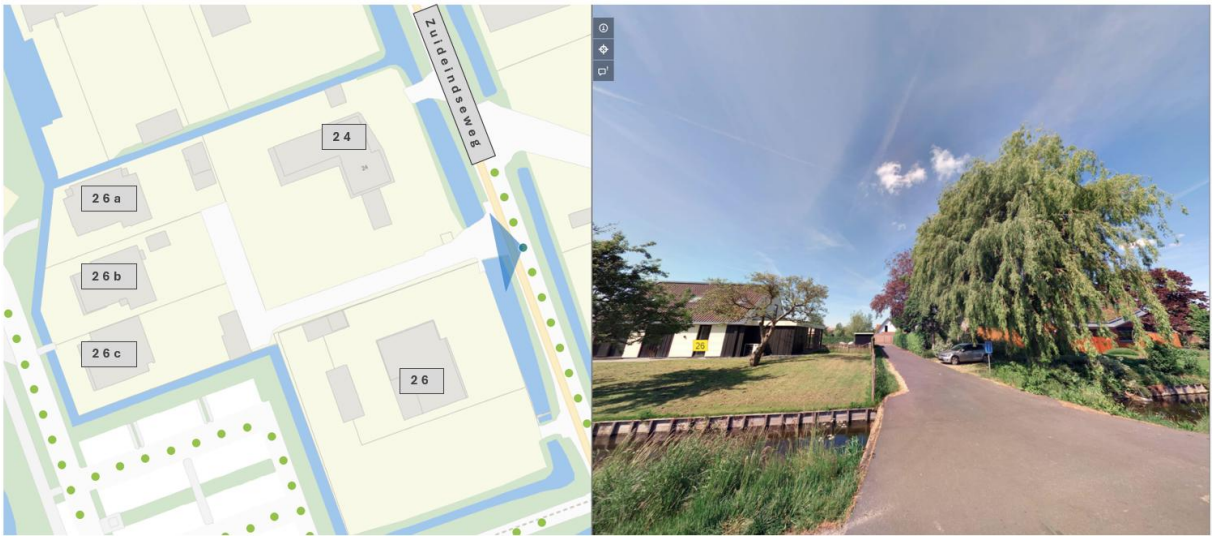
3.1.1 Gebiedsfuncties

Verschillende functies stellen andere eisen aan het waterpeil. De verschillende gebiedsfuncties bij dit peilbesluit worden hieronder beschreven.

Stedelijk gebied: bestaande bebouwing, drainage en infrastructuur

In het gebied bevindt zich een woning op adres Zuideindseweg 26 in Delfgauw. De drooglegging van de woning is bij het huidige waterpeil groter dan 80 centimeter. Drooglegging is het verschil tussen de hoogte van het waterpeil en de hoogte van het naastgelegen perceel. De huidige drooglegging maakt drainage en hemelwaterafvoer vanaf het perceel van de woning mogelijk.

Naast de woning op nr. 26 loopt een toegangsweg voor nieuwgebouwde (2021 tot 2023) woningen met nummers 26 a t/m c (zie onderstaand Figuur 4).

Figuur 4 – Links: kaartje met woningen aan Zuideindseweg. Rechts: toegangsweg woningen

In de beleidsnota peilbeheer [1] staat het volgende over deze gebiedsfuncties:

- Objecten langs het water: bij peilveranderingen worden de effecten op houten beschoeiingen, terrassen en tuinen onderzocht.
- Bebouwing en fundering: bij oudere gebouwen is het van belang dat fundering niet droogvalt, een te hoog waterpeil zou kunnen leiden tot wateroverlast.
- Infrastructuur: wegen moeten goed ontwatert kunnen worden.

Bij de woning op Zuideindseweg 26 in Delfgauw gaat het waterpeil ten opzichte van het vorige peilbesluit uit 2018 omhoog. We kijken daarbij of het praktijkpeil op de goede hoogte staat voor de beschoeiing. Daarnaast is de slootdiepte van belang, zodat sloten bij een bepaald waterpeil niet droogvallen en leiden tot bijvoorbeeld stankoverlast en vissterfte.

Bodem en archeologie

De bodem in het gebied bestaat voornamelijk uit klei [3]. Dit type grond is matig gevoelig voor bodemdaling. De geschatte bodemdaling in het gebied is 1,3 millimeter per jaar [4]. Er zijn in het gebied geen terreinen met archeologische waarde aanwezig. Wel is er een redelijk tot hoge kans op het vinden van archeologische sporen. Deze sporen kunnen aanwezig zijn op een bodemdiepte van 1 tot groter dan 5 meter [5]. Dieper in de bodem liggen archeologische sporen altijd onder water en worden op die manier behouden. Het waterpeil dat we kiezen in de peilbesluit heeft daar geen invloed op.

[3] Ministerie van VRO, 2025, Ondergrondgegevens | Broloket
[4] Stichting NCG, 2025. Bodemdalingskaart 2.0
[5] Atlas Cultuurhistorie, 2025, Atlas Cultuurhistorie

3.1.2 Waterbelangen

Voor het bepalen van het waterpeil zijn voor Delfland de volgende waterbelangen belangrijk: droge voeten, een betrouwbaar en aanééngesloten watersysteem, en waterkwaliteit, planten en dieren.

Droge voeten

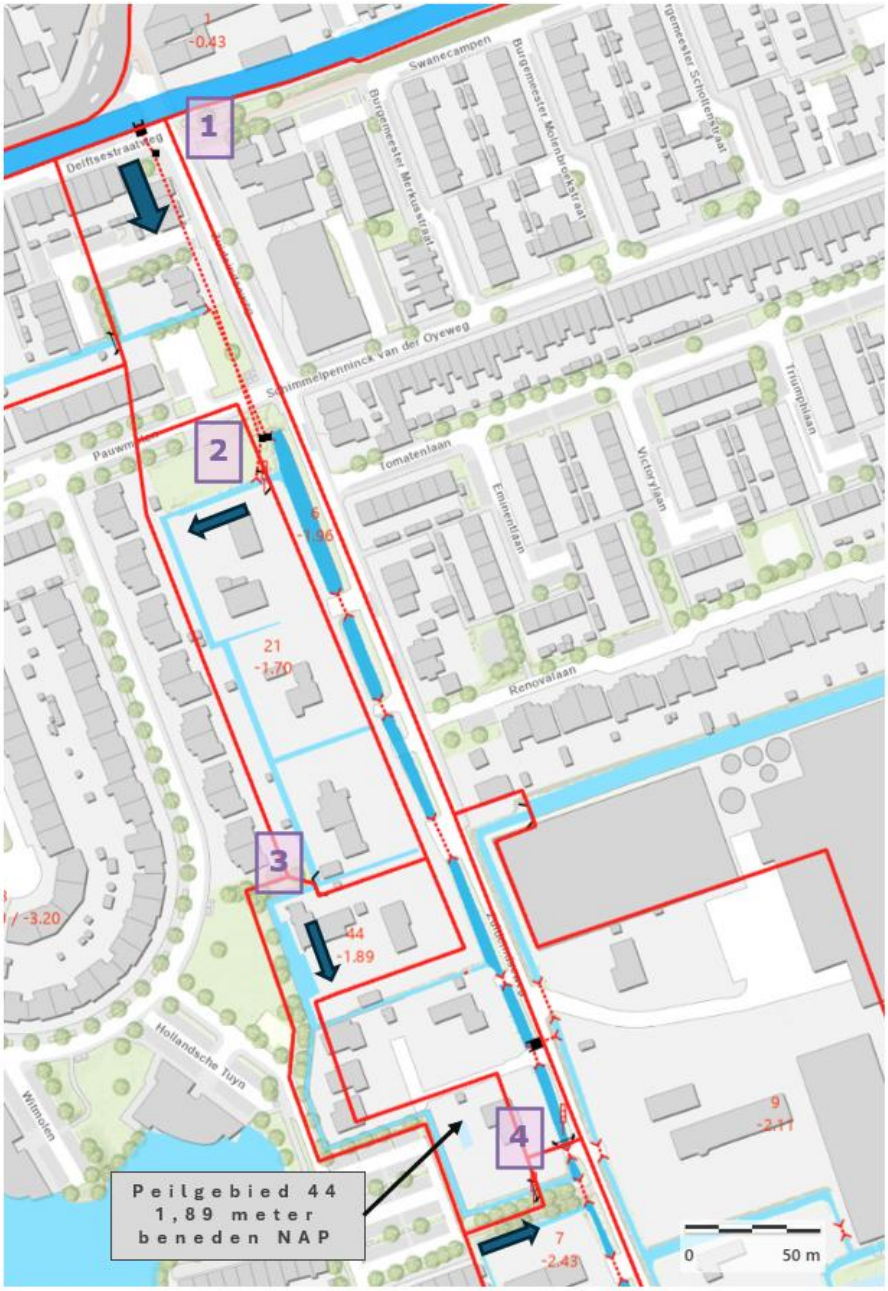
De beschoeiingen bij Zuideindseweg 26 en andere woningen in het peilgebied mogen niet te veel onder water staan. Zo lopen de terrassen en tuinen bij de woningen niet onder water, en kunnen ze nog afwateren op de sloten. Eventuele hemelwaterafvoer van de woningen zelf kan bij een niet te hoog waterpeil ook verzorgd worden. Zie de beschoeiing bij de tuin van woning aan Zuideindseweg 26 op Figuur 5 hieronder.

Figuur 5 – Huidige beschoeiing Zuideindseweg 26 in Delfgauw, datum foto: februari 2026

Betrouwbaar en aanééngesloten watersysteem

Bij een betrouwbaar en aanééngesloten watersysteem is het risico op wateroverlast kleiner. Er zijn dan minder peilgebieden en objecten die voor het juiste waterpeil moeten zorgen. Bij de objecten die het waterpeil regelen is het de bedoeling dat ze stevig zijn en lange tijd mee kunnen. Daarnaast moet de aan- en afvoer van water goed geregeld zijn. Zie het watersysteem voor het gebied bij dit peilbesluit op Figuur 6 hieronder. Een uitgebreide beschrijving van dit systeem is te vinden bij Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

Figuur 6 – Huidig watersysteem en stroomrichting water. De kunstwerken zijn aangegeven met nummers. De richting van waterstroming is aangegeven met donkerblauwe pijlen

Waterkwaliteit, planten en dieren

Voor de waterkwaliteit, planten en dieren is belangrijk dat: de gehaltes aan stoffen in het water niet te hoog zijn en vissen zich vrij kunnen verplaatsen.

In de Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie' is uitgelegd:

- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Er kunnen in dit gebied problemen voorkomen met de waterkwaliteit, doordat er een hoog stikstofgehalte in het water aanwezig is. Dit kan leiden tot overmatige groei van algen en kroos. Dat is negatief voor veel andere waterplanten, insecten, amfibieën en vissen.

3.2 Hoe is er rekening gehouden met verschillende belangen?

Volgens de beleidsnota peilbeheer [1] moeten we rekening houden met de gebiedsfuncties en de waterbelangen.

Deze peilafweging gaat over het gedeelte van peilgebied 44 bij Zuideindseweg 26 in Delfgauw. In het gebied is het waterpeil veranderd van 2,14 meter naar 1,89 meter beneden NAP. Dit is 25 centimeter hoger. En de waterhuishouding is daarbij aangepast. Het nieuwe waterpeil past goed bij de betreffende woning. Daarnaast wordt het watersysteem door het samenvoegen van twee peilgebieden meer aanééngesloten. Zie hieronder de verdere afweging waarom we voor een peil van 1,89 meter beneden NAP gekozen hebben.

Gevolgen voor de gebiedsfuncties

Bij het afwegen van het waterpeil is rekening gehouden met de woning van nr. 26 aan de Zuideindseweg. Met het peilbesluit wordt een hoger waterpeil vastgelegd. De drooglegging is naar verwachting ook met het nieuwe waterpeil nog voldoende voor het voorkomen van wateroverlast. Het nieuwe waterpeil is sinds mei 2024 de praktijksituatie. We hebben geen melding ontvangen van overlast. In de voorbereiding van dit peilbesluit wordt een brief verstuurd aan de bewoner(s).

Langs de tuin van de woning van nr. 26 aan de Zuideindseweg staan de beschoeiingen op de goede hoogte ten opzichte van het nieuwe waterpeil.

Gevolgen voor belang archeologie en het voorkomen van bodemdaling

Het nieuwe waterpeil levert geen problemen op voor de overige belangen:

- Archeologische resten in de bodem: de verhoging van het waterpeil zorgt er voor dat de eventuele archeologische resten minder boven het grondwaterpeil komen te liggen. Op die manier worden eventuele archeologische resten niet aangetast.
- Tegengaan bodemdaling: de bodem bestaat vooral uit klei en dat is niet erg gevoelig voor bodemdaling. De verhoging van het waterpeil verkleint deze gevoeligheid op bodemdaling verder.

Gevolgen voor waterbelangen

Het nieuwe waterpeil levert ook geen problemen op voor de waterhuishoudkundige belangen:

- Droge voeten: het huidige waterpeil staat op de goede hoogte ten opzichte van de beschoeiingen in het peilgebied. Zo lopen bij een vast peil de terrassen en tuinen niet onder water.
- Betrouwbaar en aanééngesloten watersysteem: door het toevoegen van peilgebied 45 aan peilgebied 44 wordt het watersysteem meer aanééngesloten. Dit vermindert het aantal peilgebieden.
- Waterkwaliteit: het nieuwe waterpeil verandert de waterkwaliteit bijna niet. Door het hogere waterpeil en diepere sloot wordt de waterkwaliteit lokaal iets verbetert [6]. Het inlaatwater bevat teveel stikstof, maar daar verandert dit peilbesluit niets aan.

[6] WUR: J.H. Boeyen; C.N. Beljaars; R. van Gerve, 1992. 'Vergroten van waterdiepte in sloten heeft een positief effect op de waterkwaliteit' Weblink

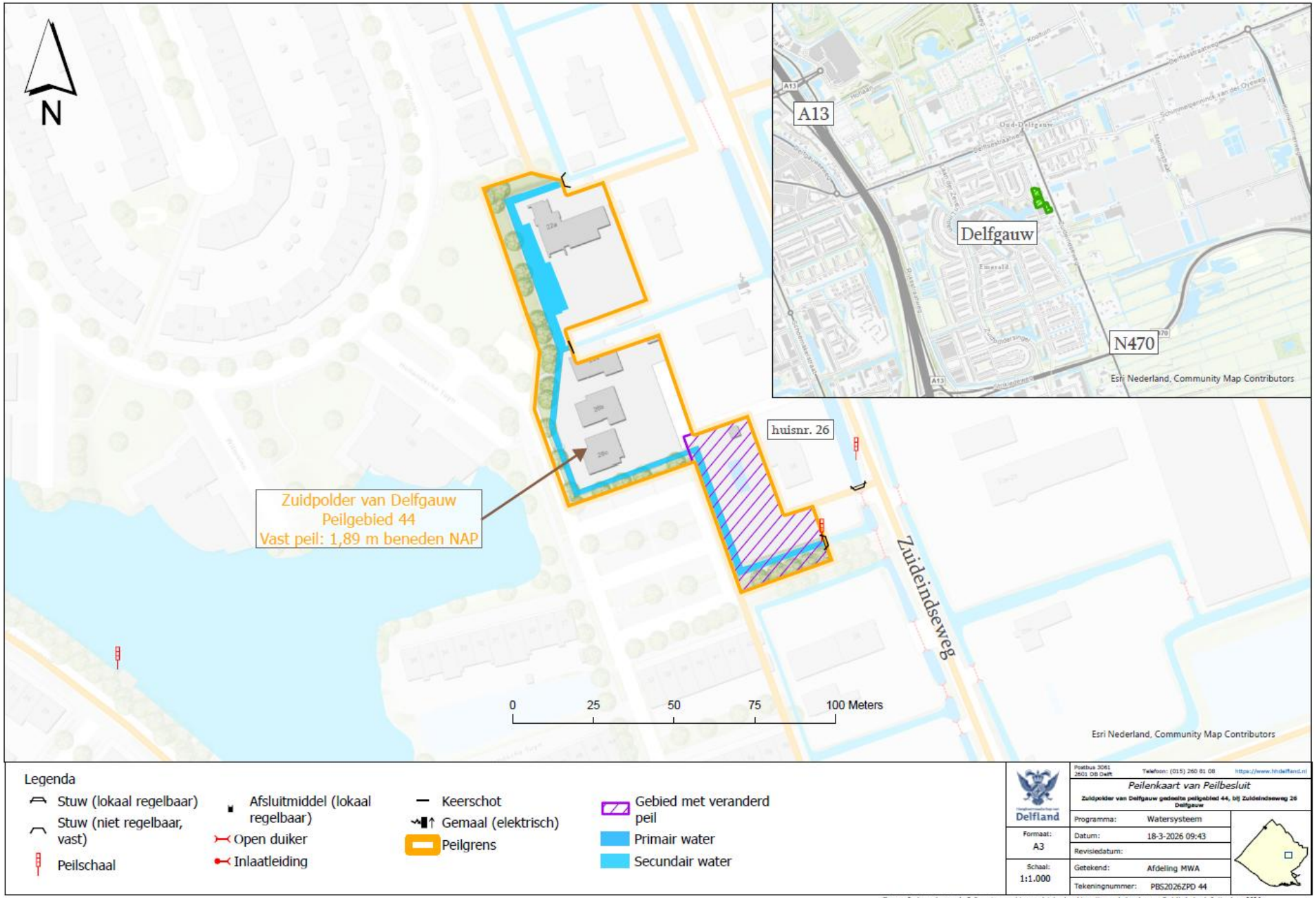
3.3 Lost het nieuwe waterpeil het probleem op?

Door het nieuwe waterpeil wordt het watersysteem meer aanééngesloten doordat er een peilgebied verdwijnt. Het peil past bij de functies en (water)belangen in het gebied.

3.4 Wie is betrokken bij het opstellen van dit peilbesluit?

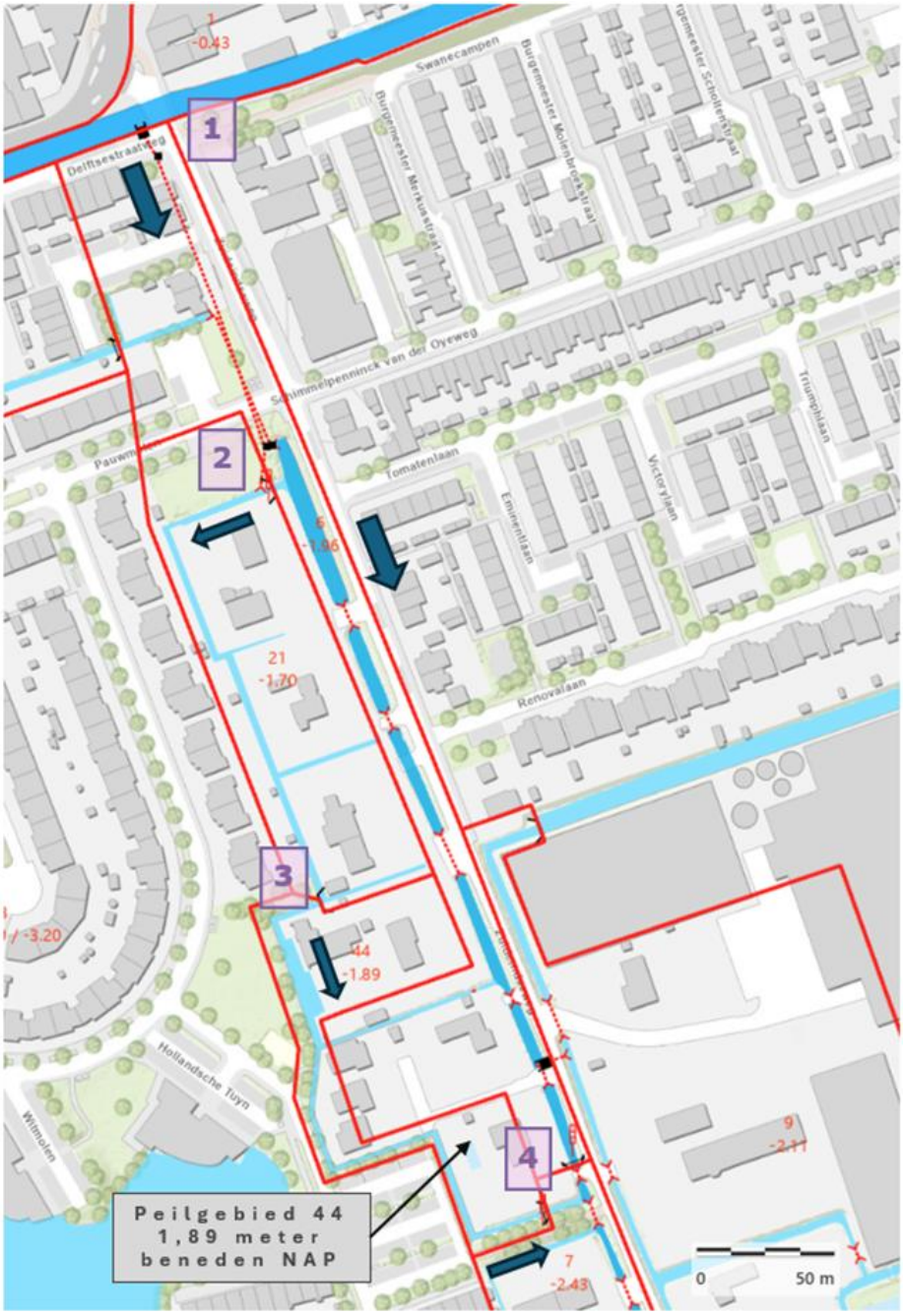
Als Delfland het waterpeil wil veranderen, kijken we eerst wie daarmee te maken krijgt. Dat kunnen burgers, agrariërs of organisaties zijn. Voor dit peilbesluit sturen we een brief met een voorstel voor het waterpeil aan de bewoners van Zuideindseweg 26 in Delfgauw.

Bijlage 1 Peilenkaart

Bijlage 2 Meer informatie over de waterhuishouding

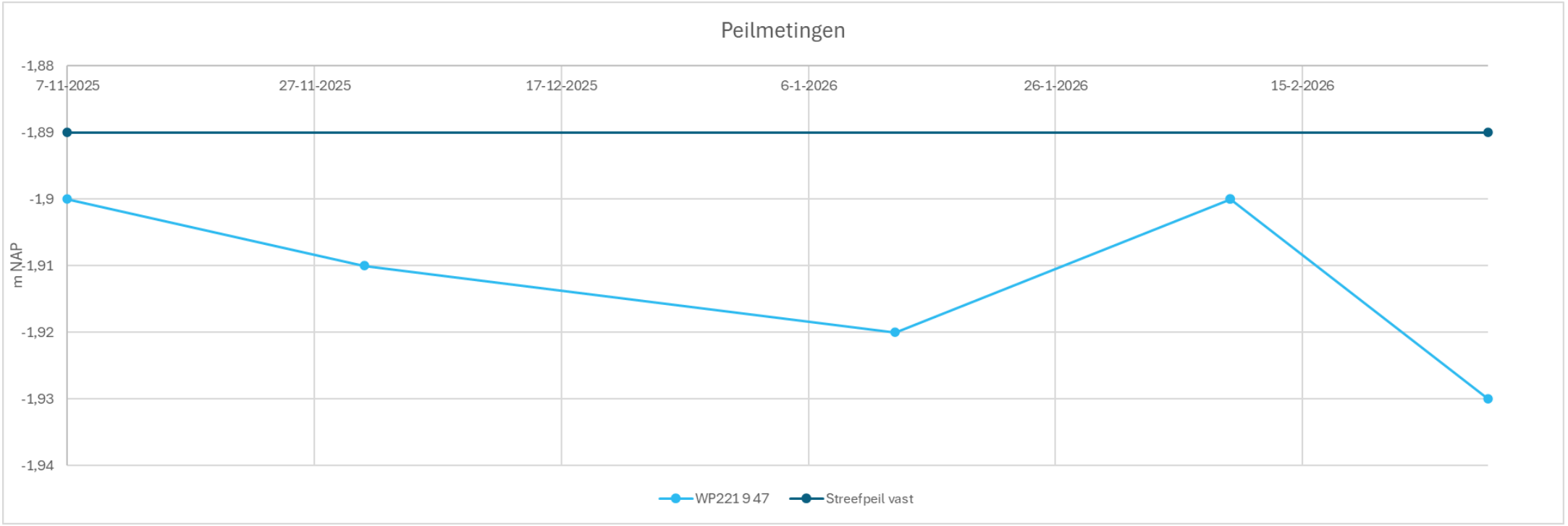
De werking van het watersysteem wordt in deze bijlage besproken.

Figuur 7 - Huidig watersysteem en stroomrichting water. De kunstwerken zijn aangegeven met nummers. De richting van waterstroming is aangegeven met donkerblauwe pijlen.

Zie bovenstaand Figuur 7. Peilgebied 44 wordt van water voorzien vanuit de Pijnackerse Vaart (inlaat bij nr. 1). Dit water komt via de stuw bij nr. 2 in peilgebied 21 terecht. Daar stroomt het via de stuw bij nr. 3 in peilgebied 44. Het water wordt van peilgebied 44 afgevoerd via de stuw bij nr. 4. De stuw bij nr. 4 is met de hand regelbaar en in verschillende hoogten in te stellen. Bij de stuw bij nr. 4 zit ook een peilschaal om de waterpeilen mee af te kunnen lezen.

Het waterpeil is afgelezen bij de peilschaal bij nr. 4 (Figuur 7). Zie deze afgelezen waterstanden op de grafiek bij Figuur 8 hieronder.

Figuur 8 - Peilmetingen

In de periode november 2025 t/m februari 2026 zijn waterpeilen van gemiddeld 1,91 meter beneden NAP afgelezen.

Bijlage 3 Meer informatie over waterkwaliteit en ecologie

Delfland moet zorgen voor schoon, gezond en levend water. Daarom is voor de keuze van het waterpeil gekeken naar de volgende punten:

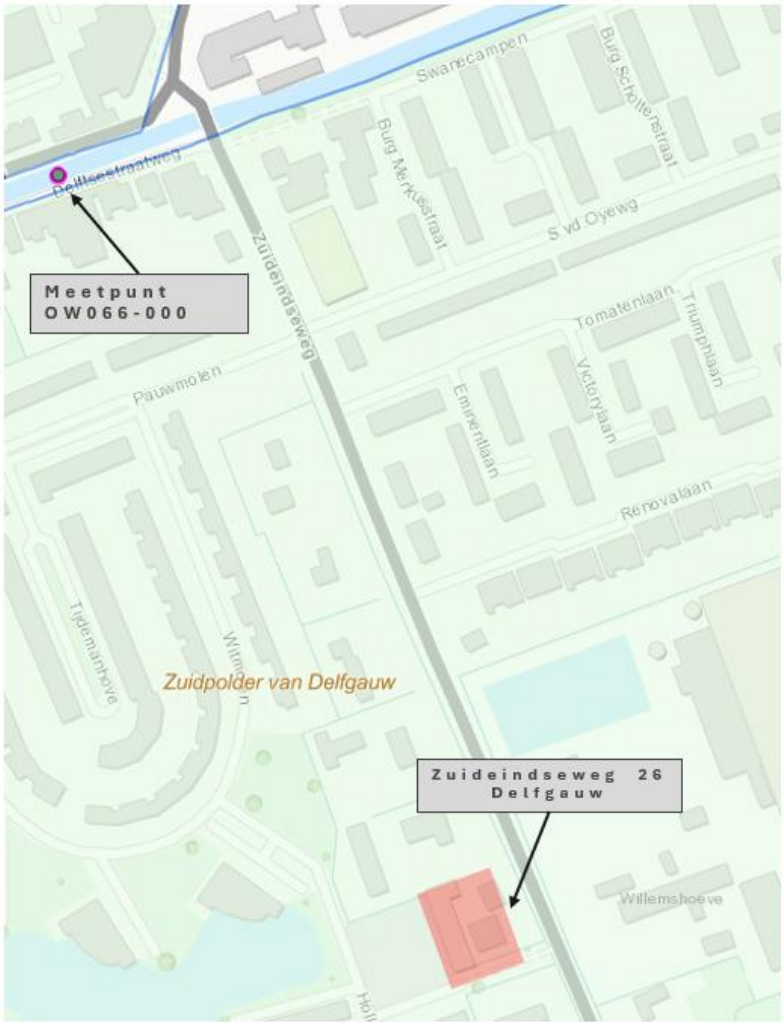
- of het water van goede of slechte kwaliteit is,
- of het goed of slecht gaat met waterplanten en waterdieren,
- wat de problemen zijn,
- of je met het waterpeil deze problemen kan verhelpen of verbeteren.

Om deze vragen te beantwoorden en oplossingen te verzinnen is de methode 'Ecologische Sleutelfactoren' [7] gemaakt. Er zijn negen ecologische sleutelfactoren. In dit gebied zijn de volgende 'ecologische sleutelfactoren' belangrijk:

- 'Productiviteit van het water' – dit gaat over stoffen die het water te voedselrijk maken
- 'Habitatgeschiktheid en verspreiding' – dit gaat over de geschiktheid van het gebied voor waterdieren om in het water te leven en om zich te verplaatsen.

<u>Ecologische sleutelfactor 'Productiviteit van het water'</u>

Het gebied wordt met inlaatwater voorzien vanuit de Pijnackerse Vaart. In het gebied zelf is geen meetpunt waar gehaltes van stoffen worden gemeten. In de buurt van het inlaatpunt is wel een meetpunt waar stoffen gehaltes worden gemeten. Zie onderstaand Figuur 9.

Figuur 9 - Meetpunt waterkwaliteit

[7] STOWA, 6 juni 2014. 'Ecologische Sleutelfactoren - begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen', rapportnummer 2014-19

De volgende stoffen zijn bij het meetpunt gemeten vanaf 2018 tot en met 2024:

- Stikstof: een gemiddeld gehalte van 3,01 milligram per liter. Dit ligt boven de norm van 1,80 milligram per liter.
- Fosfaat: een gemiddeld gehalte van 0,20 milligram per liter. Dit ligt onder de norm van 0,30 milligram per liter.
- Zuurstof: het gehalte schommelt rond 7,5 milligram per liter. Voor vissen is een zuurstofgehalte boven 7 milligram per liter gewenst [8].

Ecologische sleutelfactoren 'Habitatgeschiktheid en verspreiding'

De toevoeging van peilgebied 45 aan peilgebied 44 is een beetje gunstig voor vis. Het leefgebied wordt met een klein gedeelte vergroot. Het gaat om een kleine vergroting van leefgebied en er zijn weinig delen in het water die voor de vis belangrijk zijn in de levenscyclus.

[8] Betavak, 2025. 'Zuurstofgehalte bepalen'

Nota van beantwoording zienswijzen

Cluster Peilbesluiten 2026

Status: definitief
Datum: 24 september 2026

Inhoud

1 Inleiding **3**

1.1 Inspraakprocedure 3
1.2 Doel van de Nota van beantwoording 3

2 Overzicht binnengekomen zienswijze **3**

3 Behandeling zienswijze **4**

1. Inleiding

1.1 Inspraakprocedure

Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden heeft op 30 juni 2026 de ontwerp-peilbesluiten van onder andere 'Dijkpolder (Maasland), peilgebied 16, Dijkpolder (Maasland), peilgebied 17, Dijkpolder (Maasland), peilgebied 18' en 'Oude polder van Pijnacker, peilgebied 16 en polder Berkel, peilgebied 38' vastgesteld. Tevens zijn de ontwerp-peilbesluiten vrijgegeven voor de inspraakprocedure. De ontwerp-peilbesluiten hebben van 31 juli 2026 tot en met 11 september 2026 ter inzage gelegen.

1.2 Doel van de Nota van beantwoording

In deze Nota van beantwoording zijn de zienswijzen op twee ontwerp-peilbesluiten en de reactie van het Hoogheemraadschap van Delfland (Delfland) daarop gebundeld.

De zienswijzen hebben alleen geleid tot een tekstuele aanpassing van peilbesluiten ten opzichte van het ontwerp daarvan. Deze staan in 3 Behandeling zienswijze.

2. Overzicht binnengekomen zienswijzen

Zienswijze op de ontwerp-peilbesluiten 'Dijkpolder (Maasland), peilgebied 16; Dijkpolder (Maasland), peilgebied 17; Dijkpolder (Maasland), peilgebied 18'

Nr.	Datum verzending	Afzender	Kenmerk Delfland
1	1 augustus 2026	Dhr. F. Gerrets	DMS#2543396

Zienswijze op het ontwerp-peilbesluit 'Oude polder van Pijnacker, peilgebied 16 en polder Berkel, peilgebied 38'

Nr.	Datum verzending	Afzender	Kenmerk Delfland
2	24 augustus 2026	Dhr. R. Egas, Voorzitter Gebruikers Platform Groenzoom	DMS#2545286

3. Behandeling zienswijzen

In onderstaande tabellen zijn de vragen uit de zienswijzen per onderwerp uiteengezet. In de kolom daarnaast is de reactie van Delfland opgenomen. In de laatste kolom wordt aangegeven of de vraag aanleiding geeft tot een aanpassing van het peilbesluit.

De volledige zienswijze is als bijlage bij deze nota toegevoegd.

Zienswijze op de ontwerp-peilbesluiten 'Dijkpolder (Maasland), peilgebied 16; Dijkpolder (Maasland), peilgebied 17; Dijkpolder (Maasland), peilgebied 18'

Voorafgaand aan dit peilbesluit is er een gebiedsproces geweest. Dit proces heeft geleid tot een projectplan. Het projectplan heeft ter inzage gelegen. Er zijn op het projectplan geen zienswijzen met betrekking tot het peil ingediend. Wel heeft de bezwarencommissie op basis van de ingekomen zienswijzen bepaald dat eerst een peilbesluit moet worden vastgesteld, voordat de werkzaamheden uit het projectplan worden uitgevoerd. Na vaststelling van het peilbesluit kan het projectplan worden uitgevoerd.

Nr.	Onderwerp van de zienswijze	Reactie dijkgraaf en hoogheemraden	Aanpassing Peilbesluit?
1.	Ik ben het niet eens over hoe u tot deze nieuwe peilmaten bent gekomen, daar we nog altijd met vervuilde sloten zitten en er nu dus geen goede diepte te meten is, er zal mijn inziens eerst moeten worden gebaggerd.	De voorgestelde peilen zijn met de belanghebbenden afgestemd. De afspraken zijn in 2024 vastgelegd in projectplan 702077. Het peilbesluit is opgesteld op basis van dit projectplan. De watergangen moeten door de eigenaren op diepte worden onderhouden. Met dit peilbesluit wordt een waterpeil vastgesteld. In de legger staat hoe diep het water moet zijn ten opzichte van het vastgestelde waterpeil. Dit geeft meer duidelijkheid. De procedure van het peilbesluit staat los van het toezicht op baggeronderhoud.	Geen aanpassing
2.	Ook vind ik het zeer slordig dat wij in dit nieuwe besluit niet worden genoemd en worden meegenomen ik spreek hier over nummer 3a.	Op de peilenkaarten zijn de begrenzingen van de peilbesluiten aangegeven. Het betreffende adres valt binnen deze begrenzing. Naar aanleiding van de zienswijze zullen wij in de toelichting op de peilbesluiten de relevante huisnummers opnemen. Wij passen de tekst hierop aan.	Tekstuele aanpassing in de toelichting op het peilbesluit
3.	Wat mijn ook verbaast is dat ik op de tekeningen al zie dat de nieuwe sloot, die nog moet worden aangelegd er al op staat en ik daar zelf nog niets van heb mogen vernemen.	Het betreft een peilbesluit voor een nieuwe, nog te realiseren situatie, waarin aanpassingen in het gebied zijn gedaan om aanwezige knelpunten in het watersysteem op te lossen. Op de peilenkaart staat de nog te graven watergang aangegeven met de indicatie 'planvorming'. De watergang is onderdeel van het projectplan dat in overleg met de belanghebbenden is opgesteld. Dit is een openbaar document.	Geen aanpassing

4.	De afspraken die geruime tijd geleden zijn gemaakt worden ook niet nageleefd er is mij het een en ander toegezegd en dat is nog niet nagekomen.	De appellant refereert aan de afspraken die zijn gemaakt in het kader van het projectplan. Zoals boven deze tabel is aangegeven moet eerst het peilbesluit worden vastgesteld en kunnen daarna de werkzaamheden van het projectplan worden uitgevoerd. Daarmee wordt invulling gegeven aan de afspraken. Dit is met de appellant besproken in een gesprek op 23 september 2026 bij Delfland op kantoor.	Geen aanpassing
5.	Ook zijn er een aantal duikers en schotjes niet op de tekening meegenomen.	Dit heeft de appellant nader toegelicht in een gesprek op 23 september 2026 bij Delfland op kantoor. De appellant refereert aan schotjes en duikers die geen betrekking hebben op dit peilbesluit.	Geen aanpassing
6.	Stuw 10409192 in peilgebied 18 nog steeds niet in orde ik denk dat dit eerst moet worden gemaakt voordat men aan het nieuwe hoogte peil ingaat.	Er is een melding hierover binnengekomen bij Delfland. Hierop is geconstateerd dat het niet in orde was. Hierop is gehandhaafd. Er is een aanpassing gedaan, waardoor de stuw waterkerend is gemaakt. Deze stuw is van een particulier en zal na het nemen van het peilbesluit en na afronding van de werkzaamheden uit het projectplan door deze particulier op de juiste hoogte moeten worden gebracht.	Geen aanpassing
7.	Peilgebied 18 heeft toch ook een pomp om daar het waterpeil te regelen waarom wordt dit niet gebruikt.	Deze pomp is door een particulier neergezet, maar is na uitvoering van het projectplan niet meer nodig. Het gebied wordt dan van water voorzien via de duiker bij huisnummer 1.	Geen aanpassing
8.	Waarom worden er verschillende peil hoogtes aangehouden we zijn toch een gebied.	Dit is vanwege verschillende belangen en functies in het gebied. De belangenafweging is in de toelichting op het peilbesluit onderbouwd. De beleidsbasis is de beleidsnota Peilbeheer . De nieuwe peilgebieden krijgen verschillende waterpeilen, om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de verschillende belangen. Het maaiveld in de verschillende peilgebieden ligt op een ander niveau. Hierdoor is het niet mogelijk er één peilgebied van te maken.	Geen aanpassing
9.	Ik vindt ook niets terug over de vervuiling van de sloten en met name de toevoer sloot langs de snelweg A20. Waardoor de aanvoerpomp regelmatig vervuilt.	Het peilbesluit gaat ervan uit dat er voldoende aanvoer is om de peilgebieden op peil te kunnen houden. De peilgebieden zijn daarbij afhankelijk van wateraanvoer middels een pomp langs de snelweg A20. Het is bekend dat de pomp soms minder goed functioneert. Als een storing wordt geconstateerd, wordt die opgelost. Het minder functioneren van de pomp wordt niet	Geen aanpassing

		veroorzaakt door het volgroeien van de watergang. Ondanks het minder functioneren van de pomp is er altijd voldoende water geweest voor de peilgebieden.	
10.	Peilgebied 16 achter nummer 3 en 3a (3a daar spreken jullie niet over) liggen div duikers en over de sloot bruggetjes en aanplant begroeiing binnen 3 meter van de sloot, waardoor er niet goed kan worden schoongemaakt, ook daar lees ik niets van.	Deze opmerking betreft onderhoud en dat wordt niet geregeld via het peilbesluit. Jaarlijks controleert Delfland tijdens de schouw of sloten goed zijn onderhouden. Als sloten niet goed worden onderhouden, kan water minder goed doorstromen. Dat vergroot de kans op wateroverlast bij hevige regen en zorgt voor minder goede aanvoer van water in droge periodes. Als tijdens de herschouw blijkt dat het vereiste onderhoud nog niet is uitgevoerd, kan Delfland verdere maatregelen treffen om naleving van de onderhoudsplicht te bewerkstelligen.	Geen aanpassing

In bijlage 1 Is de zienswijze van [naam indiener] opgenomen

Zienswijze op het ontwerp-peilbesluit 'Oude polder van Pijnacker, peilgebied 16 en polder Berkel, peilgebied 38'

Nr.	Onderwerp van de zienswijze	Reactie dijkgraaf en hoogheemraden	Aanpassing peilbesluit
1.	Echter wat ons opvalt is dat uw peilbesluit voor peilgebied 16 voor een drietal percelen aan de Molenlaan afwijkt van de hoofdlijnen voor toekomstgericht peilbeheer door een te laag vast peil te handhaven. Hierdoor ontstaat een enclave in ons Groenzoomgebied en dus een verstoring van integraal peilbeheer: ➢ de oppervlakte van de drie percelen kan niet bijdragen aan het vasthouden van regenwater in de periode 1 januari tot 1 mei ➢ door kwel verliest de Groenzoom goed water aan deze enclave ➢ de enclave heeft geen agrarische functie ➢ de eigenaar - een veehandelaar - heeft in een onteigeningsprocedure voor de rechtbank benadrukt dat hij zijn eigen schaapjes daar wil laten grazen en dus niet andermans schapen via Groenzoombeheer.	De percelen waarover het in de zienswijze gaat, liggen buiten het gebied dat voor natuur is ingericht en hebben nu een landbouwkundig grondgebruik. Als deze percelen voor natuur zouden worden ingericht en de benodigde waterhuishoudkundige maatregelen zouden worden uitgevoerd dan kunnen ze aan het peilgebied 16 worden toegevoegd. Delfland kan niet via het peilbesluit het grondgebruik aanpassen. Zonder de toevoeging van deze drie percelen kan het water in de Groenzoom goed worden vastgehouden en lekt er een verwaarloosbare hoeveelheid weg. De drie percelen zijn dus niet belangrijk voor het halen van de doelen die m.b.t. het nieuwe peilbeheer kunnen worden gehaald in peilgebied 16.	Geen aanpassing

In bijlage 2 is de zienswijze van Gebruikers Platform Groenzoom opgenomen

Bijlage 1: zienswijze van [naam indiener] opgenomen

[naam indiener]
[adresgegevens]

Hoogheemraadschap van Delfland
t.a.v het college van dijkgraaf en hoogheemraden
Postbus 3061
2601DB Delft

Maasland 01-08-2026

Betreft Zienswijze

Hoogheemraadschap van Delfland –kennisgeving terinzagelegging Ontwerp-peilbesluit Dijkpolder (Maasland) peilgebied 16, Klein Huis te Velde achter nummer 3 en toegangsweg

Geachte heer, mevrouw

Op 16-07-2026 ontving ik van u het voorgenomen besluit over de nieuwe peilbesluiten (16, 17 en 18) voor klein huis te velde. Hierbij ontvangt u mijn zienswijze tegen deze peilbesluiten.

- Ik ben het niet eens over hoe u tot deze nieuwe peilmaten bent gekomen, daar we nog altijd met vervuilde sloten zitten en er nu dus geen goede diepte te meten is, er zal mijn inziens eerst moeten worden gebaggerd.
- Ook vind ik het zeer slordig dat wij in dit nieuwe besluit niet worden genoemd en worden meegenomen ik spreek hier over nummer 3a.
- Wat mijn ook verbaast is dat ik op de tekeningen al zie dat de nieuwe sloot, die nog moet worden aangelegd er al op staat en ik daar zelf nog niets van heb mogen vernemen.
- De afspraken die geruime tijd geleden zijn gemaakt worden ook niet na geleefd er is mij het een en ander toegezegd en dat is nog niet nagekomen.
- Ook zijn er een aantal duikers en schotjes niet op de tekening meegenomen.
- Stuw 10409192 in peilgebied 18 nog steeds niet in orde ik denk dat dit eerst moet worden gemaakt voordat men aan het nieuwe hoogte peil ingaat.
- Peilgebied 18 heeft toch ook een pomp om daar het waterpeil te regelen waarom wordt dit niet gebruikt.
- Waarom worden er verschillende peil hoogtes aangehouden we zijn toch een gebied.
- Ik vindt ook niets terug over de vervuiling van de sloten en met name de toevoer sloot langs de snelweg A20. Waardoor de aanvoerpomp regelmatig vervuilt.
- Peilgebied 16 achter nummer 3 en 3a (3a daar spreken jullie niet over) liggen div duikers en over de sloot bruggetjes en aanplant begroeing binnen 3 meter van de sloot, waardoor er niet goed kan worden schoongemaakt, ook daaar lees ik niets van.

Dus al met al een peilbesluit waar weer niet goed over nagedacht is.

Daarom wil ik u vragen om nogeens goed naar deze peilbesluiten te kijken, dit omdat ik mijn twijfels heb over de nu gekozen peilen.
Ik wil ook graag mijn bevindingen mondeling komen toelichten zodat dan het een en ander goed doorgenomen kan worden.
Wilt u mij de ontvangst van deze zienswijze bevestigen.

Mvg [naam indiener]

Bijlage 2: zienswijze van Platform voor de Groenzoom opgenomen

Hoogheemraadschap van Delfland
t.a.v. het college van dijkgraaf en hoogheemraden
Postbus 3061
2601 DB Delf

Berkel en Rodenrijs, 24 augustus 2026.

Betreft: Zienswijze over het ontwerp Peilbesluit Oude polder van Pijnacker, peilgebied 16 en Peilbesluit polder Berkel, peilgebied 38

Geacht college,

Ons Platform voor de Groenzoom heeft met interesse genoemde peilbesluiten gelezen. In dit voorjaar en zomer van 2026 zal iedere Nederlander begrijpen dat het sparen van schoon zoet water voor mens, plant en dier een krachtige aanpak vereist. Gezien de zeer matige kwaliteit van ons boezemwater versterkt dat de noodzaak om in Delfland geïntegreerd en samenhangend kwantiteit én kwaliteit aan te pakken.

In grote lijnen stemmen wij in met de aanpassingen van het flexibel peil en het samenvoegen van beide polders in een gezamenlijk peilbesluit.

Echter wat ons opvalt is dat uw peilbesluit voor peilgebied 16 voor een drietal percelen aan de Molenlaan afwijkt van de hoofdlijnen voor toekomstgericht peilbeheer door een te laag vast peil te handhaven. Hierdoor ontstaat een enclave in ons Groenzoomgebied en dus een verstoring van integraal peilbeheer:

- de oppervlakte van de drie percelen kan niet bijdragen aan het vasthouden van regenwater in de periode 1 januari tot 1 mei
- door kwel verliest de Groenzoom goed water aan deze enclave
- de enclave heeft geen agrarische functie
- de eigenaar - een veehandelaar - heeft in een onteigeningsprocedure voor de rechtbank benadrukt dat hij zijn eigen schaapjes daar wil laten grazen en dus niet andermans schapen via Groenzoombeheer

We verzoeken u deze enclave waterhuishoudkundig te slechten en dus op te nemen in de integrale peilaanpak van beide polders.

Gezien deze droge zomer, de slechte vooruitzichten door sterke klimaatverandering en uw actieve maatregelen om zoet water in Delfland te bufferen, denken wij na over aanvullende mogelijkheden om in de zomer kwalitatief goed zoet water te bufferen in ons gebied en uw FES-buffer. Gezien het grote belang van een goede waterkwaliteit voor ons natuur- en recreatiegebied voelen wij ons dus actief betrokken bij de gewenste verbetering van de waterkwaliteit in de Groenzoom.
Verbeteringsplannen willen wij daarom graag met u bespreken.

Met vriendelijke Groet,

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3703
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.a.14
Titel	Koop - Strategie Zoetwater: besluitvorming herziene versie strategie

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Pfo Manita Koop	5 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

Het college besluit:
De verenigde vergadering te verzoeken:
De Strategie Zoetwater Delfland, ons kenmerk DMS 2458507, vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Strategie Zoetwater: besluitvorming op herziene versie
Versienummer	-
Dossiernummer	3703
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:

De verenigde vergadering te verzoeken:

De Strategie Zoetwater Delfland, ons kenmerk DMS 2458507, vast te stellen.

2) Aanleiding

Afgelopen 11 november 2025 is de concept-Strategie Zoetwater in de Cie WKK aangehouden, met als reden dat:
- De Cie wil meer betrokken worden bij het proces;
- De mogelijkheden en de wenselijkheid van toelaten van verzilting in beeld wordt gebracht;
- Een uitvoeringagenda bij de strategie ter kennisname wordt gevoegd met de organisatorische en financiële impact.

In de voorliggende (concept) herziene Strategie Zoetwater (bijlage 1) zijn de volgende punten aangepast:
- Opmerkingen Cie WKK van 11 november 2025 zijn verwerkt;
- De resultaten van het verziltingsonderzoek en onderzoeksprogramma Brielse Meer zijn verwerkt;
- Daarnaast is een eerste versie van een uitvoeringsagenda opgesteld (bijlage 2).

En naar aanleiding van de droogtesituatie in de zomer van 2026 zijn aanvullende aanpassingen opgenomen:
- De urgentie van de strategie zoetwater is benoemd;
- De structuur is aangepast naar wateraanvoer, watervraag en buffer;
- Hergebruik effluent is opgenomen;
- De nu bekende geleerde lessen naar aanleiding van de droogte en de opvolging daarvan zijn opgenomen.

Na de beeldvormende sessie met de Cie WKK op 22 september zijn de volgende onderwerpen aangevuld:
- De relatie met grondwater is verduidelijkt;
- Het onderwerp zelfvoorzienendheid van gebruikers van (zoet) oppervlaktewater is aangescherpt;
- Dubbelingen verwijderd.

3) Beoogd effect

Vaststelling van een duidelijke koers voor een toekomstbestendige zoetwatervoorziening, waarmee Delfland en de gebruikers van oppervlaktewater zich kunnen voorbereiden op toenemende zoetwatertekorten.

De Strategie biedt duidelijkheid over beleidskeuzes, borgt tijdige sturing op de watervraag en geeft met de uitvoeringsagenda inzicht in organisatie, financiën en uitvoering. De uitvoeringsagenda bevat concrete acties en oplevermomenten voor de periode 2027–2030. Daarmee wordt handelingsperspectief gecreëerd voor zowel Delfland als externe partijen en worden risico's door verdere beleidsmatige vertraging beperkt.

4) Kernboodschap

Zoetwaterbeschikbaarheid is door klimaatverandering niet langer vanzelfsprekend. De droogte van 2026 onderstreept dat tijdige keuzes nodig zijn om waterveiligheid, waterkwaliteit en de leefomgeving te beschermen. Met deze Strategie Zoetwater kiest Delfland daarom voor een zoet en toekomstbestendig watersysteem, waarin Delfland en de gebruikers van oppervlaktewater samen verantwoordelijkheid nemen om in 2050 weerbaar te zijn tegen zoetwatertekorten.

De strategie verbindt de onderstaande drie lijnen:
a. Delfland zet in op het in stand houden van de zoetwateraanvoermogelijkheden vanuit het Brielse Meer en de Klimaatbestendige Wateraanvoer en verkent uitbreiding van de aanvoermogelijkheden (wateraanvoer);
b. In tijden van droogte voorzien alle zoetwatervragers in hun eigen zoetwatervoorziening (watervraag);
c. Delfland benut actief koppelkansen tussen zoetwater en wateroverlast om hemelwater beter vast te houden in het beheergebied, zodat overlast en droogte worden beperkt (buffercapaciteit).

Delfland houdt vast aan een zoet watersysteem, omdat structurele verzilting de onderwaternatuur schaadt. Effluent is geen reguliere bron, maar blijft een mogelijke aanvullende optie als dit voor de wettelijke taken noodzakelijk en technisch, juridisch en financieel haalbaar is. De uitvoeringsagenda maakt de koers concreet met acties, mijlpalen en inzicht in capaciteit en middelen.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Onderwerp	Datum
Cie WKK, beeldvormen op concept van herziene versie Strategie Zoetwater DMS 2458507 en bijbehorende uitvoeringsagenda DMS 2514716. Dossier 3702.	22-09-2026
D&H, vaststellen van concept van herziene versie Strategie Zoetwater DMS 2458507 en bijbehorende uitvoeringsagenda DMS 2514716 voor beeldvorming met Cie WKK op 22 september 2026. Dossier 3702.	01-09-2026
Cie WKK, informatieve presentatie over de herziening van het grondwaterbeleid, grondwateronttrekkingen en infiltraties DMS 2519908.	19-05-2026
Informatieve VV, over het feit dat het momenteel onzeker is om vanuit de WVH opgewaardeerd effluent te leveren aan de Krabbenplas en het regionaal watersysteem vanwege waterkwaliteitseisen.	12-05-2026
D&H, Informatieve brief (DMS 2517724) inzake juridisch knelpunt lozen effluent op regionaal watersysteem. Dossier 3801. Verstuurd na 12 mei 2026.	05-05-2026
Cie WKK, informatieve presentatie resultaten verziltings- en Brielse Meer onderzoek en gevolgen voor de Strategie Zoetwater. Dossier 3700.	24-03-2026
D&H, vaststellen van informatieve presentatie resultaten verziltings- en Brielse Meer onderzoek en gevolgen voor de Strategie Zoetwater voor Cie WKK. Dossier 3700.	10-03-2026

Dossiernummer: 3703

Beeldvormend D&H informerende presentatie resultaten verziltings- en Brielse Meer onderzoek en gevolgen voor de Strategie Zoetwater DMS 2502033.	04-03-2026
D&H, vaststellen Beleidsregel Infiltratie DMS 2417212. Dossier 3493.	03-02-2026
Cie WKK, oordeelsvorming concept Strategie Zoetwater DMS 2458507. Dossier 3525.	11-11-2025
D&H, vaststellen concept Strategie Zoetwater DMS 2458507. Dossier 3525.	14-10-2025
D&H, kennisnemen van kernboodschap bij Strategie Zoetwater DSM 2399590. Dossier 3387.	18-02-2025
Beeldvormend overleg D&H, reflectie op redeneerlijnen Strategie Zoetwater.	12-11-2024
Informatieve VV, informatieve inhoudelijk presentatie over zoetwater en droogte. Ophalen van beelden en wensen bij de Strategie Zoetwater.	18-06-2024
Beeldvormend overleg D&H, ophalen beelden en wensen bij Strategie Zoetwater.	11-06-2024

6) Regelgeving en Beleid

Relevant beleid en regelgeving nationaal:
- Deltaprogramma Zoetwater
- Nationaal waterprogramma 2022 - 2027
- Ruimte voor de rivier 2.0
- Kaderrichtlijn Water
- Omgevingswet
- Waterschapswet
- Verdringingsreeks

Relevant beleid en regelgeving van Delfland
- Waterbeheerprogramma Delfland 2022 - 2027
- Coalitieakkoord Delfland 2023 - 2027
- Langetermijnstrategie wateroverlast ‘Wapenen tegen extreme neerslag’ 2022
- Waterschapsverordening Delfland

Waterakkoorden
- Waterakkoord KWA-DKW (geactualiseerd in 2025)
- Waterakkoord Rijnland-Delfland (geactualiseerd in 2025)
- Waterakkoord Delfland-Schieland en de Krimpenerwaard (sinds 2016, wordt herzien in 2026 vanwege de nieuwe aanvoer via de Bergsluis)
- Overeenkomst zoetwaterleverantie Brielse Meer / Bernisse (sinds 2018, met Havenbedrijf Rotterdam, Delfland en Waterschap Hollandse Delta)

Een toelichting van bovenstaande is opgenomen in de bijlagen van het concept van de herziene versie van de Strategie Zoetwater (bijlage 1).

7) Financiën

De uitvoeringsagenda van de strategie vraagt extra financiële middelen. De exacte omvang is nu nog niet bekend mede als gevolg van de uiteenlopende ontwikkelvragen die voortkomen

Dossiernummer: 3703

uit de droogtesituatie van de zomer van 2026. Daarom is het erg prematuur een goede inschatting te maken van de benodigde capaciteit en vereiste middelen.

Aanvullend betreft het de bekostiging van maatregelen die de toekomstige leverzekerheid van zoetwater vanuit het Brielse Meer vergroot. Samen met Waterschap Hollandse Delta en het Havenbedrijf Rotterdam/Evides wordt momenteel een afweging gemaakt over de benodigde maatregelen, de financiering en de kostenverdeling. Dit vindt naar verwachting eind 2026/begin 2027 plaats in aanloop naar de 3e fase van het Deltaprogramma Zoetwater (uitvoering in periode 2028-2033). De uitkomsten zullen worden opgenomen in het kadernota- en begrotingsproces.

Ook zijn we betrokken bij een traject rondom het beperken van de zoutindringing bij de Parksluizen in Rotterdam. Hierin wordt samen opgetrokken met de Provincie Zuid-Holland (vaarwegbeheerder) en de gemeente Rotterdam (eigenaar van de sluizen). Het directe belang voor Delfland is beperkt, maar betrokkenheid is gewenst vanwege de invloed op zoutindringing en zoetwaterverbruik.

Hieronder wordt een eerste grove inschatting van de gevraagde capaciteit en middelen weergegeven.

	Geschatte benodigde capaciteit				Geschatte extra benodigde middelen (mogelijke investeringen)
	Incidenteel		Structureel		Periode 2027 - 2033
	Fte	Periode	Fte	Vanaf	
Totaal	~10,7	2027-2033	~ 1–5	2028	6 mln *)

*) Geschatte uitgaven voor aanpassingen aan het Brielse Meer (daar komt in 2027/2028 meer duidelijkheid over) en eventuele andere aanpassingen aan het watersysteem.

8) Duurzaamheid

1. De Strategie Zoetwater geeft invulling aan de ambitie van een klimaatbestendige en waterrobuuste regio.
2. De Strategie Zoetwater heeft als aanvullend doel achteruitgang van de waterkwaliteit, als gevolg van verzilting ter behoud van de onderwaternatuur, zoveel mogelijk te voorkomen.

9) Organisatorische en personele consequenties

De uitvoering van de strategie brengt nieuwe activiteiten met zich mee. Er is een inschatting gemaakt in hoeverre deze passen binnen de bestaande begroting en jaarplannen van de desbetreffende afdelingen. Een eerste inschatting is opgenomen in bijlage 2, de uitvoeringsagenda.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Hierna volgt een opsomming van mogelijke risico's en bijbehorende beheersmaatregelen.

	Beschrijving risico	Mogelijke beheersmaatregel
1	De VV kan niet instemmen met de lijn zoals die in de herziene versie van de Strategie Zoetwater en de bijbehorende uitvoeringsagenda is uitgewerkt,	Als oplossing kan de grens van 100 m³ per uur voor vergunningsplichtige onttrekkingen van (zoet) oppervlaktewater worden verlaagd of kan voor deze onttrekkingen een meldingsplicht worden ingesteld. Dit vraagt

	waardoor de vaststelling wordt uitgesteld. Dit geeft onduidelijkheid voor de in de strategie benoemde activiteiten. Een daarvan is dat het reguleren (in de waterschapsverordening, beleidsregels en eventueel beleid) van de watervraag door derden vertraging oploopt. Het ontbreken van dit beleid zorgt nu al voor problemen. Er zijn meerdere partijen met de wens om grootschalig oppervlaktewater te onttrekken. Dit kan ertoe leiden dat de balans tussen wateraanbod en watervraag gedurende het besluitvormingsproces van de strategie verder verslechtert.	om aanpassing van de Waterschapsverordening. Bij (zoet)watertekorten wordt de landelijke verdringingsreeks toegepast. Dit is een in het Besluit kwaliteit leefomgeving bepaalde volgorde die bepaalt wie als eerste minder water krijgt. Voor Delfland betekent dat als eerste dat de sluizen langs de Nieuwe Waterweg/Nieuwe Maas minder vaak open gaan. Dit biedt een (tijdelijke) oplossing voor zoetwatertekort/voorkoming van verzilting, maar heeft economische gevolgen voor de recreatievaart, beroepsvaart en de van transport over water afhankelijke bedrijven langs de Schie.
2	Als effluent in de toekomst toch nodig blijkt als aanvullende zoetwaterbron, bestaat het risico dat Delfland niet tijdig over de benodigde zuiveringscapaciteit en infrastructuur beschikt, doordat relevante investerings- en aanpassingsmomenten zijn gemist. Toelichting: besluiten over aanpassing van de zuiveringsinstallaties hangen samen met de levensduur van installaties of andere eisen die aan het effluent worden gesteld.	Indien zich in de toekomst nieuwe kansen voordoen, zal Delfland de eerder gemaakte keuze zo nodig moeten heroverwegen. Het college heeft in de informatieve brief (DMS 2517724) aangekondigd nader onderzoek te doen naar een aanvullende zuiveringsstap waardoor lozen wel mogelijk is.
3	Het aanscherpen van het beleid voor grondwateronttrekkingen kan leiden tot een grotere vraag naar oppervlaktewater. In droge perioden kan hierdoor de schaarste aan oppervlaktewater toenemen.	Zolang er voldoende oppervlaktewater beschikbaar is, vormt dit geen probleem. Bij droogte treedt de verdringingsreeks in werking. Hiermee wordt de waterinname uit oppervlaktewater beperkt. Daarnaast wordt als duurzaam alternatief voor grondwater, boven- en ondergrondse opslag van hemelwater gepropageerd. Ook na toepassing van de verdringingsreeks en stimulering van hemelwateropslag blijft het risico bestaan dat niet aan alle watervragen kan worden voldaan, met beperkingen en mogelijke schade voor gebruikers tot gevolg.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Na de vaststelling werken we in 2027 een communicatieaanpak uit. We betrekken watergebruikers en partners in het gebied bij het ontwikkelen van beleid. Aanvullend blijft het team communicatie inzetten op communicatie vanuit het thema Klimaat over zoetwatertekort, de eigen verantwoordelijkheid en wat mensen en organisaties zelf kunnen doen. Dit is onderdeel van de campagne Weerkrachtig.
Aanvullend hierop gebruiken we voor communicatie in tijden van een (dreigend) watertekort een communicatielijn die van kracht is binnen de bestaande calamiteiten- en droogteaanpak. Deze wordt eventueel naar aanleiding van het te ontwikkelen beleid, aangepast.

Dossiernummer: 3703

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na de oordeelsvormende bespreking van het concept van de herziene versie van de Strategie Zoetwater met de bijbehorende uitvoeringsagenda met de Cie WKK (10 november a.s.), volgt de voorbereiding tot een versie die op 26 november 2026 ter vaststelling aan de VV wordt aangeboden.

Na vaststelling van de herziene Strategie Zoetwater starten we met de uitvoering van de activiteiten uit de uitvoeringsagenda.

14) Bevoegd orgaan

Op grond van de Waterschapswet art. 77 is de Verenigde Vergadering bevoegd om de Strategie Zoetwater vast te stellen.

15) Toelichting

De strategie vertaalt de drie doelstellingen uit de kernboodschap naar een samenhangende handelingslijn. Omdat Delfland voor zoetwater afhankelijk is van aanvoer van buiten het gebied, wordt ingezet op het robuust houden van de bestaande aanvoer via het Brielse Meer en de Klimaatbestendige Wateraanvoer. Delfland blijft hiervoor met partners investeren in de aanvoerroutes en brengt zijn belangen in bij landelijke en regionale waterverdelingsvraagstukken.

Tegelijkertijd worden aanvullende mogelijkheden voor extreme situaties verkend, zoals alternatieve aanvoerroutes, redundantie in de aanvoer en – onder voorwaarden – de inzet van effluent of het tijdelijk toelaten van hogere zoutgehalten.
Omdat ook een robuustere aanvoer niet kan garanderen dat in droge perioden aan alle watervragen wordt voldaan, richt de strategie zich daarnaast op het beheersen van de watervraag.

Delfland werkt de toepassing van de verdringingsreeks voor oppervlaktewateronttrekkingen voor de categorieën 3 en 4 nader uit, zodat bij tekorten tijdig, transparant en zorgvuldig kan worden gecommuniceerd. Nieuwe en toenemende onttrekkingen worden gereguleerd vanuit het uitgangspunt ‘nee, tenzij’. Tegelijkertijd worden gebruikers aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid om hun afhankelijkheid van oppervlaktewater te verkleinen, bijvoorbeeld door waterbesparing, hergebruik, opslag of andere duurzame alternatieven.

Ten slotte wordt verkent hoe de buffercapaciteit binnen het beheergebied kan worden vergoot. Delfland onderzoekt hoe bestaande waterbergingen en het poldersysteem, zonder afbreuk te doen aan waterveiligheid en waterkwaliteit, ook kunnen bijdragen aan het overbruggen van droge perioden. Daarnaast worden mogelijkheden voor boven- en ondergrondse opslag en infiltratie verkend en wordt het vasthouden van hemelwater nadrukkelijker betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen en de aanpak van wateroverlast.

De uitvoeringsagenda werkt deze koers gefaseerd uit in onderzoek, verkenning, beleidsontwikkeling, samenwerking en de voorbereiding van maatregelen en investeringsbesluiten. Waar nadere keuzes over haalbaarheid, kosten, effecten en verantwoordelijkheden nodig zijn, worden deze afzonderlijk ter besluitvorming voorgelegd.

De strategie en uitvoeringsagenda zijn mede tot stand gekomen op basis van de vragen, aandachtspunten en onderzoeksbehoeften die tijdens de verschillende bestuurlijke bespreekmomenten naar voren zijn gebracht. Hieronder wordt toegelicht hoe deze in de voorliggende stukken zijn verwerkt.

Oordeel Cie WKK 11 november 2025:

Dossiernummer: 3703

Afgelopen 11 november is de concept-Strategie Zoetwater in de Cie WKK aangehouden. Daarbij heeft de Cie aangegeven meer betrokken te willen worden bij het proces, en is specifiek aandacht gevraagd voor:

- de mogelijkheden en de wenselijkheid in beeld te brengen van toelaten van verzilting;
- een betere onderbouwing te geven voor de keuze om wel/geen effluent in te zetten als zoetwaterbron, en;
- een implementatieplan bij de strategie toe te voegen met de organisatorische en financiële impact.

Beeldvormend D&H 4 maart jl.:
Tijdens de presentatie zijn de uitkomsten van het verziltingsonderzoek en het onderzoeksprogramma Brielse Meer toegelicht. De belangrijkste conclusies voor de strategie zijn:

- Verzilting in de zomer veroorzaakt schade aan onderwaternatuur; permanente verzilting met een daarbij behorend ecosysteem, is niet mogelijk omdat het watersysteem in de winter als gevolg van het neerslagoverschot weer zoet wordt. Delfland kiest daarom voor een zoet watersysteem;
- Betaalbare maatregelen zijn mogelijk om leveringszekerheid vanuit het Brielse Meer te verbeteren;
- Hergebruik van effluent is tot 2050 niet noodzakelijk voor Delfland voor de uitvoering van eigen taken (waterveiligheid en waterkwaliteit). Voorwaarde is behoud van de huidige aanvoer (Brielse Meer en KWA), regulering van watervraag en toepassing van de verdringingsreeks in droge perioden; zo worden onnodige investeringen voorkomen.

Informatieve Cie WKK op 24 maart jl.:
Het doel was de Cie te informeren over de onderzoeksresultaten en hen de mogelijkheid te geven vragen te stellen zodat zij tot vergelijkbare conclusies als D&H konden komen. Door uitloop bij het onderdeel grootschalige bergingsgebieden is de presentatie niet gegeven, maar de Cie heeft via het aangeleverde document alsnog kennisgenomen van de resultaten en toelichting. Hierdoor is de Cie geïnformeerd over het verziltingsonderzoek en het Brielse Meer-programma, met als conclusie dat deze resultaten de voorgestelde lijn in de (concept) Strategie Zoetwater ondersteunen.

Water Natuurlijk, CDA, BBB en Natuurterreinen hebben hierop schriftelijk aanvullende vragen gesteld, vooral over de onzekerheid rond zoetwaterbeschikbaarheid en waarom Delfland geen effluent als zoetwaterbron wil inzetten.

Informatieve VV over WVH op 12 mei jl:
Het bestuur is geïnformeerd dat effluent uit Waterzuivering Vergulde Hand (WVH) door waterkwaliteitseisen nu niet naar de Krabbeplas mag worden geleverd. Dit is toegelicht in een informatieve VV en brief (kenmerk DMS 2517724).

Naast het feit dat hergebruik van effluent tot 2050 niet noodzakelijk is voor de kerntaken van Delfland en bijzonder kostbaar is, kan effluent vanwege kwaliteitseisen vooralsnog niet als zoetwaterbron voor hergebruik worden toegepast. Dit is meegenomen in de voorliggende strategie. Boodschap: Inzet van effluent blijft op lange termijn een mogelijke beleidsoptie, maar is op dit moment niet noodzakelijk en juridisch niet haalbaar.

Op 19 juni jl. is het proces tot de investeringsbeslissing aan de Cie Waterveiligheid en Waterketen toegelicht. De verenigde vergadering heeft de investeringsbeslissing op 16 juli 2026 goedgekeurd.

Informatieve Cie WKK over herziening grondwaterbeleid op 19 mei jl:
Het terugdringen van grondwateronttrekkingen om daarmee bodemdaling af te remmen kan leiden tot een grotere watervraag vanuit oppervlaktewater. Hier ligt bijvoorbeeld ook een link met het infiltreren van hemelwater in de ondergrond (ondergrondse waterbergingen). Indien dit laatste (vooral voor glastuinbouwsector, maar ook voor groenvoorzieners) mogelijk is/blijft, dempt dat mogelijk de groei van de watervraag van zowel grondwater als oppervlaktewater. Hier zitten echter behoorlijke haken en ogen aan vanwege de kwaliteit van het in te brengen water in het grondwater.

Dossiernummer: 3703

Beeldvormende Cie WKK op 22 september jl:
Naar aanleiding van de beeldvormende sessie is met name de relatie tussen grondwater en oppervlaktewater verduidelijkt, is het onderwerp zelfvoorzienendheid van gebruikers verder aangescherpt en zijn dubbelingen verwijderd.

16) Bijlagen

Bijlage 1: Concept Strategie Zoetwater Delfland (DMS 2458507)
Bijlage 2: Concept Uitvoeringsagenda bij de Strategie Zoetwater (DMS 2514716)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Strategie Zoetwater: besluitvorming op herziene versie
Dossiernummer	3703

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Thursday 15 October 2026, dossiernummer 3703;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.

Overwegende dat:

- Het klimaat sneller verandert dan we dachten. De effecten op het regionale watersysteem én de leefomgeving groot zijn;
- De dilemma's en ervaringen tijdens de droogtesituatie in de zomer van 2026 hebben laten zien dat zoetwaterbeschikbaarheid niet vanzelfsprekend is en dat tijdige keuzes en maatregelen urgent zijn;
- Delfland met vaststelling van het waterbeheerprogramma 2022-2027 zich heeft gecommitteerd aan het bereiken van een water robuuste en klimaatbestendige regio in 2050;
- Delfland met vaststelling van de Strategie Zoetwater Delfland een duidelijke(re) positie inneemt ten aanzien van een toekomstbestendige zoetwatervoorziening en de kaders stelt voor verdere uitwerking en implementatie om binnen ons beheergebied samen met alle gebruikers van oppervlaktewater, weerbaar te zijn tegen zoetwatertekorten in 2050.
- De bevoegdheid tot regeling en bestuur ofwel kaderstelling en controle berust bij de verenigde vergadering;
- Het dagelijks bestuur ofwel het college van dijkgraaf en heemraden belast is met de dagelijkse aangelegenheden van het waterschap.

Gelet op:

- Artikel 2.18 t/m 2.20 en 4.9 van de Omgevingswet
- Artikel 77 van de Waterschapswet
- Artikel 4 van de Kaderrichtlijn Water
- Artikel 3.14 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (verdringingsreeks)

Besluit:

De Strategie Zoetwater Delfland, ons kenmerk DMS 2458507, vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 26 november 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3703

Strategie Zoetwater Delfland

“Watervraag en -aanbod in balans”

Hoogheemraadschap van Delfland

DMS 2458507

Hieronder vindt u op hoofdlijnen een overzicht van de wijzigingen die in de nu voorliggende Strategie Zoetwater zijn verwerkt ten opzichte van de eerdere versie. Gezien de substantiële inhoudelijke doorontwikkeling adviseren wij u het document opnieuw in zijn geheel te beschouwen.

T.o.v. de versie zoals besproken in de Cie WKK van 11 november 2025 is het volgende aangepast:

1) De opmerkingen vanuit de Cie WKK van 11 november jl. zijn verwerkt
2) Resultaten van het verziltingsonderzoek zijn verwerkt
3) Resultaten onderzoeksprogramma Brielse Meer zijn verwerkt
4) Uitvoeringsagenda met organisatorische en financiële impact is toegevoegd
5) Redactionele wijzigingen zijn doorgevoerd

T.o.v. de versie augustus 2026, n.a.v. droogtesituatie van 2026:

6) Urgentie is naar voren gebracht
7) De structuur is aangepast naar wateraanvoer, watervraag en buffercapaciteit
8) Hergebruik van effluent is opgenomen
9) Naar aanleiding van de extreme droogte in de zomer van 2026 zijn de nu bekende geleerde lessen en de opvolging daarvan opgenomen

T.o.v. de versie september 2026, n.a.v. Cie WKK van 22 september 2026 is het volgende aangepast:

10) Relatie met grondwater verduidelijkt
11) Zelfvoorzienendheid en effluent aangescherpt
12) Dubbelingen verwijderd

Samenvatting

Delfland heeft voldoende zoet oppervlaktewater nodig om de kerntaken uit te voeren: waterveiligheid borgen, peilbeheer op orde houden, achteruitgang van de waterkwaliteit voorkomen en schade aan onderwaternatuur voorkomen. Door klimaatverandering, droge en warme perioden, hogere verdamping, lage rivierafvoeren, verzilting en groeiende watervraag komt deze beschikbaarheid steeds meer onder druk te staan. De droogtesituatie van 2026 heeft duidelijk gemaakt dat Delfland zich niet alleen richting 2050, maar ook op korte termijn beter moet voorbereiden op extreme droogte, onzekerheid in de aanvoer en mogelijke tekorten.

Doelstellingen

Wateraanvoer: Delfland zet in op het in stand houden van de zoetwateraanvoermogelijkheden vanuit het Brielse Meer en de Klimaatbestendige Wateraanvoer en verkent uitbreiding van de aanvoermogelijkheden.

Watervraag: In tijden van droogte voorzien alle zoetwatervragers in hun eigen zoetwatervoorziening.

Buffercapaciteit: Delfland benut actief koppelkansen tussen zoetwater en wateroverlast om hemelwater beter vast te houden in het beheergebied, zodat overlast en droogte worden beperkt.

Wateraanvoer

Delfland heeft geen eigen zoetwaterbronnen en is in droge perioden afhankelijk van aanvoer van buiten het beheergebied. De aanvoer vanuit het Brielse Meer en wanneer nodig, de KWA, blijft daarom de basis van de zoetwatervoorziening. Delfland blijft investeren in de robuustheid van deze routes, brengt zijn belangen in bij landelijke en regionale trajecten en verkent aanvullende mogelijkheden voor extreme situaties, zoals redundantie in de aanvoer, tijdelijke inzet van effluent, toelating van lokaal hogere zoutgehalten en andere alternatieve bronnen.

Delfland blijft vooralsnog uitgaan van een zoet watersysteem. Verzilting wordt zoveel mogelijk beperkt, omdat onderzoek laat zien dat structureel hogere zoutgehalten schade veroorzaken aan de onderwaternatuur en het behalen van KRW-doelen bemoeilijken. Tegelijkertijd onderzoekt Delfland of tijdelijk en lokaal hogere zoutconcentraties in extreme situaties toelaatbaar zijn.

Delfland loost al haar effluent op het hoofdwatersysteem (Nieuwe Waterweg en de Noordzee). Een lozing op het regionale watersysteem wordt beoordeeld als een nieuwe lozing. Uit de immissietoets voor lozing vanuit Waterzuivering de Vergulde Hand op het regionale systeem blijkt dat het effluent op enkele stoffen niet kan voldoen aan de KRW-eis van geen achteruitgang. (Aanvullende zuiveringstappen voor levering aan de Krabbeplas en de daarmee gemoeide kosten worden momenteel onderzocht.)

Voor effluent richten we ons in eerste instantie op het beschikbaar stellen als waterbron voor de categorieën 2, 3 en 4[1], aanvullend voor het op peil houden van ons watersysteem in categorie 1 in extreme situaties (zie verdringingsreeks, figuur 1).

Watervraag

Omdat het aanbod in droge perioden onzeker kan worden, moet de watervraag beter worden beheerst. Delfland faciliteert gebruik van zoet oppervlaktewater binnen de grenzen van het watersysteem, maar is geen bron of garantiehouder voor individuele gebruikers. Gebruikers hebben een eigen verantwoordelijkheid om zich voor te bereiden op perioden van droogte en mogelijke beperkingen.

Als de watervraag boven het aanbod uitstijgt, treedt de verdringingsreeks in werking. In Delfland betekent dit als eerste schutbeperkingen om zoutindringing te beperken; bij verdere tekorten kunnen onttrekkingsverboden volgen. Delfland werkt daarom met provincie en buurwaterschappen aan een protocol voor toepassing van de verdringingsreeks, heldere communicatie richting gebruikers en regulering van nieuwe of toenemende onttrekkingen volgens het uitgangspunt ‘nee, tenzij’.

Buffercapaciteit

Naast wateraanvoer en het beheersen van de watervraag vergroot Delfland de buffercapaciteit. Waterbergingen krijgen waar mogelijk een dubbelfunctie tijdens droogte, en ook het poldersysteem kan beperkt bijdragen aan tijdelijke opslag. Delfland werkt hiervoor protocollen uit en onderzoekt aanvullende buffermogelijkheden, waaronder ondergrondse opslag en verruiming van infiltratiemogelijkheden.

Ook infiltratie en hergebruik van grondwater kunnen voor bepaalde gebruikers, zoals de glastuinbouw, groenvoorziening en industrie, een alternatieve zoetwaterbron vormen. Delfland wil netto grondwateronttrekkingen beperken en zo snel mogelijk niet meer toestaan. Gebruik van grondwater is daarom alleen mogelijk als evenveel water wordt geïnfiltreerd als onttrokken en dit niet leidt tot significante negatieve effecten, zoals bodemdaling, vervuiling of verzilting van het grondwater.

De bufferopgave wordt verbonden met wateroverlast, ruimtelijke inrichting en waterbewust ontwerpen. Hemelwater moet beter worden vastgehouden wanneer het beschikbaar is, zodat het later kan bijdragen aan het beperken van droogte. Dat vraagt om samenwerking met gemeenten, bedrijven, inwoners en andere overheden, en om duidelijke keuzes over kosten, baten en verantwoordelijkheden.

Vervolg en uitvoering

De uitvoeringsagenda vertaalt deze koers naar maatregelen, planning, bestuurlijke keuzes, organisatorische en financiële impact en monitoring. Daarin worden ook de lessen uit de droogtesituatie van 2026, de verdere uitwerking van communicatie en bewustwording en de afwegingen rond aanvoer, vraag en buffer meegenomen.

Kernboodschap

Delfland kiest voor een houdbare koers: bestaande aanvoer robuust houden, aanvullende opties verkennen, de watervraag begrenzen en meer water vasthouden waar dat kan. We

[1] Niet gedistribueerd via het oppervlaktewatersysteem, maar via rechtstreekse levering aan derden.

moeten leven binnen de hydrologische grenzen van het watersysteem. Dat vraagt om duidelijke keuzes van Delfland én om meer eigen verantwoordelijkheid van gebruikers van zoet oppervlaktewater.

Inhoudsopgave

Samenvatting 2
1 Inleiding 6
1.1 Leeswijzer 6
1.2 Aanleiding en urgentie: toenemende druk op voldoende zoetwater 6
2 Strategie Zoetwater 8
2.1 Uitgangspunten en reikwijdte 8
2.1.1 Uitgangspunten 8
2.1.2 Reikwijdte 9
2.2 Doelstellingen 12
2.2.1 Doelstelling 1 Wateraanvoer 12
2.2.2 Doelstelling 2 Watervraag 14
2.2.3 Doelstelling 3 Buffercapaciteit 16
2.3 Aanpak op hoofdlijnen 17
2.3.1 Inleiding 17
2.3.2 Wateraanvoer 17
2.3.3 Watervraag 18
2.3.4 Buffercapaciteit 20
3 Vervolg 22
3.1 Uitwerking van de strategie zoetwater 22
3.2 Monitoring doelbereik 23
4 Bijlagen bij de Strategie Zoetwater 24
4.1 Het watersysteem van Delfland 24
4.1.1 Watersturing in een normale zomer 24
4.1.2 Situatie in een droge zomer 25
4.1.3 Waterakkoorden bij Delfland 26
4.2 Verdeling van zoetwater bij tekorten 28
4.3 Beleidskaders 31
4.3.1 Deltaprogramma Zoetwater (DPZW) 31
4.3.2 Nationaal Water Programma 2022-2027 (NWP) 31
4.3.3 Waterbeheerprogramma Delfland 2022-2027 33
4.3.4 Coalitieakkoord Delfland 2023-2027 33
4.4 Wettelijke kaders 34
4.4.1 Voorkomen en beperken waterschaarste 34
4.4.2 Voldoen aan onze wettelijke taken 35
4.5 Verkennen effluent als bron voor zoetwater 36
4.5.1 Waterkwaliteit en juridische haalbaarheid 36
4.5.2 Aanvullende zuivering 36
4.5.3 Mogelijke inzet van effluent 36
4.6 Begrippenlijst 37

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Deze strategie bestaat uit een samenvatting, drie hoofdstukken, een begrippenlijst en bijlagen. Hieronder lees je wat je in elk deel kunt verwachten:

In hoofdstuk 1 worden de aanleiding en urgentie toegelicht.
In hoofdstuk 2 komen de uitgangspunten, reikwijdte en de drie doelstellingen aan bod. Elke doelstelling beschrijft wat Delfland daarvoor gaat doen en wat het gewenste resultaat is. Dit hoofdstuk beschrijft de aanpak op hoofdlijnen.
Hoe Delfland de strategie verder uitwerkt is beschreven in hoofdstuk 3.

De bijlagen bevatten achtergrondinformatie en verdieping op onderwerpen, zoals de werking van het watersysteem van Delfland in normale en droge zomers, informatie over de verdringingsreeks en de toepassing van beleidskaders, wettelijke kaders en een begrippenlijst.

1.2 Aanleiding en urgentie: toenemende druk op voldoende zoetwater

Afgelopen periode is heel Nederland geconfronteerd met extreme droogte. Voor Delfland specifiek was de neerslag en toevoer zo beperkt, dat zich een scenario ontvouwde dat zich niet eerder voordeed. De toevoer van zoetwater is dermate onder druk komen te staan dat extreme maatregelen genomen moesten worden om waterveiligheid te blijven waarborgen.

Tot nu toe is het steeds mogelijk geweest om met verschillende maatregelen te voldoen aan de vraag naar zoetwater. Zo konden we het waterpeil op niveau houden voor de stabiliteit van de waterkeringen (waterveiligheid) en belangrijke functies goed ondersteunen. De extreme droogteperiode waar we deze zomer in zijn geraakt, onderschrijft de grilligheid van het klimaat, en de daarbij behorende onvoorspelbaarheid bekrachtigt de urgentie van deze zoetwaterstrategie.

De nieuwste klimaatscenario's[2] laten zien dat de kans op droogte verder toeneemt. Daarbij moeten we in ogenschouw nemen dat naast droogte, tegelijkertijd ook gebruikers een grotere vraag naar oppervlaktewater op tafel leggen, bijvoorbeeld door meer bedrijvigheid, een stijgend aantal inwoners.

De beschikbaarheid van zoet oppervlaktewater in onze regio staat daarmee zwaar onder druk. Dat maakt dat de urgentie om zuiniger met water om te gaan, voor iedereen noodzakelijk. Dit betekent dat de vraag naar oppervlaktewater omlaag moet.

Met deze strategie zoetwater bereiden we ons zo goed mogelijk voor op de gevolgen van klimaatverandering. Klimaatverandering zorgt voor onzekerheid: we weten niet precies hoe snel het gaat en wat de gevolgen zijn. Deze strategie zoetwater beschrijft welke doelstellingen Delfland nastreeft om de beschikbaarheid van voldoende zoetwater in ons beheergebied te borgen en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. De ervaringen die we afgelopen extreme droogteperiode hebben opgedaan leveren waardevolle inzichten en input op die we hebben verwerkt in deze strategie en bijbehorend uitvoeringsagenda.

[2] KNMI - KNMI'23-klimaatscenario's

Deze strategie helpt mensen en organisaties die zoet oppervlaktewater gebruiken, zoals boeren, glastuinbouw, bedrijven, scheepvaart, gemeenten en natuurbeheerders. Zij krijgen duidelijkheid over wat ze kunnen verwachten. Zo kunnen ze zich op tijd voorbereiden op perioden waarin er minder zoet oppervlaktewater beschikbaar is.

Algemeen kunnen we zeggen dat door toenemende weersextremen en de complexiteit van het dichtbebouwde beheergebied grenzend aan de zee en de Rijn-Maasmonding de uitdagingen steeds groter worden. De nieuwste klimaatscenario's en Deltascenario's[3] voorspellen vaker zoetwatertekorten in de zomer. Dit komt doordat het aanbod van zoetwater daalt door minder neerslag en lagere rivierafvoeren, terwijl de vraag stijgt door verdamping, verziltingbestrijding (doorspoelen), bevolkingsgroei, economische ontwikkeling en veranderend landgebruik (bijvoorbeeld vernatting van veenweidegebieden). *Hierdoor wordt de zoetwateropgave in de zomer steeds groter.* Niet alle functies kunnen dan van voldoende water worden voorzien, waardoor inzet van de zogenoemde verdringingsreeks[4] vaker nodig zal zijn.

Waterveiligheid

Het doel van deze strategie is om binnen ons beheergebied, weerbaar te zijn tegen zoetwatertekorten nu en in de toekomst om onze primaire taak waterveiligheid te borgen.

Waterkwaliteit

We hebben de taak te voorkomen dat de kwaliteit van ons water achteruitgaat. Delfland streeft naar het behouden van een zoet watersysteem. Dat is van belang voor de eigen taken van Delfland, namelijk het voorkomen van schade aan de onderwaternatuur. Als doel wordt voor de chloride-concentratie een grenswaarde van 300 mg/l gehanteerd. Dit is in overeenstemming met de vastgestelde KRW-doelen[5] in het vigerende stroomgebiedsbeheerplan (SGBP). Dat doen we samen met alle gebruikers van oppervlaktewater in ons gebied.
N.b. in het Brielse Meer wordt een lagere grenswaarde van 150-200 mg/l gehanteerd ten behoeve van andere gebruikers (Evides/Havenbedrijf).

Faciliteren van overig gebruik

Voor zover mogelijk faciliteert Delfland het gebruik van oppervlaktewater door derden. Dit gebeurt binnen de grenzen van het watersysteem en zolang dit niet ten koste gaat van de kerntaken voor waterveiligheid en waterkwaliteit.

[3] Deltascenarios-2024 Zicht op water in Nederland | Rapport | Rijksoverheid.nl
[4] Verdeling water bij droogte
[5] bijlage_2_krw-programma_delfland_2022-2027.pdf

2 Strategie Zoetwater

Delfland werkt continu aan de klimaatrobuustheid van ons gebied. Daarom zetten we ons dagelijks in om ons aan te passen aan en voor te bereiden op klimaatverandering. We zorgen ervoor dat ons gebied leefbaar is én blijft.

Op basis van het hoofddoel van de strategie en de uitgangspunten hebben we drie uitgewerkte doelstellingen geformuleerd. Hiermee geven we richting aan de inspanningen die nodig zijn om het hoofddoel “weerbaar tegen zoetwatertekorten in 2050” te bereiken.

2.1 Uitgangspunten en reikwijdte

Om het doel “weerbaar tegen zoetwatertekorten” te behalen, hanteren we uitgangspunten. We sluiten ons aan bij nationale kaders. Deze nationale kaders bieden handvatten voor specifieke uitgangspunten die we in deze strategie hanteren.

We sluiten aan bij de uitgangspunten zoals benoemd in de nationale kaders van de NOVI[6] en de brief aan de Tweede Kamer over ‘Water en Bodem Sturend (WBS)’[7].

2.1.1 Uitgangspunten

Delfland blijft inzetten op een zoetwatersysteem om waterveiligheid nu en in de toekomst te borgen en om schade aan de onderwaternatuur te voorkomen. Delfland geeft in de zoetwatervoorziening voorrang aan onze eigen directe taken die afhankelijk zijn van zoetwater. Voor zoetwatergebruikers in het gebied spannen we ons in binnen de mogelijkheden van het watersysteem. Gebruiksfuncties kunnen onder normale omstandigheden gebruik maken van het oppervlaktewater. Er is voor functies geen garantie op beschikbaarheid van zoetwater in droge perioden, daar ligt een eigen verantwoordelijkheid om hier mee om te gaan. Delfland zet indien nodig de verdringingsreeks in.

Toepassing van de verdringingsreeks

Bij (zoet)watertekorten wordt de landelijke verdringingsreeks toegepast (zie figuur 1) Dit is een wettelijk bepaalde volgorde die bepaalt welke functies als eerste minder water krijgen. Voor Delfland betekent dit als eerste dat de sluizen langs de Nieuwe Waterweg/Nieuwe Maas minder vaak opengaan. Bij verdere tekorten volgt een onttrekkingsverbod voor watervragers. In het kader van bewustwording en tijdige voorbereiding van watervragers op een mogelijk onttrekkingsverbod, is een verdere uitwerking van de verdringingsreeks op gebruikersniveau noodzakelijk. We geven hier invulling aan in de uitvoeringsagenda.

We wentelen niet af in ruimte, tijd en van privaat naar publiek

We schuiven de gevolgen van droogte niet door in ruimte, tijd of verantwoordelijkheid. We accepteren dat droogte en een tekort aan zoet oppervlaktewater steeds vaker zullen voorkomen. Daarom gaan we zorgvuldig en spaarzaam om met het beschikbare zoetwater. We maken keuzes die toekomstbestendig zijn, in samenhang met andere opgaven zoals bodemdaling en veranderend land- en watergebruik. Daarbij houden we rekening met zowel de huidige als de toekomstige kosten en verantwoordelijkheden.

[6] Nationale Omgevingsvisie (NOVI) | Informatiepunt Leefomgeving
[7] Waterbeleid | Tweede Kamer der Staten-Gen eraal

Rekening houden met watertekorten

De KNMI klimaatscenario's van 2023 en de daaruit afgeleide afvoerscenario's laten zien dat Nederland kwetsbaar is voor (extreme) droogte en (zoet)watertekorten. Droogte, lage rivierafvoeren en toenemende verzilting: we zullen er steeds vaker mee geconfronteerd worden. Afgelopen zomer heeft nog eens bekrachtigd dat we ons op korte termijn moeten voorbereiden op deze nieuwe realiteit. Daarom is het belangrijk dat we in ons beleid en onze aanpak (nog meer) rekening houden met zoetwatertekorten en verziltende omstandigheden en oplossingen bedenken vanuit een scenario "zwart": bij extreme langdurige droogte. De eerste stappen hiertoe zijn al gezet vanuit de Beleidstafel Droogte[8].

Water en bodem sturend bij ruimtelijke inrichting

Wateroverlast[9]: de andere kant van de medaille. Omgaan met wateroverlast én droogte vraagt een samenhangende aanpak. Jaarrond is voldoende zoet(hemel)water beschikbaar, maar tijdens perioden van droogte en lage rivierafvoeren telt elke druppel. Nederland moet daarom op zoek naar een nieuw evenwicht tussen water afvoeren en vasthouden, dit geldt ook voor het gebied van Delfland. Daarom hanteren we de reeks:

De oproep aan derden is de sponswerking te vergroten door zo min mogelijk te verharden. Zodat de bodem weer gaat functioneren als een veerkrachtige spons. Daarnaast zullen alle belanghebbenden in de regio zich moeten richten op het realiseren van voldoende buffercapaciteit om perioden van droogte te kunnen overbruggen.

Realistische kosten en baten in verhouding

Het waarborgen of vergroten van het zoetwateraanbod vraagt om ingrijpende en vaak complexe maatregelen, die gepaard gaan met aanzienlijke investeringen – variërend van enkele tot vele miljoenen euro's. Daarom maken we niet alleen keuzes over wat prioriteit krijgt, maar ook over wat we bewust níét (meer) doen. We richten onze inzet op maatregelen die bijdragen aan een weerbaar watersysteem, bijvoorbeeld door piekwaterbergingen niet alleen in te zetten tegen wateroverlast, maar waar mogelijk ook te benutten voor tijdelijke wateropslag tijdens droogte. Tegelijkertijd zoeken we actief naar mogelijkheden om opgaven doelgericht en efficiënt te combineren, en bewaken we dat investeringen binnen maatschappelijk verantwoorde en haalbare grenzen blijven.

2.1.2 Reikwijdte

Deze strategie is bedoeld voor het beheergebied van Delfland en alle gebruikers van het oppervlaktewater.

Voorkomen achteruitgang waterkwaliteit

Het huidige watersysteem van Delfland is zoet. Delfland blijft uitgaan van een zoet watersysteem en zet zich in om verzilting in het beheergebied zoveel mogelijk te beperken. Daarmee wil Delfland achteruitgang van de waterkwaliteit en schade aan de onderwaternatuur voorkomen.

[8] Adviezen van de Beleidstafel Droogte goed geïmplementeerd - Klimaatadaptatie
[9] bijlage_1_dms2147255_langetermijnstrategie_wateroverlast_wapenen_tegen_extreme_neerslag.pdf

Uit verziltingsonderzoek[10] blijkt dat de Delflandse onderwaternatuur gevoelig is voor hogere zoutgehalten. Hogere zoutgehalten kunnen leiden tot het afsterven van soorten, een toename van de voedselrijkdom en een omslag naar een troebel watersysteem[11]. Hoe hoger de zoutconcentratie en hoe langer deze aanhoudt, hoe groter het risico op ecologische schade en op het niet behalen van de KRW-doelen.
Uit het onderzoek blijkt ook dat geen stabiele brakke toestand ontstaat. Het oppervlaktewater kan in de zomer verzilten en in de winter weer verzoeten. Deze wisselingen belemmeren de ontwikkeling van een stabiel ecosysteem en kunnen leiden tot een soortenarm ecosysteem.

Klimaatontwikkelingen

Binnen de Strategie Zoetwater hanteren we het zichtjaar 2050 en een uitvoeringsagenda voor de komende 10 jaar en gaan we uit van een KNMI'23-klimaatscenario met hoge broeikasgasemissies en een droog klimaatbeeld. De KNMI'23-klimaatscenario's zijn gebaseerd op de meest recente internationale klimaatwetenschappelijke inzichten, waaronder de IPCC-rapportages en vertalen deze naar de Nederlandse situatie. Dit scenario beschrijft een extreme ontwikkeling wat betreft droogte en hitte en gebruiken wij bewust als uitgangspunt om het waterbeheer hierop voor te bereiden en robuuste maatregelen te kunnen treffen. Nieuwe ontwikkelingen of uitgangspunten worden uiteraard gemonitord en zonodig vertaald in deze strategie.

Relatie met wateroverlast

Klimaatverandering verhoogt niet alleen het risico op langere perioden van droogte maar ook op hevige neerslag. Daarom legt de strategie nadrukkelijk de relatie tussen enerzijds het beperken en voorkomen van wateroverlast en anderzijds de impact van droogte op het watersysteem. Delfland onderzoekt actief hoe oplossingen die zijn gericht op het beperken en voorkomen van wateroverlast ook kunnen bijdragen aan het tijdelijk opslaan en benutten van hemelwater. Daarbij nemen we maatregelen die het systeem flexibeler maken en die water vasthouden op momenten dat het beschikbaar is. Deze vormen van buffering maken het mogelijk om neerslag vast te houden en later te benutten, zonder dat dit leidt tot extra risico's voor waterveiligheid of waterkwaliteit.

Relatie met grondwater

Deze zoetwaterstrategie richt zich primair op het oppervlaktewatersysteem en de beschikbaarheid van zoet oppervlaktewater. Voor grondwater werkt Delfland aan een afzonderlijk beleidstraject, waarin de bescherming, aanvulling en het gebruik van grondwater nader worden uitgewerkt. Daarbij is de ambitie om netto grondwateronttrekkingen te beperken en zo snel mogelijk niet meer toe te staan.

De zoetwaterstrategie stimuleert gebruikers om minder afhankelijk te zijn van de aanvoer van zoet oppervlaktewater. Daarbij ligt een belangrijke verantwoordelijkheid bij gebruikers zelf om te investeren in waterbesparing, hergebruik en opslag. Grondwater geldt niet zonder meer als een alternatieve waterbron. De ondergrond in Delfland kent een complexe opbouw met scheidende kleilagen en zoet, brak en zout grondwater. De mogelijkheden voor

---

[10] Rapportage verzilting boezem Delfland 2025 DSM 2472822

[11] Effecten verzilting onderwaternatuur Delfland 2026, Witteveen en Bos.

(zie voor beide documenten IBABS: 14 april 2026 Antwoorden technische vragen zoetwaterstrategie naar aanleiding van commissie WKK 24 maart 2026)

grondwatergebruik verschillen daardoor sterk per locatie en moeten passen binnen de ambitie om netto grondwateronttrekkingen af te bouwen.

Gebruikers die minder afhankelijk willen zijn van oppervlaktewater, zijn zelf verantwoordelijk voor een duurzaam alternatief. Zij moeten aantonen dat een andere bron of opslagvorm past binnen de mogelijkheden van het grondwatersysteem. Delfland bewaakt de grenzen van dat systeem. Als bevoegd gezag toetst Delfland grondwateronttrekkingen en infiltraties op hun effecten. Gebruik van grondwater is alleen aanvaardbaar als onttrekking en infiltratie met elkaar in balans zijn en niet leiden tot significante negatieve effecten, zoals versnelde bodemdaling, verzilting of verslechtering van de grondwaterkwaliteit. Zo voorkomt Delfland dat oplossingen voor zoetwatertekorten nieuwe risico's creëren voor de ondergrond.

Calamiteiten

Calamiteiten worden niet meegenomen in deze strategie. Zoals eerder beschreven nemen we geleerde lessen en ontwikkelvraagstukken van de droogtesituatie van 2026 mee in deze strategie en de bijbehorende uitvoeringsagenda.

KRW-opgaven

We erkennen dat voldoende zoetwater van belang is voor de opgave van de Kaderrichtlijn Water (KRW), maar uitwerking van de KRW-doelen vindt plaats in het programma Waterkwaliteit.

Meebewegen

Deze strategie is adaptief. Dit past bij de aanpak van het Deltaprogramma Zoetwater. Elke zes jaar, of eerder bij nieuwe inzichten of ontwikkelingen, bekijken we of de strategie moet worden aangepast.

2.2 Doelstellingen

2.2.1 Doelstelling 1 Wateraanvoer

Delfland zet in op het in standhouden van de zoetwateraanvoermogelijkheden vanuit het Brielse Meer en de Klimaatbestendige Water Aanvoervoorziening en verkent de mogelijkheid van uitbreiding van aanvoermogelijkheden.

Wat gaan we hiervoor doen?

Activiteit		Termijn
1.	Delfland verkent de mogelijkheden voor aanvoer van water via andere aanvoerbronnen in tijden van extreme droogte.	2026/2027
2.	Verdere verkenning en uitwerking van de mogelijkheden van inzet van effluent (bedoeld voor categorie 1, waterveiligheid) en de impact op de waternatuur.	2026/2027
3.	Voorwaarden en beprijzing uitwerken hoe we hergebruik effluent door derden mogelijk kunnen maken vanuit een faciliterende rol (ophalen effluent bij zuiveringen).	2026/2027
4.	Verdere verkenning en uitwerking van de mogelijkheden voor het inlaten van brak water in het watersysteem.	2026/2027
5.	De aanbevelingen en/of activiteiten van de te verwachten evaluatie van de droogtesituatie van 2026 worden opgenomen bij deze doelstelling.	2026/2027
6.	Samen met partners blijven wij investeren in maatregelen die de robuustheid van de KWA-aanvoer in standhouden.	Doorlopend
7.	Delfland brengt zijn belangen in bij het Deltaprogramma Zoetwater en bij andere ontwikkelingen die impact hebben op de zoetwateraanvoermogelijkheden van Delfland.	Doorlopend
8.	Samen met partners investeren we in maatregelen die de robuustheid van het Brielse Meer in stand houden, bijvoorbeeld door de inlaatcapaciteit bij de Bernisse te vergroten.	2028-2033
9.	Delfland verbindt de bestuurlijke keuzes over wateraanvoer, watervraag, buffercapaciteit en effluent met de inzet richting het Deltaplan Zoetwater.	2028-2029
10.	Delfland verkent de mogelijkheid voor redundantie (dubbele uitvoering van leiding en pompen) van aanvoer van het Brielse meer.	2028-2029

11.	Delfland volgt nieuwe onderzoeken, klimaatscenario's en ontwikkelingen binnen het Deltaprogramma Zoetwater en andere relevante trajecten nauwgezet. Zo nodig passen we de strategie aan.	Doorlopend

Gewenste resultaat

Het Brielse Meer en de Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA) blijven de komende 25 jaar functioneren als stabiele en betrouwbare zoetwaterbronnen voor de regio. Delfland draagt hier actief aan bij, samen met andere betrokken organisaties. Waar mogelijk zijn andere zoetwaterbronnen beschikbaar in tijden van extreme droogte, afnemende Rijnafvoer en vergrote kans op achterwaartse verzilting.

2.2.2 Doelstelling 2 Watervraag

In tijden van droogte voorzien alle zoetwatervragers in hun eigen zoetwatervoorziening.

Wat gaan we hiervoor doen?

Activiteit		Termijn
1.	We spreken de gemeente Rotterdam aan over de lekkage van de Parksluizen. We dragen met onderzoek, kennis en advies bij aan het beperken van de zoutindringing bij onze sluizen	2026/2027
2.	We ontwikkelen een protocol voor gebruikers binnen de verdringingsreeks. Het protocol moet mogelijk maken dat onttrekkingsverboden tijdig en zorgvuldig worden ingezet, met transparantie per subcategorie en passende betrokkenheid van deze partijen. Dit doen we samen met de buurwaterschappen en de provincie, analoog aan de werkwijze voor de afschaling bij de binnenvaart zie bijlage figuur 5. Uiteraard vraagt dit ook een vertaling naar de afspraken in de KWA en Brielse meer.	2026/2027
3.	We vergroten de bewustwording en stimuleren gedrag van het nemen van eigen verantwoordelijkheid bij betrokken partijen over de noodzaak om zelf tijdig maatregelen te treffen tegen zoetwatertekorten en verzilting. Dat doen we door actief informatie te delen over zoetwaterbeschikbaarheid met mogelijke handelingsperspectieven. We informeren betrokken partijen tijdig, helder en voorspelbaar wanneer droogte wordt verwacht of wanneer omstandigheden veranderen. Daarnaast versterken we onze adviserende rol richting andere organisaties bij vragen en afwegingen rond zoetwater, zodat zij goed geïnformeerd en zelf handelingsbekwaam zijn.	2026/2027 – doorlopend
4.	We sturen actief op het verminderen van de vraag naar zoet oppervlaktewater tijdens perioden van droogte. Daarbij hanteren we bij nieuwe aanvragen en bij toenemende onttrekkingen (bijvoorbeeld datacenters, (farmaceutische) industrie) door bestaande gebruikers het uitgangspunt ‘nee, tenzij’. Extra gebruik is alleen mogelijk als de gebruiker kan aantonen dat er maatregelen zijn genomen om die periode te overbruggen en in de eigen watervraag te voorzien. We geven hier invulling aan door de vraag naar oppervlaktewater te reguleren via heldere beleidsregels en de waterschapsverordening. We zien toe op de naleving daarvan. Tekort aan oppervlaktewater mag niet leiden tot meer gebruik van grondwater. We blijven stringent omgaan met het gebruik van grondwater en verkennen (extra) reguleringsmogelijkheden.	2026/2027 - 2030

5.	Verkenning van mogelijkheden die watervraag verkleinen, zoals bijvoorbeeld omgekeerde drainage (middels peilopzet).	2028
6.	Samen met partners zetten we opgedane kennis en ervaring in om gerichte maatregelen te nemen, met als doel het watersysteem effectief en efficiënt door te spoelen voor de waterkwaliteit. We onderzoeken hoe we het beschikbare aanbod van zoetwater, via aanvoer of hemelwater, zo lang mogelijk kunnen vasthouden in het gebied. Daarbij blijven we leren en ontwikkelen, zodat we het systeem steeds beter kunnen afstemmen op veranderende omstandigheden.	Doorlopend

Gewenst resultaat

De vraag naar zoet oppervlaktewater neemt niet toe ten opzichte van de huidige situatie. Daarom stimuleren we maatregelen die helpen bij droogte, zorgen we voor zuiniger watergebruik en werken we samen met watergebruikers.

2.2.3 Doelstelling 3 Buffercapaciteit

Delfland benut actief koppelkansen tussen de opgaven zoetwater en wateroverlast om hemelwater beter vast te houden in het beheergebied zodat overlast en droogte worden beperkt.

Wat gaan we hiervoor doen?

Activiteit		Termijn
1.	Waterbergingen krijgen een dubbelfunctie in tijden van droogte. Hiervoor ontwikkelen we een protocol dat eenduidig vastlegt welke piekwaterbergingen hoe en wanneer kunnen worden ingezet.	2026/2027
2.	We onderzoeken hoe verplichtende elementen voor buffercapaciteit kunnen worden opgenomen, bijvoorbeeld via regelgeving of beleidsregels (van de gemeenten). Daarbij houden we rekening met verschillen in waterbehoefte tussen gebruiksfuncties en teelten.	2026/2027
3.	We verkennen de mogelijkheid om de beleidsregel infiltratie te verruimen.	2026/2027
4.	Naast de inzet van waterbergingen tijdens extreme droogte onderzoekt Delfland hoe oplossingen voor het beperken en voorkomen van wateroverlast positief kunnen bijdragen aan tijdelijke opslag en benutting van hemelwater in perioden van extreme droogte. Hierbij denken we aan inzet van buffers in ons poldersysteem en het bewust droogleggen van delen van het poldersysteem om dat water te kunnen gebruiken voor het op peil houden van de boezem voor de waterveiligheid.	2028-2030
5.	Stimuleren van medeoverheden, bedrijven en inwoners in het waterbewust ontwerpen van hun terreinen en het zelfvoorzienend zijn in tijden van extreme droogte, door bijvoorbeeld het aanleggen/vergroten van (kleinschalige) waterbuffers.	Doorlopend
6.	Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen of herinrichting stimuleren wij een inrichting die oplossingen biedt bij weersextremen zoals extreme neerslag en langdurige droogte. We concretiseren hiervoor ons beleid en verwerken dat in de Handreiking Weging van het waterbelang voor gemeenten[12] en passen overige relevante Delflandse instrumenten aan.	2028

Gewenst resultaat

Het uitwerken van deze buffermogelijkheden draagt bij aan een robuust (zoet)watersysteem in ons beheergebied.

[12] Weging waterbelang in plannen fysieke leefomgeving - Delfland

2.3 Aanpak op hoofdlijnen

2.3.1 Inleiding

We blijven de huidige aanvoer van zoetwater behouden en zorgen dat de totale vraag naar de wateronttrekking aan ons oppervlaktewater niet verder groeit. We moeten ons voorbereiden op het vaker voorkomen van perioden van extreme droogte en lage wateraanvoer. We sluiten aan bij de nationale zoetwaterambitie[13]. Dit betekent dat de toekomstige zoetwatervraag in evenwicht moet worden gebracht met het wateraanbod. Als een onbalans in de vraag en het aanbod leidt tot een zoetwatertekort, dan treedt de verdringingsreeks in werking.

De extreme droogte waar we in de zomer van 2026 mee werden geconfronteerd heeft ons naast vele inzichten ook veel ontwikkelvragen en oplossingsrichtingen gebracht. Deze ervaringen, inzichten en de getroffen maatregelen gaan ons helpen beter gesteld te staan in de (nabije) toekomst. Uiteraard nemen we die mee in deze voorliggende strategie. We bereiden ons nu voor op het meest extreme droogtescenario, om zowel op de korte termijn als lange termijn (2050) waterveiligheid te kunnen blijven waarborgen en onomkeerbare schade aan de (onderwater)natuur te voorkomen.

Concreet gaan we werken langs drie lijnen:

- Op peil houden van de wateraanvoer (2.3.2)
- Betere regulering van de watervraag (2.3.3)
- Vergroting van de buffercapaciteit (2.3.4)

2.3.2 Wateraanvoer

Delfland heeft geen eigen zoetwaterbronnen en is geheel afhankelijk van aanvoer van buiten het beheergebied. In de huidige situatie zijn er drie bronnen die bijdragen aan wateraanvoer en nodig zijn om voldoende zoetwater in het systeem te behouden. Naast uiteraard neerslag, wordt tijdens perioden van droogte water aangevoerd vanuit het Brielse Meer (4 m3 per seconde, wateraanvoer via de Spui en Bernisse) en waar nodig via de zogenoemde Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA), aanvoer 1,8 m3 per seconde. Zie voor een verdere toelichting bijlage 4.1 en 4.2.
Om ons voor te bereiden op vaker voorkomende extreme droogte moeten andere bronnen zoals alternatieve aanvoerroutes van zoetwater of bijvoorbeeld hergebruik effluent en toelating van hogere zoutgehaltes worden uitgewerkt.

Wateraanvoer robuust maken

Het is vanuit onze primaire taak waterveiligheid fundamenteel dat er voldoende water in ons watersysteem aanwezig is. Het is daarbij belangrijk dat we blijvend investeren in de verzekerde aanvoer vanuit het Brielse Meer en de KWA.

De beschikbaarheid van zoet oppervlaktewater bij de inlaatpunten hangt naast de klimatologische ontwikkelingen ook af van de waterverdeling in het hoofdwatersysteem (grote rivieren) en van toekomstige ontwikkelingen daarin. Dit wordt vastgelegd in de deltabeslissingen. Daarom houden we in de strategie zoetwater rekening met landelijke plannen en proberen we dit zoveel mogelijk te beïnvloeden, waarbij de nadruk ligt op het

[13] Deltaplan Zoetwater | Drie thema's | Deltaprogramma

helder krijgen van een lange termijn toekomstperspectief rekening houdend met achterwaartse verzilting.

Wateraanvoer vergroten

In tijden van extreme droogte kan de waterbalans ook met toepassing van de verdringingsreeks onvoldoende op orde blijven. In dat geval benutten we eerst de beschikbare buffers en zetten we vervolgens, waar mogelijk, effluent in. Alleen als deze maatregelen onvoldoende water opleveren, kan tijdelijk en lokaal verzilt water worden toegelaten. Daarnaast verkennen we alternatieve waterbronnen buiten ons beheergebied. Hiervoor is samenwerking met andere waterschappen, Rijkswaterstaat, de provincie en nutsbedrijven cruciaal.

Effluent

Op basis van eerder uitgevoerde onderzoeken en de verwachte ontwikkelingen (klimaatverandering en watervraag) leek de inzet van effluent tot minstens 2050 niet nodig voor peilhandhaving voor de waterveiligheid en de waterkwaliteit. De droogtesituatie in de zomer van 2026 heeft echter geleid tot het inzicht dat inzet van effluent bij extreme droogte noodzakelijk kan zijn; als aanvullende bron om de peilhandhaving voor waterveiligheid voldoende te borgen en om onaanvaardbare risico's voor de stabiliteit van de waterkeringen te borgen.
Verdere verkenning en uitwerking van de mogelijkheden bij de verschillende AWZI's en de impact op de waternatuur is noodzakelijk. Voor effluent richten we ons in eerste instantie op het beschikbaar stellen als waterbron voor de categorieën 2, 3 en 4[14], aanvullend voor het op peil houden van ons watersysteem in categorie 1 in extreme situaties. Delfland blijft open staan voor initiatieven van externe partijen die effluent willen inzetten en is benaderbaar voor samenwerking op dat vlak. De voorwaarden en beprijzing worden nader uitgewerkt.

Zout

Delfland blijft vooralsnog uitgaan van het behouden van een zoet watersysteem en zet in op het beperken van zoutindringing. Aanvullend bereiden we ons voor om in extreme situaties de afweging te kunnen maken om tijdelijk en lokaal zout water in te laten. Daarbij sturen we erop dat het verzilte water zich zo beperkt mogelijk verspreidt en dat de duur en de nadelige gevolgen voor de waterkwaliteit, de onderwaternatuur en andere gebruiksfuncties zo klein mogelijk blijven. In de uitvoeringsagenda onderzoeken we onder welke voorwaarden deze maatregel verantwoord kan worden ingezet.

2.3.3 Watervraag

Door klimaatverandering neemt de druk op het beschikbare zoetwater toe. Langere perioden van droogte, hogere verdamping en lagere waterstanden in de grote rivieren laten zien dat het watersysteem zijn grenzen heeft bereikt[15]. In zulke situaties is zoetwater schaars en telt iedere druppel. Spaarzaam en zorgvuldig omgaan met zoetwater is daarom geen vrijblijvende keuze meer, maar een gezamenlijke noodzaak voor Delfland en alle watergebruikers.

[14] Niet gedistribueerd via het oppervlaktewatersysteem, maar via rechtstreekse levering aan derden.

[15] Kamerbrief over nieuwe inzichten zoetwaterbeschikbaarheid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

Delfland zet in op zo efficiënt mogelijk gebruik van het beschikbare zoetwater, in lijn met de nationale zoetwaterstrategie[16]. Tegelijkertijd kunnen we niet garanderen dat er altijd voldoende zoetwater beschikbaar is. Juist daarom is het belangrijk dat gebruikers tijdig anticiperen en zelf maatregelen treffen om kwetsbaarheden te verkleinen.

Watervraag beperken

Naast de aanvoer van water is er nog een mogelijkheid om het watersysteem voldoende op peil te houden door een *watervraagbeperking* aan gebruikers op te leggen. Wanneer er sprake is van aanhoudende droogte en een tekort aan zoetwater dreigt, treedt de zogenoemde verdringingsreeks (zie figuur 1) in werking. Dit is een landelijke volgorde in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving die bepaalt welke functies als eerste minder water krijgen (zie bijlage 4.2).

Verdringingsreeks schutbeperkingen (vasthouden zoetwater, voorkomen zoutindringing)
In Delfland betekent dit als eerste het instellen van schutbeperkingen voor de beroeps- en recreatievaart. Sluizen gaan dan minder vaak open, waardoor schepen moeten wachten of tijdelijk geen doorgang hebben.

Verdringingsreeks onttrekking beperkingen (toenemende watervraag beperken)
Een volgende stap in de verdringingsreeks is het beperken van de watervraag door onttrekkingsverboden op te leggen.

Figuur 1: *landelijke wettelijke verdringingsreeks*

Om in de toekomst gesteld te staan, omdat extreme droogte frequenter voorkomt, gaan we onderstaande activiteiten oppakken:

- Samen met de provincie en de buurwaterschappen werken we een verfijning van de verdringingsreeks uit, met kleurcodes per doelgroep.

[16] Nationaal Water Programma 2022–2027 | Rapport | Rijksoverheid.nl

- We onderzoeken hoe nieuwe watervragen of andere onttrekkingen zich verhouden tot bestaande gebruikers en welke gevolgen dit heeft binnen de verdringingsreeks.
- We sturen actief op het verminderen van de vraag naar zoet oppervlaktewater tijdens perioden van droogte. Daarbij hanteren we bij nieuwe aanvragen en bij toenemende onttrekkingen door bestaande gebruikers het uitgangspunt 'nee, tenzij'. We zetten in op eigen verantwoordelijkheid en aanleggen van eigen buffercapaciteit, zo ook voor de bestaande vraag.
- Onttrekking van oppervlaktewater is geen vanzelfsprekendheid. Bij een significante disbalans tussen watervraag en wateraanbod kan een onttrekkingsverbod worden opgelegd. Onderdeel van het onttrekkingsverbod is dat we dit ook handhaven. Alle watervragers dienen daarom zelfvoorzienend te worden bij extreme droogte, bijvoorbeeld door eigen waterbuffers te creëren of het ontwikkelen van andere alternatieven. De beleidsregel infiltratie moet opnieuw tegen het licht worden gehouden, mede op basis van de ervaringen van de zomer van 2026.

2.3.4 Buffercapaciteit

Om een situatie van (extreme) droogte het hoofd te kunnen bieden is het belangrijk te anticiperen en voldoende ruimte te hebben om overtollig (regen)water te bufferen. Dit water moet altijd beschikbaar zijn om bij een onverwacht stagnerende aanvoer van andere bronnen (denk aan Brielse Meer, KWA, etc.) in te kunnen zetten om de veiligheid van onze waterkeringen te garanderen.

Voor deze bufferfunctie werken we een protocol uit, dat eenduidig vastlegt welke van onze piekwaterbergingen hoe en wanneer kunnen worden ingezet. Het in beeld brengen van de effecten van deze bufferfunctie en verschillen tussen natte en droge bergingen zijn hier onderdeel van. Datzelfde doen we ook voor ons poldersysteem, aangezien ook poldersloten mogelijk benut kunnen worden voor een (relatief bescheiden) buffer. Daarbij houden we rekening met de belangen van gebruikers van de bufferpercelen en wegen we de mogelijke negatieve effecten mee.

Tot slot verkennen we aanvullende buffermogelijkheden, zoals ondergrondse opslag van zoetwater door derden. Waar dergelijke initiatieven al een zeker momentum hebben spannen we ons extra in om die te faciliteren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een mogelijke verruiming van de mogelijkheden voor infiltratie in de ondergrond.

Afhankelijk van de zekerheid waarmee we de waterveiligheid kunnen garanderen, is het ook te overwegen (een deel van) dit water in te zetten voor andere gebruiksfuncties (categorie 2, 3 en 4). Dit kan gedurende een extreme droogtesituatie worden afgewogen met het actuele weerbeeld.

Samenvattend:

De Strategie Zoetwater speelt in op de toenemende kans op (extreme) droogte en onzekerheden door klimaatverandering. Delfland wil samen met alle watergebruikers in het beheergebied weerbaar zijn tegen zoetwatertekorten, door het behoud van huidige en verkenning van mogelijke uitbreiding van aanvoermogelijkheden van zoet oppervlaktewater, voorkomen dat de oppervlaktewatervraag toeneemt en zoetwater vasthouden waar dat kan. We streven daarbij naar een zoet watersysteem. Als er niet genoeg zoetwater is, treedt de verdringingsreeks in werking. De strategie betekent een extra opgave en ook eigen verantwoordelijkheid voor gebruikers van (zoet)

3 Vervolg

Met deze Strategie Zoetwater kiezen we een richting voor de komende jaren. De strategie bevat een hoofddoel en drie uitgewerkte doelstellingen en schetst de hoofdlijnen van hoe Delfland wil omgaan met de beschikbaarheid en het gebruik van zoetwater in een veranderend klimaat. De strategie is een basis voor nieuw beleid en voor het uitvoeren van plannen.

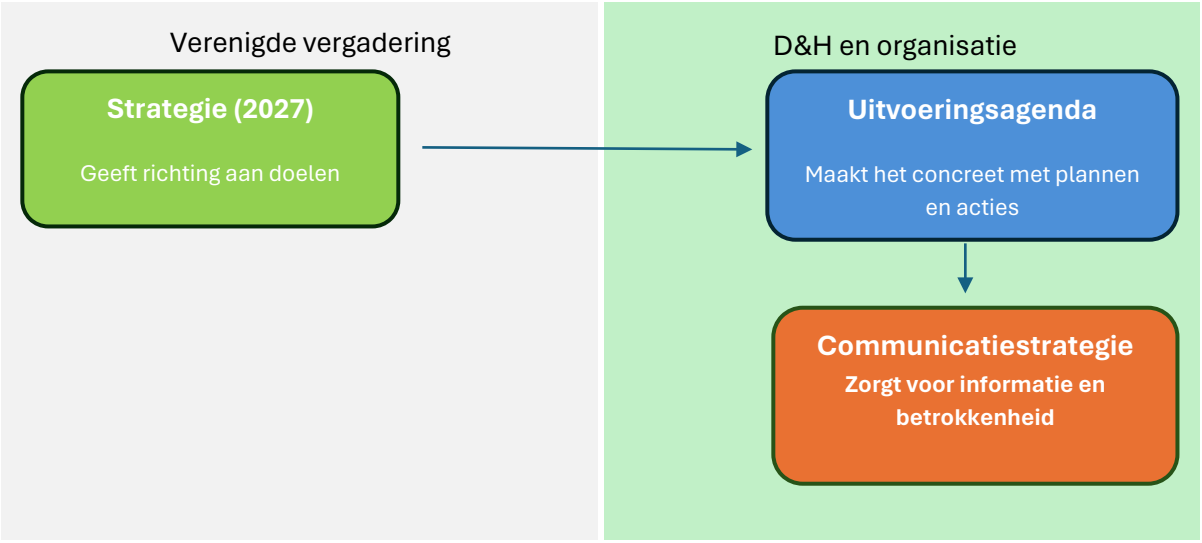
Bij deze strategie horen bijlagen (zie hoofdstuk 4). Hierin staat meer uitleg en achtergrondinformatie over bijvoorbeeld de werking van het Delflandse watersysteem, hoe het werkt in normale en droge zomers, wat de verdringingsreeks is en hoe deze wordt toegepast.

3.1 Uitwerking van de strategie zoetwater

Ter ondersteuning van de uitvoering van de strategie, is een uitvoeringsagenda opgesteld. Dit plan maakt inzichtelijk wat de vastgestelde strategie betekent voor de organisatie en het bestuur, zonder vooruit te lopen op uitvoeringskeuzes die pas later, op basis van nieuwe informatie, gemaakt kunnen worden.

Daarin worden de hoofdlijnen van de strategie vertaald naar keuzes in aanpak, maatregelen en hulpmiddelen, afgewogen naar belangen, haalbaarheid en wat het oplevert. Deze uitwerking vormt de schakel tussen de strategie en de uitvoering. Het is de basis voor projecten en investeringen in de komende jaren.

Naast de uitvoeringsagenda wordt een communicatiestrategie gehanteerd. Hierin zijn verschillende stakeholders benoemd met bijbehorende kernboodschappen. Met deze kernboodschappen creëren we bewustwording van de noodzaak om zelf maatregelen te treffen tegen zoetwatertekorten of verziltende omstandigheden.

3.2 Monitoring doelbereik

Om te kunnen beoordelen of de strategie daadwerkelijk bijdraagt aan de gestelde doelstellingen, is structurele monitoring essentieel. Door periodiek te volgen hoe de uitvoering verloopt, ontstaat inzicht in de voortgang, de effectiviteit van maatregelen en eventuele knelpunten. Deze informatie vormt de basis voor tijdige bijsturing en transparante verantwoording.

De voortgang op de doelen wordt meegenomen in de reguliere bestuursrapportages binnen de planning- en control cyclus. Wanneer blijkt dat de doelstellingen met de beschikbare middelen en capaciteit niet of slechts gedeeltelijk haalbaar zijn, wordt bezien welke aanpassingen nodig zijn. Dit kan leiden tot het inzetten van aanvullende middelen of capaciteit, maar ook tot het heroverwegen van onderdelen van de strategie of de gestelde doelen. Op deze manier behoudt de Verenigde Vergadering regie op de hoofdlijnen, terwijl de organisatie binnen heldere kaders wendbaar kan handelen.

Delfland kiest daarmee expliciet voor een adaptieve uitvoeringsstrategie. De strategie is gebaseerd op duidelijke uitgangspunten en wordt gefaseerd uitgevoerd, waarbij periodiek wordt getoetst of de gekozen koers nog passend is. Adaptiviteit is hierbij geen vorm van uitstel, maar een structureel onderdeel van de aanpak dat ervoor zorgt dat tijdig kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en inzichten. In dergelijke situaties wordt het bestuur tijdig geïnformeerd en wordt expliciet gemaakt welke onderdelen van de strategie ter discussie staan. Eventuele voorstellen voor bijstelling worden afzonderlijk ter besluitvorming voorgelegd aan de Verenigde Vergadering.

De Strategie Zoetwater is gebaseerd op actuele kennis en biedt stabiliteit in haar uitgangspunten, terwijl zij tegelijkertijd bewust ruimte laat voor bijstelling. Daarmee kiest Delfland voor bestuurlijke helderheid zonder schijnzekerheid, passend bij de aard van een langjarige opgave in een dynamische en onzekere omgeving.

4 Bijlagen bij de Strategie Zoetwater

4.1 Het watersysteem van Delfland

4.1.1 Watersturing in een normale zomer

Een goede watervoorziening is belangrijk voor Delfland én voor functies die afhankelijk zijn van zoet water, zoals landbouw, natuur, glastuinbouw en bedrijven die afhankelijk zijn van transport over water. Ook in de zomer moet er genoeg water zijn om aan de vraag te voldoen. In een normale zomer ontstaat er watertekort als het langere tijd niet regent. Om dit tekort aan te vullen, haalt Delfland water van buiten het eigen beheergebied (zie figuur 2).

Figuur 2: *Laat zien hoe de aanvoer en vraag naar water er in een normale zomer uitzien.*

Delfland haalt het meeste water uit het Brielse Meer. Via een leiding en gemaal Winsemius wordt het water over een afstand van vier kilometer onder de Nieuwe Waterweg door naar het gebied van Delfland gepompt. Soms komt er ook water uit de Nieuwe Maas (via het Schiegemaal) of uit Rijnland (bij gemaal Dolk in Leidschendam), als het Brielse Meer niet genoeg water levert.

De meeste vraag naar water komt door:

- het op peil houden van het water in de sloten (bijvoorbeeld voor dijken die gevoelig zijn voor droogte);
- het doorspoelen van sloten en kanalen om tijdens droogte de waterkwaliteit goed te houden;
- het ondersteunen van functies zoals glastuinbouw, natuur en landbouw.

Het water moet hiervoor wel zoet genoeg zijn. Bij de sluizen aan de Nieuwe Maas/Nieuwe Waterweg komt door het schutten van schepen steeds zoutwater binnen, vooral bij de Parksluizen in Rotterdam. In droge periodes wordt een deel van het zoete water gebruikt om dit zoute water weg te pompen.

In een normaal jaar is het water uit het Brielse Meer voldoende voor het zomerseizoen. Maar omdat Delfland afhankelijk is van dit meer, is het systeem kwetsbaar.

4.1.2 Situatie in een droge zomer

In een extreem droge zomer zoals in 2026, zijn er twee grote problemen voor de zoetwatervoorziening in Delfland en de rest van West-Nederland:

- Als het lang warm en droog is verdampt er meer water én gebruiken mensen en bedrijven meer water;
- De rivieren voeren minder water aan. Hierdoor kan de zee verder landinwaarts komen.

Een extra probleem ontstaat bij het schutten van boten door de sluizen vanaf de Nieuwe Maas/Nieuwe Waterweg naar het gebied van Delfland. Daarbij komt zoutwater het gebied binnen. Om dat zout weg te spoelen, is veel zoetwater nodig. In tijden van droogte is dat niet altijd beschikbaar. Het wordt dan steeds moeilijker om het water zoet genoeg te houden en de waterkwaliteit op peil te houden voor de onderwaternatuur.

Delfland heeft geen eigen bronnen van zoetwater (zie figuur 3). In de zomer komt het zoetwater via rivieren en regionale watersystemen van omliggende waterschappen. Tijdens droogte zijn we volledig afhankelijk van dit regionale systeem. We voeren dan water aan, maar soms ook door naar het aangrenzende waterschap (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard).

In noodgevallen kan extra water worden aangevoerd via de Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA). Dit gebeurde bijvoorbeeld in de jaren 2018, 2022, 2023 en 2026. Het water komt dan uit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek (zie figuur 4).

***Figuur 3**: Laat zien hoe de aanvoer en vraag naar water er in een droge zomer uitzien.*

Een belangrijke bron voor zoetwater is het Brielse Meer. Maar ook deze aanvoer kan in de knel komen bij extreme droogte. De inlaat bij Bernisse werkt alleen als het water vanzelf naar binnen kan stromen. Dat hangt af van de waterstand en het zoutgehalte (chloride) van het water in het Spui. Bij een lage rivierafvoer is het water in het Spui soms te zout of staat

het te laag. Dan kan er minder of zelfs geen water via de Bernisse in het Brielse Meer worden ingelaten. Soms wordt er dan toch water met een hoger zoutgehalte toegelaten.

Uit studies blijkt het Brielse Meer minder robuust dan eerder gedacht. Samen met Waterschap Hollandse Delta en het Havenbedrijf Rotterdam/Evides wordt onderzocht wat nodig is om de levering van zoetwater te verbeteren. Dit hangt af van keuzes in het hoofdwatersysteem en van klimaatverandering, zoals zeespiegelstijging. Een eerste inschatting laat zien dat dit veel geld kost. Op basis van de resultaten van het onderzoek beslissen de betrokken partijen samen over mogelijke maatregelen, de kosten en wie wat betaalt.

De huidige inlaatgrens voor chloride bij Bernisse is 150 mg/l. Als deze norm wordt verhoogd naar 200 mg/l, is de kans op een inlaatstop kleiner. Deze hogere waarde is volgens de milieunormen (KRW) nog niet schadelijk voor de (onderwater)natuur. Maar het kan wel problemen geven voor gebruikers, zoals de bedrijven in het havengebied of de glastuinbouwsector.

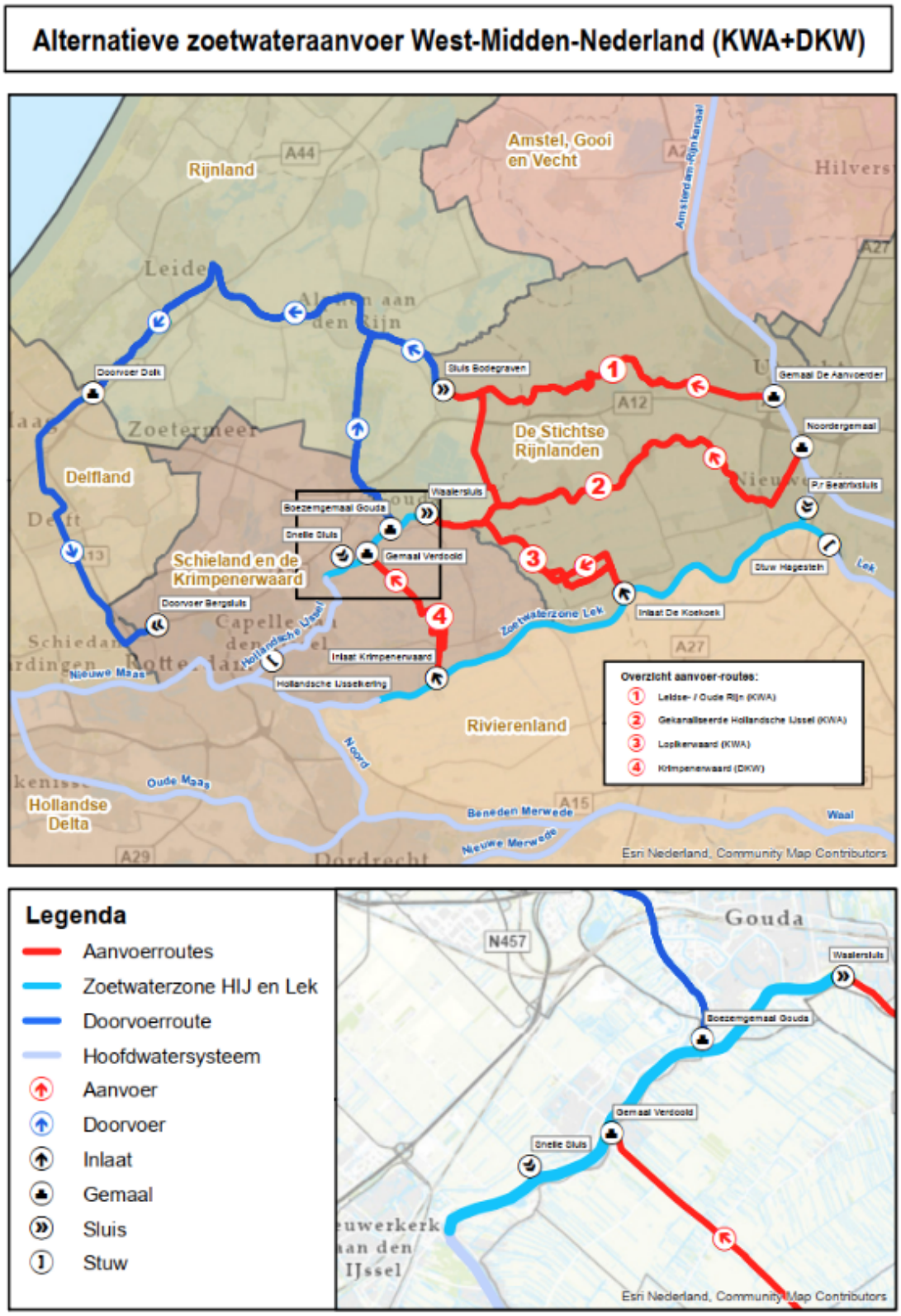
4.1.3 Waterakkoorden bij Delfland

Zoals hierboven al genoemd gebruikt Delfland voor de zoetwatervoorziening vooral water uit het Brielse Meer. Soms is er extra water nodig, bijvoorbeeld bij bijzondere omstandigheden. Dan komt er ook zoetwater uit het gebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland via gemaal Dolk. In perioden van droogte is deze aanvoer niet mogelijk omdat het Hoogheemraadschap van Rijnland dat water zelf nodig heeft. Dan kan Delfland gebruik maken van het Waterakkoord KWA-DKW. Hierbij komt het water ook via gemaal Dolk binnen, maar vanuit een andere bron: het wordt aangevoerd vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek, via het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en het Hoogheemraadschap van Rijnland naar Delfland en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard.

In de toekomst kan Delfland ook zoetwater binnenlaten (maximaal 2 m3/s) vanuit het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard via de Bergsluis (in Rotterdam). Dat is alleen mogelijk bij regulier droge omstandigheden, niet in geval van extreme droogte. Want die betreffende aanvoer is alleen bruikbaar als de inlaatpunten van Schieland niet verzilt zijn. Als dat wel het geval wordt (in geval van extreme droogte) voert Delfland via de KWA water door naar Schieland.

Afspraken over de aan-, door- of afvoer van water tussen Delfland en andere waterschappen worden vastgelegd in zogeheten waterakkoorden. Delfland heeft de volgende waterakkoorden:

- **Waterakkoord KWA-DKW** (geactualiseerd in 2025)
- **Waterakkoord Rijnland-Delfland** (geactualiseerd in 2025)
- **Waterakkoord Delfland-Schieland en de Krimpenerwaard** (sinds 2016, wordt herzien in 2026 vanwege de nieuwe aanvoer via de Bergsluis)
- **Overeenkomst zoetwaterleverantie Brielse Meer / Bernisse** (sinds 2018, met Havenbedrijf Rotterdam, Hoogheemraadschap van Delfland en Waterschap Hollandse Delta)

Figuur 4: *Laat zien hoe de routes van de Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA) en de Doorvoer Krimpenerwaard (DKW) lopen. De KWA en DKW zijn alternatieve zoetwateraanvoerroutes die worden ingezet tijdens lange perioden van droogte. Beide routes zijn onderdeel van het Deltaprogramma Zoetwater en worden steeds vaker ingezet door klimaatverandering en toenemende waterbehoefte.*

4.2 Verdeling van zoetwater bij tekorten

Als er te weinig zoetwater is, volgt Delfland de regels van de verdringingsreeks, zie figuur 1[17]. Deze reeks is wettelijk vastgelegd en geldt alleen voor oppervlaktewater. De verdringingsreeks helpt om eerlijk te bepalen wie water krijgt als er een tekort is. Er is een watertekort als er meer vraag is naar water dan aanbod, en het beschikbare water niet van goede kwaliteit is voor alle functies. De verdringingsreeks geeft geen recht aan burgers of bedrijven op een vaste hoeveelheid water.

De verdringingsreeks heeft vier categorieën (zie figuur 1). Categorie 1 krijgt de hoogste prioriteit, categorie 4 de laagste. Bij een tekort wordt eerst minder (of geen) water aan categorie 4 gegeven, daarna categorie 3, dan 2 en als laatste 1. Voor categorieën 1 en 2 is de volgorde van verdeling vastgelegd in de wet (artikel 3.14 van het Besluit kwaliteit Leefomgeving). Voor categorieën 3 en 4 mag Delfland zelf bepalen wie binnen die groep als eerste water krijgt. Daarbij probeert Delfland de economische en maatschappelijke schade zo beperkt mogelijk te houden.

Binnen Delfland wordt de scheepvaart als eerste beperkt bij een tekort aan zoetwater. Dit komt doordat het tegengaan van verzilting bij de sluizen veel zoetwater kost. Bij het schutten van boten komt zoutwater het gebied binnen. Om dat weg te spoelen, is veel zoetwater nodig. In tijden van droogte is dat niet altijd beschikbaar. Daarom is het beperken van het schutten van scheepvaart bij de sluizen de eerste stap in de verdringingsreeks.

De beperkingen voor scheepvaart worden stapsgewijs ingevoerd: eerst wordt er minder vaak geschut, daarna nog minder. Hierover zijn afspraken gemaakt met betrokken partijen met zogenaamde kleurcodes, zie figuur 5. Deze afspraken staan in het Droogteprotocol Schutten Beheergebied Delfland 2023[18].

Droogtesituatie	Kleurcodering	Benaming schutprotocol
Normaal	**Groen**	**Regulier schutten**
Dreigend watertekort	**Geel**	**Aangepast schutten**
Feitelijk watertekort	**Oranje**	**Schutbeperkingen**
Dreigende crisis watertekort	**Rood**	**Aangescherpte schutbeperkingen**
Crisis watertekort	**Zwart**	**Volledige stremming**

Figuur 5 Afspraken Droogteprotocol Schutten Beheergebied Delfland 2023

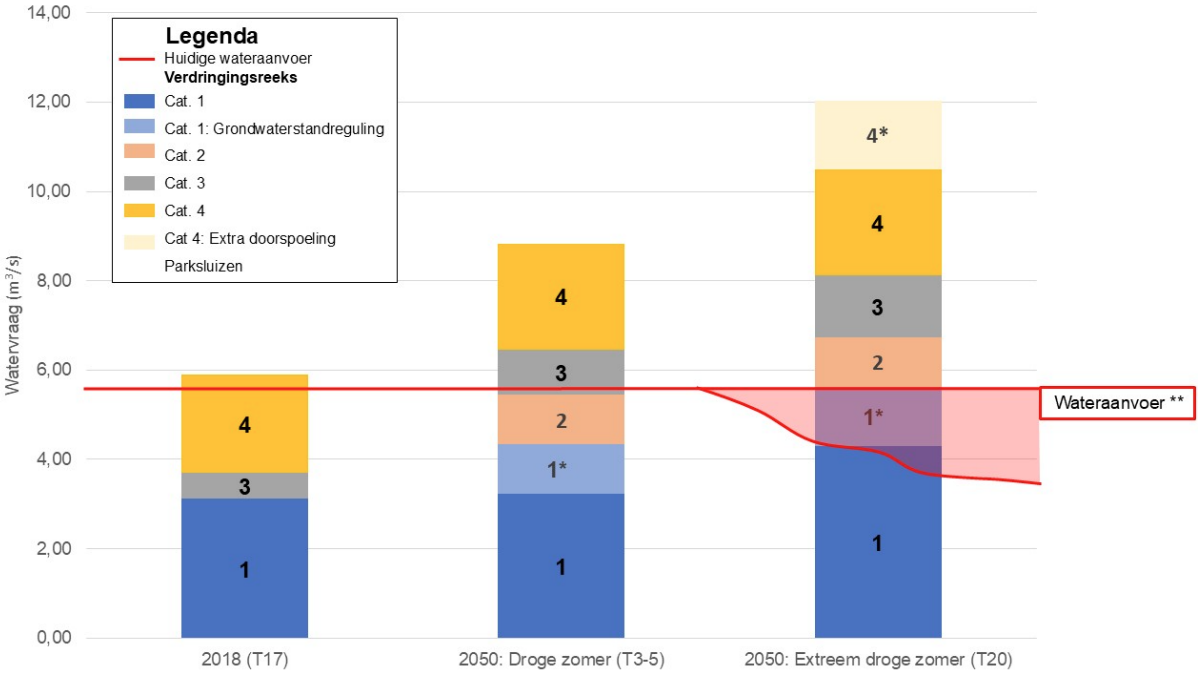
[17] Verdeling water bij droogte

[18] Droogteprotocol schutten beheergebied Delfland 2023 | Lokale wet- en regelgeving

De gevolgen voor bedrijven die afhankelijk zijn van vervoer over water, zoals die langs de Schie, zijn groot. Zij kunnen dan bijvoorbeeld tijdelijk geen of minder grondstoffen ontvangen of het afval van de regio kan niet worden afgevoerd. Deze bedrijven moeten zelf gaan nadenken over alternatieven voor perioden van droogte.
Naast schutbeperkingen kunnen er ook onttrekkingsverboden worden opgelegd. Eerst voor gebruikers uit categorie 4, zoals het beregenen van openbaar en niet-openbaar groen, sportvelden en agrarische percelen. Als dat niet genoeg is, kan ook voor gebruikers uit categorie 3, zoals de glastuinbouw, een verbod komen op het onttrekken van oppervlaktewater. Hoe vaak komt een tekort voor?

Ook al proberen we de vraag naar water te verminderen, er blijven momenten waarop er te weinig zoetwater is. Hoe vaak dit gebeurt, hangt af van hoe goed we de vraag naar zoetwater kunnen afvlakken én van het klimaat.

In het klimaatscenario HD[19] verwachten we dat er elke 3 tot 5 jaar een tekort is (zie figuur 6). Dat betekent dat de verdringingsreeks richting 2050 ongeveer eens in de 3 tot 5 jaar nodig zal zijn. Het klimaatscenario HD is één van de vier klimaatscenario's die het KNMI heeft opgesteld om te laten zien hoe het klimaat in Nederland zich mogelijk ontwikkelt richting 2050 en verder. In dit scenario neemt de kans op droogte en watertekorten toe, vooral in de zomer. Dit scenario wordt vaak gebruikt om te onderzoeken hoe we ons kunnen voorbereiden op een toekomst met meer verdroging en grotere druk op de zoetwatervoorziening.

Figuur 6: *Potentiële watervraag per categorie in de verdringingsreeks in 2050 in vergelijking tot 2018.*

[19] https://klimaatscenarios-data.knmi.nl/

**De toename van de watervraag is onzeker. Voor categorie 4 wordt deze sterk beïnvloed door de doorspoelbehoefte bij de Parksluizen. Deze is afhankelijk van zeespiegelstijging en afnemende rivierafvoeren. In categorie 1 wordt de toename grotendeels veroorzaakt door de potentiële aanleg van grondwaterstandregulering.*

*** De beschikbare wateraanvoer wordt onzekerder bij een extreem droge zomer in 2050 door lage rivierafvoeren, zeespiegelstijging en nationale waterverdelingsvraagstukken. Deze kunnen alle leiden tot een toename van de verzilting bij de innamepunten.*

**** n.b. dit figuur is nog niet aangepast met de inzichten van de droge zomer van 2026.*

4.3 Beleidskaders

4.3.1 Deltaprogramma Zoetwater (DPZW)

Het Deltaprogramma Zoetwater is een van de drie thema's in het Deltaprogramma. Aan de basis van het Deltaprogramma Zoetwater (DPZW) staat de Deltabeslissing Zoetwater[20]. De maatregelen uit deze Deltabeslissing hebben als doel om Nederland in 2050 weerbaar te maken tegen zoetwatertekorten. In zogeheten zoetwaterregio's worden maatregelen uitgedacht en uitgewerkt, om vervolgens opgenomen te worden in het Deltaplan Zoetwater. Op dit moment is sprake van fase 2 van het Deltaplan Zoetwater[21] (2022-2027). Er wordt gewerkt aan fase 3 van het Deltaplan (2028-2033).

Zoetwaterregio West-Nederland

Het Hoogheemraadschap van Delfland valt geheel binnen één van de zes zoetwaterregio's in Nederland: West-Nederland. De provincie Zuid-Holland[22] fungeert als voorzitter van deze zoetwaterregio, waarin ook de provincies Noord-Holland en Utrecht, zes waterschappen, Rijkswaterstaat en maatschappelijke organisaties deelnemen. In samenwerking en in bestuurlijk overleg wordt bepaald welke maatregelen en onderzoeken gewenst zijn. In een gezamenlijke strategie[23] wordt vervolgens het definitieve maatregelenpakket geformuleerd, welke opgenomen worden (en zo mogelijk mede gefinancierd vanuit) het Deltaplan als onderdeel van het Deltaprogramma.

Belangrijke maatregelen die in deze zoetwaterregio tot nu toe zijn uitgevoerd of in uitvoering zijn, hebben betrekking op een optimalisering van de wateraanvoer uit de grote rivieren, zoals:

- De vergroting van de KWA en een verbetering van de doorvoer van water door de Krimpenerwaard (zie figuur 4);
- Het vergroten van de robuustheid van het regionale systeem door aanleg van extra gemalen zoals de Bergsluis voor Delfland (zie figuur 2 en 3);
- Het benutten van de ondergrond zoals het uitvoeren van een pilot waarin een zoetwaterbel voor de gietwatervoorziening van een coöperatie van tuinders wordt gerealiseerd (bijvoorbeeld Coastar);
- Een onderzoek naar ontzilting van brak grondwater voor gebruik als drinkwater[24].

4.3.2 Nationaal Water Programma 2022-2027 (NWP)

Het Nationaal Water Programma[25] bevat het nationale waterbeleid en de uitvoering in de rijkwateren. De opgaven die erin centraal staan zijn:

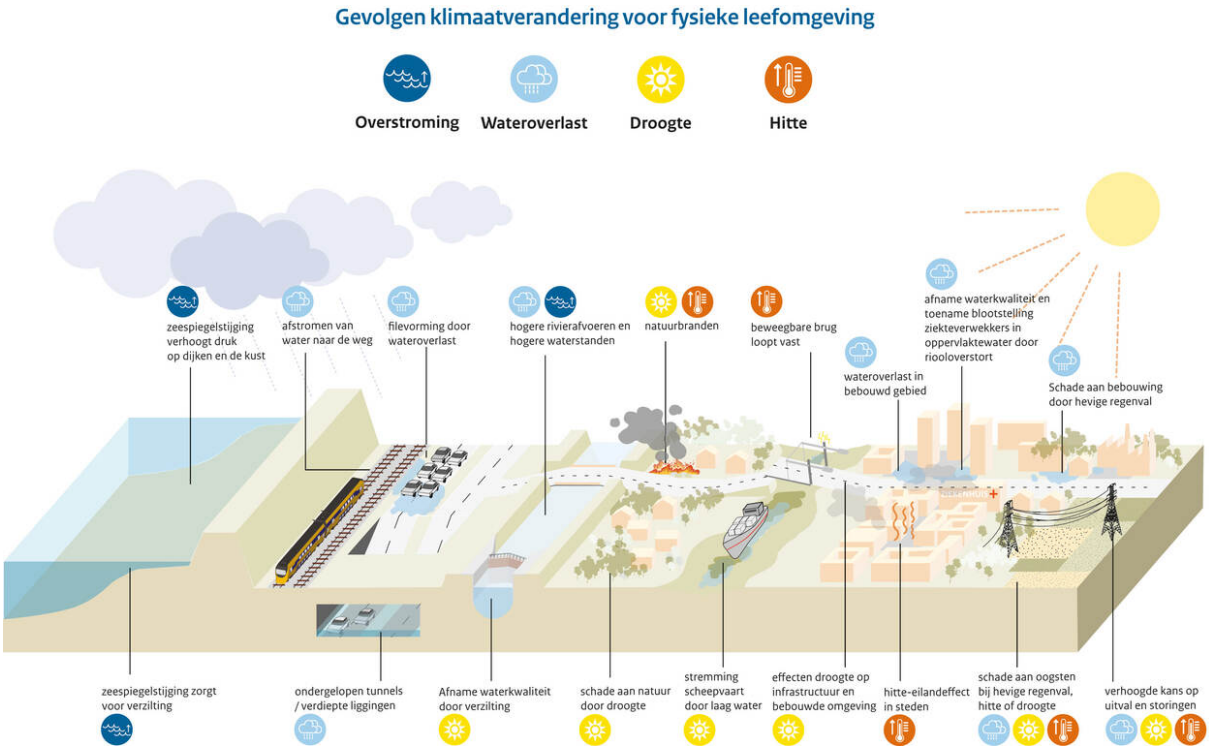
- *Nederland moet zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering.*
- *We moeten blijven werken aan een goede bescherming tegen overstromingen en een klimaat robuuste zoetwatervoorziening tegen toenemende droogte.*
- *Ook de zorg voor goede waterkwaliteit en duurzame drinkwatervoorziening verdient aandacht.*

[20] Deltabeslissing Zoetwater | Drie thema's | Deltaprogramma
[21] Deltaplan Zoetwater 2022-2027 | Publicatie | Deltaprogramma
[22] Samenwerken in het Deltaprogramma Zoetwater - Omgevingsbeleid Provincie Zuid-Holland
[23] Strategiedocument Zoetwater - West-Nederland 2022-2027 | Publicatie | Deltaprogramma
[24] Deltaplan Zoetwater | Drie thema's | Deltaprogramma
[25] Nationaal Water Programma 2022–2027 | Rapport | Rijksoverheid.nl

Het NWP bevat de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid: waterveiligheid, waterkwaliteit en klimaatadaptatie en vormt daarmee een belangrijke basis voor de uitvoering de komende jaren.

Klimaatbestendige Zoetwatervoorziening Hoofdwatersysteem (KZH)

Binnen het NWP is een strategie opgenomen voor het hoofdwatersysteem van Nederland. Deze strategie heet de 'Klimaatbestendige Zoetwatervoorziening Hoofdwatersysteem[26]'. Binnen de KZH worden adviezen opgesteld over aanpassingen in de waterverdeling, een andere inrichting van het systeem (nieuwe aanvoerroute naar het Markermeer via het Amsterdam-Rijnkanaal) en het instellen van zoetwaterzones om de zoetwater efficiënt te verdelen. Zo zijn in de KZH het Brielse Meer en de Hollandse IJssel als zoetwaterzones aangewezen die zoet moeten worden gehouden tijdens een droogte.

Figuur 7 *Gevolgen klimaatverandering voor de fysieke leefomgeving. Bron: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (2022). Nationaal Water Programma 2022–2027: Het nationale waterbeleid en de uitvoering in de rijkswateren.*

Ruimte voor de rivier 2.0

Ruimte voor de rivier 2.0 (voorheen Integraal Rivierenmanagement[27] (IRM)) kan beschouwd worden als een vervolg op programma's als 'Ruimte voor de Rivier (RvR)' en 'Maaswerken'. RvR 2.0 is een aanvulling op het Hoogwaterbeschermingsprogramma[28] (HWBP), waarin de waterveiligheidsopgave centraal staat. In RvR 2.0 komen thema's als waterveiligheid, natuur en waterkwaliteit, zoetwaterbeschikbaarheid en bevaarbaarheid samen. Door deze thema's in samenhang te behandelen, wordt geborgd dat het riviersysteem duurzaam ontwikkeld wordt voor de uiteenlopende functies. Binnen het programma wordt breed

[26] Klimaatbestendige Zoetwatervoorziening Hoofdwatersysteem (KZH) | Drie thema's | Deltaprogramma
[27] Wat is het Programma Integraal Riviermanagement (IRM)? | Deltaprogramma
[28] Home | Hoogwaterbeschermingsprogramma

samengewerkt tussen verschillende overheden. Eind 2023 is het rapport ‘Naar een toekomstbestendig rivierengebied’[29] met daarin een ontwerp voor het vervolgprogramma gepubliceerd.

4.3.3 Waterbeheerprogramma Delfland 2022-2027

Het Waterbeheerprogramma 6 (WBP6[30]) geeft een integraal overzicht van het werk dat Delfland in de periode tussen 2022 en 2027 gaat uitvoeren. Voor het thema Zoetwatervoorziening en droogte is de ambitie opgenomen dat Delfland streeft naar een regio die in 2050 weerbaar is tegen zoetwatertekort. Dit betekent dat er ook tijdens perioden van langdurige droogte voldoende water van voldoende kwaliteit is om watervraag en wateraanbod in balans te houden.

4.3.4 Coalitieakkoord Delfland 2023-2027

In het coalitieakkoord van Delfland[31] is het volgende opgenomen: “We werken de strategie ‘zoetwater Delfland 2050’ verder uit. Deze zet in op het behouden en verbeteren van de bestaande aanvoer van zoetwater naar ons gebied, het vergroten van het wateraanbod in ons gebied, het verkleinen van de afhankelijkheid van maatschappelijke en economische functies (zoals tuin- en landbouw of bedrijven) van zoetwater en het beperken van de vraag naar water”.

[29] Naar een toekomstbestendig rivierengebied Ontwerp Programma Integraal Riviermanagement | Rapport | Rijksoverheid.nl
[30] WBP6 online: maatregelen Delfland 2022 - 2027 - Delfland
[31] Delfland bereikt coalitieakkoord: schoon water staat voorop - Delfland

4.4 Wettelijke kaders

4.4.1 Voorkomen en beperken waterschaarste

Voor de waterschappen is het zorgen voor voldoende (zoet)water één van de kerntaken, maar er bestaan geen 'harde' normen zoals bij de thema's waterveiligheid, wateroverlast of waterkwaliteit. Zo staan in de relevante wetgeving voor de waterschappen, zoals de Omgevingswet[32] en de Waterschapswet[33], geen normen of verplichte procedures die van toepassing zijn op de taak om te zorgen voor (voldoende) zoetwater in het beheergebied. Reden daarvoor is het feit dat we afhankelijk zijn van het aanbod van zoetwater over de grote rivieren. Zoetwater is wel een cruciale factor voor het behalen van andere doelen, zoals een goede waterkwaliteit, peilbeheer, waterveiligheid, natuurdoelen en economische doelen. Is de zoetwatervoorziening niet op orde, dan neemt het doelbereik van deze doelen en onze taken af of worden mogelijk zelfs niet gehaald.

In de Omgevingswet staat dat het beheer onder meer is gericht op het voorkomen en beperken van waterschaarste in algemene zin. Als er sprake is van watertekort, dan is de verdringingsreeks het wettelijke instrument dat moet worden toegepast. De verdringingsreeks geeft een rangorde voor de verdeling van water bij waterschaarste. Een waterschap dient deze verdringingsreeks toe te passen.

De taakomschrijving voor de zoetwatervoorziening komt voort uit de algemene taakomschrijving van het waterschap[34], waar het waterbeheer op gericht is vanuit de juridische basis (artikel 2.1 van de Waterwet) namelijk:

1. het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met;
2. het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van die watersystemen en;
3. de vervulling van de aan die watersystemen toegekende maatschappelijke functies.

De maatschappelijke functies die een watersysteem vervult, zijn functies die belangrijk zijn voor de samenleving en economie. Volgens de Omgevingswet en de taakomschrijving van het waterschap vallen hieronder onder andere:

- Veiligheid – bescherming tegen overstromingen.
- Waterbeschikbaarheid – voldoende water voor landbouw, natuur, industrie, drinkwater en recreatie.
- Waterkwaliteit – schoon water voor mens en natuur.
- Vaarwegen – het mogelijk maken van scheepvaart.
- Ecologie – behoud en herstel van natuur en biodiversiteit in en rond het water.
- Recreatie – gebruik van water voor ontspanning, zoals zwemmen, varen en vissen.
- Economie – ondersteuning van economische activiteiten zoals glastuinbouw, landbouw, industrie en transport.

[32] De Omgevingswet | Rijksoverheid.nl
[33] Waterschapswet | Informatiepunt Leefomgeving
[34] Beheer van watersystemen | Informatiepunt Leefomgeving

Deze functies worden in samenhang beheerd, waarbij het waterschap keuzes maakt afhankelijk van de situatie, zoals bij droogte of wateroverlast.

Door in te zetten op een goede zoetwatervoorziening en beheer daarvan vullen waterschappen bovenstaande taken in. Bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en het halen van de Kader Richtlijn Water (KRW)-doelen kennen een genormeerde resultaatverplichting. Daarom wegen we deze expliciet mee in de besluitvorming rondom zoetwatervraagstukken. Natuurlijk kunnen waterkwantiteit en waterkwaliteit niet los van elkaar worden gezien. Verminderde doorspoeling en hoge watertemperaturen zijn een katalysator voor blauwalg en botulisme. Daarnaast is gebleken dat zoutindringing kan optreden als droge periodes samenvallen met lage rivierafvoeren. In zeer extreme gevallen zou Delfland zelfs verzilt water moeten inlaten ten behoeve van peilbeheer voor het beschermen van droogtegevoelige keringen. Risico's voor de waterveiligheid onomkeerbare schade aan de (onderwater)natuur[35] moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Vanuit de KRW is achteruitgang van de waterkwaliteit juridisch gezien niet toegestaan en is Delfland verplicht er alles aan te doen om de waterkwaliteitsnormen te halen. Ook binnen de verdringingsreeks staat onomkeerbare natuurschade, ook door verzilting, hoog (categorie 1) in de belangenafweging.

4.4.2 Voldoen aan onze wettelijke taken

Om te blijven voldoen aan onze wettelijke taken zorgen we ervoor dat we kunnen voorzien in onze eigen watervraag voor peilhandhaving voor de stabiliteit van de waterkeringen en het voorkomen van achteruitgang van de waterkwaliteit. Hier kunnen wij aan voldoen door te investeren in de robuustheid van de zoetwateraanvoer vanuit het Brielse Meer, Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA) en reguliere aanvoer via gemaal Dolk aan de Vliet in Leidschendam. Ook willen we de Bergsluis in het Noorderkanaal in Rotterdam beter benutten. We beschouwen robuustheid hier zowel in de fysieke zin via inspanningen in beheer en onderhoud alsook in de juridische zin via onder andere waterakkoorden[36].

[35] https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/thema-s/watertekort/verdringingsreeks/

[36] Een waterakkoord regelt de aan- en afvoer van water tussen verschillende waterbeheerders (tussen waterschappen onderling, maar ook tussen waterschappen en het Rijk). In zo'n akkoord zijn zowel afspraken voor de normale situatie als voor extreme omstandigheden vastgelegd. Ook de waterkwaliteit en procedurele afspraken (bijvoorbeeld over naleving, evaluatie of wijziging) komen in een waterakkoord aan de orde.

4.5 Verkennen effluent als bron voor zoetwater

Delfland loost het effluent van de afvalwaterzuiveringsinstallaties momenteel op het hoofdwatersysteem: de Nieuwe Waterweg en de Noordzee. Hergebruik van effluent kan bijdragen aan het verkleinen van watertekorten en de afhankelijkheid van zoet oppervlaktewater. Daarom onderzoekt Delfland onder welke voorwaarden effluent kan worden ingezet als aanvullende waterbron voor derden en, in uitzonderlijke situaties, voor het eigen watersysteem.

4.5.1 Waterkwaliteit en juridische haalbaarheid

Voor lozing van effluent op het regionale watersysteem gelden de eisen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Nieuwe lozingen mogen niet leiden tot achteruitgang van de waterkwaliteit of het behalen van de KRW-doelen in gevaar brengen. Delfland past de betreffende chemische normen, op basis van afspraken met de provincie Zuid-Holland, ook toe op niet-aangewezen regionale wateren.

Uit de immissietoets voor lozing vanuit Waterzuivering De Vergulde Hand, onder meer via de Krabbeplas, blijkt dat het effluent voor enkele stoffen niet aan deze eisen voldoet. Omdat Delfland het effluent via het hoofdwatersysteem kan blijven lozen, is er in reguliere situaties geen grond voor een uitzondering. Zonder aanvullende maatregelen kan daarom op dit moment geen vergunning worden verleend voor lozing op het regionale watersysteem.

4.5.2 Aanvullende zuivering

Om effluent geschikt te maken voor toepassing in het regionale watersysteem zijn aanvullende zuiveringsstappen nodig, onder meer voor het verwijderen van microverontreinigingen. Dit vraagt om extra installaties, ruimte en energie en brengt substantiële investerings- en beheerkosten met zich mee. De huidige zuiveringsinstallaties van Delfland zijn hier niet op ingericht. De technische mogelijkheden en kosten voor levering aan de Krabbeplas worden momenteel onderzocht.

4.5.3 Mogelijke inzet van effluent

Reguliere inzet van effluent als zoetwaterbron voor het eigen regionale watersysteem is vanwege de juridische, ecologische, technische en financiële beperkingen vooralsnog niet aan de orde. De droogtesituatie van 2026 heeft echter laten zien dat effluent in extreme situaties mogelijk nodig kan zijn om de eigen taken van Delfland te kunnen blijven uitvoeren.
Delfland beschouwt effluent daarom als een mogelijke aanvullende bron:

- voor gebruikers in de categorieën 2, 3 en 4 van de verdringingsreeks[37];
- voor het op peil houden van het watersysteem in categorie 1 tijdens extreme droogte;
- voor externe partijen die effluent hoogwaardig willen hergebruiken.

Voor deze toepassingen is nader onderzoek nodig naar de juridische, ecologische, technische en financiële haalbaarheid. Ook worden de voorwaarden en beprijzing voor het beschikbaar stellen van effluent aan derden nader uitgewerkt.

[37] Niet gedistribueerd via het oppervlaktewatersysteem, maar via rechtstreekse levering aan derden.

4.6 Begrippenlijst

DPRA:	Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is één van de drie nationale deelprogramma's binnen het Nationaal Deltaprogramma, naast DPWV (Waterveiligheid) en DPZW (Zoetwater) waarin overheden samenwerken om Nederland voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering, zoals wateroverlast, droogte, hittestress en overstromingen.
DPZW:	Deltaprogramma Zoetwater richt zich op het waarborgen van de beschikbaarheid van voldoende zoetwater, nu en in de toekomst. Dit is belangrijk vanwege droogte, laagwaterafvoer van rivieren, toenemende vraag naar zoetwater voor landbouw, natuur, drinkwater en industrie.
Droge perioden:	Perioden waarin het niet regent, de zon veel schijnt en de watervraag toeneemt. Als Delfland merken we dit doordat het waterpeil in de sloten en de boezem langzaam uitzakt. Dit is voor Delfland het moment waarop we besluiten extra zoetwater aan te gaan voeren vanuit het Brielse Meer. Voor Delfland als waterbeheerder is dit een reguliere, normale situatie die meerdere keren per jaar voorkomt. Als een droge periode lang aanhoudt, dan kan deze overgaan in een periode van droogte (zie definitie van 'droogte').
Droogte:	Periode die afwijkt van een normale situatie die zolang duurt of zo intens is, dat het normale evenwicht verstoord raakt.
Effluent:	Gezuiverd afvalwater.
HD:	Het klimaatscenario HD is één van de vier klimaatscenario's die het KNMI heeft opgesteld om te laten zien hoe het klimaat in Nederland zich mogelijk ontwikkelt richting 2050 en verder. In dit scenario neemt de kans op droogte en watertekorten toe, vooral in de zomer. Dit scenario wordt vaak gebruikt om te onderzoeken hoe we ons kunnen voorbereiden op een toekomst met meer verdroging en grotere druk op de zoetwatervoorziening.
Hoofdwater-systeem:	Het hoofdwatersysteem is het netwerk van grote, met elkaar verbonden wateren in Nederland dat door Rijkswaterstaat wordt beheerd. Het omvat rivieren, kanalen, meren, beken en estuaria (riviermondingen), maar ook waterkeringen en kunstwerken.
IPCC:	Intergovernmental Panel on Climate Change, het klimaatpanel van de Verenigde Naties dat de internationale stand van de klimaatwetenschap beoordeelt.
KRW:	Kaderrichtlijn Water, een Europese richtlijn die sinds 2000 van kracht is. Het doel van de KRW is om de kwaliteit van alle grond- en oppervlaktewateren in Europa te beschermen en te verbeteren.

KWA-DKW:	De KWA (Klimaatbestendige Wateraanvoer en DKW (Doorvoer Krimpenerwaard) zijn aanvoerroutes in West-Nederland zoals vastgelegd in het Waterakkoord KWA-DKW 2025. De KWA is een stelsel van stuwen, watergangen en gemalen dat in tijden van watertekort zoetwater aanvoert vanuit de Lek en het Amsterdam-Rijnkanaal; twee inlaatpunten waarop de zee minder invloed heeft. De waterschappen De Stichtse Rijnlanden, Delfland, Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard en RWS Midden-Nederland realiseren samen de KWA. Rijkswaterstaat regelt de verdeling van water over Nederland en stelt het water beschikbaar voor de KWA. Met de DKW (Doorvoer Krimpenerwaard) wordt water vanuit de rivier de Lek via de Krimpenerwaard doorgevoerd naar de Hollandsche IJssel. Dit is nodig om verzilting van de Hollandse IJssel ter hoogte van het inlaatpunt bij Gouda tegen te gaan, vooral in perioden van droogte.
KZH:	Klimaatbestendige Zoetwatervoorziening Hoofdwatersysteem is een nationale strategie binnen het Deltaprogramma die zich richt op het slim en flexibel verdelen van zoetwater in Nederland, vooral tijdens perioden van droogte.
Veerkrachtig:	Het vermogen van een watersysteem om snel te herstellen na een verstoring of extreme gebeurtenis. Het gaat om adaptief vermogen: hoe goed en hoe snel het systeem terugkeert naar een acceptabel niveau van functioneren. Kenmerk: Focus op herstel en aanpassingsvermogen; Veerkracht betekent dat tijdelijke schade of verstoring niet leidt tot langdurige problemen.
Verzilting:	Met de term verzilting bedoelen we dat we de chloridegehaltes zullen oplopen. Of dit tot schade leidt is afhankelijk van de watervrager. De glastuinbouw wil het liefst water met een maximaal chloride gehalte van 150 mg/l, terwijl gras een waarde van 1000 mg/l kan hebben. Voor de onderwaternatuur wordt binnen Delfland voor de KRW een grenswaarde van 300 mg chloride/l gehanteerd.
Waterakkoord:	Regelt de aan- en afvoer van water tussen verschillende waterbeheerders (tussen waterschappen onderling, maar ook tussen waterschappen en het Rijk). In zo'n akkoord zijn zowel afspraken voor de normale situatie als voor extreme omstandigheden vastgelegd. Ook de waterkwaliteit en procedurele afspraken (bijvoorbeeld over naleving, evaluatie of wijziging) komen in een waterakkoord aan de orde.
Waterrobuust:	Een watersysteem dat structureel bestand is tegen extreme omstandigheden zoals hevige neerslag, droogte of hoge waterstanden, zonder dat er grote ingrepen nodig zijn. Het systeem is ontworpen om onder normale én extreme omstandigheden goed te functioneren. Kenmerk: Focus op preventie en ontwerpkwaliteit. Robuustheid betekent dat het systeem weinig kwetsbaar is en stabiel blijft bij variaties in belasting.

WBS:	Water en Bodem Sturend is een beleidsprincipe waarbij waterveiligheid, waterbeschikbaarheid en bodemgezondheid leidend zijn bij ruimtelijke keuzes in Nederland. Het idee is dat we ons land niet langer inrichten tegen de natuurlijke kenmerken van water en bodem, maar mee met deze systemen.
Weerbaar:	De mate waarin een organisatie of systeem in staat is om dreigingen en verstoringen te weerstaan en te blijven functioneren, inclusief organisatorische en technische maatregelen. Het gaat niet alleen om fysieke infrastructuur, maar ook om processen, mensen en informatie. Kenmerk: Focus op continuïteit en risicobeheersing. Weerbaarheid betekent dat er voorbereiding en redundantie is om kritieke functies te behouden.

Uitvoeringsagenda Strategie Zoetwater

Hoogheemraadschap van Delfland, DMS nummer: 2514716

Samenvatting

Met de vaststelling van de strategie zoetwater (DMS 2458507) kiest Delfland voor een houdbare koers: bestaande aanvoer robuust houden, aanvullende opties verkennen, de watervraag begrenzen en meer water vasthouden waar dat kan. De strategie is opgebouwd langs drie samenhangende lijnen: wateraanvoer, watervraag en buffercapaciteit. Door klimaatverandering, extreme droogte, lage rivierafvoeren, verzilting en een groeiende watervraag komt de beschikbaarheid van voldoende zoet oppervlaktewater sterker onder druk te staan. Deze uitvoeringagenda laat zien hoe Delfland deze koers de komende jaren in praktijk brengt, wat daarvoor nodig is en welke consequenties daarbij horen.
Deze uitvoeringsagenda is nadrukkelijk geen uitvoeringsprogramma. Het beschrijft op hoofdlijnen wat Delfland gaat doen om de strategie zoetwater te realiseren, met een grove planning en grove inschatting van inzet en middelen.

Voor de korte termijn richten we een taskforce opvolging droogte in met concrete inspanningen. In deze periode worden de acties genomen die Delfland gereed wil hebben voor een volgende periode van extreme droogte. Daarna volgen de acties voor de komende jaren. Deze richten zich op het versterken van bestaande actielijnen zoals het sturen op de zoetwatervraag, het in stand houden van aanwezige aanvoerroute, het vergroten van buffercapaciteit en het benutten van koppelkansen met wateroverlast.
Voor de lange termijn richting 2050 werkt Delfland adaptief. De omvang en aard van toekomstige maatregelen zijn mede afhankelijk van ontwikkelingen in klimaat, watervraag, landelijke beleidskeuzes en nieuwe kennis. Deze uitvoeringsagenda benoemt daarom expliciet momenten waarop herijking en bestuurlijke besluitvorming aan de orde zijn.
Met deze uitvoeringsagenda wordt inzichtelijk wat de vastgestelde strategie betekent voor de organisatie en het bestuur, zonder vooruit te lopen op uitvoeringskeuzes die pas later, op basis van nieuwe informatie, gemaakt kunnen worden.

Inhoud

Samenvatting....1
Inhoud....2
1. Doel en positionering van de uitvoeringsagenda....3
2. Hoofdlijnen van de uitvoeringsagenda....3
3. Uitwerking per doelstelling....4
3.1 Huidige aanvoer robuust maken en verkennen extra aanvoer....4
3.2 Sturen op eigen verantwoordelijkheid in tijden van droogte....5
3.3 Buffercapaciteit....6
4. Monitoring en sturing op voortgang....7
5. Overzicht acties, planning en consequenties....7
5.1 Taskforce opvolging droogte....8
5.2 Acties komende jaren....9
6. Inschatting benodigde capaciteit en middelen voor uitvoering....10

1. Doel en positionering van de uitvoeringsagenda

Deze uitvoeringsagenda beschrijft op hoofdlijnen welke actielijnen Delfland inzet, wanneer herijking nodig is en welke consequenties dit kan hebben. De uitvoeringsagenda geeft richting en kader en is geen dichtgetimmerd actieoverzicht. Voor de periode 2027–2033 zijn de belangrijkste acties uitgewerkt inclusief concrete resultaten en oplevermomenten, zodat bestuurlijke sturing en besluitvorming mogelijk is. Voor de lange termijn (richting 2050) worden bandbreedtes en herijkingsmomenten benoemd. Acties en inzet worden later, indien nodig, (gedetailleerd) uitgewerkt in aparte trajecten/projecten en, zo nodig, (bestuurlijk) ter besluitvorming voorgelegd. Voor de zoetwateropgave is een volledig uitgewerkt meerjarig uitvoeringsprogramma op dit moment niet realistisch en niet wenselijk vanwege grote onzekerheden (o.a. landelijke beleidskeuzes, klimaatontwikkeling, watervraagontwikkeling).

2. Hoofdlijnen van de uitvoeringsagenda

De uitvoering van de Strategie Zoetwater vindt plaats langs drie samenhangende doelstellingen: wateraanvoer, watervraag en buffercapaciteit. Daarbij houdt Delfland vast aan een zoet watersysteem als uitgangspunt, maar bereidt zich tegelijk beter voor op extreme droogte, onzekerheid in de aanvoer en mogelijke tekorten. De lessen uit de droogtesituatie van 2026, de verdere verkenning van inzet van effluent, het beperken van verzilting, het toepassen van de verdringingsreeks en het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid van watergebruikers worden expliciet meegenomen.

Doelstelling 1: Delfland zet in op het in standhouden van de zoetwateraanvoermogelijkheden vanuit het Brielse Meer en de Klimaatbestendige Water Aanvoervoorziening en verkent de mogelijkheid uitbreiding van aanvoermogelijkheden.

Doelstelling 2: In tijden van droogte voorzien alle zoetwatervragers in hun eigen zoetwatervoorziening.

Doelstelling 3: Delfland benut actief koppelkansen tussen de opgaven zoetwater en wateroverlast om hemelwater beter vast te houden in het beheergebied zodat overlast en droogte worden beperkt.

3. Uitwerking per doelstelling

3.1 Huidige aanvoer robuust maken en verkennen extra aanvoer

Delfland heeft geen eigen zoetwaterbronnen en blijft in droge perioden afhankelijk van aanvoer van buiten het beheergebied. Daarom blijven het Brielse Meer en de Klimaatbestendige Wateraanvoerroute (KWA) de basis van de zoetwatervoorziening. Tegelijkertijd verkent Delfland aanvullende mogelijkheden voor extreme situaties, zoals redundantie in de aanvoer, tijdelijke inzet van effluent, toelating van lokaal hogere zoutgehalten en andere alternatieve bronnen.

Doel
Tot 2050 blijft de zoetwateraanvoer vanuit het Brielse Meer en de KWA voldoende robuust om zoetwatertekorten op te vangen.

Wat gaan we doen (op hoofdlijnen):

1. **Behoud en optimalisatie van de huidige aanvoer**
    - In 2026-2027 werkt Delfland samen met partners een concreet maatregelpakket uit om de aanvoer vanuit het Brielse Meer robuust te maken, door de inlaatcapaciteit bij de Bernisse inlaat te vergroten.
    - Dit pakket bevat een technische uitwerking, kostenraming, voorstel voor kostenverdeling en de subsidieaanvraag bij het Deltafonds.
    - **Resultaat:** bestuurlijke besluitvorming over maatregelen uiterlijk in 2027. Uitvoering verwacht in de periode 2028-2033.

2. **Robuustheidsmaatregelen Brielse Meer**
    - In 2028–2033 werkt Delfland samen met partners aan een verkenning van robuustheidsmogelijkheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het (tijdelijk) toelaten van een hoger zoutgehalte (300 mg chloride per liter) op het Brielse Meer. Ook verkennen we een structurele mogelijkheid om een aanvoerroute vanuit het Haringvliet naar het Brielse Meer mogelijk te maken.
    - **Resultaat:** bestuurlijke besluitvorming over robuustheidsmaatregelen. Verwachting 2028-2029.

3. **Aanvullende te verkennen aanvoermogelijkheden in geval van extreme droogte (vanaf 2027)**
    - Delfland verkent de mogelijkheid voor aanvoer van water via andere aanvoerbronnen in tijden van extreme droogte, bijvoorbeeld door een verkenning van een aanvoerleiding vanuit de Lek uit te voeren. Hierin zoeken we actief de samenwerking met buurwaterschappen, nutsbedrijven en Rijkswaterstaat.
    - Delfland werkt de voorwaarden en beprijzing, hoe we hergebruik effluent door derden mogelijk kunnen maken vanuit een faciliterende rol (ophalen effluent bij zuiveringen), uit.
    - Delfland verkent de mogelijkheden van (tijdelijke) inzet van effluent en de impact op de waternatuur en werken dit uit.
    - Verdere verkenning en uitwerking van de mogelijkheden voor het inlaten van brak water in het watersysteem.

- Verdere verkenning naar een mogelijke compartimentering (het gebied opdelen in kleine vakken zodat water, zout of schade zich niet meteen overal verspreid). Denk bijvoorbeeld aan bufferen, lokaal droogleggen en of specifieke gebieden beschermen.
- We verkennen de mogelijkheid voor redundantie van aanvoer van het Brielse Meer (2028-2029).
- **Resultaat:** Delfland heeft handelingsperspectief in geval van extreme droogte.

4. **Kennisontwikkeling**
   - Delfland volgt nieuwe onderzoeken, klimaatscenario's en ontwikkelingen binnen het Deltaprogramma Zoetwater en andere relevante trajecten nauwgezet. Zo nodig passen we de strategie aan.
   - **Resultaat:** effectief doorvertalen van ontwikkelingen naar concrete maatregelen.

5. **Regionale en nationale beïnvloeding**
   - Delfland brengt structureel zijn belangen in bij het Deltaprogramma Zoetwater en andere relevante trajecten.
   - **Resultaat:** periodieke bestuurlijke terugkoppeling over voortgang en keuzes.

3.2 Sturen op eigen verantwoordelijkheid in tijden van droogte

Delfland faciliteert het gebruik van zoet oppervlaktewater binnen de grenzen van het watersysteem, maar is geen bron of garantiehouder voor individuele gebruikers. Nieuwe of toenemende vraag wordt alleen toegestaan wanneer gebruikers zelf maatregelen treffen om droge perioden te overbruggen en hun kwetsbaarheid te verkleinen (nee, tenzij).

Doel
Het totale debiet van zoetwateronttrekkingen voor toepassingen in categorie 3 en 4 blijft in droge perioden in 2050 minimaal gelijk aan het referentiejaar 2026.

Wat gaan we doen (op hoofdlijnen):
Delfland zet in op de bewustwording van de zoetwatervragers op het nemen van verantwoordelijkheid.

1. **Communicatie en sturen op eigen verantwoordelijkheid**
   - In 2027 ontwikkelt en implementeert Delfland een structurele communicatielijn over zoetwaterschaarste, gericht op de belangrijkste watergebruikers en watervragers (scheepvaart en industrie, gemeenten, terrein beherende organisaties, glastuinbouw).
   - Jaarlijks worden gerichte communicatiemomenten georganiseerd (bijv. aankondiging start van het droogte seizoen).
   - **Resultaat:** in 2027 is het merendeel van de (grote) watergebruikers aantoonbaar geïnformeerd over droogte en zich bewust van protocollen op basis van de (verder te ontwikkelen) verdringingsreeks en hun eigen verantwoordelijkheid daarin.

2. **Kennis en monitoring**

- In 2027-2028 ontwikkelt Delfland een actueel inzicht in de omvang en verdeling van de zoetwatervraag (op basis van bestaande data en aanvullend onderzoek).
- **Resultaat:** een geactualiseerd overzicht van de grootste onttrekkers en gebruikspatronen.

3. **Regulering ('nee, tenzij')**
   - In 2027-2028 werkt Delfland het 'nee, tenzij'-principe uit in beleidsregels voor vergunningverlening en verankert dit in de waterschapsverordening.
   - Vanaf 2028 wordt dit principe toegepast bij alle nieuwe en uitbreidende onttrekkingen (bijvoorbeeld (farmaceutische) industrie) van zoet oppervlaktewater.
   - **Resultaat:** alle nieuwe of groeiende watervragen worden getoetst.

4. **Verfijning van de verdringingsreeks**
   - In 2027-2028 werkt Delfland droogtebeheermaatregelen verder uit, inclusief inzet van instrumenten zoals onttrekkingsverboden en schutbeperkingen.
   - In 2027-2028 ontwikkelen we een protocol voor gebruikers binnen de verdringingsreeks, samen met buurtwaterschappen en provincie Zuid-Holland en actieve betrokkenheid van alle stakeholders.
   - **Resultaat:** actuele en toepasbare draaiboeken die tot stand zijn gekomen met participatie van alle stakeholders.

5. **Zoutindringing**
   - We dragen met onderzoek, kennis en advies bij aan het beperken van de zoutindringing bij onze sluizen (bijvoorbeeld bij Parksluizen waar zoutwater lekt).
   - **Resultaat**: we beperken het indringen van zout en/of verminderen zoetwaterverbruik bij het schutten.

6. **Relatie met Waterkwaliteit**
   - Samen met partners zetten we opgedane kennis en ervaring in om gerichte maatregelen te nemen, met als doel het watersysteem effectief en efficiënt door te spoelen voor de waterkwaliteit.

3.3 Buffercapaciteit

Delfland vergroot de buffercapaciteit door koppelkansen tussen zoetwater, wateroverlast en ruimtelijke inrichting actief te benutten. Hemelwater moet beter worden vastgehouden wanneer het beschikbaar is, zodat het later kan bijdragen aan het beperken van droogte, zonder dat dit leidt tot extra risico's voor waterveiligheid of waterkwaliteit.

Doel
Hemelwater beter vasthouden zodat zowel wateroverlast als droogte wordt beperkt.

Wat gaan we doen (op hoofdlijnen):

1. **Waterbergingen krijgen een dubbelfunctie in tijden van droogte.**
   - We ontwikkelen een protocol dat eenduidig vastlegt welke piekwaterbergingen hoe, wanneer en onder welke voorwaarden kunnen worden ingezet (2027-2028).

- We ontwikkelen een protocol om waterbuffers snel te kunnen ledigen met minimale impact op het watersysteem en waterkwaliteit.

2. **Onderzoek en verkenning**
    - In 2028-2030 onderzoekt Delfland verdere concrete maatregelen waarmee wateroverlastmaatregelen ook bijdragen aan waterbeschikbaarheid.
    - In 2027 en 2028 onderzoeken we of en hoe verplichtende elementen voor buffercapaciteit bij watervragers kunnen worden opgenomen.
    - We verkennen de mogelijkheid om de beleidsregel infiltratie te verruimen (2027-2028).
    - **Resultaat:** overzicht van kansrijke maatregelen en toepassingsgebieden en beperking watervraag bij droogte.

3. **Beïnvloeding en samenwerking met partners**
    - Vanaf 2027 worden koppelkansen expliciet meegenomen in ruimtelijke ontwikkelingen en gebiedsprocessen.
    - We stimuleren doorlopend medeoverheden, bedrijven en inwoners in het waterbewust ontwerpen van hun terreinen en het zelfvoorzienend zijn in tijden van extreme droogte, door bijvoorbeeld het aanleggen/ vergroten van (kleinschalige) waterbuffers.
    - **Resultaat:** aantoonbare toepassing in projecten (bijv. gebiedsontwikkeling / herinrichting).

4. **Beleidsmatige verankering**
    - Uiterlijk 2030 verwerkt Delfland de uitkomsten in:
        - Beleid en beleidsregels;
        - Handreiking Weging waterbelang;
        - Andere relevante instrumenten.
    - **Resultaat:** aangepaste beleidskaders voor gemeenten en gebiedspartijen.

4. Monitoring en sturing op voortgang

Om de voortgang van de uitvoering inzichtelijk te maken, monitort Delfland periodiek de uitvoering van de strategie. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de realisatie van acties, maar ook of de strategie het gewenste effect bereikt.
Over de voortgang wordt periodiek gerapporteerd binnen de planning- en controlcyclus. Indien nodig leidt dit tot bijsturing van de strategie of de uitvoering.

5. Overzicht acties, planning en consequenties

Zie onderstaande tabellen voor een overzicht op hoofdlijnen van wat Delfland gaat doen in de taskforce opvolging droogte (deze wordt aangevuld met acties die volgen uit de evaluatie droogte 2026) en acties voor de komende jaren. De acties zijn geordend langs de drie strategische lijnen uit de strategie zoetwater: wateraanvoer, watervraag en buffercapaciteit. Daarmee wordt zichtbaar welke acties direct bijdragen aan het robuust houden van bestaande aanvoer, het begrenzen en sturen van de watervraag en het vergroten van het vasthouden van water.

5.1 Taskforce opvolging droogte

Strategische lijn	Actie	Wanneer	Resultaat / aandachtspunt
Wateraanvoer	Bestaande aanvoer via Brielse Meer en KWA borgen en optimaliseren.	2026 - 2027 doorlopend	Aanvoerzekerheid actief bewaken; knelpunten tijdig bestuurlijk agenderen
Wateraanvoer	Maatregelpakket Brielse Meer uitwerken, inclusief kostenraming, risico's en kostenverdeling.	2026 - 2027	Bestuurlijk besluit over vervolg en eventuele investering.
Wateraanvoer	Aanvullende aanvoer, tijdelijke inzet van effluent en brakwateropties verkennen.	2026 - 2027	Handelingsperspectief voor extreme droogte.
Watervraag	Grootste onttrekkers en gebruikspatronen actualiseren indien nodig.	2026 - 2027	Basis voor sturing, vergunningverlening en voortgangsmonitoring.
Watervraag	'Nee, tenzij'-principe uitwerken in beleid, vergunningverlening en toezicht.	2026 - 2027	Nieuwe of groeiende aanvragen worden getoetst op alternatieven en eigen maatregelen.
Watervraag	Communicatielijn over droogte, schaarste, verdringingsreeks en handelingsperspectief uitvoeren.	2026 - 2027	Gebruikers weten eerder en beter wat van hen wordt verwacht.
Watervraag	Draaiboeken voor onttrekkingsverboden en schutbeperkingen opstellen/actualiseren. Vertaling naar Bernisse commissie en KWA beraad.	2026 - 2027	Heldere en uitlegbare stappen bij droogte.
Watervraag	Maatregelen en afspraken voor beperking van zoutindringing uitwerken.	2026 - 2027	Minder zoetwater nodig voor doorspoelen en beter onderbouwde keuzes bij schutten.
Buffercapaciteit	Protocol opstellen voor inzet en ledigen van piekwaterbergingen bij droogte.	2026 - 2027	Duidelijkheid over waar, wanneer en onder welke voorwaarden bergingen inzetbaar zijn.

5.2 Acties komende jaren

Strategische lijn	Actie	Wanneer	Resultaat / aandachtspunt
Wateraanvoer	Bestaande aanvoer via Brielse Meer en KWA borgen en optimaliseren.	2026 - 2027 doorlopend	Aanvoerzekerheid actief bewaken; knelpunten tijdig bestuurlijk agenderen.
Wateraanvoer	Robuustheidsmaatregelen Brielse Meer uitvoeren, afhankelijk van besluitvorming.	2028 - 2033	Bestaande aanvoer robuuster; uitvoering vraagt separate programmering en middelen.
Wateraanvoer	Aanvullende aanvoer door bijvoorbeeld redundantie, verkennen.	2027 - 2029	Handelingsperspectief voor extreme droogte.
Wateraanvoer	Voorwaarden en beprijzing uitwerken voor distributie van effluent aan derden	2027 – 2028	Vastgestelde voorwaarden, beprijzing en rolverdeling voor het beschikbaar stellen van effluent aan derden.
Watervraag	Draaiboeken voor verdringingsreeks, onttrekkingsverboden en schutbeperkingen actualiseren. Vertaling naar Bernisse commissie en KWA beraad.	Doorlopend	Heldere en uitlegbare stappen bij droogte.
Buffercapaciteit	Kansrijke maatregelen voor vasthouden van hemelwater en poldersysteem onderzoeken (ook tbv wateroverlast).	2028 - 2030	Overzicht van kansrijke maatregelen en toepassingsgebieden.
Buffercapaciteit	Meekoppelkansen in gebiedsontwikkelingen, herinrichting en waterbewust ontwerpen structureel meenemen (ook tbv wateroverlast).	Vanaf 2027; verankering 2028 - 2030	Buffercapaciteit wordt onderdeel van beleid, Handreiking Weging waterbelang en projectwerkwijze.
Monitoring en sturing	Voortgang monitoren op acties, zoetwatervraag, vergunningen, communicatiebereik en inzet verdringingsreeks.	Vanaf 2027 periodiek via P&C-cyclus	Bestuur en organisatie kunnen tijdig bijsturen.

6. Inschatting benodigde capaciteit en middelen voor uitvoering

De uitwerking van de Strategie Zoetwater vraagt inzet van de organisatie. We werken binnen duidelijke strategische kaders en accepteren daarmee dat niet alles vooraf vastligt. De nu beschreven inspanningen zijn veelal gericht op onderzoek en ontwikkeling, waarna (bestuurlijke) keuzes volgen, o.a. investeringsvoorstellen. Daarom is het erg prematuur een goede inschatting te maken van de benodigde capaciteit en vereiste middelen. Hieronder wordt een eerste grove inschatting weergegeven.

Investeringsvoorstellen en nieuwe beleidsregels worden uiteraard voorgelegd aan de VV. Een scherpe planning per VV kan nu nog niet worden afgegeven. Zodra we hier meer duidelijk over hebben, worden voorstellen opgenomen in de lange termijn planning van de VV.

	Geschatte benodigde capaciteit				**Geschatte extra benodigde middelen (mogelijke investeringen)**
	Incidenteel		Structureel		Periode 2027 - 2033
	Fte	Periode	Fte	Vanaf	
Totaal	*~10,7*	2027-2030	*~1–5*	2028	6 mln

Notabene: we passen voor de inzet “nieuw voor oud” toe, waarbij de uitvoeringsagenda helder richting en focus geeft voor de uitvoering van maatregelen.

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3808
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.b.1
Titel Box - KRW-programma Delfland 2028-2033

Geagendeerd	Vergaderdatum
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 november 2026

Voorgesteld besluit

1. Het ontwerp KRW-programma Delfland 2028-2033 (DMS 2553961) vast te stellen;
2. Het ontwerp KRW-programma Delfland 2028-2033 (DMS 2553961) ter inzage te leggen om de gelegenheid te bieden om zienswijzen naar voren te brengen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Ontwerp KRW-programma Delfland 2028-2033
Versienummer	4
Dossiernummer	3808
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:

1. Het ontwerp KRW-programma Delfland 2028-2033 (DMS 2553961) vast te stellen;
2. Het ontwerp KRW-programma Delfland 2028-2033 (DMS 2553961) ter inzage te leggen om de gelegenheid te bieden om zienswijzen naar voren te brengen.

2) Aanleiding

De KRW verplicht de lidstaten, waaronder Nederland, tot een zesjaarlijkse actualisatie van de stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's). Hierin staan de waterkwaliteitsdoelen, de begrenzing, status en typering van de KRW-oppervlaktewaterlichamen, de KRW-maatregelen en de verantwoording van niet gehaalde doelen uit het vorige SGBP's. Nederland heeft alle stroomgebiedbeheerplannen en bijbehorende maatregelprogramma's voor het Nederlandse deel van de stroomgebieden Rijn, Maas, Schelde en Eems in één document ondergebracht. Dit document is een bijlage van het Nationaal Waterprogramma.

Voor het beheergebied van Delfland stelt de provincie Zuid-Holland de diverse onderdelen uit het SGBP vast op voorstel van Delfland, met uitzondering van de KRW-maatregelen. De KRW-maatregelen worden namelijk door Delfland zelf vastgesteld (zie ook 5. Historie - eerdere besluitvorming). Op basis van deze informatie en de informatie die is aangeleverd door andere waterschappen wordt het ontwerp nationale stroomgebiedsbeheerplan (SGBP4) door het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat samengesteld.

Delfland is wettelijk verplicht de KRW-maatregelen op te nemen in het waterbeheerprogramma. Delfland doet dit met het KRW-programma 2028-2033, dat onderdeel is van het Waterbeheerprogramma 7 (2028 - 2033). De formele procedure voor het vaststellen van het KRW-programma begint met het ter inzage leggen van het ontwerp-programma.

3) Beoogd effect

In het ontwerp KRW-programma zijn de KRW-maatregelen voor het bereiken van schoon, gezond en levend water in de KRW-waterlichamen en het daaraan verbonden water in de periode 2028 - 2033 geactualiseerd en aangepast aan de huidige inzichten en uitgangspunten. Het programma beschrijft de inzet en werkzaamheden van het Hoogheemraadschap van Delfland om deze KRW-maatregelen uit te voeren.

Met het ter inzage leggen van het ontwerp KRW-programma 2028-2033 krijgen ingezetenen en andere belanghebbenden de mogelijkheid een zienswijze in te dienen.

4) Kernboodschap

Dossiernummer: 3808

Delfland heeft een ontwerp KRW-programma gemaakt dat ter inzage wordt gelegd, zodat zienswijzen kunnen worden ingediend. Met dit KRW-programma 2028-2033 wordt de chemische en ecologische waterkwaliteit in het gehele beheergebied van Delfland verbeterd - waaronder de 8 KRW-waterlichamen. Het beschrijft de inzet en werkzaamheden van het Hoogheemraadschap van Delfland om deze verbetering te bereiken.

Delfland moet laten zien dat het alles doet wat redelijkerwijs kan om de KRW-doelen te halen. Dit programma is daarom niet alleen een inhoudelijk maatregelenpakket, maar ook een juridisch-bestuurlijke onderbouwing voor doelbereik, bijsturing en eventuele verantwoording van resterende doelgaten in 2033. Voor deze verantwoording brengen wij de inhoudelijke kennis op peil. Daarnaast wordt binnen het KRW-programma een langetermijnvisie voor waterkwaliteit opgesteld, waarbij we met investeringen op de korte termijn stappen zetten richting een robuust ecosysteem op de lange termijn.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- D&H besluit informatieve VV-brief over verantwoording SGBP3 (01-09-2026, DMS 2546243)
- D&H besluit aanbieden maatregelen voor SGBP4 aan I&W vanuit keuze voorkeursscenario pluspakket (30-06-2026)
- D&H neemt kennis van aanbieden aangepaste doelen voor SGBP4 aan PZH op basis van peer review PZH (05-05-2026)
- D&H besluit aanbieden concept doelen voor SGBP4 aan PZH (03-02-2026, DMS 2486375)
- D&H presenteert Transitieonderwerpen SGBP4 op commissie WKK (27-01-2026)
- D&H besluit aanbieden KRW-waterlichamen voor SGBP4 aan PZH (9-12-2025, DMS 2478745)
- VV besluit vaststelling KRW-programma Delfland 2022-2027 (juni 2021, DMS 1853791)

6) Regelgeving en Beleid

- Kaderrichtlijn Water (KRW)
- Omgevingswet (OW)
- Omgevingsbesluit
- Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

De verantwoordelijkheden van Rijk, provincies en waterschappen zijn vastgelegd in de OW en het Bkl. De KRW verplicht tot het zesjaarlijks opstellen van Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's) met aanwijzing of actualisatie van de KRW-waterlichamen, de fysisch-chemische en ecologische waterkwaliteitsdoelen en de maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit. De bijdrage van Nederland aan de internationale SGBP's is door het Rijk opgenomen als bijlage in het Nationaal Waterprogramma. De provincies stellen Regionale Waterprogramma's op en de waterschappen Waterbeheerprogramma's (WBP). Bij Delfland vormt het KRW-programma een onderdeel van het WBP.

7) Financiën

De kosten van de voorgenomen maatregelen voor de planperiode 2028-2033 zijn globaal ingeschat op basis van de benodigde inzet van Delfland en ervaring die is opgedaan bij het uitvoeren van vergelijkbare maatregelen in de voorgaande planperiode(s).

In de onderstaande tabel zijn de globale kosten per jaar weergegeven. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen investeringen en exploitatiekosten. Onder exploitatiekosten vallen personeelskosten, directe kosten (bijvoorbeeld voor ecologisch baggeren) en eventuele subsidieregelingen.

	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Totaal
Investeringen	1,4 mln.	2,4 mln.	3,8 mln.	0,1 mln.	0,1 mln.	0,1 mln.	7,9 mln.
Exploitatie	9,6 mln.	11,9 mln.	13,4 mln.	14,8 mln.	12,7 mln.	13,3 mln.	75,7 mln.
Totaal	11,0 mln.	14,3 mln.	17,2 mln.	14,9 mln.	12,8 mln.	13,4 mln.	83,6 mln.

Opmerkingen bij bovenstaande tabel:
- Investeringen staan gepland voor de eerste drie jaar. Dit is vanuit de Kaderrichtlijn Water de officiële termijn om maatregelen operationeel te krijgen.
- In 2028 starten veel onderzoeken, start het opzetten van plannen en wordt onderzocht op welke manier gebiedspartners effectief gestimuleerd kunnen worden.
- Hoofdstuk 7 van de het KRW-programma geeft een verdere toelichting op de financiën.

Bovenstaande kosteninschatting geeft een hoger totaalbedrag dan de raming die eerder is gedeeld bij de keuze van het maatregelenpakket in juni 2026 (13,1 mln. meer). Na de keuze zijn de maatregelen verder uitgewerkt. De kosten opnieuw geraamd, afgestemd en nauwkeuriger onderbouwd. Dit heeft geleid tot een hogere kosteninschatting. De belangrijkste verschillen zijn:
- Coördinatie van het programma was niet meegenomen in de kosten (1,6 mln. meer).
- De kosten voor saneren en ecologisch baggeren zijn hoger ingeschat. Dit is een gevolg van aangepaste hoeveelheden, hogere kostprijs, indexatie en de kosten voor elektrificeren van materieel. (9,2 mln. meer).
- Inschatting voor het saneren van IBA's en percelen aan te sluiten op riolering (1,8 mln. meer)
- Grotere inspanning voor kennis en innovatiekracht, die nodig zijn voor effectief waterkwaliteitsbeheer (0,5 mln. Meer)

Een deel van de maatregelen zoals vismigratie, ecologisch onderhoud NEZ en onderzoek waterkwaliteit zijn reeds meerjarig verwerkt in eerdere begrotingen. Dit betekent dat een deel van de maatregelen voor SGBP 4 binnen de bestaande meerjarenraming past. Dit deel bedraagt jaarlijks ca. € 2,6 miljoen voor exploitatiekosten. Met het resterende deel van de kosten voor de SGBP 4 maatregelen is nog geen rekening gehouden in de huidige meerjarenraming.
Op het moment van begroten zal voor alle kosten dekking moeten worden gezocht. Waar nodig zal hiervoor moeten worden gekeken naar herprioritering binnen of buiten het programma, efficiëntieverbeteringen, ombuigingen (nieuw voor oud) of een verhoging van de belastingtarieven. Ook is een combinatie van de verschillende maatregelen mogelijk. De eerste slag voor het inpassen van de KRW-kosten naar de meerjarenraming vindt plaats met de begrotingsronde voor het jaar 2027 en de meerjarenraming 2028-2031. In het D&H-besluit 'aanbieden maatregelen voor SGBP4 aan I&W' (30-06-2026) is ter indicatie de maximale impact op het belastingtarief doorgerekend. Deze bedraagt circa 5%.

8) Duurzaamheid

Het doel van het KRW-programma 2028-2033 is schoon water waarin een gezond ecosysteem kan ontwikkelen en voortbestaan. Daarmee levert het KRW-programma een positieve bijdrage aan de leefomgeving van zowel plant, dier als mens.

De uitvoering van de KRW-maatregelen, zoals het terugdringen van emissies vanuit de stad, industrie, glastuinbouw en landbouw; het vergroten van het leefgebied via ecologisch beheer en onderhoud; en het natuurvriendelijk inrichten van land-waterovergangen, levert een onmisbare bijdrage aan behoud en versterking van de biodiversiteit in het beheergebied.

Een verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit draagt bij aan het behoud van de waarde van de schaarser wordende zoetwaterbronnen en grondwater in ons beheergebied.

Dossiernummer: 3808

Saneren van waterbodemverontreinigingen draagt niet alleen bij aan schoon water en een gezond ecosysteem, maar is ook belangrijk om toe te werken naar schone bagger, die benut kan worden voor circulaire toepassingen.

9) Organisatorische en personele consequenties

In het voorstel wordt er vanuit gegaan dat de huidige personele capaciteit van 16 fte wordt voortgezet binnen het SGBP4. In het geraamde exploitatiebudget is ook aanvullende capaciteit in kosten uitgedrukt. De extra capaciteit kan gevonden worden door bijvoorbeeld het op de markt zetten van opdrachten, samenwerken met partners, werk met werk maken of inhuur van personeel.

De uitvoering van de maatregelen vraagt niet om nieuwe expertise of competenties.

De organisatorische en personele consequenties worden verder uitgewerkt in een implementatieplan en vormt input voor de reguliere begrotingscyclus.

10) OR

n.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Risico 1: Afhankelijkheid derden. Gebiedspartners, waar wij van afhankelijk zijn voor het behalen van de doelen, komen onvoldoende in beweging met als gevolg dat de waterkwaliteit onvoldoende verbetert.

Beheersmaatregelen:
- Bij het opstellen van dit KRW-programma is een gebiedsproces doorlopen. Hierbij zijn alle gebiedspartners in een gezamenlijke webinar en de gemeenten in één-op-één gesprekken geraadpleegd over de haalbaarheid van de maatregelen in dit KRW-programma, waaronder de stimuleringsmaatregelen. De bevindingen uit dit gebiedsproces zijn meegenomen in hoofdstuk 5 van dit KRW-programma.
- Delfland heeft goede ervaringen met vrijwillige maatregelen, bijvoorbeeld bij de subsidies voor Agrarisch Waterbeheer en Rainlevelr. De lessen uit deze voorbeelden worden meegenomen bij het uitwerken van de maatregelen met stimuleringsregelingen.
- Op het onderwerp foutaansluitingen wordt goed samengewerkt met de Provincie Zuid-Holland. Zij voeren momenteel pilots uit met het doel om een effectieve regeling voor gemeenten op te zetten om foutaansluitingen op te sporen en te voorkomen. Delfland neemt de bevindingen uit deze pilots mee.
- De Staat van Ons Water met de gemeenten is een mechanisme van dialoog en afspraken. Hierin bespreken wij met hen waar wij middelen voor ter beschikking stellen.
- Delfland spreekt medeoverheden aan op hun verantwoordelijkheid indien nodig.
- Delfland kan het maatregelpakket bijsturen als blijkt dat compenserende maatregelen wenselijk zijn.

Risico 2: Doelbereik. De getroffen maatregelen blijken onvoldoende om de doelen in 2033 volledig te behalen.

Beheersmaatregelen:
- Delfland laat met dit ambitieuze, maar haalbare, KRW-programma zien dat het er alles aan doet om doeltreffende maatregelen te nemen om de doelen te halen. De haalbaarheid van het programma is getoetst door een gebiedsproces, betrokkenheid van vele experts en interne stakeholders en het opstellen van een realistische raming.
- Wanneer het doelbereik in gevaar komt zet Delfland alles op alles om de ecologische en chemische doelen te behalen. Dit houdt onder andere in dat extra maatregelen genomen moeten worden of bestaande toestemmingen herzien moeten worden (art. 11 lid 5 KRW).

Dossiernummer: 3808

- Als alsnog blijkt dat de doelen in 2033 niet zijn behaald biedt de KRW de mogelijkheid tot het toepassen van uitzonderingsmogelijkheden (art. 4 KRW). Deze kunnen worden ingezet aan het einde van de planperiode. Hierbij moet duidelijk zijn dat de maatregelen zijn uitgevoerd en er alles aan is gedaan de doelen te behalen. Er kunnen dan redenen zijn waarom het doelbereik uitgesteld kan worden (doelfasering), bijvoorbeeld als het natuurlijke systeem nog moet reageren op al genomen maatregelen. Ook kan het doel naar beneden worden bijgesteld (doelverlaging). Dit kan bijvoorbeeld als het effect van maatregelen bij de doelafleiding te hoog is ingeschat of als is gebleken dat de kosten van maatregelen onevenredig hoog zijn.

Risico 3: Juridische houdbaarheid. Nederland verantwoordt zich als lidstaat over de niet behaalde doelen. Als Nederland niet een volledig geldige verantwoording heeft gegeven kan de Europese Commissie een EU-inbreukprocedure starten en het Hof van Justitie kan vervolgens Nederland verplichten tot aanpassing van beleid, het stilleggen van projecten (bijv. woningbouw, infrastructuur, landbouwontwikkelingen) of overgaan tot financiële sancties, zoals een boete of een dwangsom. Dit kan ook Delfland treffen op grond van de Wet Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten (Wet NErpe). Deze wet maakt het mogelijk dat het Rijk een door de EU opgelegde financiële sanctie geheel of gedeeltelijk verhaalt op een decentrale overheid die verantwoordelijk is voor de overtreding van het Unierecht

Beheersmaatregelen:
- De juridische verantwoording in 2033 hangt af van aantoonbaarheid. Dit vraagt om dossiervorming vanaf de start waarin we de voortgang en het effect van de maatregelen inzichtelijk maken en hoe hier eventueel op is bijgestuurd. Delfland heeft hiervoor de Voortgangsrapportage Waterkwaliteit en de Waterkwaliteitsrapportage. We leveren daarnaast jaarlijks een stand van zaken op aan het Informatiehuis Water (IHW).
- Delfland heeft een uitgebreid meetnet om het doelbereik te meten.
- In dit KRW-programma investeren we op een gestructureerde manier in kennisontwikkeling. Hiermee zijn we in 2033 beter in staat mogelijke doelgaten te begrijpen en te motiveren.

Risico 4: Uitvoeringscapaciteit. Dit KRW-programma vraagt om een grotere uitvoeringscapaciteit dan momenteel op structurele basis beschikbaar is. Als deze extra uitvoeringscapaciteit niet beschikbaar komt is de consequentie dat een deel van dit KRW-programma niet kan worden uitgevoerd en doelbereik achterblijft.

Beheersmaatregel:
Na vaststelling van het ontwerp KRW-maatregelpakket wordt een uitvoeringsplan waterkwaliteit en KRW opgesteld (implementatieplan). In dit plan wordt uitgewerkt hoe de KRW maatregelen tot uitvoering worden gebracht. Op dat moment wordt precies in beeld gebracht welke uitvoeringscapaciteit nodig is. Hierin wordt ook uitgewerkt welke maatregelen gecombineerd uitgevoerd kunnen worden met andere werkzaamheden, wat de extra benodigde uitvoeringscapaciteit vermindert. In het uitvoeringsplan wordt tenslotte bepaald hoe uitgebreid maatregelen worden uitgevoerd. Dit plan is in concept gereed aan het einde van het 1e kwartaal van 2027. Het wordt eind tweede kwartaal 2027 definitief gemaakt waarmee mogelijke wijzigingen vanuit de inspraakperiode SGBP4 en de uitkomsten van een nieuw coalitieakkoord verwerkt kunnen worden.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Voorafgaand aan de terinzagelegging wordt het ontwerp KRW-programma toegestuurd aan alle deelnemers van het gebiedsproces (provincie, gemeenten, terreinbeheerders en belangenorganisatiese) zodat bekend is dat zienswijzen kunnen worden ingediend. Ook wordt het gedeeld in het Netwerk Schoon en Gezond Water.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling door D&H op 15 oktober 2026 en na het informeren van de Verenigde Vergadering hierover op de commissie WKK van 10 november, wordt het ontwerp KRW-programma in Q1 2027 gedurende 6 weken ter inzage gelegd. De kennisgeving van het ontwerpbesluit en de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen wordt in Waterschapsblad bekendgemaakt.
Op basis van het inspraakrapport dat volgt uit de terinzagelegging van het ontwerp KRW-programma en het inspraakrapport dat volgt uit de terinzagelegging van het landelijke stroomgebiedsbeheerplan 4 kan de VV in Q4 2027 het definitieve KRW-programma voor Delfland vaststellen.

14) Bevoegd orgaan

Artikel 3.7 Omgevingswet in samenhang met de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet bepaalt dat het algemeen bestuur van het waterschap voor de watersystemen die het beheert een waterbeheerprogramma vaststelt. De KRW-maatregelen moeten onderdeel zijn van dat Waterbeheerprogramma (WBP7).

Op grond van artikel 84 van de Waterschapswet is het college bevoegd orgaan om de besluiten van de VV voor te bereiden.

15) Toelichting

De ambitie die het hoogheemraadschap met dit KRW-programma uitspreekt is werken aan het fundament van een veerkrachtig ecosysteem.

Via drie belangrijke principes wordt hieraan met dit KRW-programma invulling gegeven:
- Het omarmen van waterkwaliteit als kerntaak: wat we doen, doen we groen.
- Het beschouwen van het beheergebied als één integraal watersysteem, met KRW-waterlichamen als administratieve eenheden.
- Het breed inzetten van ons instrumentarium: van verplichtingen opleggen via de waterschapsverordening tot het in co-creatie uitwerken en afstemmen van maatregelen vanuit een gedeeld inzicht met gebiedspartners en daar waar nodig en mogelijk financiële prikkels voor in te zetten.

De principes zijn uitgewerkt in het ontwerp KRW-programma uitgewerkt in onderstaande maatregelen:

Maatregel	Paragr
Bronaanpak glastuinbouw	4.2.01
Bronaanpak stedelijk gebied en bedrijfsterreinen	4.2.02
Verminderen lozingen van ongerioleerde panden	4.2.03
Bronaanpak en natuurinclusief onderhoud agrarisch gebied	4.2.04
Saneren sterk verontreinigde waterbodems	4.2.05
Verwijderen ongunstige sliblagen (baggeren tot vaste bodem)	4.2.06
Waterplanten sparen bij het maaien (Ecokleurenkoers)	4.2.07
Vergroten habitatgeschiktheid	4.2.08
Beheer natuurvriendelijke oevers, incl. onderhoud	4.2.09
Verwijderen van bladeren uit het water (bladvissen)	4.2.10
Onderhoud vispassages	4.2.11
Optimalisatie waterpeilen	4.2.12
Beter meewegen waterkwaliteit bij bediening van regelbare objecten	4.2.13
Verkleinen impact gemotoriseerde recreatievaart	4.2.14
Verkleinen negatieve impact hengelsport	4.2.15
Afvangen bodemwoelende vis	4.2.16
Beschermen waternatuur tegen invasieve exoten	4.2.17
Stimuleren waterbewustgedrag particulieren	4.2.18
Integrale toekomstvisie Delfland	4.2.19
Werkprocessen op orde	4.2.20
Kennis op orde	4.2.21

De uitwerking van de principes in de bovengenoemde maatregelen is uitgevoerd door een interne werkgroep, ondersteund door adviesbureaus. Relevante afdelingen zijn betrokken middels expertsessies en één-op-één afstemming en hebben input gegeven rond de effectiviteit, haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de maatregelen. Ook is het voorliggende programma uitgebreid intern gereviewed door meer dan 30 Delfland collega's. Parallel heeft er een extern gebiedsproces plaatsgevonden om het draagvlak van de omgeving te toetsen. Hieruit is gebleken dat dit KRW-programma draagvlak heeft bij belangrijke gebiedspartners zoals de gemeenten, provincie, terreinbeheerders en belangenorganisaties. Het vormt hiermee een belangrijke basis voor verdere samenwerking aan een veerkrachtig ecosysteem en het fundament daarvan.

16) Bijlagen

Bijlage: Ontwerp KRW-programma 2028-2033 (DMS 2553961)

Werken aan het fundament van een veerkrachtig ecosysteem

Ontwerp KRW-programma 2028-2033
Hoogheemraadschap van Delfland

Hoogheemraadschap van Delfland

Samenvatting

Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft een KRW-programma voor de periode 2028-2033 opgesteld, om maatregelen te borgen waarmee aan schoon oppervlaktewater en een veerkrachtig ecosysteem wordt gewerkt. Dat is nodig omdat de waterkwaliteit in sloten, kanalen en plassen nog niet overal voldoet aan de (geactualiseerde) doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het watersysteem in Delfland is voornamelijk ingericht voor droge voeten, waterveiligheid, waterafvoer en scheepvaart. In een dichtbevolkt gebied met veel stedelijke verharding, een bloeiende glastuinbouwtuinbouwsector, landbouw voornamelijk in de vorm van veeteelt op veenweides, gemotoriseerde recreatievaart en klimaatverandering staat de waterkwaliteit onder druk.

De afgelopen decennia en jaren is de waterkwaliteit steeds verder verbeterd doordat zowel landelijk als lokaal maatregelen zijn genomen. Er zijn minder voedingsstoffen en verontreinigingen in het water terechtgekomen, er zijn natuurvriendelijke oevers aangelegd en het beheer van watergangen is op onderdelen aangepast.

Toch is de opgave nog groot. Het water is op veel plekken nog te voedselrijk en/of te troebel, er zijn nog verontreinigingen aanwezig en de zuurstofgehaltes zijn nog niet overal op orde. Ook is er te weinig geschikt leefgebied voor waterplanten, vissen en kleine waterdieren. Veel oevers en bodems van watergangen zijn onbegroeid of gedomineerd door enkele soorten. Ook invasieve exoten, zoals uitheemse rivierkreeften, belemmeren aantoonbaar de ecologie.

De ambitie van het hoogheemraadschap voor de nieuwe planperiode is daarom: **werken aan het fundament van een veerkrachtig ecosysteem**. Om de randvoorwaarden waarin het ecosysteem kan floreren op orde te brengen, zijn een drietal transities voorzien en geborgd in dit KRW-programma. Zo wordt waterkwaliteit niet meer als losse opgave gezien, maar **omarmd als kerntaak**. Waterkwaliteit is onderdeel van het dagelijks waterbeheer, het op orde brengen van keringen en oevers, onderhoud, peilbeheer en samenwerking met gebiedspartners.

De KRW-waterlichamen blijven de formele eenheden waarop wordt getoetst, maar het KRW-programma kijkt nadrukkelijk naar **het hele watersysteem**. De afgelopen planperiodes is voor de inrichting van land-waterovergangen het laaghangend fruit in de KRW-waterlichamen geplukt. Tegelijkertijd zien we nog grote potentie in de kleinere wateren, waar we -samen met gebiedspartners- op in willen zetten. Verbetering in kleinere wateren werkt uiteindelijk ook door in de grotere KRW-wateren, omdat deze gebieden continu water en flora en fauna met elkaar uitwisselen. Bovendien draagt het bij aan het bereiken van de ecologische doelen in de wateren buiten de KRW-waterlichamen.

Tot slot vraagt de uitvoering **samenwerking** met gebiedspartners via bestaande netwerken en gebiedsprocessen en de inzet van ons **brede instrumentarium**. Het hoogheemraadschap is waterkwaliteitsbeheerder en heeft een belangrijke rol in monitoring, (gebieds)kennisontwikkeling en -deling, vergunningverlening, toezicht, handhaving, onderhoud en eigen maatregelen. Tegelijk hebben gemeenten, provincie, Rijk, terreinbeheerders, agrariërs, tuinders, sectorpartijen, bedrijven, recreanten en inwoners ieder invloed op de waterkwaliteit. Daarom zet dit programma in op gedeeld inzicht, eigenaarschap, duidelijke verantwoordelijkheden, agenderen en aanspreken, reguleren, toezicht houden en handhaven en financiële prikkels waar dat helpt en rechtmatig is.

Het maatregelpakket bestaat uit vier samenhangende sporen. Ten eerste wordt ingezet op **bronaanpak**: minder verontreinigingen en voedingsstoffen uit onder meer glastuinbouw, riolering, hemelwater, ongerioleerde panden en agrarisch gebied. Door voedselrijke en sterk verontreinigde waterbodems te verwijderen, worden interne bronnen opgeruimd. Ten tweede worden de omstandigheden voor **waterplanten** verbeterd, onder andere door ongunstige sliblagen en ingewaaid blad te verwijderen, waterplanten te sparen bij maaien en meer natuurvriendelijke oevers en andere leefgebieden te realiseren en goed te onderhouden. Daarvoor is het ook belangrijk de negatieve impact van gemotoriseerde recreatievaart, een grote drukfactor in Delfland, te verminderen. Ten derde wordt gewerkt aan een **gebalanceerde visstand**, met onder andere goed functionerende vispassages, samenwerking met hengelsportverenigingen en mogelijk via visstandsbeheer. Ten vierde wordt het **dagelijks beheer van het watersysteem** verder aangepast, bijvoorbeeld via peilbeheer, bediening van gemalen en stuwen en het beperken van de impact van invasieve exoten.

Om het maatregelpakket goed te kunnen uitvoeren, effectieve maatregelen te kunnen nemen, gebiedspartners goed te kunnen adviseren en het resultaat van maatregelen goed te kunnen monitoren en

begrijpen, werkt het hoogheemraadschap verder aan het op orde houden en delen van kennis en grijpt daarbij actief kansen om te innoveren op het gebied van data-inwinning en -analyse, werkwijzen en toepassing van nieuwe technieken. Om een verslechtering van de waterkwaliteit als gevolg van klimaatverandering te voorkomen en investeringen in waterkwaliteit te kunnen benutten voor een toekomstbestendige inrichting van ons watersysteem, wordt vanuit dit KRW-programma een bijdrage aan een integrale toekomstvisie opgesteld.

Tijdens het opstellen van dit KRW-programma heeft een kort gebiedsproces plaatsgevonden, waarbij gebiedspartners zijn geïnformeerd over de inhoud van dit KRW-programma, en met de gemeentes één-op-één gesprekken zijn gevoerd. Er is daarbij gebruik gemaakt van lopende initiatieven zoals de Staat van ons Water, waarbij een gezamenlijk beeld wordt opgesteld van knelpunten en maatregelen voor een fysiek aantrekkelijke leefomgeving met water als belangrijke drager van die functie. Het KRW-programma wordt ter inzage gelegd voordat het formeel wordt vastgesteld.

De werkwijze van het uitvoeren van maatregelen is programmatisch: maatregelen worden voorbereid, uitgevoerd, gevolgd en zo nodig bijgestuurd. De voortgang wordt gerapporteerd via bestaande processen, met (herziene) prestatie-indicatoren, landelijk verplichte KRW-toetsingen en jaarlijkse rapportages. Daarmee wordt zichtbaar of de inspanningen op koers liggen én of ze leiden tot verbetering in het veld. Als resultaten achterblijven of nieuwe inzichten ontstaan, kan het maatregelpakket worden aangepast.

Voor de planperiode 2028-2033 is 84 miljoen euro aan investeringen en exploitatie geraamd. Het maatregelpakket zet sterk in op exploitatie en bevat minder investeringen dan voorheen. Goed beheer, inclusief onderhoud, is nodig om eerder gedane investeringen goed te laten floreren. In het watersysteem van Delfland blijft ingrijpen immers noodzakelijk om het watersysteem in stand te houden. Ook stimulering van gebiedspartners wordt uit exploitatie bekostigd.

Inhoudsopgave

1 Ambitie en strategie van het hoogheemraadschap 5
1.1 De opgave voor waterkwaliteit 5
1.2 Ambitie: Werken aan het fundament van een veerkrachtig ecosysteem 5
1.3 Onze strategische koers 6
1.4 De programmatische aanpak 8
1.5 Doel van dit document 8
1.6 Leeswijzer 8
2 Een opgave met gedeelde verantwoordelijkheden 9
2.1 Kaderrichtlijn Water 9
2.2 Verantwoordelijkheden en instrumenten 9
2.3 Netwerken en samenwerking 10
3 Waterkwaliteit in Delfland 12
3.1 Het beheergebied en de waterlichamen 12
3.2 Ontwikkeling van de waterkwaliteit 14
3.3 Het doel in woord en beeld 17
3.4 Opgave voor de chemische waterkwaliteit in meer detail 19
3.5 Opgave voor ecologische waterkwaliteit in meer detail 22
4 Maatregelen 27
4.1 Maatregelindeling en -kaarten 27
4.2 De maatregelen 32
5 Stakeholderparticipatie 59
5.1 Aanpak 59
5.2 Belangrijkste bevindingen 59
6 Monitoring van de voortgang 61
6.1 Resultaat (o.a. KRW-toetsing) 61
6.2 Inspanning (voortgang maatregelen) 61
7 Financiële raming 63
7.1 Kostenraming en uitgangspunten 63
7.2 Stimuleringsregeling voor gebiedspartners 63
8 Planning en mijlpalen 65
9 Referentielijst 66
Bijlage 1: Raming per maatregel 70

Colofon

Datum: 6 oktober 2026

Versie: 1.1

© Visualisaties door Joost Fluitsma uit het proces Staat van ons Water.

Dit KRW-programma is tot stand gekomen met advies van Arcadis, WSP en OAK consultants. Tijdens de uitwerking heeft een kort gebiedsproces plaatsgevonden.

1 Ambitie en strategie van het hoogheemraadschap

1.1 De opgave voor waterkwaliteit

De waterkwaliteit van sloten, kanalen en plassen in het beheergebied Delfland voldoet nog niet aan de vereiste en gewenste toestand. Delfland is een druk bevolkt gebied met veel bedrijvigheid, dat voor meer dan de helft onder de zeespiegel ligt. In de afgelopen 1.000 jaar heeft de mens een watersysteem gecreëerd dat in de eerste plaats zorgt voor droge voeten, transport over water en aanvoer van water. In dit kunstmatige watersysteem willen we dat het water zo veel mogelijk vrij is van door de mens veroorzaakte verontreinigingen en willen we zoveel mogelijk ecologische waarde toevoegen, waarbij eerdergenoemde functies van het watersysteem gefaciliteerd blijven.

De druk van menselijke invloeden op de waterkwaliteit en de ecologie is te groot. Zo zitten er te veel toxische stoffen in het water, is het water te voedselrijk en er is te weinig ruimte voor de ecologie om te floreren. Dat is niet alleen slecht voor de biodiversiteit, maar leidt tot een kwetsbaar ecosysteem dat niet goed bestand is tegen drukfactoren. Drukfactoren nemen toe: het klimaat verandert aantoonbaar, met langere periodes van droogte, intensere neerslag en oplopende watertemperaturen. De verstedelijking neemt toe en daarmee de verharding. Daardoor moet meer water sneller worden afgevoerd door hetzelfde watersysteem; kunnen door toegenomen verharding meer verontreinigingen toestromen naar het watersysteem; en neemt het gebruik van het water voor recreatie toe. Daarnaast worden steeds nieuwe exoten in ons beheergebied aangetroffen, die een negatief effect hebben op het kwetsbare ecosysteem. Een goede waterkwaliteit vergt daarom een integrale beschouwing van deze drukfactoren en ook intensieve samenwerking tussen verschillende dossiers, maar ook tussen verschillende gebiedspartners en belanghebbenden.

Een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem dient tal van maatschappelijke functies. Natuur heeft een stress verlagend effect en leidt tot een aantrekkelijke fysieke leefomgeving, waarin we prettig kunnen recreëren, sporten en ontspannen. In schoon water kan gezwommen, gevaren en gespeeld worden. Tal van economische activiteiten zijn afhankelijk van schoon water en een gezond ecosysteem, niet alleen de recreatieve sector, maar ook voor de bedrijfsvoering van agrariërs en tuinders is schoon oppervlaktewater essentieel. Het is een trieste constatering dat op sommige plaatsen het oppervlaktewater te verontreinigd is om door inwoners te worden gebruikt voor het bewateren van moestuinen. Schoon oppervlaktewater is eveneens de basis voor schoon grondwater.

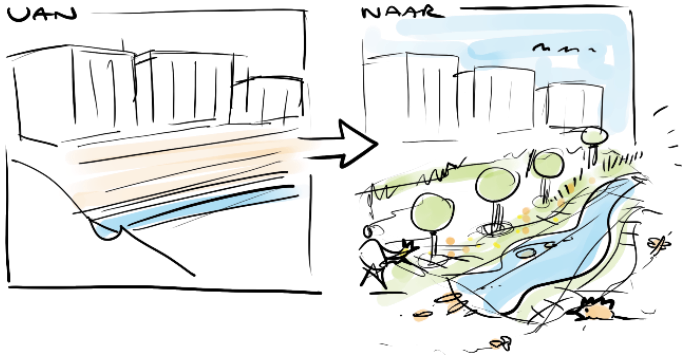
De Kaderrichtlijn Water (KRW) vormt -met de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving- het wettelijk kader om de waterkwaliteit op orde te brengen, met een zesjarige cyclus. In deze cyclus worden de administratieve gebieden (KRW-waterlichamen) aangewezen of geactualiseerd, de doelen voor chemische en ecologische waterkwaliteit indien nodig bijgesteld [1], wordt een maatregelpakket opgesteld voor de komende zes jaar en opgenomen in het stroomgebiedbeheerplan (SGBP4) en wordt teruggekeken waarom de waterkwaliteit nog niet op orde is gekomen als gevolg van het voorgaande maatregelpakket. De KRW legt een achteruitgangsverbod en een verbeteringseis op.

De afgelopen jaren is het water schoner geworden. Er zijn meer natte natuurvriendelijk ingerichte gebieden aangelegd en het beheer van het watersysteem is veranderd ten gunste van de waterkwaliteit en het ecosysteem. We zetten ons werk om te komen tot een schoner en ecologisch waardevoller watersysteem daarom ook de komende zes jaar voort.

1.2 Ambitie: Werken aan het fundament van een veerkrachtig ecosysteem

In de toekomst is het watersysteem in Delfland natuurinclusief. Dit betekent dat er in het van oudsher door de mens aangelegde watersysteem zoveel mogelijk natuur wordt toegevoegd. Hierdoor is er voldoende habitat aanwezig voor een robuust ecosysteem en een rijk voedselweb, wat minder kwetsbaar is voor klimaatverandering en exoten.

Waterkwaliteit en ecologie zijn geïntegreerd in onze andere opgaven voor droge voeten en stevige dijken. In het gebied zijn droge en natte natuur met elkaar verbonden en versterken elkaar. Recreatie en ecologie zijn met elkaar in balans, en watergebonden recreatie blijft een belangrijke functie van het watersysteem.

Het hoogheemraadschap beschouwt innovatie als cruciaal voor toekomstbestendig waterkwaliteitsbeheer. Door enerzijds relevante ontwikkelingen, kennis en innovatiekansen bij kennisinstellingen, medeoverheden, bedrijven en netwerkorganisaties tijdig te signaleren en anderzijds eigen kennis- en onderzoeksvragen actief te agenderen, wordt bijgedragen aan een effectieve, doelmatige en toekomstbestendige maatregelen.

Hoe het watersysteem er in de toekomst (2050, 2070) uitziet, is nog niet bekend. Een integrale toekomstvisie helpt om de veranderingen die op ons afkomen in de vorm van klimaatverandering (o.a. verzilting, temperatuurstijging, toenemende neerslagintensiteit), toenemende verstedelijking en economische ontwikkeling te kunnen accommoderen en te concretiseren welke aanpassingen er nodig zijn.

In de komende planperiode, tussen 2028 en 2033, werkt het hoogheemraadschap met zijn gebiedspartners verder aan **het fundament van een veerkrachtig ecosysteem**. Onze ambitie is het uitvoeren van een breed pakket aan maatregelen, met de volgende kwantitatieve mijlpalen:

- Het hoogheemraadschap pakt zijn rol om anderen aan te zetten de toxiciteit van het water terug te dringen en zelf minstens 6.000 m^3 sterk verontreinigde waterbodem te saneren.
- Voor minimaal 229 kilometer aan KRW-waterlichamen optimaliseren we het maaionderhoud voor ecologie en onderzoeken we hoe we dit verder kunnen uitrollen naar kleinere wateren en wateren in onderhoud van anderen.
- We verbeteren de condities voor ondergedoken waterplanten om te wortelen en dringen de voedselrijkdom in het oppervlaktewater terug door minimaal 150.000 m^3 voedselrijk slib te verwijderen en de vaste bodem bloot te leggen.
- We leggen samen met gebiedspartners minimaal 10 kilometer aan groene oevers aan. Dit kan zowel in de grote wateren (KRW-waterlichamen) als daarbuiten zijn.
- De natuurvriendelijke oevers en andere ecologische zones in onderhoud bij het hoogheemraadschap met een lengte van meer dan 100 km worden goed beheerd en onderhouden, zodat ze voldoen aan het streefbeeld.
- Alle vispassages in beheer bij het hoogheemraadschap (nu 29 stuks) worden goed beheerd en onderhouden, zodat ze goed functioneren en storingen nauwelijks meer voorkomen.

1.3 Onze strategische koers

Het hoogheemraadschap werkt aan zijn ambitie via drie belangrijke principes:

1. Het omarmen van waterkwaliteit als kerntaak: wat we doen, doen we groen.
2. Het beschouwen van het beheergebied als één integraal watersysteem, met KRW-waterlichamen als administratieve eenheden.
3. Het breed inzetten van ons instrumentarium: van reguleren via de waterschapsverordening tot het in co-creatie met gebiedspartners uitwerken en afstemmen van maatregelen vanuit een gedeeld inzicht en daar waar nodig en mogelijk financiële prikkels voor in te zetten.

Het **omarmen van waterkwaliteit als één van onze kerntaken** doen we door bij ons waterbeheer, onderhoud en projecten, waterkwaliteit standaard mee te wegen en mee te koppelen, als onderdeel van een integrale benadering van ons watersysteem. Dit gaat over peilbesluiten en de daaraan gekoppelde bediening van stuwen en gemalen, die effect hebben op de ontwikkeling van oevervegetatie, de fysisch-chemische parameters (nutriënten, doorzicht etc.) en vismigratie. Het gaat over het nog verder doorontwikkelen van maaien met ruimte voor vegetatie (Ecokleurenkoers) en het verwijderen van organische, voedselrijke waterbodems (baggeren) om het ecosysteem te kunnen laten ontwikkelen (en misschien wel de verbeterde waterafvoer als bijvangst te beschouwen). Ook gaat het over het standaard meenemen en beschermen van (ruimte voor) ecologie en/of waterkwaliteit bij verbetering van keringen, bij de berekening en het oplossen van wateroverlastknelpunten. Als deze transitie is voltooid, zal het KRW-programma in een nieuwe planperiode verder in de toekomst veel minder maatregelen omvatten.

Het tweede principe, het **beschouwen van het watersysteem als één ecosysteem**, volgt logischerwijs uit het eerste principe. Voor bronaanpak, bijvoorbeeld bij de glastuinbouwgebieden, maken we geen onderscheid tussen KRW-waterlichamen en gebieden die op de KRW-waterlichamen afwateren (‘overig water’). Om de chemische normen in de KRW-waterlichamen te halen, moet de bron opgespoord en gesloten worden, ook als deze buiten de KRW-waterlichamen ligt. Daarnaast moet de toxische druk dalen om het ecosysteem beter tot ontwikkeling te laten komen. Logischerwijs verminderen we toxische druk door alle verontreinigingen bij de bron aan te pakken, dus *inclusief* niet-KRW-stoffen. Voor onderhoud en inrichting van watergangen is in de afgelopen planperiodes veel laaghangend fruit in de KRW-waterlichamen geplukt en is de ecologische ontwikkeling moeizaam, omdat deze watergangen diep zijn, ze een belangrijke watervoerende functie hebben en veelal ook gebruikt worden voor scheepvaart. Tegelijkertijd ligt er een enorm areaal aan kleinere wateren (83% in oppervlakte, 67% in watervolume en 95% in oeverlengte) met ecologische potentie. Omdat deze wateren direct of indirect verbonden zijn aan de KRW-waterlichamen, zal een hogere ecologische waarde ook bijdragen aan een robuust ecosysteem en het naderen van de ecologische doelen in zowel de KRW-waterlichamen als daarbuiten. Omdat het om zo’n groot gebied gaat, is de opgave hiervoor gigantisch. Deze opgave vergt een transitie naar een natuurinclusieve waterbouw (gekoppeld aan principe 1), grotendeels via slimme, kleine ingrepen.

Tot slot het **breed inzetten van het instrumentarium** dat we als waterschap ter beschikking hebben. Het hoogheemraadschap is waterkwaliteitsbeheerder, monitort de waterkwaliteit en deelt actief monitoringsdata en kennis. Via agendering, samenwerking en aanspreken versterken hoogheemraadschap en gebiedspartners elkaar. Daarbij is het belangrijk dat de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen helder zijn. Hier besteden we in dit KRW-programma aandacht aan. Waar nodig zetten we in op strategische beleidsbeïnvloeding. Via de waterschapsverordening zijn regels opgesteld om de waterkwaliteit te beschermen en waar mogelijk en effectief scherpen we deze aan. Bij vergunningverlening en de advisering van ruimtelijke plannen van derden borgen we dat de waterkwaliteit niet achteruitgaat, en via toezicht en handhaving zorgen we dat regels worden nageleefd. Daarnaast werken we vanuit een gedeeld inzicht, ambitie om vanuit het gedeeld inzicht actie te ondernemen, en die acties af te stemmen en te borgen. De eerste stappen hiervoor zijn in co-creatie gezet via o.a. de Staat van ons Water, waarbij met de gemeenten een co-visualisatie is gemaakt van het gedeelde beeld van opgave en maatregelrichtingen. We onderzoeken of we financiële prikkels in kunnen zetten om maatregelen te versnellen. Vervolgens monitoren en delen we het resultaat en vieren we successen samen. Als het nodig is, spreekt het hoogheemraadschap vanuit zijn rol als waterkwaliteitsbeheerder gebiedspartners aan op achterblijvend resultaat.

Het hoogheemraadschap blijft de normen voor een goede chemische waterkwaliteit handhaven, terwijl alle partijen die een mogelijke bron van verontreinigingen of voedingsstoffen vormen zelf eigenaarschap voor een goede waterkwaliteit nemen. Onze gebiedspartners dragen via hun verantwoordelijkheden, regelgeving en instrumenten op hun eigen manier bij aan de instandhouding van het ecosysteem en de goede waterkwaliteit, waarbij het hoogheemraadschap kennis deelt en een betrouwbare samenwerkingspartner is.

1.4 De programmatische aanpak

De omvang van de opgave en het samenhangend effect van de individuele maatregelen om onze ambitie van schoon water en een veerkrachtig ecosysteem te bereiken vragen om een programmatische aanpak die tussentijds bijgesteld kan worden. Met dit KRW-programma worden de verschillende maatregelen en kennisontwikkelingen binnen en buiten het hoogheemraadschap in samenhang met de andere maatregelen voor waterkwaliteit uitgevoerd. De maatregelen brengen onze ambitie en toekomstbeeld dichterbij en kunnen deels uitwisselbaar blijken. Vanuit een programmatische aanpak wordt gestuurd op de voortgang en het resultaat. Jaarlijks wordt een voortgangsrapportage waterkwaliteit opgeleverd en er worden verschillende uitwisselingsmomenten met gebiedspartners georganiseerd.

De voortgang van de individuele maatregelen en het integrale resultaat wordt gemonitord via de vaste planning & control cyclus van het hoogheemraadschap, middels prestatie-indicatoren, de waterkwaliteitsmonitoring, voortgangsrapportages en de verplichte KRW-toetsingen.

Als de voortgang of resultaten daartoe aanleiding geven, wordt het pakket aan maatregelen en de aanpak aangepast.

1.5 Doel van dit document

Dit KRW-programma is opgesteld om de activiteiten van het hoogheemraadschap te borgen en toe te lichten. Het is in oktober 2026 goedgekeurd door het dagelijks bestuur van het hoogheemraadschap voor ter inzagelegging. Het document is bedoeld voor professionals, waaronder ook ambtenaren en bestuurders bij zowel het hoogheemraadschap als bij onze gebiedspartners. Gebiedspartners kunnen op deze manier kennisnemen van de aanpak op waterkwaliteit voor de komende jaren, en dat meenemen bij het opstellen van eigen plannen. Tijdens het opstellen van dit programma heeft ook een kort gebiedsproces plaatsgevonden om dit programma van het hoogheemraadschap te laten aansluiten bij de plannen van gebiedspartners. Gebiedspartners hebben hun eigen bestuurlijke besluitvormingsproces en juridische borging van maatregelen.

De opdracht was om een concreet programma te schrijven, waar gehoor aan is gegeven door per maatregel activiteiten te benoemen en de maatregelen te visualiseren op een set kaarten. De maatregelen (hoofdstuk 4) kunnen gebruikt worden als losse factsheets, waardoor de activiteiten per maatregel snel kunnen worden opgezocht. De activiteiten onder de maatregelen worden binnen het hoogheemraadschap via een implementatieplan opgenomen en verder uitgewerkt binnen de jaarplannen van de afdelingen, tactische lagen en relevante ontwikkelprogramma's.

1.6 Leeswijzer

De visie, ambitie en strategie van het hoogheemraadschap is toegelicht aan het begin van dit hoofdstuk. In hoofdstuk 2 worden het wettelijk kader, de wettelijke verantwoordelijkheden en instrumenten van zowel het hoogheemraadschap als die van medeoverheden toegelicht. In hoofdstuk 3 gaan we nader in op de opgave op waterkwaliteit in het beheergebied Delfland en hoe deze zich afgelopen jaren heeft ontwikkeld. De maatregelen worden in hoofdstuk 4 op de kaart gezet en toegelicht. Per maatregel is een korte aanpak geschetst om vliegend van start te kunnen gaan. Hoofdstuk 5 beschrijft de uitkomsten van de stakeholderparticipatie. Hoofdstuk 6 gaat in op de monitoring van de voortgang. Hoofdstuk 7 beschrijft de financiële raming en de planning en de mijlpalen zijn opgenomen in hoofdstuk 8.

2 Een opgave met gedeelde verantwoordelijkheden

2.1 Kaderrichtlijn Water

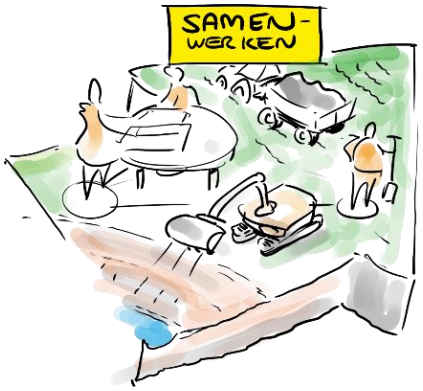
De Kaderrichtlijn Water verplicht tot:

- Het bereiken van een goede chemische en ecologische toestand (art. 4 lid 1 KRW). De KRW-maatregelen zijn het middel om dit doel te bereiken. Het Hoogheemraadschap moet er als bevoegd gezag voor waken dat derden geen activiteiten uitvoeren die het voldoen aan de verbeteringseis in gevaar brengen.
- Het voorkomen van verslechtering van de chemische waterkwaliteit en ecologie (art. 4 lid 1 KRW). Dit houdt in dat de chemische toestand niet van 'goed' naar 'niet goed' mag gaan en als deze al niet goed is, dan mag de chemische waterkwaliteit niet verder achteruitgaan. De ecologische waterkwaliteit mag niet in klasse achteruit mag gaan, bijvoorbeeld van uitstekend naar goed. Als een kwaliteitselement zich in de laagste klasse bevindt, is geen enkele achteruitgang toegestaan. Onder strikte voorwaarden wordt 'tijdelijke achteruitgang' toegestaan (art. 4 lid 6 KRW). Het moet dan gaan om omstandigheden die onvoorzien, uitzonderlijk of het gevolg zijn van natuurlijke rampen of overmacht (zoals extreme droogte of overstromingen) of het resultaat van nieuwe aanpassingen of redenen van hoger openbaar belang.
- Het tijdig en doeltreffend uitvoeren van KRW-maatregelen (art. 11 lid 8 KRW). Maatregelen dienen binnen een termijn van drie jaar operationeel te zijn.
- Het voorkomen van afwentelen (art. 4 lid 8 KRW). Afwenteling betekent dat de maatregelen ten behoeve van de waterkwaliteit en ecologie in het ene KRW-waterlichaam, niet mogen leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit en ecologie in de toekomst en/of elders.
- Het monitoren van de toestand (art 8 KRW). Hierin wordt systematisch gemeten en beoordeeld wat de chemische en ecologische toestand van het oppervlaktewater is.
- Alles op alles te zetten om de ecologische en chemische doelen te behalen. Dit houdt onder andere in dat extra maatregelen genomen moeten worden of bestaande toestemmingen herzien moeten worden als doelbereik achterblijft (art. 11 lid 5 KRW).

De enige legitieme redenen om een KRW-doel niet te halen zijn te vinden zijn in een aantal expliciete bepalingen van de richtlijn: de 'uitzonderingsmogelijkheden' (art. 4, lid 4-7 KRW). Deze kunnen worden ingezet aan het einde van de planperiode. Hierbij moet duidelijk zijn dat de maatregelen zijn uitgevoerd en er alles aan is gedaan de doelen te behalen. Er kunnen dan redenen zijn waarom het doelbereik uitgesteld kan worden (doelfasering), bijvoorbeeld als het natuurlijke systeem nog moet reageren op al genomen maatregelen. Ook kan het doel naar beneden worden bijgesteld (doelverlaging). Dit kan bijvoorbeeld als is gebleken dat de kosten van maatregelen onevenredig hoog zijn.

Het is belangrijk te beseffen dat in de methode die ten grondslag ligt aan de ecologische doelbepaling de kosten en technische uitvoerbaarheid geen rol spelen. Het uitgewerkte maatregelenpakket, dat in dit programma wordt beschreven voor de komende zes jaar, doet dat wél. Zo kan een doel in principe haalbaar zijn, maar is het niet haalbaar de maatregelen die hiervoor nodig zijn in de komende zes jaar *volledig* te realiseren. Automatisch zullen de ecologische doelen hierdoor niet in alle gevallen worden bereikt en zal er dus een verantwoording nodig zijn aan het einde van de planperiode.

2.2 Verantwoordelijkheden en instrumenten

Het waterbeheer in Delfland wordt uitgevoerd door zowel Rijk, provincie, hoogheemraadschap als gemeenten. Daarom is het bereiken van een goede chemische en ecologische waterkwaliteit een gezamenlijke verantwoordelijkheid [2]. De positionering van de relevante (beleids)programma's is weergegeven in Fig. 1 en hieronder beschreven.

Het hoogheemraadschap is waterkwaliteitsbeheerder en een belangrijke uitvoerende partij voor het bereiken en behouden van een goede waterkwaliteit. Het hoogheemraadschap doet dit door het beheer en inrichten van watergangen, monitoring van de waterkwaliteit en zuiveren van

afvalwater. Het hoogheemraadschap is ook bevoegd gezag voor directe lozingen en heeft adviesrecht voor indirecte lozingen en stelt regels in de waterschapsverordening. Het hoogheemraadschap stelt elke zes jaar een Waterbeheerprogramma (WBP) op waarin de KRW-maatregelen voor het gebied van Delfland zijn opgenomen. Voorliggend document vormt hiervan de uitwerking. Daarnaast heeft het hoogheemraadschap een uitvoeringsstrategie voor waterkwaliteit in overig water vastgesteld [3].

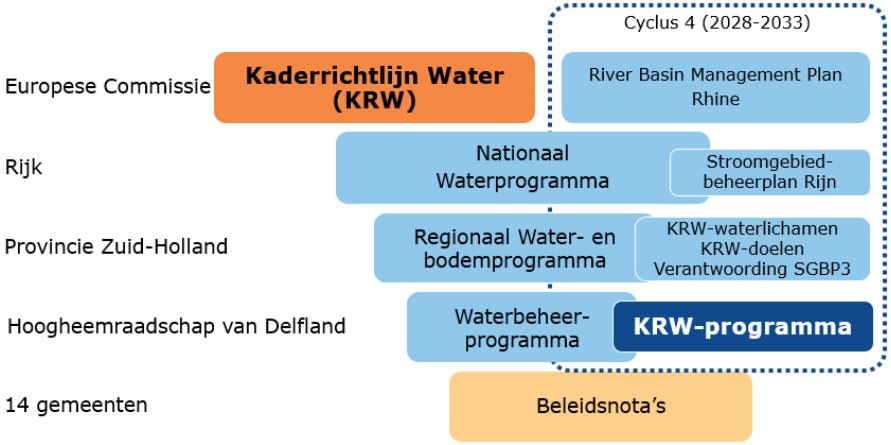

Fig. 1. Positionering van de (beleids)programma's die relevant zijn voor het KRW-programma. Het Waterbeheerprogramma (aankomend WBP7) en KRW-programma zijn de juridische borging van maatregelen voor het waterschap. Hierin staan concrete uitvoeringsmaatregelen.

Het Rijk heeft een belangrijke rol in het voldoen aan Europese richtlijnen voor onder andere meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen en andere chemische stoffen. Het Rijk stelt nationale kaders en chemische normen voor specifiek verontreinigende stoffen in respectievelijk het Nationaal Waterprogramma en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) [4]. Daarnaast is het Rijk verantwoordelijk voor de (voortgangs)rapportage aan de Europese Commissie.

De provincie heeft een belangrijke regierol op regionaal niveau. Zij vertaalt Europees en nationaal beleid voor waterkwaliteit naar een regionaal programma genaamd het Regionaal Water- en Bodemprogramma (RWP). De provincie is verantwoordelijk voor de waterkwaliteit van het diepere grondwater en stemt andere belangen, zoals economische ontwikkelingen en recreatie, af op de waterkwaliteitsdoelen. Met de provinciale omgevingsverordening kan de provincie regels stellen voor de fysieke leefomgeving en ook instructies geven voor gemeentelijke omgevingsplannen en de waterschapsverordening. De provincie wijst de KRW-waterlichamen aan, stelt de ecologische doelen voor de oppervlaktewaterlichamen vast en stelt ook de verantwoording over niet behaalde doelen vast. De provincie heeft ook doelen voor het overig water (buiten de KRW-waterlichamen) vastgesteld. Dit gebeurt op aangeven van de waterschappen.

Gemeenten dragen voor een belangrijk deel bij aan de realisatie van een aantrekkelijke leefomgeving en daarmee ook aan schoon water en een gezond ecosysteem. Ze zijn verantwoordelijk voor de inzameling en afvoer- van afvalwater, verwerking van hemelwater en het meenemen van waterkwaliteit in ruimtelijke plannen, de inrichting van de openbare ruimte en onderhoud aan watergangen. Hierdoor spelen ze ook een belangrijke rol in het behalen van de KRW-doelen. Activiteiten zijn vastgelegd en geborgd in beleidsnota's en/of water- en rioleringsplannen.

Het Hoogheemraadschap van Delfland deelt één waterlichaam met zijn buurwaterschap het Hoogheemraadschap van Rijnland, namelijk Meijendel & Berkheide. Deze twee waterschappen zijn overeengekomen dat het Hoogheemraadschap van Rijnland penvoerder is van dit waterlichaam. Deze samenwerkingsoverkomst zal voor ingang van de planperiode SGBP4 worden geactualiseerd.

2.3 Netwerken en samenwerking

Het hoogheemraadschap omarmt waterkwaliteit als één van zijn kerntaken, maar doet dit niet alleen. Het verbeteren van de waterkwaliteit is in de drukke leefomgeving vervlochten met andere ruimtelijke opgaven. Daarom is goede samenwerking onmisbaar om te bepalen welke maatregelen waar genomen moeten worden en de geplande maatregelen effectief te kunnen uitvoeren.

In het Netwerk Schoon en Gezond Water (NSGW) wordt kennis uitgewisseld over waterkwaliteit en worden afspraken gemaakt tussen hoogheemraadschap, gemeenten en drinkwaterbedrijven hoe samen te werken aan de gedeelde opgave voor een gezonde leefomgeving.

Voor een gezamenlijk perspectief maken het hoogheemraadschap en de gemeente de Staat van ons Water: een co-visualisatie waarin het inzicht in de huidige waterkwaliteit en mogelijke maatregelrichtingen zijn verbeeld. De gemeenten beheren veel van de haarvaten van het watersysteem, belangrijk areaal voor een goede waterkwaliteit en gezonde leefomgeving. Met de Staat van ons Water wordt gekeken naar de kansen om die te verbeteren.

Zowel de afspraken uit het Netwerk Schoon en Gezond Water als de aanpak, samenwerking en resultaten van de Staat van ons Water zijn opgehaald en gebruikt in de totstandkoming van dit KRW-programma. Hiervoor is een gebiedsproces uitgevoerd waar de gebiedspartners (gemeenten, terrein beherende organisaties, belangenorganisaties, etc.) zijn geïnformeerd over de plannen. De gemeenten zijn geconsulteerd over het maatregelpakket. Meer over dit participatieproces is beschreven in hoofdstuk 5.

Voor de inhoud, afstemming en consultatie over waterkwaliteit in Delfland worden diverse samenwerkingsverbanden en netwerken continu benut om partners te consulteren en kennis uit te wisselen (Fig. 2). Bijvoorbeeld via:

- Het Regionaal Bestuurlijk Overleg en het Regionaal Ambtelijk Overleg binnen het stroomgebied Rijn-West. Hier komen waterschappen, provincies en drinkwaterbedrijven bij elkaar.
- Sectorale netwerken zoals Deltaplan Agrarische Waterbeheer, en Afsprakenkader Emissieloze Kas en Platform Duurzame Glastuinbouw.
- Het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD), waarin het hoogheemraadschap, gemeenten en drinkwaterbedrijven samenwerken aan de waterketen en het stedelijk watersysteem.
- Klimaatadaptief Delfland, waar de samenwerking met gemeenten zich richt op het verbinden van water- en klimaatopgaven met ruimtelijke ontwikkelingen ten behoeve een klimaatbestendige leefomgeving.

Met deze intensieve samenwerkingen en continue afstemming geven we vorm aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het bereiken van een goede chemische en ecologische waterkwaliteit in Delfland.

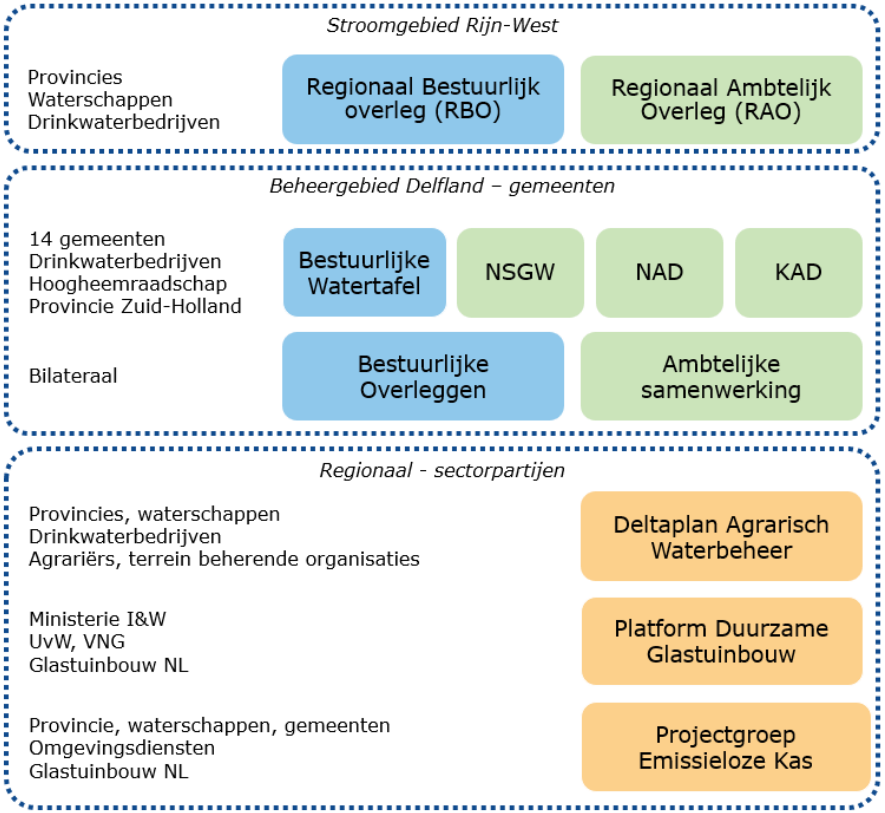

Fig. 2. Netwerken en overlegstructuren in Delfland

3 Waterkwaliteit in Delfland

3.1 Het beheergebied en de waterlichamen

Fig. 3 geeft het beheergebied Delfland weer, met in dikke gekleurde lijnen de ligging van de verschillende KRW-waterlichamen, donkergekleurd de wateren die direct met de KRW-waterlichamen verbonden zijn op hetzelfde peil en lichtgekleurd de wateren die verbonden zijn maar op een ander peil liggen. Er zit dan dus nog een inlaat, stuw of gemaal tussen. De witte gebieden wateren af op buitenwater (de Nieuwe Waterweg en de Noordzee). De aanwijzing en typering van de KRW-waterlichamen staan beschreven in de doelafleiding [1] en de KRW-factsheets van het Informatiehuis Water [5].

Het totale beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland beslaat 41 vierkante kilometer. Dat is ten opzichte van de andere 20 waterschappen in Nederland klein, maar er is relatief veel economische activiteit en er wonen 1,3 miljoen mensen. Deze mensen genieten van het water door te varen, vissen en zwemmen.

Het watersysteem is enorm fijnmazig en bestaat uit een netwerk van meer dan 4.000 kilometer aan kanalen, sloten en in mindere mate plassen. Hiervan is slechts iets meer dan 200 kilometer als KRW-waterlichaam aangewezen [1]. En van die ruim 4.000 kilometer voert het hoogheemraadschap voor ca 1.500 kilometer het onderhoud uit, dat o.a. bestaat uit maaien en baggeren om de wateraan- en -afvoerfunctie te garanderen.

De chemische en ecologische waterkwaliteit wordt mede bepaald door de druk op de ruimte. Ongeveer 45% van het beheergebied is bebouwd, waardoor de ruimte voor natte ecologie beperkt is en neerslag snel wordt afgevoerd naar de sloten en kanalen en van daar naar zee. Bij hevige neerslag kan rioolwater ook worden geloosd via de bijna 700 riooloverstorten die Delfland telt. De vier rioolwaterzuiveringsinstallaties lozen op dit moment nog op buitenwater en spelen daarmee vooralsnog geen rol voor de waterkwaliteit binnen Delfland, maar mogelijk wordt tijdens de komende planperiode besloten effluent anders in te zetten. Ook hebben deze rioolwaterzuiveringsinstallaties mogelijk negatief effect op buitenwater.

Meer dan 200 gemalen zorgen ervoor dat we droge voeten houden, maar vormen ook een barrière voor vis. Ongeveer een kwart van de gemalen is aangepast voor vis, waarvan vijf van de zes gemalen die de verbinding vormen met brak en zout water (bij de zesde is dit niet mogelijk).

In droge periodes wordt vanaf het zuidwesten Rijnwater aangevoerd vanuit het Brielse Meer voor peilhandhaving -ter compensatie van de verdamping en waterverbruik- en het tegengaan van zoutindringing. Dit water heeft relatief lage nutriëntengehaltes, maar wel een vrij hoge pH (zuurgraad).

40.800 hectare	Oppervlakte beheergebied
~4.000 kilometer	Lengte watergang totaal
~8.000 kilometer	Lengte oever totaal
8	Aantal KRW-waterlichamen
227 kilometer	Totale lengte KRW-waterlichamen
~1,25 miljoen	Aantal inwoners
14	Aantal gemeenten
~35.000	Aantal bedrijven
~1.400 stuks	Aantal glastuinbouwbedrijven
~9.300 hectare	Oppervlakte glastuinbouwgebieden
~6.000 ha	Oppervlakte agrarische percelen
45%	Verhardingspercentage
188 kilometer	Lengte vaarnetwerk
4	Aantal hengelsportverenigingen
~25.000	Aantal leden hengelsportverenigingen
12	Aantal aangewezen zwemwateren
81 stuks	Polders
~700 stuks	Peilvakken
~700 stuks	Afwijkend peilgebied (binnen peilvak aangepast peil voor enkele belanghebbenden)
208	Aantal gemalen
31	Aantal vispassages
~41	Aantal visveilige gemalen
~1.400 kilometer	Lengte baggeren door het hoogheemraadschap
~500 kilometer	Lengte baggeren door gemeenten
~2.100 kilometer	Lengte baggeren door derden
~1.200 kilometer	Lengte maaien door het hoogheemraadschap
~700 kilometer	Lengte maaien door gemeenten
~2.100 kilometer	Lengte maaien door derden
~125.000 m^3	Gemiddeld gebaggerd volume per jaar
~90%	Oppervlakte vast waterpeil
~2%	Oppervlakte flexibel waterpeil
~8%	Oppervlakte zomer-/winterpeil
~700	Aantal riooloverstorten gemengde stelsels
>2.000	Aantal hemelwateruitlaten
231 stuks	Aantal niet-gerioleerde zuiveringssystemen (IBA's) in beheer bij het hoogheemraadschap
onbekend	IBA's niet in beheer van het hoogheemraadschap
>115 kilometer	Natuurvriendelijke oevers
~500 kilometer	Lengte maaien met sparen vegetatie
~1.200 kilometer	Lengte van kant tot kant maaien
Riet	Meest voorkomende oeverplant/emerse plant
Grof hoornblad	Meest voorkomende ondergedoken waterplant
Gele plomp	Meest voorkomende drijfblad
Dansmuggen	Meest voorkomende macrofauna
Brasem	Meest voorkomende vis

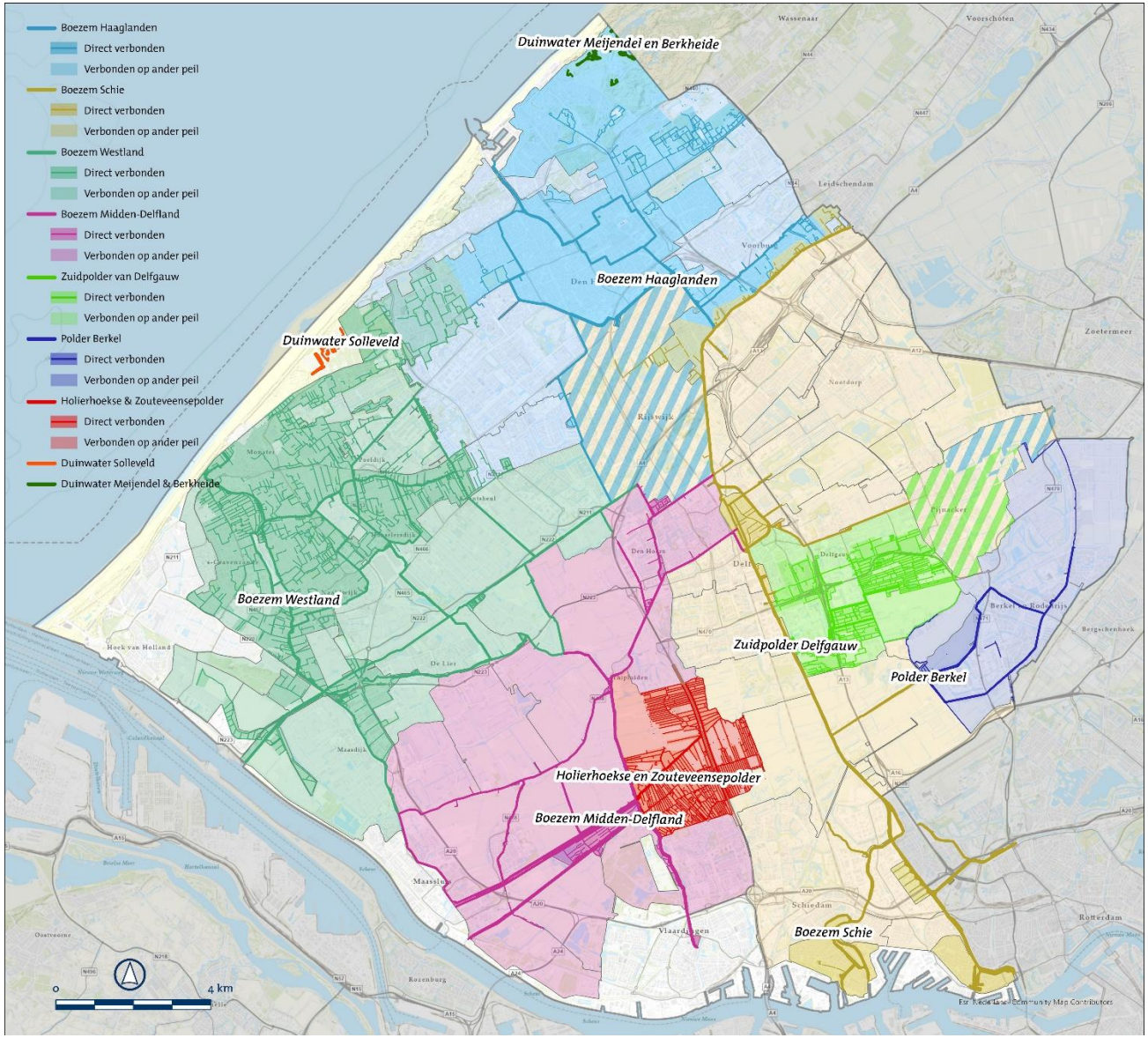

Fig. 3. Ligging KRW-waterlichamen in Delfland met bijbehorende afvoergebieden.

3.2 Ontwikkeling van de waterkwaliteit

3.2.1 Lange termijn trends en landelijke maatregelen

De waterkwaliteit in Nederland is de afgelopen decennia sterk verbeterd. Al vóór de invoering van de Kaderrichtlijn Water zijn belangrijke stappen gezet door landelijke maatregelen, zoals de aanleg van rioolwaterzuiveringsinstallaties (na WOII), de invoering van fosfaatvrije wasmiddelen (jaren 1980), het landelijke mestbeleid (ook in de jaren 1980) en het terugdringen van riooloverstorten (1990-2010). Het werk aan de riooloverstorten door gemeenten vond plaats o.a. in het kader van de basisinspanning en het waterkwaliteitsspoor. Hierbij zijn emissiereducerende maatregelen genomen, zoals de aanleg van bergbezinkvoorzieningen en verbeteringen aan rioolstelsels. Ook de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater is afgenomen. De maatregelen hebben geleid tot een aanzienlijke afname van de belasting met nutriënten (Fig. 4) en andere verontreinigende stoffen (zie §3.4). In 2000 werd de Kaderrichtlijn Water ingevoerd.

3.2.2 Trends en inspanningen in Delfland sinds 2009

Sinds het eerste KRW-programma (2009-2015), werkt het hoogheemraadschap met gebiedspartners aan het verbeteren van de chemische en ecologische waterkwaliteit van het oppervlaktewatersysteem. Daarbij is ingezet op bronaanpak, het aanleggen, verbeteren en verbinden van leefgebieden voor planten en dieren en het aanpassen van beheer en onderhoud ten gunste van de ecologie.

Minder nutriënten en vervuilende stoffen

Door onder meer de aansluiting van de glastuinbouw op de riolering rond 2010 zijn de concentraties stikstof en fosfor gedaald (Fig. 5). Ook het aantal normoverschrijdingen van bestrijdingsmiddelen (Fig. 6), metalen en PAK's is afgenomen. Voor specifieke stoffen zijn (gedeeltelijke) verboden opgelegd (bijv. imidaproclid, Fig. 15) of minder toegepast (bijvoorbeeld zink in de kassenbouw). In glastuinbouwgebieden is daarnaast een afname van gemeten toxiciteit zichtbaar [6].

Ook is (wederom) ingezet op het verminderen van de invloed van riooloverstorten. Een belangrijk deel van de maatregelen hiervoor was al in de periode vóór 2010 uitgevoerd. Na 2010 lag de nadruk meer op het geleidelijk afkoppelen van verhard oppervlak van gemengde rioolstelsels. Het effect hiervan op de waterkwaliteit is echter niet altijd direct zichtbaar. Afstromend hemelwater kan namelijk verontreinigingen, zoals straatvuil, deeltjes van wegverkeer, organisch materiaal en dierlijke uitwerpselen, naar het oppervlaktewater transporteren. Daarnaast kan er sprake zijn van foutaansluitingen in de hemelwaterstelsels. Bovendien kunnen de toenemende frequentie en intensiteit van neerslag als gevolg van klimaatverandering leiden tot een grotere belasting van het riool- en watersysteem. Maatregelen zoals afkoppelen van verhard oppervlak zijn mede bedoeld om deze ontwikkelingen op te vangen. Daardoor is het netto-effect van deze ontwikkelingen op de nutriëntenconcentraties niet eenduidig terug te zien in de tijdreeksen (zie Fig. 5 voor stedelijk gebied). De fosforconcentraties lijken de laatste jaren nog wel aanzienlijk af te nemen, in alle drie deelgebieden.

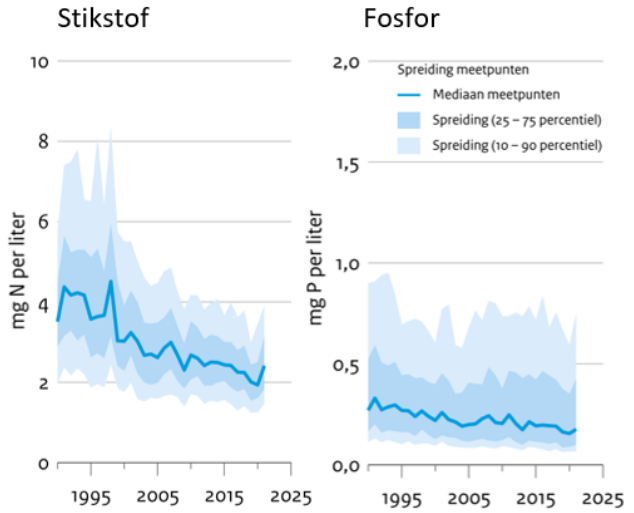

Fig. 4. Stikstof- en fosforconcentraties in kanalen in Nederland sinds 1990. Aangepast van [35].

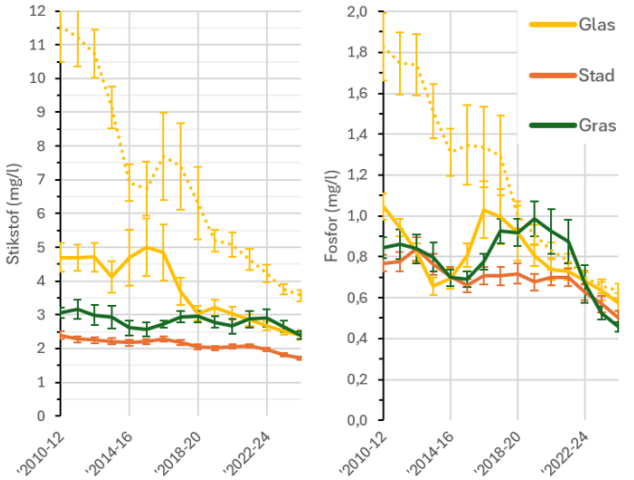

Fig. 5. Stikstof- en fosforconcentraties in Delfland per landgebruik (kleur) in boezemwater (doorgetrokken lijn) en polders (stippellijn). Aangepast van [6].

In 2014-2015 heeft een doorspoelproef met relatief schoon water vanuit het Brielse Meer plaatsgevonden, die vooral effect had in het Westland en mogelijk de dip in de meetreeks voor glastuinbouwboezem kan verklaren (Fig. 5).

Naast nutriënten en verontreinigende stoffen zijn ook andere zogenaamde 'biologie-ondersteunende parameters' van belang voor het functioneren van het ecosysteem. De zuurstofcondities, de troebelheid, de zuurgraad van het water, het chloridegehalte en/of de watertemperatuur kunnen een beperkende factor voor het voorkomen en de kwaliteit van waterplanten, macrofauna en de vispopulatie zijn. Het aantal overschrijdingen van de zuurstofgehaltes (boven 120% verzadiging) is aan het toenemen, terwijl het aantal onderschrijdingen afneemt. Dit lijkt een aanwijzing dat algenbloei toeneemt. De zuurgraad (pH) is in Delfland hoog als gevolg van de aanvoer van rivierwater, kwel en algen- en plantengroei, en is een belangrijke factor in biochemische reacties. Bij een hogere pH wordt er meer ammonium omgezet in giftig ammoniak en leveren fosfaten na vanuit de bodem. De watertemperatuur neemt als gevolg van klimaatverandering toe (Fig. 7). Dit werkt op verschillende manieren door in het ecosysteem en heeft ook weer invloed op de zuurstofgehaltes. Zuurstofgehaltes nemen (overdag) toe door algen- en plantengroei, en nemen af door de afbraak van organisch materiaal. In Delfland lijken de zuurstofverzadigingspercentages de laatste jaren toe te nemen.

De afname van nutriënten, verontreinigende stoffen en de daarmee samenhangende toxiciteit heeft de randvoorwaarden voor een goed ecosysteem verbeterd. Te veel nutriënten leiden tot overmatige algenbloei, kroosvorming en een hoge biomassa van slechts enkele vissoorten. Tegelijkertijd weten we dat een ecosysteem niet altijd lineair reageert op een afname van de nutriëntenbelasting. Wateren kennen namelijk alternatieve stabiele toestanden, waarbij een troebele algenrijke toestand gedurende langere tijd kan blijven bestaan, ook nadat de nutriëntenconcentraties zijn afgenomen. Pas wanneer de belasting onder een kritische grenswaarde komt, zoals voor de doelen voor fosfor, kan een omslag plaatsvinden naar een heldere waterplantrijke toestand. Het feit dat de afname in nutriënten nog niet direct terug is te zien in de biologie is daarom in lijn met de inzichten in het functioneren van het ecosysteem. Toxische stoffen remmen de groei van waterplanten en de ontwikkeling, voortplanting en overleving van macrofauna en vissen. Hierdoor kan het herstel van de biologische kwaliteit verder worden vertraagd, zelfs wanneer de nutriëntenbelasting al is afgenomen.

Meer leefgebied voor planten en dieren

Om de ecologische kwaliteit te verbeteren zijn –naast het terugdringen van emissies– natuurvriendelijke oevers, natte ecologische zones en andere leefgebieden aangelegd (Fig. 8). Daarnaast is het maaionderhoud van watergangen aangepast volgens de uitgangspunten van de Ecokleurenkoers, waarbij meer ruimte wordt geboden aan water- en oevervegetatie. Deze maatregelen dragen bij aan een grotere variatie aan leefgebieden voor vissen, macrofauna en waterplanten.

Ecologische zones fungeren als brongebieden van waaruit vegetatie zich verder door het watersysteem kan verspreiden. Monitoring laat zien dat de ontwikkeling van oever- en moerasvegetatie geleidelijk toeneemt (emerse vegetatie in Fig. 9). Uit satellietmonitoring blijkt echter

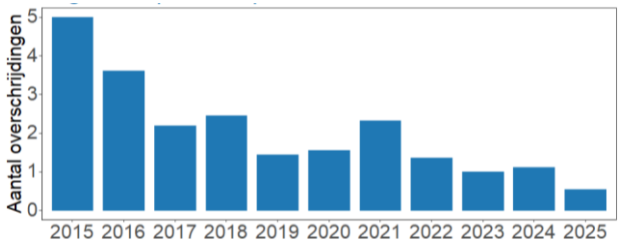

Fig. 6. Aantal overschrijdingen van bestrijdingsmiddelen door de tijd uitgedrukt per meetpunt ter compensatie van de toename van het aantal meetpunten door de tijd [6].

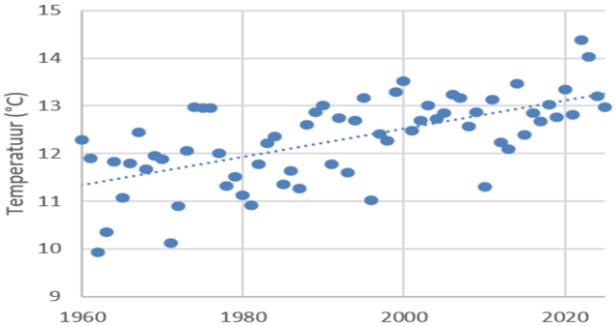

Fig. 7. De jaargemiddelde watertemperatuur gemiddeld over langjarige meetpunten in Delflandse boezemwateren.

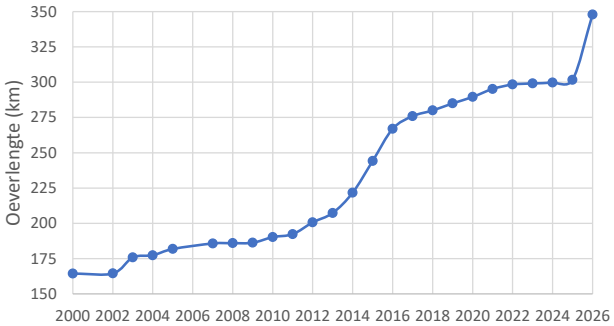

Fig. 8. Toename aan geregistreerde strekkende kilometer natte ecologische zone in Delfland.

ook dat slechts 20% van de watergebonden vegetatie voor rekening van aangelegde natte ecologische zones komt. Dit benadrukt het belang van het sparen van vegetatie bij het maaien om ruimte te geven aan spontane waterplantgroei. Op het merendeel van de meetlocaties blijft vooral de ontwikkeling van ondergedoken vegetatie en drijfblad achter. De bedekking is nog onvoldoende om een stabiel en soortenrijk ecosysteem te ondersteunen. Inrichting van oevers helpt om meer diverse omstandigheden, waaronder waterdieptes, te creëren. Terugdringing van de toxiciteit en verbetering van het doorzicht draagt bij aan betere omstandigheden voor meer gevoelige soorten. Tot slot draagt terugdringen van de negatieve impact van recreatievaart ook bij aan een betere ontwikkeling van waterplanten. Door de voedselrijke bodem ontwikkelt zich een vrij monotone vegetatie, waardoor de diversiteit in plantengroei, en daarmee de ecologische scores voor waterplanten, beperkt is en blijft. Invasieve Amerikaanse rivierkreeften [7] en scheepvaart zijn daarnaast een belangrijke drukfactor waardoor vegetatie zich niet verder kan ontwikkelen of zelfs afneemt. Tegelijkertijd zijn er aanwijzingen dat de ongewenste kroosbedekking op diverse locaties afneemt als gevolg van lagere fosforconcentraties [8].

Algen lijken wel toe te nemen, gegeven de eerdergenoemde toename in de zuurstofoververzadiging, met negatief effect op het ecosysteem tot gevolg. Hierdoor neemt de lichtbeschikbaarheid in de waterkolom af en verslechteren de omstandigheden voor de ontwikkeling van ondergedoken waterplanten.

Voor macrofauna blijven habitatkwaliteit, structuurvariatie en voedselrijkdom belangrijke beperkende factoren. De verspreiding van soorten die kenmerkend zijn voor helder, vegetatierijk water wordt ook beperkt door het ontbreken van voldoende geschikt leefgebied en onderwatervegetatie, toxiciteit en lage zuurstofgehaltes [9]. Hoewel op veel locaties een geleidelijke verbetering zichtbaar is in voedselrijkdom en toxiciteit (Fig. 5 en Fig. 6), blijft de ontwikkeling van een soortenrijke levensgemeenschap achter bij de gewenste situatie. Fig. 10 laat ter illustratie de ongewenste afname van poelslakken zien. Daarnaast hebben invasieve Amerikaanse rivierkreeften op veel locaties ook een negatieve invloed op macrofaunagemeenschappen door verstoring van leefgebieden, predatie en het verminderen van waterplanten. Hoge dichtheden van rivierkreeften leiden indirect tot lagere ecologische kwaliteitsratio's (EKR-scores) voor macrofauna [7].

Verbetering van de visstand

In de KRW-waterlichamen treffen we hoge biomassa's aan vis, met veel bodemwoelende vis (karper en brasem) en weinig plantminnende en migrerende vis (o.a. snoek). Deze situatie kan zichzelf in stand houden, omdat de bodemwoelende vis leidt tot troebel water waarin algen een voordeel hebben boven ondergedoken waterplanten. Die algen worden gegeten door watervlooien, die op hun beurt weer worden gegeten door planktivore vis (waaronder bodemwoelers). Zichtjagers, zoals snoek, die deze planktivore vis en daarmee de bodemwoelers eten, gedijen bij helderder water. Voor een helderder, gevarieerd ecosysteem is het daarom van belang dat het aandeel bodemwoelende vis afneemt en het aandeel plantminnende en roofvissen toeneemt.

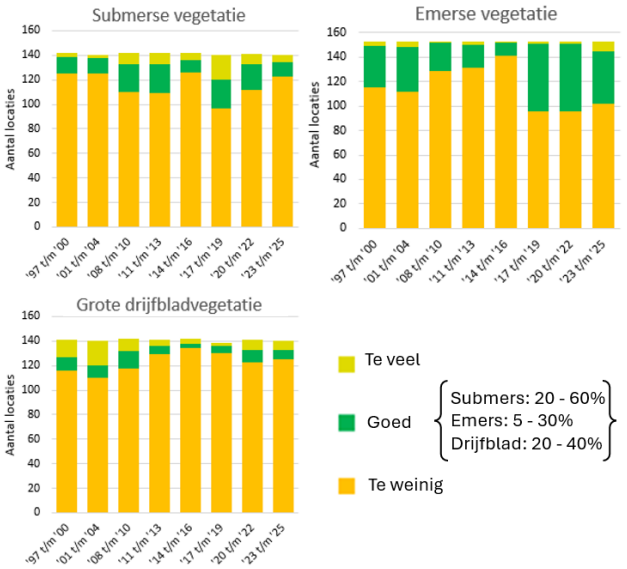

Fig. 9. Meetlocaties waar te weinig, een goede hoeveelheid en te veel bedekking met submerse, emerse en drijvende planten is. Aangepast van [6].

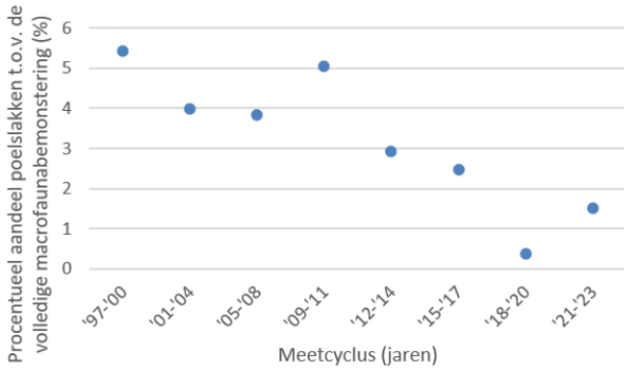

Fig. 10. Procentueel aandeel van poelslakken (Lymnaeidae) in de macrofaunabemonstering.

In het beheergebied zijn daartoe 32 vismigratievoorzieningen aangelegd, waardoor vissen zich beter tussen buitenwater en boezemwater, en tussen boezemwater en polderwater kunnen verplaatsen. Hierdoor worden leefgebieden beter met elkaar verbonden (cruciaal voor migrerende vis zoals aal) en ontstaan genetisch sterkere populaties, die minder kwetsbaar zijn voor lokale verstoringen. Ook zijn paaiplaatsen voor snoek aangelegd om de ontwikkeling van roofvis te stimuleren (Fig. 11). Er vindt succesvol overleg plaats met hengelsportverenigingen om de uitzet van bodemwoelende karpers te beperken en in balans te brengen met de draagkracht van het ecosysteem. De afname van nutriënten draagt daarnaast bij aan een verschuiving naar een evenwichtiger visgemeenschap, met minder dominantie van bodemwoelende vissoorten zoals brasem.

Deze maatregelen dragen bij aan een natuurlijker opgebouwde visgemeenschap. Monitoring laat op verschillende locaties een verschuiving zien naar een evenwichtiger visbestand met minder bodemwoelende vis (Fig. 12), maar in veel waterlichamen blijft het aandeel plantminnende soorten laag.

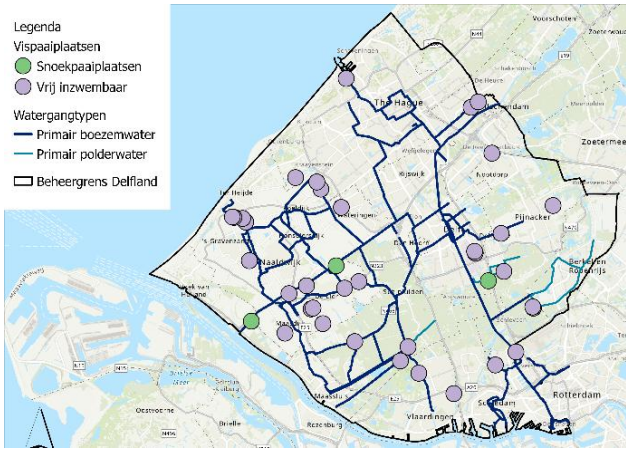

Fig. 11. Aangelegde vispaaiplaatsen

3.3 Het doel in woord en beeld

Het uiteindelijke doel is een ecologisch gezond, veerkrachtig en toekomstbestendig watersysteem, zoals gekwantificeerd in de doelen van de KRW: een watersysteem waarin de biologische, fysisch-chemische en hydromorfologische kwaliteit op orde is en de ecologische processen goed kunnen functioneren, binnen de beperkingen die een vol beheergebied als Delfland oplegt. Deze paragraaf beschrijft hoe een ecologisch goede toestand er in Delfland uit *kan* zien, op een locatie waar de randvoorwaarden zoveel mogelijk op orde zijn gebracht.

In een ecologisch gezond watersysteem zijn wateren zichtbaar rijk aan leven. Het water is het grootste deel van het jaar helder, doordat algenbloei beperkt blijft en waterplanten een belangrijke rol spelen in het ecosysteem. Het watersysteem is bovendien zodanig ingericht dat ecologische processen goed kunnen plaatsvinden: er is voldoende variatie in habitat (waaronder diepte en oeverzones). Ook zijn natte en droge ecologische zones goed met elkaar verbonden, zodat ook soorten die voor hun levenscyclus afhankelijk zijn van deze verschillende leefgebieden tot ontwikkeling kunnen komen (bijvoorbeeld libellen). Het creëren en behouden van deze verbindingen is een verantwoordelijkheid die een waterschap overstijgt, maar waar dit hoogheemraadschap voor de eigen droge percelen aan werkt via de ‘Strategie en uitvoeringsprogramma Biodiversiteit’ [10].

De oevers zijn waar mogelijk begroeid. Een gevarieerde begroeiing van bijvoorbeeld lisdodde, egelskop, riet en andere oeverplanten en -bomen zorgt voor beschutting, voortplantings- en foerageergebied voor vissen en macrofauna. Tegelijkertijd dragen deze vegetaties bij aan stabiele oevers en beperken zij afkalving. Flauwe, begroeide oevers zijn ook een minder geschikte habitat voor de invasieve Amerikaanse rivierkreeften.

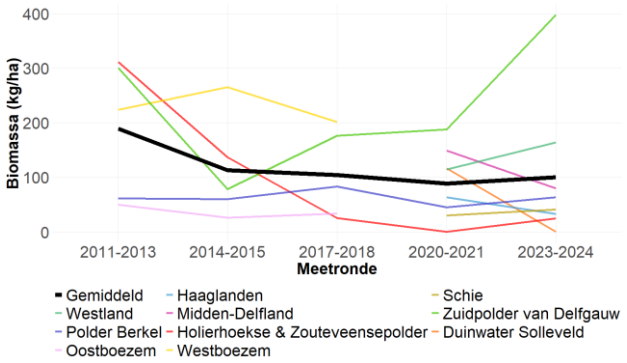

Fig. 12. Ontwikkeling biomassa aandeel Brasem en karper (kg/ha) van de gemonitorde KRW-waterlichamen per meetronde. Met ingang van 2022 zijn de waterlichamen Westboezem en Oostboezem zijn gesplitst in respectievelijk Haaglanden en Schie en Westland en Midden-Delfland.

In delen van Delfland waar flauwe, zachte oevers niet mogelijk zijn, ziet de doeltoestand er deels anders uit dan hieronder beschreven. In oude stadscentra, zoals Delft en Den Haag, zijn de kademuren weliswaar hard, maar is waardevol habitat in de vorm van ondergedoken vegetatie en drijfbladplanten aanwezig. Ook hier kan een goede ecologische toestand worden bereikt.

Ook onderwater is een gevarieerde vegetatie aanwezig. Verschillende soorten ondergedoken waterplanten zorgen voor structuur in het watersysteem, houden sediment vast en concurreren met algen om beschikbare voedingsstoffen. Hierdoor blijft het water helderder en ontstaat geschikt leefgebied voor onder andere snoek, bittervoorn en andere plantminnende vissoorten. Drijfbladvegetaties met soorten als gele plomp, waterlelie en kikkerbeet zorgen aanvullend voor beschutting, verkoeling en habitatvariatie. Daarnaast komen op daarvoor geschikte locaties soorten als krabbenscheer voor, die bijdragen aan de structuurdiversiteit van het watersysteem en een waardevol leefgebied vormen voor verschillende macrofaunasoorten en kenmerkende insecten zoals de groene glazenmaker.

Door de aanwezigheid van verschillende leefgebieden met voldoende structuur voor verschillende levensstadia van vissen en amfibieën ontstaat ook een soortenrijke macrofaunalevensgemeenschap met onder meer schaatsenrijders, waterkevers, libellenlarven, kokerjuffers, slakken en waterpissebedden.

De fysisch-chemische waterkwaliteit ondersteunt deze ecologische ontwikkeling. Concentraties van door de mens toegevoegde nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, metalen en andere verontreinigende stoffen vormen geen belemmering voor een goed functionerend ecosysteem. Het van nature voedselrijke karakter van delen van het gebied blijft aanwezig, maar leidt niet langer tot overmatige algengroei of verstikkende kroosdekken. Verbonden leefgebieden bieden soorten de ruimte om zich te vestigen, voort te planten en te verspreiden.

Fig. 13. Een ecologisch goed ontwikkelde watergang. De combinatie van een gevarieerde oevervegetatie, drijfbladplanten en ondergedoken waterplanten biedt leefgebied voor macrofauna, vissen, amfibieën en andere aquatische soorten.

Het bereiken van deze toestand betekent niet dat het watersysteem vervolgens zonder ingrijpen in stand blijft. Ook in een ecologisch robuust systeem blijven beheer en onderhoud noodzakelijk om de gewenste functies, waterkwaliteit en biodiversiteit te behouden. Het eindbeeld gaat daarom uit van een inrichting die ecologische kwaliteit ondersteunt en beheerbaar is. Onderhoudswerkzaamheden, zoals maaibeheer, baggerbeheer, het beheer van oevers en het beheersen van invasieve soorten, blijven onderdeel van het systeembeheer. Door bij inrichting en maatregelen rekening te houden met onderhoudbaarheid en natuurlijke processen zoveel mogelijk te benutten, kunnen beheerinspanningen doelmatig worden uitgevoerd en blijft de ecologische kwaliteit duurzaam geborgd.

3.4 Opgave voor de chemische waterkwaliteit in meer detail

In deze paragraaf wordt ingegaan op de verwachte opgave voor chemische stoffen tijdens de planperiode van SGBP4. Hiervoor wordt uitgegaan van de huidige KRW-toetsingen in de KRW-waterlichamen, waargenomen trends in gemeten concentraties en herziening van de Europese Richtlijn Prioritaire Stoffen en de lijst met Specifiek Verontreinigende Stoffen.

Beoordeling 2020-2025

Het hoogheemraadschap laat maandelijkse monitoring uitvoeren van een groot aantal stoffen in alle acht KRW-waterlichamen. Er zijn momenteel in totaal 131 stoffen en -groepen die voor de KRW aan hun oppervlaktewaternorm moeten voldoen. De oppervlaktewaternormen bestaan uit jaargemiddelde normen (JG-MKN), pieknormen in de vorm van een maximaal aanvaardbare concentratie (MAC) en voor sommige (bio-accumulerende) stoffen een norm in biota. Met ingang van de SGBP4 planperiode staan er wat wijzigingen op stapel (zie volgende paragraaf). In 2023 zijn, als onderdeel van een verplicht Toestand en Trendjaar, nagenoeg alle KRW-stoffen gemonitord. In het overig water worden de verontreinigingen niet gemonitord voor KRW-toetsing, maar worden de bestrijdingsmiddelen wel gemonitord om de toxiciteit te kunnen terugbrengen. Hierover wordt gerapporteerd in de jaarlijkse waterkwaliteitsrapportage van het hoogheemraadschap [6] en op het dashboard bestrijdingsmiddelen [11].

Uit de Toestand-en-trendmonitoring bleek dat een groot deel van de stoffen voldeden aan de Europese en landelijke normen, een klein deel niet voldeed en een aanzienlijk deel niet toetsbaar was [12]. Voor stoffen die niet toetsbaar waren, is ofwel helemaal geen meetmethode beschikbaar, ofwel alleen een meetmethode met een detectiegrens die hoger ligt dan de KRW-norm en een meetwaarde gelijk aan of onder de detectiegrens. Aanvullend zijn daarom in 2025 voor enkele stoffen analyses in biota [13] en meer specialistische lage-grenzen-analyses uitgevoerd. Dit heeft gezorgd voor een aanzienlijke vermindering van de niet toetsbare oordelen, waarmee aan de KRW-verplichting om alle chemische stoffen te beoordelen en daarvoor de best beschikbare technieken te gebruiken is voldaan.

Herzieningen met ingang van SGBP4

Met ingang van de planperiode SGBP4 zal als gevolg van de herziening van de Europese Richtlijn Prioritaire Stoffen een aantal normwijzigingen (o.a. nieuwe biotanormen, een somnorm voor PFAS en wijzigingen voor bestrijdingsmiddelen) van kracht worden, een aantal stoffen van de lijst worden geschrapt en een aantal nieuwe stoffen aan de lijst worden toegevoegd. Voor de nieuwe stoffen geldt vanaf 2028 een monitoringsverplichting en moet bij normoverschrijding een nieuwe inspanning worden geleverd om de concentraties te verlagen. Voor sommige nieuwe stoffen is momenteel nog geen meetmethode voor oppervlaktewater beschikbaar, of is de detectiegrens ontoereikend om aan de normen te kunnen toetsen. Om de monitoringsverplichting in 2028 effectiever uit te kunnen voeren en de opgave zo vroeg mogelijk in beeld te hebben, monitort het hoogheemraadschap deze nieuwe stoffen (een stof uit de PFAS-groep, een bestrijdingsmiddel en diverse medicijnresten) vanaf 2027.

Voor de specifiek verontreinigende stoffen (SVS) vindt momenteel eveneens een herziening plaats. Deze is op moment van schrijven nog in concept en nog niet met de waterschappen gedeeld.

Prognose planperiode SGBP4

De prognose van de chemische stoffen die niet aan de norm zullen voldoen, gebaseerd op de beoordeling voor de periode 2020-2025 en de herziening, staan in Tabel 1 en Tabel 2. Voor de stoffen die nergens toetsbaar waren, zullen waarschijnlijk ook tijdens de planperiode van SGBP4 geen toereikende meetmethodes beschikbaar komen. Deze stoffen blijven hierdoor hoogstwaarschijnlijk niet toetsbaar. Voor de stoffen die voor de KRW-waterlichamen behoorden tot de categorie ‘voldoet nergens’ en ‘voldoet ergens niet’, nemen we waar mogelijk maatregelen. Ze worden op de volgende pagina’s kort onder de loep genomen.

3.4.1 Stoffen die nergens voldoen

Er zijn zes stoffen die naar verwachting nergens zullen voldoen, zie tabel 1.

PBDE, Heptachloor- en Epoxide, PFOS zijn al (lange tijd) verboden. Ze worden incidenteel in biota gemonitord, waardoor er geen trends bekend zijn. Kwik is slecht meetbaar in oppervlaktewater en de gemeten concentraties waren daardoor vaak niet toetsbaar. Momenteel voldoet kwik op veel KRW-waterlichamen wél (in biota), al zal dit vanaf 2028 nergens meer het geval zijn vanwege de herziening van de Richtlijn Prioritaire Stoffen. Ook som-TEQ zal met deze herziening naar verwachting nergens voldoen. Deze vijf stoffen worden overal aangetroffen omdat ze persistent zijn ('ubiquitaire stoffen'). Er zijn geen technisch haalbare maatregelen beschikbaar om de stoffen te verwijderen en ze zullen dus tot normoverschrijdingen blijven leiden.

Arseen

De zesde stof die naar verwachting nergens zal voldoen is arseen. Hoewel voor arseen in 2025 een nieuwe regionale achtergrondconcentratie is bepaald [14] en daarmee een nieuwe norm, heeft deze hogere norm nog niet geleid tot het halen van de norm voor arseen. Een verhoogde gemeten arseenconcentratie mag ook als norm worden gehanteerd, als kan worden vastgesteld dat antropogene bronnen afwezig zijn [14]. Mogelijke antropogene bronnen van arseen zijn bekend (bijvoorbeeld gewolmaniseerd hout), maar in de Delflandse situatie onvoldoende bekend om vast te stellen dat deze de achtergrondconcentraties niet beïnvloeden. Bij een eerste verkenning bleek dit ook in makkelijk in beeld te brengen te zijn. Momenteel is de hypothese dat de regionale achtergrondconcentraties alsnog een stuk hoger liggen dan bepaald in [14]. In samenwerking met Rijn-West wordt momenteel gewerkt aan een methode om de regionale achtergrondconcentratie nauwkeuriger vast te stellen (zie maatregel §4.2.21).

3.4.2 Stoffen die ergens niet voldoen

Tabel 2 geeft een overzicht van de normoverschrijdingen die in een deel van de KRW-waterlichamen de norm overschrijdt ('voldoet ergens niet').

Ammonium

De achtergrondconcentratie van ammonium in West-Nederland is hoog, mede door voedselrijke kwel. Riooloverstorten, atmosferische depositie, bemesting van grasland en gebruik van nitraat in de glastuinbouw zijn andere bekende bronnen. Er is een kwantitatieve inschatting voor de achtergrondbelasting gemaakt [15], die in 2027 voor de officiële toetsing beschikbaar moet komen. Dit kan effect hebben op de oordelen voor Delfland. De verwachting is dat er nog steeds sprake van normoverschrijdingen en daarmee een opgave zal zijn. De ammoniumconcentraties vertonen sinds 2000 geen duidelijke stijgende of dalende trend, maar fluctueren op de lange termijn (Fig. 14).

PAK's

Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) komen door verbrandingsprocessen in het milieu terecht. De afgelopen decennia zijn de emissies als gevolg van schonere verbranding en elektrificatie

Tabel 1. Samenvatting prognose chemische toestand in de KRW-waterlichamen o.b.v. beoordeling 2020-2025 en herziening.

Beoordeling	Aantal stoffen	Welke stoffen
Nergens toetsbaar	6	2 industriële stoffen, 2 bestrijdingsmiddelen, 1 PAK, 1 antifoulingsmiddel
Voldoet nergens	6	PBDE, Heptachloor- en Epoxide, arseen, PFOS, kwik en som-TEQ (dioxines)
Voldoet ergens niet	13	Zie Tabel 2

Tabel 2. Stoffen die ergens niet voldoen. Groen (1) voldoet aan de norm, rood (0) overschrijdt de norm en grijs (-1) is niet toetsbaar.

	Boezem Haaglanden	Boezem Schie	Boezem Westland	Boezem Midden-Delfland	Zuidpolder Delfgauw	Polder Berkel	Hollerhoekse en Zoutekeetsepolder	Duinwater Solleveld
Nutriënt								
ammonium	0	0	0	0	0	0	0	1
PAKs								
benzo(a)antraceen	1	0	1	1	1	1	1	1
benzo(a)pyreen	1	0	1	1	1	1	1	1
benzo(b)fluorantheen	0	0	1	1	1	1	1	1
benzo(ghi)peryleen	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1
benzo(k)fluorantheen	1	0	1	1	1	1	1	1
fluorantheen	1	0	1	1	1	1	1	1
Bestrijdingsmiddelen								
abamectine	1	1	0	1	1	1	1	1
cypermetrin	1	1	0	1	1	1	1	1
imidacloprid	1	1	0	1	1	1	1	1
Organotinverbindingen								
tributyltin (TBT)	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0
Metalen								
zilver	1	1	0	1	1	1	1	1
zink	1	1	0	1	1	1	1	1

gedaald, maar omdat ze moeilijk afbreken zijn ze nog wel aanwezig. Veel PAK's worden daarom als ubiquitair aangemerkt. PAK's hebben de norm in Boezem Haaglanden en Boezem Schie overschreden. In Boezem Haaglanden is in het verleden een incidentele piekoverschrijding gemonitord, maar is de biotanorm wel gehaald [13]. In Boezem Haaglanden blijft monitoring nog verplicht, maar is de verwachting dat de norm gehaald wordt gezien algemene maatregelen voor luchtkwaliteit en de ontwikkeling bij verbrandingsmotoren. Voor Boezem Schie geldt dat PAK's structureel niet voldoen in het oppervlaktewater. De bron hiervan is de afgelopen jaren meermaals gezocht. Aan de hand van verschillende bureaustudies is vastgesteld dat hier zeer waarschijnlijk sprake is van een historische verontreiniging. Bij onderhoud aan de vaarweg door de provincie zal in samenwerking met de provincie worden gekeken of de historische bron toch nog opgespoord en gesaneerd kan worden. Bij de herziening van de KRW in 2028 komt er voor acht PAK's een somnorm in biota. Aan de hand van de resultaten van het biota-onderzoek [13] weten we al dat ook voor Polder Berkel PAK's niet meer zullen voldoen aan de nieuwe norm.

Bestrijdingsmiddelen

In Boezem Westland, het KRW-waterlichaam met de meeste glastuinbouwbedrijven, zijn er drie bestrijdingsmiddelen met normoverschrijdingen gemeten. In 2022 werd één van deze drie stoffen (imidacloprid, Fig. 15) voor alle toepassingen in de glastuinbouw verboden, maar het middel is nog wel toegestaan in vlooienbanden. Omdat het middel alleen in Boezem Westland normoverschrijdend wordt aangetroffen, wordt ingezet op de bronaanpak glastuinbouw (zie maatregel in §4.2.1). De andere twee normoverschrijdingen in Boezem Westland (abamectine en cypermethrin) zijn aangetoond met de lage-grenzen-analyses in 2025 en waren voorheen niet toetsbaar. Er is hierdoor geen trend beschikbaar, maar lage grenzen monitoring wordt doorgezet en verspreiding wordt teruggedrongen via de bronaanpak glastuinbouw.

Organotinverbindingen

Tributyltin (TBT) werd gebruikt als antifoulingsmiddel op onder andere vaartuigen, maar is sinds 2008 volledig verboden. Het is een zeer persistente stof, die daarom als ubiquitair wordt aangemerkt. Vanwege onvoldoende nauwkeurige meetmethodes in het verleden, zijn er geen trends beschikbaar. In 2023 zijn bij Boezem Haaglanden en Duinwater Solleveld overschrijdingen vastgesteld, maar de laatste jaren lijkt voor Duinwater Solleveld de situatie op orde ook met lage grenzen analyses. In Boezem Haaglanden wordt de norm nog steeds overschreden, en is de hypothese dat dit door historische (wijdverspreide) waterbodemverontreinigingen komt.

Metalen

Er zijn twee metalen met normoverschrijdingen in één van de KRW-waterlichamen, namelijk in Boezem Westland (Tabel 2).

Zilver heeft een toepassing in de glastuinbouw en wordt pas sinds 2019 -met het beschikbaar komen van een nieuwe, toereikende analysemethode- gemeten. Vastgesteld is dat in alle jaren behalve 2022 en 2023 zilver altijd lager is geweest dan de (over tijd veranderde) detectiegrens (Fig. 16). In 2023

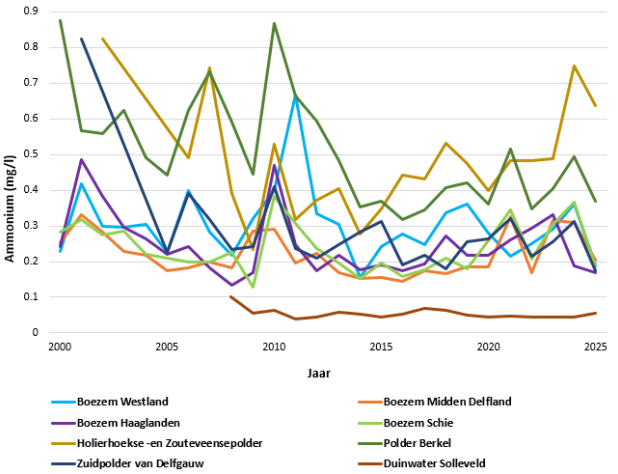

Fig. 14. Ammoniumconcentraties sinds 2000. Getoond is de gemeten concentratie en niet de voor temperatuur en pH gecorrigeerde waarde, zoals verplicht is voor de KRW-toetsing. De grafiek is bedoeld om de eventuele trend in gemeten concentraties weer te geven.

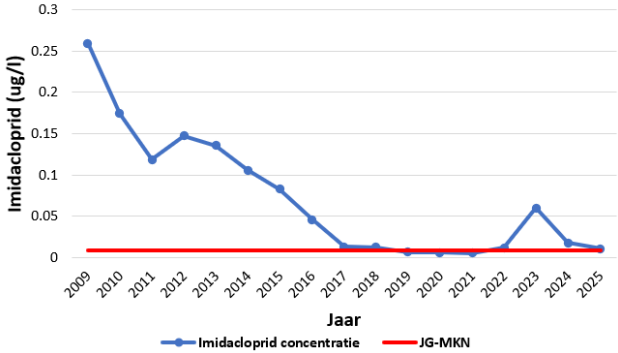

Fig. 15. Imidaclopridconcentratie over tijd in Boezem Westland.

werd de norm overschreden, maar deze overschrijding is sindsdien niet meer aangetoond ondanks lagere detectiegrenzen. De verwachting is daarom dat zilver de norm niet meer zal overschrijden.

Zink heeft als belangrijkste bron de uitloging van zinken dakgoten van o.a. kassen. Zink is tot 2010 op grote schaal toegepast als materiaal voor dakgoten in de glastuinbouw. Vanaf 2010 is overgestapt op aluminium dakgoten. Kassen hebben een levensduur van 25 tot 30 jaar. Het kan dus tot 2040 duren voordat nagenoeg de meeste zinken dakgoten zijn uitgefaseerd. De zinkconcentraties vertonen een dalende trend (Fig. 17), die naar verwachting de komende jaren doorzet.

3.4.3 Buiten de KRW-waterlichamen

Buiten de KRW-waterlichamen gelden de normen van de verontreinigingen ook [16] [2]. De monitoring van verontreinigingen is daar beperkter. Bestrijdingsmiddelen worden dicht bij de bron, in de glastuinbouwgebieden gemonitord. Voor andere verontreinigingen is de monitoring minder structureel. Het is niet kosteneffectief om de monitoringsinspanning hierop sterk uit te breiden. We zetten daarin in op preventie, het in kaart brengen van emissieroutes en samenwerking met gebiedspartners. Dit wordt nader toegelicht bij de maatregelen.

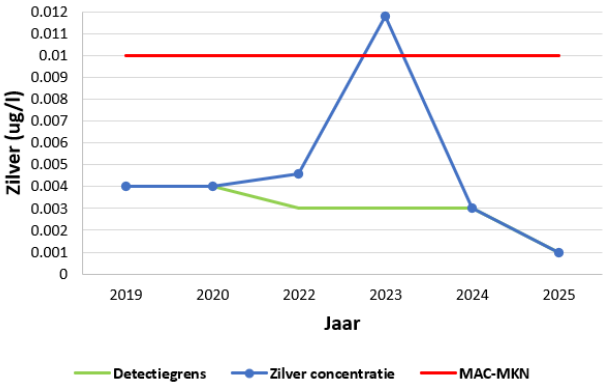

Fig. 16. Zilverconcentraties sinds 2019. Metingen in 2019, 2020, 2024 en 2025 waren lager dan de detectiegrens.

3.5 Opgave voor ecologische waterkwaliteit in meer detail

In deze paragraaf wordt ingegaan op de verwachte opgave voor ecologische waterkwaliteit tijdens de planperiode van SGBP4. De KRW-toetsingen beslaan vier biologische 'kwaliteitselementen', namelijk fytoplankton, waterflora, macrofauna en vis, en zeven biologie-ondersteunende parameters, namelijk stikstof, fosfor, doorzicht, zuurstof, zuurgraad (pH), chloride en watertemperatuur. De nieuwe ecologische doelen [1] en de huidige toestand geven de opgave (doelgat) voor de ecologie, en deze zijn weergegeven in tabel 3.

Bij de doelafleiding voor SGBP4 [1] is rekening gehouden met de beperkingen die aanwezig zijn in de kunstmatige wateren in het beheergebied Delfland. Bij deze exercitie zijn de standaarddoelen uit de STOWA-maatlatten [17] [18] bijgesteld indien nodig. Door de hoge achtergrondconcentratie van fosfor uit o.a. kwel zijn de fosfordoelen verhoogd. Voor de biologische kwaliteitselementen zijn de doelen, die standaard een ecologische kwaliteitsratio (dat is een score tussen 0 en 1) van 0,6 moeten halen, zijn de doelen voor een deel van de KRW-waterlichamen en parameters verlaagd.

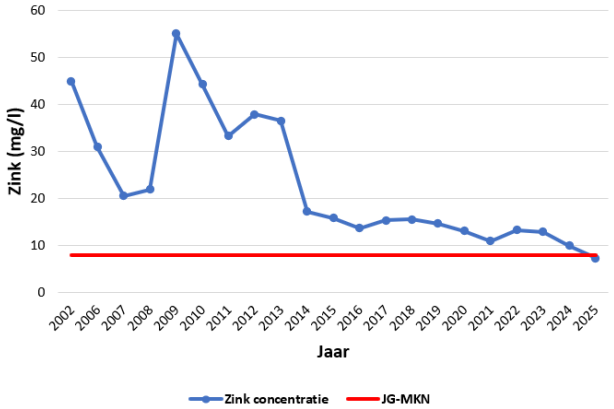

Fig. 17. Jaargemiddelde zinkconcentraties in Boezem Westland sinds 2000. N.B. De meetwaardes zijn niet gecorrigeerd voor biobeschikbaarheid, wat voor de formele KRW-toetsing verplicht is. De grafiek is bedoeld om het verloop van de concentratie over tijd weer te geven.

3.5.1 Biologische kwaliteitselementen

Fytoplankton

De maatlat voor fytoplankton bestaat uit twee aspecten: de biomassa van fytoplankton en de soortensamenstelling. Door afname van de voedselrijkdom in het water via de bronaanpak, en een gebalanceerde voedselketen waarbij de algen voldoende worden begraasd door zoöplankton, en de

planktivore vis (die zoöplankton eet) voldoende wordt gegeten door roofvis, komt de algengroei in balans. Er zijn verschillende maatregelen geformuleerd die moeten bijdragen aan de meer gebalanceerde visstand (zie volgende hoofdstuk). Negatieve algensoorten, zoals cyanobacteriën, staan een goede beoordeling in de weg. In combinatie met een evenwichtige plantengroei, die de competitie aangaat met algen om nutriënten, moet uiteindelijk het fytoplanktondoel gehaald worden. De met klimaatverandering gepaard gaande opwarming van de watertemperatuur leidt tot snellere en eerdere algenbloei en maken het lastiger het doel te halen. Vooral in de Holierhoekse en Zouteveense Polder en Polder Berkel zijn de fytoplanktonscores laag ten opzichte van het KRW-doel. In de Boezem Schie en Duinwater Solleveld voldoen de waardes aan het doel.

Waterplanten

De maatlat voor waterplanten bestaat uit verschillende aspecten: de bedekkingsgraad van de verschillende zones (diepere zone onder water, de oeverzone, de waterspiegel/drijfblad en de droge zone) en de diversiteit aan soorten. Om de doelen voor waterplanten (waterflora) te halen, moet vooral de submerse vegetatie en de drijfbladvegetatie zich beter ontwikkelen. Belemmerende factoren voor een goede waterplantenscore zijn talrijk:

1. Historische erfenis: het watersysteem is 1.000 jaar lang ingericht met aandacht voor wateroverlastpreventie, transport over water en het afvoeren van vervuild water. De ecologie speelde lange tijd geen rol. Hierdoor zijn veel oevers steil en verhard en watergangen krap. Ook is er weinig ruimte voor peilfluctuatie met zones die periodiek kunnen inunderen (vloeivelden).
2. Onvoldoende ruimte: bij het omvormen van steile en harde oevers is zowel de ruimte 'het land op' beperkt door wegen en panden als de ruimte 'het water in' beperkt vanwege de waterafvoerfunctie.
3. Geen zonlicht op de bodem door te troebel water of te grote waterdiepte.
4. Te intensief maaibeheer.
5. Vraat of schade door invasieve exoten, watervogels en bodemwoelende vis.
6. Vorming van giftige sulfiden in sliblagen op de bodem, die plantworteling verhinderen.
7. Toxiciteit. Giftige stoffen waaronder bestrijdingsmiddelen belemmeren de plantengroei.
8. Gebiedsvreemd water. De samenstelling van het water dat van elders wordt aangevoerd, beïnvloedt het ecosysteem (bijvoorbeeld hoeveelheid sulfaat, kalk).

Met de verscheidenheid aan belemmerende factoren is het duidelijk dat de transitie naar een natuurinclusief watersysteem een zaak van lange adem is en er ook verschillende maatregelen nodig zijn.

Naast het ecologisch inrichten van watergangen, betreft het emissiereductie van nutriënten en verontreinigingen, verwijderen ongunstige sliblagen, ecokleurenkoers en exotenbestrijding. Via het verbeteren van habitat voor roofvis moet de bodemwoelende vis op termijn gaan afnemen. Daarbij is ook een afvangonderzoek voorzien. In de maatregelen Integrale toekomstvisie Delfland (§4.2.19) en Werkprocessen op orde (§4.2.20) wordt gekeken hoe er meer ruimte voor water kan worden gecreëerd.

Als de waterdiepte beperkt is (<1 meter), zal onder geschikte condities ondergedoken waterplantengroei al snel de gehele watergang bedekken, waardoor de KRW-score voor waterplanten weer daalt. Ook de diversiteit scoort nog niet overal voldoende. Kroosbedekkingen hebben een negatieve impact op het ecosysteem en de ecologische score. In Delfland lijkt kroos slechts in een beperkt aantal waterlichamen een relevante drukfactor. Vooral in Boezem Haaglanden worden lokaal hoge kroosbedekkingen aangetroffen, oplopend tot ongeveer 90%. In de overige waterlichamen blijft de kroosbedekking meestal beperkt tot enkele procenten of minder dan 1%. De lage waterflorascores worden daar waarschijnlijk sterker bepaald door een beperkte soortenrijkdom dan door kroosbedekking.

De grootste opgave voor waterplanten is aanwezig in de Boezem Haaglanden en Boezem Westland. In de Boezem Schie is het doelgat klein, omdat daar vanwege de huidige gebruiksfuncties weinig geschikte locaties gecreëerd kunnen worden voor watergebonden vegetatie en de doelen daarmee ook laag zijn vastgesteld. Ook de Holierhoekse en Zouteveense Polder en Duinwater Solleveld is het doelgat klein, omdat de situatie daar al goed scoort.

Macrofauna

De maatlat voor macrofauna bestaat ook uit verschillende aspecten: soorten die kenmerkend zijn voor een goed functionerend ecosysteem, soorten die kenmerkend zijn voor een verstoord ecosysteem en

kenmerkende soorten voor het betreffende watertype (afhankelijk van de bodemsamenstelling, waterdiepte etc.). Om voor macrofauna de doelen te halen moet onder andere de voedselrijkdom verder omlaag worden gebracht en de zuurstofhuishouding op orde zijn, moet er voldoende en gevarieerd habitat in de vorm van verschillende waterplanten en substraat aanwezig zijn en dienen verstorende factoren als toxische stoffen en te intensief onderhoud gereduceerd te worden. Door te werken aan meer watergebonden vegetatie via verschillende maatregelen, het verflauwen van oevers en het gericht afvangen van Amerikaanse Rivierkreeften, verbeteren de randvoorwaarden voor macrofauna. In Boezem Haaglanden, Boezem Schie en Duinwater Solleveld is de potentie voor macrofauna kleiner dan in de andere KRW-waterlichamen, en zijn de KRW-doelen lager. In Boezem Haaglanden is dat lagere doel al gehaald, en in Boezem Schie en Duinwater Solleveld bijna. Ook in Polder Berkel is de opgave relatief klein, waarschijnlijk omdat hier leefgebied in de vorm van waterplanten aanwezig is. Er zijn geen specifieke maatregelen voor macrofauna, deze liften mee op de andere maatregelen.

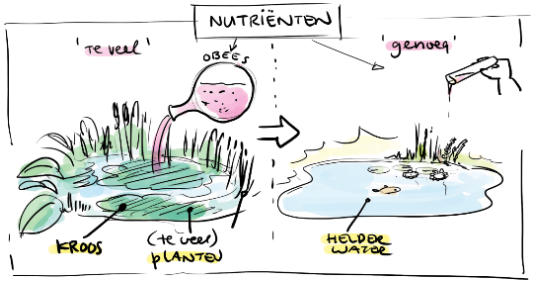
Vis

Voor vis geldt dat in de boezemwaterlichamen onvoldoende plantminnende soorten aanwezig zijn. Waarschijnlijk vormen de polderwateren een aantrekkelijker leefgebied. Wel vormt de boezem vanwege de grotere waterdiepte een goed overwinteringsgebied. In Boezem Haaglanden, Polder Berkel, de Holierhoekse en Zouteveense Polder en Duinwater Solleveld is het KRW-doel voor vis gehaald. In Boezem Westland is de opgave nog groot. Ook in Boezem Midden-Delfland is er nog een opgave. De Zuidpolder van Delfgauw heeft een te hoog aandeel brasem en karper en ook een hoge biomassa van deze soorten (Fig. 12).

3.5.2 Biologie-ondersteunende stoffen

Stikstof en fosfor

Voor de nutriënten stikstof en fosfor geldt tot nu toe het principe dat als één van beide stoffen het doel haalt, beide stoffen voldoen ('one in, all in'). Formeel is er daarom voor de nutriënten alleen een opgave voor het KRW-waterlichaam Holierhoekse en Zouteveense Polder en het overig water. Vanuit het ecosysteem functioneren is bekend dat fosfor een belangrijk nutriënt is voor kroosgroei en blauwalgengroei. Daarnaast treedt in Delfland zowel stikstof- als fosforlimitatie op in de ecologische cyclus, waardoor het verstandig is om te blijven inzetten op emissiereductie van beide nutriënten als randvoorwaarde voor een goed functionerend ecosysteem. Het blijft dus noodzakelijk om de voedselrijkdom terug te dringen die het gevolg is van de vele lokale bronnen in glastuinbouwgebieden, riolering en veenafbraak en bemesting in agrarische polders.

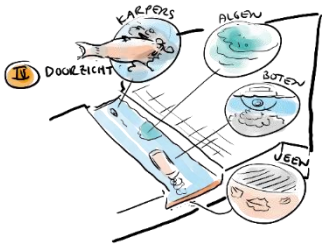
Daarnaast is er landelijk discussie over het 'one in, all in'-principe. Ook vanwege deze discussie is het verstandig om te blijven inzetten op emissiereductie van vooral fosfor.

Voor de Holierhoekse en Zouteveense Polder draagt veenafbraak voor een belangrijk deel bij aan de hoge fosforconcentraties en is een kleine drooglegging belangrijk. Via het ecologisch onderhoud en goed inrichten van oevers kan het zelfreinigende vermogen, waarbij stikstof wordt omgezet naar stikstofgas wat ontsnapt naar de lucht, worden verbeterd.

Voor de andere KRW-waterlichamen is de bronaanpak van emissies belangrijk, en zetten we daarnaast via het verwijderen van ongunstige sliblagen in op minder interne nalevering.

Doorzicht

Voor het doorzicht is er een opgave in de ondiepere waterlichamen. Veel verschillende processen hebben invloed op het doorzicht. Het totale maatregelpakket moet bijdragen aan beter doorzicht. Enerzijds moet dit gebeuren doordat de voedselrijkdom in het water wordt teruggedrongen en algengroei beter in balans komt. Anderzijds verwijderen we ongunstige sliblagen, waardoor er minder bodemmateriaal kan opwoelen naar de waterkolom. Ook het verkleinen van de negatieve impact van gemotoriseerde

recreatievaart en het terugdringen van een overmaat aan bodemwoelende vis en kreeften, helpt om het doorzicht te verbeteren.

Zuurstof

Hoewel het zuurstofpercentage volgens de formele zomerhalfjaargemiddelde KRW-toetsing in de KRW-waterlichamen goed scoort, blijkt dat deze periodiek en op sommige locaties het ecosysteem wel degelijk belemmert [1]. Voor het zuurstofgehalte geldt dat we de dalingen in het zuurstofgehalte, als gevolg van de afbraak van organisch materiaal, willen voorkomen, en tegelijkertijd uitzonderlijk hoge zuurstofgehaltes die veroorzaakt worden door explosieve algen- en plantengroei ook willen zien afnemen. Dit moet worden bereikt door een combinatie van verschillende maatregelen, zoals de aanpak van riooloverstortingen, terugdringen van blad(val), en de bronaanpak voor nutriënten.

Chloridegehalte

Het chloridegehalte is momenteel geen belemmering voor de waterkwaliteit, omdat het beheergebied is ingericht als zoetwatersysteem en de daarvoor benodigde maatregelen worden aangewend om dit zo te houden. Of er voor de toekomst een andere keuze moet worden gemaakt, moet vanuit een integrale toekomstvisie, waarin verschillende belangen worden gewogen, blijken.

Watertemperatuur

Hoewel de watertemperatuur volgens de formele zomerhalfjaargemiddelde KRW-toetsing in de KRW-waterlichamen goed scoort, blijkt dat deze periodiek en op sommige locaties het ecosysteem wel degelijk belemmert. Ook de algengroei lijkt in negatieve zin te profiteren van eerder in het seizoen oplopende watertemperaturen. Hiervoor zijn verschillende maatregelen denkbaar, zoals het vergroten van de waterdiepte, het toepassen van beschaduwing en het beïnvloeden van de verblijftijd. Een grootschalige strategie, als onderdeel van een integrale toekomstvisie, is hiervoor de meest robuuste aanpak.

Tabel 3. Indicatie doelgat voor de biologische kwaliteitselementen en de biologie-ondersteunende stoffen voor de acht Delflandse KRW-waterlichamen. Kleurcodering van het doelgat bij biologie >0,2 rood; 0,1-0,2 oranje; 0-0,1 geel; ≤0 groen en bij biologie-ondersteunende stoffen >0,4 rood; 0,2-0,4 oranje; 0-0,2 geel; ≤0 groen.

Code	Water-lichaam		Fyto plankton (-)	Water flora (-)	Macro fauna (-)	Vis (-)	Stikstof (mg/l)	Fosfor (mg/l)	Doorzicht (m)	Zuurstof (%)	Zuurgraad (pH) (-)	Chloride gehalte (mg/l)	Water tempera tuur (°C)
NL15_01a	Boezem Haaglanden	Doel	0,60	0,32	0,35	0,31	2,80	0,41	0,65	40-120	5,5-8,5	<300	<25
		Oordeel 2025	0,54	0,09	0,35	0,32	1,8	0,55	1,10	79	8,0	117	23,1
		Doelgat											
NL15_01b	Boezem Schie	Doel	0,60	0,18	0,36	0,46	3,80	0,25	0,65	40-120	5,5-8,5	<300	<25
		Oordeel 2025	0,69	0,17	0,34	0,45	2,20	0,40	0,73	62	7,8	111	23,2
		Doelgat											
NL15_02a	Boezem Westland	Doel	0,30	0,41	0,54	0,60	2,80	0,15	0,65	40-120	5,5-8,5	<300	<25
		Oordeel 2025	0,27	0,16	0,36	0,37	2,50	0,61	0,37	95	8,0	90	25,0
		Doelgat											
NL15_02b	Boezem Midden-Delfland	Doel	0,38	0,54	0,55	0,60	2,80	0,20	0,65	40-120	5,5-8,5	<300	<25
		Oordeel 2025	0,32	0,36	0,40	0,46	2,10	0,59	0,39	80	8,1	104	22,8
		Doelgat											
NL15_04	Zuidpolder van Delfgauw	Doel	0,51	0,34	0,55	0,60	2,80	0,23	0,65	40-120	5,5-8,5	<300	<25
		Oordeel 2025	0,41	0,19	0,43	0,45	2,30	0,58	0,43	76	7,9	85	23,7
		Doelgat											
NL15_05	Polder Berkel	Doel	0,55	0,41	0,54	0,60	2,80	0,21	0,65	40-120	5,5-8,5	<300	<25
		Oordeel 2025	0,36	0,30	0,50	0,74	2,40	0,31	0,56	79	7,8	111	23,3
		Doelgat											
NL15_06	Holierhoekse en Zouteveense Polder	Doel	0,59	0,51	0,60	0,60	2,80	0,39	0,65	40-120	5,5-8,5	<300	<25
		Oordeel 2025	0,36	0,38	0,47	0,71	3,00	0,88	0,50	80	8,0	136	23,1
		Doelgat											
NL15_07	Duinwater Solleveld	Doel	0,60	0,60	0,44	0,40	1,30	0,09	0,90	60-120	5,5-8,5	<200	<25
		Oordeel 2025	0,72	0,76	0,40	0,50	1,90	0,04	0,94	103	8,2	44	23,4
		Doelgat											
	Overig/lokaal water	Doel	In overig/lokaal water zijn er in het Regionale Waterprogramma [16] sinds 2021 doelen voor verontreinigingen (gelijk aan KRW-waterlichamen), stikstof, fosfor en waterplanten vastgesteld. Deze variëren per deelgebied. Het hoogheemraadschap rapporteert jaarlijks over de voortgang in de Waterkwaliteitsrapportage [6].										
		Oordeel 2025											
		Doelgat											

4 Maatregelen

4.1 Maatregelindeling en -kaarten

Het maatregelpakket is onderverdeeld in vier sporen (Fig. 18): A. Bronaanpak emissies, B. Stimuleren waterplantengroei, C. Stimuleren gezonde visstand en D. Dagelijks beheer van het watersysteem. Onderstaand overzicht geeft de sporen en de maatregelen weer. Een deel van de maatregelen valt in meerdere sporen.

De nummering geeft -naast de verwijzing naar de paragraafnummers- een indicatie van de prioritering. Bronaanpak heeft prioriteit boven symptoombestrijding (doorspoelen). Nu de externe belasting en de fosforconcentraties flink gedaald zijn (Fig. 5), is het effectiever geworden dan voorheen om ook in te zetten op het verwijderen van interne bronnen via baggeren. Interne maatregelen zoals actief vegetatiebeheer (onder maatregel 8 Vergroten habitatgeschiktheid) en visstandsbeheer (onder maatregel 16 Afvangen bodemwoelende vis) zijn ook maatregelen die bij voorkeur worden uitgevoerd in gebieden waar de externe bronnen zijn gereduceerd.

Enkele activiteiten zijn samengenomen onder maatregelen die belangrijke randvoorwaarden vormen voor een slagvaardige taakuitoefening. Het betreft het opstellen van een integrale toekomstvisie, en het op orde brengen en houden van werkprocessen en kennis.

Met kleuren zijn de verschillende rollen van het hoogheemraadschap weergegeven: agenderen, aanspreken, reguleren, toezicht, handhaving en stimuleren (oranje) of uitvoeren (groen). Dan zijn er drie maatregelen die voorwaardelijk zijn om deze twee rollen goed te kunnen vervullen (blauw).

Per spoor zijn er één of meerdere kaarten gemaakt (zie Fig. 19 t/m Fig. 26), die indicatief weergeven waar de maatregelen plaatsvinden. Voor de maatregelen 10 (bladvissen), 17 (beschermen tegen exoten), 18 (stimuleren waterbewust gedrag particulieren) en de drie randvoorwaarde-maatregelen (19, 20, 21) zijn geen kaarten beschikbaar, omdat die (nog) niet gekoppeld zijn aan een specifieke locatie.

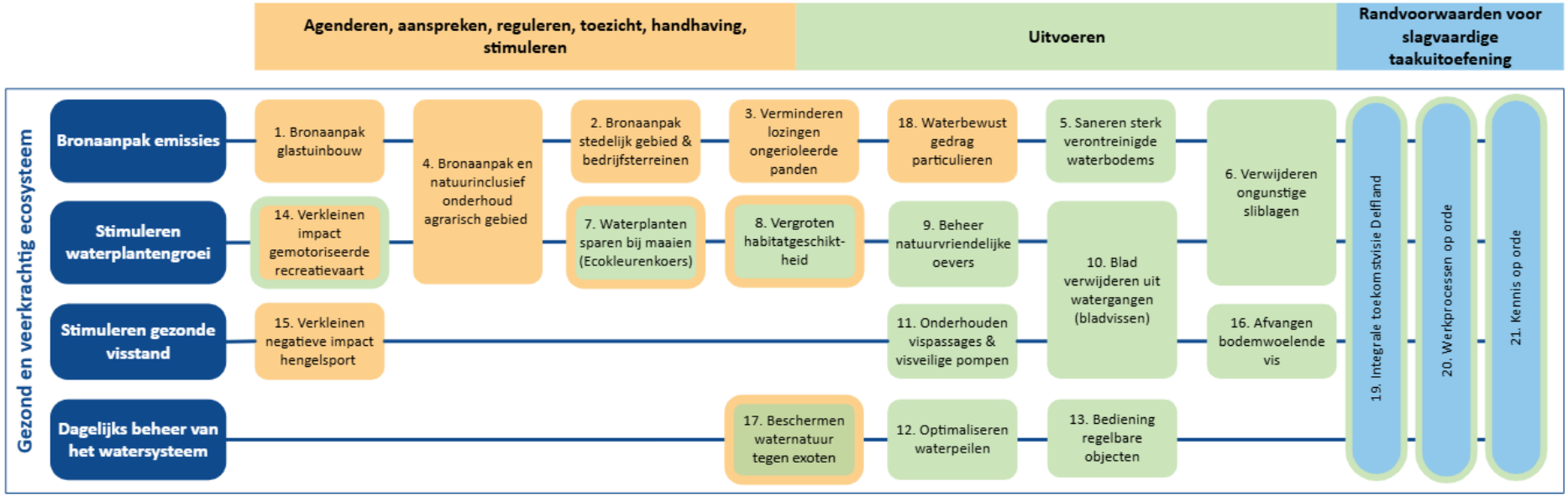

Fig. 18. Indeling van het maatregelpakket in vier verschillende lijnen en drie verschillende rollen van het hoogheemraadschap.

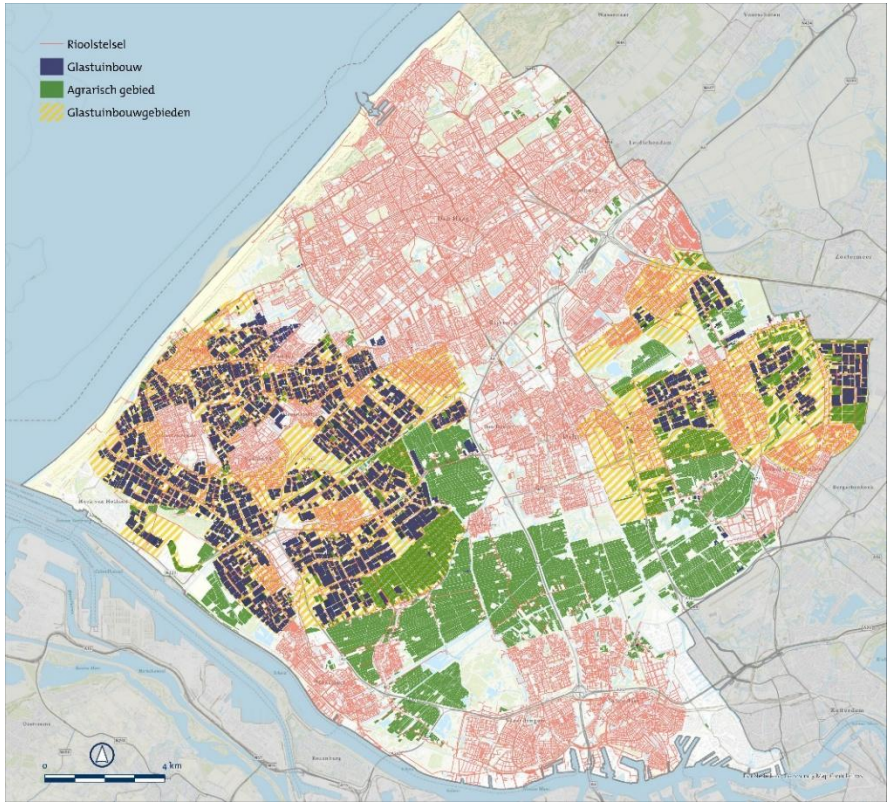

Fig. 19. Kaart bij maatregel 1, 2 en 4. Deze kaart geeft ligging van de kassen (zwart) en de glastuinbouwgebieden (geel) weer, de ligging van de agrarische gebieden (groen) en met rode lijnen de rioolstelsels (zowel gemengde stelsels als hemelwaterstelsels).

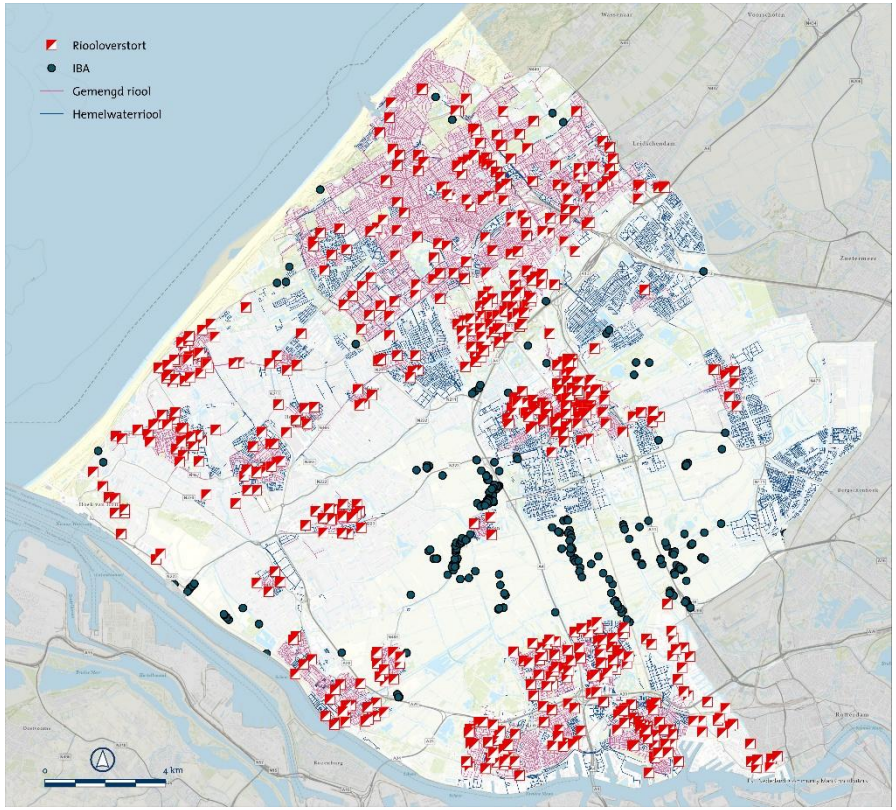

Fig. 20. Kaart met informatie over huishoudelijk afvalwater, gekoppeld aan maatregelen 2 en 3: gemengde stelsels (paars) met de riooloverstorten (rood/wit vierkantje), hemelwaterstelsels (blauw) en ligging van IBA's (zwarte punten).

Let op! De kaarten zijn gebaseerd op de huidige beschikbare informatie, bij het hoogheemraadschap en openbare bronnen zoals PDOK. Ze kunnen daarom fouten bevatten, en zijn bedoeld om indicatief aan te geven waar de verschillende maatregelen plaatsvinden.

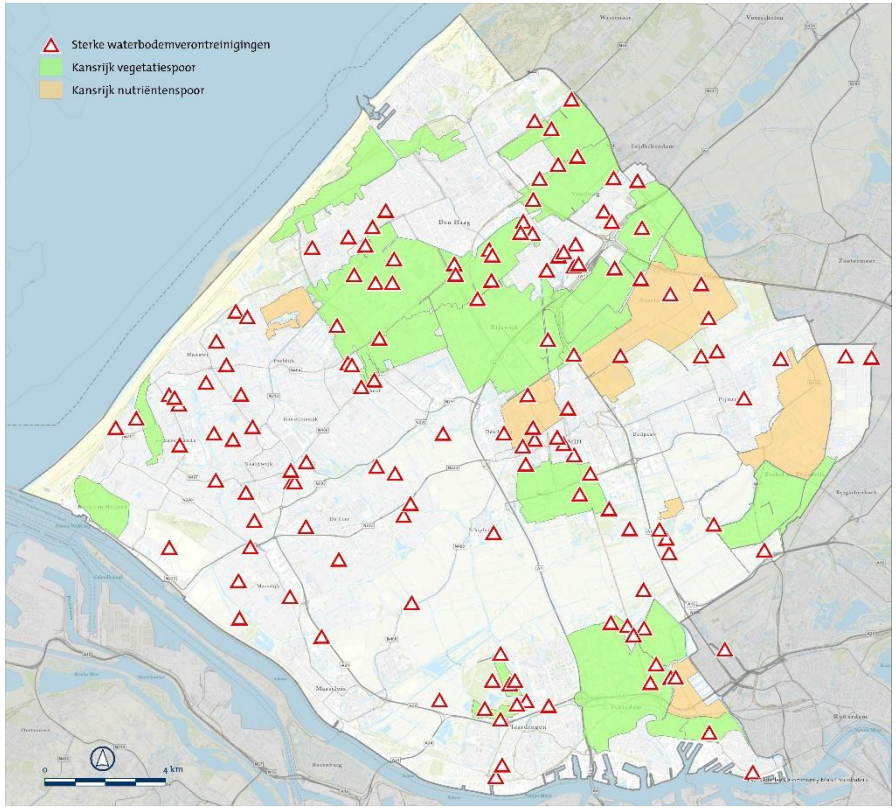

Fig. 21. Kaart bij maatregel 5 en 6. Deze kaart geeft locaties van momenteel bekende waterbodemverontreinigingen weer (rode driehoek) en de huidige gebieden voor baggeren tot de vaste bodem (groen en oranje).

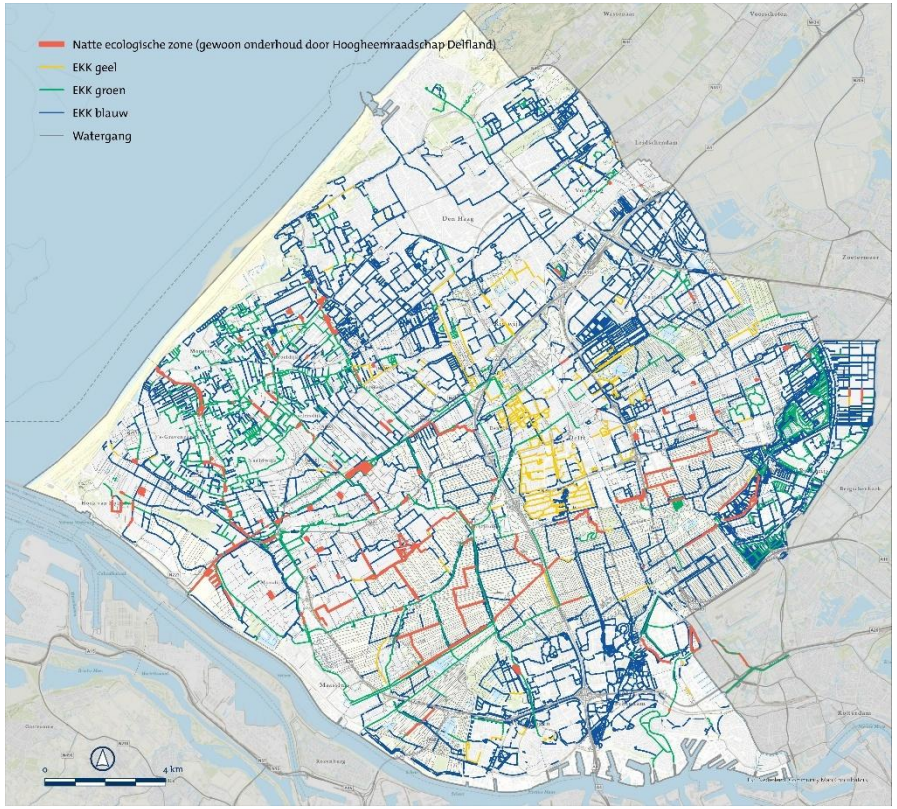

Fig. 22. Kaart bij maatregel 7 en 9. Deze kaart geeft de ecokleuren weer (groen, geel, blauw), waarbij groene en gele kleuren ruimte voor het sparen van vegetatie aangeven, en de bestaande natuurvriendelijke oevers en natte ecologische zones in onderhoud bij het hoogheemraadschap (oranje).

Let op! De kaarten zijn gebaseerd op de huidige beschikbare informatie, bij het hoogheemraadschap en openbare bronnen zoals PDOK. Ze kunnen daarom fouten bevatten, en zijn bedoeld om indicatief aan te geven waar de verschillende maatregelen plaatsvinden.

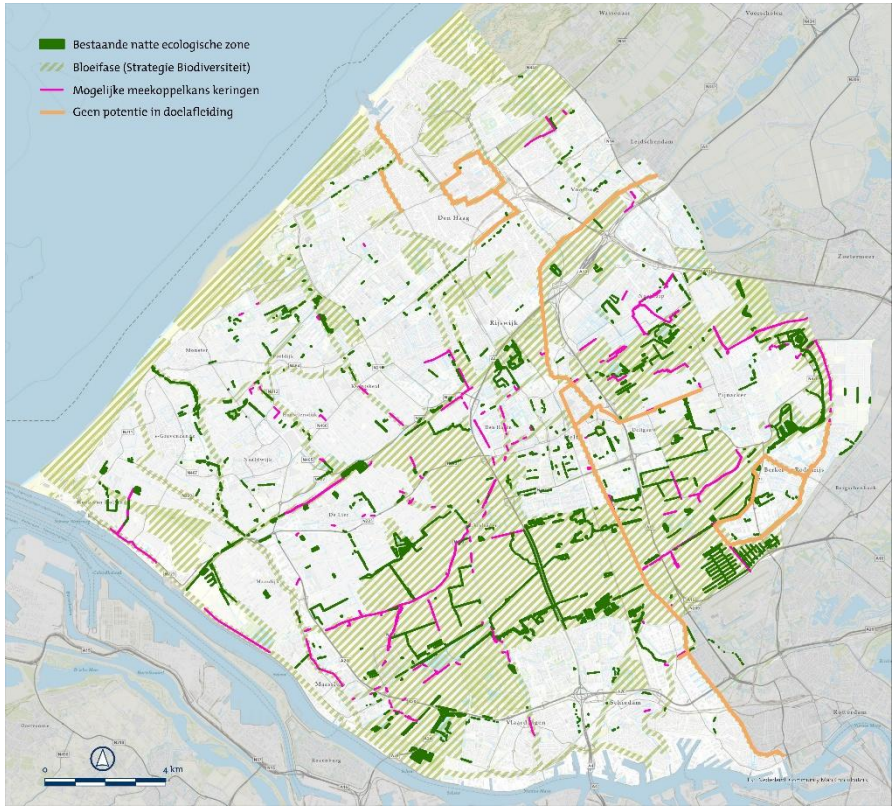

Fig. 23. Kaart bij maatregel 8. Deze kaart geeft indicatie van prioritaire gebieden voor het vergroten van de habitatgeschiktheid met de ligging van de focusgebieden van de eindfase van de Strategie Biodiversiteit weer ('Bloeifase'; groen gearceerd), de bestaande natte ecologische zones die bekend zijn bij het hoogheemraadschap, ook van gemeenten (donkergroene lijnen), de oevers die de komende periode mogelijk een meekoppelkans zijn bij de renovatie van keringen (roze lijnen) en de oevers waar bij de doelafleiding [1] is ingeschat dat vanwege andere gebruiksfuncties geen natuurvriendelijke oevers kunnen worden gerealiseerd (donkergeel).

Fig. 24. Kaart bij maatregel 11. Deze kaart geeft ligging van de op dit moment gerealiseerde vispassages en visvriendelijke gemalen weer (sommige visvriendelijke gemalen zijn niet zichtbaar op de kaart omdat er een vispassage overheen ligt). In groen de gebieden en wateren die ontsloten zijn voor vis. De groene lijnen zijn wateren die via één passage met buitenwater zijn verbonden, de blauwe lijnen zijn via een tweede passage verbonden met buitenwater. Groene vlakken zijn daarmee gebieden die ontsloten zijn voor vis.

Let op! De kaarten zijn gebaseerd op de huidige beschikbare informatie, bij het hoogheemraadschap en openbare bronnen zoals PDOK. Ze kunnen daarom fouten bevatten, en zijn bedoeld om indicatief aan te geven waar de verschillende maatregelen plaatsvinden.

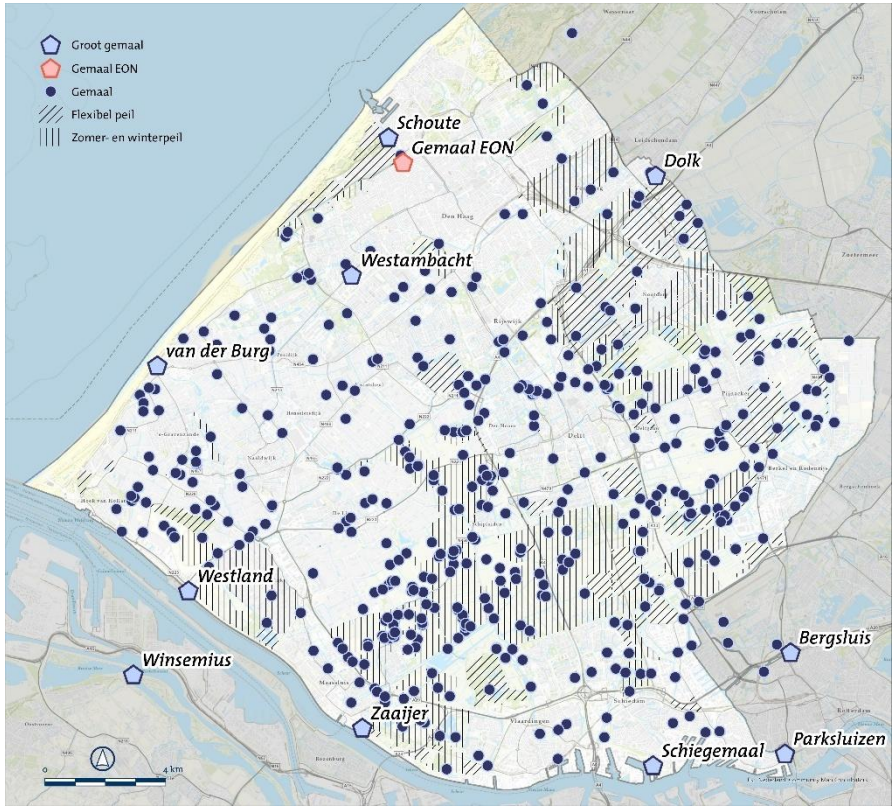

Fig. 25. Kaart bij maatregel 12 en 13. Deze kaart geeft de ligging van de gemalen (donkerblauwe puntjes), met de grote gemalen/sluizen aangegeven als lichtblauwe vijfhoek en het EON-gemaal in het rood. De gebieden met een flexibel en zomer- en winterpeil zijn eveneens met arcering aangegeven.

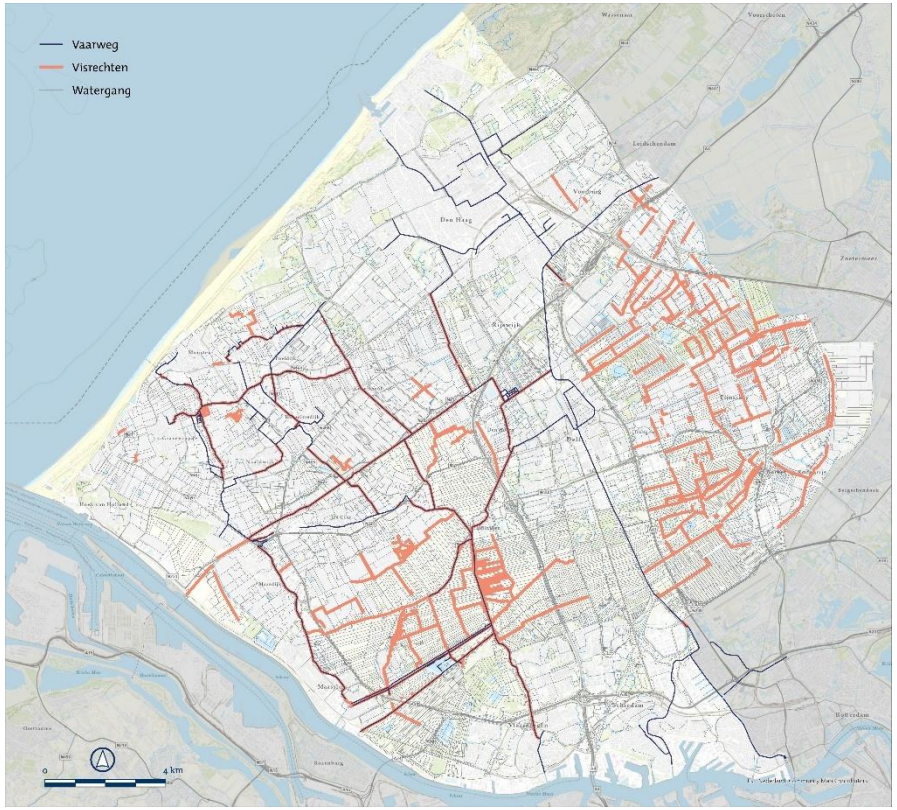
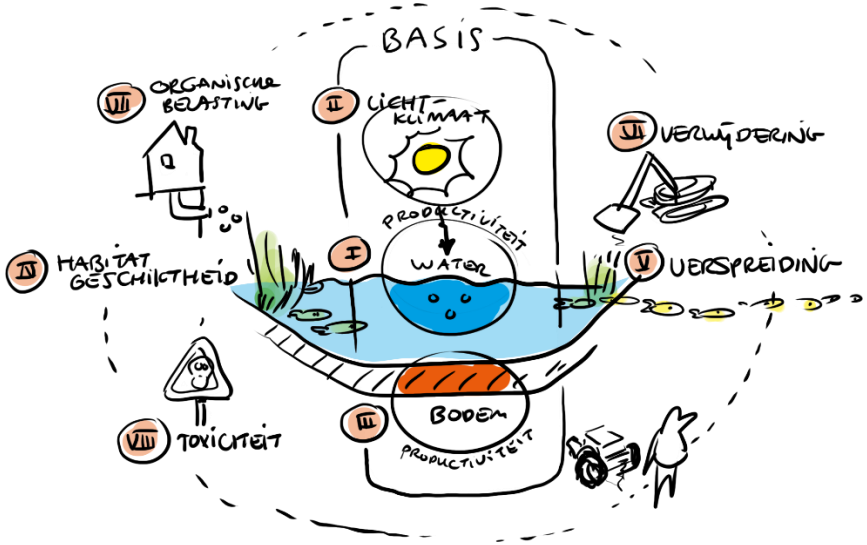

Fig. 26. Kaart bij maatregel 14 en 15. De vaarkaart (vaarwegen) zijn aangegeven met donkerblauw en de visrechten die het hoogheemraadschap verhuurt in oranje.

Let op! De kaarten zijn gebaseerd op de huidige beschikbare informatie, bij het hoogheemraadschap en openbare bronnen zoals PDOK. Ze kunnen daarom fouten bevatten, en zijn bedoeld om indicatief aan te geven waar de verschillende maatregelen plaatsvinden.

4.2 De maatregelen

Op de volgende pagina's wordt per maatregel beschreven wat het achterliggende probleem en de voorgestelde oplossing is. Vervolgens wordt beschreven welke activiteiten zijn voorzien om de maatregel goed te kunnen uitvoeren. Ook wordt aangegeven hoe de verantwoordelijkheden zijn verdeeld en welke andere partijen nodig zijn voor de aanpak van het probleem. Elke maatregel bevat een schema met basisinformatie. In het figuur hiernaast is weergegeven hoe deze schema's te lezen.

Rol hoogheemraadschap:
De rol die het hoogheemraadschap heeft bij het uitvoeren van de maatregel:
A = Agenderen en aanspreken
R = Reguleren, toezicht houden en handhaven
S = Stimuleren met financiële prikkels
U = Uitvoeren

WKP-code:
Het getoonde nummer correspondeert met maatregelcode in het landelijke Waterkwaliteitsportaal. De code bestaat uit de prefix 'HHD_SGBP4_' plus het getoonde nummer. Als de provincie Zuid-Holland een maatregel voor hetzelfde probleem heeft gedefinieerd, staat er PZH vermeld. Beschrijving van de provinciale maatregelen staat in het Regionale Water- en Bodemprogramma.

Waar:
De afkorting geeft het KRW-waterlichaam of locatie weer waar de maatregel moet plaatsvinden en/of waar deze leidt tot bijdrage aan de doelen.
HL = Boezem Haaglanden
S = Boezem Schie
WL = Boezem Westland
MD = Boezem Midden-Delfland
ZP = Zuidpolder van Delfgauw
PB = Polder Berkel
HZ = Holierhoekse en Zouteveense polder
DS = Duinwater Solleveld
ag = afvoergebieden (overig of lokaal water)

Eco-effect (ESFs):
Geeft aan op welke ecologische sleutelfactoren de maatregel effect heeft. Een uitgebreidere beschrijving van de sleutelfactoren staat in STOWA-documentatie [34].
① = Productiviteit water (de hoeveelheid nutriënten in het water t.o.v. de draagkracht)
② = Lichtklimaat (hoeveel licht er door kan dringen in de waterkolom)
③ = Productiviteit bodem (de voedselrijkdom in of op de bodem)
④ = Habitatgeschiktheid (is er voldoende kwalitatief geschikt habitat)
⑤ = Verspreiding (kunnen soorten door het beheergebied verspreiden)
⑥ = Verwijdering (is onderhoud, vraat of hydraulische belasting een knelpunt)
⑦ = Organische belasting (is organische belasting een knelpunt)
⑧ = Toxiciteit (in welke mate belemmeren verontreinigingen de ecologie)

Relevante regelgeving/documenten/stukken (niet volledig)

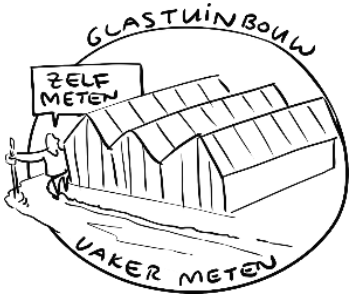
4.2.1 Bronaanpak glastuinbouw

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Emissies vanuit glastuinbouwbedrijven (zie locaties in Fig. 19) zorgen ervoor dat voedingsstoffen en resten van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater terechtkomen. De afgelopen jaren zijn directe lozingen sterk afgenomen, maar emissies ontstaan nog steeds in de dagelijkse bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door lekkages, teeltwissels, restwaterstromen, storingen of onbedoelde fouten. Toezicht en handhaving grijpen vooral in nadat emissies hebben plaatsgevonden. Daarom richt de aanpak zich ook op het voorkomen van emissies in dagelijkse werkprocessen en het versterken van een goede glastuinbouwpraktijk. Daarbij staat niet alleen de ondernemer centraal, maar ook de omgeving waarin ondernemers werken. Sectorpartijen en overheden hebben namelijk invloed op investeringen, bedrijfsvoering en de voorwaarden waaronder bedrijven opereren.

Activiteiten

Het hoogheemraadschap werkt langs drie sporen:

1. Waterkwaliteit zichtbaar maken en eigenaarschap organiseren: het hoogheemraadschap maakt waterkwaliteit zichtbaar op polder- en gebiedsniveau en jaagt meten op slootniveau vanuit de sector aan. De monitoringsresultaten worden gedeeld en besproken met ondernemers en sectorpartijen en vormen de basis voor verbeteracties. Het hoogheemraadschap stimuleert dat ondernemers en sectorpartijen gezamenlijk invulling geven aan de zorgplicht en de lekvrije kas realiseren door het aanpakken van lekkages onderdeel gemaakt te hebben van de bedrijfsvoering. Het hoogheemraadschap ondersteunt met kennis, monitoring en duiding.
2. Waterkwaliteit verankeren in de keuzes van ondernemers, sectorpartijen en overheden: Het hoogheemraadschap brengt waterkwaliteit actief onder de aandacht bij medeoverheden en sectorpartijen. Veel keuzes die bepalend zijn voor emissiereductie worden niet in de kas gemaakt, maar bij investeringen, certificering, ketenafspraken en ruimtelijke ontwikkelingen. Het hoogheemraadschap zet zich ervoor in dat waterkwaliteit goed wordt meegewogen in deze keuzes. Hiervoor benutten we bestaande overleggen zoals het Bestuurlijk Overleg Emissieloze Kas, Platform Duurzame Glastuinbouw (PDG) en Regionaal Bestuurlijk Overleg van deelstroomgebied Rijn-West. Het hoogheemraadschap spreekt andere overheden aan op hun verantwoordelijkheid, op de volgende onderwerpen:

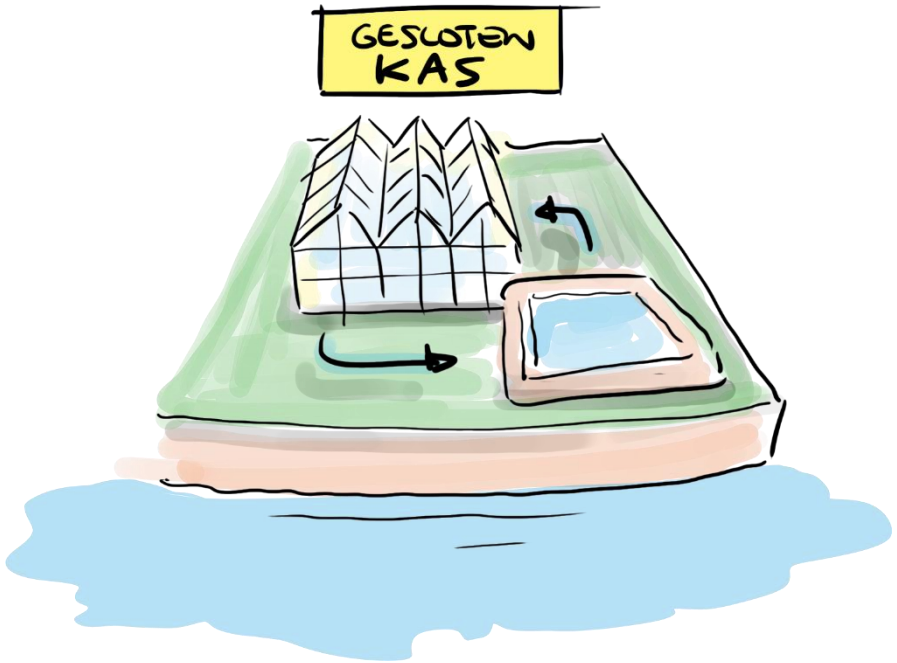
   - Het terugdringen van aangetroffen verboden stoffen door de NVWA (ministerie van LVVN);
   - Het opstellen van emissiereductieplannen voor de normoverschrijdende gewasbeschermingsmiddelen (ministeries van LVVN en I&W);
   - Het intrekken van de toelating van stoffen die naar verwachting normoverschrijdend blijven en van middelen met PFAS door het Ctgb;
   - Het op onderdelen afschaffen van het onderscheid in regelgeving tussen glastuinbouw en landbouw omdat de kassen niet gesloten blijken te zijn (Rijk);
   - Het uitbreiden van het actieplan Nitraatrichtlijn naar kunstmestgebruik in de glastuinbouwsector (ministeries van LVVN en I&W).

3. De wettelijke ondergrens bewaken via regulering, monitoring, toezicht en handhaving: Het hoogheemraadschap bewaakt de wettelijke normen voor waterkwaliteit via monitoring, toezicht en handhaving. Monitoring, toezicht en handhaving leveren inzicht in waar emissies optreden en welke maatregelen nodig zijn. Via de risico-gestuurde aanpak worden intensievere toezicht en handhaving daar ingezet waar het meeste risico wordt verwacht. Het hoogheemraadschap grijpt kansen voor het testen en implementeren van nieuwe en innovatieve opsporings- en monitoringstechnieken. Het hoogheemraadschap hanteert een voorspelbare aanpak: ondersteuning waar het kan, handhaving waar het moet. Wanneer emissies blijven optreden of ondernemers onvoldoende verantwoordelijkheid nemen, zet het hoogheemraadschap zijn wettelijke instrumenten in, waaronder toezicht en handhaving van de zorgplicht. Daarnaast onderzoekt het hoogheemraadschap welke aanvullende regels en aanscherping van bestaande regels in de

waterschapsverordening kunnen bijdragen aan het voorkomen van emissies.

Wie doet wat

De verantwoordelijkheden voor de glastuinbouw zijn versnipperd over verschillende ministeries. Het Ministerie van I&W is verantwoordelijk voor de waterkwaliteit en kan regels opleggen via het Bal. Het Ministerie van LVVN is verantwoordelijk voor het tuinbouwbeleid, mestbeleid en voor de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), dat toeziet en handhaaft op gebruik van middelen die door het College voor toelating gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Ctgb) zijn toegelaten. Samen stellen deze ministeries emissiereductieplannen en het actieplan Nitraatrichtlijn op. De ruimtelijke ordening is belegd bij het Rijk, provincie en gemeenten. Het hoogheemraadschap is waterkwaliteitsbeheerder en spreekt vanuit die rol anderen aan om maatregelen te nemen, verplicht dat waar mogelijk en houdt toezicht en treedt handhavend op. Het hoogheemraadschap voert (ten minste) de wettelijk verplichte monitoring uit.

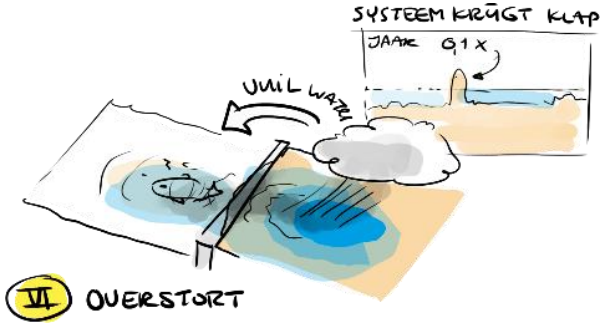
AR
1,2, PZH
WL, MD, ZP, PB, ag
① ⑧
[11] [38] [39] [42]

4.2.2 Bronaanpak stedelijk gebied en bedrijfsterreinen

Probleem

In Delfland is veel stedelijk gebied en een aantal bedrijfsterreinen aanwezig. De gemeente draagt zorg voor de inzameling en afvoer van het afvalwater en de verwerking van het hemelwater. Bij deze (afval)stromen kunnen via verschillende routes en mechanismes stoffen in het oppervlaktewater terecht komen. Huishoudelijk afvalwater bevat naast menselijke fecaliën ook o.a. medicijnresten, drugsresten, schoonmaakmiddelen, microplastics. Bedrijven kunnen met vergunning ook chemische stoffen in het riool lozen ('indirecte lozingen'). Voordat het hemelwater een afvoerstelsel bereikt, pikt het nutriënten en verontreinigingen op, onder andere van wegen en daken.

In oudere woonwijken wordt huishoudelijk afvalwater en (een deel van het) hemelwater in één zogenoemd 'gemengd stelsel' ingezameld en naar de zuivering gebracht. Bij veel neerslag kan het rioolstelsel zo vol raken, dat overtollig vuil water via een riooloverstort in het oppervlaktewater wordt geloosd. Fig. 20 toont de ligging van gemengde stelsels en de riooloverstorten in Delfland. Het overstortwater bevat verontreinigingen en nutriënten en kan tijdelijke verlaging van de zuurstofconcentraties veroorzaken met vissterfte en (stank)overlast tot gevolg.

In nieuwere wijken zijn (verschillende typen) gescheiden stelsels aanwezig (Fig. 20). Hierbij wordt het huishoudelijk afvalwater naar de zuivering gebracht, en het hemelwater via een apart stelsel ingezameld en naar het oppervlaktewater afgevoerd. Soms zijn vuilwaterafvoeren per ongeluk aangesloten op het hemelwaterstelsel (foutaansluitingen). Dit leidt tot toxische druk, verhoging van de nutriëntenconcentraties en verlaging van de zuurstofconcentraties in de sloot.

Op sommige plaatsen zijn nog woonboten aanwezig die nog niet zijn aangesloten op de riolering. Buiten het stedelijk gebied liggen nog losse zuiveringsvoorzieningen bij ongerioleerde panden (zie maatregel in §4.2.3).

Op bedrijfsterreinen kan ook via afstroming van hemelwater over verhard oppervlak verontreinigen van bedrijfsactiviteiten in het oppervlaktewater terecht komen.

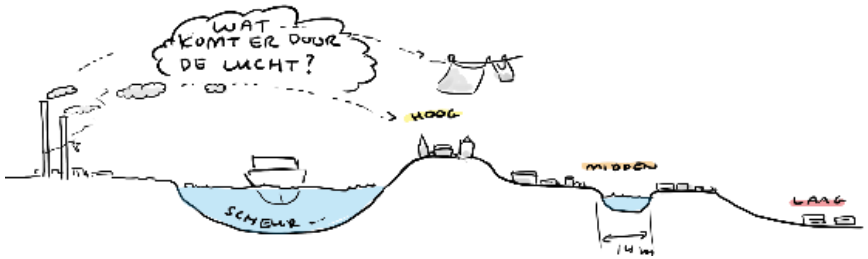
Verontreinigen uit deze verschillende bronnen kunnen ook worden afgezet in en op de waterbodem, waarmee ze tot sterk verontreinigde waterbodems kunnen leiden (zie §4.2.5) en van daaruit weer kunnen naleveren naar het oppervlaktewater.

Voorgestelde maatregel(en)

Hoewel de noodoverlaat (overstorten) van de riolering naar het oppervlaktewater aanwezig zal blijven, kan de hoeveelheid overstortingen (frequentie en volume) en de samenstelling van het afvalwater worden beïnvloed. De frequentie en het volume van overstortingen wordt teruggebracht door het beter benutten van de berging in het rioolsysteem, het optimaliseren van de pompcapaciteit bij nieuwbouw van rioolwaterzuiveringsinstallaties en het verminderen van de hoeveelheid hemelwater die via deze gemengde stelsels wordt afgevoerd door slim af te koppelen (voorkeur voor bodeminfiltratie en vergroten van de sponswerking). Het ontvangende water kan daarbij ook zo worden ingericht, dat overstortingen beter verwerkt kunnen worden (denk aan doorspoelen en verdiepen).

Voor de hemelwaterstelsels zijn er ook meerdere mogelijkheden om de negatieve impact op de sloten en kanalen te verminderen. Door hemelwater zoveel mogelijk in de bodem te infiltreren en de oppervlakkige afstroming te verminderen door het vergroten van de sponswerking (bijv. halfverharding, toevoegen beplanting) zal minder verontreiniging het oppervlaktewater bereiken. Door foutaansluitingen op te sporen en te verhelpen wordt een permanente lozing van afvalwater gestopt. Het regelmatig vegen van straten en het uitzuigen van straatkolken helpt de organische belasting van bladval te verminderen. In hemelwaterstelsels kan zuurstoflooswater ontstaan, dat na een regenbui in het oppervlaktewater terecht komt. De meeste hemelwaterstelsels liggen onder de grondwaterstand en zijn permanent gevuld. Tijdens droge periodes kan het water in deze stelsels zuurstofloos worden. Door waar mogelijk stelsels leeg te pompen wordt dit voorkomen.

Landelijke maatregelen die de stikstofdepositie terugdringen dragen eveneens bij aan een betere kwaliteit van het afstromend hemelwater.

Activiteiten

Omdat het inzamelen en afvoeren van afvalwater en het verwerken van hemelwater een gemeentelijke taak is, zal het verminderen van de negatieve impact van stedelijke emissies en emissies van bedrijven in samenwerking moeten worden opgepakt. Het hoogheemraadschap wil daarbij graag de succesvolle elementen uit de strategie van de bronaanpak glastuinbouw doorontwikkelen naar en toepassen op stedelijke emissies. Voor het hoogheemraadschap zijn de volgende activiteiten voorzien:

- Ontwikkelen van de strategie emissiereductie stedelijk gebied en bedrijfsterreinen. Doel is om hierbij te gaan werken vanuit gedeeld inzicht, met gebiedspartners maatregelen te prioriteren en te werken vanuit eigenaarschap. Veel keuzes die bepalend zijn voor emissies worden gemaakt bij ruimtelijke ontwikkeling, vergunningverlening, investeringen en beheer. Het hoogheemraadschap zet zich ervoor in dat waterkwaliteit hierin wordt meegewogen en spreekt partijen aan op hun verantwoordelijkheid om emissies te voorkomen. Daarbij kijken we verder dan de individuele ondernemer en gaan we ook met ketenpartijen in gesprek over het nemen van verantwoordelijkheid en het gebruik van alternatieve producten en aanpassing in bedrijfsvoering. Aanvullend zet het hoogheemraadschap monitoring voort en deelt deze actief, en kijkt waar regulering kan worden aangescherpt. Doel is om eigenaarschap te stimuleren en partijen te ondersteunen met kennis, monitoring en duiding.
- Het hoogheemraadschap maakt normen, zorgplicht en verantwoordelijkheden expliciet. Wanneer partijen onvoldoende invulling geven aan hun verantwoordelijkheid, zet het hoogheemraadschap zijn wettelijke instrumenten in.
- Ontwikkelen van inzicht en kennis over impact van riolering op waterkwaliteit (zie ook §4.2.21), o.a. via:
  - Inzichtelijk maken van emissies bij bedrijfsterreinen, bronnen van chemische stoffen, emissieroutes en risicovolle bedrijfsactiviteiten.
  - Brononderzoek stedelijk gebied i.s.m. TU Delft.
  - Kennis- en innovatieontwikkeling bij de proeftuin van VP Delta.
- Het agenderen, adviseren en stimuleren van generieke maatregelen bij gemeenten, via het benutten van het gemeentelijk instrumentarium:
  - Verminderen overstortingen (verantwoord afkoppelen met een voorkeur voor bodeminfiltratie waar dat mogelijk is en vergroten sponswerking door vergroening, voor nieuwe gebiedsontwikkelingen via weging van het waterbelang), in relatie met opgaven als klimaatadaptatie en toekomstbestendige waterketen [19]. Het doel (afkoppelpercentage) wordt gesteld binnen die opgaves en is binnen de Samenwerkingsovereenkomst van het Netwerk Waterketen Delfland [20] nu gesteld op 0,5% van het oppervlak per jaar.
  - Opsporen van foutaansluitingen. Bij gebieden met gescheiden stelsels die zijn gebouwd na ~1995 worden meer foutaansluitingen aangetroffen vanwege veranderd toezicht bij woningbouw. Veldparameters die wijzen op foutaansluitingen het ammoniumgehalte, het biochemisch zuurstofverbruik en het zuurstofverzadigingspercentage. Ook kroosvorming kan duiden op een lokale bron uit hemelwaterstelsels. Kleinere watergangen met een kleine doorspoeling zullen naar verwachting gevoeliger zijn voor negatieve effecten van foutaansluitingen, dus zijn een goede plek om te beginnen met opsporen.
  - Beheermaatregelen die de impact van hemelwaterstelsels op het oppervlaktewater verminderen. Bijvoorbeeld door het leegpompen van hemelwaterstelsels in droge periodes en het reinigen van straatkolken.
  - Mogelijkheden in regelgeving maximaal benutten, bijvoorbeeld door bij aanbestedingen van nieuwe gebiedsontwikkelingen de projectontwikkelaar te laten bewijzen dat er geen foutaansluitingen zijn en kleurcoderingen te gebruiken op de rioolbuizen en bij vestiging van nieuwe bedrijven of uitbreiding van bestaande bedrijven -in het bijzonder bij risicovolle bedrijfsactiviteiten- expliciet zorg te dragen voor de waterkwaliteit.

- Belang van indirecte lozingen en vergunningverlening: reguleren wat er in het riool wordt geloosd, actualiseren van vergunningen en toezicht en handhaven via omgevingsdiensten.

- Maatwerk in samenwerking met gemeenten voor lokale knelpunten: als op basis van waarnemingen van het hoogheemraadschap of de gemeente blijkt dat individuele overstorten nog leiden tot een grote ecologische druk, zoeken we met gemeenten naar maatwerkoplossingen. We kunnen proberen de emissie vanuit de riolering te beperken of anderzijds de draagkracht van de het oppervlaktewater vergroten. Voorbeelden hiervan zijn het plaatsen van een bergbezinkbassin, het aanpassen van de watergang waardoor deze beter bestand is tegen overstortingen, bijvoorbeeld door het lokaal verdiepen of het vergroten van de doorspoeling of het verplaatsen van de overstort naar een gunstiger locatie. Bij gescheiden stelsels behoort plaatsing van hemelwaterfilters waar dit zinvol, doelmatig en uitvoerbaar is tot de mogelijkheden, zie pilot Den Hoorn.
- Onderzoeken of het hoogheemraadschap in de waterschapsverordening aanvullende regels kan opnemen om de emissies vanuit hemelwaterstelsels te beperken. Daarnaast onderzoeken we of via afvalwaterakkoorden aanvullende afspraken kunnen worden gemaakt met gemeenten, bijvoorbeeld over het periodiek monitoren van hemelwaterstelsels op foutaansluitingen.
- Onderzoeken of via de Centraal Automatische Sturing van rioolgemalen de berging en de pompcapaciteit in het systeem optimaler kan worden benut. Een eerste verkenning hiervoor is gedaan voor het verzorgingsgebied van rioolwaterzuivering Houtrust [21]. Bij bouw van nieuwe afvalwaterzuiveringen wordt een afweging gemaakt tussen berging en pompcapaciteit en mate van overstorten.

Het hoogheemraadschap heeft budget geraamd voor kennisontwikkeling en -deling en maatwerkoplossingen aan het watersysteem en onderzoekt of het mogelijk is rechtmatig bovengenoemde maatregelen bij gemeenten financieel te stimuleren.

Wie doet wat

Het inzamelen van huishoudelijk afvalwater en het verwerken van hemelwater is een gemeentelijke taak, die het waterschap overneemt vanaf de overnamepunten. Transport van het ingezamelde water vanaf de overnamepunten richting de rioolwaterzuiveringsinstallaties is vervolgens een waterschapstaak.

Het in stand houden en doen functioneren van de riolering, waaronder het plaatsen van bergbezinkbassins en het ontwerpen en realiseren van overstorten en het afkoppelen van verhard oppervlak, is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Ook de ruimtelijke ordening is een gemeentelijke taak, en deze beïnvloedt de afstroming van hemelwater naar de rioolstelsels en afstroming naar het oppervlaktewater. Daarnaast verstrekt de gemeente vergunningen voor indirecte lozingen (lozingen in het riool) en stuurt de omgevingsdiensten aan voor toezicht en handhaving hierop. De gemeenten schrijven omgevings- en rioleringsprogramma's en water- en rioleringsplannen waarin ze hun beleid en maatregelen borgen.

Ketenpartijen en brancheorganisaties bepalen mede de investeringen, bedrijfsvoering en de voorwaarden waaronder bedrijven opereren. Ze hebben hiermee een belangrijke rol in de oplossing van het probleem.

Het hoogheemraadschap agendeert de noodzaak tot emissiereductie, ondersteunt met monitoring in het oppervlaktewater en kennis over mogelijke bronnen, emissieroutes en effectieve maatregelen.

De provincie Zuid-Holland werkt als gebiedsregisseur aan een aanpak voor foutaansluitingen waarmee gemeenten worden gestimuleerd om een uitvoeringsplan op te stellen om foutaansluitingen te voorkomen (preventie).

Het Rijk is verantwoordelijk voor het terugdringen van de stikstofdepositie.

ARS
3, 4, PZH
HL, S, WL, MD, ZP, PB, HZ, ag
① ⑦ ⑧
[40] [20] [41] [19] [56] [57]

4.2.3 Verminderen lozingen van ongerioleerde panden

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

In het buitengebied zijn niet alle panden aangesloten op de riolering. Afhankelijk van de verwachte vuillast en de afstand tot de bestaande riolering, moet een aansluiting op de riolering worden gemaakt óf een lokale waterzuivering, een zogenaamde individuele behandeling afvalwater (IBA), worden geplaatst. De regels hiervoor zijn vastgelegd in de waterschapsverordening. Een IBA behandelt het huishoudelijke afvalwater voordat dit op oppervlaktewater wordt geloosd, maar bij deze lozing komen nog wel nutriënten en andere verontreinigingen in het oppervlaktewater terecht. Het zuiveringsrendement is afhankelijk van het ontwerp, type, gebruik en onderhoud van de IBA. Bij locaties waar in de loop van de tijd clusters van IBA's zijn ontstaan, is het onderzoeken van mogelijkheden tot aanleg van riolering zinnig en soms ontstaan hiervoor meekoppelkansen bij andere projecten.

Het merendeel van de IBA's loost in kleinere wateren (buiten de KRW-waterlichamen). Strikt genomen hebben ze een verwaarloosbare invloed op het doelbereik van de KRW-waterlichamen, maar ze vormen lokaal wel een drukfactor op het ecosysteem. Daarom is het verminderen van de impact van IBA's gewenst.

Een beetje historie: In 2005 is er een overeenkomst gesloten tussen hoogheemraadschap en gemeenten waar een reeks IBA's zijn aangelegd met een hoog rendement (type 3a). Gemeenten hebben het eigendom van deze IBA's op zich genomen, en het hoogheemraadschap het onderhoud. Onder deze regeling vallen 231 IBA's (zie Fig. 20). Daarvoor en daarna zijn er ook door anderen nog IBA's aangelegd, die buiten deze regeling vallen.

Activiteiten

De volgende activiteiten voor het hoogheemraadschap zijn voorzien:

- Het opnemen van aanvullende regelgeving in de waterschapsverordening om het plaatsen van nieuwe IBA's te minimaliseren en minimum kwaliteitseisen voor nieuwe IBA's op te leggen.
- Het onderzoeken van de mogelijkheden (bv. via een subsidieregeling of SOK) om gemeenten te stimuleren om in het buitengebied de IBA's te saneren en percelen aan te sluiten op riolering, zodat het huishoudelijke afvalwater op de rioolwaterzuiveringsinstallaties wordt gezuiverd.
- Het onderzoeken van mogelijkheden om te sturen op goed onderhoud van IBA's (zie ook §4.2.18).
- Het in kaart brengen van het totaal aantal IBA's (ook die buiten de genoemde regeling vallen) in zijn beheergebied, om de impact op de waterkwaliteit in beeld te hebben en te kunnen sturen op aanleg van riolering.

Wie doet wat

Perceeleigenaren in het buitengebied, met een te grote afstand (volgens de criteria uit de waterschapsverordening) tot de riolering, zijn bij de bouw van nieuwe panden zelf verantwoordelijk voor de lozing op oppervlaktewater en moeten zelf een zuiveringsvoorziening laten plaatsen en onderhouden volgens de eisen uit de waterschapsverordening. Bestaande IBA's zijn in eigendom van gemeenten, particulieren, organisaties en bedrijven, en die hebben ook de onderhoudsplicht. Het hoogheemraadschap heeft de onderhoudsplicht van de IBA's uit de onder deze maatregel genoemde regeling. Het hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op de IBA's. De meerderheid van de IBA's in Delfland bevinden zich in de gemeente Midden-Delfland.

ARS
5
ag
① ⑦ ⑧
[43] [20]

4.2.4 Bronaanpak en natuurinclusief onderhoud agrarisch gebied

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

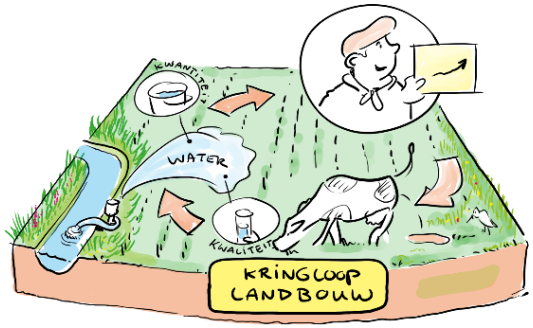
In het agrarisch gebied (zie ligging in Fig. 19) leidt bodemafbraak van veenpakketten en bemesting tot uit- en afspoeling van nutriënten naar het oppervlaktewater, waardoor de voedselrijkdom van het water toeneemt. Intensief beheer van boerensloten en oevers tast het ecosysteem aan. Landelijk wordt bepaald hoeveel mest er mag worden toegepast, regionaal worden er verschillende vrijwillige maatregelen toegepast via het agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer en lokaal loopt het Programma Duurzaam Boer Blijven. Omdat in Delfland de agrariërs op voedselrijke veenweides zitten, zijn peilbeheer incl. greppelbeheer, het uitmijnen van fosfor en ecologisch beheer en onderhoud de meest kansrijke maatregelen.

Activiteiten

- Het hoogheemraadschap verfijnt de monitoring naar een kleiner schaalniveau, om meer inzicht te krijgen in de bijdrage van bemesting en o.a. uitspoeling van veenafbraak op perceelsniveau.
- Het hoogheemraadschap onderzoekt (bij een peilbesluit) of de peilen in gebieden met zomer/winterpeil en onderbemalingsgebieden kunnen worden verhoogd (zie maatregel §4.2.12).
- Agrariërs worden met kennis, advies en subsidies via het Programma Duurzaam Boer Blijven gestimuleerd tot de volgende vrijwillige maatregelen:
    - Het verbeteren van de bodemstructuur, zodat er minder nutriënten afstromen en uitspoelen.
    - Stimuleren waterplantengroei: Compensatie voor het verfijnder schonen van sloten (ecologisch slootschonen), beheer van natuurvriendelijke oevers, ecologisch beheer van bufferstroken, baggeren met de baggerspuit, uitrasteren van vee. Via het stimuleren van oeverplantengroei wordt oeverafkalving, dat leidt tot troebelheid en nutriëntenaanvoer, tegengegaan. Dit moet nog beter afgestemd worden met de schouw van het hoogheemraadschap.
    - Het sluiten van de nutriëntenkringloop door het composteren van maaisel uit sloten en van andere nabijgelegen locaties als voeding voor het gras, en door aangepast rantsoen voor vee: lokaal gras en een specifiek aangepast dieet.
    - Het lokaal verhogen van de grondwaterstand via goed greppelbeheer. Door greppels uit te frezen en in de droge periodes te voorzien van water, treedt veenafbraak minder op.
    - Begeleidingsgroep waterkwaliteit: Het betrekken en vergroten van bewustwording en gedragsverandering bij agrariërs over waterkwaliteit. Door gezamenlijk de waterkwaliteit te meten in boerensloten, te experimenteren en uitdragen van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit. Maatregelen zijn zowel gericht op het verminderen van nutriëntenemissies als op het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit.

Wie doet wat

Het ministerie van LVVN bepaalt de stikstof- en fosforgebruiksruimte en stelt het Nitraat Actieprogramma (8e NAP) op. Provincie Zuid-Holland, het hoogheemraadschap, gemeente Midden-Delfland en LTO acteren in het Programma Duurzaam Boer Blijven. Rijk, PZH en gemeenten besluiten over gebiedsinrichtingen. Het waterschap is verantwoordelijk voor het waterbeheer.

AS
6, 14, PZH
S, MD, ZP, PB, HZ, ag
① ④ ⑥ ⑦ ⑧
[64] [65] [9]

4.2.5 Saneren sterk verontreinigde waterbodems

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Bij baggerwerkzaamheden van het hoogheemraadschap worden soms sterk verontreinigde waterbodems ontdekt. Deze verontreinigingen kunnen een negatief effect -in de vorm van toxische druk- hebben op de bovenliggende waterkolom en op vissen/macrofauna. In principe zouden deze sterke verontreinigingen voor de waterkwaliteit dus het beste verwijderd of afgedekt worden. Door het verwijderen van vervuilde waterbodems, hoopt het hoogheemraadschap in de toekomst ook schonere bagger te krijgen. Schone bagger kan circulair en lokaal gebruikt. Fig. 21 geeft de huidige bekende locaties van waterbodemverontreinigingen weer.

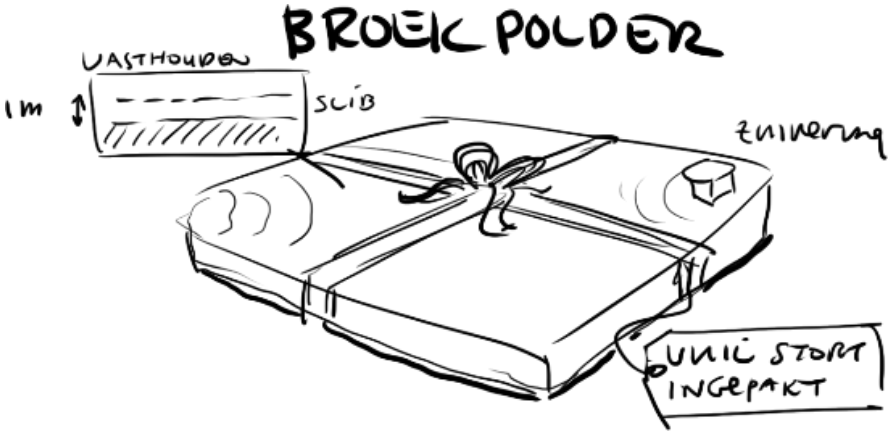
Activiteiten

Om over te kunnen gaan op het aanpakken van sterk verontreinigde waterbodems die tijdens de baggerwerkzaamheden van het hoogheemraadschap worden aangetroffen, zijn de volgende activiteiten voorzien:

- Monitoren: extra bodemmonsters steken om de grootte van de verontreiniging, de mate van vervuiling, en de verspreiding naar het oppervlaktewater vast te stellen.
- Nader onderzoek: het combineren van de monitoringsdata om de omvang van het probleem vast te stellen, op opsporen van de oorspronkelijke vervuilingsbron, onderzoeken welke oplossingen mogelijk zijn en welke kosten daarmee gepaard gaan. Onderzoek of de kosten verhaald kunnen worden op de veroorzaker van de vervuiling.
- Bepalen welke maatregel doelmatig is en dus toegepast moet worden: baggeren, grootschalig saneren of laten liggen. In de meeste gevallen is dieper baggeren voldoende om de verontreiniging te verwijderen, maar soms moet een locatie grootschaliger aangepakt worden. Ook wordt zo mogelijk de bron van de verontreiniging aangepakt om nieuwe verontreiniging te voorkomen.
- Laten uitvoeren van de maatregel voor eigen locaties en monitoren of het probleem is opgelost.
- Bij locaties waar anderen probleemhouder zijn, monitoren of het probleem volgens afspraak is opgelost.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap coördineert voor de watergangen waar hij zelf de buitengewone onderhoudsplichtige is de baggerwerkzaamheden, en doet dit ook met gelijke werkwijze voor de meeste gemeenten. In de waterschapsverordening en nationale wetgeving staat hoe omgegaan moet worden met sterk verontreinigde baggerspecie. Het hoogheemraadschap onderhoudt actief contact met gemeenten en omgevingsdiensten bij het aantreffen van een sterke verontreiniging. Samen met onze partners kijken we ook naar de wisselwerking tussen bodem, grondwater en water/waterbodem.

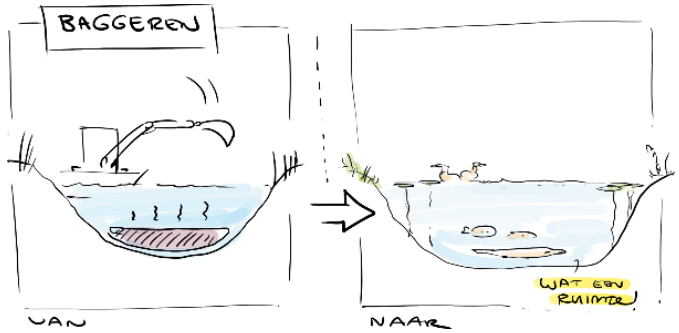

U
7
S, ag
⑧
[39]

4.2.6 Verwijderen ongunstige sliblagen (baggeren tot vaste bodem)

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Door o.a. afbraak van algen en waterplanten, inwaaien en afspoelen van (organisch) materiaal en oeverafkalving ontstaat slib op de bodem van sloten en kanalen. Opgebouwde sliblagen zijn een bron van fosfor in het oppervlaktewater en vormen geen goed substraat voor waterplantengroei, omdat in het slib via chemische processen giftige stoffen kunnen ontstaan en het geen goed houvast biedt. Opwerveling van zachte sliblagen verslechtert daarbij het doorzicht en de afbraak van het organisch materiaal leidt tot een extra zuurstofvraag in de zomer. Door het verwijderen van het bodemslib neemt de fosforconcentratie af en wordt een betere ondergrond voor worteling van waterplanten blootgelegd. De waterdiepte neemt toe, evenals het doorzicht en de zuurstofconcentratie, en de watertemperatuur loopt minder snel op.

Activiteiten

Elke acht jaar wordt elke watergang beoordeeld op doorstroming en ecologische potentie. De volgende activiteiten zijn voorzien:

- Inpeilen en bemonsteren van de bodem om de dikte en mogelijke verontreiniging in de te baggeren laag te bepalen. De kwaliteit van de bagger bepaalt of deze op de kant afgezet mag worden of niet. Als de waterbodem sterk verontreinigd is, volgt het traject zoals beschreven in §4.2.5. Ook de voedselrijkdom van de sliblaag en de ondergrond wordt bepaald.
- Bepalen waar baggeren tot de vaste bodem zinvol is via het afwegingskader. Fig. 21 geeft de gebieden weer waar baggeren tot de vaste bodem momenteel als zinvol is aangemerkt. Dit zijn zowel watergangen waar niet gevaren wordt en waar de waterdiepte kleiner is dan 1 meter (zodat er voldoende licht op de bodem valt voor waterplantengroei, aangegeven met groen in de figuur) als watergangen waar de waterbodem volgens inschattingen (op basis van waterbodemonderzoek en het waterkwaliteitsmodel) een aanzienlijke bijdrage levert aan de fosforconcentratie (aangegeven met oranje in de figuur). Als de vaste bodem voedselrijker is dan de sliblaag, kan men besluiten de sliblaag te laten liggen, om te voorkomen dat de situatie na verwijdering verslechtert. Veenbodems kunnen niet diep gebaggerd worden vanwege het gevaar van opbarsten van de bodem. Ook is het verwijderen van de bodem soms niet mogelijk vanwege instabiliteit van de oeverbeschoeiing.
- Aanpassen van het afwegingskader als voortschrijdend inzicht daar aanleiding toe geeft. Daarmee kunnen ook de locaties tijdens de planperiode van SGBP4 worden aangepast.
- Baggeren laten uitvoeren en toezicht houden op de uitvoering. Gemiddeld wordt er ca. 45 cm slib verwijderd. Er wordt ook gebaggerd voor de doorstroming. Hierbij wordt de watergang gebaggerd tot de Leggerdiepte (die momenteel vooral gebaseerd is op doorstroming). Als de vaste bodem boven de Leggerdiepte ligt, wordt gebaggerd tot de vaste bodem.
- Na het baggeren tot de vaste bodem, wordt deze bodemligging als nieuwe onderhoudsdiepte op de Legger gezet.
- Monitoring van het effect van baggeren tot de vaste bodem op de ecologie volgens een nog op te stellen monitoringsplan. Vanwege de kosten van deze maatregel wordt het effect nauwlettend gevolgd met monitoring en analyse.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap baggert in de wateren waar het buitengewoon onderhoudsplichtig is en draagt daar ook de kosten. In overleg kan het hoogheemraadschap ook voor de gemeente baggeren tot de vaste bodem. De kosten worden dan volgens afspraak verrekend.

U
11
ag
① ② ③ ④ ⑦
[39]

4.2.7 Waterplanten sparen bij het maaien (Ecokleurenkoers)

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

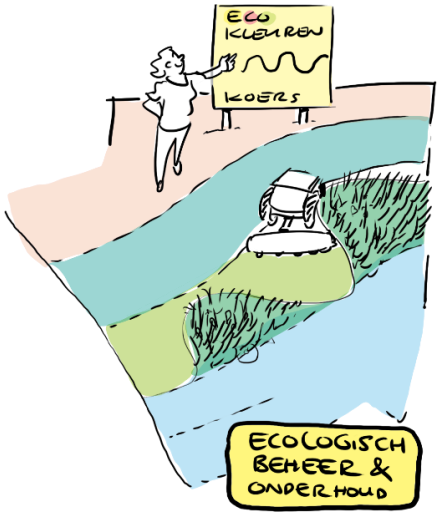
Het door de mens aangelegde watersysteem van kanalen en sloten in Delfland, zal zonder onderhoud snel dichtgroeien met waterplanten en verlanden. Van oudsher werden in de watergang waterplanten van waterlijn tot waterlijn verwijderd om de wateraan- en afvoerfunctie te kunnen garanderen en het verlanden tegen te gaan. Hierdoor verdwijnt belangrijk habitat voor onderwaterinsecten (macrofauna) en vis. Deze manier van onderhoud vormt dus een aanzienlijke belemmering voor de ecologie.

In sommige watergangen is er echter ruimte voor zowel een goede doorstroming als waterplanten. De waterplanten hoeven dan minder vaak verwijderd te worden. Waar en hoe we meer ruimte kunnen geven aan waterplanten wordt beoordeeld en afgestemd via de Ecokleurenkoers, waarbij de wateren van een kleurcode ('Ecokleur') worden voorzien die aangeeft welk maairegime mag worden toegepast. In de afgelopen planperiodes wordt er in het boezemwater, primaire watergangen en een deel van het secundaire water al volgens de Ecokleurenkoers gemaaid (Fig. 22). Met verdere ontwikkeling van de Ecokleurenkoers is nog winst te halen. Let op, natuurvriendelijke oevers en andere vormen van natte ecologische zones vallen niet onder de Ecokleurenkoers.

Activiteiten

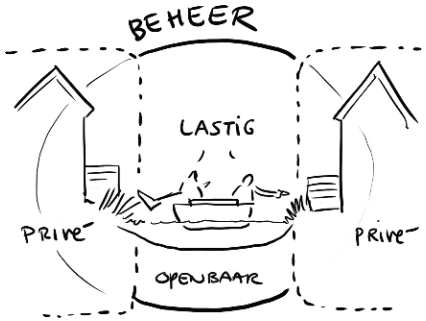
- Het hoogheemraadschap berekent en beoordeelt in welke watergangen ruimte is voor het sparen van waterplanten.
- Na het doorrekenen en beoordelen stemmen we met onze gebiedspartners af of het aangepast onderhoud ook aansluit bij hun opgaven. De 'Ecokleuren' worden gezamenlijk vastgesteld en per watergang worden maaivoorschriften opgesteld door het hoogheemraadschap.
- We maken afspraken met gebiedspartners over de uitvoering van de Ecokleurenkoers in de watergangen die zij zelf maaien.
- We stimuleren derden om ook volgens de Ecokleurenkoers te onderhouden.

Voor de meeste KRW-waterlichamen en de grotere watergangen in omliggend water is de ecokleurenkoers in de afgelopen planperiodes al toegepast, in de komende periode wordt het toepassingsgebied voor de Ecokleurenkoers steeds verder uitgebreid. Verder evalueren we waar de Ecokleurenkoers en de onderhoudspraktijk in de huidige vorm nog kansen onbenut laat, bijvoorbeeld in smalle watergangen en watergangen die te vaak gemaaid worden. Waar nodig passen we het maaibeleid hierop aan en verwerken dit in de maaivoorschriften per watergang.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap rekent uit waar ruimte is voor het sparen van vegetatie en beoordeeld vervolgens samen met gebiedspartners welke onderhoud passend is bij de omgeving. Het onderhoud van de watergangen is verdeeld tussen het hoogheemraadschap, gebiedspartners en derden (aangelanden). Afspraken over het uitwisselen van maai- en baggeronderhoud tussen het hoogheemraadschap en gemeenten zijn opgenomen in onderhoudsconvenanten, die momenteel worden herzien.

AU
10, PZH
HL, S, WL, MD, ZP, PB, HZ, ag
④ ⑤ ⑥
[61] [66]

4.2.8 Vergroten habitatgeschiktheid

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

In het watersysteem is op veel plaatsen onvoldoende ruimte voor een veerkrachtig ecosysteem. De biotoop voor een veerkrachtig ecosysteem bestaat uit ondergedoken waterplanten, drijfbladvegetatie, oeverplanten en begroeiing op het droge talud. Dit vormt habitat voor verschillende soorten, o.a. macrofauna en vis. Belemmerende factoren hiervoor zijn beschreven in §3.5.1. Door via verschillende sporen waar mogelijk natuurvriendelijke oevers in te richten, creëren we actief meer habitat.

Activiteiten

Via verschillende sporen wordt via aanleg de habitatgeschiktheid vergroot. Het hoogheemraadschap voert zelf aanlegprojecten uit, waar via omgevingsmanagement altijd samenwerking met anderen voor nodig is. Ook zijn er maatregelen en projecten die door anderen kunnen worden uitgevoerd. Door het hoogheemraadschap zelf worden de volgende aanlegprojecten opgepakt:

- Meekoppelen van groene oevers bij uitvoeringsprojecten zoals de vervanging- en renovatieopgave kades, keringen en beschoeiingen. Dit kunnen oevers in de vorm van flauwe taluds zijn (voorkeur), maar als dat niet mogelijk is zijn ruimtebesparende oplossingen zoals vooroevers ook een mogelijkheid.
- Meekoppelen bij baggeren. Waar baggeren tot de vaste bodem niet mogelijk is vanwege instabiliteit van de oever, onderzoeken we of de oever verflauwd kan worden zodat het baggeren tot de vaste bodem doorgang kan vinden en ook de oeveraanpassing leidt tot ecologische winst;
- Kleine ingrepen die leiden tot ecologische winst en dat een oever als NEZ kan worden beheerd, zoals afplaggen en inplanten;
- Losse aanlegprojecten (natuurvriendelijke oevers, vissenbossen, etc.) in samenwerking met gebiedspartners.
- Verspreiden plantdelen om waterplantgroei te versnellen (actief vegetatiebeheer). Dit doen we op strategische locaties met maaisel van submerse vegetatie wat anders wordt afgevoerd en speciaal geoogste submerse vegetatie. De strategische locaties zijn bijvoorbeeld na baggeren tot de vaste bodem of aan het einde van het ontwikkelbeheer van aanlegprojecten. Als er voldoende bronlocaties beschikbaar zijn en de verspreiding is op orde, is dit in principe niet nodig omdat de submerse vegetatie dan vanzelf zal ontstaan op plaatsen die hiervoor geschikt zijn. Bij het uitrollen van baggeren tot de vaste bodem (§4.2.6) geeft monitoring inzicht in de ecologische respons op deze maatregel.

Het hoogheemraadschap stimuleert anderen om de habitatgeschiktheid te vergroten door:

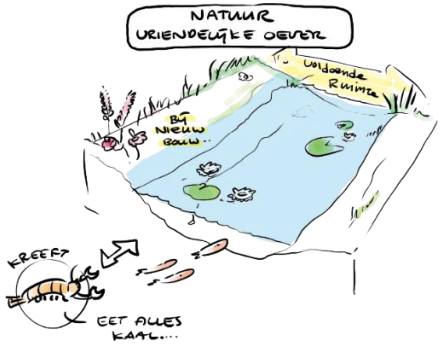
- Het waar mogelijk beschikbaar stellen van financiële middelen aan derden (zie ook §7.2).
- Het benutten van de ZH-PLG gebiedsprocessen en financiën voor de opgave groenblauwe dooradering binnen het ZH-PLG.
- Kansrijke locaties aan te wijzen in de bilaterale samenwerking met gemeentes (o.a. Staat van ons Water).

Locaties

Fig. 23 geeft een eerste beeld van focusgebieden op basis van lopende initiatieven. De aanleg van natuurvriendelijke oevers is niet gelimiteerd tot deze gebieden, maar deze gebieden geven wel richting.

Wie doet wat

Elke grondeigenaar kan een natuurvriendelijke oever aanleggen. Onderhoud wordt uitgevoerd door de eigenaar, tenzij anders is belegd in een specifieke overeenkomst. Het hoogheemraadschap stimuleert de aanleg via het actief oppakken van kansen, het mogelijk opstellen van een financiële regeling en door zelf natuurvriendelijke oevers te realiseren.

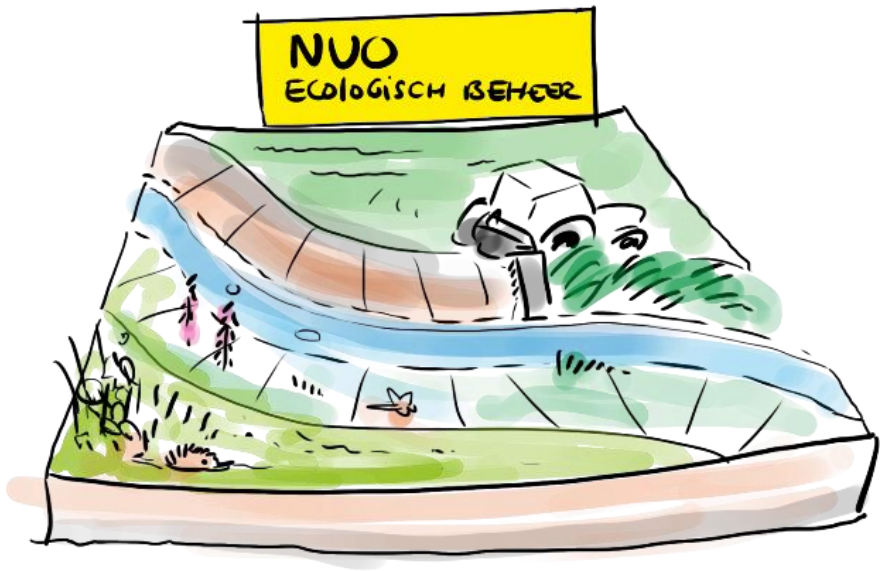

SU
15, 16, 27, PZH
Overal
① ② ④
[45] [10] [46] [47] [58]

4.2.9 Beheer natuurvriendelijke oevers en zones, incl. onderhoud

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Natuurvriendelijke oevers en andere vormen van natte ecologische zones, zoals vispaaiplaatsen, zijn de afgelopen planperiodes aangelegd. Fig. 8 toont de toename van het aantal van deze zones, en Fig. 22 de ligging van de zones die in beheer zijn bij het hoogheemraadschap. Zonder goed beheer verliezen deze ecologische zones hun waarde. Als de vegetatie niet goed aanslaat, kunnen oevers afkalven en versteilen. Als de vegetatie ongehinderd groeit, ontstaat er vaak een monocultuur van riet met struiken en boompjes ('opschot') en/of zal de watergang verlanden. De diepere zone (dieper dan 40 centimeter onder water) blijft vaak onbegroeid. Om onze ecologische zones tot volle wasdom te laten komen en in die staat te behouden, is goed beheer inclusief gericht onderhoud noodzaak.

Activiteiten

Voor het beheer van de natte ecologische zones van het hoogheemraadschap vinden de volgende activiteiten plaats:

- Periodiek bijstellen streefbeeld [22] per natte ecologische zone ('de lat'), om voortschrijdend inzicht over wat wel en niet werkt qua onderhoud goed mee te kunnen nemen.
- In kaart brengen huidige status van de natte ecologische zones (ecologisch streefbeeld en onderhoudbaarheid). Elke drie jaar wordt een ecologische opname gemaakt door het hoogheemraadschap.
- Bepalen welk onderhoud moet worden gepleegd om de betreffende ecologische zone te laten voldoen aan het streefbeeld.
- Uitvoeren van het betreffende onderhoud door de aannemer van het hoogheemraadschap. De eerste drie jaar na aanleg vindt er zogenaamd ontwikkelbeheer plaats, waarbij het beheer extra intensief is.
- Delen van kennis tussen hoogheemraadschap en gebiedspartners over succesvol beheer, onder andere via het Netwerk Schoon en Gezond Water.
- Afvangen van de drie snoekenpaaiplaatsen (zie Fig. 11), waar vanwege de bodemligging bij het droogzetten vissen in diepere delen achterblijven zonder dat ze eruit kunnen zwemmen (in samenwerking met de hengelsportverenigingen).
- Aanvullen takkenbossen van vissenbossen en golfbrekers.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap voert het regulier en buitengewoon onderhoud uit van natte ecologische zones waarvoor het onderhoudsplichtig is. Gebiedspartners voeren onderhoud uit volgens hun eigen werkprocessen voor de ecologische zones waarvoor zij zelf onderhoudsplichtig zijn.

U
12, PZH
Overal
④
[45] [22] [55]

4.2.10 Verwijderen van bladeren uit het water (bladvissen)

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Bij bomen die langs wateren staan komt het blad deels in de watergang terecht. Het blad wordt verteerd en vormt samen met verteerde waterplantdelen en ingespoelde aarde een sliblaag (bagger). Het blad vormt een organische belasting en het verteren van het blad verbruikt zuurstof. De zuurstofgehaltes in het water kunnen hierdoor sterk dalen, wat ongunstig is voor levende organismes en het zelfreinigende vermogen van de sloot. Ook wordt groei van ondergedoken waterplanten geremd door een laag bladeren op de bodem. Slib wordt verwijderd in de baggercyclus, maar vaak slechts eens in de acht jaar en alleen als de doorstroming te veel wordt beperkt of als we hiermee ecologische winst verwachten (zie §4.2.6). Door het blad zoveel mogelijk te verwijderen voordat het wordt omgezet naar slib, voorkomen we een daling van de zuurstofgehaltes, blijft de bodem beschikbaar voor waterplantengroei en groeit de aanwas van nieuw slib minder snel (in het stedelijk gebied bedraagt de bladval gemiddeld 20% van de baggeraanwas [23]). Deze maatregel is het meest zinvol in kleinere wateren (buiten de KRW-waterlichamen), vanwege de beperktere doorspoeling en afmetingen van deze wateren.

Activiteiten

Het hoogheemraadschap stelt een werkproces op voor bladvissen voor de wateren waarvan hij de onderhoudsplichtige is.

Bij dit werkproces wordt niet alleen gekeken naar de ecologische wenselijkheid van deze maatregel, maar ook naar onderhoudbaarheid, doelmatigheid, beheerlasten en vermindering van de kosten voor het baggeren (zie §4.2.6). De verwachting is dat de maatregel als eerst uitgerold gaat worden in stedelijke wateren met veel bomen langs de watergang. De periode van bladverwijdering, het benodigde materieel (bijv. kraan), de afvoer en verwerking van het blad, en eventuele noodzaak het blad te bemonsteren op verontreinigingen wordt onderdeel van het op te stellen werkproces.

Het hoogheemraadschap maakt bij het opstellen van onderhoudsconvenanten ook afspraken met gemeenten over bladvissen.

Eventuele onderliggende sliblaag mag niet verwijderd worden, omdat die onder wetgeving voor baggeren valt. Hoe bladvissen kan worden uitgevoerd door derden zonder dat dit door het hoogheemraadschap als baggeren wordt aangemerkt, moet in duidelijke kaders worden omgeschreven.

Wie doet wat

Bladvissen is een onderdeel van regulier onderhoud en is bij zowel het hoogheemraadschap, gemeenten, terrein beherende organisaties en andere onderhoudsplichtigen belegd. Het hoogheemraadschap ziet ook toe op overhangende takken boven watergangen bij de schouw.

U
11
Stedelijk gebied
④ ⑦
[23] [61]

4.2.11 Onderhoud vispassages

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

In Delfland zijn ongeveer 700 peilgebieden en daarnaast nog eens 700 gebieden met een peilafwijking. Door deze inrichting van het watersysteem is de habitat voor vissen versnipperd, omdat stuwen en gemalen barrières vormen. Vislarven, macrofauna, zaden en plantdelen kunnen wel verspreiden, maar grotere vissen niet. Om voldoende voor vis verbonden habitat te creëren voor een gezonde visstand én intrek en uittrek van migrerende vis mogelijk te maken, heeft het hoogheemraadschap momenteel 29 vispassages aangelegd en nog enkele op de planning (er zijn ook twee vispassages van anderen in het beheergebied aanwezig). Veel grotere peilgebieden, met waardevol leefgebied voor vis, zijn verbonden aan het boezemsysteem. Fig. 24 geeft de ligging van de vispassages, visveilige pompen en de voor vissen bereikbare leefgebieden weer. Om de resterende doelen voor vis te halen, zijn andere maatregelen nodig zoals het creëren van meer habitat. De bestaande migratievoorzieningen zijn kwetsbaar en vergen intensief onderhoud. Er wordt niet ingezet op nieuwe migratievoorzieningen in de komende planperiode, maar op het plaatsen van visveilige gemaalpompen bij renovaties waar daarvoor voldoende ruimte is in het gemaal.

Activiteiten

Om de vismigratie te faciliteren, werkt het hoogheemraadschap aan de volgende maatregelen:

- Bedienen gemalen voor het creëren van een lokstroom (zie §4.2.13).
- Bedienen vispassages en optimaliseren van de bediening.
- Beheren van alle vispassages van het hoogheemraadschap, oplossingen storingen en onderhoud plegen.
- Monitoren van visbewegingen door de vispassages om effectiviteit in te schatten en maatregelen te kunnen nemen, ook glasaaltellingen.
- Periodiek actualiseren van de prioriteitenlijst met polders/peilvakken die meest zinnig zijn om nog te ontsluiten voor vis. Bij veranderende omstandigheden of bij projecten, kan een extra migratievoorziening nuttig worden of als meekoppelkans worden uitgevoerd.
- Plaatsen visvriendelijke pompen (voorkeur), of creëren visveilige opstelling bij renovatie (bijv. plaatsen roosters).

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap voert bovenstaande activiteiten uit voor de vispassages die het in eigendom heeft. In het beheergebied is verder een vistrap van de gemeente Maassluis en een vissluis van de provincie aanwezig (op de grens met Rijnland). Deze worden ook door deze partijen onderhouden. Voor de vispassages die op de grens met buitenwater liggen wordt voor het optimaliseren van het functioneren de samenwerking met Rijkswaterstaat gezocht.

U
19
Zie Fig. 24
⑤
[67] [68]

4.2.12 Optimalisatie waterpeilen

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Bij een natuurlijke cyclus zijn de waterstanden in de winter hoger dan in de zomer. Het ecosysteem is hierop aangepast. Zo stimuleert het uitzakkend peil in het voorjaar de vestiging en kieming van oeverplanten en paaien vissen op snel opwarmende ondergelopen weilanden. Het waterpeil in het beheergebied Delfland is volledig door de mens gereguleerd en bijna overal (~90%) wordt een vast peil gehanteerd om verschillende functies (o.a. waterberging, instandhouding funderingen, landbouw, natuur) te faciliteren. Het beste waterpeil vanuit oogpunt van de waterkwaliteit is afhankelijk van veel verschillende factoren (o.a. mate en kwaliteit van gebiedsvreemd water, verblijftijd, kwel/wegzijging, nutriëntennalevering/-omzetting, aanwezigheid van flauwe oevers). Deze factoren kunnen in de loop van de tijd veranderen, wat evaluatie en eventueel herziening van het peil wenselijk maakt. Door verschillende gebruiksfuncties en belangen is het waterpeil niet zomaar aan te passen naar het optimum voor de waterkwaliteit. Per peilgebied (~700 stuks in Delfland plus nog 700 gebieden met afwijkend peil) is het herzien van het peil daarom altijd maatwerk.

Activiteiten

De activiteiten van het hoogheemraadschap vallen uiteen in drie sporen:

1. Het actualiseren van peilbesluiten is een continu werkproces van het hoogheemraadschap. Voor een peilbesluit worden verschillende belangen, ook van derden, afgewogen. De beleidsnota peilbeheer, die hierbij wordt gebruikt, is in 2026 geactualiseerd.
2. Verschillende gebiedspartners kunnen het hoogheemraadschap vragen het peil aan te passen. In de natuurgebieden verwachten we de meeste mogelijkheden om het waterpeil hiervoor te optimaliseren. Het hoogheemraadschap reserveert capaciteit om, na een belangenafweging, de wensen vanuit de gebiedspartners mee te kunnen nemen in eventuele herziene peilbesluiten. Het aanvragen van een vergunning voor een peilwijziging is ook mogelijk. Eventuele uitvoeringsmaatregelen om de peilaanpassing mogelijk te maken vragen maatwerk.
3. Het meenemen van geoptimaliseerde waterpeilen in de integrale toekomstvisie Delfland.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap besluit over de waterpeilen en handhaaft het gewenste waterpeil. Of vergunningaanvragen met peilwijziging gehonoreerd kunnen worden wordt besloten op grond van het bepaalde in de Waterschapsverordening. Daarin staat dat het hoogheemraadschap de waterkwaliteit altijd meeweegt als één van de factoren bij het toekennen van de vergunning.

U
14, 24
ag
① ④
[52]

4.2.13 Beter meewegen waterkwaliteit bij bediening van regelbare objecten

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Het hoogheemraadschap bedient de gemalen, en een deel van de stuwen en inlaten zodat bestaande en beoogde functies op het land gefaciliteerd worden. Bij de bediening wordt rekening gehouden met verschillende doelen, namelijk het voorkomen van wateroverlast, waterveiligheid, duurzaamheid (verlagen energieverbruik), zoetwatervoorziening (ook beperking verzilting), waterkwaliteit en vismigratie. Welk doel prioriteit krijgt verschilt in de tijd (weersafhankelijkheid) en over de ruimte (gebiedsafhankelijkheid). Op het moment dat in de operationele sturing knelpunten ontstaan bij het sturen op meerdere doelen, zal het voorrang geven van het ene doel boven het andere een bestuurlijke keuze zijn.

Van oudsher is het watersysteem en de bediening van de assets ingericht voor wateroverlastpreventie en bevaarbaarheid. In de winter wordt water uitgemalen naar zee en in de zomer wordt water aangevoerd voor o.a. peilhandhaving, wegspoelen van verzilting en gebruik voor irrigatie. Zonder peilbeheer zullen de waterkeringen en daarmee de waterveiligheid in gevaar komen. Bediening van het watersysteem voor verschillende functies kan nooit resulteren in gevaar voor de waterveiligheid. Met toenemende technologie en innovatie in monitoring, kan de bediening steeds verder geautomatiseerd worden en ook steeds beter mede op waterkwaliteit worden gestuurd. Hiervoor zijn heldere sturingsregels nodig. Voor het hoofdwatersysteem in Delfland met de hoofdgemalen wordt dit geimplementeerd in de Integrale Bedieningsstrategie (zie ligging in Fig. 25), een groeimodel waarbij de besturing van het watersysteem steeds verder wordt geoptimaliseerd. Met meeweging van waterkwaliteit kan bijvoorbeeld de volgende ecologische winst worden bereikt: beperken inlaat van water met een mindere waterkwaliteit (verontreinigingen, voedselrijkdom, laag zuurstofgehalte, hoog chloridegehalte), voorkomen hoog oplopende watertemperaturen, verminderen lage zuurstofgehaltes en faciliteren vismigratie (zie ook §4.2.11). Voor het beperken van verontreinigen en voedselrijkdom heeft bronaanpak prioriteit boven symptoombestrijding.

Activiteiten

Het hoogheemraadschap werkt verder aan de ontwikkeling van Integrale Bedieningsstrategie voor het hoofdwatersysteem en neemt vanuit waterkwaliteitsoogpunt het terugdringen van de verzilting en het faciliteren van vismigratie mee. Ook voor polders kan worden onderzocht welke ecologische winst te behalen is, bijvoorbeeld via watertemperatuur of voedselrijkdom, via aangepast waterbeheer. Vanwege de omvang en complexiteit van het watersysteem in een polder, zal hiervoor tijdens de komende planperiode een testcase worden ontwikkeld. Om de waterkwaliteit goed te kunnen blijven meewegen, zowel voor de Integrale Bedieningsstrategie als voor een individuele polder, zijn de volgende activiteiten voorzien:

- Bepalen gewenste doel van sturing (bijv. inlaat minder voedselrijk water, verlengen/verkorten verblijftijd, verlagen watertemperatuur)
- In kaart brengen huidige sturing
- Sturingsregel t.b.v. waterkwaliteit opstellen en onderbouwen voor gewenst waterkwaliteitseffect
- In-situ meetbare parameter kiezen
- Discrete regel afleiden (als X, dan Y)
- Gewenste sturingsregel beschouwing in relatie tot andere sturingsregels voor andere doelen en indien nodig een prioritering maken.
- Het nemen van een besluit over de rol van het hoogheemraadschap in de toekomst van het Eongemaal van gemeente Den Haag, dat een grote invloed heeft op de waterbeweging in de stad en voor zijn oorspronkelijke functie steeds minder wordt ingezet.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor wateroverlastpreventie en peilhandhaving en regelt de bediening van de grote assets. Een deel van de stuwen en inlaten is in beheer bij gebiedspartners of particulieren, en bedienen deze volgens vergunningsvoorschriften.

U
13
HL, S, WL, MD
① ④ ⑤

4.2.14 Verkleinen negatieve impact gemotoriseerde recreatievaart

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Recreatief varen is een waardevolle gebruiksfunctie van het Delflandse watersysteem. Gemotoriseerde recreatievaart vormt helaas ook een drukfactor op het Delflandse ecosysteem. Verschillende factoren kunnen negatief beïnvloed worden door gemotoriseerde vaart. Doordat het water door scheepsschroeven sterk in beweging wordt gebracht, woelt de waterbodem los en wordt het water troebel. De boeg en de bootvorm zijn ook sterk bepalend voor de impact op de ecologie. Golven kunnen leiden tot ontworteling van oeverplanten en afkalvende oevers. De scheepsschroeven kunnen vissen verwonden en waterplanten beschadigen. Ook het onderwatergeluid hindert fauna. De druk van gemotoriseerd varen in het boezemsysteem in Delfland is groot omdat de kanalen in grote delen van ons gebied relatief smal en ondiep zijn.

Bij de afleiding van de ecologische doelen is volgens de landelijke denklijn [24] beoordeeld dat het negatieve effect van gemotoriseerd varen niet in de doelen verdisconteerd kan worden. Met andere woorden: zo nodig moeten maatregelen worden getroffen die gemotoriseerde recreatievaart raken. Mogelijke maatregelen draaien enerzijds aan de preventieknop van de hoeveelheid vaarbewegingen, locaties en type vaartuigen anderzijds aan de mitigatieknop om de negatieve impact van gemotoriseerde vaart te verminderen.

Activiteiten

Het hoogheemraadschap werkt aan de volgende activiteiten:

- Het inbrengen van het waterkwaliteitsbelang bij het maken en actueel houden van een algemeen verkeersbesluit incl. vaarkaart. Het algemeen verkeersbesluit vervangt de huidige vaarverordening.
- Het onderzoeken van mogelijkheden voor lichtsignalering (groen/rood of smiley) bij het overschrijden van de vaarsnelheid, en het plaatsen ervan indien mogelijk.
- Het onderzoeken van mogelijkheden van geautomatiseerde beboeting van snelheidsovertredingen. N.B. Dit zien wij alleen voor ons onder de voorwaarde dat de registratie van vaartuigen regionaal of landelijk wordt geregeld (zie ook laatste punt).
- Het plaatsen van golfreducerende constructies langs kwetsbare oevers om de druk van gemotoriseerd varen lokaal te verminderen.

- Sturen op het ligplaatsenbeleid bij gemeenten en agenderen negatieve impact van gemotoriseerd varen op de waterkwaliteit bij gebiedsontwikkelingen waar ook steigers worden toegevoegd o.a. via weging van het waterbelang.
- Het agenderen van de noodzaak van een provinciale toekomstvisie waterrecreatie en programma bij de provincie. Het hoogheemraadschap heeft zelf al een visie Recreatief Medegebruik [25]. Om het gebruik van het water voor gemotoriseerd varen meer in balans te brengen met de ecologie, is er een provinciale toekomstvisie waterrecreatie (voor de langere termijn, bijv. 2050) nodig om te kijken welk gebruik voor gemotoriseerde vaart wenselijk en haalbaar is, in relatie met baten als welzijn, toerisme en volksgezondheid. Deze visie wordt het beste geconcretiseerd in een programma. Het hoogheemraadschap denkt daarbij graag mee op de volgende onderdelen:
  - Eisen aan vaartuigen bij uitfasering fossiele verbrandingsmotoren;
  - Ligplaatsenbeleid;
  - Het stimuleren van niet-gemotoriseerde vaart (kanoën, suppen);
  - Het ontwikkelen van een fijnmazig vaarnetwerk;
  - Registratie van vaartuigen op provinciaal of landelijk niveau;
  - Efficiënte handhaving.

Wie doet wat

De verantwoordelijkheden voor het recreatief varen zijn versnipperd. Waterrecreatie (o.a. varen, zwemmen) is een provinciaal belang. De provincie is vaarwegbeheerder voor grote delen van de Schie en de Vliet. Op andere wateren is geen vaarwegbeheerder aangewezen. De provincie draagt ook verantwoordelijkheid voor de waterkwaliteit (zie hoofdstuk 2).

Het hoogheemraadschap is in de meeste wateren verantwoordelijk voor nautisch beheer en is waterkwaliteitsbeheerder. Het hoogheemraadschap reguleert de aanleg van nieuwe steigers (via vergunning of melding, afhankelijk van locatie en afmetingen) en de vaarregels zoals vaarsnelheid, en handhaaft daarop.

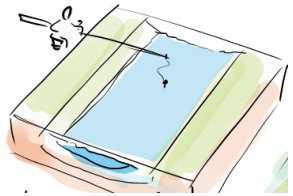
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het ligplaatsenbeleid en ruimtelijke ordening. De toename van het aantal vaartuigen hangt nauw samen met ontwikkeling van nieuwbouwwijken (met/zonder aanlegplaatsen). Gemeenten Delft en Den Haag zijn daarnaast in praktijk (officieus) nautisch beheerder binnen hun gemeentegrens.

ARU
17, 18
WL, MD, ag
② ⑥
[25] [62] [59]

4.2.15 Verkleinen negatieve impact hengelsport

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

In Delfland is hengelsport een veelvoorkomende vorm van recreatie. Naar schatting zijn er ongeveer 25.000 leden in Delfland aangesloten bij een van de vier hengelsportverenigingen. Hengelsport vormt een drukfactor op de ecologie, maar ook hengelsporters hebben belang bij een goede visstand. De negatieve impact betreft het gebruik van vislood, lokvoer, het achterlaten van zwerfvuil op visstekken, stroperij en het uitzetten van karpers. Deze impact wil het hoogheemraadschap verminderen. Tegelijkertijd is er een waardevolle samenwerking, waarbij hengelsporters helpen bij de monitoring en het afvangen van vispaaiplaatsen en waterbergingen en advies geven over maatregelen die de visstand bevorderen.

Activiteiten

Het hoogheemraadschap voorziet de volgende activiteiten:

- Steunen van de Europese en landelijke inzet om de sportvisserij loodvrij te maken, o.a. via de Unie van Waterschappen.
- Behouden van het verbod op het achterlaten van zwerfvuil en het vissen in natte ecologische zones via de visrechtverhuurovereenkomsten en overwegen van eventuele aanpassingen van de visrechtverhuurovereenkomsten ten behoeve van de waterkwaliteit, bijvoorbeeld over het gebruik van lokvoer. De visrechtverhuurovereenkomsten worden in 2033 herzien voor de looptijd vanaf 1 januari 2034.
- Faciliteren van het overleg over de uitzet van vis (karpers) met de hengelsportverenigingen.
- Agenderen en adviseren bij andere partijen die visrechten verhuren (o.a. gemeenten).
- Waarderen en voortzetten van de samenwerking waarmee positieve impact op de visstand kan worden bereikt, o.a. via monitoring, advies, visstandbeheer, handhaving en eventuele samenwerking bij calamiteiten.

Wie doet wat

De eigenaren van watergangen kunnen visrechten verhuren aan hengelsportverenigingen. In Delfland gebeurt dat voornamelijk door het hoogheemraadschap (Fig. 26) en de gemeenten. De visplanner van de Sportvisunie en Viswaterkaart van de Sportvisserijbelangen Delfland tonen de verhuurde visrechten, zie Fig. 27.

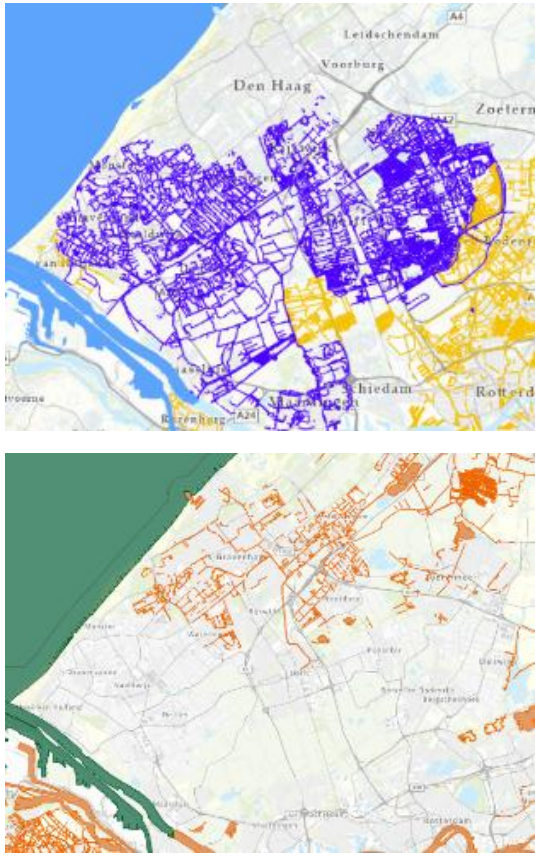

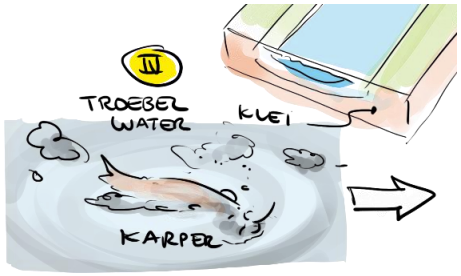
Fig. 27. Boven: viswaterkaart van Sportvisserijbelangen Delfland [26] en onder: visplanner van de Sportvisunie [27].

U
20
Overal
② ⑦ ⑧
[60] [26] [27]

4.2.16 Onderzoek afvangen bodemwoelende vis

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

In waterlichamen waar alle andere maatregelen genomen zijn (voorwaarde motie Jacobi/Koppejan), kan het afvangen van bodemwoelende vis een optie zijn om het doorzicht te verbeteren en de vestiging van ondergedoken waterplanten te bevorderen. In de Zuidpolder van Delfgauw is het doorzicht laag en is relatief veel ondiepwaterareaal. Er is langs bijna het gehele waterlichaam een natuurvriendelijke oever aanwezig, en er ligt een vispaaiplaats aan het waterlichaam. Uit de visstandsmonitoring weten we dat in de Zuidpolder van Delfgauw veel bodemwoelende vis aanwezig is en de populatie de afgelopen 10 jaar sterk is toegenomen (Fig. 12). Het wegvangen van bodemwoelende vis kan voor (een deel van) dit waterlichaam een interessante optie zijn, die ten goede komt aan ondergedoken waterplanten op het begroeibaar areaal en de snoeken uit de vispaaiplaats. Hierbij is het belangrijk een deel te isoleren, zodat het afgevangen gebied niet gelijk weer opnieuw gekoloniseerd wordt door bodemwoelers.

Activiteiten

Om een besluit te kunnen nemen over het afvangen van bodemwoelende vis in de Zuidpolder van Delfgauw, zijn de volgende activiteiten voorzien:

- Selecteren van een geschikt gebied om de bodemwoelende vis af te vangen. Eerste ideeën daarvoor zijn in het deel van het weidevogelgebied, wat niet bereikbaar is voor hengelsporters. Het westelijke deel van de Karitaatmolensloot kan dan in gebruik blijven als visstek.
- Inschatten of het proefgebied enkele jaren kan worden geïsoleerd voor vis door het plaatsen van visweringen of dat er wordt ingezet op beheervisserij (jaarlijks terugkeren) en hoeveel er moet worden verwijderd.
- Afstemmen voorgenomen maatregel met hengelsportverenigingen.
- Afwegen of een afvangpilot gecombineerd kan worden met het uitzetten van snoekjes uit de vispaaiplaats aan de Karitaatmolensloot.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap bereidt de maatregel voor en zorgt voor participatiemogelijkheden. Als er een gedegen uitvoeringsplan ligt, wordt de maatregel in opdracht van het hoogheemraadschap uitgevoerd door een nader te bepalen partij.

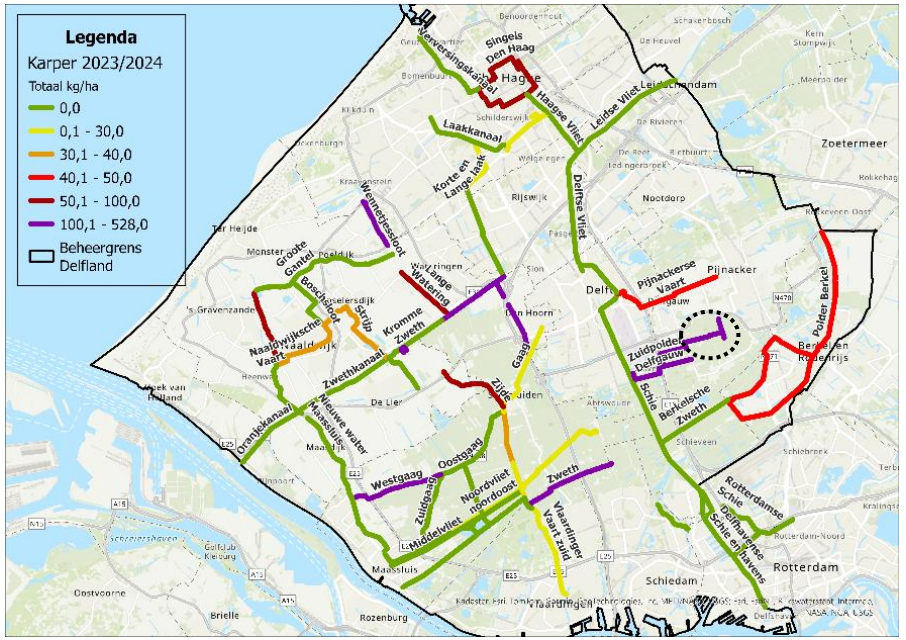

Fig. 28. Kaart van de biomassa aan karper voor verschillende wateren in Delfland en zoekgebied voor de maatregel indicatief aangeven met zwart gestippelde cirkel.

U
21
ZP
② ⑥
[50] [51]

4.2.17 Beschermen waternatuur tegen invasieve exoten

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Exoten zijn soorten die door menselijk handelen hier terecht komen. Veel van deze nieuwe soorten vormen geen direct probleem, maar een deel vormt een plaag en zijn daarmee invasief. Deze invasieve exoten passen niet in het lokale systeem en kunnen lokale soorten verdringen en schade toebrengen aan het water- en ecosysteem. Denk bijvoorbeeld aan de Amerikaanse rivierkreeft die de waternatuur kapotmaakt doordat ze het water troebel maken, waterplanten afknippen, en waterplanten, macrofauna en kleine vis opeten of de Grote waternavel die door overmatige bedekking kan zorgen voor doorstromingsproblemen en zuurstofloosheid van het water.

In de Europese Exotenverordening [28] zijn afspraken gemaakt hoe om te gaan met exoten. Het uitzetten van exoten is strafbaar. Deze Europese kaders zijn opgenomen in nationale wetgeving en het exotenbeleid van het hoogheemraadschap [29], waarbij de basis van de aanpak op de volgende volgorde is gestoeld: 1. preventie (van introductie van nieuwe soorten), 2. opsporing en verwijdering (als de populatie beperkt is) en 3. beheersing (als de populatie breed gevestigd is).

Door het hoogheemraadschap zijn de afgelopen jaren de volgende exoten aangepakt: Grote waternavel, Waterteunisbloem, Parelvederkruid, Watersla, Witte waterkers, Muskusrat, uitheemse Rivierkreeften, Japanse duizendknoop, Reuzenberenklauw en verschillende soorten ganzen. Vooral de Grote waternavel vraagt veel beheerinspanning met op moment van schrijven 684 behandelde locaties. Tegelijkertijd laten de resultaten bij muskusratten zien dat gerichte bestrijding kan bijdragen aan een afname van populaties.

Activiteiten

Het hoogheemraadschap werkt aan de volgende activiteiten:

- Verwijderen van geprioriteerde exoten, zijnde water- en oeverplanten, muskusratten en ganzen. Gezien de hoeveelheid invasieve exoten, wordt geprioriteerd. De meest schadelijke soorten of de meest kwetsbare gebieden hebben prioriteit.
- Beoordelen van nieuwe waarnemingen. Er kan dan besloten worden om in te grijpen volgens bovenstaande volgorde van preventie, opsporing & verwijdering en beheersing.
- Inzetten op het vergroten van de robuustheid van het ecosysteem door het vergroenen en verflauwen van oevers (zie §4.2.8).
- (Participeren in) onderzoek naar nieuwe bestrijdingsmethoden. Dit is essentieel om de meest effectieve methoden toe te kunnen passen. In pilots wordt -onder strenge voorwaarden en na uitvoerig (inter)nationaal onderzoek- bekeken hoe introductie van exoten kan helpen om andere exoten te bestrijden (bijv. introductie van de snuitkever voor beheersing van de Grote waternavel).
- Intensiveren van de samenwerking met gebiedspartners en terreinbeheerders. Samenwerking moet zorgen voor een intensievere en daarmee succesvollere bestrijding.
- Het herzien van het Exotenbeleid van het hoogheemraadschap [29]. Daarbij wordt het Exotenbeleid uitgebreid met thema's zoals dierwelzijn.

Voor de aanpak van uitheemse, invasieve kreeften tijdens de SGBP4 planperiode wordt een separaat bestuurlijk besluit genomen, en deze aanpak (incl. benodigde financiën) is daarom (nog) geen onderdeel van dit KRW-programma. Wel zet het hoogheemraadschap in op:

- Aanspreken van het ministerie van LVVN op zijn verantwoordelijkheid voor het uitroeien, bestrijden en beheersen van uitheemse, invasieve rivierkreeften.
- Het agenderen van de verantwoordelijkheid voor de bestrijding van uitheemse rivierkreeften van het ministerie van LVVN bij medeoverheden en terrein beherende organisaties, om de druk op het ministerie op te voeren en actie af te dwingen.

Wie doet wat

De aanpak van exoten is in beginsel een taak van de provincie, met twee uitzonderingen: 1. De bestrijding van muskus- en beverratten is overgedragen aan de waterschappen. 2. Voor de uitheemse, invasieve rivierkreeften is de verantwoordelijkheid bij LVVN gebleven.

De provincie, het hoogheemraadschap, gemeenten en terrein beherende organisaties maken een eigen afweging bij de aanpak van exoten die invloed hebben op de eigen taken.

AU
22
Overal
②⑥
[29] [28] [53] [54]

4.2.18 Stimuleren waterbewust gedrag particulieren

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Particulieren hebben via verschillende activiteiten impact op de waterkwaliteit. Wat er in de riolering wordt weggespoeld kan in het oppervlaktewater terecht komen, via overstorten of foutaansluitingen. Doe-het-zelvers kunnen per ongeluk foutaansluitingen creëren, maar ook verhelpen. Activiteiten die leiden tot vervuiling op straat, kunnen ook afstromen naar het oppervlaktewater. Denk aan het wassen van auto's bij een hemelwaterstraatkolk. De inrichting van de eigen percelen bepaalt de mate van afstroming naar de riolering, en bij ligging aan een watergang heeft de inrichting van de oever invloed op de ecologische waterkwaliteit. Gebruik van de wateren voor recreatie heeft ook impact op de waterkwaliteit, bijvoorbeeld door gemotoriseerd varen, het voeren van watervogels en hengelsport.

Om tot een gerichte strategie te komen die gedragsverandering teweegbrengt, is het belangrijk om gebruik te maken van sociaalwetenschappelijke expertise en onderzoek. Deze expertise is te vinden binnen waterschappen, (rijks)overheden en externe partijen.

Door de hoge bevolkingsdichtheid in Delfland is de impact op het watersysteem van bewoners ook groot. Iedereen kan haar steentje bijdragen aan een goede waterkwaliteit, mits goed geïnformeerd en bewust van zijn/haar eigen handelingsperspectief.

Activiteiten

Het hoogheemraadschap maakt een prioritering in de communicatie naar particulieren en benut mogelijkheden om met andere organisaties samen op te trekken, bijvoorbeeld via de Unie van Waterschappen of samen met gemeenten. Samenwerking met de gemeenten kan onder andere via de samenwerkingsverbanden die er zijn met o.a. het NAD en Alliantie Waterkracht. Er zijn veel mogelijke onderwerpen waarover kan worden gecommuniceerd richting bewoners om bewustwording en gedragsverandering voor hun invloed op de waterkwaliteit te vergroten. Dit kan bijvoorbeeld gericht zijn op het verminderen van negatieve impact, maar ook op het 'dichterbij' brengen van het ecosysteem - denk aan het succesvolle voorbeeld van de visdeurbel in Utrecht of de slootjesdagen. Daarmee kan de zorg voor het ecosysteem gestimuleerd worden.

Ter inspiratie zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Het verminderen van schadelijke middelen in het rioolstelsel (3P's door de wc) en het informeren over gescheiden rioolstelsels, beide i.s.m. gemeenten. Bijv. geen auto wassen op straat, plaatsen markering met 'Hier begint de zee', informatie voor doe-het-zelven over rioleringsstelsels in bouwmarkten.
- Oevers van particulieren niet beschoeien maar begroeien.
- Onderhoud volgens de Ecokleurenkoers.
- Stimulering niet gemotoriseerde recreatievaart (kanoën, suppen) of fluisterboten, voorlichting over negatief effect te hard varen op ecosysteem en gebruik duurzame antifouling op boten.
- Terugdringen zwerfvuil o.a. via samen zwerfvuil vissen (Clean SUP) voor bewustwording en gedragsverandering (micro)plastics.
- Afdoen vlooienbanden voor het zwemmen bij honden, opruimen hondenpoep, geen etensresten verspreiden (eenden en ganzen voeren).
- Geen exoten uitzetten in het watersysteem (zie §4.2.17).
- Gebruikers van IBA's (zie §4.2.3) informeren over goed gebruik van de IBA.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap kan zijn eigen percelen benutten om een voorbeeldfunctie te vervullen. Gebiedspartners kunnen elk hun eigen communicatiestrategie ontwikkelen, maar zijn in de praktijk vaak bezig met vergelijkbare vraagstukken. Over thema's als het wassen van auto's of het terugdringen van zwerfvuil wordt gecommuniceerd door zowel gemeente als waterschap.
Samenwerking zal waarschijnlijk leiden tot een grotere effectiviteit. Door samen op te trekken kunnen doelgroep en boodschap beter worden afgestemd. Ook is het betrekken van andere waterschappen hierin een goed idee. Via het landelijke netwerk Bron (een netwerk van waterschappen en sociale wetenschappers dat de sociale kennisbasis opbouwt voor toekomstig waterbeheer) worden thema's besproken om afzonderlijk en dubbel werk te voorkomen.

A
9
Overal
① ② ④ ⑥ ⑧
[48]

4.2.19 Integrale toekomstvisie Delfland

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

We werken aan verbetering van de waterkwaliteit, terwijl de wereld om ons heen verandert. Klimaatverandering voltrekt zich sneller dan ooit in de bijna 750-jarige geschiedenis van dit hoogheemraadschap. Voor de ecologie betekent dit onder andere verhoging van de watertemperatuur (Fig. 7) en daarmee gepaard gaande verschuivingen in de voedselketen, toenemende concentraties van vervuiling door toenemende verdamping bij droogte, grotere toxiciteit van verontreinigingen bij hogere watertemperaturen, toenemende verzilting, etc. Het achteruitgangsverbod van de KRW legt op dat de waterkwaliteit niet achteruit mag gaan als gevolg van klimaatverandering (§2.1). Daarnaast legt toenemende verstedelijking en economische ontwikkelingen druk op het water- en ecosysteem op, in een beheergebied waar de ruimte al hevig beperkt is.

De vraag is hoe het watersysteem van de toekomst (2050, 2070), waarin de waterkwaliteit op orde is, er concreet uit kan zien. De Watervisie uit 2021 [30] schetst knelpunten en meerdere toekomstperspectieven voor verschillende opgaven en is bedoeld als gespreksinstrument met gemeenten bij gebiedsontwikkelingen. De provinciale uitwerking voor Water- en Bodem Sturend [31] bevat op regionale schaal een meer concrete uitwerking, maar mist een verfijning voor het Delflandse watersysteem. De zoetwaterstrategie van het hoogheemraadschap focust op de periode tot 2050. De activiteiten onder deze maatregel bouwen voort op voorgaande door de oplossingen te concretiseren in inrichtingsvarianten (waar, hoeveel) voor het Delflandse watersysteem zelf. Daarbij komen ook controversiële ideeën op tafel, om knelpunten en oplossingen te doordenken. Voorbeelden hiervan zijn grootschalig verbreden, verdiepen, minder gebiedsvreemd water inlaten, het creëren van ondiepwaterareaal, compartimentering van de boezem waardoor peilen en keringen kunnen worden verlaagd om ruimte te maken voor water en ecologie, aanleg van nieuwe watergangen en pilots als het aanleggen van een levend veenmoeras.

Van meerdere inrichtingsvarianten zetten we -bijvoorbeeld via de adaptatiepadenmethode- de stap maatregelen die we nu al willen nemen en maatregelen die we ons kunnen besparen, omdat ze op de langere termijn niet voldoen. De inrichtingsvarianten geven handelingsperspectief voor toenemende verzilting, temperatuurstijging en een meer natuurinclusieve inrichting van ons watersysteem.

Omdat waterkwaliteit zo sterk verweven is met andere opgaven, is een integrale beschouwing nodig. Bijvoorbeeld: de oplopende watertemperaturen zouden gemitigeerd kunnen worden met diepere watergangen, maar die hebben weer impact op de grondwaterstanden, en daarmee ook veenafbraak en bodemdaling. De uitdagingen voor waterkwaliteit, waterkwantiteit, waterveiligheid en waterketen moeten dus integraal beschouwd worden, in het licht van toenemende verstedelijking, economische ontwikkeling en effecten van klimaatverandering.

Activiteiten

De volgende activiteiten zijn voorzien:

- Verder opzetten werkplan om de input vanuit waterkwaliteitsperspectief om te komen tot een integrale visie.
- Genereren mogelijke oplossingsrichtingen vanuit de waterkwaliteit voor de termijn 2050-2070.
- Destilleren mogelijke maatregelen voor de korte termijn om negatieve effecten klimaatverandering op het ecosysteem te mitigeren.
- Aansluiten bij, samenwerken en uitwisselen met overkoepelende onderzoeken of programma's zoals Strategisch kader van de waterschappen (Unie van Waterschappen), het Nationaal Deltaprogramma en NL2120.

U
24
Overal
① - ⑧
[30] [31]

Wie doet wat

Deze maatregel voert het hoogheemraadschap uit.

4.2.20 Werkprocessen op orde

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Een deel van de werkprocessen binnen het hoogheemraadschap zijn beschreven als losse maatregel, maar er zijn nog een aantal kleinere en overkoepelende werkprocessen die samengenomen zijn in deze generieke maatregel.

Activiteiten

Er zijn verschillende werkprocessen binnen het hoogheemraadschap waar ecologische en chemische waterkwaliteit beter in kan worden meegekoppeld, namelijk:

Regelgeving en vergunningverlening, waarvoor o.a.:

- Het landelijke Ecologisch Toetsingskader (in ontwikkeling bij de STOWA, voorziene vaststelling eind 2027) moet worden geïmplementeerd, waarbij de waterschapsverordening mogelijk aangepast moet worden.
- Bestaande ecologisch waardevolle oevers beter beschermd kunnen worden via de Legger (NEZ2).
- Regelgeving voor het verbieden van beschoeiingen bij specifiek aangewezen locaties, mogelijk wordt dit geregeld onder implementatie van het Ecologisch Toetsingskader.
- Verbieden van de toepassing van uitlogende materialen. Mogelijk in de waterschapsverordening verduidelijken onder toepassing van uitlogende materialen dat gewolmaniseerd hout (uitloging arseen) niet mag worden toegepast (gecreosoteerd hout waaruit fluorantheen kan uitlogen is landelijk al verboden).
- Duidelijke kaders opstellen waarbinnen bladvissen door derden is toegestaan.
- Zie ook maatregelen in §4.2.1, §4.2.2 en §4.2.3.

Meekoppelen van ecologie bij planvorming, projectontwerp en beheer:

- Het expliciet meewegen van ecologie (het gewenste ecologische profiel, dus met vegetatie en zoveel mogelijk ongeschikt voor exoten) in de wateroverlastknelpuntanalyses. Bijvoorbeeld extra verbreden om ruimte voor vegetatie te creëren, het diepteprofiel te vergroten zodat er meer ruimte ontstaat voor vegetatie, het aanleggen van flauwe oevers die ook extra berging creëren.
- Het ontwikkelen van een afweegkader voor verschillende opgaves bij projecten en werkzaamheden van het hoogheemraadschap en anderen (o.a. via weging van het waterbelang) om waterkwaliteit expliciet mee te wegen en mogelijk elders te compenseren als het niet binnen het project past.

Waterkwaliteit beter meenemen bij de buitendienst (ogen en oren in het veld):

- Interne afstemming over het sparen van ecologisch waardevolle stukken watergang/oevers (zie ook §4.2.4).
- Onderzoeken of monitoren op kleine, waardevolle waterkwaliteitsindicatoren, zoals doorzicht, blad in de watergang en bedekking waterplanten na baggeren, mogelijk is.

Overig:

- Het actualiseren van de Samenwerkingsovereenkomst met het Hoogheemraadschap van Rijnland betreffende Duinwater Meijendel.

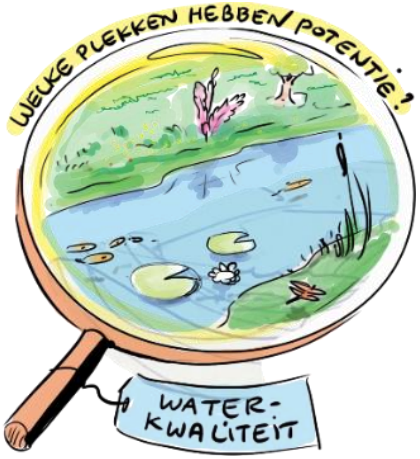
Wie doet wat

Het hoogheemraadschap voert deze maatregel uit.

U
27, 8
Overal
② ④ ⑥ ⑧
[43] [63] [49]

4.2.21 Kennis op orde

Probleem en voorgestelde maatregel(en)

Zonder solide kennisbasis en lokaal inzicht in knelpunten voor de waterkwaliteit, kunnen effectieve maatregelen niet goed genomen worden en kan het hoogheemraadschap niet goed zijn rol spelen als waterkwaliteitsbeheerder. Het hoogheemraadschap continueert en verstevigt daarom zijn inspanningen om te beschikken over kennis en innovatiekracht die nodig zijn voor effectief waterkwaliteitsbeheer, op basis van verschillende pijlers:

- Gebiedskennis en systeemanalyses
- Onderzoek, kennisontwikkeling en innovatie
- Prognose en monitoring effect maatregelen
- Ophalen/brengen van kennis van/naar verschillende gremia

Data-inwinning, gegevensbeheer en KRW-toetsingen zijn randvoorwaardelijke activiteiten en daarom niet specifiek uitgelicht of toegelicht als maatregel. Zie voor meer informatie over data gerelateerde zaken het KRW-monitoringsplan op de website van het Informatiehuis Water en hoofdstuk 6. Voor enkele stoffen is wel aanvullende monitoring nodig, zie §3.4 en de volgende paragraaf.

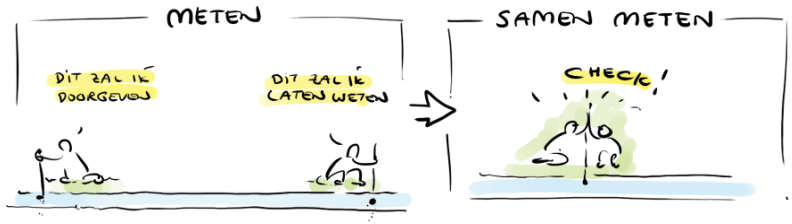
Activiteiten

Het hoogheemraadschap werkt aan de volgende activiteiten:

- Voor de waterkwaliteit wordt een kennis- en innovatieprogramma opgesteld, waarin volgens een vaste methodiek wordt gewerkt. Per jaar worden verschillende onderzoeksvragen uit de op te stellen kennisagenda geprioriteerd. Per hoofdvraag wordt een beknopt werkplan opgesteld met activiteiten, een planning en een inschatting van de benodigde capaciteit. Het resultaat is een product (bijv. memo, presentatie). De kennisvragen die worden opgepakt kunnen ecologische vraagstukken, nieuwe werkwijzen, innovatieve maatregelen of toepassing van nieuwe technieken zoals AI, satellietmonitoring, veldsensoren en eDNA zijn. De resultaten van onderzoeken worden periodiek geëvalueerd en vertaald naar beheer, beleid en uitvoering. Op deze manier ontstaat een lerende aanpak waarbij nieuwe inzichten direct kunnen worden benut voor het actualiseren van maatregelen en prioriteiten.
- Bijdragen aan het STOWA-onderzoeksprogramma 'Omgaan met zout' [32] over verzilting in Nederlandse omstandigheden om adequaat te kunnen omgaan met zout in het waterbeheer, landbouw en natuur. Het onderzoeksprogramma loopt van 2026 t/m 2029. De verschillende onderwerpen van het kennisprogramma (effect zout voor terrestrische natuur, aquatische natuur, landbouw en waterbeheer) zijn relevant voor Delfland, met name het vergroten van kennis op het gebied van de onderwaternatuur. Het onderzoeksprogramma sluit goed aan op onderzoek naar de relatie tussen zout en schade aan onderwaternatuur [33]. In dat onderzoek zijn een aantal vervolgvragen en kennisleemten geadresseerd die zijn ingebracht.
- Deelname aan de Proeftuin Blijdorp (specifiek voor waterkwaliteit) van VPdelta [34]. In deze proeftuin werkt het Hoogheemraadschap van Delfland samen met hoogheemraadschappen Schieland en Krimpenerwaard en Rijnland, kennisinstellingen en andere partners. Hierbij staat het ontwikkelen, testen en valideren van innovatieve maatregelen voor water- en ecologische vraagstukken in een praktijkomgeving centraal, inclusief o.a. monitoringtechnieken en slimme data-analyses.
- Begeleiden van en bijdragen aan een brononderzoek voor stedelijk gebied en bedrijfsterreinen door de TU Delft. Dit onderzoek richt zich op het vergroten van inzicht in de bronnen, de bijdrage van verschillende emissieroutes en de resulterende waterkwaliteitsproblemen. Het doel is te komen tot een praktisch toepasbare methodiek voor bronherleiding, zodat maatregelen beter kunnen worden onderbouwd, gerichter kunnen worden ingezet en de samenwerking met gemeenten, bedrijven, omgevingsdiensten en andere partners kan worden versterkt.
- Ontwikkelen, actualiseren en verfijnen gebiedskennis via periodieke systeemanalyses. Hierbij hoort ook het periodiek actualiseren van het numerieke waterkwaliteitsmodel. Hierdoor ontstaat ter ondersteuning van het (ecologisch) beheer van het watersysteem

per KRW-waterlichaam inclusief afwateringsgebieden een overzicht van:
  - De inrichting van het watersysteem, het landgebruik en gebruiksfuncties;
  - De water- en stoffenbalans (nutriënten);
  - Actuele waterkwaliteitstoestand, en de recente ontwikkeling ervan;
  - Knelpunten voor het bereiken van een goede ecologische toestand;
  - Relevante beheeringrepen, koppeling met het onderhoudsbeheersysteem 1OBS dat in ontwikkeling is;
  - Afgeronde en lopende maatregelen.

  Hierdoor wordt bestaande gebiedskennis samengebracht en inzichtelijk gemaakt. De systeemanalyses vormen een belangrijke basis voor maatregelen en de afweging tussen verschillende opgaven, zoals waterkwaliteit, waterkwantiteit, natuur, recreatie en ruimtelijke ontwikkelingen.
- Delen van resultaten via de website, social media, jaarlijkse rapportages en/of netwerkbijeenkomsten en/of congressen, bijvoorbeeld het Netwerk Schoon & Gezond Water.
- Het benutten van bestaande kennisnetwerken om kennis- of onderzoeksvragen te agenderen of samenwerking te zoeken voor het uitwerken ervan (bijv. STOWA, Rijn-West werkgroepen, Kennisnetwerk medicijnresten, COP plastics).
- Het ontsluiten van monitoringsdata voor gebruik door derden (gebiedspartners, onderzoekers, etc.) en de eigen organisatie.

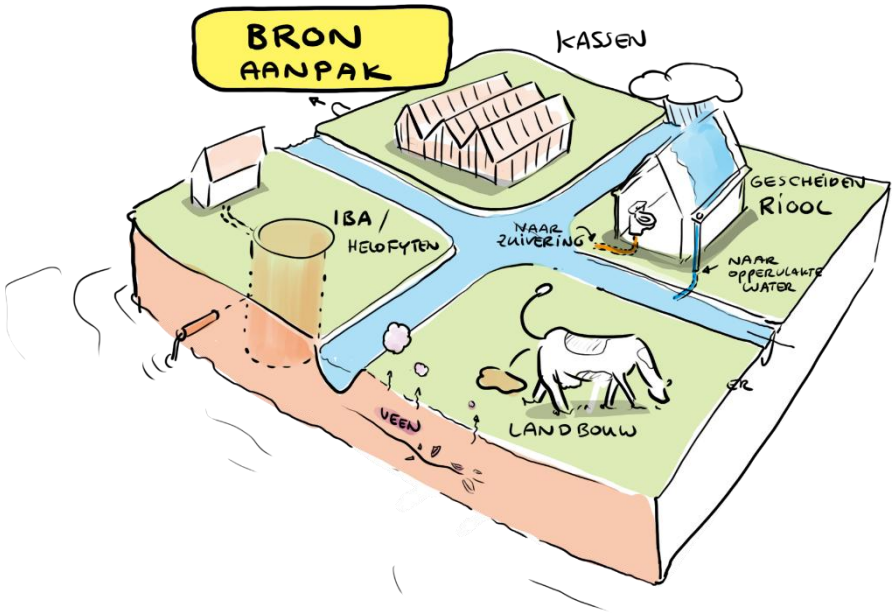
- Het gezamenlijk met Natuurmonumenten vaststellen van de knelpunten voor de ecologische ontwikkeling van de Vlietlanden. Het natuurgebied Vlietlanden is onderdeel van het hoofdwatersysteem in Delfland en onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). De ecologische ontwikkeling van de Vlietlanden is niet zoals haar beheerder, Natuurmonumenten, het graag zou zien. Voor dit gebied zijn weinig mogelijkheden het gebied hydrologisch te isoleren, omdat het rechtstreeks verbonden is aan het boezemsysteem. Natuurmonumenten heeft zorgen over de negatieve impact van het aangevoerde water op het ecosysteem van de Vlietlanden. Voordat vergaande maatregelen kunnen worden overwogen, laten het hoogheemraadschap en Natuurmonumenten de belemmeringen voor een ecologisch goed functionerend watersysteem onderzoeken. Dit gedeelde inzicht is een eerste stap om verbetermaatregelen te kunnen gaan nemen, waarbij het hoogheemraadschap altijd ook andere belangen moet meewegen. De activiteiten om te komen tot gedragen uitkomsten van het onderzoek naar ecologische belemmeringen zijn:
  - Gezamenlijk opstellen van een opdracht met onderzoeksvragen voor een extern bureau door Natuurmonumenten en het hoogheemraadschap
  - Beschikbaar stellen van hydrologische en waterkwaliteitsmonitoringsgegevens door het hoogheemraadschap, aangevuld met ecologische monitoring en veldobservaties van Natuurmonumenten
  - Gezamenlijke bespreking tussentijdse resultaten en verslaglegging
  - Reviewronde eindresultaat door hoogheemraadschap en Natuurmonumenten
  - Gezamenlijke communicatieboodschap over de uitkomsten van dit onderzoek

Bij het afleiden van de ecologische doelen en het opstellen van het maatregelpakket zijn verschillende kennis- en onderzoeksvragen benoemd. Die worden hier opgesomd:

- In welke mate belemmeren fysisch-chemische parameters (hoge pH, sulfaat, temperatuur) de ecologie? Deze vraag zal het hoogheemraadschap ook inbrengen bij ontwikkeling van de landelijke KRW-verkenner en/of STOWA-maatlatten voor eenduidige kwantificering van het effect op KRW-doelen.
- In welke mate wordt de ontwikkeling van waterplanten en andere biologische kwaliteitselementen belemmerd door toxiciteit van stoffen en mengsels van stoffen (ook stoffen waarvoor nog geen wettelijke normen beschikbaar zijn)?
- Wat is het effect van duikers op het ecosysteem? In de watersysteemanalyses voor waterkwantiteit worden krappe duikers al aangepast t.b.v. het tegengaan van wateroverlast. De vraag is of

dit ook voldoende is vanuit de ecologie bezien. In hoeverre zijn deze een migratiebeperking?

- Wat is het effect van lozingen van bemalingswater (grondwater afkomstig van een grondwateronttrekking bij bv. bouwput, om droog te kunnen werken) op de waterkwaliteit? Als het effect significant negatief is, moet aanvullende regelgeving worden opgesteld.
- In hoeverre zijn de huidige arseenconcentraties veroorzaakt door natuurlijke achtergrondbelasting en hoe we kunnen voldoen aan de norm?
- Wat zijn bronnen en emissieroutes van de brede waaier aan verontreinigingen (ook niet KRW-stoffen als medicijnresten, microplastics, opkomende stoffen en zeer zorgwekkende stoffen)? Waar en in welke mate komen deze in Delfland voor?
- Hoeveel medicijnresten uit veeteelt en bestrijdingsmiddelen toegepast in de weidegebieden zijn er aanwezig in boerensloten?
- Hoeveel bestrijdingsmiddelen komen vanuit gemeentelijke riolering in het oppervlaktewater terecht via overstortingen en/of foutaansluitingen?
- Atmosferische depositie kan een emissieroute zijn waardoor verontreinigingen (zoals bestrijdingsmiddelen) in het oppervlaktewater en/of andere gebieden terechtkomen. Het hoogheemraadschap volgt de kennisontwikkeling op dit gebied om de bijdrage van deze emissieroute te kennen en indien nodig te agenderen.

Wie doet wat

Het hoogheemraadschap werkt aan deze kennis- en innovatieontwikkeling en zoekt daarbij actief samenwerking met gebiedspartners, marktpartijen en kennisinstellingen. Waar dit meerwaarde biedt, wordt aangesloten bij bestaande of nieuwe initiatieven van andere organisaties.

U
8, 23, 25, 26
Overal
① - ⑧
[32] [34] [48]

5 Stakeholderparticipatie

5.1 Aanpak

Om gebiedspartners te informeren over en te betrekken bij het KRW-programma is tussen mei en september 2026 een gebiedsproces uitgevoerd. De gebiedspartners zijn geïnformeerd over het proces en de inhoud van het ontwerpprogramma en zijn in de gelegenheid gesteld hierop te reageren.

Voor een effectief gebiedsproces is zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande contacten en samenwerkingsverbanden. Via het Netwerk Schoon en Gezond Water (NSGW) zijn de verschillende processtappen van het KRW-programma gedeeld. Voor de deelnemers aan dit netwerk en andere relevante gebiedspartners is op 28 juli 2026 een webinar georganiseerd. Tijdens dit webinar is het KRW-programma toegelicht en was ruimte voor vragen en reacties. Hierbij waren onder andere vertegenwoordigd de gemeenten, terrein beherende organisaties (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Zuid-Hollands Landschap), drinkwaterbedrijf Dunea en vertegenwoordigers van belangenorganisaties, waaronder de Sportvisunie, Glastuinbouw Nederland en diverse natuur- en milieuorganisaties.

De gemeenten binnen het beheergebied zijn daarnaast in individuele gesprekken geconsulteerd over het KRW-programma. Daarbij is specifiek gekeken naar de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van maatregelen en naar de wijze waarop het hoogheemraadschap en gemeenten bij de uitvoering en monitoring samen kunnen optrekken. Hiermee bouwt het gebiedsproces voort op de gezamenlijke aanpak uit de Staat van ons Water (zie §2.2). De daarin ontwikkelde gezamenlijke toekomstperspectieven en oplossingsrichtingen zijn zowel inhoudelijk als visueel benut bij de totstandkoming van dit KRW-programma.

De inhoudelijke toets door gemeenten heeft concrete aandachtspunten en verbetersuggesties opgeleverd waarmee het programma is aangescherpt. De samenwerking met gemeenten is in het bijzonder van belang omdat zij een belangrijke rol hebben in emissiereductie (o.a. riolering), de ruimtelijke ordening en in de inrichting en het onderhoud van de kleinere wateren (zie ook §2.2). Juist in deze haarvaten van het watersysteem liggen belangrijke kansen voor verbetering van de waterkwaliteit en ecologie. De provincie Zuid-Holland is bij dit KRW-programma betrokken binnen de reguliere tweejaarlijkse bestuurlijke overleggen. Ambtelijk vindt afstemming plaats over de stimuleringsregeling van de provincie aan gemeenten voor het tegengaan van foutaansluitingen, waarvoor pilots worden uitgevoerd.

5.2 Belangrijkste bevindingen

Breed draagvlak voor de inhoud

Er is breed ambtelijk draagvlak over de inhoud en koers van het KRW-programma 2028-2033. Vrijwel alle gemeenten geven aan dat het maatregelpakket geen grote verrassingen bevat en aansluit op bestaande afspraken en lopende ontwikkelingen. Ook de relatie en afstemming met het hoogheemraadschap worden over het algemeen als positief ervaren.

Behoefte aan duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden

Gemeenten worden op verschillende manieren betrokken bij beleid, uitvoering en beheer van het hoogheemraadschap. Uit het gebiedsproces blijkt tegelijkertijd behoefte aan meer duidelijkheid over de onderlinge rol- en taakverdeling. Gemeenten geven aan dat niet altijd duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is, waar beheer- en onderhoudsverantwoordelijkheden ophouden en voor welke maatregelen op het gebied van waterkwaliteit specifiek een beroep op gemeenten wordt gedaan.

Om hierin meer duidelijkheid te bieden, is in hoofdstuk 4 per maatregel onder ‘Wie doet wat’ beschreven hoe de verantwoordelijkheden zijn verdeeld en welke partijen nodig zijn voor een succesvolle uitvoering. Bij de verdere uitwerking en uitvoering van het programma wordt met de gebiedspartners gecommuniceerd en afgestemd wat de maatregelen concreet van de verschillende partijen vragen.

Positieve houding tegenover financiële stimulering, mits eenvoudig ingericht

De mogelijkheid om gebiedspartners financieel te stimuleren bij de uitvoering van maatregelen wordt door gemeenten over het algemeen positief ontvangen. Dit geldt in het bijzonder voor de maatwerkaanpak van riooloverstorten en het opsporen en verhelpen van foutaansluitingen (§4.2.2). De stimulering voor natuurvriendelijke oevers verschilt per gemeente: sommige gemeenten zien mogelijkheden om met financiële ondersteuning meer oevers te realiseren, terwijl andere gemeenten weinig fysieke ruimte beschikbaar hebben of aangeven geen financiële prikkel nodig te hebben.

Gemeenten benadrukken dat een eventuele financiële regeling eenvoudig en toegankelijk moet zijn, met zo min mogelijk administratieve lasten. Ook vragen zij aandacht voor voldoende tijd tussen aanvraag, besluitvorming en daadwerkelijke uitvoering van maatregelen. Vanuit de gemeenten zijn verschillende suggesties gedaan voor de inrichting van financiële stimulering. Deze zullen in het opzetten van de stimuleringsregeling worden meegenomen.

Bewustwording en gedragsverandering

Meerdere gemeenten vragen aandacht voor bewustwording en gedragsverandering van inwoners in relatie tot waterkwaliteit. Lokale knelpunten zijn vaak zeer specifiek en uiteenlopend en hebben vaak vooral effect op de lokale waterkwaliteit. In dit KRW-programma is hiervoor aandacht opgenomen in de maatregel ‘Stimuleren waterbewust gedrag particulieren’ (zie §4.2.20).

Beheer en onderhoud

Hoewel bij maatregelen veel aandacht uitgaat naar de fysieke aanleg, benadrukken meerdere gemeenten dat een belangrijk deel van de inspanning en kosten in de beheer- en onderhoudsfase ligt. Gemeenten vragen daarom om duidelijke afspraken over beheer- en onderhoudsverantwoordelijkheden en de bijbehorende lasten na realisatie van bijvoorbeeld nieuwe natuurvriendelijke oevers.

Daarnaast zien gemeenten ook juist kansen in het optimaliseren van het beheer van bestaande natuurvriendelijke oevers en andere ecologische zones, bijvoorbeeld door verrieting gericht aan te pakken of groot onderhoud uit te voeren. Daarmee kan op sommige locaties mogelijk meer ecologische winst worden behaald dan met de aanleg van nieuwe natuurvriendelijke oevers. In dit KRW-programma is daarom zowel aandacht voor de aanleg (§4.2.9) als goed beheer (§4.2.10) opgenomen.

Verschillen in gemeentelijke beleidsvorming en behoefte aan kennisuitwisseling

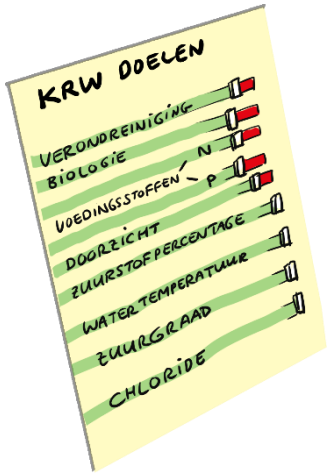
Uit het gebiedsproces blijkt dat gemeenten zich in verschillende fasen van hun eigen beleidsontwikkeling bevinden. Sommige gemeenten starten met de ontwikkeling of actualisatie van bijvoorbeeld een water- en rioleringsprogramma of omgevingsprogramma, terwijl andere gemeenten dergelijke programma's al hebben vastgesteld. Deze verschillen kunnen van invloed zijn op het moment waarop gemeenten maatregelen kunnen voorbereiden en uitvoeren. Mogelijk heeft dit consequenties voor de inzet van eventuele financiële stimulering. Het hoogheemraadschap zal in de uitvoering flexibel om moeten gaan met deze verschillende snelheden.

Vanuit een gedeeld beeld van opgave en oplossingsrichtingen werken hoogheemraadschap en gemeenten samen aan de uitvoering. Gemeenten hebben daarbij de wens uitgesproken om de uitvoeringprogramma’s onderling te kunnen vergelijken en van elkaar te kunnen leren. Dit geldt zowel voor samenwerking tussen buurgemeenten als voor kennisuitwisseling tussen gemeenten met vergelijkbare thema's en opgaven. Dit sluit nauw aan bij het doel van het Netwerk Schoon en Gezond Water.

6 Monitoring van de voortgang

Het hoogheemraadschap is verplicht de resultaten van de officiële toetsing van de KRW-waterlichamen op de chemische normen en ecologische doelen (resultaat), evenals de voortgang van het maatregelpakket (inspanning), aan te leveren aan het landelijke Waterkwaliteitsportaal. Deze informatie vormt de basis voor landelijke rapportages en de rapportage aan de Europese Unie.

6.1 Resultaat (o.a. KRW-toetsing)

Veldmonitoring geeft inzicht in de ontwikkeling van de waterkwaliteit en ecologie in het beheergebied Delfland. Het draagt bij aan het begrip van het functioneren van het ecosysteem, gebiedskennis en het effect van maatregelen. De monitoringsresultaten maken zichtbaar of de kwaliteit van het watersysteem verbetert en in hoeverre de gezamenlijke inspanningen van het hoogheemraadschap en gebiedspartners bijdragen aan het bereiken van de KRW-doelen (Tabel 3). Het hoogheemraadschap monitort volgens het KRW-monitoringsplan [35] en rapporteert hier jaarlijks over in het landelijke Waterkwaliteitsportaal én de eigen Waterkwaliteitsrapportage (bijv. [6]).

De beoordeling van de voortgang in het bereiken van de KRW-doelen vindt plaats aan de hand van de formele KRW-toetsing van de KRW-waterlichamen. Daarnaast worden jaarlijks in de Waterkwaliteitsrapportage de verschillende gebieden en doelen van het overige water beoordeeld.

Naast de formele beoordeling wordt de ontwikkeling van de waterkwaliteit momenteel gevolgd met twee prestatie-indicatoren:

- De ontwikkeling van de nutriëntenbelasting via zomerhalfjaargemiddelde stikstofgehalten;
- De toxiciteit in het watersysteem als gevolg van bestrijdingsmiddelen. Hiervoor wordt het aantal metingen met geen of geringe toxiciteit en het aantal glastuinbouwgebieden met jaarrond geen of geringe toxiciteit gerapporteerd.

De eerste prestatie-indicator zou in het licht van de nieuwe doelen voor stikstof aangepast kunnen worden, bijvoorbeeld naar fosfor.

Om de prestatie-indicatoren beter de volle breedte van waterkwaliteit te laten weerspiegelen, zou een nieuwe prestatie-indicator voor de ecologische ontwikkeling welkom zijn. Daarom wordt onderzocht of bijvoorbeeld gebruik kan worden gemaakt van het bedekkingspercentage waterplanten zoals vastgesteld met satellietbeelden. Een toename van de waterplantenbedekking kan afhankelijk van het type watersysteem een indicatie zijn van verbeterde ecologische omstandigheden en een afnemende verstoring van het watersysteem. Een toename van de waterplantenbedekking kan een indicatie zijn dat maatregelen zoals de uitvoering van de Ecokleurenkoers, ecologisch baggeren, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en andere vergroeningsmaatregelen bijdragen aan een robuuster watersysteem. Ook verbeteringen in de chemische waterkwaliteit kunnen hierin tot uitdrukking komen. Deze indicator geeft geen informatie over de kwaliteit van de vegetatie (diversiteit aan soorten), en onderscheidt zich daarmee duidelijk van de formele KRW-toetsing die dit aspect wel meeweegt (zie ook §3.5). Wanneer deze indicator voldoende betrouwbaar en reproduceerbaar blijkt, kan deze worden toegevoegd als prestatie-indicator.

Naast de berekening van de KRW-scores en de prestatie-indicatoren, analyseert het hoogheemraadschap de monitoringsdata voor toegepaste systeem- en gebiedskennis in de watersysteemanalyses voor waterkwaliteit en voor verschillende kennis- en onderzoeksvragen.

6.2 Inspanning (voortgang maatregelen)

Hoogheemraadschap

Naast de monitoring op het resultaat in het veld, is de monitoring van de voortgang van de uitvoering van dit KRW-programma belangrijk. De monitoring van de uitvoeringsvoortgang wordt ingebed in de bestaande

'Planning & Control'-cyclus (P&C-cyclus) van het hoogheemraadschap. Hierbij zijn de voortgangsrapportage waterkwaliteit, financiële voortgang en de prestatie-indicatoren van belang.

De voortgangsrapportage waterkwaliteit rapporteert jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van de maatregelen, en geeft handelingsperspectief voor bijsturing van de maatregelen op basis van de uitvoeringsvoortgang en de waterkwaliteitsrapportage. Bijsturingsbeslissingen landen vervolgens in de P&C-cyclus.

In de huidige waterkwaliteitsrapportage zitten twee prestatie-indicatoren op basis van veldgegevens (zie vorige paragraaf). Het advies is om een prestatie-indicator voor de voortgang van de uitvoering van de maatregelen toe te voegen. Het zou daarbij logisch zijn om deze te laten aansluiten op de kwantitatieve mijlpalen zoals benoemd in §1.3. Deze worden immers jaarlijks gerapporteerd aan het landelijke Waterkwaliteitsportaal en zijn daarmee al in beeld.

Gebiedspartners

Gebiedspartners, en in het bijzonder gemeenten, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de monitoring van de voortgang van de uitvoering van het KRW-programma door informatie over maatregelen die zij zelf uitvoeren en effect hebben op de waterkwaliteit te verzamelen en te ontsluiten.

Uit het gebiedsproces blijkt dat de registratie van dergelijke fysieke maatregelen bij gemeenten op dit moment niet overal op dezelfde wijze plaatsvindt. De beschikbare informatie is verspreid over verschillende gemeentelijke systemen en registraties en verschilt in detailniveau en volledigheid. Hierdoor kan deze informatie helaas niet zonder meer worden gebruikt voor een gebiedsbreed beeld van het effect van het KRW-programma op inspanningen elders.

7 Financiële raming

7.1 Kostenraming en uitgangspunten

Als onderdeel van het besluitvormingsproces zijn de kosten voor de in hoofdstuk 4 beschreven maatregelen geraamd. De kosten per maatregel staan genoemd in bijlage 1. Tabel 4 toont het overzicht van kosten per jaar, waarbij onderscheid is gemaakt tussen investeringen en exploitatiekosten. Veel maatregelen betreffen doorlopend beleid. Dit betekent dat de exploitatiekosten soms geheel of gedeeltelijk al geborgd zijn in de organisatie. Als onderdeel van het reguliere begrotingsproces worden aanvullende middelen aangevraagd.

Tabel 4. Financiële raming per jaar in miljoenen voor de planperiode van dit KRW-programma.

	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Totaal
Investeringen	1,4	2,4	3,8	0,1	0,1	0,1	7,9
Exploitatie	9,6	11,9	13,4	14,8	12,7	13,3	75,7
Totaal	**11,0**	**14,3**	**17,2**	**14,9**	**12,8**	**13,4**	**83,6**

De totale programmakosten voor de periode 2028-2033 zijn geraamd op € 83,6 miljoen. Hiervan betreft € 7,9 miljoen investeringen en € 75,7 miljoen exploitatiekosten. De relatief hoge exploitatiekosten hangen samen met de aard van de KRW-opgave. Het grootste deel van de maatregelen richt zich op beheer inclusief onderhoud, gedragsverandering en samenwerking met gebiedspartners. Deze activiteiten vragen gedurende de gehele planperiode om structurele inzet van personeel en middelen en leiden niet tot investeringsobjecten die kunnen worden geactiveerd. Slechts een beperkt deel van de maatregelen bestaat uit fysieke aanlegmaatregelen, zoals ecologische inrichting van watergangen en optimalisatie van vispassages. Hierdoor is het aandeel investeringen relatief beperkt ten opzichte van de exploitatiekosten.

Uitgangspunten bij deze raming:

- Investeringen zijn voornamelijk opgenomen in de eerste drie jaar van de planperiode. De Europese Kaderrichtlijn Water schrijft voor dat maatregelen uiterlijk drie jaar na vaststelling operationeel moeten zijn (zie ook §2.1). Door maatregelen vroegtijdig uit te voeren ontstaat voldoende tijd om de effectiviteit te monitoren en waar nodig bij te sturen.
- In 2028 ligt de focus op het opstarten van de onderzoeken, het opzetten van plannen en het aanscherpen van regelgeving, zodat in de jaren daarna de implementatie kan plaatsvinden.
- De verschillen in kosten tussen de jaren worden grotendeels veroorzaakt door de planning van het baggeren tot de vaste bodem. De omvang van de werkzaamheden verschilt per jaar, waardoor ook de benodigde inzet en de bijbehorende uitvoeringskosten fluctueren gedurende de planperiode.
- Voor de maatregelen saneren van sterke verontreinigde waterbodems en baggeren tot de vaste bodem is uitgegaan van een jaarlijkse kostenstijging van 5%, vanwege de sterke prijsontwikkeling binnen de grond-, weg- en waterbouwsector.
- Voor personele kosten en andere exploitatiekosten (dan saneren en baggeren) is uitgegaan van een jaarlijkse indexatie van 3%.

7.2 Stimuleringsregeling voor gebiedspartners

Het hoogheemraadschap onderzoekt de mogelijkheid om een stimuleringsregeling voor gebiedspartners in te richten voor diverse maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Stimuleren bronaanpak stedelijk gebied en bedrijfsterreinen.
- Aansluiten van ongerioleerde panden (IBA) op de riolering.
- Leefgebied voor waterplanten, macrofauna en vis vergroten door o.a. het aanleggen van natte ecologische zones.

Voor het opzetten van een financiële stimuleringsregeling kijkt het hoogheemraadschap naar wat rechtmatig kan en mag. Het hoogheemraadschap neemt geen verantwoordelijkheden over van andere overheden, maar onderzoekt hoe we samen kunnen zorgen voor een betere waterkwaliteit. De mogelijkheden hiervoor zijn: inkoop, samenwerking, opdracht of subsidie.

Een succesvolle regeling vraagt om een duidelijke afbakening van doel en doelgroep, een onderbouwde probleemanalyse, bestuurlijke verankering, eenvoudige uitvoeringsregels en een robuuste organisatie van beheer, monitoring en verantwoording. De opgedane inzichten zijn verwerkt in

een stappenplan. Zo wordt eerst bepaald hoe de waterkwaliteit en doelgroepen met de regeling worden ondersteund. Vervolgens wordt onderzocht welke vorm van stimulering het meest effectief en uitvoerbaar is. Daarna worden de voorwaarden, financiële kaders en beoordelingscriteria uitgewerkt. Na inrichting van de uitvoering en communicatie kan de regeling worden opengesteld. Tot slot worden de resultaten en de bijdrage aan de waterkwaliteit gemonitord en periodiek geëvalueerd.

Het hoogheemraadschap streeft naar één gebruiksvriendelijke regeling voor bovenstaande maatregelen, maar afhankelijk van doel en effectiviteit kan gekozen worden voor meerdere regelingen. De ontwikkeling en inrichting van een regeling vergt naar verwachting minimaal één jaar. Uitgangspunt bij de financiële raming is daarom dat de regeling in 2029 wordt vastgesteld en opengesteld.

8 Planning en mijlpalen

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen de planning van de maatregelen weergegeven. Ook is aangegeven wanneer tussentijdse mijlpalen worden behaald, zoals het opzetten van stimuleringsregelingen of het afronden van onderzoeken. De planning wordt in voorbereiding van de uitvoering van het programma verder uitgewerkt in een implementatieplan. De uitvoering van maatregelen wordt door verschillende afdelingen opgepakt en daar ook verder geprogrammeerd en gepland.

De voortgang en resultaten van de maatregelen worden jaarlijkse gerapporteerd in een voortgangsrapportage waterkwaliteit en een waterkwaliteitsrapportage. Ook wordt jaarlijks een stand van zaken gegeven binnen het landelijke Waterkwaliteitsportaal.

Legenda	
Project in voorbereiding	
Project operationeel	
Doorlopende beïnvloeding (agenderen, stimuleren, helpen, aanspreken)	
Continue inzet	
Mijlpaal	X

Maatregel	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**Toelichting**
Bronaanpak glastuinbouw							Continue inzet.
Bronaanpak stedelijk gebied en bedrijfsterreinen	X						Continue inzet. In 2028 opzetten financiële stimulering.
Verminderen lozingen van ongerioleerde panden	X						Continue inzet. In 2028 opzetten financiële stimulering voor aansluiten IBA's op riolering
Bronaanpak en natuurinclusief onderhoud agrarisch gebied							Continue inzet.
Saneren sterk verontreinigde waterbodems							Per jaar wordt bepaald waar welke bodems worden gesaneerd.
Verwijderen ongunstige sliblagen (baggeren tot vaste bodem)							Planning meegekoppeld met de reguliere baggercyclus.
Waterplanten sparen bij het maaien (Ecokleurenkoers)							Continue inzet.
Vergroten habitatgeschiktheid	X						Planvorming en realisatie in de eerste 3 jaar. In 2028 opzetten financiële stimulering.
Beheer natuurvriendelijke oevers, incl. onderhoud							Continue inzet.
Verwijderen van bladeren uit het water (bladvissen)	X						Eerste jaar opzet werkproces, daarna implementatie in beheerproces.
Onderhoud vispassages			X				Continue inzet. Planvorming en realisatie in eerste 3 jaar.
Optimalisatie waterpeilen		X					Eerste twee jaar onderzoek en voorbereiding, daarna implementatie.
Beter meewegen waterkwaliteit bij bediening van regelbare objecten							Continue inzet.
Verkleinen negatieve impact gemotoriseerde recreatievaart		X	X				Planvorming en realisatie golfbrekers in eerste 3 jaar. Aanpassing vaarkaart in eerste 2 jaar. Continue agendering.
Verkleinen negatieve impact hengelsport						X	Continue inzet. Voorbereiding herziening visrechtovereenkomsten in 2033.
Onderzoek afvangen bodemwoelende vis			X				Eerste drie jaar planvorming en realisatie.
Beschermen waternatuur tegen invasieve exoten							Continue inzet.
Stimuleren waterbewust gedrag particulieren							Continue inzet.
Integrale toekomstvisie Delfland			X				Inzet in eerste 3 jaar.
Werkprocessen op orde	X						Waar mogelijk aanpak in eerste jaar, daarna continue inzet.
Kennis op orde	X	X				X	Continue inzet. Joint Fact Finding in 2028. Programma Omgaan met zout eindigt in 2029.

9 Referentielijst

[1] Hoogheemraadschap van Delfland, *Doelafleiding ecologische waterkwaliteit voor het vierde stroomgebiedbeheerplan (SGBP4)*, DMS nummer: 2486376. Versie 2.0, 2026. https://delfland.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/9bfd89c1-d6c4-4c68-b08d-ca31c1cb9f03?documentId=78a82280-04b8-4663-90e6-8d093cc81338&agendaItemId=ea8dfaef-2a2f-4026-bfbc-ca2b5c603cef

[2] *Berenschot traject voor de Bestuurlijke Watertafel*, 19 maart 2025.

[3] Hoogheemraadschap van Delfland, *Uitvoeringsstrategie waterkwaliteit overig water*, 2022. https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR677723

[4] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, *Besluit kwaliteit leefomgeving*, 2026. https://wetten.overheid.nl/BWBR0041313

[5] Informatiehuis Water, *KRW-factsheets*. https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-factsheets

[6] Hoogheemraadschap van Delfland, *Waterkwaliteitsrapportage 2025*, Kenmerk: 2513431, 9 juli 2026. https://www.hhdelfland.nl/ontdek-werk/schoon-gezond-water/kwaliteitsrapportage/

[7] W. Vernooij, *Kreeftenproblematiek Delfland. Onderbouwing van de effecten die uitheemse rivierkreeften veroorzaken in het beheergebied van Delfland.* Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. Referentie 147230/25-018.716. November 2025.

[8] E. Raaphorst, *Ontwikkelingen kroos; een korte kijk op trends in het Hoogheemraadschap van Delfland in 2025*, Hoogheemraadschap van Delfland, 2026.

[9] Van der Lee, G. en Trompetter, R., *Meten in boerensloten: resultaten van de macrofauna Quickscan en macrofyten*, Wageningen Environmental Research, 2026.

[10] Hoogheemraadschap van Delfland, *Strategie en uitvoeringsprogramma Biodiversiteit. Biodiversiteit, natuurlijk doen!*, 2026. https://www.hhdelfland.nl/ontdek-werk/duurzaamheid/biodiversiteit/

[11] Hoogheemraadschap van Delfland, *Dashboard glastuinbouwgebieden*, https://www.hhdelfland.nl/ontdek-werk/schoon-gezond-water/glastuinbouw/applicatielink/dashboard-glastuinbouwgebieden/

[12] J. Postma en C. Keijzers, *Optimalisatie chemisch KRW meetnet en handelingsperspectief normoverschrijdende stoffen bij HHD*, Ecofide rapport. Projectnummer 192, 2025.

[13] Ecofide, *Biotamonitoring in regionale wateren 2020-2025. In opdracht van alle regionale waterbeheerders binnen Rijn-West en Rijn-Oost alsmede Waterschap Hunze en Aa's en Wetterskip Fryslan*, 2026.

[14] L. Osté, J. Postma, K. Ouwerkerk, S. Kelderman en F. Sulu-Gambari, *Regionale variaties achtergrondconcentraties metalen in oppervlaktewater*, Aveco de Bondt, Ecofide, Deltares, 11211546-009-ZWS-0005, 28 mei 2025. https://publications.deltares.nl/11211546_009_0005.pdf

[15] L. Osté, K. Ouwerkerk, J. Postma, L. Van Eck, S. Landman, G. Van Geest en P. Groenendijk, *Voorstel voor KRW toetsing van ammonium*, Aveco de Bondt BV, Projectnummer 250133, 2026.

[16] Provincie Zuid-Holland, *Regionaal waterprogramma Zuid-Holland 2022-2027*, Kernmerk: PZH-2021-794223039 (DOS-2019-0007796) dd. 7 december 2021, 2022. https://ro.zuid-holland.nl/NL.IMRO.9928.DOSx2016x0204358PR-VA01/b_NL.IMRO.9928.DOSx2016x0204358PR-VA01_1.pdf

[17] STOWA, *Omschrijving MEP en maatlatten voor sloten en kanalen voor de Kaderrichtlijn Water 2021-2027*, STOWA rapportnummer 2018-50. ISBN 978.90.5773.814.2. https://www.stowa.nl/sites/default/files/assets/PUBLICATIES/Publicaties%202018/STOWA_2018-50%20Maatlatten%20sloten%202024%20DEF%281%29.pdf

[18] STOWA, *Referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen voor de Kaderrichtlijn Water 2021-2027*, STOWA rapportnummer 2018-49. ISBN 978.90.5773.813.5. https://www.stowa.nl/sites/default/files/assets/PUBLICATIES/Publicaties%202018/STOWA_2018-49-Maatlatten%20v2024%20DEF.pdf

[19] Royal HaskoningDHV, *Transitie Waterketen 2050. 'Circulair, duurzaam en toekomstbestendig'. Eindconcept strategiedocument*, Maart 2021.

[20] Netwerk Waterketen Delfland, *Bestuurlijke overeenkomst NAD 2021 - 2027*. https://www.waterketendelfland.nl/bestuurlijke+overeenkomst+nad+2021+-+2027/default.aspx

[21] J. Langeveld, *Quick Scan Centraal Automatische Sturing (CAS) Houtrust. Sturingspotentieel verzorgingsgebied Houtrust*, Partners4urbanwater onderzoek & advies, Delfland02_R_250826, 26 augustus 2025.

[22] Hoogheemraadschap van Delfland, *Algemeen Programma van Eisen NVO's. Algemeen Programma van Eisen voor natuurvriendelijke oevers 2022*, 2022.

[23] Pieters, B., Maessen, M. en de Swart, E., *Nutriëntenbelasting door bladval en maaisel. Literatuurstudie en balansstudie naar de bijdrage van bladval en maaisel in de belasting van Delflandse Wateren*, Projectnummer 311425. Referentienummer GM-0088107, 2013.

[24] Ministerie van Verkeer en Waterstaat, DG Water, *Algemene denklijn Significante schade.* 21 augustus 2007.

[25] Hoogheemraadschap van Delfland, *Visie Recreatief Medegebruik Delfland*, 2022. https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR678309/1

[26] Sportvisserijbelangen Delfland, *Viswater waar mag je vissen?*, https://www.svbdelfland.nl/viswater-waar-mag-je-visssen/

[27] Sportvisunie, *Visplanner*, https://www.visplanner.nl/map/

[28] VERORDENING (EU) Nr. 1143/2014 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD betreffende *de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten*, 22 oktober 2014. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1143

[29] Hoogheemraadschap van Delfland, *Beleidsnota Exoten Delfland. Beleid ten aanzien van exoten in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland*, Dossiernummer: 1566, 2020. https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR638622/1

[30] *Watervisie Delfland*, 2021. https://www.hhdelfland.nl/over-ons/beleid/watervisie/

[31] *Water- en Bodem Sturend*. Provincie Zuid-Holland. https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/water/water-bodem-sturend/

[32] STOWA, *Programma Omgaan met Zout*, https://www.stowa.nl/onderwerpen/klimaatadaptatie/zoetwatertekort-droogte/programma-omgaan-met-zout

[33] S. Weisscher, v. Geest, G.J. en G. van Dijk, *Effecten verzilting op onderwaternatuur Delfland*, Witteveen+Bos & B-WARE & Van Geest Ecologie, Definitief 03. Referentie 144888/26-001.661, 9 februari 2026.

[34] TU Delft, *Samen innoveren voor een klimaatbestendige omgeving. VPdelta, het innovatieprogramma van de TU Delft, versnelt kennisontwikkeling, innovatie en opschaling voor klimaatadaptatie in de gebouwde omgeving*, https://vpdelta.tudelftcampus.nl/

[35] Informatiehuis Water, *KRW-monitoringsprogramma*, https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-monitoringsprogramma

[36] STOWA, *Ecologische Sleutelfactoren voor stilstaande wateren*, https://www.stowa.nl/onderwerpen/waterkwaliteit/realiseren-van-ecologische-waterkwaliteitsdoelen-krw/stilstaand-water-esf

[37] Compendium voor de Leefomgeving, *Vermesting van het oppervlaktewater, 1990-2021*, https://www.clo.nl/indicatoren/nl055206-vermesting-van-oppervlaktewater-1990-2021

[38] Hoogheemraadschap van Delfland, *Beleidsregel Zorgplicht bij lozingsactiviteiten glastuinbouw*," https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR749601

[39] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, *Besluit activiteiten leefomgeving*, https://wetten.overheid.nl/BWBR0041330/2026-07-11

[40] Europese Parlement en de Raad, *Richtlijn Stedelijk Afvalwater*, RICHTLIJN (EU) 2024/3019, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202403019

[41] Hoogheemraadschap van Delfland, *Klimaatkrachtig Delfland*, https://klimaatkrachtig.nl/over-klimaatkrachtig/

[42] Hoogheemraadschap van Delfland, *Strategie Emissiereductie Glastuinbouw*, https://delfland.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/9bfd89c1-d6c4-4c68-b08d-ca31c1cb9f03?documentId=4b40cf51-7d6c-44df-923f-89ca850abfb9&agendaItemId=b430e785-fe74-4211-9cb1-7d69b75b6075

[43] Hoogheemraadschap van Delfland, *Waterschapsverordening* hoofdstuk 7, 2026. https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR705504/

[45] Hoogheemraadschap van Delfland, *Beleidsregel natte ecologische zones*, 2024. https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR714776/1

[46] Hoogheemraadschap van Delfland, *Verzachten en vergroenen oevers. Inspiratieboek*, 2024. https://www.hhdelfland.nl/ontdek-werk/schoon-gezond-water/water-natuur/inspiratieboek-verzachten-vergroenen/

[47] Hoogheemraadschap van Delfland, *Naar meer waternatuur in lokaal water. Visie, afwegingen en aanpak*, Kenmerk: 2345642, 2024.

[48] Hoogheemraadschap van Delfland, *Strategie Microverontreinigingen Delfland*, 2020. https://repository.officiele-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2023-54906/1/bijlage/exb-2023-54906.pdf

[49] Hoogheemraadschap van Delfland, *Handreiking weging van het waterbelang voor gemeenten. Ruimte voor water in plannen voor de fysieke leefomgeving*, 2025. https://www.hhdelfland.nl/over-ons/beleid/weging-waterbelang-plannen-fysieke/

[50] *Motie Jacobi/Koppejan, Kamerstuk 21501-32, nr. 393*. https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-21501-32-393.html

[51] *Visserijwet*, 1963. https://wetten.overheid.nl/BWBR0002416/2024-04-01/0

[52] Hoogheemraadschap van Delfland, *Beleidsnota peilbeheer*, 2017. https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR691370

[53] Unie van Waterschappen, *Gedragscode Soortenbescherming. Bestendig beheer en onderhoud*, 18 maart 2025. https://unievanwaterschappen.nl/wp-content/uploads/Gedragscode-soortenbescherming-Unie-van-Waterschappen.pdf

[54] Provincie Zuid-Holland, *Aanvalsplan Exoten Zuid-Holland*, 2025.

[55] Hoogheemraadschap van Delfland, *Beheerplan NEZ 2024-2027*, Versie 1.0, 4 juni 2024.

[56] Alliantie Waterkracht. Regio Rotterdam-Capelle aan den IJssel, *Handelingsperspectief voor afkoppelen*, 2026.

[57] M. de Hoog, *Evaluatie filter Den Hoorn. WaterUp installatie Achterhaven*, Water-up, 2026.

[58] Provincie Zuid-Holland, *Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG)*, https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/zuid-hollands-programma-landelijk-gebied/

[59] Hoogheemraadschap van Delfland, *Delfland en vaarbeleid*, https://www.hhdelfland.nl/ontdek-werk/recreatie/varen-delfland/delfland-vaarbeleid-0/

[60] *Samenwerkingsovereenkomst Sportvisserij Loodvrij 2026-2029*, 2026.

[61] Hoogheemraadschap van Delfland, *Legger Delfland*, 2026. https://experience.arcgis.com/experience/a316920536d94e7a90d5fb5edfe48134/

[62] Hoogheemraadschap van Delfland, *Vaarverordening Delfland*, 2026. https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR401669/7

[63] STOWA, *Toetsingskader Waterkwaliteit Regionale Wateren*, STOWA-nummer: 2025-24. ISBN: 978.94.6479.104.4, 2025. https://www.stowa.nl/sites/default/files/2025-07/2025-24.pdf

[64] LTO Delflands Groen, *Duurzaam Boer Blijven*, https://www.ltodelflandsgroen.nl/duurzaam-boer-blijven/

[65] Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, *Mest*, https://www.rvo.nl/onderwerpen/mest

[66] Hoogheemraadschap van Delfland, *Beleidsnotitie Ecokleurenkoers. Geoptimaliseerd maaionderhoud in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland*, November 2021. https://www.hhdelfland.nl/ontdek-werk/schoon-gezond-water/natuurvriendelijk-maaien-ecokleurenkoers/

[67] Hoogheemraadschap van Delfland, *Uitvoeringsprogramma Vismigratie 2024-2027*, December 2024.

[68] Hoogheemraadschap van Delfland, *Monitoringsvisie vis Delfland 2019-2027*, 2019.

Bijlage 1: Raming per maatregel

Raming in miljoenen euro's.

Paragraaf	Maatregel	Exploitatiekosten	Investeringskosten	Totaal
4.2.1	Bronaanpak glastuinbouw	2,9	0,0	2,9
4.2.2	Bronaanpak stedelijk gebied en bedrijfsterreinen	5,3	0,0	5,3
4.2.3	Verminderen lozingen ongerioleerde panden	1,9	0,0	1,9
4.2.4	Bronaanpak en natuurinclusief onderhoud agrarisch gebied	1,1	0,0	1,1
4.2.5	Saneren sterk verontreinigde waterbodems	15,2	0,0	15,2
4.2.6	Verwijderen ongunstige sliblagen	23,2	0,0	23,2
4.2.7	Waterplanten sparen bij het maaien	3,3	0,0	3,3
4.2.8	Vergroten habitatgeschiktheid	12,2	4,0	16,2
4.2.9	Beheer natuurvriendelijke oevers en zones	1,7	0,0	1,7
4.2.10	Verwijderen bladeren uit het water	1,4	0,0	1,4
4.2.11	Onderhoud vispassages	0,4	1,4	1,8
4.2.12	Optimalisatie waterpeilen	0,3	0,0	0,3
4.2.13	Beter meewegen waterkwaliteit bij bediening objecten	0,1	0,0	0,1
4.2.14	Verkleinen negatieve impact gemotoriseerde recreatievaart	0,3	1,9	2,2
4.2.15	Verkleinen negatieve impact hengelsport	0,4	0,0	0,4
4.2.16	Onderzoek afvangen bodemwoelende vis	0,4	0,1	0,5
4.2.17	Beschermen waternatuur tegen invasieve exoten	1,2	0,5	1,7
4.2.18	Stimuleren waterbewust gedrag particulieren	0,2	0,0	0,2
4.2.19	Integrale toekomstvisie Delfland	0,4	0,0	0,4
4.2.20	Werkprocessen op orde	0,9	0,0	0,9
4.2.21	Kennis op orde	1,4	0,0	1,4
	Coördinatie	1,6	0,0	1,6
	TOTAAL	**75,7**	**7,9**	**83,6**

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3894
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.b.2
Titel	Dav - Evaluatie Project 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit'

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Piet-Hein Daverveldt	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

1. kennis te nemen van de resultaten en bevindingen uit de evaluatie van het project Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit (DMS 2544698);
2. in te stemmen met gedeeltelijke voortzetting van de aanpak binnen de bestaande capaciteit (optie 2), gericht op onderdelen die passen binnen de reguliere toezicht- en handhavingspraktijk;
3. in te stemmen met verzending van de VV-brief over de evaluatie van de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit (DMS 2544700).

Onderwerp	Evaluatie Project 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit'
Versienummer	1
Dossiernummer	3894
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
1. kennis te nemen van de resultaten en bevindingen uit de evaluatie van het project Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit (DMS 2544698);
2. in te stemmen met gedeeltelijke voortzetting van de aanpak binnen de bestaande capaciteit (optie 2), gericht op onderdelen die passen binnen de reguliere toezicht- en handhavingspraktijk;
3. in te stemmen met verzending van de VV-brief over de evaluatie van de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit (DMS 2544700).

2) Aanleiding

Uit meetresultaten blijkt dat Delfland de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) niet zal halen zonder extra inzet. Vooral in glastuinbouwgebieden staat de waterkwaliteit onder druk, omdat de sector de waterkwaliteit sterk beïnvloedt. Daarom is Delfland begin 2025 gestart met de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit. Het doel was om te onderzoeken of Delfland juridische en handhavingsinstrumenten intensiever kan inzetten binnen de glastuinbouw. Het project is afgerond en geëvalueerd. De evaluatie vraagt om een besluit over het vervolg.

3) Beoogd effect

Met dit voorstel kan het college besluiten over het vervolg van de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit en de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit en de Verenigde Vergadering informeren over de resultaten en lessen. Deze lessen worden benut om toezicht en handhaving verder te versterken en bij ernstige of structurele overtredingen gerichter en, waar nodig, steviger op te treden.

4) Kernboodschap

Binnen de aanpak heeft Delfland bestaande handhavingsinstrumenten steviger toegepast. Zo zijn in vier dossiers hogere bestuursrechtelijke dwangsommen opgelegd, tot maximaal € 100.000. Ook heeft Delfland onderzocht of bij overtredingen naast ondernemingen ook bestuurders, verhuurders of andere betrokken natuurlijke personen kunnen worden aangesproken. In één casus is een natuurlijke persoon aangeschreven met een last onder dwangsom, gevolgd door invordering. Daarmee is ervaring opgedaan met een zwaardere inzet van het bestaande instrumentarium bij ernstige of structurele overtredingen. De verhuurdersaanpak is juridisch verkend, maar nog niet toegepast in concrete dossiers.

Daarnaast zijn juridisch complexere mogelijkheden verder verkend. Voor zorgplichthandhaving is vanuit het project bijgedragen aan de vaststelling van de beleidsregel zorgplicht bij lozingsactiviteiten glastuinbouw. Strafrechtelijk is in zeven zaken geschreven op de zorgplicht uit artikel 2.11 van het Bal. Ook is het zorgplichtartikel uit artikel 7.1 van de Waterschapsverordening in twee strafrechtelijke zaken toegepast. Bestuursrechtelijk heeft Delfland tot nu toe vier waarschuwingen verstuurd waarin is verwezen naar de beleidsregel

zorgplicht. Omdat een deel van deze zaken nog loopt, is de bestuursrechtelijke ervaring nog beperkt.
Tot slot heeft de aanpak bijgedragen aan meer zichtbaarheid, kennisuitwisseling en verdere beleidsontwikkeling. Delfland publiceerde 49 berichten over toezicht en handhaving in de glastuinbouw, deelde het projectplan met ketenpartners en bracht de ervaringen in bij landelijke bijeenkomsten, congressen en een seminar. Deze activiteiten boden ook ruimte om strafrechtelijke instrumenten verder te verkennen, waaronder het ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel. Dit versterkte de samenwerking met onder meer omgevingsdiensten, het KRW-impulsprogramma en het Landelijk Overleg Vergunningverlening en Handhaving.
Een direct effect op naleefgedrag en waterkwaliteit is op basis van de evaluatie niet aantoonbaar. De meerwaarde van de aanpak ligt vooral in de versterking van het handhavingsinstrumentarium, grotere zichtbaarheid van toezicht en handhaving en intensievere samenwerking met ketenpartners.

Voor het vervolg zijn drie opties uitgewerkt: geen vervolg, gedeeltelijke voortzetting binnen de bestaande capaciteit en volledige voortzetting en opschaling. Het ambtelijk advies is om te kiezen voor gedeeltelijke voortzetting binnen de bestaande capaciteit (optie 2). Bij deze optie zet Delfland de onderdelen voort die uitvoerbaar zijn binnen de huidige capaciteit, zoals hogere dwangsommen, het aanspreken van natuurlijke personen, externe communicatie, samenwerking met ketenpartners en gerichte inzet van zorgplichthandhaving. Deze inzet gebeurt casusgericht, wanneer een passende casus zich voordoet en de beschikbare capaciteit dat toelaat.

De verhuurdersaanpak en andere juridisch complexere instrumenten worden binnen optie 2 niet als zelfstandig traject doorontwikkeld. Wel kunnen deze sporen worden benut als zich een geschikte casus voordoet, het concrete dossier daar juridisch ruimte voor biedt en daarvoor voldoende personele en juridische capaciteit beschikbaar is.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Op 20 mei 2025 is de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit gepresenteerd aan de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.

6) Regelgeving en Beleid

nvt

7) Financiën

nvt

8) Duurzaamheid

nvt

9) Organisatorische en personele consequenties

De gedeeltelijke voortzetting past binnen de bestaande personele en organisatorische capaciteit. De werkzaamheden sluiten aan op de huidige processen. Daarmee is er geen sprake van organisatorische en/of personele consequenties.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Het belangrijkste risico is dat zorgplichthandhaving, de verhuurdersaanpak en andere juridisch complexere instrumenten minder snel worden doorontwikkeld. Dit beperken wij door deze instrumenten casusgericht toe te passen of verder uit te werken als een geschikte casus zich voordoet, het concrete dossier daar juridisch ruimte voor biedt en daarvoor voldoende personele en juridische capaciteit beschikbaar is.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Na besluitvorming volgt verzending van de VV-brief. Daarnaast wordt een nieuwsbericht voorbereid.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na besluitvorming informeren wij de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit en de Verenigde Vergadering met een brief.

14) Bevoegd orgaan

Artikel 84 Waterschapswet stelt dat het dagelijks bestuur is belast met de dagelijkse aangelegenheden van het waterschap. De onderwerpen in dit voorstel vallen onder de dagelijkse aangelegenheden van het waterschap.

15) Toelichting

N.v.t.

16) Bijlagen

1. Evaluatierapport Project Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit (DMS 2544698)
2. VV-brief over Evaluatie Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit (DMS 2544700)

Hoogheemraadschap van Delfland

aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
DMS 2544700

DATUM D&H VERGADERING
15 oktober 2026

ONDERWERP
Evaluatie Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit

Geachte leden,
Uit meetresultaten blijkt dat Delfland de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) zonder extra inzet niet zal halen. Vooral in glastuinbouwgebieden staat de waterkwaliteit onder druk, omdat de sector de waterkwaliteit sterk beïnvloedt. Daarom startte Delfland begin 2025 met de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit. Het doel van deze aanpak was om te onderzoeken of Delfland juridische en handhavingsinstrumenten intensiever kan inzetten binnen de glastuinbouw. Binnen deze aanpak werkte Delfland vijf onderdelen uit: (1) zorgplichthandhaving, (2) uitbreiding van de kring van overtreders, (3) verhoging van bestuursrechtelijke dwangsommen, (4) externe communicatie en (5) intensivering van de samenwerking met ketenpartners.
Het project is inmiddels afgerond. Delfland heeft de aanpak geëvalueerd. De evaluatie geeft inzicht in wat is gedaan, wat dit heeft opgeleverd en welke bestuurlijke keuze voorligt voor het vervolg.

Belangrijkste resultaten
De evaluatie laat per onderdeel het volgende beeld zien (in de bijlage is een overzicht van resultaten en opbrengst per onderdeel opgenomen):

<u>Uitbreiding van de kring van overtreders</u>
Bij dit onderdeel gaat het om de vraag of Delfland bij overtredingen niet alleen de onderneming, maar ook bestuurders, verhuurders of andere betrokken natuurlijke personen kan aanspreken. Tot nu toe heeft één casus zich hiervoor geleend. In die casus is een last onder dwangsom opgelegd aan een natuurlijke persoon. Omdat deze last niet is nageleefd, heeft Delfland een invorderingsbesluit genomen. Deze casus laat zien dat deze route in passende gevallen kan worden toegepast. Omdat het om één casus gaat, kunnen wij hieraan nog geen algemene conclusies verbinden.

<u>Verhoging van bestuursrechtelijke dwangsommen</u>
Delfland heeft in vier dossiers hogere bestuursrechtelijke dwangsommen toegepast dan daarvoor gebruikelijk was. Waar eerder meestal dwangsommen tot maximaal € 5.000 werden opgelegd, zijn binnen de aanpak dwangsommen opgelegd tot maximaal € 100.000. Het effect op naleefgedrag verschilt per casus. Op basis van deze dossiers kan Delfland nog niet vaststellen wat het structurele effect op naleefgedrag is.

<u>Zorgplichthandhaving</u>
Delfland heeft de beleidsregel zorgplicht bij lozingsactiviteiten glastuinbouw vastgesteld. Deze beleidsregel beschrijft wat de zorgplicht voor glastuinbouwbedrijven in de praktijk inhoudt en waar Delfland bij toezicht en

handhaving op let. Delfland heeft de zorgplicht strafrechtelijk toegepast in negen zaken. In zeven zaken heeft dit geleid tot strafbeschikkingen van € 2.000. Bestuursrechtelijk is in vier waarschuwingen verwezen naar de beleidsregel zorgplicht. Omdat deze zaken nog lopen, kan nog niet worden vastgesteld wat zorgplichthandhaving bestuursrechtelijk concreet heeft opgeleverd.

Externe communicatie
In 2025 en 2026 communiceerde Delfland structureel over toezicht en handhaving binnen de glastuinbouw. Op de website van Delfland zijn hierover 49 berichten gepubliceerd. Met deze communicatie informeerde Delfland de sector over regels, toezicht, samenwerking met ketenpartners en de inzet van Delfland. Tegelijkertijd maakte wij duidelijk dat ernstige of structurele overtredingen steviger worden aangepakt. De berichtgeving werd opgepakt door diverse media. Ook gaven samenwerkingspartners aan dat Delfland nadrukkelijker zichtbaar was in het toezicht op de sector.

Intensivering van de samenwerking met ketenpartners
Delfland droeg bij aan kennisuitwisseling en verdere beleidsontwikkeling. Samen met Waterschap Hollandse Delta organiseerde Delfland een landelijk congres over waterkwaliteit en handhaving. Delfland was ook vertegenwoordigd bij het bestuurlijk symposium ‘Waterkwaliteit: oplossingen in de keten’. Daarnaast verzorgde Delfland voor het ministerie van Justitie en Veiligheid een seminar over waterkwaliteit en strafrecht.

Conclusie en vervolg
Met de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit heeft Delfland verkend hoe het bestaande handhavingsinstrumentarium binnen de glastuinbouw gerichter en steviger kan worden ingezet. Binnen de aanpak zijn verschillende instrumenten in de praktijk toegepast of verder onderzocht. Deze activiteiten droegen bij aan kennisuitwisseling, verdere beleidsontwikkeling en de verkenning van strafrechtelijke instrumenten, waaronder het ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel. Een direct effect van de aanpak op naleefgedrag of waterkwaliteit is op basis van deze evaluatie niet aantoonbaar. Naleefgedrag en waterkwaliteit worden door meerdere factoren beïnvloed en controles geven slechts een momentopname.

Delfland borgt onderdelen die in de praktijk goed toepasbaar zijn en waarvan voldoende aanleiding bestaat om aan te nemen dat zij kunnen werken. Daarbij weegt mee of de benodigde inspanning in verhouding staat tot het verwachte resultaat. Deze onderdelen krijgen een plek in de reguliere toezicht- en handhavingspraktijk binnen de glastuinbouw

Het gaat om het toepassen van hogere dwangsommen, het aanspreken van natuurlijke personen in passende casussen, externe communicatie, samenwerking met ketenpartners en het casusgericht toepassen van zorgplichthandhaving.

Zorgplichthandhaving wordt daarbij geleidelijk verder ingebed. Delfland past dit instrument via het strafrechtelijke spoor toe en benut de vastgestelde beleidsregel casusgericht binnen het bestuursrechtelijke spoor. Andere juridisch complexere onderdelen, zoals de aanpak richting verhuurders, worden alleen verder opgepakt als zich daarvoor een passende casus voordoet. Delfland weegt daarbij steeds de juridische mogelijkheden, de uitvoerbaarheid en de beschikbare capaciteit mee.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,
de secretaris, de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage 1: Overzicht van resultaten en opbrengsten per onderdeel

Onderdeel	Resultaat	Toelichting
Zorgplicht (strafrecht)	**7 zaken**	De zorgplicht uit artikel 2.11 Bal is strafrechtelijk toegepast. Dit leidde tot strafbeschikkingen van € 2.000.
Zorgplicht (Waterschapsverordening)	**2 zaken**	Artikel 7.1 van de Waterschapsverordening is strafrechtelijk toegepast.
Zorgplicht (bestuursrecht)	**4 waarschuwingen**	In vier waarschuwingen is verwezen naar de beleidsregel zorgplicht. De zaken lopen nog.
Natuurlijke persoon aanspreken	**1 casus**	In één casus is een last onder dwangsom opgelegd aan een natuurlijke persoon. De dwangsom is verbeurd, waarna een invorderingsbesluit is genomen.[1]
Hogere dwangsommen	**4 dossiers**	Delfland heeft in vier dossiers hogere dwangsommen opgelegd dan daarvoor gebruikelijk was.
Niet verbeurd	**3 dossiers**	In deze dossiers zijn dwangsommen tot maximaal € 30.000 niet verbeurd.
Wel verbeurd	**1 dossier**	In dit dossier is een last onder dwangsom opgelegd met een dwangsom van € 100.000. De dwangsom is verbeurd, waarna een invorderingsbesluit is genomen.[2]

[1] De invordering is voortgezet via de deurwaarder, waarna het bedrag is ontvangen.
[2] De invordering is voortgezet via de deurwaarder. Het bedrag is nog niet ontvangen.

Evaluatierapport - Project Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit

Afdeling: Toezicht & Handhaving

Juli 2026

1. Aanleiding

Uit meetresultaten blijkt dat Delfland de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) zonder extra inzet niet zal halen. Vooral in glastuinbouwgebieden staat de waterkwaliteit onder druk, omdat de sector de waterkwaliteit sterk beïnvloedt. Daarom startte Delfland begin 2025 met de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit. Het doel van deze aanpak was om te onderzoeken of Delfland juridische en handhavingsinstrumenten intensiever kan inzetten binnen de glastuinbouw.

Binnen deze aanpak werkte Delfland vijf onderdelen uit: (1) zorgplichthandhaving, (2) uitbreiding van de kring van overtreders, (3) verhoging van bestuursrechtelijke dwangsommen, (4) externe communicatie en (5) intensivering van de samenwerking met ketenpartners.

Dit rapport bevat een korte evaluatie van deze aanpak. De evaluatie laat zien wat Delfland heeft gedaan, wat dit heeft opgeleverd en welke bestuurlijke keuze nu voorligt voor het vervolg.

2. Wat hebben we gedaan en wat heeft het opgeleverd?

Hieronder staat per onderdeel de uitvoering en de opbrengst.

Onderstaande tabel vat de belangrijkste resultaten van de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit samen.

Tabel 1 Overzicht van resultaten en opbrengsten per onderdeel

Onderdeel	Resultaat	Toelichting
Zorgplicht (strafrecht)	**7 zaken**	De zorgplicht uit artikel 2.11 Bal is strafrechtelijk toegepast. Dit leidde tot strafbeschikkingen van € 2.000.
Zorgplicht (Waterschapsverordening)	**2 zaken**	Artikel 7.1 van de Waterschapsverordening is strafrechtelijk toegepast.
Zorgplicht (bestuursrecht)	**4 waarschuwingen**	In vier waarschuwingen is verwezen naar de beleidsregel zorgplicht. De zaken lopen nog.
Natuurlijke persoon aanspreken	**1 casus**	In één casus is een last onder dwangsom opgelegd aan een natuurlijke persoon. De dwangsom is verbeurd, waarna een invorderingsbesluit is genomen.[1]
Hogere dwangsommen	**4 dossiers**	Delfland heeft in vier dossiers hogere dwangsommen opgelegd dan daarvoor gebruikelijk was.
Niet verbeurd	**3 dossiers**	In deze dossiers zijn dwangsommen tot maximaal € 30.000 niet verbeurd.

[1] De invordering is voortgezet via de deurwaarder, waarna het bedrag is ontvangen.

Wel verbeurd	**1 dossier**	In dit dossier is een last onder dwangsom opgelegd met een dwangsom van € 100.000. De dwangsom is verbeurd, waarna een invorderingsbesluit is genomen.[2]

2.1 Zorgplichthandhaving

Delfland heeft de beleidsregel zorgplicht bij lozingsactiviteiten glastuinbouw vastgesteld. Vanuit het project is bijgedragen aan de ontwikkeling van deze beleidsregel. De beleidsregel beschrijft wat de zorgplicht voor glastuinbouwbedrijven in de praktijk inhoudt. Ook maakt de beleidsregel duidelijk waar Delfland op let bij toezicht en handhaving.

De toepassing van zorgplichthandhaving is nog in ontwikkeling. Strafrechtelijk is in zeven zaken geschreven op de zorgplicht uit artikel 2.11 van het Bal. Het ging om verschillende soorten overtredingen. Deze strafrechtelijke inzet heeft geleid tot strafbeschikkingen van € 2.000. Daarnaast is het zorgplichtartikel uit artikel 7.1 van de Waterschapsverordening in twee strafrechtelijke zaken toegepast.

Bestuursrechtelijk heeft Delfland tot nu toe vier waarschuwingen verstuurd waarin is verwezen naar de beleidsregel zorgplicht. Omdat deze zaken nog in behandeling zijn, kunnen we op dit moment nog niet vaststellen wat zorgplichthandhaving concreet heeft opgeleverd.

2.2 Uitbreiding van de kring van overtreders

Dit onderdeel gaat over de vraag of Delfland bij overtredingen niet alleen de onderneming, maar ook bestuurders, verhuurders of andere betrokken natuurlijke personen kan aanspreken. Delfland heeft binnen de aanpak in één casus een last onder dwangsom opgelegd aan een natuurlijke persoon. Omdat deze last niet is nageleefd, heeft Delfland een invorderingsbesluit genomen. Omdat het om één casus gaat, kunnen we nog geen algemene conclusies trekken over de structurele werking van dit instrument. De casus laat wel zien dat deze route in passende gevallen juridisch en praktisch mogelijk is.

Naast het aanspreken van natuurlijke personen is ook verkend of verhuurders van kassen kunnen worden aangesproken op het verhuren van verouderde of lekkende kassen. Deze route bleek in de uitvoering complexer dan vooraf gedacht. Voor toepassing moet eerst duidelijk zijn om welke kassen en verhuursituaties het gaat en moeten verhuurders vooraf worden geïnformeerd. Door beperkte juridische en uitvoeringscapaciteit is dit onderdeel nog niet uitgewerkt tot concrete dossiers of een vaste werkwijze.

2.3 Verhoging van bestuursrechtelijke dwangsommen

Delfland heeft in deze aanpak hogere bestuursrechtelijke dwangsommen toegepast dan daarvoor gebruikelijk was. Waar eerder meestal dwangsommen tot maximaal € 5.000 werden opgelegd, zijn binnen deze aanpak dwangsommen opgelegd tot maximaal € 100.000. In totaal ging het om vier dossiers.

Het effect op naleefgedrag verschilt per casus. In één casus is een dwangsom van € 100.000 verbeurd en geïnd. De hogere dwangsom leidde daar dus niet tot naleving. In drie andere dossiers zijn verhoogde dwangsommen tot maximaal € 30.000 niet verbeurd. In deze gevallen heeft een hogere financiële prikkel bijgedragen aan naleving.

Tegelijkertijd blijft naleefgedrag een momentopname. Delfland controleert lasten onder dwangsom structureel, waardoor we zicht houden op naleving. Dat een dwangsom nu niet is verbeurd, betekent niet automatisch dat een bedrijf ook op langere termijn blijft naleven. Daarom kunnen we op basis van deze dossiers nog niet hard aangeven wat het structurele effect op naleefgedrag is.

[2] De invordering is voortgezet via de deurwaarder. Het bedrag is nog niet ontvangen.

2.4 Externe communicatie

In 2025 en 2026 communiceerde Delfland structureel over toezicht en handhaving binnen de glastuinbouw. Op de website van Delfland zijn hierover 49 berichten gepubliceerd. Met deze communicatie informeerde Delfland de sector over regels, toezicht, samenwerking met ketenpartners en de inzet van Delfland. Tegelijkertijd maakte Delfland duidelijk dat ernstige of structurele overtredingen steviger worden aangepakt. De berichtgeving werd opgepakt door diverse media. Ook gaven samenwerkingspartners aan dat Delfland nadrukkelijker zichtbaar was in het toezicht op de sector.

2.5 Samenwerking met ketenpartners

We hebben het projectplan gedeeld met verschillende ketenpartners, waaronder het KRW-impulsprogramma, omgevingsdiensten en het Landelijk Overleg Vergunningverlening en Handhaving (LOVH). Daarnaast heeft Delfland het thema handhaving en waterkwaliteit landelijk onder de aandacht gebracht.

Samen met Waterschap Hollandse Delta organiseerden we een landelijk congres over waterkwaliteit en handhaving. Delfland was ook vertegenwoordigd bij het bestuurlijk symposium 'Waterkwaliteit: oplossingen in de keten' van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Daar verzorgden we een workshop over glastuinbouw, waarin we praktijkervaringen deelden over intensiever toezicht en handhaving en het benutten van de strafrechtketen. Daarnaast verzorgde Delfland voor het ministerie van Justitie en Veiligheid een seminar over waterkwaliteit en strafrecht.

Deze activiteiten droegen bij aan kennisuitwisseling en verdere beleidsontwikkeling. Ook boden ze ruimte om strafrechtelijke instrumenten verder te verkennen, waaronder het ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel. Een direct effect op naleefgedrag of waterkwaliteit tonen deze activiteiten niet aan. Wel versterken ze de samenwerking met ketenpartners en ondersteunen ze de verdere ontwikkeling van handhaving.

Als vervolgstap in de samenwerking met het Openbaar Ministerie (OM) heeft Delfland afgesproken gezamenlijk een praktijkcasus van begin tot eind door te werken. Het doel hiervan is om meer inzicht te krijgen in de juridische vereisten, bewijsvoering en afwegingen die van belang zijn bij een strafrechtelijke afdoening. De opgedane lessen worden benut om toekomstige zaken beter voor te bereiden en de kans te vergroten dat een door Delfland aangeleverde zaak door het OM in behandeling wordt genomen.

3. Conclusie en vervolg

Met de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit heeft Delfland verkend hoe het bestaande handhavingsinstrumentarium binnen de glastuinbouw gerichter en steviger kan worden ingezet. Binnen de aanpak zijn verschillende instrumenten in de praktijk toegepast of verder onderzocht, zoals hogere dwangsommen, het aanspreken van natuurlijke personen, zorgplichthandhaving, externe communicatie en samenwerking met ketenpartners.

De evaluatie laat zien dat de onderzochte onderdelen bruikbaar zijn binnen toezicht en handhaving. Tegelijkertijd is de praktijkervaring nog beperkt: het gaat om een klein aantal dossiers en een deel van de zaken loopt nog. Daarom kunnen we nog niet vaststellen wat het structurele effect is op naleefgedrag of waterkwaliteit. De aanpak heeft vooral duidelijk gemaakt welke instrumenten in de praktijk toepasbaar zijn, welke onderdelen verdere uitwerking vragen en waar juridische en personele capaciteit bepalend zijn voor het vervolg.

Voor het vervolg is daarom een bestuurlijke keuze nodig over de onderdelen die Delfland wil borgen in de reguliere toezicht- en handhavingspraktijk en de onderdelen die eerst verdere uitwerking vragen. Hoofdstuk 4 werkt daarvoor drie bestuurlijke richtingen uit.

4. Bestuurlijke keuze

Voor het vervolg van de Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit is een bestuurlijke keuze nodig. Deze paragraaf beschrijft drie mogelijke richtingen voor voortzetting vanuit handhaving, inclusief de gevolgen voor uitvoering en capaciteit.

Optie 1: geen vervolg

De aanvullende aanpak stopt. De uitvoering richt zich uitsluitend op reguliere toezicht- en handhavingstaken.

Optie 2: gedeeltelijke voortzetting binnen bestaande capaciteit
Bij deze optie borgt Delfland de onderdelen die in de praktijk goed toepasbaar zijn, waarvoor voldoende aanleiding bestaat om aan te nemen dat zij kunnen werken en waarbij de benodigde inspanning in verhouding staat tot het verwachte resultaat. Deze onderdelen krijgen een plek in de reguliere toezicht- en handhavingspraktijk. Daarmee worden de opbrengsten van het project benut binnen de reguliere uitvoering, zonder dat daarvoor een afzonderlijk vervolgproject nodig is.

Onderdelen die Delfland binnen deze optie voortzet:

- het aanspreken van natuurlijke personen in passende casuïstiek, als uitbreiding van de kring van overtreders;
- het toepassen van hogere bestuursrechtelijke dwangsommen;
- het toepassen van zorgplichthandhaving via het strafrechtelijke spoor;
- het casusgericht toepassen van zorgplichthandhaving op basis van de vastgestelde beleidsregel;
- het voortzetten van externe communicatie over toezicht en handhaving;
- het intensiveren van de samenwerking met ketenpartners.

Onderdelen die Delfland binnen deze optie niet verder ontwikkelt:

- ontwikkeling van een gestandaardiseerde aanpak voor verhuurders van verouderde of lekkende kassen;
- verkenning van nieuwe strafrechtelijke instrumenten of intensiever gebruik van bestaande strafrechtelijke instrumenten.

Deze onderdelen worden binnen deze optie niet actief doorontwikkeld of structureel geborgd. Als zich een passende casus voordoet, zal Delfland deze binnen de beschikbare capaciteit oppakken. Delfland zoekt echter niet actief naar nieuwe casussen en richt hiervoor geen aparte werkwijze of structurele capaciteit in.

Optie 3: volledige voortzetting en opschaling
Deze optie omvat alle onderdelen uit optie 2. Daarnaast zet Delfland in op verdere ontwikkeling en opschaling van:

- zorgplichthandhaving op basis van de vastgestelde beleidsregel, met een structurelere toepassing in passende casussen;
- een gestandaardiseerde aanpak voor verhuurders van verouderde of lekkende kassen;
- de verkenning van nieuwe strafrechtelijke instrumenten of intensiever gebruik van bestaande strafrechtelijke instrumenten.

Op basis van de projectervaring vraagt volledige voortzetting en opschaling naar verwachting ongeveer 1 fte extra capaciteit. Het zwaartepunt ligt bij juridische capaciteit. Ongeveer 0,7 fte is nodig voor juridische uitwerking, casusvoorbereiding, onderbouwing, toetsing en afstemming. Daarnaast is ongeveer 0,3 fte nodig voor coördinatie en projectleiding, zoals voortgangsbewaking, communicatie, beantwoording van vragen, dossierbegeleiding en bijsturing. Deze raming is gebaseerd op de gerealiseerde projectresultaten en de inzet die daarvoor nodig was. Een hoger ambitieniveau vraagt om aanvullende capaciteit, bijvoorbeeld als Delfland meer besluiten wil voorbereiden, maatwerkvoorschriften wil opstellen, standaardwerkwijzen wil ontwikkelen of intensiever wil oefenen met nieuwe instrumenten.

Ambtelijk advies

Het ambtelijk advies is om te kiezen voor optie 2: gedeeltelijke voortzetting binnen bestaande capaciteit. Deze optie sluit het beste aan bij de resultaten van de aanpak en bij de uitvoerbaarheid in de praktijk. Binnen deze optie zet Delfland de instrumenten voort die goed toepasbaar blijken te zijn in de reguliere toezicht- en handhavingspraktijk en waarvoor voldoende aanleiding bestaat om aan te nemen dat zij kunnen werken.

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3838
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.b.3
Titel	Dav - Tweede tussentijdse rapportage THH 2026

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Pfo Piet-Hein Daverveldt	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

1. De tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving vast te stellen (DMSnr: 2548843)
2. De brief aan de verenigde vergadering over de tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving vast te stellen (DMSnr: 2552504)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving
Versienummer	1
Dossiernummer	3838
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
1. De tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving vast te stellen (DMSnr: 2548843)
2. De brief aan de verenigde vergadering over de tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving vast te stellen (DMSnr: 2552504)

2) Aanleiding

Om te voldoen aan de bestuurlijke informatiebehoefte, wordt naast de jaarlijkse verantwoordingsrapportage ook tussentijds gerapporteerd over de voortgang van toezicht en handhaving. Deze resultaten worden vergeleken met de geplande doelstellingen als verwoord in het door het college vastgestelde Uitvoeringsprogramma (DSM 2512223).

3) Beoogd effect

Het college en de VV te informeren over de voortgang van toezicht en handhaving over de periode mei tot en met augustus 2026 en de informatieve brief aan de verenigde vergadering vast te stellen.

4) Kernboodschap

Het college heeft het Uitvoeringsprogramma 2026 Toezicht en Handhaving vastgesteld (DMS 2512223). De bijgevoegde tweede tussentijdse rapportage bevat een overzicht van de activiteiten en werkzaamheden die in de periode mei tot en met augustus 2026 zijn uitgevoerd. De rapportage laat zien hoe Toezicht en Handhaving bijdraagt aan de kerntaken van Delfland: waterkwaliteit, waterveiligheid en waterkwantiteit.

Droogte
Door de aanhoudende droogte ontstond een tekort aan zoet water. Dit bracht risico's met zich mee, zoals mogelijke schade aan waterkeringen, verzilting en onomkeerbare schade aan natuur.
Daarom waren aanvullende maatregelen nodig. Het dagelijks bestuur besloot op 31 juli 2026 om, naast aangescherpte schutbeperkingen, ook een onttrekkingsverbod voor categorie 3 en 4 van de landelijke verdringingsreeks in te stellen (DMS 2540740). Dit betekende dat in deze verslagperiode extra inzet van Toezicht en Handhaving nodig was. Van 5 tot en met 20 augustus 2026 controleerde Delfland intensief op het verbod om oppervlaktewater te onttrekken. Daarbij zijn 145 sportaccommodaties, 68 glastuinbouwbedrijven en 34 verdachte locaties gecontroleerd. Bij zeven overtredingen op heterdaad is een last onder dwangsom opgelegd.

Tijdelijke bijgestelde prioritering
De afdeling heeft te maken met een capaciteitstekort door langdurige uitval en openstaande vacatures. Daarom is besloten om in de periode augustus tot en met december 2026 een aantal toezichtstaken tijdelijk af te schalen of tijdelijk niet uit te voeren. Hiermee zet Delfland

de beschikbare capaciteit gericht in op de meest urgente en risicovolle werkzaamheden. De opgedane ervaringen en lessen worden gebruikt bij het uitvoeringsprogramma en de prioritering van werkzaamheden voor 2027.

Waterkwaliteit
Het verbeteren van de waterkwaliteit is een speerpunt in het coalitieakkoord 2023–2027. In de periode mei tot en met augustus 2026 voerde Delfland 140 controles uit in glastuinbouwgebieden. De inzet bestond uit controles binnen de Risicogestuurde Aanpak en regulier toezicht. Wanneer overtredingen zijn vastgesteld, is handhavend opgetreden. Binnen de glastuinbouw is één keer strafrechtelijk opgetreden. Daarnaast zijn acht lasten onder dwangsom opgelegd en is vier keer overgegaan tot invordering van een last onder dwangsom.

Waterveiligheid
Met toezicht en handhaving op waterveiligheid zorgen wij ervoor dat waterkeringen en daaraan gerelateerde objecten veilig blijven functioneren. In de periode mei tot en met augustus 2026 pakte Delfland vijf meldingen over niet-waterkerende objecten op. Daarnaast hield Delfland toezicht in het kust- en duingebied en bij meerdere complexe infrastructurele projecten. Uit de controles blijkt dat het grootste deel van de activiteiten en werkzaamheden volgens de vergunningvoorschriften wordt uitgevoerd. Waar aandachtspunten zijn geconstateerd, zijn deze opgepakt.

Waterkwantiteit
Met toezicht en handhaving op waterkwantiteit zorgt Delfland ervoor dat grondwateronttrekkingen en onderhoudsplichten verantwoord plaatsvinden binnen het beheergebied. De uitvraag van onttrekkingsgegevens over 2024 is grotendeels afgerond. Voor tien locaties ontbreken nog gegevens. De uitvraag over 2025 is gestart; 166 van de 289 aangeschreven glastuinbouwbedrijven hebben inmiddels gereageerd. De overige bedrijven ontvangen een tweede aanschrijving. De controles bij wasstraten zijn vanwege het capaciteitstekort nog niet uitgevoerd.
De zomerschouw is uitgevoerd. Vanwege de tijdelijk bijgestelde prioritering worden de bevindingen niet verder opgepakt. De snoeischouw en diepteschouw worden in 2026 niet uitgevoerd vanwege het capaciteitstekort.

5) Historie – eerdere besluitvorming

De tweede tussentijdse rapportage over de periode mei tot en met augustus 2026 is gebaseerd op het op 7 april 2026 door Dijkgraaf en Hoogheemraden vastgestelde ‘Uitvoeringsprogramma 2026 afdeling Toezicht en Handhaving’ (DMS 2512223).
Daarnaast is de extra inzet op droogte gebaseerd op het op 31 juli 2026 door het dagelijks bestuur vastgestelde besluit over het volledig sluiten en gesloten houden van sluizen en het verbod op het onttrekken van oppervlaktewater vanwege de rangorde bij waterschaarste (DMS 2540740).

6) Regelgeving en Beleid

Het Omgevingsbesluit, onderdeel van de Omgevingswet, bevat kwaliteitseisen voor het toezicht- en handhavingsbeleid van Delfland. Deze eisen gaan onder andere over de verantwoording van het toezicht- en handhavingsproces en de resultaten daarvan. Delfland rapporteert hierover periodiek. De tussentijdse rapportage wordt iedere vier maanden opgesteld.

7) Financiën

N.v.t.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

De tijdelijk bijgestelde prioritering brengt risico’s met zich mee, omdat niet alle werkzaamheden volledig volgens planning worden uitgevoerd. Dit wordt beheerst door de beschikbare capaciteit te richten op wettelijke verplichtingen en op werkzaamheden met de grootste maatschappelijke en bestuurlijke impact. Werkzaamheden met een lager risico kunnen tijdelijk worden uitgesteld, beperkt uitgevoerd of stopgezet.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

De rapportage wordt op intranet geplaats en in het kwaliteitshandboek Waterbeheer.
Ook wordt een bericht in de D&H-nieuwsbrief opgenomen en een uitgebreider nieuwsbericht op de website van Delfland.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

De vv- brief wordt, na vaststelling door Dijkgraaf en Hoogheemraden, als ingekomen stuk aan de commissie van Bestuur, Financiën en Organisatie (BFO) van 12 november 2026 aangeboden.

14) Bevoegd orgaan

Artikel 84 Waterschapswet stelt dat het dagelijks bestuur is belast met de dagelijkse aangelegenheden van het waterschap. De zaken die in deze brief worden besproken vallen onder dit begrip van de dagelijkse aangelegenheden.

15) Toelichting

Geen.

16) Bijlagen

1. Tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving (DMSnr: 2548843)
2. Brief aan de verenigde vergadering over de tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving (DMSnr: 2552504)

Tweede tussentijdse rapportage 2026

Toezicht en Handhaving

DMSnr: 2548843

Hoogheemraadschap van Delfland

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Droogte....4
1.2 Tijdelijke bijgestelde prioritering 4
2 Prestatie-indicatoren....4
3 Kentallen 6
4 Waterkwaliteit 7
4.1 Resultaten glastuinbouw....7
4.2 Risicogestuurde Aanpak....8
Polder Berkel....8
Oranjepolder 8
Vlietpolder 8
4.3 Regulier toezicht glastuinbouw 8
4.4 Toezicht op directe lozingen 8
4.5 PFAS-dossiers 8
4.5.1 Forepark 2.0 8
4.5.2 Dossier Agnetapark Delft 8
5 Waterveiligheid 9
5.1 Niet-waterkerende objecten 9
5.2 Toezicht kust/duinen....9
6 Waterkwantiteit 9
6.1 Grondwateronttrekkingen 9
6.2 Schouw 9
6.2.1 Planning schouw 9
6.2.2 Zomerschouw 10
6.2.3 Waterkeringenschouw....10
6.2.4 Najaarsschouw 10
6.2.5 Snoeischouw 10
6.2.6 Diepteschouw 10
7 Integraal toezicht projecten 10
7.1 A24 Blankenburgverbinding....10
7.2 N211 Wippolderlaan 10
7.3 Warmtetransportleiding WarmtelinQ....10
7.4 N468....10
7.5 Warmtenetwerk Westland 10
7.6 Warmtenet Delft....10
8 Regulier en cyclisch toezicht....11

8.1 Vaarsurveillance 11
8.2 Luchtsurveillance 11
8.3 Afhandeling incidentmeldingen en klantvragen 11
8.4 Heffingen 11
9 Overige werkzaamheden 11
9.1 Wet politiegegevens 11
9.2 Publicatie van handhavingsbesluiten 12
9.3 Samenwerking met ketenpartners 12
9.3.1 Samenwerkingsverband met NVWA 12
9.3.2 Samenwerkingsgesprekken met OM 12
9.3.3 Samenwerking met HH Rijnland en HH Schieland (boa's) 12
9.4 Bedrijfssysteem Relieve 12
9.5 Power BI, dashboards en digitale ondersteuning 12
9.6 Capaciteitsonderzoek 12
Begrippenlijst 14

1 Inleiding

Het Omgevingsbesluit is onderdeel van de Omgevingswet. Dit besluit bepaalt dat Delfland periodiek rapporteert over het uitvoeringsprogramma (dossiernummer 3795). Daarnaast vinden we het belangrijk om het bestuur via tussentijdse rapportages te informeren over hoe toezicht en handhaving bijdragen aan de doelen uit het coalitieakkoord.
In deze rapportage beschrijven we op hoofdlijnen wat we in de periode mei tot en met augustus 2026 uitvoerden en wat dit opleverde. Waar nodig geven we een korte toelichting, bijvoorbeeld wanneer resultaten bestuurlijk relevant zijn of wanneer een prestatie-indicator afwijkt van de planning.

De rapportage bevat geen informatie over financiële middelen; hierover wordt gerapporteerd binnen de reguliere planning-en-controlcyclus.

1.1 Droogte

Op 31 juli 2026 heeft het dagelijks bestuur vanwege het watertekort het Besluit onttrekkingsverbod oppervlaktewater (DMS 2540740) vastgesteld. Met dit besluit is een verbod ingesteld op het onttrekken van oppervlaktewater voor gebruikers in categorie 3 en 4 van de verdringingsreeks. Het gaat daarbij onder meer om kapitaalintensieve gewassen en proceswater voor de industrie (categorie 3) en om recreatieterreinen, sportvelden, golfbanen, volkstuinen en particulieren (categorie 4). Naar aanleiding hiervan handhaafde Delfland van 5 tot en met 20 augustus 2026 intensief op het onttrekkingsverbod. Op 17 augustus 2026 is voor categorie 3 tijdelijk een beperkte versoepeling aangekondigd, terwijl het verbod voor categorie 4 van kracht bleef. In totaal controleerde Delfland 145 sportaccommodaties, 68 glastuinbouwbedrijven en 34 verdachte locaties. Bij zeven overtredingen op heterdaad zijn lasten onder dwangsom opgelegd. Deze extra inzet op droogte had gevolgen voor de uitvoering en prioritering van reguliere toezichtstaken.

1.2 Tijdelijke bijgestelde prioritering

De afdeling heeft te maken met een tekort aan beschikbare capaciteit door langdurige uitval en openstaande vacatures. Daarom is besloten om in de periode augustus tot en met december 2026 een aantal toezichtstaken tijdelijk af te schalen of niet uit te voeren. Hiermee zetten we de beschikbare capaciteit gericht in op wettelijke verplichtingen en werkzaamheden die het meest bijdragen aan waterveiligheid, waterkwaliteit en waterkwantiteit.
De extra inzet voor droogte en het toezicht op het onttrekkingsverbod hebben deze prioritering verder versterkt. Hierdoor worden sommige werkzaamheden later uitgevoerd, beperkt opgepakt of tijdelijk stopgezet. De gevolgen hiervan worden op dit moment verantwoord geacht, omdat het gaat om werkzaamheden met een relatief lager risico of een minder urgente opvolging.
De effecten van deze tijdelijke prioritering worden gevolgd. De lessen die daaruit voortkomen, nemen we mee in het uitvoeringsprogramma en de prioritering van werkzaamheden voor 2027.

2 Prestatie-indicatoren

In dit hoofdstuk staan de bestuurlijke en ambtelijke prestatie-indicatoren. Deze geven inzicht in de voortgang en realisatie van het uitvoeringsprogramma.

De bestuurlijke prestatie-indicatoren zijn gebaseerd op de speerpunten uit het coalitieakkoord en geven inzicht in de voortgang op onderwerpen met bestuurlijke relevantie.
De ambtelijke prestatie-indicatoren dienen als sturingsinstrument voor de organisatie. Ze laten zien in hoeverre we de geplande werkzaamheden binnen Toezicht en Handhaving volgens planning uitvoeren. Tabel 2 geeft een overzicht van de planning voor 2026 en de realisatie in de periode mei tot en met augustus.

In de volgende hoofdstukken lichten we de belangrijkste resultaten en afwijkingen toe.

Tabel 1 Bestuurlijke prestatie-indicatoren

Onderwerp	Prestatie-indicator	Doel	**Realisatie**	**Resultaat en toelichting**
Toezicht glastuinbouw	Bedrijven moeten UO-rapportages indienen*)	95% voor 1 mei (=1.242 bedrijven)	96%	Behaald
Toezicht glastuinbouw	Controleren ingediende UO-rapportages**) (vanaf januari)	5% (=64 controles)	5%	Behaald
NWO-controles	Controle van opgeknapte kades	100%	Uitgevoerd	38 inspecties uitgevoerd.

*) *In het kader van de Omgevingswet moeten glastuinbouwbedrijven jaarlijks een milieurapportage indienen: de UO-rapportage.*

**) *De UO-rapportages moeten op 1 mei zijn aangeleverd.*

De bestuurlijke prestatie-indicatoren zijn deels behaald en deels nog in uitvoering. De indicatoren voor de UO-rapportages zijn behaald. Voor de opgeknapte kades zijn de geplande 38 controles uitgevoerd. De opvolging van 18 lopende handhavingstrajecten uit 2025 en de bevindingen uit de inspecties loopt door. Door de tijdelijk bijgestelde prioritering, de extra inzet op het onttrekkingsverbod en het capaciteitstekort vraagt de verdere afhandeling van een deel van deze zaken meer tijd.

Tabel 2 Ambtelijke prestatie-indicatoren voor 2026

Prestatie-indicator	Doel	**Realisatie**	**Resultaat en toelichting**
Vaststellen Uitvoeringsprogramma	Februari 2026	Vastgesteld in april	Niet behaald. Vaststelling vond later plaats dan gepland. Dit heeft geen gevolgen voor de uitvoering in 2026.
Snoeischouw Vindt in mei/juni plaats	100% uitgevoerd	Wordt niet uitgevoerd	Niet behaald. De snoeischouw wordt in 2026 niet uitgevoerd vanwege het capaciteitstekort en de tijdelijk bijgestelde prioritering.
Zomerschouw Vindt in juli plaats	100% Uitgevoerd	Uitgevoerd	Niet behaald. De zomerschouw is uitgevoerd. Vanwege de tijdelijk bijgestelde prioritering worden de geconstateerde bevindingen niet verder opgepakt. Er worden daarom geen brieven verstuurd en er vindt geen herschouw plaats.
Najaarsschouw Vindt in november plaats	100% Uitgevoerd	Nog niet gestart	Valt buiten de verslagperiode.
Diepte schouw Vindt in juni/juli plaats	100% uitgevoerd	Wordt niet uitgevoerd	Niet behaald. De diepteschouw wordt in 2026 niet uitgevoerd vanwege het capaciteitstekort en de tijdelijk bijgestelde prioritering.
Handhavingsdagen	6	3 uitgevoerd	Niet behaald. Door de tijdelijk bijgestelde prioritering zijn drie van de zes handhavingsdagen uitgevoerd.
Inspectievluchten	14	10 uitgevoerd	Op schema. Uitvoering volgens planning.
Watersurveillance	550 uur	500 uur	Niet behaald i.v.m. tijdelijke bijgestelde prioritering
Controles vergunningen en meldingen	1.100	1.005 uitgevoerd *)	Op schema. Uitvoering volgens planning.

*) *Veel vergunningen en meldingen gaan over het onttrekken van grondwater of het aanleggen van kabels en leidingen in waterstaatswerken. Delfland handelt deze administratief af zonder fysieke controle, tenzij het gaat om zaken die een risico vormen voor Delfland. In de periode mei tot en met augustus 2026 betrof het 262 administratieve controles van de in totaal 1.005 uitgevoerde controles.*

3 Kentallen

Het Omgevingsbesluit verplicht Delfland om in de rapportage kentallen over toezicht en handhaving op te nemen. Tabel 3 geeft inzicht in de aard en omvang van handhavingsactiviteiten en -instrumenten. Voor 2026 tonen we zowel de cumulatieve cijfers tot en met augustus als de aantallen per verslagperiode. De cijfers over 2025 zijn ter vergelijking opgenomen.

Tabel 1 Kentallen

	Cumulatief jan-aug 2026	Aantal jan-apr 2026	Aantal mei-aug 2026	Aantal 2025
Handhavingsverzoeken*)				
Totaal	7	4	3	1
Gegrond verklaard	-	-	-	-
Ongegrond verklaard	3	-	3	-
Niet ontvankelijk	-	-	-	-
In behandeling	2	3	2	1
Ingetrokken	2	1	1	-
Woo-verzoeken	2	0	2	1
Soorten overtredingen volgens de landelijke handhavingsstrategie**)				
Totaal	130	59	71	233
Lichte segment	107	43	64	175
Middensegment	16	11	5	41
Zware segment	7	5	2	17
Strafrechtelijk behandeld				
Totaal	23	15	8	68
Vaarproces-verbaal	14	7	7	28
Snelle Afdoening Milieu proces-verbaal	8	7	1	23
Uitgebreid proces-verbaal	1	1	0	17
Last Onder Dwangsom (LOD)	23	7	16	41
Last Onder Bestuursdwang***)	5	2	3	-
Innen last onder dwangsom****)	6	2	4	6

*) *Bij handhavingsverzoeken zijn de cijfers over 2026 cumulatief weergegeven tot en met de betreffende verslagperiode. Aantallen kunnen in latere rapportages wijzigen, bijvoorbeeld door ongegrondverklaringen of andere afrondingen van lopende zaken.*

**) *De Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht is een matrix om te bepalen welke sanctie bij welke overtreding past. De indeling is afhankelijk van de ernst van de overtreding en het gedrag van de overtreder.*

***) *De aantallen lasten onder bestuursdwang zijn vanaf 2026 opgenomen in deze rapportage. In 2025 werd hierover niet afzonderlijk gerapporteerd. Daardoor zijn voor 2025 geen gegevens beschikbaar.*

****) *Hiermee bedoelen we het aantal invorderingsbesluiten voor verbeurde dwangsommen.*

In de periode mei tot en met augustus 2026 registreerde Delfland 71 overtredingen. Het grootste deel daarvan valt in het lichte segment. Waar nodig is handhavend opgetreden met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten, waaronder lasten onder dwangsom en lasten onder bestuursdwang.

4 Waterkwaliteit

Verbetering van de waterkwaliteit is een belangrijk speerpunt in het coalitieakkoord 2023–2027. We werkten deze ambitie uit in de begroting voor 2026, waarin we de inzet en werkzaamheden voor het komende jaar vastlegden.

Delfland werkt aan verbetering van de waterkwaliteit door handhaving te combineren met samenwerking. Naast de risicogestuurde aanpak en regulier toezicht wordt via de pilot *Meten op slootniveau* ingezet op het vroegtijdig signaleren en voorkomen van vervuiling. De pilot, gestart in 2025, maakt knelpunten op slootniveau inzichtelijk en helpt ondernemers bij het nemen van gerichte maatregelen.

De Voortgangsrapportage Waterkwaliteit 2025-2026 laat zien dat bij bestrijdingsmiddelen sprake is van een dalende trend in het aantal normoverschrijdingen op toxiciteit. Ook zijn negen van de 26 glastuinbouwgebieden op dit moment schoon of vrijwel schoon. Verdere inzet blijft nodig, omdat voor de waternatuur nog geen nettoverbetering zichtbaar is (raadpleeg voor meer informatie de Voortgangsrapportage Waterkwaliteit 2025-2026 (DMS 25113090)).

De verbetering van de waterkwaliteit komt voort uit een brede en gezamenlijke inzet. Delfland combineert toezicht en handhaving met metingen op slootniveau, de inzet van watercoaches en samenwerking met ondernemers en ketenpartners. Daardoor kunnen we vervuiling eerder signaleren, gerichter opvolgen en waar mogelijk voorkomen.

4.1 Resultaten glastuinbouw

Tabel 2 Controles glastuinbouw

Soorten aanpak	Subtotaal jan-aug 2026	Aantal jan-apr 2026	Aantal mei-aug 2026	Aantal 2025	Aantal 2024	Aantal 2023
Controles risicogestuurde aanpak	148	98	50	175	183	92
Controles regulier toezicht glastuinbouw	215	125	90	404	123	128
Rainlevelr	0	0	0	0	4	2
Totaal	*363*	223	140	*579*	*324*	*257*

In de periode mei tot en met augustus 2026 zijn 140 controles uitgevoerd in glastuinbouwgebieden. De inzet bestond uit controles binnen de risicogestuurde aanpak en regulier toezicht.

Tabel 3 Strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden in de glastuinbouw

Soorten optreden	Subtotaal jan-aug 2026	Aantal jan-apr 2026	Aantal mei-aug 2026	Aantal 2025	Aantal 2024	Aantal 2023
Aantal keer strafrecht toegepast	9	8	1	30	17	11
Last onder dwangsom (LOD)	10	2	8	21	34	3
Innen LOD	6	2	4	4	3	7

In de periode mei tot en met augustus 2026 is binnen de glastuinbouw één keer strafrechtelijk opgetreden. Daarnaast zijn acht lasten onder dwangsom opgelegd en is vier keer overgegaan tot invordering van een last onder dwangsom. De nadruk lag in deze verslagperiode vooral op bestuursrechtelijke opvolging en de afhandeling van lopende handhavingstrajecten.

4.2 Risicogestuurde Aanpak

Delfland zet de risicogestuurde aanpak in om de waterkwaliteit in vervuilde glastuinbouwgebieden te verbeteren. Per halfjaar selecteren we gebieden waar extra toezicht en handhaving nodig zijn. Daarbij sporen we overtredingen op, stoppen we ongewenste lozingen en treden we handhavend op waar nodig. De selectie is gebaseerd op meetgegevens uit het glastuinbouwmeetnet (monitoring), meldingen en regulier toezicht. We voeren de aanpak uit in samenwerking met de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH), de DCMR Milieudienst Rijnmond en, waar relevant, andere partners. Daarnaast zetten we een mobiel meetnetwerk in voor aanvullende metingen.

Polder Berkel

De zeven zaken die in de eerste tussentijdse rapportage THH 2026 nog openstonden, zijn inmiddels afgerond.

Oranjepolder

In de Oranjepolder zijn in deze verslagperiode drie nieuwe lasten onder dwangsom opgelegd. Daarmee komt het totaal in 2026 op vijf. Voor drie locaties loopt nog nader onderzoek.

Vlietpolder

Delfland startte op 6 mei 2026 met de risicogestuurde aanpak in de Vlietpolder. Voor de gezamenlijke controles zijn elf bedrijven geselecteerd. Vijf bedrijven moeten nog worden gecontroleerd. De uitgevoerde controles hebben tot nu toe uitsluitend geleid tot goedbrieven. Tijdens een controlemeetronde is bij een niet-geselecteerd bedrijf een lozing geconstateerd. Aan dit bedrijf wordt een waarschuwing opgelegd.

4.3 Regulier toezicht glastuinbouw

Naast de risicogestuurde aanpak voert Delfland regulier toezicht uit binnen de glastuinbouwsector. Dit gebeurt naar aanleiding van meldingen, eigen waarnemingen en signalen van collega’s of andere bevoegde gezagen. In deze verslagperiode zijn binnen het reguliere toezicht vijf lasten onder dwangsom opgelegd.

Voor schermmiddelen en reinigingsmiddelen wordt door Platform Duurzame Glastuinbouw in samenwerking met Delfland een nieuwe handreiking opgesteld. Op basis daarvan beoordelen we hoe dit onderwerp verder kan worden geborgd in de Waterschapsverordening, met het oog op de bescherming van de waterkwaliteit.

4.4 Toezicht op directe lozingen

Voor toezicht op directe lozingen zijn in deze verslagperiode geen ontwikkelingen te melden.

4.5 PFAS-dossiers

4.5.1 Forepark 2.0

Het traject bevindt zich in de afrondingsfase. De meest recente meetwaarden laten nog geen verbetering zien. De regie op dit dossier ligt bij de Omgevingsdienst Haaglanden. De meetreeks wordt voortgezet. Delfland blijft betrokken vanuit een adviserende rol.

4.5.2 Dossier Agnetapark Delft

Het vooronderzoek wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Haaglanden in opdracht van de provincie. Delfland is hierbij betrokken vanuit een adviserende rol.

5 Waterveiligheid

Door het uitvoeren van controles en het handhavend optreden bij overtredingen wordt bijgedragen aan het borgen van de waterveiligheid binnen het beheersgebied. In de onderstaande paragrafen zijn de belangrijkste activiteiten en projecten beschreven.

5.1 Niet-waterkerende objecten

In de eerste vier maanden van 2026 zijn 38 inspecties uitgevoerd op niet-waterkerende objecten. Daarnaast liepen vanuit 2025 nog 18 handhavingstrajecten. De opvolging van deze inspecties en handhavingstrajecten is voortgezet. Door de tijdelijke bijgestelde prioritering, de extra inzet op het onttrekkingsverbod en het capaciteitstekort is de afhandeling van een deel van de zaken vertraagd. De resterende trajecten worden binnen het reguliere handhavingsproces verder behandeld.

5.2 Toezicht kust/duinen

In de verslagperiode zijn alle nieuw verleende vergunningen voor strandpaviljoens gecontroleerd. In de eerste tussentijdse rapportage toezicht en handhaving 2026 (DMS 2522316) is vermeld dat twee vergunningen niet zijn verlengd. Voor deze locaties is geen nieuwe aanvraag ingediend, omdat de betreffende bedrijfsvoering is beëindigd.

6 Waterkwantiteit

Door toezicht te houden op grondwateronttrekkingen en door de schouw uit te voeren, draagt Delfland bij aan de zorg voor de waterkwantiteit binnen het beheersgebied. In de onderstaande paragrafen lichten we de belangrijkste activiteiten en projecten toe.

6.1 Grondwateronttrekkingen

De uitvraag van onttrekkingsgegevens over 2024 is grotendeels afgerond. Voor tien locaties ontbreken nog gegevens. Deze locaties worden bezocht om de vereiste gegevens te verkrijgen. De uitvraag over 2025 is gestart; 166 van de 289 aangeschreven glastuinbouwbedrijven hebben inmiddels gereageerd. De overige bedrijven ontvangen een tweede aanschrijving. De controles bij wasstraten zijn vanwege het capaciteitstekort nog niet uitgevoerd.

6.2 Schouw

De controle op de onderhoudsverplichtingen van derden wordt aangeduid als de schouw. Meldingen en constateringen die vóór of na de schouw worden gedaan, worden opgepakt binnen het reguliere werkproces. In tabel 6 is een overzicht opgenomen van de geconstateerde bevindingen per schouw. De eerste schouwactiviteiten zijn gestart in mei van dit jaar.

6.2.1 Planning schouw

Hieronder staat de planning van de schouw.

Tabel 4 Planning schouw

	Aantallen mei-aug 2026	Planning
Zomerschouw	Uitgevoerd	Opvolging wordt niet voortgezet vanwege de tijdelijk bijgestelde prioritering.
Waterkeringen schouw	Niet van toepassing	Vindt in oktober plaats
Najaarsschouw	Niet van toepassing	Vindt in november plaats
Diepteschouw	Niet van toepassing	Wordt niet uitgevoerd vanwege het capaciteitstekort.

Snoeischouw	Niet van toepassing	Wordt niet uitgevoerd vanwege het capaciteitstekort.

6.2.2 Zomerschouw

De zomerschouw is uitgevoerd. Vanwege de tijdelijk bijgestelde prioritering worden de geconstateerde bevindingen niet verder opgepakt. Er worden daarom geen brieven verstuurd en er vindt geen herschouw plaats.

6.2.3 Waterkeringenschouw

De waterkeringenschouw begint in oktober 2026.

6.2.4 Najaarsschouw

De najaarsschouw begint in november 2026.

6.2.5 Snoeischouw

De snoeischouw wordt vanwege het capaciteitstekort dit jaar niet uitgevoerd.

6.2.6 Diepteschouw

De diepteschouw wordt vanwege het capaciteitstekort dit jaar niet uitgevoerd.

7 Integraal toezicht projecten

Onder integraal toezicht vallen projecten die over meerdere jaren lopen en waarvoor structureel of extra toezicht nodig is. Het toezicht op deze projecten raakt alle taken van Delfland: waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid.

De hierna beschreven activiteiten gaan alleen over de toezicht- en handhavingsaspecten van deze projecten. De bredere projectvoortgang staat in de rapportage over complexe projecten van derden en wordt periodiek met de verantwoordelijke portefeuillehouder besproken.

7.1 A24 Blankenburgverbinding

De aanleg van de Blankenburgverbinding is afgerond en de watergangen binnen het beheersgebied zijn overgedragen. De eerder vastgestelde restpunten met betrekking tot waterkeringen en onderhoudslocaties zijn afgehandeld.

7.2 N211 Wippolderlaan

De werkzaamheden lopen volgens planning. Op deze locatie vinden grote grondwateronttrekkingen plaats. Delfland houdt hier tijdens de werkzaamheden extra toezicht op.

7.3 Warmtetransportleiding WarmtelinQ

Tijdens de uitvoering zijn werkzaamheden geconstateerd die niet volgens de vergunning waren uitgevoerd. De aannemer is hierover geïnformeerd. De vergunninghouder heeft vervolgens direct maatregelen genomen om de overtreding te herstellen.

7.4 N468

Tijdens de verslagperiode hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan.

7.5 Warmtenetwerk Westland

Voor het Warmtenetwerk Westland waren in de verslagperiode geen situaties die aanleiding gaven tot handhavend optreden.

7.6 Warmtenet Delft

Naar aanleiding van een melding van de vergunninghouder over verhoogde waarden bij een grondwaterlozing heeft Delfland de situatie beoordeeld. Daarna is het water op een passende manier afgevoerd.

8 Regulier en cyclisch toezicht

Delfland voert regulier en cyclisch toezicht uit, zoals vaarsurveillance, luchtsurveillance en veldsurveillance. In de volgende paragrafen staan de activiteiten die in deze periode plaatsvonden.

8.1 Vaarsurveillance

In de verslagperiode organiseerde Delfland samen met de politie twee nautische handhavingsdagen, op 9 mei en 11 juli 2026. Tijdens deze handhavingsdagen zijn drones ingezet. Daarnaast voerde Delfland reguliere vaarsurveillance uit. Deze controles op het water hebben in totaal geleid tot zeven vaarprocessen-verbaal voor overtredingen van de vaarsnelheid. Het aantal meldingen van overlast op het water lag lager dan in de voorgaande periode.

8.2 Luchtsurveillance

In het tweede tertaal van 2026 zijn vijf luchtsurveillancevluchten per helikopter uitgevoerd volgens planning. Met de vluchten krijgen we via foto's een actueel beeld van lopende projecten en situaties in het gebied. Daarnaast gebruiken we de vluchten voor algemene surveillance. Tijdens de vluchten zijn zeven constateringen gedaan. Na nader onderzoek was bestuursrechtelijke of strafrechtelijke handhaving niet nodig.

8.3 Afhandeling incidentmeldingen en klantvragen

Hieronder staat de top drie van gecategoriseerde meldingen in de periode mei tot en met augustus 2026. Het betreft in totaal 235 meldingen.

Tabel 7 Meldingen en klantvragen

Type meldingen/vragen	**Aantal mei t/m aug 2026**
1. Meldingen over lozingen op de watergang	93
2. Meldingen over olie op het water	67
3. Meldingen over varen (overlast en wrakken)	75

Het meldingenbeeld ligt op hoofdlijnen in lijn met voorgaande jaren. Ook droogtegerelateerde meldingen, zoals meldingen over slechte waterkwaliteit en dode vissen, laten geen duidelijke toename zien.

8.4 Heffingen

In de afgelopen periode is het extra toezicht voortgezet, onder meer door het nemen van contramonsters van het geloosde afvalwater. Deze extra bemonsteringen worden uitgevoerd om aanvullende data te verkrijgen en zullen naar verwachting doorlopen tot en met september 2026. In totaal zijn 64 controles uitgevoerd.

9 Overige werkzaamheden

Naast de toezicht- en handhavingstaken wordt onder andere ook ingezet op: kennisontwikkeling (door interne kennissessies), de audit op de Wet politiegegevens (Wpg) en het bevorderen van samenwerking met ketenpartners. In de volgende paragrafen volgt een verdere beschrijving van deze onderwerpen.

9.1 Wet politiegegevens

De aanbevelingen uit de Wpg-audit, uitgevoerd in maart 2026, zijn vanwege het capaciteitstekort en andere projecten nog niet volledig opgepakt. Wel heeft de afdeling, naar aanleiding van deze aanbevelingen, een Wpg-kennissessie georganiseerd. Daarmee blijft de kennis over de wetgeving actueel en kunnen medewerkers hun werkzaamheden volgens de Wpg blijven uitvoeren.

9.2 Publicatie van handhavingsbesluiten

Sinds 24 februari 2026 is de maatregel voor de publicatie van handhavingsbesluiten in werking. Deze maatregel volgt uit de motie ‘Overtreder onbekend’ en geldt voor toezicht en handhaving in brede zin. In de verslagperiode zijn twee brieven verzonden waarin het voornemen tot publicatie is aangekondigd. De betrokken partij krijgt de gelegenheid hierop te reageren. Publicatie volgt nadat het besluit onherroepelijk is geworden.

9.3 Samenwerking met ketenpartners

9.3.1 Samenwerkingsverband met NVWA

Delfland heeft samen met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) onderzoek gedaan naar verhoogde waarden in de waterkwaliteitsmonitoring. De gezamenlijke analyse wordt gebruikt om te bepalen of vervolgactie nodig is. Ook was de NVWA betrokken bij de inventarisatiedag in de Vlietpolder.

9.3.2 Samenwerkingsgesprekken met OM

In juli 2026 heeft Delfland overleg gevoerd met het Functioneel Parket over de strafrechtelijke opvolging van handhavingsdossiers. Doel is om dossiers rondom waterkwaliteit sterker op te bouwen. Daarnaast willen Delfland en het Functioneel Parket de handhaving op basis van de zorgplicht verder ontwikkelen. Delfland en het Functioneel Parket blijven hierover periodiek in gesprek aan de hand van concrete casussen.

9.3.3 Samenwerking met HH Rijnland en HH Schieland (boa’s)

De eerste gesprekken hebben plaatsgevonden om de samenwerking te verbeteren. De boa’s overleggen over trainingen, ondersteuning, kennisuitwisseling en het uniformeren van de werkwijze. Alle partijen staan hier positief tegenover. De uitvoering start in 2027.

9.4 Bedrijfssysteem Relieve

Relieve 2.0 is het bedrijfsprocessysteem van Delfland en wordt organisatiebreed gebruikt. In de afgelopen periode zijn verbeteringen doorgevoerd om de werkbaarheid te vergroten, fouten te herstellen en rapportages via Power BI beter te ondersteunen. Ook onderzoeken we welke doorontwikkelingen nodig zijn voor een overzichtelijker en gebruiksvriendelijker systeem. De komende periode werken we deze verkenning verder uit en bepalen we de vervolgstappen.

9.5 Power BI, dashboards en digitale ondersteuning

De afdeling werkt aan betere digitale ondersteuning van toezicht en handhaving. Hiervoor is een Power BI-model opgeleverd en worden dashboards ontwikkeld, onder andere voor rapportage en werkverdeling. De bruikbaarheid hangt samen met de inrichting en datakwaliteit van Relieve. Daarom worden definities, filters en gegevens verder gecontroleerd en verbeterd. Ook verkent de afdeling toepassingen voor automatisering en AI bij terugkerende administratieve werkzaamheden.

9.6 Capaciteitsonderzoek

Op verzoek van de dijkgraaf en met de directeur Bedrijfsvoering als ambtelijk opdrachtgever voerde Delfland een capaciteitsonderzoek uit. Het capaciteitsonderzoek heeft geleid tot een aantal verbeteracties, zoals. Het ontwikkelen van een dashboard voor betere sturing op werkverdeling en prioriteiten, werken aan een verbeterplan voor het uitvoeringsprogramma en realiseren een applicatie waarmee controlerapporten efficiënter kunnen worden opgesteld en de kwaliteit beter wordt geborgd. De uitkomsten zijn vertaald naar een verbeterplan. Enkele verbeterpunten zijn al ingevoerd, vooruitlopend op verdere besluitvorming en uitvoering.
Op langere termijn herijken we de visie op handhaving. Daarbij staat de samenhang tussen beleid, uitvoering en organisatiedoelen centraal. Ook creëren we meer ruimte in de planning om voorziene en onvoorziene werkzaamheden op te vangen. In toekomstige rapportages blijven we inzichtelijk maken waar capaciteit en prioriteiten verschuiven en wat dit betekent voor de inzet.

Een aandachtspunt blijft dat extra inzet binnen de bestaande formatie moet worden opgevangen. Bij deze aanpak hanteren we daarom het uitgangspunt ‘nieuw voor oud’, zonder uitbreiding van de formatie in fte’s.

Begrippenlijst

Licht segment	Bestuursrechtelijk optreden is aangewezen.
Middensegment	Bestuursrechtelijk én strafrechtelijk optreden is aangewezen. Strafrechtelijk optreden komt vooral in beeld, naarmate er meer verzwarende aspecten zijn zoals 'verkregen financieel voordeel'.
Regulier toezicht op de glastuinbouw	Het reguliere toezicht voeren we uit op basis van ad-hoc meldingen, eigen waarnemingen en constateringen, handhavingsdagen en signaaltoezicht door omgevingsdiensten. Daarnaast voeren we onverwachte inspecties uit op onverwachte tijdstippen.
Risicogestuurde Aanpak	Dit betekent dat we extra intensief toezicht houden en extra handhaven in vervuilde glastuinbouwgebieden. Iedere zes maanden selecteren we twee glastuinbouwgebieden met de hoogste vervuiling en hanteren we een intensieve aanpak om overtreders op te sporen, overtredingen te stoppen en overtreders te vervolgen. Een groot deel van deze controles voeren we uit samen met de omgevingsdiensten Haaglanden of DCMR. We maken binnen de risicogestuurde aanpak gebruik van een mobiel meetnetwerk. Dit bestaat uit nitraatmeters die we zelf in de watergangen plaatsen in gebieden waar we risicogestuurd toezicht houden. Daarnaast worden wekelijks vaste meetrondes gedaan door collega's.
Schouw	Een schouw is de periodieke controle op de naleving van de onderhoudsverplichtingen volgens de Legger Delfland en de Waterschapsverordening, met betrekking tot het onderhoud van wateren en waterkeringen.
Snelle Afdoening Milieu (SAM) proces-verbaal	Een SAM-proces-verbaal is een verkort proces-verbaal dat wordt gebruikt bij eenvoudige milieudelicten. Hierbij gelden specifieke voorwaarden, zoals dat er geen sprake mag zijn van recidive.
Uitgebreid proces-verbaal	Een uitgebreid proces-verbaal is een volledige en gedetailleerde verslaglegging van een geconstateerde overtreding en van wat er tijdens het verhoor en onderzoek is gezegd en vastgesteld. Deze variant wordt toegepast bij meer complexe zaken en wanneer er sprake is van recidive.
Zwaar segment	Bestuursrechtelijk en strafrechtelijk optreden is in elk geval aangewezen.

Hoogheemraadschap van Delfland

aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
DMS 2552504

DATUM D&H VERGADERING
15 oktober 2026

ONDERWERP
Tweede tussentijdse rapportage 2026 Toezicht en Handhaving

Geachte leden,
Toezicht en Handhaving van Delfland is op veel terreinen actief. Handhavers controleren bijvoorbeeld tuinders op illegale lozingen, vergunningen en het onderhoud van dijken en sloten. Ook houden we toezicht op grondwateronttrekkingen. Delfland brengt elk jaar tussentijds een rapport uit over dit werk. Met deze tweede tussentijdse rapportage 2026 informeren wij u over de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaken in de periode mei tot en met augustus 2026. De rapportage laat zien welke werkzaamheden zijn uitgevoerd, welke resultaten zijn bereikt en welke aandachtspunten er zijn binnen Toezicht en Handhaving. De focus ligt daarbinnen op waterkwaliteit, waterveiligheid en waterkwantiteit en het op naleven van wet- en regelgeving.

Droogte
De droogte vroeg in deze verslagperiode om extra inzet. Delfland controleerde van 5 tot en met 20 augustus 2026 intensief op het verbod om oppervlaktewater te onttrekken. In totaal controleerde Delfland 145 sportaccommodaties, 68 glastuinbouwbedrijven en 34 verdachte locaties. Bij zeven overtredingen die op heterdaad zijn geconstateerd, is een last onder dwangsom opgelegd. Deze inzet was nodig om de kwetsbare zoetwatersituatie te beschermen en had gevolgen voor de uitvoering en prioritering van reguliere toezichtstaken.

Tijdelijke bijgestelde prioritering
Toezicht en Handhaving heeft daarnaast te maken met een capaciteitstekort door langdurige uitval en openstaande vacatures. Ook de droogte vroeg om extra inzet van toezichthouders. Hierdoor was een tijdelijke herprioritering noodzakelijk. Delfland heeft daarbij gekozen om de beschikbare capaciteit vooral in te zetten op werkzaamheden met de grootste risico’s voor het watersysteem. Taken met een lager risicoprofiel zijn tijdelijk afgeschaald. De opgedane ervaringen en lessen gebruiken we bij het uitvoeringsprogramma en de prioritering van werkzaamheden voor 2027.

Waterkwaliteit
Het verbeteren van de waterkwaliteit is een speerpunt in het coalitieakkoord 2023–2027. In deze verslagperiode voerden we toezicht uit in de glastuinbouw via de Risicogestuurde Aanpak en regulier toezicht.

In de periode mei tot en met augustus 2026 voerden we 140 controles (50 risicogestuurd en 90 regulier) uit in glastuinbouwgebieden. Bij overtredingen traden we handhavend op. In deze verslagperiode is binnen de glastuinbouw één

keer strafrechtelijk opgetreden. Daarnaast zijn acht lasten onder dwangsom opgelegd en is vier keer overgegaan tot invordering van een last onder dwangsom. De nadruk lag vooral op bestuursrechtelijke opvolging en de afhandeling van lopende handhavingstrajecten. Tabel 1 geeft inzicht in het strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden in de glastuinbouw, inclusief het subtotaal over januari tot en met augustus 2026.

Tabel 1. Strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden glastuinbouw

Soorten optreden	Subtotaal jan-aug 2026	Aantal jan-apr 2026	Aantal mei-aug 2026	Aantal 2025	Aantal 2024	Aantal 2023
Aantal keer strafrecht toegepast	9	8	1	30	17	11
Last onder dwangsom (LOD)	10	2	8	21	34	3
Innen LOD	6	2	4	4	3	7

Het subtotaal over januari tot en met augustus 2026 laat vooral bij het strafrechtelijk optreden een lager aantal zien dan in 2025. In 2025 is 30 keer strafrechtelijk opgetreden; tot en met augustus 2026 is dat negen keer noodzakelijk gebleken en hebben we opgetreden.

Waterveiligheid
Met toezicht en handhaving op waterveiligheid zorgen wij ervoor dat waterkeringen en daaraan gerelateerde objecten veilig blijven werken. In de periode mei tot en met augustus 2026 pakten we vijf meldingen over niet-waterkerende objecten op. Daarnaast hield Delfland toezicht in het kust- en duingebied en bij meerdere complexe infrastructurele projecten. Uit de controles blijkt dat het grootste deel van de activiteiten en werkzaamheden volgens de vergunningvoorschriften wordt uitgevoerd. Waar we aandachtspunten zagen, hebben we deze opgepakt.

Waterkwantiteit
Met toezicht en handhaving op waterkwantiteit zorgt Delfland ervoor dat grondwateronttrekkingen en onderhoudsplichten verantwoord plaatsvinden binnen het beheergebied. De uitvraag van onttrekkingsgegevens over 2024 is grotendeels afgerond. Voor tien locaties ontbreken nog gegevens. De uitvraag over 2025 is gestart; 166 van de 289 aangeschreven glastuinbouwbedrijven hebben inmiddels gereageerd. De overige bedrijven ontvangen een tweede aanschrijving. De uitvragen en controles geven ons zicht op de naleving van de afspraken en in mogelijke risico’s voor het watersysteem. Waar gegevens ontbreken of afspraken niet worden nagekomen, volgen gerichte vervolgacties.

De zomerschouw is uitgevoerd. Op basis van een risico-inschatting is besloten om de bevindingen dit jaar niet verder op te volgen. Ook de snoeischouw en diepteschouw worden in 2026 niet uitgevoerd. Door het capaciteitstekort zetten we de beschikbare capaciteit in op werkzaamheden met de grootste risico’s voor het watersysteem. De waterkeringenschouw en najaarsschouw vinden later in het jaar plaats.

Samenwerking
Delfland werkte in deze verslagperiode samen met verschillende ketenpartners. Samen met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit onderzochten we verhoogde waarden in de waterkwaliteitsmonitoring. Daarnaast voerde Delfland overleg met het Functioneel Parket over de strafrechtelijke opvolging van handhavingsdossiers. Het doel is om dossiers rondom waterkwaliteit sterker op te bouwen. Daarnaast willen Delfland en het Functioneel Parket de handhaving op basis van de zorgplicht verder ontwikkelen.

Vanuit de samenwerking delen wij deze brief ook met de omgevingsdiensten en andere samenwerkingspartners.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,

de secretaris,	de dijkgraaf,
ir. P.C. Janssen	dr. P.H.W.M. Daverveldt

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3892
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.b.4
Titel Dav - Toezicht en handhavingsstrategie

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Pfo Piet-Hein Daverveldt	6 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026
Verenigde Vergadering	26 november 2026

Voorgesteld besluit

1. De ‘Toezicht- en Handhavingsstrategie’ (DMSnr: 2552750) vast te stellen.
2. De brief aan de verenigde vergadering, inzake de Toezicht- en Handhavingsstrategie (DMSnr: 2552751) vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Toezicht- en Handhavingsstrategie
Versienummer	1
Dossiernummer	3892
D&H datum	donderdag 15 oktober 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:

1. De 'Toezicht- en Handhavingsstrategie' (DMSnr: 2552750) vast te stellen.
2. De brief aan de verenigde vergadering, inzake de Toezicht- en Handhavingsstrategie (DMSnr: 2552751) vast te stellen.

2) Aanleiding

Het Omgevingsbesluit verplicht bestuursorganen met uitvoerings- en handhavingstaken om een toezicht- en handhavingsstrategie vast te stellen. De eerdere strategie dateert uit 2021 en is, mede door de invoering van de Omgevingswet en veranderde opgaven in toezicht en handhaving, toe aan actualisatie. Delfland gebruikt de nieuwe strategie vanaf 1 januari 2027 als meerjarig kaderdocument.

3) Beoogd effect

Met het (bestuurlijk) vaststellen van de toezicht- en handhavingsstrategie wordt voldaan aan de criteria genoemd in het Omgevingsbesluit. Hiermee ligt vast hoe Delfland richting geeft aan de keuzes die het maakt in de uitvoering van toezicht en handhaving.

4) Kernboodschap

Kern van de strategie: Delfland werkt risicogestuurd, zichtbaar en informatiegestuurd. We voorkomen overtredingen waar dat kan en grijpen snel, proportioneel en consequent in waar dat nodig is. Bij ernstige risico's, calculerend gedrag of herhaling treden we scherper op.

De komende jaren ligt de nadruk op toezicht en handhaving die aantoonbaar bijdragen aan de KRW-opgave, het voorkomen van achteruitgang van de waterkwaliteit en het beschermen van Delflandse assets. Prioriteit krijgen risicogestuurde controles in de glastuinbouw, toezicht op directe en indirecte lozingen, toepassing van zorgplicht en maatwerkvoorschriften, actualisatie van waterkwaliteitsvergunningen en grondwateronttrekkingen. Delfland blijft investeren in de samenwerking met gemeenten, omgevingsdiensten, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, politie, het Openbaar Ministerie en sector- en brancheorganisaties.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Op 13 april 2021 is de laatste toezicht- en handhavingsstrategie (dossiernr: 2194) vastgesteld.

6) Regelgeving en Beleid

Het Omgevingsbesluit, onderdeel van de Omgevingswet, bevat kwaliteitseisen die betrekking hebben op het gehele toezicht- en handhavingsbeleid van Delfland. De kwaliteitscriteria eisen onder andere dat de organisatie een toezicht- en handhavingsstrategie heeft, waarin wordt

aangegeven welke richting Delfland geeft aan de keuzes die het maakt in de uitvoering van toezicht en handhaving.

7) Financiën

De financiële gevolgen voor de realisatie van dit uitvoeringsprogramma zijn verankerd in de begroting 2027; kostenplaats 55840 Toezicht en Handhaving.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Na vaststelling van het uitvoeringsprogramma wordt het document geplaatst in het kwaliteitshandboek Waterbeheer (te benaderen via het samenwerkingsportaal).

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling van de toezicht- en handhavingsstrategie wordt het document geplaatst in het kwaliteitshandboek Waterbeheer (te benaderen via het samenwerkingsportaal). Daarnaast wordt de rapportage vermeld in de D&H-nieuwsbrief.
De VV-brief wordt, na vaststelling door dijkgraaf en hoogheemraden, als ingekomen stuk aan de commissie van Bestuur, Financiën en Organisatie van 12 november 2026 aangeboden. Ter bevordering van de samenwerking wordt de VV-brief daarna actief gedeeld met de omgevingsdiensten en partners.

14) Bevoegd orgaan

N.v.t.

15) Toelichting

Geen

16) Bijlagen

1. Toezicht- en Handhavingsstrategie (DMSnr: 2552750)
2. Brief aan de verenigde vergadering, inzake Toezicht- en Handhavingsstrategie (DMSnr: 2552751)

Dossiernummer: 3892

Toezicht- en Handhavingsstrategie

Hoogheemraadschap van
Delfland

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Doelen 3
1.2 Strategische opgaven en keuzen 3
1.2.1 Waterkwaliteit 3
1.2.2 Waterkwantiteit 4
1.2.3 Waterveiligheid 4
1.2.4 Strategische keuzen 4
1.2.5 Prioriteiten voor de komende jaren 4
1.3 Nalevingsstrategie 4
1.4 Juridisch kader 5
1.4.1 Toezicht op regels en voorschriften 5
1.4.2 Legger als toetsingskader 5
1.4.3 Zorgplicht 5
1.4.4 Zorgvuldige motivering 5
2. Toezichtstrategie 5
2.1 Instrumentarium 6
2.2 Uitvoering van controles 6
2.3 Keuze van controletype 7
2.4 Vastlegging 7
2.5 Samenwerking en vernieuwing 7
3. Handhavingsstrategie 8
3.1 Toepassing van de LHSO 8
3.2 Instrumentkeuze 8
3.2.1 Uitgangspunten voor hersteltermijnen en sancties 9
3.3 Meerdere overtredingen en herhaling 10
4. Gedogen, overheden en borging 10
4.1 Gedogen: uitzondering en tijdelijk 10
4.2 Andere overheden en de eigen organisatie 10
4.3 Borging en verantwoording 10

De toezicht- en handhavingsstrategie is vastgesteld door het college van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland op 15 oktober 2026 onder DMS-nummer 2552750 en vervangt de voorgaande toezicht- en handhavingsstrategie (DMS-nummer 1506301).

1. Inleiding

Het Hoogheemraadschap van Delfland (hierna Delfland) is verantwoordelijk voor veilig, voldoende en schoon water in zijn beheergebied. Op grond van de Waterschapswet, de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht houdt Delfland toezicht op de naleving van regels die de fysieke leefomgeving beschermen. Daarbij werkt Delfland samen met andere handhavingspartners.

Deze toezicht- en handhavingsstrategie beschrijft hoe Delfland toezicht houdt en handhavend optreedt. De strategie geeft richting aan de keuzes die Delfland maakt in de uitvoering van toezicht en handhaving. Het doel is om naleving te bevorderen en risico's voor het watersysteem, de waterkwaliteit en de fysieke leefomgeving te beheersen.

Het Omgevingsbesluit verplicht bestuursorganen met uitvoerings- en handhavingstaken om een toezicht- en handhavingsstrategie vast te stellen.
De strategie vormt vanaf 1 januari 2027 het meerjarig kaderdocument voor toezicht en handhaving en bouwt voort op eerdere strategieën van Delfland.

Kern van de strategie: Delfland werkt risicogestuurd, zichtbaar en informatiegestuurd. We voorkomen overtredingen waar dat kan en grijpen snel, proportioneel en consequent in waar dat nodig is. Bij ernstige risico's, calculerend gedrag of herhaling treden we harder op.

1.1 Doelen

Delfland streeft met toezicht en handhaving de volgende doelen na:

- Beschermen van waterkwaliteit, waterkwantiteit, waterveiligheid en waterstaatswerken.
  - Verhogen van de naleving door burgers, bedrijven, overheden en de eigen organisatie.
  - Vroegtijdig signaleren en beperken van risico's voor het watersysteem, de waterkwaliteit en de fysieke leefomgeving.
- Bijdragen aan het bereiken van geldende waterkwaliteitsdoelen, waaronder de Kaderrichtlijn Water (KRW)-doelen.
- Zorgen voor uniforme, uitlegbare en juridisch houdbare uitvoering van toezicht en handhaving.

Delfland werkt deze doelen jaarlijks uit in het Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving. De prioriteiten en inzet volgen uit de probleemanalyse. Daarin weegt Delfland de kans op overtredingen, de mogelijke gevolgen voor het watersysteem, het naleefgedrag, meldingen, toezichtgegevens en actuele ontwikkelingen per doelgroep of gebied. Zo wordt capaciteit ingezet waar toezicht en handhaving naar verwachting het meeste effect hebben. Ook sluit de aanpak aan op de Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA-cyclus): Delfland plant op basis van de probleemanalyse, voert uit volgens het uitvoeringsprogramma, monitort met de tussentijdse rapportages en stuurt jaarlijks bij waar dat nodig is met de verantwoordingsrapportage.

1.2 Strategische opgaven en keuzen

De inzet van toezicht en handhaving richt zich op de volgende strategische opgaven en keuzen.

1.2.1 Waterkwaliteit

Delfland zet toezicht en handhaving in om verslechtering van de waterkwaliteit te voorkomen en bij te dragen aan het behalen van de geldende waterkwaliteitsdoelen, waaronder de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Daarbij sluit Delfland aan bij het eigen KRW-programma, het Stroomgebiedbeheerplan (SGBP) en de opgaven voor overig water. De inzet richt zich op activiteiten die een risico vormen voor de chemische en ecologische waterkwaliteit. Daarbij besteedt Delfland extra aandacht aan emissies naar oppervlaktewater, lozingen, glastuinbouw, diffuse verontreinigingen en situaties waarin de waterkwaliteit onder druk staat. De Risicogestuurde Aanpak Waterkwaliteit vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt voor de prioritering van toezicht- en handhavingsinzet op het gebied van waterkwaliteit.

Toezicht en handhaving dragen hieraan bij door risico's vroegtijdig te signaleren, emissies terug te dringen, naleving van regels te bevorderen en overtredingen die de waterkwaliteit

aantasten snel te beëindigen. Bij toezicht en handhaving in de glastuinbouw hanteert Delfland de geldende wet- en regelgeving, vergunningen en beleidskaders. De Beleidsregel zorgplicht lozingsactiviteiten glastuinbouw ondersteunt daarbij de toepassing van de zorgplicht.[1]

1.2.2 Waterkwantiteit

Delfland zet toezicht en handhaving in om een goed functionerend watersysteem te behouden. De inzet richt zich op activiteiten die invloed hebben op het peilbeheer, de wateraanvoer, waterafvoer, grondwater en de bergingscapaciteit van het watersysteem. Daarbij besteedt Delfland bijzondere aandacht aan werkzaamheden, objecten en activiteiten die de doorstroming of waterberging kunnen beperken.
Toezicht en handhaving dragen hieraan bij door belemmeringen in het watersysteem tijdig te signaleren en te laten opheffen, naleving van vergunningen en regels te bevorderen en ongewenste situaties die de werking van het watersysteem kunnen verstoren te voorkomen of te (laten) beëindigen.

1.2.3 Waterveiligheid

Delfland zet toezicht en handhaving in om de veiligheid van waterkeringen en andere waterstaatswerken te waarborgen. De inzet richt zich op activiteiten die de stabiliteit, sterkte of functie van waterkeringen, kunstwerken en andere waterstaatswerken kunnen beïnvloeden. Overtredingen die risico's opleveren voor de waterveiligheid hebben een hoge prioriteit en kunnen aanleiding geven tot direct optreden.
Toezicht en handhaving dragen hieraan bij door risico's voor waterkeringen en waterstaatswerken vroegtijdig te signaleren, naleving van regels en vergunningvoorschriften af te dwingen en bij ernstige risico's direct en doeltreffend op te treden om schade of veiligheidsrisico's te voorkomen.

1.2.4 Strategische keuzes

Delfland kiest bewust voor een zichtbare, risicogerichte en resultaatgerichte werkwijze.

- We richten capaciteit primair op activiteiten en gebieden met de grootste risico's voor waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid.
- We zetten steviger in op naleving waar maatschappelijke opgaven daarom vragen, waaronder de KRW-opgave.
- We treden harder op bij herhaling, calculerend gedrag en structurele overtredingen.
- We investeren in innovatie, gegevens gestuurd werken en nieuwe toezichtmethoden om de effectiviteit van toezicht te vergroten.

1.2.5 Prioriteiten voor de komende jaren

De komende jaren ligt de nadruk op toezicht en handhaving die aantoonbaar bijdragen aan de KRW-opgave, het voorkomen van achteruitgang van de waterkwaliteit en het beschermen van Delflandse assets. Prioriteit krijgen controles in de glastuinbouw, toezicht op directe en indirecte lozingen, toezicht op en handhaving van het naleven van de zorgplicht en maatwerkvoorschriften, toezicht op de naleving van waterkwaliteitsvergunningen en grondwateronttrekkingen. Delfland blijft investeren in de samenwerking met gemeenten, omgevingsdiensten, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, politie, het Openbaar Ministerie en sector- en brancheorganisaties. Delfland stemt waar nodig toezicht- en handhavingsactiviteiten af met deze partners, deelt informatie en expertise en voert waar mogelijk gezamenlijk controles en interventies uit. Wanneer de prioriteiten de komende jaren veranderen, worden deze meegenomen in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.

1.3 Nalevingsstrategie

Delfland bevordert naleving met een samenhangende inzet van communicatie, stimulering, toezicht en handhaving. Communicatie en stimulering zijn gericht op het voorkomen van overtredingen en het vergroten van vrijwillige naleving. Toezicht controleert de naleving van regels en signaleert risico's. Handhaving beëindigt overtredingen, herstelt de rechtmatige situatie en voorkomt herhaling. Delfland kiest per doelgroep, activiteit en situatie de instrumenten die naar verwachting het meest effectief zijn.

---

[1] Beleidsregel zorgplicht lozingsactiviteiten glastuinbouw, te raadplegen via: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR749601

De inzet van communicatie wordt uitgewerkt in de communicatiestrategie Toezicht en Handhaving (DMS-nummer: 2423964). Waar dat passend en toegestaan is, publiceert Delfland handhavingsbesluiten (DMS-nummer: 2503830). Handhavingsbesluiten worden gepubliceerd wanneer er sprake is van overtredingen in de categorieën B4, C3, C4, D2, D3 en D4 (basisinterventiematrix, zie par. 3.1). Dit gaat om situaties waarin het risico op schade aanzienlijk is, of waarin sprake is van onverschillig, calculerend of notoir gedrag. In deze gevallen kan de publicatie van de sanctie en de bedrijfsnaam bijdragen aan transparantie, preventie en gedragsbeïnvloeding.

1.4 Juridisch kader

Delfland houdt toezicht en treedt handhavend op binnen de wettelijke kaders voor waterbeheer en de fysieke leefomgeving. De belangrijkste kaders zijn de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit, de Omgevingsregeling, het Besluit activiteiten leefomgeving, Waterschapswet, de Algemene wet bestuursrecht, de Waterschapsverordening Delfland en de Legger Delfland.

1.4.1 Toezicht op regels en voorschriften

Deze kaders bepalen waarop Delfland toezicht houdt en wanneer handhavend optreden mogelijk is. Het gaat onder meer om algemene regels, vergunningvoorschriften, maatwerkvoorschriften, onderhoudsverplichtingen en zorgplichten. Bij overtredingen sluit Delfland aan bij de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO).

1.4.2 Legger als toetsingskader

De Legger Delfland (bestaand uit de leggertekst en de leggerkaart) is een belangrijk toetsingskader voor toezicht en handhaving. Daarin zijn onder meer de ligging, afmetingen en onderhoudsverplichtingen van waterstaatswerken vastgelegd. De Legger helpt daarmee om te bepalen welke verplichtingen gelden en waarop toezicht wordt gehouden.

1.4.3 Zorgplichten

Specifieke zorgplichten vormen een basisnorm voor lozingsactiviteiten. Zij dragen eraan bij dat nadelige gevolgen voor de waterkwaliteit worden voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt. Deze zorgplichten zijn opgenomen in artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en artikel 7.1 van de Waterschapsverordening Delfland (Wsv).

De specifieke zorgplichten gelden naast algemene regels en vergunningvoorschriften en kunnen ook betekenis hebben in situaties die niet volledig in concrete voorschriften zijn uitgewerkt. Daarmee bieden zij ruimte om in te spelen op situaties die niet vooraf volledig in regelgeving kunnen worden voorzien.

Omdat specifieke zorgplichten algemeen zijn geformuleerd, kan Delfland de toepassing daarvan verduidelijken in beleidsregels. Voor lozingsactiviteiten in de glastuinbouw heeft Delfland hiervoor de Beleidsregel zorgplicht lozingsactiviteiten glastuinbouw vastgesteld.

1.4.4 Zorgvuldige motivering

Handhavend optreden vraagt om een zorgvuldige onderbouwing. Delfland legt dan vast welke risico’s of gevolgen zijn geconstateerd, welke maatregelen redelijkerwijs mochten worden verwacht en waarom het handelen of nalaten onvoldoende was.

2. Toezichtstrategie

Toezicht is gericht op het voorkomen en vroeg signaleren van overtredingen. Controles blijven noodzakelijk om overtredingen te kunnen constateren. Delfland combineert controles met communicatie en stimulering en kiest de intensiteit op basis van risico en naleefgedrag.

Strategische lijn
Delfland beschikt over een breed scala aan toezichtinstrumenten en weegt steeds af welk instrument en welk type controle het meest passend is. Daarbij stemt Delfland de vorm, intensiteit en frequentie van het toezicht af op de risico's, het naleefgerag en de beschikbare informatie. Bij ernstige risico's, eerdere overtredingen, onvoldoende medewerking of signalen van structurele niet-naleving intensiveert Delfland het toezicht en zet het waar nodig aanvullende controlemethoden in.

2.1 Instrumentarium

Delfland beschikt over de volgende toezichtinstrumenten.

Tabel 1 Toezichtsinstrumenten

Instrument	Doel	Voorbeelden
Communicatie	Regels en belangen begrijpelijk maken.	Gerichte informatie, gesprekken, voorlichting en samenwerking met branches.
Stimulering	Naleving bevorderen voordat een overtreding is vastgesteld.	Waarschuwende communicatie, aankondiging van controles en praktische uitleg.
Controle	Naleving toetsen en risico's signaleren.	Reguliere, quick-scan-, diepte-, ad-hoc-, projectmatige, integrale en opleveringscontroles; surveillance over land, water en vanuit de lucht.
Risicogestuurd toezicht	Capaciteit richten op plekken en activiteiten met de grootste risico's.	Gerichte inzet van toezichtgegevens, metingen en samenwerking, onder meer in de glastuinbouw.

2.2 Uitvoering van controles

Delfland voert controles risicogestuurd en volgens een vaste basiswerkwijze uit. De jaarlijkse uitwerking vindt plaats in het Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- De vorm, frequentie en reikwijdte van de controle hangen af van het risico, de aard en omgeving van de activiteit, het naleefgedrag, eerdere overtredingen, signalen en de gestelde prioriteiten. Periodieke controles worden gepland; incidentele controles volgen onder meer op meldingen, incidenten, calamiteiten en handhavingsverzoeken.
- Op een handhavingsverzoek van een belanghebbende neemt Delfland een besluit overeenkomstig de geldende wettelijke procedures.
- Controles zijn in beginsel onaangekondigd en waar passend integraal. Delfland kan een controle aankondigen als dit nodig is om de controle doelmatig uit te voeren.
- Administratief toezicht omvat waar nodig de controle van vergunningen, meldingen, rapportages, meetgegevens, logboeken, certificaten en andere verplichte registraties. Delfland beoordeelt daarbij volledigheid, juistheid, samenhang en naleving van voorschriften en kwaliteitsnormen.
- Delfland verifieert waar nodig de controle-, meet- en onderzoeksgegevens die een vergunninghouder, melder of andere verantwoordelijke zelf moet aanleveren. Dit kan door dossieronderzoek, vergelijking met eerdere gegevens, een steekproef, eigen metingen of een fysieke controle.
- Tijdens het toezicht geeft Delfland waar nodig uitleg over geldende voorschriften en de maatregelen die nodig zijn om overtredingen te voorkomen of te beëindigen. Deze voorlichting vervangt handhavend optreden niet.
- Toezichthouders zijn herkenbaar en leggen aanleiding, reikwijdte, bevindingen, beoordeling, afspraken, hersteltermijnen en vervolgacties zorgvuldig en controleerbaar vast. De omvang van de rapportage sluit aan op de aard en reikwijdte van de controle.

2.3 Keuze van controletype

Delfland kiest het controletype dat past bij het doel van het toezicht, de aard van de activiteit, de beschikbare informatie en de risico's voor het watersysteem. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste controletypen en het doel daarvan.

Tabel 2 Controletypen

Controletype	Doel
Reguliere controle	Planmatig beoordelen of een activiteit aan de geldende regels voldoet, bijvoorbeeld bij vergunningplichtige activiteiten.
Quick-scan	Snel en gericht inzicht krijgen in de naleving van geselecteerde onderdelen, bijvoorbeeld naar aanleiding van signalen of meetresultaten.
Dieptecontrole	Een specifiek risico, voorschrift of nalevingsvraagstuk grondig onderzoeken, bijvoorbeeld bij vermoedens van een overtreding.
Ad-hoc controle	Reageren op een melding, incident, calamiteit, klacht, handhavingsverzoek of ander signaal.
Projectmatige controle	Toezicht houden op een afgebakend thema, gebied of doelgroep, bijvoorbeeld binnen de Risicogestuurde Aanpak Waterkwaliteit.
Integrale of gecoördineerde controle	Samenhangende risico's beoordelen en het toezicht met andere instanties afstemmen, bijvoorbeeld grote infrastructurele projecten.
Surveillance	Overtredingen en risico's in een gebied vroeg signaleren en de zichtbaarheid van toezicht vergroten, bijvoorbeeld via vaar-, lucht- of veldsurveillance.
Opleveringscontrole	Beoordelen of uitgevoerde werkzaamheden of een in gebruik genomen activiteit aan de geldende voorschriften voldoen.
Hercontrole	Vaststellen of een overtreding binnen de gestelde termijn is beëindigd.

Delfland kan kiezen voor een ander of aanvullend controletype wanneer:

- De mogelijke gevolgen voor waterkwaliteit, waterveiligheid, waterkwantiteit of waterstaatswerken groter zijn;
- Eerdere overtredingen of herhaling zijn vastgesteld;
- Gegevens ontbreken, onderling afwijken of onvoldoende betrouwbaar zijn;
- De gecontroleerde onvoldoende medewerking verleent;
- Signalen wijzen op een bredere of structurele overtreding;
- Verificatie door metingen, monsterneming of aanvullend dossieronderzoek nodig is.

2.4 Vastlegging

In het controlerapport legt Delfland vast:

- Welk controletype is toegepast;
- Wat het doel en de reikwijdte van de controle waren;
- Welke voorschriften, documenten en activiteiten zijn beoordeeld;
- Welke onderzoekshandelingen zijn uitgevoerd;
- Waarom van het geplande controletype is afgeweken;
- Welke bevindingen, overtredingen en vervolgacties daaruit volgen.

2.5 Vernieuwing en samenwerking

Delfland blijft de uitvoering van toezicht en handhaving verder ontwikkelen. Daarbij worden gegevens, metingen, gebiedsgerichte inzet en nieuwe toezichtvormen doelgericht ingezet om risico's beter in beeld te brengen en de effectiviteit van toezicht en handhaving te vergroten.

Ook benut Delfland onderdelen uit eerdere aanpakken waarvoor voldoende aanleiding bestaat om deze voort te zetten, zoals hogere dwangsommen, het aanspreken van natuurlijke personen waar dat juridisch passend is en het gerichter toepassen van de zorgplicht. Vernieuwing is daarbij geen doel op zich; de bijdrage aan naleving en de bescherming van het watersysteem is leidend.

Delfland werkt waar nodig samen met omgevingsdiensten, politie, het Openbaar Ministerie, sector- en brancheorganisaties en andere bevoegde instanties. Ook werkt Delfland samen met de omringende waterschappen. Delfland stemt toezicht- en handhavingsactiviteiten waar nodig af met deze partners, wisselt informatie uit en voert waar mogelijk gezamenlijk controles uit. Bij ernstige overtredingen of mogelijke strafrechtelijke handhaving vindt afstemming plaats met politie en Openbaar Ministerie.

3. Handhavingsstrategie

Bij een geconstateerde overtreding geldt de beginselplicht tot handhaving. Dit betekent dat Delfland in de regel handhavend optreedt. Alleen bij bijzondere omstandigheden, zoals concreet zicht op legalisatie of wanneer handhaving onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen, kan daarvan worden afgezien. Delfland reageert op overtredingen, stuurt op snel herstel en voorkomt herhaling.

Strategische lijn
Delfland beschikt over een breed palet aan handhavingsinterventies en weegt altijd af wat de meest passende interventie is. Delfland schaalt op wanneer herstel uitblijft of de omstandigheden daarom vragen. Bij ernstige gevolgen, recidive, calculerend of crimineel gedrag of financieel voordeel kan Delfland direct een stevigere interventie inzetten, zo nodig in combinatie met bestuursrecht en strafrecht.

3.1 Toepassing van de LHSO

Bij handhavend optreden volgt Delfland de LHSO, een landelijk vastgesteld kader dat zorgt voor een uniforme, voorspelbare en proportionele aanpak van overtredingen. De LHSO beschrijft in een aantal stappen hoe handhavend wordt opgetreden bij overtredingen.[2] Delfland past deze stappen toe om per situatie te bepalen welke interventie passend en effectief is.

1. Positioneren: Beoordeel de gevolgen voor het watersysteem en het gedrag van de overtreder. Plaats de bevinding in de basisinterventiematrix.
2. Verzwaren of verzachten: Betrek onder meer recidive, financieel voordeel, samenhang met andere strafbare feiten, facilitators, waarheidsvinding en normbevestiging.
3. Interveniëren: Kies een passende interventie. Gedragsvoorschriften gelden direct; hersteltermijnen zijn zo kort als redelijk en uitvoerbaar.
4. Afstemmen: Stem bij ernstige overtredingen of een mogelijke strafrechtelijke aanpak af met politie en Openbaar Ministerie.
5. Vastleggen: Leg feiten, afwegingen, afspraken, termijnen en besluiten controleerbaar en juridisch houdbaar vast.

3.2 Instrumentkeuze

Delfland kiest per overtreding de maatregel die passend en effectief is. Daarbij kijkt Delfland naar de ernst van de overtreding, de gevolgen voor het watersysteem, het gedrag van de overtreder, eerdere overtredingen, het behaalde voordeel en de kans op herhaling. Waar nodig combineert Delfland bestuursrechtelijk, strafrechtelijk en privaatrechtelijk optreden. Daarbij zijn de volgende instrumenten beschikbaar:

- **Waarschuwing:** naar aanleiding van een controle kan Delfland, afhankelijk van het gedrag van de overtreder en de ernst van de overtreding, een waarschuwingsbrief verzenden. Daarin wordt de overtreder geïnformeerd over de constatering, de overtreden regel, het belang dat met die regel wordt beschermd en de te nemen herstelmaatregelen.

[2] De volledige LHSO, inclusief de basisinterventiematrix, is te raadplegen via: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR709021/1#bijlage_1

- **Voornemen (art. 4:8 Awb):** voordat Delfland een herstelsanctie oplegt, worden belanghebbenden in beginsel in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op het voorgenomen besluit. In spoedeisende situaties kan hiervan worden afgeweken.
- **Last onder bestuursdwang (art. 5:21 Awb):** het doel van een last onder bestuursdwang is om de overtreder te bewegen de overtreding ongedaan te maken. Als dat niet gebeurt, kan Delfland de overtreding of de gevolgen daarvan zelf ongedaan maken op kosten van de overtreder.
- **Last onder dwangsom (art. 5:31d Awb):** het doel van een last onder dwangsom is om de overtreder te bewegen de overtreding ongedaan te maken. Als dat niet gebeurt, is de overtreder verplicht tot betaling van een geldsom. De hoogte en vorm van de dwangsom moeten een reële prikkel vormen en evenredig zijn.
- **(Zeer) spoedeisende bestuursdwang (art. 5:31 Awb):** bij acuut gevaar of ernstige risico's voor het watersysteem kan Delfland direct ingrijpen zonder begunstigingstermijn. Bij spoedeisende bestuursdwang wordt eerst een besluit genomen, maar zonder begunstigingstermijn. Bij zeer spoedeisende bestuursdwang kan direct worden opgetreden zonder voorafgaand besluit;
- **Intrekken van een vergunning of ontheffing (art. 5:40, tweede lid, Ow; art. 18.10 Ow en art. 3.4 Wsv):** wanneer de overtreding bestaat uit het niet naleven van voorschriften die aan een vergunning of ontheffing zijn verbonden, kan volledige of gedeeltelijke intrekking volgen als de wettelijke grondslag en de omstandigheden dat rechtvaardigen.
- **Strafrechtelijk optreden:** strafrechtelijke sancties kunnen gepast zijn wanneer het doel van de sanctie niet is gericht op beëindiging van een onwenselijke situatie, maar op bestraffing of normbevestiging. In sommige gevallen kan naast het opleggen van een sanctie ook wederrechtelijk verkregen economisch voordeel worden ontnomen. Bij het vaststellen van een strafbaar feit maakt een buitengewoon opsporingsambtenaar (Boa) een proces-verbaal op. Bij eenvoudige feiten, zoals snelheidsovertredingen bij varen, kan een politiestrafbeschikking worden opgemaakt. In overige gevallen wordt een uitgebreider proces-verbaal opgesteld en overgedragen aan het Openbaar Ministerie.
- **Privaatrechtelijk optreden:** Delfland is een publiekrechtelijke rechtspersoon als bedoeld in artikel 2:1 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek en kan daardoor ook deelnemen aan het privaatrecht. Privaatrechtelijk optreden kan aanvullend worden ingezet wanneer Delfland bijvoorbeeld als eigenaar, contractpartij, verhuurder, bruikleengever kan handelen of wordt geschaad. Ook als een overtreding leidt tot beschadiging van eigendommen van Delfland kan hij optreden. Dit staat naast bestuursrechtelijke of strafrechtelijke handhaving. Hierover vindt intern afstemming plaats.

Een last onder bestuursdwang en een last onder dwangsom zijn herstelsancties. Deze besluiten zijn gericht op het beëindigen van een overtreding, het herstellen van de rechtmatige situatie of het voorkomen van herhaling. Tegen een handhavingsbesluit staan bezwaar en beroep open volgens de regels van de Algemene wet bestuursrecht.

3.2.1 Uitgangspunten voor hersteltermijnen en sancties

Delfland stemt hersteltermijnen af op de aard, ernst en gevolgen van de overtreding. Uitgangspunt is dat overtredingen zo snel mogelijk worden beëindigd. Bij acuut gevaar, ernstige risico’s voor het watersysteem of onomkeerbare gevolgen kan direct worden ingegrepen zonder hersteltermijn middels (zeer) spoedeisende bestuursdwang.
Voordat Delfland een herstelsanctie oplegt, worden belanghebbenden in beginsel in de gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven op het voorgenomen besluit (voornemen). Delfland kiest per situatie het handhavingsinstrument dat het meest effectief en evenredig is om de overtreding te beëindigen, herhaling te voorkomen en de beschermde belangen te waarborgen.
Wanneer een overtreding niet binnen de gestelde termijn wordt beëindigd, kiest Delfland in beginsel voor een zwaardere of aanvullende interventie. Daarbij wordt aangesloten bij de LHSO. De zwaarte van de sanctie hangt af van de ernst van de overtreding, het gedrag van de overtreder, eventuele recidive, het behaalde voordeel en de risico’s voor het watersysteem.

3.3 Meerdere overtredingen en herhaling
Bij meerdere gelijktijdige overtredingen wordt de aanpak afgestemd op de overtreding met de zwaarste passende sanctie. Herhaling is een verzwarende omstandigheid. Wanneer eerdere interventies onvoldoende effect hadden, kiest Delfland een zwaardere of aanvullende interventie.

4. Gedogen, overheden en borging

4.1 Gedogen: uitzondering en tijdelijk
Delfland heeft in beginsel de plicht om tegen overtredingen op te treden. Alleen onder bijzondere omstandigheden kan Delfland tijdelijk van handhavend optreden afzien, bijvoorbeeld wanneer sprake is van concreet zicht op legalisatie, overmacht of wanneer handhaving in het concrete geval onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen. Delfland motiveert deze afweging zorgvuldig en legt haar schriftelijk vast. Gedogen legaliseert de overtreding niet en schept geen recht op voortzetting.

Gedogen geldt voor een zo kort mogelijke, duidelijk begrensde periode en kan worden verbonden aan voorwaarden die de beschermde belangen waarborgen. Delfland houdt toezicht op de naleving daarvan.

Gedogen kan alleen als	Gedogen is niet mogelijk bij
• Sprake is van bijzondere omstandigheden, zoals concreet zicht op legalisatie of onevenredigheid van handhaving in het concrete geval; • De situatie tijdelijk en duidelijk begrensd is; • De belangen van waterveiligheid, waterkwaliteit en het watersysteem voldoende zijn beschermd; • De voorwaarden uitvoerbaar en controleerbaar zijn.	• Acuut of dreigend gevaar; • Onomkeerbare of onaanvaardbare gevolgen voor de beschermde belangen; • Een overtreding die niet tijdelijk kan worden beëindigd of gelegaliseerd; • Niet-naleving van de voorwaarden waaronder wordt gedoogd.

Bij niet-naleving van de voorwaarden heroverweegt Delfland het gedogen en treedt het in beginsel handhavend op.

4.2 Andere overheden en de eigen organisatie
Voor andere bestuursorganen geldt dezelfde strategie als voor bedrijven en inwoners. Overheden hebben een voorbeeldfunctie. Consistent optreden is daarom belangrijk voor de geloofwaardigheid van Delfland als normerende overheid en voor het vertrouwen dat regels gelijk worden toegepast. Andere bestuursorganen worden bij overtredingen bestuursrechtelijk op dezelfde wijze behandeld, voor zover wettelijke voorschriften niet tot een andere maatregel leiden.

Ook op projectbesluiten en vergunningen van de eigen organisatie houdt Delfland toezicht. Een overtreding wordt direct gemeld aan de verantwoordelijke collega en het afdelingshoofd van die collega. De overtreding wordt gerapporteerd aan de portefeuillehouder Toezicht en Handhaving en zo nodig besproken in het portefeuillehoudersoverleg. Management of bestuur zorgt voor beëindiging en voorkoming van herhaling van de overtreding en zo nodig herstel van schade.

4.3 Borging en verantwoording
Delfland borgt een zorgvuldige uitvoering van toezicht en handhaving en legt verantwoording af volgens de volgende uitgangspunten:
- Besluiten zijn zorgvuldig, gemotiveerd, transparant en controleerbaar.
- De uitvoering van toezicht en handhaving volgt geldende administratieve procedures en werkinstructies.
- De resultaten worden tussentijds en jaarlijks gerapporteerd.

- De probleemanalyse, prioriteiten en strategie worden periodiek herijkt op basis van resultaten en ontwikkelingen.

Hiermee blijft de strategie actueel en kan Delfland tijdig bijsturen wanneer risico's, naleefgedrag of maatschappelijke opgaven veranderen.

aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
DMS 2552751

DATUM D&H VERGADERING
15 oktober 2026

ONDERWERP
Toezicht- en Handhavingsstrategie

Geachte leden,
Het Hoogheemraadschap van Delfland (hierna Delfland) is verantwoordelijk voor veilig, voldoende en schoon water in zijn beheergebied. Op grond van de Waterschapswet en de Omgevingswet houdt Delfland toezicht op de naleving van regels die de fysieke leefomgeving beschermen. Daarbij werkt Delfland samen met andere handhavingspartners.

De bijgevoegde toezicht- en handhavingsstrategie beschrijft hoe Delfland toezicht houdt en handhavend optreedt. De strategie geeft richting aan de keuzes die Delfland maakt in de uitvoering van toezicht en handhaving. Het doel is om naleving te bevorderen en risico's voor het watersysteem, de waterkwaliteit en de fysieke leefomgeving te beheersen. De strategie vraagt om duidelijke keuzes in prioriteit, inzet en optreden. Hieronder lichten wij de belangrijkste strategische keuzes toe. Deze keuzes helpen Delfland om toezicht en handhaving risicogericht, effectief en toekomstbestendig uit te voeren.

Strategische keuzes
Delfland kiest bewust voor een zichtbare, risicogerichte en resultaatgerichte werkwijze.
- We richten capaciteit primair op activiteiten en gebieden met de grootste risico's voor waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid.
- We zetten steviger in op naleving waar maatschappelijke opgaven daarom vragen, waaronder de KRW-opgave.
- We treden harder op bij herhaling, calculerend gedrag en structurele overtredingen.
- We investeren in innovatie, gegevens gestuurd werken en nieuwe toezichtmethoden om de effectiviteit van toezicht te vergroten.

Het Omgevingsbesluit verplicht bestuursorganen met uitvoerings- en handhavingstaken om een toezicht- en handhavingsstrategie vast te stellen. Delfland gebruikt deze strategie vanaf 1 januari 2027 als meerjarig kaderdocument, na vaststelling door Dijkgraaf en Hoogheemraden.

Vanuit de samenwerking delen wij deze brief ook met de omgevingsdiensten en andere samenwerkingspartners.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,
de secretaris, de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage: Toezicht- en Handhavingsstrategie

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3934
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.b.5
Titel	Dav - Langetermijnplanning VV 4e kwartaal 2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Piet-Hein Daverveldt	21 september 2026
Pfo Manita Koop	21 september 2026
Pfo Peter Ouwendijk	22 september 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	29 september 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie	12 november 2026

Voorgesteld besluit

1. De geactualiseerde Lange Termijn Planning voor de verenigde vergadering oktober 2026 (DMS 2551620) vast te stellen.
2. De brief aan de verenigde vergadering inzake de actualisatie Lange Termijn Planning VV oktober 2026, ons kenmerk 2551277 vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Actualisatie Lange Termijn Planning VV – oktober 2026
Versienummer	1
Dossiernummer	3934
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
1. De geactualiseerde Lange Termijn Planning voor de verenigde vergadering oktober 2026 (DMS 2551620) vast te stellen.
2. De brief aan de verenigde vergadering inzake de actualisatie Lange Termijn Planning VV oktober 2026, ons kenmerk 2551277 vast te stellen.

2) Aanleiding

Er is een brede behoefte bij de VV aan een overzicht van onderwerpen die in de commissies en VV-vergaderingen worden verwacht. In een Lange Termijn Planning (LTP) wordt een dergelijk overzicht gegeven.

De intentie is om de VV een zo volledige en actueel mogelijke vooruitblik te bieden. Op deze Lange Termijn Planning staan de voorstellen die ter besluitvorming aan de VV worden voorgelegd, alsmede informatieve brieven.

Voorliggende planning is geactualiseerd per oktober 2026. De Lange Termijn Planning is afhankelijk van actuele ontwikkelingen en voortschrijdende inzichten.

3) Beoogd effect

De VV een zo volledig en actueel mogelijke vooruitblik te geven in de voorstellen die ter besluitvorming worden voorgelegd aan de VV.

4) Kernboodschap

Op de Lange Termijn Planning staan de voorstellen die ter besluitvorming worden voorgelegd aan de VV, alsmede de informatieve brieven. Door de VV hierin mee te nemen, worden de leden de mogelijkheid geboden om goed voorbereid deel te nemen aan het besluitvormingsproces.

5) Historie – eerdere besluitvorming

De VV ontvangt vanaf 2021 een Lange Termijn Planning.

6) Regelgeving en Beleid

De dijkgraaf is verantwoordelijk voor vorm en procedure van de LTP, vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de algehele coördinatie en bestuurlijke samenwerking. Het college stelt de LTP vast.

7) Financiën

n.v.t.

8) Duurzaamheid

n.v.t.

Dossiernummer: 3934

9) Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

10) OR

n.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

n.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

n.v.t.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling van de geactualiseerde LTP door D&H, wordt de LTP aan de VV-leden, ter beschikking gesteld. De LTP wordt als ingekomen stuk geagendeerd voor de commissiecyclus van november 2026.

14) Bevoegd orgaan

De dijkgraaf, als verantwoordelijk portefeuillehouder voor algemene coördinatie, bestuurlijke samenwerking en bestuurlijke vernieuwing, stelt de vorm en procedure voor de LTP vast. De inhoud van de langetermijnplanning wordt vanuit de individuele collegeleden aangeleverd. Dijkgraaf en hoogheemraden stelt de geactualiseerde langetermijnplanning vast.

15) Toelichting

De Lange Termijn Planning is een dynamisch document en geen vaste blauwdruk. Door uiteenlopende ontwikkelingen zoals nieuwe inzichten, veranderende omstandigheden of externe factoren kan de planning in de toekomst worden aangepast.

16) Bijlagen

Bijlage 1. Informatieve brief Lange Termijn Planning VV oktober 2026 (DMS 2551277).
Bijlage 2. Actualisatie Lange Termijn Planning VV oktober 2026 (DMS 2551620).

Hoogheemraadschap van Delfland

aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
2551277

DATUM D&H VERGADERING
15 oktober 2026

ONDERWERP

Langetermijnplanning oktober 2026

Geachte leden,

Hierbij bieden wij u de actualisatie van de Lange Termijn Planning VV aan. Deze is geactualiseerd in oktober 2026. Op deze planning zijn de bestuursvoorstellen die ter besluitvorming aan u zullen worden voorgelegd, alsmede informatieve brieven opgenomen. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,
de secretaris, de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage: Actualisatie Lange Termijn Planning VV oktober 2026 (DMS 2551620)

Lange Termijn Planning VV - Bespreekstukken

Oktober 2026

VV	08-10-26	26-11-26	11-2-2027	20-5-2027	17-6-2027	15-7-2027	14-10-2027	25-11-2027	Toelichting
Commissies	**22-24 sep**	**10-12 nov**	**25-28 jan**	**20-22 april**	**1-3 juni**	**29 -1 juli**	**28-30 sept**	**9-11 nov**	
Waterveiligheid - Peter Ouwendijk									
Uitgangspunten Legger Zeewering Delfland									
Waterketen - Nieske Dijkshoorn - van Dijk									
Waterkwaliteit - Stijn van Boxmeer									
Nota beleid gemotoriseerd varen									
Besluit KRW-programma 2028-2033									
Waterkwantiteit - Manita Koop									
Vaststelling Cluster Peilbesluiten 2026									
Technische actualisatie Beleidsnota Peilbeheer									
Vaststelling Strategie Zoetwater									
Actualisatie beleidsregels voor Grondwater-onttrekking en infiltratie									
Actualisatie Beleidsnota Buitengewoon Onderhoud Wateren (baggeren)									
Investeringsvoorstel alternatief bemaling Delfshaven									Later in te plannen
Financiën - Peter Ouwendijk									
2e begrotingswijziging 2026									
Begroting 2027 en Meerjarenraming									
Verordening zuiverings- en Verontreinigingsheffing 2027									
Verordening Watersysteem-heffing 2027									
Bestuurlijke P&C Jaarkalender 2027									
Normenkader rechtmatigheid 2026									
Auditstatuut 2026									
Organisatie en Bedrijfsvoering - Piet-Hein Daverveldt									
Governancemodel Waterketen Delfland									
Risicobereidheidsverklaring									
Legesverordening									
Participatieverordening									
Actualisatie Waterschapsverordening H7 - lozingen									Later in te plannen
Vaststelling WBP7									

Ingepland

Lange Termijn Planning VV - Informatieve brieven

Oktober 2026

VV	08-10-26	26-11-26	11-2-2027	20-5-2027	17-6-2027	15-7-2027	14-10-2027	25-11-2027	Toelichting
Commissies	**22-24 sep**	**10-12 nov**	**25-28 jan**	**20-22 april**	**1-3 juni**	**29 -1 juli**	**28-30 sept**	**9-11 nov**	
Waterveiligheid - Peter Ouwendijk									
Beoordeling Primaire waterkering traject									
Waterketen - Nieske Dijkshoorn - van Dijk									
Evaluatie strategie Transitie Waterketen									
Informatieve brief Waterharmonica									
Nota Reikwijdte en Detail "Toekomst Waterketen Rotterdam"									
Waterkwaliteit - Stijn van Boxmeer									
Informatieve brief Voortgangsrapportage Biodiversiteit									
Informatieve brief stand van zaken rivierkreeften									
Informatieve brief Voortgangsrapportage Waterkwaliteit 2026-2027									
Waterkwantiteit - Manita Koop									
Informatieve brief Grootschalige waterbergingsgebieden									
Financiën - Peter Ouwendijk									
Organisatie en Bedrijfsvoering - Piet-Hein Daverveldt									
Informatieve brief Tussentijdse rapportage THH 2e tertiaal 2026									
Informatieve brief Evaluatie aanvullende aanpak									
Informatieve brief Toezicht- en handhavingsstrategie									
Informatieve brief Evaluatie droogte 2026									
Informatieve brief Verantwoordingsrapportage THH 2026									
Informatieve brief Uitvoeringsprogramma TTH 2027									
Informatieve brief Tussentijdse rapportage THH 1e tertiaal 2027									
Informatieve brief Tussentijdse rapportage THH 2e tertiaal 2027									2028
Informatieve brief Prioritering TTH									

Ingepland

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3883
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.b.6
Titel	Dijk - Evaluatie strategie transitie waterketen 2050

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterveiligheid en Waterketen	11 november 2026

Voorgesteld besluit

1. het evaluatierapport strategie transitie waterketen 2050 (DMS 2553147) vast te stellen;
2. De brief aan de verenigde vergadering, inzake evaluatie strategie waterketen 2050, ons kenmerk (DMS 2553148) vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Evaluatie Strategie Transitie Waterketen 2050
Versienummer	1
Dossiernummer	3883
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
1. het evaluatierapport strategie transitie waterketen 2050 (DMS 2553147) vast te stellen;
2. De brief aan de verenigde vergadering, inzake evaluatie strategie waterketen 2050, ons kenmerk (DMS 2553148) vast te stellen.

2) Aanleiding

Op 27 mei 2021 heeft de verenigde vergadering de Strategie Transitie Waterketen 2050 vastgesteld. In de strategie is opgenomen dat deze periodiek wordt geëvalueerd. Vijf jaar na vaststelling is daarom een evaluatie uitgevoerd naar de mate waarin de strategie richting heeft gegeven aan de ontwikkeling van de waterketen en welke inzichten dit oplevert voor de verdere ontwikkeling richting 2050. De resultaten van deze evaluatie zijn opgenomen in het bijgevoegde evaluatierapport.

3) Beoogd effect

Het algemeen bestuur informeren over de werking en actualiteit van de Strategie Transitie Waterketen 2050 en duidelijkheid geven over de betekenis van de evaluatie voor de strategische koers.

4) Kernboodschap

De evaluatie laat zien dat de Strategie Transitie Waterketen 2050 de afgelopen vijf jaar richting heeft gegeven aan de ontwikkeling van de waterketen. De strategie heeft bijgedragen aan kennisontwikkeling, samenwerking en initiatieven op het gebied van waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit, energie, klimaat en grondstoffen.

De evaluatie concludeert dat de strategische koers nog steeds actueel is. Er is daarom geen aanleiding om de Strategie Transitie Waterketen 2050 te herzien of opnieuw vast te stellen. De strategie blijft het richtinggevende kader voor de verdere ontwikkeling van de waterketen.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- Strategie Transitie Waterketen 2050 (dossier 2210), vastgesteld d.d.27 mei 2021

6) Regelgeving en Beleid

Relevante regelgeving en beleid:

- de Strategie Transitie Waterketen 2050 (dossier 2210);
- Waterbeheerprogramma 6
- herziene Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA)
- Kaderrichtlijn Water
- Nationale omgevingsvisie (NOVI) en Nota Ruimte

7) Financiën

Dossiernummer: 3883

De evaluatie is uitgevoerd conform de begroting 2026 van het programma Transitie Waterketen.

8) Duurzaamheid

De Strategie Transitie Waterketen 2050 draagt bij aan de ambitie van Delfland om toe te werken naar een circulaire, duurzame en klimaatneutrale waterketen. De evaluatie laat zien dat binnen de thema's waterhergebruik, energie, klimaat en grondstoffen kennis is ontwikkeld en concrete toepassingen zijn gerealiseerd. De evaluatie geeft geen aanleiding om deze strategische richting te wijzigen.

Klimaatadaptatie
De strategie draagt bij aan een toekomstbestendige inrichting van de waterketen en raakt onder meer aan vraagstukken rondom waterbeschikbaarheid, droogte en weerbaarheid. Deze opgaven blijven onderdeel van de verdere ontwikkeling van de waterketen.

9) Organisatorische en personele consequenties

Er zijn geen organisatorische en personele consequenties. De uitvoering vindt plaats binnen bestaande verantwoordelijkheden van het programma Transitie Waterketen en betrokken afdelingen.

10) OR

n.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Aan het kennisnemen van de evaluatie zijn geen directe risico's verbonden. Eventuele risico's die samenhangen met toekomstige beleidskeuzes, maatregelen of investeringen worden betrokken bij afzonderlijke besluitvormingstrajecten.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Na behandeling door het college worden het evaluatierapport en de informatieve collegebrief ter kennisname aangeboden aan de verenigde vergadering. Er zijn geen aanvullende communicatie- of participatieactiviteiten voorzien.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling door het college worden de informatieve brief en het evaluatierapport ter kennisname aangeboden aan de verenigde vergadering.

14) Bevoegd orgaan

Artikel 84 Waterschapswet stelt dat het dagelijks bestuur is belast met de dagelijkse aangelegenheden van het waterschap.

15) Toelichting

In 2021 stelde Delfland de Strategie Transitie Waterketen 2050 vast. De strategie geeft langs drie transitiesporen richting aan een circulaire, duurzame en toekomstbestendige waterketen:

- zoetwater;
- energie en klimaat;
- grondstoffen.

De strategie is adaptief opgezet om ontwikkelingen te volgen, kennis op te bouwen en nieuwe kansen tijdig te verbinden waterketenopgave (dat wil zeggen, de kerntaak van Delfland om het afvalwater in te zamelen en te zuiveren). De strategie heeft de afgelopen vijf jaar als richtinggevend kader gefunctioneerd. Binnen alle drie de sporen zijn onderzoeken en projecten uitgevoerd en is kennis opgebouwd over technische mogelijkheden,

randvoorwaarden en belemmeringen. Daardoor heeft Delfland beter zicht op de mogelijkheden voor effluenthergebruik, energie- en klimaatneutraliteit en grondstoffenbenutting.

De belangrijkste opbrengst ligt niet in het realiseren van de einddoelen voor 2050, maar in het vergroten van kennis en handelingsperspectief. Sommige ontwikkelingen vragen nog onderzoek of verkenning. Andere zijn voldoende uitgewerkt om te worden toegepast of overgedragen aan de reguliere organisatie. Tegelijkertijd blijkt dat resultaten niet uitsluitend aan de strategie kunnen worden toegeschreven. Zij ontstaan ook in samenhang met wettelijke verplichtingen, reguliere investeringsopgaven, andere programma's en initiatieven van partners.

De strategie is op hoofdlijnen nog actueel. De evaluatie geeft daarom geen aanleiding om de Strategie Transitie Waterketen 2050 te actualiseren of opnieuw vast te stellen. De strategie blijft het richtinggevende kader voor de verdere ontwikkeling van de waterketen.

Voor de periode 2027-2031 worden de ontwikkelopgaven nader uitgewerkt en geprioriteerd. Daarbij wordt bepaald welke ontwikkelingen noodzakelijk zijn om tijdig voorbereid te zijn op toekomstige maatschappelijke en wettelijke opgaven, welke kennisontwikkeling nog nodig is en welke onderwerpen kunnen doorgroeien naar toepassing of worden ingebed in reguliere werkzaamheden. Ontwikkelingen die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen en noodzakelijke investeringsopgaven krijgen daarbij prioriteit.

Bij de verdere uitwerking en toekomstige besluitvorming worden waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid, circulariteit, klimaatneutraliteit, weerbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid in samenhang beschouwd, zodat integraal onderbouwde keuzes kunnen worden gemaakt.

16) Bijlagen

Bijlage 1: Evaluatiedocument Strategie Transitie Waterketen, september 2026, DMS nummer (DMS 2553147)
Bijlage 2: informatieve brief (DMS 2553148).

Evaluatierapport strategie transitie waterketen 2050

Datum: 23-09-2026

Versie: 2

Status: concept

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Samenvatting 3
1. Inleiding 4
1.1. Aanleiding 4
1.2. Evaluatievraag en afbakening 4
1.3. Aanpak en leeswijzer 5
2. Waar staan we in 2026? 6
2.1. De strategie heeft richting gegeven 6
2.2. Resultaten per thema 6
2.3 Wat leren we hiervan? 7
3. Ontwikkelopgaven richting 2050 9
3.1 Van vervuiling verwijderen naar vervuiling voorkomen 9
3.2. Van afvalater naar bron van water, energie en grondstoffen 9
3.3. Samenhang en prioritering 10
4. Conclusies en bestuurlijke adviezen 11
4.1 Conclusies 11
4.2. Vervolg 11

Samenvatting

In 2021 stelde Delfland de Strategie Transitie Waterketen 2050 vast. De strategie geeft langs drie transitiesporen richting aan een circulaire, duurzame en toekomstbestendige waterketen:

a) zoetwater;
b) energie en klimaat;
c) grondstoffen.

De strategie is adaptief opgezet om ontwikkelingen te volgen, kennis op te bouwen en nieuwe kansen tijdig te verbinden aan de waterketenopgave (dat wil zeggen, de kerntaak van Delfland om het afvalwater in te zamelen en te zuiveren). De strategie heeft de afgelopen vijf jaar als richtinggevend kader gefunctioneerd. Binnen alle drie de sporen zijn onderzoeken en projecten uitgevoerd en is kennis opgebouwd over technische mogelijkheden, randvoorwaarden en belemmeringen. Daardoor heeft Delfland beter zicht op de mogelijkheden voor effluenthergebruik, energie- en klimaatneutraliteit en grondstoffenbenutting.

De belangrijkste opbrengst ligt niet in het realiseren van de einddoelen voor 2050, maar in het vergroten van kennis en handelingsperspectief. Sommige ontwikkelingen vragen nog onderzoek of verkenning. Andere zijn voldoende uitgewerkt om te worden toegepast of overgedragen aan de reguliere organisatie. Tegelijkertijd blijkt dat resultaten niet uitsluitend aan de strategie kunnen worden toegeschreven. Zij ontstaan ook in samenhang met wettelijke verplichtingen, reguliere investeringsopgaven, andere programma's en initiatieven van partners.

De strategie is op hoofdlijnen nog actueel. De evaluatie geeft daarom geen aanleiding om de Strategie Transitie Waterketen 2050 te actualiseren of opnieuw vast te stellen. De strategie blijft het richtinggevende kader voor de verdere ontwikkeling van de waterketen.

Voor de periode 2027-2031 worden de ontwikkelopgaven nader uitgewerkt en geprioriteerd. Daarbij wordt bepaald welke ontwikkelingen noodzakelijk zijn om tijdig voorbereid te zijn op toekomstige maatschappelijke en wettelijke opgaven, welke kennisontwikkeling nog nodig is en welke onderwerpen kunnen doorgroeien naar toepassing of worden ingebed in reguliere werkzaamheden. Ontwikkelingen die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen en noodzakelijke investeringsopgaven krijgen daarbij prioriteit.

Bij de verdere uitwerking en toekomstige besluitvorming worden waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid, circulariteit, klimaatneutraliteit, weerbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid in samenhang beschouwd, zodat integraal onderbouwde keuzes kunnen worden gemaakt.

1. Inleiding

Deze evaluatie richt zich op de Strategie Transitie Waterketen 2050 als richtinggevend kader. De wijze waarop uitvoering is gegeven aan de strategie via het programma Transitie Waterketen 2050 wordt afzonderlijk geëvalueerd.

1.1. Aanleiding

In 2021 heeft Delfland de Strategie Transitie Waterketen 2050 – *Circulair, duurzaam en toekomstbestendig* – vastgesteld. De strategie richt zich op drie samenhangende transitiesporen:

- meer hergebruik en benutting van zoetwater;
- een energie-efficiënte en klimaatneutrale waterketen;
- meer terugwinning en benutting van grondstoffen uit afvalwater en slib.

Met de strategie koos Delfland voor een langetermijnbenadering waarin de waterketen niet uitsluitend wordt beschouwd als een opgave voor het afvoeren en zuiveren van afvalwater. De strategie sluit aan bij de ontwikkeling van een lineaire waterketen naar een bredere watercyclus en verbindt deze aan waterbeschikbaarheid, klimaat, energie, circulariteit en samenwerking met partners. De strategie is adaptief opgezet. Nieuwe maatschappelijke, technische en wettelijke ontwikkelingen kunnen aanleiding geven om doelen, mijlpalen en ontwikkelrichtingen periodiek te herijken. De strategie voorziet in een vierjaarlijkse herijking van doelen en mijlpalen.

Vijf jaar na de vaststelling is beoordeeld in hoeverre de strategie richting heeft gegeven aan de ontwikkeling van de waterketen en of de strategische koers richting 2050 nog actueel is. Ook is onderzocht welke inzichten de afgelopen periode zijn opgedaan en welke inhoudelijke ontwikkelopgaven in de periode 2027-2031 aandacht vragen.

Sinds 2021 zijn ontwikkelingen zoals strengere Europese zuiveringseisen, weerbaarheid, waterkwaliteit, droogte, influentkwaliteit en indirecte lozingen nadrukkelijker op de voorgrond gekomen. Deze ontwikkelingen raken aan de oorspronkelijke ambities van de strategie en zijn daarom in de evaluatie betrokken.

Het doel van de evaluatie is het bestuur inzicht te geven in:

- de betekenis en opbrengsten van de strategie in de afgelopen vijf jaar;
- de actualiteit van de strategische koers richting 2050;
- de inhoudelijke ontwikkelopgaven en keuzes voor de periode 2027-2031.

1.2. Evaluatievraag en afbakening

De centrale evaluatievraag luidt:

In hoeverre heeft de Strategie Transitie Waterketen 2050 in de afgelopen vijf jaar richting gegeven aan de ontwikkeling van de waterketen van Delfland en welke ontwikkelopgaven volgen daaruit voor de volgende periode 2027-2031?

De evaluatie richt zich op de strategie als inhoudelijk en richtinggevend kader. Zij beoordeelt niet of de ambities voor 2050 al zijn gerealiseerd. De strategie is immers een langetermijnstrategie en geen uitvoeringsplan. Beoordeeld is welke beweging de strategie in gang heeft gezet, welke kennis en inzichten zijn ontwikkeld en welke strategische vraagstukken nog openstaan.

De wijze waarop uitvoering is gegeven aan de strategie, waaronder de werkwijze, governance, rolverdeling en organisatievorm van het programma Transitie Waterketen 2050, valt buiten de reikwijdte van dit rapport en wordt afzonderlijk geëvalueerd. Dit rapport bevat daarom geen beoordeling of voorstel voor de toekomstige organisatie van de uitvoering.

1.3. Aanpak en leeswijzer

De evaluatie is gebaseerd op beschikbare programmadocumenten, bestuursrapportages, projectdocumenten, onderzoeken en inhoudelijke analyses binnen de oorspronkelijke transitiesporen zoetwater, energie en klimaat en grondstoffen. De evaluatie geeft daarmee een kwalitatief beeld van de richtinggevende werking van de strategie, de bereikte opbrengsten en de resterende ontwikkelopgaven.

Hoofdstuk 2 beschrijft de belangrijkste resultaten en inzichten van de afgelopen vijf jaar. Hoofdstuk 3 duidt welke ontwikkelingen richting 2050 aandacht vragen. Hoofdstuk 4 bevat de conclusies en het vervolg.

2. Waar staan we in 2026?

2.1. De strategie heeft richting gegeven

De Strategie Transitie Waterketen 2050 heeft de afgelopen vijf jaar richting gegeven aan de ontwikkeling van de waterketen van Delfland. De strategie heeft ervoor gezorgd dat vraagstukken rond waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit, circulariteit en klimaatneutraliteit nadrukkelijk onderdeel zijn geworden van de ontwikkeling van de waterketen. Hierdoor zijn onderzoeken uitgevoerd, nieuwe samenwerkingen ontstaan en concrete projecten en toepassingen gerealiseerd.

De belangrijkste opbrengst van de strategie ligt niet in het realiseren van de einddoelen voor 2050, maar in het vergroten van kennis, handelingsperspectief en het vermogen om toekomstige keuzes te onderbouwen. Tegelijkertijd zijn verschillende ontwikkelingen inmiddels voldoende uitgewerkt om een plek te krijgen binnen projecten, assetmanagement of reguliere werkzaamheden. Andere vraagstukken vragen nog verdere ontwikkeling en bestuurlijke keuzes.

2.2. Resultaten per thema

Zoetwater en influentkwaliteit

De strategie heeft bijgedragen aan een bredere kijk op de rol van effluent binnen de regionale watercyclus. In de afgelopen jaren zijn onderzoeken uitgevoerd naar de mogelijkheden van effluenthergebruik voor onder meer de glastuinbouw, aanvulling van oppervlaktewater en mogelijke toepassingen binnen de drinkwaterketen. Ook is binnen de ontwikkeling van Waterzuivering De Vergulde Hand onderzocht welke rol effluenthergebruik kan spelen binnen toekomstige zuiveringsconcepten.

Daarnaast is meer aandacht ontstaan voor de kwaliteit van het influent dat de zuiveringen bereikt. Via activiteiten rond indirecte lozingen, het landelijke traject *Terug naar de Bron* en het Netwerk Afvalwaterketen Delfland is meer inzicht ontstaan in de relatie tussen influentkwaliteit, effluentkwaliteit en oppervlaktewaterkwaliteit. Het vraagstuk van indirecte lozingen is bovendien bestuurlijk geagendeerd.

Een belangrijk inzicht is dat de kwaliteit van het gezuiverde effluent niet uitsluitend wordt bepaald door het zuiveringsproces zelf. Ook wat eerder in de keten wordt geloosd, heeft invloed op waterkwaliteit, zuiveringsinspanning en de toekomstige mogelijkheden voor hergebruik van effluent.

Energie, klimaat en weerbaarheid

Binnen dit thema heeft de strategie geleid tot kennisontwikkeling en praktijkervaring op het gebied van warmtewinning uit effluent, energie-efficiëntie en klimaatneutraliteit. Voorbeelden zijn de samenwerking rond aquathermie, de toepassing van riothermie bij De

Blinkerd, verkenningen naar thermische energie uit effluent en pilots gericht op de reductie van methaan- en lachgasemissies.

Daarnaast zijn de opgedane inzichten benut bij bredere trajecten, zoals de ontwikkeling van de Routekaart Klimaatneutraal 2035 en toekomstige investeringsvraagstukken binnen de waterketen. Nieuwe ontwikkelingen zoals de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA) en eisen rond de weerbaarheid van vitale infrastructuur laten zien dat klimaatneutraliteit, energiegebruik, waterkwaliteit en bedrijfszekerheid steeds sterker met elkaar samenhangen.

Toekomstige keuzes vragen steeds vaker om integrale afwegingen. Maatregelen die bijdragen aan schoner water kunnen bijvoorbeeld effect hebben op energiegebruik, terwijl maatregelen voor energieopwekking of circulariteit invloed kunnen hebben op andere maatschappelijke doelen.

Grondstoffen en circulariteit

De strategie heeft ertoe bijgedragen dat effluent en slib nadrukkelijker worden beschouwd als potentiële bronnen van grondstoffen, energie en maatschappelijke waarde. In de afgelopen jaren zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd naar fosfaatterugwinning, nieuwe verwerkingsroutes voor slib en andere vormen van grondstoffenbenutting. Daarbij is samengewerkt met onder meer HVC, GR Slibverwerking en Aquaminerals.

Naast kennisontwikkeling zijn ook concrete toepassingen gerealiseerd. Zo wordt groengas geproduceerd uit slibvergisting, wordt op onderdelen CO_2 benut en heeft de ontwikkeling van HARKOS laten zien hoe een innovatie kan doorgroeien naar reguliere toepassing binnen de organisatie.

Een belangrijk inzicht uit dit spoor is dat technische haalbaarheid alleen onvoldoende is om een ontwikkeling succesvol te maken. Ook maatschappelijke meerwaarde, regelgeving, afzetmogelijkheden, kosten en samenwerking met ketenpartners bepalen of een ontwikkeling daadwerkelijk bijdraagt aan een toekomstbestendige waterketen.

2.3 Wat leren we hiervan?

Over de verschillende thema's heen ontstaat een consistent beeld. De strategie heeft geleid tot nieuwe kennis, samenwerkingsverbanden, concrete projecten en bestuurlijke agendering van vraagstukken die in 2021 nog beperkt in beeld waren. Daarmee heeft de strategie haar functie als richtinggevend kader vervuld.

Tegelijkertijd bevinden de verschillende ontwikkelingen zich niet allemaal in dezelfde fase. Een deel van de oorspronkelijke opgave heeft inmiddels een plek gekregen binnen projecten, assetmanagement en reguliere werkzaamheden. Voor andere onderwerpen is verdere kennisontwikkeling noodzakelijk om beter inzicht te krijgen in technische mogelijkheden, maatschappelijke meerwaarde, uitvoerbaarheid en de gevolgen van toekomstige wet- en regelgeving.

De evaluatie laat zien dat kennisontwikkeling, toepassing en implementatie de komende jaren naast elkaar zullen bestaan. Onderwerpen als influentkwaliteit, bronaanpak, grondstoffenroutes en de gevolgen van nieuwe wettelijke verplichtingen vragen om verdere ontwikkeling en verkenning. Tegelijkertijd zijn er ook onderwerpen waarvoor voldoende kennis beschikbaar is om keuzes te maken over toepassing, investeringen of verdere inbedding binnen de reguliere werkzaamheden van Delfland.

De belangrijkste conclusie is dat de strategische koers richting 2050 nog steeds actueel is. De vraag voor de periode 2027-2031 is daarom niet óf verdere ontwikkeling nodig is, maar op welke onderwerpen Delfland haar ontwikkelcapaciteit wil richten, welke resultaten daarbij worden nagestreefd en welke ontwikkelingen prioriteit krijgen om tijdig voorbereid te zijn op toekomstige maatschappelijke en wettelijke opgaven.

3. Ontwikkelopgaven richting 2050

De evaluatie laat zien dat de strategische koers richting 2050 nog steeds actueel is. Tegelijkertijd vraagt de volgende fase om verdere uitwerking van de opgaven die bepalend zijn voor de toekomstige inrichting van de waterketen. Nieuwe wettelijke verplichtingen, maatschappelijke ontwikkelingen en toekomstige investeringsbeslissingen maken het noodzakelijk om vooruit te kijken naar de periode 2027-2031.

Wanneer vanuit 2050 wordt teruggeredeneerd, komen twee samenhangende ontwikkelopgaven naar voren.

3.1 Van vervuiling verwijderen naar vervuiling voorkomen

De eerste ontwikkelopgave richt zich op het vergroten van de invloed op de kwaliteit van het water dat de zuivering bereikt en het verminderen van de belasting van het watersysteem door de afvalwaterketen.

Hierbij gaat het onder meer om influentkwaliteit, bronaanpak, indirecte lozingen, overstorten, hemelwateruitlaten en de relatie tussen de afvalwaterketen en de waterkwaliteit.

De afgelopen jaren is meer inzicht ontstaan in de invloed van stoffen die eerder in de keten worden geloosd op de prestaties van de zuivering, de kwaliteit van het effluent en de kwaliteit van het oppervlaktewater. Tegelijkertijd vragen ontwikkelingen zoals de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA) om verdere ontwikkeling van deze aanpak.

Voor de komende periode ligt de opgave vooral in het vertalen van deze kennis naar beleid, monitoring, vergunningverlening en samenwerking met gemeenten, bedrijven en andere ketenpartners.

3.2. Van afvalwater naar bron van water, energie en grondstoffen

De tweede ontwikkelopgave richt zich op het beter benutten van water, energie en grondstoffen die vrijkomen binnen de afvalwaterketen.

De afgelopen jaren zijn verschillende toepassingen onderzocht en ontwikkeld op het gebied van effluenthergebruik, warmtewinning, energieproductie, grondstoffenterugwinning en circulaire toepassingen. Hierdoor is meer inzicht ontstaan in de technische mogelijkheden, maar ook in de randvoorwaarden voor succesvolle toepassing.

Deze onderzoeken laten ook zien dat niet iedere ontwikkeling automatisch maatschappelijke meerwaarde oplevert. Toekomstige keuzes vragen daarom om een expliciete afweging tussen maatschappelijke waarde, wettelijke verplichtingen, uitvoerbaarheid, kosten, benodigde capaciteit en de samenhang met andere waterketenopgaven.

Voor de komende periode ligt de opgave vooral in het bepalen welke ontwikkelrichtingen Delfland actief verder wil brengen en welke ontwikkelingen voldoende zijn uitgewerkt om onderdeel te worden van reguliere investerings-, beheer- en uitvoeringsopgaven.

3.3. Samenhang en prioritering

De twee ontwikkelopgaven kunnen niet los van elkaar worden beschouwd. Keuzes over influentkwaliteit, bronaanpak en aanvullende zuivering hebben direct invloed op de mogelijkheden voor effluenthergebruik, energiegebruik en grondstoffenterugwinning. Andersom beïnvloeden keuzes over circulariteit, energie en grondstoffen de inrichting van toekomstige zuiveringen en investeringsbeslissingen.

Daarnaast vallen deze ontwikkelingen samen met andere belangrijke opgaven van Delfland, zoals klimaatneutraliteit, weerbaarheid, vervangingsinvesteringen en de zoetwaterstrategie.

De uitdaging voor de periode 2027-2031 ligt daarom niet alleen in het verder ontwikkelen van afzonderlijke onderwerpen, maar vooral in het maken van keuzes. Niet alle ontwikkelingen kunnen gelijktijdig en met dezelfde intensiteit worden opgepakt. Prioritering is noodzakelijk om tijdig voorbereid te zijn op toekomstige maatschappelijke en wettelijke opgaven.

4. Conclusies en bestuurlijke adviezen

4.1 Conclusies

De strategie heeft haar functie vervuld

De Strategie Transitie Waterketen 2050 heeft de afgelopen vijf jaar richting gegeven aan de ontwikkeling van de waterketen. De strategie heeft geleid tot kennisontwikkeling, nieuwe samenwerkingsverbanden, concrete projecten en een bredere blik op de rol van de waterketen binnen maatschappelijke opgaven zoals waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit, klimaat en circulariteit.

De strategische koers blijft actueel

De maatschappelijke opgaven waarvoor de strategie in 2021 is opgesteld zijn nog steeds relevant. Waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit, circulariteit en klimaatneutraliteit blijven belangrijke opgaven voor Delfland. De evaluatie geeft daarom geen aanleiding voor een fundamentele koerswijziging of het opstellen van een nieuwe strategie.

Tegelijkertijd zijn nieuwe ontwikkelingen nadrukkelijker op de voorgrond gekomen, waaronder strengere zuiveringseisen vanuit de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA), weerbaarheid van vitale infrastructuur, influentkwaliteit, indirecte lozingen en droogte. Hierdoor verschuift de aandacht van het ontwikkelen van nieuwe ambities naar het maken van keuzes over de wijze waarop Delfland zich tijdig voorbereidt op toekomstige maatschappelijke en wettelijke opgaven.

De volgende fase vraagt om keuzes

De afgelopen vijf jaar stonden voor een belangrijk deel in het teken van verkennen, onderzoeken en kennisontwikkeling. De evaluatie laat zien dat een deel van de oorspronkelijke ontwikkelopgave inmiddels een plek heeft gekregen binnen projecten, assetmanagement en reguliere werkzaamheden. Voor andere onderwerpen zijn nog keuzes nodig over ontwikkelrichting, maatschappelijke meerwaarde en de wijze waarop Delfland zich voorbereidt op toekomstige maatschappelijke en wettelijke opgaven.

4.2. Vervolg

De evaluatie geeft geen aanleiding om de Strategie Transitie Waterketen 2050 te actualiseren of opnieuw vast te stellen. De evaluatie laat zien dat de strategische koers richting 2050 onverminderd actueel is. De komende periode staat daarom niet in het teken van het formuleren van nieuwe ambities, maar van het verder uitwerken en prioriteren van de ontwikkelopgaven die nodig zijn om tijdig voorbereid te zijn op toekomstige maatschappelijke en wettelijke opgaven.

De strategie blijft het richtinggevende kader voor de verdere ontwikkeling van de waterketen.

Voor de periode 2027-2031 worden de ontwikkelopgaven nader uitgewerkt en geprioriteerd. Daarbij wordt per opgave bepaald welk resultaat wordt nagestreefd, welke kennisontwikkeling nog nodig is en welke ontwikkelingen kunnen doorgroeien naar toepassing of kunnen worden ingebed in reguliere beleids-, investerings- en uitvoeringsprocessen. Ontwikkelingen die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen en noodzakelijke investeringsopgaven krijgen daarbij prioriteit.

Bij de verdere uitwerking en toekomstige besluitvorming worden waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid, circulariteit, klimaatneutraliteit, weerbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid in samenhang afgewogen. Daarbij wordt zichtbaar gemaakt welke maatschappelijke waarde wordt nagestreefd en welke gevolgen keuzes binnen de ene opgave hebben voor andere waterketenopgaven.

Hoogheemraadschap van Delfland

aan de leden van de verenigde vergadering

DMS
2553148
DATUM D&H VERGADERING
15 oktober 2026

ONDERWERP
Evaluatie Strategie Transitie Waterketen 2050

Geachte leden,

Op 27 mei 2021 heeft de verenigde vergadering de Strategie Transitie Waterketen 2050 vastgesteld. Met deze strategie heeft Delfland richting gegeven aan de ontwikkeling van een circulaire, klimaatneutrale en toekomstbestendige waterketen. Na enkele jaren uitvoering is een evaluatie uitgevoerd om inzicht te geven in de resultaten, de geleerde lessen en de opgaven voor de komende jaren.

Het doel van de evaluatie is het bestuur inzicht te geven in:

De evaluatie richtte zich op drie vragen:

- de betekenis en opbrengsten van de strategie in de afgelopen vijf jaar;
- de actualiteit van de strategische koers richting 2050;
- de inhoudelijke ontwikkelopgaven en keuzes voor de periode 2027-2031.

Uit de evaluatie blijkt dat de strategische richting onverminderd actueel is. De opgaven rond klimaatneutraliteit, circulariteit, grondstoffenterugwinning, energie en waterbeschikbaarheid zijn de afgelopen jaren verder toegenomen. Ook nieuwe ontwikkelingen, waaronder aanvullende Europese regelgeving voor de waterketen, onderstrepen het belang van een toekomstbestendige inrichting van de waterketen.

De evaluatie laat daarnaast zien dat de strategie een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het agenderen en stimuleren van de transitie binnen Delfland. De strategie heeft richting gegeven aan onderzoeken, verkenningen, projecten en samenwerkingen binnen en buiten Delfland. Ook heeft zij eraan bijgedragen dat thema’s als energie-efficiëntie, grondstoffenterugwinning, circulariteit en waterhergebruik nadrukkelijker worden meegenomen in beleid, investeringen en projecten.

Tegelijkertijd laat de evaluatie zien dat de opgaven in de waterketen omvangrijk en divers zijn. De afgelopen jaren zijn nieuwe inzichten ontstaan en hebben maatschappelijke ontwikkelingen, technologische innovaties en veranderende wet- en regelgeving geleid tot een verdere verbreding van de opgaven. Daarmee wordt het steeds belangrijker om binnen de beschikbare middelen en mogelijkheden

bewuste keuzes te maken in de uitvoering en fasering van activiteiten.

De komende jaren ligt de focus op de implementatie van de herziene Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA) met aanzienlijke inzet en investeringen. Deze opgave ligt geheel in lijn met de Strategie Transitie Waterketen 2050.

De evaluatie geeft geen aanleiding om de strategische koers uit 2021 te herzien. De in de strategie geformuleerde ambities sluiten nog steeds aan bij de opgaven waarvoor Delfland staat. De evaluatie bevestigt daarmee de ingezette richting en laat zien dat de strategie heeft bijgedragen aan het opbouwen van kennis, het versterken van samenwerking en het voorbereiden van Delfland op toekomstige ontwikkelingen binnen de waterketen.

Samenvattend concluderen we dat de Strategie Transitie Waterketen 2050 nog steeds een relevant en bruikbaar kader vormt voor de ontwikkeling van een circulaire, klimaatneutrale en toekomstbestendige waterketen. De evaluatie geeft geen aanleiding om de koers te wijzigen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,

de secretaris,	de dijkgraaf,
ir. P.C. Janssen	dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage: Evaluatie Strategie Transitie Waterketen 2050

Hoogheemraadschap van Delfland

Transitie Waterketen 2050

'Circulair, duurzaam en toekomstbestendig'

2050

Eindconcept strategiedocument
Maart 2021

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader
Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Inleiding Strategie Transitie Waterketen 2050: Circulair, duurzaam en toekomstbestendig

Delfland heeft een strategie vastgesteld om organisatie-breed in samenwerking met externe partners zoveel mogelijk circulariteit na te streven door kringlopen waar mogelijk te sluiten. De voorliggende strategie voor de transitie waterketen naar 2050 werkt concrete transitiepaden uit voor de waterketen én brengt de raakvlakken met andere relevante ontwikkelingen binnen en buiten Delfland in beeld. Dit document is verder in lijn met overige vastgestelde (strategische) documenten, die er alle op gericht zijn om tot een toekomstbestendige waterketen te komen. Specifiek voor de waterketen betreft het de robuustheid, veiligheid en het streven naar automatisering van de waterketen. Een overzicht van alle geraadpleegde documenten is te vinden in de bijlage 1 'Geraadpleegde bronnen'.

> Delfland streeft ernaar om in 2050 100% Circulair te zijn. Daarbij is Delfland vaak maar een onderdeel van grotere cycli van water, energie en grondstoffen. Delfland zal daarom buiten haar grenzen, maar vanuit haar kerntaken, samenwerken met partners die kunnen helpen bij het sluiten van de kringlopen. Delfland wil zo vanuit de uitvoering van haar kerntaken meerwaarde creëren en doet dit vanuit het bewustzijn van een bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid en voorbeeldfunctie. 100% circulair betekent dat enkel gebruik wordt gemaakt van duurzame en hernieuwbare grondstofbronnen. Daarnaast worden grondstoffen na gebruik steeds weer terugwonnen en hergebruikt. Delfland streeft ernaar om in 2050 de kringlopen voor energie, grondstoffen en water grotendeels te hebben gesloten. Hierdoor worden problemen niet meer afgewenteld naar de atmosfeer, het oppervlaktewater en de oceanen en worden onze zoetwaterbronnen duurzaam en optimaal binnen ons gebied ingezet. De kwaliteit van onze leefomgeving is hierdoor verder verbeterd en ook voor toekomstige generaties behouden.
>
> **Kadertekst 1 : Lange termijnvisie Delfland Circulair (uit Strategie Delfland Circulair, 2018)**

Deze strategie heeft nadrukkelijk een bredere scope dan de 'lineaire waterketen' en richt zich op alle aspecten van de watercyclus. Het streven van Delfland is gericht op zoveel mogelijk gesloten cycli waarin zo weinig mogelijk verspilling van water, grondstoffen en energie plaatsvindt, en deze elementen voor zover ze toch in de 'keten' terechtkomen zonder schadelijke neveneffecten terug in de cyclus worden gebracht. Een goede samenwerking met partners is daarvoor essentieel en de noodzakelijke inspanningen met en door onze partners in de watercyclus worden in deze strategie daarom ook in beeld gebracht.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader
Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Gebruikswijzer rapportage, leeswijzer en proces

De strategie transitie waterketen 2050 bestaat uit de volgende onderling samenhangende onderdelen:

1. Generieke uitgangspunten
2. De route naar 2050 in drie onderling samenhangende transitiepaden voor zoetwater, energie en grondstoffen
3. Een afwegingskader voor investerings- en overige besluiten over de circulaire waterketen

In deze 'doorklikbare rapportage' kunt u deze onderling samenhangende componenten in de tabbladen links op uw scherm benaderen. Ze zijn zoveel mogelijk zelfstandig leesbaar van opzet. Bovenaan de pagina's kunt u per component 'zien waar u zich bevindt' en doorklikken naar andere onderdelen daarvan. U kunt ook doorklikken in onderstaande figuur en als een begrip onderstreept is. In de bijlagen zijn een bronnen- en verklarende begrippenlijst opgenomen.

Proces

Deze strategie Transitie Waterketen 2050 is ontwikkeld vanaf de zomer van 2020 tot en met begin 2021. Op 27 mei 2021 zal de strategie worden voorgelegd in de VV. De strategie bevat de oogst van een proces van intensieve interne samenwerking met en tussen tal van medewerkers van het waterschap, bronnenonderzoek en consultatie van onze externe partners. Er was regelmatig overleg met de portefeuillehouder, een aantal overleggen met het college van D&H en bijeenkomsten met de Verenigde Vergadering.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Uitgangspunten 1 en 2. Ambitie en prioritering

De hierna volgende 7 generieke uitgangspunten zijn de basis van de strategie, voor het ontwerp van de transitiepaden en voor het afwegingskader**.**

1. Ambitie: De waterketen draagt zoveel mogelijk bij aan transitie naar duurzame kringlopen van zoetwater, energie en grondstoffen
Delfland streeft naar een transitie van de gehele waterketen (drinkwater, riolering, zuivering) gericht op duurzame en toekomstbestendige kringlopen in 2050. Delfland spant zich in om samen met waterketen- en watersysteempartners zoveel mogelijk bij te dragen aan zoetwatervoorziening en de levering van in de waterketen aanwezige energie en grondstoffen. Het streven is er op gericht om uit het watersysteem ontvangende water met minimaal dezelfde kwaliteit in het watersysteem terug te brengen.

2. Van waterketen naar circulariteit: prioritering
Voor het sluiten van kringlopen zijn inspanningen in de gehele waterketen, van **bron tot lozingspunt** nodig, met aandacht voor de interacties met het watersysteem. Deze inspanningen verrichten we als Delfland vanuit onze kerntaken, maar we kijken ook buiten onze grenzen. Om tot het sluiten van kringlopen te komen hanteren we de volgende prioritering:

1. Geen verontreiniging van het ontvangende water en minimaliseren van alle overige vormen van milieubelasting in alle fasen van activiteiten
2. Voorkomen verspilling van zoetwater
3. Leveren van zoetwater
4. Leveren van in het water aanwezige energie
5. Leveren van in het water aanwezige grondstoffen

Uitgangspunt 3. Strategische doelen

Deze strategie is een vervolg op verschillende vastgestelde strategische beleidsdocumenten van Delfland (bijlage 1 'Geraadpleegde bronnen'). De strategische doelen van Delfland Circulair zijn richtinggevend (zie kadertekst 3).

1. Meer gezuiverd afvalwater en stedelijk water van goede kwaliteit als bron van zoetwater

Delfland streeft naar aanvulling van zoetwatervoorziening vanuit de gehele waterketen. We stimuleren het lokaal opvangen van hemelwater zodat dit niet meer in de waterketen terecht komt, end of pipe werken we aan gezuiverd afvalwater als bron voor de aanvulling van de zoetwatervoorziening, die ook in te zetten is voor industrie-/proceswater, drinkwater en gietwater.

Zie beleidsdocumenten over hemelwateraanpak en visie droogte.

2. Energie-efficiëntere waterketen op weg naar klimaatneutraliteit in 2050

Delfland wil de schadelijke gevolgen van winning, transport en gebruik van fossiele brandstoffen voorkomen. De belangrijkste routes zijn benutting van de energie-inhoud van het water in de keten en productie van duurzame energie.

Zie de Energiestrategie van Delfland 2018-2025 voor nadere toelichting.

3. Meer grondstoffen terugwinnen uit de waterketen en leveren

In het afvalwater zijn tal van potentieel toepasbare grondstoffen aanwezig. Het streven is deze binnen randvoorwaarden zoveel mogelijk te recirculeren. Of dit haalbaar is hangt af van de vraag, van beschikbare technologie, de samenwerking met partners (zoals Aquaminerals en HVC) en een goede afweging tussen kosteneffectiviteit en maatschappelijke meerwaarde.

Kadertekst 2: Strategische doelen Delfland circulair zijn richtinggevend voor zoetwater, energie en grondstoffen

1. Klimaat/energie:
   a. Energieneutraal in 2025
   b. Klimaat-/CO2 neutraal in 2050
2. Grondstoffen:
   a. 50% minder grondstoffengebruik in 2030
   b. 100% circulair in 2050
3. Zoetwater:
   Realisatie van Deltaprogramma zoetwater in 2027, met optimaal gebruik van duurzame zoetwaterbronnen (zoals hemelwater en effluent)

Kadertekst 3: Schoon oppervlaktewater en grondwater (raakvlakken in beeld)

Duurzame kringlopen zijn niet mogelijk zonder te streven naar schoon oppervlaktewater en grondwater. Hierbij gaat het om het voorkomen van lozingen via de waterketen van schadelijke stoffen in het oppervlaktewater en grondwater, en om met vergaand zuiveren te voorkomen dat schadelijke stoffen in het milieu en in de voedselketen terechtkomen (zie ook strategie microverontreinigingen). Delfland onderneemt vanuit haar wettelijke taken en daarbuiten veel activiteiten die hierop zijn gericht. De raakvlakken hiermee brengen we in deze strategie in beeld. Het streven is er op gericht het water uit de waterketen zo veel mogelijk in het gebied terug te brengen in de kringloop, en water zodanig te zuiveren dat het van voldoende kwaliteit is om in het gebied te infiltreren. Waar dat kan moet dit water in het beheergebied, of zo dichtbij mogelijk worden gebufferd in tijden van overschotten. Bij tekorten kan het dan worden ingezet en aanvoer van elders worden beperkt. Zoet water moet waar mogelijk als zoet water beschikbaar blijven voor het zoetwatersysteem.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Uitgangspunt 4. Principes voor de transitiepaden

Als onderdeel en onderbouwing van deze strategie zijn voor de drie strategische doelen samenhangende paden ontwikkeld **(transitiepaden)**. We streven ernaar om de onzekerheden zodanig te beperken dat concrete mijlpalen kunnen worden bepaald en brengen de onderlinge samenhang tussen de transitiepaden in beeld. We benoemen knikpunten in de tijd waarop we bepaalde stappen moeten zetten om de strategische doelen te bereiken. Delfland kiest hiermee voor een planmatige en gefaseerde aanpak die ons in staat stelt koers te houden door tussentijds onze inspanningen bij te stellen op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

We hanteren de volgende principes bij het ontwerpen van de transitiepaden:

- **Streven naar duurzame kringlopen van zoetwater, energie en grondstoffen**, voorkomen van verontreiniging van het watersysteem vanuit de waterketen, verwijderen van verontreiniging die in de cyclus terechtkomt, zoetwater zoveel mogelijk zoet houden en de goede balans vinden tussen het beperken van transport van water met het oog op energiebesparing en zo effectief en efficiënt mogelijk terugwinnen van zoetwater, energie en grondstoffen.
- **Dwarsverbanden aanbrengen tussen de drie transitiepaden** zodat op duurzaamheidswinst voor de gehele cyclus wordt geoptimaliseerd en niet slechts voor één van de drie componenten
- **Toepassen van best beschikbare technieken**, actief inzetten op, en deelnemen aan (kennis) ontwikkeling en toepassing van nieuwe technologie zowel centraal als decentraal.
- **Balans houden tussen kosteneffectiviteit en maatschappelijke meerwaarde** als basis voor investeringen, gebaseerd op een analyse van de ontwikkeling van de vraag en verwachte prijsstelling voor zoetwater, energie en grondstoffen, rentevoet, een acceptabel niveau van de heffing voor burgers en bedrijven, risico's en onzekerheden. De afweging van de totale maatschappelijke effecten van de activiteiten in de transitiepaden moet altijd positief moeten zijn.
- **Werken binnen de randvoorwaarden die voortvloeien uit wettelijke taken** op grond van de Omgevingswet en de Waterwet.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Uitgangspunt 5. Afgewogen pakketten van zes typen inspanningen

Voor alle drie transitiepaden ontwikkelen we een afgewogen totaalpakket van inspanningen. We onderscheiden zes met elkaar samenhangende typen inspanningen:

Governance
Afgewogen sturen door inzet van slimme combinaties van ons en anderen ter beschikking staande instrumenten: organisatorisch, juridisch, financieel, bestuurlijk (politiek) en communicatief.

Onderzoek en innovatie
Inzetten om best beschikbare technieken te verwezenlijken. We dragen actief bij aan kennis en innovaties om de juiste technologie voor het sluiten van kringlopen te bevorderen.

Wet- en regelgeving
Via actualisatie van onze waterschapsverordening intensiveren van het ons en anderen ter beschikking staande regelgevingsinstrumentarium, inzetten op het beïnvloeden van wet- en regelgeving van anderen en anticiperen op verwachte toekomstige regelgeving.

Economisch
Richten van investeringen in assets en onze programma's op het realiseren van duurzame kringlopen. We maken bij investeringen de afweging tussen kosteneffectiviteit en maatschappelijke meerwaarde per terug te winnen en leveren element tijdens de gehele levenscyclus. We stimuleren onze partners om hun investeringen voor circulariteit eveneens te intensiveren.

Samenwerking
Intensiveren van bestaande en nieuwe samenwerkingen met samenwerkingspartners vanuit onze ambitie om te komen tot duurzame kringlopen van zoetwater, energie en grondstoffen

Interne organisatie
Inrichten van onze organisatie qua capaciteit, expertise, datamanagement en processen zodanig dat dat deze het bereiken van maximale circulariteit ondersteunt.

Uitgangspunt 6. Intensiveren van samenwerking en voorbeeldrol Delfland

Samenwerking

Samenwerken is essentieel om de transitie van een 'lineaire' waterketen nu naar 'duurzame kringlopen' in de toekomst te bereiken. De huidige waterketen verloopt via winning en bereiding, transport, gebruik, afvoer, zuivering en lozing. Het schone water vervult allerlei maatschappelijke functies en verwordt onderweg in de keten tot transportmedium van energie en afvalstoffen. Deze energie en afvalstoffen vinden in veel gevallen niet hun weg terug in de kringlopen. Dit leidt tot verspilling van energie en potentiële grondstoffen. Om richting kringlopen te gaan moeten alle actoren in de cyclus hun rol pakken om te zorgen dat zo weinig mogelijk energie, verontreinigende stoffen en potentiële grondstoffen in het water terecht komen. Als dat wel gebeurt moeten zoetwater, energie en grondstoffen zo energie-efficiënt mogelijk worden teruggewonnen en zonder verlies terug in de cyclus worden gebracht. Dit kan alleen als we kennis en kunde van verschillende partners samenbrengen en inspanningen afstemmen. Het gaat er daarbij primair om ervoor te zorgen dat water dat schoon is, schoon blijft en zo dicht mogelijk bij de bron functioneel wordt ingezet. In bepaalde gevallen kunnen schaalvoordelen, kostenvoordelen en beperking van (milieu-)risico's opleveren waardoor transport naar een grootschalige voorziening opweegt tegen de kosten en milieubelasting van het transport. Deze afwegingen kunnen we alleen samen met partners maken.

Voorbeeldrol en trekkersrol in de regio

Onze rol in de gehele watercyclus is te beperkt om eigenstandig gesloten kringlopen te bereiken. Delfland heeft namelijk slechts voor een beperkt deel van de waterketen en het watersysteem wettelijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Deze betreffen het gedeeltelijk transporteren en het zuiveren van afvalwater en toezicht- en handhavingstaken. We willen een voorbeeldrol vervullen bij het bereiken van circulariteit**.** Daarom spannen we ons nu al in voor de bereiding en levering van schoon water en het terugwinnen, toepassen en de levering van energie en grondstoffen. Een circulaire waterketen kan alleen worden bereikt als alle ketenpartners actief hun rol pakken. Dit is een harde randvoorwaarden voor het bereiken van de strategische doelen van Delfland. Daarom nemen we buiten onze wettelijke taken de verantwoordelijkheid om anderen te stimuleren net als wij al het mogelijke in het werk te stellen om te komen tot het sluiten van kringlopen en een zo hoog mogelijk niveau van circulariteit in 2050 te bereiken. We gaan onze inspanningen in de komende jaren niet alleen voor de technologische aspecten intensiveren maar wenden onze invloed en investeringskracht ook nog meer dan nu aan voor het goed richten, inrichten en verrichten van alle in uitgangspunt 5 genoemde typen inspanningen. We stemmen onze inspanningen af met die van onze partners.

Onze partners zijn:

- Inwoners en hun organisaties
- Drinkwaterbedrijven (Dunea en Evides), HVC, Delfluent Services, glastuinbouw, energiebedrijven, industrie en hun organisaties
- Overheden: Gemeenten, waterschappen, UvW, Provincie, Rijk en EU en omgevingsdiensten
- Netwerk Waterketen Delfland (NAD) en ROSA

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Uitgangspunt 7. Adaptief programmeren en knikpunten

We voeren de strategie uit door **een adaptieve programmatische aanpak** te volgen die zich kenmerkt door:

- Een interne programma-organisatie om de interne samenwerking aan het sluiten van kringlopen mogelijk te maken
- Continu onze inspanningen te monitoren en vierjaarlijks te evalueren of de ontwikkeling richting circulariteit op koers ligt en op basis daarvan de strategie, de transitiepaden en inspanningen actualiseren
- Onzekerheden continue in beeld te brengen, en waar mogelijk te reduceren, en indien noodzakelijk het bijstellen van de transitiepaden
- Voortschrijdend per bestuursperiode richtinggevende uitspraken te formuleren als basis voor concreet te plannen investeringen en voor een termijn van 5-15 jaar een kader te bieden voor de lange termijn investeringsagenda en lange termijn scenario's te ontwikkelen op basis waarvan de transitiepaden voor de verschillende termijnen herijkt kunnen worden
- Toepassen van het in deze strategie opgenomen afwegingskader ruim voorafgaand aan besluitvorming over investeringen die van invloed kunnen zijn op de in de transitiepaden opgenomen activiteiten, knikpunten en mijlpalen
- Een sterke samenwerking tussen het Nationaal Deltaprogramma Zoetwater, de programma's duurzaam en circulair, klimaatadaptatie, waterkwaliteit en het programma transitie waterketen 2050 om de te realiseren zoetwatervoorziening en energie- en grondstoffenlevering vanuit de waterketen optimaal af te stemmen op de benodigde zoetwaterbehoefte in het watersysteem en de maatschappelijke vraag

Route naar 2050 Van een stip op de horizon naar uitvoering

De strategische doelen (hieronder in de groene vlakken) sturen inspanningen voor de daaronder opgenomen thema's aan. Zo komt in beeld (zoals beschreven in uitgangspunten 2 en 3), waar we in de komende periode aan gaan werken. De benoemde thema's van inspanningen gelden tot en met 2050. Om de strategische doelstellingen te bereiken zijn de eerste operationele doelen (mijlpalen) bepaald. Op basis van vierjaarlijkse her-evaluatie zullen deze op basis van opgedane kennis en ervaring worden bijgesteld.

Route naar 2050 Van strategische doelen naar drie transitiepaden

De transitiepaden zijn gebaseerd op, en vormen tegelijkertijd de onderbouwing voor de strategische doelen. We maken onderscheid tussen drie transitiepaden: Zoetwater, Energie en Grondstoffen. De principes voor de transitiepaden zijn uitgewerkt in uitgangspunt 4.

Transitiepaden bestaan uit de volgende componenten met de volgende begripsdefinities (zie volgende pagina voor een schematische weergave).

- **Activiteiten**: Alles wat Delfland kan doen *en laten* om strategische doelen te realiseren
- **Mijlpalen**: Momenten in de tijd waarop we tussen- of einddoelen willen bereiken
- **Knikpunten**: Momenten in de tijd waarop :
  - Cruciale beslissingen moeten genomen worden om gewenste ontwikkelingen in de toekomst mogelijk te maken
  - Ontwikkelingen in onze context die op een bepaald moment ons doen en laten zullen beïnvloeden

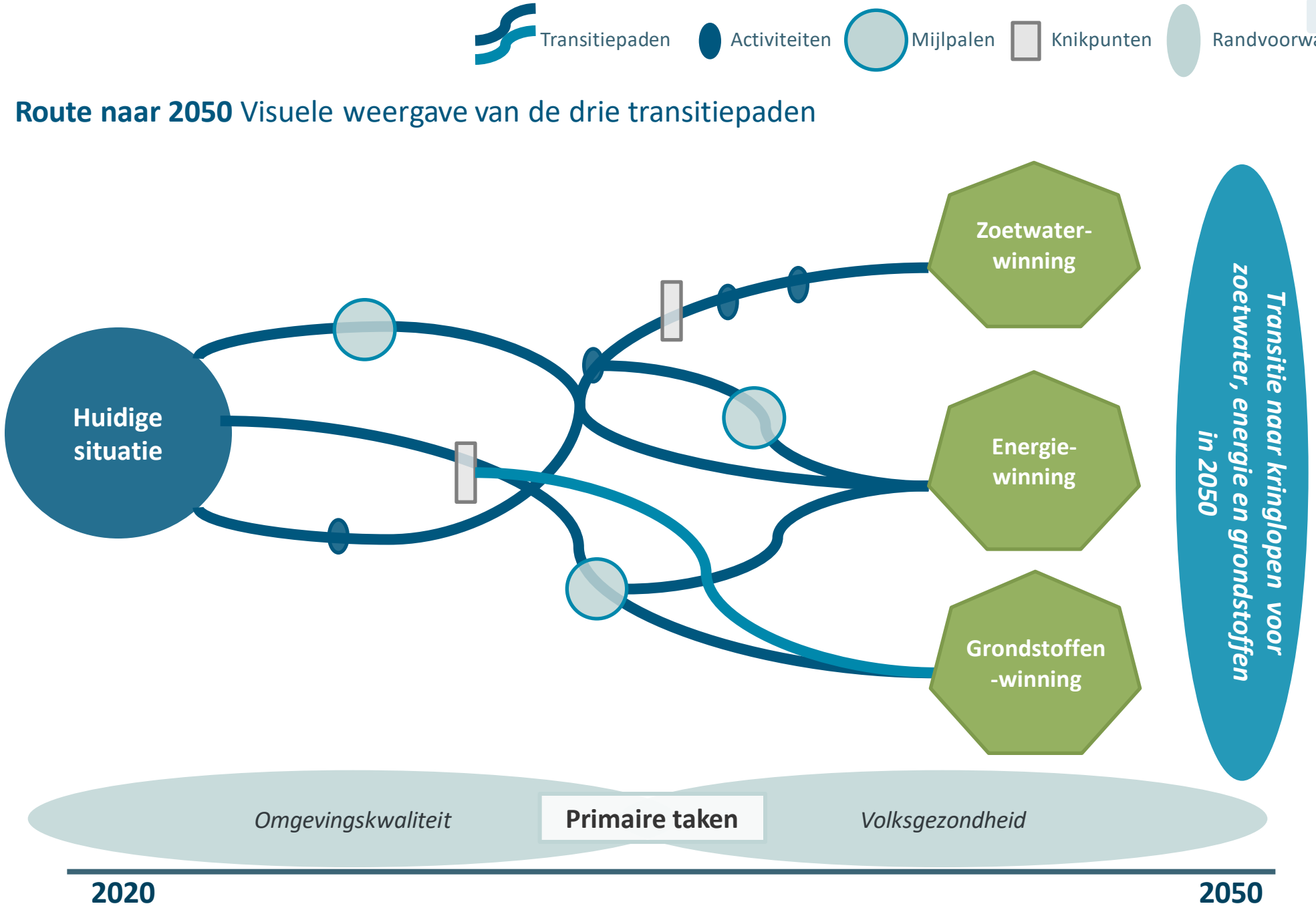
Leeswijzer

In het volgende stuk wordt elk transitiepad verder uitgewerkt. Elk transitiepad wordt beschreven door achtereenvolgens met een introductie, een overzicht van het transitiepad en overzichten van de zes categorieën van inspanningen (zoals beschreven in uitgangspunt 5) voor de termijn t/m 2025 en t/m 2050. Als laatste volgt een toelichting op nadere inspanningen en mogelijke uitvoeringsplannen.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Route naar 2050 Visuele weergave van de drie transitiepaden

Inleiding

Uitgangspunten

De route naar 2050

Transitiepad Zoetwater

Transitiepad Energie en Klimaat

Transitiepad Grondstoffen

Afwegingskader

Bijlages

Terug naar gebruikswijzer

Sluit rapport

Introductie Transitiepad Zoetwater tot 2050

Momenteel is er binnen het beheergebied van Delfland sprake van een vooral lineaire waterketen. De Maas is de belangrijkste zoetwaterbron voor de productie van drinkwater. Het drinkwater komt na gebruik met het grootste deel van het regenwater op de gemeentelijke riolering, waarmee het naar de afvalwaterzuivering wordt getransporteerd. Het gezuiverde water wordt met een lange transportleiding op de Noordzee geloosd of rechtstreeks op De Nieuwe Waterweg. Delfland heeft de ambitie om samen met partners een transitie op gang te brengen om meer zoetwater vanuit de waterketen nuttig in te gaan zetten voor verschillende doeleinden.

Toelichting op de thema's van de inspanningen

In het beheergebied van Delfland is het zoeken naar de balans tussen watervraag en –aanbod reden om te kijken naar het benutten van zoetwater uit de waterketen. De watervraag wordt groter door klimaatverandering, toenemende verzilting, bodemdaling en dalende grondwaterstand. We streven ernaar vraaggestuurd te werken en dus het zoete water te leveren van de kwaliteit en kwantiteit waar behoefte aan is. Ten eerste door ervoor te zorgen dat moeilijk te verwijderen stoffen niet in het afvalwater terechtkomen zodat het niet eerst gezuiverd hoeft te worden voor het vraaggestuurd kan worden ingezet. En dat schoner stedelijk water uit de waterketen, waaronder hemelwater, onze zuiveringen niet bereikt maar dichtbij de bron terug de cyclus in wordt geleid (naar het oppervlakte- en/of grondwater). Omdat deze maatregelen niet alleen door Delfland rechtstreeks kunnen worden genomen is een samenwerking nodig met partners als gemeenten, bedrijven en burgers. Zij beheren en gebruiken immers de openbare en private ruimte waar afvalwater en neerslag op het riool terechtkomt. De waterketen gaan we overigens niet verder ontwikkelen voor het opvangen van heviger neerslag, daarvoor gaan we uit van het stand-still beginsel.

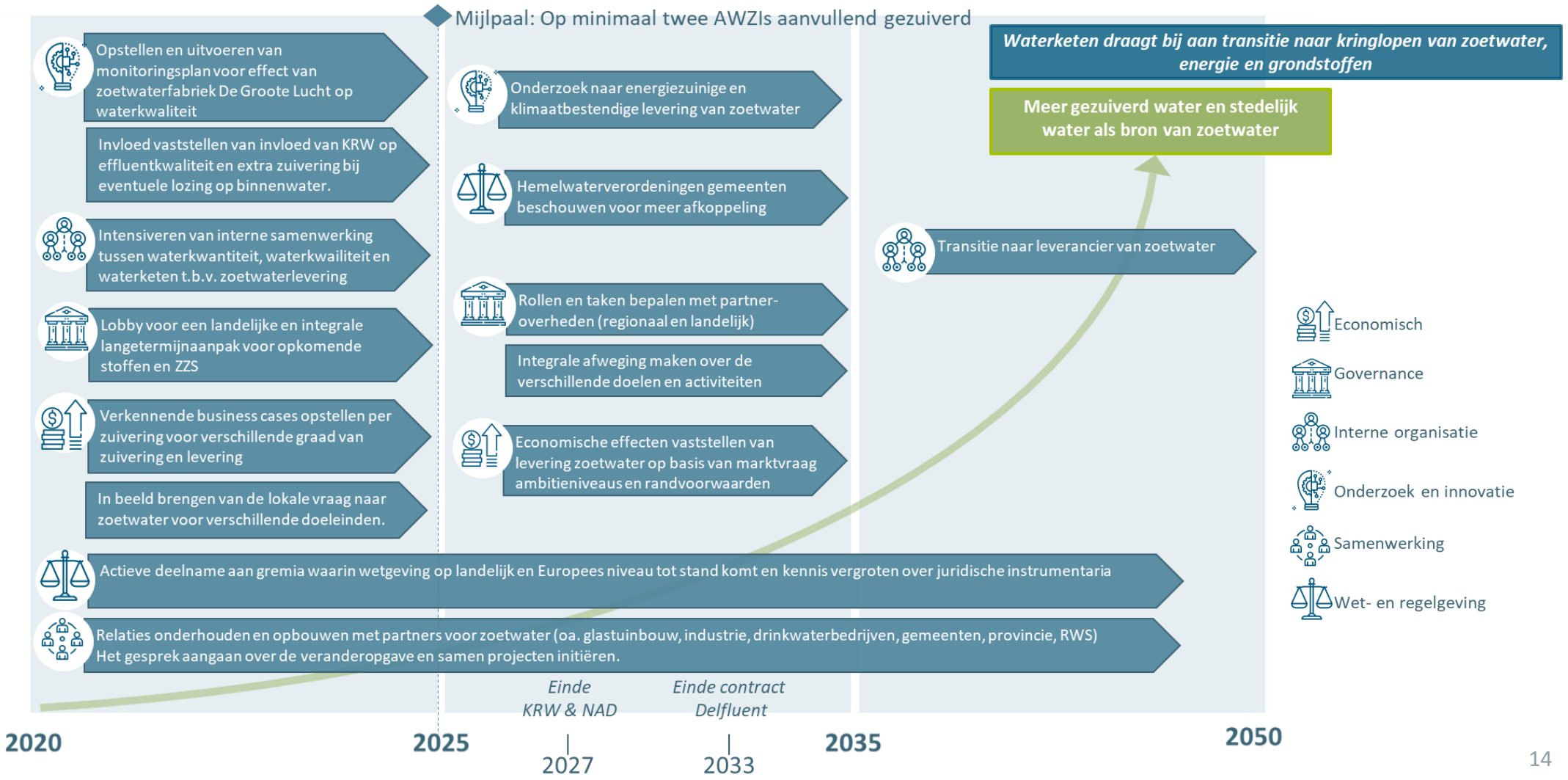
Via de vier afvalwaterzuiveringen heeft Delfland rechtstreeks invloed op het aanbieden van schoon zoetwater voor verschillende doeleinden. Verdergaand zuiveren dan nu en vervolgens leveren als zoetwaterbron is technisch mogelijk maar lang niet altijd kosteneffectief. In de huidige situatie zijn onze AWZI's 'doorgeefluik' voor allerlei verontreinigingen van verschillende herkomst, zoals microverontreinigingen, bestrijdingsmiddelen en zware metalen. Door verdergaand te zuiveren kan dit worden verholpen. Dit vraagt wel extra inspanningen op de AWZI's. Voor specifieke vragen (zoals gietwater) kan conform de gewenste specificaties zoetwater worden geleverd.

Raakvlak met de overige transitiepaden

- Het produceren van zoetwater op de AWZI kost energie en de inzet van hulpstoffen. Door het hogere energieverbruik zal meer energie duurzaam geproduceerd moeten worden om energieneutraal te zijn en het hogere gebruik hulpstoffen heeft een negatieve invloed op de klimaatvoetafdruk.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Transitiepad Zoetwater tot 2050

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Prioritaire inspanningen 2021 - 2025

Governance
- Verkenning, bespreking en bepaling rollen en taken met partneroverheden (regionaal en landelijk niveau) om het sluiten van kringlopen te ondersteunen.
- Lobby voor een ketenaanpak voor opkomende Zeer Zorgwekkende Stoffen onder regie van het Rijk
- Lobby voor landelijk financieringsplan voor verdere zuivering
- Rol van Delfland als mogelijke leverancier van zoetwater bespreken en afwegen in relatie tot de mogelijke rol van marktpartijen.

Wet- en regelgeving
- Kennis vergroten juridisch instrumentarium indirecte lozingen (landelijk beleid om emissies naar riool te beperken).
- Onderzoek naar Delflandse invulling zorgplicht (als bevoegd gezag en tevens als lozer op buitenwater) en ZZS-beleid. Hierin ligt ook de keuze of we op dit handlingsperspectief willen inzetten.
- Onderzoek met omgevingsdiensten naar mogelijkheden benutten huidige of/ additionele vergunningsvoorschriften voor industriële lozingen op riool.

Samenwerking
- Relaties onderhouden en opbouwen met partners voor zoetwater (o.a.. glastuinbouw, industrie, drinkwaterbedrijven, gemeenten, provincie, RWS) Het gesprek aangaan over de veranderopgave en samen projecten initiëren.
- Relatie opbouwen met bedrijven om kleine gesloten cirkels voor bedrijfswater te vergroten.
- Campagne voor inwoners met als thema o.a. microverontreinigingen in/naar het water. Medium: filmpjes, posters, activiteiten. Bij voorkeur in samenwerking met UvW en/of ministerie.

Onderzoek en innovatie
- Watervraag- en aanbod in kaart brengen en voorzien van een prioritering.
- Introductie risicobenadering bij de levering van zoetwater à la water safety plans in de drinkwatersector
- Onderzoek naar technologie voor:
  - Benutting van brijn uit RO installaties
  - Ongewenste stoffen in riolering minimaliseren
- Analyse van aanwezige industrie en andere bronnen voor probleemstoffen in het riool resulterend in een beperkt aantal (ZZS) stoffen, daaropvolgend gericht monitoren op deze stoffen.
- Opstellen monitoringsplan voor meten/ monitoren verwijdering Gids stoffen en toxiciteitsreductie effluent (middels effectmetingen) bij de Zoetwaterfabriek (en collectieve zuivering).
- Onderzoek zuiveringstechnieken voor o.a. microverontreinigingen.
- Invloed vaststellen van KRW op effluentkwaliteit bij lozing op binnenwater.

Economisch
- Economische effecten, inclusief de benodigde infrastructuur, van terugwinnen van zoetwater vaststellen a.d.h.v. ambitieniveau en randvoorwaarden en vraaganalyse in samenspraak met potentiële afnemers
- Verkennende business- en value cases per zuivering voor aanvullende zuivering.
- Economische baten Delfland aanpassingen elders in de keten. En welke rol Delfland voor deze projecten kan betekenen (bijvoorbeeld afkoppelen hemelwater)
- Opzetten subsidieregeling voor decentrale ingrepen in de keten (bv het gebruik van waszak en/of wasmachinefilters bij inwoners, pharmafilter)

Interne organisatie
- Samenwerking stimuleren tussen waterkwaliteit, watersysteem en waterketen om met elkaar vast te stellen of effluent een gewenste en haalbare bron is voor zoetwater voor het watersysteem.
- Samenwerking stimuleren tussen klimaatadaptatie en waterketen om opgaven met betrekking tot hemelwater en stedelijke ontwikkeling samen op te pakken.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Overige inspanningen voor de transitie tot 2050

Governance
- Uitvoering landelijk beleid (bv versnipperde bevoegdheden bij indirecte lozingen, onduidelijke invulling zorgplicht en ZZS beleid, kennis en capaciteit bevoegde gezagen)
- Informatie delen zoetwatervoorziening in het gebied van Delfland en gebruik van dezelfde informatiesystemen.

Wet- en regelgeving
- Analyse over regelgevingsmogelijkheden met ingang van de Omgevingswet voor de ontwikkeling van waterhergebruik, m.n. bescherming van bodem- en grond- en oppervlaktewater tegen verontreiniging en voorkomen van verspilling.
- Actieve deelname aan gremia waarin wet- en regelgeving op landelijk en Europees niveau tot stand komt ((thema)werkgroepen van de EFGF, UvW, VVzB, LOVH, WWE, CWE, LV. De prioriteiten van Delfland zijn hierbij hemelwaterverordeningen, Europese effluent eisen, medicijnresten en andere microverontreinigingen
- Uitfasering probleemstoffen via REACH
- Hemelwaterverordeningen gemeenten beschouwen voor meer afkoppeling.

Samenwerking
- Intensivering van onze gezamenlijke inspanningen met de gemeenten en drinkwaterbedrijven voor bewustwording van burgers en bedrijven van het voorkomen van verontreiniging en verspilling van zoetwater, energie en grondstoffen. Met de drinkwaterbedrijven specifiek over de levering van zoet water en de risico beoordeling daarvan.
- Actief deelnemen aan de samenwerking voor de lange termijn zoetwatervoorziening in het kader van de Deltaprogramma, zoals de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water, themawerkgroepen en kennisgroepen binnen de UvW en onder de Delta aanpak zoetwater en waterkwaliteit.
- Afstemmen regio zoetwatervoorziening in NAD, zodat geen desinvesteringen ontstaan. Voorstellen om In NAD verband uitgangspunten vast te stellen en gezamenlijk keuzes maken.

Onderzoek en innovatie
- Introductie risicobenadering bij de levering van zoetwater à la water safety plans in de drinkwatersector
- Energie- en klimaatneutraal meenemen als criterium bij de selectie van alternatieven
- Onderzoek naar technologie om ongewenste stoffen in riolering te minimaliseren en kennis op te doen met partners
- Analyse van aanwezige industrie en andere bronnen voor probleemstoffen in het riool resulterend in een beperkt aantal (ZZS) stoffen, daaropvolgend gericht monitoren op deze stoffen.
- PHD project zuivering technische mogelijkheden opkomende stoffen/microplastics (evt. medicijnresten, gewasbeschermingsmiddelen, zware metalen etc.)

Economisch
- In beeld brengen en houden van vraag naar zoetwater inclusief prognoses voor de termijn van de levenscyclus van de installaties. De vraag dient te worden gespecificeerd.
- Actief klanten zoeken voor levering van zoetwater.
- Opzetten subsidieregeling voor decentrale ingrepen in de keten (bv het gebruik van waszak en/of wasmachinefilters bij inwoners, pharmafilter)

Interne organisatie

Gaandeweg transformeren onze organisatie van ‘afvalwaterzuiveraar’ naar leverancier van Zoetwater, energie en grondstoffen. Dit vergt aanpassingen van onze interne organisatie.
- Introductie van een verkoopteam, contractbeheer van klanten (inclusief een model voor tariefafspraken en een SLA) en daarop ingerichte administratie.
- We ontwikkelen een regiefunctie voor zoetwater.

Inleiding

Uitgangspunten

De route naar 2050

Transitiepad Zoetwater

Transitiepad Energie en Klimaat

Transitiepad Grondstoffen

Afwegingskader

Bijlages

Terug naar gebruikswijzer

Sluit rapport

Toelichting op inspanningen en per zuiveringsinstallatie

Delfland heeft de ambitie om samen met haar partners in waterketen en watersysteem een grotere bijdrage te gaan leveren aan het benutten van de waterketen als zoetwaterbron voor diverse doeleinden. Om in de huidige situatie de waterhuishouding in het gebied van Delfland op niveau te houden wordt water vanuit het Brielse Meer en uit waterlichamen van aanpalende waterbeheerders ingenomen. Vanuit waterkwantiteit is met toekomstige klimaatscenario's een analyse gemaakt van watervraag en-aanbod en is vastgesteld dat de waterketen in de toekomst een bijdrage zou kunnen gaan leveren aan de watervraag voor het watersysteem. Daarbij is het van groot belang dat eerst samen met waterkwaliteit wordt vastgesteld of dit wenselijk is en welke extra zuiveringsstappen nodig zijn om aan de gestelde kwaliteitseisen te kunnen gaan voldoen. Het benodigde inzicht en de dialoog daarover, inclusief besluitvorming, zal zeker 5 tot 10 jaar in beslag gaan nemen voordat een definitieve richting kan worden ingestoken. Daarnaast kan het zoetwater uit de waterketen ook worden ingezet als bron voor de productie van gietwater, proceswater en/of drinkwater. Mooie stap voorwaarts is om op kleinere schaal initiatieven te gaan ontplooien voor het lokaal benutten van zoetwater uit de waterketen. Van daaruit ontstaat het gewenste inzicht via het opdoen van ervaringskennis en uitvoeren en evalueren van monitoringsprogramma's.

AWZI Nieuwe Waterweg. Vanaf 2022 zal een installatie in bedrijf worden genomen voor de collectieve verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen uit de glastuinbouw. Dit resulteert in een betere effluentkwaliteit en dit initiatief is daarmee een springplank om te gaan verkennen of het mogelijk is om effluent als zoetwaterbron te gaan inzetten voor de productie van gietwater voor de glastuinbouw. Een mogelijk verbod op de lozing van brijn in het grondwater kan daarvoor als belangrijk knikpunt gaan gelden.

AWZI Harnaschpolder. Op Harnaschpolder wordt al sinds meerdere jaren onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om effluent te gaan benutten voor diverse doeleinden, waaronder gietwater, proceswater en/of drinkwater. Het is aanbevelingswaardig deze verkenning samen met relevante partners concreet te maken via voorbeeldprojecten. Gezien de ligging kan vanuit Harnaschpolder ook het watersysteem gevoed worden met zoetwater.

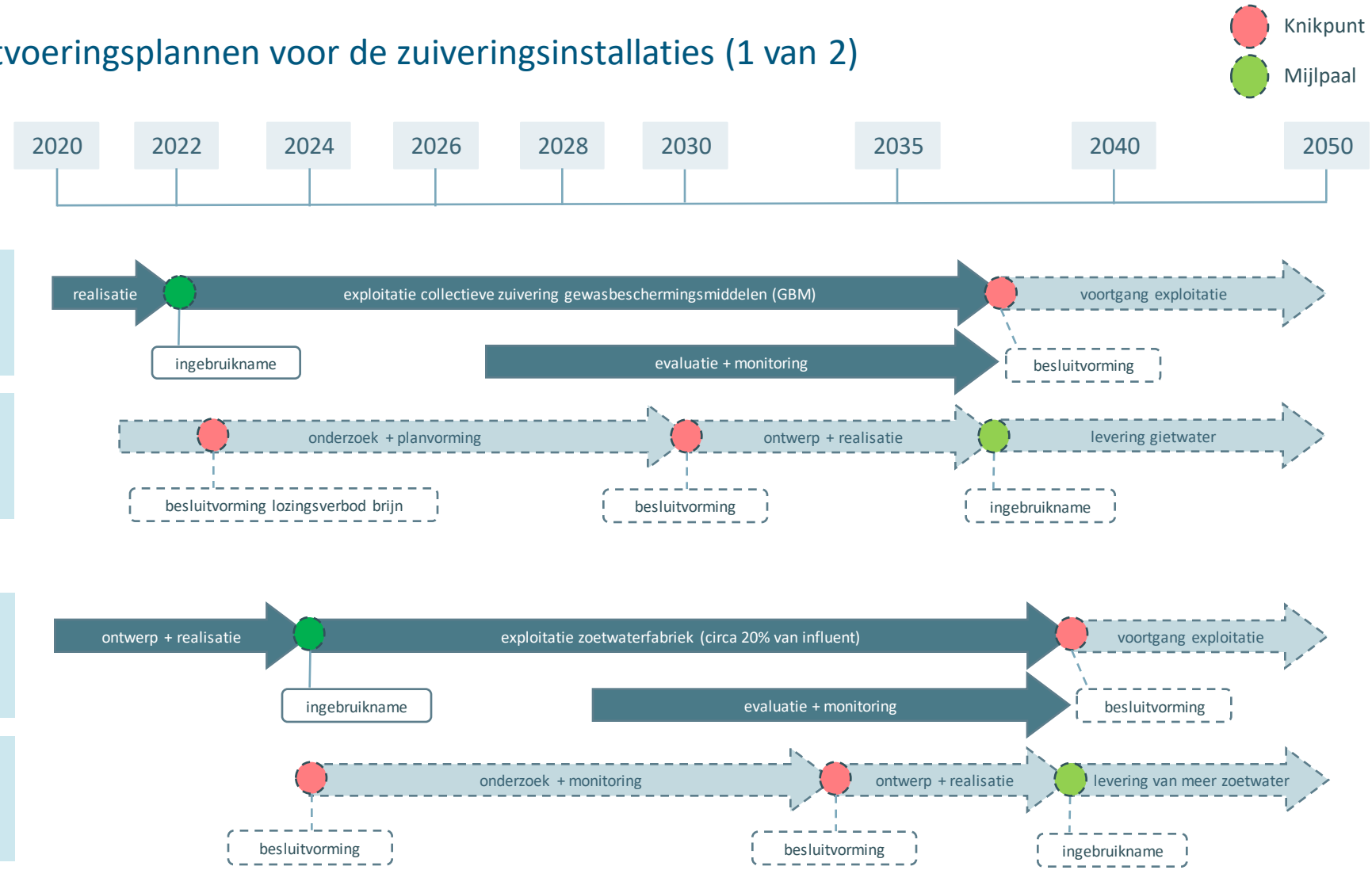
AWZI De Groote Lucht. Vanaf 2024 zal een zoetwaterfabriek in gebruik worden genomen waarmee 20% van het effluent het watersysteem gaat voeden voor het verbeteren van de waterkwaliteit in de Krabbeplas. Dit initiatief is een uitgelezen mogelijkheid om een monitoringsprogramma te organiseren en inzicht te verkrijgen of in de toekomst effluent vaker als zoetwaterbron kan worden ingezet ten behoeve van het watersysteem.

AWZI Houtrust. Vanwege de ligging van Houtrust, dicht bij de duinen, wordt de suggestie gedaan om met het drinkwaterbedrijf Dunea in gesprek te blijven om in de toekomst de inzet van vergaand gezuiverd effluent als bron voor drinkwater te heroverwegen.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

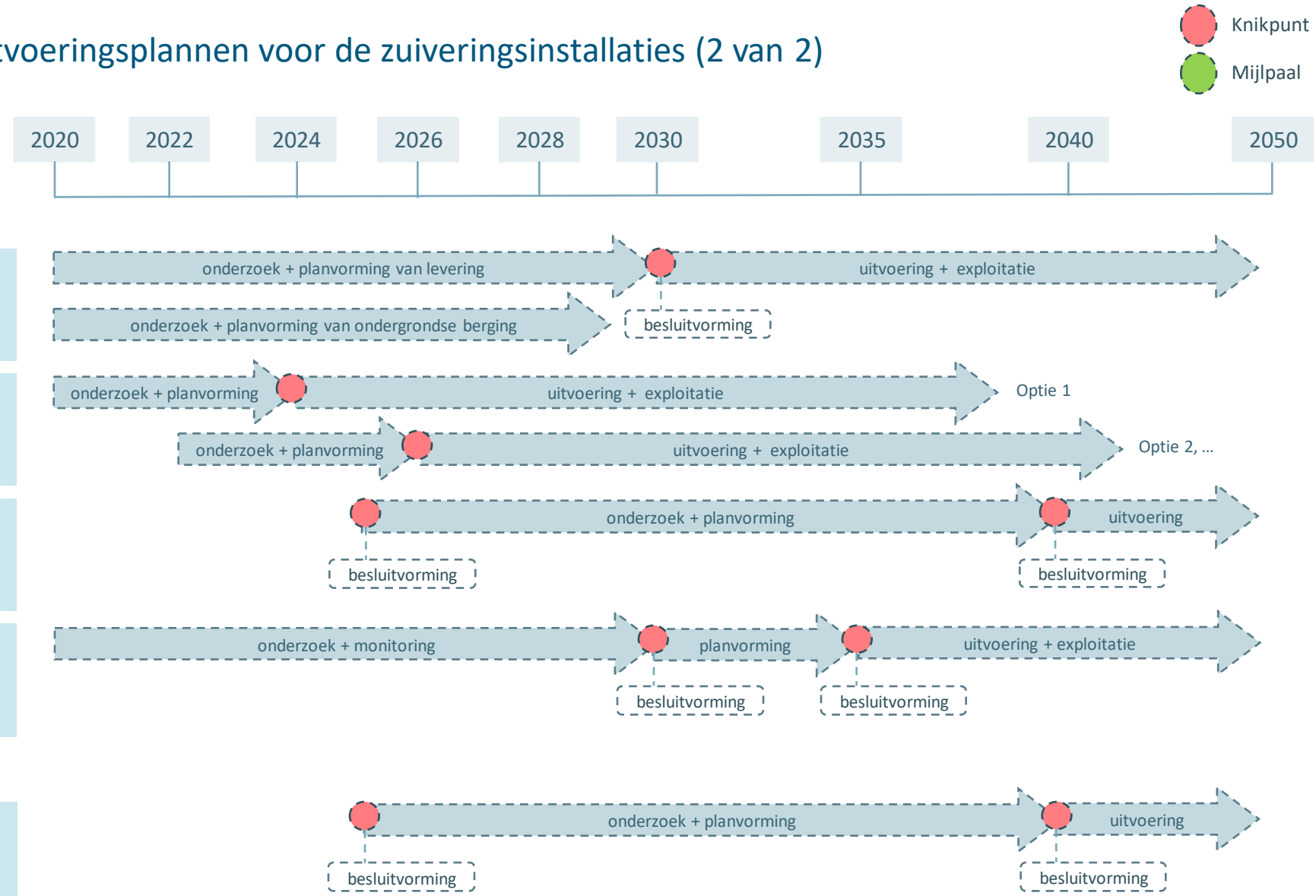
Mogelijke uitvoeringsplannen voor de zuiveringsinstallaties (1 van 2)

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Mogelijke uitvoeringsplannen voor de zuiveringsinstallaties (2 van 2)

Inleiding

Uitgangspunten

De route naar 2050

Transitiepad Zoetwater

Transitiepad Energie en Klimaat

Transitiepad Grondstoffen

Afwegingskader

Bijlages

Terug naar gebruikswijzer

Sluit rapport

Introductie Transitiepad Energie en Klimaat tot 2050

Het zuiveren van huishoudelijk afvalwater is een energie-intensief proces. Om het energieverbruik bij de afvalwaterzuivering te beperken werkt de sector sinds het begin van deze eeuw aan de doelstellingen conform de Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie (MJA3/MEE). Daarnaast wordt er sinds de introductie van de ontwikkeling van Energiefabrieken veel inspanning geleverd om AWZI's energieneutraal te laten functioneren of om energie te leveren aan derden. Zo heeft Delfland de afgelopen jaren een grote stap voorwaarts gezet met de levering van groen gas op drie van haar AWZIs. De prestaties op energieverbruik en –productie hebben direct invloed op de klimaatvoetafdruk. Daarnaast hebben het verbruik van meerdere hulpstoffen bij de zuivering van afvalwater en de directe emissie van broeikasgassen (N_2O en CH_4) ook een negatieve impact op het klimaat.

Toelichting op de thema's van de inspanningen

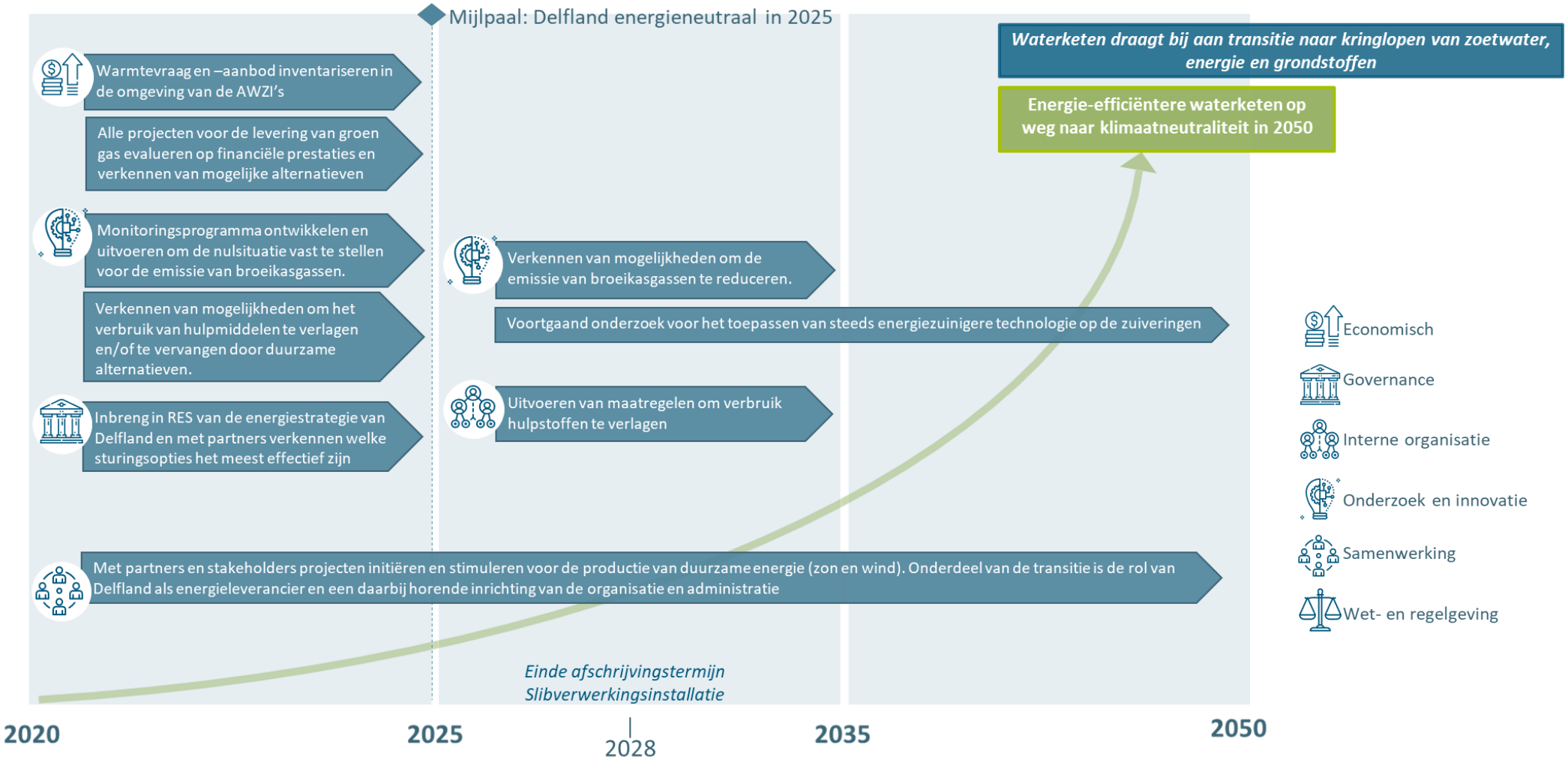
Sinds 2005 streeft Delfland, en dit is bevestigd in de vastgestelde Energiestrategie van 2018, naar een verbetering van de energie-efficiency met 2% per jaar. Bovendien wekt Delfland zelf duurzame energie op en koopt het duurzaam in. Zo werkt Delfland in de richting van een energieneutraal Delfland in 2025. Om dit te kunnen bereiken heeft Delfland meerdere maatregelen operationeel op haar AWZI's en wordt (mee)geïnvesteerd in de productie van duurzame energie op basis van zon en wind. De waterketen is een gevolg van het gebruik van water voor menselijke behoeften. Als gevolg van dit gebruik mag het watersysteem niet in kwaliteit achteruitgaan. De toename van energieverbruik als gevolg van maatregelen waarmee achteruitgang van het watersysteem wordt voorkomen, wordt geaccepteerd. Wel dient deze toename gelijktijdig te worden gecompenseerd als onderdeel van de maatregelen. Op kleinere schaal wordt ook warmte geleverd vanuit het effluent met behulp van warmtepompen. In het uitvoeringsprogramma energieneutraal 2025 wordt aangekondigd om extra stappen te gaan zetten voor het bereiken van de doelstelling om klimaatneutraal te zijn in 2050. Daarvoor is het van belang om het niveau van de primaire energie terug te dringen via het verlagen van het gebruik van hulpstoffen en door de emissie van broeikasgassen te gaan verminderen.

Raakvlakken met de overige transitiepaden

- De keuze voor bepaalde grondstoffen zal invloed hebben op de energieproductie. Terugwinning en nuttige afzet van cellulose verlaagt de productie van energie. Ook bij de productie van PHA en biopolymeren zal het organisch materiaal niet ter beschikking kunnen komen aan energieproductie.
- De productie van grondstoffen zal betekenen dat er mogelijk meer hulpstoffen worden verbruikt. Hiermee zal rekening moeten worden gehouden bij het analyseren van de haalbaarheid.
- Het produceren van zoetwater op de AWZI kost energie en de inzet van hulpstoffen. Door het hogere energieverbruik zal meer energie duurzaam geproduceerd moeten worden om energieneutraal te zijn en het hogere gebruik hulpstoffen heeft een negatieve invloed op de klimaatvoetafdruk.
- Bij de productie van groen gas ontstaat tevens de mogelijkheid om CO_2 als grondstof te leveren aan bijvoorbeeld de glastuinbouw

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Transitiepad Energie en Klimaat tot 2050

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Prioritaire inspanningen 2021 - 2025

Governance
- Grote lozers beïnvloeden en ze bewust maken om zoetwater, energie, klimaat belangen mee te nemen in eigen processen (kwantiteit en kwaliteit)
- Inbreng in RES van de Delflandse energiestrategie en met samenwerkingspartners verkennen welke sturingsopties het meest effectief zijn om de landelijke en Europese energiedoelstellingen te behalen (financieel-economisch, juridisch, communicatief).

Wet- en regelgeving
- Verkennen welke opties de regelgevingsinstrumenten in de waterschapsverordening bieden om te sturen op energiebesparing
- Verkennen welke verplichtingen voortvloeien uit de Europese richtlijn hernieuwbare energie en wat dit betekent voor Delfland: Deze richtlijn omvat een hogere, verplichte doelstelling voor hernieuwbare energie in vervoer van 10% in 2020

Samenwerking
- In samenwerking met partners en stakeholders projecten initiëren en stimuleren voor de productie van duurzame energie (zon en wind).
- Onderzoeken met onze partners in de Regionale Energiestrategie op welke wijze intensievere samenwerking kan bijdragen aan verder energie-optimalisatie in de waterketen. Een samenwerking met NAD en RoSA is dan van essentieel belang.
- Verkennen of en welke wijze een 'waterketen-, of watercyclus-bedrijf' bij kan dragen aan het bereiken van de energie- en klimaatdoelstellingen.
- Betrekken van markt en andere waterschappen bij ontwerp van nieuwe concepten (gesloten zuiveringsprocessen, waterfase afschermen, gebouwen bedekken met zonnepanelen, modulaire systemen).

Onderzoek en innovatie
- Monitoringsprogramma ontwikkelen en uitvoeren om de nulsituatie vast te stellen voor de emissie van broeikasgassen.
- Verkennen van mogelijkheden om de emissie van broeikasgassen te reduceren.
- Verkennen van mogelijkheden om het verbruik van hulpmiddelen te verlagen en/of te vervangen door duurzame alternatieven.
- Warmtevraag en –aanbod inventariseren in de omgeving van de AWZI's.
- Optimalisatiemogelijkheden blijven verkennen en toetsen voor het reduceren van het energiegebruik op de AWZI's.
- Voor de raakvlakken met zoetwater en grondstoffen altijd goed analyseren hoe dit doorwerkt op de gehele keten wat betreft energie en CO_2.
- Onderzoeken of minder transport van hemelwater via afkoppeling een relevante energie-efficiency oplevert.

Economisch
- Invloed vaststellen op zuiveringstarief van de reeds geplande investeringen en opties voor na 2025.
- Voor elk project de mogelijkheid van subsidieverlening onderzoeken.
- Economisch evalueren van de groengasprojecten op alle AWZI's

Interne organisatie
- Energiebewustzijn verhogen in de gehele organisatie
- Identificeren van mogelijke energiebesparingen en collega's hiervoor belonen indien succesvol ingevoerd.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Overige inspanningen voor de transitie tot 2050

Governance
- Participeren in Unie van Waterschappen lobbytrajecten voor een betere positie van groen gas
- Ondersteunen Unie van Waterschappen lobby voor klimaatneutraliteit
- Regie ontwikkelen voor toekomstige ontwikkeling van de waterinfrastructuur binnen NAD en RoSA (Rotterdam-West) waardoor tot de meest optimale energieneutrale en klimaatneutrale oplossing in de watercyclus wordt gekomen.

Wet- en regelgeving
- In samenspraak met onze overheidspartners onderzoeken welke regelgevingsopties kunnen worden ingezet om energiebesparing te realiseren
- Voldoen aan Green Deal Energie waarin staat dat waterschappen meer gaan inzetten op duurzame energieopwekking zoals biogas, windenergie en zonne-energie.
- Voldoen aan Europese richtlijn hernieuwbare energie: Deze richtlijn omvat een hogere, verplichte doelstelling voor hernieuwbare energie in vervoer van 10% in 2020.

Samenwerking
- Voortgaande verkenning of integratie van organisaties die taken hebben in watercyclus bij kan dragen aan verdere energie-efficiëntie en het bereiken van energie- en klimaatdoelen

Onderzoek en innovatie
- Voortgaand onderzoek voor het toepassen van steeds energiezuinigere technologie de zuiveringen:
  - Warmte: Slimme uitwisseling warmte met omgeving en aquathermie
  - Beluchting: onderzoeken van energiezuinige luchtbehandeling,
  - Pompen en rioolgemalen: optimalisatie en voorkomen vervuiling
  - Warmtepompen op het effluent inzetten voor opwarmen van gistingstanks.
  - Biogas: Productie van biogas verhogen door optimalisatie van de slibvergisting ontwikkelingen volgen aangaande de productie van waterstof uit biogas om op termijn de switch te kunnen maken van groen gas naar waterstof.
  - Lachgasemissies en methaanslib: uitstoot voorkomen
  - Hulpstoffen: Duurzame hulpstoffen ontwikkelen (alternatieve poly-electrolyt) en hulpstoffengebruik reduceren
  - Aeroob zuiveren: Alternatieven ontwikkelen voor de zuivering van afvalwater (fysisch-chemisch zuiveren)
  - Transport: Klimaatneutraal transport van goederen en uitgegist slib
  - GER-waarden meenemen in scenario's voor investeringsprojecten
  - CO2-footprint projecten bepalen en levering aan glastuinbouw of aan andere bedrijven onderzoeken

Economisch
- Zuiveren en transport op basis van variërende energietarieven
- Indien andere stakeholders betrokken zijn, kunnen zij ook verzocht worden om medefinancier te worden.
- Onderzoeken rentabiliteit van alternatieve afzetmogelijkheden voor groengas.

Interne organisatie
- Sturen op verhogen energiebewustzijn door alle geledingen
- Identificeren van mogelijke energiebesparingen en collega's hiervoor belonen indien succesvol ingevoerd.

Inleiding

Uitgangspunten

De route naar 2050

Transitiepad Zoetwater

Transitiepad Energie en Klimaat

Transitiepad Grondstoffen

Afwegingskader

Bijlages

Terug naar gebruikswijzer

Sluit rapport

Toelichting op thema's van de inspanningen

Energiebesparing. Delfland heeft al een aantal besparingen ingezet en er moeten nog enkele projecten worden uitgevoerd. In de eerste plaats zetten we in op optimalisatie van de processen. Bestaande installaties worden geoptimaliseerd waardoor ze een betere performance leveren. Een voorbeeld hiervan is de vervanging van oude beluchtingselementen door nieuwe energiezuinige beluchtingselementen. Voor AWZI De Groote Lucht worden plannen gemaakt voor een grondige renovatie of nieuwbouw waarbij energiebesparing een belangrijk criterium is. Een tweede spoor is onderzoek en innovatie. Door nieuwe technologie kunnen processen slimmer en energiezuiniger worden gemaakt. Een voorbeeld daarvan is het HARKOS-project waarin onderzoek wordt gedaan naar een energiezuinige technologie. Energiebesparing zal voortdurend om aandacht vragen in de planvorming.

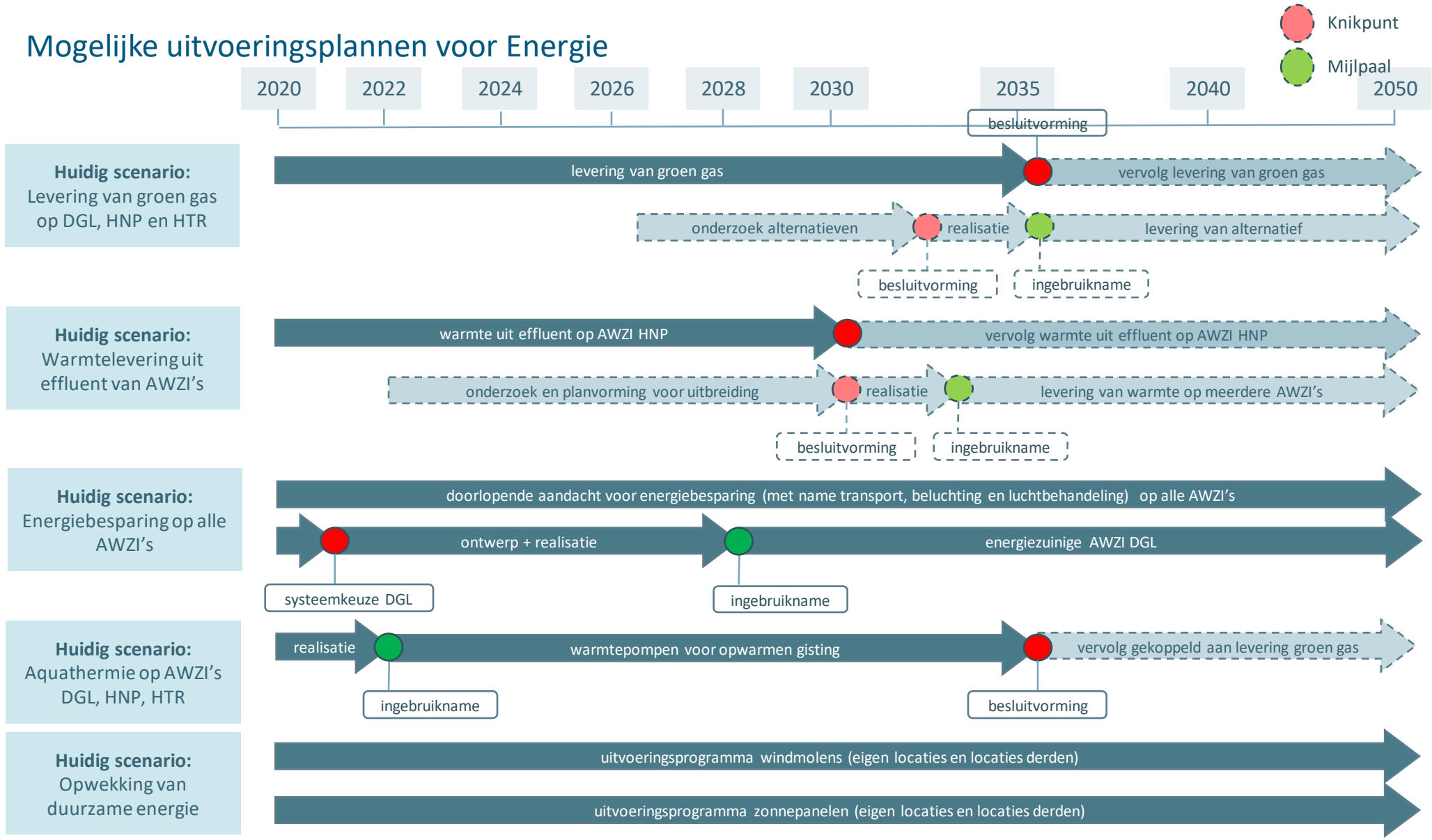
Energieproductie. Al het zuiveringsslib van Delfland wordt vergist en via biogas omgezet in groen gas dat wordt geleverd aan derden. Verwachting is dat deze installaties voor 15 jaar geëxploiteerd gaan worden. In welke vorm de energie daarna geproduceerd wordt, zal afhankelijk zijn van de ontwikkelingen van dat moment en van de opgedane ervaringen met de groengaslevering. De mogelijkheid is aanwezig dat na 15 jaar wordt teruggegaan naar het omzetten van biogas in elektriciteit en warmte of dat een ontwikkeling gaat plaats vinden richting waterstof. Tot die tijd kan de biogasproductie worden geoptimaliseerd en worden besparingen gerealiseerd met de verwarming van de gisting via warmtepompen in het effluent.

Duurzame energie. Delfland heeft volop aandacht voor meerdere vormen van duurzame energie waaronder wind, zon en aquathermie. Hierbij wordt gekeken naar drie mogelijke uitvoeringsvormen, zijnde faciliteren, participeren en investeren. Per geval wordt bekeken welke uitvoeringsvorm het beste past bij de vastgestelde energiestrategie.

Hulpstoffen. Hulpstoffen worden ingezet voor het chemisch vastleggen van fosfaat, als koolstofbron voor het stimuleren van de denitrificatie en poly-electroliet (PE) voor het verbeteren van de slibontwatering. Al deze hulpstoffen zijn extern geproduceerd en resulteren in een verhoging van de primaire energie en daarmee in een stijging van de CO_2-uitstoot. Het verminderen van het gebruik van hulpstoffen of het vervangen door duurzame alternatieven heeft een gunstig effect op de klimaatvoetafdruk. Hiervoor dient de komende jaren een strategie te worden ontwikkeld.

Broeikasgassen. Bij de zuivering van afvalwater ontstaan directe emissies van CO_2 en N_2O. Emissie van CO_2 is inherent aan het toepassen van biologische oxidatieprocessen en is daarmee moeilijker te voorkomen. Omdat N_2O een veel sterker broeikasgas is, is het aan te bevelen hier meer aandacht aan te gaan besteden om dit te voorkomen. Hetzelfde geldt voor de emissie van CH_4 bij de slibgisting en buffering van het uitgegiste slib. Voor het ontwikkelen van een goed maatregelenpakket is het aanbevelingswaardig eerst een monitoringsprogramma uit te voeren om de emissie van de verschillende AWZI's vast te stellen. Verwachting is dat dit meerdere jaren in beslag gaat nemen voor een definitieve strategie ontwikkeld kan zijn.

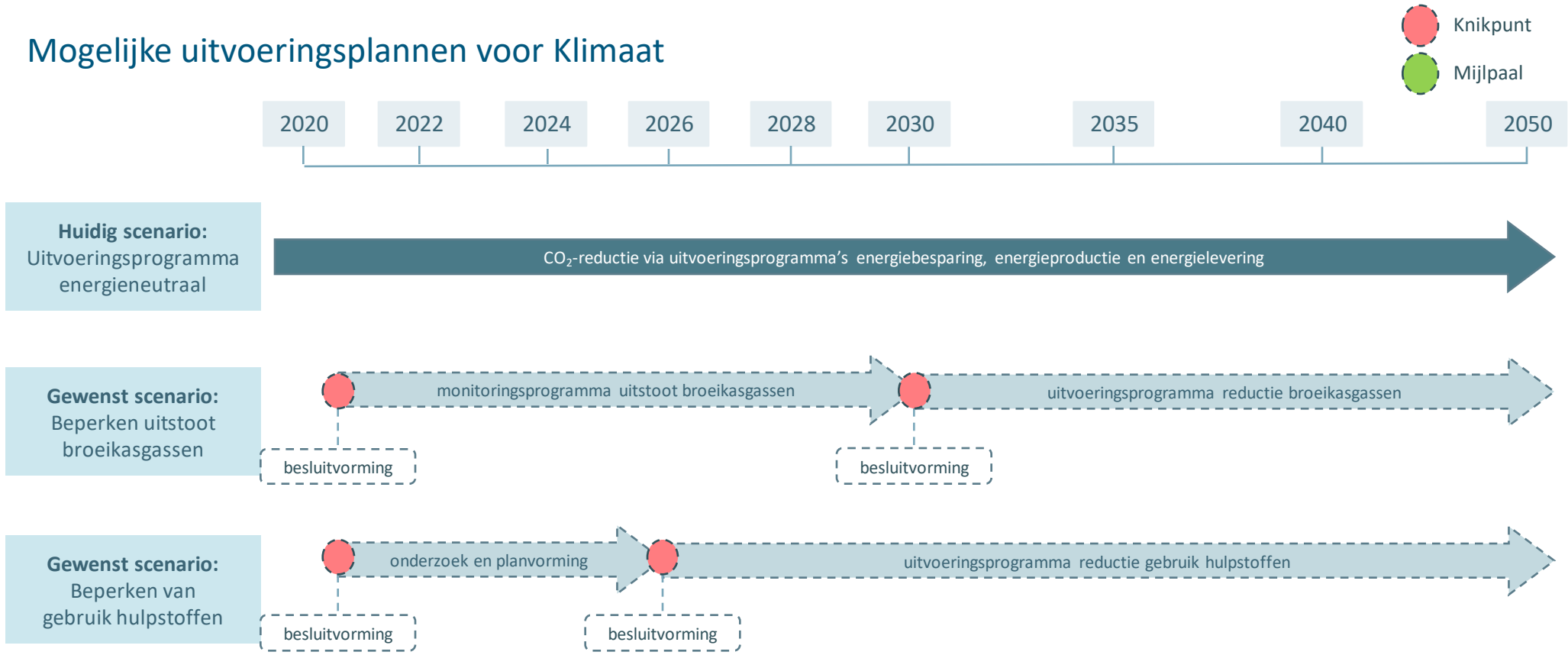
Mogelijke uitvoeringsplannen voor Energie

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Mogelijke uitvoeringsplannen voor Klimaat

Inleiding

Uitgangspunten

De route naar 2050

Transitiepad Zoetwater

Transitiepad Energie en Klimaat

Transitiepad Grondstoffen

Afwegingskader

Introductie Transitiepad Grondstoffen tot 2050

Sinds de publicatie van de Landelijke Routekaart Afvalwaterketen in 2013 wordt er door de waterschappen in Nederland in toenemende mate aandacht besteed aan het verwezenlijken van de ambitie voor het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater. Gedurende de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat deze ambitie om een lange ontwikkeltijd (> 10 jaar) vraagt, zowel voor de ontwikkeling van de benodigde technologie als voor het ontwikkelen van de afzetmarkt en de daarbij behorende wet- en regelgeving. Door de gezamenlijke waterschappen is een top 5 grondstoffen gedefinieerd waarvan de volgende vier direct zijn gerelateerd aan afvalwater; zijnde fosfaat, cellulose, PHA voor bioplastics en biopolymeren (Kaumera). Daarnaast besteden meerdere waterschappen ook aandacht aan andere grondstoffen, waaronder vetzuren, stikstof, zware metalen en CO_2.

Toelichting op de thema's van de inspanningen

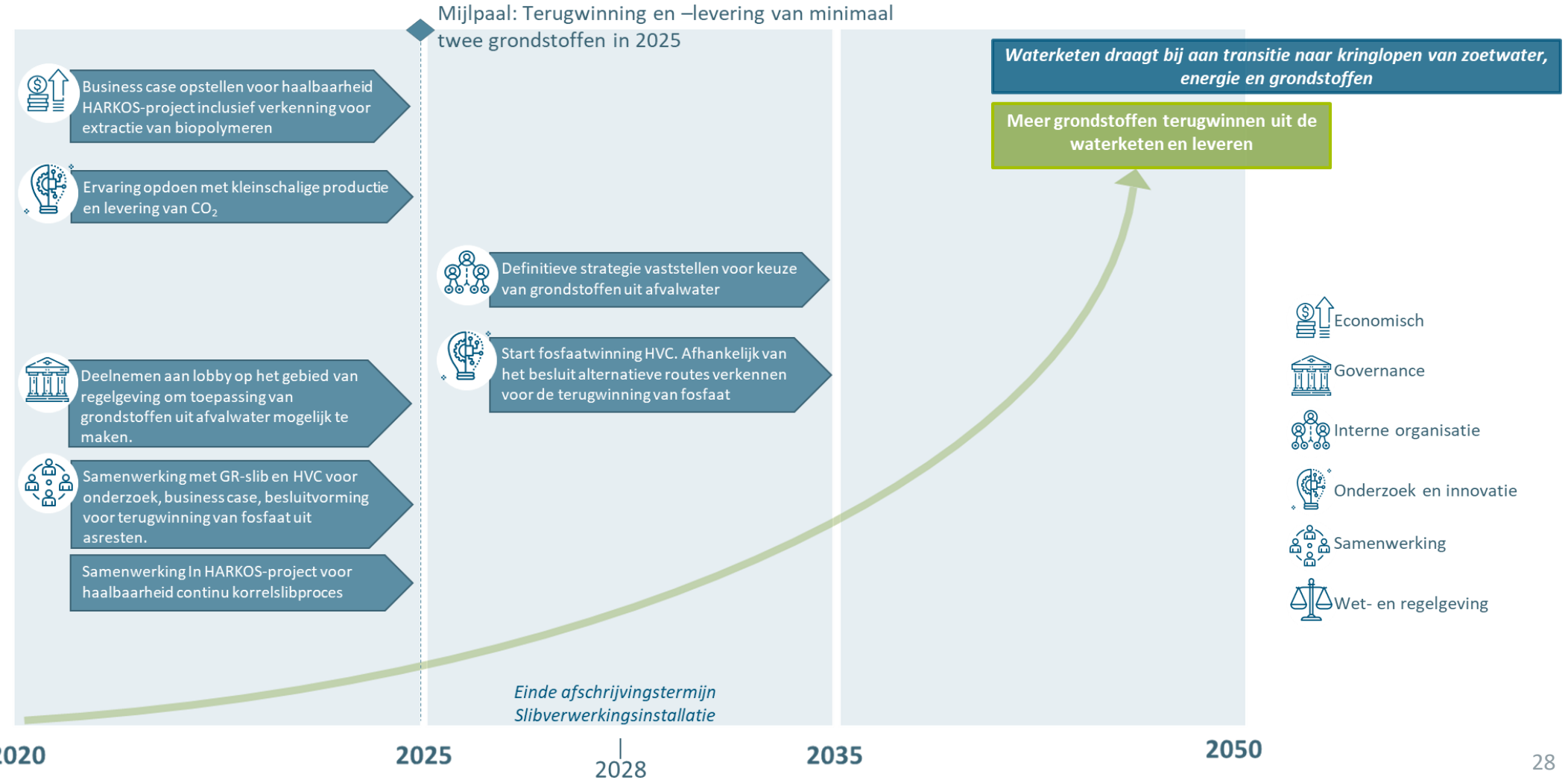
Anno 2020 vindt er bij Delfland nog geen grondstoffenwinning plaats en is er geen duidelijke strategie vastgesteld wat betreft het prioriteren van de meest relevante grondstoffen uit het afvalwater van Delfland. Het is om deze reden vooralsnog niet mogelijk om duidelijke doelen te definiëren voor de verschillende grondstoffen. Voordat de richting daarvoor definitief kan worden vastgesteld is het verkrijgen van voldoende inzicht in de haalbaarheid en de relevantie een eerste grote stap die gezet moet worden. Grondstoffenwinning is direct afhankelijk van de beschikbare of te ontwikkelen infrastructuur voor de zuivering van afvalwater. De komende vijf jaar zal hierover meer duidelijkheid gaan ontstaan en wordt het makkelijker om een punt op de horizon te zetten voor het terugwinnen van grondstoffen. Bij het bepalen van de haalbaarheid zal goed aandacht moeten worden besteed aan het effect op de duurzaamheid bij zowel productie als toepassing van de grondstof.

Raakvlak met de overige transitiepaden

- Grondstoffen hebben onderling conflicterende en versterkende raakvlakken. Als bijvoorbeeld wordt gekozen voor de productie van biopolymeren, ligt de keuze voor PHA-productie minder voor de hand. Verzuren van cellulose kan eventueel bijdragen aan de productie van PHA en biopolymeren.
- De keuze voor bepaalde grondstoffen zal invloed hebben op de energieproductie. Terugwinning en nuttige afzet van cellulose verlaagt de productie van energie. Ook bij de productie van PHA en biopolymeren zal het organisch materiaal niet ter beschikking kunnen komen aan energieproductie.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Transitiepad Grondstoffen tot 2050

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Prioritaire inspanningen: 2021 – 2025 en vervolg tot 2050

Er zijn onderzoeken, pilots en experimenten nodig om tot besluitvorming en realisatie te komen voor productie en levering van een aantal stoffen. Welke dit zijn hangt af van de uitkomsten van het betreffende onderzoek. Parallel hieraan blijft Delfland actief deelnemen aan het onderzoek naar de technische en economische haalbaarheid van andere grondstoffen. De generieke acties in onderstaande tabel lopen daarom door tot 2050.

Governance
- De sturing van de terugwinning van fosfaat (via de asroute) loopt primair via de GR-slib als aandeelhouder van HVC. Hoogheemraadschap Delfland heeft als deelnemer in de GR-slib invloed op de besluitvorming.
- Voor de sturing van de ambitie aangaande biopolymeren is in het geval van de AWZI Harnaschpolder Delfluent een belangrijke stakeholder.

Wet- en regelgeving
- Wet- en regelgeving bestaat nog niet voor het afdwingen van de terugwinning van fosfaat uit afvalwater. In Duitsland en Zwitserland is dat wel het geval en op Europees niveau wordt gesproken over de mogelijkheid dit te introduceren.
- Voor alle grondstoffen geldt dat deze zullen moeten gaan voldoen aan einde-afvalstatus en REACH.

Samenwerking
- Samenwerking vindt plaats met de betrokken waterschappen in de GR-slib en HVC. Via HVC is er tevens een samenwerking met SNB.
- In het HARKOS-project wordt intensief samengewerkt met Delfluent, TU Delft en Royal HaskoningDHV. Afhankelijk van besluitvorming wordt geadviseerd om contact te gaan zoeken met de partners in het NKOP aangaande biopolymeren
- Op het gebied van vermarkting grondstoffen samenwerken met AquaMinerals.
- Indien grondstoffen geleverd gaan worden is een samenwerking met een marktpartij die zorgdraagt voor de afzet van doorslaggevend belang.

Onderzoek en innovatie
- Pas als blijkt dat de asroute voor fosfaat niet haalbaar is, wordt de aandacht verschoven naar alternatieve routes via slibeindverwerking of via de AWZI's.
- 10 % van het slib/as blijft beschikbaar voor verkenning alternatieve routes.
- Ervaring opdoen met kleinschalige productie en levering van CO_2 en onderzoek naar levering in gasvorm aan glastuinbouw via OCAP-leiding
- Mogelijkheden blijven verkennen voor de toegevoegde waarde van de terugwinning van cellulose op de AWZI's, waaronder productie van vetzuren.

Economisch
- Voor het toetsen van de economische haalbaarheid voor P-terugwinning via de asroute zal een business case worden opgesteld waarin alle aspecten van productie, afzet en toepassing moeten worden meegenomen.
- Voor het eventueel implementeren van het continue aeroob korrelproces dient een business case te worden opgesteld inclusief de mogelijkheid voor biopolymeren.

Interne organisatie
- Besluitvorming in de GR-slib zal plaatsvinden door de betrokken bestuurders vanuit alle waterschappen. Om de haalbaarheid op waarde te blijven toetsen is een goede wisselwerking nodig tussen bestuur en de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor dit dossier.
- Intern de bewustwording creëren dat Delfland voor het thema grondstoffen als leverancier zal gaan optreden.

Inleiding

Uitgangspunten

De route naar 2050

Transitiepad Zoetwater

Transitiepad Energie en Klimaat

Transitiepad Grondstoffen

Afwegingskader

Bijlages

Terug naar gebruikswijzer

Sluit rapport

Toelichting op thema's van de inspanningen

Fosfaat. Dit is voor de waterketen één van de meest relevante grondstoffen gezien het feit dat een significant deel van de geïmporteerde hoeveelheid fosfaat uiteindelijk terecht komt in de waterketen. Delfland is via de GR slib betrokken bij het onderzoek van HVC naar de haalbaarheid van fosfaatterugwinning vanuit de verbrandingsassen na mono verbranding. De opbrengst voor teruggewonnen fosfaat varieert via deze route van 80 tot 95%. Verwachting is dat de onderzoeksfase nog minstens 3 tot 5 jaar in beslag gaat nemen, voordat een besluit kan worden genomen voor de mogelijke realisatie. Doorslaggevend knikpunt voor de toekomst van de terugwinning van fosfaat uit de verbrandingsassen is de definitieve besluitvorming daarover in de GR-slib. Pas daarna zal duidelijk worden of dit haalbaar is of eventueel een alternatieve route moet worden onderzocht.

Biopolymeren. Het is mogelijk een biobased grondstof te winnen uit aeroob korrelslib. Door deze grondstof uit het gezuiverde slib te halen, hoeft 20-35% minder slib verwerkt te worden. Delfland is niet actief betrokken bij de ontwikkeling van deze technologie. Sinds 2016 loopt wel het HARKOS-onderzoek naar de toepassing van het continue aeroob korrelslibproces voor de AWZI Harnaschpolder. Hiermee ontstaat in de toekomst de mogelijkheid voor het implementeren van de productie van biopolymeren. Verwachting is dat in 2023-2025 een besluit kan worden genomen over de toepassing van het continue aeroob korrelslibproces op de AWZI Harnaschpolder. Een besluit voor de extractie van biopolymeren kan overigens pas worden genomen als een afzetkanaal richting de markt is georganiseerd en bekend is wat de impact is voor duurzaamheid in de gehele keten.

Cellulose en bioplastics. Delfland is niet actief betrokken bij landelijk onderzoek naar de terugwinning en productie van cellulose. Voor bioplastics wordt meegelift op het traject bij HVC. Voor cellulose is er landelijk ook nog geen afzetroute georganiseerd voor de lange termijn en de productie van PHA heeft nog een aantal jaren onderzoek nodig voor het testen van de technologie op praktijkschaal. Bij de systeemkeuze voor de AWZI De Groote Lucht worden beide grondstoffen meegenomen als mogelijkheid. In 2 jaar tijd zal hierover meer duidelijkheid gaan ontstaan.

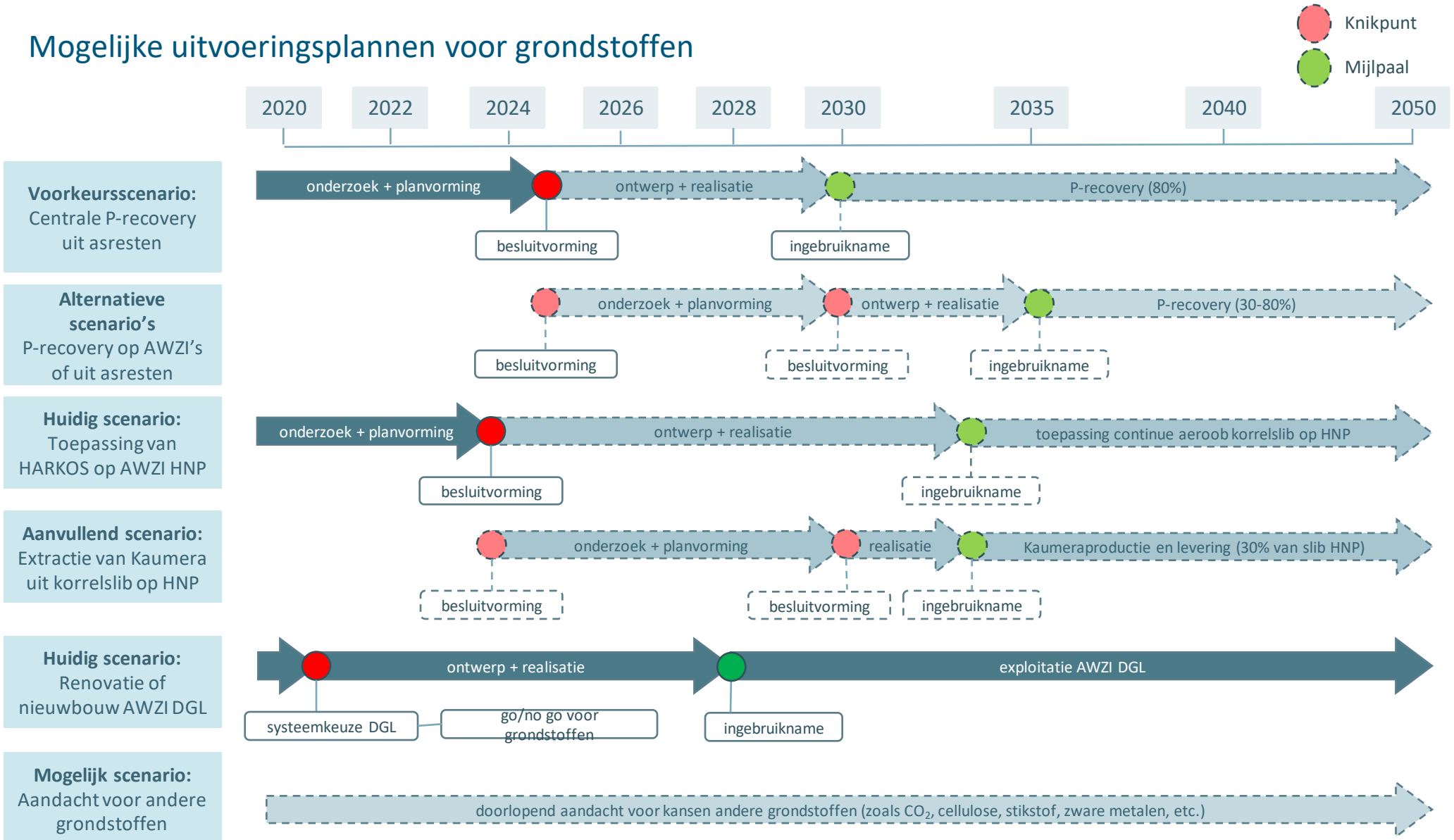
CO_2. Bij de productie van groen gas uit biogas komt CO_2 beschikbaar dat via een vervloeiingsinstallatie in vloeibaar CO_2 aan de markt kan worden geleverd, waaronder de glastuinbouw. De financiële haalbaarheid hiervan is echter nog niet opportuun en vooralsnog zal eerst op kleine schaal, op de AWZI Houtrust, ervaring worden opgedaan met deze mogelijkheid.

Andere grondstoffen. Nieuwe ontwikkelingen voor het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater zullen door Delfland op de voet worden gevolgd. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het terugwinnen van stikstof en zware metalen.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Mogelijke uitvoeringsplannen voor grondstoffen

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Afwegingskader voor besluiten in het kader van de Transitie Waterketen 2050

Delfland hanteert dit afwegingskader vanaf de inwerkingtreding van deze strategie bij alle besluiten over alle activiteiten in de waterketen. Het is een hulpmiddel voor de bestuurlijke besluitvorming en de voorbereiding daarvan. Het betreft alle in de strategie genoemde typen activiteiten en verschillende inspanningen op vlak van:

1. Onderzoek en innovatie
2. Financiën
3. Samenwerking
4. Governance
5. Wet- en regelgeving
6. Interne organisatie

Het afwegingskader:

- Is naast de uitgangspunten en de transitiepaden het derde onderdeel van deze Strategie Transitie Waterketen 2050
- Is gebaseerd op de uitgangspunten en de transitiepaden in de strategie. Het biedt een concrete wegwijzer voor de voorbereiding van de besluitvorming en van de besluiten die binnen de Transitie Waterketen worden genomen.
- Zal zich ontwikkelen in de tijd en periodiek worden aangepast op basis van nieuwe inzichten.
- Bestaat uit vragen die bij de voorbereiding van de besluitvorming beantwoord moeten zijn op basis van de best beschikbare en getoetste kennis.

Inleiding
Uitgangspunten
De route naar 2050
Transitiepad Zoetwater
Transitiepad Energie en Klimaat
Transitiepad Grondstoffen
Afwegingskader

Bijlages
Terug naar gebruikswijzer
Sluit rapport

Afwegingskader Vragenlijst

Alle hieronder opgenomen vragen moeten uiteindelijk gemotiveerd met een 'ja' worden beantwoord om te voldoen aan het afwegingskader, zodat de uitkomst kan worden ingezet bij besluitvorming over inspanningen in de Transitie Waterketen 2050.

1. **Draagt de activiteit in alle fasen van de levenscyclus optimaal bij aan het sluiten van kringlopen voor zoetwater, energie en grondstoffen?**
2. **Zijn de effecten op de volksgezondheid en de omgevingskwaliteit tenminste neutraal?**
3. **Voldoet de activiteit aan huidige wet- en regelgeving en is afgewogen of moet worden geanticipeerd op te verwachten toekomstige regelgeving?**
4. **Zijn passende sturings-afspraken gemaakt of sturingsinspanningen gepland? (communicatie, financieel, samenwerking, monitoring en evaluatie)**
5. **Is de best beschikbare techniek in acht genomen en/of wordt door (deelname aan) onderzoek, experimenten en pilots bijgedragen aan het ontwikkelen van nieuwe technologie voor circulariteit?**
6. **Zijn kosteneffectiviteit en maatschappelijke meerwaarde bepaald en in onderlinge samenhang afgewogen?**
7. **Zijn onze samenwerkingspartners betrokken en zijn hun overwegingen meewogen (bij de vragen 1 t/m 6)?**
8. **Zijn de consequenties voor de interne organisatie onderzocht en wordt voldaan aan de interne organisatorische voorwaarden?** (Aanpassingen qua programmamanagement, interne afstemming en samenwerking, aanpassing van processen, kennisontwikkeling, monitoring, evaluatie en bijsturings-afspraken, personele capaciteit en zijn het data- en informatiemanagement georganiseerd?)

Inleiding

Uitgangspunten

De route naar 2050

Transitiepad Zoetwater

Transitiepad Energie en Klimaat

Transitiepad Grondstoffen

Afwegingskader

Bijlages

Terug naar gebruikswijzer

Sluit rapport

Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen

Naam document + eigenaar/eigenaren
Bestuurlijke overeenkomst 2021-2027 van het Netwerk Waterketen Delfland
NAD Lange Termijnvisie 2050
NAD Strategisch ketenplan
ROSA (Rotterdamse Samenwerking in Afvalwaterketen) Lange termijnvisie
ROSA Strategie
ROSA Routekaart (Adaptieve Routekaart circulaire waterketen 2050)
Bestuurs-akkoord Hoogheemraad-schap Delfland “Iedereen aan de slag voor water”
Strategie Delfland circulair
Waterbeheerplan 2016 -2021 (HHDelfland)
10 speerpunten (Iedereen bewust van water)
Strategie Zoetwater-, Energie-, Grondstoffenfabrieken (ZEG)
Toekomst-agenda Afvalwatersysteem Delfland
Strategie microverontreinigingen (orienterende sessie)
Voorkomen Wateroverlast Delfland 2027-2050
Droogte
Hoofdlijnen Hemelwateraanpak Delfland
ROSA oogsten voor strategisch plan vanuit transitieperspectief
Strategie Energiestrategie van Delfland 2018-2025
Omgevingswet Doelenboom
Doelenboom Assetmanagement
Strategisch investeringsplan
Bijlage 4 Prestatie indicatoren NAD 2027
Samenwerkingsagenda NAD 2021-2027
Monitoring doelen 2019 NAD
Adviesnotitie Toekomststrategie Slibverwerking
Strategie Microverontreinigingen Delfland

Inleiding

Uitgangspunten

De route naar 2050

Transitiepad Zoetwater

Transitiepad Energie en Klimaat

Transitiepad Grondstoffen

Afwegingskader

Bijlages

Terug naar gebruikswijzer

Sluit rapport

Bijlage 2: Verklarende lijst van belangrijke begrippen

- **Activiteit**: Alles wat Delfland kan doen en laten om strategische doelen te realiseren
- **Ambitie**: Een stip op de horizon waar alle acties en inspanningen op gericht zijn.
- **Circulariteit in de waterketen en watercyclus:** gesloten kringlopen voor zoetwater, energie en grondstoffen
- **Dwarsverband:** Onderling beïnvloedende relatie tussen de transitiepaden voor zoetwater, grondstoffen en energie
- **Grondstof:** Materiaal dat in een proces gebruikt wordt om iets te maken of te fabriceren.
- **Mijlpaal**: Moment in de tijd waarop Delfland operationele tussen- of einddoelen willen bereiken
- **Knikpunt**: Moment in de tijd waarop :
  - Cruciale beslissingen moeten genomen worden om gewenste ontwikkelingen in de toekomst mogelijk te maken
  - Ontwikkelingen in onze context die op een bepaald moment ons doen en laten zullen beïnvloeden
- **Strategisch doel:** Een doelstelling voor de lange termijn die behaald moeten worden. Deze is sturend voor de activiteiten die we ondernemen. Hierbinnen zijn enkele thema's te onderscheiden.
- **Thema:** inhoudelijke invulling van een deel van een strategisch doel.
- **Transitiepad:** Een verzameling van activiteiten en gebeurtenissen die van invloed zijn op het behalen van een specifiek strategisch doel.

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer 3948
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 15 oktober 2026
Agendapunt 3.c.1
Titel Dijk - T2 rapportage WVH

Geagendeerd	Vergaderdatum
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterveiligheid en Waterketen	11 november 2026

Voorgesteld besluit

De voortgangsrapportage T2 2026 voor het project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2548855) vast te stellen.

Onderwerp	Voortgangsrapportage project WVH T2 2026
Versienummer	1.0
Dossiernummer	3948
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

Indien invulveld niet van toepassing is 'n.v.t.' plaatsen.

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:
De voortgangsrapportage T2 2026 voor het project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2548855) vast te stellen.

2) Aanleiding

De commissie Waterveiligheid & Waterketen en de verenigde vergadering wordt eenmaal per vier maanden geïnformeerd over de voortgang van het project Waterzuivering Vergulde Hand. Middels deze voortgangsrapportage wordt de commissie en de verenigde vergadering geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de maanden april tot en met juli 2026.

3) Beoogd effect

Middels de voortgangsrapportage worden de commissie- en vv-leden geïnformeerd over de laatste stand van zaken met betrekking tot project Waterzuivering Vergulde Hand.

4) Kernboodschap

D&H heeft de voortgangsrapportage T2 2026 voor het project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2548855) vastgesteld.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- 11 september 2024, Commissie WVK Voortgangsrapportage T2 2024 project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2353439)
- 13 november 2025, Commissie WVK Voortangsrapportage T3 2024 project Waterzuivering Vergulde Hand
- 21 mei 2025, Commissie WVK Voortgangsrapportage T1 2025 project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2434929)
- 24 september 2025, Commissie WVK Voortgangrapportage T2 2025, project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2464210)
- 28 januari 2026 Commissie WVK Voortgangrapportage T3 2025, project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2488751)
- 1 juli 2026 Commissie WVK Voortgangrapportage T1 2026, project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2488751)

6) Regelgeving en Beleid

• Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland waarin de zuiveringstaak aan Delfland is opgedragen.
• Nota Activabeleid (2025).
• EU Kaderrichtlijn Water (2000) (bescherming en verbetering kwaliteit oppervlaktewaterlichamen).
• EU Richtlijn Stedelijk Afvalwater (5 november 2024; normering zuiveringseffluent).

• Omgevingswet: Zorgplicht zuiveren stedelijk afvalwater (2024).
• Besluit activiteiten leefomgeving: normering afvalwaterzuivering en behandeling afvalstoffen.
• Landelijk Afvalbeheerplan 3 (LAP 3).
• Strategie Transitie Waterketen Delfland 2050 (2021).
• Strategie Delfland Circulair 2050 (2018).
• Energiestrategie van Delfland 2018-2025 (2018).
• Toekomstbestendige Zoetwatervoorziening Delfland 2050 (2020).
• Langetermijnstrategie wateroverlast (2022).
• Strategie microverontreinigingen Delfland (2020).
• Beleidskader Participatie Delfland (2021).

7) Financiën

De voortgangsrapportage geeft inzicht in de financiële voortgang van het project.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

De voortgangsrapportage geeft inzicht in de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen van het project.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Zie bekendmaking en vervolgprocedure

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

De voortgangsrapportage wordt, na vaststelling door dijkgraaf en hoogheemraden, gepresenteerd in de commissie Waterveiligheid & Waterketen (WVK) van 28 januari 2026 en zal vervolgens als ingekomen stuk worden verstuurd aan de commissie- en vv-leden.

14) Bevoegd orgaan

Artikel 84 Waterschapswet stelt dat het dagelijks bestuur is belast met de dagelijkse aangelegenheden van het waterschap. Het dagelijks bestuur, dijkgraaf en hoogheemraden, dient verantwoording af te leggen aan de verenigde vergadering inzake de dagelijkse aangelegenheden zoals beschreven in eerdergenoemd artikel.

15) Toelichting

N.v.t.

16) Bijlagen

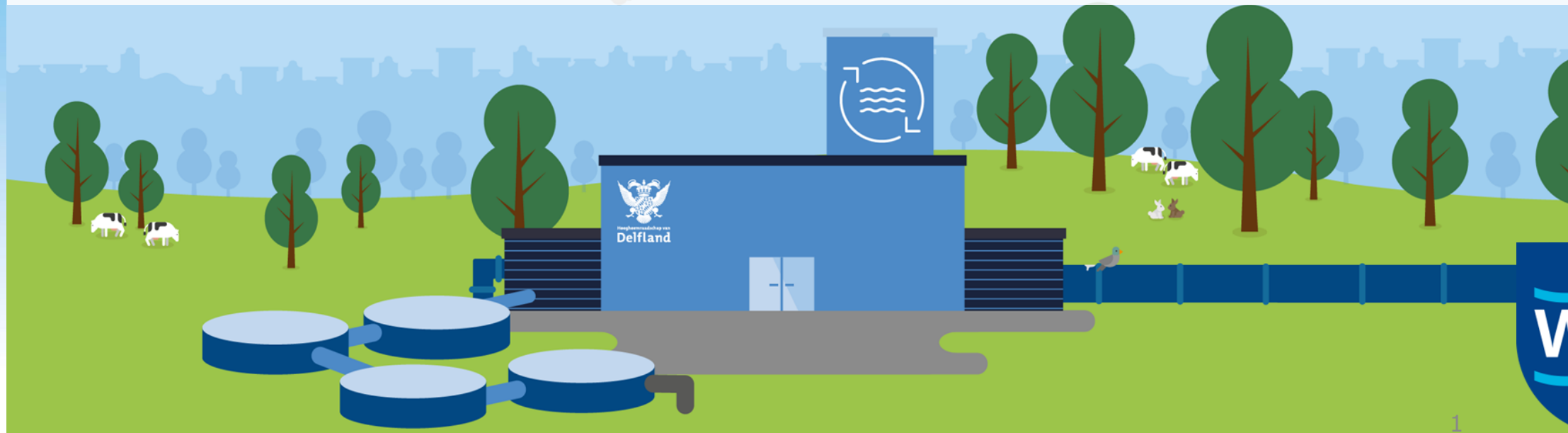
1. Voortgangsrapportage T2 2026 Project Waterzuivering Vergulde Hand (DMS 2548855)

Dossiernummer: 3948

Project Waterzuivering Vergulde Hand

Toekomstbestendig | Duurzaam | Gebiedsgericht

Bestuurlijke voortgangsrapportage T2 2026
DMS: 2548855
Definitief

Managementsamenvatting (Terugblik)

1. Op 16 juli 2026 heeft de Verenigde Vergadering het investeringskrediet beschikbaar gesteld. Daarmee is de planfase financieel afgerond en is de start gemaakt met de ontwerp- en realisatiefase.
2. Het Voorlopig Ontwerp en alle onderliggende producten zijn succesvol opgeleverd en positief beoordeeld in producttoetsen en in externe reviews. Tijdens de integratiesessie in mei zijn het ontwerp en in de investeringsraming definitief vastgesteld.
3. Direct na de investeringsbeslissing is gestart met de VO+-fase (als onderdeel van de ontwerp- en realisatiefase) om resterende onzekerheden in het ontwerp te reduceren en de organisatie voor te bereiden op de volgende projectfase
4. Het schetsontwerp voor de Huisvesting en het Voorlopig Ontwerp voor de groene omlijsting zijn afgerond. Daarnaast worden vervolgaanbestedingen voorbereid en zijn aanvullende kansen voor samenwerking op het gebied energievoorziening in onderzoek.
5. HAZOP (Hazard and Operability Study)-, FMECA (Failure Mode Effect & Criticality Analysis)- en onafhankelijke ontwerp reviews hebben belangrijke risico's en optimalisatie in beeld gebracht. De resultaten vormen input voor verdere verbetering van het ontwerp en de voorbereiding van de definitieve ontwerpfase.
6. De betrokkenheid van de beheerorganisatie is versterkt via een structureel exploitatieoverleg tussen project- en beheerorganisatie. Daarnaast zijn operators en technici actief betrokken bij de beoordeling van het ontwerp.
7. De Project-MER is aangeboden ter beoordeling en de benodigde immissietoetsen zijn afgerond. Wel is aanvullend onderzoek nodig, omdat het huidige ontwerp nog niet volledig voldoet aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water.
8. De samenwerking met DCMR, gemeente Vlaardingen en andere stakeholders verloopt constructief. Tegelijkertijd is de communicatie richting inwoners en belanghebbenden geïntensiveerd, onder meer met de start van de campagne "Je kan de pot op".
9. De aanbesteding is formeel gestart met publicatie van de selectieleidraad op Tendernet. Onafhankelijke toetsing bevestigt dat de gekozen inkoopstrategie een solide basis biedt voor het vervolg.
10. De financiële afronding van de planfase en inrichting van de volgende fase stonden centraal. De projectplanning is geactualiseerd, waarbij de verwachte opleverdatum is verschoven naar 2033.

Hoogheemraadschap van Delfland

Managementsamenvatting (Vooruitblik)

1. De komende periode staat in het teken van het VO+ als een verdere uitwerking en optimalisatie van het Voorlopig Ontwerp. Daarbij ligt de focus op het reduceren van risico's en het voorbereiden van de ontwerp- en realisatiefase.
2. Aanvullende ontwerpsessies worden uitgevoerd voor optimalisatie op het gebied van procesautomatisering, energie, digitalisering en beheerbaarheid. Ook wordt een praktijkproef voorbereid voor de beoogde fijnzeefinstallatie.
3. Reacties op de Project-MER worden verwerkt en vergunningaanvragen worden voorbereid en ingediend. Daarnaast wordt samen met de gemeente Vlaardingen gewerkt aan de actualisatie van de samenwerkingsovereenkomst en de groene inrichting van het terrein.
4. De selectiefase wordt afgerond waarna de dialoogfase met marktpartijen start. Hierbij worden onder meer de gunningscriteria en contractdocumenten verder uitgewerkt.
5. Projectbeheersingsprocessen voor de ontwerp en realisatiefase worden verder ingericht en geïmplementeerd. Daarnaast worden de gatereview, evaluatie, financiële inrichting en vernieuwde bestuurlijke rapportages voorbereid.
6. Onderzoeken naar energievoorziening en samenwerking met omgeving op dit vlak krijgen concreet vorm evenals het onderzoek naar lozing effluent naar de Krabbeplas.

Hoogheemraadschap van Delfland

Stand van zaken

Project Waterzuivering Vergulde Hand - Projectuitgangspunten

- De Verenigde Vergadering heeft op 16 juli 2026 het investeringskrediet voor de Ontwerp- en realisatiefase beschikbaar gesteld.
- Het project is overgegaan van de Planfase naar de Ontwerp- en realisatiefase; de formele overgang volgt na de gatereview en evaluatie van de planfase.
- De geactualiseerde projectplanning gaat uit van een verwachte oplevering in 2033.

Status juli 2026

- De planfase is financieel afgerond en het investeringsbesluit is door de Verenigde Vergadering vastgesteld.
- Het Voorlopig Ontwerp (VO) is succesvol opgeleverd en positief beoordeeld in producttoetsen en onafhankelijke reviews.
- De VO+ fase is gestart om ontwerp-onzekerheden verder te reduceren en de Ontwerp- en realisatiefase voor te bereiden.
- De aanbesteding is formeel gestart met de publicatie van de selectieraad op TenderNed.
- HAZOP-, FMECA- en ontwerpreviews hebben een robuuste basis voor de vervolgfase bevestigd.
- De Project-MER is aangeboden voor beoordeling en de benodigde immissietoetsen zijn afgerond.
- Een structureel overleg tussen projectorganisatie en beheerorganisatie is ingericht om het exploitatiebelang beter te borgen.
- Projectplanning is geactualiseerd; de verwachte oplevering is verschoven van 2030 naar 2033.

Aandachtspunten komende periode (T3 2026)

- Verdere uitvoering van de VO+ fase en doorvoering van ontwerp optimalisaties.
- Afronden van de selectiefase en starten van de dialoogfase van de aanbesteding.
- Uitwerken van reacties op het ProjectMER en voorbereiden van vergunningaanvragen.
- Uitwerken van maatregelen voor het voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW).
- Voorbereiden en uitvoeren van de gatereview en formele overgang naar de Ontwerp- en realisatiefase.
- Verdere inrichting van Projectbeheersing, informatiemanagement, capaciteitsplanning en financiële sturing.
- Lozing effluent Krabbeplas en energiestrategie.

Hoogheemraadschap van Delfland

Stand van zaken WVH – stoplichten rapportage

De rapportage geeft inzicht in stand van zaken op de volgende aspecten:

- **Algemeen:** algemene voortgang project
- **Tijd:** voortgang van realisatie in de tijd ten opzichte van de planning
- **Geld:** ontwikkeling kosten in relatie met goedgekeurd krediet
- **Risico:** risicobeheersing op de toprisico's
- **Organisatie:** inrichting / verloop projectorganisatie en raakvlakken met lijnorganisatie
- **Kwaliteit:** voortgang maatregelen om kwaliteit te behouden

Legenda:

- Geen afwijking t.o.v. Baseline
- Kleine afwijking t.o.v. Baseline (ambtelijk oplosbaar)
- Geen data
- Grote afwijking t.o.v. Baseline (bestuurlijk)

Hoogheemraadschap van Delfland

Stand van zaken WVH – stoplichten rapportage

Aspect	T1 ’25	T2 ’25	T3 ‘25	T1 ’26	T2 ’26 (huidige svz)	Toelichting
Algemeen						• De investeringsbeslissing op 16 juli 2026 positief vastgesteld. • Planfase is financieel afgerond en voorbereiding Ontwerp- en realisatiefase is gestart.
Tijd						Het project staat op het onderdeel tijd deels op groen en deels op oranje. • VO-fase (groen): De uitvoering van de VO+-fase is gestart na de investeringsbeslissing van 16 juli 2026. De planning voor deze fase vastgesteld, actief gemonitord, waarbij de focus ligt op het reduceren van ontwerp-onzekerheden en voorbereiding van de Ontwerp- en realisatiefase. • Eindoplevering (oranje): De verwachte eindoplevering is verschoven van Q4 2030 naar 2033 door marktomstandigheden, de aanbestedings-aanpak en een realistische doorlooptijd voor ontwerp en realisatie.
Geld						• Krediet is door de VV beschikbaar gesteld. • De planfase is binnen de financiële kaders afgerond.
Risico						• Aanbestedingsrisico blijft aanwezig vanwege markt schaarste van gespecialiseerde partijen. • Aanvullend onderzoek effluent is nodig omdat het huidige ontwerp nog niet volledig voldoet aan de eisen van Kaderrichtlijnwater.
Organizatio n						• Projectorganisatie verder versterkt met structurele invulling MPB. • De samenwerking met beheerorganisatie, marktpartijen en externe stakeholders verloopt constructief.
Kwaliteit						• Het Voorlopig Ontwerp is succesvol opgeleverd en positief beoordeeld in producttoetsen en onafhankelijke reviews. • HAZOP-, FMECA- en ontwerpreviews bevestigen een robuuste basis voor de vervolgfase en leveren van optimalisaties voor verdere uitwerking.

Hoogheemraadschap van Delfland

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3950
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.c.2
Titel	Dijk - Benoeming Delfland’s vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (Employer’s Representative)

Geagendeerd	Vergaderdatum
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

- mevrouw drs. I.N. (Ingrid) Nijsink te benoemen als de vertegenwoordiger van Hoogheemraadschap van Delfland (de “Employer’s Representative”) voor aangelegenheden betreffende de uitvoering, naleving en afwikkeling van het DBFO-contract met Delfluent B.V. en bij belet of ontstentenis van mevrouw Nijsink de overige directeuren van Hoogheemraadschap van Delfland ("Delfland") te benoemen als vervanger;
- de inhoud en omvang van de vertegenwoordigingsbevoegdheid van mevrouw Nijsink te bepalen zoals deze zijn verwoord in de bij dit besluit behorende (te verzenden) brief van Delfland aan Delfluent B.V. en conform het vigerende Mandaat- en volmachtbesluit Delfland 2026;
- te bepalen dat 30 oktober 2026 00:00 uur geldt als de datum en het tijdstip van ingang van de benoeming van mevrouw Nijsink;
- te bepalen dat de sinds 01 april 2019 geldende benoeming van de heer ir. J.W. (Jelle) Visser als Employer’s Representative per 30 oktober 2026 00:00 uur eindigt;
- van deze benoeming en beëindiging mededeling te doen aan Delfluent B.V.;
- de brief aan Delfluent B.V. zoals opgenomen als bijlage 1 over de benoeming van Delfland's vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (DMS 255644) vast te stellen;
- ermee in te stemmen dat per eerste gelegenheid tot de ondertekening en verzending van die brief wordt overgegaan.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Benoeming Delfland's vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (Employer's Representative)
Versienummer	1.0
Dossiernummer	3950
D&H datum	Thursday 15 October 2026
Wijze agenderen	Openbaar

Indien invulveld niet van toepassing is 'n.v.t.' plaatsen.

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:

- mevrouw drs. I.N. (Ingrid) Nijsink te benoemen als de vertegenwoordiger van Hoogheemraadschap van Delfland (de "Employer's Representative") voor aangelegenheden betreffende de uitvoering, naleving en afwikkeling van het DBFO-contract met Delfluent B.V. en bij belet of ontstentenis van mevrouw Nijsink de overige directeuren van Hoogheemraadschap van Delfland ("Delfland") te benoemen als vervanger;
- de inhoud en omvang van de vertegenwoordigingsbevoegdheid van mevrouw Nijsink te bepalen zoals deze zijn verwoord in de bij dit besluit behorende (te verzenden) brief van Delfland aan Delfluent B.V. en conform het vigerende Mandaat- en volmachtbesluit Delfland 2026;
- te bepalen dat 30 oktober 2026 00:00 uur geldt als de datum en het tijdstip van ingang van de benoeming van mevrouw Nijsink;
- te bepalen dat de sinds 01 april 2019 geldende benoeming van de heer ir. J.W. (Jelle) Visser als Employer's Representative per 30 oktober 2026 00:00 uur eindigt;
- van deze benoeming en beëindiging mededeling te doen aan Delfluent B.V.;
- de brief aan Delfluent B.V. zoals opgenomen als bijlage 1 over de benoeming van Delfland's vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (DMS 255644) vast te stellen;
- ermee in te stemmen dat per eerste gelegenheid tot de ondertekening en verzending van die brief wordt overgegaan.

2) Aanleiding

Op 10 september 2026 is het DBFO-contract met Delfluent B.V. opgezegd. Bij de werkzaamheden zijn meerdere directieportefeuilles betrokken. Om de sturing efficiënt te laten verlopen is de sturing in één hand gelegd bij de directeur Bedrijfsvoering. Daarom wordt de rol van Employer's Representative ook bij de verantwoordelijke directeur belegd.

3) Beoogd effect

De benoeming van een nieuwe Employer's Representative voor Delfluent B.V. onder het DBFO-contractconform het vigerende Mandaat- en volmachtbesluit Delfland 2026, namelijk mevrouw drs. I.N. (Ingrid) Nijsink, en de benoeming van de overige directeuren van Hoogheemraadschap van Delfland ("Delfland") als vervanger bij belet of ontstentenis van mevrouw Nijsink.

4) Kernboodschap

Op 10 september 2026 is het DBFO-contract met Delfluent B.V. opgezegd. Het is wenselijk de rol van Employer's Representative te beleggen bij de directeur Bedrijfsvoering.

Dossiernummer: 3950

5) Historie – eerdere besluitvorming

- 19 februari 2019: Besluit D&H - Benoeming ir. J.W. (Jelle) Visser, directeur Uitvoering binnen Delfland als Delfland's vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (Employer's Representative) | dossiernummer 1218
- 10 september 2026: Besluit D&H - Early termination | DMS 2537391

6) Regelgeving en Beleid

- DBFO-contract met Delfluent B.V.
- Waterschapswet
- Mandaat- en volmachtbesluit Delfland 2026

7) Financiën

Niet van toepassing

8) Duurzaamheid

Niet van toepassing

9) Organisatorische en personele consequenties

Door middel van de benoeming van mevrouw drs. I.N. Nijsink wordt het vervullen van de rol van Employer's Representative toegevoegd aan haar taak als directeur Bedrijfsvoering. Verdere organisatorische en personele consequenties zijn er niet.

10) OR

De Ondernemingsraad wordt over het besluit geïnformeerd.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Niet van toepassing

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Extern: Over de benoeming moet tijdig mededeling worden gedaan aan Delfluent. De door/namens D&H te ondertekenen en te verzenden brief waarmee dit gebeurt is als bijlage aan dit bestuursvoorstel gevoegd.

Intern:
- mevrouw Nijsink, ter diens informatie dat en per wanneer haar benoeming als Employer's Representative (en de verbonden verantwoordelijkheid) ingaat;
- de heer Visser, ter diens informatie dat en per wanneer zijn verantwoordelijkheid als Employer's Representative eindigt;
- de OR;
- de leden van het contractmanagementteam (CMT)

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing

14) Bevoegd orgaan

Dossiernummer: 3950

Het nemen van het besluit behoort tot de dagelijkse werkzaamheden van het waterschap. Volgens artikel 84 van de Waterschapswet is het dagelijks bestuur met zulke werkzaamheden belast. De benoeming van mevrouw Nijsink als Employer's Representative is in lijn met het Mandaat- en volmachtbesluit Delfland 2026.

15) Toelichting

16) Bijlagen

1. Brief aan Delfluent: Benoeming Delfland’s vertegenwoordiger voor DBFO-zaken (Employer’s Representative) DMS 255644

Delfluent B.V.
T.a.v. Mevrouw M. Glaser
Peuldreef 4
2635 BX Den Hoorn

UW BRIEF
-

UW KENMERK
-

ONS KENMERK
DMS 2556448

DELFT
15 oktober 2026

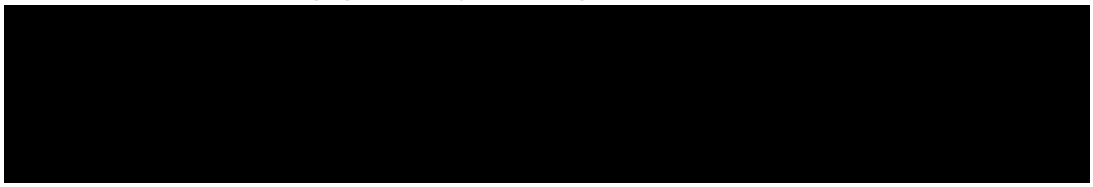
ONDERWERP:
Employer's Representative

Geachte mevrouw Glaser,

Onder verwijzing naar artikel 55.1 van het DBFO-Contract van 4 december 2003 (het "**Contract**") informeren wij u dat de huidige Employer's Representative, de heer J.WW. (Jelle) Visser wiens gegevens bij u bekend zijn, wordt opgevolgd door mevrouw I.N. (Ingrid) Nijsink, directeur Bedrijfsvoering van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Mevrouw Nijsink wordt op 30 oktober 2026 benoemd als Employer's Representative. Zij verkrijgt alle taken en bevoegdheden ("*duties and authority*") die de Employer's Representative toekomen op basis van het Contract, met inachtneming van de uitzonderingen genoemd in artikel 55.3 van het Contract.

Haar adres- en contact gegevens zijn als volgt:

Ten overvloede, mocht de situatie zich voordoen dat mevrouw Nijsink wegens onvoorziene omstandigheden niet in staat is om als Employer's Representative op te treden, dan is iedere andere directeur van het Hoogheemraadschap van Delfland bevoegd namens haar op te treden.

Mevrouw Nijsink is, desgewenst, graag beschikbaar voor een nadere (informele) kennismaking, en ziet uit naar het verdere contact.

Wij vernemen het graag als u het op prijs stelt als wij deze brief ter informatie ook met Delfluent Services B.V. delen.

Hoogachtend,
Namens dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,

Dijkgraaf

Dr. P.H.W.M. Daverveldt

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3932
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.e.1
Titel	Koop -Beantwoording Schriftelijke vragen door BBB en Ongebouwd waterpeil Oostveenseweg Harreweg

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Manita Koop	5 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 november 2026

Voorgesteld besluit

De beantwoording schriftelijke vragen met dms-nummer 2550478,door BBB en Ongebouwd waterpeil Oostveenseweg Harreweg vast te stellen.

Formulier ten behoeve van het indienen van vragen als bedoeld in artikel 4.27 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland

Titel: Feitelijk waterpeil Oostveenseweg – Harreweg Gemeente Midden Delfland

Omschrijving problematiek

Aanleiding voor deze schriftelijke vragen zijn signalen van agrariërs uit de Zouteveense- en Holierhoekse Polder over de hoogte van het waterpeil bij hun percelen. Volgens deze signalen lijkt het feitelijk aanwezige waterpeil lokaal en mogelijk structureel hoger te zijn dan het peil dat volgens het geldende peilbesluit zou moeten worden gevoerd. (Bijlage 2)

Dit roept vragen op over de wijze waarop het vastgestelde peil in de praktijk wordt gerealiseerd en gecontroleerd. Daarbij is het van belang om onderscheid te maken tussen het formeel vastgestelde peil en de daadwerkelijk gemeten waterstanden op verschillende locaties binnen een peilgebied. Ook kan binnen één peilgebied sprake zijn van lokale verschillen als gevolg van de inrichting van het watersysteem, bijvoorbeeld door stuwen, duikers, afwatering of andere fysieke omstandigheden.

Een structureel hoger waterpeil kan daarnaast gevolgen hebben voor de agrarische bedrijfsvoering, de bodemgesteldheid en de waterkwaliteit. Langdurig natte percelen en slootkanten kunnen mogelijk invloed hebben op de uit- en afspoeling van nutriënten. Het is daarom van belang dat bij de beoordeling van de waterkwaliteit zo goed mogelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende mogelijke bronnen en oorzaken.

Tegen deze achtergrond willen wij inzicht krijgen in de feitelijke waterstanden, de werking en actualiteit van het peilbesluit, eventuele eerdere meldingen over hoge waterstanden en de relatie tussen peilbeheer, agrarische bedrijfsvoering en waterkwaliteit. Tevens vinden wij het van belang om te bezien of de beschikbare kennis en gegevens binnen Duurzaam Boer Blijven Midden-Delfland hierbij kunnen worden benut.

Met deze vragen beogen wij niet vooruit te lopen op de oorzaak of verantwoordelijkheid, maar juist feitelijk vast te stellen of sprake is van een afwijking van het vastgestelde peil, waardoor deze wordt veroorzaakt en welke gevolgen dit heeft.

Onderstaande vragen worden ingediend door de fracties BBB Delfland en Ongebouwd

Vragen en Antwoorden:

1. Kan het college aangeven wat het vastgestelde peil is in het betreffende peilvak en welke waterstanden de afgelopen periode daadwerkelijk zijn gemeten?

Antwoord:

In de Holierhoekse en Zouteveense polder (hierna HZ polder) geldt een zomerpeil van –3,42 en een winterpeil van –3,52. Sinds 12 mei is het zomerpeil actief.

De polder heeft twee gemalen, het hoofdgemaal aan de zijde van de Vlaardingse Vaart en het gemaal aan de Abtwoudseweg, ook wel het tussengemaal genoemd. Het tussengemaal pompt water vanuit de HZ-polder naar de Lage Abtwoudsche polder.

Gedurende de zomermaanden is i.v.m. wateraanvoer vooral het tussengemaal actief.

- Het hoogst gemeten waterpeil bij het tussengemaal sinds 12 mei betreft –3,37 en het laagst gemeten waterpeil –3,52. Het gemiddelde waterpeil bedraagt -3,44.

- Het hoogst gemeten waterpeil bij het hoofdgemaal van de Holierhoekse en Zouteveense polder in deze periode betreft –3,38 en het laagst gemeten waterpeil –3,49. Het gemiddelde waterpeil bedraagt -3,43.

2. **In hoeverre wijkt het daadwerkelijk gemeten waterpeil af van het formeel vastgestelde peil?** Kan hierbij onderscheid worden gemaakt tussen incidentele pieken en een structureel hoger peil?

Antwoord:

Er is geen structureel of incidenteel hoger peil gemeten. De hoogste gemeten peilen vallen binnen de beheermarge; het verschil tussen aan- en afslagpeil van de gemalen. In de afgelopen periode, sinds de overgang naar zomerpeil op 12 mei, is eenmaal het peil tijdelijk verlaagd ten gevolge van een flinke regenbui, dit heeft plaats gevonden op 30 & 31 augustus. Er is geen sprake van pieken buiten de reguliere beheermarge.

3. **Op welke locaties en met welke meetpunten is het waterpeil in dit peilvak vastgesteld?** Zijn deze meetpunten representatief voor de percelen van de betreffende agrariërs?

Antwoord:

Voor het vaststellen van de waterpeilen maakt Delfland gebruik van meerdere meetpunten. Deze bestaan uit geautomatiseerde niveaumeters en peilschalen die in het veld worden afgelezen. Er wordt gestuurd op de (continu-) metingen bij de gemalen.

Het meetpunt bij het gemaal aan de Abtwoudseweg ligt dicht bij de percelen langs de Harreweg en wordt als representatief beschouwd. Ook staat er op de hoek van de Harreweg en de Oostveenseweg een peilschaal die wordt gebruikt om het peil in de polder te controleren.

4. **Kan een verschil in waterstand binnen één peilvak ontstaan waardoor het water bij de percelen van deze agrariër structureel hoger staat dan het officiële peil doet vermoeden?** Zo ja, waardoor kan dit worden veroorzaakt?

Antwoord:

Ja. Dit kan indien de doorstroming op enigerwijze wordt belemmerd.

5. Kan Delfland bij een geconstateerde afwijking van het vastgestelde peil eerst vaststellen wat de oorzaak daarvan is, voordat de gevolgen voor de waterkwaliteit of de agrarische bedrijfsvoering aan de agrariër worden toegeschreven?

Antwoord:

Indien er een afwijking wordt geconstateerd wordt er altijd gekeken wat daarvan de oorzaak is. In de HZ polder is thans geen afwijking van het vastgestelde peil geconstateerd.

6. Klopt het dat het op de betreffende kaart (bijlage 1) lichtgroen weergegeven gebied één peilgebied vormt en dat binnen dit gehele gebied hetzelfde peil wordt gehanteerd, te weten een zomerpeil van **NAP -3,42 m** en een winterpeil van **NAP -3,52 m**

Antwoord:

Ja dit klopt, met als aanvulling dat er zich binnen de HZ-polder diverse vergunde onderbemalingen bevinden en 2 broedvogelgebiedjes met juist een hoger waterpeil. Ook in het gedeelte van de HZ polder tussen de Harreweg en de Oostveenseweg bevinden zich drie vergunde onderbemalingen.

7. Indien het antwoord op vraag 6 bevestigend is: dit gebied omvat een groot deel van de Zouteveense- en Holierhoekse Polder. In de afgelopen jaren hebben in dit gebied verschillende ontwikkelingen en veranderingen plaatsgevonden.(Doorsneden door de snelweg A4). **Wanneer is het huidige peilbesluit voor dit gebied voor het laatst vastgesteld of gewijzigd en op basis van welke uitgangspunten is het huidige peil bepaald?**

Antwoord:

Het laatste peilbesluit voor dit gebied is van 29 november 2012. Eventueel kunnen we de toelichting en peilenkaart van destijds toesturen (respectievelijk DMS#1032093 en #1032089). Dit peilbesluit is opgesteld volgens de toenmalig geldende Nota Peilbesluiten. Op 28 november 2024 is voor een klein deel, peilgebied 28, een peilbesluit gemaakt. (DMS#2325298 toelichting en DMS#2325297 peilenkaart).

8. Zijn er in de afgelopen jaren bij Delfland meldingen, klachten of signalen ontvangen over **een structureel of incidenteel te hoog waterpeil** binnen dit peilgebied?

Antwoord:

De afgelopen jaren zijn er meldingen/ vragen ontvangen over zowel een te hoog als een te laag waterpeil in de HZ polder. In een periode van droogte komen deze meldingen tegelijk voor. De meldingen zijn incidenteel van aard.

9. Indien het antwoord op vraag 8 bevestigend is:
   a. Hoeveel meldingen of signalen zijn hierover ontvangen?
   b. Op welke locaties hadden deze betrekking (graag op een kaart aangeven)?
   c. Welke onderzoeken of controles zijn naar aanleiding hiervan uitgevoerd?
   d. Tot welke conclusies en eventuele maatregelen heeft dit geleid?

Antwoord:

a. Er zijn sinds 1 januari 2020 zeventien meldingen geregistreerd over een te hoog peil in de HZ polder. Hierbij wordt opgemerkt dat rechtstreeks contact tussen een agrariër en een medewerker van Delfland ook voorkomt. Deze contacten zijn niet terug te vinden in het meldingssysteem.
b. Zie kaart Bijlage I
   Over de hoek tussen de Oostveenseweg, de Harreweg, de A4 en de Slinksloot is meerdere keren rechtstreeks contact geweest over een te hoog waterpeil. Deels is hiervoor een peilafwijking vergund, waarbij echter geen gebruik van de vergunning wordt gemaakt.
c. Bij een melding van hoog water vindt er altijd een veldcontrole en terugkoppeling naar de melder plaats
d. Op basis van de contacten/ signalen bestaat de indruk dat de bodemdaling in het gedeelte van de polder tussen de Harreweg en Oostveenseweg groter is dan in de rest van de polder.

10 Beschikt Delfland over meetgegevens waaruit blijkt in hoeverre het **feitelijk gemeten waterpeil** binnen dit peilgebied overeenkomt met het in het peilbesluit vastgestelde zomer- en winterpeil? Zo ja, kan Delfland deze gegevens met de Verenigde Vergadering delen?

Antwoord:

De metingen van de niveaumetingen bij de gemalen worden continu gemeten en opgeslagen. In de grafieken in bijlage II staan de feitelijke metingen bij het gemaal van de HZ polder en het gemaal aan de Abtwoudseweg weergegeven. (Zie bijlage II.)

Waterkwaliteit

11 Is bekend in hoeverre een **structureel hoog waterpeil en langdurig natte slootkanten** kunnen leiden tot extra uit- en afspoeling van nutriënten, zoals stikstof en fosfaat, vanuit agrarische percelen naar het oppervlaktewater?

Antwoord:

Uit onderzoek is bekend dat een structureel hoger waterpeil en langdurig natte omstandigheden langs watergangen invloed kunnen hebben op de processen die bepalend zijn voor de uit- en afspoeling van nutriënten naar het oppervlaktewater. Een hoger waterpeil kan leiden tot nattere slootkanten en hogere grondwaterstanden in eerste meters van aangrenzende percelen. Hierdoor kunnen bodemprocessen veranderen. Onder zuurstofarme omstandigheden kunnen bijvoorbeeld meer fosfaat, ammonium en ijzer vrijkomen uit de bodem. Tegelijkertijd kan een hogere grondwaterstand de afbraak van veen remmen, waardoor de vorming en uitspoeling van onder andere nitraat kan afnemen.

Daarnaast kan de kans op oevererosie toenemen wanneer slootkanten langdurig nat zijn. Met passende maatregelen, zoals goed oeverbeheer en het voorkomen van vertrapping door vee, kan oevererosie worden beperkt. De aard en omvang van deze effecten zijn sterk afhankelijk van lokale omstandigheden, zoals bodemtype, hydrologie (kwel of wegzijging), perceelinrichting en beheer. Daarom kunnen algemene onderzoeksresultaten niet zonder meer worden vertaald naar de specifieke situatie in Midden-Delfland.

12 Wordt bij de beoordeling en analyse van de waterkwaliteit onderscheid gemaakt tussen nutriënten die afkomstig zijn van **agrarische bedrijfsvoering** en nutriënten die vrijkomen als gevolg van bijvoorbeeld **hoge waterstanden, vernatting, veenafbraak of natuurlijke achtergrondbelasting**?

Antwoord:

Niet op het detailniveau waarop deze vraag wordt gesteld. Voor analyses van de nutriëntenbelasting wordt gebruikgemaakt van metingen, modelberekeningen en gebiedskennis.

Bij modelberekeningen van nutriëntvrachten worden verschillende bronnen onderscheiden, zoals landbouw, kwel, inlaatwater en achtergrondbelasting. Hiervoor worden landelijke modellen

gebruikt, gebaseerd op onder meer bodemtype, landgebruik en hydrologische omstandigheden. Deze modellen worden periodiek geactualiseerd, maar blijven een benadering van de werkelijke situatie. Bovendien zijn zij primair ontwikkeld om effecten van beleidsmaatregelen op regionale en landelijke schaal inzichtelijk te maken, waardoor de betrouwbaarheid van uitspraken op polderniveau/perceelniveau beperkter is.

Wanneer we kijken naar de daadwerkelijke metingen in het veld, dan is het doorgaans niet mogelijk om met voldoende zekerheid vast te stellen welk deel van de gemeten belasting afkomstig is van agrarische bedrijfsvoering en welk deel samenhangt met natuurlijke bodemprocessen of langdurig natte omstandigheden.

13 Welke gevolgen kunnen langdurig natte agrarische percelen en slootkanten hebben voor de **bodemkwaliteit en het vermogen van de bodem om nutriënten vast te houden**? Beschikt het college over onderzoeken of meetgegevens hierover die specifiek relevant zijn voor Midden-Delfland?

Antwoord:

Langdurig natte of drassige agrarische percelen en slootkanten kunnen gevolgen hebben voor de bodemkwaliteit. Door zuurstofarme omstandigheden kunnen wortelgroei en de activiteit van bodemorganismen afnemen en kan de bodem gevoeliger worden voor verdichting. Ook kan het vermogen van de bodem om nutriënten vast te houden veranderen. Stikstof kan verloren gaan door denitrificatie, terwijl fosfor gemakkelijker uit de bodem kan vrijkomen. In veenrijke gebieden daarentegen kan een hogere grondwaterstand tegelijkertijd positieve effecten hebben, doordat veenoxidatie wordt geremd en organische stof, stikstof en fosfor beter behouden blijven.

De effecten zijn sterk afhankelijk van de duur en mate van vernatting, de bodemopbouw en het beheer. Bovendien blijven effecten van natte slootkanten doorgaans beperkt tot de directe oeverzone en de eerste meters van aangrenzende percelen.

Voor Midden-Delfland zijn geen specifieke onderzoeken of meetreeksen beschikbaar waarmee deze effecten op bodemkwaliteit en bodemleven rechtstreeks kunnen worden vastgesteld.

14 Worden binnen **Duurzaam Boer Blijven Midden-Delfland** gegevens verzameld over de feitelijke waterstanden in sloten en/of waterstanden op agrarische percelen?

Antwoord:

Nee

15 Indien dit het geval is: worden deze gegevens gekoppeld aan metingen van de waterkwaliteit, zoals stikstof- en fosfaatconcentraties, zodat inzicht kan worden verkregen in de relatie tussen **peilbeheer, waterstand, agrarische bedrijfsvoering en waterkwaliteit**?

Antwoord:

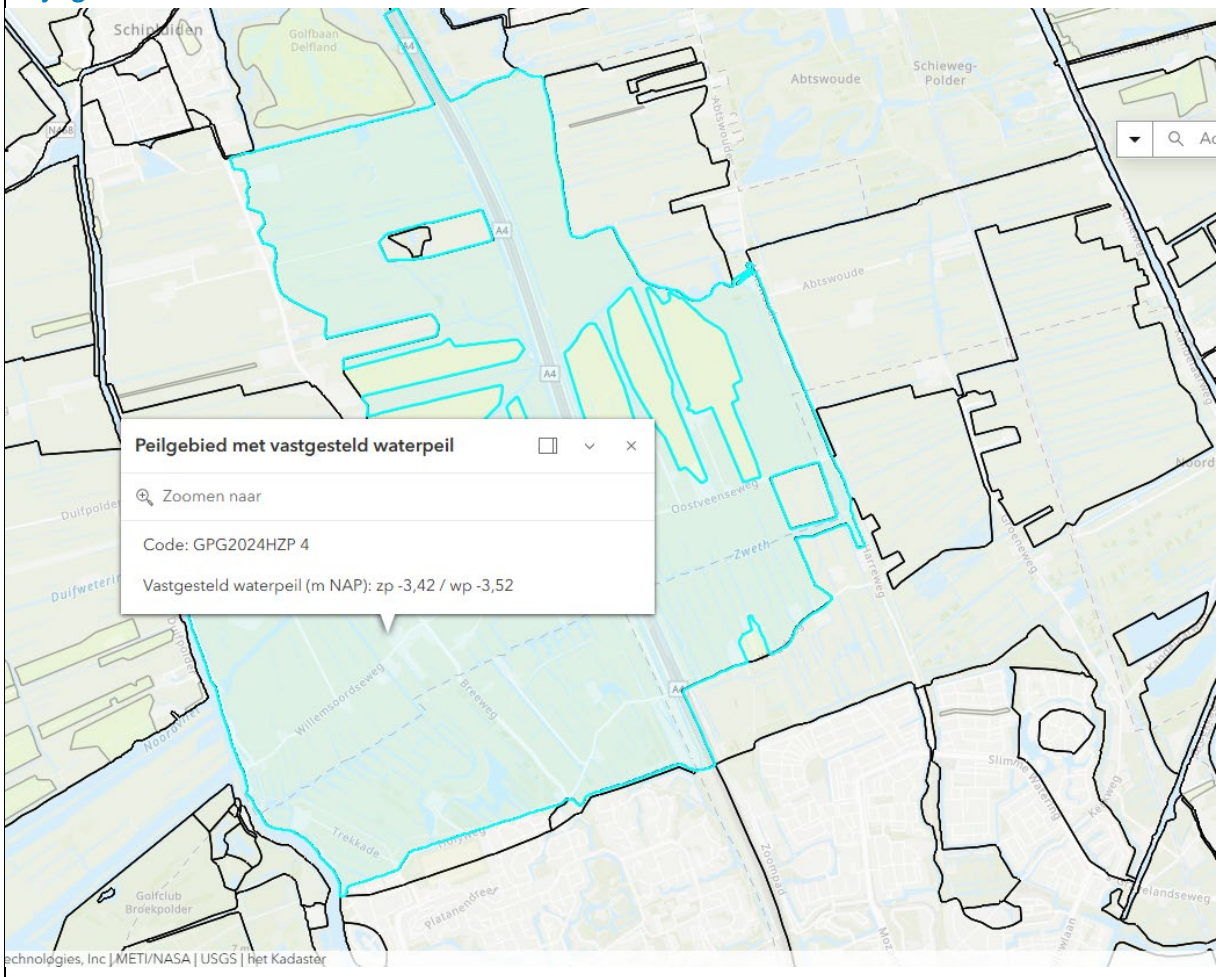
NVT, vraag 14 is nee

16 Kan het college aangeven hoe wordt geborgd dat het **feitelijk gevoerde waterpeil overeenkomt met het vastgestelde peilbesluit**, en welke procedure wordt gevolgd wanneer blijkt dat het waterpeil lokaal of structureel hoger ligt dan het vastgestelde peil?

Antwoord:

Het waterpeil wordt continu gemeten door niveaumeters bij de gemalen. De gemalen starten automatisch op zodra het aanslagpeil wordt bereikt. Het aan- en afslagpeil is terug te zien in de grafiek in bijlage II. Om ervoor te zorgen dat de niveaumeters het juiste peil meten, worden deze regelmatig geijkt met behulp van de peilschaal die bij het gemaal hangt. De hoogte van de peilschalen worden periodiek gecontroleerd door middel van een GPS-meting.

Bijlage: 1

Bijlage 2

Sloot-slootkanten d.d. 21 augustus 2026 Percelen Oostveenseweg-Harreweg-gemeente Midden Delfland (Schipluiden)

Considerans, aanleiding van, toelichting op of achtergrond

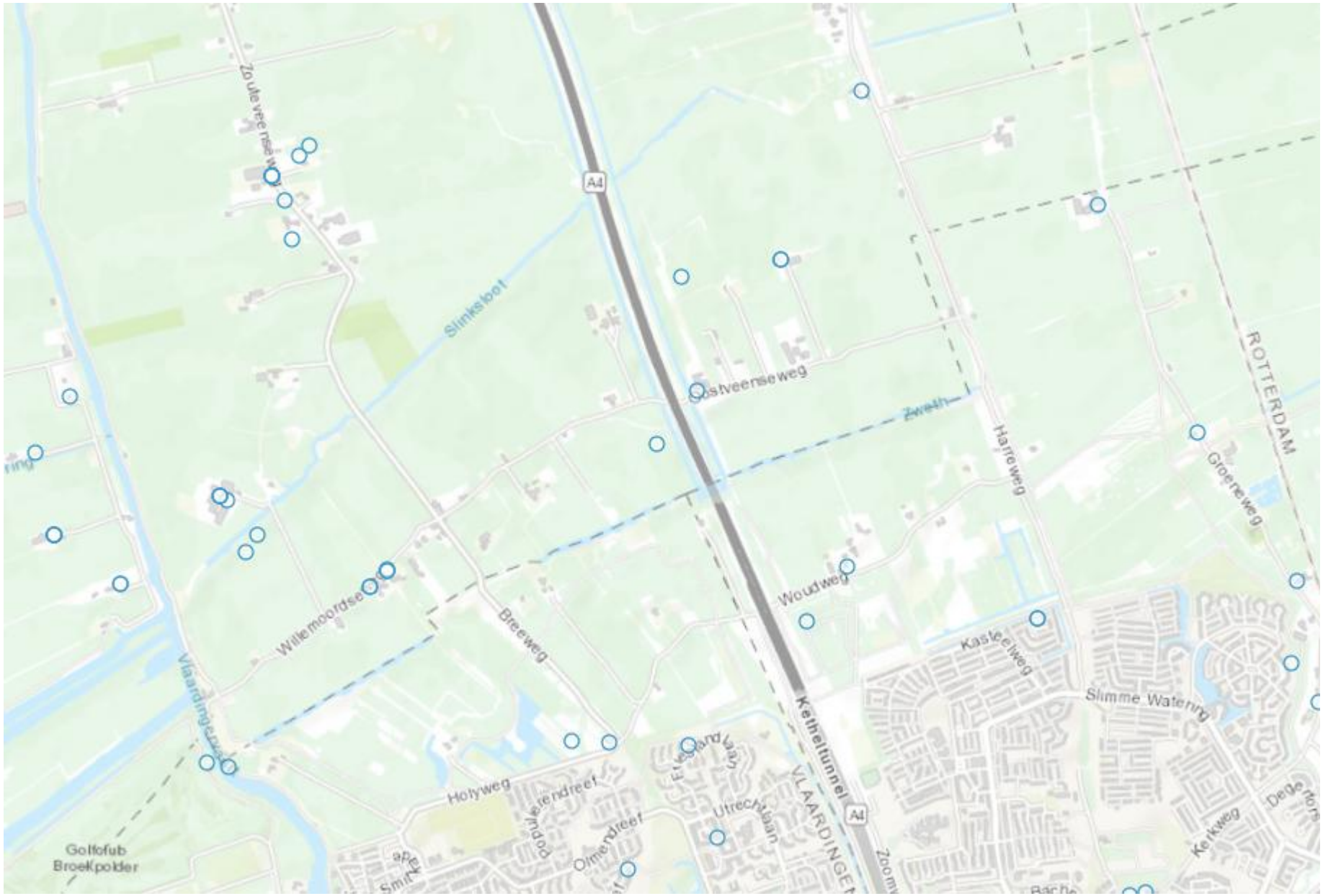
Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland pdaverveldt@hhdelfland.nl met afschrift aan verenigdevergadering@hhdelfland.nl

IN TE VULLEN DOOR LOKET BESTUURSONDERSTEUNING:

DMS nummer: 2550478
Datum en tijdstip ontvangst: 11-09-2026
Datum D&H behandeling: 15-10-2026

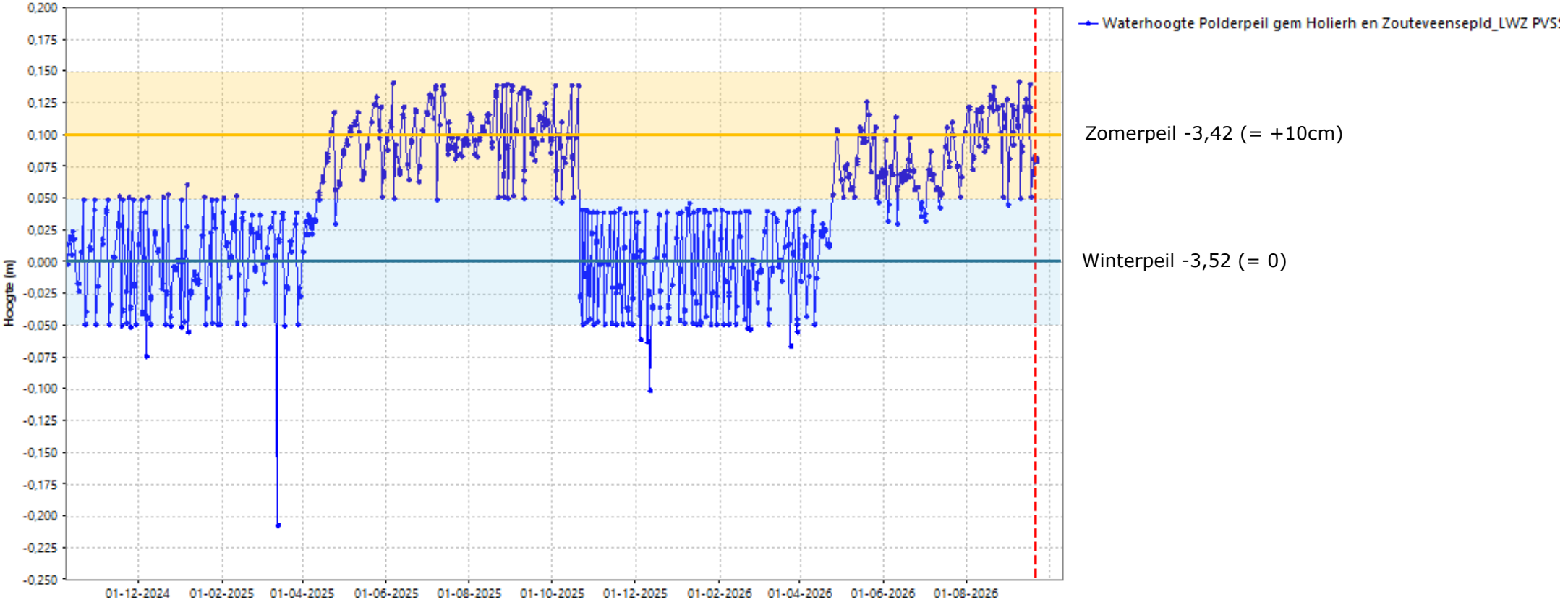
Datum publicatie (wordt opgenomen in titel):

Bijlage I Overzicht geregistreerde meldingen hoog peil

Bijlage II Niveaumetingen

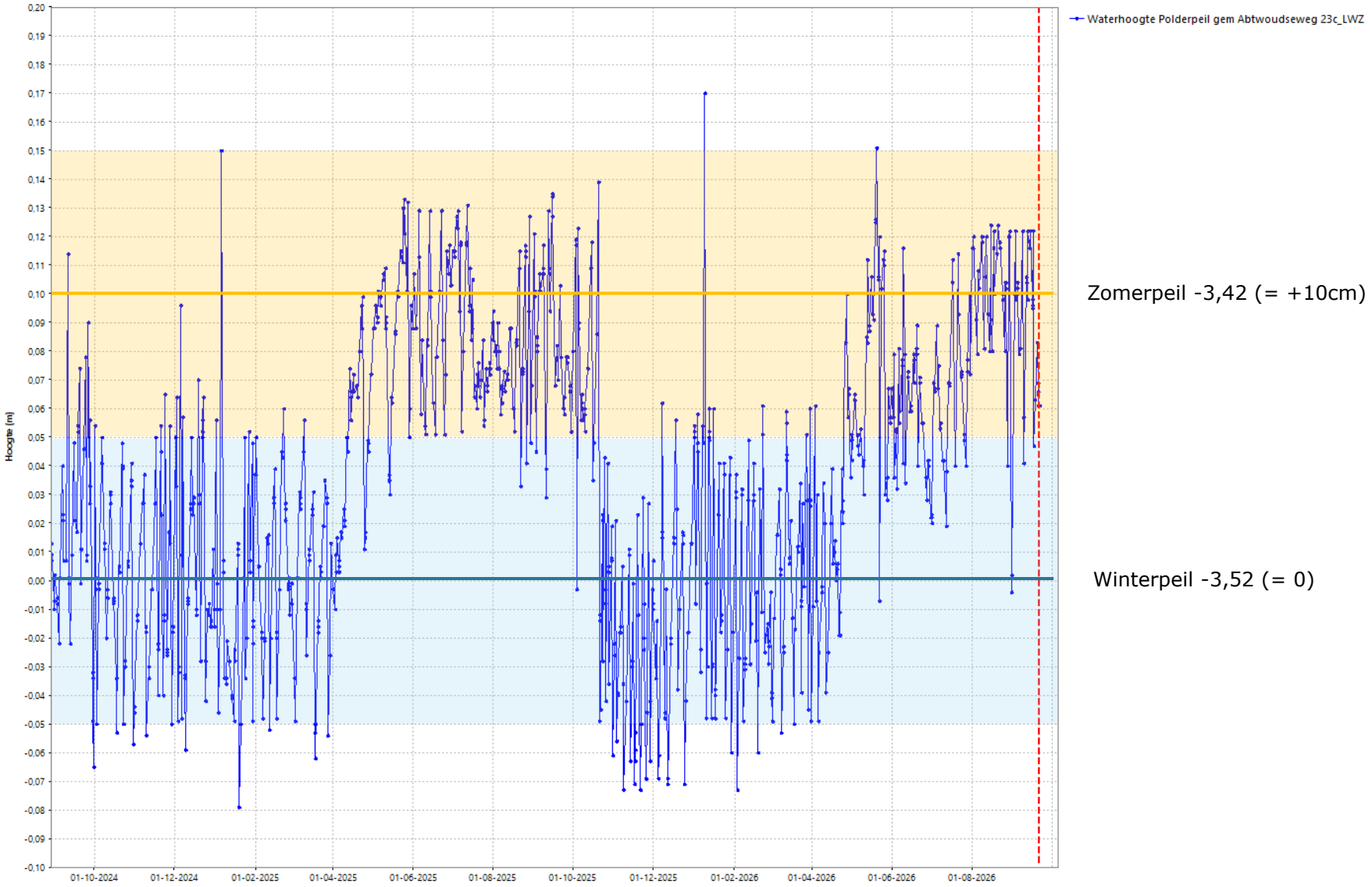
Gemaal Holierhoekse en Zoutenveense polder, meting aan polderzijde

Zomerpeil -3,42 (= +10cm)

Winterpeil -3,52 (= 0)

Gemaal Abtwoudse weg meting aan zijde HZ polder

Zomerpeil -3,42 (= +10cm)

Winterpeil -3,52 (= 0)

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3935
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.e.2
Titel	Koop - Beantwoording schriftelijke vragen PvdD over amfibieën bij gemalen binnen het beheergebied van Delfland

Geagendeerd	Vergaderdatum
Pfo Manita Koop	5 oktober 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 november 2026

Voorgesteld besluit

De beantwoording schriftelijke vragen PvdD over amfibieën bij gemalen binnen het beheergebied van Delfland vast te stellen

Formulier ten behoeve van het indienen van vragen als bedoeld in artikel 4.27 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland

Titel: **Amfibieën bij gemalen binnen het beheergebied van Delfland**

Omschrijving problematiek

Vorige week was de landelijke Open Monumentendag bij de vorige keer heeft een werkgroeplid van de Partij voor de Dieren een bezoek gebracht aan een monumentaal gemaal aan de Houtrustweg in Den Haag. Tijdens dit bezoek werd duidelijk dat amfibieën, zoals kikkers en padden, in het gemaal terecht kunnen komen en daar vervolgens niet meer zelfstandig uit kunnen komen. Zij zouden daardoor kunnen verhongeren of het risico lopen door de installatie te worden vermalen.
Dit roept de vraag op in hoeverre dit probleem bekend is en of er mogelijkheden zijn om amfibieën bij gemalen beter te beschermen. Bij waterputten langs wegen zijn de afgelopen jaren bijvoorbeeld relatief eenvoudige voorzieningen toegepast, zoals paddentrapjes, waarmee dieren die in de put terechtkomen weer zelfstandig kunnen ontsnappen.

Wij zouden hierover graag de volgende vragen willen voorleggen:

Vragen en antwoorden:

Vraag 1: Bekendheid van het probleem

Is bij Delfland bekend dat amfibieën bij het gemaal aan de Houtrustweg in het gemaal terecht kunnen komen en daar kunnen worden ingesloten of door de pompinstallatie kunnen worden gedood? Zijn hierover waarnemingen, meldingen of gegevens beschikbaar?

Antwoord: Wij zijn niet bekend met situaties waarin dit daadwerkelijk gebeurt. Delfland voert met enige regelmaat onderzoek uit naar de diervriendelijkheid van onze gemalen. Hierbij wordt gekeken of vissen het gemaal zonder schade kunnen passeren. In deze context is nooit melding gedaan van een waarneming van amfibieën zoals padden of kikkers rondom de instroom en uitstroom van het gemaal. Het is aannemelijk dat als alle maten vissen het gemaal schadevrij kunnen passeren, dit ook mogelijk is voor de amfibieën.

Vraag 2: Verantwoordelijke

Wie is binnen Delfland verantwoordelijk voor het signaleren en oplossen van dit soort knelpunten?

Antwoord: Aangezien wij niet verwachten dat dit in de praktijk een probleem vormt, is hiervoor niet direct een verantwoordelijke aangewezen binnen onze organisatie. Als Delfland signalen krijgt van zaken die mogelijk raken aan dierwelzijn, dan is de coördinator Flora en Fauna een eerste aanspreekpunt.

Vraag 3: Omvang binnen het beheergebied

Is bekend of een vergelijkbare situatie zich voordoet bij andere gemalen binnen het beheergebied van Delfland? Is hierover geïnventariseerd of zijn er meldingen of monitoringgegevens beschikbaar?

Antwoord: Uit onderzoek naar de diervriendelijkheid van onze gemalen blijkt dat vergelijkbare situaties niet zijn waargenomen. Ook zijn bij het Servicepunt van Delfland geen meldingen bekend van kikkers/padden of andere reptielen die niet uit een instroom van een gemaal kunnen komen of in de uitstroom zijn aangetroffen.

Vraag 4a: Mogelijkheden om dieren uit gemalen te laten ontsnappen
Zijn er voorzieningen of werkwijzen denkbaar waarmee amfibieën die in een gemaal terechtkomen, het gemaal weer veilig en zelfstandig kunnen verlaten voordat zij verhongeren of door de installatie worden gedood?
Antwoord: hiertoe is geen noodzaak. Gebiedsbeheerders komen met regelmaat bij ieder gemaal en zoals al eerder genoemd zijn geen waarnemingen bekend.

Vraag 4b: Kan daarbij worden gekeken naar eenvoudige en relatief kosteneffectieve oplossingen, vergelijkbaar met de paddentrappen die bij waterputten worden toegepast?
Antwoord: N.v.t.

Vraag 5: Mogelijkheden voor preventie
Zijn er daarnaast mogelijkheden om te voorkomen dat amfibieën überhaupt in de voor hen gevaarlijke delen van een gemaal terechtkomen, bijvoorbeeld door aanpassingen aan roosters, inlaatconstructies of andere voorzieningen?
Antwoord: N.v.t.

Vraag 6: Vervolg en implementatie
Als blijkt dat amfibieën bij meerdere gemalen risico lopen, wat zou er nodig zijn om hiervoor een structurele oplossing te ontwikkelen en toe te passen? Kan Delfland daarbij bijvoorbeeld beginnen met een inventarisatie en een pilot bij één of enkele gemalen?
Antwoord: N.v.t.

Vraag 7: Andere waterschappen
Zijn er voorbeelden van andere waterschappen die voorzieningen bij gemalen hebben aangebracht om amfibieën te beschermen?
Antwoord: Uit navraag blijkt dat andere waterschappen ook niet bekend zijn met meldingen van amfibieën die beschadigd raken in de omgeving van gemalen. Er zijn geen situaties bekend van waterschappen die voorzieningen in deze richting hebben getroffen.

Vraag 8: Biodiversiteit en dierenwelzijn
Hoe weegt Delfland het voorkomen van onnodige sterfte van amfibieën mee binnen het biodiversiteitsbeleid, de wettelijke en maatschappelijke opgave voor het versterken van biodiversiteit en de verantwoordelijkheid voor dierenwelzijn?
Antwoord: Delfland hecht veel belang aan dierwelzijn. In de herziening van het beleid rondom flora en fauna, zal dit onderwerp ook meegenomen worden. Amfibieën, waaronder de rugstreeppad, zijn in het biodiversiteitsbeleid van Delfland benoemd als icoonsoort. Delfland zet in op het mogelijk maken en beschermden van de habitat van deze en andere soorten amfibieën. Dit doen wij onder anderen door het werken conform de gedragscode voor beheer en onderhoud.

Vraag 9: Renovatie en nieuwbouw
Worden bij renovatie of nieuwbouw van gemalen standaard maatregelen meegenomen om te voorkomen dat dieren in de installatie terechtkomen?
Antwoord: Bij renovatie of nieuwbouw van gemalen worden standaard geen maatregelen genomen om te voorkomen dat amfibieën in de installatie terecht kunnen komen. Amfibieën zijn over het algemeen klein en kunnen niet worden tegengehouden door de normale voorzieningen bij een gemaal zoals b.v. een krooshek. Een standaard krooshek voorkomt wel

dat grotere dieren in de installatie kunnen komen. Daarnaast willen we sommige dieren juist wel weer in het gemaal hebben.

Bij renovatie of nieuwbouw zorgen we er namelijk wel zoveel mogelijk voor dat de gemalen visvriendelijk zijn zodat vissen zoveel mogelijk onbeschadigd de installatie kunnen passeren. In theorie kunnen daardoor ook de kleinere amfibieën een gemaal passeren. Als vissen onbeschadigd door een gemaal komen zullen de amfibieën ook onbeschadigd kunnen passeren.

Vraag 10: Concrete vervolgstap:
Is het college bereid om te onderzoeken bij welke gemalen binnen Delfland amfibieën een verhoogd risico lopen en te bekijken welke maatregelen mogelijk zijn om deze dieren beter te beschermen?
Antwoord: Dit is, gezien het feit dat er bij ons geen waarnemingen bekend zijn, ons inziens niet nodig. Vanuit het gedrag van kikkers en padden gezien is het ook niet te verwachten dat kikkers en padden zich in de omgeving van de instroom zullen bevinden. Zij houden van ondiepe wateren, flauwe oevers en begroeiing. Dit maakt dat zij ook niet verwacht worden in de buurt van de instroom van een gemaal.

Considerans, aanleiding van, toelichting op of achtergrond:

Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland (pdaverveldt@hhdelfland.nl) met afschrift aan verenigdevergadering@hhdelfland.nl

IN TE VULLEN DOOR LOKET BESTUURSONDERSTEUNING:

DMS nummer: 2550913
Datum en tijdstip ontvangst: 15 september 9.00 uur
Datum D&H behandeling: 15 oktober 2026
Datum publicatie (wordt opgenomen in titel):

dijkgraaf en hoogheemraden

Dossiernummer	3938
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	15 oktober 2026
Agendapunt	3.e.3
Titel	Koop - Beantwoording schriftelijke vragen BBB over droogte

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Pfo Manita Koop	21 september 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	29 september 2026
dijkgraaf en hoogheemraden	**15 oktober 2026**

Voorgesteld besluit

De beantwoording van de schriftelijke vragen van BBB over droogte vast te stellen.

Formulier ten behoeve van het indienen van vragen als bedoeld in artikel 4.27 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland

Titel: Droogte

Omschrijving problematiek

De droogteperiode van 2026 heeft duidelijk gemaakt hoe belangrijk een zorgvuldige verdeling van het beschikbare zoetwater is. In tijden van waterschaarste vormt de landelijke verdringingsreeks het uitgangspunt voor de afweging van belangen en de toedeling van water aan verschillende gebruikers. Tegelijkertijd roept de toepassing van deze verdringingsreeks in de praktijk vragen op over de onderlinge prioritering binnen categorieën, de bestuurlijke bevoegdheden daarbij en de mate waarin het systeem voldoende aansluit op maatschappelijke, economische en toekomstige ontwikkelingen.

Als fractie constateren wij dat binnen Delfland voor de categorie scheepvaart een nadere prioritering is uitgewerkt, terwijl een vergelijkbare onderverdeling voor andere categorieën ontbreekt. Daarnaast lijkt de toenemende kans op langdurige droogteperiodes en de groeiende druk op de beschikbare zoetwatervoorraad aanleiding te geven om de werking, transparantie en toekomstbestendigheid van de huidige verdringingsreeks kritisch te bezien.

Om meer inzicht te krijgen in de toepassing van de verdringingsreeks tijdens de recente droogteperiode, de bestuurlijke mogelijkheden voor verdere prioritering en de lessen die hieruit kunnen worden getrokken voor de toekomst, stellen wij als fractie de volgende schriftelijke vragen aan het college.

Onderstaande vragen worden ingediend door de fractie BBB Delfland
Daan Siskens, Peter van Santen, Leendert Verheij, Ruud Tas, Bert van Ruijven

Vragen en Antwoorden:

1. Binnen Delfland is de verdringingsreeks niet voor alle categorieën nader onderverdeeld. Alleen voor de scheepvaart is een nadere prioritering, onder andere met verschillende kleurcodes, uitgewerkt. Kan worden toegelicht waarom deze nadere onderverdeling niet voor de andere categorieën is gemaakt?

Antwoord: Tot afgelopen zomer was er nog niet eerder een onttrekkingsverbod ingesteld. Delfland heeft op basis van de ervaring van afgelopen zomer gemerkt dat deze onderverdeling met kleurcodes wenselijk is. De uitwerking van het protocol voor schutbeperkingen is gedaan naar aanleiding van de droogte in 2018, toen de sluizen voor het eerst moesten worden gesloten. In de uitvoeringsagenda van de Strategie Zoetwater is de actie opgenomen om een verfijning van de categorieën met kleurcodes op te nemen.

2. Heeft de Verenigde Vergadering (VV) als algemeen bestuur de mogelijkheid om binnen de categorieën van de verdringingsreeks een nadere prioritering of onderverdeling vast te stellen? Zo ja, welke procedure moet hiervoor worden gevolgd en op welk moment kan de VV hierover besluiten? Zo nee, wie heeft deze bevoegdheid?

Antwoord: De bevoegdheid om binnen categorie 3 en 4 een nadere prioritering vast te stellen, ligt bij Provinciale Staten van Zuid-Holland via de Omgevingsverordening. Dit zou moeten gebeuren in nauwe samenwerking met de waterschappen. Volledigheidshalve wordt erop gewezen dat de provinciale Omgevingsverordening nu geen nadere prioritering kent in de hier bedoelde zin.

Als er in de provinciale Omgevingsverordening geen rangschikking is vastgelegd, dan is er ruimte voor de waterbeheerder om binnen categorie 3 of 4 keuzes te maken om het beschikbare water tijdens droogte te verdelen. Er zijn verschillende mogelijke instrumenten om zo'n nadere prioritering binnen categorie 3 of 4 bij Delfland vast te leggen. Als het wordt vastgelegd in beleidsregels is D&H bevoegd, als het wordt vastgelegd in de Waterschapsverordening dan is de VV bevoegd. Na vaststelling van de Strategie Zoetwater zal de taskforce opvolging droogte de

droogtebeheermaatregelen verder uitwerken. Dan zal inzichtelijk worden gemaakt welke instrumenten het meest geschikt zijn voor het uitwerken van de verdringingreeks.

3. In hoeverre biedt de huidige verdringingsreeks ruimte om rekening te houden met het verschil in maatschappelijke en economische gevolgen tussen gebruikers binnen dezelfde categorie?

Antwoord: Als er binnen categorie 3 en 4 een nadere rangschikking is opgesteld, dan dient er op basis daarvan te worden geprioriteerd tussen de gebruikers. Als er in de provinciale Omgevingsverordening geen rangschikking is vastgelegd, dan is er ruimte voor de waterbeheerder om binnen categorie 3 of 4 keuzes te maken om het beschikbare water tijdens droogte te verdelen, bijvoorbeeld op basis van de economische impact en de watervraag. Dat kan alleen binnen categorie 3 en 4; voor categorie 1 en 2 staat de prioritering binnen de categorie vast.

4. Kan worden aangegeven welke onderdelen van de huidige verdringingsreeks tijdens de droogte van 2026 in de praktijk knelpunten hebben opgeleverd? Welke lessen trekt Delfland hieruit?

Antwoord: De droogte en het handelen van Delfland hierin worden op korte termijn geëvalueerd. Lessen hieruit zullen worden vertaald in concrete acties. U wordt hierover separaat geïnformeerd.

5. Is de huidige verdringingsreeks naar het oordeel van het college voldoende toekomstbestendig bij langduriger en extremere droogteperiodes, of zijn aanpassingen noodzakelijk? Zo ja, welke aanpassingen worden overwogen? Worden deze meegenomen in de zoetwaterstrategie?

Antwoord: In de zoetwaterstrategie is een verdere verfijning van de verdringingsreeks als activiteit opgenomen. Onderdeel daarvan is ook de regionale uitwerking, die samenwerking met buurwaterschappen en de provincie vereist.

6. Kan worden onderzocht of voor de verschillende categorieën vooraf duidelijkere prioriteitsniveaus kunnen worden vastgesteld, zodat tijdens een volgende droogteperiode vooraf bekend is welke gebruikers als eerste, tweede of derde worden beperkt?

Antwoord: Onderdeel van de verfijning van de verdringingsreeks is het verduidelijken van de indeling van gebruikers in de categorieën. Hiermee kan meer duidelijkheid worden gegeven. Er zal echter altijd ruimte zijn voor situationele afwegingen afhankelijk van de specifieke droogtesituatie, bijvoorbeeld om meerdere categorieën of gebruikers tegelijkertijd beperkingen op te leggen.

7. Welke rol spelen de provincie Zuid-Holland, Rijkswaterstaat, andere waterschappen en eventueel andere overheden bij het vaststellen, toepassen en wijzigen van de verdringingsreeks?

Antwoord: Zie antwoord op vraag 2.

8. In hoeverre is afstemming met andere waterschappen noodzakelijk om te voorkomen dat verschillende verdringingsreeksen of prioriteiten elkaar tijdens een droogteperiode tegenwerken?

Antwoord: Afstemming is niet wettelijk verplicht, maar wel belangrijk. De hoofdcategorieën van de verdringingsreeks gelden overal in Nederland. Elk waterschap heeft de bevoegdheid om in zijn eigen gebied keuzes te maken binnen de verdringingsreeks. Ze volgen daarbij allemaal de landelijke verdringingsreeks. Afwijkende keuzes tussen waterschappen binnen een categorie komen voort uit verschillende situaties per waterschap.

9. Kan Delfland voorafgaand aan een volgende droogteperiode inzichtelijk maken welke hoeveelheid zoetwater per categorie minimaal noodzakelijk wordt geacht en vanaf welk beschikbaarheidsniveau maatregelen of kortingen voor die categorie worden ingezet?

Antwoord: De watervraag van Delfland in een droge periode is op hoofdlijnen inzichtelijk per categorie van de verdringingsreeks. De exacte watervraag en het moment waarop maatregelen noodzakelijk zijn is wel sterk afhankelijk van de specifieke situatie en weersomstandigheden. Op basis van de evaluatie van de droogte uit 2026 kan worden bepaald hoe aan bovenstaande vraag verder invulling kan worden gegeven.

10. Kan het college na afloop van de huidige droogteperiode een evaluatie van de toepassing van de verdringingsreeks aan de VV voorleggen, met daarin concrete voorstellen om de verdringingsreeks voor een volgende droogteperiode te verbeteren?

Antwoord: De droogte en het handelen van Delfland daarin zullen worden geëvalueerd. Onderdeel hiervan is de inzet van de verdringingsreeks. De opvolging van de uitwerking van de verdringingsreeks is opgenomen in de uitvoeringsagenda Zoetwater.

Considerans, aanleiding van, toelichting op of achtergrond

Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland pdaverveldt@hhdelfland.nl met afschrift aan verenigdevergadering@hhdelfland.nl

IN TE VULLEN DOOR LOKET BESTUURSONDERSTEUNING:

DMS nummer: 2547166
Datum en tijdstip ontvangst: 28-08-2026, 16:03 uur
Datum D&H behandeling:
Datum publicatie (wordt opgenomen in titel):